

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 25. joulukuuta 2020
(OR. en)

14337/20
ADD 1

LIMITE

UK 137

EHDOTUS

Lähetäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	25. joulukuuta 2020
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2020) 857 final – LIITE 1
Asia:	LIITE asiakirjaan Suositus Neuvoston päätös Euroopan komission tekemän, ydinenergian turvallista ja rauhanomaista käyttöä koskevaa yhteistyötä koskevan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja Euroopan atomienergiayhteisön välisen sopimuksen sekä Euroopan komission Euroopan atomienergiayhteisön puolesta tekemän Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen hyväksymisestä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2020) 857 final – LIITE 1.

Liite: COM(2020) 857 final – LIITE 1

Bryssel 27.12.2020
COM(2020) 857 final

ANNEX 1

COM(2020) 857 final of 25.12.2020 downgraded on 26.12.2020.

LIITE

asiakirjaan

Suositus Neuvoston päätös

Euroopan komission tekemän, ydinenergian turvallista ja rauhanomaista käyttöä koskevaa yhteistyötä koskevan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja Euroopan atomienergiayhteisön välisen sopimuksen sekä Euroopan komission Euroopan atomienergiayhteisön puolesta tekemän Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kaupp- ja yhteistyösopimuksen hyväksymisestä

KAUPPA- JA YHTEISTYÖSOPIMUS EUROOPAN UNIONIN JA EUROOPAN
ATOMIENERGIAYHTEISÖN SEKÄ ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN
KUNINGASKUNNAN VÄLILLÄ

JOHDANTO-OSA	6
ENSIMMÄINEN OSA: YLEISET JA INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET	9
I osasto: Yleiset määräykset.....	9
II osasto: Tulkintaperiaatteet ja määritelmät	9
III osasto: Institutionaalinen kehys	10
TOINEN OSA: KAUPPA, LIIKENNE, KALASTUS JA MUUT JÄRJESTELYT	18
ENSIMMÄINEN OTSAKE: KAUPPA.....	18
I osasto: Tavarakauppa	18
II osasto: III Palvelut ja investoinnit	76
III osasto: Sähköinen kaupankäynti.....	120
IV osasto: Pääomanliikkeet, maksut, siirrot ja tilapäiset suojatoimenpiteet	127
V osasto: Teollis- ja tekijänoikeudet	129
VI osasto: Julkiset hankinnat.....	152
VII osasto: Pienet ja keskisuuret yritykset	158
VIII osasto: Energia.....	161
X osasto: Hyvä sääntelykäytäntö ja sääntely-yhteistyö	179
XI osasto: Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys..	185
XII osasto: Poikkeukset.....	225
TOINEN OTSAKE: ILMAILU.....	230
I osasto: Lentoliikenne	230
II osasto: Ilmailun turvallisuus.....	251
KOLMAS OTSAKE: TIELIIKENNE	257
I osasto: Tieliikenteen tavarankuljetukset	257
II osasto: Maanteiden henkilöliikenne	263
NELJÄS OTSAKE: SOSIAALITURVAJÄRJESTELMIEN YHTEENSOVITTAMINEN JA VIISUMIT LYHYTAIKAISTA OLESKELUA VARTEN	271
I osasto: Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen	271
II osasto: Viisumit lyhytaikaista oleskelua varten	272
VIIDES OTSAKE: KALASTUS.....	273
KUUKES OTSAKE: MUUT MÄÄRÄYKSET	288
KOLMAS OSA: LAINVALVONTA JA RIKOSOIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ.....	295
I osasto: Yleiset määräykset.....	295
II osasto: DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto	298
III osasto: Matkustajarekisteritietojen siirto ja käsittely	304
IV osasto: Operatiivisia tietoja koskeva yhteistyö	316
V osasto: Yhteistyö Europolin kanssa	317
VI osasto: Yhteistyö Eurojustin kanssa.....	324

VII osasto: Luovuttaminen	328
VIII osasto: Keskinäinen oikeusapu	346
IX osasto: Rikosrekisteritietojen vaihtaminen	350
X osasto: Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta	353
XI osasto: Varojen jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen.....	356
XII osasto: Muut määräykset	371
XIII osasto: Riitojen ratkaisu.....	377
NELJÄS OSA: TEMAATTINEN YHTEISTYÖ	380
I osasto: Terveysturvallisuus	380
II osasto: Kyberturvallisuus	381
VIIDES OSA: UNIONIN OHJELMIIN OSALLISTUMISTA, MOITTEETONTA VARAINHOITOA JA RAHOITUSTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET	383
KUUDES OSA: RIITOJENRATKAISU JA HORIZONTAALISET MÄÄRÄYKSET	402
I osasto: Riitojenratkaisu.....	402
II osasto: Yhteistyön perusta.....	416
III osasto: Velvoitteiden täyttäminen ja suojatoimenpiteet	419
SEITSEMÄS OSA: LOPPUMÄÄRÄYKSET	422
LIITTEET	430
LIITE INST: KUMPPANUUSNEUVOSTON JA KOMITEOIDEN TYÖJÄRJESTYS.....	430
LIITE ORIG-1:TUOTEKOHTAISTEN ALKUPERÄSÄÄNTÖJEN ALKUHUOMAUTUKSET	435
LIITE ORIG-2: TUOTEKOHTAISET ALKUPERÄSÄÄNNÖT	443
LIITE ORIG-2A: ALKUPERÄKIINTIÖT JA VAIHTOEHDOT TUOTEKOHTAISILLE ALKUPERÄSÄÄNNÖILLE LIITTEESSÄ ORIG 2 [TUOTEKOHTAISET ALKUPERÄSÄÄNNÖT]	493
LIITE ORIG-2B: SÄHKÖAKKUJA JA SÄHKÖAJONEUVOJA KOSKEVAT SIIRTYMÄVAIHEEN TUOTEKOHTAISET SÄÄNNÖT	496
LIITE ORIG-3: TAVARANTOIMITTAJAN ILMOITUS	500
LIITE ORIG-4: ALKUPERÄVAKUUTUKSEN TEKSTI	504
LIITE ORIG-5: YHTEINEN JULISTUS ANDORRAN RUHTINASKUNNASTA	506
LIITE ORIG-6: YHTEINEN JULISTUS SAN MARINON TASAVALLASTA.....	507
LIITE SPS-1: SPS.19 ARTIKLAN D ALAKOHDASSA TARKOITETUT KRITERIT	508
LIITE TBT-2: LÄÄKKEET	514
LIITE TBT-3: KEMIKAALIT	526
LIITE TBT-4: LUONNONMUKAISET TUOTTEET.....	529
LIITE-TBT-5: VIINIKAUPPA	537
LIITE TBT-XX – TBT.9 ARTIKLAN 4 KOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY MUIDEN KUIN ELÄINPERÄISTEN TUOTTEIDEN TURVALLISUUTTA JA NIIHIN LIITTYVIÄ EHKÄISEVIÄ, RAJOITTAVIA JA KORJAAVIA TOIMENPITEITÄ KOSKEVAA SÄÄNNÖLLISTÄ TIETOJENVAIHTOA VARTEN	545
LIITE TBT-ZZ – TBT.9 ARTIKLAN 5 KOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY SELLAISTEN MUIDEN TUOTTEIDEN KUIN ELINTARVIKKEIDEN, JOTKA EIVÄT OLE VAATIMUSTEN MUKAISIA, OSALTA	

TOTEUTETTUJA TOIMIA KOSKEVAA SÄÄNNÖLLISTÄ TIETOJENVAIHTOA (MUUTA KUIN TBT.9 ARTIKLAN 4 KOHDASSA TARKOITETTUA) VARTEN.....	546
LIITE CUSTMS-1: VALTUUTETUT TALOUDEN TOIMIJAT	547
LIITE SERVIN-1: VOIMASSA OLEVAT TOIMENPITEET	552
LIITE SERVIN-2: TULEVAT TOIMENPITEET	670
LIITE SERVIN-3: SIIJOITTAUTUMISEN VUOKSI MATKUSTAVAT LIIKEMATKUSTAJAT, SISÄISESTI SIIRRETYT TYÖNTEKIJÄT JA LYHYTAIKAiset LIIKEMATKALAISET	769
LIITE SERVIN-4: SOPIMUSPERUSTEiset PALVELUNTARJOAJAT JA ITSENÄiset AMMATINHARJOITTAJAT	775
LIITE SERVIN-5: LUONNOLLISTEN HENKILÖIDEN LIIKKUMINEN.....	798
LIITE SERVIN-6: SUUNTAVIIVAT AMMATTIPÄTEVYYDEN TUNNUSTAMISTA KOSKEVIA JÄRJESTELYJÄ VARTEN	800
LIITE PPROC-1: JULKiset HANKINNAT.....	805
LIITE ENER-1: ENERGIATUOTTEIDEN, HIILIVETYJEN JA RAAKA-AINEIDEN LUETTELOT	810
LIITE ENER-2: ENERGIA- JA YMPÄRISTÖTUET	812
LIITE ENER-3: KOLMANSIEN OSAPUOLTEN KÄYTTÖOIKEUKSIEN JA OMISTAJUUDEN ERIYTTÄMISEN SOVELTAMATTA JÄTTÄMINEN INFRASTRUKTUURIIN.....	813
LIITE ENER-4: SÄHKÖNSIIRTOYHTEYKSIEN KAPASITEETIN JAKAMINEN VUOROKAUSIMARKKINOIDEN AIKAJAKSOLLA.....	814
LIITE AVSAF-1: LENTOKELPOISUUS- JA YMPÄRISTÖHYVÄKSYNTÄ.....	816
LIITE ROAD-1: MAANTEIDEN TAVARALIIKENNE.....	831
LIITE ROAD-2: SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ LIIKENNETTÄ JA SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ ERITYISLIIKENNETTÄ KOSKEVAN KULJETUSLUVAN MALLI	917
LIITE ROAD-3: SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ LIIKENNETTÄ JA SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ ERITYISLIIKENNETTÄ KOSKEVAN KULJETUSLUPAHAKEMUKSEN MALLI.....	921
LIITE ROAD-4: SATUNNAISLIIKENTEN KULJETUSKIRJAN MALLI	924
LIITE FISH.1.....	926
LIITE FISH.2.....	935
LIITE FISH.3.....	941
LIITE FISH.4: VESILLE PÄÄSYÄ KOSKEVA PÖYTÄKIRJA	943
LIITE LAW-1: DNA-, SORMENJÄLKI- JA AJONEUVOREKISTERITIE TOJEN VAIHTO	944
LIITE LAW-2: MATKUSTAJAREKISTERITIEDOT	1036
LIITE LAW-3: EUROPOLIN TOIMIVALTAAN KUULUVAT RIKOKSET	1038
LIITE LAW-4: EUROJUSTIN TOIMIVALTAAN KUULUVAT VAKAVAN RIKOLLISUUDEN MUODOT ...	1040
LIITE LAW-5: PIDÄTYSMÄÄRÄYS	1042
LIITE LAW- 6: RIKOSREKISTERITIE TOJEN VAIHTAMINEN – TEKNiset JA MENETTELYÄ KOSKEVAT ERITELMÄT	1051
LIITE LAW-7: TERRORISMIN MÄÄRITELMÄ.....	1073
LIITE LAW-8: JÄÄDYTTÄMINEN JA MENETETYKSI TUOMITSEMINEN.....	1077

LIITE UNPRO-1:RAHOITUSEHTOJEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	1095
LIITE INST:RIITOJENRATKAISUMENETTELYN TYÖJÄRJESTYS	1098
LIITE INST:VÄLIMIESTEN KÄYTÄNNESÄÄNNÖT	1104
PÖYTÄKIRJA HALLINNOLLISESTA YHTEISTYÖSTÄ JA PETOSTEN TORJUNNASTA ARVONLISÄVEROTUKSEN ALALLA SEKÄ VEROIHIN JA TULLEIHIN LIITTYVIEN SAATAVIEN PERINNÄSSÄ ANNETTAVASTA KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA.....	1107
I OSASTO: YLEISET MÄÄRÄYKSET	1107
II OSASTO: HALLINNOLLINEN YHTEISTYÖ JA ALV-PETOSTEN TORJUNTA	1111
III OSASTO: PERINTÄAPU	1116
IV OSASTO: TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SOVELTAMINEN	1125
V OSASTO: LOPPUMÄÄRÄYKSET	1126
LIITE HALLINNOLLISESTA YHTEISTYÖSTÄ JA PETOSTEN TORJUNNASTA ARVONLISÄVEROTUKSEN ALALLA SEKÄ VEROIHIN JA TULLEIHIN LIITTYVIEN SAATAVIEN PERINNÄSSÄ ANNETTAVASTA KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA TEHTYYN PÖYTÄKIRJAAN	1128
PÖYTÄKIRJA KESKINÄISESTÄ HALLINNOLLISESTA AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA.....	1171
PÖYTÄKIRJA SOSIAALITURVAJÄRJESTELMIEN YHTEENSOVITTAMISESTA	1177
I OSASTO: YLEISET MÄÄRÄYKSET	1177
II OSASTO: SOVELLETTAVAN LAINSÄÄDÄNNÖN MÄÄRITTÄMINEN	1183
III OSASTO: ERI ETUUSRYHMIÄ KOSKEVAT ERITYISMÄÄRÄYKSET	1187
IV OSASTO: LOPPUMÄÄRÄYKSET	1203
V OSASTO: LOPPUMÄÄRÄYKSET	1207
LIITE SSC-1: TIETYYT RAHAETUUDET, JOIHIN PÖYTÄKIRJAA EI SOVELLETA	1208
LIITE SSC-2: RAJATYÖNTEKIJÄN PERHEENJÄSENTEN LUONTOISETUUKSIA KOSKEVIEN OIKEUKSIEN RAJOITTAMINEN	1224
LIITE SSC-3: TOIMIVALTAISEEN VALTIOON PALAAVIEN ELÄKKEENSAAJIEN LISÄOIKEUDET	1225
LIITE SSC-4: TAPAUKSET, JOISSA PRO RATA -LASKELMASTA LUOVUTAAN TAI JOISSA SITÄ EI SOVELLETA	1226
LIITE SSC-5: ETUUDET JA SOPIMUKSET, JOIHIN VOIDAAN SOVELTAA SSC.49 [Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys] ARTIKLAA.....	1231
LIITE SSC-6: JÄSENVALTIOIDEN JA YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN LAINSÄÄDÄNNÖN SOVELTAMISTA KOSKEVAT ERITYISMÄÄRÄYKSET	1234
LIITE SSC-7: TÄYTÄNTÖÖNPANO-OSA.....	1247
LIITE SSC-8: SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] ARTIKLAN SOVELTAMISTA KOSKEVAT SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET	1293

KAUPPA- JA YHTEISTYÖSOPIMUS EUROOPAN UNIONIN JA EUROOPAN
ATOMIENERGIAYHTEISÖN SEKÄ ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN
KUNINGASKUNNAN VÄLILLÄ

JOHDANTO-OSA

EUROOPAN UNIONI JA EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ

JA

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

VAHVISTAVAT sitoutumisensa demokratian periaatteisiin, oikeusvaltioperiaatteeseen, ihmisoikeuksiin, joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseen ja ilmastonmuutoksen torjuntaan, jotka ovat tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten olennaisia osia,

TUNNUSTAVAT maailmanlaajuisen yhteistyön merkityksen yhteistä etua koskevien kysymysten käsittelyssä,

TUNNUSTAVAT kansainvälisen kaupan ja investointien läpinäkyvyyden merkityksen kaikkien sidosryhmien eduksi,

PYRKIVÄT luomaan selkeät ja molempia osapuolia hyödyttävät säännöt osapuolten väliselle kaupalle ja investoinneille,

KATSOVAT, että tämän sopimuksen ja sitä mahdollisesti täydentävien sopimusten tehokkaan hallinnoinnin ja oikean tulkinnan ja soveltamisen sekä näistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden noudattamisen varmistamiseksi on olennaisen tärkeää vahvistaa määräykset, joilla varmistetaan sopimuksen yleinen hallinto, erityisesti riitojenratkaisu- ja täytäntöönpanosäännöt, joissa kunnioitetaan kaikilta osin unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusjärjestysten riippumattomuutta sekä Yhdistyneen kuningaskunnan asemaa Euroopan unionin ulkopuolisena maana,

OTTAVAT HUOMIOON Maailman kauppajärjestön perustamisesta 15 päivänä huhtikuuta 1994 tehdyn Marrakeshin sopimuksen ja muiden monenvälisten ja kahdenvälisten yhteistyövälineiden mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa,

TUNNUSTAVAT kummankin osapuolen itsemääräämisoikeuden ja oikeudet antaa alueellaan sääntelyä oikeutettujen yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, joita ovat esimerkiksi kansanterveyden suojelu ja edistäminen, sosiaalipalvelut, julkinen koulutus, turvallisuus, ympäristö, mukaan lukien ilmastonmuutos, julkinen moraali, sosiaalinen suojelu ja kuluttajansuoja, eläinten hyvinvointi, yksityisyyden suoja ja tietosuoja sekä kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen ja suojelu, pyrkien samalla parantamaan kummankin osapuolen suojelun korkeaa tasoa;

USKOVAT sellaisen ennakoitavan kaupallisen ympäristön etuihin, joka edistää niiden välistä kauppaa ja investointeja ja estää kaupan vääristymisen ja epäoikeudenmukaiset kilpailuedut tavalla, joka edistää kestävästä kehityksestä sen taloudellisten ja sosiaalisten näkökohtien sekä ympäristönäkökohtien osalta,

TUNNUSTAVAT, että tarvitaan kunnianhimoinen, laaja-alainen ja tasapainoinen talouskumppanuus, joka perustuu avoimen ja terveän kilpailun ja kestävän kehityksen takaaviin tasapuolisiin toimintaedellytyksiin, tukia ja kilpailua koskevaan vankkaan ja kattavaan sääntelyyn ja sitoumukseen pitää yllä korkeatasoista suojelutasoa työelämän ja sosiaalisten normien, ympäristön, ilmastonmuutoksen torjunnan ja verotuksen aloilla,

TUNNUSTAVAT tarpeen varmistaa avoimet ja turvalliset markkinat yrityksille, mukaan lukien pienet ja keskisuuret yritykset, sekä niiden tavaroille ja palveluille, poistamalla perusteettomat kaupan ja investointien esteet,

TOTEAVAT, että on tärkeää tehdä yrityksille ja kuluttajille helpommaksi hyödyntää uusia mahdollisuuksia sähköisen kaupankäynnin alalla, ja puuttua tietovirtojen ja sähköisin välinein käytävän kaupan perusteettomiin esteisiin, henkilötietojen suojaa koskevia osapuolten sääntöjä noudattaen,

HALUAVAT, että tällä sopimuksella edistetään kuluttajien hyvinvointia politiikoilla, joilla varmistetaan korkeatasoinen kuluttajansuoja ja taloudellinen hyvinvointi, sekä edistämällä asiaankuuluvien viranomaisten välistä yhteistyötä,

OTTAVAT HUOMIOON rajat ylittävien lento-, maantie- ja meriliikenneyhteyksien merkityksen matkustajille ja tavaroille sekä tarpeen varmistaa korkeatasoiset normit liikennepalvelujen tarjoamisessa osapuolten välillä,

TUNNUSTAVAT energian ja raaka-aineiden kaupan ja niihin tehtävien investointien edut sekä sen, että on tärkeää tukea kustannustehokkaiden, puhtaiden ja varmojen energiatoimitusten toimittamista unioniin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan,

TOTEAVAT, että on osapuolten edun mukaista luoda puitteet, joilla helpotetaan teknistä yhteistyötä ja kehitetään rajayhdysjohtoja koskevia uusia kaupankäyntijärjestelyjä, jotka tuottavat vankkoja ja tehokkaita tuloksia kaikilla aikaväleillä,

TOTEAVAT, että osapuolten välisen yhteistyön ja kaupan olisi näillä aloilla perustuttava tasapuoliseen kilpailuun energiamarkkinoilla ja syrjimättömään verkkoon pääsyyn,

TUNNUSTAVAT kestävän energian, uusiutuvan energian, erityisesti Pohjanmerellä tapahtuvan energiantuotannon, ja energiatehokkuuden edut;

HALUAVAT edistää rannikoihinsa rajoittuvien vesialueiden rauhanomaista käyttöä ja meren elollisten luonnonvarojen optimaalista ja tasapuolista hyödyntämistä näillä alueilla, mukaan lukien yhteisten kantojen kestävän hoidon jatkaminen;

TOTEAVAT, että Yhdistynyt kuningaskunta on eronnut Euroopan unionista ja että 1 päivästä tammikuuta 2021 alkaen Yhdistynyt kuningaskunta on riippumaton rantavaltio, jolla on tähän asemaan liittyvät kansainväliseen oikeuteen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet,

VAHVISTAVAT, että rantavaltioiden suvereniteettioikeuksia, joiden nojalla osapuolet tutkivat, hyödyntävät, säilyttävät ja hoitavat vesiensä elollisia luonnonvaroja, olisi toteutettava kansainvälisen oikeuden periaatteiden nojalla ja niiden mukaisesti, mukaan lukien 10 päivänä joulukuuta 1982 tehty Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimus,

TUNNUSTAVAT osapuolten välillä työtä, oleskelua tai asumista varten liikkuvien henkilöiden sekä heidän perheenjäsentensä ja heidän jälkeensä elävien henkilöiden sosiaalityrvaoukeuksien yhteensovittamisen tärkeyden,

OTTAVAT HUOMIOON, että molemmat osapuolet hyötyvät yhteistyöstä yhteisen edun mukaisilla aloilla, kuten tie, tutkimus ja innovointi, ydintutkimus tai avaruus, siten, että Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu vastaaviin unionin ohjelmiin oikeudenmukaisin ja asianmukaisin ehdoin,

KATSOVAT, että Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin välinen yhteistyö rikosten ennalta ehkäisemisessä, tutkimisessa, paljastamisessa ja rikoksiin liittyvissä syytetoimissa sekä rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhilta suojele ja tällaisten uhkien ehkäiseminen, mahdollistaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin turvallisuuden vahvistamisen,

HALUAVAT, että Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin välillä tehdään sopimus, joka muodostaa oikeusperustan tällaiselle yhteistyölle.

TUNNUSTAVAT, että osapuolet voivat täydentää tätä sopimusta muilla sopimuksilla, jotka ovat erottamaton osa niiden kahdenvälisen suhteiden kokonaisuutta, sellaisina kuin niitä säännellään tällä sopimuksella, ja että sopimus turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoon ja suojaamiseen sovellettavista turvallisuusmenettelyistä tehdään tällaisena täydentävänä sopimuksena, ja se mahdollistaa turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtamisen osapuolten välillä tämän sopimuksen tai minkä tahansa muun täydentävän sopimuksen nojalla,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

ENSIMMÄINEN OSA: YLEISET JA INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

I OSASTO: YLEISET MÄÄRÄYKSET

COMPROV.1 artikla: Tarkoitus

Tällä sopimuksella luodaan perusta osapuolten väliselle laaja-alaiselle suhteelle vaurauden ja hyvän naapuruuden alueella, jolle ovat ominaisia läheiset ja rauhanomaiset suhteet ja joka perustuu yhteistyöhön osapuolten itsemääräämisoikeutta ja suvereniteettia kunnioittaen.

COMPROV.2 artikla: Täydentävät sopimukset

1. Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toistensa kanssa mahdollisesti solmimat muut kahdenväliset sopimukset ovat tätä sopimusta täydentäviä sopimuksia, ellei kyseisissä sopimuksissa toisin määrätä. Nämä täydentävät sopimukset ovat erottamaton osa tällä sopimuksella säänneltyjä yleisiä kahdenvälisiä suhteita ja osa kokonaisuudesta.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös:

- (a) unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Yhdistyneen kuningaskunnan välisiin sopimuksiin, ja
- (b) Euratomin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisiin sopimuksiin.

COMPROV.3 artikla: Vilpitön mieli

1. Osapuolet auttavat täydellisen molemminpuolisen kunnioituksen ja vilpittömän mielen hengessä toisiaan hoitamaan tästä sopimuksesta ja mahdollisista täydentävistä sopimuksista aiheutuvat tehtävät.

2. Ne toteuttavat kaikki aiheelliset yleiset ja erityiset toimenpiteet varmistaakseen tästä sopimuksesta ja mahdollisista täydentävistä sopimuksista johtuvien velvoitteiden täyttämisen ja pidättäytyvät kaikista toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa tämän sopimuksen tai mahdollisten täydentävien sopimusten tavoitteiden saavuttamisen.

II OSASTO: TULKINTAPERIAATTEET JA MÄÄRITELMÄT

COMPROV.13 artikla: Kansainvälinen julkisoikeus

1. Tämän sopimuksen ja mahdollisten täydentävien sopimusten määräyksiä on tulkittava vilpittömin mielin siinä tavanomaisessa merkityksessä, jossa niitä käytetään asiayhteydessään ja kyseisen sopimuksen kohteen ja tarkoituksen mukaan kansainvälisen julkisoikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen mukaisesti, mukaan lukien Wienissä 23 päivänä toukokuuta 1969 tehdyn valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen kodifioidut tulkintasäännöt.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä sopimuksella tai mahdollisilla täydentävillä sopimuksilla ei luoda velvoitteita tulkita niiden määräyksiä kummankaan osapuolen sisäisen lainsäädännön mukaisesti.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämän sopimuksen tai mahdollisten täydentävien sopimusten tulkinta yhden osapuolen tuomioistuimissa ei sido toisen osapuolen tuomioistuimia.

COMPROV.16 artikla: Yksityiset oikeudet

1. Rajoittamatta MOBI.SSC.67 [Yksilön oikeuksien suojele] artiklan soveltamista ja kolmas osa [Lainvalvonta ja rikosoikeudellinen yhteistyö] unionin osalta pois lukien, minkään tässä sopimuksessa tai mahdollisissa täydentävissä sopimuksissa ei pidä tulkita luovan oikeuksia tai määräävän velvollisuuksia millekään henkilöille paitsi osapuolten välille kansainvälisen julkisoikeuden mukaisesti eikä sallivan sitä, että tähän sopimukseen tai mahdollisiin täydentäviin sopimuksiin vedotaan suoraan osapuolten omissa oikeusjärjestelmissä.

2. Kumpikaan osapuoli ei säädä omassa lainsäädännössään oikeudesta nostaa kanne toista osapuolta vastaan sillä perusteella, että toinen osapuoli on rikkonut tätä sopimusta tai mahdollista täydentävää sopimusta.

COMPROV.17 artikla: Määritelmät

1. Jollei toisin määrätä, tässä sopimuksessa ja mahdollisissa täydentävissä sopimuksissa tarkoitetaan:

- (a) 'rekisteröidyllä' tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä; tunnistettavissa olevana pidetään henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilönumeron, sijaintitiedon tai verkkotunnistetietojen, taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella;
- (b) 'päivällä' kalenteripäivää;
- (c) 'jäsenvaltiolla' Euroopan unionin jäsenvaltiota;
- (d) 'henkilötiedoilla' kaikkia rekisteröityyn liittyviä tietoja;
- (e) 'valtiolla' asiayhteyden mukaan joko jäsenvaltiota tai Yhdistynyttä kuningaskuntaa;
- (f) osapuolen 'alueella' kummankin osapuolen osalta aluetta, johon sopimusta sovelletaan FINPROV.1 [Alueellinen soveltamisala] artiklan mukaisesti;
- (g) 'siirtymäkaudella' erosopimuksen 126 artiklassa tarkoitettua siirtymä kautta; ja
- (h) 'erosopimuksella' Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamista Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä koskevaa sopimusta, sen pöytäkirjat mukaan lukien.

2. Tässä sopimuksessa tai sitä täydentävissä sopimuksissa olevat viittaukset 'unioniin', 'osapuoleen' tai 'osapuoliin' eivät tarkoita Euroopan atomienergiayhteisöä, ellei toisin määrätä tai jollei asiayhteys muuta vaadi.

III OSASTO: INSTITUTIONAALINEN KEHYS

INST.1 artikla: Kumppanuusneuvosto

1. Perustetaan kumppanuusneuvosto. Se koostuu unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan edustajista. Kumppanuusneuvosto voi kokoontua eri kokoonpanoissa käsiteltävistä asioista riippuen.

2. Kumppanuusneuvoston puheenjohtajina toimivat Euroopan komission jäsen ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ministeritason edustaja. Komitea kokoontuu unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan kutsusta ja joka tapauksessa vähintään kerran vuodessa ja vahvistaa kokoussaikataulunsa ja asialistansa yhteisellä suostumuksella.

3. Kumppanuusneuvosto tarkkailee tämän sopimuksen ja mahdollisten täydentävien sopimusten tavoitteiden saavuttamista. Se valvoo ja edistää tämän sopimuksen ja mahdollisten täydentävien sopimusten täytäntöönpanoa ja soveltamista. Kumpikin osapuoli voi saattaa kumppanuusneuvoston käsiteltäväksi mitä tahansa tämän sopimuksen tai mahdollisten täydentävien sopimusten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja tulkintaan liittyviä kysymyksiä.

4. Kumppanuusneuvostolla on toimivalta

- (a) tehdä päätöksiä kaikista kysymyksistä, joiden osalta tässä sopimuksessa tai mahdollisessa täydentävässä sopimuksessa niin määrätään;
- (b) antaa sopimuspuolille suosituksia tämän sopimuksen ja mahdollisten täydentävien sopimusten täytäntöönpanosta ja soveltamisesta;
- (c) hyväksyä päätöksellä tähän sopimukseen tai mahdolliseen täydentävään sopimukseen tehtävät muutokset tässä sopimuksessa tai täydentävässä sopimuksessa määrätyissä tilanteissa;
- (d) tehdä tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan neljän vuoden loppuun mennessä päätöksiä tämän sopimuksen tai sitä täydentävien sopimusten muuttamisesta, ensimmäisen osan [Yleiset ja institutionaaliset määräykset] III osastoa [Institutionaalinen kehys] lukuun ottamatta, edellyttäen, että muutokset ovat tarpeen virheiden korjaamiseksi tai puutteiden tai muiden epäkohtien poistamiseksi;
- (e) keskustella kysymyksistä, jotka liittyvät tämän sopimuksen tai mahdollisten täydentävien sopimusten kattamiin aloihin;
- (f) siirtää osa toimivallastaan kauppakumppanuuskomitealle tai erityiskomitealle, lukuun ottamatta INST.1 artiklan [Kumppanuusneuvosto] 4 kohdan g alakohdassa tarkoitettua toimivaltaa ja vastuuta;
- (g) perustaa päätöksellä muita kuin INST.2 artiklan [Komiteat] 1 kohdassa tarkoitettuja erityiskauppakomiteoita ja erityiskomiteoita, lakkauttaa mikä tahansa erityiskauppakomitea tai erityiskomitea tai muuttaa niille osoitettuja tehtäviä; ja
- (h) tehdä osapuolille ehdotuksia henkilötietojen siirtämisestä tämän sopimuksen tai sitä täydentävien sopimusten soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

5. Kumppanuusneuvoston työhön on sovellettava tämän sopimuksen LIITTEESSÄ INST-1 [Kumppanuusneuvoston ja komiteoiden työjärjestys] vahvistettua työjärjestystä. Kumppanuusneuvosto voi muuttaa kyseistä liitettä.

INST.2 artikla: Komiteat

1. Perustetaan seuraavat komiteat:

- (a) kauppakumppanuuskomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] I–VII osaston, VIII osaston 4 luvun [Energiatuotteet ja raaka-aineet] ja IX–XII osaston, toisen osan kuudennen otsakkeen [Muut määräykset] ja liitteen ENER-2 [ENERGIA JA YMPÄRISTÖTUET] soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (b) tavaroiden erityiskauppakomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston 1 luvun ja toisen osan ensimmäisen otsakkeen VIII osaston 4 luvun [Energiatuotteet ja raaka-aineet] soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (c) tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston 2 ja 5 luvun, keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevan pöytäkirjan sekä teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvontaa, maksuja ja palkkioita, tullausarvon määrittämistä ja korjattuja tavaroita koskevien määräysten soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (d) terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä erityiskauppakomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston 3 luvun soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (e) kaupan teknisiä esteitä käsittelevä erityiskauppakomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston 4 luvun ja toisen osan ensimmäisen otsakkeen VIII osaston [Energia] ENER.25 artiklan [Standardeja koskeva yhteistyö] soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (f) palvelujen, investointien ja sähköisen kaupankäynnin erityiskauppakomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen II–IV osaston ja toisen osan ensimmäisen otsakkeen VIII osaston 4 luvun [Energiatuotteet ja raaka-aineet] soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (g) teollis- ja tekijänoikeuksia käsittelevä erityiskauppakomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen V osaston soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (h) julkisten hankintojen erityiskauppakomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen VI osaston soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (i) sääntely-yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen X osaston soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (j) avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävä kehitystä käsittelevä erityiskauppakomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen XI osaston ja liitteen ENER-2 [ENERGIA JA YMPÄRISTÖTUET] soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (k) arvonlisäveroja sekä veroihin ja maksuihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea, joka käsittelee hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (l) energian erityiskomitea,
 - (i) joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen VIII osaston soveltamisalaan kuuluvia asioita, pois lukien 4 luku [Energiatuotteet ja raaka-aineet], ENER.25 artikla [Standardeja koskeva yhteistyö] ja liite ENER-2 [ENERGIA JA YMPÄRISTÖTUET], ja

- (ii) joka voi keskustella toisen osan ensimmäisen otsakkeen VIII osaston neljännen luvun [Energiatuotteet ja raaka-aineet] ja ENER.25 artiklan [Standardeja koskeva yhteistyö] soveltamisalaan kuuluvista asioista ja antaa niihin liittyvää asiantuntemusta asianomaiselle erityiskauppakomitealle;
- (m) lentoliikenteen erityiskomitea, joka käsittelee toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (n) lentoturvallisuuden erityiskomitea, joka käsittelee toisen osan toisen otsakkeen II osaston soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (o) tieliikenteen erityiskomitea, joka käsittelee toisen osan kolmannen otsakkeen [Tieliikenne] soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (p) sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea, joka käsittelee toisen osan neljännen otsakkeen ja sosiaaliturvan yhteensovittamisesta tehdyn pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (q) kalastuksen erityiskomitea, joka käsittelee toisen osan viidennen otsakkeen [Kalastus] soveltamisalaan kuuluvia asioita;
- (r) lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea, joka käsittelee kolmannen osan [Lainvalvonta ja rikosoikeudellinen yhteistyö] soveltamisalaan kuuluvia asioita; ja
- (s) unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea, joka käsittelee viidennen osan [Unionin ohjelmat] soveltamisalaan kuuluvia asioita.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettulla kauppakumppanuuskomitealla on toisen osan ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] I–VII osastoon, VIII osaston 4 lukuun [Energiatuotteet ja raaka-aineet] ja IX–XII osastoon sekä toisen osaston kuudenteen otsakkeeseen [Muut määräykset] ja liitteeseen ENER-2 liittyvien kysymysten osalta toimivalta

- (a) avustaa kumppanuusneuvostoa sen tehtävien hoitamisessa ja erityisesti raportoida kumppanuusneuvostolle ja suorittaa kaikki kumppanuusneuvoston sille osoittamat tehtävät;
- (b) valvoa tämän sopimuksen ja mahdollisten täydentävien sopimusten täytäntöönpanoa;
- (c) tehdä päätöksiä tai antaa suosituksia tämän sopimuksen tai mahdollisten täydentävien sopimusten mukaisesti tai kun kumppanuusneuvosto on siirtänyt sille tällaisen toimivallan;
- (d) valvoa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen erityiskauppakomiteoiden työtä;
- (e) selvittää sopivin tapa ehkäistä tai ratkaista vaikeuksia, joita voi nousta esiin tämän sopimuksen ja mahdollisten täydentävien sopimusten tulkinnassa ja soveltamisessa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kuudennen osan I osaston [Riitojenratkaisu] soveltamista;
- (f) käyttää kumppanuusneuvoston sille INST.1 artiklan [Kumppanuusneuvosto] 4 kohdan f alakohdan nojalla siirtämää toimivaltaa;
- (g) perustaa päätöksellään muita kuin tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja erityiskauppakomiteoita, lakkauttaa tällaiset erityiskauppakomiteat tai muuttaa niille osoitettuja tehtäviä; ja

- (h) perustaa, valvoo, koordinoi ja lakkauttaa työryhmiä tai siirtää niiden valvonta erityiskauppakomitealle.

3. Toimivaltaansa kuuluvien asioiden osalta erityiskauppakomiteoilla on toimivalta

- (a) valvoo ja tarkastella uudelleen tämän sopimuksen tai mahdollisten täydentävien sopimusten asianmukaista toimintaa ja varmistaa se;
- (b) avustaa kauppakumppanuuskomiteaa sen tehtävien hoitamisessa ja erityisesti raportoida kauppakumppanuuskomitealle ja suorittaa kaikki kauppakumppanuuskomitean niille osoittamat tehtävät;
- (c) tehdä tekninen valmistelutyö, joka on tarpeen kumppanuusneuvoston ja kauppakumppanuuskomitean tehtävien tukemiseksi, mukaan lukien silloin, kun näiden elinten on hyväksyttävä päätöksiä tai suosituksia;
- (d) tehdä päätöksiä kaikista kysymyksistä, joiden osalta tässä sopimuksessa tai mahdollisessa täydentävässä sopimuksessa niin määrätään;
- (e) keskustella sopimuksen tai mahdollisen täydentävän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvistä teknisistä kysymyksistä, sanotun kuitenkin rajoittamatta kuudennen osan I osaston [Riitojenratkaisu] soveltamista; ja
- (f) toimia foorumina, jolla osapuolet voivat vaihtaa tietoja, keskustella parhaista käytännöistä ja jakaa täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia;

4. Toimivaltaansa kuuluvien asioiden osalta erityiskomiteoilla on toimivalta

- (a) valvoo ja tarkastella uudelleen tämän sopimuksen tai mahdollisten täydentävien sopimusten asianmukaista toimintaa ja varmistaa se;
- (b) avustaa kumppanuusneuvostoa sen tehtävien hoitamisessa ja erityisesti raportoida kumppanuusneuvostolle ja suorittaa kaikki kumppanuusneuvoston niille osoittamat tehtävät;
- (c) hyväksyä päätöksiä ja suosituksia kaikista kysymyksistä, joiden osalta tässä sopimuksessa tai mahdollisessa täydentävässä sopimuksessa niin määrätään tai joiden osalta kumppanuusneuvosto on siirtänyt toimivaltansa erityiskomitealle INST.1 artiklan [Kumppanuusneuvosto] 4 kohdan f alakohdan mukaisesti;
- (d) keskustella tämän sopimuksen tai mahdollisten täydentävien sopimusten täytäntöönpanoon liittyvistä teknisistä kysymyksistä;
- (e) toimia foorumina, jolla osapuolet voivat vaihtaa tietoja, keskustella parhaista käytännöistä ja jakaa täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia;
- (f) perustaa, valvoo, koordinoi ja lakkauttaa työryhmiä; ja
- (g) tarjota foorumi kuudennen osan I osaston [Riitojenratkaisu] INST.13 artiklan [Neuvottelut] 7 kohdan mukaista kuulemistä varten.

5. Komiteoiden jäseninä toimivat kummankin osapuolen edustajat. Kumpikin osapuoli varmistaa, että niitä komiteoissa edustavilla henkilöillä on käsiteltävien kysymysten kannalta tarvittava asiantuntemus.

6. Kauppakumppanuuskomitean puheenjohtajina toimivat unionin ylemmän tason edustaja ja Yhdistyneen kuningaskunnan edustaja, jotka vastaavat kauppaan liittyvistä asioista, tai heidän nimeämänsä henkilöt. Komitea kokoontuu unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan kutsusta ja joka tapauksessa vähintään kerran vuodessa ja vahvistaa kokousaikataulunsa ja asialistansa yhteisellä suostumuksella.

7. Erityiskauppakomiteoiden ja erityiskomiteoiden puheenjohtajina toimivat unionin edustaja ja Yhdistyneen kuningaskunnan edustaja. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä tai jolleivät puheenjohtajat yhdessä toisin päättä, ne kokoontuvat vähintään kerran vuodessa.

8. Komiteat vahvistavat oman kokousaikataulunsa ja asialistansa yhteisellä suostumuksella.

9. Komiteoiden työhön on sovellettava tämän sopimuksen LIITTEESSÄ INST-X [Kumppanuusneuvoston ja komiteoiden työjärjestys] vahvistettua työjärjestystä.

10. Edellä olevasta 9 kohdasta poiketen komitea voi hyväksyä oman työjärjestyksensä, jota sovelletaan sen työhön, ja myöhemmin muuttaa sitä.

INST.3 artikla: Työryhmät

1. Perustetaan seuraavat työryhmät:

a) luonnonmukaisia tuotteita käsittelevä työryhmä, joka toimii kaupan teknisiä esteitä käsittelevän erityiskauppakomitean alaisuudessa;

b) moottoriajoneuvoja ja niiden osia käsittelevä työryhmä, joka toimii kaupan teknisiä esteitä käsittelevän erityiskauppakomitean alaisuudessa;

c) lääkkeitä käsittelevä työryhmä, joka toimii kaupan teknisiä esteitä käsittelevän erityiskauppakomitean alaisuudessa;

d) sosiaaliturvan yhdenmukaistamista käsittelevä työryhmä, joka toimii sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän erityiskomitean alaisuudessa;

2. Työryhmät avustavat komiteoita niiden tehtävien suorittamisessa ja erityisesti valmistelevat komiteoiden työtä ja suorittavat kaikki komiteoiden niille osoittamat tehtävät komiteoiden alaisuudessa.

3. Työryhmät muodostetaan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan edustajista, ja niiden puheenjohtajina toimivat unionin edustaja ja Yhdistyneen kuningaskunnan edustaja.

4. Työryhmät vahvistavat oman työjärjestyksensä, kokousaikataulunsa ja asialistansa yhteisellä suostumuksella.

INST.4 artikla: Päätökset ja suositukset

1. Kumppanuusneuvoston tai mahdollisesti komitean tekemät päätökset sitovat osapuolia ja kaikkia tämän sopimuksen ja mahdollisten täydentävien sopimusten nojalla perustettuja elimiä,

mukaan lukien kuudennen osan I osastossa [Riitojenratkaisu] tarkoitettu välimieslautakunta. Suositukset eivät ole sitovia.

2. Kumppanuusneuvosto tai mahdollisesti komitea antaa päätöksiä ja suosituksia yhteisellä suostumuksella.

INST.5 artikla: Parlamentaarinen yhteistyö

1. Euroopan parlamentti ja Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti voivat perustaa Euroopan parlamentin jäsenistä ja Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin jäsenistä koostuvan parlamentaarisen kumppanuuskokouksen foorumiksi, jolla voidaan vaihtaa näkemyksiä kumppanuudesta.

2. Perustamisensa jälkeen parlamentaarinen kumppanuuskokous

(a) voi pyytää asiaankuuluvia tietoja tämän sopimuksen ja mahdollisten täydentävien sopimusten täytäntöönpanosta kumppanuusneuvostolta, joka toimittaa pyydettyt tiedot kumppanuuskokoukselle;

(b) parlamentaariselle kumppanuuskokoukselle tiedotetaan kumppanuusneuvoston päätöksistä ja suosituksista; ja

(c) se voi antaa kumppanuusneuvostolle suosituksia.

INST.6 artikla: Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen

Osapuolet kuulevat kansalaisyhteiskuntaa tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten täytäntöönpanosta erityisesti vuorovaikutuksessa INST.7 [Sisäiset neuvoa-antavat ryhmät] tarkoitettujen sisäisten neuvoa-antavien ryhmien ja INST.8 [Kansalaisyhteiskuntafoorumi] artiklassa tarkoitetun kansalaisyhteiskuntafoorumin kanssa.

INST.7 artikla: Sisäiset neuvoa-antavat ryhmät

1. Kumpikin osapuoli kuulee tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten soveltamisalaan kuuluvista kysymyksistä vasta perustettuja tai olemassa olevia sisäisiä neuvoa-antavia ryhmiä tai ryhmiä, jotka muodostuvat riippumattomien kansalaisyhteiskunnan järjestöjen edustajista, mukaan lukien valtiosta riippumattomat järjestöt, yritys- ja työnantajajärjestöt sekä ammattiliitot, jotka toimivat talouden, kestävän kehityksen, sosiaaliasioiden, ihmisoikeuksien, ympäristön ja muiden asioiden alalla. Kumpikin osapuoli voi kutsua sisäisen neuvoa-antavan ryhmänsä tai sisäiset neuvoa-antavat ryhmänsä koolle eri kokoonpanoissa keskustelemaan tämän sopimuksen tai sitä täydentävien sopimusten määräyksistä.

2. Kumpikin osapuoli huomioi oman sisäisen neuvoa-antavan ryhmänsä tai sisäisten neuvoa-antavien ryhmänsä esittämät näkemykset tai suositukset Kummankin osapuolen edustajien on pyrittävä kuulemaan sisäistä neuvoa-antavaa ryhmäänsä tai sisäisiä neuvoa-antavia ryhmiään vähintään kerran vuodessa. Kokouksia voidaan järjestää myös virtuaalisesti.

3. Edistääkseen yleistä tietoisuutta sisäisistä neuvoa-antavista ryhmistä kumpikin osapuoli pyrkii julkaisemaan luettelon organisaatioista, jotka osallistuvat sen sisäiseen neuvoa-antavaan ryhmään tai sisäisiin neuvoa-antaviin ryhmiin sekä ryhmän tai ryhmien yhteyspisteistä.

4. Osapuolet edistävät vuorovaikutusta sisäisten neuvoa-antavien ryhmiensä välillä muun muassa vaihtamalla mahdollisuuksien mukaan sisäisten neuvoa-antavien ryhmiensä jäsenten yhteystietoja.

INST.8 artikla: Kansalaisyhteiskuntafoorumi

1. Osapuolet edistävät sellaisen kansalaisyhteiskuntafoorumin järjestämistä, jossa käydään vuoropuhelua tämän sopimuksen toisen osan täytäntöönpanosta. Kumppanuusneuvosto hyväksyy foorumin toimintaa koskevat toimintaohjeet.

2. Kansalaisyhteiskuntafoorumi kokoontuu vähintään kerran vuodessa, jolleivät osapuolet toisin sovi. Kansalaisyhteiskuntafoorumi voi järjestää kokouksia virtuaalisesti.

3. Kansalaisyhteiskuntafoorumi on avoin osapuolten alueelle sijoittautuneille riippumattomille kansalaisyhteiskunnan järjestöille, mukaan lukien INST.7 artiklassa [Sisäiset neuvoa-antavat ryhmät] tarkoitettujen sisäisten neuvoa-antavien ryhmien jäsenet. Kummankin osapuolen on edistettävä tasapainoista edustusta, johon kuuluu muun muassa valtiosta riippumattomia järjestöjä, yritys- ja työnantajajärjestöjä sekä ammattiliittoja, jotka toimivat talouden, kestävän kehityksen, sosiaaliasioiden, ihmisoikeuksien, ympäristön ja muiden asioiden alalla.

TOINEN OSA: KAUPPA, LIIKENNE, KALASTUS JA MUUT JÄRJESTELYT

ENSIMMÄINEN OTSAKE: KAUPPA

I OSASTO: TAVARAKAUPPA

1 luku: Tavaroiden kansallinen kohtelu ja markkinoille pääsy (kaupan suojakeinot mukaan lukien)

GOODS.1 artikla: Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on helpottaa osapuolten välistä tavarakauppaa ja ylläpitää vapaata tavarakauppaa tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

GOODS.2 artikla: Soveltamisala

Jollei toisin määrätä, tätä lukua sovelletaan osapuolten tavarakauppaan.

GOODS.3 artikla: Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- (a) 'konsulitoimilla' menettelyä, jossa viejäosapuolen tai jonkin kolmannen osapuolen alueella olevan tuojaosapuolen konsulilta hankitaan konsulilasku tai konsuliviisumi kauppalaskulle, alkuperätodistukselle, tavaraluettelolle, laivaajan vienti-ilmoitukselle tai muille tulliasiakirjoille, joita vaaditaan tuonnin yhteydessä;
- (b) 'tullausarvoa koskevalla sopimuksella' GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta tehtyä sopimusta;
- (c) 'vientilisensiointimenettelyllä' hallinnollista menettelyä, riippumatta siitä, kutsutaanko sitä lisensioinniksi, jota osapuoli käyttää sellaisten vientilisensiointijärjestelmien toteuttamisessa, jotka edellyttävät hakemuksen tai muiden kuin tulliselvitystarkoituksiin yleensä vaadittavien asiakirjojen esittämistä asianomaiselle hallintoviranomaiselle ennakoedellytyksenä viennille viejäosapuolen alueelta;
- (d) 'tuontilisensiointimenettelyllä' hallinnollista menettelyä, riippumatta siitä, kutsutaanko sitä lisensioinniksi, jota osapuoli käyttää sellaisten tuontilisensiointijärjestelmien toteuttamisessa, jotka edellyttävät hakemuksen tai muiden kuin tulliselvitystarkoituksiin yleensä vaadittavien asiakirjojen esittämistä asianomaiselle hallintoviranomaiselle tai asianomaisille hallintoviranomaisille ennakoedellytyksenä tuonnille tuojaosapuolen alueelle;
- (e) 'alkuperätavaroilla', jollei toisin määrätä, tämän osaston 2 luvussa [Alkuperäsäännöt] esitettyjen alkuperäsääntöjen vaatimukset täyttäviä tavaroita;
- (f) 'suoritevaatimuksilla' vaatimusta, jonka mukaan
 - (i) tavaroiden tietty määrä, arvo tai prosenttiosuus on vietävä;
 - (ii) tuontilisenssin myöntävän osapuolen tavarat on korvattava tuoduilla tavaroilla;
 - (iii) henkilön, jolla on tuontilisenssi, on ostettava muita tavaroita tuontilisenssin myöntävän osapuolen alueelta tai myönnettävä etuuskohtelu kotimaisesti tuotetuille tavaroille;

- (iv) henkilön, jolla on tuontilisenssi, on tuotettava tietyllä määrällä, arvolla tai kotimaisen sisällön osuudella tavaroita tuontilisenssin myöntävän osapuolen alueella; tai
 - (v) joka liittyy missä tahansa muodossa tuonnin määrään tai arvoon, viennin määrään tai arvoon tai valuuttatulojen määrään.
- (g) 'uudelleenvalmistetulla tavaralla' harmonoidun järjestelmän ryhmiin 32, 40, 84–90, 94 tai 95 luokiteltua tavaraa:
- (i) joka koostuu kokonaan tai osittain käytetyistä tavaroista saaduista osista;
 - (ii) joilla on samanlainen oletettu kestoikä ja samanlaiset ominaisuudet kuin tällaisilla tavaroilla uutena; ja
 - (iii) joille annetaan sama takuusuoja kuin tällaisilla tavaroilla on uutena; ja
- (h) 'korjaamisella' kaikkea käsittelyä, joka kohdistuu tavarahan sen toiminnallisten puutteiden tai sille aiheutuneiden aineellisten vahinkojen korjaamiseksi ja joka merkitsee tavarahan saattamista alkuperäiseen toimintaansa tai sen varmistamista, että tavara on sen käyttöä koskevien teknisten vaatimusten mukainen. Tavarahan korjaamiseen sisältyy kunnostaminen ja ylläpito, joihin voi liittyä tavarahan arvonnousu sen alkuperäisen toiminnallisuuden palautumisen johdosta, mutta siihen ei sisälly toiminta tai menettely, jolla
- (i) tuhotaan tavarahan olennaiset ominaispiirteet tai luodaan uusi tai kaupallisesti erilainen tavara;
 - (ii) muunnetaan puolivalmis tavara valmiiksi tavaraksi; tai
 - (iii) parannetaan tai kohennetaan tavarahan teknistä suorituskykyä;

GOODS.3A artikla: Tavaroiden luokittelu

Osapuolten välisessä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvassa kaupassa tavaroiden luokitteluun käytetään kummankin osapuolen tariffinimikkeistöä, joka perustuu harmonoituun järjestelmään.

GOODS.4 artikla: Kansallinen kohtelu sisäisen verotuksen ja sääntelyn alalla

Kumpikin osapuoli myöntää kansallisen kohtelun toisen osapuolen tavaroille GATT 1994 -sopimuksen III artiklan ja sen huomautusten ja lisämääräysten mukaisesti. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen III artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi tarvittavin muutoksin.

GOODS.4A artikla: Kauttakulkuvapaus

Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen tai minkä tahansa kolmannen maan alueelta tulevalle tai sinne suuntautuvalle kauttakulkuliikenteelle kauttakulkuvapauden alueensa läpi kansainvälisen kauttakulun kannalta sopivimpia reittejä pitkin. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen V artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi tarvittavin muutoksin. Osapuolet ymmärtävät, että GATT 1994 -sopimuksen V artikla sisältää energiatuotteiden liikkumisen muun muassa putkistoja tai sähköverkkoja pitkin.

GOODS.5 artikla: Tullikielto

Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, tullin kantaminen mistään toisen osapuolen alkuperätavarasta on kielletty.

GOODS.6 artikla: Vientitullit, -verot ja muut maksut

1. Osapuolet eivät saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa mitään tulleja, veroja tai muita maksuja, joita kannetaan tavaroiden viennistä toisen osapuolen alueelle tai tällaiseen vientiin liittyen; tai mitään sisäisiä veroja tai muita maksuja, joita sovelletaan toisen osapuolen alueelle vietäviin tavaroihin ja jotka ovat suurempia kuin kotimaiseen kulutukseen tarkoitetuista samankaltaisista tavaroista kannettavat verot tai muut maksut.
2. Tätä artiklaa sovellettaessa muut maksut eivät sisällä GOODS.7 artiklan [Maksut ja muodollisuudet] nojalla sallittuja maksuja.

GOODS.7 artikla: Maksut ja muodollisuudet

1. Osapuolen toisen osapuolen tavarantoimittajan tai viennistä kantamien maksujen määrä rajoitetaan tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin, eivätkä ne saa olla kotimarkkinoiden välillistä suojelua taikka tuonnin tai viennin verotusta. Osapuolet eivät saa kantaa arvon perusteella laskettuja maksuja tuonnista tai viennistä tai niihin liittyen.
2. Kumpikin osapuoli voi periä maksuja tai veloittaa kustannuksia vain tarjotessaan erityispalveluita, erityisesti muun muassa seuraavista:
 - (a) tullin henkilökunnan palvelut, jotka on pyynnöstä suoritettu virallisen virka-ajan ulkopuolella tai muualla kuin tullin tiloissa;
 - (b) suoritettujen tavaroiden analyysit tai asiantuntija-arviot ja postimaksut tavaroiden palauttamisesta tietoja pyytäneelle henkilölle, erityisesti sitovaa tietoa koskeviin päätöksiin tai tullilakeja ja -asetuksia koskevien tietojen toimittamiseen liittyen;
 - (c) annettujen tietojen varmistamiseksi tehtävä tavaroiden tarkastus tai näytteenotto taikka tavaroiden hävittäminen, kun niihin liittyy muita kuin tullin henkilökunnan käyttämisestä johtuvia kustannuksia; ja
 - (d) poikkeukselliset tarkastustoimenpiteet, jos sellaisia tarvitaan tavaroiden luonteen tai mahdollisen riskin vuoksi.
3. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä kaikki tuonnin tai viennin yhteydessä kantamansa maksut virallisilla verkkosivuilla siten, että hallitukset, talouden toimijat ja muut asianosaiset voivat tutustua niihin. Näihin tietoihin on sisällytettävä tarjotusta palvelusta perittävän maksun tai palkkion peruste, vastuussa oleva viranomaislainen, sovellettavat maksut tai palkkiot sekä maksun suoritusajankohdat ja -tavat. Uusia tai muutettuja maksuja ja palkkioita ei saa määrätä ennen kuin edellisen kohdan mukaiset tiedot on julkaistu ja saatettu helposti saataville.
4. Osapuolten ei tarvitse käyttää konsulipalveluita, mukaan lukien niihin liittyviä palkkioita ja maksuja, toisen osapuolen tavarantoimittajan yhteydessä.

GOODS.8 artikla: Korjatut tavarat

1. Osapuoli ei saa kantaa tullia sellaisesta tavarasta, sen alkuperästä riippumatta, joka palaa sen alueelle, kun se on ensin tilapäisesti viety sen alueelta toisen osapuolen alueelle korjausta varten.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta tavarahan, joka on tuotu tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan ja joka tämän jälkeen viedään korjausta varten eikä tuoda uudelleen tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan.
3. Tavarahan alkuperästä riippumatta osapuoli ei saa periä tullia tavarahan, joka on tuotu tilapäisesti toisen osapuolen alueelta korjausta varten.

GOODS.9 artikla: Uudelleenvalmistetut tavarat

1. Osapuoli ei saa kohdella toisen osapuolen uudelleenvalmistettuja tavaroita vähemmän suotuisasti kuin vastaavia uusia tavaroita.
2. Uudelleenvalmistettujen tavaroiden tuonti- ja vientikieltoihin ja -rajoituksiin sovelletaan GOODS.10 artiklaa [Tuonti- ja vientirajoitukset]. Jos osapuoli ottaa käyttöön tai ylläpitää tuonti- ja vientikieltoja tai -rajoituksia käytetyille tavaraille, se ei sovelleta kyseisiä toimenpiteitä uudelleenvalmistettuihin tavaroihin.
3. Osapuoli voi edellyttää, että uudelleenvalmistetut tavarat nimetään sellaisiksi sen alueella tapahtuvaa jakelua tai myyntiä varten ja että ne täyttävät kaikki soveltuvat, vastaavia uusia tavaroita koskevat tekniset vaatimukset.

GOODS.10 artikla: Tuonti- ja vientirajoitukset

1. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa toisen osapuolen jonkin tavarahan tuontiin tai toisen osapuolen tullialueelle tarkoitettuun jonkin tavarahan vientiin tai vientimyyntiin kieltoja tai rajoituksia paitsi, jos ne ovat GATT 1994 -sopimuksen, sen huomautukset ja lisämääräykset mukaan lukien, XI artiklan mukaisia. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen XI artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi tarvittavin muutoksin.
2. Osapuolet eivät saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa
 - (a) vienti- ja tuontihintavaatimuksia, paitsi siinä määrin kuin tasoitus- ja polkumyyntitullipäätösten ja -sitoumusten täytäntöönpanossa on sallittu; tai
 - (b) tuontilisensiointia, jonka ehtona on suoritevaatimuksen täyttäminen.

GOODS.11 artikla: Tuonti- ja vientimonopolit

Osapuolet eivät nimeä tai pidä voimassa tuonti- tai vientimonopoleja. Tässä artiklassa tarkoitetaan tuonti- tai vientimonopolilla yksinoikeutta tai osapuolen jollekin yhteisölle myöntämää yksinomaista lupaa tuoda tavaraa toisesta osapuolesta tai viedä tavaraa toiseen osapuoleen.

GOODS.13 artikla: Tuontilisensiointimenettelyt

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikkien osapuolten väliseen tavarakauppaan sovellettavien tuontilisensiointimenettelyjen soveltaminen on puolueetonta ja että niitä hallinnoidaan oikeudenmukaisella, tasapuolisella, syrjimättömällä ja läpinäkyvällä tavalla.
2. Osapuolet ottavat käyttöön tai pitävät voimassa lisensointimenettelyjä niiden alueelle toisen osapuolen alueelta tapahtuvan tuonnin edellytyksenä ainoastaan, jos muita soveltuvia menettelyitä jonkin hallinnollisen päämäärän saavuttamiseksi ei ole kohtuudella käytettävissä.
3. Osapuolet eivät ota käyttöön tai pidä voimassa mitään harkinnanvaraisia tuontilisensiointimenettelyjä, jolleivät ne ole tarpeen tämän sopimuksen kanssa yhteensopivan toimenpiteen täytäntöön panemiseksi. Tällaisen harkinnanvaraisen tuontilisensiointimenettelyn käyttöön ottavan osapuolen on selkeästi ilmoitettava toimenpide, joka sillä pannaan täytäntöön.
4. Kumpikin osapuoli ottaa mahdolliset tuontilisensiointimenettelyt käyttöön ja hallinnoi niitä WTO:n tuontilisensiointisopimuksen, jäljempänä 'tuontilisensiointisopimus', 1–3 artiklan mukaisesti. Tätä varten tuontilisensiointisopimuksen 1–3 artikla sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi tätä sopimusta tarvittavin muutoksin.
5. Tuontilisensiointimenettelyn käyttöön ottava tai sitä muuttava osapuoli asettaa kaikki asiaankuuluvat tiedot saataville virallisella verkkosivustolla. Tiedot on mahdollisuuksien mukaan asetettava saataville 21 päivää ennen uuden tai muutetun lisensointimenettelyn soveltamisen aloittamispäivää ja joka tapauksessa viimeistään sen soveltamisen aloittamispäivänä. Verkossa saatavilla olevien tietojen on sisällettävä tuontilisensiointisopimuksen 5 artiklan nojalla vaaditut tiedot.
6. Osapuoli toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä viipymättä asiaankuuluvat tiedot tuontilisensiointimenettelyistä, jonka se aikoo ottaa käyttöön tai pitää voimassa, mukaan lukien tuontilisensiointisopimuksen 1–3 artiklassa tarkoitetut tiedot.
7. Selkeyden vuoksi todetaan, että mikään tässä artiklassa ei edellytä osapuolelta tuontilisenssin myöntämistä tai estä osapuolta toteuttamasta YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien tai monenvälisten asesulkujärjestelyjen ja tuontivalvontajärjestelyjen mukaisia velvollisuuksiaan tai sitoumuksiaan.

GOODS.14 artikla: Vientilisensiointimenettelyt

1. Kumpikin osapuoli julkistaa kaikki uudet vientilisensiointimenettelyt siten, että hallitukset, talouden toimijat ja muut asianosaiset voivat tutustua niihin. Kyseiset tiedot on julkistettava mahdollisuuksien mukaan 45 päivää ennen menettelyn tai muutoksen voimaantuloa ja joka tapauksessa viimeistään sen voimaantulopäivänä, ja tiedot on mahdollisuuksien mukaan julkistettava asiaankuuluvilla valtionhallinnon verkkosivustoilla.
2. Vientilisensiointimenettelyistä julkistettaviin tietoihin on sisällyttävä
 - (a) vientilisensiointimenettelyn tai siihen tehtyjen muutosten teksti;
 - (b) luettelo tavaroista, joita kukin vientilisensiointimenettely koskee;
 - (c) kuvaus kuhunkin menettelyyn liittyvästä lisenssinhakuprosessista ja mahdollisista kriteereistä, jotka hakijan on täytettävä voidakseen hakea lisenssiä, kuten vaatimus toimiluvasta,

investoinnin tekeminen tai ylläpitäminen tai tietty sijoittautumismuoto toiminnan harjoittamista varten osapuolen alueella;

- (d) yhteyspiste tai -pisteet, joista henkilöt, joiden etua asia koskee, voivat saada lisätietoja edellytyksistä vientilisenssin saamiseksi;
- (e) hallintoelin tai -elimet, joille hakemus tai muu asiaan liittyvä asiakirja-aineisto on toimitettava;
- (f) kuvaus mahdollisesta toimenpiteestä tai mahdollisista toimenpiteistä, jotka vientilisenssiintimenettelyllä pannaan täytäntöön;
- (g) kunkin vientilisenssiintimenettelyn voimassaoloaika, ellei menettely jää voimaan, kunnes se lakkautetaan tai sitä tarkistetaan uudessa julkaisussa;
- (h) jos osapuoli aikoo käyttää lisenssiintimenettelyä jonkin vientikiintiön hallinnoimiseen, kiintiön kokonaismäärä ja, soveltuvin tapauksissa, arvo sekä kiintiön alkamis- ja päättymispäivät; ja
- (i) mahdolliset vapautukset tai poikkeukset vientilisenssin hankkimisvaatimuksesta, tiedot tällaisten vapautusten tai poikkeusten hakemisesta tai käytöstä ja niiden myöntämiskriteerit.

3. Kumpikin osapuoli ilmoittaa olemassa olevat vientilisenssiintimenettelynsä toiselle osapuolelle 45 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle mahdollisista uusista vientilisenssiintimenettelyistä ja olemassa olevien vientilisenssiintimenettelyiden muutoksista 60 päivän kuluessa niiden julkistamisesta. Ilmoituksessa on mainittava niiden lähteiden viitetiedot, joissa 2 kohdassa edellytetyt tiedot on julkaistu, ja soveltuvin tapauksissa asiaankuuluvan hallituksen verkkosivuston osoite.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että mikään tässä artikkelissa ei edellytä osapuolelta vientilisenssin myöntämistä tai estä osapuolta toteuttamasta YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien tai monenvälisten asesulkujärjestelyjen ja vientivalvontajärjestelyjen, kuten tavanomaisten aseiden, kaksikäyttötuotteiden ja niihin liittyvän tekniikan viennin valvontaa koskevan Wassenaarin järjestelyn, Australia-ryhmän, ydinalan viejämaitten ryhmän ja ohjusteknologian valvontajärjestelyn mukaisia velvollisuuksiaan tai sitoumuksiaan tai ottamasta käyttöön, ylläpitämästä tai panemasta täytäntöön riippumattomia pakotejärjestelmiä.

GOODS.15 artikla: Tullausarvon määrittäminen

Kumpikin osapuoli määrittää sen alueelle tuotavien toisen osapuolen tavaroiden arvon GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan ja tullausarvoa koskevan sopimuksen mukaisesti. Tätä tarkoitusta varten GATT 1994 -sopimuksen, sen huomautukset ja lisämääräykset mukaan lukien, VII artikla ja tullausarvoa koskevan sopimuksen, sen tulkintaan liittyvät huomautukset mukaan lukien, 1–17 artikla sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi tätä sopimusta tarvittavin muutoksin.

GOODS.16 artikla: Etuuksien käyttö

1. Osapuolet vaihtavat vuosittain kymmenen vuoden ajanjakson tuontitilastoja tämän sopimuksen toiminnan seurantaan sekä etuuksien käyttöasteiden laskentaa varten; ensimmäinen tällainen tiedonvaihto tapahtuu vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta. Ellei kumppanuusneuvosto toisin päättä, tätä ajanjaksoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä viidellä vuodella, minkä jälkeen kumppanuusneuvosto päättää sen jatkamisesta edelleen.

2. Tuontitilastojen vaihto kattaa viimeisimmän saatavilla olevan vuoden tullinimiketason tiedot toisen osapuolen tavaroiden sellaisesta tuonnista, mukaan lukien arvo ja soveltuviin tapauksissa määrä, johon on sovellettu tämän sopimuksen mukaista tullietuuskohtelua, sekä tuonnista, johon ei ole sovellettu tullietuuskohtelua.

GOODS.17 artikla: Kaupan suojakeinot

1. Osapuolet vahvistavat GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan, WTO:n polkumyynnin vastaisen sopimuksen, WTO:n tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen, GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan, WTO:n suojalausekkeitä koskevan sopimuksen ja maatalous sopimuksen 5 artiklan mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa.

2. Tämän osan 2 lukua [Alkuperäsäännöt] ei sovelleta polkumyynnin vastaisiin, tasaustulleihin liittyviin ja suojatulleihin liittyviin tarkintoihin ja toimenpiteisiin.

3. Kumpikin osapuoli soveltaa polkumyynnin vastaisia ja tasaustulleihin liittyviä toimenpiteitä polkumyynnin vastaisen sopimuksen ja tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen mukaisesti ja oikeudenmukaisella ja läpinäkyvällä tavalla.

4. Sillä edellytyksellä, että tutkimuksen toteuttaminen ei tarpeettomasti lykkäänny, kullekin asianomaiselle osapuolelle¹ on tarjottava mahdollisuus puolustaa täysimittaisesti etujaan polkumyynitutkimuksen tai tasoitustulleja koskevan tutkimuksen aikana.

5. Kummankin osapuolen tutkintaviranomainen voi harkita, olisiko määrättävän polkumyynti- tai tasoitustullin suuruudeltaan vastattava koko polkumyyntimarginaalia tai tukea vai vähäisempää määrää osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

6. Kummankin osapuolen tutkintaviranomaisen on otettava osapuolen lainsäädännön mukaisesti huomioon toimitetut tiedot siitä, olisiko polkumyynti- tai tasoitustullin määrääminen yleisen edun mukaista.

7. Osapuoli ei saa soveltaa tai pitää voimassa saman tavaran osalta samaan aikaan:

(a) maatalous sopimuksen 5 artiklan mukaista toimenpidettä; ja

(b) GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan ja suojalausekkeitä koskevan sopimuksen mukaista toimenpidettä.

8. Kuudennen osan I osastoa [Riitojenratkaisu] ei sovelleta tämän artiklan 1–6 kohtaan.

GOODS.18 artikla: WTO:n olemassa olevien tariffikiintiöiden käyttö

1. Yhden osapuolen alkuperä tuotteet eivät ole tuotavissa toisen osapuolen alueelle 2 kohdassa tarkoitettujen, WTO:n olemassa olevien tariffikiintiöiden mukaisesti. Tähän sisältyvät myös osapuolten välillä Euroopan unionin WTO:n asiakirjalla G/SECRET/42/Add.2 ja Yhdistyneen kuningaskunnan WTO-asiakirjalla G/SECRET/44 aloittamien GATT-neuvottelujen XXVIII artiklan mukaisesti jaetut ja kummankin osapuolen sisäisessä lainsäädännössä määritellyt tariffikiintiöt. Tätä

¹Tämän artiklan soveltamista varten asianomaiset osapuolet on määritellyt polkumyynnin vastaisen sopimuksen 6 artiklan 11 kohdassa ja WTO:n tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 12.9 artiklassa.

artikkelia sovellettaessa tuotteiden alkuperäasema määritellään tuovan osapuolen voimassa olevien, muuhun kuin etuuskohteluun perustuvien alkuperäsääntöjen mukaan.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa 'WTO:n olemassa olevilla tariffikiintiöillä' tarkoitetaan WTO:n Euroopan unionille myöntämiä tariffikiintiöitä, jotka sisältyvät WTO:n vuoden 1994 tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen mukaisesti myönnytysten ja sitoumusten EU28-luettelon luonnokseen, joka on toimitettu WTO:lle asiakirjassa G/MA/TAR/RS/506 ja jota on muutettu asiakirjoilla G/MA/TAR/RS/506/Add.1 ja G/MA/TAR/RS/506/Add.2.

GOODS.19 artikla: Toimenpiteet tullilainsäädännön rikkomisen tai kiertämisen tapauksessa

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tullilainsäädännön rikkomisen tai kiertämisen estämisen, havaitsemisen ja torjunnan aloilla tämän osaston 2 luvun [Alkuperäsäännöt] ja keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehdyn pöytäkirjan mukaisten velvollisuuksiensa mukaisesti. Kumpikin osapuoli suojelee Yhdistyneen kuningaskunnan tai unionin tullialueille saapuvista tuotteista kannettaviin tulleihin liittyen omia taloudellisia etujaan ja toisen osapuolen taloudellisia etuja asianmukaisilla ja samoilla toimenpiteillä.

2. Vaikka vaatimuksia noudattavat talouden toimijat voivat saada taannehtivan vapautuksen 7 kohdan nojalla, osapuoli voi 3 ja 4 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti väliaikaisesti keskeyttää tuotteen tai tuotteiden asiaankuuluvan etuuskohtelun, jos

a) osapuoli on todennut objektiivisen, vakuuttavan ja todennettavissa olevan tiedon perusteella, että tullilainsäädäntöä on järjestelmällisesti rikottu tai kierretty; ja

b) toinen osapuoli kieltäytyy toistuvasti ja perusteettomasti noudattamasta 1 kohdassa tarkoitettuja velvollisuuksiaan tai ei muutoin noudata niitä.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun päätelmän tehnyt osapuoli ilmoittaa tästä kauppakumppanuuskomitealle ja aloittaa toisen osapuolen kanssa neuvottelut kauppakumppanuuskomiteassa molemmille osapuolille hyväksyttävään ratkaisuun pääsemiseksi.

4. Jos osapuolet eivät ole kolmen kuukauden kuluessa ilmoituspäivästä päässeet molemmille osapuolille hyväksyttävään ratkaisuun, päätelmän tehnyt osapuoli voi päättää keskeyttää asiaankuuluvan etuuskohtelun väliaikaisesti kyseeseen tulevan tuotteen tai kyseeseen tulevien tuotteiden osalta. Tässä tapauksessa päätelmän tehnyt osapuoli ilmoittaa väliaikaisesta keskeytyksestä ja siitä, kuinka kauan se aikoo sitä soveltaa, viipymättä kauppakumppanuuskomitealle.

5. Väliaikainen keskeytys on voimassa ainoastaan sen ajan, joka on tarpeen rikkomisen tai kiertämisen ehkäisemiseksi sekä asianomaisen osapuolen taloudellisten etujen suojelemiseksi, eikä milloinkaan pidempään kuin kuusi kuukautta. Asianomaisen osapuolen on seurattava tilanteen kehittymistä, ja jos se katsoo, että väliaikainen keskeytys ei ole enää tarpeen, sen on lopetettava keskeytys ennen kauppakumppanuuskomitealle ilmoitetun ajanjakson päättymistä. Jos keskeytyksen aiheuttaneet olosuhteet ovat edelleen olemassa kauppakumppanuuskomitealle ilmoitetun ajanjakson päättyessä, asianomainen osapuoli voi päättää jatkaa keskeytyksen voimassaoloa. Kaikista keskeytyksistä on neuvoteltava määräajoin kauppakumppanuuskomiteassa.

6. Kummankin osapuolen on sisäisten menettelyidensä mukaisesti ilmoitettava tuojille kaikista tiedoksiannoista ja päätöksistä, jotka koskevat edellä 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja väliaikaisia keskeytyksiä.

7. Sen estämättä, mitä 4 kohdassa määrätään, jos tuoja kykenee vakuuttamaan tuojaosapuolen tulliviranomaisen siitä, että kyseiset tuotteet ovat täysin tuojaosapuolen tullilainsäädännön, sopimuksen vaatimusten ja tuojaosapuolen lakien ja asetustensa mukaisesti väliaikaiselle keskeytykselle mahdollisesti asettamien muiden ehtojen mukaisia, tuojaosapuolen on annettava tuojan hakea etuuskohtelua taannehtivasti ja periä takaisin etuuskohteluun perustuvan tullimaksun ylittävä osa tuotteiden tuontihetkellä maksetuista tullimaksuista.

GOODS.20 artikla: Hallinnollisten virheiden hallinnointi

Jos toimivaltaiset viranomaiset tekevät virheen viennin etuusjärjestelmän asianmukaisessa hallinnassa tai jos tällaisessa hallinnassa on järjestelmällinen puute, ja erityisesti jos tällainen virhe tai puute koskee tämän osaston 2 luvun määräysten tai keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehdyn pöytäkirjan soveltamista, ja kyseinen virhe tai järjestelmällinen puute aiheuttaa tuontitulleihin liittyviä seurauksia, se osapuoli, jolle tällaisia seurauksia aiheutuu, voi pyytää kauppakumppanuuskomiteaa tarkastelemaan mahdollisuutta hyväksyä asianmukaisia toimenpiteitä tilanteen ratkaisemiseksi.

GOODS.21 artikla: Kulttuuriomaisuus

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä osapuolen alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisen edistämiseksi, ottaen huomioon kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämiseksi ja ehkäisemiseksi Pariisissa 17 päivänä marraskuuta 1970 allekirjoitetun UNESCO:n yleissopimuksen periaatteet.

2. Tässä artiklassa tarkoitetaan:

(a) 'kulttuuriesineellä' osapuolen omien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti kansallisaarteiksi luokiteltuja tai määriteltäviä esineitä, joilla on taiteellista, historiallista ja arkeologista arvoa; ja

(b) 'laittomasti osapuolen alueelta viedyllä'

i) osapuolen alueelta 1 päivänä tammikuuta 1993 tai sen jälkeen osapuolen kansallisaarteiden suojelua tai kulttuuriesineiden vientiä koskevien sääntöjen vastaisesti vietyä; tai

ii) 1 päivänä tammikuuta 1993 tai sen jälkeen laillisen tilapäisen siirron määräajan päätyttyä palauttamatta jätettyä tai tällaisen tilapäisen siirron jonkin muun edellytyksen rikkomista.

3. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä erityisesti

a) ilmoittamalla toiselle osapuolelle niiden alueelta löytyneistä kulttuuriesineistä, jos on perusteltua syytä epäillä, että esine on viety laittomasti toisen osapuolen alueelta;

b) käsittelemällä toisen osapuolen esittämät, kyseisen osapuolen alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamista koskevat pyynnöt;

c) estämällä yritykset välttää tällaisten kulttuuriesineiden palauttaminen tarvittavilla välitoimilla; ja

d) toteuttamalla kaikki aiheelliset toimenpiteet toisen osapuolen alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden fyysiseksi suojelemiseksi.

4. Kumpikin osapuoli ilmoittaa yhteysviranomaisen, joka vastaa yhteydenpidosta toisen osapuolen yhteysviranomaisen kanssa tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa ja erityisesti 3 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin ilmoituksiin ja pyyntöihin liittyen.

5. Kulttuuriesineiden vientimenettelyistä vastaavat osapuolten tulliviranomaiset osallistuvat osapuolten kaavailemaan yhteistyöhön tarvittaessa ja tarvittavassa määrin.

6. Kuudennen osan I osastoa [Riitojenratkaisu] ei sovelleta tähän artiklaan.

2 luku: Alkuperäsäännöt

1 jakso: Alkuperäsäännöt

ORIG.1 artikla: Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on vahvistaa tavaroiden alkuperän määrittämistä koskevat määräykset tämän sopimuksen mukaisen tullietuuskohTELUN soveltamista varten ja vahvistaa tähän liittyvät alkuperämenettelyt.

ORIG.2 artikla: Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- (a) 'luokittelulla' tuotteen tai aineksen luokittelua harmonoidun järjestelmän tiettyyn ryhmään, nimikkeeseen tai alanimikkeeseen;
- (b) 'lähetyksellä' tuotteita, jotka lähetetään samanaikaisesti yhdeltä viejältä yhdelle vastaanottajalle tai kuljetetaan yhdellä kuljetusasiakirjalla taikka, jos tällaista asiakirjaa ei ole, yhdellä kauppalaskulla viejältä vastaanottajalle;
- (c) 'viejällä' osapuolen alueella olevaa henkilöä, joka kyseisen osapuolen laeissa ja määräyksissä vahvistettujen vaatimusten mukaisesti vie tai tuottaa alkuperätuotteen ja laatii alkuperävakuutuksen;
- (d) 'tuojalla' henkilöä, joka tuo alkuperätuotteen ja vaatii sille tullietuuskohTELUA;
- (e) 'aineksella' kaikkia aineita, joita käytetään tuotteen valmistuksessa, mukaan lukien aineosat, raaka-aineet, komponentit tai osat;
- (f) 'ei-alkuperäaineksella' ainesta, joka ei täytä tämän luvun alkuperäsääntöjä, mukaan lukien aines, jonka alkuperäasemaa ei voida määrittää;
- (g) 'tuotteella' tuotannosta saatua tuotetta, vaikka se olisi tarkoitettu käytettäväksi aineksena toisen tuotteen tuotannossa;
- (h) 'tuotannolla' kaikenlaista valmistusta tai käsittelyä, myös kokoamista;

ORIG.3 artikla: Yleiset vaatimukset

1. Jotta osapuoli voi soveltaa tullietuuskohdelua toisen osapuolen alkuperätavaraan tämän sopimuksen mukaisesti, seuraavia tuotteita on pidettävä toisen osapuolen alkuperätavaroina, edellyttäen että tuotteet täyttävät kaikki muut tämän luvun sovellettavat vaatimukset:

- (a) ORIG.5 artiklan [Kokonaan tuotetut tuotteet] mukaiset osapuolen alueella kokonaan tuotetut tuotteet;
- (b) yksinomaan kyseisen osapuolen alkuperäaineista kyseisen osapuolen alueella tuotetut tuotteet; ja
- (c) kyseisen osapuolen alueella tuotetut tuotteet, joihin sisältyy ei-alkuperäaineita edellyttäen, että ne täyttävät LIITTEEN ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] vaatimukset.

2. Jos tuote on saanut alkuperäaseman, kyseisen tuotteen valmistuksessa käytettyjä ei-alkuperäaineita ei pidetä ei-alkuperäisinä, kun kyseistä tuotetta käytetään aineksena toiseen tuotteeseen.

3. Alkuperäaseman saamista koskevien edellytysten on täytyttävä keskeytyksettä Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai unionissa.

ORIG.4 artikla: Alkuperäkumulaatio

1. Osapuolen alkuperätuotteen katsotaan olevan toisen osapuolen alkuperätuote, jos kyseistä tuotetta käytetään aineksena jonkin muun tuotteen tuotannossa kyseisen toisen osapuolen alueella.

2. Ei-alkuperäainekselle osapuolessa suoritettut tuotantotoimet voidaan ottaa huomioon määritettäessä, onko tuote toisen osapuolen alkuperätuote.

3. Edellä olevia 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta, jos toisen osapuolen alueella suoritetuissa tuotantotoimissa ei mennä ORIG.7 artiklassa [Riittämätön tuotanto] tarkoitettuja toimia pidemmälle.

4. Jotta viejä voi laatia ORIG.18 [Tullietuuskohdelun vaatiminen] artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun alkuperävakuutuksen tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetuille tuotteille, viejän on saatava tavarantoimittajaltaan liitteessä ORIG-3 [Toimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutus] tarkoitettu vaatimustenmukaisuusvakuutus tai muu vastaava samat tiedot sisältävä asiakirja, jossa asianomainen ei-alkuperäainekse kuvataan riittävän tarkasti sen yksilöimisen mahdollistamiseksi.

ORIG.5 artikla: Kokonaan tuotetut tuotteet

1. Seuraavia tuotteita pidetään osapuolen alueella kokonaan tuotettuina:

- (a) sen maaperästä tai sen merenpohjasta louhitut tai otetut kivennäistuotteet;
- (b) siellä kasvatetut tai korjatut kasvit ja kasvituotteet;
- (c) siellä syntyneet ja kasvatetut elävät eläimet;
- (d) siellä kasvatetuista elävistä eläimistä saadut tuotteet;
- (e) siellä syntyneistä ja kasvatetuista teurastetuista eläimistä saadut tuotteet;

- (f) siellä metsästämyllä tai kalastamalla saadut tuotteet;
- (g) siellä vesiviljelystä saadut tuotteet, jos vesieliöt, kuten kalat, nilviäiset, äyriäiset ja muut vesiselkärangattomat sekä vesikasvit, ovat syntyneet tai on viljelty siemenkannasta, kuten munista, mädistä ja maidista, kalanpoikasista tai toukista, osallistumalla kasvatusta tai kasvuprosesseihin tuotannon lisäämiseksi tehtävillä toimilla, kuten säännöllisellä kannan täydentämisellä, ruokinnalla tai petoeläimiltä suojelulla;
- (h) osapuolen alusten aluemerten ulkopuolelta pyytämät merikalastustuotteet ja muut sen alusten aluemerten ulkopuolelta saamat tuotteet;
- (i) osapuolen tehdasaluksilla ainoastaan h kohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tuotteet;
- (j) minkä tahansa alumeren ulkopuolisesta merenpohjasta tai merenpohjan alapuolisesta aluskerroksesta saadut tuotteet, edellyttäen että osapuolella on oikeus hyödyntää tätä merenpohjaa tai sen alapuolisia aluskerroksia;
- (k) siellä suoritetuista tuotantotoiminnoista syntyneet jätteet ja romu;
- (l) siellä kerätyistä käytetyistä tuotteista talteen otettu jäte ja romu sillä edellytyksellä, että kyseiset tuotteet soveltuvat ainoastaan tällaiseen raaka-aineiden talteenottoon;
- (m) siellä yksinomaan a–l alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tuotteet.

2. Edellä olevan 1 kohdan h ja i kohdan käsitteillä 'osapuolen alus' ja 'osapuolen tehdasalus' tarkoitetaan alusta ja tehdasalusta, joka

- a) on rekisteröity unionin jäsenvaltiossa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa;
- b) purjehtii unionin jäsenvaltion tai Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla; ja
- c) täyttää jonkin seuraavista vaatimuksista:
 - i) on vähintään 50 prosenttisesti unionin jäsenvaltion tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten omistuksessa; tai
 - ii) on sellaisten oikeushenkilöiden omistuksessa, joista
 - A) jokaisen kotipaikka tai päätoimipaikka on unionissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa; ja
 - B) kukin on vähintään 50 prosenttisesti unionin jäsenvaltion tai Yhdistyneen kuningaskunnan julkisyhteisöjen, kansalaisten tai oikeushenkilöiden omistuksessa.

ORIG.6 artikla: Toleranssit

1. Jos tuote ei täytä LIITTEEN ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] vaatimuksia tuotannossa käytetyn ei-alkuperäineksen takia, tuote katsotaan siitä huolimatta osapuolen alkuperätuotteeksi, edellyttäen että:

- a) harmonoidun järjestelmän ryhmiin 2 ja 4–24 luokiteltujen ei-alkuperämateriaalien kokonaispaino, ryhmän 16 jalostettuja kalastustuotteita lukuun ottamatta, on enintään 15 prosenttia tuotteen painosta;
 - b) kaikkien muiden tuotteiden osalta, harmonoidun järjestelmän ryhmiin 50–63 luokiteltuja tuotteita lukuun ottamatta, ei-alkuperäainesten kokonaisarvo on enintään 10 prosenttia tuotteen noudettuna-hinnasta; tai
 - c) harmonoidun järjestelmän ryhmiin 50–63 luokiteltujen tuotteiden osalta sovelletaan LIITTEEN ORIG-1 [Tuotekohtaisten alkuperäsääntöjen alkuhuomautukset] alkuhuomautusten huomautuksissa 7 ja 8 vahvistettuja toleransseja.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, jos tuotteen tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo tai paino ylittää jonkin ei-alkuperäisainesten arvolle tai painolle LIITTEESSÄ ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] vahvistettujen vaatimusten mukaisen enimmäisprosenttiosuuden.
3. Tämän artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tuotteisiin, jotka on tuotettu kokonaan osapuolen alueella ORIG.5 artiklassa [Kokonaan tuotetut tuotteet] tarkoitetulla tavalla. Jos LIITTEESSÄ ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] edellytetään, että tuotteen tuotannossa käytetyt ainekset ovat kokonaan tuotettuja, sovelletaan tämän artiklan 1 ja 2 kohtaa.

ORIG.7 artikla: Riittämätön tuotanto

1. Sen estämättä, mitä ORIG.3 artiklan [Yleiset vaatimukset] 1 kohdan c alakohdassa määrätään, tuotetta ei pidetä osapuolen alkuperätuotteena, jos tuotteen tuotanto osapuolen alueella koostuu ainoastaan yhdestä tai useammasta seuraavassa luetellusta [ei-alkuperäaineille suoritettusta] toimesta:
- a) säilytystoimet, kuten kuivaaminen, pakastaminen, säilyttäminen suolavedessä ja muut vastaavat toimet, joiden ainoana tarkoituksena on tuotteiden kunnan säilymisen varmistaminen kuljetuksen ja varastoinnin aikana;²
 - b) pakkausten jakaminen tai yhdistäminen;
 - c) pesu, puhdistus; pölyn, oksidin, öljyn, maalin tai muun peiteaineen poistaminen;
 - d) tekstiilien tai tekstiilitavaroiden silitys tai prässäys;
 - e) yksinkertainen maalaus ja kiillotus;
 - f) riisin esikuorinta ja hiominen osittain tai kokonaan; viljan ja riisin kiillotus ja lasitus; riisin valkaisu;
 - g) sokerin värjäys tai maustaminen taikka sokeripalojen muodostus; kiinteässä muodossa olevan sokerin hienontaminen osittain tai kokonaan;
 - h) hedelmien, pähkinöiden ja vihannesten kuoriminen ja kivien poisto;

² Säilyttämistoimia, kuten jäähdytys, jäädytys tai tuuletus, pidetään riittämättöminä a alakohdassa tarkoitetulla tavalla, kun taas toimia, kuten säilöminen, kuivatus tai savustus, joiden tarkoituksena on antaa tuotteelle erityisiä tai erilaisia ominaisuuksia, ei pidetä riittämättöminä;

- i) teroitus, yksinkertainen hiominen tai yksinkertainen leikkaaminen;
- j) seulonta, lajittelu, luokittelu, ryhmittely, yhteensovitus, myös tavaroiden järjestäminen sarjoiksi;
- k) yksinkertainen pullotus, tölkitys, pussitus, koteloihin tai rasioihin pakkaaminen, kartongille tai levyille kiinnittäminen ja kaikki muut yksinkertaiset pakkaustoimenpiteet;
- l) merkkien, nimilappujen, logojen ja muiden niiden kaltaisten tunnusten kiinnittäminen tai painaminen tuotteisiin tai niiden pakkauksiin;
- m) tuotteiden yksinkertainen sekoittaminen, myös jos ne ovat erilaisia; sokerin sekoittaminen minkä tahansa aineksen kanssa;
- n) yksinkertainen veden lisääminen tai tuotteiden laimentaminen vedellä tai muilla aineilla, joka ei olennaisesti muuta tuotteen ominaisuuksia, tai tuotteiden dehydratointi tai denaturointi;
- o) osien yksinkertainen yhdistäminen kokonaiseksi tuotteeksi tai tuotteiden purkaminen osiin;
- p) eläinten teurastus.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa toimia on pidettävä yksinkertaisina, jos niiden suorittamiseksi ei tarvita erityistaitoja eikä nimenomaisesti näitä toimia varten tuotettuja tai asennettuja koneita, laitteita tai välineitä.

ORIG.8 artikla: Kelpuuttamisen yksikkö

1. Tätä lukua sovellettaessa kelpuuttamisen yksikkö on se tuote, jota pidetään perusyksikkönä luokiteltaessa tuote harmonoidun järjestelmän mukaan.
2. Lähetysten koostuessa useasta samanlaisesta tuotteesta, jotka luokitellaan samaan harmonoidun järjestelmän nimikkeeseen, kukin yksittäinen tuote on otettava huomioon tämän luvun määräyksiä sovellettaessa.

ORIG.9 artikla: Pakkausmateriaalit ja säiliöt kuljetusta varten

Kuljetusta varten käytettäviä pakkausmateriaaleja ja säiliöitä, joilla tuotetta suojataan kuljetuksen aikana, ei oteta huomioon määritettäessä, onko tuote alkuperästuote.

ORIG.10 artikla: Pakkausmateriaalit ja säiliöt vähittäismyyntiä varten

Pakkausmateriaaleja ja säiliöitä, joihin tuote on pakattu vähittäismyyntiä varten, jos ne on luokiteltu tuotteen kanssa, ei oteta huomioon tuotteen alkuperää määritettäessä, paitsi laskettaessa ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa, jos tuotteeseen sovelletaan ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa LIITTEEN ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] mukaisesti.

ORIG.11 artikla: Tarvikkeet, varaosat ja työkalut

1. Tarvikkeiden, varaosien ja työkalujen sekä ohjeaineiston tai muun tiedotusaineiston katsotaan muodostavan yhden tuotteen kyseessä olevan laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa, jos ne

- (a) on luokiteltu ja toimitetaan yhdessä tuotteen kanssa, mutta niitä ei laskuteta tuotteesta erikseen; ja
- (b) ovat tyypiltään, määrältään ja arvoltaan kyseiselle tuotteelle tavanomaisia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tarvikkeita, varaosia ja työkaluja sekä ohjeaineistoa tai muuta tiedotusaineistoa ei oteta huomioon tuotteen alkuperää määritettäessä, paitsi laskettaessa ei-alkuperäainesten arvoa, jos tuotteeseen sovelletaan ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa LIITTEEN ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] mukaisesti.

ORIG.12 artikla: Sarjat

Harmonoidun järjestelmän yleisen tulkintasäännön 3 mukaiset sarjat katsotaan osapuolen alkuperätuotteiksi, jos kaikki niiden osat ovat alkuperätuotteita. Jos sarja koostuu sekä alkuperätuotteista että ei-alkuperätuotteista, sitä on kuitenkin kokonaisuutena pidettävä osapuolen alkuperätuotteena, jos ei-alkuperätuotteiden arvo on enintään 15 prosenttia sarjan noudettunahinnasta.

ORIG.13 artikla: Neutraalittekijät

Määritettäessä, onko jokin tuote osapuolen alkuperätuote, ei ole tarpeen määrittää sen tuotannossa mahdollisesti käytettyjen seuraavien tuotteiden alkuperää:

- a) polttoaine, energia, katalyytit ja liuottimet;
- b) laitteistojen ja rakennusten ylläpidossa käytettävät laitokset, laitteistot, varaosat ja ainekset;
- c) koneet, työkalut, meistit ja muotit;
- d) laitteistojen ja rakennusten tuotannossa tai käytössä käytettävät voiteluaineet, rasvat, ainesyhdistelmät ja muut ainekset;
- e) hansikkaat, lasit, jalkineet, vaatteet, turvalaitteet ja -tarvikkeet;
- f) tuotteen testauksessa tai tarkastamisessa käytettävät laitteistot, laitteet ja tarvikkeet; ja
- g) tuotannossa käytettävät muut ainekset, joita ei ole käytetty tuotteeseen tai joiden ei ole tarkoitus sisältyä tuotteen lopulliseen koostumukseen.

ORIG.14 artikla: Kirjanpidollinen erottelu

1. Keskenään korvattavissa olevat alkuperä- ja ei-alkuperäainekset eli ”keskenään korvattavissa olevat tuotteet” on fyysisesti eroteltava toisistaan varastoinnin aikana niiden alkuperä- ja ei-alkuperäaseman säilyttämiseksi.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa keskenään korvattavissa olevilla aineksilla tai keskenään korvattavissa olevilla tuotteilla tarkoitetaan saman lajin ja saman kauppalaadun aineksia tai tuotteita, joiden tekniset ja fyysiset ominaisuudet ovat samat ja joita ei voida erottaa toisistaan niiden alkuperän määrittämiseksi.

3. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, keskenään korvattavissa olevia alkuperä- ja ei-alkuperäaineita voidaan käyttää tuotteen tuotannossa ilman, että ne erotellaan fyysisesti toisistaan varastoinnin aikana, sillä edellytyksellä, että käytetään kirjanpidollisen erottelun menetelmää.

4. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, harmonoidun järjestelmän ryhmiin 10, 15, 27, 28 ja 29 tai nimikkeisiin 32.01–32.07 tai nimikkeisiin 39.01–39.14 luokiteltuja keskenään korvattavissa olevia alkuperä- ja ei-alkuperä tuotteita voidaan varastoida osapuolen alueella ennen vientiä toisen osapuolen alueelle ilman fyysistä erottelua sillä edellytyksellä, että käytetään kirjanpidollisen erottelun menetelmää.

5. Edellä 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua kirjanpidollisen erottelun menetelmää sovelletaan osapuolen yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisen varastohallintamenetelmän vaatimuksia noudattaen.

6. Kirjanpidollisen erottelun menetelmä on mikä tahansa menetelmä, jolla varmistetaan, että alkuperäaseman saaneiden tuotteiden lukumäärä on kaikkina aikoina enintään sama kuin jos ainekset olisivat olleet fyysisesti erillään.

7. Osapuoli voi vaatia laeissaan tai määräyksissään asetetuina edellytyksinä, että kirjanpidollisen erottelun menetelmän käyttöön sovelletaan kyseisen osapuolen tulliviranomaisten ennakkolupaa. Osapuolen tulliviranomaiset valvovat luvan käyttöä ja voivat peruuttaa luvan, jos luvanhaltija käyttää kirjanpidollisen erottelun menetelmää sääntöjenvastaisesti tai ei täytä jotain muuta tässä luvussa vahvistettua edellytystä.

ORIG.15 artikla: Palautuvat tuotteet

Jos osapuolen alueelta kolmanteen maahan viety osapuolen alkuperä tuote palautetaan kyseisen osapuolen alueelle, sitä on pidettävä ei-alkuperä tuotteena, jollei kyseisen osapuolen tulliviranomaista tyydyttävällä tavalla voida osoittaa, että

- (a) palautettu tuote on sama kuin viety tuote; ja
- (b) palautetulle tuotteelle ei ole suoritettu kyseisessä kolmannessa maassa tai viennin aikana muita kuin sen kunnon säilyttämiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

ORIG.16 artikla: Muuttumattomuus

1. Tuojaosapuolen alueella kulutukseen luovutettua alkuperä tuotetta ei saa viennin jälkeen ja ennen kulutukseen luovuttamista muuttaa tai muuntaa millään tavoin eikä siihen saa kohdistaa muita toimia kuin toimia sen kunnossapidämiseksi tai merkintöjen, etikettien, sinettien tai muun asiakirja-aineiston lisääminen tai kiinnittäminen tuojaosapuolen erityisten sisäisten vaatimusten noudattamiseksi.

2. Tuotteen varastointi tai esittely voi tapahtua kolmannessa maassa sillä edellytyksellä, että tuote pysyy tullivalvonnassa kyseisessä kolmannessa maassa.

3. Lähetys voidaan jakaa kolmannessa maassa, jos jakamisen toteuttaa viejä tai jakaminen tehdään viejän vastuulla ja sillä edellytyksellä, että lähetykset pysyvät tullivalvonnassa kyseisessä kolmannessa maassa.

4. Jos esiintyy epävarmuutta siitä, onko 1–3 kohdassa määrättyjä vaatimuksia noudatettu, tuojaosapuolen tulliviranomainen voi pyytää tuojaa esittämään kyseisten vaatimusten

noudattamisesta näyttöä, joka voidaan antaa millä tahansa tavalla, myös sopimusperusteisilla kuljetusasiakirjoilla, kuten konossementeilla, tai tosiasiallisella tai konkreettisella näytöllä, joka perustuu pakkausten merkitsemiseen tai numerointiin, tai jollakin muulla varsinaiseen tuotteeseen liittyvällä näytöllä.

ORIG.17 artikla: Tullinpalautuksen tai tulleista vapauttamisen uudelleentarkastelu

Tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea tarkastelee osapuolten tullinpalautuksia ja sisäisiä jalostusmenettelyjä uudelleen aikaisintaan kahden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta. Tätä varten osapuoli toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä viimeistään 60 päivän kuluttua pyynnön esittämisestä saatavilla olevat tullinpalautuksia ja sisäisiä jalostusmenettelyitä koskevat tiedot ja yksityiskohtaiset tilastot, jotka kattavat ajanjakson alkaen tämän sopimuksen voimaantulon alusta, tai edeltäviltä viideltä vuodelta, jos ajanjakso on lyhyempi. Tämän tarkastelun perusteella tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea voi antaa kumppanuusneuvostolle suosituksia tämän luvun ja sen liitteiden määräysten muuttamiseksi tullien palautusta tai niistä vapauttamista koskevien rajoitusten käyttöönottamiseksi.

2 jakso: Alkuperämenettelyt

ORIG.18 artikla: Tullietuuskohtelun vaatiminen

1. Tuojaosapuolen on tuonnin yhteydessä myönnettävä tullietuuskohtelu tämän luvun mukaiselle toisen osapuolen alkuperätuotteelle tuojan esittämän tullietuuskohtelua koskevan vaatimuksen perusteella. Tuoja on vastuussa tullietuuskohtelua koskevan vaatimuksen oikeellisuudesta ja tässä luvussa vahvistettujen vaatimusten noudattamisesta.
2. Tullietuuskohtelua koskevan vaatimuksen on perustuttava
 - (a) viejän laatimaan alkuperävakuutukseen, jonka mukaan kyseessä on alkuperätuote; tai
 - (b) tuojan tietoon siitä, että kyseessä on alkuperätuote.
3. Tuoja, joka esittää tullietuuskohtelua koskevan vaatimuksen 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun alkuperävakuutuksen pohjalta, on säilytettävä alkuperävakuutus ja tuojaosapuolen tulliviranomaisen pyynnöstä esitettävä kyseiselle viranomaiselle tällaisen vakuutuksen jäljennös.

ORIG.18a artikla: Tullietuuskohtelua koskevan vaatimuksen ajankohta

1. Tullietuuskohtelua koskeva vaatimus ja sen ORIG.18 artiklan [Tullietuuskohtelun vaatiminen] 2 kohdassa tarkoitettu peruste on sisällytettävä tullin tuonti-ilmoitukseen tuojaosapuolen lakien ja määräysten mukaisesti.
2. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään, jos tuoja ei esittänyt tullietuuskohtelua koskevaa vaatimusta tuontihetkellä, tuojaosapuolen on myönnettävä tullietuuskohtelu ja palautettava tai peruutettava kaikki liikaa maksetut tullit sillä edellytyksellä, että
 - (a) tullietuuskohtelua koskeva vaatimus esitetään viimeistään silloin, kun tuontipäivästä tulee kuluneeksi kolme vuotta tai tuojaosapuolen laeissa tai määräyksissä määritelty pitempi aika,
 - (b) tuoja esittää vaatimuksen ORIG.18 artiklan [Tullietuuskohtelun vaatiminen] 2 kohdassa tarkoitetun perusteen; ja

- (c) tuotteen olisi katsottu olevan tämän luvun 1 jakson [Alkuperäsäännöt] mukainen kaikki muut sovellettavat vaatimukset täyttävä alkuperätuote, jos tuoja olisi vaatinut tuotteelle tullietuuskohdelua tuontihetkellä.

Tuojan muut ORIG.18 [Tullietuuskohdelun vaatiminen] artiklan mukaiset velvoitteet pysyvät muuttumattomina.

ORIG.19 artikla: Alkuperävaluutus

1. Viejän on annettava tuotteen alkuperävaluutus sellaisten tietojen pohjalta, joilla osoitetaan, että kyseessä on alkuperätuote, mukaan lukien tiedot tuotteen valmistuksessa käytettyjen aineiden alkuperäsemasta. Viejä on vastuussa alkuperävaluutuksen ja annettujen tietojen oikeellisuudesta.
2. Alkuperävaluutus on annettava käyttäen yhtä LIITTEESSÄ ORIG-4 [Alkuperävaluutuksen teksti] vahvistettua kielitoisintoa laskulla tai jollakin muulla asiakirjalla, jossa alkuperätuote kuvataan riittävän tarkasti sen yksilöimisen mahdollistamiseksi. Viejä on vastuussa riittävän yksityiskohtaisten tietojen antamisesta alkuperätuotteen yksilöimiseksi. Tuojasapuoli ei vaadi tuojalta alkuperävaluutuksen käännöksen esittämistä.
3. Alkuperävaluutus on voimassa 12 kuukautta siitä päivästä alkaen, jona se on laadittu, tai viejäosapuolen määrittämän pidemmän ajan, joka saa olla enintään 24 kuukautta.
4. Alkuperävaluutus voi koskea
 - (a) yhden tai useamman tuotteen lähetystä, joka tuodaan osapuolen alueelle; tai
 - (b) useita samanlaisen tuotteen lähetystiä, jotka tuodaan osapuolen alueelle jollakin alkuperävaluutuksessa täsmennetyllä ajanjaksolla, joka on kestoltaan enintään 12 kuukautta.
5. Jos harmonoidun järjestelmän XV–XXI jaksoon kuuluva, harmonoidun järjestelmän yleisten tulkintasääntöjen 2 säännön a alakohdassa tarkoitettu kokoamaton tai osiin purettu tuote tuodaan tuojan pyynnöstä maahan osalähetystinä, tällaisista tuotteista voidaan käyttää yhtä alkuperävaluutusta tuojasapuolen tulliviranomaisten määräämin edellytyksin.

ORIG.20 artikla: Ristiriitaisuudet

Tuojasapuolen tulliviranomainen ei saa hylätä tullietuuskohdelua koskevaa vaatimusta vähäisten alkuperävaluutuksen virheiden tai ristiriitaisuuksien vuoksi tai ainoastaan siksi, että lasku on annettu kolmannessa maassa.

ORIG.21 artikla: Tuojan tieto

1. Edellä olevan ORIG.18 artiklan [Tullietuuskohdelun vaatiminen] 2 kohdan b alakohdan nojalla tehtävän tullietuuskohdelua koskevan vaatimuksen esittämistä varten tuojan tiedon siitä, että tuote on viejäosapuolen alkuperätuote, on perustuttava tietoihin, joilla osoitetaan, että kyseessä on tässä luvussa vahvistetut vaatimukset täyttävä alkuperätuote.
2. Jos tuoja ei voi saada tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja sen vuoksi, että viejä pitää niitä luottamuksellisina, tai mistä tahansa muusta syystä, viejä voi ennen etuuskohdelun hakemista antaa alkuperävaluutuksen, jotta tuoja voi hakea tullietuuskohdelua ORIG.18 artiklan [Tullietuuskohdelun vaatiminen] 2 kohdan b alakohdan nojalla.

ORIG.22 artikla: Tietojen säilyttämistä koskevat vaatimukset

1. Tuojan, joka esittää tullietuuskohdeltua koskevan vaatimuksen tuojaosapuolen alueelle tuodusta tuotteesta, on vähintään kolmen vuoden ajan tuotteen tuontipäivästä säilytettävä
 - (a) viejän laatima alkuperävakuutus, jos vaatimus perustuu alkuperävakuutukseen; tai
 - (b) kaikki tiedot, joilla osoitetaan, että tuote täyttää alkuperäaseman saamista koskevat vaatimukset, jos vaatimus perustui tuojan tietoon.
2. Viejän, joka on laatinut alkuperävakuutuksen, on vähintään neljän vuoden ajan alkuperävakuutuksen laatimisesta säilytettävä alkuperävakuutuksen jäljennös ja kaikki muut tiedot, joilla osoitetaan, että tuote täyttää alkuperäaseman saamista koskevat vaatimukset.
3. Tämän artiklan mukaisesti säilytettävät tiedot voidaan pitää sähköisessä muodossa.

ORIG.23 artikla: Pienet lähetykset

1. Poiketen siitä, mitä ORIG.18 [Tullietuuskohdeltun vaatiminen] – ORIG.21 [Tuojan tieto] artiklassa määrätään, ja edellyttäen että tuotteen ilmoitetaan täyttävän tämän luvun vaatimukset eikä tuojaosapuolen tulliviranomaisilla ole syytä epäillä tällaisen ilmoituksen todenmukaisuutta, tuojaosapuolen on myönnettävä tullietuuskohdeltu
 - (a) yksityishenkilöiden yksityishenkilöille pienenä lähetyksenä lähettämälle tuotteelle;
 - (b) matkustajan henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvälle tuotteelle; ja
 - (c) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta a ja b alakohdan lisäksi muille arvoltaan vähäisille lähetyksille.
2. Tämän artiklan 1 kohtaa ei sovelleta seuraaviin tuotteisiin:
 - (a) tuotteet, joiden tuonti on osa sellaisten tuontitapahtumien sarjaa, joita voidaan kohtuudella pitää ORIG.18 artiklan [Tullietuuskohdeltun vaatiminen] vaatimusten välttämiseksi erikseen tehtyinä;
 - (b) unionin osalta:
 - (i) tuote, jonka tuonnissa on kyse kaupallisesta tuonnista; tuontia, joka on satunnaista ja muodostuu ainoastaan vastaanottajien tai matkustajien tai heidän perheidensä henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetuista tuotteista, ei pidetä kaupallisena, jos näiden tuotteiden luonne tai määrä ei viittaa mihinkään kaupalliseen tarkoitukseen; ja
 - (ii) tuotteita, joiden kokonaisarvo on yli 500 euroa pienenä lähetyksenä lähetettyjen tuotteiden osalta tai 1 200 euroa matkustajan henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvien tuotteiden osalta. Kansallisena valuuttana käytettävät määrät ovat euroina ilmaistujen määrien vasta-arvot kyseisenä valuuttana lokakuun ensimmäisen arkipäivän euron kurssin mukaisesti. Kyseisen vaihtokurssin julkaisee kyseisenä päivänä Euroopan keskuspankki, ellei Euroopan komissio ilmoita muuta määrää viimeistään 15 päivänä lokakuuta, ja niitä sovelletaan seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä alkaen. Euroopan komissio ilmoittaa asiaankuuluvat määrät Yhdistyneelle

kuningaskunnalle. Unioni voi vahvistaa muita rajoituksia, jotka se ilmoittaa Yhdistyneelle kuningaskunnalle; ja

- (c) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta tuotteet, joiden kokonaisarvo ylittää Yhdistyneen kuningaskunnan sisäisessä lainsäädännössä asetetut rajoitukset. Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittaa nämä rajoitukset unionille.

3. Tuoja on vastuussa ilmoituksen oikeellisuudesta ja tässä luvussa vahvistettujen vaatimusten noudattamisesta. Edellä ORIG.22 artiklassa [Tietojen kirjaamista koskevat vaatimukset] vahvistettuja tietojen kirjaamista koskevia vaatimuksia ei sovelleta tämän artiklan mukaiseen tuojaan.

ORIG.24 artikla: Tarkastus

1. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tehdä tarkastuksia varmistaakseen, että tuote on alkuperätuote tai että muut tämän luvun vaatimukset täyttyvät, riskinarviointimenetelmien pohjalta, joihin voi sisältyä sattumanvarainen valinta. Tällainen tarkastus voidaan tehdä esittämällä tietopyyntö ORIG.18 artiklassa [Tullietuuskohtelun vaatiminen] tarkoitetun vaatimuksen esittäneelle tuojalle tuonti-ilmoituksen esittämisen aikana, ennen tuotteiden luovutusta tai tuotteiden luovutuksen jälkeen.

2. Edellä olevan 1 kohdan nojalla edellytettujen tietojen on katettava ainoastaan seuraavat seikat:

- (a) alkuperävakuutus, jos vaatimuksen peruste oli alkuperävakuutus; ja
- (b) alkuperäperusteiden täyttymistä koskevat tiedot, eli;
 - (i) jos alkuperäperusteena oli ”kokonaan tuotettu”, soveltuva luokka (kuten sadonkorjuu, kaivostoiminta tai kalastus) sekä tuotantopaikka;
 - (ii) jos alkuperäperuste pohjautui tariffiluokituksen muutokseen, luettelo kaikista ei-alkuperäaineista, mukaan lukien niiden tariffiluokitus (kaksi-, neli- tai kuusinumeroisena alkuperäperusteen mukaisesti);
 - (iii) jos alkuperäperuste pohjautui arvomenetelmään, lopputuotteen arvo ja kaikkien tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo;
 - (iv) jos alkuperäperuste pohjautui painoon, lopputuotteen paino ja lopputuotteeseen käytettyjen merkityksellisten ei-alkuperäainesten paino;
 - (v) jos alkuperäperusteet perustuivat erityiseen tuotantoprosessiin, tarkka tuotantoprosessin kuvaus.

3. Toimittaessaan vaadittuja tietoja tuoja voi lisätä niihin muita tietoja, jotka se katsoo merkityksellisiksi tarkastuksen kannalta.

4. Jos tullietuuskohtelua koskeva vaatimus perustuu alkuperävakuutukseen, tuojan on esitettävä kyseinen vakuutus, mutta tuoja voi vastata tuojaosapuolen tulliviranomaiselle, ettei tuoja voi toimittaa 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja tietoja.

5. Jos tullietuuskohtelua koskeva vaatimus perustuu tuojan tietoon, tarkastuksen toteuttava tuojaosapuolen tulliviranomainen voi pyydettyään ensin tietoja 1 kohdan mukaisesti pyytää tietoja

tuojalta, jos kyseinen tulliviranomainen katsoo, että tuotteen alkuperäaseman tai tämän luvun muiden vaatimusten täyttymisen tarkastamiseksi tarvitaan lisätietoja. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tarvittaessa pyytää tuojalta erityisiä asiakirjoja ja tietoja.

6. Jos tuojaosapuolen tulliviranomainen päättää suspendoida tullietuuskohtelun myöntämisen asianomaiselle tuotteelle tarkastuksen tulosten saamiseen asti, sen on tarjottava tuojalle mahdollisuutta luovuttaa tuote, jos aiheelliset varotoimenpiteet, mukaan lukien vakuudet, toteutetaan. Tullietuuskohtelun keskeyttäminen on lopetettava mahdollisimman pian sen jälkeen, kun tuojaosapuolen tulliviranomainen on varmentanut asianomaisten tuotteiden alkuperäaseman tai tämän luvun muiden vaatimusten täyttymisen.

ORIG.25 artikla: Hallinnollinen yhteistyö

1. Tämän luvun asianmukaista soveltamista varten osapuolet tekevät kummankin osapuolen tulliviranomaisten välityksellä yhteistyötä varmistaessaan, että tuote on alkuperätuote ja muiden tässä luvussa vahvistettujen vaatimusten mukainen.

2. Jos tullietuuskohtelua koskeva vaatimus perustui alkuperävakuutukseen, tarkastuksen toteuttava tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tapauksen mukaan, pyydettyään ensin tietoja ORIG.24 artiklan [Tarkastus] 1 kohdan mukaisesti ja tuojalta saadun vastauksen perusteella, myös pyytää tietoja viejäosapuolen tulliviranomaiselta kahden vuoden kuluessa tuotteiden tuonnista tai siitä hetkestä, jona vaatimus tehdään ORIG.18a [Tullietuuskohtelua koskevan vaatimuksen ajankohta] artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla, jos tarkastuksen toteuttava tuojaosapuolen tulliviranomainen katsoo, että tuotteen alkuperäaseman tai muiden tässä luvussa vahvistettujen vaatimusten täyttymisen tarkastamiseksi tarvitaan lisätietoja. Tietopyyntöön on sisällyttävä seuraavat seikat:

- (a) alkuperävakuutus;
- (b) pyynnön esittävän tulliviranomaisen tunnistetiedot;
- (c) viejän nimi;
- (d) tarkastuksen kohde ja laajuus; ja
- (e) muut tarvittavat asiakirjat.

Lisäksi tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tarvittaessa pyytää viejäosapuolen tulliviranomaiselta erityisiä asiakirjoja ja tietoja.

3. Viejäosapuolen tulliviranomainen voi lakiensa ja määräystensä mukaisesti pyytää asiakirjoja tai tutkimusta pyytämällä mahdollisia todisteita tai käymällä viejän tiloissa tutustuakseen asiakirjoihin ja tuotteen tuotannossa käytettäviin laitteistoihin.

4. Rajoittamatta 5 kohdan soveltamista viejäosapuolen tulliviranomaisen, joka saa 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön, on toimitettava tuojaosapuolen tulliviranomaiselle seuraavat tiedot:

- (a) pyydetyt asiakirjat, jos ne ovat saatavilla;
- (b) lausunto tuotteen alkuperäasemasta;

- (c) tutkimuksen kohteena olevan tuotteen kuvaus sekä tämän luvun soveltamisen kannalta merkityksellinen tariffiluokitus;
- (d) tuotantoprosessin kuvaus ja selitys, jotka tukevat riittävästi tuotteen alkuperäasemaa;
- (e) tiedot tavasta, jolla tuotteen tutkimus suoritettiin; ja
- (f) tausta-asiakirjat, jos aiheellista.

5. Viejäosapuolen tulliviranomainen ei toimita 4 kohdan a, d ja f alakohdassa tarkoitettuja tietoja tuojaosapuolen tulliviranomaiselle, jos viejä katsoo näiden tietojen olevan luottamuksellisia.

6. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle tulliviranomaisten yhteystiedot ja ilmoittaa toiselle osapuolelle kaikista tällaisten tietojen muutoksista 30 päivän kuluessa muutoksesta.

ORIG.26 artikla: Tullietuuskohtelun epääminen

1. Rajoittamatta 3 kohdan soveltamista tuojaosapuolen tulliviranomainen voi evätä tullietuuskohtelun, jos

- (a) kolmen kuukauden kuluessa ORIG.24 artiklan [Tarkastus] 1 kohdan mukaisen tietopyynnön päiväyksestä
 - (i) tuoja ei anna vastausta;
 - (ii) alkuperävakuutusta ei toimiteta, jos tullietuuskohtelua koskeva vaatimus perustui alkuperävakuutukseen; tai
 - (iii) tuojan toimittamat tiedot ovat riittämättömiä, jotta tuote voitaisiin vahvistaa alkuperätuotteeksi, jos tullietuuskohtelua koskeva vaatimus perustui tuojan tietoon;
- (b) kolmen kuukauden kuluessa ORIG.24 artiklan [Tarkastus] 5 kohdan mukaisen lisätietopyynnön päiväyksestä
 - i) tuoja ei anna vastausta; tai
 - ii) tuojan toimittamat tiedot ovat riittämättömiä, jotta tuote voitaisiin vahvistaa alkuperätuotteeksi;
- c) kymmenen kuukauden³ kuluessa ORIG.25 artiklan [Hallinnollinen yhteistyö] 2 kohdan mukaisen tietopyynnön esittämisestä:
 - i) viejäosapuolen tulliviranomainen ei anna vastausta; tai
 - ii) viejäosapuolen tulliviranomaisen toimittamat tiedot ovat riittämättömiä, jotta tuote voitaisiin vahvistaa alkuperätuotteeksi.

³ Ajanjakso on 12 kuukautta, kun kyseessä on viejäosapuolen tulliviranomaiselle tämän sopimuksen kolmen ensimmäisen soveltamiskuukauden aikana ORIG.25 artiklan [Hallinnollinen yhteistyö] 2 kohdan nojalla esitetty tietopyyntö.

2. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi evätä tullietuuskohtelun tuotteelta, jolle tuoja vaatii tullietuuskohtelua, jos tuoja ei noudata tämän luvun muita kuin tuotteiden alkuperäasemaan liittyviä vaatimuksia.

3. Jos tuojaosapuolen tulliviranomaisella on riittävä peruste evätä tullietuuskohtelu tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti tapauksissa, joissa viejäosapuolen tulliviranomainen on ORIG.25 artiklan [Hallinnollinen yhteistyö] 4 kohdan b alakohdan nojalla antanut lausunnon, jolla vahvistetaan tuotteiden alkuperäasema, tuojaosapuolen tulliviranomaisen on ilmoitettava viejäosapuolen tulliviranomaiselle aikeestaan evätä tullietuuskohtelu kahden kuukauden kuluessa mainitun lausunnon vastaanottopäivästä.

Jos tällainen ilmoitus annetaan, jommankumman osapuolen pyynnöstä järjestetään neuvottelut kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen päivämäärästä. Neuvottelujen aikaa voidaan jatkaa tapauskohtaisesti osapuolten tulliviranomaisten yhteisellä suostumuksella. Neuvottelut voidaan käydä tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevän erityiskauppakomitean vahvistaman menettelyn mukaisesti.

Jos tuojaosapuolen tulliviranomainen ei voi vahvistaa tuotetta alkuperätuotteeksi, tuojaosapuolen tulliviranomainen voi evätä tullietuuskohtelun neuvottelujakson päättyessä annettuaan tuojalle mahdollisuuden tulla kuulluksi, jos tuojaosapuolen tulliviranomaisella on epäämiseen riittävät perusteet. Kun viejäosapuolen tulliviranomainen vahvistaa tuotteiden alkuperäaseman ja perustelee päätelmänsä, tuojaosapuolen tulliviranomainen ei saa kuitenkaan evätä tullietuuskohtelua tuotteelta yksinomaan sillä perusteella, että on sovellettu ORIG.25 artiklan [Hallinnollinen yhteistyö] 5 kohtaa.

4. Tuojan ja tuojaosapuolen tulliviranomaisen väliset erimielisyydet on kaikissa tapauksissa ratkaistava tuojaosapuolen lainsäädännön mukaisesti.

ORIG.27 artikla: Luottamuksellisuus

1. Kummankin osapuolen on säilytettävä lakiensa ja määräystensä mukaisesti toisen osapuolen tämän luvun nojalla sille toimittamien tietojen luottamuksellisuus ja suojattava kyseiset tiedot paljastamiselta.

2. Sen estämättä, mitä ORIG.25 artiklan [Hallinnollinen yhteistyö] 5 kohdassa määrätään, jos viejäosapuolen tai tuojaosapuolen tulliviranomainen on saanut viejältä ORIG.24 [Tarkastus] ja 25 [Hallinnollinen yhteistyö] artiklan soveltamisen myötä liikesalaisuuksia, kyseisiä tietoja ei saa paljastaa.

3. Kummankin osapuolen on varmistettava, että tämän luvun nojalla kerättyjä luottamuksellisia tietoja ei käytetä muihin tarkoituksiin kuin alkuperän määrittämistä ja tulliasioita koskevien päätösten ja määrittelyjen hallinnointiin ja niiden täytäntöönpanon valvontaan, lukuun ottamatta tapauksia, joissa tähän on saatu luottamukselliset tiedot toimittaneen henkilön tai osapuolen lupa.

4. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa määrätään, osapuoli voi sallia tämän luvun nojalla kerätyn tiedon käyttämisen hallinnollisessa menettelyssä, tuomioistuinmenettelyssä tai tuomioistuintyyppisessä menettelyssä, joka on käynnistetty tämän luvun täytäntöönpanemiseksi annetun tulliasioihin liittyvän lainsäädännön rikkomisen vuoksi. Osapuolen on ilmoitettava tietojen tällaisesta käytöstä etukäteen tiedot toimittaneelle henkilölle tai osapuolelle.

ORIG.28 artikla: Hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset

Kumpikin osapuoli varmistaa tämän luvun tehokkaan täytäntöönpanon. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä hallinnollisia toimenpiteitä ja tarvittaessa seuraamuksia omien lakiansa ja määräystensä mukaisesti sellaiselle henkilölle, joka laatii tai laadituttaa virheellisiä tietoja sisältävän asiakirjan saadakseen tullietuuskohtelun jollekin tuotteelle tai joka ei noudata ORIG.22 artiklan [Tietojen kirjaamista koskevat vaatimukset] vaatimuksia taikka joka ei toimita ORIG.25 artiklan [Hallinnollinen yhteistyö] 3 kohdassa tarkoitettuja todisteita tai kieltäytyy siinä tarkoitettusta käynnistä.

3 jakso: Muut määräykset

ORIG.29 artikla: Ceuta ja Melilla

1. Tätä lukua sovellettaessa unionin osalta käsitteeseen 'osapuoli' eivät sisälly Ceuta ja Melilla.
2. Ceutaan ja Melillaan tuotaviin Yhdistyneen kuningaskunnan alkuperätuotteisiin sovelletaan kaikilta osin tämän sopimuksen nojalla samaa tullikohtelua, jota sovelletaan unionin tullialueen alkuperätuotteisiin Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan Euroopan unioniin liittymisestä tehdyn asiakirjan pöytäkirjan n:o 2 mukaisesti. Yhdistynyt kuningaskunta myöntää sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien Ceutan ja Melillan alkuperätuotteiden tuonnille saman tullikohtelun kuin unionista tuotaville unionin alkuperätuotteille.
3. Tämän luvun alkuperäsääntöjä ja alkuperämenettelyjä sovelletaan soveltuvin osin Yhdistyneestä kuningaskunnasta Ceutaan ja Melillaan vietäviin tuotteisiin sekä Ceutasta ja Melillasta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan vietäviin tuotteisiin.
4. Ceutaa ja Melillaa pidetään yhtenä alueena.
5. Unionin, Yhdistyneen kuningaskunnan sekä Ceutan ja Melillan väliseen tuotteiden tuontiin ja vientiin sovelletaan ORIG.4 artiklaa [Alkuperäkumulaatio].
6. Viejien on tehtävä alkuperävaluuttakäytön tekstin kenttään 3 merkintä "Yhdistynyt kuningaskunta" tai "Ceuta ja Melilla" tuotteen alkuperän mukaan.
7. Espanjan kuningaskunnan tulliviranomainen vastaa tämän luvun soveltamisesta ja täytäntöönpanosta Ceutassa ja Melillassa.

ORIG.30 artikla: Passituksessa tai varastossa olevia tuotteita koskevat siirtymämääräykset

Tämän sopimuksen määräyksiä voidaan soveltaa tämän luvun määräykset täyttäviin tuotteisiin, jotka ovat tämän sopimuksen voimaantulopäivänä joko passituksessa viejäosapuolen alueelta tuojaosapuolen alueelle tai tuojaosapuolen alueella tullivalvonnassa ja joista ei ole maksettu tuontitulleja ja -veroja, jos niistä tehdään tämän luvun ORIG.18 artiklassa [Tullietuuskohtelun vaatiminen] tarkoitettu tullietuuskohtelua koskeva vaatimus tuojaosapuolen tulliviranomaiselle 12 kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

ORIG.31 artikla: Tämän luvun ja sen liitteiden muuttaminen

Kumppanuusneuvosto voi muuttaa tätä lukua ja sen liitteitä.

3 luku: Terveys- ja kasvinsuojelutoimet

SPS.1 artikla: Tavoitteet

Tämän luvun tavoitteena on

- a) suojella ihmisten, eläinten ja kasvien elämää tai terveyttä osapuolten alueilla ja samalla helpottaa osapuolten välistä kauppaa;
- b) edistää terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen täytäntöönpanoa;
- c) varmistaa, että osapuolten terveys- ja kasvinsuojelutoimilla ei luoda tarpeettomia kaupan esteitä;
- d) lisätä avoimuutta ja ymmärrystä kummankin osapuolen terveys- ja kasvinsuojelutoimien soveltamisessa;
- e) tehostaa osapuolten yhteistyötä mikrobilääkeresistenssin kehittymisen torjunnassa, kestävien elintarvikejärjestelmien edistämiseksi, eläinten hyvinvoinnin turvaamisessa ja sähköisten todistusten alalla;
- f) tehostaa yhteistyötä asiaankuuluvissa kansainvälisissä järjestöissä, jotta voidaan kehittää eläinten terveyttä, elintarviketurvallisuutta ja kasvien terveyttä koskevia kansainvälisiä standardeja, ohjeita ja suosituksia; ja
- g) edistää kummankin osapuolen toteuttamaa kansainvälisten standardien, ohjeiden ja suositusten täytäntöönpanoa.

SPS.2 artikla: Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan kaikkiin osapuolen terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, jotka voivat suoraan tai epäsuorasti vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan.
2. Lisäksi tässä luvussa vahvistetaan eläinten hyvinvointiin, mikrobilääkeresistenssiin ja kestäviin elintarvikejärjestelmiin liittyvää yhteistyötä koskevat erilliset velvoitteet.

SPS.3 artikla: Määritelmät

1. Tässä luvussa sovelletaan seuraavia määritelmiä:
 - (a) terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteeseen A sisältyvät määritelmät;
 - (b) Codex Alimentarius -komissiossa, jäljempänä 'Codex', hyväksytyt määritelmät;
 - (c) Maailman eläintautijärjestössä, jäljempänä 'OIE', hyväksytyt määritelmät; ja
 - (d) kansainvälisen kasvinsuojeluyleissopimuksen, jäljempänä 'IPPC', mukaisesti hyväksytyt määritelmät;
2. Tässä luvussa tarkoitetaan:
 - (a) 'tuontiedellytyksillä' kaikkia terveys- tai kasvinsuojelutoimia, joiden toteutumista edellytetään tuotteiden tuontia varten; ja

- (b) tiettyyn säänneltyyn kasvintuhoojaan sovellettavalla 'suoja-alueella' tarkoitetaan virallisesti määriteltä maantieteellistä aluetta, jossa kyseistä tuhoojaa ei esiinny sen esiintymiselle suotuisista olosuhteista huolimatta ja vaikka sitä esiintyy osapuolen alueen muissa osissa ja johon kyseistä tuhoojaa ei saa tuoda.

3. terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä erityiskauppakomitea voi hyväksyä muita määritelmiä tämän luvun soveltamista varten ottaen huomioon sanastot ja määritelmät, joita ovat laatineet merkittävät kansainväliset järjestöt, kuten Codex, OIE ja IPPC.

4. Terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen mukaiset määritelmät ovat etusijalla, jos terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän erityiskauppakomitean hyväksymien määritelmien tai Codexissa, OIE:ssa ja IPPC:ssa hyväksyttyjen määritelmien ja terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen mukaisten määritelmien välillä on ristiriitaa. Jos terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevässä erityiskauppakomiteassa sovittujen määritelmien ja Codexissa, OIE:ssa tai IPPC:ssa esitettyjen määritelmien välillä on ristiriita, sovelletaan Codexissa, OIE:ssa ja IPPC:ssa hyväksyttyjä määritelmiä.

SPS.4 artikla: Oikeudet ja velvollisuudet

Osapuolet vahvistavat terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa. Niihin sisältyy oikeus hyväksyä toimenpiteitä terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 5 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

SPS.5 artikla: Yleiset periaatteet

1. Osapuolet soveltavat suojelun asianmukaisen tasonsa saavuttamiseksi terveys- ja kasvinsuojelutoimia, jotka perustuvat asiaankuuluvien määräysten, myös terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 5 artiklan, mukaiseen riskinarviointiin.
2. Osapuolet eivät käytä terveys- ja kasvinsuojelutoimia luodakseen perusteettomia kaupan esteitä.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa tämän luvun mukaisesti vahvistettujen kaupan liittyvien terveys- ja kasvinsuojelumennettelyjen ja -hyväksyntöjen osalta, että kyseiset menettelyt ja niihin liittyvät terveys- ja kasvinsuojelutoimet
 - (a) aloitetaan ja saatetaan päätökseen ilman aiheetonta viivytystä;
 - (b) eivät sisällä tarpeettomia, tieteellisesti ja teknisesti perusteettomia tai kohtuuttoman raskaita tietopyyntöjä, jotka voivat viivyttää osapuolten pääsyä toistensa markkinoille;
 - (c) tällaisia menettelyjä ja niihin liittyviä toimia ei sovelleta tavalla, joka merkitsisi toisen osapuolen koko alueen tai toisen osapuolen alueen osien mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää silloin, kun niiden välillä vallitsevat samanlaiset tai samankaltaiset terveys- ja kasvinsuojeluolosuhteet; ja
 - (d) ovat oikeassa suhteessa tunnistettuihin riskeihin eivätkä rajoita kauppaa enempää kuin on tarpeen tuojaosapuolen suojelun asianmukaisen tason saavuttamiseksi.
4. Osapuolet eivät ilman tieteellistä ja teknistä perustetta käytä 3 kohdassa tarkoitettuja menettelyjä tai mitään lisätietopyyntöjä viivyttääkseen pääsyä markkinoilleen.
5. Kumpikin osapuoli varmistaa, ettei mikään sen edellyttämä hallinnollinen menettely, joka liittyy elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä tai kasvien terveyttä koskeviin tuontiedellytyksiin,

aiheuta suurempaa rasitetta tai rajoita kauppaa enempää kuin on tarpeen, jotta tuojaosapuoli saa kohtuullisen varmuuden siitä, että kyseiset edellytykset täyttyvät. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hallinnollisista menettelyistä kaupalle aiheutuvat kielteiset vaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä ja että selvitysprosessit pysyvät yksinkertaisina ja nopeina, samalla kun täytetään tuojaosapuolen asettamat edellytykset.

6. Tuojaosapuoli ei saa ottaa käyttöön hallinnollista lisäjärjestelmää tai -menettelyä, joka haittaa tarpeettomasti kauppaa.

SPS.6 artikla: Virallinen todistus

1. Jos tuojaosapuoli edellyttää virallisia todistuksia, todistusmallien on oltava
 - (a) Codexin, IPPC:n ja OIE:n kansainvälisissä standardeissa vahvistettujen periaatteiden mukaisia; ja
 - (b) sovellettavissa viejäosapuolen alueen kaikista osista tapahtuvaan tuontiin.
2. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä erityiskauppakomitea voi sopia erityistapauksista, joissa 1 kohdassa tarkoitettuja todistusmalleja vahvistettaisiin vain viejäosapuolen alueen jollekin osalle tai joillekin osille. Osapuolet tukevat sähköisten todistusten ja muun kauppaa helpottavan tekniikan käyttöä.

SPS.7 artikla: Tuontiedellytykset ja -menettelyt

1. Rajoittamatta kummankaan osapuolen terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen ja tämän luvun mukaisia oikeuksia ja velvoitteita tuojaosapuolen tuontiedellytyksiä on sovellettava viejäosapuolen koko alueeseen johdonmukaisella tavalla.
2. Viejäosapuolen on varmistettava, että toisen osapuolen alueelle vietävät tuotteet, kuten eläimet ja eläintuotteet, kasvit ja kasvituotteet tai muut näihin liittyvät tuotteet, täyttävät tuojaosapuolen terveys- ja kasvinsuojeluvaatimukset.
3. Tuojaosapuoli voi vaatia, että tiettyjen tuotteiden tuonti edellyttää lupaa. Tällainen lupa myönnetään viejäosapuolen asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen tekemän pyynnön jälkeen, jos viejäosapuoli osoittaa tuojaosapuolta tyydyttävällä tavalla objektiivisesti, että tuojaosapuolen luvalla asettamat vaatimukset täyttyvät. Viejäosapuolen toimivaltainen viranomainen voi hakea lupaa koko viejäosapuolen alueen osalta. Tuojaosapuoli hyväksyy tällaiset pyynnöt tällä perusteella, jos ne täyttävät tässä kohdassa esitetyt tuojaosapuolen lupavaatimukset.
4. Tuojaosapuoli ei ota käyttöön muita lupavaatimuksia niiden vaatimusten lisäksi, joita sovelletaan siirtymäkauden päättyessä, paitsi jos tällaisten vaatimusten soveltaminen muihin tuotteisiin on perusteltua ihmisten, eläinten tai kasvien elämään tai terveyteen kohdistuvien merkittävien riskien lieventämiseksi.
5. Tuojaosapuolen on vahvistettava kaikille tuotteille tuontiedellytykset ja ilmoitettava ne toiselle osapuolelle. Tuojaosapuolen on varmistettava, että sen tuontiedellytyksiä sovelletaan oikeasuhteisesti ja syrjimättömästi.
6. Rajoittamatta terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 5 artiklan 7 kohdan soveltamista on niiden hyödykkeiden, joihin liittyy kasvien terveyteen liittyviä ongelmia, tuontiedellytykset rajattava toimenpiteisiin, joilla varmistetaan säänneltyjen kasvintuhoojien poissaolo tuojaosapuolesta, ja tuontiedellytyksiä sovelletaan viejäosapuolen koko alueeseen.

7. Sen estämättä, mitä 1 ja 3 kohdassa määrätään, jos on kyse tiettyä tuotetta koskevasta tuontilupapyyntöä, jossa viejäosapuoli on pyytänyt, että vain osa tai tietyt osat sen alueesta tutkitaan (unionin tapauksessa yksittäiset jäsenvaltiot), tuojaosapuolen on viipymättä aloitettava kyseisen pyynnön tutkiminen ja hyväksyminen. Jos tuojaosapuoli saa tällaisia tiettyä tuotetta koskevia pyyntöjä useammalta kuin yhdeltä viejäosapuolelta tai jos se saa uusia pyyntöjä, jotka koskevat jo aiemmin hyväksyttyä tuotetta, tuojaosapuolen on nopeutettava hyväksymismenettelyä ottaen huomioon viejäosapuolen eri osissa sovellettavat samanlaiset tai samantapaiset terveys- ja kasvinsuojelujärjestelmät.
8. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikki terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyvät valvonta-, tarkastus- ja hyväksyntämenettelyt aloitetaan ja saatetaan päätökseen ilman aiheetonta viivytystä. Tiedonantovaatimukset on rajattava siihen, mikä on tarpeellista hyväksymismenettelyä varten, jotta voidaan ottaa huomioon tiedot, jotka ovat jo tuojaosapuolen saatavilla, kuten viejäosapuolen lainsäädäntökehystä ja tarkastuskertomuksia koskevat tiedot.
9. Muutoin kuin asianmukaisesti perustelluissa osapuolen suojelun tasoon liittyvissä tilanteissa kumpikin osapuoli tarjoaa hyväksymismenettelyihinsä tehtyjen muutosten julkaisemisen ja niiden soveltamisen välisen siirtymäkauden, jotta toinen osapuoli voi tutustua ja sopeutua tällaisiin muutoksiin. Kumpikaan osapuoli ei saa perusteettomasti pitkittää ennen muutosten julkaisemisesta toimitettujen hakemusten hyväksymisprosessia.
10. Edellä 3–8 kohdassa esitettyjen prosessien osalta on toteutettava seuraavat toimet:
 - (a) kun tuojaosapuoli on todennut arviointinsa perusteella edellytysten täyttyvän, tuojaosapuoli toteuttaa viipymättä kaikki tarvittavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet, jotta kauppa ilman aiheetonta viivytystä on mahdollista.
 - (b) viejäosapuoli
 - (i) toimittaa kaikki tuojaosapuolen tarvitsemat tiedot; ja
 - (ii) tarjoaa tuojaosapuolelle kohtuullisen pääsyn tarkastuksiin sekä muihin asiaankuuluviin menettelyihin.
 - (c) Tuojaosapuolen on laadittava säänneltyjen tuhoojien luettelo sellaisten hyödykkeiden osalta, joihin liittyy kasvinterveysongelmia. Luettelon on sisällettävä seuraavat tuhoojat:
 - (i) tuhoojat, joiden ei tiedetä esiintyvän missään omalla alueella;
 - (ii) virallisesti valvottavat tuhoojat, joiden tiedetään esiintyvän omalla alueella;
 - (iii) tuhoojat, joiden tiedetään esiintyvän oman alueen joissakin osissa ja joiden osalta on vahvistettu tuhoojista vapaat alueet tai suoja-alueet; ja
 - (iv) muut kuin karanteenituhoojat, joiden tiedetään esiintyvän osapuolen omalla alueella ja joita valvotaan virallisesti tietyn taimiaineiston osalta.
11. Tuojaosapuolen on hyväksyttävä lähetyksiä edellyttämättä, että se varmistaa ennen lähetyksen lähtemistä viejään alueelta, että kyseiset lähetykset ovat vaatimusten mukaisia.

12. Osapuoli voi kerätä maksuja kustannuksista, joita koituu erityisten terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyvien rajatarkastusten toteuttamisesta, eivätkä tällaiset maksut saisi ylittää kustannuksia, jotka niillä katetaan.
13. Tuojaosapuolella on oikeus tehdä tuontitarkastuksia viejäosapuolen alueelta tuoduille tuotteille tuontiin liittyvien terveys- ja kasvinsuojeluvaatimustensa noudattamisen varmistamiseksi.
14. Viejäosapuolen alueelta tuoduille tuotteille tehtyjen tuontitarkastusten on perustuttava tällaiseen tuontiin liittyvään terveys- ja kasvinsuojelurisktiin. Tuontitarkastuksia on tehtävä vain siinä määrin kuin on tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän ja terveyden suojelemiseksi, ja tarkastukset on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä ja siten, että niiden vaikutus osapuolten väliseen kauppaan on mahdollisimman vähäinen.
15. Tuojaosapuolen on asetettava viejäosapuolen pyynnöstä saataville tiedot tuonnin yhteydessä tarkastettujen viejäosapuolen tuotteiden osuudesta.
16. Jos tuontitarkastuksissa ilmenee asiaankuuluvien tuontiedellytysten vastaisuuksia, tuojaosapuolen toteuttamien toimien on perustuttava riskinarviointiin eikä niillä saa rajoittaa kauppaa enempää kuin osapuolen terveys- ja kasvinsuojelun asianmukaisen tason saavuttaminen edellyttää.

SPS.8 artikla Hyväksytyjen laitosten luettelot

1. Tuojaosapuoli voi perustelluissa tapauksissa pitää yllä luetteloa hyväksytyistä laitoksista, jotka täyttävät sen tuontivaatimukset, edellytyksenä eläintuotteiden tuonnin sallimiselle näistä laitoksista.
2. Hyväksytyjen laitosten luetteloja saa edellyttää vain sellaisten tuotteiden osalta, joiden osalta niitä edellytettiin siirtymäkauden päättyessä, paitsi jos niiden edellyttäminen on perusteltua ihmisten tai eläinten terveyteen kohdistuvien merkittävien riskien lieventämiseksi.
3. Viejäosapuoli antaa tuojaosapuolelle tiedoksi luettelon laitoksista, jotka täyttävät viejäosapuolen antamiin takeisiin perustuvat tuojaosapuolen edellytykset.
4. Tuojaosapuoli hyväksyy viejäosapuolen pyynnöstä laitoksia, jotka sijaitsevat viejäosapuolen alueella, viejäosapuolen antamien takeiden perusteella ilman yksittäisten laitosten ennakkotarkastusta.
5. Jollei tuojaosapuoli pyydä lisätietoja ja jos viejäosapuoli on antanut takeet, tuojaosapuoli toteuttaa tarvittavat lainsäädännölliset tai hallinnolliset toimenpiteet sovellettavien oikeudellisten menettelyjensä mukaisesti tuonnin sallimiseksi kyseisistä laitoksista ilman aiheutonta viivytystä.
6. Tuojaosapuoli saattaa hyväksytyjen laitosten luettelon julkisesti saataville.
7. Jos tuojaosapuoli päättää hylätä viejäosapuolen pyynnön, joka koskee laitoksen lisäämisen hyväksymistä hyväksytyjen laitosten luetteloon, tuojaosapuolen on ilmoitettava asiasta viejäosapuolelle viipymättä ja toimitettava vastaus, mukaan lukien tiedot niistä vaatimustenvastaisuuksista, jotka johtivat laitoksen hyväksynnän hylkäämiseen.

SPS.9 artikla: Avoimuus ja tietojenvaihto

1. Kumpikin osapuoli pyrkii kauppaan sovellettavien terveys- ja kasvinsuojelutoimien avoimuuteen ja toteuttaa sitä varten seuraavat toimet:

- a) ilmoittaa viipymättä toiselle osapuolelle terveys- ja kasvinsuojelutoimiensa ja hyväksymismenettelyjensä mahdollisista muutoksista, myös muutoksista, jotka voivat vaikuttaa osapuolen kykyyn täyttää toisen osapuolen asettamat tuontiin liittyvät terveys- ja kasvinsuojeluvaatimukset tiettyjen tuotteiden osalta;
 - b) tehostaa vastavuoroisesti terveys- ja kasvinsuojelutoimiensa ja niiden soveltamisen tuntemusta;
 - c) vaihtaa toisen osapuolen kanssa tietoja terveys- ja kasvinsuojelutoimien suunnitteluun ja soveltamiseen liittyvistä seikoista, myös saatavilla olevasta uudesta tieteellisestä näytöstä, joka vaikuttaa tai voi vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan, jotta niiden kielteiset vaikutukset kauppaan voidaan minimoida;
 - d) ilmoittaa toisen osapuolen pyynnöstä 20 työpäivän kuluessa edellytyksistä, joita sovelletaan tiettyjen tuotteiden tuontiin;
 - e) ilmoittaa toisen osapuolen pyynnöstä 20 työpäivän kuluessa tiettyjen tuotteiden hyväksymismenettelyjen tilanteesta;
 - f) ilmoittaa toiselle osapuolelle kaikista merkittävistä muutoksista osapuolen toimivaltaisen viranomaisen rakenteessa tai organisaatiossa;
 - g) ilmoittaa pyynnöstä osapuolen virallisen valvonnan tuloksista ja toteutetun valvonnan tuloksia koskevasta raportista;
 - h) ilmoittaa pyynnöstä vaaditun tuontitarkastuksen tulokset, jos lähetys on hylätty tai vaatimusten vastainen; ja
 - i) antaa tiedoksi pyynnöstä ja ilman aiheetonta viivytystä osapuolen laatiman, tämän luvun kannalta merkityksellisen riskinarvioinnin tai tieteellisen lausunnon.
2. Kun osapuoli on asettanut 1 kohdan mukaiset tiedot saataville antamalla ilmoituksen WTO:n ilmoitusten keskusrekisterille tai asianmukaiselle kansainväliselle standardointielimelle sovellettavien sääntöjen mukaisesti, 1 kohdan mukaiset vaatimukset, jotka koskevat näitä tietoja, on täytetty.

SPS.10 artikla: Alueelliseen tilanteeseen mukautuminen

1. Osapuolet tunnustavat vyöhykejaon käsitteen, joka kattaa ”taudeista tai tuhoojista vapaat alueet”, ”suoja-alueet” sekä ”alueet, joilla esiintyy vain vähän tauteja tai tuhoojia”, ja sopivat soveltavansa näitä käsitteitä keskinäiseen kauppaansa terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen mukaisesti, mukaan lukien terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 6 artiklan käytännön toteutuksen edistämistä koskevat ohjeet (terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän WTO-komitean päätös G/SPS/48) sekä asiaa koskevat OIE:n ja IPPC:n standardit, ohjeet ja suositukset. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä erityiskauppakomitea voi määritellä tarkemmin näitä menettelyjä ottaen huomioon asiaa koskevat terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen määräykset sekä OIE:n ja IPPC:n standardit, ohjeet tai suositukset.
2. Osapuolet voivat myös sopia OIE:n maaeläinten terveyttä koskevan säännösten 4.4 ja 4.5 luvussa ja OIE:n vesieläinten terveyttä koskevan säännösten 4.1 ja 4.2 luvussa tarkoitettuun lohkomiskäsitteeseen liittyvästä yhteistyöstä.

3. Vahvistaessaan tai ylläpitäessään 1 kohdassa tarkoitettuja alueita osapuolten on otettava huomioon esimerkiksi sellaiset tekijät kuin maantieteellinen sijainti, ekosysteemit, epidemiologinen seuranta sekä terveys- ja kasvinsuojelutarkastusten tehokkuus.
4. Vahvistettaessa tai ylläpidettäessä tuontiedellytyksiä eläinten ja eläintuotteiden osalta viejäosapuolen pyynnöstä tuojaosapuoli tunnustaa viejäosapuolen vahvistamat taudeista vapaat alueet perustaksi harkittaessa tuonnin sallimisesta tai ylläpitämisestä tehtävää päätöstä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 8 ja 9 kohdan soveltamista.
5. Viejäosapuoli nimeää 4 kohdassa tarkoitetut alueensa osat ja antaa pyynnöstä täydellisen selityksen ja asiaa tukevat tiedot, jotka perustuvat OIE:n standardeihin, tai muilla terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän erityiskauppakomitean vahvistamilla tavoilla viejäosapuolen asiaankuuluvien viranomaisten kokemuksen kautta hankittujen tietojen pohjalta.
6. Vahvistettaessa tai ylläpidettäessä kasvinsuojelua koskevia tuontiedellytyksiä kasvien tai kasvituotteiden osalta viejäosapuolen pyynnöstä tuojaosapuoli tunnustaa viejäosapuolen vahvistamat tuhoojista vapaat alueet, tuhoojista vapaat tuotantopaikat, alueet, joilla esiintyy vain vähän tuhoojia, ja suoja-alueet perustaksi harkittaessa tuonnin sallimisesta tai ylläpitämisestä tehtävää päätöstä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 8 ja 9 kohdan soveltamista.
7. Viejäosapuoli nimeää tuhoojista vapaat alueet, tuhoojista vapaat tuotantopaikat, alueet, joilla esiintyy vain vähän tuhoojia, tai suoja-alueet. Tuojaosapuolen pyynnöstä viejäosapuoli antaa täydellisen selityksen ja asiaa tukevat tiedot, jotka perustuvat IPPC:n alaisuudessa laadittuihin kasvinsuojelutoimenpiteitä koskeviin kansainvälisiin standardeihin, tai muilla terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän erityiskauppakomitean vahvistamilla tavoilla viejäosapuolen kasvinsuojeluviranomaisten kokemuksen kautta hankittujen tietojen pohjalta.
8. Osapuolet tunnustavat taudeista vapaat alueet ja suoja-alueet, jotka ovat voimassa siirtymäkauden päättyessä.
9. Edellä olevaa 8 kohtaa sovelletaan myös taudeista vapaiden alueiden ja suoja-alueiden (Yhdistyneen kuningaskunnan osalta tuhoojista vapaiden alueiden) myöhempiin muutoksiin, paitsi silloin kun tauti- tai tuhoojatilanne on merkittävästi muuttunut.
10. Osapuolet voivat suorittaa auditointeja ja tarkastuksia 11 artiklan nojalla tämän artiklan 4–9 artiklan täytäntöönpanoa varten.
11. Minimoidakseen kaupan häiriöt osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön tavoitteenaan ylläpitää luottamusta menettelyihin, joilla vahvistetaan taudeista tai tuhoojista vapaat alueet, tuhoojista vapaat tuotantopaikat, alueet, joilla esiintyy vain vähän tuhoojia tai tauteja, sekä suoja-alueet.
12. Tuojaosapuolen on käytettävä oman määrityksensä pohjana viejäosapuolen toimittamia tietoja viejäosapuolta tai sen osia koskevasta eläinten tai kasvien terveystilanteesta terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevan sopimuksen, OIE:n ja IPPC:n standardien mukaisesti ja otettava huomioon mahdollinen viejäosapuolen tekemä määrittely.
13. Jos tuojaosapuoli ei hyväksy tämän artiklan 12 kohdassa tarkoitettua viejäosapuolen tekemää määrittelyä, tuojaosapuolen on perusteltava hylkääminen objektiivisesti ja ilmoitettava sen syyt viejäosapuolelle sekä järjestettävä pyynnöstä neuvotteluja SPS.12 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

14. Kumpikin osapuoli varmistaa, että 4–9 kohdassa sekä 12 ja 13 kohdassa vahvistetut velvoitteet toteutetaan ilman aiheetonta viivytystä. Tuojaosapuoli nopeuttaa tauti- tai tuhoajatilan tunteen tunnistamista, kun tilanne on tautien tai tuhoajien esiintymän jälkeen palautunut.
15. Jos osapuoli katsoo, että tietyllä alueella vallitsee tietyn taudin suhteen erityistilanne, joka täyttää OIE:n maaeläinten terveyttä koskevan säännösten 1.2 luvussa tai OIE:n vesieläinten terveyttä koskevan säännösten 1.2 luvussa esitetyt kriteerit, se voi pyytää tämän tilanteen tunnistamista. Tuojaosapuoli voi pyytää elävien eläinten ja eläintuotteiden tuonnin osalta lisätakeita, jotka ovat tunnistetun tilanteen kannalta asianmukaisia.

SPS.11 artikla: Auditoinnit ja varmennukset

1. Tuojaosapuoli voi suorittaa seuraavien auditointien ja varmennuksien:
 - (a) viejäosapuolen viranomaisten tarkastus- ja sertifiointijärjestelmä tai sen osat;
 - (b) viejäosapuolen tarkastus- ja sertifiointijärjestelmän mukaisesti toteutetun valvonnan tulokset.
2. Osapuolet toteuttavat nämä auditoinnit ja varmennukset terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen määräysten mukaisesti ottaen huomioon asiaa koskevat Codex Alimentariuksen, OIE:n tai IPPC:n kansainväliset standardit, ohjeet tai suositukset.
3. Tällaisten auditointien ja varmennusten toteuttamiseksi tuojaosapuoli voi tietoja viejäosapuolelta pyytämällä tai tarkastuskäyntejä viejäosapuoleen tekemällä suorittaa auditointien ja varmennuksien, joihin voi kuulua
 - (a) vastuussa olevien viranomaisten koko valvontaohjelman tai sen osan arviointi, mukaan lukien tarvittaessa säännöllisten tarkastus- ja valvontatoimien tarkastelu,
 - (b) paikalla suoritettavia tarkastuksia; ja
 - (c) tietojen keruuta, jonka avulla voidaan selvittää syyt toistuviin tai ilmeneviin ongelmiin, jotka liittyvät tuotteiden vientiin.
4. Tuojaosapuolen on jaettava viejäosapuolen kanssa 1 kohdan nojalla tehtyjen auditointien ja varmennusten tulokset ja päätelmät. Tuojaosapuoli voi julkaista tällaiset tulokset.
5. Ennen auditoinnin tai varmennuksen aloittamista osapuolten on keskusteltava auditoinnin tai varmennuksen tavoitteista ja soveltamisalasta, viejäosapuolen arvioinnissa käytettävistä kriteereistä tai vaatimuksista sekä auditoinnin tai varmennuksen toteuttamisen etenemisestä ja menettelyistä, jotka on kirjattava auditointi- tai varmennussuunnitelmaan. Jolleivät osapuolet toisin sovi, tuojaosapuolen on toimitettava viejäosapuolelle auditointi- tai varmennussuunnitelma viimeistään 30 päivää ennen auditoinnin tai varmennuksen aloittamista.
6. Tuojaosapuoli tarjoaa viejäosapuolelle tilaisuuden esittää kirjallisia huomautuksia auditointi- tai varmennusraportin luonnoksesta. Tuojaosapuoli toimittaa viejäosapuolelle kirjallisen loppuraportin tavallisissa tapauksissa kahden kuukauden kuluessa näiden huomautusten vastaanottamisesta.
7. Kumpikin osapuoli vastaa tällaiseen auditointiin tai varmennukseen liittyvistä omista kustannuksistaan.

SPS.12 artikla: Ilmoittaminen ja neuvottelut

1. Osapuoli ilmoittaa ilman aiheutonta viivytystä toiselle osapuolelle
 - a) tuhoaja- tai tautitilanteen merkittävän muutoksen;
 - b) uuden eläintaudin ilmenemisen;
 - c) epidemiologisesti merkittävän löydöksen eläintaudista;
 - d) havaitsemansa merkittävän elintarviketurvallisuuden ongelman;
 - e) muut terveys- ja kasvinsuojelutoimenpiteiden perusvaatimusten lisäksi toteutettavat toimenpiteet, joiden tarkoituksena on torjua eläintautia tai hävittää se tai suojella ihmisten terveyttä, sekä muut ennalta ehkäisevän politiikan, erityisesti rokutuspolitiikan, muutokset;
 - f) pyynnöstä osapuolen virallisen valvonnan tulokset ja toteutetun valvonnan tuloksia koskevan raportin; ja
 - g) kaikki järjestelmien tai tietokantojen toimintoihin tehdyt merkittävät muutokset.
2. Jos osapuolella on merkittävä huoli elintarviketurvallisuudesta, kasvien tai eläinten terveydestä taikka terveys- ja kasvinsuojelutoimesta, jota toinen osapuoli on ehdottanut tai jonka se on toteuttanut, osapuoli voi pyytää teknisiä neuvotteluja toisen osapuolen kanssa. Osapuolen, jota pyyntö koskee, olisi vastattava pyyntöön viipymättä. Kumpikin osapuoli pyrkii tarjoamaan tarvittavat tiedot, jotta vältetään kaupan häiriöt ja, tapauksen mukaan, päästään kummankin osapuolen hyväksyttävissä olevaan ratkaisuun.
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetut neuvottelut voidaan järjestää puhelin- tai videoneuvotteluna taikka muulla osapuolten yhteisesti sopimalla viestintätavalla.

SPS.13 artikla: Kiireelliset toimenpiteet

1. Jos tuojaosapuoli katsoo, että ihmisten, eläinten tai kasvien elämään ja terveyteen kohdistuu vakava riski, tuojaosapuoli voi toteuttaa ihmisten, eläinten tai kasvien elämän ja terveyden suojelun kannalta välttämättömät toimenpiteet ilmoittamatta asiasta ennakoon. Osapuolten välisessä kuljetuksessa olevien lähetysten osalta tuojaosapuoli harkitsee sopivinta ja kohtuullisinta ratkaisua välttääkseen tarpeetonta kaupan häiriötä.
2. Toimenpiteet toteuttava osapuoli ilmoittaa kiireellisestä terveys- ja kasvinsuojelutoimesta toiselle osapuolelle mahdollisimman pian tehtyään toimen toteuttamista koskevan päätöksensä ja viimeistään 24 tunnin kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos osapuoli pyytää teknisiä neuvotteluja kiireellisen terveys- ja kasvinsuojelutoimen käsittelemiseksi, tekniset neuvottelut on pidettävä 10 päivän kuluessa kiireellisen terveys- ja kasvinsuojelutoimen ilmoittamisesta. Osapuolet ottavat huomioon kaikki teknisten neuvottelujen yhteydessä toimitetut tiedot. Neuvottelut käydään kaupan tarpeettomien häiriöiden välttämiseksi. Osapuolet voivat harkita erilaisia vaihtoehtoja toimenpiteiden toteuttamisen helpottamiseksi tai niiden korvaamiseksi.
3. Tuojaosapuoli ottaa kohtuullisessa ajassa huomioon tiedot, jotka viejäosapuoli on toimittanut, tehdessään päätöstä lähetyksestä, jota kiireellisen terveys- ja kasvinsuojelutoimen hyväksymishetkellä kuljetetaan osapuolten välillä, jotta voidaan välttää kaupan tarpeettomat häiriöt.

4. Tuojaosapuoli varmistaa, että tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen perusteiden nojalla mahdollisesti toteutettuja hätätoimenpiteitä ei pidetä voimassa ilman tieteellistä näyttöä, tai että ne hyväksytään terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 5 artiklan 7 kohdan mukaisesti, jos tieteellinen näyttö on riittämätöntä.

SPS.14 artikla: Kansainväliset monenväliset foorumit

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä kansainvälisillä monenvälisillä foorumeilla tämän luvun soveltamisalaan kuuluvien alojen kansainvälisten standardien, ohjeiden ja suositusten kehittämiseksi.

SPS.15 artikla: Täytäntöönpano ja toimivaltaiset viranomaiset

1. Tämän luvun täytäntöönpanemiseksi kummankin osapuolen on otettava huomioon kaikki seuraavat:

- (a) terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän WTO-komitean päätökset;
- (b) asiaankuuluvien kansainvälisten standardointielimien työ;
- (c) kaikki tiedot ja aiemmat kokemukset, joita osapuolella on viejäosapuolen kanssa käytävästä kaupasta; ja
- (d) toisen osapuolen antamat tiedot.

2. Osapuolet antavat toisilleen viipymättä kuvauksen tämän luvun täytäntöönpanon osalta toimivaltaisista viranomaisistaan. Osapuolet ilmoittavat toisilleen kaikista näiden toimivaltaisten viranomaisten merkittävistä muutoksista.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen toimivaltaisilla viranomaisilla on tarvittavat resurssit tämän luvun tehokasta täytäntöönpanoa varten.

SPS.16 artikla: Eläinten hyvinvointia koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat, että eläimet ovat tuntevia olentoja. Osapuolet tunnustavat myös eläinten hyvinvoinnin parantamisen ja elintarvikkeiden kestävien tuotantojärjestelmien välisen yhteyden.

2. Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä kansainvälisillä foorumeilla edistääkseen eläinten hyvinvointia koskevien parhaiden mahdollisten käytäntöjen kehittämistä ja niiden soveltamista. Osapuolet tekevät yhteistyötä erityisesti vahvistaakseen ja laajentaakseen eläinten hyvinvointia koskevien OIE:n standardien soveltamisalaa sekä niiden täytäntöönpanoa kiinnittäen erityistä huomiota tuotantoeläimiin.

3. Osapuolet vaihtavat eläinten hyvinvoinnin alalla tietoja, asiantuntemusta ja kokemuksia, jotka koskevat erityisesti elintarviketuotantoon tarkoitettujen eläinten jalostusta, pitämistä, käsittelyä, kuljetusta ja teurastusta.

4. Osapuolet vahvistavat eläinten hyvinvoinnin alalla tutkimusyhteistyötään, joka liittyy eläinten jalostukseen sekä siihen, miten eläimiä kohdellaan maatiloilla, kuljetuksen aikana ja teurastuksen yhteydessä.

SPS.17 artikla: Mikrobilääkeresistenssiä koskeva yhteistyö

1. Osapuolet luovat vuoropuhelun ja yhteistyön puitteet vahvistaakseen mikrobilääkeresistenssin kehittymisen torjuntaa.
2. Osapuolet tunnustavat, että mikrobilääkeresistenssi on vakava uhka ihmisten ja eläinten terveydelle. Mikrobilääkkeiden virheellinen käyttö eläintuotannossa, mukaan lukien käyttö muihin kuin hoitotarkoituksiin, voi edistää mikrobilääkeresistenssiä, josta voi aiheutua riski ihmisten elämälle. Osapuolet tunnustavat, että uhan luonne edellyttää valtioiden rajat ylittävää yhteinen terveys - lähestymistapaa.
3. Osapuolet pyrkivät mikrobilääkeresistenssiä torjuakseen tekemään kansainvälistä yhteistyötä sellaisten alueellisten tai monenvälisten työohjelmien kanssa, joilla pyritään vähentämään antibioottien käyttöä eläintuotannossa ja kieltämään kansainvälisesti niiden käyttö kasvua edistävinä aineina tavoitteena torjua mikrobilääkeresistenssiä yhteinen terveys -lähestymistavan ja maailmanlaajuisen toimintasuunnitelman mukaisesti.
4. Osapuolet tekevät asiaankuuluvissa kansainvälisissä järjestöissä yhteistyötä sellaisten kansainvälisten ohjeiden, standardien, suositusten ja toimien kehittämiseksi, joilla pyritään edistämään antibioottien maltillista ja vastuullista käyttöä kotieläintalouden ja eläinlääkinnän käytännöissä.
5. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun vuoropuhelun tulee kattaa muun muassa seuraavat:
 - (a) yhteistyö, joka koskee sellaisten nykyisten ja tulevien eläintuotannon ja -lääkinnän käytäntöihin liittyvien ohjeiden, standardien, suositusten ja toimien jatkotoimia, jotka on kehitetty asiaankuuluvissa kansainvälisissä järjestöissä ja nykyisissä ja tulevaisuudessa aloitteissa tai kansallisissa suunnitelmissa ja joilla pyritään edistämään antibioottien maltillista ja vastuullista käyttöä;
 - (b) yhteistyö OIE:n, WHO:n ja Codexin suositusten, erityisesti CAC-RCP61/2005:n, toteuttamisessa;
 - (c) hyviä maatalouskäytäntöjä koskevien tietojen vaihtaminen;
 - (d) tutkimuksen, innovoinnin ja kehityksen edistäminen;
 - (e) mikrobilääkeresistenssin torjumista koskevien monitieteellisten lähestymistapojen, kuten WHO:n, OIE:n ja Codex Alimentariuksen yhteinen terveys -lähestymistavan, edistäminen.

SPS.18 artikla: Kestävät elintarvikejärjestelmät

Kumpikin osapuoli kannustaa elintarviketurvallisuudesta sekä eläinten ja kasvien terveydestä vastaavia yksiköitään tekemään yhteistyötä toisen osapuolen vastaavien yksiköiden kanssa elintarvikkeiden kestävien tuotantomenetelmien ja kestävien ruokajärjestelmien edistämiseksi.

SPS.19 artikla: Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä erityiskauppakomitea

Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä erityiskauppakomitea valvoo tämän luvun täytäntöönpanoa ja toimintaa ja vastaa seuraavista tehtävistä:

- a) tämän luvun tai terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen mukaisten terveys- ja kasvinsuojeluvaatimusten, standardien ja suositusten laatimiseen, hyväksymiseen tai soveltamiseen liittyvien osapuolen esiin tuomien kysymysten ripeä selvittäminen ja mahdollisuuksien mukaan ratkaiseminen;
- b) uusien määräysten kehittämiseen liittyvistä prosesseista keskusteleminen;
- c) keskusteleminen mahdollisimman nopeasti osapuolen esittämistä ongelmista, jotka koskevat terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyviä tuontiedellytyksiä ja toisen osapuolen soveltamia menettelyjä;
- d) osapuolten terveys- ja kasvinsuojelutoimien, mukaan lukien sertifiointivaatimukset ja selvitysprosessit rajalla sekä niiden soveltaminen, säännöllinen uudelleentarkastelu, jotta voidaan helpottaa kauppaa osapuolten välillä terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 5 artiklassa esitettyjen periaatteiden, tavoitteiden ja menettelyjen mukaisesti. Kummankin osapuolen on määritettävä kaikki tarkoituksenmukaiset toimet, jotka se aikoo toteuttaa, muun muassa tunnistustarkastusten ja fyysisten tarkastusten tiheyden määrittämiseksi, ottaen huomioon tämän uudelleentarkastelun tulokset ja terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen LIITTEESSÄ SPS-1 vahvistettujen kriteerien perusteella: SPS.19 artiklan d alakohdassa tarkoitettut perusteet.
- e) näkemysten, tietojen ja kokemusten vaihto eläinten hyvinvoinnin suojelemiseksi ja mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi SPS.16 ja 17 artiklan nojalla toteutetuista yhteistyötoimista;
- f) sen tarkasteleminen osapuolen pyynnöstä, mitä SPS.10 artiklan 9 kohdassa tarkoitettulla tautitilanteen merkittävällä muutoksella tarkoitetaan;
- g) sellaisten päätösten tekeminen, joilla
 - (i) laaditaan lisää SPS.3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja määritelmiä;
 - (ii) määritetään SPS.6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja erityistapauksia;
 - (iii) määritetään SPS.10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja menettelyihin liittyviä yksityiskohtia;
 - (iv) laaditaan muita tapoja tukea SPS.10 artiklan 5 ja 7 kohdassa tarkoitettuja selityksiä.

4 luku: Kaupan tekniset esteet

TBT.1 artikla: Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on helpottaa osapuolten välistä tavarakauppaa ehkäisemällä, tunnistamalla ja poistamalla tarpeettomia kaupan teknisiä esteitä.

TBT.2 artikla: Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan kaikkien sellaisten standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden valmisteluun, hyväksymiseen ja soveltamiseen, jotka voivat vaikuttaa osapuolten väliseen tavarakauppaan.

2. Tätä lukua ei sovelleta

- (a) valtion elinten omia tuotanto- tai kulutusvaatimuksiaan varten laatimiin hankintaeritelmiin; tai
- (b) terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, jotka kuuluvat 3 luvun [Terveys- ja kasvinsuojelutoimet] soveltamisalaan.

3. Tämän luvun liitteitä sovelletaan niiden soveltamisalaan kuuluviin tuotteisiin tämän luvun lisäksi. Mikä tahansa tämän luvun liitteessä oleva määräys, jonka mukaan kansainvälistä standardia, elintä tai organisaatiota on pidettävä merkityksellisenä tai tunnustettava sellaiseksi, ei estä pitämästä jonkin muun elimen tai organisaation kehittämää standardia asiaankuuluvana kansainvälisenä standardina TBT.4 artiklan 4 ja 5 kohdan nojalla.

TBT.3 artikla: Suhteet kaupan teknisiä esteitä koskevaan sopimukseen

1. Kaupan teknisiä esteitä koskevan WTO:n sopimuksen, jäljempänä 'kaupan teknisiä esteitä koskeva sopimus', 2–9 artiklat ja liitteet 1 ja 3 liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä tarvittavin muutoksin.

2. Tässä luvussa ja sen liitteissä käytetyillä termeillä tarkoitetaan samaa kuin kaupan teknisiä esteitä koskevassa sopimuksessa.

TBT.4 artikla: Tekniset määräykset

1. Kumpikin osapuoli suorittaa suunniteltujen teknisten määräysten vaikutusten arvioinnin sääntöjensä ja menettelyidensä mukaisesti. Tässä ja 8 kohdassa tarkoitetuissa säännöissä ja menettelyissä voidaan määrätä poikkeuksista.

2. Kumpikin osapuoli arvioi ehdotetun teknisen määräyksen sellaiset käytettävissä olevat sääntelylliset ja muut vaihtoehdot, joilla voidaan saavuttaa osapuolen oikeutetut tavoitteet, kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2.2 artiklan mukaisesti.

3. Kumpikin osapuoli käyttää alan kansainvälisiä standardeja perustana omille teknisille määräyksilleen, lukuun ottamatta tilanteita, joissa osapuoli voi osoittaa, että tällaiset kansainväliset standardit olisivat tehoton tai epäasianmukainen keino oikeutettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

4. Kansainvälisen standardisointijärjestön, jäljempänä 'ISO', sähköalan kansainvälisen standardisointijärjestön, jäljempänä 'IEC', kansainvälisen teleliiton, jäljempänä 'ITU' ja Codex Alimentariuksen, jäljempänä 'Codex', laatimia kansainvälisiä standardeja pidetään kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 ja 5 artiklassa ja sopimuksen liitteessä 3 tarkoitettuina kansainvälisinä standardeina.

5. Myös muiden kansainvälisten järjestöjen laatimia standardeja voidaan pitää kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 ja 5 artiklassa ja sopimuksen liitteessä 3 tarkoitettuina kansainvälisinä standardeina edellyttäen, että:

- a) sen on laatinut standardointielin, joka pyrkii yksimielisyyteen joko
 - (i) niiden osallistuvien WTO:n jäsenten kansallisten valtuuskuntien kesken, jotka edustavat kaikkia niiden alueella toimivia kansallisia standardointielimiä, jotka ovat hyväksyneet tai joiden odotetaan hyväksyvän standardeja aiheesta, johon kyseinen kansainvälinen standardointitoiminta liittyy, tai

(ii) osallistuvien WTO:n jäsenten valtiollisten elinten kesken, ja

b) se on laadittu noudattaen kaupan teknisiä esteitä käsittelevän WTO:n komitean päätöstä, joka koskee kansainvälisten standardien, ohjeiden ja suositusten kehittämisen periaatteita suhteessa kyseisen sopimuksen 2 ja 5 artiklaan ja liitteeseen 3.⁴

6. Jos osapuoli ei käyttänyt kansainvälisiä standardeja perustana tekniselle määräykselle, kyseinen osapuoli nimeää toisen osapuolen pyynnöstä mahdolliset merkittävät poikkeamat alan kansainvälisestä standardista, selittää syyt, joiden vuoksi tällaiset kansainväliset standardit katsottiin epäasianmukaisiksi tai tehottomiksi tavoitteen kannalta, ja antaa tieteellisen tai teknisen näytön, johon tämä arvio perustui.

7. Kumpikin osapuoli tarkastelee teknisiä määräyksiään lähentääkseen niitä alan kansainvälisiin standardeihin ottaen huomioon muun muassa alan kansainvälisten standardien tuoreet muutokset ja mahdolliset muutokset niissä olosuhteissa, joiden vuoksi alan kansainvälisestä standardista on poikettu.

8. Rajoittamatta X osaston [Hyvä sääntelykäytäntö ja sääntely-yhteistyö] määräysten soveltamista kumpikin osapuoli varmistaa laatiessaan merkittäviä teknisiä määräyksiä, joilla voi olla huomattava vaikutus kauppaan, omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti, että käytössä on menettelyjä, joilla henkilöt voivat ilmaista mielipiteensä julkisessa kuulemismenettelyssä, lukuun ottamatta tapauksia, joissa esiintyy tai uhkaa esiintyä kiireellisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristöön tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia. Kumpikin osapuoli mahdollistaa toisen osapuolen henkilöiden osallistumisen tällaiseen kuulemiseen ehdoin, jotka ovat yhtä suotuisat kuin sen omille kansalaisille myönnettyt ehdot, ja julkistaa kyseisen kuulemismenettelyn tulokset.

TBT.5 artikla: Standardit

1. Kumpikin osapuoli kannustaa alueelleen sijoittautuneita standardointielimiä sekä alueellisia standardointielimiä, joissa osapuoli tai sen alueelle sijoittautuneet standardointielimet ovat jäseniä

- (a) osallistumaan, omien resurssiensa rajoissa, kansainvälisten standardointielinten toteuttamaan kansainvälisten standardien valmisteluun;
- (b) käyttämään alan kansainvälisiä standardeja perustana kehittämilleen standardeille, paitsi silloin, kun tällaiset kansainväliset standardit olisivat tehoton tai epäasianmukainen keino, esimerkiksi suojelun riittämättömän tason tai oleellisten ilmastollisten tai maantieteellisten tekijöiden taikka oleellisten teknologisten ongelmien vuoksi;
- (c) välttämään kansainvälisten standardointielinten työn toistamista tai päällekkäisyyttä niiden tekemän työn kanssa;
- (d) tarkistamaan säännöllisin väliajoin kansallisia ja alueellisia standardejaan, jotka eivät perustu alan kansainvälisiin standardeihin, jotta niitä voidaan lähentää alan kansainvälisiin standardeihin;

⁴ G/TBT/9, 13.11.2000, liite 4.

- (e) tekemään yhteistyötä toisen osapuolen asianomaisten standardointielinten kanssa kansainvälisen standardointitoiminnan yhteydessä, mukaan lukien yhteistyö kansainvälisen standardointitoiminnan yhteydessä tai alueellisella tasolla;
- (f) edistämään kahdenvälistä yhteistyötä toisen osapuolen standardointielinten kanssa; ja
- (g) vaihtamaan tietoja standardointielinten kesken.

2. Osapuolet vaihtavat tietoja

- (a) standardien käytöstään teknisten määräysten tukena; ja
- (b) standardointiprosesseistaan sekä kansainvälisten, alueellisten ja paikallisten standardien käytön laajuudesta kansallisten standardiensä perustana.

3. Jos standardeista tehdään pakollisia liittämällä ne osaksi laadittavaa teknistä määräystä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä tai viittaamalla niihin, TBT.7 artiklassa [Läpinäkyvyys] sekä kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 tai 5 artiklassa vahvistetut läpinäkyvyyttä koskevat velvoitteet on täytettävä.

TBT.6 artikla: Vaatimustenmukaisuuden arviointi

1. Teknisten määräysten valmistelua, hyväksymistä ja soveltamista koskevaa TBT.4 artiklaa [Tekniset määräykset] sovelletaan tarvittavin muutoksin myös vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin.

2. Jos osapuoli edellyttää vaatimustenmukaisuuden arviointia erityisenä varmennuksena siitä, että tuote on teknisen määräyksen mukainen, osapuoli

- (a) valitsee vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt, jotka ovat oikeassa suhteessa riskinarvioinnin perusteella määritettyihin riskeihin;
- (b) katsoo toimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksen eli valmistajan yksinomaisella vastuullaan antaman vaatimustenmukaisuusvakuutuksen käytön todisteeksi teknisten määräysten noudattamisesta ja sulkee kolmannen osapuolen suorittaman pakollisen arvioinnin pois niiden vaatimustenmukaisuuden varmentamisen vaihtoehtojen joukosta, joilla osoitetaan teknisten määräysten noudattaminen;
- (c) toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä tietoja perusteista, joita on käytetty tiettyjen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valintaan.

3. Jos osapuoli edellyttää kolmannen osapuolen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia erityisenä varmennuksena siitä, että tuote on teknisen määräyksen mukainen, eikä osapuoli ole varannut tätä tehtävää 4 kohdassa tarkoitettulle valtion viranomaiselle, osapuoli

- (a) käyttää akkreditointia tapauksen mukaan keinona osoittaa tekninen pätevyys vaatimustenmukaisuuden arviointielinten hyväksymistä varten. Rajoittamatta osapuolten oikeutta asettaa vaatimuksia vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksille kumpikin osapuoli tunnustaa sen arvokkaan merkityksen, joka viranomaisen myöntämän toimivallan nojalla ja muutoin kuin kaupalliselta pohjalta suoritettulla akkreditoinnilla voi olla vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten pätevyyden kannalta;

- (b) käyttää akkreditointia ja vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevia alan kansainvälisiä standardeja;
- (c) kannustaa alueellaan sijaitsevia akkreditointielimiä ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia liittymään kaikkiin asiaankuuluviin voimassa oleviin kansainvälisiin sopimuksiin tai järjestelyihin, jotka koskevat vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tulosten yhdenmukaistamista tai niiden hyväksymisen helpottamista;
- (d) jos osapuoli on hyväksynyt kaksi tai useamman vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen suorittamaan ne vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt, joita tuotteen asettaminen markkinoille edellyttää, varmistaa, että talouden toimijoilla on mahdollisuus valita vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksista, jotka osapuolen viranomaiset ovat nimenneet tiettyä tuotetta tai tuoteryhmää varten;
- (e) varmistaa, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset ovat riippumattomia valmistajista, tuojista ja muista talouden toimijoista ja ettei akkreditointielimillä ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksilla ole eturistiriitoja;
- (f) mahdollistaa sen, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset käyttävät vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvien testausten tai tarkastusten suorittamiseen alihankkijoita, myös toisen osapuolen alueella sijaitsevia alihankkijoita, ja voi edellyttää, että alihankkijat täyttävät samat vaatimukset kuin vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on täytettävä suorittaakseen tällaiset testaukset tai tarkastukset itse; ja
- (g) julkaisee yhdellä verkkosivustolla luettelon laitoksista, jotka osapuoli on nimennyt suorittamaan tällaista vaatimustenmukaisuuden arviointia, ja olennaiset tiedot kunkin tällaisen laitoksen nimeämisen soveltamisalasta.

4. Mikään tämän artiklan määräys ei estä osapuolta edellyttämästä, että tiettyjä tuotteita koskevan vaatimustenmukaisuuden arvioinnin suorittavat osapuolen määrittelemät valtion viranomaiset. Jos osapuoli edellyttää, että sen erityinen valtion viranomainen suorittaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, osapuoli

- (a) rajaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista perittävät maksut tarjotun palvelun likimääräisten kustannusten määrään ja selittää vaatimustenmukaisuuden arviointia hakevan pyynnöstä, miten osapuolen tällaisesta vaatimustenmukaisuuden arvioinnista määräämät maksut on rajattu tarjotun palvelun likimääräisten kustannusten määrään; ja
- (b) julkistaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista perittävät maksut.

5. Sen estämättä, mitä 2–4 kohdassa määrätään, kumpikin osapuoli hyväksyy toimittajan vaatimustenmukaisuudenvakuutuksen todisteeksi teknisten määräystensä noudattamisesta niillä tuotealoilla, joilla osapuoli tekee niin tämän sopimuksen tullessa voimaan.

6. Kumpikin osapuoli julkaisee tiedotustarkoituksessa luettelon 5 kohdassa tarkoitetuista tuotealoista sekä viittaukset sovellettaviin teknisiin määräyksiin ja ylläpitää kyseistä luetteloa.

7. Sen estämättä, mitä 5 kohdassa määrätään, kumpi tahansa osapuoli voi ottaa käyttöön kyseisessä kohdassa tarkoitettuihin tuotteisiin sovellettavia pakollista kolmannen osapuolen suorittamaa testausta tai sertifiointia koskevia vaatimuksia sillä edellytyksellä, että kyseiset vaatimukset ovat perusteltuja oikeutettujen tavoitteiden kannalta ja oikeassa suhteessa siihen, että tuojaosapuoli saa kohtuullisen varmuuden siitä, että tuotteet ovat sovellettavien teknisten

määräysten tai standardien mukaisia, ottaen huomioon riskit, joita vaatimustenvastaisuudesta aiheutuisi.

8. Osapuoli, joka ehdottaa 7 kohdassa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen käyttöönottoa, ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle varhaisessa vaiheessa ja ottaa toisen osapuolen esittämät huomautukset huomioon kaikkien tällaisten vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen laatimisessa.

TBT.7 artikla: Läpinäkyvyys

1. Lukuun ottamatta tapauksia, joissa esiintyy tai uhkaa esiintyä kiireellisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristön suojeluun tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia, kumpikin osapuoli antaa toiselle osapuolelle mahdollisuuden toimittaa kirjallisia huomautuksia ilmoitetuista ehdotetuista teknisistä määräyksistä ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä vähintään 60 päivän ajanjakson ajan siitä, kun ilmoitus kyseisistä määräyksistä tai menettelyistä on toimitettu WTO:n ilmoitusten keskusrekisteriin. Osapuoli tarkastelee myönteisesti kohtuullista pyyntöä, joka koskee huomautusten esittämiseen varatun ajan jatkamista.

2. Kumpikin osapuoli toimittaa sähköisen version ilmoituksen koko tekstistä ilmoituksen yhteydessä. Ilmoittava osapuoli antaa yksityiskohtaisen ja kattavan kuvauksen toimenpiteen sisällöstä WTO:n ilmoitusmallissa, jos ilmoitettu teksti ei ole laadittu jollakin WTO:n virallisista kielistä.

3. Jos osapuoli saa toiselta osapuolelta kirjallisia huomautuksia ehdottamastaan teknisestä määräyksestä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä, osapuoli

- (a) keskustelee toisen osapuolen pyynnöstä kirjallisista huomautuksista toimivaltaisen sääntelyviranomaisensa kanssa ajankohtana, jona huomautukset voidaan ottaa huomioon; ja
- (b) vastaa huomautuksiin kirjallisesti viimeistään päivänä, jona se julkaisee teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn.

4. Kumpikin osapuoli pyrkii julkaisemaan verkkosivustolla vastauksensa huomautuksiin, jotka se saa 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen jälkeen, viimeistään päivänä, jona osapuoli julkaisee hyväksytyt teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn.

5. Kumpikin osapuoli antaa toisen osapuolen pyynnöstä tietoja sellaisen teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn tavoitteista, oikeusperustasta ja perusteista, jotka osapuoli on hyväksynyt tai aikoo hyväksyä.

6. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen hyväksymät tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt julkaistaan ja että ne ovat maksutta saatavilla verkkosivustolla.

7. Kumpikin osapuoli antaa tietoja teknisten määräysten tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen hyväksymisestä ja voimaantulosta sekä hyväksytyistä lopullisista teksteistä WTO:lle toimitettuun alkuperäiseen ilmoitukseen tehdyllä lisäyksellä.

8. Kumpikin osapuoli varaa riittävästi aikaa teknisten määräysten julkaisun ja niiden voimaantulon välille, jotta toisen osapuolen talouden toimijoilla on aikaa sopeutua määräyksiin. 'Riittävällä ajalla' tarkoitetaan vähintään kuutta kuukautta, ellei tämä tekisi oikeutettujen tavoitteiden saavuttamista tehottomaksi.

9. Osapuoli tarkastelee myönteisesti toisen osapuolen esittämää kohtuullista pyyntöä, joka on saatu ennen 1 kohdassa tarkoitetun huomautusten esittämistä varten varatun jakson päättymistä ja joka koskee kyseisen teknisen määräyksen hyväksymisen ja voimaantulon välisen ajanjakson pidentämistä, lukuun ottamatta tapauksia, joissa viivästys tekisi oikeutettujen tavoitteiden saavuttamisen tehottomaksi.

10. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 10 artiklan mukaisesti perustettu tiedotuspiste tarjoaa tietoa ja vastauksia jollakin WTO:n virallisella kielellä toisen osapuolen tai toisen osapuolen asianomaisten henkilöiden kohtuullisiin kyselyihin, jotka koskevat hyväksytyjä teknisiä määräyksiä ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyitä.

TBT.8 artikla: Merkinnät

1. Osapuolen tekniset määräykset voivat sisältää tai niissä voidaan käsitellä yksinomaan merkintävaatimuksia. Tällaisissa tapauksissa näihin teknisiin määräyksiin sovelletaan kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2.2 artiklan periaatteita.

2. Jos osapuoli vaatii tuotteiden pakollista merkitsemistä, sovelletaan kaikkia seuraavia edellytyksiä:

- (a) sen on edellytettävä ainoastaan sellaisia tietoja, jotka ovat merkityksellisiä tuotteen kuluttajien tai käyttäjien kannalta tai tarpeen osoittamaan, että tuote vastaa pakollisia teknisiä vaatimuksia;
- (b) se ei saa edellyttää tuotteiden merkintöjen ennakkohyväksyntää, -rekisteröintiä tai -sertifiointia eikä maksujen suorittamista, jotta muutoin sen pakollisten teknisten vaatimusten mukainen tuote voidaan saattaa sen markkinoille, ellei tämä ole tarpeen oikeutettujen tavoitteiden kannalta;
- (c) jos osapuoli edellyttää, että talouden toimijat käyttävät yksilöllistä tunnusnumeroa, sen on myönnettävä tällainen numero toisen osapuolen talouden toimijoille viipymättä ja syrjimättömästi;
- (d) edellyttäen, että jäljempänä i, ii tai iii kohdassa luetellut seikat eivät ole harhaanjohtavia, ristiriitaisia tai sekaannusta aiheuttavia suhteessa tavaroiden tuojaosapuolen vaatimiin tietoihin, tuojaosapuolen on sallittava seuraavat:
 - (i) tavaroiden tuojaosapuolella vaadittavan kielen lisäksi muilla kielillä annettavat tiedot;
 - (ii) kansainvälisesti hyväksytyt nimikkeistöt, kuvat, symbolit tai grafiikka; ja
 - (iii) tavaroiden tuojaosapuolella vaadittavien tietojen lisäksi annettavat lisätiedot;
- (e) sen on hyväksyttävä, että merkinnät, mukaan lukien lisämerkinnät tai merkintöihin tehtävät korjaukset, tehdään tullivarastoissa tai muilla tähän tarkoitukseen osoitetuilla alueilla tuontimaassa vaihtoehtona alkuperämaassa tehdyille merkinnöille, ellei kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä edellytetä, että hyväksytyt henkilöt tekevät tällaiset merkinnät; ja
- (f) sen on pyrittävä hyväksymään ei-pysyvien tai irrotettavien merkintöjen tai sellaisten merkintöjen käyttö, jotka ovat tuotteeseen liitettyssä aineistossa eivätkä fyysisesti tuotteeseen kiinnitettyinä, paitsi jos se katsoo tämän voivan vaarantaa oikeutetut tavoitteet.

TBT.9 artikla: Markkinaevalvontaa sekä muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat markkinaevalvontaa sekä muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta koskevan yhteistyön merkityksen kaupan helpottamiselle ja kuluttajien ja muiden käyttäjien suojelemiselle sekä tiedonjakoon perustuvan vastavuoroisen luottamuksen rakentamisen tärkeyden.

2. Markkinaevalvonnan riippumattoman ja puolueettoman toiminnan takaamiseksi osapuolet varmistavat

- (a) markkinaevalvontatehtävien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tehtävien erottamisen; ja
- (b) sen, etteivät mitkään edut vaikuta talouden toimijoihin kohdistuvan markkinaevalvontaviranomaisten valvonnan riippumattomuuteen.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden alalla, mihin voivat sisältyä erityisesti seuraavat:

- (a) markkinaevalvonta ja täytäntöönpanotoimet;
- (b) riskinarviointimenetelmät ja tuotetestaus;
- (c) tuotteiden koordinoitu takaisinvento tai muut vastaavat toimet;
- (d) tieteelliset, tekniset ja sääntelyä koskevat asiat, joilla pyritään parantamaan muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta;
- (e) terveyden ja turvallisuuden kannalta merkittävät esille tulevat kysymykset;
- (f) standardointiin liittyvä toiminta;
- (g) virkamiesvaihto.

4. Kumppanuusneuvosto pyrkii parhaansa mukaan vahvistamaan liitteessä TBT-XX mahdollisimman pian ja mieluiten kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta järjestelyn, joka koskee säännöllistä tietojenvaihtoa muita tuotteita kuin elintarvikkeita koskevan nopean hälytysjärjestelmän (RAPEX) tai sen seuraajan ja General Product Safety Regulations 2005 -asetuksen (yleistä tuoteturvallisuutta koskeva vuoden 2005 asetus) nojalla perustetun markkinaevalvontaa ja tuoteturvallisuutta käsittelevän Yhdistyneen kuningaskunnan tietokannan tai sen seuraajan välillä muiden kulutustavaroiden kuin elintarvikkeiden turvallisuudesta ja siihen liittyvistä ennalta ehkäisevistä, rajoittavista ja korjaavista toimista.

Järjestelylle on määritettävä yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti

a) unioni antaa Yhdistyneelle kuningaskunnalle valikoituja tietoja yleisestä tuoteturvallisuudesta 3 päivänä joulukuuta 2001 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/95/EY tarkoitusta RAPEX-hälytysjärjestelmästä tai sen seuraajasta;

b) Yhdistynyt kuningaskunta antaa unionille valikoituja tietoja General Product Safety Regulations 2005 -asetuksen (yleistä tuoteturvallisuutta koskeva vuoden 2005 asetus) nojalla perustetusta markkinaevalvontaa ja tuoteturvallisuutta käsittelevästä tietokannasta tai sen seuraajasta; ja

c) osapuolet tiedottavat toisilleen mahdollisista seurantatoimista ja vaihdettujen tietojen perusteella toteutetuista toimista.

5. Kumppanuusneuvosto voi vahvistaa liitteessä TBT-ZZ järjestelyn sellaisten muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden, jotka eivät ole vaatimusten mukaisia, osalta toteutettuja toimia koskevaa säännöllistä, muuta kuin edellä 4 kohdassa tarkoitettua tietojenvaihtoa varten, sähköinen tietojenvaihto mukaan lukien.

6. Kumpikin osapuoli käyttää 3, 4 ja 5 kohdan nojalla saatuja tietoja yksinomaan kuluttajien, terveyden, yleisen turvallisuuden tai ympäristön suojelun tarkoituksiin.

7. Kumpikin osapuoli käsittelee 3, 4 ja 5 kohdan nojalla saatuja tietoja luottamuksellisina.

8. Edellä 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa järjestelyissä on täsmennettävä vaihdettavien tietojen laji, vaihtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltaminen. Kumppanuusneuvostolla on toimivalta hyväksyä päätöksiä liitteissä TBT-XX ja TBT-ZZ esitettyjen järjestelyjen määrittämiseksi tai muuttamiseksi.

9. Tässä artiklassa 'markkinavalvonnalla' tarkoitetaan markkinavalvonta- ja lainvalvontaviranomaisten osapuolen menettelyiden pohjalta harjoittamaa toimintaa ja toteuttamia toimia, yhteistyössä talouden toimijoiden kanssa harjoitettu toiminta ja toteutetut toimet mukaan lukien, jotta kyseinen osapuoli voi valvoa, että tuotteet ovat turvallisia ja sen laeissa ja määräyksissä vahvistettujen vaatimusten mukaisia, tai puuttua näihin seikkoihin.

10. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikki sen markkinavalvonnasta tai täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten toimenpiteet, joilla toisen osapuolen alueelta tuotu tuote vedetään pois sen markkinoilta tai kielletään sen saattaminen sen markkinoille tai rajoitetaan tällaista markkinoille saattamista sovellettavan lainsäädännön noudattamatta jättämiseen liittyvistä syistä, on oikeasuhteinen ja että siinä todetaan tarkat perusteet, joihin toimenpide perustuu, ja että se annetaan viipymättä tiedoksi asianomaiselle talouden toimijalle.

TBT.10 artikla: Tekniset keskustelut

1. Jos osapuoli katsoo, että toisen osapuolen ehdottama tekninen määräys tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely saattaa vaikuttaa merkittävästi osapuolten väliseen kauppaan, se voi pyytää teknisten keskustelujen käymistä asiasta. Pyyntö on esitettävä kirjallisesti toiselle osapuolelle, ja siinä on yksilöitävä

(a) kyseessä oleva toimi;

(b) tämän luvun tai sen liitteen määräykset, joihin ongelmat liittyvät; ja

(c) pyynnön perusteet, kuvaus pyynnön esittäneen osapuolen toimeen liittyvistä huolenaiheista mukaan lukien.

2. Osapuoli toimittaa pyyntönsä TBT.12 artiklan [Yhteyspisteet] mukaisesti nimettyyn toisen osapuolen yhteyspisteeseen.

3. Osapuolet tapaavat jommankumman osapuolen pyynnöstä keskustellakseen pyynnössä esitetyistä huolenaiheista henkilökohtaisesti tai teleneuvotteluna taikka videokokouksena 60 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä ja pyrkivät ratkaisemaan asian mahdollisimman nopeasti. Jos pyynnön esittänyt osapuoli pitää asiaa kiireellisenä, se voi pyytää, että tapaaminen järjestetään

lyhyemmässä määräajassa. Tällaisissa tapauksissa pyynnön vastaanottaneen osapuolen on suhtauduttava pyyntöön myötämielisesti.

TBT.11 artikla: Yhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä teknisten määräysten, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen alalla, kun se on niiden yhteisten etujen mukaista ja oman päätöksentekonsa riippumattomuutta ja omaa oikeusjärjestystään rajoittamatta. Kaupan teknisiä esteitä käsittelevä erityiskauppakomitea voi vaihtaa näkemyksiä tämän artiklan tai tämän luvun liitteiden nojalla toteutettavista yhteistyötoimista.

2. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi osapuolet pyrkivät määrittämään, kehittämään ja edistämään yhteistä etua koskevia yhteistyötoimia. Nämä toimet voivat liittyä erityisesti seuraaviin:

- (a) teknisiin määräyksiin, standardeihin ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin liittyvien tietojen, kokemusten ja datan vaihto;
- (b) niiden sääntelyviranomaisten tehokkaan vuorovaikutuksen ja yhteistyön varmistaminen kansainvälisellä, alueellisella tai kansallisella tasolla;
- (c) tietojenvaihto mahdollisuuksien mukaan kaupan teknisiä esteitä koskevista kansainvälisistä sopimuksista ja järjestelyistä, joiden osapuolena toinen tai kumpikin osapuoli on; ja
- (d) kauppaa helpottavien aloitteiden laatiminen tai niihin osallistuminen.

3. Tämän artiklan ja tämän luvun liitteissä olevien yhteistyötä koskevien määräysten soveltamiseksi Euroopan komissio toimii Euroopan unionin puolesta.

TBT.12 artikla: Yhteyspisteet

1. Kumpikin osapuoli nimeää tämän sopimuksen voimaan tullessa yhteyspisteen tämän luvun täytäntöönpanemiseksi ja ilmoittaa toiselle osapuolelle sen yhteystiedot, mukaan lukien tiedot asiaankuuluvista virkamiehistä. Osapuolet ilmoittavat toisilleen viipymättä kaikista näiden yhteystietojen muutoksista.

2. Yhteyspiste toimittaa toisen osapuolen yhteyspisteen pyytämät, tämän luvun täytäntöönpanoa koskevat tiedot tai selitykset kohtuullisessa ajassa ja mahdollisuuksien mukaan 60 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

TBT.13 artikla: Kaupan teknisiä esteitä käsittelevä erityiskauppakomitea

Kaupan teknisiä esteitä käsittelevä erityiskauppakomitea valvoo tämän luvun ja sen liitteiden täytäntöönpanoa ja toimintaa ja tarvittaessa selventää ja käsittelee ripeästi kumman tahansa osapuolen esiin tuomia tämän luvun tai kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen mukaisten teknisten määräysten, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden laatimiseen, hyväksymiseen tai soveltamiseen liittyviä kysymyksiä.

5 luku: Tullimenettelyt ja kaupan helpottaminen

CUSTMS.1 artikla: Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on

- a) vahvistaa osapuolten yhteistyötä tullimenettelyjen ja kaupan helpottamisen alalla ja tarpeen mukaan tukea niiden tullilainsäädännön ja -käytäntöjen asianmukaista yhteensopivuutta tai säilyttää se, jotta varmistetaan, että asiaa koskevat säännökset ja menettelyt, samoin kuin asianomaisten hallintoelinten hallinnolliset valmiudet, täyttävät kaupan helpottamisen edistämistä koskevat tavoitteet, samalla kun taataan tehokas tullivalvonta ja tullilainsäädännön ja kauppaa koskevien säännösten ja määräysten noudattamisen tehokas valvonta, kansalaisten turvallisuuden asianmukainen suojelu sekä kieltojen ja rajoitusten noudattaminen ja osapuolten taloudellisten etujen kunnioittaminen;
- b) vahvistaa osapuolten hallinnollista yhteistyötä arvonlisäverotuksen alalla ja keskinäistä avunantoa veroihin ja maksuihin liittyvien saatavien perimiseksi;
- c) varmistaa, että kummankin osapuolen lainsäädäntö on syrjimätöntä ja että tullimenettelyt perustuvat nykyaikaisten menetelmien ja tehokkaan valvonnan käyttöön, jotta voidaan torjua petoksia ja edistää laillista kaupankäyntiä; ja
- d) varmistaa, että oikeutettuja yleisen edun mukaisia tavoitteita, mukaan lukien suojaan, turvallisuuteen ja petosten torjuntaan liittyvät tavoitteet, ei vaaranneta millään tavalla.

CUSTMS.1a artikla: Määritelmät

Tässä luvussa ja LIITTEESSÄ CUSTMS-1 [Valtuutetut talouden toimijat] ja hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyssä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

- (a) 'vientitavarann ennakotarkastuksesta tehdyllä sopimuksella' Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta vientitavarann ennakotarkastuksesta;
- (b) 'ATA-yleissopimuksella ja Istanbulin yleissopimuksella' Brysselissä 6 päivänä joulukuuta 1961 tehtyä tavaroiden väliaikaisen maahantuonnin ATA-carnet'ta koskevaa tulliyhteissopimusta ja Istanbulissa 26 päivänä kesäkuuta 1990 tehtyä yleissopimusta väliaikaisesta maahantuonnista;
- (c) 'yhteistä passitusmenettelyä koskevalla yleissopimuksella' yhteisestä passitusmenettelystä 20 päivänä toukokuuta 1987 tehtyä yleissopimusta;
- (d) 'WCO:n tullitietomallilla' WCO:n Data Model Project Team -hankeryhmän ajoittain julkaisemaa tietokomponenteista ja sähköisistä malleista koostuvaa kirjastoa, jota käytetään liiketoimintatietojen vaihtamiseen ja sellaisia tietoja koskevien kansainvälisten standardien laatimiseen, joita käytetään sovellettaessa sääntelyn edistämistoimia ja tarkastuksia maailmanlaajuisessa kaupassa;
- (e) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten lainsäädännössä määriteltyjä niiden alueilla sovellettavia säännöksiä tai määräyksiä, jotka koskevat tavaroiden maahantuloa tai tuontia, maastapoistumista tai vientiä, kauttakuljetusta ja asettamista mihin tahansa tullimenettelyyn, mukaan lukien kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;

- (f) 'tiedoilla' tietoja, asiakirjoja, kuvia, kertomuksia, tiedonantoja tai oikeaksi todistettuja jäljennöksiä missä tahansa muodossa, myös sähköisessä muodossa, riippumatta siitä, onko niitä käsitelty tai analysoitu;
- (g) 'henkilöllä' XVII osaston [MUUT MÄÄRÄYKSET] OTH.1 [Määritelmät] artiklan m alakohdassa tarkoitettuja henkilöitä⁵;
- (h) 'SAFE-normikehyksellä' Maailman tullijärjestön kokouksessa Brysselissä kesäkuussa 2005 hyväksyttyä maailmankaupan turvaamista ja helpottamista koskevaa normikehystä, sellaisena kuin se on päivitettyä; ja
- (i) 'kaupan helpottamista koskevalla WTO:n sopimuksella' Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen muuttamista koskevaan pöytäkirjaan (27 päivänä marraskuuta 2014 tehty päätös) liitettyä kaupan helpottamista koskevaa sopimusta.

CUSTMS.2 artikla: Tulliyhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tulliasioissa viranomaistensa välityksellä CUSTMS.1 [Tavoite] artiklassa vahvistettujen tavoitteiden tukemiseksi, viranomaistensa resurssit huomioon ottaen. Tätä osastoa [Tavarakauppa] sovellettaessa sovelletaan tavarakaupan muodollisuuksien yksinkertaistamisesta 20 päivänä toukokuuta 1987 tehtyä yleissopimusta.

2. Tehostaakseen yhteistyötään tulliasioissa osapuolet muun muassa

- (a) vaihtavat tietoja tullilainsäädännöstä, sen täytäntöönpanosta ja tullimenettelyistä erityisesti seuraavilla aloilla:
 - i) tullimenettelyjen yksinkertaistaminen ja nykyaikaistaminen;
 - ii) passituksen ja jälleenlaivauksen helpottaminen;
 - iii) suhteet liike-elämään; ja
 - iv) toimitusketjun turvallisuus ja riskinhallinta;
- (b) tekevät yhteistyötä tulliin liittyvien seikkojen osalta kansainvälisen kaupan toimitusketjun turvaamisessa ja tukemisessa SAFE-normikehyksen mukaisesti;
- (c) tarkastelevat tuontiin, vientiin ja muihin tullimenettelyihin liittyvien yhteishankkeiden kehittämistä, mukaan lukien tekninen tuki, ja pyrkivät varmistamaan liike-elämälle tarjottavien palveluiden tehokkuuden;
- (d) vahvistavat yhteistyötään tullialalla toimivissa kansainvälisissä järjestöissä, kuten WTO:ssa ja WCO:ssa, sekä vaihtavat tietoja tai keskustelevat voidakseen mahdollisuuksien mukaan määrittää yhteisiä kantoja näissä kansainvälisissä järjestöissä sekä UNCTAD:ssä ja UNECE:ssä;

⁵ Selkeyden vuoksi todetaan, että erityisesti tätä lukua sovellettaessa 'henkilön' käsite kattaa myös kaikenlaiset henkilöiden yhteenliittymää, joka ei ole oikeushenkilö, mutta joka tunnustetaan sovellettavassa lainsäädännössä oikeustoimikelpoiseksi.

- (e) pyrkivät yhdenmukaistamaan tuontia, vientiä ja muita tullimenettelyjä koskevia tietovaatimuksiaan ottamalla käyttöön yhteiset standardit ja tietoelementit WCO:n tietomallin mukaisesti;
- (f) vahvistavat yhteistyötään riskienhallintatekniikoiden kehittämiseksi, mukaan lukien parhaiden käytäntöjen ja tarvittaessa riskitietojen ja tarkastustulosten jakaminen. Osapuolet voivat tarvittaessa ja tapauksen mukaan tarkastella myös riskienhallintamenetelmien, riskejä koskevien standardien ja valvonnan sekä turvallisuuteen liittyvien tullitoimenpiteiden vastavuoroista tunnustamista. Osapuolet voivat tarvittaessa ja tapauksen mukaan tarkastella myös yhteensopivien riskinarviointiperusteiden ja -mallien, valvontatoimenpiteiden ja tarkastusten yhteisten painopistealueiden kehittämistä;
- (g) tunnustavat vastavuoroisesti valtuutettua talouden toimijaa koskevat ohjelmat kaupan turvaamiseksi ja helpottamiseksi;
- (h) edistävät tull- ja muiden valtionhallintoon kuuluvien viranomaisten tai virastojen yhteistyötä valtuutettua talouden toimijaa koskevien ohjelmien toteutuksessa, muun muassa sopimalla erittäin tiukoista vaatimuksista, helpottamalla etuuksien saamista ja vähentämällä mahdollisuuksien mukaan tarpeetonta päällekkäisyyttä;
- (i) varmistavat, että tulliviranomaiset valvovat teollis- ja tekijänoikeuksia, mukaan lukien tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen tullin toiminnassa keskittyen erityisesti teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaan;
- (j) säilyttävät, tarvittaessa ja tapauksen mukaan, yhdenmukaistetut tullimenettelyt, mukaan lukien yhtenäisen hallinnollisen asiakirjan käyttäminen tull-ilmoituksissa; ja
- (k) vaihtavat, tarvittaessa ja tapauksen mukaan, myöhemmin sovittavien järjestelyjen mukaisesti, osapuolten tulliviranomaisten jäsennetyn ja säännöllisen viestinnän yhteydessä tiettyjä tulleeihin liittyviä tietoja erityistarkoituksiin riskienhallinnan ja tullivalvonnan tehokkuuden parantamiseksi, toimien kohdentamiseksi tavaroihin, jotka muodostavat uhan tulojen keräämiselle tai turvallisuudelle, ja laillisen kaupankäynnin helpottamiseksi; tällainen vaihto voi kattaa osapuolten välistä kauppaa koskevien vienti- ja tuonti-ilmoitusten tiedot, jotta pilottialoitteiden avulla voidaan selvittää mahdollisuuksia yhteentoimivien mekanismien kehittämiseen tällaisten tietojen toimittamiseen liittyvien päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tämän kohdan nojalla tapahtuva tietojenvaihto ei vaikuta tietojenvaihtoon, jota osapuolet voivat harjoittaa keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehdyn pöytäkirjan nojalla.

3. Osapuolten tulliviranomaiset antavat keskinäistä hallinnollista avunantoa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvissa asioissa keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehdyn pöytäkirjan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tämän sopimuksen mukaisia yhteistyömuotoja.

4. Kaikkein tämän luvun nojalla tapahtuvaan osapuolten tietojenvaihtoon sovelletaan soveltuvin osin keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehdyn pöytäkirjan 12 artiklassa [Tietojenvaihto ja luottamuksellisuus] määrättyä luottamuksellisuutta ja tietosuojaa samoin kuin osapuolten lainsäädännössä asetettuja luottamuksellisuutta ja yksityisyyttä koskevia vaatimuksia.

CUSTMS.3 artikla: Tulli- ja muu kauppalainsäädäntö ja -menettelyt

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tullimääräykset ja -menettelyt
 - (a) ovat yhdenmukaisia tullin ja kaupan alalla sovellettavien kansainvälisten välineiden ja standardien kanssa, mukaan lukien kaupan helpottamista koskeva WTO:n sopimus, tullimenettelyjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista koskevan tarkistetun Kioton yleissopimuksen keskeiset osat, kansainvälinen yleissopimus harmonoidusta tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmästä samoin kuin maailmanlaajuisen kaupan turvaamista ja helpottamista koskevat WCO:n normit ja tullitietomalli;
 - (b) suojaavat ja helpottavat laillista kaupankäyntiä ottamalla huomioon kauppakäytäntöjen kehittymisen tehokkaan valvonnan avulla, kun osapuolen lakeja ja asetuksia rikotaan, tulleja kierretään ja harjoitetaan salakuljetusta, ja varmistamalla lainsäädännön vaatimusten noudattamisen;
 - (c) perustuvat lainsäädäntöön, joka on oikeasuhteinen ja syrjimätön, jossa vältetään tarpeetonta talouden toimijoihin kohdistuvaa rasitetta, helpotetaan vaatimuksia hyvin noudattavien talouden toimijoiden kauppaa, mukaan lukien edullinen kohtelu tullivalvonnassa ennen tavaroiden luovutusta, ja varmistetaan suojautuminen petoksilta taikka laittomilta tai vahingollisilta toimilta, samalla kun sillä varmistetaan kansalaisten turvallisuuden korkeatasoinen suojelu, kieltojen ja rajoitusten noudattaminen sekä osapuolten taloudellisten etujen kunnioittaminen; ja
 - (d) sisältävät säännöt, joilla varmistetaan, että tullisääntöjen tai menettelyvaatimusten rikkomisesta määrättävät seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja syrjimättömiä ja että tällaisten seuraamusten soveltaminen ei johda aiheettomiin viivästyksiin.

Osapuolten olisi tarkasteltava lainsäädäntöään ja tullimenettelyjään uudelleen säännöllisesti. Tullimenettelyjä olisi myös sovellettava tavalla, joka on ennakoitavissa, johdonmukainen ja läpinäkyvä.

2. Työskentelytapojen parantamiseksi sekä toiminnan syrjimättömyyden, läpinäkyvyyden, tehokkuuden, yhtenäisyyden ja vastuullisuuden takaamiseksi osapuolet
 - (a) yksinkertaistavat ja tarkastelevat vaatimuksia ja muodollisuuksia uudelleen aina kun se on mahdollista, tavaroiden nopean luovutuksen ja tulliselvityksen varmistamiseksi;
 - (b) jatkavat työtä, jonka tavoitteena on yksinkertaistaa ja standardoida tullin ja muiden virastojen vaatimia tietoja ja asiakirjoja; ja
 - (c) edistävät koordinointia kaikkien rajaviranomaisten välillä, sekä sisäisesti että rajat ylittävästi, rajanylitysprosessin helpottamiseksi ja valvonnan tehostamiseksi ottaen huomioon mahdollisuuden yhteisiin rajatarkastuksiin, jos se on toteutettavissa ja tarkoituksenmukaista.

CUSTMS.4 artikla: Tavaroiden luovutus

1. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa menettelyjä, joilla
 - a) mahdollistetaan tavaroiden nopea luovuttaminen sellaisen ajan kuluessa, joka ei ole pidempi kuin osapuolen lakien ja määräysten noudattaminen edellyttää;

- b) säädetään ennen tavaroiden fyysistä saapumista tapahtuvasta asiakirjojen ja muiden vaadittujen tietojen sähköisestä toimituksesta ja käsittelystä, jotta mahdollistetaan tavaroiden luovutus viipymättä niiden saavuttua, jos riskianalyyssissä ei ole todettu riskiä tai jos ei ole määrää tehdä satunnaistarkastuksia tai muita tarkastuksia;
- c) säädetään mahdollisuudesta luovuttaa tavarat vapaaseen liikkeeseen ensimmäisessä saapumispaikassa, silloin kun se on tarkoituksenmukaista ja tarvittavat edellytykset täyttyvät; ja
- d) mahdollistetaan tavaroiden luovuttaminen ennen tullien, verojen, palkkioiden ja maksujen lopullista määrittämistä, jos tällaista määrittämistä ei ole tehty ennen saapumista tai saapumisen yhteydessä taikka niin nopeasti kuin mahdollista saapumisen jälkeen ja edellyttäen, että kaikki muut sääntelyvaatimukset ovat täyttyneet.

2. Tavaroiden luovutuksen edellytyksenä kumpikin osapuoli voi vaatia vielä määrittämättömään summaan kohdistuvan vakuuden, takauksen, talletuksen tai muun sen laeissa ja määräyksissä säädetyn asianmukaisen välineen muodossa. Tällainen vakuus ei saa olla suurempi kuin määrä, jonka osapuoli vaatii lopullisesti tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden maksamiseksi tavaroista, jotka kuuluvat vakuuden piiriin. Vakuus on vapautettava, kun sitä ei enää vaadita.

3. Osapuolet varmistavat, että tulliviranomaiset ja muut rajavalvonnasta sekä tavaroiden tuonnista, viennistä ja kauttakuljetuksesta vastaavat viranomaiset tekevät keskenään yhteistyötä ja koordinoivat toimiaan kaupan helpottamiseksi ja tavaroiden luovutuksen nopeuttamiseksi.

CUSTMS.5 artikla: Yksinkertaistettu tullimenettely

1. Kumpikin osapuoli pyrkii yksinkertaistamaan tullimenettelyjä koskevia vaatimuksiaan ja muodollisuuksiaan, jotta voidaan vähentää niihin liittyviä kaupan alan toimijoiden tai toimijoiden aikaa ja kustannuksia, mukaan lukien pienet ja keskisuuret yritykset.

2. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joiden ansiosta kaupan alan toimijat tai toimijat, jotka täyttävät sen säädöksissä ja määräyksissä vahvistetut vaatimukset, voivat hyötyä tullimenettelyjen pidemmälle menevästä yksinkertaistamisesta. Tällaiset toimenpiteet voivat kattaa muun muassa

- (a) vähemmän tietoa tai liiteasiakirjoja sisältävät tulli-ilmoitukset;
- (b) jaksotullaukset tullien ja verojen määrittämiseksi ja maksamiseksi useista tuontitapahtumista tietyllä ajanjaksolla näiden maahantuotujen tavaroiden luovutuksen jälkeen;
- (c) tullien ja verojen itsemäärittäminen ja maksujen lykkääminen maahantuotujen tavaroiden luovutuksen jälkeen; ja
- (d) määrältään alennettujen vakuuksien käyttö tai vakuuden antamista koskevasta velvoitteesta vapauttaminen.

3. Kun osapuoli päättää hyväksyä jonkin tällaisen toimenpiteen, se tarjoaa tällaiset yksinkertaistukset kaikille kaupan alan toimijoille, jotka täyttävät asianmukaiset kriteerit, jos se katsoo tämän olevan tarkoituksenmukaista ja lakiansa ja määräystensä mukaista.

CUSTMS.6 artikla: Kauttakuljetus ja uudelleenlastaus

1. Edellä olevaa GOODS.4a [Tavarakauppa] artiklaa [Kauttakuljettavuus] sovellettaessa sovelletaan yhteistä passitusmenettelyä koskevaa yleissopimusta.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa uudelleenlastausmenettelyjen ja kauttakuljetustoimintojen helpottamisen ja tehokkaan valvonnan alueellaan.
3. Kumpikin osapuoli edistää ja panee täytäntöön alueellisia kauttakuljetusjärjestelyjä, joiden tarkoituksena on kaupan helpottaminen yhteistä passitusmenettelyä koskevaa yleissopimusta noudattaen.
4. Kumpikin osapuoli varmistaa kaikkien asianomaisten viranomaisten ja virastojen välisen yhteistyön ja koordinoinnin alueillaan tarkoituksenaan helpottaa kauttakuljetusliikennettä.
5. Kumpikin osapuoli mahdollistaa tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtämisen alueellaan tullivalvonnassa maahantulopaikan tullitoimipaikasta alueellaan olevaan toiseen tullitoimipaikkaan, josta tavarat luovutetaan tai jossa ne tulliselvitetään.

CUSTMS.7 artikla: Riskienhallinta

1. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa riskienhallintajärjestelmän tullivalvontaa varten sellaisen tapahtuman todennäköisyyden ja vaikutuksen vähentämiseksi, joka estäisi tullilainsäädännön asianmukaisen soveltamisen, vaarantaisi osapuolten taloudellisen edun tai muodostaisi uhan osapuolten ja niiden alueella asuvien turvallisuudelle, ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, ympäristölle tai kuluttajille.
2. Muiden tullitarkastusten kuin satunnaistarkastusten on pääasiallisesti perustuttava riskianalyyysiin, jossa käytetään sähköisiä tietojenkäsittelymenetelmiä.
3. Kumpikin osapuoli suunnittelee riskienhallintaa ja soveltaa sitä niin, että vältetään mielivaltaisen tai perusteeton syrjintä taikka kansainvälisen kaupan peitelty rajoittaminen.
4. Kumpikin osapuoli keskittää tullivalvonnan ja muun asiaankuuluvan rajavalvonnan korkean riskin lähetysiin ja nopeuttaa matalan riskin lähetysten luovuttamista. Kumpikin osapuoli voi myös valita satunnaisesti lähetysä tällaiseen valvontaan osana riskienhallintaansa.
5. Kummankin osapuolen riskienhallinnan on perustuttava riskien arviointiin asianmukaisten poimintaehtojen perusteella.

CUSTMS.8 artikla: Jälkitarkastus

1. Voidakseen nopeuttaa tavaroiden luovutusta kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa jälkitarkastuksen, jotta varmistetaan tullilainsäädännön ja muiden kauppaan liittyvien säästöjen ja määräysten mukaisuus.
2. Kumpikin osapuoli valitsee henkilön tai lähetysten jälkitarkastukseen riskien perusteella, missä voidaan ottaa huomioon asianmukaiset poimintaehdot. Kumpikin osapuoli tekee jälkitarkastukset läpinäkyvällä tavalla. Jos henkilö on osallisena tarkastusprosessissa, josta on saatu ratkaisevia tuloksia, osapuoli ilmoittaa viipymättä tarkastuksen kohteena olleelle henkilölle tarkastuksen tulokset, henkilön oikeudet ja velvoitteet sekä tulosten syyt.

3. Jälkitarkastuksesta saatuja tietoja voidaan käyttää myöhemmissä hallinnollisissa tai oikeudellisissa menettelyissä.
4. Osapuolet käyttävät jälkitarkastuksen tulosta riskienhallinnan tarkoituksiin aina kun se on tarkoituksenmukaista.

CUSTMS.9 artikla: Valtuutetut talouden toimijat

1. Kumpikin osapuoli pitää voimassa kumppanuusohjelman toimijoille, jotka täyttävät liitteessä CUSTMS-1 [Valtuutetut talouden toimijat] määritetyt kriteerit.
2. Osapuolet tunnustavat kummankin valtuutettuja talouden toimijoita koskevat ohjelmat liitteen CUSTMS-1 [Valtuutetut talouden toimijat] mukaisesti.

CUSTMS.10 artikla: Tietojen julkaiseminen ja saatavuus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tullilainsäädäntö ja muut kauppaan liittyvät lait ja määräykset sekä kauppaan liittyvät yleiset hallinnolliset menettelyt ja yleisesti sovellettavat merkitykselliset tiedot julkaistaan ja asetetaan helposti kaikkien asianomaisten henkilöiden saataville tarvittaessa myös internetin välityksellä.
2. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä tullikysymyksiin ja kaupan helpottamiseen liittyvän uuden lainsäädännön ja yleiset menettelyt mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ennen tällaisen uuden lainsäädännön tai uusien menettelyjen voimaantuloa samoin kuin tällaiseen lainsäädäntöön ja menettelyihin tehtävät muutokset ja niitä koskevat tulkinnat. Tällaisen julkaisemisen tulee käsittää
 - (a) asiaankuuluvat hallinnolliset ilmoitukset;
 - (b) tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta koskevat menettelyt (mukaan lukien menettelyt satamissa, lentokentillä ja muissa maahantulopaikoissa) sekä vaaditut lomakkeet ja asiakirjat;
 - (c) tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittävät kaikki tullit ja verot;
 - (d) viranomaisten tuonnin, viennin ja kauttakuljetuksen johdosta tai tuonnin, viennin ja kauttakuljetuksen yhteydessä määräämät tai niiden puolesta määrätyt maksut ja palkkiot;
 - (e) tuotteiden luokittelua tai arviointia tullitarkoituksiin koskevat säännöt;
 - (f) alkuperäsääntöihin liittyvät yleisesti sovellettavat lait, asetukset ja hallinnolliset päätökset;
 - (g) tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevat rajoitukset tai kiellot;
 - (h) tuonti-, vienti- tai kauttakuljetusmuodollisuuksien rikkomiseen sovellettavat seuraamuksia koskevat säännökset;
 - (i) muutoksenhakumenettelyt;
 - (j) tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen liittyvät yhden tai useamman maan kanssa tehdyt sopimukset tai niiden osat;
 - (k) tariffikiintiöiden hallinnointiin liittyvät menettelyt;

- (l) satamissa ja rajanylityspaikoissa sijaitsevien tullitoimipaikkojen aukioloajat ja toimintatavat; sekä
- (m) yhteyspisteet tiedusteluja varten.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että uusien tai muutettujen säännösten, menettelyjen, palkkioiden tai maksujen julkaisemisen ja voimaantulon välillä on riittävän pitkä ajanjakso.

4. Kumpikin osapuoli saattaa seuraavat tiedot saataville internetin kautta:

- (a) kuvaus sen tuontiin, vientiin ja kauttakuljetukseen sovellettavista menettelyistä, mukaan lukien muutoksenhakumenettelyt; kuvauksessa on annettava tietoja tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta varten tarvittavista käytännön toimista;
- (b) lomakkeet ja asiakirjat, jotka vaaditaan kyseisen osapuolen alueelle tuontia, alueelta vientiä ja alueen kautta kuljetusta varten; ja
- (c) tiedotuspisteiden yhteystiedot.

Kumpikin osapuoli varmistaa, että ensimmäisen kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetut kuvaukset, lomakkeet, asiakirjat ja tiedot pidetään ajan tasalla.

5. Kumpikin osapuoli perustaa yhden tai useamman tiedotuspisteen tai pitää yllä niiden toimintaa, jotta ne voivat vastata viranomaisten, kaupan alan toimijoiden ja muiden asianomaisten osapuolten tulliasioissa ja muissa kauppaan liittyvissä asioissa esittämiin tiedusteluihin kohtuullisessa ajassa. Osapuolet eivät saa periä maksua tiedusteluihin vastaamisesta.

CUSTMS.11 artikla: Ennakkopäätökset

1. Kumpikin osapuoli antaa tulliviranomaistensa välityksellä talouden toimijoiden hakemuksesta ennakkopäätöksiä, joissa esitetään kyseisiin tavaroihin sovellettava kohtelu. Tällaiset päätökset on annettava kirjallisessa tai sähköisessä muodossa määräajassa, ja niiden on sisällettävä kaikki päätöksen antavan osapuolen lainsäädännössä edellytettävät tiedot.

2. Ennakkopäätökset ovat voimassa vähintään kolme vuotta pätevyysajan alkamisajankohdasta, paitsi jos ratkaisu ei ole enää lainsäädännön mukainen tai alkuperäistä ratkaisua tukevat tosiseikat ja olosuhteet ovat muuttuneet.

3. Osapuoli voi kieltäytyä antamasta ennakkopäätöstä, jos hakemuksessa esitetty kysymys on hallinnollisen tai oikeudellisen muutoksenhaun kohteena tai jos hakemus ei liity mihinkään ennakkopäätöksen käyttötarkoitukseen tai tullimenettelyn käyttötarkoitukseen. Jos osapuoli kieltäytyy antamasta ennakkopäätöstä, sen on ilmoitettava tästä viipymättä hakijalle kirjallisesti ja esitettävä asiaan vaikuttavat seikat sekä päätöksensä perusteet.

4. Kumpikin osapuoli julkaisee vähintään seuraavat:

- (a) ennakkopäätöksen hakemista koskevat vaatimukset, mukaan lukien toimitettavat tiedot ja niiden muoto;
- (b) määräaika, jonka kuluessa se antaa ennakkopäätöksen; ja
- (c) ennakkopäätöksen voimassaoloaika.

5. Jos osapuoli kumoaa ennakkopäätöksen, muuttaa sitä, julistaa sen pätemättömäksi tai peruuttaa sen, sen on toimitettava hakijalle kirjallinen ilmoitus, jossa esitetään asiaan liittyvät tosiseikat ja päätöksen perustelut. Osapuoli voi kumota ennakkopäätöksen, muuttaa sitä, julistaa sen pätemättömäksi tai peruuttaa sen taannehtivasti vain siinä tapauksessa, että ratkaisu perustui puutteellisiin, virheellisiin, vääriin tai harhaanjohtaviin tietoihin.

6. Osapuolen antama ennakkopäätös sitoo kyseistä osapuolta päätöstä pyytäneeseen hakijaan nähden. Osapuoli voi määrätä, että ennakkopäätös sitoo hakijaa.

7. Kumpikin osapuoli tarkastelee päätöksen haltijan kirjallisesta pyynnöstä uudelleen ennakkopäätöstä tai päätöstä muuttaa ennakkopäätöstä tai kumota tai julistaa se pätemättömäksi.

8. Kumpikin osapuoli asettaa julkisesti saataville ennakkopäätöksiä koskevat tiedot ottaen huomioon tarpeen suojata henkilötietoja ja kaupallisesti luottamuksellisia tietoja.

9. Ennakkopäätöksiä on annettava

a) tavaroiden tariffiluokituksesta;

b) tavaroiden alkuperästä; ja

c) mistä tahansa muusta osapuolten sopimasta asiasta.

CUSTMS.12 artikla: Tulliasioitsijat

Osapuolten tullimääräyksissä ja -menettelyissä ei edellytetä tulliasioitsijoiden (tai muun asiamiehen) pakollista käyttöä. Kumpikin osapuoli ilmoittaa tulliasioitsijoiden käyttöä koskevista toimenpiteistään ja julkaisee ne. Osapuolten on sovellettava läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia sääntöjä, jos ja kun ne myöntävät lupia tulliasioitsijoille.

CUSTMS.13 artikla: Vientitavaran ennakkotarkastukset

Osapuolet eivät edellytä vientitavaran ennakkotarkastusten, sellaisina kuin ne on määritelty vientitavaran ennakkotarkastuksesta tehdyssä WTO:n sopimuksessa, pakollista käyttöä tai mitään muita yksityisten yritysten ennen tulliselvitystä suorittamia tarkastuksia määräpaikassa.

CUSTMS.14 artikla: Uudelleentarkastelu ja muutoksenhaku

1. Kumpikin osapuoli tarjoaa tehokkaat, nopeat, syrjimättömät ja helposti käytettävissä olevat menettelyt, joilla turvataan muutoksenhakuoikeus sellaisiin tullin tai muiden toimivaltaisten viranomaisten hallinnollisiin toimiin ja päätöksiin, jotka vaikuttavat tavaroiden tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja menettelyjä koskevat seuraavat vaatimukset:

(a) hallinnollinen muutoksenhaku päätöksen tehnyttä virkamiestä tai virastoa korkeammalle hallinnolliselle viranomaiselle tai tällaisesta virkamiehestä tai virastosta riippumattomalle hallinnolliselle viranomaiselle tai näiden suorittama hallinnollinen uudelleentarkastelu; ja

(b) päätöstä koskeva oikeudellinen muutoksenhaku tai uudelleentarkastelu.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tapauksissa, joissa 2 kohdan a alakohdan mukaista muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevaa päätöstä ei anneta sen laeissa tai määräyksissä tarkemmin säädetyissä määräajoissa tai ilman aiheutonta viivästystä, valituksen tekijällä on oikeus uuteen hallinnolliseen tai oikeudelliseen muutoksenhakuun tai hallinnollisen tai oikeudellisen viranomaisen suorittamaan uudelleentarkasteluun tai mihin tahansa muuhun oikeudellisen viranomaisen tarjoamaan oikeussuojakeinoon kyseisen osapuolen lakien ja määräysten mukaisesti.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että valituksen tekijälle annetaan hallinnollisen päätöksen perusteet, jotta tämä voi tarvittaessa käyttää muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevia menettelyjä.

CUSTMS.15 artikla: Suhteet liike-elämän toimijoihin

1. Kumpikin osapuoli neuvottelee hyvissä ajoin ja säännöllisesti kaupan alan edustajien kanssa lainsäädäntöehdotuksista ja yleisistä menettelyistä, jotka liittyvät tullia ja kaupan helpottamista koskeviin kysymyksiin. Tätä varten kumpikin osapuoli järjestää asianmukaisia kuulemisia hallintoviranomaisten ja liike-elämän edustajien välillä;

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tullia ja siihen liittyviä seikkoja koskevat vaatimukset ja menettelyt ovat edelleen liike-elämän tarpeiden ja parhaiden toimintatapojen mukaisia ja rajoittavat kauppaa mahdollisimman vähän.

CUSTMS.16 artikla: Väliaikainen maahantuonti

1. Tätä artiklaa sovellettaessa 'väliaikaisella maahantuonnilla' tarkoitetaan tullimenettelyä, jossa sallitaan tiettyjen tavaroiden, mukaan lukien kulkuneuvot, tuonti tullialueelle niin, että ne vapautetaan ehdollisesti tuontitullien ja -verojen maksamisesta ja soveltamatta niihin taloudellisia tuontikieltoja ja -rajoituksia, edellyttäen että tavarat on tuotu maahan tiettyä tarkoitusta varten ja ne on tarkoitettu jälleenvietäviksi tietyssä määräajassa niitä mitenkään muuttamatta, käytön seurauksena olevaa tavanomaista arvon alenemista lukuun ottamatta.

2. Kumpikin osapuoli myöntää väliaikaisen maahantuonnin niin, että tavarat vapautetaan kokonaan ehdollisesti tuontitullien ja -verojen maksamisesta ja soveltamatta niihin taloudellisia tuontikieltoja ja -rajoituksia, sellaisina kuin niistä säädetään sen laeissa ja määräyksissä, seuraaville tavaroille:

(a) näyttelyissä, messuilla, kokouksissa tai vastaavissa tilaisuuksissa näytteille asetettavat tai käytettävät tavarat (näyttelytavarat; ulkomaisten tuotteiden esittelyssä tilaisuudessa tarvittavat tavarat; kansainvälisissä kokouksissa, konferensseissa ja kongresseissa käytettävät tarvikkeet, mukaan lukien tulkkauslaitteet, äänen- ja kuvantallennuslaitteet sekä kasvatus-, tiede- tai kulttuurifilmit); tilaisuuden aikana väliaikaisesti maahantuoduista tavaroista näytteille asetettujen koneiden tai laitteiden esittelyn yhteydessä saadut tavarat;

(b) ammatinharjoittamisvälineet (lehdistö-, radio- ja televisioalan välineet, jotka ovat välttämättömiä lehdistön, radion tai television edustajille, jotka menevät muun maan alueelle tehdäkseen selostuksia, nauhoituksia tai lähetyksiä määrättyihin ohjelmiin; elokuva-alan välineet, jotka ovat välttämättömiä henkilölle, joka menee muun maan alueelle tehdäkseen yhden tai useamman määrätyn elokuvan; kaikki muut välineet, jotka ovat välttämättömiä toisen maan alueelle määrättyä työtä tekemään menevän henkilön alalla tai ammatissa. Tähän ei kuitenkaan kuulu teollisessa valmistuksessa, tavaroiden pakkaamisessa tai, jollei ole kyse käsityöstä, luonnonvarojen hyödyntämisessä, talojen rakennuksessa, korjaamisessa tai huoltamisessa, maansiirtotöissä tai niiden kaltaisissa töissä käytettävät välineet; edellä

mainittujen välineiden apulaitteet ja niihin liittyvät varusteet); väliaikaiseen maahantuontiin asetettujen ammatinharjoittamisvälineiden korjaamista varten maahantuodut varaosat;

- (c) kaupallisen toiminnon yhteydessä maahantuodut tavarat, joiden maahantuonti ei itsessään muodosta kaupallista toimintoa (pakkauspäällykset, jotka joko tuodaan maahan täysinä ja jälleenviedään tyhjinä tai täysinä tai tuodaan maahan tyhjinä ja jälleenviedään täysinä; myös tavaroilla lastatut kuljetussäiliöt sekä väliaikaisesti maahantuotujen kuljetussäiliöiden tarvikkeet ja laitteet, jotka on joko maahantuotu kuljetussäiliön mukana erillisinä tai kuljetussäiliön mukana jälleenvietäviksi tai jotka on maahantuotu erillisinä kuljetussäiliön mukana jälleenvietäviksi, ja väliaikaiseen maahantuontiin asetettujen kuljetussäiliöiden korjaamista varten maahantuodut varaosat; kuormausalustat; näytteet; mainoselokuvat; muut tavarat, jotka maahantuodaan kaupallisen toiminnon yhteydessä);
- (d) tuotantotoiminnon yhteydessä maahantuodut tavarat (takomuotit, kuvalaatat, muotit, piirrookset, suunnitelmat, mallit ja muut niiden kaltaiset esineet; mitta-, tarkastus- ja tarkistusvälineet ja muut niiden kaltaiset esineet; erikoistyökalut ja -välineet, jotka on tuotu maahan tavaroiden valmistusmenettelyssä käytettäväksi); korvaavat tuotantovälineet (välineet, laitteet ja koneet, jotka toimittaja tai korjaaja, tapauksen mukaan, asettaa asiakkaan käyttöön samanlaisten tavaroiden toimittamista tai korjaamista odotettaessa);
- (e) kasvatuksellisessa, tieteellisessä tai kulttuuritarkoituksessa maahantuodut tavarat (tieteellinen ja opetusaineisto, merimiesten viihdytysaineisto sekä kaikki muut kasvatuksellisen, tieteellisen ja kulttuuritoiminnan yhteydessä maahantuodut tavarat); väliaikaiseen maahantuontiin asetettuun tieteelliseen ja opetusaineistoon liittyvät varaosat; tämän aineiston huoltamiseksi, tarkastamiseksi, mittaamiseksi tai korjaamiseksi erityisesti valmistetut työkalut;
- (f) henkilökohtaiset tavarat (kaikki uudet tai käytetyt tavarat, joita matkustajan voidaan kohtuudella olettaa tarvitsevan henkilökohtaista käyttöönsä varten matkansa aikana, ottaen huomioon tämän matkan kaikki olosuhteet, eivät kuitenkaan kaupallisiin tarkoituksiin maahantuodut tavarat); urheilukäyttöön maahantuodut tavarat (urheilutarvikkeet ja muut välineet, joita matkustajien on tarkoitus käyttää urheilukilpailujen tai näyttösten tai harjoitusten yhteydessä väliaikaisen maahantuonnin alueella);
- (g) matkailumainonta-aineisto (tavarat, joiden tarkoituksena on kannustaa yleisöä käymään ulkomailla, erityisesti osallistumaan niissä kulttuuri-, uskonnollisiin, matkailu-, urheilu- tai ammatillisiin kokouksiin tai tilaisuuksiin);
- (h) humanitaarisessa tarkoituksessa maahantuodut tavarat (lääketieteellis-kirurginen ja laboratorioaineisto sekä avustuslähetykset, kuten luonnonkatastrofin tai sen kaltaisten onnettomuuksien uhrien avustamiseksi lähetetyt ajoneuvot tai muut kulkuneuvot, peitot, teltat, esivalmistetut talot tai muut, kiireellisesti tarvittavat tavarat); ja
- (i) tiettyjä tarkoituksia varten maahantuodut eläimet (kouluttaminen, harjoittaminen, siitos, kengittäminen tai punnitseminen, eläinlääkärin hoito, kokeilu (esimerkiksi ennen ostotoimenpidettä), osallistuminen julkisiin tilaisuuksiin, näyttelyihin, kilpailuihin tai esittelyihin, näytökset (sirkuseläimet jne.), matkailu (myös matkailijoiden seuraeläimet), toiminnan harjoittaminen (poliisikoirat tai -hevoset, vainukoirat, opaskoirat jne.), pelastustoimet, vuorilaiduntaminen tai laiduntaminen, työn tai kuljetuksen suorittaminen, lääketieteellinen käyttö (myrkyn tuottaminen jne.).

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden väliaikaiseen maahantuontiin ja niiden alkuperästä riippumatta kumpikin osapuoli hyväksyy toisessa osapuolella annetut ja vahvistetut, väliaikaisesta maahantuonnista tehdyn yleissopimuksen ja Istanbulin yleissopimuksen mukaiset ATA-carnet't, jotka kansainväliseen takausketjuun kuuluva toimija on taannut, jotka toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet ja jotka ovat päteviä tuojaosapuolen tullialueella.

CUSTMS.17 artikla: Yhdennetty palveluympäristö

Kumpikin osapuoli pyrkii perustamaan yhdennettyyn palveluympäristöön perustuvia järjestelmiä, joissa kauppiaat voivat toimittaa tavaroiden tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta varten vaaditut asiakirjat ja/tai tiedot menettelyyn osallistuville viranomaisille tai virastoille keskitetyn asiointipisteen kautta.

CUSTMS.18 artikla: Ro-ro-liikenteen helpottaminen

1. Osapuolet tunnustavat merimatkojen ja erityisesti ro-ro-liikenteen suuren määrän tullialueidensa välillä ja sopivat tekemänsä yhteistyötä helpottaakseen tällaista liikennettä sekä muita, vaihtoehtoisia liikennemuotoja.

2. Osapuolet tunnustavat:

- a) kummankin osapuolen oikeuden hyväksyä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kauppaa helpottavia tullimuodollisuuksia ja -menettelyjä osapuolten välistä liikennettä varten; ja
- b) satamien, satamaviranomaisten ja muiden toimijoiden oikeuden toimia kyseisen osapuolen oikeusjärjestyksen puitteissa omien sääntöjensä ja toiminta- ja liiketoimintamalliansa mukaisesti.

3. Tätä varten osapuolet

- a) hyväksyvät tai pitävät voimassa menettelyt, joilla mahdollistetaan tuontia koskevien asiakirjojen ja muiden vaadittujen tietojen, mukaan luettuna tavaraluettelot, toimittaminen, jotta niitä voidaan ryhtyä käsittelemään ennen tavaroiden saapumista, jotta niiden luovutusta voidaan nopeuttaa; ja
- b) sitoutuvat helpottamaan passitusmenettelyn käyttöä toimijoiden kannalta, muun muassa yksinkertaistamalla yhteistä passitusmenettelyä koskevan yleissopimuksen mukaista passitusmenettelyä.

4. Osapuolet sopivat kannustavansa tulliviranomaisiaan tekemään yhteistyötä kahdenvälisen merireittien osalta ja vaihtamaan tietoja niiden keskinäistä liikennettä käsittelevien satamien toiminnasta sekä sovellettavista säännöistä ja menettelyistä. Ne julkistavat ja edistävät toimijoiden keskuudessa tietoisuutta voimassa olevista toimenpiteistä ja satamien vahvistamista menettelyistä tällaisen liikenteen helpottamiseksi.

CUSTMS.19 artikla: Hallinnollinen yhteistyö arvonlisäverotuksen alalla ja keskinäinen avunanto verojen ja tullien perimiseksi

Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät keskinäistä yhteistyötä varmistaakseen arvonlisäverolainsäädännön noudattamisen ja veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnän hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja

tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn pöytäkirjan mukaisesti.

CUSTMS.20 artikla: Tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea

1. Tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea
 - a) järjestää säännöllisesti neuvotteluja; ja
 - b) liitteen CUSTMS-1 [Valtuutetut talouden toimijat] määräysten tarkistamista varten:
 - (i) validoi yhteisesti ohjelmien osallistujat liitteen CUSTMS-1 [Valtuutetut talouden toimijat] täytäntöönpanoon liittyvien vahvuuksien ja heikkouksien määrittämiseksi; ja
 - (ii) vaihtaa näkemyksiä jaettavista tiedoista ja toimijoiden kohtelusta.
2. Tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea voi hyväksyä päätöksiä tai suosituksia, jotka koskevat
 - a) tulliin liittyvien tietojen vaihtoa, riskienhallintamenetelmien, riskejä koskevien standardien ja valvonnan sekä turvallisuuteen liittyvien tullitoimenpiteiden vastavuoroista tunnustamista, tullausarvon määrittämistä koskevia yhteisiä lähestymistapoja ja muita tämän luvun täytäntöönpanoon liittyviä seikkoja;
 - b) keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehdyn pöytäkirjan 10 artiklassa [Automaattinen tietojenvaihto] tarkoitettuun automaattiseen tietojenvaihtoon liittyviä järjestelyjä ja muita kyseisen pöytäkirjan täytäntöönpanoon liittyviä seikkoja;
 - c) mitä tahansa muita liitteen CUSTMS-1 [Valtuutetut talouden toimijat] täytäntöönpanoon liittyviä seikkoja; ja
 - d) ORIG.26 [Tullietuuskohtelun epääminen] artiklassa vahvistettuja neuvottelumenettelyjä, jotka koskevat mitä tahansa muita tämän osaston 2 luvun [Alkuperäsäännöt] täytäntöönpanoon liittyviä teknisiä tai hallinnollisia asioita, mukaan lukien tulkintaan liittyvät huomautukset, joiden tarkoituksena on varmistaa alkuperäsääntöjen yhdenmukainen soveltaminen.

CUSTMS.21 artikla: Muutokset

1. Kumppanuusneuvosto voi muuttaa
 - a) liitettä CUSTMS-1 [Valtuutetut talouden toimijat], keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehtyä pöytäkirjaa ja CUSTMS.16 [Väliaikainen maahantuonti] artiklan 2 kohdassa esitettyä tavaraluetteloa; ja
 - b) hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehtyä pöytäkirjaa.
2. Arvonlisäveroja sekä veroihin ja maksuihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea voi muuttaa hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien

perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn pöytäkirjan 33 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua arvoa.

II OSASTO: III PALVELUT JA INVESTOINNIT

1 luku: Yleiset määräykset

SERVIN.1.1 artikla: Kohde ja soveltamisala

1. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa luoda suotuisan ilmapiiirin osapuolten välisten kaupan ja sijoitusten kehitykselle.
2. Osapuolet vahvistavat oikeutensa hyväksyä alueellaan sääntelytoimenpiteitä oikeutettujen yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, joita ovat muun muassa: kansanterveyden suojeleminen; sosiaalipalvelut; julkinen koulutus; turvallisuus; ympäristö, mukaan lukien ilmastomuutos; yleinen moraalinen suojeleminen; sosiaalinen suojeleminen ja kuluttajansuoja; yksityisyyden suojeleminen ja tietosuoja sekä kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen ja suojeleminen.
3. Tätä osastoa ei sovelleta toisen osapuolen työmarkkinoille pyrkiviä osapuolen luonnollisia henkilöitä koskeviin toimenpiteisiin eikä kansallisuutta tai kansalaisuutta taikka asumista tai työpaikkaa pysyvästi koskeviin toimenpiteisiin.
4. Tämän osaston määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta toimenpiteitä, joilla säädellään luonnollisten henkilöiden pääsyä sen alueelle tai heidän väliaikaista oleskeluaan sen alueella, mukaan luettuina ne toimenpiteet, joita tarvitaan sen rajojen koskemattomuuden suojelemiseksi ja joilla varmistetaan luonnollisten henkilöiden asianmukainen liikkuvuus sen rajojen yli, sillä edellytyksellä, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta siten, että ne tekisivät tyhjiksi ne edut, joita toinen osapuoli saa tämän osaston ehtojen nojalla, tai heikentäisivät näitä etuja. Pelkästään sen seikan, että vain tiettyjen maiden luonnollisilta henkilöiltä vaaditaan viisumi, ei katsota tekevän tyhjäksi tämän osaston mukaisia etuja tai heikentävän niitä.
5. Tätä osastoa ei sovelleta seuraaviin:
 - (a) lentoliikennepalvelut tai lentoliikenteen tukipalvelut⁶, lukuun ottamatta seuraavia:
 - (i) ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut;
 - (ii) tietokonepohjaisen varausjärjestelmän palvelut;
 - (iii) maahuolintapalvelut;
 - (iv) seuraavat palvelut, joita tarjotaan miehitetyllä ilma-aluksella edellyttäen, että noudatetaan osapuolten lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat ilma-alusten pääsyä

⁶ Lentoliikennepalveluja tai lentoliikenteen tukipalveluja ovat muun muassa seuraavat palvelut: lentokuljetus; lentokonetta käyttäen tarjottavat palvelut, joiden ensisijaisena tarkoituksena ei ole tavaroiden tai matkustajien kuljettaminen, kuten metsäpalojen torjuminen ilmasta, lentokoulutus, yleisölenätykset, lentolevitys, maanmittaus, kartoitus, valokuvaus, laskuvarjohyppy, purjelentokoneen hinaus, helikopterin käyttö hakkuissa ja rakennustöissä sekä muut ilmasta tapahtuvat maatalous-, teollisuus- ja tarkastuspalvelut; ilmaliikennevälineiden vuokrauspalvelut miehistöineen; ja lentokenttäpalvelut.

niiden alueelle, lähtöä sieltä ja liikennöintiä siellä: metsäpalojen torjuminen ilmasta; lentokoulutus; lentolevitys; maanmittaus; kartoitus; valokuvaus; ja muut ilmasta tapahtuvat maatalous-, teollisuus- ja tarkastuspalvelut; ja

- (v) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;
- (b) audiovisuaalisen alan palvelut;
- (c) kansallinen meriliikenteen kabotaasi⁷; ja
- (d) sisävesikuljetukset.

6. Tätä osastoa ei sovelleta sellaisiin osapuolten toimenpiteisiin, jotka koskevat julkisia hankintoja valtion tarpeisiin eivätkä kaupalliseen jälleenmyyntiin tai käytettäväksi tavaroiden tuotannossa tai palvelujen tarjonnassa kaupallista myyntiä varten, riippumatta siitä, onko kyseinen hankinta PPROC.2 [Tiettyjen GPA-sopimuksen määräysten sisällyttäminen tähän sopimukseen ja soveltamisalaan kuuluvat hankinnat] artiklassa tarkoitettu 'soveltamisalaan kuuluva hankinta'

7. Jäljempänä olevaa SERVIN.2.6 [Suoritevaatimukset] artiklaa lukuun ottamatta tämän osaston määräyksiä ei sovelleta osapuolten myöntämiin tukiin tai avustuksiin, valtion tukemat lainat, takaukset ja vakuutukset mukaan lukien.

SERVIN.1.2 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'julkista valtaa käytettäessä tarjottavilla palveluilla ja muulla toiminnalla' palveluja tai toimintaa, joita ei tarjota tai toteuteta kaupallisesti eikä kilpailtaessa yhden tai useamman talouden toimijan kanssa⁸;
- (b) 'ilma-aluksen korjaus- ja huoltopalveluilla' toimia, jotka on tehty ilma-alukseen tai sen osaan sen ollessa poissa liikenteestä ja jotka eivät sisällä niin sanottua linjahuoltoa;
- (c) 'tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää (TPJ) koskevilla palveluilla' sellaisella automaattisella tietojenkäsittelyjärjestelmällä tuotettuja palveluja, joka sisältää tietoja

⁷ Kansallinen meriliikenteen kabotaasi kattaa seuraavat: unionin osalta matkustajien tai tavaroiden kuljetuksen jäsenvaltiossa sijaitsevan sataman tai paikan ja samassa jäsenvaltiossa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta Jamaikan Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin unionin jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta tai paikasta alkavan ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkin rajoittamatta sitä, mitä asianomaisessa kansallisessa lainsäädännössä pidetään kabotaasina; Yhdistyneen kuningaskunnan osalta matkustajien tai tavaroiden kuljetuksen Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevan sataman tai paikan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta Jamaikan Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevasta satamasta tai paikasta alkavan ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen.

⁸ Selkeyden vuoksi todetaan, että kun ilmaisua "julkista valtaa käytettäessä toteutettu toiminta" käytetään palvelujen tarjontaan vaikuttavien osapuolten toimenpiteiden yhteydessä, se käsittää myös SERVIN.1.2 artiklan [Määritelmät] p alakohdassa määritellyt 'julkista valtaa käytettäessä tarjotut palvelut'.

lento-yhtiöiden aikatauluista, tarjonnasta, hinnoista ja hintasäännöistä ja jonka kautta voidaan tehdä varauksia tai myydä lippuja;

- (d) 'sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla yrityksellä' osapuolen alueella toimivaa yritystä, jonka toisen osapuolen sijoittaja on sovellettavan lainsäädännön mukaisesti perustanut h alakohdan mukaisesti ja joka on olemassa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tai joka on perustettu sen jälkeen;
- (e) 'rajat ylittävällä palveluiden kaupalla' palveluntarjontaa
 - (i) osapuolen alueelta toisen osapuolen alueelle; tai
 - (ii) osapuolen alueella toisen osapuolen palvelunkäyttäjälle;
- (f) 'taloudellisella toiminnalla' kaikkea luonteeltaan teollista, kaupallista tai ammatillista palvelua tai toimintaa tai käsityöläistoimintaa, mukaan lukien palvelujen tarjoaminen ja lukuun ottamatta julkista valtaa käytettäessä harjoitettua toimintaa;
- (g) 'yrityksellä' oikeushenkilöä tai oikeushenkilön sivuliikettä tai edustustoa;
- (h) 'sijoittautumisella' oikeushenkilön perustamista tai hankkimista, mukaan lukien osakkuuden kautta, tai sivuliikkeen tai edustuston perustamista osapuolen alueelle pysyvien taloudellisten yhteyksien luomiseksi tai ylläpitämiseksi;
- (i) 'maahuolintapalveluilla' lentoasemalla palkkio- tai sopimusperusteisesti tapahtuvaa seuraavien palveluiden tarjontaa: lentoyhtiöiden edustus, hallinto ja valvonta; matkustajapalvelut; matkatavaroiden käsittely; asematasopalvelut; ateriapalvelu: lentorahdin ja -postin käsittely; ilma-aluksen polttoainehuolto; ilma-aluksen huolto ja siivous; pintakuljetus; sekä lentotoiminta, miehistön hallinto ja lentosuunnittelu; maahuolintapalveluihin eivät sisälly seuraavat; omahuolinta; turvallisuus; ilma-alusten korjaus ja huolto; tai lentoaseman keskitetyn infrastruktuurin, kuten jäänpoistolaitteistojen, polttoaineen jakelujärjestelmien, matkatavaran käsittelyjärjestelmien ja lentoaseman sisäisten kiinteiden liikennejärjestelmien hallinto tai käyttö;
- (j) 'osapuolen sijoittajalla' osapuolen luonnollista tai oikeushenkilöä, jonka pyrkimyksenä on yrityksen sijoittautuminen tai jonka yritys on sijoittautumassa tai on sijoittautunut h alakohdan mukaisesti toisen osapuolen alueelle;
- (k) 'osapuolen oikeushenkilöllä'⁹ tarkoitetaan
 - (i) unionin osalta:
 - A) oikeushenkilöitä, jotka on perustettu tai organisoitu unionin tai vähintään yhden sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja jotka harjoittavat unionin alueella merkittävää liiketoimintaa, jonka unioni katsoo Euroopan yhteisön perustamissopimuksesta WTO:lle antamansa ilmoituksen (WT/REG39/1) mukaisesti vastaavan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn

⁹ Selkeyden vuoksi todetaan, että tässä kohdassa tarkoitettuja meriliikenteen harjoittajia pidetään oikeushenkilöinä ainoastaan meriliikennepalvelujen tarjoamiseen liittyvän toimintansa osalta.

sopimuksen (SEUT) 54 artiklassa vahvistettua käsitettä ”tosiasiallinen ja jatkuva yhteys” jäsenvaltion talouteen; ja

- B) unionin ulkopuolelle sijoittautuneita meriliikenteen harjoittajia, jotka ovat jonkin jäsenvaltion luonnollisten henkilöiden määräysvallassa ja joiden alukset on rekisteröity johonkin jäsenvaltioon ja purjehtivat jonkin jäsenvaltion lipun alla;

(ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta:

- A) oikeushenkilöitä, jotka on perustettu tai organisoitu Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisesti ja jotka harjoittavat merkittävää liiketoimintaa Yhdistyneen kuningaskunnan alueella; ja
- B) Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolelle sijoittautuneita meriliikenteen harjoittajia, jotka ovat Yhdistyneen kuningaskunnan luonnollisten henkilöiden määräysvallassa ja joiden alukset on rekisteröity Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja purjehtivat Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla;

- (l) ’toiminnalla’ yrityksen johtamista, hallintoa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä ja sen myyntiä tai muunlaista luovuttamista;
- (m) ’ammattipätevyydellä’ pätevyyttä, josta on osoituksena muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, ammattikokemus tai muu pätevyytodistus;
- (n) ’lentoliikennepalvelujen myynnillä ja markkinoinnilla’ kyseisen lentoliikenteen harjoittajan mahdollisuuksia myydä ja markkinoida vapaasti lentoliikennepalveluitaan, mukaan lukien kaikki markkinoinnin osat, kuten markkinatutkimus, mainonta ja jakelu, mutta lukuun ottamatta lentoliikennepalveluiden hinnoittelua tai siihen sovellettavia ehtoja;
- (o) ’palveluilla’ kaikkien alojen kaikkia palveluja lukuun ottamatta julkista valtaa käytettäessä tarjottavia palveluja;
- (p) ’julkista valtaa käytettäessä tarjotuilla palveluilla’ kaikkia palveluja, joita ei tarjota kaupallisesti eikä kilpailtaessa yhden tai useamman palveluntarjoajan kanssa;
- (q) ’palveluntarjoajalla’ luonnollista tai oikeushenkilöä, joka aikoo tarjota tai tarjoaa palvelua;
- (r) ’osapuolen palveluntarjoajalla’ osapuolen kaikkia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka aikovat tarjota tai tarjoavat palveluja.

SERVIN.1.3 artikla: Etujen kieltäminen

1. Osapuoli voi evätä tämän osaston ja tämän otsakkeen IV osaston [Pääomanliikkeet, maksut, siirrot sekä väliaikaiset suojatoimenpiteet] mukaiset edut toisen osapuolen sijoittajalta tai palveluntarjoajalta tai sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalta yritykseltä, jos epäävä osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen, ihmisoikeuksien suojelu mukaan luettuna, ja

- (a) joilla kielletään liiketoimet kyseisen oikeushenkilön tai palveluntarjoajan tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan yrityksen kanssa; tai

(b) joita rikottaisiin tai kierrettäisiin, jos tämän osaston ja tämän otsakkeen IV osaston [Pääomanliikkeet, maksut, siirrot sekä väliaikaiset suojatoimenpiteet] mukaiset edut myönnettäisiin kyseiselle sijoittajalle, palveluntarjoajalle tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla yritykselle, myös silloin kun toimenpiteillä kielletään liiketoimet sellaisen luonnollisen tai oikeushenkilön kanssa, joka omistaa niistä jonkin tai jolla on määräysvalta niiden suhteen.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että 1 kohtaa sovelletaan tämän otsakkeen IV osastoon [Pääomanliikkeet, maksut, siirrot sekä väliaikaiset suojatoimenpiteet] siltä osin kuin se liittyy niihin palveluihin tai investointeihin, joiden osalta osapuoli on evännyt tämän osaston mukaiset edut.

SERVIN.1.4 artikla: Uudelleentarkastelu

1. Jotta tämän osaston määräyksiin voitaisiin tehdä mahdollisia parannuksia osapuolia kansainvälisten sopimusten nojalla koskevien sitoumusten mukaisesti, osapuolet tarkastelevat palvelukauppaa ja sijoituksia koskevia oikeudellisia puitteitaan, tämä sopimus mukaan lukien, FINPROV.3 [Uudelleentarkastelu] artiklan mukaisesti.

2. Osapuolet pyrkivät tarvittaessa tarkastelemaan liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet], liitteessä SERVIN-2 [Tulevat toimenpiteet], liitteessä SERVIN-3 [Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat, sisäisesti siirretyt työntekijät ja lyhytaikaiset liikematkailijat] ja liitteessä SERVIN-4 [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] vahvistettuja vaatimustenvastaisia toimenpiteitä ja varaumia sekä liitteessä SERVIN-3 [Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat, sisäisesti siirretyt työntekijät ja lyhytaikaiset liikematkailijat] esitettyjä, lyhytaikaisia liikematkailijoita koskevia toimia, sopiakseen mahdollisista yhteisten etujen mukaisista parannuksista.

3. Tätä artiklaa ei sovelleta rahoituspalveluihin.

2 luku: Sijoitusten vapauttaminen

SERVIN.2.1 artikla: Soveltamisala

Tätä lukua ei sovelleta sellaisiin osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat taloudellista toimintaa harjoittavan yrityksen perustamiseen ja tällaisen yrityksen ja toimintaan ja joita toteuttavat:

- (a) toisen osapuolen sijoittajat;
- (b) sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat yritykset; ja
- (c) SERVIN.2.6 [Suoritevaatimukset] artiklaa sovellettaessa mikä tahansa osapuolen alueella oleva yritys, joka ottaa käyttöön toimenpiteen tai pitää sen voimassa.

SERVIN.2.2 artikla: Markkinoille pääsy

Kun kyseessä on toisen osapuolen sijoittajan tai sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan yrityksen pääsy markkinoille sijoittautumalla tai harjoittamalla toimintaa, osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa alueellisen jaon pohjalta tai koko alueellaan toimenpiteitä, joilla

- (a) määrätään rajoituksia seuraaville:

- i) sellaisten yritysten määrä, jotka voivat harjoittaa tiettyä taloudellista toimintaa, lukumääraisten kiintiöiden, monopolien, yksinomaisten oikeuksien tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa;
 - ii) liiketoimien tai varojen kokonaisarvo lukumääraisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa;
 - iii) liiketoimien tai tuotannon kokonaismäärä määrättyinä lukumääräisinä yksikköinä kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa,^{10 11}
 - iv) ulkomaisen pääoman määrä ulkomaisen osakkeenomistuksen enimmäisprosenttirajana tai ulkomaisen sijoituksen yksittäisenä tai yhteenlaskettuna arvona; tai
 - v) niiden luonnollisten henkilöiden kokonaismäärä, jotka voivat toimia tietyllä toimialalla tai jotka jokin yritys voi työllistää ja jotka ovat tarpeen taloudellisen toiminnan toteuttamiseksi tai liittyvät siihen välittömästi, lukumääraisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa; tai
- (b) rajoitetaan tai edellytetään tietynlaista oikeushenkilön muotoa tai yhteisyritystä, jotta toisen osapuolen sijoittaja voi harjoittaa taloudellista toimintaa.

SERVIN.2.3 artikla: Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville yrityksille sen alueella tapahtuvan toiminnan yhteydessä kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa omille sijoittajilleen ja niiden toiminnalle alueellaan.
2. Osapuolen 1 kohdan nojalla myöntämällä kohtelulla tarkoitetaan:
 - (a) Yhdistyneen kuningaskunnan alue- tai paikallishallinnon osalta kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen hallinnon taso myöntää samanlaisissa tilanteissa Yhdistyneen kuningaskunnan sijoittajille ja niiden yrityksille alueellaan; ja
 - (b) jäsenvaltion hallituksen osalta tai jäsenvaltiossa kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen hallitus myöntää samanlaisissa tilanteissa kyseisen jäsenvaltion sijoittajille ja niiden yrityksille alueellaan.

SERVIN.2.4 artikla: Suosituimmuuskohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville yrityksille sen alueelle tapahtuvan sijoittautumisen yhteydessä kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa kolmannen maan sijoittajille ja niiden yrityksille.

¹⁰ SERVIN.2.2 [Markkinoillepääsy] artiklan a alakohdan i–iii alakohta ei kata toimenpiteitä, jotka toteutetaan jonkin maatalous- tai kalastustuotteen tuotannon rajoittamiseksi.

¹¹ SERVIN.2.2 [Markkinoillepääsy] artiklan a alakohdan iii alakohta ei koske sellaisia osapuolen toimenpiteitä, jotka rajoittavat palvelun tarjoamiseen tarvittavia panoksia.

2. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville yrityksille sen alueella tapahtuvan toiminnan yhteydessä kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa kolmannen maan sijoittajille ja niiden yrityksille.

3. Edellä olevien 1 ja 2 kohdan ei saa tulkita velvoittavan osapuolta myöntämään toisen osapuolen sijoittajille tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville yrityksille etuuskohtelua, joka on seurausta seuraavista:

- (a) kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä tehty kansainvälinen sopimus tai muu kokonaan tai pääosin verotukseen liittyvä kansainvälinen sopimus tai järjestely; tai
- (b) tunnustamistoimenpiteet, mukaan lukien luonnollisen henkilön tai yrityksen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen tarvittavien toimi- ja muiden lupien tai todistusten normien tai perusteiden tunnustaminen taikka GATS-sopimuksen rahoituspalveluita koskevan liitteen 3 kohdassa tarkoitettujen vakavaraisuusvaatimusten tunnustaminen.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun 'kohteluun' eivät sisälly muissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätyt sijoittajien ja valtion väliset riitojenratkaisumenettelyt.

5. Selkeyden vuoksi todetaan, että osapuolen kolmannen maan kanssa tekemien muiden kansainvälisten sopimusten aineelliset määräykset tai pelkkä näiden määräysten muodollinen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä, siltä osin kuin se on tarpeen niiden sisällyttämiseksi kansalliseen oikeusjärjestykseen, eivät itsessään ole 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua 'kohtelua'. Näiden määräysten mukaiset osapuolen toimet voivat olla tällaista kohtelua ja näin ollen merkitä tämän artiklan rikkomista.

SERVIN.2.5 artikla: Ylempi johto ja hallitukset

Osapuoli ei saa edellyttää mitään tiettyä kansalaisuutta henkilöiltä, jotka tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva yritys nimittää johtotehtäviin, johtajiksi tai hallituksen jäseniksi.

SERVIN.2.6 artikla: Suoritevaatimukset

1. Osapuoli ei saa määrätä tai panna täytäntöön mitään vaatimuksia taikka panna täytäntöön alueellaan minkään yrityksen sijoittautumisen tai toiminnan yhteydessä sitoumusta tai velvollisuutta, joka koskee seuraavia:

- (a) tavaroiden tai palveluiden tietyn määrän tai prosenttiosuuden vienti;
- (b) kotimaisen sisällön tietyn tason tai prosenttiosuuden saavuttaminen;
- (c) sen alueella tuotettujen tavaroiden tai tarjottujen palveluiden ostaminen, käyttäminen tai etusijalle asettaminen taikka tavaroiden tai palveluiden ostaminen sen alueella olevilta luonnollisilta tai oikeushenkilöiltä tai joltakin muulta taholta;
- (d) tuonnin määrän tai arvon suhteuttaminen jollakin tavoin viennin määrään tai arvoon tai tällaiseen yritykseen liittyvien valuuttavirtojen määrään;

- (e) tällaisen yrityksen tuottamien tai tarjoamien tavaroiden tai palveluiden myynnin rajoittaminen sen alueella suhteuttamalla jollakin tavalla tällainen myynti sen viennin määrään tai arvoon taikka valuuttavirtojen määrään;
- (f) teknologian, tuotantoprosessin tai muun teollis- ja tekijänoikeuden alaisen tiedon siirto sen alueella olevalle luonnolliselle tai oikeushenkilölle tai muulle taholle;¹²
- (g) yrityksen tuottaman tavaran tai tarjoaman palvelun tarjonta yksinomaan kyseisen osapuolen alueelta tietylle alueelle tai maailmanmarkkinoille;
- (h) yrityksen tietyn alueen, joka on suurempi kuin osapuolen alue, tai maailmanmarkkinoiden päätoimipaikan sijoittaminen sen alueelle;
- (i) kyseisen osapuolen luonnollisten henkilöiden tietyn määrän tai prosenttiosuuden palkkaaminen;
- (j) tietyn tason tai arvon saavuttaminen tutkimuksessa ja kehittämisessä sen alueella;
- (k) viennin tai vientimyynnin rajoittaminen; tai
- (l) minkään sellaisen lisenssisopimuksen osalta, joka on olemassa vaatimuksen käyttöönottamisen tai täytäntöönpanon aikana, tai jotakin sitoumusta tai velvollisuutta täytäntöön pantaessa tai jonkin tulevan lisenssisopimuksen osalta, jonka yritys ja jokin luonnollinen tai oikeushenkilö tai muu taho sen alueella vapaasti tekevät, jos vaatimus otetaan käyttöön tai pannaan täytäntöön taikka sitoumus tai velvollisuus pannaan täytäntöön tavalla, joka suoraan puuttuu kyseiseen lisenssisopimukseen osapuolen muun kuin oikeusviranomaisen käyttämän julkisen vallan kautta, ja sen tarkoitus on määrätä
 - i) tiettyä tasoa alhaisempi rojaltilin taso tai määrä; tai
 - ii) lisenssisopimuksen voimassaolon määräpituus.

Tätä kohtaa ei sovelleta, kun lisenssisopimus tehdään yrityksen ja osapuolen välillä. Sovellettaessa tätä kohtaa 'lenssisopimuksella' tarkoitetaan kaikkia sopimuksia, jotka koskevat teknologian, tuotantoprosessin tai muun teollis- ja tekijänoikeuden alaisen tiedon lisensointia.

2. Osapuoli ei saa yrityksen sijoittautumisen tai toiminnan yhteydessä alueellaan asettaa edun saamisen tai edun saamisen jatkumisen edellytykseksi mitään seuraavista vaatimuksista:

- (a) kotimaisen sisällön tietyn tason tai prosenttiosuuden saavuttaminen;
- (b) sen alueella tuotettujen tavaroiden tai tarjottujen palveluiden ostaminen, käyttäminen tai etusijalle asettaminen taikka tavaroiden tai palveluiden ostaminen sen alueella olevilta luonnollisilta tai oikeushenkilöiltä tai joltakin muulta taholta;
- (c) tuonnin määrän tai arvon suhteuttaminen jollakin tavoin viennin määrään tai arvoon tai tällaiseen yritykseen liittyvien valuuttavirtojen määrään;

¹² Selkeyden vuoksi todetaan, että SERVIN.2.6 [Suoritevaatimukset] 1 kohdan f alakohta ei rajoita DIGIT.12 artiklan [Lähdekoodin siirto tai saanti] määräysten soveltamista.

- (d) tällaisen yrityksen tuottamien tai tarjoamien tavaroiden tai palveluiden myynnin rajoittaminen sen alueella suhteuttamalla jollakin tavalla tällainen myynti sen viennin määrään tai arvoon taikka valuuttavirtojen määrään; tai
- (e) viennin tai vientimyynnin rajoittaminen.
3. Edellä olevan 2 kohdan ei saa tulkita estävän osapuolta asettamasta alueellaan yrityksen sijoittautumisen tai toiminnan yhteydessä edun saamisen tai edun saamisen jatkumisen edellytykseksi vaatimusta sijoittaa tuotanto, tarjota palvelu, kouluttaa tai työllistää työntekijöitä, rakentaa tai laajentaa tiettyjä tiloja tai toteuttaa tutkimus- ja kehitystoimintaa sen alueella.
4. Edellä olevia 1 kohdan f ja l alakohtaa ei sovelleta, kun
- (a) yleinen tai hallinnollinen tuomioistuin tai kilpailuviranomainen määrää tai panee täytäntöön vaatimuksen tai panee täytäntöön sitoumuksen tai velvollisuuden osapuolen kilpailulainsäädännön nojalla estääkseen tai korjatakseen kilpailun rajoittumista tai vääristymistä; tai
- (b) osapuoli sallii teollis- ja tekijänoikeuksien käytön TRIPS-sopimuksen 31 tai 31a artiklan mukaisesti tai ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka edellyttävät sellaisten tietojen tai sellaisten teollis- ja tekijänoikeuden alaisten tietojen ilmoittamista, jotka kuuluvat TRIPS-sopimuksen 39 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan ja ovat sen kanssa sopusoinnussa.
5. Edellä olevan 1 kohdan a–c alakohtaa ja 2 kohdan a ja b alakohtaa ei sovelleta tavaroiden tai palveluiden kelpoisuusvaatimukseen viennin edistämishjelmiin ja ulkomaan avustushjelmiin osallistumisen osalta.
6. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä artikla ei estä osapuolen toimivaltaisia viranomaisia panemasta täytäntöön sitoumuksia, joita kyseinen osapuoli ei ole suoraan tai välillisesti määrännyt tai vaatinut, sellaisten muiden henkilöiden välillä, joista kumpikaan ei ole osapuoli.
7. Selkeyden vuoksi todetaan, että 2 kohdan a ja b alakohtaa ei sovelleta tavarantoimittajan sisällön koskeviin vaatimuksiin, jotka tuojaosapuoli on määrännyt, jotta tavaroille voidaan myöntää tullietuuskohtelu tai tullietuuskiintiö.
8. Edellä olevan 1 kohdan l alakohtaa ei sovelleta, jos tuomioistuin määrää tai panee täytäntöön vaatimuksen tai panee täytäntöön sitoumuksen tai velvollisuuden osapuolen tekijänoikeuslainsäädännön mukaisena kohtuullisena korvauksena.
9. Osapuoli ei saa määrätä tai panna täytäntöön toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa sen kaupan liittyvistä investointitoimista tehdyn sopimuksen (TRIMs) mukaisten velvoitteiden kanssa, vaikka kyseinen osapuoli olisi sisällyttänyt tällaisen toimenpiteen LIITTEeseen SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] tai LIITTEeseen SERVIN-2 [Tulevat toimenpiteet].
10. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämän artiklan ei saa tulkita edellyttävän, että osapuoli sallii tietyn palvelun tarjoamisen rajat ylittävästi, jos kyseinen osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa tällaiseen palvelujen tarjoamiseen kohdistuvia rajoituksia tai kieltoja, jotka ovat yhdenmukaisia tämän osaston LIITTEESSÄ SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] tai LIITTEESSÄ SERVIN-2 [Tulevat toimenpiteet] mainitun toimialan, toimialan osan tai toiminnon osalta määritettyjen varaumien, ehtojen tai rajoitusten kanssa.

11. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun edun saamiselle tai edun saamisen jatkumiselle asetettu ehto ei merkitse 1 kohdassa tarkoitettua vaatimusta tai sitoumusta tai velvollisuutta.

SERVIN.2.7 artikla: Poikkeavat toimenpiteet ja poikkeukset

1. SERVIN.2.2 [Markkinoille pääsy], SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu], SERVIN.2.4 [Suosituimmuuskohtelu], SERVIN.2.5 [Ylempi johto ja hallitukset] ja SERVIN.2.6 [Suoritevaatimukset] artiklaa ei sovelleta seuraaviin:

(a) osapuolen voimassa oleva poikkeava toimenpide seuraavilla tasoilla:

i) unionin osalta:

- A) unioni, kuten liitteessä SERVIN.1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään;
- B) jäsenvaltion valtionhallinto, kuten liitteessä SERVIN.1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään;
- C) jäsenvaltion aluehallinto, kuten liitteessä SERVIN.1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään; tai
- D) muu kuin C alakohdassa tarkoitettu paikallishallinto; ja

ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta:

- A) valtionhallinto, kuten liitteessä SERVIN.1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa Yhdistyneen kuningaskunnan luettelossa esitetään;
- B) aluehallinto, kuten liitteessä SERVIN.1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa Yhdistyneen kuningaskunnan luettelossa esitetään;
- tai
- C) paikallishallinto;

(b) a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen jatkamiseen tai nopeaan uusimiseen; tai

(c) tämän kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen muutos sillä edellytyksellä, että se ei vähennä toimenpiteen yhdenmukaisuutta SERVIN.2.2 artiklan [Markkinoille pääsy], SERVIN.2.3 artiklan [Kansallinen kohtelu], SERVIN.2.4 artiklan [Suosituimmuuskohtelu], SERVIN.2.5 artiklan [Ylempi johto ja hallitukset] tai SERVIN.2.6 artiklan [Suoritevaatimukset] kanssa verrattuna välittömästi ennen mukautusta vallinneeseen tilanteeseen.

2. SERVIN.2.2 artiklaa [Markkinoille pääsy], 2.3 artiklaa [Kansallinen kohtelu], 2.4 artiklaa [Suosituimmuuskohtelu], 2.5 artiklaa [Ylempi johto ja hallitukset] ja 2.6 artiklaa [Suoritevaatimukset] ei sovelleta osapuolen toimenpiteeseen, joka on tämän osaston liitteessä SERVIN.2 [Tulevat toimenpiteet] mainitun toimialan, toimialan osan tai toiminnon osalta määritettyjen varaumien, ehtojen tai rajoitusten mukainen.

3. SERVIN.2.3 artiklaa [Kansallinen kohtelu] ja SERVIN.2.4 artiklaa [Suosituimmuuskohtelu] ei sovelleta toimenpiteeseen, joka muodostaa TRIPS-sopimuksen 3–5 artiklassa erityisesti määrätyn poikkeuksen tai vapautuksen TRIPS-sopimuksen 3 tai 4 artiklasta.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että SERVIN.2.3 artiklan [Kansallinen kohtelu] ja 2.4 artiklan [Suosituimmuuskohtelu] ei saa tulkita estävän osapuolta määräämstä toisen osapuolen sijoittajien sijoittautumista tai toimintaa tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia yrityksiä koskevia tietovaatimuksia, mukaan lukien tilastolliset tarkoitukset, sillä edellytyksellä, että tällaiset vaatimukset eivät ole keino kiertää kyseiselle osapuolelle tämän artiklan nojalla kuuluvia velvollisuuksia.

3 luku: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

SERVIN.3.1 artikla: Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat toisen osapuolen palveluntarjoajien rajat ylittävään palveluiden kauppaan.

SERVIN.3.2 artikla: Markkinoille pääsy

Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa alueellisen jaon pohjalta tai koko alueellaan toimenpiteitä, joilla

(a) määrätään rajoituksia seuraaville:

- i) sellaisten palveluntarjoajien määrä, jotka voivat tarjota tiettyä palvelua, lukumääräisten kiintiöiden, monopolien, yksinomaisten palveluntarjoajien tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa;
- ii) palveluliiketoimien tai varojen kokonaisarvo lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa; tai
- iii) palveluliiketoimien tai palvelutuotannon kokonaismäärä määrättyinä lukumääräisinä yksikköinä kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa¹³; tai

b) rajoitetaan tai edellytetään tietynlaista oikeushenkilön muotoa tai yhteisyritystä, jonka kautta palveluntarjoaja voi tarjota palvelun.

SERVIN.3.3 artikla: Paikallinen läsnäolo

Osapuoli ei vaadi toisen osapuolen palveluntarjoajan sijoittautumista, yrityksen ylläpitämistä tai asumista alueellaan ehtona rajatylittävälle palvelujen tarjoamiselle.

¹³ SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy] artiklan a alakohdan iii alakohta ei koske sellaisia osapuolen toimenpiteitä, jotka rajoittavat palvelun tarjoamiseen tarvittavia panoksia.

SERVIN.3.4 artikla: Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille yhtä edullisen kohtelun kuin se kohtelu, jonka osapuoli vastaavissa tilanteissa myöntää omille vastaaville palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.
2. Osapuoli voi täyttää 1 kohdan vaatimuksen myöntämällä toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille joko muodollisesti samanlaisen tai muodollisesti erilaisen kohtelun kuin se myöntää omille vastaaville palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.
3. Muodollisesti samanlaisen tai erilaisen kohtelun katsotaan olevan vähemmän edullinen, jos se muuttaa kilpailuedellytyksiä osapuolen palvelujen tai palveluntarjoajien eduksi verrattuna toisen osapuolen palveluihin tai palveluntarjoajiin.
4. Tämän artiklan määräysten ei voida tulkita velvoittavan osapuolta korvaamaan luontaisia kilpailuhaittoja, jotka johtuvat asianomaisten palvelujen tai palveluntarjoajien ulkomaalaisuudesta.

SERVIN.3.5 artikla: Suosituimmuuskohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille yhtä edullisen kohtelun kuin se kohtelu, jonka osapuoli vastaavissa tilanteissa myöntää kolmannen maan palveluille ja palveluntarjoajille.
2. Edellä olevan 1 kohdan ei saa tulkita velvoittavan osapuolta myöntämään toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille etuuskohtelua, joka on seurausta seuraavista: a)
 - (a) kaksinkertaisen verotuksen välttämisestä tehty kansainvälinen sopimus tai muu kokonaan tai pääosin verotukseen liittyvä kansainvälinen sopimus tai järjestely; tai
 - (b) toimenpiteet, joilla tunnustetaan muun muassa luonnollisen henkilön tai yrityksen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen tarvittavien toimi- ja muiden lupien tai todistusten normit tai perusteet taikka GATS-sopimuksen rahoituspalveluita koskevan liitteen 3 kohdassa tarkoitetut vakavaraisuusvaatimukset.
3. Selkeyden vuoksi todetaan, että osapuolen kolmannen maan kanssa tekemien muiden kansainvälisten sopimusten aineelliset määräykset tai pelkkä näiden määräysten muodollinen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä, siltä osin kuin se on tarpeen niiden sisällyttämiseksi kansalliseen oikeusjärjestykseen, eivät itsessään ole edellä 1 kohdassa tarkoitettua kohtelua. Näiden määräysten mukaiset osapuolen toimet voivat olla tällaista kohtelua ja näin ollen merkitä tämän artiklan rikkomista.

SERVIN.3.6 artikla: Poikkeavat toimenpiteet

1. SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy], SERVIN3.3 [Paikallinen läsnäolo], SERVIN3.4 [Kansallinen kohtelu] ja SERVIN3.5. [Suosituimmuuskohtelu] artiklaa ei sovelleta:
 - (a) osapuolen voimassa oleva poikkeava toimenpide seuraavilla tasoilla:
 - i) Euroopan unioni:
 - A) unioni, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään;

- B) jäsenvaltion valtionhallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään;
 - C) jäsenvaltion aluehallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään; tai
 - D) muu kuin C alakohdassa tarkoitettu paikallishallinto; ja
- ii) Yhdistynyt kuningaskunta:
- A) valtionhallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa Yhdistyneen kuningaskunnan luettelossa esitetään;
 - B) aluehallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa Yhdistyneen kuningaskunnan luettelossa esitetään; tai
 - C) paikallishallinto;
- (b) a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen jatkamiseen tai nopeaan uusimiseen; tai
- (c) tämän kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen muuttamiseen siltä osin kuin se ei vähennä toimenpiteen yhdenmukaisuutta SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy], SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo], SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu] ja SERVIN.3.5 [Suosituimmuuskohtelu] artiklan kanssa verrattuna välittömästi ennen muutosta vallinneeseen tilanteeseen.
2. SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy], SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo], SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu] ja SERVIN.3.5 [Suosituimmuuskohtelu] artiklaa ei sovelleta osapuolen toimenpiteeseen, joka on tämän osaston liitteessä SERVIN-2 [Tulevat toimenpiteet] mainitun toimialan, toimialan osan tai toiminnon osalta määritettyjen varaumien, ehtojen tai rajoitusten mukainen.

4 luku: Luonnollisten henkilöiden maahantulo ja tilapäinen oleskelu liiketoimintaa varten

SERVIN.4.1 artikla: Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä lukua sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat taloudellisen toiminnan harjoittamiseen liittyvään toisen osapuolen sellaisten luonnollisten henkilöiden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun sen alueella, jotka ovat sijoittautumisen vuoksi matkustavia liikematkustajia, sopimusperusteisia palveluntarjoajia, itsenäisiä ammatinharjoittajia, yrityksen sisäisesti siirrettyjä työntekijöitä ja lyhytaikaisia liikematkustajia.
2. Niiltä osin kuin tässä luvussa ei vahvisteta sitoumuksia sovelletaan edelleen osapuolen laissa vahvistettuja kaikkia luonnollisten henkilöiden maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevia vaatimuksia, mukaan lukien lakeja ja asetuksia, jotka koskevat oleskelun pituutta.
3. Sen estämättä, mitä tässä luvussa määrätään, sovelletaan edelleen kaikkia osapuolen laissa vahvistettuja vaatimuksia, jotka koskevat työtä ja sosiaaliturvatoimenpiteitä, mukaan lukien vähimmäispalkkaa ja työehtosopimuksia koskevia lakeja ja määräyksiä.
4. Luonnollisten henkilöiden maahantuloa ja tilapäistä oleskelua liiketoimintaa varten koskevia sitoumuksia ei sovelleta tapauksiin, joissa maahantulon tai tilapäisen oleskelun tarkoituksena tai

vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työntekijöiden ja johdon välisen riidan tai neuvottelujen tulokseen tai kyseiseen riitaan osallistuvan luonnollisen henkilön palvelukseenotto.

5. Tässä luvussa tarkoitetaan:

- (a) 'sijoittautumisen vuoksi matkustavilla liikematkustajilla' luonnollisia henkilöitä, jotka työskentelevät johtavassa asemassa osapuolen oikeushenkilössä, jotka:
 - i) ovat vastuussa tällaisen oikeushenkilön yrityksen perustamisesta toisen osapuolen alueella;
 - ii) eivät tarjoa palveluja eivätkä toteuta muuta taloudellista toimintaa kuin sitä, mitä kyseisen yrityksen sijoittautuminen edellyttää, ja; ja
 - iii) eivät saa korvausta toisen osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä;
- (b) 'sopimusperusteisella palveluntarjoajalla' luonnollisia henkilöitä, jotka työskentelevät osapuolen oikeushenkilössä (muutoin kuin työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelujen toimiston kautta), joka ei ole sijoittautunut toisen osapuolen alueelle ja joka on tehnyt vilpittömässä mielessä enintään 12 kuukauden ajaksi sopimuksen palvelujen tarjoamisesta toisen osapuolen alueella olevalle lopulliselle kuluttajalle, mikä edellyttää tilapäistä läsnäoloa sen työntekijöiltä,
 - i) jotka ovat tarjonneet samantyyppisiä palveluja oikeushenkilön työntekijöinä vähintään yhden vuoden ajan välittömästi ennen maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevan hakemuksen päivämäärää;
 - ii) joilla on sinä päivänä vähintään kolmivuotinen täysi-ikäisenä saatu ammattikokemus toimialalta, jota sopimus koskee, korkeakoulututkinto tai vastaavan osaamistason osoittava pätevyys ja lain vaatima ammatillinen pätevyys kyseisen toiminnan harjoittamiseen toisessa osapuolella¹⁴; ja
 - iii) eivät saa korvausta toisen osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä;
- (c) 'itsenäisillä ammatinharjoittajilla' itsenäisinä ammatinharjoittajina osapuolen alueelle sijoittautuneita luonnollisia henkilöitä, jotka harjoittavat jonkin palvelun tarjontaa ja
 - i) eivät ole sijoittautuneet toisen osapuolen alueelle;
 - ii) ovat tehneet vilpittömässä mielessä sopimuksen (muutoin kuin työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelujen toimiston kautta) enintään 12 kuukaudeksi palvelujen tarjoamisesta toisessa osapuolella olevalle lopulliselle kuluttajalle, mikä edellyttää heidän tilapäistä läsnäoloaan; ja
 - iii) joilla on maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevan hakemuksensa päivämääränä vähintään kuuden vuoden ammattikokemus kyseisestä toiminnasta, korkeakoulututkinto tai vastaavan osaamistason osoittava pätevyys ja lain nojalla

¹⁴ Jos tutkintoa ei ole suoritettu tai kelpoisuutta hankittu sen osapuolen alueella, jossa palvelu tarjotaan, kyseinen osapuoli voi arvioida, vastaako tutkinto tai kelpoisuus sen alueella vaadittavaa korkeakoulututkintoa.

vaadittava ammatillinen pätevyys kyseisen toiminnan harjoittamiseen toisessa osapuolella¹⁵;

- (d) 'yrityksen sisäisesti siirretyillä työntekijöillä' luonnollisia henkilöitä, jotka
- i) ovat olleet osapuolen jonkin oikeushenkilön palveluksessa tai osakkaana vähintään yhden vuoden ajan välittömästi ennen sisäisen siirron päivämäärää, kun kyse on johtajista tai asiantuntijoista, ja vähintään kuuden kuukauden ajan, kun kyse on työsuhteisista harjoittelijoista;
 - ii) asuvat toisen osapuolen alueen ulkopuolella hakemisajankohtana;
 - iii) on tilapäisesti siirretty sellaiseen oikeushenkilön yritykseen toisen osapuolen alueella, joka on saman ryhmän jäsen kuin lähettävä oikeushenkilö, mukaan lukien sen edustusto, tytäryhtiö, sivuliike tai emoyritys¹⁶; ja
 - iv) kuuluvat johonkin seuraavista ryhmistä:
 - A) johtajat¹⁷;
 - B) asiantuntijat: tai
 - C) harjoittelijat:
- (e) 'johtajalla' johtavassa asemassa työskentelevää luonnollista henkilöä, joka ensisijaisesti vastaa yrityksen johtamisesta toisen osapuolen alueella ja jota valvoo tai neuvoo pääasiassa yrityksen hallitus tai osakkeenomistajat taikka näitä vastaavat tahot, ja jonka tehtäviin kuuluvat:
- i) yrityksen, sen osaston tai alaosaston johtaminen;
 - ii) muun valvonta-, asiantuntija- tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työn ohjaus ja valvonta; ja
 - iii) toimivalta suositella työhönottoa, irtisanomisia tai muita henkilöstöön liittyviä toimia;
- (f) 'asiantuntijalla' luonnollista henkilöä, jolla on erityistä, yrityksen toimialojen, tekniikoiden tai johtamisen kannalta olennaista osaamista, jonka arvioinnissa otetaan huomioon yrityksen kannalta erityisen osaamisen lisäksi myös se, onko kyseisellä henkilöllä huomattava pätevyys sekä riittävä ammattikokemus erityistä teknistä osaamista vaativassa työssä tai toiminnassa, muun muassa henkilön mahdollinen kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin; ja

¹⁵ Jos tutkintoa ei ole suoritettu tai kelpoisuutta hankittu sen osapuolen alueella, jossa palvelu tarjotaan, kyseinen osapuoli voi arvioida, vastaako tutkinto tai kelpoisuus sen alueella vaadittavaa korkeakoulututkintoa.

¹⁶ Johtajia ja asiantuntijoita saatetaan vaatia osoittamaan, että heillä on siinä oikeushenkilössä tarvittava ammatillinen pätevyys ja kokemus, johon heidät siirretään.

¹⁷ Vaikka johtajat eivät suoraan suorita tehtäviä, jotka liittyvät varsinaiseen palvelujen tarjoamiseen, tämä ei estä heitä yllä kuvattujen työtehtäviensä hoitamisen aikana suorittamasta tehtäviä, jotka saattavat olla välttämättömiä palvelujen tarjoamisen kannalta.

- (g) 'harjoittelijalla' korkeakoulututkinnon suorittanutta luonnollista henkilöä, joka siirretään väliaikaisesti urakehitystä varten tai liiketoiminnan tekniikoita tai menetelmiä koskevan koulutuksen saamiseksi ja joille maksetaan palkkaa siirron aikana.¹⁸

6. Edellä olevan 5 kohdan c ja d alakohdassa tarkoitetun palvelusopimuksen on oltava sen osapuolen lain vaatimusten mukainen, jossa sopimus pannaan täytäntöön.

SERVIN.4.2 artikla: Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat

1. Jollei liitteessä SERVIN-3 [Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat, yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja lyhytaikaiset liikematkustajat] täsmennetyistä asiaan liittyvistä ehdoista ja pätevyysvaatimuksista muuta johdu,

(a) osapuoli sallii

- i) yrityksen sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden maahantulon ja tilapäisen oleskelun;
- ii) sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien maahantulon ja tilapäisen oleskelun edellyttämättä työlupaa tai muita vastaavia ennakkohyväksyntämenettelyjä; ja
- iii) toisen osapuolen yrityksen sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden työskentelyn sen alueella;

(b) osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa joko alueellisen jaon pohjalta tai koko alueellaan määrällisinä kiintiöinä tai edellyttämällä taloudellista tarveharkintaa rajoituksia niiden luonnollisten henkilöiden yhteismäärälle, joilla on tietyllä toimialalla lupa tulla maahan sijoittautumisen vuoksi matkustavina liikematkustajina tai joita toisen osapuolen sijoittaja voi työllistää yrityksen sisäisesti siirrettyinä työntekijöinä; ja

(c) kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sisäisen siirron saaneille työntekijöille ja sijoittautumisen vuoksi matkustaville liikematkustajille heidän väliaikaisen oleskelunsa aikana alueellaan kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa omille luonnollisille henkilöilleen.

2. Sallitun oleskelun kesto on enintään kolme vuotta, kun on kyse johtajista ja asiantuntijoista, enintään yksi vuosi, kun on kyse työsuhteisista harjoittelijoista, ja enintään 90 päivää minkä tahansa kuuden kuukauden jakson aikana, kun on kyse sijoittautumisen vuoksi matkustavista liikematkustajista.

SERVIN.4.3 artikla: Lyhytaikaiset liikematkustajat

1. Jollei liitteessä SERVIN-3 [Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat, sisäisesti siirretyt työntekijät ja lyhytaikaiset liikematkustajat] täsmennetyistä asiaan liittyvistä ehdoista ja pätevyysvaatimuksista muuta johdu, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen lyhytaikaisten

¹⁸ Vastaanottavalta yritykseltä voidaan edellyttää oleskeluajan kattavan koulutusohjelman esittämistä ennakkohyväksyntää varten. Koulutusohjelmasta on käytävä ilmi, että oleskelun tarkoituksena on koulutus. Itävaltaa, Tšekkiä, Saksaa, Ranskaa, Espanjaa, Unkaria ja Liettuaa koskien koulutuksen tulee liittyä suoritettuun korkeakoulututkintoon.

liikematkustajien maahantulon ja tilapäisen oleskelun liitteessä SERVIN-3 [Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat, yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja lyhytaikaiset liikematkustajat] lueteltujen toimintojen toteuttamista varten seuraavin ehdoin:

- (a) lyhytaikaiset liikematkustajat eivät myy tavaroita tai tarjoa palveluita suurelle yleisölle;
- (b) lyhytaikaiset liikematkustajat eivät saa omasta puolestaan mitään korvausta siinä osapuolella, jossa he oleskelevat tilapäisesti; ja
- (c) lyhytaikaiset liikematkustajat eivät tarjoa palveluita sellaisen sopimuksen puitteissa, jonka osapuolina ovat oikeushenkilö, joka ei ole sijoittautunut sen osapuolen alueella, jossa lyhytaikainen liikematkustaja oleskelee tilapäisesti, ja kyseisellä alueella oleva kuluttaja, jollei liitteessä SERVIN-3 [Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat, yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja lyhytaikaiset liikematkustajat] toisin määrätä.

2. Jollei tämän osaston liitteessä SERVIN-3 [Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat, yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja lyhytaikaiset liikematkustajat] toisin määrätä, osapuoli sallii lyhytaikaisten liikematkustajien maahantulon edellyttämättä työlupaa, taloudellista tarveharkintaa tai muita vastaavia ennakkohyväksyntämenettelyjä.

3. Jos lyhytaikainen liikematkustaja tarjoaa palveluita kuluttajalle sen osapuolen alueella, jossa hän oleskelee tilapäisesti tämän osaston liitteen SERVIN-3 [Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat, yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja lyhytaikaiset liikematkustajat] mukaisesti, kyseinen osapuoli myöntää hänelle kyseisten palvelujen suhteen yhtä edullisen kohtelun kuin se kohtelu, jonka se vastaavissa tilanteissa myöntää omille palveluntarjoajilleen.

4. Sallitun oleskelun kesto on enintään 90 päivää minkä tahansa kuuden kuukauden ajanjaksolla.

SERVIN.4.4 artikla: Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat

1. Tämän osaston LIITTEESSÄ SERVIN-4 [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] määritellyillä toimialoilla, toimialan osilla ja toiminnoissa, ja jollei siinä täsmennetyistä asiaan liittyvistä ehdoista ja pätevyysvaatimuksista muuta johdu,

- (a) osapuoli sallii sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien maahantulon ja tilapäisen oleskelun alueellaan;
- (b) osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien, joille sallitaan maahantulo ja väliaikainen oleskelu, yhteismäärän rajoituksia määrällisten kiintiöiden tai taloudellisen tarveharkinnan muodossa; ja
- (c) kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sopimusperusteisille palveluntarjoajille ja itsenäisille ammatinharjoittajille niiden sen alueella tarjoamien palvelujen suhteen yhtä edullisen kohtelun kuin se kohtelu, jonka osapuoli vastaavissa tilanteissa myöntää omille palveluntarjoajilleen.

2. Tämän artiklan nojalla myönnetty pääsy koskee ainoastaan sopimuksen kohteena olevaa palvelua eikä luo oikeutta käyttää sen osapuolen ammattinimikettä, jonka alueella palvelua tarjotaan.

3. Palvelusopimuksen kattamien henkilöiden määrä ei saa olla suurempi kuin on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi sen osapuolen lain edellyttämällä tavalla, jonka alueella palvelua tarjotaan.

4. Oleskelun sallittu kesto on yhteenlaskettuna 12 kuukautta tai sopimuksen kesto sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi.

SERVIN.4.5 artikla: Poikkeavat toimenpiteet

Siltä osin kuin asianomaiset toimenpiteet vaikuttavat luonnollisten henkilöiden tilapäiseen oleskeluun liiketoimintaa varten, SERVIN.4.2 [Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat] artiklan 1 kohtaa, SERVIN.4.3 [Lyhytaikaiset liikematkustajat] artiklan 3 kohtaa ja SERVIN.4.4 [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] artiklan 1 kohdan b ja c alakohtaa ei sovelleta seuraaviin:

(a) osapuolen voimassa oleva poikkeava toimenpide seuraavilla tasoilla:

i) Euroopan unioni:

- A) unioni, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään;
- B) jäsenvaltion valtionhallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään;
- C) jäsenvaltion aluehallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään; tai
- D) muu kuin C alakohdassa tarkoitettu paikallishallinto; ja

ii) Yhdistynyt kuningaskunta:

- A) valtionhallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa Yhdistyneen kuningaskunnan luettelossa esitetään;
- B) aluehallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa Yhdistyneen kuningaskunnan luettelossa esitetään; tai
- C) paikallishallinto;

(b) a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen jatkaminen tai nopea uusiminen;

(c) tämän artiklan a ja b alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen muuttaminen siltä osin kuin se ei vähennä toimenpiteen yhdenmukaisuutta SERVIN.4.2 [Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat] artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan, SERVIN.4.3 [Lyhytaikaiset liikematkustajat] artiklan 3 kohdan ja SERVIN.4.4 [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan kanssa verrattuna välittömästi ennen muuttamista vallinneeseen tilanteeseen; tai

(d) mikä tahansa osapuolen toimenpide, joka vastaa tämän osaston LIITTEESSÄ SERVIN-2 [Tulevat toimenpiteet] määritellyä ehtoa tai pätevyysvaatimusta.

SERVIN.4.6 artikla: Läpinäkyvyys

1. Kumpikin osapuoli asettaa julkisesti saataville tiedot toimenpiteistä, jotka liittyvät SERVIN.4.1 [Soveltamisala ja määritelmät] artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toisen osapuolen luonnollisten henkilöiden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen tulee mahdollisuuksien mukaan sisältää seuraavat luonnollisten henkilöiden maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevat tiedot:

- (a) viisumien, lupien tai muiden maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevien lupa-asiakirjojen luokat;
- (b) vaadittavat asiakirjat ja täytettävät edellytykset;
- (c) hakumenettely ja hakupaikkavaihtoehdot, kuten konsulaatit tai sähköinen hakemus;
- (d) hakemuksesta perittävät maksut ja hakemuksen käsittelyn suuntaa-antava aikataulu;
- (e) oleskelun enimmäiskesto kunkin a alakohdassa mainitun luvan osalta;
- (f) voimassaolon jatkamis- tai uusimismahdollisuuden ehdot;
- (g) mukana matkustavia huollettavia koskevat säännöt;
- (h) tarjolla olevat oikaisu- tai muutoksenhakumenettelyt; ja
- (i) asiaa koskeva yleisesti sovellettava lainsäädäntö, joka liittyy luonnollisten henkilöiden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun.

3. Mitä tulee 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin, kumpikin osapuoli pyrkii ilmoittamaan viipymättä toiselle osapuolelle mahdollisten uusien vaatimusten ja menettelyiden käyttöön otosta tai muutoksista vaatimuksiin ja menettelyihin, jotka vaikuttavat maahantuloa ja väliaikaista oleskelua ja tarvittaessa työlupaa ensiksi mainitussa osapuolella koskevan hakemuksen hyväksymiseen.

5 luku: Sääntelykehys

1 jakso: Kotimainen sääntely

SERVIN.5.1 artikla: Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä jaksoa sovelletaan sellaisiin lupavaatimuksiin ja -menettelyihin, pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin sekä muodollisuuksiin ja teknisiin standardeihin osapuolten toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat:

- (a) rajat ylittävään palvelukauppaan;
- (b) sijoittautumiseen tai toimintaan; tai
- (c) SERVIN.4.1 artiklassa [Soveltamisala ja määritelmät] tarkoitettuun luonnollisen henkilön läsnäolon kautta tapahtuvaan palvelun tarjoamiseen toisen osapuolen alueella.

Teknisiin standardeihin liittyvien toimenpiteiden osalta tätä jaksoa sovelletaan ainoastaan toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat palvelukauppaan. Tätä jaksoa sovellettaessa 'tekniisiin standardeihin' ei lueta rahoituspalvelujen teknisiä sääntely- ja täytäntöönpanostandardeja.

2. Tätä jaksoa ei sovelleta lupavaatimuksiin ja -menettelyihin, pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin eikä muodollisuuksiin ja teknisiin standardeihin sellaisen toimenpiteen nojalla, joka

- (a) ei ole SERVIN.2.2 [Markkinoille pääsy] tai 2.3 [Kansallinen kohtelu] artiklan mukainen ja jota tarkoitetaan SERVIN.2.7 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet ja poikkeukset] 1 kohdan a–c alakohdassa, tai joka ei ole SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy], SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo tai SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu] artiklan mukainen ja jota tarkoitetaan SERVIN.3.6 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet] 1 kohdan a–c alakohdassa tai SERVIN 4.2 artiklan [Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat] 1 kohdan b ja c alakohdassa tai SERVIN.4.3 artiklan [Lyhytaikaiset liikematkustajat] 3 kohdassa tai SERVIN 4.4 artiklan [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] 1 kohdan b ja c alakohdassa ja jota tarkoitetaan SERVIN 4.5 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet] 1 kohdassa; tai
- (b) jota tarkoitetaan SERVIN.2.7 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet ja poikkeukset] 2 kohdassa tai SERVIN.3.6 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet] 2 kohdassa.

3. Tässä jaksossa tarkoitetaan:

- (a) 'luvalla' lupaa suorittaa mitä tahansa toimintaa, jota tarkoitetaan 1 kohdan a–c alakohdassa ja joka on seurausta menettelystä, jota luonnollisen tai oikeushenkilön tulee noudattaa lupavaatimusten, pätevyysvaatimusten, teknisten standardien tai muodollisuuksien noudattamisen osoittamiseksi kyseisen luvan saadakseen, säilyttääkseen tai uusiakseen; ja
- (b) 'toimivaltaisella viranomaisella' keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelintä tai viranomaista tai julkishallinnon ulkopuolista elintä, joka käyttää keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten sille siirtämiä valtuuksia ja jolla on valtuudet tehdä a alakohdassa tarkoitettua lupaa koskevia päätöksiä.

SERVIN.5.2 artikla: Hakemusten jättäminen

Kumpikin osapuoli välttää, mikäli käytännössä mahdollista, vaatimasta hakijaa olemaan yhteydessä useampaan kuin yhteen toimivaltaiseen viranomaiseen kunkin lupahakemuksen osalta. Jos se toiminta, jota varten lupaa haetaan, kuuluu useiden toimivaltaisten viranomaisten toimivaltaan, saatetaan tarvita useita lupahakemuksia.

SERVIN.5.3 artikla: Hakemusten määrääjat

Jos osapuoli vaatii lupaa, se varmistaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset sallivat, mikäli käytännössä mahdollista, hakemuksen toimittamisen mihin aikaan vuodesta tahansa. Jos on olemassa tietty luvanhakuaika, osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset viranomaiset antavat kohtuullisen ajan hakemuksen toimittamista varten.

SERVIN.5.4 artikla: Sähköiset hakemukset ja kopioiden hyväksyminen

Jos osapuoli vaatii lupaa, sen on varmistettava, että sen toimivaltaiset viranomaiset

- (a) tarjoavat mahdollisuuksien mukaan mahdollisuuden täyttää hakemuksen sähköisesti, mukaan lukien toisen osapuolen alueella, ja
- (b) hyväksyvät alkuperäisten asiakirjojen sijasta jäljennökset, jotka on todistettu oikeaksi osapuolen lainsäädännön mukaisesti, paitsi jos toimivaltaiset viranomaiset vaativat alkuperäisiä asiakirjoja lupamenettelyn luotettavuuden suojelemiseksi.

SERVIN.5.5 artikla: Hakemusten käsittely

1. Jos osapuoli vaatii luvan, sen on varmistettava, että sen toimivaltaiset viranomaiset
 - (a) käsittelevät hakemuksia kaikkina aikoina vuodesta. Jos tämä ei ole mahdollista, siitä on ilmoitettava julkisesti etukäteen, mikäli käytännössä mahdollista;
 - (b) antavat hakemuksen käsittelylle suuntaa-antavan aikataulun, mikäli käytännössä mahdollista. Aikataulun on oltava kohtuullinen niin pitkälle kuin käytännössä mahdollista;
 - (c) toimittavat hakijan pyynnöstä tietoa hakemuksen tilasta ilman aiheetonta viivytystä;
 - (d) niin pitkälle kuin se on käytännössä mahdollista, varmistavat hakemuksen täydellisyyden käsittelyä varten ilman aiheetonta viivytystä osapuolen kansallisten säädösten ja määräysten mukaisesti;
 - (e) varmistavat kohtuullisen ajan kuluessa hakemuksen jättämistä, jos ne katsovat hakemuksen sisältävän kaiken tarvittavan käsittelyä varten osapuolen kansallisten säädösten ja määräysten mukaisesti¹⁹, että
 - i) hakemuksen käsittely saatetaan päätökseen; ja
 - ii) hakijalle tiedotetaan hakemusta koskevasta päätöksestä mahdollisuuksien mukaan kirjallisesti²⁰;
 - (f) jos ne pitävät hakemusta puutteellisena käsittelyä varten osapuolen kansallisten säädösten ja määräysten mukaisesti kohtuullisen ajan kuluessa, niin pitkälle kuin se on käytännössä mahdollista:
 - i) ilmoittavat hakijalle, että hakemus on puutteellinen;
 - ii) ilmoittavat hakijan pyynnöstä ne lisätiedot, joita tarvitaan hakemuksen täydentämiseksi tai antavat muuten ohjeita siitä, miksi hakemusta pidetään puutteellisena; ja

¹⁹ Ottaen tasapainoisesti huomioon resursseihin liittyvät rajoitteet ja yrityksille mahdollisesti aiheutuvan rasitteen toimivaltaiset viranomaiset voivat tapauksissa, joissa se on kohtuullista, vaatia, että kaikki tiedot on toimitettu tietyssä muodossa, jotta hakemuksen katsotaan ”sisältävän kaiken tarvittavan käsittelyä varten”.

²⁰ Toimivaltaiset viranomaiset voivat täyttää ii alakohdassa asetetun vaatimuksen tiedottamalla hakijalle kirjallisesti etukäteen, esimerkiksi julkaistun toimenpiteen avulla, että jos vastausta ei ole saatu tietyn ajan kuluttua hakemuksen jättämisestä, hakemus on hyväksytty. Ilmaisu ”kirjallisesti” olisi ymmärrettävä niin, että siihen kuuluu myös sähköinen muoto.

- iii) antavat hakijalle mahdollisuuden toimittaa hakemuksen täydentämiseen tarvittavat lisätiedot²¹;

jos mikään yllä mainituista ei ole käytännössä mahdollinen ja hakemus hylätään puutteellisena, toimivaltaiset viranomaiset varmistavat, että ne tiedottavat hakijalle asiasta kohtuullisen ajan kuluessa; ja

- (g) jos hakemus hylätään, joko niiden omasta aloitteesta tai hakijan pyynnöstä, ilmoittavat hakijalle hakemuksen hylkäämisen syyt ja määräajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta, ja soveltuvin osin hakemuksen uudelleen toimittamisen liittyvät käytännöt; hakijaa ei estetä toimittamasta uutta hakemusta vain aikaisemmin hylätyn hakemuksen perusteella.

2. Osapuolet varmistavat, että niiden toimivaltaiset viranomaiset myöntävät luvan heti, kun asianmukaisen tarkastelun perusteella on todettu, että hakija täyttää luvan saamisen edellytykset.

3. Osapuolet varmistavat, että myönnetty lupa tulee voimaan ilman aiheetonta viivytystä asiassa sovellettavien ehtojen ja edellytysten mukaisesti²².

SERVIN.5.6 artikla: Maksut

1. Kumpikin osapuoli varmistaa kaiken muun taloudellisen toiminnan paitsi rahoituspalvelujen osalta, että sen toimivaltaisten viranomaisten perimät lupamaksut ovat kohtuullisia ja läpinäkyviä eivätkä itsessään rajoita asiaan kuuluvien palvelujen tarjoamista tai minkä tahansa muun taloudellisen toiminnan harjoittamista. Kumpaakin osapuolta kannustetaan hyväksymään lupamaksujen maksu sähköisin menetelmin kulut ja hallinnollinen rasite huomioon ottaen.

2. Rahoituspalvelujen osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset antavat hakijoille niiden perimiä lupamaksuja koskevan maksutaulukon tai tietoa siitä, miten maksujen määrät määräytyvät, eivätkä käytä maksuja keinona välttää osapuolelle kuuluvia sitoumuksia tai velvoitteita.

3. Lupamaksuihin eivät sisälly luonnonvarojen käytöstä perittävät maksut, huutokaupasta, tarjouskilpailusta tai muusta syrjimättömästä toimiluvan myöntämistavasta johtuvat maksut eivätkä pakolliset suoritukset yleispalvelun tarjoamiseksi.

SERVIN.5.7 artikla: Pätevyyksien arviointi

Jos osapuoli vaatii luvan hakijan pätevyyden arvoimiseksi koetta, se varmistaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset järjestävät tällaisia kokeita kohtuullisen lyhyin väliajoin ja antavat hakijoille kohtuullisesti aikaa pyytää mahdollisuutta suorittaa koe. Mikäli käytännössä mahdollista, kumpikin osapuoli hyväksyy sähköisessä muodossa esitetyt pyynnot tällaisten kokeiden suorittamiseksi ja harkitsee sähköisten menetelmien käyttöä koeprosessin muissa osissa.

SERVIN.5.8 artikla: Julkaiseminen ja saatavilla oleva tieto

1. Jos osapuoli edellyttää lupaa, kyseinen osapuoli julkaisee viipymättä tiedot, joita SERVIN.5.1 [Soveltamisala ja määritelmät] artiklan 1 kohdassa tarkoitettua luvanvaraista toimintaa harjoittavat

²¹ Tällainen "mahdollisuus" ei edellytä, että toimivaltainen viranomainen pidentää määräaikaa.

²² Toimivaltaiset viranomaiset eivät ole vastuussa sellaisista viivästyksistä, jotka eivät kuulu niiden toimivaltaan.

tai sitä harjoittamaan pyrkivät henkilöt tarvitsevat tällaisen luvan hankkimiseen, ylläpitoon, muuttamiseen ja uusimiseen liittyvien vaatimusten, teknisten standardien ja menettelyjen noudattamiseksi. Tällaisiin tietoihin kuuluvat, mikäli niitä vaaditaan:

- (a) lisenssivaatimukset, -menettelyt ja -muodollisuudet sekä pätevyysvaatimukset, -menettelyt ja -muodollisuudet;
- (b) asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten yhteystiedot;
- (c) lupamaksut;
- (d) sovellettavat tekniset standardit;
- (e) lupia koskevien päätösten muutoksenhaku- tai uudelleentarkastelumenettelyt;
- (f) toimilupien tai pätevyysien ehtojen ja edellytysten noudattamisen seuranta- tai valvontamenettelyt;
- (g) kansalaisten osallistumismahdollisuudet esimerkiksi kuulemisten tai kommenttien kautta; ja
- (h) suuntaa-antavat aikataulut hakemuksen käsittelylle.

Tässä jaksossa 'julkaisemisella' tarkoitetaan sisällyttämistä viralliseen julkaisuun, kuten viralliseen lehteen tai virallisille verkkosivuille. Osapuolet keskittävät sähköiset julkaisut yhteen verkkoportaaliin tai varmistavat muulla tavalla, että toimivaltaiset viranomaiset asettavat ne helposti saataville muilla sähköisillä keinoilla.

2. Kumpikin osapuoli edellyttää, että sen toimivaltaiset viranomaiset vastaavat kaikkiin tiedon- tai avunpyyntöihin, mikäli käytännössä mahdollista.

SERVIN.5.9 artikla: Tekniset standardit

Hyväksyttäessä teknisiä standardeja kumpikin osapuoli kannustaa toimivaltaisia viranomaisiaan hyväksymään teknisiä standardeja, jotka on laadittu avointen ja läpinäkyvien menettelyiden mukaisesti, ja rohkaisee kaikkia teknisten standardien laatimiseen nimettyjä elimiä, asiaankuuluvat kansainväliset järjestöt mukaan lukien, käyttämään toiminnassaan avoimia ja läpinäkyviä menettelyjä.

SERVIN.5.10 artikla: Lupien myöntämistä koskevat edellytykset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että lupien myöntämiseen liittyvät toimenpiteet perustuvat sellaisiin kriteereihin, jotka estävät toimivaltaisia viranomaisia käyttämästä harkintavaltaansa mielivaltaisesti ja joihin saattaa kuulua muun muassa pätevyys ja kyky tarjota palveluja tai harjoittaa muuta taloudellista toimintaa, muun muassa noudattaen osapuolen lakisääteisiä vaatimuksia, kuten terveys- ja ympäristövaatimuksia. Selvyden vuoksi todetaan osapuolten ymmärtävän, että toimivaltaiset viranomaiset voivat päätöksiä tehdessään harkita kunkin kriteerin painoarvoa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kriteerien on oltava

- (a) selkeitä ja yksiselitteisiä;
- (b) objektiivisia ja läpinäkyviä;

- (c) ennalta vahvistettuja;
- (d) ennalta julkisesti ilmoitettuja;
- (e) puolueettomia; ja
- (f) helposti saatavilla.

3. Jos osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa lupiin liittyvän toimenpiteen, se varmistaa, että

- (a) asianomainen toimivaltainen viranomainen käsittelee hakemukset, tekee päätökset ja hallinnoi niitä objektiivisesti ja puolueettomasti ja tavalla, joka on riippumaton sellaisten henkilöiden epäasianmukaisista vaikuttamisyrityksistä, jotka harjoittavat sitä taloudellista toimintaa, jota varten lupa tarvitaan; ja
- (b) menettelyt itsessään eivät perusteettomasti estä vaatimusten täyttämistä.

SERVIN.5.11 artikla: Lupien rajoitettu määrä

Jos tiettyyn toimintaan saatavilla olevien lupien määrää on rajoitettu vähäisistä luonnonvaroista tai teknisistä valmiuksista johtuvista syistä, osapuolen on sovellettava mahdollisten ehdokkaiden valintaan menettelyä, jolla varmistetaan tasapuolisuus, objektiivisuus ja läpinäkyvyys, erityisesti tiedottamalla menettelyn aloittamisesta, toteuttamisesta ja päättämisestä asianmukaisesti. Valintamenettelyn sääntöjä laatiessaan osapuoli voi ottaa huomioon oikeutetut politiikkatavoitteet, mukaan lukien terveyteen, turvallisuuteen, ympäristönsuojeluun ja kulttuuriperinnön säilyttämiseen liittyvät näkökohdat.

2 jakso: Yleisesti sovellettavat määräykset

SERVIN.5.12 artikla: Hallinnollisten päätösten muutoksenhakumenettelyt

Osapuoli pitää yllä oikeudellisia, välitys- tai hallinnollisia tuomioistuimia tai -menettelyitä, jotka mahdollistavat toisen osapuolen asianomaisen sijoittajan tai palveluntarjoajan pyynnöstä nopean uudelleentarkastelun ja tarvittaessa asianmukaiset oikaisukeinot, kun on kyse hallinnollisista päätöksistä, jotka vaikuttavat sijoittautumiseen tai toimintaan, rajat ylittävään palvelukauppaan tai osapuolen luonnollisen henkilön läsnäolon kautta tapahtuvaan palvelun tarjoamiseen toisen osapuolen alueella. Tätä jaksoa sovellettaessa 'hallinnollisella päätöksellä' tarkoitetaan päätöstä tai toimenpidettä, jolla on yksittäisessä tapauksessa juridinen vaikutus tiettyyn henkilöön, tavaraan tai palveluun, ja määritelmä kattaa myös osapuolen lainsäädännön edellyttämän hallinnollisen päätöksen tai toimenpiteen tekemättä jättämisen. Jos tällaiset menettelytavat eivät ole riippumattomia toimivaltaisesta viranomaisesta, jolle on uskottu asianomaisen hallinnollisen päätöksen tekeminen, osapuolen on taattava, että menettelytavat tosiasiallisesti turvaavat asian objektiivisen ja puolueettoman uudelleenkäsittelyn.

SERVIN.5.13 artikla: Ammattipätevyys

1. Mikään tämän artiklan määräys ei estä osapuolta edellyttämästä, että luonnollisilla henkilöillä on sillä alueella määritelty kyseisellä alalla tarvittava ammattipätevyys, jolla toiminta toteutetaan.²³
2. Amatilliset elimet tai viranomaiset, jotka ovat merkityksellisiä kyseisen toiminnan alalla omilla alueillaan, voivat laatia ja antaa kumppanuusneuvostolle yhteisiä suosituksia ammattipätevyysien tunnustamisesta. Tällaisten yhteisten suositusten tukena on oltava näyttöön perustuva arvio
 - (a) aiotun ammattipätevyysien tunnustamista koskevan järjestelyn taloudellisesta arvosta; ja
 - (b) osapuolten järjestelmien yhteensopivuudesta eli siitä, missä määrin kummankin osapuolen lupien ja toimilupien myöntämiseen, toimintaan ja todistuksiin soveltamat vaatimukset sopivat yhteen.
3. Yhteisen suosituksen saatuaan kumppanuusneuvosto tarkastelee kohtuullisessa ajassa sen yhdenmukaisuutta tämän osaston kanssa. Kumppanuusneuvosto voi tämän tarkastelun jälkeen laatia ja hyväksyä päätöksellä järjestelyn ammattipätevyysien tunnustamista koskevista ehdoista tämän sopimuksen liitteeksi, joka katsotaan tämän osaston erottamattomaksi osaksi.²⁴
4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettussa järjestelyssä asetetaan ehdot sellaisten unionissa hankittujen ammattipätevyysien ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa hankittujen ammattipätevyysien tunnustamiselle, jotka liittyvät tämän osaston ja III osaston [Sähköinen kaupankäynti] soveltamisalaan kuuluvaan toimintaan.
5. Liitteessä SERVIN-6 [Suuntaviivat ammattipätevyyden tunnustamista koskevia järjestelyjä varten] esitetyt suuntaviivat ammattipätevyysien tunnustamista koskevia järjestelyjä varten on otettava huomioon tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja yhteisiä suosituksia laadittaessa ja kun kumppanuusneuvosto harkitsee tällaisen järjestelyn hyväksymistä tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

3 jakso: Jakelupalvelut

SERVIN.5.14 artikla: Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä jaksoa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat jakelupalvelujen tarjoamiseen tämän osaston 1, 2, 3 ja 4 luvun ja tämän luvun 1 ja 2 jakson lisäksi.
2. Tässä jaksossa tarkoitetaan:
 - (a) 'jakelupalveluilla' posti-, kuriiri-, pikälähetys- tai pikapostipalveluita, joihin kuuluvat seuraavat toiminnot: postilähetysten kerääminen, lajittelu, kuljetus ja jakelu;

²³ Selkeyden vuoksi todetaan, että tämän artiklan ei saa tulkita estävän yhden tai useamman sopimuksen neuvottelemista ja tekemistä osapuolten välillä ammattipätevyysien tunnustamisesta tästä artiklasta poikkeavin ehdoin ja vaatimuksin.

²⁴ Selkeyden vuoksi todetaan, että tällaiset järjestelyt eivät johda pätevyysien automaattiseen tunnustamiseen vaan niissä asetetaan kummankin osapuolen yhteisen edun vuoksi ehdot, joilla toimivaltaiset viranomaiset voivat tunnustaa pätevyyden.

- (b) 'pikalähetyspalveluilla' postilähetysten nopeutettua ja luotettavaa keräämistä, lajittelua, kuljetusta ja jakelua, ja niihin voi kuulua lisäarvoa tuovia elementtejä, kuten nouto lähtöpisteestä, henkilökohtainen toimitus vastaanottajalle, jäljittäminen, mahdollisuus muuttaa määräpaikkaa ja vastaanottajaa kuljetuksen aikana tai vastaanottovahvistus;
- (c) 'pikapostipalveluilla' kansainvälisiä pikalähetyspalveluita EMS Cooperativen kautta, joka on Maailman postiliiton (UPU) alaisuudessa toimiva nimettyjen postitoiminnan harjoittajien vapaaehtoinen yhdistys;
- (d) 'toimiluvalla' lupaa, jota osapuolen sääntelyviranomaisen voi edellyttää yksittäiseltä tarjoajalta, jotta kyseinen tarjoaja voi tarjota posti- ja kuriiripalveluja;
- (e) 'postilähetyksellä' minkä tyyppisen tahansa yksityisen tai julkisen jakelupalvelujen harjoittajan kuljetettavaksi annettavaa, enintään 31,5 kg:n painoista valmista lähetystä, joka on osoitettu jollekin vastaanottajalle ja joka voi olla esimerkiksi kirje, paketti, sanomalehti tai luettelo;
- (f) 'postimonopolilla' yksinoikeutta tarjota tiettyjä jakelupalveluita osapuolen alueella tai sen osassa kyseisen osapuolen lainsäädännön nojalla; ja
- (g) 'yleispalvelulla' tietynlaatuisten jakelupalvelujen pysyvää tarjontaa kaikille käyttäjille kohtuullisin hinnoin osapuolen koko alueella tai sen osassa.

SERVIN.5.15 artikla: Yleispalvelu

1. Kummallakin osapuolella on oikeus määritellä, minkälaisen yleispalveluvelvoitteen se haluaa pitää voimassa ja päättää sen soveltamisalasta ja täytäntöönpanosta. Yleispalveluvelvoitteita hallitaan läpinäkyvästi, syrjimättömästi ja puolueettomalla tavalla kaikkien niiden toimittajien osalta, joita velvoite koskee.

2. Jos osapuoli vaatii, että saapuvia pikapostipalveluita on tarjottava yleispalveluna, se ei sovelleta tähän palveluun muihin kansainvälisiin pikalähetyspalveluihin verrattuna suotuisampaa kohtelua.

SERVIN.5.16 artikla: Yleispalvelun rahoitus

Osapuoli ei määrää muun kuin yleisen jakelupalvelun tarjoamisesta palkkioita tai muita maksuja yleispalvelun tarjoamisen rahoittamista varten. Tätä artiklaa ei sovelleta yleisesti sovellettaviin verotustoimenpiteisiin tai hallinnollisiin maksuihin.

SERVIN.5.17 artikla: Markkinoita vääristävien käytäntöjen ehkäiseminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleispalveluvelvoitteen ja postimonopoliin piiriin kuuluvien jakelupalvelujen tarjoajat eivät toimi markkinoita vääristävällä tavalla esimerkiksi:

- (a) käyttämällä yleispalveluvelvoitteen alaisen palvelun tarjonnasta tai postimonopolista saatavia tuloja pikalähetyspalvelun tarjonnan tai minkä tahansa muun yleispalveluvelvoitteen piiriin kuulumattoman jakelupalvelun ristiintukemiseen; tai
- (b) erottelemalla asiakkaita perusteettomasti hintojen tai muiden yleispalveluvelvoitteen piiriin kuuluvan palvelun tarjonnan tai postimonopolin ehtojen ja edellytysten suhteen.

SERVIN.5.18 artikla: Toimiluvat

1. Jos osapuoli vaatii toimiluvan jakelupalvelujen tarjontaa varten, sen on julkistettava:
 - (a) kaikki lupavaatimukset sekä aika, joka yleensä tarvitaan toimilupahakemusta koskevan päätöksen tekemiseen; ja
 - (b) toimilupien ehdot ja edellytykset.
2. Toimiluvan menettelyjen, velvollisuuksien ja vaatimusten on oltava läpinäkyviä ja syrjimättömiä ja perustuttava objektiivisiin kriteereihin.
3. Jos toimivaltainen viranomainen hylkää toimilupahakemuksen, sen on ilmoitettava hakijalle kirjallisesti luvan epäämisen syyt. Kumpikin osapuoli vahvistaa riippumattoman elimen välityksellä tapahtuvan muutoksenhakumenettelyn, joka on niiden hakijoiden saatavilla, joiden toimilupa on evätty. Tämä elin voi olla tuomioistuin.

SERVIN.5.19 artikla: Sääntelyelimen riippumattomuus

1. Kumpikin osapuoli perustaa sääntelyelimen tai pitää yllä sääntelyelintä, joka on oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton mistään jakelupalvelujen tarjoajasta. Jos osapuoli omistaa jakelupalvelujen tarjoajan tai osapuolella on siinä määräysvalta, sen on varmistettava, että sääntelytoiminta ja omistajuuteen tai määräysvaltaan liittyvä toiminta erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti toisistaan.
2. Sääntelyviranomaisten on suoritettava tehtävänsä läpinäkyvästi ja viivytyksittä, ja niillä on oltava riittävät taloudelliset resurssit ja henkilöstöresurssit niille annetun tehtävän hoitamiseen. Niiden päätösten on oltava puolueettomia kaikkien hakijoiden suhteen.

4 jakso: Televiestintäpalvelut

SERVIN.5.20 artikla: Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat televiestintäpalvelujen tarjoamiseen tämän osaston 1, 2, 3 ja 4 luvun ja tämän luvun 1 ja 2 jakson lisäksi.

SERVIN.5.21 artikla: Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan:

- (a) 'liitännäistoiminnoilla' liitännäispalveluja, fyysistä infrastruktuuria ja muita televerkkoon tai -viestintäpalveluun liittyviä toimintoja tai elementtejä, jotka mahdollistavat palvelujen tarjoamisen tai tukevat sitä kyseisen verkon tai palvelun kautta, tai joilla on mahdollisuus toimia näin;
- (b) 'loppukäyttäjällä' yleisen televiestintäpalvelun lopullista kuluttajaa tai tilaajaa, mukaan lukien palveluntarjoaja, joka tarjoaa muita kuin yleisiä televiestintäpalveluja;
- (c) 'välttämättömillä laitteilla' julkisen televerkon tai -palvelun laitteita,
 - i) jotka tarjoaa ainoastaan tai pääasiassa yksi tarjoaja tai rajallinen määrä tarjoajia; ja

- ii) joiden korvaaminen palvelun tarjoamista varten ei ole taloudellisesti tai teknisesti mahdollista;
- (d) 'yhteenliittämisellä' saman televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajan tai eri tarjoajien käyttämien julkisten televerkkojen linkittämistä, jotta yhden tarjoajan palvelujen käyttäjät voivat olla yhteydessä saman tai toisen tarjoajan käyttäjiin tai käyttää jonkin muun tarjoajan palveluja, riippumatta siitä, tarjoavatko näitä palveluja yhteenliittämiseen osallistuvat palveluntarjoajat vai muu palveluntarjoaja, jolla on pääsy verkkoon;
- (e) 'kansainvälisellä verkkovierailupalvelulla' kaupallista matkaviestinpalvelua, jota tarjotaan kaupallisen sopimuksen mukaisesti yleisten televiestintäpalvelujen tarjoajien välillä ja jonka ansiosta loppukäyttäjä voi käyttää kotimaisella liittymällä varustettua mobiililaitetta tai muuta ääni-, data- tai viestipalveluihin käytävää laitetta sen alueen ulkopuolella, jossa loppukäyttäjän kotimainen julkinen televerkko sijaitsee;
- (f) 'internetyhteydshallulla' yleistä televiestintäpalvelua, joka tarjoaa yhteyden internetiin ja sitä kautta käytännöllisesti katsoen kaikkiin internetin päätepisteisiin riippumatta käytetystä verkkoteknologiasta ja päätelaitteesta;
- (g) 'vuokrajohdolla' kahden tai useamman nimetyn pisteen välisiä televiestintäpalveluja tai -toimintoja, virtuaaliset mukaan lukien, jotka on osoitettu tietyille käyttäjälle tai tietyn käyttäjän saataville;
- (h) 'suurella palveluntarjoajalla' televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajaa, joka kykenee vaikuttamaan merkittävästi (hintaa ja tarjontaa koskeviin) osallistumisehtoihin asianomaisilla televerkkojen tai -viestintäpalvelujen markkinoilla, koska se hallitsee välttämättömiä laitteita tai koska se voi käyttää markkina-asemaansa;
- (i) 'verkkoelementillä' toiminnetta tai laitetta, jota käytetään televiestintäpalvelun tarjoamiseen, mukaan lukien kyseisen toiminteen tai laitteen avulla tarjottavat ominaisuudet, toiminnot ja valmiudet;
- (j) 'numeron siirrettävyydellä' niille tilaajille, jotka sitä pyytävät, tarjottavaa mahdollisuutta säilyttää puhelinnumerosa vaihtaessaan samantasoisten yleisten televiestintäpalvelujen tarjoajaa samassa sijaintipaikassa, kun kyseessä on kiinteä linja, ilman palvelun laatuun, luotettavuuteen tai käyttömukavuuteen kohdistuvaa haittaa;
- (k) 'julkisella televerkolla' televerkkoa, jota käytetään ainoastaan tai pääasiallisesti yleisten televiestintäpalvelujen tarjoamiseen ja joka tukee tiedon siirtoa verkon liityntäpisteiden välillä;
- (l) 'yleisellä televiestintäpalvelulla' mitä tahansa yleisesti tarjottavaa televiestintäpalvelua;
- (m) 'tilaajalla' luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on tehnyt sopimuksen yleisten televiestintäpalvelujen tarjoajan kanssa tällaisten palvelujen tarjoamisesta;
- (n) 'televiestinnällä' tarkoitetaan signaalien lähettämistä ja vastaanottamista mitä tahansa elektromagneettista tapaa käyttäen;
- (o) 'televiestintäverkolla' siirtojärjestelmiä sekä soveltuvin osin kytkentä- tai reitityslaitteistoa ja muita resursseja, muut kuin aktiiviset verkkoelementit mukaan luettuina, joilla voidaan siirtää

ja vastaanottaa signaaleja johtojen välityksellä, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla;

- (p) 'televiestinnän sääntelyviranomaisella' elintä tai elimiä, joiden hoidettavaksi osapuoli on antanut tämän jakson soveltamisalaan kuuluvien televiestintäverkkojen ja -palvelujen sääntelyn;
- (q) 'televiestintäpalvelulla' palvelua, joka koostuu kokonaan tai osittain signaalien, radio- ja televisiosignaalit mukaan lukien, lähettämisestä ja vastaanottamisesta televiestintäverkoissa, mukaan lukien radio- ja televisiotoiminnassa käytetyt verkot, mutta ei televiestintäverkkojen ja -palvelujen avulla siirrettyä sisältöä tarjoavia tai sisältöä toimituksellisessa valvonnassaan pitäviä palveluita;
- (r) 'yleispalvelulla' tietynlaatuista vähimmäispalvelukokonaisuutta, joka on tarjottava kaikille käyttäjille tai tietyille käyttäjäryhmälle osapuolen alueella tai sen osassa maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja kohtuullisin hinnoin; ja
- (s) 'käyttäjällä' mitä tahansa luonnollista tai oikeushenkilöä, joka käyttää yleistä televiestintäpalvelua.

SERVIN.5.22 artikla: Televiestinnän sääntelyviranomainen

1. Kumpikin osapuoli perustaa televiestinnän sääntelyviranomaisen tai pitää yllä sääntelyviranomaista,

- (a) joka on oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton mistään televerkkojen, -viestintäpalvelujen tai -viestintälaitteiden tarjoajasta;
- (b) joka käyttää menettelyjä ja tekee päätöksiä, jotka ovat puolueettomia kaikkien markkinaosapuolten kannalta;
- (c) joka toimii riippumattomasti eikä pyydä tai ota vastaan miltään muulta elimeltä ohjeita niiden tehtävien hoitamisessa, jotka sille on annettu lainsäädännön nojalla SERVIN.5.24 [Yhteenliittäminen], SERVIN.5.25 [Pääsy ja käyttö], SERVIN.5.26 [Televiestintäriitojen ratkaiseminen], SERVIN.5.28 [Yhteenliittäminen suurten palveluntarjoajien kanssa] ja SERVIN.5.29 [Pääsy suurten tarjoajien välttämättömiin laitteisiin] artiklassa määrättyjen velvoitteiden täytäntöönpanon valvomiseksi;
- (d) jolla on c alakohdassa mainittujen tehtävien suorittamiseen tarvittava säädösvalta sekä riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit;
- (e) jolla on valta varmistaa, että televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajat toimittavat sille pyynnöstä viipymättä kaikki tiedot²⁵, mukaan lukien taloudelliset tiedot, jotka tarvitaan sen c alakohdassa mainittujen tehtävien suorittamiseksi; ja
- (f) joka käyttää toimivaltuuksiaan läpinäkyvästi ja viivytyksittä.

²⁵ Pyydettyjä tietoja käsitellään salassapitovelvollisuuden mukaisesti.

2. Kummankin osapuolen on varmistettava, että televiestinnän sääntelyviranomaiselle annetut tehtävät julkistetaan helposti saatavilla olevassa ja selkeässä muodossa varsinkin, jos tehtävistä vastaa useampi kuin yksi elin.

3. Jos osapuolella on omistussuosuuksia tai määräysvaltaa televerkkoja tai -viestintäpalveluja tarjoavassa palveluntarjoajassa, sen on varmistettava, että sääntelytoiminta ja omistajuuteen tai määräysvaltaan liittyvä toiminta erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti toisistaan.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että televerkkojen tai -viestintäpalvelujen käyttäjä tai tarjoaja, johon televiestinnän sääntelyviranomaisen tekemä päätös vaikuttaa, voi hakea muutosta päätökseen muutoksenhakuelimeltä, joka on riippumaton sääntelyviranomaisesta ja muista tahoista, joihin asia vaikuttaa. Päätös on voimassa, kunnes muutoksenhakuprosessissa on annettu ratkaisu, jollei määrätä tilapäisiä toimenpiteitä osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

SERVIN.5.23 artikla: Televiestintäverkkojen tai -palvelujen tarjoamista koskeva lupa

1. Kumpikin osapuoli sallii televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoamisen ilman virallista ennakkolupaa.

2. Kumpikin osapuoli asettaa julkisesti saataville kaikki kriteerit, sovellettavat menettelyt sekä ehdot ja edellytykset, joiden nojalla toimittajat voivat tarjota televerkkoja tai -viestintäpalveluita.

3. Lupakriteerit ja sovellettavat menettelyt ovat mahdollisimman yksinkertaisia, objektiivisia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia. Luvalla asetetut velvoitteet ja ehdot ovat syrjimättömiä, läpinäkyviä ja oikeasuhteisia, ja ne liittyvät tarjottaviin verkkoihin ja palveluihin.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että luvan hakija saa kirjallisesti tiedon luvan hylkäämisen tai peruuttamisen tai kyseistä tarjoajaa koskevien ehtojen asettamisen syystä. Tällaisissa tapauksissa hakijalla on oikeus hakea muutosta muutoksenhakuelimeltä.

5. Tarjoajille määrättävät hallinnolliset maksut ovat objektiivisia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeassa suhteessa tämän jakson velvollisuuksien hoitamisesta, valvonnasta ja täytäntöönpanosta kohtuullisesti aiheutuneisiin hallinnollisiin kustannuksiin²⁶.

SERVIN.5.24 artikla Yhteenliittäminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että julkisten televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajilla on oikeus ja, jos toinen julkisten televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoaja niin pyytää, velvollisuus neuvotella yhteenliittämisestä julkisten televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoamista varten.

SERVIN.5.25 artikla: Pääsy ja käyttö

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikkien sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien toisen osapuolen yritysten tai palveluntarjoajien saatavilla ja käytettävissä ovat julkiset televerkot ja -viestintäpalvelut kohtuullisin ja syrjimättömin²⁷ ehdoin ja edellytyksin. Tätä velvoitetta sovelletaan muun muassa 2–5 kohtaan.

²⁶ Hallinnollisiin maksuihin eivät sisälly rajallisten voimavarojen käyttöoikeudesta maksettavat maksut eivätkä yleispalvelun tarjoamiseksi määrättävät maksusuudet.

²⁷ Tätä artiklaa sovellettaessa 'syrjimättömällä' tarkoitetaan suosituimmuuskohtelua ja kansallista

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien toisen osapuolen yritysten tai palveluntarjoajien saatavilla ja käytettävissä ovat julkiset televerkot ja -viestintäpalvelut, joita tarjotaan sen rajojen sisällä tai rajojen yli, mukaan lukien yksityiset vuokrajohtot, ja tätä varten ne varmistavat, ellei 5 kohdan säännöksistä muuta johdu, että näille palveluntarjoajille annetaan lupa:

- (a) hankkia tai vuokrata ja kiinnittää päätelaite tai muu laite, joka liitetään verkkoon ja joka on välttämätön niiden toiminnalle;
- (b) kytkeä yksityisiä vuokrajohtoja tai omistusjohtoja julkisiin televerkkoihin tai toisten sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien yritysten tai palveluntarjoajien vuokrajohtoihin tai omistusjohtoihin; ja
- (c) käyttää toiminnassaan valitsemiaan käyttöprotokollia sen lisäksi, mikä on tarpeen, jotta varmistetaan televiestintäpalvelujen yleinen saatavuus.

3. Kummankin osapuolen on varmistettava, että tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat toisen osapuolen yritykset tai palveluntarjoajat voivat käyttää julkisia televerkkoja ja -viestintäpalveluja sen rajojen sisällä ja rajojen yli tiedonsiirtoa varten, mukaan lukien niiden yrityksen sisäinen viestintä ja pääsy kumman tahansa osapuolen alueella tietokannoissa pidettäviin tai muulla tavalla säilytettyihin konekielellä luettaviin tietoihin.

4. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa määrätään, osapuoli voi ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä viestinnän turvallisuuden ja luottamuksellisuuden takaamiseksi ottaen huomioon vaatimuksen, ettei tällaisia toimenpiteitä sovelleta siten, että ne muodostaisivat joko peitetyn palvelukaupan rajoituksen tai keinon mielivaltaiselle tai perusteettomalle syrjinnälle tai tämän osaston mukaisten etujen mitätöimiselle tai heikentämiselle.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että julkisten televerkkojen tai -viestintäpalvelujen saannille ja käytölle ei aseteta muita ehtoja kuin ne, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan

- (a) turvata julkisten televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajien julkisen palvelun velvollisuudet ja erityisesti niiden mahdollisuudet pitää palvelujaan yleisesti saatavilla; tai
- (b) suojata julkisten televerkkojen ja -viestintäpalvelujen teknistä eheyttä.

SERVIN.5.26 artikla: Televiestintäriitojen ratkaiseminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että mikäli televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajien välillä ilmenee riita, joka liittyy tästä jaksosta johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, televiestinnän sääntelyviranomainen tekee kumman tahansa riidan osapuolen pyynnöstä kohtuullisen ajan kuluessa sitovan päätöksen riidan ratkaisemiseksi.

2. Televiestinnän sääntelyviranomaisen päätös on julkistettava liikesalaisuutta koskevia vaatimuksia noudattaen. Asianomaisille osapuolille on esitettävä päätöksen täydelliset perustelut, ja

kohtelua sellaisena kuin se määritellään SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu], SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo], SERVIN.2.4 [Suosituimmuuskohtelu] ja SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu] artiklassa sekä kohtelua vähintään yhtä edullisin ehdoin ja edellytyksin kuin ne, jotka myönnetään samankaltaisten julkisten televerkkojen tai -viestintäpalvelujen käyttäjille vastaavissa tilanteissa.

niillä on SERVIN.5.22 [Televiestinnän sääntelyviranomaisen] artiklan 4 kohdassa tarkoitettu muutoksenhakuoikeus.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu menettely ei estä kumpaakaan asianomaista osapuolta saattamasta asiaa oikeusviranomaisen käsiteltäväksi.

SERVIN.5.27 artikla: Suurille palveluntarjoajille asetettavat kilpailua edistävät toimenpiteet

Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa asianmukaisia toimenpiteitä sen estämiseksi, että televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajat, jotka joko yksin tai yhdessä ovat suuria tarjoajia, ottavat käyttöön kilpailunvastaisia käytäntöjä tai jatkavat sellaisten soveltamista. Tällaisia kilpailunvastaisia käytäntöjä ovat erityisesti:

- (a) kilpailua rajoittavien ristikkäistukien käyttö;
- (b) kilpailijoilta saatujen tietojen käyttö kilpailua rajoittavasti; ja
- (c) se, ettei muiden palveluntarjoajien käyttöön anneta ripeästi teknisiä tietoja välttämättömistä laitteista eikä kaupallisesti tärkeitä tietoja, joita ne tarvitsevat voidakseen tarjota palveluja.

SERVIN.5.28 artikla: Yhteenliittäminen suurten palveluntarjoajien kanssa

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että suuret julkisten televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajat tarjoavat yhteenliittämismahdollisuuden kaikissa verkon teknisesti mahdollisissa kohdissa. Yhteenliittäminen toteutetaan:

- (a) syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin (mukaan luettuina hinnat, tekniset standardit, eritelmät, laatu ja ylläpito) ja laatuvaatimuksin, jotka ovat yhtä korkeatasoiset kuin ne, joita sovelletaan tällaisen suuren palveluntarjoajan omiin vastaaviin palveluihin tai sen tytäryhtiöiden tai muiden sidosyhtymien vastaaviin palveluihin;
- (b) viivytyksittä ja soveltaen ehtoja (mukaan luettuina hinnat, tekniset standardit, eritelmät, laatu ja ylläpito), jotka ovat läpinäkyviä, taloudelliseen toteutettavuuteen nähden kohtuullisia ja riittävän eriteltyjä, jotta palveluntarjoajan ei tarvitse maksaa sellaisista verkkoelementeistä tai toiminnoista, joita se ei tarvitse palvelunsa tarjoamiseen; ja
- (c) käyttäjien enemmistölle tarjottujen verkon liityntäpisteiden lisäksi pyynnöstä myös muissa pisteissä sellaista maksua vastaan, joka perustuu tarvittavien lisätoimintojen rakentamiskustannuksiin.

2. Menettelyt, joilla yhteenliittäminen suureen palveluntarjoajaan toteutetaan, on julkistettava.

3. Suurten palveluntarjoajien on julkaistava joko yhteenliittämissopimuksensa tai, tapauksen mukaan, yhteenliittämistarjouksensa malli.

SERVIN.5.29 artikla: Pääsy suurten tarjoajien välttämättömiin laitteisiin

Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueen suuret palveluntarjoajat antavat välttämättömät laitteensa televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajien käyttöön kohtuullisin, läpinäkyvin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin yleisten televiestintäpalvelujen tarjoamista varten, paitsi silloin, kun tämä ei ole välttämätöntä tehokkaan kilpailun saavuttamiseksi televiestinnän

sääntelyviranomaisen keräämien tietojen ja suorittaman markkina-arvion perusteella. Suurten palveluntarjoajien välttämättömät laitteet voivat sisältää verkkoelementtejä, vuokrajohtopalveluja ja niihin liittyviä toimintoja.

SERVIN.5.30 artikla: Rajalliset resurssit

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että rajallisten voimavarojen, mukaan lukien radiotaajuudet, numerot ja reititysoikeudet, käyttöoikeudet jaetaan ja myönnetään viivytyksettä avoimella, objektiivisella, läpinäkyvällä, syrjimättömällä ja oikeasuhteisella tavalla ja ottaen huomioon yleishyödylliset tavoitteet. Käyttöoikeuksiin liittyvien menettelyjen, ehtojen ja velvoitteiden on perustuttava objektiivisiin, läpinäkyviin ja oikeasuhteisiin kriteereihin.
2. Jaettujen taajuusalueiden kulloinenkin käyttö on julkaistava, mutta yksityiskohtaisia tietoja julkishallinnon erityisiin käyttötarkoituksiin osoitetuista radiotaajuuksista ei edellytetä.
3. Osapuolet voivat soveltaa markkinaehtoista menettelytapaa taajuuksien osoittamiseen kaupallista käyttöä varten.
4. Osapuolet ymmärtävät, että osapuolen toimenpiteet taajuuksien jakamiseksi ja osoittamiseksi ja taajuuksien hallinta eivät sinänsä ole ristiriidassa SERVIN.2.2 [Markkinoille pääsy] ja 3.2 [Markkinoille pääsy] artiklan kanssa. Osapuolet säilyttävät oikeutensa ottaa käyttöön ja soveltaa taajuuksien hallintatoimia, jotka voivat rajoittaa televiestintäpalvelujen tarjoajien määrää, edellyttäen, että tässä noudatetaan tämän sopimuksen määräyksiä. Tähän oikeuteen sisältyy mahdollisuus jakaa taajuusalueita ottaen huomioon nykyiset ja tulevat tarpeet sekä taajuuksien saatavuus.

SERVIN.5.31 artikla: Yleispalvelu

1. Kummallakin osapuolella on oikeus määritellä, millaiset yleispalveluvelvoitteet se haluaa pitää voimassa ja päättää niiden soveltamisalasta ja täytäntöönpanosta.
2. Kumpikin osapuoli hallinnoi yleispalveluvelvollisuuksia oikeasuhteisella, läpinäkyvällä, objektiivisella ja syrjimättömällä tavalla, joka on neutraali kilpailun suhteen eikä aiheuta suurempaa rasitetta kuin mitä osapuolen määrittämä yleispalvelu edellyttää.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleispalvelun tarjoajien nimeämismenettelyt ovat avoimia kaikille julkisten televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoajille. Tällainen nimeäminen on tehtävä tehokkaalla, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä tavalla.
4. Jos osapuoli päättää suorittaa korvausta yleispalvelun tarjoajille, sen on varmistettava, että korvaus ei ylitä yleispalveluvelvoitteen aiheuttamia nettokustannuksia.

SERVIN.5.32 artikla: Numeron siirrettävyys

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleisten televiestintäpalvelujen tarjoajat mahdollistavat numeron siirrettävyyden kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

SERVIN.5.33 artikla: Avoin pääsy internetiin

1. Kumpikin osapuoli varmistaa lakiansa ja määräystensä puitteissa, että internetpalvelujen tarjoajat antavat kyseisten palvelujen käyttäjille mahdollisuuden

- (a) käyttää ja levittää tietoa ja sisältöä ja käyttää ja tarjota valitsemiaan sovelluksia ja palveluja, joita koskee syrjimätön, kohtuullinen, läpinäkyvä ja oikeasuhteinen verkonhallinta; ja
- (b) käyttää valitsemiaan laitteita, mikäli tällaiset laitteet eivät haittaa muiden laitteiden, verkon tai verkon kautta tarjottavien palvelujen turvallisuutta.

2. Selvyyden vuoksi todetaan, että tämän artiklan määräykset eivät estä osapuolia ottamasta käyttöön toimenpiteitä, joiden tarkoitus on suojata yleistä turvallisuutta verkon käyttäjien osalta.

SERVIN.5.34 artikla: Tietojen luottamuksellisuus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tarjoajat, jotka saavat tietoja toiselta tarjoajalta SERVIN.5.24 [Yhteenliittäminen], SERVIN.5.25 [Pääsy ja käyttö], SERVIN.5.28 [Yhteenliittäminen suurten palveluntarjoajien kanssa] ja SERVIN.5.29 [Pääsy suurten tarjoajien välttämättömiin laitteisiin] artiklan mukaisia järjestelyjä koskevien neuvottelujen myötä, käyttävät tällaisia tietoja ainoastaan siihen tarkoitukseen, johon ne on annettu, ja huolehtivat aina toimitettujen tai tallennettujen tietojen luottamuksellisuudesta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa julkisten televerkkojen ja -viestintäpalvelujen käytön aikana tapahtuneen viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuuden sillä edellytyksellä, ettei näitä toimenpiteitä sovelleta siten, että ne muodostaisivat palvelukaupassa keinon mielivaltaiselle tai perusteettomalle syrjinnälle tai peitetylle palvelukaupan rajoittamiselle.

SERVIN.5.35 artikla: Ulkomainen osakkeenomistus

Kun on kyse televerkkojen tai -viestintäpalvelujen tarjoamisesta sijoittumisen kautta, osapuoli ei aseta yhteisyritysvaatimuksia tai rajoita ulkomaisen pääoman määrää ulkomaisen osakkeenomistuksen enimmäisprosenttirajana tai ulkomaisen sijoituksen yksittäisenä tai yhteenlaskettuna arvona, sen estämättä, mitä SERVIN.2.7 artiklassa [Poikkeavat toimenpiteet ja poikkeukset] määrätään.

SERVIN.5.36 artikla: Kansainvälinen verkkovierailu²⁸

1. Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä edistääkseen kansainvälisten verkkovierailupalveluiden läpinäkyvää ja kohtuullista hinnoittelua, jotta voidaan tukea osapuolten välisen kaupan kasvua ja parantaa kuluttajien hyvinvointia

2. Osapuolet voivat päättää toteuttaa toimia tehostaakseen avoimuutta ja kilpailua kansainvälisten verkkovierailupalveluiden hintojen ja verkkovierailupalvelujen teknisten vaihtoehtojen osalta, esimerkiksi

- (a) varmistamalla, että tiedot vähittäishinnoista ovat helposti loppukäyttäjien saatavilla; ja

²⁸ Tätä artiklaa ei sovelleta Euroopan unionin sisäisiin verkkovierailupalveluihin, jotka ovat kaupallista matkaviestinpalvelua, jota tarjotaan kaupallisen sopimuksen mukaisesti yleisten televiestintäpalvelujen tarjoajien välillä ja jonka ansiosta loppukäyttäjä voi käyttää kotimaisella liittymällä varustettua mobiililaitetta tai muuta ääni-, data- tai viestipalveluihin käytävää laitetta muussa jäsenvaltiossa kuin se, jossa loppukäyttäjän kotimainen julkinen televerkko sijaitsee.

- (b) minimoimalla verkkovierailupalvelujen teknisiä vaihtoehtoja rajoittavat esteet, jolloin osapuolen alueelta toisen osapuolen alueella vierailevat loppukäyttäjät voivat saada käyttöönsä televiestintäpalveluita valitsemaansa laitetta käyttäen.

3. Kumpikin osapuoli kannustaa alueellaan toimivia yleisten televiestintäpalveluiden tarjoajia julkaisemaan tiedot kansainvälisten verkkovierailupalvelujen vähittäishinnoista sellaisten ääni-, data- ja tekstiviestipalveluiden osalta, joita ne tarjoavat toisen osapuolen alueella vieraileville loppukäyttäjilleen.

4. Tämän artiklan määräykset eivät velvoita osapuolta sääntelemään kansainvälisten verkkovierailupalvelujen hintoja tai ehtoja.

5 jakso: Rahoituspalvelut

SERVIN.5.37 artikla: Soveltamisala

1. Tätä jaksoa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat rahoituspalvelujen tarjoamiseen tämän osaston 1, 2, 3 ja 4 luvun ja tämän luvun 1 ja 2 jakson lisäksi.

2. Tätä jaksoa sovellettaessa SERVIN.1.2 artiklan [Määritelmät] f alakohdassa tarkoitettulla 'julkista valtaa käytettäessä toteutetulla toiminnalla' tarkoitetaan seuraavaa²⁹:

- (a) raha- tai valuuttakurssipolitiikkaan liittyvä keskuspankin tai rahaviranomaisen tai muun julkisen elimen toiminta;
- (b) lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään tai yleiseen eläkejärjestelmään kuuluva toiminta; ja
- (c) muu julkisen elimen toiminta, joka toteutetaan osapuolen tai sen julkisen elinten puolesta tai takaamana tai niiden rahoitusvaroja käyttäen.

3. Jos osapuoli sallii, että sen rahoituspalvelujen tarjoajat kilpaillen julkisen elimen tai rahoituspalvelujen tarjoajan kanssa toteuttavat jotakin tämän artiklan 2 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitettua toimintaa tämän jakson SERVIN.1.2 artiklan [Määritelmät] f alakohdan soveltamiseksi, 'julkista valtaa käytettäessä toteutettu toiminta' ei sisällä tällaista toimintaa.

4. SERVIN.1.2 artiklan [Määritelmät] a alakohtaa ei sovelleta tämän jakson soveltamisalaan kuuluviin palveluihin.

SERVIN.5.38 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'rahoituspalvelulla' mitä tahansa osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjoamaa rahoitusluonteista palvelua, ja siihen kuuluvat seuraavat toiminnot:

- i) vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

²⁹ Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä muutosta sovelletaan SERVIN.1.2 [Määritelmät] artiklan o alakohdassa tarkoitettuihin 'julkista valtaa käytettäessä tarjottaviin palveluihin', sillä sitä sovelletaan SERVIN.1.2 artiklan [Määritelmät] f alakohdassa tarkoitettuun 'julkista valtaa käytettäessä toteutettuun toimintaan'.

- A) ensivakuutus (mukaan luettuna rinnakkaisvakuutus):
 - aa) henkivakuutus;
 - bb) vahinkovakuutus;
 - B) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;
 - C) vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta; ja
 - D) vakuutusten liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskinarviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut;
- ii) pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja):
- A) talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanotto yleisöltä;
 - B) kaikenlaisen luotonanto, mukaan luettuina kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoimien rahoitus;
 - C) rahoitusleasing;
 - D) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut, mukaan luettuina luotto- ja maksukortit, matkasekit ja pankkivekselit;
 - E) takaukset ja sitoumukset;
 - F) kaupankäynti omaan tai asiakkaitten lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla välineillä:
 - (aa) rahamarkkinavälineet (mukaan lukien sekkit, vekselit ja talletustodistukset);
 - (bb) ulkomaanvaluutta;
 - (cc) johdannaistuotteet, esimerkiksi futuurit ja optiot;
 - (dd) valuuttakursseihin ja korkoihin liittyvät välineet, mukaan lukien sellaiset tuotteet kuin swap-sopimukset ja korkotermiinit,
 - (ee) siirrettävissä olevat arvopaperit; ja
 - (ff) muut siirtokelpoiset välineet ja rahoitusvarat, mukaan luettuina jalometalliharkot;
 - G) osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
 - H) välitystoiminta rahamarkkinoilla;

- I) omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;
 - J) rahoitusvaroihin, kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin siirtokelpoisiin välineisiin, liittyvät maksu- ja selvityspalvelut;
 - K) taloudellisten tietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja
 - L) neuvonta, välitys ja muut liitännäisrahoituspalvelut A–K alakohdassa lueteltujen toimintamuotojen osalta, mukaan lukien luottotiedot ja luottotietoanalyysit, investointeihin ja arvopaperisalkkuihin liittyvä tutkimus ja neuvonta, yritysostoihin sekä yritysten uudelleenjärjestelyyn ja strategiaan liittyvä neuvonta;
- (b) 'rahoituspalvelujen tarjoajalla' osapuolen luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka haluaa tarjota tai tarjoaa rahoituspalveluja, lukuun ottamatta julkisia elimiä;
- (c) 'uudella rahoituspalvelulla' rahoitusluonteista palvelua, jota mikään rahoituspalvelujen tarjoaja ei tarjoa osapuolen alueella mutta jota tarjotaan toisen osapuolen alueella, mukaan lukien palvelut, jotka liittyvät olemassa oleviin ja uusiin tuotteisiin tai tuotteen toimitustapaan;
- (d) 'julkisella elimellä' tarkoitetaan
- i) osapuolen julkisia viranomaisia, keskuspankkia tai rahaviranomaista taikka osapuolen omistuksessa tai määräysvallassa olevaa laitosta, jos sen pääasiallisena tehtävänä on hoitaa julkisia tehtäviä tai suorittaa julkishallintoon kuuluvia toimintoja, ei kuitenkaan laitosta, joka pääasiallisesti tarjoaa rahoituspalveluja kaupallisin ehdoin; tai
 - ii) näiden tehtävien osalta yksityistä elintä, joka hoitaa tehtäviä, joita yleensä hoitaa keskuspankki tai rahaviranomainen;
- (e) 'itsesääntelyorganisaatiolla' valtiosta riippumatonta elintä, mukaan lukien arvopaperi- tai futuuripörssiä tai arvopaperi- tai futuurimarkkinoita, selvitystoimistoa tai muuta organisaatiota tai yhdistystä, joka käyttää omaa tai sille valtion-, alue- tai paikallishallinnolta taikka viranomaisilta siirrettyä sääntely- tai valvontavaltaa rahoituspalvelujen tarjoajiin nähden.

SERVIN.5.39 artikla: Vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskeva poikkeus

1. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä toiminnan vakauteen liittyvistä syistä³⁰ esimerkiksi:

- (a) suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutuksenottajia tai henkilöitä, joiden omaisuudenhoidosta vastaa rahoituspalvelujen tarjoaja; tai

³⁰ Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä ei estä osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toiminnan vakauteen liittyvistä syistä toimenpiteitä, jotka koskevat toisen osapuolen oikeushenkilöiden sen alueelle perustamia sivuliikkeitä.

(b) varmistaa osapuolen rahoitusjärjestelmän luotettavuuden ja vakauden.

2. Jos tällaiset toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen määräysten mukaisia, niitä ei saa käyttää keinona välttää osapuolelle tämän sopimuksen määräysten mukaisesti kuuluvia sitoumuksia tai velvoitteita.

SERVIN.5.40 artikla: Tietojen luottamuksellisuus

Rajoittamatta kolmannen osan [Lainvalvonta ja rikosoikeudellinen yhteistyö] soveltamista, tämän sopimuksen määräyksiä ei saa tulkita siten, että osapuoli olisi velvoitettu paljastamaan yksittäisten kuluttajien liiketoimiin ja tileihin liittyviä tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai yksityisiä tietoja.

SERVIN.5.41 artikla: Kansainväliset standardit

Osapuolet pyrkivät parhaansa mukaan varmistamaan, että rahoituspalvelujen toimialan sääntelyä ja valvontaa, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjumista sekä veropetosten ja veronkierron torjumista koskevat kansainvälisesti hyväksytyt standardit pannaan täytäntöön ja niitä sovelletaan sen alueella. Tällaisia kansainvälisesti hyväksytyjä standardeja ovat muun muassa standardit, joita ovat hyväksyneet G20-ryhmä, finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmä, Baselin pankkivalvontakomitea (etenkin "Core Principle for Effective Banking Supervision" – pankkivalvonnassa noudatettavat perusperiaatteet), kansainvälinen vakuutusvalvojien järjestö (etenkin "Insurance Core Principles" – vakuutusalan perusperiaatteet), kansainvälinen arvopaperimarkkinavalvojien yhteisö (etenkin "Objectives and Principles of Securities Regulation" – arvopaperikaupan sääntelyn tavoitteet ja periaatteet), rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastainen toimintaryhmä sekä verotusta koskevaa avoimuutta ja tietojenvaihtoa käsittelevä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön maailmanlaajuinen foorumi.

SERVIN.5.42 artikla: Osapuolen alueella uudet rahoituspalvelut

1. Kumpikin osapuoli sallii alueelleen sijoittautuneen toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjota samantyyppisiä uusia rahoituspalveluja kuin ne, joita osapuolen omat rahoituspalvelujen tarjoajat saavat sen lainsäädännön mukaisesti tarjota vastaavissa olosuhteissa, sillä edellytyksellä, että uusi rahoituspalvelu ei edellytä uutta lainsäädäntöä tai nykyisen lainsäädännön muuttamista. Tätä ei sovelleta toisen osapuolen sivuliikkeisiin, jotka on perustettu osapuolen alueelle.

2. Osapuoli voi määrätä sen institutionaalisen ja oikeudellisen muodon, jonka kautta palvelua voidaan tarjota, ja se voi vaatia lupaa palvelun tarjoamiseen. Jos lupa vaaditaan, päätös siitä on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa, ja lupa voidaan evätä vain toiminnan vakauten liittyvistä syistä.

SERVIN.5.43 artikla: Itsesääntelyorganisaatiot

Kun osapuoli edellyttää toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajalta liittymistä tai osallistumista tai pääsyä johonkin itsesääntelyelimeen, jotta se voi tarjota rahoituspalveluja sen alueella, osapuoli varmistaa, että kyseinen itsesääntelyorganisaatio noudattaa SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu], SERVIN.2.4 [Suosituimmuuskohtelu], SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu] ja SERVIN.3.5 [Suosituimmuuskohtelu] artiklan mukaisia velvollisuuksia.

SERVIN.5.44 artikla: Selvitys- ja maksujärjestelmät

Niillä ehdoilla ja edellytyksillä, joilla myönnetään kansallinen kohtelu, kumpikin osapuoli sallii alueelleen sijoittautuneiden toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajille pääsyn julkisten elinten ylläpitämiin maksu- ja selvitysjärjestelmiin sekä sellaisiin virallisiin rahoitus- ja jälleenrahoitusmahdollisuuksiin, jotka ovat käytettävissä tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä. Tällä artiklalla ei anneta pääsyä osapuolen viimesijaisen lainaajan rahoitusmahdollisuuksiin ('lender of last resort').

6 jakso: Kansainväliset meriliikennepalvelut

SERVIN.5.45 artikla: Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä jaksoa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoamiseen, 1, 2, 3 ja 4 luvun sekä tämän luvun 1 jakson lisäksi.
2. Tässä jaksossa ja tämän osaston 1, 2, 3 ja 4 luvussa tarkoitetaan:
 - (a) 'kansainvälisillä meriliikennepalveluilla' matkustajien tai rahdin kuljettamista merialuksilla yhden osapuolen sataman ja toisen osapuolen tai kolmannen maan sataman välillä, tai eri jäsenvaltioiden satamien välillä, mukaan lukien suora sopimusta muiden liikennepalvelujen tarjoajien kanssa ovelta ovelle -kuljetuksen tai multimodaalisen kuljetuksen tarjoamiseksi yhdellä kuljetusasiakirjalla, mutta ei tällaisten muiden liikennepalvelujen tarjoamisoikeutta;
 - (b) 'ovelta ovelle -kuljetuksella tai multimodaalisella kuljetuksella' kansainvälisen rahdin kuljettamista ainoastaan yhdellä kuljetusasiakirjalla käyttäen useampaa kuin yhtä kuljetusmuotoa ja siten, että kuljetukseen sisältyy kansainvälinen meriosuus;
 - (c) 'kansainvälisellä rahdilla' rahtia, jota kuljetetaan yhden osapuolen sataman ja toisen osapuolen tai kolmannen maan sataman välillä, tai eri jäsenvaltioiden satamien välillä;
 - (d) 'meriliikenteen liitännäispalveluilla' meriliikenteen lastinkäsittelypalveluja, tulliselvityspalveluja, konttiasema- ja varastopalveluja, varustamon edustajan palveluja ja meriliikenteen huolintapalveluja sekä varastointipalveluja;
 - (e) 'meriliikenteen lastinkäsittelypalveluilla' ahtausyritysten, myös terminaalien operaattoreiden, harjoittamaa toimintaa, mutta siihen ei sisälly satamatyöläisten välitön toiminta, jos työvoima on järjestetty ahtausyrityksistä tai terminaalien operaattoriyrityksistä riippumattomasti. Tähän sisältyvät seuraavien vaiheiden järjestely ja valvonta:
 - i) lastin lastaaminen alukseen tai purkaminen aluksesta;
 - ii) lastin kiinnittäminen tai irrottaminen; ja
 - iii) lastin vastaanottaminen tai toimittaminen ja säilyttäminen ennen laivausta tai purkamisen jälkeen;
 - (f) 'tulliselvityspalveluilla' toimia, jotka koostuvat rahdin tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen liittyvien tullimuodollisuuksien täyttämisestä toisen osapuolen puolesta riippumatta siitä, ovatko nämä palvelut kyseisen palvelujen tarjoajan päätoimi vai sen päätoimialaa täydentävä muu toimintamuoto;
 - (g) 'konttiasema- ja varastopalveluilla' konttien säilyttämistä, pakkaamista, purkamista tai korjaamista sekä niiden saattamista liikennekelpoisiksi joko satama-alueilla tai sisämaassa;

- (h) 'varustamon edustajan palveluilla' yhden tai useamman linjavarustamon tai laivayhtiön kaupallisten etujen edustamista tietyllä maantieteellisellä alueella seuraavissa tarkoituksissa:
- i) i) meriliikenteen ja siihen liittyvien oheispalvelujen markkinointiin ja myyntiin liittyvät toimet hinnoittelusta laskutukseen, konossementtien laatiminen linjavarustamojen tai laivayhtiöiden puolesta, tarvittavien oheispalvelujen ostaminen ja jälleenmyynti, asiakirjojen laatiminen ja liiketoimintaa koskevien tietojen toimittaminen; ja
 - ii) aluksen satamassakäynnin järjestäminen tai rahdin haltuunotto tarvittaessa linjavarustamon tai laivayhtiön puolesta;
- (i) 'syöttöliikennepalveluilla' kansainvälisen rahdin esi- ja jatkokuljetusta meriteitse, mukaan lukien konttien, kappaletavaran ja kuivan tai nestemäisen irtorahdin kuljetus, osapuolen alueella sijaitsevien satamien välillä edellyttäen, että kyseinen kansainvälinen rahti on kyseisen osapuolen alueen ulkopuolella "matkalla" eli suuntaamassa määränpäähän tai tulossa lastaussatamasta, sanotun kuitenkin rajoittamatta sitä, mitä asianomaisessa kansallisessa lainsäädännössä pidetään kabotaasina;
- (j) 'merihuolintapalveluilla' laivauksen järjestämistä ja seuranta laivaajan puolesta järjestämällä kuljetus- ja tarvittavat oheispalvelut, laatimalla tarvittavat asiakirjat ja toimittamalla tarvittavat liiketoimintatiedot;
- (k) 'satamapalveluilla' merisatama-alueella tai tällaiselle alueelle johtavalla vesiväylällä sataman hallintoelimen, sen alihankkijoiden tai muiden palveluntarjoajien tarjoamia palveluja rahdin tai matkustajien kuljetuksen tukemiseksi; ja
- (l) 'varastointipalveluilla' jäähdytettyjen tai jäädytettyjen tavaroiden varastointipalveluja ja nesteiden tai kaasujen irtovarastointipalveluja sekä muita varastointipalveluja.

SERVIN.5.46 artikla: Velvollisuudet

1. Rajoittamatta poikkeavien tai muiden SERVIN.2.7 [Poikkeavat toimenpiteet ja poikkeukset] ja 3.6 [Poikkeavat toimenpiteet] artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamista kumpikin osapuoli soveltaa periaatetta, jonka mukaan kansainvälisille meriliikennemarkkinoille ja meriliikenteeseen on rajoittamaton pääsy kaupallisin ehdoin ja syrjimättömästi:
- (a) myöntämällä toisen osapuolen lipun alla purjehtiville tai toisen osapuolen palveluntarjoajien liikennöimille aluksille yhtä edullisen kohtelun kuin omille aluksilleen muun muassa seuraavien osalta:
- i) satamiin pääsy;
 - ii) satamainfrastruktuurin käyttö;
 - iii) meriliikenteen tukipalvelujen käyttö; ja
 - iv) tullipalvelut ja laituripaikat sekä lastausta ja purkamista varten osoitettavat tilat ja välineet; niistä johtuvat maksut ja palkkiot mukaan lukien;
- (b) antamalla toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajien saataville ehdoin ja edellytyksin, jotka ovat sekä kohtuullisia että syrjimättömiä ja vähintään yhtä edullisia kuin ne, joita sovelletaan sen omiin tarjoajiin tai aluksiin tai kolmannen maan aluksiin tai tarjoajiin

(mukaan lukien maksut ja palkkiot, tarjottavan palvelun määrittely ja laatu), seuraavat satamapalvelut: luotsaaminen, hinaus ja vetoapu, muonitus, polttoaineen ja veden toimitus, jätehuolto ja painolastin hävittäminen, satamakapteenipalvelut, navigointilaitteet, korjausvälineet hätätapauksia varten, ankkurointi, ankkuripaikka ja kiinnittämis- ja irrottamispalvelut ja alusten käytön kannalta tärkeät maissa sijaitsevat viestintä-, vesi-, sähkö- ja muut vastaavat palvelut;

- (c) sallimalla toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajien, tarvittaessa toimivaltaisen viranomaisen luvalla, siirtää omistamiaan tai vuokraamiaan tyhjiä kontteja, joita ei kuljeteta lastina maksua vastaan, Yhdistyneen kuningaskunnan satamien välillä tai jäsenvaltion satamien välillä; ja
- (d) sallimalla toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajien tarjota syöttöliikennepalveluja Yhdistyneen kuningaskunnan satamien välillä tai jäsenvaltion satamien välillä tarvittaessa toimivaltaisen viranomaisen luvalla.

2. Soveltaessaan 1 kohdassa tarkoitettua periaatetta osapuolet

- (a) eivät ota käyttöön tulevaisuudessa, kolmansien maiden kanssa kansainvälisistä meriliikennepalveluista tehtävissä sopimuksissa lastinjakojärjestelyjä, kuivan ja nestemäisen irtolastin kuljetukset ja linjaliikenne mukaan luettuina, ja lopettavat kohtuullisen ajan kuluessa tällaiset lastinjakojärjestelyt, jos niitä on aiemmissa sopimuksissa;
- (b) eivät ota käyttöön tai pidä voimassa toimenpidettä, jossa edellytetään, että kaikki kansainvälinen lasti tai osa siitä on kuljetettava kyseiseen osapuoleen rekisteröidyillä taikka kyseisen osapuolen luonnollisten henkilöiden omistuksessa tai määräysvallassa olevilla aluksilla;
- (c) poistavat kaikki yksipuoliset toimenpiteet tai hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, jotka voisivat rajoittaa peitellysti kansainvälisten merikuljetuspalvelujen vapaata tarjoamista tai vaikuttaa niihin syrjivästi, ja pidättäytyvät ottamasta tällaisia käyttöön; ja
- (d) eivät estä toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoajia tekemästä suoraan sopimuksia muiden kuljetuspalveluiden tarjoajien kanssa ovelta ovelle -kuljetusta tai multimodaalista kuljetusta varten.

7 jakso: Lakiasiainpalvelut

SERVIN.5.47 artikla: Soveltamisala

1. Tätä jaksoa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat määrättyjen lakiasiainpalvelujen tarjoamiseen tämän osaston 1, 2, 3 ja 4 luvun ja tämän luvun 1 ja 2 jakson lisäksi.
2. Tämän jakson määräykset eivät vaikuta osapuolen oikeuteen säännellä ja valvoa määrättyjen oikeudellisten palvelujen tarjontaa alueellaan syrjimättömällä tavalla.

SERVIN.5.48 artikla: Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan:

- a) 'määrätyillä lakiasiainpalveluilla' lakiasiainpalveluja, jotka liittyvät oman lainkäyttöalueen lakiin ja kansainväliseen julkisoikeuteen, lukuun ottamatta unionin oikeutta;

- b) 'omalla lainkäyttöalueella' jäsenvaltion tai Yhdistyneen kuningaskunnan lainkäyttöaluetta (tai sen osaa), jossa oikeusalan ammattilainen on saanut oman lainkäyttöalueen ammattinimikkeen tai, jos oikeusalan ammattilainen on saanut oman lainkäyttöalueen ammattinimikkeen useammalla kuin yhdellä lainkäyttöalueella, mitä tahansa näistä lainkäyttöalueista;
- c) 'oman lainkäyttöalueen lailla' asianajajan oman lainkäyttöalueen³¹ lakia;
- d) 'oman lainkäyttöalueen ammattinimikkeellä'
 - i) kun kyseessä on unionin oikeusalan ammattilainen, jäsenvaltiossa hankittua ammattinimikettä, joka oikeuttaa oikeudellisten palvelujen tarjoamiseen kyseisessä jäsenvaltiossa; tai
 - ii) kun kyseessä on Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusalan ammattilainen, ammattinimikettä *advocate*, *barrister* tai *solicitor*, joka oikeuttaa oikeudellisten palvelujen tarjoamiseen jollakin Yhdistyneen kuningaskunnan lainkäyttöalueella;
- e) 'oikeusalan ammattilaisella'
 - i) unionin luonnollista henkilöä, jolla on jäsenvaltiossa lupa tarjota lakiasiainpalveluja oman lainkäyttöalueen ammattinimikkeellä; tai
 - ii) Yhdistyneen kuningaskunnan luonnollista henkilöä, jolla on jollakin Yhdistyneen kuningaskunnan lainkäyttöalueella lupa tarjota lakiasiainpalveluja oman lainkäyttöalueen ammattinimikkeellä;
- f) 'toisen osapuolen oikeusalan ammattilaisella'
 - i) kun 'toinen osapuoli' on unioni, e alakohdan i alakohdassa tarkoitettua oikeusalan ammattilaista; tai
 - ii) kun 'toinen osapuoli' on Yhdistynyt kuningaskunta, e alakohdan ii alakohdassa tarkoitettua oikeusalan ammattilaista; ja
- g) 'lakiasiainpalveluilla' seuraavia palveluja:
 - i) oikeudelliset neuvontapalvelut; ja
 - ii) oikeudelliset välimies-, välitys- ja sovittelupalvelut (lukuun ottamatta SERVIN.4.1 artiklassa [Soveltamisala ja määritelmät] tarkoitettuja luonnollisten henkilöiden suorittamia palveluja).³²

'Lakiasiainpalveluihin' eivät kuulu julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, "huissiers de justice" ja muut "officiers publics et ministériels") tarjoama oikeudellinen edustus osapuolen hallintovirastoissa, tuomioistuimissa ja muissa lainsäädännön

³¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä osastoa sovellettaessa Euroopan unionin oikeus on osa SERVIN.5.48 [Määritelmät] artiklan e alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen oikeusalan ammattilaisten oman oikeudenkäyttöalueen lakia.

³² Oikeudellisilla välimies-, välitys- ja sovittelupalveluilla tarkoitetaan välimiehelle, välittäjälle tai sovittelijalle esitettävien asiakirjojen valmistelua ja valmistautumista ja saapumista välimiehen, välittäjän tai sovittelijan kuultavaksi lain soveltamista ja tulkintaa koskevissa riidoissa. Se ei kata välimies-, välitys- ja sovittelupalveluja sellaisissa riita-asioissa, joihin ei liity lain soveltamista ja tulkintaa ja jotka kuuluvat liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyviin palveluihin. Se ei myöskään sisällä välimiehenä, välittäjänä tai sovittelijana toimimista. Alaryhmänä kansainvälisillä välimies-, välitys- tai sovittelupalveluilla tarkoitetaan samoja palveluja silloin, kun riidassa on osapuolia kahdesta tai useammasta maasta.

mukaisesti perustetuissa virallisissa lautakunnissa tai tarjoamat oikeudelliset neuvontapalvelut ja oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut sekä hallituksen virallisella säädöksellä nimitettyjen haastemiesten tarjoamat palvelut.

SERVIN.5.49 artikla: Velvollisuudet

1. Osapuoli sallii toisen osapuolen oikeusalan ammattilaisen tarjota alueellaan määrättyjä lakiasianpalveluja kyseisen oikeusalan ammattilaisen oman lainkäyttöalueen ammattinimikkeellä SERVIN 2.2 [Markkinoille pääsy], SERVIN 2.3. [Kansallinen kohtelu], SERVIN 3.2 [Markkinoille pääsy], SERVIN 3.4. [Kansallinen kohtelu] ja SERVIN 4.4 [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] artiklan mukaisesti.
2. Jos osapuoli (vastaanottava lainkäyttöalue) edellyttää rekisteröitymistä alueellaan edellytyksenä sille, että toisen osapuolen oikeusalan ammattilainen voi tarjota määrättyjä lakiasianpalveluja 1 kohdan nojalla, tällaista rekisteröintiä koskevat vaatimukset ja menettelyt eivät saa
 - (a) olla epäedullisempia kuin ne, joita sovelletaan kolmannen maan luonnolliseen henkilöön, joka tarjoaa kolmannen maan lakiin tai kansainväliseen julkisoikeuteen liittyviä lakiasianpalveluja kyseisen henkilön kolmannen maan ammattinimikkeellä vastaanottavan lainkäyttöalueen alueella; eivätkä
 - (b) muodostaa tai vastata vaatimusta hankkia vastaanottavan lainkäyttöalueen oikeusalan ammattilaisen pätevyys tai lupa sen ammattinimikkeen käyttöön.
3. Seuraavaa 4 kohtaa sovelletaan määrättyjen lakiasianpalvelujen tarjoamiseen 1 kohdan nojalla sijoittautumisen kautta.
4. Osapuoli sallii toisen osapuolen oikeushenkilön perustaa alueelleen sivuliikkeen, jonka kautta 1 kohdan nojalla tarjotaan määrättyjä lakiasianpalveluja³³ tämän osaston 2 luvun [Sijoitustoiminnan vapauttaminen] mukaisesti ja siinä määrättyin edellytyksin. Tämä ei vaikuta vaatimuksiin, joiden mukaan tietyllä prosenttiosuudella oikeushenkilön osakkeenomistajista, omistajista, osakkaista tai johtajista on oltava pätevyys harjoittaa esimerkiksi lakimiehen tai kirjanpitäjän ammattia tai heidän on toimittava tällaisessa ammatissa.

SERVIN.5.50 artikla: Poikkeavat toimenpiteet

1. Edellä olevaa 5.49 [Velvollisuudet] artiklaa ei sovelleta seuraaviin:
 - a) osapuolen voimassa oleva poikkeava toimenpide seuraavilla tasoilla:
 - i) Euroopan unioni:
 - A) unioni, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään;
 - B) jäsenvaltion valtionhallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään;
 - C) jäsenvaltion aluehallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa unionin luettelossa esitetään; tai

³³ Selvyyden vuoksi todetaan, että tätä kohtaa sovellettaessa 'määrätyillä lakiasianpalveluilla' tarkoitetaan unionissa tarjottavien palvelujen osalta lakiasianpalveluja, jotka liittyvät Yhdistyneen kuningaskunnan tai sen osan lainsäädäntöön sekä kansainväliseen julkisoikeuteen (unionin oikeutta lukuun ottamatta), ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta lakiasianpalveluja, jotka liittyvät jäsenvaltioiden lainsäädäntöön (unionin oikeus mukaan lukien) ja kansainväliseen julkisoikeuteen (unionin oikeutta lukuun ottamatta).

D) muu kuin C alakohdassa tarkoitettu paikallishallinto; ja

ii) Yhdistynyt kuningaskunta:

A) valtionhallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa Yhdistyneen kuningaskunnan luettelossa esitetään;

B) aluehallinto, kuten liitteessä SERVIN-1 [Voimassa olevat toimenpiteet] olevassa Yhdistyneen kuningaskunnan luettelossa esitetään; tai

C) paikallishallinto;

b) a alakohdassa tarkoitettua poikkeavaa toimenpiteen jatkaminen tai nopea uusiminen; tai

c) edellä a ja b alakohdassa tarkoitettua poikkeavaa toimenpiteen muutos siltä osin kuin se ei vähennä toimenpiteen yhdenmukaisuutta SERVIN.5.49 [Velvollisuudet] kanssa verrattuna välittömästi ennen muutosta vallinneeseen tilanteeseen.

2. SERVIN.5.49 [Velvollisuudet] artiklaa ei sovelleta osapuolen toimenpiteeseen, joka on tämän osaston liitteessä SERVIN-2 [Tulevat toimenpiteet] mainitun toimialan, toimialan osan tai toiminnon osalta määritettyjen varaumien, ehtojen tai rajoitusten mukainen.

3. Tätä jaksoa sovelletaan liitteen SERVIN-4 [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] soveltamista rajoittamatta.

III OSASTO: SÄHKÖINEN KAUPANKÄYNTI

1 luku: Yleiset määräykset

DIGIT.1 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on helpottaa sähköistä kaupankäyntiä, puuttua perusteettomiin sähköisesti käytävän kaupan esteisiin ja varmistaa avoin, turvallinen ja luotettava verkkoympäristö yrityksille ja kuluttajille.

DIGIT.2 artikla: Soveltamisala

1. Tätä osastoa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat sähköisesti käytävään kauppaan.
2. Tätä osastoa ei sovelleta audiovisuaalisen alan palveluihin.

DIGIT.3 artikla: Oikeus sääntelyyn

Osapuolet vahvistavat uudelleen oikeuden toteuttaa alueillaan sääntelyä oikeutettujen politiikan tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten kansanterveyden, sosiaalipalvelujen, julkisen koulutuksen, turvallisuuden, ympäristön, ilmastonmuutos mukaan lukien, tai yleisen moraalin suojelemiseksi, sosiaalista suojelua tai kuluttajansuojaa, yksityisyyden suojaa ja tietosuojaa varten tai kulttuurin monimuotoisuuden edistämiseksi ja suojelemiseksi.

DIGIT.4 artikla: Poikkeukset

Selvyyden vuoksi todetaan, että tämän osaston määräykset eivät estä osapuolia ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä EXC.1 artiklan [Yleiset poikkeukset], EXC.4 artiklan [Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset] ja SERVIN.5.39 artiklan [Vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskeva poikkeus] mukaisesti niissä esitettyjen yleisen edun mukaisten syiden perusteella.

DIGIT.5 artikla: Määritelmät

1. Tämän otsakkeen II osaston [Palvelut ja investoinnit] SERVIN.1.2 artiklan [Määritelmät] määritelmiä sovelletaan tähän osastoon.
2. Tässä osastossa tarkoitetaan:
 - (a) 'kuluttajalla' ketä tahansa luonnollista henkilöä, joka käyttää yleistä televiestintäpalvelua muihin kuin ammatillisiin tarkoituksiin;
 - (b) 'suoramarkkinointiviestinnällä' mitä tahansa kaupallisen mainonnan muotoa, jossa luonnollinen tai oikeushenkilö lähettää markkinointiviestejä suoraan käyttäjälle yleisen televiestintäpalvelun kautta, ja se kattaa vähintään sähköpostin ja teksti- ja multimediatelevisiiviestit (SMS ja MMS);
 - (c) 'sähköisellä varmennuksella' sähköistä prosessia, jonka avulla voidaan varmistaa:
 - (i) luonnollisen tai oikeushenkilön sähköinen tunnistaminen, tai
 - (ii) sähköisessä muodossa olevan tiedon alkuperä ja koskemattomuus;

- (d) 'sähköisellä rekisteröidyllä jakelupalvelulla' palvelua, jonka avulla tietoa voidaan siirtää sähköisesti kolmansien osapuolten välillä ja joka antaa siirretyn tiedon käsittelyyn liittyviä todisteita, muun muassa vahvistuksen tietojen lähettämisestä ja vastaanottamisesta, ja joka suojaa siirretyt tiedot häviämisen, varkauden, vaurioitumisen tai luvattomien muutosten riskiltä;
- (e) 'sähköisellä leimalla' sähköisessä muodossa olevaa, oikeushenkilön käyttämää tietoa, joka on liitetty tai joka loogisesti liittyy muuhun sähköisessä muodossa olevaan tietoon viimeksi mainitun tiedon alkuperän ja eheyden varmistamiseksi;
- (f) 'sähköisellä allekirjoituksella' sähköisessä muodossa olevaa tietoa, joka on liitetty tai joka loogisesti liittyy muuhun sähköisessä muodossa olevaan tietoon:
 - (i) jota luonnollinen henkilö käyttää siihen liittyvän sähköisessä muodossa olevan tiedon hyväksymiseen; ja
 - (ii) joka on liitetty kohteenaan olevaan sähköisessä muodossa olevaan tietoon siten, että tiedon mahdollinen myöhempi muuttaminen voidaan havaita.
- (g) 'sähköisellä aikaleimalla' sähköisessä muodossa olevia tietoja, jotka sitovat muut sähköisessä muodossa olevat tiedot tiettyyn ajankohtaan ja muodostavat todisteen viimeksi mainittujen tietojen olemassaolosta kyseisenä ajankohtana;
- (h) 'sähköisellä luottamuspalvelulla' sähköistä palvelua, joka koostuu:
 - (i) sähköisten allekirjoitusten, sähköisten leimojen, sähköisten aikaleimojen, sähköisten rekisteröityjen jakelupalvelujen ja kyseisiin palveluihin liittyvien varmenteiden luomisesta, tarkastamisesta ja validoinnista;
 - (ii) verkkosivustojen todentamisen varmenteiden luomisesta, tarkastamisesta ja validoinnista; tai
 - (iii) sähköisten allekirjoitusten, leimojen tai kyseisiin palveluihin liittyvien varmenteiden säilyttämisestä;
- (i) 'julkisen sektorin tiedoilla' tietoja, jotka omistaa tai joita pitää halussaan mikä tahansa julkishallinnon taso tai valtiosta riippumaton elin käyttäessään minkä tahansa julkishallinnon tason sille siirtämään toimivaltaa;
- (j) 'yleisellä televiestintäpalvelulla' mitä tahansa yleisesti tarjottavaa televiestintäpalvelua;
- (k) 'käyttäjällä' mitä tahansa luonnollista tai oikeushenkilöä, joka käyttää yleistä televiestintäpalvelua.

2 luku: Tietovirrat ja henkilötietojen suoja

DIGIT.6 artikla: Rajat ylittävät tietovirrat

1. Osapuolet sitoutuvat varmistamaan rajat ylittävät tietovirrat helpottaakseen kaupankäyntiä digitaalitaloudessa. Tämän vuoksi rajat ylittäviä tietovirtoja osapuolten välillä ei saa rajoittaa siten, että osapuoli

- (a) edellyttää osapuolen alueella sijaitsevien laskentakeskusten tai verkkoelementtien käyttöä käsittelyyn, myöskään määräämällä käyttämään osapuolen alueella sertifioituja tai hyväksytyjä laskentakeskuksia tai verkkoelementtejä;
- (b) vaatii tietoja säilytettävän osapuolen alueella tallentamista tai käsittelyä varten;
- (c) kieltää tallentamisen tai käsittelyn toisen osapuolen alueella; tai
- (d) asettaa tiedon rajatylittävän siirtämisen ehdoksi laskentakeskusten tai verkkoelementtien käytön osapuolten alueella tai tietojen säilyttämisen osapuolten alueella.

2. Osapuolet seuraavat tämän määräyksen täytäntöönpanoa ja arvioivat sen toimivuutta kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Osapuoli voi milloin tahansa ehdottaa toiselle osapuolelle 1 kohdassa lueteltujen rajoitusten luettelon tarkistamista. Tällaiseen pyyntöön on suhtauduttava myönteisesti.

DIGIT.7 artikla: Henkilötietojen ja yksityisyyden suoja

- 1. Kumpikin osapuoli tunnustaa, että yksilöillä on oikeus henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan ja että tätä koskevat tiukat vaatimukset lisäävät luottamusta digitaalitalouteen ja edistävät kaupan kehitystä.
- 2. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa, myös rajat ylittävien tiedonsiirtojen osalta, edellyttäen, että osapuolen lainsäädännössä säädetään välineistä, jotka mahdollistavat siirrot siirrettyjen tietojen suojaamista koskevin yleisesti sovellettavin edellytyksin³⁴.
- 3. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kaikista 2 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä, jotka se ottaa käyttöön tai pitää voimassa.

3 luku: Erityiset määräykset

DIGIT.8 artikla: Sähköisiä siirtoja koskevat tullit

- 1. Sähköisiä siirtoja pidetään tämän otsakkeen II osastossa [Palvelut ja investoinnit] tarkoitettujen palvelujen tarjoamisena.
- 2. Osapuolet eivät ota käyttöön sähköisiä siirtoja koskevia tulleja.

DIGIT.9. artikla: Ei ennakkolupaa

- 1. Osapuoli ei vaadi ennakkolupaa palvelun tarjoamiseen sähköisin keinoin pelkästään sen perusteella, että palvelua tarjotaan verkossa, eikä aseta tai pidä voimassa mitään muuta vaikutukseltaan vastaavaa vaatimusta.

Palvelu tarjotaan verkossa, kun se tarjotaan sähköisin keinoin ja ilman, että osapuolet ovat paikalla yhtä aikaa.

³⁴ Selvyyden vuoksi todetaan, että 'yleisesti sovellettavilla edellytyksillä' tarkoitetaan objektiivisesti muotoiltuja edellytyksiä, joita sovelletaan horisontaalisesti määrittelemättömään määrään talouden toimijoita ja jotka näin ollen kattavat monenlaisia tilanteita ja tapauksia.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta televiestintäpalveluihin, lähetyspalveluihin, rahapelipalveluihin, oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin tai notaarien tai vastaavien ammatinharjoittajien palveluihin sikäli kun niillä on suora ja nimenomainen yhteys julkisen vallan käyttämiseen.

DIGIT.10 artikla: Sopimusten tekeminen sähköisessä muodossa

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sopimuksia voidaan tehdä sähköisessä muodossa ja että sen lainsäädäntö ei estä sähköisessä muodossa tehtyjen sopimusten käyttöä eikä johda siihen, että sopimuksilta puuttuisi oikeusvaikutukset ja ne olisivat pätemättömiä vain sillä perusteella, että ne on tehty sähköisessä muodossa.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta seuraaviin:

- (a) lähetyspalvelut;
- (b) rahapelipalvelut;
- (c) oikeudelliset edustuspalvelut;
- (d) notaarien tai vastaavien ammatinharjoittajien palvelut, joilla on suora ja nimenomainen yhteys julkisen vallan käyttämiseen;
- (e) sopimukset, jotka edellyttävät henkilökohtaista todistamista;
- (f) sopimus, joilla luodaan tai siirretään oikeuksia kiinteään omaisuuteen;
- (g) sopimukset, jotka lain mukaan edellyttävät tuomioistuimen, viranomaisten tai julkista valtaa käyttävien ammatinharjoittajien myötävaikutusta;
- (h) henkilöiden muutoin kuin elinkeino- tai ammattitoiminnassa myöntämät henkilö- ja esinevakuussopimukset; tai
- (i) perhe- tai jäämistöoikeudelliset sopimukset.

DIGIT.11 artikla: Sähköinen todentaminen ja sähköiset luottamuspalvelut

1. Osapuoli ei saa kieltää sähköisen asiakirjan, sähköisen allekirjoituksen, sähköisen leiman tai sähköisen aikaleiman tai sähköistä rekisteröityä jakelupalvelua käyttäen lähetetyn ja vastaanotetun tiedon oikeusvaikutuksia ja hyväksyttävyyttä todisteena oikeudellisissa menettelyissä pelkästään sillä perusteella, että se on sähköisessä muodossa.

2. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla:

- (a) kielletään sähköisen liiketoimen osapuolia yhdessä määrittämästä asianmukaisia sähköisiä todentamismenetelmiä liiketoimeen varten; tai
- (b) evätään sähköisten liiketoimien osapuolilta mahdollisuus osoittaa oikeus- tai hallintoviranomaisille, että sähköisen todentamisen tai sähköisen luottamuspalvelun käyttö kyseisessä liiketoimessa täyttää sovellettavat lakisääteiset vaatimukset.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, osapuoli voi edellyttää, että tiettyyn ryhmään kuuluvien liiketoimien osalta sähköisen todentamisen menetelmän tai sähköisen luottamuspalvelun

varmentaa sen lainsäädännön mukaisesti akkreditoitu viranomainen tai että se täyttää tietyt suorituskykyvaatimukset, joiden on oltava objektiivisia, läpinäkyviä ja syrjimättömiä ja liittyttävä ainoastaan kyseisten liiketoimien ryhmän erityispiirteisiin.

DIGIT.12 artikla: Lähdekoodin siirto tai sen saanti

1. Osapuoli ei vaadi toisen osapuolen luonnollisen tai oikeushenkilön omistaman ohjelmiston lähdekoodin siirtoa tai sen saantia.
2. Selkeyden vuoksi todetaan, että
 - (a) edellä DIGIT.4 artiklassa [Poikkeukset] tarkoitettuja yleisiä poikkeuksia, turvallisuuteen perustuvia poikkeuksia ja vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskevia poikkeuksia sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka on hyväksytty tai pidetty voimassa varmentamismenettelyn osalta; ja
 - (b) tämän artiklan 1 kohtaa ei sovelleta lähdekoodin vapaaehtoiseen siirtämiseen tai sen saannin mahdollistamiseen kaupallisesti toisen osapuolen luonnollisen tai oikeushenkilön toimesta esimerkiksi julkisten hankintojen tai vapaasti neuvotellun sopimuksen yhteydessä.
3. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta
 - (a) yleisen tai hallinnollisen tuomioistuimen asettamaan vaatimukseen tai kilpailuviranomaisen osapuolen kilpailulainsäädännön nojalla asettamaan vaatimukseen, jonka tarkoitus on estää tai korjata kilpailun rajoittumista tai vääristymistä;
 - (b) sääntelyelimen osapuolen lakien tai määräysten nojalla asettamaan vaatimukseen, jonka tarkoitus on suojata yleistä turvallisuutta verkon käyttäjien osalta, edellyttäen, että tiedon luvaton luovuttamista koskevia suojausekkeitä noudatetaan;
 - (c) teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamiseen ja noudattamiseen; ja
 - (d) osapuolen oikeuteen toteuttaa toimenpiteitä GPA-sopimuksen III artiklan mukaisesti niin kuin se on sisällytetty tähän sopimukseen tämän otsakkeen VI osaston [Julkiset hankinnat] PPROC.2 artiklalla [Tiettyjen GPA-sopimuksen määräysten sisällyttäminen tähän sopimukseen ja tämän sopimuksen piiriin kuuluvat hankinnat].

DIGIT.13 artikla: Kuluttajien luottamus verkossa

1. Tunnustaen sen, että on tärkeää lisätä kuluttajien luottamusta sähköiseen kaupankäyntiin, kumpikin osapuoli hyväksyy tai pitää voimassa toimenpiteitä varmistaakseen sähköisen kaupan osallistuvien kuluttajien tehokkaan suojan, mukaan lukien mutta ei yksinomaan toimenpiteet, joilla
 - (a) kielletään petolliset tai vilpilliset kaupalliset menettelyt;
 - (b) vaaditaan tavaroiden toimittajia ja palvelujen tarjoajia toimimaan vilpittömässä mielessä ja noudattamaan rehellistä kauppatapaa, mukaan lukien sen kieltäminen, että kuluttajia veloitetaan ei-toivotuista tavaroista ja palveluista;
 - (c) vaaditaan tavaroiden ja palvelujen toimittajia antamaan kuluttajille selkeät ja perusteelliset tiedot, myös niiden toimiessa välittävien palveluntarjoajien kautta, niiden identiteetistä ja yhteystiedoista, kyseessä olevasta liiketapahtumasta, mukaan lukien tavaroiden tai palvelujen

pääominaisuudet ja täysi hinta, johon kuuluu kaikki sovellettavat maksut, ja sovellettavat kuluttajan oikeudet (välittävien palveluntarjoajien kyseessä ollessa tähän kuuluu sen mahdollistaminen, että tavaroiden toimittaja tai palvelujen tarjoaja antaa kyseiset tiedot); ja

- (d) annetaan kuluttajille mahdollisuus saada hyvitystä heidän oikeuksiensa rikkomisesta, mukaan lukien oikeus oikeussuojakeinoihin, jos maksettuja tavaroita tai palveluja ei ole toimitettu tai tarjottu sopimuksen mukaisesti.

2. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää antaa niiden kuluttajansuojavirastoille tai muille asiaankuuluville elimille riittävät täytäntöönpanovaltuudet, ja että näiden virastojen välinen yhteistyö on tärkeää kuluttajien suojelemiseksi ja kuluttajien luottamuksen vahvistamiseksi verkkoa kohtaan.

DIGIT.14 artikla: Ei-toivottu suoramarkkinointiviestintä

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että käyttäjiä suojellaan tehokkaasti ei-toivotulta suoramarkkinointiviestinnältä.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että suoramarkkinointiviestintää ei lähetetä käyttäjille, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, paitsi jos he ovat antaneet suostumuksensa tällaisen viestinnän vastaanottamiseen kummankin osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, osapuoli sallii luonnollisten tai oikeushenkilöiden, jotka ovat keränneet kyseisen osapuolen lainsäädännössä asetettujen edellytysten mukaisesti käyttäjän yhteystietoja tavaroiden toimittamisen tai palvelujen tarjoamisen yhteydessä, lähettää kyseiselle käyttäjälle suoramarkkinointiviestintää omista vastaavista tavaroistaan tai palveluistaan.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että suoramarkkinointiviestintä on selkeästi sellaiseksi tunnistettavissa, siinä ilmaistaan selvästi, kenen puolesta viestit on tehty, ja niihin sisältyy tarvittavat tiedot, joiden perusteella käyttäjät pystyvät maksutta pyytämään viestinnän lopettamista milloin tahansa.

5. Kumpikin osapuoli tarjoaa käyttäjille mahdollisuuden oikeussuojakeinoihin sellaisia suoramarkkinointiviestien lähettäjiä vastaan, jotka eivät noudata 1–4 kohdan nojalla hyväksytyjä tai voimassa pidettyjä toimenpiteitä.

DIGIT.15 artikla: Julkisen sektorin tietojen avoimuus

1. Osapuolet tunnustavat, että helpottamalla julkisen sektorin tietojen yleistä saatavuutta ja käyttöä voidaan edistää taloudellista ja sosiaalista kehitystä, kilpailukykyä, tuottavuutta ja innovointia.

2. Siltä osin kuin osapuoli päättää asettaa julkisen sektorin tietoja julkisesti saataville, sen on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan varmistamaan, että

- (a) tiedot ovat sellaisessa muodossa, että niiden haku, nouto, käyttö, uudelleenkäyttö ja jakelu on helppoa;
- (b) ne ovat koneellisesti luettavassa ja spatiaalisen tiedon mahdollistavassa muodossa;
- (c) ne sisältävät mahdollisimman vakiomuotoisia kuvailevia metatietoja;

- (d) ne ovat saatavilla luotettavien, käyttäjäystävällisten ja vapaasti saatavilla olevien sovellusrajapintojen kautta;
- (e) ne saatetaan säännöllisesti ajan tasalle;
- (f) niihin ei sovelleta käyttöehtoja, jotka ovat syrjiviä tai rajoittavat tarpeettomasti uudelleenkäyttöä; ja
- (g) ne asetetaan saataville uudelleenkäyttöä varten noudattaen kaikilta osin osapuolten henkilötietojen suojaa koskevia sääntöjä.

3. Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä löytääkseen tapoja, joilla kumpikin osapuoli voi laajentaa pääsyä osapuolen julkistamiin julkisen sektorin tietoihin ja niiden käyttöä julkisen sektorin käyttöä laajemmalle parantaakseen ja luodakseen liiketoimintamahdollisuuksia.

DIGIT.16 artikla: Yhteistyö sähköistä kaupankäyntiä koskevissa sääntelykysymyksissä

1. Osapuolet vaihtavat sähköisen kaupankäynnin sääntelykysymyksiä koskevia tietoja seuraavista aiheista:

- (a) yhteentoimivien sähköisten luottamus- ja todentamispalvelujen tunnustaminen ja helpottaminen;
- (b) suoramarkkinointiviestinnän kohtelu;
- (c) kuluttajien suojelu; ja
- (d) muut sähköisen kaupankäynnin kehittämisen kannalta merkitykselliset asiat, mukaan lukien uudet teknologiat.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta osapuolen sääntöihin ja suojatoimiin, jotka koskevat henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa, mukaan lukien henkilötietojen rajatylittävät siirrot.

DIGIT.17 artikla: Tietokonepalveluja koskeva yhteisymmärrys

1. Osapuolet sopivat, että palvelukaupan ja sijoitustoiminnan vapauttamisessa tämän otsakkeen II osaston [Palvelut ja investoinnit] mukaisesti seuraavia palveluja pidetään tietokonepalveluina ja niihin liittyvinä palveluina riippumatta siitä, tarjotaanko ne verkon, mukaan lukien internet, kautta:

- (a) tietokoneita tai tietokonejärjestelmiä koskeva tai niitä varten tehtävä konsultointi, sopeuttaminen, strategiat, analyysi, suunnittelu, määrittely, tuotesuunnittelu, kehittäminen, asentaminen, toteuttaminen, integrointi, testaus, vianetsintä, päivitys, tuki, tekninen apu tai hallinnointi;
- (b) tietokoneohjelmat, jotka määritellään ohjekokonaisuuksiksi, joita tietokoneiden toiminta ja (sekä sisäinen että keskinäinen) viestintä edellyttävät, sekä tietokoneohjelmia koskeva tai niitä varten tehtävä konsultointi, strategiat, analyysi, suunnittelu, määrittely, tuotesuunnittelu, kehittäminen, asentaminen, toteuttaminen, integrointi, testaus, vianetsintä, päivitys, muuntaminen, ylläpito, tuki, tekninen apu, hallinnointi tai käyttö;
- (c) tietojenkäsittely, tietojen tallennus, tietojen isännöinti tai tietokantapalvelut;

- (d) toimistokoneiden ja -laitteiden, mukaan lukien tietokoneet, huolto- ja korjauspalvelut; ja
- (e) tietokoneohjelmiin, tietokoneisiin tai tietokonejärjestelmiin liittyvät, muualle luokittelemattomat asiakkaiden henkilöstön koulutuspalvelut.

Selkeyden vuoksi todetaan, että muita kuin 1 kohdassa lueteltuja tietoteknisiä palveluja ja niihin liittyviä palveluja ei itsessään pidetä tietokonepalveluina ja niihin liittyvinä palveluina.

IV OSASTO: PÄÄOMANLIIKKEET, MAKSUT, SIIRROT JA TILAPÄISET SUOJATOIMENPITEET

CAP.1 artikla: Tavoitteet

Tämän osaston tavoitteena on mahdollistaa tämän sopimuksen mukaisesti vapautettuihin liiketoimiin liittyvä pääoman ja maksujen vapaa liikkuvuus.

CAP.2 artikla: Vaihtotase

Kumpikin osapuoli sallii vapaasti vaihdettavassa valuutassa ja Kansainvälistä valuuttarahastoa koskevan sopimuksen artiklojen mukaisesti kaikki vaihtotaseeseen liittyvät maksut ja siirrot, jotka kuuluvat tämän sopimuksen soveltamisalaan.

CAP.3 artikla: Pääomanliikkeet

1. Rajoittamatta tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamista kumpikin osapuoli sallii maksutaseen pääoma- ja rahoitustasetta koskevien suoritusten osalta pääomien vapaan liikkuvuuden investointien ja muiden liiketoimien vapauttamiseksi tämän otsakkeen II osaston [Palvelut ja investoinnit] mukaisesti.
2. Osapuolet kuulevat toisiaan palvelujen, investointien ja sähköisen kaupankäynnin erityiskauppakomiteassa helpottaakseen pääoman liikkuvuutta niiden välillä ja edistääkseen kauppaa ja investointeja.

CAP.4 artikla: Toimenpiteet, jotka vaikuttavat pääomanliikkeisiin, maksuihin tai siirtoihin

1. Edellä olevien CAP.2 [Vaihtotase] ja CAP.3 [Pääomanliikkeet] artiklan ei saa tulkita estävän osapuolta soveltamasta säädöksiään ja määräyksiään, jotka koskevat
 - (a) konkurssia, maksukyvyttömyyttä tai velkojien oikeuksien suojelua;
 - (b) arvopapereiden tai futuurien, optioiden tai muiden rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskua, niillä käytävää kauppaa tai niiden välittämistä;
 - (c) pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevia rahoitustietoja tai kirjanpitoa, kun se on tarpeen lain täytäntöönpanon valvonnan tai rahoitusalan sääntelyviranomaisten avustamiseksi;
 - (d) rikoksia tai harhaanjohtavia tai vilpillisiä toimintatapoja;
 - (e) sen varmistamista, että oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä annettuja määräyksiä tai päätöksiä noudatetaan; tai
 - (f) sosiaaliturvaa, julkisia eläkejärjestelmiä tai pakollisia säästöohjelmia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja lakeja ja määräyksiä ei saa soveltaa mielivaltaisella tai syrjivällä tavalla, eivätkä ne saa muulla tavoin merkitä pääomanliikkeiden, maksujen tai siirtojen peiteltyä rajoittamista.

CAP.5 artikla: Tilapäiset suojatoimenpiteet

1. Poikkeuksellisissa olosuhteissa, joissa ilmenee vakavia ongelmia unionin talous- ja rahaliiton toiminnalle tai näiden uhka on olemassa, unioni voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevia suojatoimenpiteitä enintään kuuden kuukauden ajan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet on rajattava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä.

CAP.6 artikla: Maksutaseeseen ja ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien ilmetessä sovellettavat rajoitukset

1. Jos osapuolella on vakavia maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyviä vaikeuksia tai sellaisten uhka on olemassa, se voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevia rajoittavia toimenpiteitä.³⁵

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevat seuraavat vaatimukset:

- (a) niiden on oltava sopusoinnussa Kansainvälisen valuuttarahaston sopimusartiklojen kanssa;
- (b) niissä ei saa mennä pidemmälle kuin 1 kohdassa kuvattujen olosuhteiden kannalta on välttämätöntä;
- (c) niiden on oltava väliaikaisia, ja ne on poistettava vähitellen 1 kohdassa määritellyn tilanteen parantuessa;
- (d) niissä on vältettävä tarpeettoman vahingon aiheuttamista toisen osapuolen kaupallisille, taloudellisille ja rahoitukseen liittyville eduille; ja
- (e) niiden on oltava syrjimättömiä verrattuna kolmansiin maihin samankaltaisissa tilanteissa.

3. Tavarakaupan osalta osapuoli voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa rajoittavia toimenpiteitä suojatakseen ulkoista rahoitusasemaansa tai maksutasettaan. Näiden toimenpiteiden on oltava GATT 1994 -sopimuksen sekä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 maksutasetta koskevista määräyksistä tehdyn sopimuksen mukaisia.

4. Palvelukaupan osalta osapuoli voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa rajoittavia toimenpiteitä suojatakseen ulkoista rahoitusasemaansa tai maksutasettaan. Näiden toimenpiteiden on oltava GATS-sopimuksen XII artiklan mukaisia.

5. Osapuolen, joka ottaa käyttöön tai pitää voimassa 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, on viipymättä ilmoitettava niistä toiselle osapuolelle.

³⁵ Selvyyden vuoksi todetaan, että vakavien maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien tai niiden uhkan syynä voivat olla muun muassa raha- tai valuuttakurssipolitiikkaan liittyvät vakavat vaikeudet tai niiden uhka.

6. Jos osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa rajoituksia tämän artiklan nojalla, osapuolten on viipymättä neuvoteltava palvelujen, investointien ja sähköisen kaupankäynnin erityiskauppakomiteassa, ellei neuvotteluja käydä muilla foorumeilla. Edellä mainittu komitea käsittelee kyseisiin toimenpiteisiin johtanutta maksutaseen tai ulkoisen rahoituksen ongelmaa ottaen huomioon muun muassa seuraavat tekijät:

- (a) vaikeuksien luonne ja laajuus;
- (b) talouden ja kaupan ulkoinen ympäristö; ja
- (c) mahdollisesti käytettävissä olevat vaihtoehtoiset korjaavat toimenpiteet.

7. Edellä olevassa 6 kohdassa tarkoitetuissa neuvotteluissa on käsiteltävä sitä, ovatko mahdolliset rajoittavat toimenpiteet 1 ja 2 kohdan mukaisia. Kaikki saatavilla olevat Kansainvälisen valuuttarahaston esittämät tilastolliset ja tosiseikkoihin perustuvat tiedot on hyväksyttävä, ja päätelmissä on otettava huomioon Kansainvälisen valuuttarahaston arvio kyseisen osapuolen maksutaseesta ja ulkoisesta rahoitusasemasta.

V OSASTO: TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUDET

1 luku: Yleiset määräykset

IP.1 artikla: Tavoitteet

Tämän osaston tavoitteena on

- a) helpottaa innovatiivisten ja luovien tuotteiden ja palvelujen tuotantoa, tarjoamista ja kaupallistamista osapuolten välillä vähentämällä tällaisen kaupan vääristymiä ja esteitä sekä lisäämällä siten talouden kestävyyttä ja osallistavuutta; ja
- b) varmistaa riittävä ja tehokas teollis- ja tekijänoikeuksien suojan ja täytäntöönpanon taso.

IP.2 artikla: Soveltamisala

1. Tässä osastossa täydennetään ja täsmennetään kummankin osapuolen TRIPS-sopimuksen ja muiden sellaisten teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita, joiden sopimuspuolia ne ovat.

2. Tämä osasto ei estä kumpaakaan osapuolta toteuttamasta kattavampaa teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa ja täytäntöönpanoa kuin tässä osastossa vaaditaan, sillä edellytyksellä, että tällainen suoja ja täytäntöönpano eivät ole vastoin tämän osaston määräyksiä.

IP.3 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- a) 'Pariisin yleissopimuksella' Pariisissa 20 päivänä maaliskuuta 1883 tehtyä teollisoikeuden suojelamista koskevaa yleissopimusta, sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna Tukholmassa 14 päivänä heinäkuuta 1967;

- b) 'Bernin yleissopimuksella' Bernissä 9 päivänä syyskuuta 1886 tehtyä yleissopimusta kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta, sellaisena kuin se tarkistettuna Pariisissa 24 päivänä heinäkuuta 1971 ja muutettuna 28 päivänä syyskuuta 1979;
- c) 'Rooman yleissopimuksella' esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhtymien suojaamisesta Roomassa 26 päivänä lokakuuta 1961 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta;
- d) 'WIPO:lla' Maailman henkisen omaisuuden järjestöä;
- e) 'teollis- ja tekijänoikeuksilla' kaikentyyppisiä teollis- ja tekijänoikeuksia, joihin sovelletaan tämän osaston IP.7 artiklaa [Tekijät] – IP.37 artiklaa [Kasvilajikkeet] sekä TRIPS-sopimuksen II osan 1–7 lukuja. Teollis- ja tekijänoikeuksien suoja sisältää myös Pariisin yleissopimuksen 10 a artiklassa tarkoitetun suojan vilpillistä kilpailua vastaan;
- f) 'kansalaisella' kulloinkin kyseisen teollis- ja tekijänoikeuden osalta osapuolen henkilöä, joka täyttää TRIPS-sopimuksen ja niiden WIPO:n alaisuudessa tehtyjen ja hallinnoitujen monenvälisten sopimusten, joiden sopimuspuoli osapuoli on, mukaiset suojan edellytykset.

IP.4 artikla: Kansainväliset sopimukset

1. Osapuolet vahvistavat sitoutuvansa noudattamaan seuraavia kansainvälisiä sopimuksia, joiden sopimuspuolia ne ovat:

- a) TRIPS-sopimus;
- b) Rooman yleissopimus;
- c) Bernin yleissopimus;
- d) Genevessä 20 päivänä joulukuuta 1996 hyväksytty WIPO:n tekijänoikeussopimus;
- e) Genevessä 20 päivänä joulukuuta 1996 hyväksytty WIPO:n esitys- ja äänitesopimus;
- f) Madridissa 27 päivänä kesäkuuta 1989 hyväksytty tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Madridin sopimukseen liittyvä pöytäkirja, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 12 päivänä marraskuuta 2007;
- g) Genevessä 27 päivänä lokakuuta 1994 hyväksytty tavaramerkkilakisopimus;
- h) Marrakeshissa 27 päivänä kesäkuuta 2013 hyväksytty sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi;
- i) Genevessä 2 päivänä heinäkuuta 1999 hyväksytty teollismallien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Haagin sopimukseen liittyvä Geneven asiakirja.

2. Kumpikin osapuoli pyrkii kohtuullisesti toteutettavissa olevin toimin ratifioimaan seuraavat kansainväliset sopimukset tai liittymään niihin:

- a) Pekingissä 24 päivänä kesäkuuta 2012 hyväksytty audiovisuaalisten esitysten suojaa koskeva Pekingin sopimus;

- b) Singaporessa 27 päivänä maaliskuuta 2006 hyväksytty Singaporen sopimus tavaramerkkilaista.

IP.5 artikla: Sattuminen

Tämä osasto ei vaikuta osapuolten vapautteen vahvistaa teollis- ja tekijänoikeuksien sattuminen ja edellytykset, joilla teollis- ja tekijänoikeuksien sammumista sovelletaan.

IP.6 artikla: Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää kaikkien tämän osaston piiriin kuuluvien teollis- ja tekijänoikeusluokkien osalta toisen osapuolen kansalaisille vähintään yhtä suotuisan kohtelun kuin omille kansalaisilleen teollis- ja tekijänoikeuksien suojelun osalta, ellei poikkeuksista, joista on jo määrätty Pariisin yleissopimuksessa, Bernin yleissopimuksessa, Rooman yleissopimuksessa tai Washingtonissa 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyssä sopimuksessa integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta, muuta johdu. Esittäjien, äänitteiden tuottajien ja yleisradio-organisaatioiden osalta tämä velvoite koskee vain tässä sopimuksessa myönnettyjä oikeuksia.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa 'suoja' käsittää seikat, jotka vaikuttavat teollis- ja tekijänoikeuksien suojan saatavuuteen, hankintaan, laajuuteen, voimassapitoon ja täytäntöönpanoon, samoin kuin ne seikat, jotka vaikuttavat tässä osastossa erityisesti mainittujen teollis- ja tekijänoikeuksien käyttöön, mukaan luettuina IP.16 artiklassa [Teknisten toimenpiteiden suojaaminen] tarkoitetut toimenpiteet tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämisen estämiseksi ja IP.17 artiklassa [Oikeuksien hallinnointitietoja koskevat velvoitteet] tarkoitetut oikeuksien hallinnointitietoja koskevat toimenpiteet.

3. Osapuoli voi hyödyntää 1 kohdan nojalla sallittavia sen oikeudellisia ja hallinnollisia menettelyjä koskevia poikkeuksia ja muun muassa velvoittaa toisen osapuolen kansalaisen ilmoittamaan prosessiosoitteen sen alueella tai nimittämään edustajan sen alueella, jos

a) tällaiset poikkeukset ovat tarpeen osapuolen sellaisten lakien tai määräysten noudattamisen turvaamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän osaston määräysten kanssa; tai

b) tällaisia poikkeuksia ei sovelleta tavalla, joka merkitsisi peiteltyä kaupan rajoittamista.

4. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta WIPOn alaisuudessa tehdyissä tekijänoikeuksien suojan hankintaa tai voimassapitoa koskevissa monenvälisissä sopimuksissa määrättyihin menettelyihin.

2 luku: Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat normit

1 jakso: Tekijänoikeus ja lähioikeudet

IP.7 artikla: Tekijät

Kumpikin osapuoli antaa tekijöille yksinoikeuden sallia tai kieltää

a) teostensa toisintaminen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;

b) teostensa alkuperäiskappaleen tai sen kopion levitys yleisölle myymällä tai millä tahansa muulla tavalla;

- c) teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataville siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
- d) teostensa alkuperäisversioiden tai kopioiden kaupallinen vuokraus yleisölle. Kumpikin osapuoli voi säätää, että tämä kohta ei koske rakennuksia eikä sovelletun taiteen teoksia.

IP.8 artikla: Esittäjät

Kumpikin osapuoli antaa esittäjille yksinoikeuden sallia tai kieltää

- a) esitystensä tallenteet;
- b) esitystensä tallentaminen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;
- c) esitystensä tallenteiden saattaminen yleisön saataville joko myymällä tai muulla tavalla;
- d) esitystensä tallenteiden saattaminen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada esitysten tallenteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
- e) esitystensä yleisradiointi langattomasti ja niiden välittäminen yleisölle, paitsi jos esitys jo sinänsä on yleisradioitu esitys tai on peräisin tallenteelta;
- f) esitystensä tallenteiden kaupallinen vuokraus yleisölle.

IP.9 artikla: Äänitteiden tuottajat

Kumpikin osapuoli antaa äänitteiden tuottajille yksinoikeuden sallia tai kieltää

- a) äänitteidensä toisintaminen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä menetelmällä ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;
- b) äänitteidensä tai niiden kopioiden saattaminen yleisön saataville joko myymällä tai muulla tavalla;
- c) äänitteidensä saattaminen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada äänitteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
- d) äänitteidensä kaupallinen vuokraus yleisölle.

IP.10 artikla: Yleisradio-organisaatiot

Kumpikin osapuoli myöntää yleisradio-organisaatioille yksinoikeuden sallia tai kieltää

- a) lähetystensä tallentaminen riippumatta siitä, tapahtuuko lähetys johtoja pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, mukaan luettuina lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä;
- b) lähetystensä tallentaminen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain riippumatta siitä, tapahtuuko lähetys johtoja

pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, mukaan luettuina lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä;

- c) lähetyksensä tallenteiden saattaminen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti riippumatta siitä, tapahtuuko lähetykset johtoja pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, mukaan luettuina lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä, siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada tallenteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
- d) lähetyksensä tallenteiden tai niiden kopioiden saattaminen yleisön saataville joko myymällä tai muulla tavalla riippumatta siitä, tapahtuuko lähetykset johtoja pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, mukaan luettuina lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä;
- e) lähetyksensä uudelleen tapahtuva yleisradiointi langattomasti sekä lähetyksensä välittäminen yleisölle, jos tämä välittäminen tapahtuu paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan.

IP.11 artikla: Kaupallisessa tarkoituksessa julkaistujen äänitteiden yleisradiointi ja välittäminen yleisölle

1. Kumpikin osapuoli säätää oikeudesta, jolla voidaan varmistaa, että käyttäjä maksaa esittäjille ja äänitteiden tuottajille kohtuullisen kertakorvauksen, jos kaupallisessa tarkoituksessa julkaistua äänitettä tai sen kopiota käytetään yleisradiointiin tai välittämiseen yleisölle.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kohtuullinen kertakorvaus jaetaan esittäjien ja äänitteiden tuottajien kesken. Kumpikin osapuoli voi säätää lainsäädännössään, että esittäjien ja äänitetuottajien välisen sopimuksen puuttuessa määritellään ne ehdot, joiden mukaan esittäjät ja äänitetuottajat jakavat kohtuullisen kertakorvauksen.
3. Kumpikin osapuoli voi myöntää esittäjille ja äänitteiden tuottajille laajempia oikeuksia, jotka koskevat kaupallisessa tarkoituksessa julkaistujen äänitteiden yleisradiointia ja välittämistä yleisölle.

IP.12 artikla: Suoja-aika

1. Teoksen tekijän oikeudet ovat voimassa tekijän koko elinajan ja 70 vuotta tämän kuolemasta riippumatta päivästä, jona teos on laillisesti saatettu yleisön saataville.
2. Edellä olevan 1 kohdan täytäntöön panemiseksi kumpikin osapuoli voi vahvistaa erityiset säännöt suoja-ajan laskemiseksi sanoitetuille sävellyksille, yhteisteoksille sekä elokuvateoksille tai audiovisuaalisille teoksille. Kumpikin osapuoli voi vahvistaa erityiset säännöt suoja-ajan laskemiseksi nimettömänä tai salanimellä julkaistuille teoksille.
3. Yleisradio-organisaatioiden oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua lähetyksen ensimmäisestä yleisradioinnista riippumatta siitä, tapahtuuko lähetykset johtoja pitkin vai vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä, mukaan luettuina lähetykset kaapelin tai satelliitin välityksellä.
4. Esittäjien oikeudet muutoin kuin äänitteinä tallennettuihin esityksiinsä lakkaavat 50 vuoden kuluttua esityksen tallentamispäivästä tai, jos ne on julkaistu laillisesti tai saatettu laillisesti yleisön saataville tänä aikana, 50 vuoden kuluttua näistä tapahtumista ensimmäisestä.

5. Esittäjien oikeudet äänitteinä tallennettuihin esityksiinsä lakkaavat 50 vuoden kuluttua esityksen tallentamispäivästä tai, jos ne on julkaistu laillisesti tai saatettu laillisesti yleisön saataville tänä aikana, 70 vuoden kuluttua näistä tapahtumista ensimmäisestä.

6. Äänitteiden tuottajien oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua tallennuksesta tai jos äänite on julkaistu laillisesti tänä aikana, 70 vuoden kuluttua julkaisemisesta. Jos äänitettä ei ole laillisesti julkaistu mutta se on saatettu laillisesti yleisön saataville kyseisenä aikana, suojan voimassaoloaika on 70 vuotta yleisön saataville saattamisesta. Kumpikin osapuoli voi säätää tehokkaista toimenpiteistä varmistaakseen, että suoja-ajan ensimmäisten 50 vuoden jälkeisellä 20 vuoden ajanjaksolla saatu voitto jaetaan tasapuolisesti esittäjien ja äänitteiden tuottajien kesken.

7. Tässä artiklassa esitetyt suoja-ajat lasketaan suoja-ajan aloittavan tapahtuman vuotta seuraavan vuoden tammikuun ensimmäisestä päivästä.

8. Kumpikin osapuoli voi määrätä tässä artiklassa määrättyjä suoja-aikoja pidemmistä suoja-ajoista.

IP.13 artikla: Jälleenmyyntioikeus

1. Kumpikin osapuoli määrää, että alkuperäisen kuvataideteoksen tekijällä on luovuttamaton oikeus, josta ei voida luopua edes etukäteen, saada rojaltili teoksen sellaisesta jälleenmyynnistä saadusta hinnasta, joka tapahtuu sen jälkeen, kun tekijä on luovuttanut teoksensa ensimmäisen kerran.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta sovelletaan kaikkeen jälleenmyyntiin, johon osallistuu myyjinä, ostajina tai välittäjinä taidekaupan ammattilaisia, kuten huutokauppakamareita, taidegallerioita sekä taidekauppiaita yleensä.

3. Kumpikin osapuoli voi säätää, että 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta ei sovelleta jälleenmyyntiin, jossa myyjä on hankkinut teoksen suoraan tekijältä vähemmän kuin kolme vuotta ennen tätä jälleenmyyntiä ja joissa jälleenmyyntihinta ei ylitä tiettyä vähimmäismäärää.

4. Korvausten perintämenettelyt ja määrät määräytyvät kummankin osapuolen lainsäädännön perusteella.

IP.14 artikla: Oikeuksien kollektiivinen hallinnointi

1. Osapuolet pyrkivät lisäämään yhteistyötä yhteisvalvontajärjestöjensä välillä edistääkseen teosten ja muun suojatun aineiston saatavuutta alueillaan sekä tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston käytöstä saatavien tekijänoikeustulojen siirtoa yhteisvalvontajärjestöjensä välillä.

2. Osapuolet pyrkivät lisäämään yhteisvalvontajärjestöjensä avoimuutta etenkin niiden keräämien tekijänoikeustulojen, niiden keräämiinsä tekijänoikeustuloihin soveltamien vähennysten, kerättyjen tekijänoikeustulojen käytön, levityspolitiikan ja niiden kokoelmien osalta.

3. Osapuolet pyrkivät helpottamaan yhteisvalvontajärjestöjensä järjestelyjä niiden oikeudenhaltijoiden kohtelemiseksi syrjimättömällä tavalla, joiden oikeuksia nämä järjestöt hallinnoivat edustussopimusten nojalla.

4. Osapuolet tekevät yhteistyötä tukeakseen niiden alueelle sijoittautuneita ja toisen osapuolen alueelle sijoittautunutta toista yhteisvalvontajärjestöä edustussopimuksen nojalla edustavia yhteisvalvontajärjestöjä ja varmistaakseen, että ne maksavat tarkasti, säännöllisesti ja

täysimääräisesti rahamäärät, jotka ne ovat velkaa edustamalleen yhteisvalvontajärjestölle, ja antavat edustamalleen yhteisvalvontajärjestölle tiedot sen puolesta keräämiensä tekijänoikeustulojen määristä sekä tekijänoikeustuloihin soveltamistaan vähennyksistä.

IP.15 artikla: Poikkeukset ja rajoitukset

Kumpikin osapuoli voi määrätä rajoituksia tai poikkeuksia IP.7[Tekijät] – IP.11 [Kaupallisessa tarkoituksessa julkaistujen äänitteiden yleisradiointi ja välittäminen yleisölle] artiklassa tarkoitettuihin oikeuksiin vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teosten tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijoiden oikeutettuja etuja.

IP.16 artikla: Teknisten toimenpiteiden suojaaminen

1. Kummankin osapuolen on määrättävä riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaista tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä, jota asianomainen henkilö harjoittaa tietoisena siitä, että hän pyrkii tällaiseen tavoitteeseen, tai niin, että hänellä on riittävät perusteet tietää tämä. Kumpikin osapuoli voi säätää erityisjärjestelystä tietokoneohjelmien suojaamiseen käytettävien teknisten toimenpiteiden oikeudellista suojaa varten.

2. Kummankin osapuolen on määrättävä riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaista laitteiden, tuotteiden tai komponenttien valmistamista, maahantuontia, jakelua, myyntiä, vuokrausta, myytäväksi tai vuokrattavaksi ilmoittelua taikka kaupallisiin tarkoituksiin omistamista tai sellaisten palvelujen tarjoamista,

- a) joita markkinoidaan, mainostetaan tai pidetään kaupan tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämiseksi;
- b) joiden tarkoituksella tai käytöllä on tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen lisäksi vain vähäistä muuta kaupallista merkitystä; tai
- c) jotka on pääasiallisesti suunniteltu, tuotettu, mukautettu tai toteutettu siten, että niiden tarkoituksena on mahdollistaa tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertäminen tai helpottaa sitä.

3. Tässä jaksossa 'teknisillä toimenpiteillä' tarkoitetaan tekniikkaa, laitetta tai komponenttia, joka on suunniteltu normaalissa käyttötarkoituksessa estämään tai rajoittamaan teoksiin tai muuhun aineistoon kohdistuvia tekoja, joihin ei ole saatu lupaa minkä tahansa tämän jakson soveltamisalaan kuuluvan tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuden haltijalta. Teknisiä toimenpiteitä pidetään "tehokkaina", jos oikeudenhaltijat valvovat suojatun teoksen tai muun aineiston käyttöä jonkin sellaisen pääsynvalvonta- tai suojauskeinon avulla, jolla tavoiteltu suoja saavutetaan ja joita ovat esimerkiksi teoksen tai muun aineiston salaus, muuntaminen tai muunlainen muuttaminen taikka kopioinnin valvontajärjestelmä.

4. Kumpikin osapuoli voi sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään oikeudellisesta suojasta, tarvittaessa toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että riittävä oikeudellinen suoja, jolla torjutaan tämän artiklan mukaisesti määrättyjen tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä, ei estä IP.15 artiklan [Poikkeukset ja rajoitukset] mukaisista poikkeuksista tai rajoituksista hyötyviä hyödyntämästä tällaisia poikkeuksia tai rajoituksia.

IP.17 artikla: Oikeuksien hallinnointitietoja koskevat velvoitteet

1. Kumpikin osapuoli säättää riittävästä oikeudellisesta suojasta sellaista henkilöä vastaan, joka tietoisesti suorittaa luvatta jonkin seuraavista teoista:

- a) oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen poistaminen tai muuttaminen;
- b) tämän jakson nojalla suojattujen teosten tai muun aineiston levittäminen, maahantuonti levitystä varten, yleislähetys, yleisölle välittäminen tai yleisön saataville saattaminen niin, että sähköiset oikeuksien hallinnointitiedot on poistettu tai niitä on muutettu luvatta,

jos henkilö tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa tietävän aiheuttavansa, mahdollistavansa tai salaavansa osapuolen lainsäädännössä säädetyn tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuksien loukkaamisen tai helpottavansa sitä.

2. Tässä artiklassa oikeuksien hallinnointitiedoilla tarkoitetaan kaikkia oikeudenhaltijoiden toimittamia tietoja, joilla tunnistetaan tässä artiklassa tarkoitettu teos tai muu aineisto, tekijä tai muu oikeudenhaltija, tai tietoja teoksen tai muun aineiston käyttöehdoista ja -edellytyksistä sekä numeroita tai koodeja, jotka tarkoittavat tällaista tietoa.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa sovelletaan, jos jokin näistä tiedoista on liitetty tässä artiklassa tarkoitetun teoksen tai muun aineiston kappaleeseen tai ilmenee mainittua teosta tai aineistoa yleisölle välitettäessä.

2 jakso: Tavaramerkit

IP.18 artikla: Tavaramerkkien luokittelu

Kumpikin osapuoli ylläpitää tavaramerkkien luokitusjärjestelmää, joka on 15 päivänä kesäkuuta 1957 tehdyn tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröimistä varten koskevan Nizzan sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna ja tarkistettuna, mukainen.

IP.19 artikla: Merkit, jotka voivat muodostaa tavaramerkin

Tavaramerkkinä voi olla mikä tahansa merkki, kuten sanat, mukaan lukien henkilönnimet, tai kuviot, kirjaimet, numerot, värit, tavaroiden tai niiden päällyksen muoto, tai äänet, jos

- a) sellaisilla merkeillä voidaan erottaa yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista tai palveluista; ja
- b) merkit voidaan esittää kummankin osapuolen tavaramerkkirekisterissä tavalla, joka mahdollistaa sen, että toimivaltaiset viranomaiset ja yleisö voivat määrittää sen haltijan saaman suojan selkeän ja täsmällisen kohteen.

IP.20 artikla: Tavaramerkin antamat oikeudet

1. Kumpikin osapuoli säättää, että rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman tavaramerkin haltijan suostumusta käyttämästä elinkeinotoiminnassa

- a) rekisteröidyn tavaramerkin kanssa samanlaista merkkiä samanlaisia tavaroita tai palveluja varten kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on rekisteröity;

- b) merkkiä, joka sen vuoksi, että se on sama tai samankaltainen kuin samoja tai samankaltaisia tavaroita tai palveluja varten rekisteröity tavaramerkki, aiheuttaa yleisön keskuudessa sekaannusvaaran, kuten vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä miellelyhtymästä.

2. Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalle on myönnettävä oikeus estää kaikkia kolmansia osapuolia tuomasta tavaroita elinkeinotoiminnassa sen osapuolen alueelle, jossa tavaramerkki on rekisteröity, vaikka niitä ei luovuteta siellä vapaaseen liikkeeseen, jos kyseiset tavarat, mukaan lukien päällykset, tulevat muista maista tai toisen osapuolen alueelta ja niissä on ilman lupaa tavaramerkki, joka on sama kuin tavaramerkki, joka on rekisteröity kyseisenkaltaisia tavaroita varten, tai jota ei voida erottaa olennaisilta ominaisuuksiltaan kyseisestä tavaramerkistä.

3. Edellä olevassa 2 kohdassa tarkoitetut tavaramerkin haltijan oikeudet lakkaavat, jos menettelyissä sen määrittämiseksi, onko rekisteröityä tavaramerkkiä loukattu, tavaroiden ilmoittaja tai tavaroiden haltija esittää näyttöä siitä, että rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla ei ole oikeutta kieltää saattamista tavaroita markkinoille tavaroiden lopullisessa määrämässä.

IP.21 artikla: Rekisteröintimenettely

1. Kumpikin osapuoli perustaa tavaramerkkien rekisteröintijärjestelmän, jossa jokainen asiaankuuluvan tavaramerkkien hallintoelimen lopullinen kielteinen päätös, myös rekisteröinnin osittainen hylkääminen, ilmoitetaan asianomaiselle osapuolelle kirjallisesti ja asianmukaisesti perusteltuna, ja tähän päätökseen on voitava hakea muutosta.

2. Kumpikin osapuoli säätää kolmansien osapuolten mahdollisuudesta vastustaa tavaramerkkihakemuksia tai tarvittaessa tavaramerkkien rekisteröintejä. Tällaisten väitemenettelyjen on oltava kontradiktoria.

3. Kumpikin osapuoli tarjoaa yleisesti saataville sähköisen tietokannan tavaramerkkihakemuksista ja tavaramerkkien rekisteröinneistä.

4. Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan tarjoamaan sähköisen järjestelmän tavaramerkin hakemista ja hakemusten käsittelyä sekä tavaramerkin rekisteröintiä ja rekisteröitynä säilyttämistä varten.

IP.22 artikla: Tunnetut tavaramerkit

Tunnettujen tavaramerkkien suojelua koskevien Pariisin yleissopimuksen 6 a artiklan ja TRIPS-sopimuksen 16 artiklan 2 ja 3 kohdan täytäntöönpanemiseksi kumpikin osapuoli soveltaa teollis- ja tekijäinoikeuksien suojelua käsittelevän Pariisin liiton konferenssin ja WIPO:n yleiskokouksen tunnettujen tavaramerkkien suojelua koskevaa yhteistä suositusta, joka annettiin kolmannessakymmenennessäneljännessä WIPO:n jäsenvaltioiden konferenssien kokoussarjassa 20–29 päivänä syyskuuta 1999.

IP.23 artikla: Poikkeukset tavaramerkin antamista oikeuksista

1. Kumpikin osapuoli säätää tavaramerkin antamia oikeuksia koskevista rajoitetuista poikkeuksista, kuten kuvaavien termien, myös maantieteellisten merkintöjen, oikeudenmukaisesta käytöstä, ja ne voivat säätää myös muista rajoitetuista poikkeuksista sillä edellytyksellä, että tällaisissa poikkeuksissa otetaan huomioon tavaramerkin haltijan ja kolmansien osapuolten oikeudet.

2. Tavaramerkki ei oikeuta haltijaa kieltämään kolmatta osapuolta käyttämästä elinkeinotoiminnassa

- a) kolmannen osapuolen nimeä tai osoitetta, jos kolmas osapuoli on luonnollinen henkilö;
- b) merkkejä tai merkintöjä, jotka osoittavat tavaroiden tai palvelujen lajia, laatua, määrää, käyttötarkoitusta, arvoa tai maantieteellistä alkuperää, tavaroiden valmistusajankohtaa tai palvelujen suoritusajankohtaa taikka muita tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksia; tai
- c) tavaramerkkiä tavaroiden tai palvelujen tunnistamiseksi tavaramerkin haltijan tavaroiksi tai palveluiksi tai viitattaessa tavaroihin tai palveluihin kyseisen tavaramerkin haltijan tavaroina tai palveluina, erityisesti silloin kun kyseisen tavaramerkin käyttäminen on tarpeen tavarain tai palvelun, erityisesti lisätarvikkeiden tai varaosien, käyttötarkoituksen osoittamiseksi,

jos kolmas osapuoli käyttää niitä hyvää liiketapaa noudattaen.

3. Tavaramerkki ei oikeuta haltijaa kieltämään kolmatta osapuolta käyttämästä elinkeinotoiminnassa paikallisesti vaikuttavaa aikaisempaa oikeutta, jos oikeus on tunnustettu kyseisen osapuolen lainsäädännössä ja sitä käytetään vain alueella, jolla se on tunnustettu.

IP.24 artikla: Menettämisperusteet

1. Kumpikin osapuoli säättää, että tavaramerkki on julistettava menetetyksi, jollei sitä viiden vuoden yhtäjaksoisen ajan kuluessa ole otettu haltijan toimesta tai haltijan suostumuksella tosiasialliseen käyttöön osapuolen asianomaisella alueella tavaroille tai palveluille, joita varten se on rekisteröity, eikä käyttämättä jättämiselle ole pätevää syytä.

2. Kumpikin osapuoli säättää lisäksi, että tavaramerkki on julistettava menetetyksi, jollei sitä viiden vuoden kuluessa rekisteröintimenettelyn päätökseen saattamisesta ole otettu haltijan toimesta tai haltijan suostumuksella asianomaisella alueella tosiasialliseen käyttöön tavaroille tai palveluille, joita varten se on rekisteröity, eikä käyttämättä jättämiselle ole pätevää syytä.

3. Tavaramerkin haltijan oikeuksia tavaramerkkiin ei kuitenkaan saa vaatia menetettäväksi, jos tavaramerkkiä on ryhdytty tosiasiallisesti käyttämään tai alettu uudestaan käyttää viiden vuoden määräajan päättymisen jälkeen mutta ennen menettämisvaatimuksen tekemistä. Käytön aloittamista tai uudelleen aloittamista menettämisvaatimuksen tekemistä edeltäneen, aikaisintaan viiden vuoden yhtäjaksoisen käyttämättä jättämisen määräajan päättyessä alkaneen kolmen kuukauden määräajan kuluessa ei kuitenkaan oteta huomioon, jos käyttöön aloittamista tai uudelleen aloittamista koskeviin valmisteluihin on ryhdytty vasta haltijan saatua tiedon siitä, että menettämisvaatimus voidaan tehdä.

4. Tavaramerkki on julistettava menetetyksi myös, jos sen rekisteröintipäivän jälkeen

- a) tavaramerkistä on sen haltijan toiminnan tai toimimatta jättämisen vuoksi tullut elinkeinotoiminnassa sellaisesta tavarasta tai palvelusta yleisesti käytetty nimitys, jota varten se on rekisteröity;
- b) tavaramerkki on käytön seurauksena, kun tavaramerkin haltija tai tämän suostumuksella joku muu on käyttänyt tavaramerkkiä, tullut harhaanjohtavaksi, erityisesti tavaroiden tai palvelujen luonteen, laadun tai maantieteellisen alkuperän osalta, niille tavaroille tai palveluille, joita varten se on rekisteröity.

IP.25 artikla: Oikeus kieltää päällysten tai muiden keinojen käyttöön liittyvät valmistelutoimet

Jos on olemassa riski siitä, että päällyksiä, etikettejä, nimilappuja, turvallisuuden tai aitouden osoittamiseen liittyviä ominaisuuksia tai laitteita tai muita keinoja, joihin tavaramerkki pannaan, voitaisiin käyttää tavaroita tai palveluja varten ja kyseinen käyttö muodostaisi haltijalle kuuluvien oikeuksien loukkauksen, haltijalla on oikeus kieltää seuraavat toimet, jos niitä toteutetaan elinkeinotoiminnan yhteydessä:

- a) sellaisen merkin paneminen päällyksiin, etiketteihin, nimilappuihin, turvallisuuden tai aitouden osoittamiseen liittyviin ominaisuuksiin tai laitteisiin tai muihin keinoihin, joihin merkki voidaan panna, joka on sama tai samankaltainen kuin tavaramerkki; tai
- b) päällysten, etikettien, nimilappujen, turvallisuuden tai aitouden osoittamiseen liittyvien ominaisuuksien tai laitteiden tai muiden keinojen, joihin merkki pannaan, tarjoaminen tai markkinoille saattaminen tai varastoiminen kyseisiä tarkoituksia varten taikka niiden maahantuonti tai maastavienti.

IP.26 artikla: Vilpillisessä mielessä tehdyt hakemukset

Tavaramerkki on julistettava mitättömäksi, jos hakija on tavaramerkin rekisteröintihakemuksen tehdessään toiminut vilpillisessä mielessä. Kumpikin osapuoli voi määrätä, ettei tällaista tavaramerkkiä rekisteröidä.

3 jakso: Mallit

IP.27 artikla: Rekisteröityjen mallien suoja

1. Kumpikin osapuoli määrää sellaisten itsenäisesti luotujen mallien suojasta, jotka ovat uusia tai omaperäisiä. Tällainen suoja on tarjottava rekisteröinnillä, ja sillä on myönnettävä mallien haltijoille yksinoikeudet tämän jakson mukaisesti.

Tätä artiklaa sovellettaessa osapuoli voi pitää omaperäisenä mallia, jonka luonne on yksilöllinen.

2. Rekisteröidyn mallin haltijalla on oltava oikeus estää kolmansia osapuolia ilman haltijan suostumustaan ainakaan valmistamasta, tarjoamasta myytäväksi, myymästä, tuomasta maahan, viemästä maasta, varastoimasta tai käyttämästä esineitä, joissa on suojattu malli tai jotka muodostavat suojatun mallin, jos tällaisiin toimiin ryhdytään kaupallisessa tarkoituksessa.

3. Sellaista mallia, jota sovelletaan tai joka sisältyy moniosaisen tuotteen osana olevaan tuotteeseen, pidetään uutena ja omaperäisenä vain,

- a) jos osa, sen jälkeen, kun se on sisällytetty moniosaiseen tuotteeseen, pysyy näkyvissä tuotteen tavanomaisen käytön aikana; ja
- b) siltä osin kuin nämä osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät uutuuden ja omaperäisyyden vaatimukset.

4. Edellä olevan 3 kohdan a alakohdassa 'tavanomaisella käytöllä' tarkoitetaan loppukäyttäjän toimesta tapahtuvaa käyttöä, pois luettuina kunnossapito-, huolto- tai korjaustyöt.

IP.28 artikla: Suoja-ajan pituus

Rekisteröityjen mallien suoja-ajan pituus on uusimiset mukaan lukien yhteensä 25 vuotta hakemispäivästä³⁶.

IP.29 artikla: Rekisteröimättömien mallien suoja

1. Kummankin osapuolen on myönnettävä rekisteröimättömän mallin haltijoille oikeus estää kolmansia osapuolia ilman haltijan suostumusta käyttämästä rekisteröimättömä mallia vain, jos riitautettu käyttö on seurausta kyseisen tuotteen rekisteröimättömän mallin kopioimisesta sen alueella.³⁷ Tällaiseen käyttöön sisältyy ainakin myyntiin tarjoaminen, markkinoille saattaminen ja tuotteen maahantuonti tai vienti.
2. Rekisteröimättömille malleille saatavilla olevan suojan keston on oltava vähintään kolme vuotta siitä päivästä, jona malli on ensimmäisen kerran saatettu yleisön saataville osapuolen alueella.

IP.30 artikla: Poikkeukset ja rajoitukset

1. Kumpikin osapuoli voi säätää rajoitetuista poikkeuksista mallien, myös rekisteröimättömien mallien, suojaan edellyttäen, että poikkeukset eivät ole kohtuuttomasti ristiriidassa suojattujen mallien tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti vahingoita suojatun mallin omistajan oikeutettuja etuja, ottaen huomioon kolmansien osapuolten oikeutetut edut.
2. Mallisuoja ei ulotu malleihin, jotka määräytyvät yksinomaan teknisten tai toiminnallisten seikkojen perusteella. Mallioikeutta ei myönnetä tuotteen ulkoasun niille piirteille, jotka on välttämättä toisinnettava tarkalleen saman muotoisina ja kokoisina, jotta tuote, johon malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, voitaisiin mekaanisesti liittää toiseen tuotteeseen tai asentaa siihen, sen ympärille tai sitä vasten siten, että kumpikin tuote toimii tarkoitetulla tavalla.
3. Edellä olevasta 2 kohdasta poiketen malli antaa IP.27 artiklan [Rekisteröityjen mallien suoja] 1 kohdassa määrätyin edellytyksin suojan mallille, joka sallii keskenään vaihdettavissa olevien tuotteiden monenlaisen kokoamisen tai liittämisen moduulijärjestelmäksi.

IP.31 artikla: Suhde tekijänoikeuteen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että malli, myös rekisteröimätön malli, suojataan myös kyseisen osapuolen tekijänoikeuslainsäädännön nojalla siitä päivästä lähtien, jona malli on luotu tai saatettu johonkin muotoon. Kumpikin osapuoli määrää näin myönnettävän suojan laajuuden ja edellytykset sekä vaadittavan omaperäisyyden.

4 jakso: Patentit

IP.32 artikla: Patentit ja kansanterveys

1. Osapuolet tunnustavat 14 päivänä marraskuuta 2001 WTO:n ministerikokouksessa Dohassa TRIPS-sopimuksesta ja kansanterveydestä annetun julistuksen, jäljempänä 'Dohan julistus',

³⁶ Kumpikin osapuoli voi määrittää sovellettavan hakemispäivän oman lainsäädäntönsä mukaisesti.

³⁷ Tätä jaksoa ei sovelleta suojaan, joka Yhdistyneessä kuningaskunnassa tunnetaan mallioikeutena.

merkityksen. Tämän jakson mukaisia oikeuksia ja velvoitteita tulkittaessa ja täytäntöön pantaessa kummankin osapuolen on varmistettava, että Dohan julistusta noudatetaan.

2. Kumpikin osapuoli panee täytäntöön TRIPS-sopimuksen 31 a artiklan sekä TRIPS-sopimuksen liitteen ja TRIPS-sopimuksen liitteen lisäyksen.

IP.33 artikla: Patentilla lääkkeille ja kasvinsuojelutuotteille myönnetyn suojakauden pidentäminen

1. Osapuolet tunnustavat, että niiden alueilla patentilla suojattuihin lääkkeisiin ja kasvinsuojelutuotteisiin³⁸ voidaan soveltaa hallinnollista lupamenettelyä ennen markkinoille saattamista. Osapuolet tunnustavat, että aika, joka kuluu patentin saamista koskevan hakemuksen tekemisen ja tuotteen markkinoille saattamista koskevan luvan myöntämisen välillä asianomaisessa lainsäädännössä määritellyn mukaisesti, voi lyhentää patentin antamaa todellista suojaa.

2. Kumpikin osapuoli säätää omien lakiansa ja määräystensä mukaisesti lisäsuojasta patentin suojaamalle tuotteelle, johon on sovellettu 1 kohdassa tarkoitettua hallinnollista lupamenettelyä, korvatakseen patentin haltijalle patentin antaman todellisen suojan lyhentymisen. Tällaisen lisäsuojan antamisen ehdot ja edellytykset, mukaan lukien sen pituus, määritetään osapuolten lakien ja määräysten mukaisesti.

3. Tässä osastossa 'lääkkeellä' tarkoitetaan

- a) aineita tai aineiden yhdistelmiä, jotka on tarkoitettu ihmisten tai eläinten sairauden hoitoon tai ehkäisyyn; tai
- b) aineita tai aineiden yhdistelmiä, joita voidaan käyttää ihmisiin tai eläimiin tai antaa ihmisille tai eläimille joko elintoimintojen palauttamiseksi, korjaamiseksi tai muuttamiseksi farmakologisen, immunologisen tai metabolisen vaikutuksen avulla taikka sairauden syyn selvittämiseksi.

5 jakso: Julkistamattoman tiedon suoja

IP.34 artikla: Liikesalaisuuksien suojan laajuus

1. Kumpikin osapuoli säätää asianmukaisista oikeudellisista menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, joilla liikesalaisuuden haltija voi estää liikesalaisuutensa laittoman hankinnan, käytön tai ilmaisemisen tai saada oikeussuojan tällaista hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista vastaan tilanteissa, joissa on toimittu vastoin rehellisiä kaupallisia käytäntöjä.

2. Tässä jaksossa tarkoitetaan

a) 'liikesalaisuudella' tietoa, joka täyttää kaikki seuraavat vaatimukset:

- i) se on salaista siinä mielessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä sellaisten henkilöiden yleisessä tiedossa tai helposti saatavissa, jotka yleensä käsittelevät tällaista tietoa;
- ii) sillä on kaupallista arvoa, koska se on salaista; ja

³⁸ Tätä osastoa sovellettaessa käsite 'kasvinsuojeluaine' määritellään kummankin osapuolen lainsäädännössä.

- iii) henkilö, jolla on tieto laillisesti hallussaan, on ryhtynyt vallitsevissa olosuhteissa kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin sen pitämiseksi salaisena;
 - b) 'liikesalaisuuden haltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää laillista määräysvaltaa liikesalaisuuteen nähden.
3. Tässä jaksossa ainakin seuraavat toimintatavat katsotaan rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisiksi:
- a) liikesalaisuuden hankinta ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta aina, kun se tapahtuu seuraavin keinoin: luvaton pääsy sellaisiin liikesalaisuuden haltijan laillisessa määräysvallassa oleviin asiakirjoihin, esineisiin, materiaaleihin, aineisiin tai sähköisiin tiedostoihin, jotka sisältävät liikesalaisuuden tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa, taikka niiden anastus tai kopioiminen;
 - b) liikesalaisuuden käyttö tai ilmaiseminen aina, kun sen ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta suorittaa henkilö, joka täyttää jonkin seuraavista edellytyksistä:
 - i) kyseinen henkilö on hankkinut liikesalaisuuden a alakohdassa tarkoitetulla tavalla;
 - ii) kyseinen henkilö rikkoo luottamuksellisuutta koskevaa sopimusta tai muuta velvollisuutta olla ilmaisematta liikesalaisuutta; tai
 - iii) kyseinen henkilö rikkoo sopimusvelvoitetta tai muuta velvoitetta, joka koskee liikesalaisuuden käytön rajoittamista;
 - c) liikesalaisuuden hankinta, käyttö tai ilmaiseminen aina, kun henkilö hankinnan, käytön tai ilmaisemisen aikana tiesi tai hänen olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu suoraan tai välillisesti toiselta henkilöltä, joka käytti liikesalaisuutta laittomasti tai oli ilmaissut sen laittomasti b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.
4. Tämän jakson määräyksiä ei saa tulkita siten, että osapuoli on velvollinen pitämään seuraavia toimintatapoja rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisina:
- a) itsenäinen keksiminen tai luominen;
 - b) sellaisen tuotteen käänteismallinnus, joka on saatettu yleisön saataville tai jota tietojen hankkija pitää laillisesti hallussaan, jos tietojen hankkijaa ei koske mikään oikeudellisesti pätevä velvoite rajoittaa liikesalaisuuden hankintaa;
 - c) liikesalaisuuden hankinta, käyttö tai ilmaiseminen aina, kun sitä edellytetään tai se sallitaan kummankin osapuolen lainsäädännössä;
 - d) työntekijöille tai työntekijöiden edustajille tiedottamista ja heidän kuulemistaan koskevan oikeuden käyttö kyseisen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti.
5. Tämän jakson määräyksiä ei saa tulkita siten, että ne vaikuttavat sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden käyttöön, myöskään kummankaan osapuolen lainsäädännön mukaiseen tiedotusvälineiden vapauteen ja moniarvoisuuteen, rajoittavat työntekijöiden liikkuvuutta tai vaikuttavat työmarkkinaosapuolten itsemääräämisoikeuteen ja niiden oikeuteen tehdä työehtosopimuksia osapuolten säädösten ja määräysten mukaisesti.

IP.35 artikla: Lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan saamiseksi toimitettujen tietojen suoja

1. Kumpikin osapuoli suojaa luottamuksellisia tietoja, jotka on toimitettu lääkkeiden markkinoille saattamista koskevan luvan, jäljempänä 'myyntilupa', saamiseksi, jotta tietoja ei ilmaista kolmansille osapuolille, paitsi jos toimenpiteisiin on jo ryhdytty sen varmistamiseksi, että tieto on suojassa sopimattomalta kaupalliselta käytännöltä tai jos ilmaiseminen on välttämätöntä ylivoimaisen yleisen edun kannalta.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että myyntiluvan myöntämisestä vastaava viranomaisen ei osapuolen sisäisessä lainsäädännössä määriteltävän rajoitetun ajan ja sen sisäisessä lainsäädännössä mahdollisesti asetettujen edellytysten mukaisesti hyväksy sellaista myöhempää myyntilupahakemusta, joka perustuu kyseiselle viranomaiselle toimitetussa ensimmäisessä myyntilupahakemuksessa esitettyihin prekliinisten tai kliinisten kokeiden tuloksiin, ilman ensimmäisen myyntiluvan haltijan nimenomaista suostumusta, ellei kansainvälisissä sopimuksissa, joiden sopimuspuolia molemmat osapuolet ovat, toisin määrätä.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa myös, että 2 kohdassa tarkoitettujen prekliinisten ja kliinisten kokeiden tulosten perusteella myöhemmin kyseiseltä viranomaiselta luvan saanutta lääkettä ei sen sisäisessä lainsäädännössä määriteltävän rajoitetun ajanjakson ajan ja sen sisäisessä lainsäädännössä mahdollisesti asetettujen edellytysten mukaisesti saateta markkinoille ilman ensimmäisen myyntiluvan haltijan nimenomaista suostumusta, ellei kansainvälisissä sopimuksissa, joiden sopimuspuolia molemmat osapuolet ovat, toisin määrätä.
4. Tämä artikla ei vaikuta lisäsuojakausiin, joista kumpikin osapuoli voi säätää lainsäädännössään.

IP.36 artikla: Kasvinsuojeluaineiden tai biosidituotteiden myyntiluvan saamiseksi toimitettujen tietojen suoja

1. Kumpikin osapuoli myöntää ensimmäisen kerran esitetyn testi- tai tutkimusraportin omistajalle tilapäisen oikeuden myyntiluvan saamiseksi vaikuttavan aineen, kasvinsuojeluaineen tai biosidituotteen turvallisuuden ja tehokkuuden osalta. Mainitun ajanjakson aikana testi- tai tutkimusraporttia ei saa käyttää minkään muun sellaisen henkilön eduksi, joka pyrkii saamaan myyntiluvan vaikuttavalle aineelle, kasvinsuojeluaineelle tai biosidituotteelle, ellei ensimmäinen omistaja ole antanut siihen nimenomaista suostumustaan. Tätä artiklaa sovellettaessa kyseisestä oikeudesta käytetään nimitystä tietosuojat.
2. Vaikuttavan aineen tai kasvinsuojeluaineen myyntiluvan saamiseksi esitetyn testi- tai tutkimusraportin on
 - a) oltava välttämätön sellaisen luvan tai luvan muuttamisen kannalta, jolla mahdollistetaan käyttö muilla viljelykasveilla; ja
 - b) todistetusti oltava hyvän laboratoriokäytännön tai hyvän koekäytännön periaatteiden mukainen.
3. Tietosuojan keston on oltava vähintään kymmenen vuotta asianomaisen viranomaisen osapuolen alueella myöntämästä ensimmäisestä luvasta.

4. Kummankin osapuolen on varmistettava, etteivät myyntiluvan myöntämisestä vastaavat julkiset elimet käytä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja myöhempien perättäisten myyntilupien hakijoiden eduksi riippumatta siitä, onko ne saatettu yleisön saataville.

5. Kumpikin osapuoli vahvistaa sääntöjä, joilla vältetään selkärankaisilla eläimillä tehtäviä päällekkäisiä testejä.

6 jakso: Kasvilajikkeet

IP.37 artikla: Kasvinjalostajanoikeuksien suojaaminen

Kumpikin osapuoli suojaa kasvinjalostajanoikeuksia uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (UPOV-yleissopimus), sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna Genevessä 19 päivänä maaliskuuta 1991, mukaisesti. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen ja soveltaakseen näitä oikeuksia.

3 luku: Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpano

1 jakso: Yleiset määräykset

IP.38 artikla: Yleiset velvoitteet

1. Kumpikin osapuoli säätää lainsäädännössään toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, jotka ovat tarpeen teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Sovellettaessa tämän luvun 1, 2 ja 4 jaksoa, ilmaisu 'teollis- ja tekijänoikeudet' ei sisällä 2 luvun 5 jakson [Julkistamattoman tiedon suoja] soveltamisalaan kuuluvia oikeuksia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) niiden on oltava oikeudenmukaisia ja tasapuolisia;
- b) ne eivät saa olla tarpeettoman monimutkaisia tai kalliita eivätkä sisältää kohtuuttomia määräaikoja tai aiheuttomia viiveitä;
- c) niiden on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia;
- d) niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille ja että luodaan takeet niiden väärinkäytön estämiseksi.

IP.39 artikla: Henkilöt, joilla on oikeus pyytää toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen soveltamista

Kummankin osapuolen on myönnettävä oikeus pyytää tämän luvun 2 ja 4 jaksossa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen soveltamista

- a) osapuolen lainsäädännön mukaisesti teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoille;
- b) kaikille muille henkilöille, joilla on oikeus käyttää näitä oikeuksia, erityisesti käyttöluvan haltijoille, jos osapuolen lainsäädäntö sen sallii ja mainitun lainsäädännön mukaisesti; ja

- c) liitoille ja yhdistyksille³⁹, jos osapuolen lainsäädäntö sen sallii ja mainitun lainsäädännön mukaisesti.

2 jakso: Yksityisoikeudellinen ja hallinnollinen täytäntöönpano

IP.40 artikla: Toimenpiteet todistusaineiston suojaamiseksi

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat jo ennen asiaa käsittelevän oikeudenkäynnin alkamista sen osapuolen hakemuksesta, joka on esittänyt kohtuullisesti saatavissa olevaa todistusaineistoa tukeakseen väitteitään teollis- tai tekijänoikeutensa loukkaamisesta tai tällaisen loukkaamisen uhasta, määrätä nopeita ja tehokkaita väliaikaisia toimia väitettyyn loukkaamiseen liittyvän merkityksellisen todistusaineiston suojaamiseksi edellyttäen, että luottamukselliset tiedot suojataan asianmukaisesti.
2. Nämä toimet voivat sisältää väitettyjen riidanalaisten tavaroiden yksityiskohtaisen kuvaamisen ja mahdollisen näytteiden oton tai riidanalaisten tavaroiden ja soveltuviin tapauksissa näiden tavaroiden valmistuksessa ja/tai jakelussa käytettyjen materiaalien ja välineiden sekä tavariin liittyvien asiakirjojen haltuunottamisen.

IP.41 artikla: Todistusaineisto

1. Kumpikin osapuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat sen osapuolen hakemuksesta, joka on esittänyt riittävästi kohtuullisesti saatavissa olevaa todistusaineistoa väitteidensä tueksi ja on näyttäessään toteen väitteitään tukevat tosiseikat yksilöinyt vastapuolen hallussa olevan todistusaineiston, määrätä vastapuolen esittämään tämän todistusaineiston, jota luottamuksellisten tietojen suoja koskee.
2. Lisäksi kumpikin osapuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat kaupallisessa laajuudessa tehtyjen teollis- tai tekijänoikeuden loukkausten osalta ja samoilla 1 kohdassa säädetyillä edellytyksillä tarvittaessa määrätä esitettäväksi vastapuolen hallussa olevia pankki-, rahoitus- tai kaupallisia asiakirjoja, joita luottamuksellisten tietojen suoja koskee.

IP.42 artikla: Tiedonsaantioikeus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkausta koskevan siviilioikeudellisen menettelyn yhteydessä kantajan perustellusta ja oikeasuhteisesta pyynnöstä määrätä teollis- tai tekijänoikeuksia loukanneen tai kenen tahansa muun henkilön antamaan tietoja sellaisten tavaroiden tai palvelujen alkuperästä ja jakeluverkosta, jotka loukkaavat teollis- tai tekijänoikeutta.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa 'kuka tahansa henkilö' tarkoittaa henkilöä,
 - a) jonka on todettu pitävän hallussaan riidanalaisia tavaroita kaupallisessa laajuudessa;
 - b) joka on tavattu käyttämästä riidanalaisia palveluja kaupallisessa laajuudessa;

³⁹ Selkeyden vuoksi todetaan, että ilmaisuun 'liitot ja yhdistykset' sisältyvät vähintään teollis- ja tekijänoikeuksia kollektiivisesti hallinnoivat elimet ja ammatilliset etujärjestöt, joilla on säännönmukaisesti tunnustettu oikeus edustaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoita.

- c) jonka on todettu tarjoavan loukkaavassa toiminnassa käytettäviä palveluja kaupallisessa laajuudessa; tai
 - d) jonka a, b tai c alakohdassa tarkoitettu henkilö on osoittanut osallistuneen kyseisten tavaroiden tuottamiseen, valmistukseen tai jakeluun tai näiden palvelujen tarjoamiseen.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin sisältyvät tapauksen mukaan:
- a) tavaroiden tai palveluiden tuottajien, valmistajien, jakelijoiden, toimittajien ja muiden aikaisempien haltijoiden sekä aiottujen tukku- ja vähittäiskauppiaiden nimet ja osoitteet;
 - b) tiedot tuotettujen, valmistettujen, toimitettujen, vastaanotettujen tai tilattujen tavaroiden taikka palvelujen määrästä sekä kyseisistä tavaroista tai palveluista saaduista hinnoista.
4. 1 ja 2 kohtaa sovelletaan rajoittamatta osapuolen muita säädöksiä, jotka
- a) antavat oikeudenhaltijalle oikeudet saada laajempia tietoja;
 - b) koskevat tämän artiklan nojalla ilmoitettujen tietojen käyttöä siviilioikeudellisessa menettelyssä;
 - c) koskevat vastuuta tiedonsaantioikeuden väärinkäytöstä;
 - d) antavat mahdollisuuden kieltäytyä sellaisten tietojen antamisesta, jotka pakottaisivat 1 kohdassa tarkoitettun henkilön myöntämään oman tai lähisukulaisensa osallistumisen teollis- tai tekijänoikeuden loukkaukseen;
 - e) koskevat tietolähteiden luottamuksellisuuden suoja tai henkilötietojen käsittelyä.

IP.43 artikla: Väliaikaiset ja turvaamistoimenpiteet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen oikeusviranomaiset voivat kantajan pyynnöstä määrätä väitettyä oikeudenloukkaajaa koskevan väliaikaisen kiellon, jonka tarkoituksena on estää teollis- tai tekijänoikeuden välittömät loukkaukset, tai kieltää väliaikaisesti tai, jos sen lainsäädäntö sen mahdollistaa, tarvittaessa uhkasakon uhalla kyseisen oikeuden väitettyjen loukkausten jatkaminen tai asettaa jatkamisen ehdoksi oikeudenhaltijalle kuuluvan korvauksen takaamiseen tarkoitettut vakuudet. Väliaikainen kieltäminen voidaan määrätä samoin edellytyksin välittäjälle, jonka palveluja kolmas osapuoli käyttää loukataksaan teollis- tai tekijänoikeutta.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen oikeusviranomaiset voivat kantajan pyynnöstä määrätä takavarikoitaviksi tai luovutettaviksi sellaiset tavarat, joiden epäillä loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, jotta voidaan estää niiden saattaminen jakelukanavien piiriin tai levittäminen jakelukanavia pitkin.
3. Väitetyn kaupallisessa laajuudessa tehdyn loukkauksen osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että jos kantaja osoittaa olosuhteet, jotka todennäköisesti uhkaavat vahingonkorvauksen maksamista, oikeusviranomaiset voivat määrätä väitetyn loukkaajan irtainta ja kiinteää omaisuutta asetettavaksi hukkaamiskieltoon sekä tämän pankkitilit ja muut varat jäädytettäväksi. Tässä tarkoituksessa toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä esitettäväksi pankki-, rahoitus- tai kaupallisia asiakirjoja tai asianmukaisen pääsyn asiaankuuluviin tietoihin.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen oikeusviranomaisilla on 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden osalta oikeus vaatia kantajaa toimittamaan kaikki kohtuullisesti saatavissa oleva todistusaineisto, jotta ne voivat riittävän varmasti vakuuttua siitä, että kantaja on oikeudenhaltija ja että tämän oikeutta on loukattu tai että tällaisen loukkauksen uhka on välitön.

IP.44 artikla: Korjaavat toimenpiteet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen oikeusviranomaiset voivat kantajan pyynnöstä, oikeudenhaltijalle loukkauksen johdosta kuuluvia vahingonkorvauksia rajoittamatta, määrätä sellaiset tavarat, joiden ne ovat todenneet loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, hävitettäväksi tai vähintään poistettavaksi lopullisesti jakelukanavista ilman minkäänlaista korvausta. Samoin edellytyksin oikeusviranomaiset voivat tarvittaessa määrätä hävitettäväksi myös näiden tavaroiden luomisessa tai valmistuksessa pääasiassa käytetyt materiaalit ja välineet.

2. Kummankin osapuolen oikeusviranomaisilla on oltava valtuudet määrätä, että nämä toimenpiteet toteutetaan oikeudenloukkaajan kustannuksella, jollei tämän esteeksi vedota erityisiin syihin.

IP.45 artikla: Kieltotuomiot

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kun teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteava oikeuden päätös on tehty, sen oikeusviranomaiset voivat antaa loukkaajaa vastaan kieltotuomion, jonka tarkoituksena on kieltää loukkauksen jatkaminen. Lisäksi kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat antaa kieltotuomion välittäjille, joiden palveluja kolmas osapuoli käyttää loukataksaan teollis- tai tekijänoikeutta.

IP.46 artikla: Vaihtoehtoiset toimenpiteet

Kumpikin osapuoli voi säätää, että oikeusviranomaiset voivat soveltuville tapauksissa määrätä sen henkilön pyynnöstä, johon IP.44 artiklassa [Korjaavat toimenpiteet] tai IP.45 artiklassa [Kieltotuomiot] säädetty toimenpiteet voivat kohdistua, että vahingon kärsineelle osapuolelle maksetaan edellä mainituissa kahdessa artiklassa mainittujen toimenpiteiden soveltamisen sijasta rahallinen hyvitys, jos kyseinen henkilö on toiminut ilman tuottamusta ja laiminlyöntiä, jos kyseisten toimenpiteiden täytäntöönpano aiheuttaisi tälle henkilölle kohtuutonta vahinkoa ja jos vahingon kärsineelle osapuolelle maksettavaa rahallista hyvitystä voidaan kohtuudella pitää tyydyttävänä.

IP.47 artikla: Vahingonkorvaukset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen oikeusviranomaiset määräävät vahingon kärsineen osapuolen hakemuksesta loukkaajan, joka tiesi tai jolla oli riittävät perusteet tietää ryhtyneensä loukkaavaan tekoon, maksamaan oikeudenhaltijalle vahingonkorvauksen, joka vastaa tälle loukkauksen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kun oikeusviranomaiset määräävät vahingonkorvauksista,

a) ne ottavat huomioon kaikki asianmukaiset näkökohdat, kuten vahingon kärsineelle osapuolelle aiheutuneet kielteiset taloudelliset seuraukset, saamatta jäänyt voitto mukaan lukien, oikeudenloukkaajan saaman perusteettoman voiton ja soveltuville tapauksissa muita kuin taloudellisia tekijöitä, kuten oikeudenhaltijalle loukkauksen johdosta aiheutuneen aineettoman vahingon; tai

- b) ne voivat vaihtoehtona a kohdan määräyksille soveltuviissa tapauksissa määrittää vahingonkorvaukset kertakorvauksena esimerkiksi vähintään niiden rojaltien tai maksujen määrän perusteella, jotka oikeudenloukkaaja olisi joutunut suorittamaan, jos se olisi pyytänyt lupaa käyttää kyseistä teollis- ja tekijänoikeutta.

3. Jos oikeudenloukkaaja ei ole tietoisesti ryhtynyt loukkaavaan tekoon tai ryhtyi loukkaavaan tekoon ilman, että hänen olisi perustellusti pitänyt tietää ryhtyvänsä siihen, kumpikin osapuoli voi säätää, että oikeusviranomaiset voivat määrätä voitot perittäviksi takaisin tai maksettavaksi vahingonkorvauksen, joka voi olla ennalta määrätty.

IP.48 artikla: Oikeudenkäyntikulut

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kohtuulliset ja oikeasuhteiset oikeudenkäyntikulut ja muut oikeudenkäynnin voittaneelle osapuolelle aiheutuneet kulut kuuluvat yleensä oikeudenkäynnin hävinneen maksettaviksi, jollei se ole kohtuutonta.

IP.49 artikla: Tuomioistuimen päätösten julkaiseminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen johdosta nostetun kanteen yhteydessä kantajan pyynnöstä ja loukkaajan kustannuksella määrätä toteutettaviksi soveltuvia toimenpiteitä päätöstä koskevien tietojen levittämiseksi, mukaan lukien päätöksen julkistaminen ja sen julkaiseminen kokonaan tai osittain.

IP.50 artikla: Olettama tekijänoikeudesta

Sovellettaessa 3 luvussa [Julkistamattoman tiedon suoja] määrättyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja:

- a) jotta kirjallisen tai taiteellisen teoksen tekijää voidaan pitää, jollei toisin osoiteta, tekijänä ja sen johdosta oikeutettuna ajamaan kannetta tekijänoikeutensa loukkaamisesta, riittää, että tekijän nimi on tavanmukaisella tavalla ilmoitettu teoksessa; ja
- b) a kohdassa olevaa määräystä sovelletaan tarvittavin muutoksin tekijänoikeuden lähioikeuksien haltijoihin heidän suojatun aineistonsa osalta.

IP.51 artikla: Hallinnolliset menettelyt

Mikäli siviilioikeudellisia seuraamuksia voidaan määrätä asian käsittelyssä hallinnollisessa menettelyssä, siinä noudatettavien periaatteiden tulee vastata sisällöltään tässä luvussa tarkoitettuja periaatteita.

3 jakso: Liikesalaisuuksia koskevat oikeudelliset menettelyt ja oikeussuojakeinot

IP.52 artikla: Liikesalaisuuksia koskevat oikeudelliset menettelyt ja oikeussuojakeinot

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että henkilöt, jotka osallistuvat IP.34 artiklan [Liikesalaisuuksien suojan laajuus] 1 kohdassa tarkoitettuihin siviilioikeudellisiin menettelyihin tai joilla on oikeus tutustua kyseisiin menettelyihin liittyviin asiakirjoihin, eivät saa käyttää tai ilmaista liikesalaisuuksia tai väitettyjä liikesalaisuuksia, jotka toimivaltaiset oikeusviranomaiset ovat asiaan osallisen asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä katsoneet luottamuksellisiksi ja joista he ovat saaneet tiedon tällaisen osallistumisen tai asiakirjoihin tutustumisen seurauksena.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että 1 kohdassa tarkoitettu velvoite pysyy voimassa siviilioikeudellisen menettelyn päätyttyä niin kauan kuin on tarpeen.

3. Kumpikin osapuoli säättää, että IP.34 artiklan [Liikesalaisuuksien suojan laajuus] 1 kohdassa tarkoitetuissa siviilioikeudellisissa menettelyissä kyseisen osapuolen oikeusviranomaisilla on valtuudet ainakin

- a) määrätä säädöstensä ja määräystensä mukaisesti väliaikaisia toimia rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisen liikesalaisuuksien käytön tai ilmaisemisen lopettamiseksi ja kieltämiseksi;
- b) määrätä säädöstensä ja määräystensä mukaisesti toimia, joilla joko veloitetaan lopettamaan rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastainen liikesalaisuuksien käyttö tai ilmaiseminen tai kielletään ne;
- c) määrätä lakiansa ja määräystensä mukaisesti henkilön, joka on hankkinut liikesalaisuuden, käyttänyt sitä tai ilmaissut sen rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisesti ja joka tiesi tai jonka olisi pitänyt tietää hankkineensa liikesalaisuuden, käyttäneensä sitä tai ilmaisseensa sen rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisesti, maksamaan liikesalaisuuden haltijalle vahingonkorvauksen, joka vastaa liikesalaisuuden tällaisen hankinnan, käytön tai ilmaisemisen johdosta koitunutta tosiasiallista vahinkoa;
- d) toteuttaa erityisiä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen IP.34 artiklan [Liikesalaisuuksien suojan laajuus] 1 kohdassa tarkoitetun menettelyn aikana käytetyn tai esille tuodun liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämiseksi. Tällaisiin erityisiin toimenpiteisiin voi sisältyä kummankin osapuolen säädösten ja määräysten, myös puolustautumisoikeuksien, mukaisesti mahdollisuus rajoittaa oikeutta tutustua tiettyihin asiakirjoihin kokonaan tai osittain, rajoittaa pääsyä suulliseen käsittelyyn ja näiden käsittelyjen pöytäkirjoihin tai litteroituun tekstiin sekä asettaa saataville tuomioistuimen ratkaisusta toisinto, josta on poistettu kaikki liikesalaisuuksia sisältävät kohdat tai jossa tällaisia kohtia on muutettu;
- e) määrätä seuraamuksia oikeudellisiin menettelyihin osallistuville henkilöille, jotka eivät pysty noudattamaan tai kieltäytyvät noudattamasta liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden suojaa koskevia tuomioistuimen määräyksiä.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tässä artiklassa määrättyjen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen määrittämisestä koskeva vaatimus hylätään, jos liikesalaisuuden väitetty rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastainen hankinta, käyttö tai ilmaiseminen on tapahtunut sen säädösten ja määräysten mukaisesti

- a) väärinkäytöksen taikka väärän tai laittoman toiminnan paljastamiseksi, jos tarkoituksena oli suojata yleistä etua;
- b) tapauksessa, jossa työntekijät ovat ilmaisseet liikesalaisuuden edustajilleen osana näiden edustajien tehtävien perusteltua hoitoa tai jossa liikesalaisuuden ilmaiseminen on ollut välttämätöntä tällaisten tehtävien hoitamiseksi;
- c) kyseisen osapuolen säädöksissä ja määräyksissä tunnustetun oikeutetun edun suojaamiseksi.

4 jakso: Rajavalvonta

IP.53 artikla: Toimenpiteet rajalla

1. Tullivalvonnassa olevien tavaroiden osalta kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa menettelyjä, joiden nojalla oikeudenhaltija voi jättää hakemuksen toimivaltaiselle viranomaiselle⁴⁰ epäilyksenalaisten tavaroiden luovutuksen keskeyttämiseksi tai haltuun ottamiseksi. Tätä jaksoa sovellettaessa 'epäilyksenalaisilla tavaroilla' tarkoitetaan tavaroita, joiden epäillään loukkaavan tavaramerkkejä, tekijänoikeutta ja lähioikeuksia, maantieteellisiä merkintöjä, patenteja, hyödyllisyysmalleja, teollismalleja, integroitujen piirien piirimalleja tai kasvinjalostajanoikeuksia.
2. Kummallakin osapuolella on oltava käytössä sähköisiä järjestelmiä, joilla tulliviranomainen hallinnoi hyväksyttyjä ja tallennettuja hakemuksia.
3. Kummankin osapuolen on varmistettava, etteivät sen toimivaltaiset viranomaiset peri maksua kattaakseen hakemuksen käsittelystä tai tallentamisesta aiheutuneita hallinnollisia kuluja.
4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset viranomaiset päättävät hakemusten hyväksymisestä tai tallentamisesta kohtuullisen ajan kuluessa.
5. Kumpikin osapuoli säätää, että 1 kohdassa tarkoitetut hakemukset voivat koskea useita lähetyksiä.
6. Tullivalvonnassa olevien tavaroiden osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset voivat omasta aloitteestaan keskeyttää epäilyksenalaisten tavaroiden luovutuksen tai ottaa epäilyksenalaiset tavarat haltuun.
7. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset hyödyntävät riskianalyysijä epäilyksenalaisten tavaroiden tunnistamiseksi.
8. Kumpikin osapuoli voi sallia, että sen tulliviranomainen antaa oikeudenhaltijalle pyynnöstä tietoja tavaroista, joiden luovutus on keskeytetty tai jotka on otettu haltuun, mukaan lukien tavaroiden kuvaus ja tosiasiallinen tai arvioitu määrä, ja jos se on tiedossa, lähettäjän nimi ja osoite, tuoja, viejä tai vastaanottaja sekä tavaroiden alkuperä- tai lähtömaa.
9. Kummallakin osapuolella on käytössä menettelyjä, joilla sallitaan epäilyksenalaisten tavaroiden hävittäminen ilman, että loukkaukset on todettava muodollisesti etukäteen hallinnollisessa tai oikeudellisessa menettelyssä, jos asianomaiset henkilöt tähän suostuvat tai eivät vastusta hävittämistä. Jos epäilyksenalaisia tavaroita ei hävitetä, kukin osapuoli varmistaa, että elleivät olosuhteet ole poikkeukselliset, tällaiset tavarat poistetaan kaupallisista jakelukanavista siten, ettei oikeudenhaltijalle aiheudu vahinkoa.
10. Kummallakin osapuolella on käytössä menettelyjä, joilla sallitaan postitse tai pikakuriiritoimituksena lähetettyjen ja väärennetyillä tavaramerkillä varustettujen tai laittomasti valmistettujen tavaroiden nopea hävittäminen.
11. Kumpikin osapuoli säätää, että hyväksytyn tai tallennetun hakemuksen haltija on tulliviranomaisten kehotuksesta velvollinen korvaamaan tulliviranomaisille tai tulliviranomaisten puolesta toimiville muille osapuolille tavaroiden haltuunoton tai luovutuksen keskeyttämisen jälkeen aiheutuneet kustannukset, mukaan lukien varastointi, käsittely ja mahdolliset tavaroiden tuhoamiseen tai hävittämiseen liittyvät kustannukset.

⁴⁰ Euroopan unionin osalta toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan tulliviranomaisia.

12. Kumpikin osapuoli voi päättää olla soveltamatta tätä artiklaa sellaisten tavaroiden tuontiin, jotka saatetaan markkinoille toisessa maassa oikeudenhaltijan toimesta tai suostumuksella. Osapuoli voi jättää tämän artiklan soveltamisalan ulkopuolelle luonteeltaan ei-kaupalliset, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tavarat.

13. Kumpikin osapuoli sallii tulliviranomaistensa käydä säännöllistä vuoropuhelua ja edistää yhteistyötä asiaankuuluvien sidosryhmien ja muiden teollis- ja tekijänoikeuden täytäntöönpanoon osallistuvien viranomaisten kanssa.

14. Osapuolet tekevät yhteistyötä epäilyksenalaisten tavaroiden kansainvälistä kauppaa koskevissa asioissa. Osapuolet jakavat mahdollisuuksien mukaan toisilleen merkityksellistä tietoa erityisesti toista osapuolta koskevasta epäilyksenalaisten tavaroiden kaupasta.

15. Muita yhteistyön muotoja rajoittamatta teollis- tai tekijänoikeuslainsäädännön rikkomuksiin sovelletaan pöytäkirjaa keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa, minkä täytäntöönpanon toimivaltainen viranomainen on tämän artiklan mukaan osapuolen tulliviranomainen.

IP.54 artikla: Johdonmukaisuus GATT 1994 -sopimuksen ja TRIPS-sopimuksen kanssa

Kun tulli toteuttaa rajatoimenpiteitä teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanemiseksi, riippumatta siitä, kuuluvatko ne tämän jakson soveltamisalaan, osapuolet varmistavat yhdenmukaisuuden GATT 1994 -sopimuksen ja TRIPS-sopimuksen ja erityisesti GATT 1994 -sopimuksen V artiklan ja TRIPS-sopimuksen 41 artiklan ja III osan 4 jakson mukaisten velvoitteidensa kanssa.

4 luku: Muut määräykset

IP.55 artikla: Yhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tukeakseen tämän osaston mukaisten sitoumusten ja velvoitteiden täytäntöönpanoa.

2. Yhteistyö koskee muun muassa seuraavia toimintoja:

- a) tietojen vaihto teollis- ja tekijänoikeuksia sekä suojele- ja täytäntöönpanosääntöjä koskevasta oikeudellisesta kehyksestä;
- b) lainsäädännön etenemistä, teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoa ja tullin, poliisin ja hallinto- tai lainkäyttöelinten toteuttamaa täytäntöönpanoa keskushallinnon tasolla tai sitä alemmilla hallintotasoilla koskevien kokemusten vaihto;
- c) koordinointi väärennetyjen tavaroiden viennin estämiseksi, myös muiden maiden kanssa;
- d) tekninen tuki, valmiuksien kehittäminen, henkilövaihto ja henkilöstön kouluttaminen;
- e) teollis- ja tekijänoikeuksien suojaaminen ja puolustaminen ja siihen liittyvän tiedon levittäminen muun muassa liike-elämän piireissä ja kansalaisille;
- f) kuluttajien ja oikeudenhaltijoiden yleisen tietämyksen lisääminen;
- g) institutionaalisen yhteistyön kehittäminen erityisesti osapuolten teollis- ja tekijänoikeuksista vastaavien virastojen välillä;

- h) teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamis- ja täytäntöönpanokäytäntöjä koskeva yleisen tietämyksen parantaminen ja valistustyö;
 - i) teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamisen ja täytäntöönpanon edistäminen julkisten ja yksityisten toimijoiden välisessä yhteistyössä, johon osallistuu pieniä ja keskisuuria yrityksiä;
 - j) tehokkaiden strategioiden laatiminen kohderyhmien tunnistamiseksi ja tiedotusohjelmien luominen kuluttajien ja tiedotusvälineiden tietoisuuden parantamiseksi teollis- ja tekijänoikeuksien rikkomisen vaikutuksista, mukaan lukien terveys- ja turvallisuusriskit ja yhteydet järjestäytyneeseen rikollisuuteen.
3. Osapuolet pitävät suoraan tai teollis- ja tekijänoikeuksia käsittelevän erityiskauppakomitean välityksellä yhteyttä kaikissa tämän osaston täytäntöönpanoon ja toimintaan liittyvissä asioissa.

IP.56 artikla: Vapaaehtoiset sidosryhmäaloitteet

Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan helpottamaan teollis- ja tekijänoikeusloukkauksia vähentäviä vapaaehtoisia sidosryhmäaloitteita verkossa ja muualla toimivilla markkinapaikoilla keskittyen konkreettisiin ongelmiin ja toteutettavissa olevien, tasapuolisten ja kaikille asianomaisille reilujen käytännön ratkaisujen löytämiseen esimerkiksi seuraavasti:

- a) kumpikin osapuoli pyrkii kutsumaan alueensa sidosryhmät koolle yhteisymmärryksessä helpottaakseen vapaaehtoisia aloitteita ratkaisujen löytämiseksi sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemista ja täytäntöönpanoa koskevien erimielisyyksien ratkaisemiseksi ja rikkomusten vähentämiseksi;
- b) osapuolet pyrkivät vaihtamaan keskenään tietoja vapaaehtoisten sidosryhmäaloitteiden helpottamiseksi osapuolten alueilla tehdyistä toimenpiteistä; ja
- c) osapuolet pyrkivät edistämään avointa vuoropuhelua ja yhteistyötä osapuolten sidosryhmien välillä sekä rohkaisemaan osapuolten sidosryhmiä etsimään ratkaisuja ja ratkaisemaan teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemista ja täytäntöönpanoa koskevia erimielisyyksiä ja vähentämään rikkomuksia yhdessä.

IP.57 artikla: Maantieteellisten merkintöjen uudelleentarkastelu

Ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan sekä Euroopan unionin ja Euratomin välillä mahdollisesti aiemmin tehtyjen kahdenvälisten sopimusten asiaa koskevat määräykset osapuolet voivat yhdessä pyrkiä kohtuullisin keinoin sopimaan säännöistä, jotka koskevat niiden maantieteellisten merkintöjen suojaa ja tehokasta täytäntöönpanoa.

VI OSASTO: JULKISET HANKINNAT

1 luku: Soveltamisala

PPROC.1 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on taata molempien osapuolten toimittajille enemmän mahdollisuuksia osallistua julkisiin hankintamenettelyihin ja lisätä julkisten hankintamenettelyjen avoimuutta.

PPROC.2 artikla: Tiettyjen GPA-sopimuksen määräysten sisällyttäminen tähän sopimukseen ja soveltamisalaan kuuluvat hankinnat

1. Liitteessä PPROC-1 olevassa A jaksossa luetellut GPA-sopimuksen määräykset, mukaan lukien GPA-sopimuksen lisäykseen I sisältyvät kummankin osapuolen liitteet, sisällytetään tähän osastoon.
2. Tätä osastoa sovellettaessa 'soveltamisalaan kuuluvilla hankinnoilla' tarkoitetaan hankintoja, joihin sovelletaan GPA-sopimuksen II artiklaa, ja lisäksi liitteessä PPROC-1 olevassa B jaksossa lueteltuja hankintoja.
3. Kumpikin osapuoli soveltaa soveltamisalaan kuuluvien hankintojen osalta liitteessä PPROC-1 olevassa A jaksossa lueteltuja GPA-sopimuksen määräyksiä tarvittavin muutoksin toisen osapuolen toimittajiin, tavaroihin ja palveluihin.

2 luku: Soveltamisalaan kuuluvia hankintoja koskevat lisäsäännöt

PPROC.3 artikla: Sähköinen tietojenvaihto hankintamenettelyssä

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen hankintayksiköt toteuttavat soveltamisalaan kuuluvat hankinnat sähköisesti niin laajasti kuin on käytännössä mahdollista.
2. Hankintayksikön katsotaan toteuttavan soveltamisalaan kuuluvat hankinnat sähköisesti, jos yksikkö käyttää sähköisiä tiedotus- ja viestintäkeinoja seuraaviin tarkoituksiin:
 - a) hankintailmoitusten ja hankintamenettelyyn liittyvien tarjouspyyntöasiakirjojen julkaiseminen; ja
 - b) osallistumis- ja tarjouspyyntöjen lähettäminen.
3. Eriyistilanteita lukuun ottamatta tällaisten sähköisten tiedotus- ja viestintäkeinojen on oltava syrjimättömiä, yleisesti saatavilla ja yhteentoimivia yleisesti käytössä olevien tieto- ja viestintäteknologian tuotteiden kanssa, eivätkä ne saa rajoittaa mahdollisuuksia osallistua hankintamenettelyyn.
4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen hankintayksiköt vastaanottavat ja käsittelevät sähköisiä laskuja sen lainsäädännön mukaisesti.

PPROC.4 artikla: Sähköinen julkaiseminen

Kaikkien soveltamisalaan kuuluvia hankintoja koskevien hankintailmoitusten, mukaan lukien aiottua tai suunniteltua hankintaa koskevien ilmoitusten, yhteenvetoilmoitusten ja jälki-ilmoitusten, on oltava suoraan saatavilla sähköisesti ja maksutta yhdestä paikasta internetissä.

PPROC.5 artikla: Todisteet

Kumpikin osapuoli varmistaa, että hankintayksiköt eivät vaadi toimittajia toimittamaan osallistumishakemuksia tai tarjouksia jättäessään kaikkia tai joitakin todisteita siitä, että ne eivät ole missään niistä tilanteista, joissa toimittaja voidaan sulkea pois hankintamenettelystä, ja että ne täyttävät osallistumisedellytykset, paitsi jos tämä on tarpeen hankinnan moitteettoman toteuttamisen varmistamiseksi.

PPROC.6 artikla: Osallistumisehdot

Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos sen hankintayksiköt asettavat soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin osallistumisen ehdoksi aiemman kokemuksen osoittamisen, hankintayksiköt eivät vaadi, että toimittajan on täytynyt hankkia tällainen aiempi kokemus kyseisen osapuolen alueella.

PPROC.7 artikla: Rekisteröintijärjestelmät ja kelpuuttamismenettelyt

Jos osapuoli pitää yllä toimittajien rekisteröintijärjestelmää, se varmistaa, että hankinnasta kiinnostunut toimittaja voi pyytää rekisteröimistä milloin tahansa. Rekisteröimistä pyytäneelle hankinnasta kiinnostuneelle toimittajalle ilmoitetaan pyynnön hyväksymistä tai hylkäämistä koskevasta päätöksestä kohtuullisessa ajassa.

PPROC.8 artikla: Valikoiva tarjouspyyntömenettely

Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos hankintayksikkö käyttää valikoivaa tarjouskilpailumenettelyä, hankintayksikkö pyytää tarjousta riittävältä määrältä toimittajia, jotta voidaan varmistaa aito kilpailu vaikuttamatta hankintajärjestelmän toiminnan tehokkuuteen.

PPROC.9 artikla: Poikkeuksellisen alhaiset hinnat

Sen lisäksi, mitä GPA-sopimuksen XV artiklan 6 kohdassa määrätään, jos hankintayksikkö saa tarjouksen, jonka hinta on poikkeuksellisen alhainen muihin jätettyihin tarjouksiin nähden, se voi myös varmistaa toimittajalta, onko hinnassa otettu huomioon valtiontuki.

PPROC.10 artikla: Sosiaaliset, työhön liittyvät ja ympäristönäkökohdat

Kumpikin osapuoli varmistaa, että hankintayksiköt voivat ottaa koko hankintamenettelyssä huomioon sosiaaliset, työhön liittyvät ja ympäristönäkökohdat sillä edellytyksellä, että nämä näkökohdat ovat 1 ja 2 luvussa vahvistettujen sääntöjen kanssa yhteensopivia ja että niistä ilmoitetaan aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa tai muussa ilmoituksessa, jota käytetään aiottua hankintaa koskevana ilmoituksena, tai tarjouspyyntöasiakirjoissa.

PPROC.11 artikla: Kotimaiset muutoksenhakumenettelyt

1. Jos osapuoli on nimennyt GPA-sopimuksen XVIII artiklan 4 kohdan mukaisesti puolueettoman hallintoviranomaisen, kyseinen osapuoli varmistaa, että

- (a) nimetyn viranomaisen jäsenet ovat riippumattomia, puolueettomia ja vapaita ulkopuolisista vaikutteista toimikautensa aikana;
- (b) nimetyn viranomaisen jäseniä ei eroteta heidän tahtonsa vastaisesti heidän toimikautensa aikana, elleivät nimettyä viranomaista koskevat säännökset edellytä heidän erottamistaan; ja
- (c) nimetyn viranomaisen puheenjohtajalla tai vähintään yhdellä muulla jäsenellä on vastaava oikeudellinen ja ammatillinen pätevyys kuin vaaditaan tuomareilta, oikeusalan ammattilaisilta tai muilta lakiasiantuntijoilta, joilla on osapuolen lakien ja määräysten mukainen pätevyys.

2. Kukin osapuoli ottaa käyttöön tai ylläpitää menettelyjä, jotka mahdollistavat nopeat väliaikaiset toimenpiteet, jotta toimittaja voi säilyttää mahdollisuutensa osallistua hankintaan. Tällaiset GPA-sopimuksen XVIII artiklan 7 kohdan a alakohdassa vahvistetut väliaikaiset toimenpiteet voivat johtaa hankintamenettelyn keskeyttämiseen tai, jos hankintayksikkö on tehnyt sopimuksen ja

jos osapuoli on niin säätenyt, sopimuksen täytäntöönpanon keskeyttämiseen. Menettelyissä voidaan sallia se, että asianomaisten etujen, myös yleisen edun, kannalta merkittävät kielteiset seuraukset voidaan ottaa huomioon päätettäessä näiden toimien toteuttamisesta. Jos asiassa ei ryhdytä toimenpiteisiin, perustelut tästä on ilmoitettava kirjallisesti.

3. Jos hankinnasta kiinnostunut tai hankintaan osallistuva toimittaja on esittänyt 1 kohdassa tarkoitetulle nimetylle viranomaiselle valituksen, kukin osapuoli lähtökohtaisesti varmistaa, ettei hankintayksikkö tee sopimusta, ennen kuin kyseinen viranomainen on tehnyt kyseistä valitusta koskevan päätöksen tai antanut sitä koskevan suosituksen 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen väliaikaisten toimenpiteiden, korjaavien toimien taikka koituneen menetyksen tai vahingon korvaamisen osalta sen omien sääntöjen, määräysten ja menettelyjen mukaisesti. Kumpikin osapuoli voi säätää, että väistämättömissä ja asianmukaisesti perustelluissa olosuhteissa sopimus voidaan kuitenkin tehdä.

4. Kumpikin osapuoli voi säätää seuraavista:

- (a) sopimuksen myöntämisen ja sopimuksen tekemisen välinen odotusaika, jotta hylätyille tarjoajille annetaan riittävästi aikaa arvioida, olisiko muutoksenhakumenettelyn käynnistäminen aiheellista; tai
- (b) riittävän pitkä aika hankkeesta kiinnostuneelle toimittajalle valituksen esittämiseen, mikä voi olla peruste sopimuksen täytäntöönpanon keskeyttämiselle.

5. GPA-sopimuksen XVIII artiklan 7 kohdan b alakohdan mukaisiin korjaaviin toimiin voi sisältyä yksi tai useampi seuraavista:

- (a) teknisten, taloudellisten tai rahoitusta koskevien syrjivien tarjouspyyntöeritelmien, sopimusasiakirjojen tai muiden hankintamenettelyyn liittyvien asiakirjojen poistaminen ja uuden tarjouskilpailumenettelyn toteuttaminen;
- (b) hankintamenettelyn uusiminen sen ehtoja muuttamatta;
- (c) sopimuksen myöntämispäätöksen kumoaminen ja uuden päätöksen tekeminen sopimuksen myöntämisestä;
- (d) sopimuksen purkaminen tai sen julistaminen pätemättömäksi; tai
- (e) muiden sellaisten toimenpiteiden hyväksyminen, joilla pyritään korjaamaan 1 ja 2 luvun määräysten rikkominen, esimerkiksi määräys tietyn summan maksamisesta kunnes rikkominen on tosiasiallisesti korjattu.

6. GPA-sopimuksen XVIII artiklan 7 kohdan b alakohdan mukaisesti kumpikin osapuoli voi säätää koitunutta menetystä tai vahinkoa koskevan korvauksen myöntämisestä. Tässä yhteydessä, jos osapuolen muutoksenhakuelin ei ole tuomioistuin ja toimittaja katsoo, että 1 ja 2 luvun mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi annettuja sisäisiä lakeja ja määräyksiä on rikottu, toimittaja voi saattaa asian tuomioistuimen käsiteltäväksi, myös korvauksen hakemista varten, osapuolen oikeudellisten menettelyjen mukaisesti.

7. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa tarvittavat menettelyt, joilla muutoksenhakuelinten päätökset tai suositukset pannaan tosiasiallisesti täytäntöön tai joilla oikeudellista valvontaa toteuttavien elinten päätökset pannaan tosiasiallisesti täytäntöön.

3 luku: Kansallinen kohtelu soveltumisalaan kuulumattomissa hankinnoissa

PPROC.12 artikla: Määritelmät

1. Tätä lukua sovellettaessa osapuolen myöntämällä kohtelulla tarkoitetaan:
 - a) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta vähintään yhtä edullista kohtelua kuin edullisin kohtelu, joka on samanlaisissa tilanteissa myönnetty Yhdistyneen kuningaskunnan toimittajille; ja
 - b) jäsenvaltioissa vähintään yhtä edullista kohtelua kuin edullisin kohtelu, joka on samanlaisissa tilanteissa myönnetty samassa jäsenvaltiossa sen omille toimittajille.
2. Tätä lukua sovellettaessa osapuolen toimittajalla, joka on oikeushenkilö, tarkoitetaan
 - a) unionin osalta unionin tai vähintään yhden sen jäsenvaltion lain mukaisesti perustettua tai muulla tavoin järjestettyä oikeushenkilöä, jolla on Euroopan unionin alueella merkittäviä liiketoimia, joiden unioni katsoo Euroopan yhteisön perustamissopimusta koskevan WTO:lle annetun ilmoituksensa mukaisesti (asiakirja WT/REG39/1) vastaavan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 54 artiklaan perustuvaa käsitettä 'tosiasiallinen ja jatkuva yhteys' jonkin jäsenvaltion talouteen; ja
 - b) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisesti perustettua tai muulla tavoin järjestettyä oikeushenkilöä, jolla on merkittäviä liiketoimia Yhdistyneen kuningaskunnan alueella.

PPROC.13 artikla: Paikallisesti sijoittautuneiden toimittajien kansallinen kohtelu

1. Osapuolen toimenpide ei saa minkään hankinnan osalta johtaa siihen, että sen alueelle oikeushenkilön perustamisen, hankinnan tai ylläpitämisen kautta sijoittautuneet toisen osapuolen toimittajat saavat epäedullisempaa kohtelua kuin osapuolen omille samankaltaisille toimittajilleen myöntämä kohtelu.⁴¹
2. Tässä artiklassa määrättyyn kansallisen kohtelun soveltamisvelvoitteeseen sovelletaan GPA-sopimuksen III artiklassa määritellyjä turvallisuuteen perustuvia poikkeuksia ja yleisiä poikkeuksia silloinkin, kun hankinta ei ole tämän osaston mukainen soveltamisalaan kuuluva hankinta.

4 luku: Muut määräykset

PPROC.14 artikla: Markkinoille pääsyä koskevien sitoumusten muutokset ja oikaisut

Kumpikin osapuoli voi muuttaa tai oikaista markkinoille pääsyä koskevia sitoumuksiaan liitteessä PPROC-1 olevan B jakson itseään koskevassa alajaksossa PPROC.15 [Muutokset] – PPROC.18 [Liitteessä PPROC-1 olevan B jakson muuttaminen] artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

⁴¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että tässä artiklassa määrätyn kansallisen kohtelun velvoitteen soveltamiseen sovelletaan liitteen PPROC-1 [Julkiset hankinnat] alaluokan B1 ja B2 jakson huomautuksessa 3 tarkoitettuja poikkeuksia.

PPROC.15 artikla: Muutokset

1. Jos jompikumpi osapuoli aikoo muuttaa liitteessä PPROC-1 olevan B jakson alajaksoa, osapuolen on

- (a) ilmoitettava tästä toiselle osapuolelle kirjallisesti; ja
- (b) sisällytettävä ilmoitukseen ehdotus toista osapuolta koskevista asianmukaisista hyvitysjärjestelyistä, jotta markkinoille pääsyä koskevien sitoumusten taso vastaisi muutosta edeltänyttä tilannetta.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdan b alakohdassa määrätään, osapuolen ei tarvitse tarjota toiselle osapuolelle hyvitysjärjestelyjä, jos muutosehdotus koskee hankintayksikköä, jonka osalta osapuoli on tosiasiallisesti poistanut määräys- tai vaikutusvaltansa soveltamisalaan kuuluvien hankintojen osalta.

Osapuolen katsotaan tosiasiallisesti poistaneen määräys- tai vaikutusvaltansa hankintayksikön soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin, jos hankintayksikköön kohdistuu suoraa kilpailua markkinoilla, joille pääsyä ei ole rajoitettu.

3. Toinen osapuoli voi vastustaa 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua muutosta, mikäli se kiistää sen, että

- (a) 1 kohdan b alakohdassa ehdotettu hyvitysjärjestely on riittävä säilyttämään muutosta edeltäneeseen tilanteeseen verrattuna vastaavan yhteisesti sovittujen markkinoille pääsyä koskevien sitoumusten tason; tai
- (b) muutosehdotus koskee hankintayksikköä, jonka osalta osapuoli on tosiasiallisesti poistanut määräys- tai vaikutusvaltansa 2 kohdan mukaisesti.

Toisen osapuolen on ilmaistava vastustuksensa kirjallisesti 45 päivän kuluessa 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta tai sen katsotaan hyväksyneen hyvitysjärjestelyn tai muutosehdotuksen, myös sovellettaessa kuudennen osan [Riitojen ratkaiseminen ja horisontaaliset määräykset] I osaston [Riitojen ratkaiseminen] määräyksiä.

PPROC.16 artikla: Oikaisut

1. Jos jompikumpi osapuoli aikoo oikaista liitteessä PPROC-1 olevan B jakson alajaksoa, osapuolen on ilmoitettava tästä toiselle osapuolelle kirjallisesti.

Oikaisuna pidetään seuraavia liitteessä PPROC-1 olevan B jakson alajaksoihin tehtäviä muutoksia edellyttäen, että ne eivät vaikuta tässä osastossa määrättyihin, yhteisesti sovittuihin markkinoille pääsyä koskeviin sitoumuksiin:

- (a) hankintayksikön nimen muutos;
- (b) kahden tai useamman kyseisessä alajaksossa luetellun hankintayksikön sulautuminen; ja
- (c) kyseisessä alajaksossa mainitun hankintayksikön jakautuminen kahdeksi tai useammaksi hankintayksiköksi, jotka lisätään kyseisessä alajaksossa lueteltuihin hankintayksiköihin.

2. Osapuoli voi 45 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta ilmoittaa kirjallisesti toiselle osapuolelle vastustavansa ehdotettua oikaisua. Vastalauseen esittävän osapuolen on ilmaistava syyt, joiden vuoksi se katsoo, että ehdotettu oikaisu ei ole 1 kohdan määräysten mukainen muutos, ja kuvattava ehdotetun oikaisun vaikutus tässä osastossa määrättyihin, yhteisesti sovittuihin markkinoille pääsyä koskeviin sitoumuksiin Jos tällaista vastalauseetta ei ole toimitettu kirjallisesti 45 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, osapuolen katsotaan hyväksyneen oikaisun.

PPROC.17 artikla: Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

Jos osapuoli vastustaa PPROC.15 artiklassa [Muutokset] tarkoitettua aiottua muutosta tai ehdotettua hyvitysjärjestelyä tai PPROC.16 artiklassa [Oikaisut] tarkoitettua ehdotettua oikaisua, osapuolet pyrkivät ratkaisemaan asian neuvottelemalla. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen 60 päivän kuluessa vastalauseen vastaanottamisesta, osapuoli, joka aikoo muuttaa tai oikaista sitä koskevaa liitteessä PPROC-1 olevan B jakson alajaksoa, voi turvautua tämän sopimuksen kuudennen osan [Riitojen ratkaiseminen ja horisontaaliset määräykset] I osaston [Riitojen ratkaiseminen] mukaiseen riitojenratkaisumenettelyyn sen ratkaisemiseksi, onko vastalause oikeutettu.

PPROC.18 artikla: Liitteessä PPROC-1 olevan B jakson muuttaminen

Jos osapuoli ei vastusta PPROC.15 artiklan [Muutokset] 3 kohdan mukaista muutosta tai PPROC.16 artiklan [Oikaisut] 2 kohdan mukaista oikaisua tai muutoksia tai oikaisuja, joista osapuolet ovat sopineet PPROC.17 artiklan [Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen] mukaisissa neuvotteluissa, tai asia on ratkaistu lopullisesti tämän sopimuksen kuudennen osan [Riitojen ratkaiseminen ja horisontaaliset määräykset] I osaston [Riitojen ratkaiseminen] mukaisesti, kumppanuusneuvosto muuttaa liitteessä PPROC-1 olevan B jakson alajaksoa siten, että se vastaa kyseistä muutosta, oikaisua tai hyvitysjärjestelyä.

PPROC.19 artikla: Yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat hyödyt, joita voidaan saada yhteistyöstä julkisten hankintojen markkinoiden vastavuoroisen vapauttamisen edistämiseksi kansainvälisesti.

2. Osapuolet antavat toistensa saataville vuositilastot soveltamisalaan kuuluvista hankinnoista, mikäli teknisesti saatavilla.

VII OSASTO: PIENET JA KESKISUURET YRITYKSET

SME.1 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on parantaa pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia hyötyä ensimmäisestä otsakkeesta [Kauppa].

SME.2 artikla: Tiedon jakaminen

1. Kumpikin osapuoli perustaa pienille ja keskisuurille yrityksille julkisesti saatavilla olevan verkkosivuston tai pitää yllä tällaista verkkosivustoa, jolla annetaan tietoa ensimmäisestä otsakkeesta [Kauppa], mukaan lukien:

a) tiivistelmä ensimmäisestä otsakkeesta [Kauppa];

- b) kuvaus ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] määräyksistä, joita kukin osapuoli pitää kummankin osapuolen pienten ja keskisuurten yritysten kannalta merkityksellisinä; ja
- c) kaikki lisätiedot, jotka kukin osapuoli katsoo hyödyllisiksi pienille ja keskisuurille yrityksille, jotka haluavat hyötyä ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] tarjoamista mahdollisuuksista.

2. Kumpikin osapuoli sisällyttää 1 kohdassa tarkoitettulle verkkosivustolle internetlinkin seuraaviin:

- a) ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] teksti;
- b) toisen osapuolen vastaava verkkosivusto; ja
- c) sen omien viranomaisten verkkosivustot, joiden se katsoo tarjoavan hyödyllisiä tietoja henkilöille, jotka ovat kiinnostuneita kaupasta tai liiketoiminnasta sen alueella.

3. Kumpikin osapuoli sisällyttää 1 kohdassa tarkoitettulle verkkosivustolle internetlinkin omien viranomaistensa verkkosivustoille, joilla on tietoja seuraavista:

- a) tullilainsäädäntö ja -määräykset sekä tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta varten tarvittavat menettelyt ja niihin liittyvät lomakkeet, asiakirjat muut tiedot;
- b) lait, määräykset ja menettelyt, jotka koskevat teollis- ja tekijänoikeuksia, mukaan luettuina maantieteelliset merkinnät;
- c) tekniset lait ja määräykset sekä tarvittaessa pakolliset vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt ja linkit vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten luetteloihin niitä tapauksia varten, joissa kolmannen osapuolen suorittama vaatimustenmukaisuuden arviointi on pakollista I osaston [Tavarakauppa] 4 luvun [Kaupan tekniset esteet] mukaisesti;
- d) sellaiset tuontiin ja vientiin liittyvät terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevat lait ja määräykset, joista määrätään tämän otsakkeen I osaston [Tavarakauppa] 3 luvussa [Terveys- ja kasvinsuojelukysymykset];
- e) lait ja määräykset, jotka koskevat julkisia hankintoja, tämän otsakkeen VI osaston [Julkiset hankinnat] mukainen internetissä oleva keskitetty pääsy julkisia hankintoja koskeviin ilmoituksiin, sekä kyseisen osaston muut asiaan liittyvät määräykset;
- f) yrityksen rekisteröintimenettelyt; ja
- g) muut tiedot, joiden osapuoli katsoo olevan avuksi pienille ja keskisuurille yrityksille.

4. Kumpikin osapuoli sisällyttää 1 kohdan mukaiselle verkkosivustolle internetlinkin tietokantaan, josta voi tehdä sähköisiä hakuja tullinimikkeistön koodilla ja johon sisältyvät seuraavat sen markkinoille pääsyä koskevat tiedot:

- a) tariffitoimenpiteiden ja tariffeihin liittyvien tietojen osalta:
 - i) tullit ja kiintiöt, mukaan lukien suosituimmuustulli, tullit muille kuin suosituimmuuskohtelun piiriin kuuluville maille sekä etuustullit ja tariffikiintiöt;
 - ii) valmisteverot;

- iii) verot (arvonlisävero/myyntivero);
 - iv) tullit tai muut maksut, mukaan lukien muut tuotekohtaiset maksut;
 - v) tämän otsakkeen I osaston [Tavarakauppa] 2 luvun [Alkuperäsäännöt] mukaiset alkuperäsäännöt;
 - vi) tullinpalautus tai -lykkäys tai muun tyyppinen helpotus, jolla pienennetään tai palautetaan tullia tai vapautetaan tullista;
 - vii) tavaroiden tullausarvon määrittämisperusteet; ja
 - viii) muut tariffitoimenpiteet;
- b) tullinimikkeistöön liittyvien muiden kuin tariffitoimenpiteiden osalta:
- i) tuontimenettelyihin tarvittavat tiedot; ja
 - ii) muihin kuin tariffitoimenpiteisiin liittyvät tiedot.

5. Kumpikin osapuoli päivittää säännöllisesti tai toisen osapuolen pyynnöstä 1–4 kohdassa tarkoitetut tiedot ja linkit, joita se ylläpitää verkkosivustollaan, varmistaakseen, että kyseiset tiedot ja linkit ovat ajantasaisia ja täsmällisiä.

6. Kumpikin osapuoli varmistaa, että 1–4 kohdassa tarkoitetut tiedot ja linkit on esitetty pienten ja keskisuurten yritysten käyttöön soveltuvalla tavalla. Kumpikin osapuoli pyrkii asettamaan tiedot saataville englanniksi.

7. Pääsystä 1–4 kohdan mukaisesti tarjottaviin tietoihin ei peritä maksua miltään kummankaan osapuolen henkilöltä.

SME.3 artikla: Pienten ja keskisuurten yritysten yhteysviranomaiset

1. Kumpikin osapuoli nimeää tämän sopimuksen voimaantullessa yhteysviranomaisen suorittamaan tässä artiklassa lueteltuja tehtäviä ja ilmoittaa toiselle osapuolelle sen yhteystiedot. Osapuolet ilmoittavat toisilleen viipymättä kaikista näiden yhteystietojen muutoksista.

2. Osapuolten pienten ja keskisuurten yritysten yhteysviranomaisilla on seuraavat tehtävät:

- a) pyrkiä varmistamaan, että pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet otetaan huomioon ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] täytäntöönpanossa ja että kummankin osapuolen pienet ja keskisuuret yritykset voivat hyödyntää ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] tarjoamia mahdollisuuksia;
- b) pohtia tapoja tehostaa yhteistyötä pienten ja keskisuurten yritysten kannalta merkityksellisissä asioissa osapuolten välillä, jotta voidaan lisätä pienten ja keskisuurten yritysten kauppa- ja investointimahdollisuuksia;
- c) varmistaa, että SME.2 [Tiedon jakaminen] artiklassa tarkoitetut tiedot ovat ajan tasalla, täsmällisiä ja pienten ja keskisuurten yritysten kannalta merkityksellisiä. Kumpi tahansa osapuoli voi ehdottaa pienten ja keskisuurten yritysten yhteysviranomaisen kautta toiselle

osapuolelle lisätietojen sisällyttämistä verkkosivustolle, jota toinen osapuoli ylläpitää SME.2 artiklan [Tiedon jakaminen] mukaisesti;

- d) tarkastella mitä tahansa asioita, jotka ovat merkityksellisiä pienten ja keskisuurten yritysten kannalta ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] täytäntöönpanon yhteydessä, mukaan lukien seuraavat:
 - i) vaihtaa tietoja kumppanuusneuvoston auttamiseksi sen tehtävässä, joka koskee ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] pieniin ja keskisuuriin yrityksiin liittyvien näkökohtien seuranta ja täytäntöönpanoa;
 - ii) avustaa tämän sopimuksen nojalla perustettuja erityiskomiteoita, yhteisiä työryhmiä ja yhteysviranomaisia pienten ja keskisuurten yritysten kannalta merkityksellisten asioiden käsittelyssä;
- e) raportoida toteutetuista toimista yhdessä tai erikseen säännöllisesti kumppanuusneuvostolle, jotta se voi tarkastella tilannetta; ja
- f) tarkastella osapuolten sopimuksesta mitä tahansa muita tähän sopimukseen liittyviä seikkoja, jotka koskevat pieniä ja keskisuuria yrityksiä.

3. Osapuolten pienten ja keskisuurten yritysten yhteysviranomaiset tekevät työtään osapuolten valitsemien viestintäkanavien välityksellä, joita voivat olla sähköposti, videokokoukset tai muut välineet. Ne voivat myös tarpeen mukaan kokoontua.

4. Pienten ja keskisuurten yritysten yhteysviranomaiset voivat tehtäviään hoitaessaan pyrkiä tarpeen mukaan tekemään yhteistyötä asiantuntijoiden ja ulkopuolisten organisaatioiden kanssa.

SME.4 artikla: Suhde kuudenteen osaan

Kuudennen osan [Riitojen ratkaiseminen ja horisontaaliset määräykset] I osastoa [Riitojen ratkaiseminen] ei sovelleta tähän osastoon.

VIII OSASTO: ENERGIA

1 luku: Yleiset määräykset

ENER.1 artikla: Tavoitteet

Tämän osaston tavoitteena on helpottaa osapuolten välistä kauppaa ja investointeja energian ja raaka-aineiden osa-alueilla sekä tukea toimitusvarmuutta ja ympäristökestävyyttä, erityisesti edistämällä ilmastomuutoksen torjuntaa näillä osa-alueilla.

ENER.2 artikla: Määritelmät

- 1. Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolla' Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2019/942 perustettua virastoa⁴²;
- (b) 'luvalla' lupaa, toimilupaa, käyttöoikeutta tai vastaavaa hallinnollista tai sopimusoikeudellista asiakirjaa, jolla osapuolen toimivaltainen viranomainen myöntää yhteisölle luvan harjoittaa tiettyä taloudellista toimintaa sen alueella;
- (c) 'tasehallinnalla'
 - (i) sähköverkkojen tapauksessa kaikilla aikaväleillä toteutettavia kaikkia toimia ja prosesseja, joilla sähkön siirtoverkonhaltija jatkuvasti varmistaa, että sähköverkon taajuus pysyy etukäteen määritellyllä stabiilisuusalueella ja että vaaditun laadun edellyttämää reservien määrää noudatetaan;
 - (ii) kaasuverkkojen tapauksessa toimia, joita kaasusiirtoverkonhaltijat toteuttavat muuttaakseen siirtoverkkoon tulevia tai siirtoverkosta lähteviä kaasuvirtoja, lukuun ottamatta kuitenkaan sellaiseen kaasuun liittyviä toimia, jonka ei katsota kuuluvan kaasun ottoon järjestelmästä, sekä sellaiseen kaasuun liittyviä toimia, jota siirtoverkonhaltija käyttää järjestelmän toimintaan;
- (d) 'jakelulla'
 - (i) sähkön yhteydessä sähkön siirtämistä suur-, keski- tai pienjännitteisissä jakeluverkoissa toimitettavaksi asiakkaille, mutta ei sähkön syöttöä;
 - (ii) kaasun yhteydessä maakaasun siirtämistä paikallisten tai alueellisten putkistojen kautta asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun syöttöä;
- (e) 'jakeluverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa sähkön tai kaasun jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön tai kaasun jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä;
- (f) 'sähkönsiirtoyhteydellä' siirtojohtoa,
 - (i) joka kulkee osapuolten välillä, lukuun ottamatta sellaista Irlannissa ja Pohjois-Irlannissa kulkevaa johtoa, joka on kokonaan sähkön sisämarkkinoiden sisällä;
 - (ii) joka ei kuulu i alakohdan soveltamisalaan ja kulkee Ison-Britannian sekä Irlannin ja Pohjois-Irlannin sähkön sisämarkkinoiden välillä;
- (g) 'energiatuotteilla' tuotteita, joista tuotetaan energiaa ja jotka luetellaan liitteessä ENER-1 harmonoidun järjestelmän koodeja (HS-koodi) noudattaen;
- (h) 'yhteisöllä' mitä tahansa luonnollista henkilöä, oikeushenkilöä tai yritystä tai näiden ryhmää;

⁴² EUVL L 158, 14.6.2019, s. 22.

- (i) 'kaasunsiirtoyhteydellä' siirtoputkea, joka ylittää osapuolten välisen rajan tai kulkee sen yli;
- (j) 'sähkön tuotannolla' sähkön tuottamista;
- (k) 'hiilivedyillä' tuotteita, jotka luetellaan liitteessä ENER-1 HS-koodeja noudattaen;
- (l) 'yhteenliitännäspisteellä' kaasun yhteydessä fyysistä tai virtuaalista pistettä, joka liittää yhteen unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan otto- ja syöttöjärjestelmät tai liittää yhteen otto- ja syöttöjärjestelmän ja siirtoyhteyden edellyttäen, että kyseisessä pisteessä on käytössä verkonkäyttäjien varausjärjestelmä;
- (m) 'raaka-aineilla' tuotteita, jotka luetellaan liitteessä ENER-1 HS-lukuja noudattaen;
- (n) 'uusiutuvalla energialla' uusiutuvista, muista kuin fossiilisista lähteistä tuotettua energiaa, sähköenergia mukaan lukien;
- (o) 'vakioidulla kapasiteettituotteella' kaasun yhteydessä tiettyä siirtokapasiteetin määrää tietyn ajan kuluessa tietyssä yhteenliitännäspisteessä;
- (p) 'siirrolla'
 - (i) sähkön yhteydessä sähkön siirtämistä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa asiakkaille tai jakelijoille toimitettavaksi, mutta ei sähkön syöttöä;
 - (ii) kaasun yhteydessä maakaasun siirtämistä putkistoissa, jotka sisältävät pääasiassa korkeapaineputkia, mutta ei tuotantovaiheen aikaisia putkistoja eikä pääasiassa maakaasun paikalliseen jakeluun käytettäviä korkeapaineputkistojen osia, asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun syöttöä;
- (q) 'siirtoverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa siirtotoimintaa tai on vastuussa sähkön tai kaasun siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun tai sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;
- (r) 'tuotantovaiheen putkistolla' putkistoa tai putkistoja, joita käytetään tai rakennetaan osana öljyn tai kaasun tuotantohanketta tai joita käytetään maakaasun siirtämiseen yhden tai useamman tällaisen hankkeen tuotantokentältä jalostuslaitokseen tai vastaanottoasemalle tai lopulliselle maihintuontiasemalle.

2. Tätä osastoa sovellettaessa 'syrjimättömällä' ja 'syrjimättömyydellä' tarkoitetaan SERVIN.2.4 [Suosituimmuuskohtelu] ja 3.5 artiklassa [Suosituimmuuskohtelu] määriteltyä suosituimmuuskohtelua ja SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu] ja 3.4 artiklassa [Kansallinen kohtelu] määriteltyä kansallista kohtelua sekä kohtelua, joka perustuu ehtoihin, jotka ovat vähintään yhtä edulliset kuin mille tahansa muulle samankaltaiselle yhteisölle on myönnetty vastaavissa olosuhteissa.

ENER.3 artikla: Suhde muihin osastoihin

1. Edellä olevaa II osaston 2 [Investointien vapauttaminen] ja 3 lukua [Rajat ylittävä palvelujen kauppa] sovelletaan energiaan ja raaka-aineisiin. Jos tämä osasto on ristiriidassa II osaston [Palvelut ja investoinnit] ja liitteiden SERVIN-1–SERVIN-6 kanssa, sovelletaan II osastoa [Palvelut ja investoinnit] ja liitteitä SERVIN-1–SERVIN-6.
2. Jos osapuoli pitää yllä järjestelmää, jossa maakaasulla tai sähköllä käydään virtuaalista kauppaa putkistoissa tai sähköverkoissa, tai ottaa käyttöön tällaisen järjestelmän, jolla tarkoitetaan järjestelmää, joka ei edellytä siirrettävän maakaasun tai sähkön fyysistä määrittämistä vaan perustuu panosten ja tuotosten nettoutusjärjestelmään, tällaisen virtuaalisen kaupankäynnin katsotaan kuuluvan GOODS.4A [Kauttakuluvapaus] artiklassa tarkoitettuihin kansainvälisen kauttakuljetuksen kannalta sopivimpiin reitteihin.
3. Liitettä ENER-2 sovelletaan myös XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] 3 lukua [Tukien valvonta] sovellettaessa. Liitteeseen ENER-2 sovelletaan XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] 3 lukua [Tukien valvonta]. Liitteen ENER-2 tulkintaa ja soveltamista koskeviin osapuolten välisiin riitoihin sovelletaan XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] 3 luvun 3.13 [Riitojenratkaisu] artiklaa.

ENER.4 artikla: Periaatteet

Kumpikin osapuoli säilyttää oikeuden ottaa käyttöön, pitää voimassa ja panna täytäntöön toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen oikeutettujen yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten energiatuotteiden ja raaka-aineiden toimitusten turvaaminen, yhteiskunnan ja ympäristön suojeleminen, ilmastonmuutoksen torjunta mukaan lukien, kansanterveyden ja kuluttajien suojeleminen sekä turvallisuuden ja vaarattomuuden edistäminen tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

2 luku: Sähkö ja kaasu

Jakso 1: Kilpailu sähkö- ja kaasumarkkinoilla

ENER.5 artikla: Kilpailu markkinoilla ja syrjimättömyys

1. Tasapuolisen kilpailun varmistamiseksi kumpikin osapuoli varmistaa, että sen sääntelykehys, jota sovelletaan sähkön tai maakaasun tuotantoon, siirtoon, jakeluun tai syöttöön, on sääntöjen, maksujen ja kohtelun osalta syrjimätön.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että asiakkaat voivat vähittäismarkkinoillaan vapaasti valita haluamansa sähkö- tai maakaasuntoimittajan tai vaihtaa sellaiseen, sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti.
3. Maakaasua koskevia tämän luvun määräyksiä sovelletaan myös biokaasuun ja biomassasta peräisin olevaan kaasuun tai muun tyyppisiin kaasuihin edellyttäen, että näitä kaasuja voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maakaasuverkkoon ja siirtää kyseisessä verkossa, sanotun kuitenkin rajoittamatta kummankaan osapuolen oikeutta määritellä laatuvaatimuksia.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta rajat ylittävään kauppaan, eikä se vaikuta kummankaan osapuolen oikeuteen antaa sääntelyä puolueettomiin ja syrjimättömiin kriteereihin perustuvien oikeutettujen yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

ENER.6 artikla: Sähkön ja kaasun tukkumarkkinoita koskevat määräykset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sähkön ja maakaasun tukkuhinnat vastaavat todellista tarjontaa ja kysyntää. Tätä varten kumpikin osapuoli varmistaa, että sähkön ja maakaasun tukkumarkkinasäännöillä

- (a) kannustetaan vapaaseen hinnanmuodostukseen;
- (b) ei aseteta kauppaa rajoittavia teknisiä rajoituksia hinnoittelulle;
- (c) mahdollistetaan sähkön tuotantolaitosten, energian varastoinnin ja kulutusjoustopuhteen tehokas ajojärjestys sekä sähköverkon tehokas käyttö;
- (d) mahdollistetaan maakaasuverkon tehokas käyttö. ja
- (e) mahdollistetaan uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön käyttöönotto ja varmistetaan sähköverkon tehokas ja varma toiminta ja kehittäminen.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tasehallintamarkkinat on organisoitu siten, että niillä voidaan varmistaa

- (a) syrjimättömyys osallistujien välillä ja syrjimätön pääsy osallistujille;
- (b) että palvelut määritellään läpinäkyvästi;
- (c) että palvelut hankitaan läpinäkyvällä ja markkinapohjaisella tavalla ottaen huomioon uusien teknologioiden käyttöönotto; ja
- (d) että uusiutuvan energian tuottajille myönnetään kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot tuotteita ja palveluja hankittaessa.

Osapuoli voi päättää olla soveltamatta c alakohtaa, jos tasehallintapalvelujen markkinoilla ei ole kilpailua.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sähkömarkkinoiden mahdollinen kapasiteettimekanismi on selkeästi määriteltä, läpinäkyvä, oikeasuhteinen ja syrjimätön. Kumpikaan osapuoli ei ole velvollinen sallimaan toisen osapuolen alueella sijaitsevan kapasiteetin osallistumista kapasiteettimekanismiin sen sähkömarkkinoilla.

4. Kumpikin osapuoli arvioi tarvittavat toimet, joilla helpotetaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan kaasun liittämistä verkkoon.

5. Tämä artikla ei vaikuta kummankaan osapuolen oikeuteen antaa sääntelyä puolueettomiin ja syrjimättömiin kriteereihin perustuvien oikeutettujen yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

ENER.7 artikla: Markkinoiden väärinkäytön kieltö sähkön ja kaasun tukkumarkkinoilla

1. Kumpikin osapuoli kieltää markkinoiden manipuloinnin ja sisäpiirikaupan sähkön ja maakaasun tukkumarkkinoilla, mukaan lukien OTC-markkinat, sähkö- ja maakaasupörssit, markkinat, joilla käydään kauppaa sähköllä ja maakaasulla, kapasiteetilla tai tasehallinta- ja lisäpalveluilla kaikilla aikaväleillä, mukaan lukien termiini-markkinat, vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat.

2. Kumpikin osapuoli seuraa näillä markkinoilla käytävää kauppaa sisäpiiritietoon ja markkinoiden manipulointiin perustuvan kaupan havaitsemiseksi ja estämiseksi.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä, ENER.20 [Sääntelyviranomaisten välinen yhteistyö] artiklan mukainen yhteistyö mukaan lukien, sisäpiiritietoon ja markkinoiden manipulointiin perustuvan kaupan havaitsemiseksi ja estämiseksi, ja ne voivat tarvittaessa vaihtaa tietoja muun muassa markkinoiden seurannasta ja sääntöjen noudattamisen valvonnasta.

ENER.8 artikla: Kolmansien osapuolten pääsy siirto- ja jakeluverkkoihin

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kolmansien osapuolten pääsemiseksi niiden siirto- ja jakeluverkkoihin otetaan käyttöön julkaistuihin tariffeihin perustuva järjestelmä, jota sovelletaan puolueettomasti ja syrjimättömästi.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueella toimivat siirto- ja jakeluverkonhaltijat myöntävät pääsyn siirto- tai jakeluverkkoihinsa kyseisen osapuolen markkinoilla toimiville yhteisöille kohtuullisen ajan kuluessa verkkoon pääsyä koskevan pyynnön päivämäärästä, sanotun kuitenkin rajoittamatta ENER.4 [Periaatteet] artiklan soveltamista.

Kumpikin osapuoli varmistaa, että siirtoverkonhaltijat kohtelevat uusiutuvan energian tuottajia sähköverkkoon liittymisen ja sen käytön osalta kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämisen syyt on aina perusteltava asianmukaisesti.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että maksut, joita siirto- ja jakeluverkonhaltijat perivät kyseisen osapuolen markkinoilla toimivilta yhteisöiltä verkkoon pääsystä, verkkoon liittämisestä tai sen käytöstä ja tarvittaessa verkon vahvistamisesta, perustuvat asianmukaisesti kustannuksiin ja ovat läpinäkyviä, sanotun kuitenkin rajoittamatta oikeutettuja yleisen edun mukaisia tavoitteita. Kumpikin osapuoli varmistaa, että ehdot, edellytykset, tariffit ja kaikki sellaiset tiedot, joita siirto- ja jakeluverkkoihin pääsyä ja niiden käyttöä koskevan oikeuden tosiasiallinen toteutuminen edellyttää, julkaistaan.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tariffeja ja maksuja sovelletaan yhteisöihin kyseisen osapuolen markkinoilla syrjimättömästi.

ENER.9 artikla: Verkon käyttö ja siirtoverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että siirtoverkonhaltijat suorittavat tehtävänsä läpinäkyvästi ja syrjimättömästi.
2. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön siirtoverkonhaltijoiden osalta järjestelyjä, joilla voidaan tosiasiallisesti poistaa mahdolliset eturistiriidat, jotka johtuvat siitä, että sama henkilö käyttää määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan ja tuottajaan tai toimittajaan nähden.

ENER.10 artikla: Kolmansien osapuolten verkkoonpääsyä ja omistajuuden eriyttämistä koskevat yleisen edun mukaiset tavoitteet

1. Osapuoli voi objektiivisin kriteerein, jos se on tarpeen oikeutetun yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi, päättää olla soveltamatta ENER.8 [Kolmansien osapuolten pääsy siirto- ja jakeluverkkoihin] ja ENER.9 [Verkon käyttö ja siirtoverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen] artiklaa seuraaviin:

- (a) kehittyvät tai erilliset markkinat tai verkot;
- (b) infrastruktuuri, joka täyttää liitteessä ENER-3 vahvistetut edellytykset.

2. Osapuoli voi objektiivisin kriteerein, jos se on tarpeen yleisen edun mukaisen oikeutetun tavoitteen saavuttamiseksi, päättää olla soveltamatta ENER.5 [Kilpailu markkinoilla ja syrjimättömyys] ja ENER.6 [Sähkön ja kaasun tukkumarkkinoita koskevat määräykset] artiklaa seuraaviin:

- (a) pienet tai erilliset sähkömarkkinat tai -verkot;
- (b) pienet, kehittyvät tai erilliset maakaasumarkkinat tai -verkot.

ENER.11 artikla: Olemassa olevat siirtoyhteyksiä koskevat poikkeukset

Kumpikin osapuoli varmistaa, että siirtymäkautta pidemmälle ulottuvia vapautuksia, joita niiden lainkäyttöalueilla on myönnetty unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisille siirtoyhteyksille Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943⁴³ 63 artiklan nojalla ja sen lainsäädännön nojalla, jolla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY⁴⁴ 36 artikla on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, sovelletaan edelleen niiden lainkäyttöalueiden lainsäädännön ja sovellettavien ehtojen mukaisesti.

⁴³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54).

⁴⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94).

ENER.12 artikla: Riippumaton sääntelyviranomainen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa yhden tai useamman toiminnallisesti riippumattoman sähkö- ja kaasualan sääntelyviranomaisen nimeämisen ja ylläpitämisen ja antaa sille seuraavat valtuudet ja tehtävät:

- (a) ENER.8 [Kolmansien osapuolten pääsy siirto- ja jakeluverkkoihin] artiklassa tarkoitettujen verkkoihin pääsyä koskevien tariffien, maksujen tai ehtojen ja niiden perustana olevien menetelmien vahvistaminen tai hyväksyminen;
- (b) ENER.9 [Verkon käyttö ja siirtoverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen] ja ENER.10 [Yleisen edun mukaiset tavoitteet ja kolmansien osapuolten pääsy verkkoon ja omistajuuden eriyttäminen] artiklassa tarkoitettujen järjestelyjen noudattamisen varmistaminen;
- (c) sitovien päätösten antaminen ainakin a ja b alakohdan osalta;
- (d) vaikuttavien korjaustoimenpiteiden määrääminen.

2. Suorittaessaan kyseisiä tehtäviään ja käyttäessään kyseisiä valtuuksiaan riippumattoman sääntelyviranomaisen tai riippumattomien sääntelyviranomaisten on toimittava puolueettomasti ja läpinäkyvästi.

Jakso 2: Kaupankäynti siirtoyhteyksien kautta

ENER.13 artikla: Sähkönsiirtoyhteyksien tehokas käyttö

1. Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisten sähkönsiirtoyhteyksien tehokkaan käytön ja kaupan esteiden vähentämisen varmistamiseksi kumpikin osapuoli varmistaa, että

- (a) sähkönsiirtoyhteyksien kapasiteetinjakoa ja ylikuormituksen hallinta on markkinapohjaista, läpinäkyvää ja syrjimätöntä;
- (b) sähkönsiirtoyhteyksien kapasiteetin enimmäistaso asetetaan saataville ottaen huomioon
 - (i) tarve varmistaa järjestelmän käyttövarmuus; ja
 - (ii) järjestelmien mahdollisimman tehokas käyttö;
- (c) sähkönsiirtoyhteyksien kapasiteettia saa rajoittaa ainoastaan hätätilanteissa ja tällainen rajoittaminen tapahtuu syrjimättömällä tavalla;
- (d) kapasiteetin laskentaa koskevat tiedot julkaistaan tämän artiklan tavoitteiden tukemiseksi;
- (e) sähkönsiirtoyhteyden kautta toteutettavista yksittäisistä liiketoimista ei peritä verkkomaksuja eikä sähkönsiirtoyhteyksien käytössä sovelleta rajahintoja;
- (f) kapasiteetinjakoa ja ylikuormituksen hallintaa sähkönsiirtoyhteyksissä koordinoidaan asianomaisten unionin siirtoverkonhaltijoiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan

siirtoverkonhaltijoiden välillä; tähän koordinointiin sisältyy sellaisten järjestelyjen kehittäminen, joilla saadaan aikaan vakaita ja tehokkaita tuloksia kaikilla merkityksellisillä aikaväleillä, olipa kyse termiinimarkkinoista, vuorokausimarkkinoista, päivänsisäisistä markkinoista tai tasehallinnasta; ja

- (g) kapasiteetinjakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat järjestelyt edistävät olosuhteita, jotka tukevat taloudellisesti tehokkaan sähkönsiirtoyhteyden kehittämistä ja siihen tehtäviä investointeja.

2. Edellä 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettuun koordinointiin ei saa liittyä eikä se saa merkitä Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijoiden osallistumista kapasiteetinjakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskeviin unionin menettelyihin.

3. Kumpikin osapuoli toteuttaa tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että mahdollisimman pian tehdään monenvälinen sopimus rajat ylittävästä sähkönsiirrosta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta seuraavien välillä:

- (a) siirtoverkonhaltijat, jotka osallistuvat komission asetuksella (EU) N:o 838/2010⁴⁵ perustettuun siirtoverkonhaltijoiden väliseen korvausmekanismiin; ja
- (b) Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijat.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetun monenvälisen sopimuksen tavoitteena on varmistaa

- (a) että Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijoita kohdellaan tasapuolisesti verrattuna siirtoverkonhaltijoihin maassa, joka osallistuu siirtoverkonhaltijoiden väliseen korvausmekanismiin; ja
- (b) Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijoita ei kohdella suotuisammin kuin siirtoverkonhaltijoita, jotka osallistuvat siirtoverkonhaltijoiden väliseen korvausmekanismiin.

5. Sen estämättä, mitä 1 kohdan e alakohdassa määrätään, unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisestä suunnitellusta tuonnista ja viennistä voidaan periä siirtoverkon käyttömaksu, kunnes 3 kohdassa tarkoitettu monenvälinen sopimus on tehty.

14 artikla: Sähkökauppajärjestelyt kaikilla aikaväleillä

1. Kun on kyse kapasiteetin jakamisesta ja ylikuormituksen hallinnasta vuorokausimarkkinoiden vaiheessa, energia-alan erityiskomitean on ENER.19 [Siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö] artiklaa noudattaen ensi tilassa toteutettava tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltijat kehittävät liitteen ENER-4 mukaisia teknisiä menettelyjä koskevat järjestelyt määrättyssä aikataulussa.

⁴⁵ Komission asetus (EU) N:o 838/2010, annettu 23 päivänä syyskuuta 2010, siirtoverkonhaltijoiden välisiä korvauksia ja siirtomaksujen määrittämiseen liittyviä yhteisiä sääntelyperiaatteita koskevista suuntaviivoista (EUVL L 250, 24.9.2010, s. 5).

2. Jos energia-alan erityiskomitea ei suosittele, että osapuolet panevat täytäntöön tällaisia teknisiä menettelyjä ENER.19 [Siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö] artiklan 4 kohtaa noudattaen, sen on tehtävä päätöksiä ja annettava tarvittaessa suosituksia sähkönsiirtoyhteyksien kapasiteetin jakamisesta vuorokausimarkkinoiden aikavälillä liitteen ENER-4 mukaisesti.

3. Energia-alan erityiskomitea seuraa kaikkia aikavälejä koskevia järjestelyjä, ja erityisesti tasehallintapalveluja ja päivänsisäisiä markkinoita, ja se voi suositella, että kumpikin osapuoli pyytää siirtoverkonhaltijoitaan valmistelevaan ENER.19 [Siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö] artiklaa noudattaen tekniset menettelyt järjestelyjen parantamiseksi tietyn aikavälin osalta.

4. Energian erityiskomitea seuraa, täyttävätkö kehitetyt, 1 kohdassa tarkoitetut tekniset menettelyt edelleen liitteen ENER-4 vaatimukset, ja käsittelee havaitut ongelmat viipymättä.

ENER.15 artikla: Kaasunsiirtoyhteyksien tehokas käyttö

1. Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisten kaasunsiirtoyhteyksien tehokkaan käytön ja kaupan esteiden vähentämisen varmistamiseksi kumpikin osapuoli varmistaa, että

(a) kaasunsiirtoyhteyksien kapasiteetin enimmäistaso asetetaan saataville syrjimättömyysperiaatetta noudattaen ja ottaen huomioon

(i) tarve varmistaa järjestelmän käyttövarmuus; ja

(ii) verkkojen mahdollisimman tehokas käyttö;

(b) kaasunsiirtoyhteyksien kapasiteetinjakomekanismit ja ylikuormituksen hallintamenettelyt ovat markkinapohjaisia, läpinäkyviä ja syrjimättömiä ja kapasiteetinjakoon yhteenliitäntäpisteissä käytetään yleensä huutokauppoja.

2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että

(a) siirtoverkonhaltijat pyrkivät yhteisesti tarjoamaan vakioituja kapasiteettituotteita, jotka koostuvat vastaavasta syöttö- ja ottokapasiteetista yhteenliitäntäpisteen kummallakin puolella;

(b) siirtoverkonhaltijat koordinoivat unionin kaasunsiirtoyhteyksien ja asianomaisten Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijoiden välisten yhteenliitäntöjen käyttöä koskevia menettelyjä.

3. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun koordinointiin ei saa liittyä eikä se saa merkitä Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijoiden osallistumista kaasunsiirtoyhteyksien käyttöä koskeviin unionin menettelyihin.

Jakso 3: Verkon kehittäminen ja toimitusvarmuus

ENER.16 artikla: Verkon kehittäminen

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä helpottaakseen alueitaan yhdistävän energiainfrastruktuurin oikea-aikaista kehittämistä ja yhteentoimivuutta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että laaditaan sähkön ja kaasun siirtoverkkojen kehittämistä koskevia suunnitelmia, julkaistaan ne ja saatetaan ne säännöllisesti ajan tasalle.

ENER.17 artikla: Toimitusvarmuusyhteistyö

1. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä sähkön ja kaasun toimitusvarmuuden suhteen.
2. Sopimuspuolet vaihtavat ajoissa tietoja ENER.18 [Riskeihin varautuminen ja hätäsuunnitelmat] artiklan nojalla havaituista riskeistä.
3. Sopimuspuolet julkaisevat ENER.18 [Riskeihin varautuminen ja hätäsuunnitelmat] artikkelissa tarkoitetut suunnitelmat. Unionin osalta nämä suunnitelmat voivat olla jäsenvaltio- tai aluekohtaisia.
4. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen ilman aiheetonta viivytystä, jos on luotettavaa tietoa siitä, että sähkön tai maakaasun toimituksiin saattaa liittyä häiriö tai muu kriisitilanne, sekä suunnitelluista tai toteutetuista toimenpiteistä.
5. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen välittömästi tosiasiallisesta häiriöstä tai muusta kriisitilanteesta, jotta voidaan mahdollisesti toteuttaa koordinoituja toimenpiteitä vaikutusten lieventämiseksi ja toiminnan palauttamiseksi.
6. Sopimuspuolet vaihtavat parhaita käytäntöjä lyhyen aikavälin ja kausittaisista riittävyttä koskevista arvioinneista.
7. Sopimuspuolet kehittävät asianmukaisia kehyksiä sähkön ja maakaasun toimitusvarmuuden osalta tehtävälle yhteistyölle.

ENER.18 artikla: Riskeihin varautuminen ja hätäsuunnitelmat

1. Kumpikin osapuoli arvioi sähkön tai maakaasun toimitusvarmuuteen vaikuttavat riskit, mukaan lukien tällaisten riskien todennäköisyys ja vaikutukset sekä rajat ylittävät riskit.
2. Kumpikin osapuoli laatii ja päivittää säännöllisesti suunnitelmia sähkön tai maakaasun toimitusvarmuuteen vaikuttavien havaittujen riskien käsittelemiseksi. Tällaisiin suunnitelmiin on sisällytettävä toimenpiteet, jotka ovat tarpeen 1 kohdan nojalla mahdollisesti havaittujen riskien poistamiseksi tai niiden todennäköisyyden ja vaikutuksen lieventämiseksi, sekä toimenpiteet, joilla valmistaudutaan sähkö- tai maakaasukriiseihin ja lievennetään niiden vaikutuksia.
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuihin suunnitelmiin sisällytettävien toimenpiteiden on täytettävä seuraavat vaatimukset:
 - (a) niiden on oltava selkeästi määriteltyjä, läpinäkyviä, oikeasuhteisia, syrjimättömiä sekä todennettavissa olevia;
 - (b) ne eivät saa merkittävästi vääristää osapuolten välistä kauppaa; ja
 - (c) ne eivät saa vaarantaa toisen osapuolen sähkön tai maakaasun toimitusvarmuutta.

Kriisitilanteessa osapuolet voivat ottaa muita kuin markkinapohjaisia toimenpiteitä käyttöön vasta viimeisenä keinona.

Jakso 4: Tekninen yhteistyö

ENER.19 artikla: Siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että siirtoverkonhaltijat kehittävät tehokkaita ja osallistavia työjärjestelyjä tukeakseen suunnittelutehtäviä ja operatiivisia tehtäviä, jotka liittyvät tämän osaston tavoitteiden saavuttamiseen, mukaan lukien yksityiskohtaisten teknisten menettelyjen valmistelu energia-alan erityiskomitean sitä suositellessa, jotta seuraavien artiklojen määräykset voidaan panna tehokkaasti täytäntöön:

- (a) ENER.13 artikla [Sähkösiirotoyhteyksien tehokas käyttö];
- (b) ENER.14 artikla [Sähkökauppajärjestelyt kaikilla aikaväleillä];
- (c) ENER.15 artikla [Sähkösiirotoyhteyksien tehokas käyttö];
- (d) ENER.16 artikla [Verkon kehittäminen]; ja
- (e) ENER.17 artikla [Toimitusvarmuusyhteistyö].

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin työjärjestelyihin on sisällyttävä kehykset yhteistyölle, jossa yhtenä osapuolena ovat asetuksen (EU) 2019/943 mukaisesti perustettu sähkön siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto, jäljempänä 'Sähkö-ENTSO', ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2009⁴⁶ mukaisesti perustettu kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto, jäljempänä 'Kaasu-ENTSO', ja toisena osapuolena Yhdistyneen kuningaskunnan sähkön ja kaasun siirtoverkonhaltijat. Näiden kehysten on katettava ainakin seuraavat osa-alueet:

- (a) sähkö- ja kaasumarkkinat;
- (b) pääsy verkkoihin;
- (c) sähkön ja kaasun toimitusvarmuus;
- (d) merellä tuotettava energia;
- (e) infrastruktuurin suunnittelu;
- (f) sähkön- ja kaasunsiirotoyhteyksien tehokas käyttö; ja

⁴⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiiroverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 36).

- (g) kaasusektorin puhdistaminen hiilidioksidipäästöistä ja kaasun laatu.

Energia-alan erityiskomitea sopii mahdollisimman pian yhteistyöjärjestelyjä ja -kehyksiä koskevista ohjeista, jotka jaetaan siirtoverkonhaltijoille.

Toisessa alakohdassa mainitut yhteistyökehykset eivät merkitse, että Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijalla olisi Sähkö-ENTSON tai Kaasu-ENTSON jäsenyyttä vastaava asema, eivätkä ne tuo mukanaan sellaista.

2. Energia-alan erityiskomitea voi suositella, että kumpikin osapuoli pyytää siirtoverkonhaltijoitaan valmistelevaan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut tekniset menettelyt.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen siirtoverkonhaltijat pyytävät energia alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolta ja ENER.12 [Riippumaton sääntelyviranomaisen] artiklan nojalla nimetyltä Yhdistyneen kuningaskunnan sääntelyviranomaiselta lausunnot teknisistä menettelyistä erimielisyyden ilmetessä ja joka tapauksessa ennen kyseisten teknisten menettelyjen viimeistelyä. Osapuolten siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava nämä lausunnot sekä teknisten menettelyjen luonnokset energia-alan erityiskomitealle.

4. Energia-alan erityiskomitea tarkastelee teknisten menettelyjen luonnoksia ja voi suositella, että osapuolet panevat tällaiset menettelyt täytäntöön omissa järjestelyissään, ottaen asianmukaisesti huomioon energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston ja ENER.12 [Riippumaton sääntelyviranomaisen] artiklan nojalla nimetyn Yhdistyneen kuningaskunnan sääntelyviranomaisen lausunnot. Energia-alan erityiskomitea seuraa tällaisten teknisten menettelyjen tosiasiallista toimintaa ja voi suositella niiden päivittämistä.

ENER.20 artikla: Sääntelyviranomaisten välinen yhteistyö

1. Osapuolet varmistavat, että energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto ja ENER.12 [Riippumaton sääntelyviranomaisen] artiklan mukaisesti nimetty Yhdistyneen kuningaskunnan sääntelyviranomaisen kehittävät yhteyksiä ja tekevät hallinnollisia järjestelyjä niin pian kuin mahdollista helpottaakseen tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista. Yhteyksien ja hallinnollisten järjestelyjen on katettava vähintään seuraavat osa-alueet:

- (a) sähkö- ja kaasumarkkinat;
- (b) pääsy verkkoihin;
- (c) markkinoiden väärinkäytön ehkäiseminen sähkön ja kaasun tukkumarkkinoilla;
- (d) sähkön ja kaasun toimitusvarmuus;
- (e) infrastruktuurin suunnittelu;
- (f) merellä tuotettava energia;

- (g) sähkön- ja kaasunsiirtoyhteyksien tehokas käyttö;
- (h) siirtoverkonhaltijoiden välinen yhteistyö; ja
- (i) kaasusektorin puhdistaminen hiilidioksidipäästöistä ja kaasun laatu.

Energia-alan erityiskomitea sopii yhteistyön hallinnollisia järjestelyjä koskevista ohjeista, jotka jaetaan sääntelyviranomaisille mahdollisimman pian.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut hallinnolliset järjestelyt eivät merkitse, että ENER.12 [Riippumaton sääntelyviranomaisen] artiklan nojalla nimetyn Yhdistyneen kuningaskunnan sääntelyviranomaisen asema vastaisi osallistumista energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastoon, eivätkä tuo mukanaan sellaista asemaa.

3 luku: Turvallinen ja kestävä energia

ENER.21 artikla: Uusiutuva energia ja energiatehokkuus

1. Kumpikin osapuoli edistää energiatehokkuutta sekä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käyttöä.

Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen toimilupia koskevat säännöt tai vastaavat toimenpiteet, joita sovelletaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevaan energiaan, ovat tarpeellisia ja oikeasuhteisia.

2. Unioni vahvistaa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisloppukulutuksen osuutta vuonna 2030 koskevan tavoitteen, sellaisena kuin siitä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2018/2001⁴⁷.

Unioni vahvistaa energiatehokkuutta koskevat vuoden 2030 tavoitteensa, sellaisina kuin niistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2012/27/EU⁴⁸.

3. Yhdistynyt kuningaskunta vahvistaa

- (a) tavoittelevansa kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassaan esitettyä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuutta energian kokonaisloppukulutuksesta vuonna 2030;
- (b) tavoittelevansa kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassaan esitettyä primäärienergian ja loppuenergian kulutusta vuonna 2030

4. Osapuolet tiedottavat toisilleen 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista seikoista.

⁴⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

⁴⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

ENER.22 artikla: Uusiutuvan energian tukeminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön tukeminen helpottaa uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön integroimista sähkömarkkinoille.
2. Biopolttoaineita, bionesteitä ja biomassaa voidaan tukea uusiutuvana energiana vain, jos ne täyttävät kestävyyttä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevat vankat kriteerit, jotka on todennettava.
3. Kumpikin osapuoli määrittää selkeästi tekniset eritelvät, jotka uusiutuvan energian laitteiden ja järjestelmien on täytettävä tukijärjestelmistä hyötymiseksi. Tällaisissa teknisissä eritelmissä otetaan huomioon ENER.25 [Standardeja koskeva yhteistyö], TBT.4 [Tekniset määräykset] ja TBT.5 [Standardit] artiklan nojalla kehitetty yhteistyö.

ENER.23 artikla: Yhteistyö merellä tuotettavan uusiutuvan energian kehittämiseksi

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä merellä tuotettavan uusiutuvan energian kehittämiseksi jakamalla parhaita käytäntöjä ja tarvittaessa helpottamalla hankkeiden kehittämistä.
2. Osapuolet mahdollistavat Pohjanmeren energiayhteistyön pohjalta erityisen foorumin perustamisen Euroopan komission, jäsenvaltioiden ministeriöiden ja viranomaisten, Yhdistyneen kuningaskunnan ministeriöiden ja viranomaisten, siirtoverkonhaltijoiden ja merienergiateollisuuden sekä laajemmin sidosryhmien välisille teknisille keskusteluille, jotka koskevat meriverkkojen kehittämistä ja Pohjanmeren alueen laajaa uusiutuvan energian potentiaalia. Yhteistyö käsittää ainakin seuraavat osa-alueet:
 - (a) hybridi- ja yhteishankkeet;
 - (b) merten aluesuunnittelu;
 - (c) tukikehys ja rahoitus;
 - (d) parhaat käytännöt maalla ja merellä sijaitsevien verkkojen suunnittelussa;
 - (e) uusia teknologioita koskevan tiedon jakaminen; ja
 - (f) asiaankuuluvia sääntöjä, määräyksiä ja teknisiä standardeja koskevien parhaiden käytäntöjen vaihto.

ENER.24 artikla: Offshoreriskit ja -turvallisuus

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja tavoitteenaan säilyttää turvallisuuden ja ympäristönsuojelun korkea taso kaikessa merellä tapahtuvassa öljyn- ja kaasunpuraustoiminnassa.
2. Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet merellä tapahtuvaan öljyn- ja kaasunpuraustoimintaan liittyvien suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi ja tällaisten onnettomuuksien seurausten rajoittamiseksi.

3. Osapuolet edistävät parhaiden käytäntöjen vaihtoa merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunpöraustoiminnan turvallisuudesta ja ympäristönsuojelusta vastaavien viranomaistensa kesken. Merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunpöraustoiminnan turvallisuuden ja ympäristönsuojelun sääntelyn on oltava riippumatonta merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunpöraustoiminnan toimilupiin liittyvistä tehtävistä.

ENER.25 artikla: Standardeja koskeva yhteistyö

Osapuolet edistävät TBT.5 [Standardit] ja TBT.11 [Yhteistyö] artiklan nojalla yhteistyötä omilla alueillaan sijaitsevien sääntelyviranomaisten ja standardointielinten välillä helpottaakseen energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa koskevien kansainvälisten standardien kehittämistä, jotta voidaan edistää kestävää energia- ja ilmastopolitiikkaa.

ENER.26 artikla: Tutkimus, kehittäminen ja innovointi

Osapuolet edistävät tutkimusta, kehittämistä ja innovointia energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian aloilla.

4 luku: Energiatuotteet ja raaka-aineet

ENER.27 artikla: Viennissä sovellettavat hinnat

Osapuoli ei saa millään toimenpiteillä, kuten toimiluvilla tai vähimmäishintaa koskevilla vaatimuksilla, asettaa toisen osapuolen alueelle vietäville energiatuotteille tai raaka-aineille korkeampaa hintaa kuin kyseisistä energiatuotteista tai raaka-aineista veloitetaan silloin, kun ne on tarkoitettu kotimarkkinoille.

ENER.28 artikla: Säännellyt hinnat

Jos osapuoli päättää säännellä sähkön tai maakaasun kotimaisten toimitusten kuluttajahintaa, se voi tehdä niin ainoastaan yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi ja ainoastaan määrittämällä säännellyn hinnan, joka on selkeästi määriteltä, läpinäkyvä, syrjimätön ja oikeasuhteinen.

ENER.29 artikla: Luvan antaminen hiilivetyjen etsintään ja tuotantoon sekä sähköntuotantoon

1. Jos osapuoli edellyttää lupaa hiilivetyjen etsinnälle tai tuotannolle tai sähkön tuotannolle, kyseisen osapuolen on myönnettävä tällaiset luvat puolueettomien ja syrjimättömien kriteerien, jotka laaditaan ja julkaistaan ennen hakemusten jättämiseksi asetetun määräajan alkamista, II osaston [Palvelut ja investoinnit] 5 luvun [Sääntelykehys] 1 jaksossa [Kotimainen sääntely] vahvistettujen yleisten edellytysten ja menettelyjen mukaisesti.

2. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa ja ENER.3 [Suhde muihin osastoihin] artiklassa määrätään, kumpikin osapuoli voi sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen asianmukaisesti perusteltujen poikkeusten perusteella myöntää hiilivetyjen etsintään tai tuotantoon liittyviä lupia noudattamatta SERVIN.5.8 [Julkaisu ja saatavilla olevat tiedot] artiklassa vahvistettuja julkaisemista koskevia edellytyksiä ja menettelyjä.

3. Yhteisöiltä, joille lupa myönnetään, vaaditut korvaukset tai luontoissuoritukset eivät saa vaikuttaa kyseisten yhteisöjen hallintoon ja päätöksentekoprosessiin.

4. Kummankin osapuolen on huolehdittava siitä, että luvanhakijalla on oikeus hakea lupapäätökseen muutosta viranomaiselta, joka on päätöksen tehnyt viranomaista ylempi tai siitä riippumaton, tai pyytää tällaiselta ylemmältä tai riippumattomalta viranomaiselta päätöksen uudelleentarkastelua. Kummankin osapuolen on varmistettava, että hakijalle ilmoitetaan hallinnollisen päätöksen perustelut, jotta hakija voi tarvittaessa käyttää muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevia menettelyjä. Muutoksenhakuun tai uudelleentarkasteluun sovellettavat säännöt on julkaistava.

ENER.30 artikla: Energialaitteiden ja -infrastruktuurin turvallisuus ja eheys

Tätä osastoa ei saa tulkita siten, että se estäisi osapuolta toteuttamasta väliaikaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen energialaitteiden tai -infrastruktuurin turvallisuuden suojelemiseksi ja eheyden säilyttämiseksi, edellyttäen, että kyseisiä toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka merkitsisi osapuolten välisen kaupan tai investointien peiteltyä rajoittamista.

5 luku: Loppumääräykset

ENER.31 artikla: Tehokas täytäntöönpano ja muutokset

1. Kumppanuusneuvosto voi muuttaa liitettä ENER-1 ja liitettä ENER-3. Kumppanuusneuvosto voi tarvittaessa päivittää liitettä ENER-2 sen varmistamiseksi, että kyseinen liite toimii pidemmällä aikavälillä.
2. Energia-alan erityiskomitea voi muuttaa liitettä ENER-4.
3. Energia-alan erityiskomitea antaa tarvittaessa suosituksia sen vastuulla olevien tämän osaston lukujen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

ENER.32 artikla: Vuoropuhelu

Osapuolet aloittavat säännöllisen vuoropuhelun helpottaakseen tämän osaston tavoitteiden saavuttamista.

ENER.33 artikla: Tämän osaston soveltamisen lopettaminen

1. Tämän osaston soveltaminen lopetetaan 30 päivänä kesäkuuta 2026.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, kumppanuusneuvosto voi 1 päivän heinäkuuta 2026 ja 31 päivän joulukuuta 2026 välisenä aikana päättää, että tätä osastoa sovelletaan 31 päivään maaliskuuta 2027. Kumppanuusneuvosto voi 1 päivän huhtikuuta 2027 ja 31 päivän joulukuuta 2027 välisenä aikana sekä milloin tahansa sitä seuraavien vuosien aikana päättää, että tätä osastoa sovelletaan seuraavan vuoden maaliskuun 31 päivään.
3. Tätä artiklaa sovelletaan rajoittamatta FISH.17 [Soveltamisen lopettaminen], FINPROV.8 [Sopimuksen irtisanominen] ja OTH.10 [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] artiklan soveltamista.

IX OSASTO: LÄPINÄKYVYYS

TRNSY.1 artikla: Tavoite

1. Osapuolet ovat tietoisia siitä, millainen vaikutus niiden sääntely-ympäristöillä voi olla niiden väliseen kauppaan ja investointitoimintaan, ja tästä syystä osapuolet pyrkivät tarjoamaan talouden toimijoille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, ennakoitavan sääntely-ympäristön ja tehokkaat menettelyt.
2. Osapuolet vahvistavat WTO-sopimuksen mukaiset, läpinäkyvyyteen liittyvät sitoumuksensa, ja antavat tässä osastossa näihin sitoumuksiin perustuvia määräyksiä.

TRNSY.2 artikla: Määritelmä

Tässä osastossa 'hallinnollisella päätöksellä' tarkoitetaan päätöstä tai toimenpidettä, jolla on yksittäisessä tapauksessa juridinen vaikutus tiettyyn henkilöön, tavaraan tai palveluun, ja määritelmä kattaa myös osapuolen lainsäädännön edellyttämän päätöksen tai toimenpiteen tekemättä jättämisen.

TRNSY.3 artikla: Soveltamisala

Tätä osastoa sovelletaan I–VIII osastoon ja X–XII osastoon ja kuudenteen otsakkeeseen [Muut määräykset].

TRNSY.4 artikla: Julkaiseminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen yleisesti sovellettavat lait, asetukset, menettelyt ja hallinnolliset päätökset julkaistaan viipymättä virallisesti ilmoitetulla tavalla ja mahdollisuuksien mukaan sähköisesti, tai asetetaan muutoin saataville siten, että kuka tahansa voi tutustua niihin.
2. Siltä osin kuin se on tarkoituksenmukaista, kumpikin osapuoli antaa selityksen kohdassa 1 tarkoitettujen toimenpiteiden tavoitteista ja perusteluista.
3. Kumpikin osapuoli jättää kohtuullisesti aikaa lakiansa ja määräystensä julkaisemisesta niiden voimaatuloon, ellei tämä ole asian kiireellisyyden vuoksi mahdotonta.

TRNSY.5 artikla: Tiedustelut

1. Kumpikin osapuoli vahvistaa tai pitää voimassa asianmukaisia ja oikeasuhteisia järjestelyjä lakeja tai määräyksiä koskeviin kysymyksiin vastaamiseksi.
2. Kumpikin osapuoli toimittaa viipymättä mitä tahansa voimassa tai suunnitteilla olevaa lakia tai määräystä koskevat tiedot toiselle osapuolelle ja vastaa niitä koskeviin kysymyksiin, ellei muussa tämän sopimuksen määräyksessä ole vahvistettu erityistä mekanismia sitä varten.

TRNSY.6 artikla: Yleisesti sovellettavien toimenpiteiden hallinnointi

1. Kumpikin osapuoli hallinnoi yleisesti sovellettavia lakejaan, määräyksiään, menettelyjään ja hallinnollisia päätöksiään objektiivisella, puolueettomalla ja kohtuullisella tavalla.

2. Aloittaessaan lakien tai asetusten soveltamiseen liittyviä hallinnollisia menettelyitä suhteessa toisen osapuolen henkilöihin, tavaroihin tai palveluihin kumpikin osapuoli

- (a) pyrkii tarjoamaan henkilöille, joita hallinnollinen menettely välittömästi koskee, kohtuullisessa määräajassa sekä lakiansa ja määräystensä mukaisesti selvityksen siitä oikeusviranomaisesta, jossa menettely on aloitettu, ja yleisen kuvauksen riidan aiheista sekä menettelyn luonteesta; ja
- (b) antaa tällaisille henkilöille kohtuullisen mahdollisuuden esittää tosiasioita ja väitteitä näkemystensä tueksi ennen lopullista hallinnollista päätöstä, jos siihen on aikaa ja jos menettelyjen luonne ja yleinen etu sen sallivat.

TRNSY.7 artikla: Uudelleentarkastelu ja muutoksenhaku

1. Kumpikin osapuoli vahvistaa tai pitää voimassa säädönsä ja määräystensä mukaisesti oikeudellisia, välitys- tai hallinnollisia tuomioistuimia tai menettelyjä, jotta hallinnollisia päätöksiä voidaan tarkastella pikaisesti uudelleen ja korjata, jos siihen on aihetta. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tuomioistuimet suorittavat valitus- ja uudelleentarkastelumenettelyt syrjimättömästi ja puolueettomasti. Näiden tuomioistuinten on oltava puolueettomia ja riippumattomia tällaisten toimien hallinnollisesta toimeenpanosta vastaavasta viranomaisesta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että 1 kohdassa tarkoitettujen menettelyjen osapuolilla on kohtuullinen mahdollisuus tukea tai puolustaa omia kantojaan.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa lakiansa mukaisesti, että kaikki 1 kohdassa tarkoitetuissa menettelyissä tehtävät päätökset perustuvat näyttöön ja esitettyihin asiakirjoihin tai, soveltuvin tapauksissa, toimivaltaisen hallinnollisen viranomaisen laatimiin asiakirjoihin.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hallinnollisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen panee 3 kohdassa tarkoitetut päätökset täytäntöön ottaen huomioon sen, mitä sen laissa säädetään muutoksenhausta tai uudelleentarkastelusta.

TRNSY.8 artikla: Suhde muihin osastoihin

Tämän osaston määräykset täydentävät niitä nimenomaisia läpinäkyvyyssääntöjä, jotka on annettu tämän osan niissä osastoissa, joihin tätä osastoa sovelletaan.

X OSASTO: HYVÄ SÄÄNTELYKÄYTÄNTÖ JA SÄÄNTELY-YHTEISTYÖ

GRP.1 artikla: Yleiset periaatteet

1. Kumpikin osapuoli voi vapaasti määritellä tämän sopimuksen mukaisten hyvien sääntelykäytäntöjen toteutustavat oman oikeudellisen kehyksensä, käytäntöjensä, menettelyjensä ja oman sääntelyjärjestelmänsä perusperiaatteiden⁴⁹ mukaisesti.

2. Tämän osaston määräyksiä ei voida tulkita siten, että ne edellyttäisivät, että osapuoli

⁴⁹ Unionin osalta näihin periaatteisiin sisältyy ennalta varautumisen periaate.

- (a) poikkeaa sääntelytoimenpiteiden valmistelua ja toteuttamista koskevista sisäisistä menettelyistään;
- (b) toteuttaa toimia, jotka vaarantaisivat tai estäisivät sääntelytoimenpiteiden toteuttamisen riittävän ajoissa niiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta; tai
- (c) saavuttaa jonkin tietyn sääntelyllisen lopputuloksen.

3. Mikään tässä osastossa ei vaikuta osapuolen oikeuteen määritellä tai säännellä omaa suojelun tasoaan pyrkiessään yleisen edun mukaisiin tavoitteisiinsa tai edistäessään niitä esimerkiksi seuraavilla aloilla:

- (a) kansanterveys;
- (b) ihmisten, eläinten tai kasvien elämä ja terveys;
- (c) työterveys ja työturvallisuus;
- (d) työehdot;
- (e) ympäristö, ilmastonmuutos mukaan lukien;
- (f) kuluttajansuoja;
- (g) sosiaalinen suojelu ja sosiaaliturva;
- (h) tietosuoja ja kyberturvallisuus;
- (i) kulttuurinen monimuotoisuus;
- (j) rahoitusjärjestelmän eheys ja vakaus sekä sijoittajien suoja;
- (k) energiaturvallisuus, ja
- (l) rahanpesun torjunta.

Selvyyden vuoksi todetaan, että erityisesti ensimmäisen alakohdan c ja d alakohtaa sovellettaessa noudatetaan edelleen osapuolten laeissa tai kansallisissa käytännöissä määriteltyjä työmarkkinasuhteita koskevia malleja, työmarkkinaosapuolten rooli ja autonomia mukaan lukien, sekä työehtosopimusneuvotteluja ja työehtosopimusten noudattamisen valvontaa koskevia lakeja ja käytäntöjä.

4. Sääntelytoimenpiteet eivät saa muodostaa peiteltyä kaupan estettä.

GRP.2 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan

- (a) 'sääntelyviranomaisella':
 - (i) unionin osalta Euroopan komissiota; ja

- (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusta ja aluehallintoja;
- b) 'sääntelytoimenpiteillä':
 - (i) unionin osalta:
 - A) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 288 artiklassa tarkoitettuja asetuksia ja direktiivejä; ja
 - B) SEUT-sopimuksen 290 artiklassa tarkoitettuja täytäntöönpanosäädöksiä ja 291 artiklassa tarkoitettuja delegoituja säädöksiä; ja
 - (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta:
 - A) primaarilainsäädäntöä; ja
 - B) sekundaarilainsäädäntöä.

GRP.3 artikla: Soveltamisala

1. Tätä osastoa sovelletaan sääntelytoimenpiteisiin, joita kumman tahansa osapuolen sääntelyviranomainen tapauksen mukaan ehdottaa tai ottaa käyttöön ja jotka koskevat I–IX osastoa, XI ja XII osastoa ja kuudetta otsaketta [Muut määräykset].
2. GRP.12 [Sääntely-yhteistyötoiminta] ja GRP.13 [Sääntely-yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea] artiklaa sovelletaan myös muihin osapuolten sääntelyviranomaisten ehdottamiin tai antamiin yleisesti sovellettaviin toimenpiteisiin, jotka koskevat 1 kohdassa tarkoitettujen osastojen piiriin kuuluvia seikkoja ja jotka ovat sääntely-yhteistyötoiminnan kannalta merkityksellisiä, kuten suuntaviivoihin, toimintapoliittisiin asiakirjoihin tai suosituksiin.
3. Tätä osastoa ei sovelleta jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisiin tai sääntelytoimenpiteisiin, -käytäntöihin tai -lähestymistapoihin.
4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen osastojen erityismääräykset ovat ensisijaisia tämän osaston määräyksiin nähden, siltä osin kuin se on tarpeen kyseisten erityismääräysten soveltamiseksi.

GRP.4 artikla: Sisäinen koordinointi

Kummallakin osapuolella on oltava käytössä sisäisen koordinoinnin tai tarkastelun menettelyjä tai järjestelyjä sen sääntelyviranomaisen valmistelemien sääntelytoimenpiteiden osalta. Tällaisilla menettelyillä tai järjestelyillä olisi pyrittävä muun muassa

- (a) edistämään hyvä sääntelykäytäntöä, tässä osastossa tarkoitetut käytännöt mukaan lukien;
- (b) havaitsemaan ja välttämään tarpeetonta päällekkäisyyttä ja epä johdonmukaisia vaatimuksia osapuolen omissa sääntelytoimenpiteissä;
- (c) varmistamaan kansainvälistä kauppaa ja kansainvälisiä sijoituksia koskevien velvollisuuksien noudattaminen; ja

- (d) edistämään osapuolen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti sen huomioon ottamista, miten valmisteilla olevat sääntelytoimenpiteet vaikuttavat erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin⁵⁰.

GRP.5 artikla: Menettelyjen ja järjestelyjen kuvaus

Kumpikin osapuoli asettaa julkisesti saataville kuvaukset menettelyistä tai järjestelyistä, joita käyttäen sen sääntelyviranomainen valmistelee, arvioi tai tarkastelee sääntelytoimenpiteitään. Kuvauksissa on otettava huomioon säännöt, suuntaviivat ja menettelyt, jotka koskevat muun muassa yleisön mahdollisuutta esittää huomautuksia.

GRP.6 artikla: Varhaisessa vaiheessa annettavat tiedot suunnitelluista sääntelytoimenpiteistä

1. Kummankin osapuolen on omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti saatettava yleisesti saataville vähintään kerran vuodessa luettelo suunnitelluista merkittävistä⁵¹ sääntelytoimenpiteistä, joita sen sääntelyviranomainen kohtuudella odottaa ehdottavansa tai toteuttavansa vuoden kuluessa. Kummankin osapuolen sääntelyviranomainen voi tämän osaston mukaisia velvoitteitaan varten määritellä, mikä muodostaa ”merkittävän” sääntelytoimen.

2. Kumpikin osapuoli saattaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa julkisesti saataville seuraavat tiedot kustakin 1 kohdassa tarkoitettuun luetteloon sisältyvästä merkittävästä sääntelytoimenpiteestä:

- (a) lyhyt kuvaus toimenpiteen soveltamisalasta ja tavoitteista; ja
- (b) toimenpiteen arvioitu hyväksymispäivä, jos se on tiedossa, ja mahdolliset julkiset kuulemiset.

GRP.7 artikla: Julkinen kuuleminen

1. Valmistellessaan merkittävää sääntelytoimenpidettä kumpikin osapuoli varmistaa omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti, että sen sääntelyviranomainen

- (a) julkaisee joko sääntelytoimenpiteen luonnoksen tai kuulemismenettelyn asiakirjat, joissa annetaan riittävät tiedot kyseisestä valmisteilla olevasta sääntelytoimenpiteestä, jotta jokainen henkilö voi arvioida, vaikuttaako se henkilön etuihin merkittävästi ja millainen vaikutus on;
- (b) tarjoaa syrjimättömin perustein kenelle tahansa henkilölle kohtuulliset mahdollisuudet esittää huomautuksia; ja
- (c) ottaa saadut huomautukset huomioon.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen sääntelyviranomainen käyttää sähköisiä viestintävälineitä ja pyrkii pitämään yllä julkisia ja maksuttomia verkkopalveluita asiaankuuluvien

⁵⁰ Yhdistyneen kuningaskunnan osalta ’pienillä ja keskisuurilla yrityksillä’ tarkoitetaan pieniä yrityksiä ja mikroyrityksiä.

⁵¹ Yhdistyneen kuningaskunnan osalta merkittävillä sääntelytoimenpiteillä tarkoitetaan Yhdistyneen kuningaskunnan säännöissä ja menettelyissä esitetyn määritelmän mukaisia merkittäviä sääntelytoimenpiteitä.

sääntelytoimenpiteiden tai 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun kaltaisten asiakirjojen julkaisemista sekä julkisiin kuulemisiin liittyvien huomautusten vastaanottamista varten.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen sääntelyviranomaisen julkaisee osapuolen omien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti yhteenvedon tässä artikkelissa tarkoitettujen julkisten kuulemisten tuloksista.

GRP.8 artikla: Vaikutustenarviointi

1. Kumpikin osapuoli vahvistaa aikomuksensa varmistaa, että sen sääntelyviranomaisen toteuttaa osapuolen omien sääntöjen ja menettelyjen mukaiset vaikutustenarvioinnit osapuolen valmistelemista merkittävistä sääntelytoimenpiteistä. Edellä mainituissa säännöissä ja menettelyissä voidaan säätää poikkeuksista.

2. Vaikutustenarviointia toteuttaessaan kumpikin osapuoli varmistaa, että sen sääntelyviranomaisella on käytössä menettelyt ja järjestelyt, jotka edistävät seuraavien tekijöiden huomioon ottamista:

- (a) sääntelytoimenpiteen tarve, myös sen ongelman merkitys ja luonne, johon sääntelytoimenpiteellä on tarkoitus puuttua;
- (b) mahdolliset toteutettavissa olevat ja tarkoituksenmukaiset sääntelyyn perustuvat ja muut vaihtoehdot, mukaan luettuna sääntelystä pidättäytyminen, joilla saavutettaisiin osapuolen yleisen edun mukaiset tavoitteet;
- (c) siltä osin kuin se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, näiden vaihtoehtojen mahdolliset sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristövaikutukset, myös vaikutukset kansainväliseen kauppaan ja sijoitustoimintaan sekä, osapuolen omien sääntöjen ja menettelyiden mukaisesti, pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvat vaikutukset; ja
- (d) tarvittaessa se, miten tarkastellut vaihtoehdot liittyvät merkityksellisiin kansainvälisiin standardeihin, mukaan lukien mahdollisten eroavaisuuksien syyt.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen sääntelyviranomaisen laatii sääntelytoimenpiteistä tekemistään vaikutustenarvioinneista loppuraportit, joissa esitetään arvioinnissa huomioon otetut tekijät ja arvioinnin olennaiset havainnot. Kumpikin osapuoli saattaa edellä mainitut raportit mahdollisuuksien mukaan julkisesti saataville viimeistään siinä yhteydessä, kun GRP.2 artiklan [Määritelmät] b kohdan i alakohdan A alakohdassa tai ii alakohdan A alakohdassa tarkoitettu sääntelytoimenpide-esitys tai GRP.2 artiklan [Määritelmät] b kohdan i alakohdan B alakohdassa tai ii alakohdan B alakohdassa tarkoitettu sääntelytoimenpide saatetaan julkisesti saataville.

GRP.9 artikla: Jälkiarviointi

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen sääntelyviranomaisella on käytössä menettelyjä tai järjestelyjä, joilla voidaan tarvittaessa toteuttaa voimassa olevien sääntelytoimenpiteiden säännöllinen jälkiarviointi.

2. Säännöllistä jälkiarviointia toteuttaessaan kumpikin osapuoli pyrkii harkitsemaan, voitaisiinko yleisen edun mukaiset tavoitteet saavuttaa tehokkaammilla keinoilla ja voitaisiinko tarpeetonta sääntelytaakkaa vähentää, myös pieniltä ja keskisuurilta yrityksiltä.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen sääntelyviranomaisen saattaa tällaisten jälkiarviointien tulokset ja jälkiarviointeja mahdollisesti koskevat suunnitelmat yleisesti saataville.

GRP.10 artikla: Sääntelyrekisteri

Kumpikin osapuoli varmistaa, että voimassa olevat sääntelytoimenpiteet julkaistaan tätä varten tarkoitettussa julkisessa rekisterissä, jossa sääntelytoimenpiteet on yksilöity ja joka on saatavilla verkossa maksutta. Rekisteristä on voitava hakea sääntelytoimenpiteitä viite- ja sanahaulilla. Kumpikin osapuoli päivittää rekisteriään säännöllisin väliajoin.

GRP.11 artikla: Hyvää sääntelykäytäntöä koskevien tietojen vaihtaminen

Osapuolet pyrkivät vaihtamaan tietoa hyvistä sääntelykäytännöistä tämän osaston mukaisesti, myös sääntely-yhteistyötä käsittelevässä erityiskauppakomiteassa.

GRP.12 artikla: Sääntely-yhteistyötoiminta

1. Osapuolet voivat toteuttaa sääntely-yhteistyötoimia vapaaehtoiselta pohjalta oman päätöksentekonsa riippumattomuutta ja omaa oikeusjärjestystään rajoittamatta. Osapuoli voi kieltäytyä toteuttamasta sääntely-yhteistyötoimia tai vetäytyä niistä. Osapuolen, joka kieltäytyy toteuttamasta sääntely-yhteistyötoimia tai vetäytyy niistä, olisi selvitettävä päätöksensä syyt toiselle osapuolelle.
2. Kumpikin osapuoli voi ehdottaa sääntely-yhteistyötoimia toiselle osapuolelle. Se esittää ehdotuksensa GRP.14 artiklan [Yhteyspisteet] mukaisesti nimetyn yhteyspisteen välityksellä. Toinen osapuoli tarkastelee ehdotusta kohtuullisen ajan kuluessa ja ilmoittaa ehdotuksen tehneelle osapuolelle, pitääkö se ehdotettua toimintaa sääntely-yhteistyöhön soveltuvana.
3. Sääntely-yhteistyöhön sopivan toiminnan tunnistamiseksi kumpikin osapuoli ottaa huomioon
 - (a) GRP.6 artiklan [Varhaisessa vaiheessa annettavat tiedot suunnitelluista sääntelytoimenpiteistä] 1 kohdassa tarkoitetun luettelon; ja
 - (b) osapuolen henkilöiden esittämät sääntely-yhteistyötoimia koskevat ehdotukset, jotka ovat perusteltuja ja joihin on liitetty tarvittavat tiedot.
4. Jos osapuolet päättävät toteuttaa sääntely-yhteistyötoimia, kummankin osapuolen sääntelyviranomaisen pyrkii tarvittaessa
 - (a) ilmoittamaan toisen osapuolen sääntelyviranomaiselle sääntely-yhteistyötoiminnan kannalta merkityksellisten, GRP.3 artiklan [Soveltamisala] 2 kohdassa tarkoitettujen uusien sääntelytoimenpiteiden ja muiden yleisesti sovellettavien toimenpiteiden valmistelusta tai olemassa olevien toimenpiteiden tarkistamisesta;
 - (b) antamaan pyynnöstä tietoa ja keskustelemaan sääntelytoimenpiteistä ja GRP.3 artiklan [Soveltamisala] 2 kohdassa tarkoitetuista sääntely-yhteistyötoiminnan kannalta merkityksellisistä muista yleisesti sovellettavista toimenpiteistä; ja
 - (c) valmistellessaan uusia tai tarkistaessaan olemassa olevia sääntelytoimenpiteitä tai GRP.3 artiklan [Soveltamisala] 2 kohdassa tarkoitettuja muita yleisesti sovellettavia toimenpiteitä ottamaan huomioon, siinä määrin kuin se on mahdollista, toisen osapuolen lähestymistavan sääntelyyn samoissa tai aiheeseen liittyvissä asioissa.

GRP.13 artikla: Sääntely-yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea

1. Sääntely-yhteistyötä käsittelevällä erityiskauppakomitealla on seuraavat tehtävät:
 - (a) hyvän sääntelykäytännön ja sääntely-yhteistyön tehostaminen ja edistäminen osapuolten välillä;
 - (b) näkemysten vaihtaminen GRP.12 artiklan [Sääntely-yhteistyötoiminta] mukaisesti ehdotetusta tai toteutetusta yhteistyötoiminnasta;
 - (c) sääntely-yhteistyön ja sääntelyn koordinoinnin edistäminen kansainvälisillä foorumeilla, tarvittaessa mukaan lukien säännöllinen kahdenvälinen tietojenvaihto meneillään olevista tai suunnitelluista toimista.
2. Sääntely-yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea voi kutsua asianomaisia henkilöitä osallistumaan kokouksiinsa.

GRP.14 artikla: Yhteyspisteet

Kumpikin osapuoli nimeää kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta yhteyspisteen helpottamaan osapuolten välistä tiedonvaihtoa.

GRP.15 artikla: Riitojen ratkaisemismenettelyn soveltamatta jättäminen

Kuudennen osan I osastoa [Riitojenratkaisu] ei sovelleta tämän osaston tulkintaa ja soveltamista koskeviin riita-asioihin.

XI OSASTO: AVOIMEN JA TERVEEN KILPAILUN TASAPUOLISET TOIMINTAEDELLYTYKSET JA KESTÄVÄ KEHITYS

Ensimmäinen luku: Yleiset määräykset

1.1 artikla: Periaatteet ja tavoitteet

1. Osapuolet tunnustavat, että tämän sopimuksen mukainen kauppa ja investoinnit unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä edellyttävät ehtoja, joilla taataan tasapuoliset toimintaedellytykset osapuolten väliselle avoimelle ja terveelle kilpailulle ja varmistetaan, että kauppa ja investoinnit toteutuvat kestävästä kehityksestä edistävällä tavalla.
2. Osapuolet toteavat, että kestävä kehitys kattaa taloudellisen kehityksen, sosiaalisen kehityksen ja ympäristönsuojelun toisistaan riippuvaiset ja toisiaan vahvistavat osa-alueet ja vahvistavat sitoutumisensa kansainvälisen kaupan ja sijoitusten kehityksen edistämiseen kestävästä kehityksen tavoitteita tukevalla tavalla.
3. Kumpikin osapuoli vahvistaa uudelleen tavoittelevansa koko talouden hiilineutraaliutta vuoteen 2050 mennessä.
4. Osapuolet vahvistavat olevansa yhteisymmärryksessä siitä, että niiden talouskumppanuus voi hyödyttää molempia osapuolia keskinäisesti tyydyttävällä tavalla vain, jos avoimeen ja terveeseen kilpailuun liittyvät tasapuolisia toimintaedellytyksiä koskevat sitoumukset kestävätkä aikaa estämällä kaupan tai investointien tai kilpailun vääristymät ja edistävät kestävästä kehityksestä. Osapuolet toteavat kuitenkin, että tämän osaston tarkoituksena ei ole osapuolten normien

yhdenmukaistaminen. Osapuolten tarkoituksena on pitää yllä ja parantaa kumpikin omaa korkeaa vaatimustasoaan tämän osaston soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

1.2 artikla: Oikeus antaa sääntelyä, ennalta varautuva lähestymistapa⁵² ja tieteellinen ja tekninen tieto

1. Osapuolet vahvistavat kummankin osapuolen oikeuden päättää politiikastaan ja prioriteeteistaan tämän osaston soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, määrittää sopivaksi katsomansa suojelun taso sekä hyväksyä tai muuttaa asiaankuuluvia lakeja ja politiikkoja tavalla, joka on yhdenmukainen kummankin osapuolen kansainvälisten sitoumusten kanssa, tämän osaston nojalla tehdyt sitoumukset mukaan lukien.

2. Osapuolet tunnustavat, että ennalta varautuvan lähestymistavan mukaisesti tapauksissa, joissa on kohtuulliset perusteet epäillä, että ympäristöön tai ihmisten terveyteen kohdistuu mahdollinen vakavan tai peruuttamattoman vahingon uhka, täydellisen tieteellisen varmuuden puuttumista ei saa käyttää perusteena, joka estäisi osapuolta hyväksymästä asianmukaisia toimenpiteitä tällaisen vahingon estämiseksi.

3. Valmistellessaan tai ottaessaan käyttöön ympäristönsuojeluun tähtääviä toimenpiteitä tai työsuojelua koskevia määräyksiä, jotka saattavat vaikuttaa kauppaan tai investointeihin, kumpikin osapuoli ottaa huomioon käytettävissä olevan tieteellisen ja teknisen tiedon sekä asiaa koskevat kansainväliset normit, suuntaviivat ja suositukset.

1.3 artikla: Riitojenratkaisu

Kuudennen osan [Riitojenratkaisu ja horisontaaliset määräykset] I osastoa [Riitojenratkaisu] ei sovelleta tähän lukuun 1.2 artiklan [Oikeus antaa sääntelyä, ennalta varautuva lähestymistapa ja tieteellinen ja tekninen tieto] 2 kohtaa lukuun ottamatta. Jäljempänä olevaa 9.1 artiklaa [Neuvottelut] ja 9.2 artiklaa [Asiantuntijalautakunta] artiklaa sovelletaan 1.1 artiklan [Periaatteet ja tavoitteet] 3 kohtaan.

Toinen luku: Kilpailupolitiikka

2.1 artikla: Periaatteet ja määritelmät

1. Osapuolet toteavat, että vapaa ja vääristymätön kilpailu on tärkeää niiden kauppa- ja investointisuhhteissa. Osapuolet tunnustavat, että kilpailunvastaiset liiketoimintakäytännöt voivat vääristää markkinoiden asianmukaista toimintaa ja vaarantaa kaupan vapauttamisesta saatavat edut.

2. Tässä luvussa tarkoitetaan 'talouden toimijalla' yksikköä tai yksiköiden ryhmää, joka muodostaa yhden taloudellisen yksikön, sen oikeudellisesta asemasta riippumatta, joka harjoittaa taloudellista toimintaa tarjoamalla tavaroita tai palveluita markkinoilla.

⁵² Selkeyden vuoksi todetaan, että ennalta varautuvalla lähestymistavalla tarkoitetaan sopimuksen unionin alueella tapahtuvan täytäntöönpanon osalta ennalta varautumisen periaatetta.

2.2 artikla Kilpailuoikeus

1. Edellä 2.1 artiklassa [Periaatteet ja tavoitteet] esitettyjen periaatteiden mukaisesti kumpikin osapuoli pitää voimassa kilpailulainsäädäntöä, jolla puututaan tehokkaasti seuraaviin kilpailunvastaisiin liiketoimintakäytäntöihin:

- a) talouden toimijoiden väliset sopimukset, talouden toimijoiden yhteenliittymien tekemät päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen;
- b) yhden tai useamman talouden toimijan toimesta tapahtuva määräävän markkina-aseman väärinkäyttö; ja
- c) Yhdistyneen kuningaskunnan sulautumisten tai yritysostojen osalta ja unionin keskittymien osalta talouden toimijoiden kesken tapahtuva määräävän markkina-aseman väärinkäyttö, jolla voi olla merkittäviä kilpailunvastaisia vaikutuksia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua kilpailuoikeutta sovelletaan kaikkiin talouden toimijoihin niiden kansallisuudesta tai omistuksesta riippumatta.

3. Kumpikin osapuoli voi säätää kilpailuoikeuttaan koskevista poikkeuksista oikeutettujen yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, edellyttäen että tällaiset poikkeukset ovat läpinäkyviä ja kyseisiin tavoitteisiin nähden oikeasuhteisia.

2.3 artikla: Täytäntöönpano

1. Kumpikin osapuoli toteuttaa tarvittavat toimenpiteet valvoakseen kilpailuoikeutensa täytäntöönpanoa alueellaan.

2. Kumpikin osapuoli pitää yllä toiminnaltaan riippumatonta viranomaista tai viranomaisia, jo(i)lla on kilpailulainsäädännön tehokasta täytäntöönpanoa koskeva toimivalta.

3. Kumpikin osapuoli soveltaa kilpailuoikeuttaan läpinäkyvällä ja syrjimättömällä tavalla ja noudattaa oikeudenmukaisen menettelyn periaatteita, asianomaisten talouden toimijoiden puolustautumisoikeus mukaan lukien, niiden kansallisuudesta tai omistuksesta riippumatta.

2.4 artikla: Yhteistyö

1. Tämän luvun tavoitteiden saavuttamiseksi ja oman kilpailulainsäädäntönsä tehokkaan täytäntöönpanon edistämiseksi osapuolet toteavat, että kilpailuviranomaisten välinen yhteistyö on tärkeää kilpailupolitiikan ja täytäntöönpanotoimien kehityksen kannalta.

2. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi Euroopan komissio tai jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset sekä Yhdistyneen kuningaskunnan kilpailuviranomainen tai -viranomaiset pyrkivät, silloin kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, tekemään yhteistyötä ja koordinoimaan täytäntöönpanotoimiaan, jotka liittyvät samaan käytäntöön tai liiketoimeen tai toisiinsa liittyviin käytäntöihin tai liiketoimiin.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun yhteistyön ja koordinoinnin helpottamiseksi Euroopan komissio tai jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset sekä Yhdistyneen kuningaskunnan kilpailuviranomainen tai -viranomaiset voivat vaihtaa tietoja siltä osin kuin kummankin osapuolen lait sen sallivat.

4. Osapuolet voivat tehdä tämän artiklan tavoitteiden toteuttamiseksi erillisen yhteistyösopimuksen, jonka osapuolia ovat Euroopan komissio, jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset ja Yhdistyneen kuningaskunnan kilpailuviranomainen tai -viranomaiset ja jossa voidaan määrätä muun muassa luottamuksellisten tietojen vaihtoa ja käyttöä koskevista edellytyksistä.

2.5 artikla: Riitojenratkaisu

Tähän lukuun ei sovelleta kuudennen osan [Riitojenratkaisu ja horisontaaliset määräykset] I osaston [Riitojenratkaisu] mukaista riitojenratkaisua.

Kolmas luku: Tukien valvonta

3.1 artikla: Määritelmät

1. Tässä luvussa tarkoitetaan:

a) 'talouden toimijalla' yksikköä tai yksiköiden ryhmää, joka muodostaa yhden taloudellisen yksikön, sen oikeudellisesta asemasta riippumatta, joka harjoittaa taloudellista toimintaa tarjoamalla tavaroita tai palveluita markkinoilla.

b) 'tuella' taloudellista tukea, joka

i) on peräisin osapuolten varoista, mukaan lukien

A) varojen suora tai ehdollinen siirto, kuten suorat avustukset, lainat tai lainatakaukset;

B) luopuminen tuloista, jotka muutoin saataisiin; tai

C) tavaroiden toimittaminen tai palvelujen tarjoaminen taikka tavaroiden tai palvelujen ostaminen;

ii) tuo yhdelle tai useammalle talouden toimijalle taloudellista etua;

iii) on erityistä siltä osin kuin se hyödyttää lain tai tosiseikkojen nojalla tiettyjä talouden toimijoita suhteessa muihin tiettyjen tavaroiden tai palvelujen tuotannossa; ja

iv) vaikuttaa tai voi vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin.

2. Sovellettaessa 1 kohdan b alakohdan iii alakohtaa:

(a) verotoimenpidettä ei katsota erityiseksi, paitsi jos

i) tietyille talouden toimijoille myönnetään alennus verovelvollisuudesta, jonka ne olisivat muutoin joutuneet normaalin verojärjestelyn nojalla suorittamaan; ja

ii) kyseisiä talouden toimijoita kohdellaan suotuisammin kuin muita, normaalin verojärjestelyn mukaan vastaavassa asemassa olevia toimijoita; tätä alakohtaa sovellettaessa normaali verojärjestely määritellään sen sisäisen tavoitteen, ominaisuuksien (veropohja, verovelvollinen, verotustapahtuma tai verokanta) mukaan ja sellaisen viranomaisen toimesta, joka on institutionaalisesti, menettelyllisesti ja

taloudellisesti itsenäinen ja jolla on toimivalta määritellä verojärjestelyn ominaisuudet.

- (b) sen estämättä, mitä a alakohdassa määrätään, tukea ei katsota erityiseksi, jos se on yleisen järjestelmän keskeisten periaatteiden nojalla oikeutettu. Verotoimenpiteiden osalta tällaisia keskeisiä periaatteita ovat esimerkiksi tarve torjua petoksia tai verovilppiä, hallinnollinen toteutettavuus, kaksinkertaisen verotuksen välttäminen, verotuksen neutraaliuden periaate, tuloveron progressiivisuus ja sen uudelleenjakotarkoitus sekä tarve ottaa huomioon veronmaksajien maksukyky;
- (c) sen estämättä, mitä a alakohdassa määrätään, erityisveroja ei pidetä erityisinä, jos ne ovat tarpeen muiden kuin taloudellisten, yleistä etua koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten tarve rajoittaa tiettyjen toimintojen tai tuotteiden kielteisiä vaikutuksia ympäristöön tai ihmisten terveyteen, edellyttäen, että yleisen edun tavoitteet eivät ole syrjiviä.⁵³

3.2 artikla: Soveltamisala ja poikkeukset

1. Jäljempänä olevaa 3.4 artiklaa [Periaatteet], 3.5 artiklaa [Kielletyt tuet ja tuet, joihin sovelletaan ehtoja] ja 3.12 artiklaa [Korjaavat toimenpiteet] ei sovelleta tukiin, jotka myönnetään luonnonkatastrofien tai muiden poikkeuksellisten, muiden kuin taloudellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseen.
2. Mikään tässä luvussa ei estä osapuolia myöntämästä lopullisille kuluttajille tarkoitettuja sosiaalisia tukia.
3. Tukien, jotka myönnetään väliaikaisesti kansalliseen tai maailmanlaajuiseen hätätilanteeseen reagoimiseksi, on oltava kohdennettuja, oikeasuhteisia ja tehokkaita kyseisen hätätilanteen korjaamiseksi. Tällaisiin tukiin ei sovelleta 3.5 artiklaa [Kielletyt tuet ja tuet, joihin sovelletaan ehtoja] eikä 3.12 artiklaa [Korjaavat toimenpiteet].
4. Tätä lukua ei sovelleta tukiin, joissa yksittäiselle talouden toimijalle myönnetty kokonaismäärä on kolmen verovuoden jakson ajalta vähemmän kuin 325 000 erityisnosto-oikeutta. Kumppanuusneuvosto voi muuttaa kyseistä kynnysarvoa.
5. Tätä lukua ei sovelleta tukiin, joihin sovelletaan maataloussopimuksen IV osan tai liitteen 2 määräyksiä, eikä kalojen ja kalatuotteiden kauppaan liittyviin tukiin.
6. Tätä lukua ei sovelleta audiovisuaalisen alan tukiin.
7. Jäljempänä olevaa 3.9 artiklaa [Riippumaton viranomainen tai elin ja yhteistyö] ei sovelleta tukiin, jotka rahoitetaan osapuolten varoista ylikansallisella tasolla.
8. Lentoliikenteen harjoittajille myönnettävien tukien osalta kaikki tässä luvussa olevat viittaukset, jotka koskevat vaikutusta ”osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin”, korvataan viittauksilla, jotka koskevat vaikutusta ”osapuolten lentoliikenteen harjoittajien väliseen kilpailuun lentoliikennepalvelujen tarjoamisessa”, toisen otsakkeen [Ilmailu] I osaston [Lentoliikenne] soveltamisalaan kuulumattomat lentoliikennepalvelut mukaan luettuina.

⁵³ Tässä yhteydessä syrjinnällä tarkoitetaan, että jonkin talouden toimijan kohtelu ei ole yhtä edullinen kuin muiden samankaltaisessa tilanteessa olevien talouden toimijoiden kohtelu ja että tällainen erilainen kohtelu ei ole perusteltavissa puolueettomin perustein.

3.3 artikla: Yleishyödylliset taloudelliset palvelut

1. Sellaisille talouden toimijoille myönnettäviin tukiin, jotka toteuttavat yleisen edun mukaisia erityistehtäviä, julkisen palvelun velvoitteet mukaan lukien, sovelletaan 3.4 artiklaa [Periaatteet] siltä osin kuin kyseisessä artikkelissa vahvistettujen periaatteiden soveltaminen ei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä asianomaista talouden toimijaa hoitamasta sille uskottua erityistehtävää. Tällainen tehtävä on täytynyt osoittaa etukäteen läpinäkyvällä tavalla.

2. Osapuolet varmistavat, että yleisen edun mukaista tehtävää hoitavalle talouden toimijalle myönnettävän korvauksen määrä on rajoitettu siihen, mikä on tarpeen kyseisen tehtävän hoitamisesta aiheutuvien kustannusten tai niiden osan kattamiseksi, ottaen huomioon asiaa koskevat kuitit ja kyseisen tehtävän hoitamisesta saatava kohtuullinen tuotto. Osapuolet varmistavat, että myönnettyä korvausta ei käytetä asianomaisen tehtävän ulkopuolisten toimintojen ristiintukemiseen. Jäljempänä olevan 3.7 artiklan [Läpinäkyvyys] mukaisia velvoitteita ei sovelleta korvauksiin, jotka ovat vähemmän kuin 15 miljoonaa erityisnosto-oikeutta tehtävää kohden. Kumppanuusneuvosto voi muuttaa kyseistä kynnysarvoa.

3. Tätä lukua ei sovelleta, jos yleisen edun mukaisia tehtäviä hoitavalle talouden toimijalle maksettava kokonaiskorvaus on kolmen verovuoden jakson ajalta vähemmän kuin 750 000 erityisnosto-oikeutta. Kumppanuusneuvosto voi muuttaa kyseistä kynnysarvoa.

3.4 artikla: Periaatteet

1. Sen varmistamiseksi, että tukia ei myönnetä, jos niillä on tai voisi olla olennainen vaikutus osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin, kummallakin osapuolella on oltava tehokas tukien valvontajärjestelmä ja niiden on ylläpidettävä tällaista valvontajärjestelmää, jolla varmistetaan, että tuen myöntämisessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- a) tuilla pyritään tiettyyn yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen, joka koskee havaitun markkinoiden toimintapuutteen korjaamista tai yhdenvertaisuuteen liittyviin näkökohtiin, kuten sosiaaliin vaikeuksiin tai tulonjakoon liittyviin ongelmiin, puuttumista, jäljempänä 'tavoite';
- b) tuet ovat oikeasuhteisia ja rajoittuvat siihen, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi;
- c) tuet on suunniteltu siten, että niiden tarkoituksena on muuttaa tuensaajan taloudellista toimintatapaa tavalla, joka edistää tavoitteen saavuttamista ja jota ei saavutettaisi ilman tukien tarjoamista;
- d) tuilla ei yleensä pitäisi korvata sellaisia kustannuksia, jotka tuensaaja olisi rahoittanut myös ilman tukea;
- e) tuet ovat tarkoituksenmukainen politiikkaväline yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi, eikä tätä tavoitetta voida saavuttaa muilla vähemmän vääristävillä keinoilla;
- f) tukien myönteinen vaikutus tavoitteen saavuttamiseen on suurempi kuin mahdolliset kielteiset vaikutukset, erityisesti kielteiset vaikutukset osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin.

2. Edellä olevan 1 kohdan soveltamista rajoittamatta kumpikin osapuoli soveltaa tarvittaessa 3.5 artikkelissa [Kielletyt tuet ja tuet, joihin sovelletaan ehtoja] määrättyjä edellytyksiä, jos kyseisillä

tuilla on tai voisi olla olennainen vaikutus osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin.

3. Kumpikin osapuoli määrittää, miten sen 1 ja 2 kohdan mukaiset velvoitteet pannaan täytäntöön sen tukien valvontajärjestelmässä sen omassa kansallisessa lainsäädännössä, edellyttäen, että kumpikin osapuoli varmistaa, että 1 ja 2 kohdan mukaiset velvoitteet pannaan täytäntöön sen lainsäädännössä siten, että yksittäisen tuen laillisuus määritetään kyseisten periaatteiden pohjalta.

3.5 artikla: Kielletyt tuet ja tuet, joihin sovelletaan ehtoja

1. Edellä 3.4 artiklan [Periaatteet] 2 kohdassa tarkoitettujen tukien luokat ja niihin sovellettavat edellytykset ovat seuraavat. Kumppanuusneuvosto voi tarvittaessa saattaa nämä määräykset ajan tasalle varmistakseen tämän artiklan määräysten toiminnan ajan kuluessa.

Rajoittamattomat valtiontakaukset

2. Talouden toimijan velkojen tai vastuiden takausten muodossa olevat tuet, joiden tapauksessa ei ole rajoitettu kyseisten velkojen ja vastuiden määrää tai takauksen kestoa, ovat kiellettyjä.

Pelastamis- ja rakenneuudistustuki

3. Tuet, jotka myönnetään vaikeuksissa olevan tai maksukyvyttömän talouden toimijan rakenneuudistusta varten ilman, että talouden toimija on laatinut uskottavan rakenneuudistussuunnitelman, ovat kiellettyjä. Rakenneuudistussuunnitelman on perustuttava realistisiin oletuksiin, jotta voidaan varmistaa vaikeuksissa olevan tai maksukyvyttömän talouden toimijan pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palautuminen kohtuullisessa ajassa. Rakenneuudistussuunnitelmaa valmisteltaessa talouden toimija voi saada väliaikaista maksuvalmiustukea lainojen tai lainatakausten muodossa. Pieniä ja keskisuuria yrityksiä lukuun ottamatta talouden toimijan tai sen omistajien, velkojen tai uusien sijoittajien on osallistuttava rakenneuudistuksen kustannuksiin merkittävällä osuudella. Tässä kohdassa vaikeuksissa olevalla tai maksukyvyttömällä talouden toimijalla tarkoitetaan talouden toimijaa, joka joutuisi lähes varmasti lopettamaan toimintansa lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä ilman tukea.

4. Poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta tuki maksukyvyttömien tai vaikeuksissa olevien talouden toimijoiden pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi olisi sallittava vain, jos se edistää yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamista siten, että sen avulla vältetään sosiaalinen ahdinko tai esitetään vakava markkinahäiriö, erityisesti kun on kyse työpaikkojen menetyksistä tai vaikeasti korvattavan tärkeän palvelun keskeytymisestä. Tällaisia tukia ei saisi myöntää useammin kuin kerran viiden vuoden jakson aikana, paitsi jos on kyse ennalta arvaamattomista olosuhteista, jotka eivät ole tuensajan aiheuttamia.

5. Edellä olevaa 3 ja 4 kohtaa ei sovelleta vaikeuksissa oleville tai maksukyvyttömille pankeille, luottolaitoksille ja vakuutusyhtiöille tarkoitettuihin tukiiin.

Pankit, luottolaitokset ja vakuutusyhtiöt

6. Pankkien, luottolaitosten ja vakuutusyhtiöiden rakenneuudistukseen tarkoitettuja tukia voidaan myöntää ainoastaan pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttavan, uskottavan rakenneuudistussuunnitelman perusteella, sanotun kuitenkin rajoittamatta SERVIN 5.39 artiklan [Vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskeva poikkeus] soveltamista. Jos pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamista ei voida uskottavasti osoittaa, pankeille, luottolaitoksille ja

vakuutusyhtiöille myönnettävä tuki on rajoitettava siihen, mikä on tarpeen niiden asianmukaisen likvidaation ja markkinoilta poistumisen varmistamiseksi, ja samalla on minimoitava tuen määrä ja sen kielteiset vaikutukset osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin.

7. On varmistettava, että tuen myöntävä viranomainen saa asianmukaisen korvauksen myöntämästään rakenneuudistustuesta ja että tuensaaja, sen osakkeenomistajat, sen velkojat tai konserni, johon tuensaaja kuuluu, osallistuvat rakenneuudistus- tai likvidaatiokustannuksiin merkittävällä määrällä omia varojaan. Maksuvalmiustukea ei saa käyttää tappioiden kattamiseen eikä siitä saa tulla pääomatukea. Maksuvalmiustuesta on maksettava asianmukainen korvaus tuen myöntäville viranomaiselle.

Vientituet

8. Tuet, joiden ehtona on joko pelkästään tai yhdessä muiden edellytysten kanssa, että ne ovat oikeudellisesti tai tosiasiallisesti⁵⁴ riippuvaisia tavaroihin tai palveluihin liittyvästä vientituloksesta, ovat kiellettyjä, lukuun ottamatta seuraavia:

- (a) lyhytaikaiset luottovakuutukset muiden kuin markkinariskien varalta; tai
- (b) sellaiset vientiluotot ja vientiluottojen takuu- tai vakuutusohjelmat, jotka ovat sallittuja, luettuna asiayhteyden edellyttämin mukautuksin.

9. Sovellettaessa 8 kohdan a alakohtaa 'markkinariskillä' tarkoitetaan kaupallisia ja poliittisia riskejä, joiden enimmäisriskiaika on alle kaksi vuotta ja jotka liittyvät markkinariskimaissa⁵⁵ oleviin julkisiin ja yksityisiin ostajiin. Voidaan katsoa, että maa on tilapäisesti poistettu markkinariskimaiden ryhmästä, jos sillä ei ole riittävää yksityistä markkinakapasiteettia seuraavista syistä:

- (a) yksityisen luottovakuutuskapasiteetin merkittävä supistuminen;
- (b) valtion luottoluokituksen merkittävä heikkeneminen; tai
- (c) yrityssektorin suorituskyvyn merkittävä heikkeneminen.

10. Tällainen markkinariskimaan väliaikainen poistaminen tulee osapuolen osalta voimaan kyseisen osapuolen 9 kohdassa esitettyjen perusteiden mukaisesti antaman päätöksen mukaisesti ja ainoastaan, jos kyseinen osapuoli antaa tällaisen päätöksen. Kyseisen päätöksen julkaisemista pidetään kyseisen osapuolen osalta ilmoituksena toiselle osapuolelle tällaisesta väliaikaisesta poistamisesta.

11. Jos tuettu vakuutuksenantaja tarjoaa vientiluottovakuutuksia, kaikki markkinariskejä koskevat vakuutukset on tarjottava kaupallisin perustein. Tällaisessa tapauksessa vakuutuksenantaja ei saa suoraan tai välillisesti hyötyä markkinariskejä koskevien vakuutusten tarjoamiseen tarkoitetuista tuista.

⁵⁴ Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä vaatimus täyttyy, jos tosiseikat osoittavat, että tuen myöntäminen, ilman että sitä on tehty oikeudellisesti vientituloksesta riippuvaiseksi, on tosiasiallisesti kytketty todelliseen tai odotettuun vientiin tai todellisiin tai odotettuihin vientituloihin. Se, että tukea myönnetään vientiä harjoittavalle talouden toimijalle, ei yksistään johda tuen katsomiseen vientitueksi tässä määräyksessä tarkoitettussa merkityksessä.

⁵⁵ Markkinariskimaat ovat Yhdistynyt kuningaskunta, unionin jäsenvaltiot, Australia, Islanti, Japani, Kanada, Norja, Sveitsi, Uusi-Seelanti ja Amerikan yhdysvallat.

Tuet, joiden ehtona on kotimaisen sisällön käyttö

12. Tuet, joiden ehtona on joko pelkästään tai yhdessä muiden edellytysten kanssa kotimaisten tavaroiden tai palvelujen suosiminen tuontitavaroihin tai -palveluihin nähden, ovat kiellettyjä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta SERVIN 2.6 artiklan [Suoritevaatimukset] ja SERVIN 2.7 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet ja poikkeukset] soveltamista.

Suuret rajatylittävät tai kansainväliset yhteistyöhankkeet

13. Tukia voidaan myöntää suurissa rajatylittävissä tai kansainvälisissä yhteistyöhankkeissa, kuten liikenne-, energia- ja ympäristöhankkeissa ja tutkimus- ja kehityshankkeissa sekä ensimmäistä käyttöönottoa koskeissa hankkeissa, joilla kannustetaan uusien teknologioiden kehittämistä ja käyttöönottoa (valmistusteollisuutta lukuun ottamatta). Tällaisten rajatylittävien tai kansainvälisten yhteistyöhankkeiden hyödyt eivät saa rajoittua vain niihin osallistuviin talouden toimijoihin, aloihin tai valtioihin, vaan niillä on oltava laajempaa hyötyä ja merkitystä sellaisten heijastusvaikutusten ansiosta, jotka eivät koidu yksinomaan tuen myöntävälle valtiolle, asianomaiselle alalle ja tuensaajalle.

Energia ja ympäristö

14. Osapuolet tunnustavat varman, kohtuuhintaisen ja kestäväen energiajärjestelmän ja ympäristökestävyyden merkityksen erityisesti torjuttaessa ilmastonmuutosta, joka uhkaa ihmiskunnan olemassaoloa. Sen vuoksi energiaan ja ympäristöön liittyvillä tuilla on pyrittävä ja niillä on kannustettava tuensaajaa varman, kohtuuhintaisen ja kestäväen energiajärjestelmän sekä hyvin toimivien ja kilpailukykyisten energiamarkkinoiden luomiseen tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen verrattuna tasoon, joka saavutettaisiin ilman tukea, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3.4 artiklan [Periaatteet] soveltamista. Tällaiset tuet eivät vapauta tuensaajaa vastuista, jotka johtuvat sen velvoitteista saastuttajana asianomaisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

Lentoliikenteen harjoittajille reittien liikennöintiin myönnettävät tuet

15. Tukea ei saa myöntää lentoliikenteen harjoittajalle⁵⁶ reittien liikennöintiin paitsi
- (a) kun on olemassa julkisen palvelun velvoite 3.3 artiklan [Yleishyödylliset taloudelliset palvelut] mukaisesti;
 - (b) erityistapauksissa, joissa tästä rahoituksesta on hyötyä koko yhteiskunnalle; tai
 - (c) aloitustueksi uusien reittien avaamiseksi alueellisille lentoasemille edellyttäen, että tämä lisää kansalaisten liikkuvuutta ja edistää aluekehitystä.

3.6 artikla: Tukien käyttö

Kumpikin osapuoli varmistaa, että talouden toimijat käyttävät tukea yksinomaan siihen nimenomaiseen tarkoitukseen, johon se myönnettiin.

⁵⁶ Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä ei rajoita 3.2 artiklan [Soveltamisala ja poikkeukset] 1 ja 2 kohdan soveltamista.

3.7 artikla: Läpinäkyvyys

1. Kumpikin osapuoli asettaa kuuden kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä julkisesti saataville virallisella verkkosivustolla tai julkisessa tietokannassa seuraavat tiedot sen alueella myönnetystä tai ylläpidetystä tuesta:
 - (a) tuen oikeusperusta ja politiikkatavoite tai tarkoitus;
 - (b) tuensaajan nimi, jos se on tiedossa;
 - (c) tuen myöntämispäivä, kesto ja muut siihen liittyvät määräajat; ja
 - (d) tuen tai siihen osoitettujen määrärahojen määrä;
 2. Verotoimenpiteinä toteutettavan tuen tiedot on julkistettava vuoden kuluessa veroilmoituksen jättämispäivästä. Verotoimenpiteinä toteutettavien tukien läpinäkyvyysvelvollisuus koskee samoja 1 kohdassa lueteltuja tietoja, lukuun ottamatta kyseisen kohdan d alakohdassa edellytetyjä tietoja, jotka voidaan ilmoittaa vaihteluvälinä.
 3. Edellä 1 kohdassa määrätyn velvoitteen lisäksi osapuolet asettavat tukea koskevat tiedot saataville 4 tai 5 kohdan mukaisesti.
 4. Unionin osalta 3 kohdan noudattaminen tarkoittaa, että jokaisen sen alueella myönnetyn tai ylläpidetyn tuen osalta asetetaan kuuden kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä julkisesti saataville virallisella verkkosivustolla tai julkisessa tietokannassa tiedot, joiden perusteella asianomaisilla osapuolilla on mahdollisuus arvioida 3.4 artiklassa [Periaatteet] vahvistettujen periaatteiden noudattamista.
 5. Yhdistyneen kuningaskunnan osalta 3 kohdan noudattaminen tarkoittaa, että Yhdistynyt kuningaskunta varmistaa, että
 - (a) jos asianomainen osapuoli ilmoittaa tuen myöntävälle viranomaiselle, että se saattaa hakea tuomioistuimelta muutosta i) tuen myöntävän viranomaisen toimesta toteutettuun tuen myöntämiseen tai ii) tuen myöntävän viranomaisen tai riippumattoman elimen tai viranomaisen asiaa koskevaan päätökseen;
 - (b) tällöin tuen myöntävän viranomaisen, riippumattoman elimen tai viranomaisen on 28 päivän kuluessa kirjallisen pyynnön esittämisestä toimitettava kyseiselle asianomaiselle osapuolelle tiedot, joiden perusteella asianomainen osapuoli voi arvioida 3.4 artiklassa [Periaatteet] vahvistettujen periaatteiden soveltamista, jollei oikeasuhteisista rajoituksista, jotka liittyvät oikeutettuun tavoitteeseen, kuten kaupalliseen arkaluonteisuuteen, luottamuksellisuuteen tai lakisääteisiin salassapitovelvollisuuteen, muuta johdu.
- Ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetut tiedot on toimitettava asianomaiselle osapuolelle, jotta tämä voi tehdä tietoon perustuvan päätöksen siitä, esittääkö se väitteen, tai jotta asianomainen osapuoli ymmärtää ja tunnistaa ehdotettuun väitteeseen liittyvät kiistanalaiset kysymykset asianmukaisesti.
6. Sovellettaessa tätä artiklaa, 3.10 artiklaa [Tuomioistuimet] ja 3.11 artiklaa [Takaisinperintä] 'asianomaisella osapuolella' tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, talouden toimijaa tai talouden toimijoiden yhteenliittymää, jonka etuihin tuen myöntäminen voi vaikuttaa, erityisesti tuensaajaa, tuensaajan kanssa kilpailevia talouden toimijoita tai asianomaisia toimialajärjestöjä.

7. Tämän artiklan mukaiset velvoitteet eivät rajoita tiedonvälityksen vapautta tai asiakirjojen saatavuutta koskevan, osapuolen lainsäädännön mukaisia kummankaan osapuolen velvoitteita.

3.8 artikla: Tukien valvontaa koskevat neuvottelut

1. Jos osapuoli katsoo, että toinen osapuoli on myöntänyt tukea tai että on olemassa selviä todisteita siitä, että toinen osapuoli aikoo myöntää tukea, ja että tuen myöntämisellä on tai voisi olla kielteinen vaikutus osapuolten väliseen kauppaan tai investointeihin, se voi pyytää toista osapuolta antamaan selvityksen siitä, miten 3.4 artiklassa [Periaatteet] tarkoitettuja periaatteita on noudatettu kyseisen tuen osalta.

2. Osapuoli voi myös pyytää 3.7 artiklan [Läpinäkyvyys] 1 kohdassa lueteltuja tietoja siltä osin kuin tietoja ei ole jo asetettu julkisesti saataville virallisella verkkosivustolla tai julkisessa tietokannassa 3.7 artiklan [Läpinäkyvyys] 1 kohdassa tarkoitettuna mukaisesti tai siltä osin kuin tietoja ei ole asetettu helposti ja vaivattomasti saataville.

3. Toinen osapuoli antaa pyydettyt tiedot kirjallisesti viimeistään 60 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamisesta. Jos jotakin pyydettyä tietoa ei voida antaa, osapuoli selittää tiedon puuttumisen kirjallisessa vastauksessaan.

4. Jos pyynnön esittänyt osapuoli pyydettyt tiedot saatuaan katsoo edelleen, että toisen osapuolen myöntämällä tai suunnittelemalla tuella on tai voisi olla kielteinen vaikutus osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin, pyynnön esittänyt osapuoli voi pyytää neuvotteluja avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävästä kehitystä käsittelevän erityiskauppakomitean puitteissa. Pyyntö on esitettävä kirjallisesti, ja siinä on esitettävä pyynnön esittäneen osapuolen perustelut neuvotteluja koskevalle pyynnölle.

5. Avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävästä kehitystä käsittelevän erityiskauppakomitean on pyrittävä kaikin tavoin pääsemään molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun asiassa. Se kokoontuu ensimmäisen kerran 30 päivän kuluessa neuvottelupyynnön esittämisestä.

6. Edellä 3 ja 5 kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen määräaikoja voidaan pidentää osapuolten välisellä sopimuksella.

3.9 artikla: Riippumaton viranomainen tai elin ja yhteistyö

1. Kumpikin osapuoli perustaa toiminnallisesti riippumattoman viranomaisen tai elimen, jolla on asianmukainen rooli sen tukien valvontajärjestelmässä, tai ylläpitää tällaista elintä. Kyseisellä riippumattomalla viranomaisella tai elimellä on oltava tarvittavat takeet siitä, että se hoitaa operatiivisia tehtäviään riippumattomasti, ja sen on toimittava puolueettomasti.

2. Osapuolet kannustavat riippumattomia viranomaisiaan tai elimiään tekemään toistensa kanssa yhteistyötä yhteistä etua koskevista asioista omien tehtäviensä puitteissa, tapauksen mukaan 3.1 [Määritelmät] – 3.7 [Läpinäkyvyys] artiklan soveltaminen mukaan lukien, osapuolten oikeudellisten kehysten asettamissa rajoissa. Osapuolet tai niiden riippumattomat viranomaiset tai elimet voivat sopia erillisestä kehyksestä riippumattomien viranomaisten väliselle yhteistyölle.

3.10 artikla: Tuomioistuimet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa yleislakiensa ja perustuslakinsa ja yleisten ja perustuslaillisten menettelyjensä mukaisesti, että sen tuomioistuimilla on toimivalta

- a) tutkia tuen myöntävän viranomaisen tai tapauksen mukaan riippumattoman viranomaisen tai elimen antamien tukipäätösten laillisuuden sen varmistamiseksi, että ne ovat kyseisen osapuolen 3.4 artiklan [Periaatteet] täytäntöönpanemiseksi antaman lainsäädännön mukaisia;
- b) tutkia kaikkien muiden asiaan liittyvien riippumattoman viranomaisen tai elimen päätösten laillisuuden ja mahdolliset asiaankuuluvat laiminlyönnit;
- c) määrätä a tai b alakohdan osalta tehokkaita korjaavia toimenpiteitä, mukaan lukien tuen myöntävän viranomaisen toiminnan keskeyttäminen, kieltäminen tai sitä koskeva vaatimus, vahingonkorvausten myöntäminen ja tuen takaisinperintä tuensaajalta, jos ja siinä määrin kuin ne ovat asianomaisen lainsäädännön mukaan käytettävissä tämän sopimuksen voimaantulopäivänä;
- d) käsitellä asianomaisten osapuolten nostamat kanteet, jotka koskevat tämän luvun soveltamisalaan kuuluvia tukia; jos asianomaisella osapuolella on asiavaltuus nostaa tukea koskeva kanne kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

2. Kummallakin osapuolella on väliintulo-oikeus 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tarvittaessa asianomaisen tuomioistuimen luvalla toisen osapuolen yleisten lakien ja menettelyjen mukaisesti.

3. Rajoittamatta velvollisuutta pitää voimassa tai tarvittaessa luoda tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa ja 3.11 artiklassa [Takaisinperintä] tarkoitettuja toimivaltuuksia, korjaavia toimenpiteitä ja väliintulo-oikeuksia, mikään tässä artiklassa ei velvoita kumpaakaan osapuolta luomaan omien viranomaistensa päätösten osalta kanneoikeuksia, oikeussuojakeinoja tai menettelyjä tai vahvistamaan tuomioistuinvalvonnan laajuutta tai perusteita, jotka ovat laajempia kuin osapuolen lainsäädännössä tämän sopimuksen voimaantulopäivänä säädetyt.

Mikään tässä artiklassa ei velvoita kumpaakaan osapuolta laajentamaan Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin säädösten, Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston säädösten tai Euroopan unionin neuvoston säädösten tuomioistuinvalvontansa soveltamisalaa tai perusteita laajemmalle kuin mitä sen lainsäädännössä säädettiin tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.⁵⁷

3.11 artikla: Takaisinperintä

1. Kummallakin osapuolella on oltava käytössä tehokas tukien takaisinperintämekanismi seuraavien määräysten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisia muita korjaavia toimenpiteitä.⁵⁸

⁵⁷ Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä artiklaa sovellettaessa Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntö ei kata lakeja, [i] jotka ovat voimassa vuonna 1972 annetun Euroopan yhteisöjä koskevan lain nojalla, sellaisena kuin se on säilytettyinä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä Euroopan unionista vuonna 2018 annetun lain (eroamista koskeva laki) 1A §:llä, tai [ii] jotka on annettu vuonna 1972 annetun Euroopan yhteisöjä koskevan lain 2§:n 2 momentin nojalla tai kyseisessä momentissa säädettyä tarkoitusta varten.

⁵⁸ Yhdistyneen kuningaskunnan tapauksessa tämä artikla edellyttää takaisinperinnästä muodostuvaa uutta korjaavaa toimenpidettä, joka on käytettävissä asetetun määräajan puitteissa aloitetun menestyksekkään muutoksenhaun päätyttyä kansallisen lainsäädännön mukaisen valvonnan tason mukaisesti; tällaista laillisuusvalvontaa ei laajenneta millään muulla tavoin 3.10 artiklan [Tuomioistuimet] 3 kohdan mukaisesti. Mikään tuensaaja ei voi vedota perusteltuun luottamukseen tällaisen takaisinperinnän vastustamiseksi.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että edellyttäen, että 3.7 artiklan [Läpinäkyvyys] 6 kohdassa määritelty asianomainen osapuoli on riitauttanut tuen myöntämispäätöksen asetetussa määräajassa tuomioistuimessa tämän artiklan 3 kohdassa määritellyn mukaisesti, takaisinperintä voidaan määrätä, jos osapuolen tuomioistuin toteaa, että on tehty aineellinen oikeudellinen virhe seuraavilta osin:

- (a) tuen myöntäjä ei kohdellut tuen muodostavaa toimenpidettä tukena;
- (b) tuen myöntäjä ei ole soveltanut 3.4 artiklassa [Periaatteet] esitettyjä periaatteita, sellaisina kuin ne on pantu täytäntöön kyseisen osapuolen lainsäädännössä, tai on soveltanut niitä tavalla, joka ei vastaa kyseisen osapuolen lainsäädännössä sovellettavaa laillisuusvalvonnan tasoa; tai
- (c) tuen myöntäjä on päättämällä myöntää tuen ylittänyt toimivaltuutensa tai käyttänyt väärin näitä toimivaltuuksia 3.4 artiklassa [Periaatteet] esitettyjen periaatteiden osalta, sellaisina kuin ne on pantu täytäntöön kyseisen osapuolen lainsäädännössä.

3. Tätä artiklaa sovellettaessa asetettu määräaika määritellään seuraavasti:

- (a) unionin osalta se alkaa päivänä, jona 3.7 artiklan [Läpinäkyvyys] 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetut tiedot on asetettu saataville virallisella verkkosivustolla tai julkisessa tietokannassa, ja sen on oltava vähintään kuukausi.
- (b) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta:
 - i) se alkaa päivänä, jona 3.7 artiklan [Läpinäkyvyys] 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot on asetettu saataville virallisella verkkosivustolla tai julkisessa tietokannassa;
 - ii) se päättyy kuukautta myöhemmin, jollei asianomainen osapuoli ole ennen kyseistä päivää pyytänyt tietoja 3.7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti;
 - iii) kun asianomainen osapuoli on saanut 3.7 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetut tiedot, jotka ovat riittävät kyseisessä kohdassa yksilöityihin tarkoituksiin, alkaa toinen yhden kuukauden pituinen määräaika, jonka päättyessä asetettu määräaika päättyy;
 - iv) iii alakohdassa tarkoitettujen tietojen vastaanottopäivä on päivä, jona tuen myöntävä viranomainen todistaa toimittaneensa 3.7 artiklan [Läpinäkyvyys] 5 kohdan b alakohdassa yksilöidyt, kyseisiin tarkoituksiin riittävät tiedot riippumatta kyseisen päivämäärän jälkeisestä lisäkirjeenvaihdosta tai selventävästä kirjeenvaihdosta;
 - v) edellä i-iii alakohdassa mainittuja määräaikoja voidaan pidentää lainsäädännöllä.

4. Sovellettaessa 3 kohdan b alakohtaa asetettu määräaika alkaa tukiohjelmien osalta, kun b alakohdassa tarkoitetut tiedot julkaistaan, ei silloin, kun suoritetaan myöhempiä maksuja, jos

- (a) näyttää siltä, että tuki on myönnetty tukiohjelman ehtojen mukaisesti;
- (b) tukiohjelman perustaja on asettanut julkisesti saataville tiedot, joiden julkistamista edellytetään 3.7 artiklan [Läpinäkyvyys] 1 ja 2 kohdassa tukiohjelman osalta; ja
- (c) tukiohjelmasta b alakohdan mukaisesti annetut tiedot sisältävät tukea koskevia tietoja, joiden perusteella asianomainen osapuoli voi määrittää, voiko ohjelma vaikuttaa siihen, ja joiden on

katettava vähintään tuen tarkoitus, tuensaajaryhmät, tukikelpoisuuden ehdot ja edellytykset sekä tuen laskentaperusteet (mukaan lukien mahdolliset tukiosuuksia tai -määriä koskevat edellytykset).

5. Tätä artiklaa sovellettaessa tukea ei tarvitse periä takaisin, jos tuki on myönnetty Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin säädöksen, Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston säädöksen tai Euroopan unionin neuvoston säädöksen nojalla.

6. Mikään tässä artiklassa ei estä osapuolta ottamasta käyttöön lainsäädäntönsä mukaisesti muita kuin tässä artiklassa määriteltyjä tilanteita, joissa perintä on oikeussuojakeino.

7. Osapuolet tunnustavat, että takaisinperintä on tärkeä korjaava väline kaikissa tukien valvontajärjestelmissä. Osapuolet tarkastelevat kumppanuusneuvostossa jommankumman osapuolen pyynnöstä täydentäviä tai vaihtoehtoisia perintämekanismeja sekä vastaavia muutoksia tähän artiklaan. Kumppanuusneuvostossa kumpi tahansa osapuoli voi ehdottaa muutoksia, joilla mahdollistetaan erilaiset järjestelyt niiden takaisinperintämekanismeille. Osapuoli tarkastelee toisen osapuolen vilpittömässä mielessä tekemää ehdotusta ja hyväksyy sen edellyttäen, että se katsoo, että ehdotus sisältää järjestelyjä, jotka ovat vähintään yhtä tehokas keino toteuttaa takaisinperintä kuin toisen osapuolen olemassa olevat mekanismit. Kumppanuusneuvosto voi sen jälkeen tehdä vastaavia muutoksia tähän artiklaan.⁵⁹

3.12 artikla: Korjaavat toimenpiteet

1. Osapuoli voi toimittaa toiselle osapuolelle kirjallisen tiedonsaanti- ja neuvottelupyynnön tuesta, jonka se katsoo aiheuttavan tai vakavasti uhkaavan aiheuttaa merkittävän kielteisen vaikutuksen osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin. Pynnön esittäneen osapuolen olisi toimitettava pyynnössä kaikki tarvittavat tiedot, jotta osapuolet voivat löytää molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun, mukaan lukien kuvaus tuesta ja pyynnön esittäneen osapuolen huolenaiheista, jotka koskevat tuen vaikutusta kauppaan tai investointeihin.

2. Pynnön vastaanottanut osapuoli toimittaa pyynnön esittäneelle osapuolelle viimeistään 30 päivän kuluttua pyynnön toimittamispäivästä kirjallisen vastauksen, jossa annetaan pyydetty tiedot, ja osapuolet aloittavat neuvottelut, jotka katsotaan päättyneiksi 60 päivän kuluttua pyynnön toimittamispäivästä, jolleivät osapuolet toisin sovi. Tällaiset neuvottelut ja erityisesti kaikki osapuolten luottamukselliseksi määrittelemät tiedot ja neuvottelujen aikana esittämät kannat ovat luottamuksellisia eivätkä vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin mahdollisessa myöhemmässä menettelyssä.

3. Pynnön esittänyt osapuoli voi aikaisintaan 60 päivän kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun pyynnön toimittamispäivästä yksipuolisesti toteuttaa asianmukaisia korjaavia toimenpiteitä, jos on näyttöä siitä, että pyynnön vastaanottaneen osapuolen tuki aiheuttaa tai uhkaa vakavasti aiheuttaa merkittävän kielteisen vaikutuksen osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin.

4. Pynnön esittänyt osapuoli ilmoittaa aikaisintaan 45 päivän kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun pyynnön toimittamispäivästä pyynnön vastaanottaneelle osapuolelle korjaavista toimenpiteistä, joita se aikoo toteuttaa 3 kohdan mukaisesti. Pynnön esittänyt osapuoli toimittaa kaikki asiaankuuluvat tiedot toimenpiteistä, joita se aikoo toteuttaa, jotta osapuolet voivat löytää molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun. Pynnön esittänyt osapuoli saa toteuttaa kyseiset

⁵⁹ Osapuolet toteavat, että Yhdistynyt kuningaskunta ottaa käyttöön uuden tukien valvontajärjestelmän tämän sopimuksen voimaantulon seurauksena.

korjaavat toimenpiteet aikaisintaan 15 päivän kuluttua päivämäärästä, jona niistä on ilmoitettu pyynnön vastaanottaneelle osapuolelle.

5. Osapuolen arvion, joka koskee merkittävän kielteisen vaikutuksen vakavan riskin olemassaoloa, on perustuttava tosiseikkoihin eikä pelkästään väitteisiin, arveluihin tai etäiseen mahdollisuuteen. Olosuhteiden muutoksen, joka loisi tilanteen, jossa tuella olisi tällainen merkittävä kielteinen vaikutus, on oltava selvästi ennakoitavissa.

6. Osapuolen arvion, joka koskee tuen olemassaoloa tai tuen aiheuttamaa merkittävää kielteistä vaikutusta osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin, on perustuttava luotettavaan näyttöön eikä pelkästään arveluihin tai etäiseen mahdollisuuteen, ja sen on koskettava yksilöitävissä olevia tavaroita, palveluntarjoajia tai muita talouden toimijoita, tapauksen mukaan myös tukiohjelmien tapauksessa.

7. Kumppanuusneuvosto voi pitää yllä esimerkkiluetteloa siitä, mikä merkitsisi 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua merkittävää kielteistä vaikutusta osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin. Tämä ei rajoita osapuolten oikeutta toteuttaa korjaavia toimenpiteitä.

8. Edellä olevan 3 kohdan mukaisesti toteutettavat korjaavat toimenpiteet on rajoitettava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä ja oikeasuhteista aiheutuneen merkittävän kielteisen vaikutuksen korjaamiseksi tai tällaisen vaikutuksen vakavaan riskiin puuttumiseksi. Ensisijaisesti on käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toteutumiselle.

9. Ilmoituksen vastaanottanut osapuoli voi viiden päivän kuluessa päivästä, jona 3 kohdassa tarkoitettua korjaavat toimenpiteet tulevat voimaan, ja ilman, että sen tarvitsee ensin turvautua INST.13 artiklan [Neuvottelut] mukaisiin neuvotteluihin, pyytää INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] 2 kohdan mukaisesti välimieslautakunnan asettamista pyynnön esittäneelle osapuolelle toimitetulla kirjallisella pyynnöllä, jotta välimieslautakunta voi päättää,

- (a) onko pyynnön esittäneen osapuolen toteuttama korjaava toimenpide 3 tai 8 kohdan vastainen;
- (b) onko pyynnön esittänyt osapuoli jättänyt osallistumatta neuvotteluihin sen jälkeen, kun pyynnön vastaanottanut osapuoli oli toimittanut pyydetyt tiedot ja suostunut tällaisten neuvottelujen käymiseen; tai
- (c) oliko korjaava toimenpide jätetty toteuttamatta tai ilmoittamatta 3 tai 4 kohdassa määrätyissä määräajoissa.

Tällaisella pyynnöllä ei ole lykkäävää vaikutusta edellä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Välimieslautakunta ei myöskään arvioi, miten osapuolet ovat soveltaneet 3.4 artiklaa [Periaatteet] ja 3.5 artiklaa [Kielletyt tuet ja tuet, joihin sovelletaan ehtoja].

10. Edellä 9 kohdassa tarkoitettua pyynnön mukaisesti perustettu välimieslautakunta toteuttaa menettelynsä INST.34B artiklan [Korjaavia toimenpiteitä ja tasapainottavia toimenpiteitä koskevat erityismenettelyt] mukaisesti ja antaa lopullisen ratkaisunsa 30 päivän kuluessa sen asettamisesta.

11. Jos ratkaisu on annettu vastaajaosapuolta vastaan, vastaajaosapuoli ilmoittaa kantajaosapuolelle viimeistään 30 päivän kuluttua välimieslautakunnan ratkaisun antamispäivästä kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut ratkaisun noudattamiseksi.

12. Sen jälkeen kun vastaajaosapuolta vastaan on annettu ratkaisu 10 kohdassa tarkoitetussa menettelyssä, kantajaosapuoli voi 30 päivän kuluessa välimieslautakunnan ratkaisusta pyytää välimieslautakuntaa määrittämään tämän sopimuksen tai sitä täydentävän sopimuksen mukaisten velvoitteiden keskeytyksen tason, joka ei ylitä tasoa, joka vastaa korjaavien toimenpiteiden soveltamisen aiheuttamia mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia, jos se toteaa, että korjaavat toimenpiteet ovat merkittävästi ristiriidassa 3 tai 8 kohdan kanssa. Pyynnössä on ehdotettava velvoitteiden keskeytyksen tasoa INST.34C artiklassa [Velvoitteiden keskeyttäminen LPFS.3.12 artiklan [Korjaavat toimenpiteet] 12 kohdan, FISH.9 artiklan 5 kohdan ja FISH.14 artiklan 6 kohdan soveltamiseksi] vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Kantajaosapuoli voi keskeyttää tästä sopimuksesta tai sitä täydentävästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet välimieslautakunnan määrittämän velvoitteiden keskeytyksen tason mukaisesti. Tällaista keskeytystä ei saa soveltaa aikaisemmin kuin 15 päivää tällaisen ratkaisun jälkeen.

13. Osapuoli ei saa estää toista osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä tämän artiklan nojalla vetoamalla WTO-sopimukseen tai mihinkään muuhun kansainväliseen sopimukseen, mukaan lukien tilanteet, joissa kyseiset toimenpiteet merkitsevät tähän sopimukseen tai sitä täydentäviin sopimuksiin perustuvien velvoitteiden keskeyttämistä.

14. Sen arvioimiseksi, onko korjaavien toimenpiteiden käyttöönotto tai voimassa pitäminen saman tuotteen tuonnissa rajoitettu siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä tai oikeasuhteista tämän artiklan soveltamiseksi, osapuoli

- a) ottaa huomioon IV osaston [Tavarakauppa] GOODS.17 artiklan [Kaupan suojakeinot] 3 kohdan mukaisesti sovelletut tai voimassa pidetyt tasoitustoimenpiteet; ja
- b) voi ottaa huomioon IV osaston [Tavarakauppa] GOODS.17 artiklan [Kaupan suojakeinot] 3 kohdan mukaisesti sovelletut tai voimassa pidetyt polkumyynnin vastaiset toimenpiteet.

15. Osapuoli ei saa soveltaa samanaikaisesti tämän artiklan mukaista korjaavaa toimenpidettä ja 9.4 artiklan [Tasapainottavat toimenpiteet] mukaista tasapainottavaa toimenpidettä korjataksaan saman tuen suoraan kauppaan tai investointeihin aiheuttamia vaikutuksia.

16. Jos osapuoli, jota vastaan korjaavia toimenpiteitä on toteutettu, ei toimita tämän artiklan 9 kohdan mukaista pyyntöä kyseisessä kohdassa asetetussa määräajassa, kyseinen osapuoli voi aloittaa INST.14 artiklassa [Välimiesmenettely] tarkoitetun välimiesmenettelyn korjaavan toimenpiteen riitauttamiseksi tämän artiklan 9 kohdassa esitetyillä perusteilla turvautumatta ensin INST.13 artiklan [Neuvottelut] mukaisiin neuvotteluihin. Välimieslautakunnan on käsiteltävä asiaa kiireellisenä INST.19 artiklan [Kiireelliset menettelyt] soveltamiseksi.

17. Arvioidessaan 9 ja 16 kohdan mukaisia menettelyjä varten, onko korjaava toimenpide ehdottoman välttämätön tai oikeasuhteinen, välimieslautakunnan on otettava asianmukaisesti huomioon 5 ja 6 kohdassa sekä 13, 14 ja 15 kohdassa esitetyt periaatteet.

3.13 artikla: Riitojenratkaisu

1. Jollei 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, kuudennen osan [Riitojenratkaisu horisontaaliset määräykset] I osastoa [Riitojenratkaisu] sovelletaan osapuolten välisiin riitoihin, jotka koskevat tämän luvun tulkintaa ja soveltamista, lukuun ottamatta 3.9 artiklaa [Riippumaton viranomainen tai elin ja yhteistyö] ja 3.10 artiklaa [Tuomioistuimet].

2. Välimieslautakunnalla ei ole toimivaltaa seuraavissa asioissa:

- (a) yksittäinen tuki, mukaan lukien se, onko tällaisessa tuessa noudatettu 3.4 artiklan [Periaatteet] 1 kohdassa esitettyjä periaatteita, lukuun ottamatta 3.5 artiklan 2 kohdan [Rajoittamattomat valtiontakaukset], 3–5 kohdan [Pelastamis- ja rakenneuudistustuki], 8–11 kohdan [Vientituet] ja 12 kohdan [Tuet, joiden ehtona on kotimaisen sisällön käyttö] edellytysten osalta; ja
 - (b) se, onko 3.11 artiklassa [Takaisinperintä] tarkoitettua takaisinperintää koskevaa oikeuskeinoa sovellettu asianmukaisesti yksittäisessä tapauksessa.
3. Kuudennen osan [Riitojenratkaisu ja horisontaaliset määräykset] I osastoa [Riitojenratkaisu] sovelletaan 3.12 artiklaan [Korjaavat toimenpiteet] kyseisen artiklan ja INST.34B artiklan [Korjaavia toimenpiteitä ja tasapainottavia toimenpiteitä koskevat erityismenettelyt] mukaisesti.

Neljäs luku: Valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimetyt monopolit

4.1 artikla: Määritelmät

1. Tässä luvussa tarkoitetaan:
 - (a) 'järjestelyllä' sellaista OECD:n puitteissa laadittua julkisesti tuettuja vientiluottoja koskevaa järjestelyä tai sitä seurannutta sitoumusta, riippumatta siitä, onko se laadittu OECD:n puitteissa vai sen ulkopuolella, jonka on hyväksynyt vähintään 12 alkuperäistä WTO:n jäsentä, jotka olivat järjestelyn osallistujia 1 päivänä tammikuuta 1979;
 - (b) 'kaupallisella toiminnalla' voittoa tavoittelevaa toimintaa, jonka lopputuloksena on sellaisen tavarantoiminnan tai sellaisen palvelun tarjoaminen, jota myydään asianomaisilla markkinoilla yrityksen määrittäminä määrinä ja sen kysynnän ja tarjonnan perusteella määrittämillä hinnoilla; voittoa tavoittelemattomalta pohjalta toimivan yrityksen tai kustannusvastaavuusperiaatteella toimivan yrityksen harjoittama toiminta ei ole voittoa tavoittelevaa toimintaa;
 - (c) 'kaupallisilla näkökohdilla' hinta-, laatu-, saatavuus-, markkinoitavuus- ja kuljetusnäkökohtia sekä muita oston tai myynnin ehtoja tai muita tekijöitä, jotka markkinatalouden periaatteiden mukaisesti kyseessä olevalla liiketoiminta- tai toimialalla toimiva yksityisessä omistuksessa oleva yritys ottaa tavanomaisesti huomioon kaupallisissa päätöksissään;
 - (d) 'tämän sopimuksen piiriin kuuluvalla yhteisöllä'
 - (i) nimettyä monopolia;
 - (ii) yritystä, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia; tai
 - (iii) valtion omistamaa yritystä;
 - (e) 'nimetyllä monopolilla' yksikköä, mukaan lukien ryhmittymää tai valtion virastoa, joka on nimetty osapuolen alueen asianomaisilla markkinoilla jonkin tavarantoiminnan tai palvelun ainoaksi tarjoajaksi tai ostajaksi, mutta tällaiseksi yksiköksi ei katsota yksikköä, jolle on myönnetty yksinomainen immateriaalioikeus, pelkästään kyseisen oikeuden myöntämisen perusteella; tässä yhteydessä 'nimeämisellä' tarkoitetaan monopolin perustamista tai sallimista tai monopolin alan laajentamista uuteen tavarantoimintaan tai palveluun;

- (f) 'yrityksellä' SERVIN.1.2 artiklan [Määritelmät.] g alakohdassa määriteltyä yritystä;
- (g) 'yrityksellä, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia' julkista tai yksityistä yritystä, jolle osapuoli on myöntänyt erityisoikeuksia tai erioikeuksia oikeudellisesti tai tosiasiallisesti;
- (h) 'julkista valtaa käytettäessä tarjottavilla palveluilla' palveluja, joita tarjotaan käytettäessä julkista valtaa, siten kuin se on määritelty GATS-sopimuksessa;
- (i) 'erityisoikeuksilla tai erioikeuksilla' oikeuksia tai erioikeuksia, joiden nojalla osapuoli nimeää tietyt yritykset tavarain tai palvelun tarjoajiksi tai rajaa tällaisen valtuutuksen saavien yritysten lukumäärän kahteen taikka useampaan yritykseen ilman, että asiassa sovellettaisiin objektiivisuuteen, oikeasuhteisuuteen ja syrjimättömyyteen perustuvia kriteereitä, ja vaikuttaa siten olennaisesti muiden yritysten mahdollisuuteen tarjota samaa tavaraa tai palvelua samalla maantieteellisellä alueella tai tuotemarkkinoilla olennaisilta osiltaan vastaavilla ehdoilla;
- (j) 'valtion omistamalla yrityksellä' yritystä, jossa osapuolella
 - (i) on suorassa omistuksessaan yli 50 prosenttia osakepääomasta;
 - (ii) on suorassa tai välillisessä määräysvallassaan yli 50 prosenttia äänioikeuksista;
 - (iii) on valta nimittää enemmistö yrityksen hallituksen tai vastaavan hallinnollisen elimen jäsenistä; tai
 - (iv) on määräysvalta. Määräysvaltaa määriteltäessä otetaan tapauskohtaisesti huomioon kaikki asiaankuuluvat oikeudelliset ja tosiasialliset tekijät.

4.2 artikla: Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan tämän sopimuksen piiriin kuuluviin, kaupallista toimintaa harjoittaviin yhteisöihin kaikilla hallintotasoilla. Mikäli tämän sopimuksen piiriin kuuluva yhteisö harjoittaa sekä kaupallista että epäkaupallista toimintaa, vain kaupallinen toiminta kuuluu tämän jakson soveltamisalaan.
2. Tätä lukua ei sovelleta
 - (a) sopimuksen piiriin kuuluviin yhteisöihin silloin, kun ne toimivat GPA-sopimuksen lisäyksen 1 kummankin osapuolen liitteissä 3–1 ja X osaston [Julkiset hankinnat] LIITTEESSÄ PPROC-1: JULKISET HANKINNAT olevan B2 jakson kummankin osapuolen alajaksossa olevassa 1 kohdassa määriteltyinä hankintayksikköinä, jotka tekevät X osaston [Julkiset hankinnat] PPROC.2 artiklan [Eräiden GPA-sopimuksen määräysten ja tämän sopimuksen piiriin kuuluvien hankintojen sisällyttäminen] 2 kohdassa määriteltyä tämän sopimuksen piiriin kuuluvia hankintoja;
 - (b) julkista valtaa käytettäessä tarjottaviin palveluihin.
3. Tätä lukua ei sovelleta tämän sopimuksen piiriin kuuluvaan yhteisöön, jos asianomaisen yrityksen tai monopolin kaupallisesta toiminnasta saama vuositulo oli jonakin kolmesta edellisestä peräkkäisestä verovuodesta vähemmän kuin 100 miljoonaa erityisnosto-oikeutta.

4. Jäljempänä olevaa 4.5 artiklaa [Syrjimätön kohtelu ja kaupalliset näkökohdat] ei sovelleta sellaisten rahoituspalvelujen tarjontaan, joita tarjoaa tämän sopimuksen piiriin kuuluva yhteisö valtion toimeksiannosta, jos tällaisella rahoituspalveluiden tarjonnalla:

- (a) tuetaan vientiä tai tuontia, edellyttäen, että
 - i. kyseisillä palveluilla ei ole tarkoitus korvata kaupallista rahoitusta; tai
 - ii. kyseisiä palveluja ei tarjota suotuisammin ehdoin kuin ne, jotka olisivat saatavilla vastaaville rahoituspalveluille kaupallisilla markkinoilla; tai
- (b) tuetaan yksityisiä sijoituksia osapuolen alueen ulkopuolella edellyttäen, että
 - i. kyseisillä palveluilla ei ole tarkoitus korvata kaupallista rahoitusta; tai
 - ii. kyseisiä palveluja ei tarjota suotuisammin ehdoin kuin ne, jotka olisivat saatavilla vastaaville rahoituspalveluille kaupallisilla markkinoilla; tai
- (c) kyseisiä palveluja tarjotaan järjestelyn kanssa yhteensopivin ehdoin sillä edellytyksellä, että kyseisten palvelujen tarjonta kuuluu järjestelyn soveltamisalaan.

5. Rajoittamatta tämän artiklan 3 kohdan soveltamista 4.5 artiklaa [Syrjimätön kohtelu ja kaupalliset näkökohdat] ei sovelleta seuraavilla aloilla: audiovisuaalisen alan palvelut; kansallinen meriliikenteen kabotaasi⁶⁰; ja sisävesiliikenne SERVIN 1.1 artiklan [Tavoite ja soveltamisala] 5 kohdan mukaisesti

6. Jäljempänä olevaa 4.5 artiklaa [Syrjimättömyys ja kaupalliset näkökohdat] ei sovelleta siltä osin kuin tämän sopimuksen piiriin kuuluva yhteisö toteuttaa tavaroiden tai palveluiden ostoja ja myyntiä seuraavien nojalla:

- (a) mikä tahansa voimassa oleva poikkeava toimenpide, jonka osapuoli pitää voimassa, jota se jatkaa, jonka se uusii tai jota se muuttaa SERVIN 2.7 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet ja poikkeukset] 1 kohdan tai SERVIN.3.6 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet] 1 kohdan nojalla sen LIITTEISSÄ SERVIN-1 ja SERVIN-2 olevien luetteloiden mukaisesti, tapauksen mukaan; tai
- (b) mikä tahansa poikkeava toimenpide, joka koskee toimialoja, osa-aloja tai toimintoja ja jonka osapuoli toteuttaa tai jota osapuoli pitää voimassa SERVIN 2.7 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet ja poikkeukset] 2 kohdan tai SERVIN.3.6 artiklan [Poikkeavat toimenpiteet] 2

⁶⁰ Kansallinen meriliikenteen kabotaasi käsittää unionin osalta matkustajien tai tavaroiden kuljetuksen unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan sataman tai paikan ja samassa unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen, jäljempänä 'Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimus', mukaisesti, sekä jostakin unionin jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta tai paikasta alkavan ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mitä asianomaisessa kansallisessa lainsäädännössä pidetään kabotaasina; Yhdistyneen kuningaskunnan osalta matkustajien tai tavaroiden kuljetuksen Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevan sataman tai paikan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevasta satamasta tai paikasta alkavan ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen.

kohdan nojalla sen LIITTEISSÄ SERVIN-1 ja SERVIN-2 olevien luetteloiden mukaisesti, tapauksen mukaan.

4.3 artikla: Suhteet WTO-sopimukseen

Osapuolet vahvistavat oikeutensa ja velvoitteensa, jotka perustuvat GATT 1994 -sopimuksen XVII artiklan 1–3 kohtaan, sopimukseen tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 XVII artiklan tulkinnasta sekä GATS-sopimuksen VIII artiklan 1, 2 ja 5 kohtaan.

4.4 artikla Yleiset määräykset

1. Rajoittamatta kummankaan osapuolen tämän luvun mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia mikään tässä luvussa ei estä osapuolta perustamasta tai ylläpitämästä tämän sopimuksen piiriin kuuluvaa yhteisöä.
2. Osapuoli ei vaadi tai kannusta tämän sopimuksen piiriin kuuluvaa yhteisöä toimimaan tavalla, joka ei ole yhteensopiva tämän luvun kanssa.

4.5 artikla: Syrjimätön kohtelu ja kaupalliset näkökohdat

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaupallista toimintaa harjoittaessaan sen tämän sopimuksen piiriin kuuluvat yhteisöt
 - (a) toimivat tavarán tai palvelun ostossa tai myynnissä kaupallisten näkökohtien mukaisesti, paitsi silloin, kun ne täyttävät niille annetulle julkisen palvelun tehtävälle asetettuja ehtoja, jotka eivät ole ristiriidassa b tai c alakohdan kanssa;
 - (b) ostaessaan tavarán tai palvelun
 - i. myöntävät toisen osapuolen yrityksen tarjoamalle tavaralle tai palvelulle yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät oman osapuolen yritysten tarjoamalle vastaavalle tavaralle tai vastaavalle palvelulle; ja
 - ii. myöntävät tämän sopimuksen piiriin kuuluvan, oman osapuolen alueella olevan yhteisön tarjoamalle tavaralle tai palvelulle yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät oman osapuolen yritysten tarjoamalle vastaavalle tavaralle tai vastaavalle palvelulle asiaankuuluvilla markkinoilla osapuolen alueella; ja
 - (c) myydessään tavarán tai palvelun
 - i. myöntävät toisen osapuolen yritykselle yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät oman osapuolen yrityksille; ja
 - ii. myöntävät tämän sopimuksen piiriin kuuluvalla, oman osapuolen alueella olevalle yhteisölle yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät oman osapuolen yrityksille asiaankuuluvilla markkinoilla osapuolen alueella.⁶¹
2. Edellä olevan 1 kohdan b ja c alakohta ei estä tämän sopimuksen piiriin kuuluvia yhteisöjä

⁶¹ Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä kohtaa ei sovelleta osakkeiden, pääoman ja muiden yrityksen pääoman muotojen ostoon tai myyntiin, jonka toteuttaa tämän sopimuksen piiriin kuuluva yhteisö omaa pääomaosakkuuttaan varten toisessa yrityksessä.

- (a) ostamasta tai tarjoamasta tavaroita tai palveluita eri ehdoilla, hintaan liittyvät ehdot mukaan lukien, edellyttäen, että tällaisissa poikkeavissa ehdoissa noudatetaan kaupallisia näkökohtia; tai
- (b) kieltäytymästä tavaroiden tai palveluiden ostosta tai tarjoamisesta edellyttäen, että tällaisessa kieltäytymisessä noudatetaan kaupallisia näkökohtia.

4.6 artikla: Sääntelykehys

1. Kumpikin osapuoli noudattaa ja hyödyntää mahdollisimman hyvin alan soveltuvia kansainvälisiä standardeja, muun muassa valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta annettuja OECD:n suuntaviivoja.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että osapuolen perustama tai ylläpitämä sääntelyelin tai muu sääntelyvaltaa käyttävä elin
 - (a) on riippumaton sääntelemistään yrityksistä eikä vastaa toiminnastaan niille; ja
 - (b) toimii puolueettomasti samanlaisissa olosuhteissa suhteessa kaikkiin sen sääntelyn alaan kuuluviin yrityksiin, mukaan lukien tämän sopimuksen piiriin kuuluvat yhteisöt; puolueettomuutta, jolla elin hoitaa sääntelytehtäviään, arvioidaan vertaamalla sitä elimen yleiseen toimintamalliin tai menettelytapaan.

Aloilla, joilla osapuolet ovat tässä sopimuksessa sopineet noudattavansa tällaiseen elimeen liittyviä erityisvelvoitteita, sovelletaan asiaa koskevia tämän sopimuksen määräyksiä.

3. Kumpikin osapuoli soveltaa tämän sopimuksen piiriin kuuluviin yhteisöihin lakejaan ja määräyksiään johdonmukaisella ja syrjimättömällä tavalla.

4.7 artikla: Tietojenvaihto

1. Jos osapuolella on syytä uskoa, että toisen osapuolen yhteisön kaupallinen toiminta vaikuttaa kielteisesti sen tämän luvun mukaisiin etuihin, se voi 2 kohdan mukaisesti pyytää kirjallisesti toiselta osapuolelta kyseisen yhteisön kaupallisesta toiminnasta tietoja, jotka liittyvät tämän luvun määräysten täytäntöönpanoon.
2. Edellyttäen, että 1 kohdassa tarkoitettu pyyntö sisältää selvityksen siitä, miten kyseisen yhteisön toiminta voi vaikuttaa pyynnön esittäneen osapuolen tämän luvun mukaisiin etuihin, ja että siinä ilmoitetaan, mitä seuraavista tietoluokista on toimitettava, pyynnön vastaanottanut osapuoli toimittaa pyydetty tiedot:
 - (a) yhteisön omistusrakenne ja äänestysjärjestelmä, joiden osalta ilmoitetaan, minkä kumulatiivisen osuuden osakkeista ja minkä osuuden äänioikeuksista pyynnön vastaanottanut osapuoli tai sen tämän sopimuksen piiriin kuuluvat yhteisöt omistavat kumulatiivisesti yhteisössä;
 - (b) kuvaus mahdollisista erityisosakkeista tai erityisistä ääni- tai muista oikeuksista, jotka pyynnön vastaanottaneen osapuolen, tai sen tämän sopimuksen piiriin kuuluvien yhteisöjen hallussa on, siinä määrin kuin tällaiset oikeudet eroavat niistä oikeuksista, jotka liittyvät tällaisen yhteisön tavallisiin osakkeisiin;

- (c) kuvaus kyseisen yhteisön organisaatorakenteesta ja sen hallituksen tai vastaavan elimen kokoonpano;
- (d) kuvaus siitä, mitkä julkishallinnolliset yksiköt tai julkiset elimet sääntelevät tai valvovat yhteisöä, kuvaus näiden elinten kyseiselle yhteisölle asettamista raportointivaatimuksista sekä oikeudet ja käytännöt, joita julkishallinto tai julkiset elimet käyttävät yhteisön ylempien johtajien sekä sen hallituksen tai vastaavan elimen jäsenten nimityksissä, irtisanomisissa ja palkkauksessa;
- (e) yhteisön vuositulot ja kokonaisvarat viimeisimmältä kolmen vuoden jaksolta, jolta tiedot ovat saatavilla;
- (f) mahdolliset poikkeukset, erioikeudet ja niihin liittyvät toimenpiteet, joista yhteisö hyötyy pyynnön vastaanottaneen osapuolen lakien ja määräysten mukaisesti;
- (g) yhteisöä koskevat mahdolliset lisätiedot, jotka ovat yleisesti saatavilla, myös vuositilinpäätökset ja kolmansien osapuolten suorittamat tilintarkastukset.

3. Edellä olevan 1 ja 2 kohdan määräyksillä ei velvoiteta osapuolta julkistamaan luottamuksellisia tietoja, joiden julkistaminen olisi ristiriidassa osapuolen lakien ja määräysten kanssa, estäisi lainvalvontaa tai olisi muutoin vastoin yleistä etua tai vaarantaisi tiettyjen yritysten oikeutetut kaupalliset edut.

4. Jos pyydettyjä tietoja ei ole saatavilla, pyynnön vastaanottanut osapuoli ilmoittaa pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle kirjallisesti syyt, joiden vuoksi kyseisiä tietoja ei ole saatavilla.

Viides luku: Verotus

5.1 artikla: Hyvä hallintotapa

Osapuolet tunnustavat verotusalan hyvän hallinnon periaatteet ja sitoutuvat noudattamaan niitä, erityisesti verotuksen läpinäkyvyyttä, tietojenvaihtoa ja oikeudenmukaista verotuskilpailua koskevia globaaleja standardeja. Osapuolet vahvistavat tukevuksensa veropohjan rapautumista ja voitonsiirtoja koskevaa OECD:n toimintasuunnitelmaa (BEPS-toimintasuunnitelma) ja toistavat sitoumuksensa noudattaa voitonsiirtojen torjumista koskevia OECD:n vähimmäisstandardeja. Osapuolet edistävät hyvää hallintotapaa veroasioissa, parantavat kansainvälistä yhteistyötä verotuksen alalla ja helpottavat verotulojen keräämistä.

5.2 artikla: Verotusstandardit

1. Osapuolet eivät siirtymäkauden päättyessä heikennä tai vähennä osapuolen lainsäädännön tarjoaman suojelun tasoa OECD:ssä siirtymäkauden päättyessä soveltuvien normien ja sääntöjen tasosta seuraavien osalta:

- (a) pyynnöstä, spontaanisti tai automaattisesti tapahtuva tiedonvaihto, joka koskee finanssitleijä, rajatylittäviä veropäätöksiä, veroviranomaisten välisiä maakohtaisia raportteja sekä mahdollisia rajatylittäviä verosuunnittelujärjestelyistä;
- (b) koron vähennysoikeuden rajoittamista, ulkomaisessa määräysvallassa olevia yrityksiä ja verokohtelun eroavuuksia koskevat säännöt.

2. Osapuolet eivät siirtymäkauden päättyessä heikennä tai vähennä osapuolen lainsäädännön tarjoaman suojelun tasoa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten julkisen maakohtaisen raportoinnin osalta, lukuun ottamatta pieniä ja ilman sidossuhteita olevia sijoituspalveluyrityksiä.

5.3 artikla: Riitojenratkaisu

Tähän lukuun ei sovelleta kuudennen osan [Riitojenratkaisu ja horisontaaliset määräykset] I osaston [Riitojenratkaisu] mukaista riitojenratkaisua.

Kuudes luku: Työelämän normit ja sosiaaliset normit

6.1 artikla: Määritelmä

1. Tätä lukua sovellettaessa 'työsuojelun ja sosiaalisen suojelun tasolla' tarkoitetaan osapuolen lainsäädännössä ja normeissa⁶² yleisesti säädettyä suojelun tasoa kullakin seuraavista aloista:

- (a) työelämän perusoikeudet;
- (b) työterveys- ja työturvallisuusolosuhteet;
- (c) oikeudenmukaiset työolot ja työnormit;
- (d) tiedonsaanti- ja kuulemisoikeudet yrityksen tasolla; tai
- (e) yritysten uudelleenjärjestelyt.

2. Unionin osalta 'työsuojelun ja sosiaalisen suojelun tasolla' tarkoitetaan kaikkiin unionin jäsenvaltioihin ja kaikissa unionin jäsenvaltioissa sovellettavaa ja niille yhteistä työsuojelun ja sosiaalisen suojelun tasoa.

6.2 artikla: Suojelun tason säilyttäminen

1. Osapuolet vahvistavat kummankin osapuolen oikeuden päättää politiikastaan ja prioriteeteistaan tämän luvun soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, määrittää sopivaksi katsomansa työsuojelun ja sosiaalisen suojelun taso sekä hyväksyä tai muuttaa asiaankuuluvia lakeja ja politiikkoja tavalla, joka on yhdenmukainen kummankin osapuolen kansainvälisten sitoumusten kanssa, tämän luvun nojalla tehdyt sitoumukset mukaan lukien.

2. Osapuolet eivät heikennä tai vähennä työsuojelun ja sosiaalisen suojelun tasoaan tavalla, joka vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin, alle siirtymäkauden lopussa vallinneen tason, mukaan lukien jättämällä panemasta tehokkaasti täytäntöön lainsäädäntöään ja normejaan.

3. Osapuolet tunnustavat, että kummallakin osapuolella on oikeus käyttää kohtuullista harkintavaltaa ja tehdä vilpittömässä mielessä päätöksiä, jotka koskevat työlainsäädännön täytäntöönpanon valvontaresurssien jakamista suhteessa sellaiseen muuhun työlainsäädäntöön, jonka katsotaan olevan etusijalla, edellyttäen, että tämän harkintavallan käyttö ja kyseiset päätökset eivät ole ristiriidassa osapuolen tämän luvun mukaisten velvoitteiden kanssa.

⁶² Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä lukua ja 9.4 artiklaa [Tasapainottavat toimenpiteet] ei sovelleta sosiaaliturvaan ja eläkkeisiin liittyvään osapuolten lainsäädäntöön ja normistoon.

4. Osapuolet pyrkivät edelleen parantamaan tässä luvussa tarkoitettua työsuojelun ja sosiaalisen suojelun tasoaan.

6.3 artikla: Täytäntöönpano

Kumpikin osapuoli perustaa ja pitää yllä oman tehokkaan järjestelmänsä 6.2 artiklassa [Suojelun tason säilyttäminen] tarkoitettua sisäistä täytäntöönpanoa varten, ja erityisesti sen työolosuhteisiin ja työntekijöiden suojeluun liittyvien kansainvälisten sitoumusten mukaisen tehokkaan työsuojelutarkastusjärjestelmän; varmistaa, että käytössä on hallinnolliset ja oikeudelliset menettelyt, joiden ansiosta viranomaiset ja yksityishenkilöt voivat ryhtyä oikea-aikaisiin toimiin työelämän normien ja sosiaalisten normien rikkomista vastaan; ja säätää asianmukaisista ja tehokkaista korjaavista toimenpiteistä, väliaikaiset toimenpiteet mukaan lukien, sekä oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista. Kumpikin osapuoli kunnioittaa 6.2 artiklan [Suojelun tason säilyttäminen] sisäisen täytäntöönpanon ja sen valvonnan yhteydessä kansallisten työmarkkinaosapuolten asemaa ja autonomiaa kansallisella tasolla tarpeen mukaan, sovellettavien lakien ja käytäntöjen mukaisesti.

6.4 artikla: Riitojenratkaisu

1. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin ratkaisemaan tämän luvun soveltamisesta aiheutuvat erimielisyydet vuoropuhelulla, neuvotteluilla, tietojenvaihdolla ja yhteistyöllä.

2. Kuudennen osan [Riitojenratkaisu ja horisontaaliset määräykset] I osastosta [Riitojenratkaisu] poiketen osapuolet voivat tämän luvun soveltamisesta aiheutuissa riita-asioissa turvautua vain 9.1 artiklassa [Neuvottelut], 9.2 artiklassa [Asiantuntijalautakunta] ja 9.3 artiklassa [Suojelun tason säilyttämistä käsittelevä asiantuntijalautakunta] vahvistettuihin riitojenratkaisumenettelyihin.

Seitsemäs luku: Ympäristö ja ilmasto

7.1 artikla: Määritelmät

1. Tässä luvussa tarkoitetaan 'ympäristönsuojelun tasolla' osapuolen lainsäädäntöön perustuvaa suojelutasoa, jonka tarkoituksena on ympäristön suojeleminen, mukaan lukien ympäristövaikutusten ihmisten hengelle tai terveydelle aiheuttaman vaaran ehkäiseminen, seuraavilla aloilla:

- (a) teollisuuden päästöt;
- (b) ilmaan vapautuvat päästöt ja ilmanlaatu;
- (c) luonnonsuojelu ja biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen;
- (d) jätehuolto;
- (e) vesiympäristön suojelu ja säilyttäminen;
- (f) meriympäristön suojelu ja säilyttäminen;
- (g) kemiallisten aineiden tuotannosta, käytöstä, ympäristöön päästämisestä ja jätteenä käsittelystä ihmisten ja eläinten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien riskien ehkäisy, vähentäminen ja poistaminen; tai

(h) maatalous- tai elintarviketuotannon ympäristölle erityisesti antibioottien ja dekontaminointiaineiden käytön vuoksi aiheuttamien vaikutusten hallinta.

2. Unionin osalta 'ympäristönsuojelun' tasolla tarkoitetaan kaikkiin jäsenvaltioihin ja kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavaa ja niille yhteistä ympäristönsuojelun tasoa.

3. Tässä luvussa 'ilmastonsuojelun tasolla' tarkoitetaan suojelun tasoa kasvihuonekaasujen päästöjen ja poistumien sekä otsonikerrosta heikentävien aineiden käytön asteittaisen lopettamisen osalta. Kasvihuonekaasujen osalta tämä tarkoittaa

(a) unionin osalta vuotta 2030 koskevaa koko talouden kattavaa 40 prosentin tavoitetta, mukaan lukien unionin hiilen hinnoittelujärjestelmä;

(b) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta koko talouden kattavaa Yhdistyneen kuningaskunnan osuutta tästä vuoden 2030 tavoitteesta, mukaan lukien Yhdistyneen kuningaskunnan hiilen hinnoittelujärjestelmä.

7.2 artikla: Suojelun tason säilyttäminen

1. Osapuolet vahvistavat kummankin osapuolen oikeuden päättää politiikastaan ja prioriteeteistaan tämän luvun soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, määrittää sopivaksi katsomansa ympäristön- ja ilmastonsuojelun taso sekä hyväksyä tai muuttaa asiaankuuluvia lakeja ja politiikkoja tavalla, joka on yhdenmukainen kummankin osapuolen kansainvälisten sitoumusten kanssa, tämän luvun nojalla tehdyt sitoumukset mukaan lukien.

2. Osapuolet eivät heikennä tai vähennä ympäristön- tai ilmastonsuojelun tasoaan tavalla, joka vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin, alle siirtymäkauden lopussa vallinneen tason, mukaan lukien jättämällä panemasta tehokkaasti täytäntöön ympäristölainsäädäntöään tai ilmastonsuojeluaan.

3. Osapuolet tunnustavat, että kummallakin osapuolella on oikeus käyttää kohtuullista harkintavaltaa ja tehdä vilpittömässä mielessä päätöksiä, jotka koskevat ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon valvontaresurssien jakamista suhteessa sellaiseen muuhun ympäristölainsäädäntöön ja ilmastopolitiikkaan, joiden katsotaan olevan etusijalla, edellyttäen, että tämän harkintavallan käyttö ja kyseiset päätökset eivät ole ristiriidassa osapuolen tämän luvun mukaisten velvoitteiden kanssa.

4. Sovellettaessa tätä lukua siltä osin kuin osapuolen ympäristölainsäädännössä säädetään tavoitteista 7.1 artiklassa [Määritelmät] luetelluilla aloilla, kyseiset tavoitteet sisältyvät osapuolen ympäristönsuojelun tasoon siirtymäkauden päättyessä. Näihin tavoitteisiin kuuluvat myös tavoitteet, jotka on tarkoitettu saavuttaa siirtymäkauden päättymisen jälkeen. Tätä kohtaa sovelletaan myös otsonikerrosta heikentäviin aineisiin.

5. Osapuolet pyrkivät edelleen parantamaan tässä luvussa tarkoitettua ympäristönsuojelun tasoaan tai tässä luvussa tarkoitettua ilmastonsuojelun tasoaan.

7.3 artikla: Hiilen hinnoittelu

1. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tehokkaan hiilen hinnoittelujärjestelmän 1 päivänä tammikuuta 2021.

2. Kummankin järjestelmän tulee kattaa sähkön ja lämmön tuotannosta, teollisuudesta ja lentoliikenteestä aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt.
3. Kummankin osapuolen hiilen hinnoittelujärjestelmän on pidettävä yllä 7.2 artiklan [Suojelun tason säilyttäminen] mukaista suojelutasoa.
4. Edellä olevasta 2 kohdasta poiketen ilmailu sisällytetään järjestelmään viimeistään kahden vuoden kuluttua, jos se ei vielä sisälly siihen. Unionin hiilen hinnoittelujärjestelmän on katettava Euroopan talousalueelta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan lähtevät lennot.
5. Kumpikin osapuoli pitää yllä hiilen hinnoittelujärjestelmäänsä siltä osin kuin se on kummallekin osapuolelle tehokas väline ilmastonmuutoksen torjunnassa, ja ne pitävät joka tapauksessa yllä 7.2 artiklan [Suojelun tason säilyttäminen] mukaista suojelutasoa.
6. Osapuolet tekevät yhteistyötä hiilen hinnoittelussa. Ne harkitsevat vakavasti hiilen hinnoittelujärjestelmiensä yhteen kytkemistä tavalla, joka turvaa näiden järjestelmän eheyden ja tarjoaa mahdollisuuden tehostaa niitä.

7.4 artikla: Ympäristö- ja ilmastoperiaatteet

1. Ottaen huomioon, että unionilla ja Yhdistyneellä kuningaskunnalla on yhteinen biosfääri, missä saasteet leviävät yli rajojen, kumpikin osapuoli sitoutuu noudattamaan kansainvälisesti tunnustettuja ympäristöperiaatteita, joihin se on sitoutunut muun muassa Rio de Janeirossa 14 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa ympäristöä ja kehitystä koskevassa Rion julistuksessa, jäljempänä 'vuonna 1992 annettu ympäristöä ja kehitystä koskeva Rion julistus', ja monenvälisissä ympäristösopimuksissa, mukaan lukien New Yorkissa 9 päivänä toukokuuta 1992 tehty ilmastonmuutosta koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimus, jäljempänä 'ilmastonmuutossopimus', ja Rio de Janeirossa 5 päivänä kesäkuuta 1992 tehty biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus, jäljempänä 'biodiversiteettisopimus', ja erityisesti seuraavia periaatteita:
 - (a) periaate, jonka mukaan ympäristönsuojelu olisi otettava huomioon politiikkojen laadinnassa, muun muassa vaikutustenarviointien avulla;
 - (b) ennalta ehkäisevien toimien periaate ympäristövahinkojen välttämiseksi;
 - (c) 1.2 artiklan [Oikeus antaa sääntelyä, ennalta varautuva lähestymistapa ja tieteellinen ja tekninen tieto] 2 kohdassa tarkoitettu ennalta varautuva lähestymistapa;
 - (d) periaate ympäristövahinkojen torjumisesta ensisijaisesti niiden lähteellä; ja
 - (e) aiheuttamisperiaate.
2. Osapuolet vahvistavat uudelleen sitoutumisensa menettelyihin, joilla arvioidaan ehdotetun toiminnan todennäköisiä vaikutuksia ympäristöön, ja jos tietyillä hankkeilla, suunnitelmilla ja ohjelmilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, terveysvaikutukset mukaan lukien, tämä sisältää tarpeen mukaan myös ympäristövaikutusten arvioinnin tai strategisen ympäristöarvioinnin.
3. Näihin menettelyihin on tarvittaessa ja osapuolen lainsäädännön mukaisesti sisällyttävä ympäristöselostuksen soveltamisalan määrittäminen ja sen valmistelu, yleisön osallistumisen ja

kuulemisten toteuttaminen sekä ympäristöselostuksen ja yleisön osallistumisen ja kuulemisten tulosten huomioiminen hyväksytyssä hankkeessa, suunnitelmassa tai ohjelmassa.

7.5 artikla: Täytäntöönpano

1. Kumpikin osapuoli varmistaa 7.2 artiklassa [Suojelun tason säilyttäminen] tarkoitettua täytäntöönpanoa varten sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että:

- (a) kansalliset viranomaiset, joilla on toimivalta panna täytäntöön asiaankuuluva ympäristö- ja ilmastolainsäädäntö, ottavat asianmukaisesti huomioon tietoonsa tulleet kyseisen lainsäädännön väitetyt rikkomiset; kyseisillä viranomaisilla on käytettävissään riittävät ja tehokkaat oikeussuojakeinot, mukaan lukien kieltokanteet sekä tarvittaessa oikeasuhteiset ja varoittavat seuraamukset; ja
- (b) kansalliset hallinnolliset tai oikeudelliset menettelyt ovat sellaisten luonnollisten ja oikeushenkilöiden käytettävissä, joilla on riittävä etu nostaa kanne tällaisen lainsäädännön rikkomisesta ja hakea tehokkaita oikeussuojakeinoja, myös kieltokanteita, ja että menettelyt eivät ole niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle, ja että ne toteutetaan oikeudenmukaisella, tasapuolisella ja avoimella tavalla.

7.6 artikla: Valvonta- ja täytäntöönpanoyhteistyö

Osapuolet varmistavat, että Euroopan komissio ja Yhdistyneen kuningaskunnan valvontaelimet tapaavat säännöllisesti ja tekevät yhteistyötä 7.2 artiklassa [Suojelun tason säilyttäminen] tarkoitetun ympäristö- ja ilmastolainsäädännön valvonnan ja täytäntöönpanon alalla.

7.7 artikla: Riitojenratkaisu

1. Osapuolet pyrkivät kaikkiin tavoin ratkaisemaan tämän luvun soveltamisesta aiheutuvat erimielisyydet vuoropuhelulla, neuvotteluilla, tietojenvaihdolla ja yhteistyöllä.

2. Kuudennen osan [Riitojenratkaisu ja horisontaaliset määräykset] I osastosta poiketen osapuolet voivat tämän luvun soveltamisesta aiheutuissa riita-asioissa turvautua vain 9.1 artiklassa [Neuvottelut], 9.2 artiklassa [Asiantuntijalautakunta] ja 9.3 artiklassa [Suojelun tason säilyttämistä käsittelevä asiantuntijalautakunta] vahvistettuihin riitojenratkaisumenettelyihin.

Kahdeksas luku: Muut kaupan ja kestävän kehityksen välineet

8.1 artikla: Asiayhteys ja tavoitteet

1. Osapuolet muistuttavat Agenda 21 -asiakirjasta ja vuonna 1992 annetusta ympäristöä ja kehitystä koskevasta Rion julistuksesta, vuoden 2002 kestävän kehityksen huippukokouksessa hyväksytystä Johannesburgin täytäntöönpanosuunnitelmasta, 97. kansainvälisen työkonferenssin (ILO) Genevessä 10 päivänä kesäkuuta 2008 hyväksymästä sosiaalisesti oikeudenmukaista globalisaatiota koskevasta kansainvälisen työjärjestön (ILO) julistuksesta, jäljempänä 'ILO:n vuonna 2008 antama sosiaalisesti oikeudenmukaista globalisaatiota koskeva julistus', YK:n yleiskokouksen 27 päivänä heinäkuuta 2012 antamalla päätöslauselmalla 66/288 hyväksytystä YK:n vuoden 2012 kestävästä kehitystä koskevan konferenssin päätösasiakirjasta "Tulevaisuus, jota tavoittelemme" ja YK:n yleiskokouksen 25. päivänä syyskuuta 2015 antamalla päätöslauselmalla 70/1 hyväksytystä kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmasta ja sen kestävän kehityksen tavoitteista.

2. Edellä olevan 1 kohdan huomioon ottaen tämän luvun tavoitteena on edistää kestävä kehityksen, erityisesti sen työhön ja ympäristöön liittyvien ulottuvuuksien, sisällyttämistä osapuolten kauppa- ja investointisuhteisiin ja täydentää tässä suhteessa 6 luvun [Työelämän normit ja sosiaaliset normit] ja 7 luvun [Ympäristö ja ilmasto] mukaisia osapuolten sitoumuksia.

8.2 artikla: Läpinäkyvyys

1. Osapuolet korostavat, että on tärkeää varmistaa läpinäkyvyys, koska se on välttämätön tekijä edistettäessä yleisön osallistumista ja tietojen julkistamista tämän luvun yhteydessä. Lakiensa ja määräystensä, tämän luvun, IX luvun [Läpinäkyvyys] ja X luvun [Hyvät sääntelykäytännöt] määräysten mukaisesti kumpikin osapuoli

- (a) varmistaa, että kaikkia yleisesti sovellettavia toimenpiteitä, joilla pyritään tämän luvun tavoitteisiin, hallinnoidaan läpinäkyvällä tavalla, mukaan lukien antamalla yleisölle kohtuulliset mahdollisuudet ja riittävästi aikaa huomautusten esittämiseen ja julkaisemalla kyseiset toimenpiteet;
- (b) varmistaa, että yleisöllä on mahdollisuus saada viranomaisten hallussa olevaa tai niitä varten toisen hallussa olevaa ympäristötietoa, ja varmistaa, että tätä tietoa levitetään yleisölle aktiivisesti sähköisin välinein;
- (c) kannustaa käymään julkista keskustelua valtiosta riippumattomien toimijoiden kanssa ja niiden kesken sellaisten politiikkojen kehittämisestä ja määrittelystä, jotka voivat johtaa siihen, että sen viranomaiset hyväksyvät tämän luvun kannalta merkityksellistä lainsäädäntöä; tähän sisältyy ympäristön osalta yleisön osallistuminen hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin; ja
- (d) edistää yleistä tietoisuutta tämän luvun kannalta merkityksellisistä laeistaan ja normeistaan sekä täytäntöönpano- ja vaatimustenmukaisuusmenettelyistään toteuttamalla toimia yleisön tietämyksen ja ymmärryksen lisäämiseksi; työläisäädännön ja -normien osalta tämä sisältää työntekijät, työnantajat ja näiden edustajat.

8.3 artikla: Monenväliset työelämän normit ja sopimukset

1. Osapuolet vahvistavat sitoutumisensa kansainvälisen kaupan kehityksen edistämiseen tavalla, joka edistää ihmisarvoista työtä kaikille -periaatetta, kuten se on esitetty ILO:n vuonna 2008 antamassa sosiaalisesti oikeudenmukaista globalisaatiota koskevassa julistuksessa

2. ILO:n peruskirjan ja 86. kansainvälisessä työkonferenssissa Genevessä 18 päivänä kesäkuuta 1998 hyväksytyn ILO:n työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista annetun ILO:n julistuksen ja sen seurannan mukaisesti kumpikin osapuoli sitoutuu noudattamaan, edistämään ja tosiasiallisesti toteuttamaan ILO:n keskeisissä yleissopimuksissa esitettyjä kansainvälisesti tunnustettuja työelämän perusnormeja, jotka ovat:

- (a) yhdistymisvapaus ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tosiasiallinen tunnustaminen,
- (b) kaikenlaisen pakkotyön poistaminen,
- (c) lapsityövoiman käytön tehokas poistaminen, ja
- (d) työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä esiintyvän syrjinnän poistaminen.

3. Kumpikin osapuoli pyrkii jatkuvasti ja hellittämättömästi ratifioimaan ILO:n keskeiset yleissopimukset, elleivät ne ole jo näin tehneet.

4. Osapuolet vaihtavat säännöllisesti ja tarvittaessa tietoa jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan tilanteesta ja edistymisestä ILO:n ajantasaisiksi luokittelemien yleissopimusten tai pöytäkirjojen sekä uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja siihen liittyvien pöytäkirjojen ratifioinnissa.

5. Kumpikin osapuoli sitoutuu panemaan täytäntöön kaikki Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin ratifioimat ILO:n yleissopimukset sekä unionin jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan neuvoston jäsenenä hyväksymät Euroopan sosiaalisen peruskirjan⁶³ määräykset.

6. Kumpikin osapuoli edistää edelleen laeillaan ja käytännöillään sekä asiaankuuluvien ILO:n yleissopimusten mukaisesti ILO:n vuonna 2008 antamassa sosiaalisesti oikeudenmukaista globalisaatiota koskevassa julistuksessa esitettyä ILO:n ihmisarvoista työtä koskevaa ohjelmaa ja muita kansainvälisiä sitoumuksia, jotka koskevat erityisesti:

- (a) a) ihmisarvoisia työolosuhteita kaikille, muun muassa palkkaan ja ansioihin, työaikoihin, äitiysvapaaseen ja muihin työolosuhteisiin liittyen;
- (b) työterveyttä ja -turvallisuutta, mukaan lukien työperäisten vammojen tai sairauksien ehkäisy sekä korvaukset tällaisten vammojen tai sairauksien tapauksessa; ja
- (c) syrjimättömyyttä työolojen osalta, myös siirtotyöläisille.

7. Kumpikin osapuoli suojelee ja edistää työvoimakysymyksiä koskevaa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua työntekijöiden ja työnantajien, näitä edustavien järjestöjen ja asiaankuuluvien viranomaisten kesken.

8. Osapuolet tekevät yhteistyötä työhön liittyvien politiikkojen ja toimenpiteiden kauppaan liittyvien näkökohtien alalla, tarpeen mukaan myös monenvälisillä foorumeilla, kuten ILO:n puitteissa. Tällainen yhteistyö voi kattaa muun muassa:

- (a) kauppaan liittyvät näkökohdat, jotka liittyvät ILO:n perussopimusten ja ensisijaisten sopimusten sekä muiden ILO:n ajantasaisten yleissopimusten täytäntöönpanoon;
- (b) ILO:n ihmisarvoista työtä koskevan ohjelman kauppaan liittyvät näkökohdat, kuten yhteydet kaupan ja tuottavan täystyöllisyyden, työmarkkinoiden sopeuttamisen, työelämän perusnormien, ihmisarvoisen työn globaaleissa toimitusketjuissa, sosiaalisen suojelun ja sosiaalisen osallisuuden, sosiaalisen vuoropuhelun ja sukupuolten välisen tasa-arvon välillä;

⁶³ Kummallakin osapuolella säilyy oikeus päättää prioriteeteistaan, politiikastaan ja resurssien jakamisesta ILO:n yleissopimusten sekä Euroopan sosiaalisen peruskirjan asiaankuuluvien määräysten tehokkaan täytäntöönpanon yhteydessä tavalla, joka on yhdenmukainen sen kansainvälisten sitoumusten kanssa tämän osaston mukaiset sitoumukset mukaan luettuina. Vuonna 1949 perustettu Euroopan neuvosto hyväksyi Euroopan sosiaalisen peruskirjan vuonna 1961, ja peruskirja on tarkistettu vuonna 1996. Kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet Euroopan neuvoston sosiaalisen peruskirjan sen alkuperäisessä tai tarkistetussa muodossa. Yhdistyneen kuningaskunnan osalta 5 kohdassa oleva viittaus Euroopan sosiaaliseen peruskirjaan on viittaus peruskirjan alkuperäiseen toisintoon vuodelta 1961.

- (c) työlainsäädännön ja -normien vaikutus kauppaan ja investointeihin tai kauppaa ja investointeja koskevan lainsäädännön vaikutus työhön;
- (d) vuoropuhelu ja tietojen jakaminen työtä koskevista säännöksistä osapuolten kauppasopimusten ja niiden täytäntöönpanon yhteydessä; ja
- (e) kaikki muut sopiviksi katsotut yhteistyömuodot.

9. Osapuolet ottavat huomioon kaikki työntekijöiden, työnantajien ja kansalaisjärjestöjen edustajien esittämät näkemykset määrittäessään yhteistyön aloja ja toteuttaessaan yhteistyötoimia.

8.4 artikla: Monenväliset ympäristösopimukset

1. Osapuolet tunnustavat YK:n ympäristöohjelman (UNEP) ympäristökokouksen (UNEA) sekä monenvälisen ympäristöhallinnon ja monenvälisten ympäristösopimusten merkityksen kansainvälisen yhteisön vastauksena globaaleihin tai alueellisiin ympäristöhaasteisiin ja korostavat tarvetta lisätä kauppaa- ja ympäristöpolitiikkojen, -sääntöjen ja toimenpiteiden keskinäistä täydentävyyttä.

2. Edellä olevan 1 kohdan huomioon ottaen kumpikin osapuoli sitoutuu panemaan ratifioimansa monenväliset ympäristösopimukset sekä niiden pöytäkirjat ja muutokset tehokkaasti täytäntöön.

3. Osapuolet vaihtavat säännöllisesti ja tarpeen mukaan tietoja

- (a) monenvälisten ympäristösopimusten ratifiointi- ja täytäntöönpanotilanteistaan, sopimusten pöytäkirjat ja muutokset mukaan lukien;
- (b) uusia monenvälisiä ympäristösopimuksia koskevista käynnissä olevista neuvotteluista; ja
- (c) omista näkemyksistään, jotka koskevat uusiin monenvälisiin ympäristösopimuksiin liittymistä.

4. Osapuolet vahvistavat kummankin osapuolen oikeuden toteuttaa tai pitää yllä toimenpiteitä sellaisten monenvälisten ympäristösopimusten tavoitteiden edistämiseksi, joiden sopimuspuoli se on. Osapuolet muistuttavat, että tällaisten monenvälisten ympäristösopimusten toimeenpanemiseksi toteutetut tai täytäntöön pannut toimenpiteet voivat olla perusteltuja XII osaston [Poikkeukset] EXC.1 artiklan [Yleiset poikkeukset] nojalla.

5. Osapuolet pyrkivät yhdessä vahvistamaan yhteistyötään ympäristöpolitiikan ja -toimenpiteiden kauppaan liittyvien näkökohtien osalta, myös kahdenvälisillä foorumeilla, kuten YK:n kestävän kehityksen korkean tason poliittisella foorumilla, YK:n ympäristöohjelmassa, YK:n ympäristökokouksessa, monenvälisten ympäristösopimusten puitteissa, kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO) tai WTO:ssa. Tällainen yhteistyö voi kattaa muun muassa seuraavat:

- (a) kestävää tuotantoa ja kulutusta koskevat aloitteet, mukaan lukien kiertotaloutta, vihreää kasvua ja päästöjen vähentämistä koskevat aloitteet;
- (b) ympäristöhyödykkeitä ja -palveluja edistävät aloitteet, mukaan lukien asiaankuuluvien tulleihin liittyvien ja niiden ulkopuolisten esteiden poistaminen;
- (c) ympäristölainsäädännön ja -normien vaikutus kauppaan ja investointeihin; tai kauppaa ja sijoituksia koskevan lainsäädännön vaikutus ympäristöön;

- (d) Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitetun kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 16 täytäntöönpano ja muut ilmaliikenteen ympäristövaikutuksia vähentävät toimenpiteet, myös ilmaliikenteen hallinnan alueella; ja
 - (e) monenvälisten ympäristösopimusten muut kauppaan liittyvät näkökohdat, sopimusten pöytäkirjat, muutokset ja täytäntöönpano mukaan lukien.
6. Edellä olevan 5 kohdan mukaiseen yhteistyöhön voi sisältyä teknistä tiedonvaihtoa, tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tutkimushankkeita, tutkimuksia, raportteja, konferensseja ja työpajoja.
7. Osapuolet ottavat huomioon yleisön ja asianomaisten sidosryhmien näkemykset tai panoksen määrittellessään ja pannessaan täytäntöön yhteistyötoimiaan ja voivat tarvittaessa tuoda nämä sidosryhmät mukaan tällaisiin toimiin.

8.5 artikla: Kauppa ja ilmastonmuutos

1. Osapuolet toteavat, että on tärkeää toteuttaa kiireellisiä toimia ilmastonmuutoksen ja sen vaikutusten torjumiseksi ilmastonmuutossopimuksen, Yhdistyneiden kansakuntien ilmastopoliittisen osapuolten 21. konferenssissa Pariisissa 12 päivänä joulukuuta 2015 tehdyn Pariisin sopimuksen, jäljempänä 'Pariisin sopimus', tarkoituksen ja tavoitteiden sekä muiden ilmastonmuutokseen liittyvien monenvälisten ympäristösopimusten ja monenvälisten välineiden mukaisesti ja tunnustavat kaupan ja investointien roolin pyrittäessä tähän tavoitteeseen.
2. Edellä olevan 1 kohdan huomioon ottaen kumpikin osapuoli
- (a) sitoutuu panemaan tehokkaasti täytäntöön ilmastonmuutossopimuksen ja sen nojalla hyväksytyn Pariisin sopimuksen, jonka yhtenä päätavoitteena on vahvistaa maailmanlaajuisia toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle 2 celsiusasteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna sekä pyrkiä rajoittamaan lämpötilan nousu 1,5 celsiusasteeseen esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna;
 - (b) edistää kauppa- ja ympäristöpolitiikan ja -toimenpiteiden keskinäistä täydentävyyttä ja siten siirtymää vähäisten kasvihuonekaasupäästöjen talouteen ja energiatehokkaaseen talouteen sekä ilmaston kannalta kestävästä kehityksestä;
 - (c) helpottaa kaupan ja investointien esteiden poistamista sellaisten tavaroiden ja palvelujen osalta, joilla on erityistä merkitystä ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta, kuten uusiutuvaan energiaan liittyvien ja energiatehokkaiden tuotteiden ja palveluiden osalta, esimerkiksi puuttamalla tulleeihin liittyviin ja niiden ulkopuolisiin esteisiin tai hyväksymällä parhaiden käytössä olevien teknologioiden käyttöönottoa edistäviä poliittisia toimintakehyksiä.
3. Osapuolet pyrkivät yhdessä vahvistamaan yhteistyötään ilmastonmuutosta koskevien politiikkojen ja toimenpiteiden kauppaan liittyvien näkökohtien osalta kahdenvälisesti, alueellisesti ja kansainvälisillä foorumeilla, tapauksen mukaan myös ilmastonmuutossopimuksen puitteissa, WTO:ssa, otsonikerrosta heikentävistä aineista Montrealissa 26 päivänä elokuuta 1987 tehdyn Montrealin pöytäkirjan, jäljempänä 'Montrealin pöytäkirja', puitteissa, kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) ja kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO). Tällainen yhteistyö voi kattaa muun muassa

- (a) Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvän poliittisen vuoropuhelun ja yhteistyön, joka koskee esimerkiksi keinoja, joilla voidaan edistää ilmastokestävyyttä, uusiutuvaa energiaa, vähähiilisiä teknologioita, energiatehokkuutta, kestävää liikennettä, kestävän ja ilmastokestävän infrastruktuurin kehittämistä, päästöjen seurantaa ja kansainvälisten hiilidioksidimarkkinoita;
- (b) IMO:n tukemisen kansainvälistä kauppaa harjoittavilla aluksilla toteutettavien kunnianhimoisten ja tehokkaiden kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien toimenpiteiden kehittämisessä ja toteuttamisessa;
- (c) ICAO:n tukemisen kunnianhimoisten ja tehokkaiden kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien toimenpiteiden kehittämisessä ja toteuttamisessa;
- (d) sellaisten kunnianhimoisten toimien tukemisen, joiden tavoitteena on asteittain luopua otsonikerrosta heikentävien aineiden ja fluorihilivetyjen käytöstä Montrealin pöytäkirjan mukaisesti niiden tuotantoa, kulutusta ja kauppaa säätelevillä toimenpiteillä; ympäristöystävällisten vaihtoehtojen käyttöönoton näille aineille; turvallisuusnormien ja muiden asiaankuuluvien normien päivittämisen sekä Montrealin pöytäkirjalla säänneltujen aineiden laittoman kaupan torjunnan.

8.6 artikla: Kauppa ja biologinen monimuotoisuus

1. Osapuolet tunnustavat biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen ja kestävän käytön tärkeyden sekä kaupan merkityksen näiden tavoitteiden saavuttamisessa, myös edistämällä kestävä kauppaa tai valvomalla tai rajoittamalla uhanalaisten lajien kauppaa, niiden monenvälisten ympäristösopimusten mukaisesti, joiden sopimuspuolia ne ovat, ja niiden nojalla tehtyjen päätösten, erityisesti biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ja sen pöytäkirjojen sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan Washington D.C:ssä 3 päivänä maaliskuuta 1973 tehdyn yleissopimuksen, jäljempänä 'CITES-yleissopimus' mukaisesti.

2. Edellä olevan 1 kohdan huomioon ottaen kumpikin osapuoli

- (a) toteuttaa tehokkaita toimenpiteitä torjuakseen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laitonta kauppaa, tarvittaessa myös suhteessa kolmansiin maihin;
- (b) edistää CITES-yleissopimuksen käyttöä biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen ja kestävän hoidon välineenä myös lisäämällä eläin- ja kasvilajeja CITES-yleissopimuksen liitteisiin, jos niiden suojelun tason katsotaan vaarantuneen kansainvälisen kaupan johdosta;
- (c) tukee elollisten luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen perustuvien tuotteiden kauppaa ja edistää biologisen monimuotoisuuden suojelua;
- (d) toteuttaa myös jatkossa toimenpiteitä biologisen monimuotoisuuden suojelemiseksi, kun siihen kohdistuu kaupankäynnin ja investointitoiminnan aiheuttamia paineita, erityisesti haitallisten vieraslajien leviämistä ehkäisevillä toimenpiteillä.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä tämän artiklan kannalta merkityksellisten kaupan liittyvien asioiden alalla, tarpeen mukaan myös monenvälisillä foorumeilla, kuten CITES-yleissopimuksen ja biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen puitteissa. Tällainen yhteistyö voi kattaa muun muassa luonnonvaraisten eläinten ja kasvien sekä luonnonvaroihin perustuvien tuotteiden kaupan, ekosysteemien ja niihin liittyvien palvelujen arvottamisen ja arvioinnin sekä geenivarojen

saatavuuden ja niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukaisen ja tasapuolisen jakamisen biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen liitetyn geenivarojen saatavuudesta sekä niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta jaosta Nagoyassa 29 päivänä lokakuuta 2010 tehdyn Nagoya pöytäkirjan mukaisesti.

8.7 artikla: Kauppa ja metsät

1. Osapuolet tunnustavat metsien suojelun ja kestävän metsänhoidon merkityksen ympäristötoimintojen sekä taloudellisten ja sosiaalisten mahdollisuuksien tarjoamisessa nykyisille ja tuleville sukupolville sekä kaupan merkityksen tämän tavoitteen saavuttamisessa.
2. Edellä olevan 1 kohdan huomioon ottaen ja kansainvälisten velvoitteidensa mukaisesti kumpikin osapuoli
 - (a) toteuttaa myös jatkossa toimenpiteitä laittomien hakkuiden ja niihin liittyvän kaupan torjumiseksi, tarvittaessa myös suhteessa kolmansiin maihin, ja laillisesti korjattujen metsätuotteiden kaupan edistämiseksi;
 - (b) edistää metsien suojelua ja kestävää hoitoa sekä puun korjuumaan lainsäädännön mukaisesti kestävästi hoidetuista metsistä korjatun puutavaran ja puutuotteiden kestäväää kauppaa ja kulutusta; ja
 - (c) vaihtaa toisen osapuolen kanssa tietoja kauppaan liittyvistä kestävän metsänhoidon, metsähallinnon ja metsien suojelun aloitteista ja tekee yhteistyötä osapuolten yhteisiä etuja edistävän politiikan tehokkuuden ja keskinäisen täydentävyyden maksimoimiseksi.
3. Osapuolet pyrkivät yhdessä lujittamaan yhteistyötään kestäväää metsänhoitoa, metsäpeitteen säilyttämistä ja laittomien hakkuiden torjuntaa koskevien kauppaan liittyvien näkökohtien suhteen, tarvittaessa myös monenvälisillä foorumeilla.

8.8 artikla: Kauppa ja meren elollisten luonnonvarojen kestävä hoito sekä vesiviljely

1. Osapuolet tunnustavat meren elollisten luonnonvarojen ja meriekosysteemien suojelun ja kestävän käytön sekä kestävän ja vastuullisen vesiviljelyn edistämisen tärkeyden ja kaupan roolin näihin tavoitteisiin pyrittäessä.
2. Edellä olevan 1 kohdan huomioon ottaen kumpikin osapuoli
 - (a) sitoutuu noudattamaan tapauksen mukaan asianomaisia YK:n ja YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön, jäljempänä 'FAO', sopimuksia, YK:n merioikeusyleissopimusta, hajallaan olevien kalakantojen ja laajasti vaeltavien kalakantojen säilyttämistä ja hoitoa koskevien 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen määräysten täytäntöönpanosta New Yorkissa 4 päivänä elokuuta 1995 tehtyä sopimusta, kansainvälisten suojelu- ja hoitotoimenpiteiden noudattamisen edistämistä aavalla merellä toimivien kalastusalusten osalta Roomassa 24 päivänä marraskuuta 1993 hyväksyttyä FAO:n sopimusta, FAO:n vastuullisen kalastuksen toimintasääntöjä ja FAO:n yleiskokouksen 36. istunnossa Roomassa 22 päivänä marraskuuta 2009 hyväksyttyä FAO:n sopimusta satamavaltioiden toimenpiteistä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän (LIS) kalastuksen ehkäisemiseksi, estämiseksi ja poistamiseksi sekä osallistumaan FAO:n aloitteeseen kalastusaluksia, kylmäkuljetusaluksia ja huoltoaluksia koskevasta globaalista rekisteristä;

- (b) edistää hyvää kalastuksenhallintaa ja kestäväää kalastusta osallistumalla aktiivisesti niiden alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen työhön, joiden jäsen, tarkkailija tai yhteistyötä tekevä muu osapuoli kuin sopimuspuoli se on, mukaan lukien alueelliset kalastuksenhoitojärjestöt, tapauksen mukaan valvomalla, seuraamalla ja panemalla täytäntöön alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen päätöslauselmat, suositukset ja toimenpiteet; ja panemalla täytäntöön saalisasiakirjaohjelmia tai sertifiointimenettelyitä ja satamavaltion toimenpiteitä;
- (c) ottaa käyttöön ja pitää yllä tehokkaita välineitään laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen (LIS-kalastuksen) torjumiseksi, mukaan lukien toimenpiteet LIS-kalastuksen tuotteiden sulkemiseksi kauppavirtojen ulkopuolelle, ja tekee tätä varten yhteistyötä;
- (d) edistää kestäväen ja vastuullisen vesiviljelyn kehittämistä, tarpeen mukaan myös FAO:n vastuullisen kalastuksen toimintaohjeen tavoitteiden ja periaatteiden täytäntöönpanon osalta.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä kalastus- ja vesiviljelypolitiikkojen ja -toimenpiteiden säilyttämiseen ja kauppaan liittyvien näkökohtien osalta, tarvittaessa myös WTO:ssa, alueellisissa kalastuksenhoitojärjestöissä ja muilla monenvälisillä foorumeilla, tavoitteenaan edistää kestäviä kalastus- ja vesiviljelykäytäntöjä ja kestävästi hoidetuista kalastus- ja vesiviljelytoimista peräisin olevien kalatuotteiden kauppaa.

4. Tämä artikla ei rajoita toisen osan V toisen otsakkeen [Kalastus] määräysten soveltamista.

8.9 artikla: Kestäväää kehitystä edistävä kauppa ja kestäväää kehitystä edistävät investoinnit

1. Osapuolet vahvistavat sitoutuvansa edistämään kaupan ja investointien vaikutusta kestäväen kehityksen saavuttamiseen sen taloudellisten ja sosiaalisten näkökohtien sekä ympäristönäkökohtien osalta.

2. Edellä olevan 1 kohdan nojalla osapuolet edistävät edelleen:

- (a) kauppa- ja investointipolitiikkaa, joka tukee ihmisarvoista työtä koskevan ILO:n ohjelman neljää strategista tavoitetta ILO:n vuonna 2008 antaman sosiaalisesti oikeudenmukaista globalisaatiota koskevan julistuksen mukaisesti, toimeentulon takaava minimipalkka, työterveys ja -turvallisuus ja muut työoloihin liittyvät näkökohdat mukaan lukien;
- (b) ympäristöhyödykkeiden ja -palvelujen, kuten uusiutuvaan energiaan liittyvien ja energiatehokkaiden tuotteiden ja palveluiden, kauppaa ja investointeja niihin, esimerkiksi pyrkimällä poistamaan tullien ulkopuolisia esteitä tai laatimalla parhaiden käytettävissä olevien ratkaisujen käyttöönottoa edistäviä poliittisia toimintakehyksiä;
- (c) sellaisten tavaroiden ja palvelujen kauppaa, jotka parantavat sosiaalisia oloja ja edistävät ympäristön kannalta kestäviä käytäntöjä, mukaan lukien tavarat ja palvelut, jotka kuuluvat kestävyuden takaavien vapaaehtoisten järjestelmien, kuten reilun ja eettisen kaupan järjestelmien ja ympäristömerkkien, piiriin; ja
- (d) yhteistyötä monenvälisillä foorumeilla tässä artikkelissa tarkoitetuissa kysymyksissä.

3. Osapuolet toteavat, että on tärkeää tarkastella kestäväää kehitykseen liittyviä erityisiä kysymyksiä arvioimalla ja seuraamalla potentiaalisten toimien taloudellisia, yhteiskunnallisia ja ympäristövaikutuksia, ottaen samalla huomioon sidosryhmien näkemykset.

8.10 artikla: Kauppa ja toimitusketjujen vastuullinen hallinta

1. Osapuolet toteavat, että toimitusketjujen vastuullinen hallinta vastuullisia yritystoimintakäytäntöjä ja yritysten yhteiskuntavastuukäytäntöjä noudattamalla on tärkeää, ja tiedostavat kaupan roolin tähän tavoitteeseen pyrittäessä.
2. Edellä olevan 1 kohdan huomioon ottaen kumpikin osapuoli
 - (a) edistää yritysten yhteiskuntavastuuta ja vastuullista yritystoimintaa, muun muassa luomalla tätä tukevia politiikkakehyksiä, jotka kannustavat yrityksiä omaksumaan asiaankuuluvia käytäntöjä; ja
 - (b) tukee asiaankuuluvien kansainvälisten välineiden, kuten OECD:n monikansallisille yrityksille antamien toimintaohjeiden, ILO:n monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa koskevan kolmikantaisen periaatejulistuksen, YK:n Global Compact -aloitteen ja yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n ohjaavien periaatteiden noudattamista, täytäntöönpanoa, seurantaa ja levittämistä.
3. Osapuolet toteavat, että yritysten yhteiskuntavastuuta ja vastuullista yritystoimintaa koskevat kansainväliset toimialakohtaiset ohjeet ovat hyödyllisiä, ja edistävät niihin liittyvää yhteistyötä. Osapuolet myös toteuttavat toimenpiteitä konflikti- ja riskialueilta peräisin olevien mineraalien toimitusketjun vastuullisuutta koskevan OECD:n due diligence -oppaan ja sen täydennysosien noudattamisen edistämiseksi.
4. Osapuolet pyrkivät yhdessä vahvistamaan yhteistyötään tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvien kysymysten kauppaan liittyvien näkökohtien osalta, myös monenvälisillä foorumeilla, muun muassa vaihtamalla tietoja ja parhaita käytänteitä sekä toteuttamalla tiedotusaloitteita.

8.11 artikla: Riitojenratkaisu

1. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin ratkaisemaan tämän luvun soveltamisesta aiheutuvat erimielisyydet vuoropuhelulla, neuvotteluilla, tietojenvaihdolla ja yhteistyöllä.
2. Kuudennen osan [Riitojenratkaisu ja horisontaaliset määräykset] I osastosta [Riitojenratkaisu] poiketen osapuolet voivat tämän luvun soveltamisesta aiheutuissa erimielisyyksissä turvautua vain 9.1 artiklassa [Neuvottelut] ja 9.2 artiklassa [Asiantuntijalautakunta] vahvistettuihin riitojenratkaisumenettelyihin.

Yhdeksäs luku: Horisontaaliset ja institutionaaliset määräykset

9.1 artikla: Neuvottelut

1. Osapuoli voi pyytää neuvotteluja toisen osapuolen kanssa mistä tahansa 1 luvun [Yleiset määräykset] 1.1 artiklan [Periaatteet ja tavoitteet] 3 kohdan, 6 luvun [Työelämän normit ja sosiaaliset normit], 7 luvun [Ympäristö ja ilmasto] ja 8 luvun [Muut kaupan ja kestävän kehityksen välineet] mukaisesta kysymyksestä toimittamalla kirjallisen pyynnön toiselle osapuolelle. Kantajaosapuoli ilmoittaa kirjallisessa pyynnössään pyynnön syyt ja perustelut, mukaan lukien kyseessä olevat toimenpiteet, ja yksilöi, mitä määräyksiä se pitää sovellettavina. Neuvottelut on aloitettava viipymättä sen jälkeen kun osapuoli on toimittanut neuvottelupyynnön, ja joka tapauksessa 30 päivän kuluttua pyynnön toimituspäivästä, jolleivät osapuolet sovi pidemmästä määräajasta.

2. Osapuolet pyrkivät pääsemään neuvotteluissa molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Neuvottelujen aikana kumpikin osapuoli toimittaa toiselle osapuolelle hallussaan olevat riittävät tiedot, jotta esille otettuja seikkoja voidaan tarkastella perusteellisesti. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että neuvotteluihin osallistuu sellaisia toimivaltaisten viranomaisten työntekijöitä, joilla on asiantuntemusta neuvotteluissa käsiteltävästä asiasta.

3. Edellä olevan 1.1 artiklan [Periaatteet ja tavoitteet] 3 kohdassa, 6 luvussa [Työelämän normit ja sosiaaliset normit], 7 luvussa [Ympäristö ja ilmasto] ja 8 luvussa [Muut kaupan ja kestävän kehityksen välineet] tarkoitettuihin monenvälisiin sopimuksiin tai välineisiin liittyvissä kysymyksissä osapuolet ottavat huomioon ILO:lta tai monenvälisten ympäristösopimusten nojalla perustetuilta asiaankuuluvilta elimiltä tai järjestöiltä saatavilla olevat tiedot. Osapuolet pyytävät tarvittaessa yhteisesti neuvoa edellä mainituilta organisaatioilta tai niiden elimiltä tai muilta tarkoituksenmukaisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta tai elimiltä.

4. Kumpikin osapuoli voi tarvittaessa pyytää INST.7 artiklassa [Sisäiset neuvoa-antavat ryhmät] tarkoitetun sisäisen neuvoa-antavan ryhmän näkemyksiä tai muiden asiantuntijoiden neuvoja.

5. Osapuolten mahdollisesti saavuttama ratkaisu on saatettava julkisesti saataville.

9.2 artikla: Asiantuntijalautakunta

1. Kaikissa asioissa, joita ei ole tyydyttävästi käsitelty 9.1 artiklan [Neuvottelut] mukaisissa neuvotteluissa, osapuoli voi 90 päivän kuluttua mainitun artiklan mukaisen neuvottelupyynnön vastaanottamisesta pyytää asiantuntijalautakunnan koollekutsumista tarkastelemaan kyseistä asiaa toimittamalla toiselle osapuolelle kirjallisen pyynnön. Pyyntöissä on yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä, miten toimenpide poikkeaa asianomaisen luvun tai asianomaisten lukujen määräyksistä, niin, että valituksen aihe käy selvästi ilmi.

2. Asiantuntijalautakunnassa on kolme jäsentä.

3. Avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävää kehitystä käsittelevä erityiskauppakomitea laatii tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen ensimmäisessä kokouksessaan luettelon vähintään 15 henkilöstä, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan asiantuntijalautakunnan jäseninä. Kumpikin osapuoli nimeää asiantuntijalautakunnan jäsenten luetteloon vähintään viisi henkilöä. Osapuolet nimeävät myös vähintään viisi henkilöä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan asiantuntijalautakunnan puheenjohtajana. Avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävää kehitystä käsittelevä erityiskauppakomitea varmistaa, että luettelo pidetään ajan tasalla ja että asiantuntijoita on aina vähintään 15.

4. Asiantuntijalautakunnan jäseniksi ehdotettavilla henkilöillä on oltava erikoisosaamista tai -asiantuntemusta työlainsäädännön tai ympäristölainsäädännön alalta, muista asianomaisissa luvussa tai asianomaisissa luvuissa käsitellyistä kysymyksistä tai kansainvälisten sopimusten puitteissa syntyvien riitojen ratkaisemisesta. Heidän on toimittava yksilöinä eivätkä he saa ottaa ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta riitaan liittyvissä kysymyksissä. Heidän on oltava riippumattomia eikä heillä saa olla sidoksia kumpaankaan osapuoleen eivätkä he saa ottaa näiltä ohjeita. Jäseniksi ei saa ottaa henkilöitä, jotka ovat unionin toimitusten, jäsenvaltion hallinnon tai Yhdistyneen kuningaskunnan hallinnon jäseniä, virkamiehiä tai muuta henkilöstöä.

5. Jolleivät osapuolet viiden päivän kuluessa asiantuntijalautakunnan asettamisesta toisin sovi, lautakunnan tehtävänä on

”tarkastella asiaa koskevien määräysten perusteella asiantuntijalautakunnan asettamista koskevassa pyynnössä tarkoitettua asiaa ja antaa tämän artiklan mukaisesti raportti, jossa tutkitaan, onko toimenpide asiaankuuluvien määräysten mukainen.”

6. Asioissa, jotka liittyvät tämän osaston soveltamisalaan kuuluviin monenvälisiin normeihin tai sopimuksiin, asiantuntijalautakunnan olisi pyydettävä ILO:lta tai kyseisten sopimusten nojalla perustetuilta asiaankuuluvilta elimiltä tietoja, mukaan lukien kaikki saatavilla olevat ILO:n tai tällaisten elinten hyväksymät asiaankuuluvat tulkintaohjeet, päätelmät tai päätökset.

7. Asiantuntijalautakunta voi pyytää ja ottaa vastaan kirjallisia huomautuksia tai muita tietoa henkilöiltä, joilla on merkityksellistä tietoa tai erityistietämystä.

8. Asiantuntijalautakunta toimittaa tällaiset tiedot kummallekin osapuolelle, jotta nämä voivat esittää huomautuksensa 20 päivän kuluessa niiden vastaanottamisesta.

9. Asiantuntijalautakunta antaa osapuolille väliraportin ja loppuraportin, joissa esitetään havainnot tosiseikoista, lautakunnan asiaa koskevat päätelmät, mukaan lukien se, onko vastaajaosapuoli noudattanut asianomaisen luvun tai asianomaisten lukujen mukaisia velvoitteitaan, sekä asiantuntijalautakunnan tekemien havaintojen ja päätelmien perustelut. Selkeyden vuoksi todetaan, että osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että jos lautakunta antaa raportissaan suosituksia, vastaajaosapuolen ei tarvitse noudattaa näitä suosituksia varmistaakseen sopimuksen noudattamisen.

10. Asiantuntijalautakunta toimittaa osapuolille väliraportin 100 päivän kuluessa asiantuntijalautakunnan asettamispäivästä. Jos asiantuntijalautakunta katsoo, että tätä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, sen puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona asiantuntijalautakunta aikoo antaa väliraporttinsa. Asiantuntijalautakunnan on joka tapauksessa annettava väliraporttinsa viimeistään 125 päivän kuluessa asiantuntijalautakunnan asettamispäivästä.

11. Kumpikin osapuoli voi toimittaa asiantuntijalautakunnalle 25 päivän kuluessa väliraportin antamisesta kirjallisen pyynnön tarkastella uudelleen tiettyjä väliraportin kohtia. Osapuoli voi tehdä huomautuksia toisen osapuolen pyynnöstä 15 päivän kuluessa pyynnön toimittamisesta.

12. Tarkasteltuaan näitä huomautuksia asiantuntijalautakunta laatii loppuraportin. Jos 11 kohdassa tarkoitettussa määräajassa ei esitetä kirjallista pyyntöä tarkastella uudelleen tiettyjä väliraportin kohtia, väliraportista tulee asiantuntijalautakunnan loppuraportti.

13. Asiantuntijalautakunta antaa osapuolille loppuraporttinsa 175 päivän kuluessa asiantuntijalautakunnan asettamispäivästä. Jos asiantuntijalautakunta katsoo, että tätä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, sen puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona asiantuntijalautakunta aikoo antaa lopullisen ratkaisunsa. Asiantuntijalautakunnan on joka tapauksessa annettava loppuraporttinsa viimeistään 195 päivän kuluessa asiantuntijalautakunnan asettamispäivästä.

14. Loppuraportissa on tarkasteltava osapuolten mahdollisia kirjallisia pyyntöjä, jotka koskevat väliraporttia, ja siinä on selkeästi käsiteltävä osapuolten huomautuksia.

15. Osapuolet saattavat asiantuntijalautakunnan loppuraportin julkisesti saataville 15 päivän kuluessa siitä, kun asiantuntijalautakunta on toimittanut sen osapuolille.

16. Jos asiantuntijalautakunnan loppuraportissa todetaan, että osapuoli ei ole noudattanut asianomaisen luvun tai asianomaisten lukujen mukaisia velvoitteitaan, osapuolet keskustelevat 90 päivän kuluessa loppuraportin toimittamisesta asianmukaisista toteutettavista toimenpiteistä ottaen huomioon asiantuntijalautakunnan raportin. Vastaajaosapuoli ilmoittaa viimeistään 105 päivän kuluttua siitä, kun raportti on toimitettu osapuolille, INST.7 artiklan [Sisäiset neuvoa-antavat ryhmät] nojalla perustetuille sisäisille neuvoa-antaville ryhmilleen ja kantajaosapuolelle päätöksestään, joka koskee mahdollisia toteutettavia toimenpiteitä.

17. Avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävä kehitystä käsittelevä erityiskauppakomitea seuraa asiantuntijalautakunnan raportin perusteella toteutettavia toimenpiteitä. INST.7 artiklan [Sisäiset neuvoa-antavat ryhmät] nojalla perustetut osapuolten sisäiset neuvoa-antavat ryhmät voivat esittää avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävä kehitystä käsittelevälle erityiskauppakomitealle tätä koskevia huomautuksia.

18. Jos osapuolet ovat eri mieltä siitä, onko määräysten noudattamatta jättämisen korjaamiseksi toteutettu toimenpide asiaankuuluvien määräysten mukainen, tai tällaisen toimenpiteen olemassaolosta, valituksen tehnyt osapuoli voi esittää alkuperäiselle asiantuntijalautakunnalle kirjallisen pyynnön asiaa koskevan päätöksen tekemiseksi. Pyyntö on yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä, miten toimenpide poikkeaa asiaankuuluvista määräyksistä, niin, että valituksen aihe käy selvästi ilmi. Asiantuntijalautakunta antaa osapuolille päätelmänsä 45 päivän kuluessa pyynnön esittämispäivästä.

19. Jollei tässä artiklassa toisin määrätä, INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] 1 kohtaa, INST.29 artiklaa [Välimieslautakunnan päätökset ja ratkaisut], INST.30 artiklaa [Välimiesmenettelyn keskeyttäminen ja päättäminen], INST.31 artiklaa [Yhteisesti sovittu ratkaisu], INST.32 artiklaa [Määrääjät], INST.34 artiklaa [Kustannukset], INST.15 artiklaa [Välimieslautakunnan asettaminen] ja INST.28 artiklaa [Välimieslautakunnan jäsenten korvaaminen] sekä LIITETTÄ INST [Riitojenratkaisumenettelyn työjärjestys] ja LIITETTÄ INST-X [Välimiesten käytäntösäännöt] sovelletaan tarvittavin muutoksin.

9.3 artikla Suojelun tason säilyttämistä käsittelevä asiantuntijalautakunta

1. Edellä olevaa 9.2 artiklaa [Asiantuntijalautakunta] sovelletaan osapuolten välisiin riita-asioihin, jotka koskevat 6 luvun [Työvoimastandardit ja sosiaaliset normit] ja 7 luvun [Ympäristö ja ilmasto] tulkintaa ja soveltamista.

2. Tällaisissa riita-asioissa sovelletaan 9.2 artiklan [Asiantuntijalautakunta] 19 kohdassa lueteltujen artiklojen lisäksi INST.24 artiklaa [Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet] ja INST.25 artiklaa [Toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu väliaikaisten korjaavien toimenpiteiden jälkeen] tarvittavin muutoksin.

3. Osapuolet tunnustavat, että jos vastaajaosapuoli päättää olla ryhtymättä mihinkään toimiin asiantuntijalautakunnan raportin ja tämän sopimuksen noudattamiseksi, INST.24 artiklan [Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet] nojalla sallitut väliaikaiset korjaavat toimenpiteet ovat edelleen kantajaosapuolen käytettävissä.

9.4 artikla: Tasapainottavat toimenpiteet

1. Osapuolet tunnustavat, että kummallakin osapuolella on oikeus päättää tulevista toimintalinjoistaan ja painopisteistään työsuojelun, sosiaalisen suojelun tai ympäristö- tai ilmastonsuojelun tai tukien valvonnan osalta tavalla, joka on yhdenmukainen kummankin osapuolen kansainvälisten sitoumusten kanssa, mukaan lukien tämän sopimuksen mukaiset sitoumukset.

Samalla osapuolet tunnustavat, että merkittävät erot näillä aloilla voivat vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin tavalla, joka muuttaa tämän sopimuksen tekemisen perustana olleita olosuhteita.

2. Jos osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin kohdistuu merkittäviä vaikutuksia, jotka johtuvat osapuolten välisestä merkittävistä eroista 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla, kumpi tahansa osapuoli voi toteuttaa asianmukaisia tasapainottavia toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi. Tällaiset tasapainottavat toimenpiteet on rajattava laajuudeltaan ja kestoaltaan siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä ja oikeasuhteista tilanteen korjaamiseksi. Etusijalle on asetettava toimenpiteet, jotka häiritsevät vähiten tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten toimintaa. Osapuolen arvion näistä vaikutuksista on perustuttava luotettavaan näyttöön eikä pelkästään arveluihin tai etäiseen mahdollisuuteen.

3. Seuraavia menettelyjä sovelletaan 2 kohdan mukaisesti toteutettuihin tasapainottaviin toimenpiteisiin:

- (a) Asianomainen osapuoli ilmoittaa viipymättä toiselle osapuolelle kumppanuusneuvoston välityksellä tasapainottavista toimenpiteistä, joita se aikoo toteuttaa, ja toimittaa kaikki asiaankuuluvat tiedot. Osapuolet aloittavat neuvottelut välittömästi. Neuvottelut katsotaan saatetuksi päätökseen 14 päivän kuluessa ilmoituksen toimittamispäivästä, jollei niitä päätetä yhdessä ennen kyseistä määräaika.
- (b) Jos molempia osapuolia tyydyttävää ratkaisua ei löydetä, asianomainen osapuoli voi hyväksyä tasapainottavia toimenpiteitä aikaisintaan viiden päivän kuluttua neuvottelujen päättymisestä, jollei ilmoituksen vastaanottanut osapuoli pyydä samassa viiden päivän määräajassa INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] 2 kohdan⁶⁴ mukaisesti välimieslautakunnan asettamista toiselle osapuolelle toimitetulla kirjallisella pyynnöllä, jotta välimieslautakunta voi päättää, ovatko ilmoitetut tasapainottavat toimenpiteet tämän artiklan 2 kohdan mukaisia.
- (c) Välimieslautakunta antaa lopullisen ratkaisunsa 30 päivän kuluessa sen asettamisesta. Jos välimieslautakunta ei anna lopullista ratkaisuaan kyseisessä määräajassa, asianomainen osapuoli voi toteuttaa tasapainottavat toimenpiteet aikaisintaan kolmen päivän kuluttua kyseisen 30 päivän määräajan päättymisestä. Siinä tapauksessa toinen osapuoli voi toteuttaa vastatoimenpiteitä, jotka ovat oikeassa suhteessa toteutettuihin tasapainottaviin toimenpiteisiin nähden, kunnes välimieslautakunta antaa ratkaisunsa. Etusijalle on asetettava vastatoimenpiteet, jotka häiritsevät vähiten tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten toimintaa. Edellä olevaa a alakohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin tällaisiin vastatoimenpiteisiin, jotka voidaan ottaa käyttöön aikaisintaan kolmen päivän kuluttua neuvottelujen päättymisestä.
- (d) Jos välimieslautakunta on todennut tasapainottavien toimenpiteiden olevan 2 kohdan mukaisia, asianomainen osapuoli voi ottaa käyttöön tasapainottavat toimenpiteet, sellaisina kuin niistä on ilmoitettu toiselle osapuolelle.
- (e) Jos välimieslautakunta on katsonut, että tasapainottavat toimenpiteet eivät ole 2 kohdan mukaisia, asianomainen osapuoli ilmoittaa kolmen päivän kuluessa ratkaisun antamisesta

⁶⁴ Selkeyden vuoksi todetaan, että tällöin osapuolen ei tarvitse ensin turvautua INST.13 artiklan [Neuvottelut] mukaisiin neuvotteluihin.

kantajaosapuolelle toimenpiteistä⁶⁵, joita se aikoo toteuttaa välimieslautakunnan ratkaisun noudattamiseksi. INST.23 artiklan [Vaatimustenmukaisuuden tarkastelu] 2 kohtaa, INST.24 artiklaa [Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet]⁶⁶ ja INST.25 artiklaa [Toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu väliaikaisten korjaavien toimenpiteiden jälkeen] sovelletaan tarvittavin muutoksin, jos kantajaosapuoli katsoo, että ilmoitetut toimenpiteet eivät ole välimieslautakunnan antaman ratkaisun mukaisia. INST.23 artiklan [Vaatimustenmukaisuuden tarkastelu] 2 kohdan, INST.24 artiklan [Väliaikaiset toimenpiteet] ja INST.25 artiklan [Toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu väliaikaisten korjaavien toimenpiteiden jälkeen] mukaisilla menettelyillä ei ole lykkäävää vaikutusta tämän kohdan mukaisten ilmoitettujen toimenpiteiden soveltamiseen.

- (f) Jos tasapainottavia toimenpiteitä on otettu käyttöön ennen kuin välimieslautakunta on antanut ratkaisunsa c alakohdan mukaisesti, kaikki kyseisen alakohdan nojalla hyväksytyt vastatoimenpiteet on peruutettava välittömästi ja joka tapauksessa viimeistään viiden päivän kuluttua välimieslautakunnan ratkaisun antamisesta.
- (g) Osapuoli ei saa estää toista osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä 2 ja 3 kohdan nojalla vetoamalla WTO-sopimukseen tai mihinkään muuhun kansainväliseen sopimukseen, mukaan lukien tilanteet, joissa kyseiset toimenpiteet merkitsevät tähän sopimukseen perustuvien velvoitteiden keskeyttämistä.
- (h) Jos ilmoituksen vastaanottanut osapuoli ei toimita b alakohdan mukaista pyyntöä kyseisessä alakohdassa asetetussa määräajassa, kyseinen osapuoli voi, ilman että sen tarvitsee ensin turvautua INST.13 artiklan [Neuvottelut] mukaisiin neuvotteluihin, aloittaa INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] mukaisen välimiesmenettelyn. Välimieslautakunnan on käsiteltävä asiaa kiireellisenä INST.19 artiklan [Kiireelliset menettelyt] soveltamiseksi.

4. Jotta voidaan varmistaa asianmukainen tasapaino osapuolten tässä sopimuksessa tekemien sitoumusten välillä kestävämmältä pohjalta, kumpi tahansa osapuoli voi aikaisintaan neljän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta pyytää tämän sopimuksen ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] toiminnan uudelleentarkastelua. Osapuolet voivat sopia, että uudelleentarkastelun piiriin voidaan lisäksi ottaa myös muita tämän sopimuksen otsakkeita.

5. Tällainen uudelleentarkastelu aloitetaan osapuolen pyynnöstä, jos osapuoli katsoo, että jompikumpi osapuoli tai molemmat osapuolet ovat ottaneet käyttöön 2 tai 3 kohdan mukaisia toimenpiteitä usein, tai jos toimenpidettä, jolla on merkittävä vaikutus osapuolten väliseen kauppaan tai niiden välisiin investointeihin, on sovellettu 12 kuukauden ajan. Tätä kohtaa sovellettaessa kyseessä ovat toimenpiteet, joita ei ole riitautettu tai joiden välimieslautakunta ei ole todennut olevan sellaisia, että ne eivät ole ehdottoman välttämättömiä, 3 kohdan d tai h alakohdan mukaisesti. Tällainen uudelleentarkastelu voidaan aloittaa aikaisemmin kuin neljän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

6. Edellä olevan 4 ja 5 kohdan mukaisesti pyydetty uudelleentarkastelu on aloitettava kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä ja saatettava päätökseen kuuden kuukauden kuluessa.

⁶⁵ Tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä tasapainottavien toimenpiteiden peruuttaminen tai mukauttaminen tapauksen mukaan.

⁶⁶ INST.24 artiklan [Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet] mukaisia velvoitteet voidaan keskeyttää ainoastaan, jos tasapainottavia toimenpiteitä on tosiasiaa sovellettu.

7. Edellä olevan 4 tai 5 kohdan mukainen uudelleentarkastelu voidaan myöhemmin toistaa aina, kun edellisen uudelleentarkastelun päättymisestä on kulunut vähintään neljä vuotta. Jos osapuoli on pyytänyt uudelleentarkastelua 4 tai 5 kohdan mukaisesti, se ei voi pyytää uutta uudelleentarkastelua joko 4 tai 5 kohdan nojalla ennen kuin edellisen uudelleentarkastelun päättymisestä tai tapauksen mukaan mahdollisen muutossopimuksen voimaantulosta on kulunut vähintään neljä vuotta.

8. Uudelleentarkastelussa arvioidaan, saadaanko sopimuksella aikaan asianmukainen oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino osapuolten välillä, erityisesti ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] toiminnan osalta, ja onko tämän tarkastelun tulosten perusteella tarpeen muuttaa tämän sopimuksen ehtoja.

9. Kumppanuusneuvosto voi päättää, että uudelleentarkastelun tuloksena ei tarvita mitään toimia. Jos osapuoli katsoo uudelleentarkastelun perusteella, että tähän sopimukseen on tarpeen tehdä muutoksia, osapuolet pyrkivät kaikkiin tavoin neuvottelemaan ja tekemään sopimuksen tarvittavista muutoksista. Tällaiset neuvottelut rajoittuvat uudelleentarkastelussa yksilöityihin asioihin.

10. Jos 9 kohdassa tarkoitettua muutossopimusta ei ole tehty vuoden kuluessa päivästä, jona osapuolet aloittivat neuvottelut, kumpi tahansa osapuoli voi ilmoittaa lopettavansa sopimuksen ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] tai minkä tahansa muun uudelleentarkasteluun lisätyn otsakkeen soveltamisen, tai osapuolet voivat päättää jatkaa neuvotteluja. Jos osapuoli lopettaa ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] soveltamisen, kolmannen otsakkeen [Maantieliikenne] soveltaminen lakkaa samana päivänä. Soveltamisen lopettaminen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua asianomaisen ilmoituksen antamisesta.

11. Jos ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] soveltaminen lopetetaan 10 kohdan mukaisesti, toisen otsakkeen [Ilmailu] soveltaminen lakkaa samana päivänä, elleivät osapuolet sovi sisällyttävänsä XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] asiaankuuluvia osia toiseen otsakkeeseen [Ilmailu].

12. Kuudennen otsakkeen [Riitojenratkaisu ja horisontaaliset määräykset] I osastoa [Riitojenratkaisu] ei sovelleta 4–9 kohtaan.

XII OSASTO: POIKKEUKSET

EXC.1 artikla: Yleiset poikkeukset

1. Minkään toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston ensimmäisen luvun [Tavaroiden kansallinen kohtelu ja markkinoille pääsy] ja viidennen luvun [Tullimenettelyjen ja kaupan helpottaminen], toisen osan ensimmäisen otsakkeen VIII osaston [Energia ja raaka-aineet], toisen osan ensimmäisen otsakkeen XI osaston neljännen luvun [Valtion omistamat yritykset], toisen osan ensimmäisen otsakkeen III osaston [Sähköinen kaupankäynti] ja toisen osan ensimmäisen otsakkeen II osaston toisen luvun [Sijoitusten vapauttaminen] määräyksen voida tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä, jotka ovat yhteensopivia GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan kanssa. Tätä tarkoitusta varten GATT 1994 -sopimuksen XX artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä tarvittavin muutoksin.

2. Sillä edellytyksellä, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka merkitsisi mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää sellaisten maiden välillä, joissa vallitsevat samankaltaiset olosuhteet, tai

kaupan ja sijoitusten peiteltyä rajoittamista, minkään toisen osan ensimmäisen otsakkeen VIII osaston [Energia ja raaka-aineet], toisen osan ensimmäisen otsakkeen XI osaston neljännen luvun [Valtion omistamat yritykset], toisen osan ensimmäisen otsakkeen III osaston [Sähköinen kaupankäynti], toisen osan ensimmäisen otsakkeen II osaston [Palvelut ja investoinnit], toisen osan ensimmäisen otsakkeen IV osaston [Pääomanliikkeet, maksut, siirrot ja tilapäiset suoja-toimenpiteet] määräyksen ei voida tulkita estävän kumpakaan osapuolta ottamasta käyttöön tai panemasta täytäntöön toimenpiteitä, jotka

- (a) ovat tarpeen yleisen turvallisuuden ja julkisen moraalin suojelemiseksi tai yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi;⁶⁷
- (b) ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;
- (c) ovat tarpeen sellaisten säädösten tai määräysten noudattamisen turvaamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän sopimuksen määräysten kanssa, kuten säädökset ja määräykset, jotka liittyvät
 - (i) harhaanjohtavien ja vilpillisten toimintatapojen ehkäisemiseen tai sopimusten noudattamatta jättämisen seurauksista huolehtimiseen;
 - (ii) yksityishenkilöiden yksityisyyden suojaamiseen henkilötietojen käsittelyssä ja levittämisessä sekä yksityishenkilöä koskevien tiedostojen ja tilitietojen luottamuksellisuuden turvaamiseen; ja
 - (iii) turvallisuuteen.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että osapuolet ymmärtävät, että siltä osin kuin kyseiset toimenpiteet ovat muutoin ristiriidassa edellä mainittujen lukujen, jaksojen tai osastojen kanssa:

- (a) GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan b alakohtaan ja tämän artiklan 2 kohdan b alakohtaan sisältyy ympäristötoimenpiteitä, jotka ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;
- (b) GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan g alakohtaa sovelletaan toimenpiteisiin, jotka koskevat elollisten ja elottomien uusiutumattomien luonnonvarojen säilyttämistä; ja
- (c) monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpanemiseksi toteutetut toimenpiteet voivat kuulua GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan b tai g alakohdan tai tämän artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamisalaan.

4. Ennen kuin osapuoli toteuttaa GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan i ja j alakohdan mukaisia toimenpiteitä, kyseinen osapuoli antaa toiselle osapuolelle kaikki tarvittavat tiedot kummankin osapuolen kannalta hyväksyttävän ratkaisun löytämiseksi. Jos sopimukseen ei päästä 30 päivän kuluessa tietojen antamisesta, tiedot antanut osapuoli voi soveltaa kyseisiä toimenpiteitä. Kun välitöntä toimintaa edellyttävien poikkeuksellisten ja kriittisten olosuhteiden vuoksi ennakkoon tiedottaminen tai tarkastelu ei ole mahdollista, toimenpiteiden käyttöönottoa suunnitteleva

⁶⁷ Yleiseen turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyviä poikkeuksia voidaan käyttää ainoastaan, kun johonkin yhteiskunnallisesti perustavanlaatuihin etuihin kohdistuu aito ja riittävän vakava uhka.

osapuoli voi viipymättä soveltaa tilanteen vaatimia varotoimenpiteitä. Kyseinen osapuoli ilmoittaa tästä välittömästi toiselle osapuolelle.

EXC.2 artikla: Verotus

1. Tämän sopimuksen toisen osan ensimmäisen otsakkeen I–VII osastolla, VIII osaston neljännellä luvulla [Energia ja raaka-aineet] ja IX–XII osastolla ja toisen osan kuudennella otsakkeella [Muut määräykset] ei ole vaikutusta unionin tai sen jäsenvaltioiden eikä Yhdistyneen kuningaskunnan oikeuksiin ja velvoitteisiin, jotka johtuvat verotussopimuksista. Jos tämä sopimus ja tällainen verosopimus ovat keskenään ristiriidassa, sovelletaan siltä osin verosopimusta. Unionin tai sen jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen verosopimuksen osalta tämän sopimuksen ja kyseisen verosopimuksen nojalla toimivaltaiset viranomaiset määrittävät yhdessä, onko tämän sopimuksen ja verosopimuksen välillä ristiriita.⁶⁸

2. Toisen osan ensimmäisen otsakkeen II osaston toisen luvun [Sijoitusten vapauttaminen] SERVIN.2.4 artiklaa ja toisen osan ensimmäisen otsakkeen II osaston kolmannen luvun [Rajat ylittävä palvelujen kauppa] SERVIN.3.4 artiklaa ei sovelleta verosopimuksen nojalla myönnettyihin etuihin.

3. Sillä edellytyksellä, että verotoimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka merkitsisi mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää sellaisten maiden välillä, joissa vallitsevat samankaltaiset olosuhteet, tai kaupan ja sijoitusten peiteltyä rajoittamista, tämän sopimuksen toisen osan ensimmäisen otsakkeen I–VII osaston, VIII osaston neljännen luvun [Energia ja raaka-aineet] ja IX–XII osaston tai toisen osan kuudennen otsakkeen [Muut määräykset] ei voida tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön, pitämästä voimassa tai soveltamasta toimenpiteitä,

(a) joiden tarkoituksena on turvata välittömien verojen tehokas⁶⁹ tai tasapuolinen määrittäminen tai kantaminen; tai

⁶⁸ Selkeyden vuoksi todetaan, että tällainen määrittäminen ei rajoita kuudennen osan I osaston [Riitojenratkaisu] soveltamista.

⁶⁹ Toimenpiteet, joiden tarkoituksena on turvata välittömien verojen tehokas tai tasapuolinen määrittäminen tai kantaminen, sisältävät toimenpiteet, jotka osapuoli toteuttaa verojärjestelmänsä mukaisesti ja

- (i) joita sovelletaan sellaisiin palveluntarjoajiin, jotka eivät asu kyseisellä alueella, tunnustaen, että sellaisten henkilöiden, jotka eivät asu kyseisellä alueella, verotukselliset velvoitteet määritetään sellaisten erien perusteella, joiden lähde on tai jotka sijaitsevat osapuolen alueella; tai
- (ii) joita sovelletaan sellaisiin henkilöihin, jotka eivät asu osapuolen alueella, verojen määrittämisen tai kantamisen turvaamiseksi osapuolen alueella; tai
- (iii) joita sovelletaan sellaisiin henkilöihin, jotka asuvat tai eivät asu osapuolen alueella, verojen välttämisen tai kiertämisen estämiseksi, mukaan lukien menettelyyn liittyvien määräysten noudattaminen; tai
- (iv) joita sovelletaan toisen osapuolen alueella tai alueelta hankittujen palvelujen kuluttajiin tarkoituksena turvata osapuolen alueella olevista lähteistä olevien verojen määrittäminen tällaisille kuluttajille tai kantaminen tällaisilta kuluttajilta; tai
- (v) joilla erotetaan toisistaan maailmanlaajuisesti veronalaisista eristään verovelvolliset palveluntarjoajat ja muut palveluntarjoajat tunnustaen heidän veropohjansa välisen

- (b) tehdään ero eri tilanteessa olevien veronmaksajien välillä erityisesti näiden kotipaikan osalta tai sen paikan osalta, minne ne ovat sijoittaneet pääomansa;
4. Tässä artiklassa tarkoitetaan:
- (a) 'kotipaikalla' verotuksellista kotipaikkaa;
 - (b) 'verosopimuksella' sopimusta kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tai muuta kokonaan tai pääosin verotukseen liittyvää kansainvälistä sopimusta tai järjestelyä; ja
 - (c) 'välittömillä veroilla' kaikkia tulon tai varallisuuden perusteella suoritettavia veroja, mukaan lukien omaisuuden luovutuksesta saadun voiton perusteella suoritettavat verot, jäämistön, perinnön ja lahjan perusteella suoritettavat verot sekä yrityksen maksamien palkkojen perusteella suoritettavat verot samoin kuin arvonnousun perusteella suoritettavat verot.

EXC.3 artikla: WTO-poikkeusluvut

Jos jokin tämän sopimuksen toisen osan ensimmäisen otsakkeen I–XII osastossa tai toisen osan kuudennessa otsakkeessa [Muut määräykset] oleva velvoite vastaa olennaisilta osin WTO-sopimukseen sisältyvää velvoitetta, WTO-sopimuksen IX artiklan nojalla hyväksytyn poikkeuslupan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden katsotaan olevan tämän sopimuksen sisällöltään vastaavan määräyksen mukaisia.

EXC.4 artikla: Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

Minkään tämän sopimuksen toisen osan ensimmäisen otsakkeen I–XII osaston tai toisen osan kuudennen otsakkeen [Muut määräykset] määräyksen ei voida tulkita

- (a) velvoittavan osapuolta luovuttamaan tai antamaan käyttöön tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo olevan vastoin keskeisiä turvallisuusetujaan; tai
- (b) estävän osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä, joita se pitää välttämättöminä keskeisten turvallisuusetujensa suojelemiseksi ja jotka
 - (i) liittyvät aseiden, ammusten tai muiden sotatarvikkeiden tuotantoon tai muiden sellaisten tavaroiden ja materiaalien, palveluiden ja teknologian tuotantoon, kauppaan ja niitä koskeviin liiketoimiin, joita toteutetaan suoraan tai välillisesti puolustuslaitosten tarpeita varten;
 - (ii) liittyvät fissioituvaan ja fuusioituvaan ydinmateriaaliin tai materiaaleihin, joista edellä mainitut on johdettu; tai
 - (iii) toteutetaan sodan tai muun kansainvälisissä suhteissa ilmenevän hätätilanteen aikana; tai

erilaisuuden; tai

- (vi) joilla määrätään, kohdennetaan tai jaetaan osapuolen alueella asuvien henkilöiden tai sivukonttoreiden taikka etuyhteydessä keskenään olevien henkilöiden tai saman henkilön sivukonttoreiden välinen tulo, voitto, tappio, vähennys tai hyvitys tarkoituksena turvata osapuolen veropohja.

- (c) estävän osapuolta toteuttamasta toimia, joilla se pyrkii täyttämään Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaiset velvoitteensa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

EXC.5 artikla: Tietojen luottamuksellisuus

1. Minkään tämän sopimuksen toisen osan ensimmäisen otsakkeen I–X osaston, XI osaston, lukuun ottamatta XI osaston LPFS.2.26 artiklaa [Verotusstandardit], ja XII osaston tai toisen osan kuudennen otsakkeen [Muut määräykset] määräyksen ei voida tulkita velvoittavan osapuolta antamaan luottamuksellisia tietoja, joiden luovuttaminen estäisi sen lainsäädännön noudattamisen tai olisi muutoin yleisen edun vastaista tai vaarantaisi yksittäisen julkisen tai yksityisen yrityksen oikeutetut kaupalliset edut, paitsi jos välimieslautakunta pyytää tällaisia luottamuksellisia tietoja riitojenratkaisumenettelyssä kuudennen osan I osaston [Riitojenratkaisu] nojalla tai jos asiantuntijalautakunta pyytää tällaisia luottamuksellisia tietoja LPFS.9.2 artiklan [Asiantuntijalautakunta] tai LPFS.9.3 artiklan [Suojelun tason säilyttämistä käsittelevä asiantuntijalautakunta] mukaisissa menettelyissä. Tällaisissa tapauksissa välimieslautakunnan tai tapauksen mukaan asiantuntijalautakunnan on varmistettava, että luottamuksellisuus suojataan täysin LIITTEEN INST-X [työjärjestys] mukaisesti.

2. Kun osapuoli toimittaa säädöksissään ja määräyksissään luottamuksellisiksi luokiteltuja tietoja kumppanuusneuvostolle tai komiteoille, toinen osapuoli käsittelee kyseisiä tietoja luottamuksellisina, ellei tiedot toimittanut osapuoli toisin sovi.

TOINEN OTSAKE: ILMAILU

I OSASTO: LENTOLIIKENNE

AIRTRN.1 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- a) 'lentoliikenteen harjoittajalla' lentoliikennettä harjoittavaa yritystä, jolla on voimassa oleva liikennelupa tai vastaava asiakirja;
- b) 'unionin lentoliikenteen harjoittajalla' lentoliikenteen harjoittajaa, joka täyttää AIRTRN.6 artiklan [Liikennöintiluvat ja tekniset luvat] 1 kohdan b alakohdassa määrätyt edellytykset;
- c) 'Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajalla' lentoliikenteen harjoittajaa, joka täyttää AIRTRN.6 artiklan [Liikennöintiluvat ja tekniset luvat] 1 tai 2 kohdassa määrätyt edellytykset;
- d) 'lennonvarmistuspalveluilla' ilmaliikennepalveluja, viestintä-, suunnistus- ja valvontapalveluja, lennonvarmistukseen tarkoitettuja sääpalveluja sekä ilmailutiedotuspalveluja;
- e) 'lentotoimintaluvalla' lentoliikenteen harjoittajalle myönnettyä asiakirjaa, jossa vahvistetaan, että kyseisellä lentoliikenteen harjoittajalla on ilma-alusten turvalliseen käyttöön vaadittava ammatillinen osaaminen ja organisaatio luvassa mainittua ilmailutoimintaa varten;
- f) 'ilmaliikenteen hallinnalla' ilmassa tai maassa suoritettavien toimintojen (ilmaliikennepalvelun, ilmatilan hallinnan ja ilmaliikennevirtojen säätelyn) yhdistelmää, jolla varmistetaan ilma-alusten turvallinen ja tehokas liikkuminen lentotoiminnan kaikissa vaiheissa;
- g) 'lentoliikenteellä' yleisölle tarjottua matkustajien, matkatavaroiden, rahdin ja postin kuljettamista ilma-aluksella joko erikseen tai yhdessä maksua tai muuta korvausta vastaan;
- h) 'kansalaisuutta koskevalla selvityksellä' sen toteamista, että lentoliikenteen harjoittaja, joka haluaa harjoittaa lentoliikennettä tämän osaston nojalla, täyttää AIRTRN.6 artiklassa [Liikennöintiluvat ja tekniset luvat] esitetyt omistusta, tosiasiallista määräysvaltaa ja päätoimipaikkaa koskevat vaatimukset;
- i) 'toimivaltaisella viranomaisella' Yhdistyneessä kuningaskunnassa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisia, jotka vastaavat Yhdistyneelle kuningaskunnalle tämän osaston nojalla kuuluvista sääntely- ja hallintotehtävistä; ja Euroopan unionissa unionin ja sen jäsenvaltioiden viranomaisia, jotka vastaavat Euroopan unionille tämän luvun nojalla kuuluvista sääntely- ja hallintotehtävistä;
- j) 'yleissopimuksella' Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettua kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimusta, mukaan lukien:
 - i) kaikki yleissopimuksen muutokset, jotka ovat tulleet voimaan yleissopimuksen 94 artiklan a kohdan mukaisesti ja jotka sekä Yhdistynyt kuningaskunta sekä käsiteltävänä olevan kysymyksen kannalta asiaankuuluvat jäsenvaltiot ovat ratifioineet; ja
 - ii) kaikki yleissopimuksen 90 artiklan mukaisesti hyväksytyt yleissopimuksen liitteet tai niiden muutokset sillä edellytyksellä, että liitteet tai muutokset ovat voimassa sekä

Yhdistyneessä kuningaskunnassa että yhdessä tai useammassa asiaankuuluvassa jäsenvaltiossa ja että ne ovat käsiteltävänä olevan kysymyksen kannalta olennaisia;

- k) 'syrjinnällä' kaikenlaista erilaiseen asemaan asettamista ilman objektiivisia perusteita, kun on kyse lentoliikennepalvelujen tarjoamisesta käytettävien tavaroiden tai palvelujen, myös julkisten palvelujen, tarjoamisesta, tai siitä, miten viranomaiset kohtelevat tällaisia palveluja;
- l) 'tosiasiallisella määräysvallalla' suhdetta, joka perustuu oikeuksiin, sopimuksiin tai muihin keinoihin, joilla erikseen tai yhdessä ja ottaen huomioon tosiasialliset ja oikeudelliset seikat annetaan mahdollisuus suoraan tai välillisesti käyttää määräävää vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti
 - i) oikeudella käyttää kaikkia yrityksen varoja tai osaa niistä;
 - ii) oikeuksilla tai sopimuksilla, joiden nojalla saadaan määräävä vaikutusvalta yrityksen elinten kokoonpanoon, äänestyksiin tai päätöksiin taikka muutoin yrityksen liiketoimien hoitamiseen;
- m) 'vaatimustenmukaisuutta koskevalla selvityksellä' sen toteamista, että lentoliikenteen harjoittajalla, joka haluaa harjoittaa lentoliikennettä tämän osaston nojalla, on riittävä vakavaraisuus ja riittävästi johtamisosaamista tällaisen lentoliikenteen harjoittamiseen ja että se pystyy noudattamaan tällaisen lentoliikenteen harjoittamista sääteleviä lakeja, määräyksiä ja vaatimuksia;
- n) 'kokonaiskustannuksella' tarjotun palvelun kustannuksia, joihin sisällytetään soveltuvat pääomakustannukset ja arvonalentumiset sekä huolto-, korjaus-, käyttö- ja hallintokulut;
- o) 'ICAolla' Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälistä siviili-ilmailujärjestöä.
- p) 'päätoimipaikalla' lentoliikenteen harjoittajan pääkonttoria tai rekisteröityä toimipaikkaa, jossa lentoliikenteen harjoittajan keskeiset taloudelliset toiminnot ja lentotoiminnan valvonta, jatkuvan lentokelpoisuuden hallinta mukaan lukien, tapahtuvat;
- q) 'asematasotarkastuksella' osapuolen toimivaltaisen viranomaisen tai sen nimettyjen edustajien tekemää toisen osapuolen ilma-aluksen sisä- ja ulkopuolista tarkastusta, jonka tarkoituksena on selvittää ilma-aluksen ja sen miehistön asiakirjojen voimassaolo sekä ilma-aluksen ja sen varustuksen ilmeinen kunto;
- r) 'omahuolinnalla' sitä, että lentoliikenteen harjoittaja järjestää maahuolintatoimet itse itselleen tai toiselle lentoliikenteen harjoittajalle, missä tapauksessa
 - i) yhdellä on osake-enemmistö toisesta; tai
 - ii) molempien osake-enemmistö on saman tahon hallussa;
- s) 'säännöllisellä lentoliikenteellä' lentoliikennettä, joka toteutetaan säännöllisesti ja korvausta vastaan, julkaistun aikataulun mukaisesti tai niin säännöllisesti tai usein, että siitä muodostuu tunnistettavissa oleva sarja, ja johon tavalliset kansalaiset voivat tehdä varauksia; sekä reittilentojen satunnaisen suuren kysynnän vuoksi lennettäviä ylimääräisiä lentoja;

- t) 'ilman kaupallista tarkoitusta tapahtuvalla laskulla' muussa tarkoituksessa kuin matkustajien, matkatavaroiden, rahdin ja/tai postin ottamiseksi taikka jättämiseksi lentoliikenteen yhteydessä suoritettavaa laskua;
- u) 'hinnalla' lentoliikenteen harjoittajien ja niiden asiamiesten lentoliikenteessä matkustajien, matkatavaroiden tai rahdin (postia lukuun ottamatta) kuljettamisesta (sisältäen kaikki siihen liittyvät kulkumuodot) veloittamia hintoja, maksuja tai korvauksia sekä tällaisten hintojen, maksujen tai korvausten ehtoja;
- v) 'käyttömaksulla' lentoliikenteen harjoittajilta perittäviä maksuja lentoasemien, lennonvarmistuksen (ylilennot mukaan luettuina) ja ilmailun turvaamiseen liittyvien tilojen ja palvelujen käytöstä, oheispalvelut ja -laitteet mukaan luettuina, sekä maksuja lentokenttien ympäristössä vallitsevien meluhäiriöiden ja ilmanlaadun ongelmien kompensoimiseksi;

AIRTRN.2 artikla: Reitit

1. Jollei AIRTRN.3 artiklasta [Liikenneoikeudet] muuta johdu, Euroopan unioni myöntää Yhdistyneelle kuningaskunnalle oikeuden, jonka mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajat voivat liikennöidä lentoliikennettä harjoittaessaan seuraavilla reiteillä:

Yhdistyneen kuningaskunnan alueella olevat paikat – välillä olevat paikat – unionin alueella olevat paikat – edelleen olevat paikat.

2. Jollei AIRTRN.3 artiklasta [Liikenneoikeudet] muuta johdu, Yhdistynyt kuningaskunta myöntää unionille oikeuden, jonka mukaan unionin lentoliikenteen harjoittajat voivat liikennöidä lentoliikennettä harjoittaessaan seuraavilla reiteillä:

unionin alueella olevat paikat – välillä olevat paikat – Yhdistyneen kuningaskunnan alueella olevat paikat – edelleen olevat paikat.

AIRTRN.3 artikla: Liikenneoikeudet

1. Kumpikin osapuoli myöntää toiselle osapuolelle oikeuden, jonka mukaan toistensa lentoliikenteen harjoittajat voivat lentoliikenteen harjoittamiseksi AIRTRN.2 artiklassa [Reitit] määritetyillä reiteillä

- a) lentää sen alueen yli laskeutumatta;
- b) laskeutua sen alueella ilman kaupallista tarkoitusta.

2. Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus laskeutua unionin alueelle säännöllisten ja muunlaisten ilmakuljetuspalvelujen tarjoamiseksi Yhdistyneen kuningaskunnan alueella sijaitsevien paikkojen ja unionin alueella sijaitsevien paikkojen välillä (kolmannen ja neljännen vapauden liikenneoikeudet).

3. Unionin lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus laskeutua Yhdistyneen kuningaskunnan alueelle säännöllisten ja muunlaisten ilmakuljetuspalvelujen tarjoamiseksi unionin alueella sijaitsevien paikkojen ja Yhdistyneen kuningaskunnan alueella sijaitsevien paikkojen välillä (kolmannen ja neljännen vapauden liikenneoikeudet).

4. Sen estämättä, mitä 1, 2 ja 3 kohdassa määrätään, ja rajoittamatta 9 kohdan soveltamista, jäsenvaltiot ja Yhdistynyt kuningaskunta voivat osapuolten sisäisiä sääntöjä ja menettelyjä

noudattaen sopia osana tätä sopimusta kahdenvälisistä järjestelyistä, joilla ne myöntävät toisilleen seuraavat oikeudet:

- a) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta sen lentoliikenteen harjoittajien oikeus laskeutua asianomaisen jäsenvaltion alueelle säännöllisen ja muunlaisen rahti-ilmakuljetuspalvelun harjoittamiseksi asianomaisen jäsenvaltion alueella sijaitsevien paikkojen ja kolmannessa maassa sijaitsevien paikkojen välillä osana liikennettä, jonka lähtö- tai määräpaikka on Yhdistyneen kuningaskunnan alueella (viidennen vapauden liikenneoikeudet);
- b) asianomaisen jäsenvaltion osalta unionin lentoliikenteen harjoittajien oikeus laskeutua Yhdistyneen kuningaskunnan alueelle tarjotakseen säännöllisiä ja muunlaisia rahti-ilmakuljetuspalveluja Yhdistyneen kuningaskunnan alueella sijaitsevien paikkojen ja kolmannessa maassa sijaitsevien paikkojen välillä osana liikennettä, jonka lähtö- tai määräpaikka on asianomaisen jäsenvaltion alueella (viidennen vapauden liikenneoikeudet).

5. Edellä 4 kohdan mukaisesti vastavuoroisesti myönnettyihin oikeuksiin sovelletaan tämän osaston määräyksiä.

6. Osapuolet eivät yksipuolisesti rajoita 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti harjoitettujen ilmakuljetuspalvelujen määrää, kapasiteettia, vuorotiheyttä, säännöllisyyttä, reititystä, lähtö- tai määräpaikkaa eivätkä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien tätä tarkoitusta varten käyttämien ilma-alusten tyyppiä tai tyyppejä, ellei se ole välttämätöntä tulli-, teknisistä, toiminnallisista, lentoliikenteen hallintaan liittyvistä, turvallisuus-, ympäristö- tai terveyden suojelullisista syistä, syrjimättä, ellei tässä osastossa toisin määrätä.

7. Minkään tässä osastossa ei katsota antavan Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajille oikeutta ottaa jäsenvaltion alueella matkustajia, matkatavaroita, rahtia tai postia kuljetettavaksi korvausta tai maksua vastaan johonkin toiseen paikkaan kyseisen tai jonkin toisen jäsenvaltion alueella.

8. Minkään tässä osastossa ei katsota antavan unionin lentoliikenteen harjoittajille oikeutta ottaa Yhdistyneen kuningaskunnan alueella matkustajia, matkatavaroita, rahtia tai postia kuljetettavaksi korvausta tai maksua vastaan johonkin toiseen paikkaan Yhdistyneen kuningaskunnan alueella.

9. Jollei osapuolten sisäisistä säännöistä ja menettelyistä muuta johdu, Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa luvan muihin kuin säännöllisiin ilmakuljetuspalveluihin, jotka ylittävät tässä artikkelissa määrätyt oikeudet, edellyttäen etteivät ne muodosta peiteltyä säännöllisen palvelun muotoa, ja ne voivat sopia kahdenvälisistä järjestelyistä, jotka koskevat lentoliikenteen harjoittajien hakemusten käsittelyssä ja niitä koskevissa päätöksissä noudatettavia menettelyjä.

AIRTRN.4 artikla: Yhteistunnusten käyttöä ja kiintiövarauksia koskevat järjestelyt

1. AIRTRN.3 artiklan [Liikenneoikeudet] mukaisia ilmakuljetuspalveluja voidaan tarjota kiintiövarauksia tai yhteistunnusten käyttöä koskevin järjestelyin seuraavasti:

- a) Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittaja voi toimia markkinoivana lentoliikenteen harjoittajana siten, että unionin lentoliikenteen harjoittaja tai Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittaja on lennon suorittava lentoliikenteen harjoittaja, tai siten, että lennon suorittava lentoliikenteen harjoittaja on sellaisen kolmannen maan lentoliikenteen harjoittaja, jolla on unionin oikeuden tai tapauksen mukaan asianomaisen

jäsenvaltion tai asianomaisten jäsenvaltioiden lainsäädännön nojalla tarvittavat liikenneoikeudet ja jonka lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus käyttää kyseisiä oikeuksia kyseisen järjestelyn mukaisesti;

- b) unionin lentoliikenteen harjoittaja voi toimia markkinoivana lentoliikenteen harjoittajana siten, että unionin lentoliikenteen harjoittaja tai Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittaja on lennon suorittava lentoliikenteen harjoittaja, tai siten, että lennon suorittava lentoliikenteen harjoittaja on sellaisen kolmannen maan lentoliikenteen harjoittaja, jolla on Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön nojalla tarvittavat liikenneoikeudet ja jonka lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus käyttää kyseisiä oikeuksia kyseisen järjestelyn mukaisesti;
- c) Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittaja voi toimia lennon suorittavana lentoliikenteen harjoittajana siten, että unionin lentoliikenteen harjoittaja tai Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittaja on lennon markkinoiva lentoliikenteen harjoittaja, tai siten, että lennon markkinoiva lentoliikenteen harjoittaja on sellaisen kolmannen maan lentoliikenteen harjoittaja, jolla on unionin lainsäädännön tai tapauksen mukaan asianomaisen jäsenvaltion tai asianomaisten jäsenvaltioiden lainsäädännön nojalla tarvittavat oikeudet sopia kyseisestä järjestelystä;
- d) unionin lentoliikenteen harjoittaja voi toimia lennon suorittavana lentoliikenteen harjoittajana siten, että unionin lentoliikenteen harjoittaja tai Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittaja on lennon markkinoiva lentoliikenteen harjoittaja, tai siten, että lennon markkinoiva lentoliikenteen harjoittaja on sellaisen kolmannen maan lentoliikenteen harjoittaja, jolla on Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön nojalla tarvittavat oikeudet sopia kyseisestä järjestelystä.
- e) a–d alakohdissa mainituissa järjestelyissä osapuolen lentoliikenteen harjoittaja voi toimia markkinoivana lentoliikenteen harjoittajana kiintiövarauksia tai yhteistunnusten käyttöä koskevissa järjestelyissä, kun kyseessä on lentoliikenne kahden paikan välillä ja sekä lähtöpaikka että määräpaikka sijaitsevat toisen osapuolen alueella edellyttäen, että
 - i) tapauksen mukaan a tai b alakohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät lennon suorittavan lentoliikenteen harjoittajan osalta; ja
 - ii) kyseessä oleva kuljetuspalvelu on osa lennon markkinoivan lentoliikenteen harjoittajan kuljetusta sen oman osapuolen alueella olevan paikan ja toisen osapuolen alueella olevan määräpaikan välillä.

2. Yhden osapuolen lentoliikenteen harjoittaja voi toimia markkinoivana lentoliikenteen harjoittajana kiintiövarauksia tai yhteistunnusten käyttöä koskevissa järjestelyissä, kun kyseessä on lentoliikenne kahden paikan välillä, joista yksi sijaitsee toisen osapuolen alueella ja toinen kolmannessa maassa edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) tapauksen mukaan 1 kohdan a tai b alakohdassa määrätyt edellytykset lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan osalta; ja
- b) kyseessä oleva kuljetuspalvelu on osa lennon markkinoivan lentoliikenteen harjoittajan kuljetusta sen oman osapuolen alueella olevan paikan ja kolmannessa maassa olevan määräpaikan välillä.

3. Kun myydään lippu, jota tämän artiklan mukaiset järjestelyt koskevat, ostajalle tiedotetaan varauksen yhteydessä, mikä lentoliikenteen harjoittaja liikennöi kunkin osan palvelusta. Ellei tämä ole mahdollista tai mikäli varauksen jälkeen tapahtuu muutos, lennon suorittava lentoliikenteen harjoittaja ilmoitetaan matkustajalle niin pian kuin se on selvinnyt. Kaikissa tapauksissa lennon suorittava lentoliikenteen harjoittaja tai lennon suorittavat lentoliikenteen harjoittajat on ilmoitettava matkustajalle lähtöselvityksen yhteydessä tai ennen koneeseen nousemista, kun kyseessä on jatkolento, joka ei edellytä lähtöselvityksen tekemistä.

4. Osapuolet voivat edellyttää, että niiden toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät tässä artikkelissa tarkoitetut järjestelyt siinä vahvistettujen ehtojen sekä muiden tässä sopimuksessa määritettyjen, erityisesti kilpailua, turvallisuutta ja turvatoimia koskevien vaatimusten noudattamisen varmentamiseksi.

5. Yhteistunnuksia tai kiintiövarauksia koskevien järjestelyjen käyttö ei saa missään tapauksessa johtaa siihen, että osapuolten lentoliikenteen harjoittajat käyttäisivät tämän sopimuksen nojalla muita kuin niitä liikenneoikeuksia, joista määrätään AIRTRN.3 artikkelissa [Liikenneoikeudet].

AIRTRN.5 artikla: Toiminnallinen jousto

Osapuolten toisilleen myöntämät AIRTRN.3 artiklan [Liikenneoikeudet] 2, 3 ja 4 kohdan mukaiset oikeudet sisältävät, asianomaisissa kohdissa asetetuissa rajoissa, seuraavat oikeudet:

- a) lentoliikenne jompaankumpaan tai molempiin suuntiin;
- b) eri lentonumeroiden yhdistäminen samaan lentoon;
- c) liikennöinti reitillä oleviin paikkoihin vapaasti yhdistellen ja missä tahansa järjestyksessä;
- d) liikenteen siirtäminen toiseen saman lentoyhtiön ilma-alukseen missä tahansa paikassa (koneen vaihto);
- e) välipysähdysliikenteen harjoittaminen kumman tahansa osapuolen alueella tai alueen ulkopuolella olevien paikkojen kautta;
- f) kauttakulkuliikenteen harjoittaminen toisen osapuolen alueen halki;
- g) liikenteen yhdistäminen samaan ilma-alukseen riippumatta siitä, mistä tällainen liikenne on lähtöisin;
- h) liikennöinti saman lentoliikenteen puitteissa useampaan kuin yhteen paikkaan (monikohdelennot).

AIRTRN.6 artikla: Liikennöintiluvat ja tekniset luvat

1. Saatuaan määrätystä muodosta ja määrästä edellytyksin osapuolen lentoliikenteen harjoittajalta liikennöintilupahakemuksen ilmakuljetuspalvelun harjoittamisesta tämän osaston nojalla toinen osapuoli myöntää asianmukaiset liikennöintiluvat ja muut luvat mahdollisimman lyhyellä menettelyllisellä viiveellä, edellyttäen että seuraavat ehdot täyttyvät:

- a) Kun kyseessä on Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittaja,

- i) se on Yhdistyneen kuningaskunnan, sen kansalaisten tai näiden yhdistelmän suoraan omistama tai enemmistöomistuksessa ja niiden tosiasiallisessa määräysvallassa;
 - ii) sen päätoimipaikka sijaitsee Yhdistyneen kuningaskunnan alueella, ja sillä on Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukainen voimassa oleva liikennelupa; ja
 - iii) sillä on Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lentotoimintalupa, johon toimivaltainen viranomainen on selvästi merkitty, ja kyseinen viranomainen harjoittaa ja ylläpitää lentoliikenteen harjoittajan tehokasta viranomaisvalvontaa.
- b) Kun kyseessä on unionin lentoliikenteen harjoittaja,
- i) se on yhden tai useamman Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan talousalueen jäsenvaltioiden, Sveitsin, niiden kansalaisten tai näiden yhdistelmän suoraan omistama tai enemmistöomistuksessa ja niiden tosiasiallisessa määräysvallassa;
 - ii) sen päätoimipaikka sijaitsee unionin alueella, ja sillä on unionin lainsäädännön mukainen voimassa oleva liikennelupa; ja
 - iii) sillä on unionin tai sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lentotoimintalupa, johon toimivaltainen viranomainen on selvästi merkitty, ja kyseinen viranomainen harjoittaa ja ylläpitää lentoliikenteen harjoittajan tehokasta viranomaisvalvontaa;
- c) AIRTRN.18 [Ilmailun turvallisuus] ja AIRTRN.19 [Ilmailun turvaaminen] artiklaa noudatetaan; ja
- d) lentoliikenteen harjoittaja täyttää niiden lakien ja määräysten mukaiset edellytykset, joita hakemusta tai hakemuksia käsittelevä osapuoli tavallisesti soveltaa kansainvälisen lentoliikenteen harjoittamiseen.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa määrätään, Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajille myönnetään asianmukaiset liikennöintiluvat ja muut luvat edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät:
- a) 1 kohdan a alakohdan ii, iii alakohdassa ja c ja d alakohdassa määrätyt edellytykset;
 - b) lentoliikenteen harjoittaja on yhden tai useamman jäsenvaltion, muiden Euroopan talousalueen jäsenvaltioiden, Sveitsin tai näiden valtioiden kansalaisten tai näiden yhdistelmän joko yksin tai yhdessä Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten kanssa omistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa joko suoraan tai osake-enemmistön kautta;
 - c) lentoliikenteen harjoittajalla oli siirtymäkauden päättymispäivänä unionin lainsäädännön mukainen voimassa oleva liikennelupa.
3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovellettaessa todisteita tehokkaasta viranomaisvalvonnasta ovat muun muassa seuraavat:
- a) asianomaisella lentoliikenteen harjoittajalla on toimivaltaisen viranomaisen myöntämä voimassa oleva liikennelupa tai toimintalupa, ja se täyttää liikenneluvan tai kansainvälisen

lentoliikenteen harjoittamiseen vaadittavan toimintaluvan myöntävän osapuolen asettamat kriteerit; ja

b) osapuolella on lentoliikenteen harjoittajaa koskevat ICAOn standardien mukaiset turvallisuutta ja turvatoimia koskevat valvontaohjelmat, joita se toteuttaa.

4. Myöntäessään liikennöintilupia ja teknisiä lupia kumpikin osapuoli kohtelee kaikkia toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajia syrjimättömästi.

5. Saatuaan osapuolen lentoliikenteen harjoittajalta liikennöintilupahakemuksen toinen osapuoli tunnustaa ensin mainitun osapuolen kyseisestä lentoliikenteen harjoittajasta tekemät vaatimustenmukaisuutta tai kansalaisuutta koskevat selvitykset samalla tavalla kuin osapuolet tunnustavat omien toimivaltaisten viranomaistensa tekemät selvitykset, eivätkä ne tee asiassa muita kuin AIRTRN.8 artiklan [Liikennöintiluvan epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti taikka rajoittaminen] 3 kohdassa määrättyjä lisäselvityksiä.

AIRTRN.7 artikla: Toimintasuunnitelmat, ohjelmat ja aikataulut

Osapuoli saa vaatia tämän osaston mukaisesti harjoitettavien lentoliikennepalvelujen toimintasuunnitelmien, ohjelmien tai aikataulujen ilmoittamista ainoastaan tiedoksisaantia varten. Jos osapuoli vaatii tällaista ilmoittamista, sen on huolehdittava siitä, että sen ilmoitusvaatimuksista ja -menettelyistä aiheutuu toisen osapuolen lentoliikennepalvelujen välittäjille ja lentoliikenteen harjoittajille mahdollisimman vähän rasitteita.

AIRTRN.8 artikla: Liikennöintiluvan epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti taikka rajoittaminen

1. Unioni voi ryhtyä toimiin Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajaa vastaan tämän artiklan 3, 4 ja 5 kohdan mukaisesti seuraavissa tilanteissa:

- a) kun on kyse AIRTRN.6 artiklan [Liikennöintiluvat ja tekniset luvat] 1 kohdan a alakohdan mukaisesti myönnettyistä liikennöintiluvista ja muista luvista, jokin mainitussa alakohdassa määrättyistä edellytyksistä ei täyty;
- b) kun on kyse AIRTRN.6 artiklan [Liikennöintiluvat ja tekniset luvat] 2 kohdan mukaisesti myönnettyistä liikennöintiluvista ja muista luvista, jokin mainitussa alakohdassa määrättyistä edellytyksistä ei täyty;
- c) lentoliikenteen harjoittaja ei ole noudattanut AIRTRN.10 artiklassa [Lakien ja määräysten noudattaminen] tarkoitettuja lakeja ja määräyksiä; tai
- d) toimenpide on tautien leviämisen ehkäisemisen ja rajoittamisen, taudeilta suojautumisen tai kansanterveyden suojelemisen kannalta välttämätön.

2. Yhdistynyt kuningaskunta voi ryhtyä toimiin unionin lentoliikenteen harjoittajaa vastaan tämän artiklan 3, 4 ja 5 kohdan mukaisesti seuraavissa tilanteissa:

- a) jokin AIRTRN.6 artiklan [Liikennöintiluvat ja tekniset luvat] 1 kohdan b alakohdan mukaisista edellytyksistä ei täyty;
- b) lentoliikenteen harjoittaja ei ole noudattanut AIRTRN.10 artiklassa [Lakien ja määräysten noudattaminen] tarkoitettuja lakeja ja määräyksiä; tai

- c) toimenpide on tautien leviämisen ehkäisemisen ja rajoittamisen, taudeilta suojautumisen tai kansanterveyden suojelemisen kannalta välttämätön.

3. Jos osapuolella on perusteltu syy olettaa, että toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittaja on tapauksen mukaan 1 tai 2 kohdassa kuvatussa tilanteessa ja että tilanteeseen on puututtava, kyseinen osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle mahdollisimman pian kirjallisesti perustelut, joiden vuoksi liikennöintilupa tai tekninen lupa aiotaan evätä, peruuttaa kokonaan tai tilapäisesti tai joiden vuoksi sitä aiotaan rajoittaa, ja pyytää neuvonpitoa.

4. Neuvottelut on aloitettava mahdollisimman pian ja viimeistään 30 päivän kuluessa neuvottelupyynnön vastaanottamisesta. Ellei tyydyttävään sopimukseen päästä 30 päivän kuluessa tai muussa sovitussa ajassa neuvottelujen aloittamisesta tai ellei sovittuja korjaavia toimenpiteitä toteuteta, neuvotteluja pyytäneellä osapuolella on oikeus ryhtyä toimiin, joilla evätään toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintilupa tai teknisiä lupia, peruutetaan luvat kokonaan tai tilapäisesti, asetetaan niille ehtoja tai rajoitetaan niiden soveltamista sen varmistamiseksi, että AIRTRN.6 artiklaa [Liikennöintiluvat ja tekniset luvat] ja AIRTRN.10 artiklaa [Lakien ja määräysten noudattaminen] noudatetaan. Kun on toteutettu toimenpiteitä lentoliikenteen harjoittajan liikennöintiluvan tai teknisen luvan epäämiseksi, peruuttamiseksi kokonaan tai tilapäisesti taikka rajoittamiseksi, osapuoli voi käyttää välimiesmenettelyä INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] mukaisesti, turvautumatta ennen sitä INST.13 artiklan [Neuvottelut] mukaisiin neuvotteluihin. Välimieslautakunnan on käsiteltävä asia kiireellisenä siten kuin INST.19 artiklassa [Kiireellinen menettely] tarkoitetaan. Välimieslautakunta voi osapuolen pyynnöstä määrätä ennen lopullisen ratkaisunsa antamista väliaikaisia korjaavia toimenpiteitä, kuten jommankumman osapuolen tämän artiklan nojalla toteuttamien toimenpiteiden muuttamisen tai keskeyttämisen.

5. Sen estämättä, mitä 3 ja 4 kohdassa määrätään, osapuoli voi 1 kohdan c ja d alakohdassa sekä 2 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa ryhtyä välittömiin tai kiireellisiin toimenpiteisiin, jos kyseessä on hätätilanne tai tarkoituksena on estää määräysten noudattamatta jättämisen jatkuminen. Tätä kohtaa sovellettaessa vetoaminen määräysten noudattamatta jättämisen jatkumiseen edellyttää, että asia on jo otettu esiin osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välillä.

6. Tämä artikla ei rajoita ensimmäisen otsakkeen XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys], AIRTRN.11 artiklan [Syrjimättömyys] 4 kohdan, AIRTRN.18 artiklan [Ilmailun turvallisuus] 4, 6 ja 8 kohdan ja AIRTRN.19 artiklan [Ilmailun turvaaminen] 12 kohdan määräysten eikä kuudennen osan I osaston [Riitojenratkaisu] mukaisen riitojenratkaisumenettelyn soveltamista eikä niistä johtuvia toimenpiteitä.

AIRTRN.9 artikla: Lentoliikenteen harjoittajien omistus ja määräysvalta

Osapuolet tunnustavat lentoyhtiöidensä omistuksen ja määräysvallan jatkuvasta vapauttamisesta aiheutuvat potentiaaliset hyödyt. Osapuolet sopivat tarkastelevansa lentoliikenteen erityiskomiteassa vaihtoehtoja lentoliikenteen harjoittajiensa omistuksen ja määräysvallan vastavuoroiseksi vapauttamiseksi 12 kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ja sen jälkeen 12 kuukauden kuluessa jommankumman osapuolen esittämän tätä koskevan pyynnön vastaanottamisesta. Tämän tarkastelun perusteella osapuolet voivat päättää muuttaa tätä osastoa.

AIRTRN.10 artikla: Lakien ja määräysten noudattaminen

1. Toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien on noudatettava kansainvälisessä lentoliikenteessä käytettävien ilma-alusten maahanpääsyyn, liikennöintiin tai maasta poistumiseen

liittyviä kyseisen osapuolen lakeja ja määräyksiä saapuessaan kyseisen osapuolen alueelle, siellä ollessaan ja sieltä lähtiessään.

2. Toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien kuljettamien matkustajien, miehistön, matkatavaroiden, rahdin ja postin on noudatettava tai niiden puolesta on noudatettava ilma-aluksella kulkevien matkustajien, miehistön, matkatavaroiden, rahdin ja postin maahanpääsyyn, liikennöintiin tai maasta poistumiseen liittyviä kyseisen osapuolen lakeja ja määräyksiä (muun muassa maahantuloa, tuloksetyistä, maahanmuuttoa, passeja, tullausta ja karanteenia koskevat säädökset ja postia koskevat postisäädökset) niiden saapuessa kyseisen osapuolen alueelle, harjoittaessaan lentotoimintaa kyseisellä alueella, siellä ollessa ja sieltä lähtiessä.

3. Osapuolet on sallivat toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien niiden alueella toteuttamat asianmukaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että kuljetettavana on ainoastaan henkilöitä, joilla on toisen osapuolen alueelle tulemiseen tai sen kautta kulkemiseen vaadittavat matkustusasiakirjat.

AIRTRN.11 artikla: Syrjimättömyys

1. Osapuolet poistavat lainkäyttöalueellaan kaikenlaisen syrjinnän, joka vaikuttaisi haitallisesti toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien oikeudenmukaisiin ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin kilpailla tässä osastossa määrättyjen oikeuksien käytössä, sanotun kuitenkin rajoittamatta ensimmäisen otsakkeen XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] soveltamista.

2. Osapuoli, jäljempänä 'vireillepaneva osapuoli', voi toimia 3–6 kohdan mukaisesti, jos se katsoo, että 1 kohdassa kielletty syrjintä vaikuttaa kielteisesti sen lentoliikenteen harjoittajien oikeudenmukaisiin ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin kilpailla tässä osastossa määrättyjen oikeuksien käytössä.

3. Vireillepaneva osapuoli esittää toiselle osapuolelle, jäljempänä 'vastaajana oleva osapuoli', kirjallisen neuvottelupyynnön. Neuvottelut on aloitettava 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, jolleivät osapuolet toisin sovi.

4. Jos vireillepaneva osapuoli ja vastaajana oleva osapuoli eivät pääse asiasta sopimukseen 60 päivän kuluessa 3 kohdassa tarkoitetun neuvottelupyynnön vastaanottamisesta, vireillepaneva osapuoli voi toteuttaa toimenpiteitä, jotka kohdistuvat kaikkiin lentoliikenteen harjoittajiin tai osaan niistä, jotka ovat hyötäneet 1 kohdassa kielletystä syrjinnästä, mukaan lukien toimet kyseisten lentoliikenteen harjoittajien liikennöintilupien tai teknisten lupien epäämiseksi, peruuttamiseksi kokonaan tai tilapäisesti, ehtojen asettamiseksi niille tai niiden rajoittamiseksi.

5. Edellä 4 kohdan nojalla toteutettavien toimenpiteiden on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia ja niiden laajuus ja kesto on rajoitettava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä, jotta voidaan lieventää vireillepanevan osapuolen lentoliikenteen harjoittajille aiheutuvaa vahinkoa ja poistaa aiheeton etu, jota toimenpiteiden kohteina olevat lentoliikenteen harjoittajat ovat saaneet.

6. Jos neuvotteluissa ei ole päästy ratkaisuun asiassa tai jos on toteutettu toimenpiteitä 4 kohdan nojalla, osapuoli voi käyttää INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] mukaista välimiesmenettelyä turvautumatta ennen sitä INST.13 artiklan [Neuvottelut] mukaisiin neuvotteluihin. Välimieslautakunnan on käsiteltävä asia kiireellisenä siten kuin INST.19 artiklassa [Kiireellinen menettely] tarkoitetaan. Välimieslautakunta voi osapuolen pyynnöstä määrätä ennen

lopullisen ratkaisunsa antamista väliaikaisia korjaavia toimenpiteitä, kuten jommankumman osapuolen tämän artiklan nojalla toteuttamien toimenpiteiden muuttamisen tai keskeyttämisen.

7. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, osapuolet eivät toimi 3–6 kohdan mukaisesti ensimmäisen otsakkeen XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] soveltamisalaan kuuluvan toiminnan osalta.

AIRTRN.12 artikla: Liiketoiminnan harjoittaminen

1. Osapuolet katsovat, että lentoliikenteen harjoittajien kohtaamat esteet liiketoiminnan harjoittamiselle haittaavat tällä osastolla tavoiteltujen hyötyjen saavuttamista. Osapuolet sopivat tekensä yhteistyötä molempien osapuolten lentoliikenteen harjoittajien kohtaamien liiketoiminnan harjoittamisen esteiden poistamiseksi, kun kyseiset esteet haittaavat kaupallista lentotoimintaa, vääristävät kilpailua tai vaikuttavat tasavertaisiin kilpailumahdollisuuksiin.

2. Lentoliikenteen erityiskomitea valvoo lentoliikenteen harjoittajien kohtaamien liiketoiminnan harjoittamisen esteiden poistamista.

AIRTRN.13 artikla: Kaupallinen lentotoiminta

1. Osapuolet myöntävät toisilleen 2–7 kohdassa määritetyt oikeudet. Näiden oikeuksien käyttäminen ei edellytä kummankaan osapuolen lentoliikenteen harjoittajilta paikallista tukitoimijaa.

2. Lentoliikenteen harjoittajien edustajien osalta:

- a) osapuolen lentoliikenteen harjoittajat saavat rajoituksetta ja syrjimättömästi perustaa toisen osapuolen alueelle toimistot ja tilat, jotka tarvitaan tämän luvun mukaisten palveluiden tarjoamiseksi;
- b) rajoittamatta turvallisuutta ja turvatoimia koskevien määräysten soveltamista, jos kyseiset toimistot ja tilat sijaitsevat lentoasemalla, niihin voidaan soveltaa rajoituksia käytettävissä olevan tilan rajallisuuden perusteella;
- c) osapuoli valtuuttaa maahantuloon, oleskeluun ja työntekoon liittyvien lakiansa ja määräystensä mukaisesti toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajat tuomaan valtuutuksen myöntäneen osapuolen alueelle ja ylläpitämään siellä omaa johdon ja myynnin sekä teknistä, operatiivista ja muuta erikoishenkilöstöä, jota lentoliikenteen harjoittaja voi kohtuudella katsoa tarvitsevänsä tämän osaston mukaisten ilmakuljetuspalvelujen tarjoamiseksi. Jos tässä kohdassa mainittu henkilöstö, tiettyjen tilapäisten tehtävien suorittajat mukaan lukien, tarvitsee työhönottolupia, osapuolet käsittelevät kyseiset lupahakemukset nopeasti asianmukaisten lakien ja määräysten mukaisesti.

3. Maahuolinta:

- a) osapuoli sallii toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien suorittaa alueellaan omahuolintaa rajoituksetta, lukuun ottamatta turvallisuuden ja turvatoimien varmentamiseksi välttämättömiä rajoituksia sekä fyysiseen tilaan liittyviä tai operatiivisten toimintojen aiheuttamia rajoituksia;
- b) osapuoli ei edellytä, että toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajat valitsevat jonkin tietyn maahuolintapalvelujen tarjoajan tai jotkin tietyt maahuolintapalvelujen tarjoajat niiden

joukosta, jotka toimivat markkinoilla sen osapuolen lakien ja määräysten mukaisesti, jonka alueella palvelut tarjotaan;

- c) a alakohdan soveltamista rajoittamatta, jos osapuolen lait ja määräykset jollain tavalla rajoittavat tai kaventavat maahuolintapalvelujen tarjoajien välistä vapaata kilpailua, kyseinen osapuoli varmistaa, että kaikki tarvittavat maahuolintapalvelut ovat toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien käytettävissä ja että ne tarjotaan vähintään yhtä suotuisin ehdoin kuin mille tahansa muulle lentoliikenteen harjoittajalle.
- 4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että lähtö- ja saapumisaikojen myöntämistä koskevia sääntöjä, ohjeita ja menetelmiä sovelletaan alueen lentoasemilla läpinäkyvästi, tehokkaasti, syrjimättömästi ja kohtuullisessa ajassa.
- 5. Paikalliset kustannukset ja varojen ja ansioiden siirrot:
 - a) tässä osastossa säänneltyihin asioihin sovelletaan ensimmäisen otsakkeen IV osaston [Pääomanliikkeet, maksut ja siirrot sekä tilapäiset suojatoimenpiteet] määräyksiä, rajoittamatta kuitenkaan AIRTRN.6 artiklan [Liikennöintiluvat ja tekniset luvat] soveltamista;
 - b) osapuolet myöntävät toisilleen c–e alakohdassa määritetyt edut;
 - c) osapuolten lentoliikenteen harjoittajien kuljetuspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen myynti- ja ostohinnat voidaan lentoliikenteen harjoittajan harkinnan mukaan ilmaista puntina, jos myynti tai osto tapahtuu Yhdistyneen kuningaskunnan alueella, tai jos myynti tai osto tapahtuu jonkin jäsenvaltion alueella, kyseisen jäsenvaltion valuutassa;
 - d) kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat maksaa paikalliset kustannukset paikallisessa valuutassa harkintansa mukaan;
 - e) kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat pyynnöstä lähettää toisen osapuolen alueella ilmakuljetuspalvelujen ja niihin suoraan liittyvien toimintojen myynnistä saadut tulot, jotka ylittävät paikalliset maksut, milloin ja miten tahansa, valintansa mukaiseen maahan. Valuutan nopea vaihto ja lähettäminen on luvallista ilman rajoituksia tai lähetysveroa käyttäen sitä markkinavaihtokurssia, jota sovelletaan juokseviin valuuttatoimiin ja rahalähetyksiin sinä päivänä, jona lentoliikenteen harjoittaja tekee ensimmäisen lähettämistä koskevan hakemuksensa, eikä niistä peritä muita maksuja kuin pankkien tällaisesta vaihtamisesta ja lähettämisestä tavallisesti veloittamat maksut.
- 6. Intermodaalikuljetukset
 - a) kun on kyse matkustajaliikenteestä, osapuolet eivät sovelta pintakuljetusta tarjoaviin yrityksiin lentoliikennettä sääteleviä lakeja ja määräyksiä pelkästään sillä perusteella, että lentoliikenteen harjoittaja tarjoaa tätä pintakuljetusta omalla nimellään;
 - b) kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajien on ensimmäisen otsakkeen II osastossa [PALVELUT JA INVESTOINNIT] ja sen liitteissä sekä kolmannen otsakkeen I osaston [Tieliikenteen tavarankuljetukset] ja sen liitteessä olevia edellytyksiä ja pätevyysvaatimuksia noudattaen sallittava rajoituksetta käyttää kansainvälisessä lentoliikenteessä mitä tahansa rahdin pintakuljetusta mihin tahansa paikkaan tai mistä tahansa paikasta osapuolten alueilla tai kolmansissa maissa, mukaan luettuina kuljetukset kaikille tullipalveluja tarjoaville lentoasemille ja niitä tarjoavilta lentoasemilta, ja tarvittaessa oikeus kuljettaa tullaamatonta rahtia sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti. Lentoasemien tullipalvelujen on oltava

käytettävissä tällaista rahtia varten riippumatta siitä, kuljetetaanko rahti pinta- vai lentokuljetuksena. Lentoliikenteen harjoittajat voivat päättää suorittaa itse omat pintakuljetuksensa tai sopia niistä muun muassa yhteistunnusjärjestelyllä muiden pintakuljetuksen tarjoajien kanssa, mukaan lukien muiden lentoliikenteen harjoittajien ja välillisten lentorahtikuljetusten tarjoajien suorittamat pintakuljetukset. Tällaisia intermodaalisia rahtipalveluja voidaan tarjota kokonaispalveluna, jonka hinta sisältää lento- ja pintakuljetukset, edellyttäen että lähettäjälle kerrotaan kuljetukseen osallistuvat palveluntarjoajat.

7. Vuokraaminen:

- a) Osapuolet myöntävät toisilleen oikeuden siihen, että niiden lentoliikenteen harjoittajat voivat tarjota ilmakuljetuspalveluja 3 artiklan [Liikenneoikeudet] mukaisesti seuraavin tavoin:
 - i) käyttämällä miltä tahansa vuokralleantajalta ilman miehistöä vuokrattua ilma-alusta;
 - ii) Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajien osalta käyttämällä ilma-aluksia, jotka on vuokrattu miehistöineen osapuolten muilta lentoliikenteen harjoittajilta;
 - iii) unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta käyttämällä ilma-aluksia, jotka on vuokrattu miehistöineen muilta unionin lentoliikenteen harjoittajilta;
 - iv) käyttämällä miltä tahansa muulta kuin ii ja iii alakohdassa tarkoitettua lentoliikenteen harjoittajalta miehistöineen vuokrattua ilma-alusta, edellyttäen että vuokraaminen on perusteltua vuokralleottajan poikkeuksellista tarvetta tai kausiluonteista kapasiteettitarvetta varten taikka toiminnallisten ongelmien ratkaisemiseksi ja että vuokrauksen kesto rajataan siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä kyseisten tarpeiden täyttämiseksi ja kyseisten ongelmien selvittämiseksi;
- b) osapuolet voivat edellyttää, että niiden toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät vuokrausjärjestelyt tässä kohdassa vahvistettujen ehtojen sekä sovellettavien turvallisuutta ja turvatoimia koskevien vaatimusten noudattamisen varmentamiseksi;
- c) jos osapuoli edellyttää tällaista hyväksyntää, sen on pyrittävä nopeuttamaan hyväksyntämenettelyjä ja minimoimaan asianomaisille lentoliikenteen harjoittajille aiheutuva hallinnollinen rasite;
- d) tämän kohdan määräykset eivät rajoita osapuolen lentoliikenteen harjoittajien ilma-alusten leasing-vuokrausta koskevien osapuolen lakien ja määräysten soveltamista.

AIRTRN.14 artikla: Veromääräykset

1. Kun toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä käyttämä ilma-alus saapuu toisen osapuolen alueelle, ilma-alus, sen vakiovarusteet, polttoaine, voiteluaineet, tekniset kulutustarvikkeet, maalaitteet, varaosat (mukaan lukien moottorit), ilma-aluksen varastot (mukaan lukien mutta eivät ainoastaan elintarvikkeet, juomat ja alkoholi, tupakka ja muut tuotteet, jotka on tarkoitettu myytäväksi matkustajille tai heidän kulutettavakseen lennon aikana rajoitettuina määrinä) ja muut pelkästään kansainvälisessä lentoliikenteessä käytettävän ilma-aluksen käyttöä tai huoltoa varten tarkoitetut tavarat on vastavuoroisuuden perusteella ja edellyttäen, että kyseiset varusteet ja tarvikkeet pysyvät ilma-aluksessa, vapautettu kaikista tuontirajoituksista, kiinteistö- ja pääomaveroista, tulleista, valmisteveroista, tarkastusmaksuista,

arvonlisäverosta ja muista vastaavista välillisistä veroista sekä muista kansallisten tai paikallisten viranomaisten tai unionin asettamista maksuista ja palkkioista.

2. Myös seuraavat tavarat on vapautettava vastavuoroisuuden perusteella 1 kohdassa tarkoitetuista veroista, tulleista ja maksuista:

- a) ilma-alukseen kohtuullisissa rajoissa otetut osapuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut ilma-aluksen varastot, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla silloinkin, kun näitä varastoja käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella;
- b) osapuolen alueelle tuodut maalaitteet ja varaosat (mukaan lukien moottorit), jotka on tarkoitettu toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä käytettävän ilma-aluksen huoltoa tai korjausta varten;
- c) osapuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut voiteluaineet ja tekniset kulutustarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla silloinkin, kun näitä varastoja käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella; ja
- d) osapuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut, osapuolten tullilainsäädännön mukaiset painotuotteet, joita on otettu ilma-alukseen tarkoituksena käyttää niitä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla silloinkin, kun näitä varastoja käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella.

3. Osapuolen lentoliikenteen harjoittajan käyttämässä ilma-aluksessa olevia vakiovarusteita tai siellä tavallisesti säilytettäviä 1 kohdassa tarkoitettuja varusteita, tarvikkeita ja varaosia saa purkaa toisen osapuolen alueella ainoastaan kyseisen osapuolen tulliviranomaisten luvalla, ja ne voidaan vaatia asetettaviksi mainittujen viranomaisten valvontaan siihen asti, kun ne viedään uudelleen maasta tai toimitetaan muulla tavoin pois sovellettavien määräysten mukaisesti.

4. Tässä artiklassa annettuja vapautuksia tulleista, kansallisista valmisteveroista ja vastaavista kansallisista maksuista sovelletaan myös tilanteissa, joissa yhden osapuolen lentoliikenteen harjoittaja on sopinut tai lentoliikenteen harjoittajat ovat sopineet toisen lentoliikenteen harjoittajan tai toisten lentoliikenteen harjoittajien kanssa 1 ja 2 kohdassa määritettyjen tavaroiden lainaamisesta tai siirtämisestä toisen osapuolen alueella edellyttäen, että kyseinen toinen osapuoli on myöntänyt samat vapautukset myös tälle toiselle lentoliikenteen harjoittajalle tai näille toisille lentoliikenteen harjoittajille.

5. Tämän osaston määräykset eivät estä kumpaakaan osapuolta määräämästä veroja, tulleja tai maksuja tavaroille, jotka on myyty muuhun tarkoitukseen kuin matkustajien kulutettavaksi ilma-aluksessa liikennöitäessä niiden alueella kahden sellaisen paikan välillä, joissa lentokoneeseen nouseminen tai siitä poistuminen on sallittua.

6. Osapuolen alueen kautta kulkevat matkatavarat ja rahti vapautetaan kaikista veroista, tulleista ja muista vastaavista maksuista.

7. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuja tarvikkeita ja varastoja voidaan edellyttää pidettävän toimivaltaisten viranomaisten valvonnassa.

8. Tämä osasto ei vaikuta Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden välillä voimassa olevien tulojen ja pääoman kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien yleissopimusten määräyksiin.

9. Vapautus tulleista, kansallisista valmisteveroista ja muista vastaavista kansallisista maksuista ei koske osapuolen lentoliikenteen harjoittajalle tai lentoliikenteen harjoittajille toisen osapuolen alueella tarjottujen palvelujen kustannuksiin perustuvia maksuja.

AIRTRN.15 artikla: Käyttömaksut

1. Osapuoli voi määrätä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajat suorittamaan käyttömaksun lennonvarmistuksen ja lennonjohdon käytöstä, mutta käyttömaksun tulee vastata kustannuksia eikä se saa olla syrjivä. Toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille määrättyjen käyttömaksujen ehtojen on joka tapauksessa oltava vähintään yhtä edulliset kuin mille tahansa muulle lentoliikenteen harjoittajalle vastaavassa tilanteessa myönnetyt edullisimmat ehdot.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että muut kuin 1 kohdassa mainitut toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajilta mahdollisesti perittävät käyttömaksut ovat oikeudenmukaisia, kohtuullisia, eivät epäoikeudenmukaisesti syrjiviä ja jakautuvat tasapuolisesti käyttäjäryhmien kesken, sanotun kuitenkaan rajoittamatta AIRTRN.13 artiklan [Kaupallinen lentotoiminta] 5 kohdan soveltamista. Toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille määrätty käyttömaksut saavat vastata, mutta eivät ylittää, lentoaseman, lentoasemaympäristön ja ilmailun turvaamiseen liittyvien tilojen ja palvelujen tarjoamisesta lentoasemalla tai lentoasemajärjestelmässä aiheutuneita kustannuksia kokonaisuudessaan. Tällaisiin maksuihin voi sisältyä kohtuullinen tuotto poistojen jälkeen. Tiloja ja palveluja, joiden käytöstä peritään maksuja, on tarjottava tehokkaasti ja taloudellisesti. Toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille määrättyjen käyttömaksujen ehtojen on joka tapauksessa oltava vähintään yhtä edulliset kuin mille tahansa muulle lentoliikenteen harjoittajalle vastaavassa tilanteessa myönnetyt edullisimmat ehdot.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa vahvistettujen periaatteiden asianmukaisen soveltamisen varmistamiseksi kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueen toimivaltaiset laskutusviranomaiset tai -elimet neuvottelevat kyseisiä palveluja ja tiloja käyttävien lentoliikenteen harjoittajien kanssa ja että toimivaltaiset laskutusviranomaiset tai -elimet ja lentoliikenteen harjoittajat vaihtavat keskenään tietoja tarpeen mukaan. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset laskutusviranomaiset antavat käyttäjille kohtuullisessa ajassa tietoa kaikista käyttömaksuihin kohdistuvista muutosehdotuksista, jotta ne voivat esittää näkemyksensä ennen muutosten tekemistä.

AIRTRN.16 artikla: Hinnat

1. Osapuolet sallivat lentoliikenteen harjoittajiensa määrittää hinnat vapaasti reilun kilpailun perusteella tämän osaston mukaisesti.

2. Osapuolet eivät saa pyytää hyväksyntää toistensa lentoliikenteen harjoittajien käyttämille hinnoille.

AIRTRN.17 artikla: Tilastotiedot

1. Osapuolet tekevät lentoliikenteen erityiskomiteassa yhteistyötä, jolla helpotetaan tilastotietojen vaihtoa liittyen tämän osaston mukaiseen lentoliikenteeseen.
2. Kumpikin osapuoli antaa pyynnöstä toiselle osapuolelle syrjimättömin perustein, siten kuin osapuolten kansallisissa laeissa ja määräyksissä säädetään, tämän osaston mukaista lentoliikennettä koskevat saatavilla olevat tilastotiedot, joita voidaan kohtuudella vaatia ja jotka eivät ole luottamuksellisia ja kaupallisesti arkaluonteisia.

AIRTRN.18 artikla: Ilmailun turvallisuus

1. Osapuolet korostavat pitävänsä tärkeänä tiivistä yhteistyötä ilmailun turvallisuuden alalla.
2. Toinen osapuoli ja sen ilmailuviranomaiset kelpuuttavat sellaiset toisen osapuolen tämän osaston mukaisen lentoliikenteen harjoittamista varten antamat ja hyväksymät lentokelpoisuustodistukset, pätevyystodistukset ja lupakirjat, jotka ovat edelleen voimassa, jos tällaiset todistukset ja lupakirjat on annettu tai hyväksytty vähintään yleissopimuksen mukaisten kansainvälisten standardien mukaisesti ja niitä noudattaen.
3. Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa pyytää neuvonpitoa toisen osapuolen noudattamista ja soveltamista ilmailun laitteistojä, ohjaamomiehistöä, ilma-aluksia ja lentotoimintaa koskevista turvallisuusvaatimuksista. Neuvonpidon on tapahduttava 30 päivän kuluessa pyynnöstä.
4. Jos osapuoli neuvottelujen jälkeen havaitsee, ettei toinen osapuoli 2 kohdassa mainituilla alueilla tosiasiallisesti täytä tai sovelia turvallisuusvaatimuksia, jotka vastaavat vähintään yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja tuona ajankohtana voimassa olevia vähimmäisvaatimuksia, kyseinen osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle havainnoistaan ja siitä, mitä tulisi tehdä, jotta vähimmäisvaatimuksia noudatettaisiin, ja toinen osapuoli ryhtyy tarvittaviin korjaaviin toimiin. Ellei osapuoli ryhdy asianmukaisiin toimiin 15 päivän tai sovitun muun ajan kuluessa, neuvotteluja pyytäneellä osapuolella on peruste kieltäytyä myöntämästä toisen osapuolen turvallisuusvalvonnan alaisuuteen kuuluvale lentoliikenteen harjoittajalle liikennöintilupaa tai teknisiä lupia, peruuttaa luvat kokonaan tai tilapäisesti, asettaa niille ehtoja tai rajoittaa niiden soveltamista taikka muuten kieltäytyä hyväksymästä tällaisen lentoliikenteen harjoittajan lentotoimintaa, peruuttaa lentotoiminta kokonaan tai tilapäisesti, asettaa sille ehtoja tai rajoittaa sen harjoittamista.
5. Osapuolen lentoliikenteen harjoittajan tai lentoliikenteen harjoittajien liikennöimälle taikka sen tai niiden puolesta leasing-sopimuksella liikennöitävälle ilma-alukselle voidaan tehdä asematasotarkastus sen ollessa toisen osapuolen alueella, jos tämä ei kohtuuttomasti viivästyä ilma-aluksen liikennöintiä.
6. Asematasotarkastus tai asematasotarkastusten sarja voi herättää
 - a) vakavia epäilyjä siitä, että ilma-alus tai sen lentotoiminta ei vastaa yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja tuona ajankohtana voimassa olevia vähimmäisvaatimuksia; tai
 - b) vakavia epäilyjä siitä, ettei yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja tuona ajankohtana voimassa olevia turvallisuusvaatimuksia tosiasiallisesti täytetä tai sovelleta.

Jos asematasotarkastuksen tai -tarkastukset suorittanut osapuoli toteaa a tai b alakohdassa tarkoitettuja vakavia epäilyjä, se ilmoittaa näistä havainnoistaan toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille, jotka vastaavat ilma-alusta liikennöivän lentoliikenteen harjoittajan

turvallisuusvalvonnasta, ja siitä, mitä tulisi tehdä, jotta vähimmäisvaatimuksia noudatettaisiin. Ellei asianmukaisiin korjaaviin toimiin ryhdytä 15 päivän tai sovitun muun ajan kuluessa, ensimmäiseksi mainitulla osapuolella on peruste kieltäytyä myöntämästä ilma-alusta liikennöivälle lentoliikenteen harjoittajalle liikennöintilupaa tai teknisiä lupia, peruuttaa luvat kokonaan tai tilapäisesti, asettaa niille ehtoja tai rajoittaa niiden soveltamista taikka muuten kieltäytyä hyväksymästä lentoliikenteen harjoittajan lentotoimintaa, peruuttaa lentotoiminta kokonaan tai tilapäisesti, asettaa sille ehtoja tai rajoittaa sen harjoittamista.

7. Jos pääsy osapuolen lentoliikenteen harjoittajan tai lentoliikenteen harjoittajien ilma-alukseen 5 kohdan mukaisen asematasotarkastuksen suorittamista varten evätään, toinen osapuoli voi tehdä sen johtopäätöksen, että on herännyt 6 kohdan mukainen vakava epäily, ja edetä 6 kohdan mukaisesti.

8. Kumpikin osapuoli pidättää oikeuden evätä liikennöintilupa tai tekniset luvat, peruuttaa ne kokonaan tai tilapäisesti taikka rajoittaa niitä tai muulla tavoin keskeyttää toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan tai lentoliikenteen harjoittajien lentotoiminta tai rajoittaa sitä, jos ensimmäinen osapuoli toteaa asematasotarkastuksen, asematasotarkastusten sarjan, asematasotarkastuksen suorittamista varten evätyn pääsyn, neuvottelujen tai jonkin muun perusteella, että lentoliikenteen harjoittajan toiminnan turvallisuus edellyttää välittömiä toimia. Tällaisia toimenpiteitä toteuttava osapuoli ilmoittaa tästä viipymättä toiselle osapuolelle ja esittää perustelut toimenpiteilleen.

9. Edellä 4, 6 tai 8 kohdan mukaisesti toteutetut osapuolen toimet on keskeytettävä heti, kun niille ei enää ole perusteita.

10. Kun osapuoli on ryhtynyt 4, 6 tai 8 kohdan mukaisiin toimiin, osapuoli voi riitatilanteessa käyttää INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] mukaista välimiesmenettelyä, ellei se ole aikaisemmin turvautunut INST.13 artiklan [Neuvottelut] mukaisiin neuvotteluihin. Välimieslautakunnan on käsiteltävä asia kiireellisenä siten kuin INST.19 artiklassa [Kiireellinen menettely] tarkoitetaan. Tuomioistuin voi kantajaosapuolen pyynnöstä ja ennen lopullisen päätöksen tekemistä määrätä sovellettavaksi väliaikaisia toimia, esimerkiksi muuttaa tämän artiklan mukaiset toimet, joihin kumpi tahansa osapuoli on ryhtynyt, tai keskeyttää ne.

AIRTRN.19 artikla: Ilmailun turvaaminen

1. Osapuolet antavat pyynnöstä toisilleen kaiken tarpeellisen avun siviili-ilma-alusten laittoman haltuunoton ja muiden sellaisten laittomien tekojen torjumiseksi, jotka vaarantavat tällaisten ilma-alusten, niiden matkustajien ja miehistön, lentoasemien ja lennonvarmistuksen turvallisuuden, sekä kaikkien muiden siviili-ilmailun turvaamiseen kohdistuvien uhkien torjumiseksi.

2. Osapuolet toimivat keskinäisissä suhteissaan ICAOn vahvistamien ilmailun turvaamista koskevien vaatimusten mukaisesti. Osapuolet edellyttävät, että niiden rekistereissä olevien ilma-alusten käyttäjät ja niiden alueella olevien lentoasemien pitäjät toimivat vähintään kyseisten ilmailun turvaamista koskevien vaatimusten mukaisesti. Kumpikin osapuoli ilmoittaa pyynnöstä toiselle osapuolelle kaikista lakiansa, määräystensä ja käytäntöjensä eroista suhteessa tässä kohdassa tarkoitettuihin ilmailun turvaamista koskeviin vaatimuksiin. Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa pyytää viipymättä käytäviä neuvotteluja tällaisista eroista keskustelemiseksi toisen osapuolen kanssa.

3. Osapuolet varmistavat, että niiden alueella toteutetaan tehokkaita toimenpiteitä siviili-ilmailun suojaamiseksi laittomilta teoilta, mukaan luettuna mutta ei yksinomaan matkustajien ja

heidän käsimatkatavaroidensa turvatarkastaminen, ruumassa kuljetettavien matkatavaroiden turvatarkastaminen, muiden kuin matkustajien turvatarkastaminen ja -valvonta, miehistö ja heidän mukanaan olevat tavarat mukaan luettuina, rahdin, postin, lennon aikana käytettävien tarvikkeiden ja lentoasematarvikkeiden turvatarkastaminen ja -valvonta sekä kulunvalvonta lentokenttäalueelle ja turva-alueille. Kumpikin osapuoli suostuu siihen, että ilma-alusten maahanpääsyyn, liikennöintiin tai maasta poistumiseen liittyviä toisen osapuolen turvatoimia koskevia määräyksiä on noudatettava.

4. Osapuolet pyrkivät tekemään mahdollisimman laajaa yhteistyötä ilmailun turvaamista koskevista asioista, vaihtamaan ja jakamaan tietoja uhista, haavoittuvuuksista ja riskeistä edellyttäen, että ne ovat yhteisesti sopineet turvallisuusluokiteltujen tietojen suojattua siirtoa, käyttöä, tallennusta ja hävittämistä koskevista asianmukaisista järjestelyistä, sekä keskustelemaan ja jakamaan tietoja parhaista käytännöistä, turvalaitteiden suorituskyky- ja havaitsemisvaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden seurannan parhaista käytännöistä ja tuloksista sekä kaikista muista osapuolten mahdollisesti esille tuomista aiheista. Osapuolet pyrkivät erityisesti kehittämään ja ylläpitämään teknisten asiantuntijoiden välisiä yhteistyöjärjestelyjä ilmailun turvaamista koskevien vaatimusten kehittämiseksi ja tunnustamiseksi, jotta voidaan helpottaa tällaista yhteistyötä, vähentää hallinnollista päällekkäisyyttä ja edistää uusien turva-aloitteiden ja -vaatimusten varhaista ilmoittamista ja niistä käytävää ennakkokeskustelua.

5. Kumikin osapuoli antaa pyynnöstä toisen osapuolen käyttöön tietoja ICAOn suorittamien auditointien tuloksista ja auditoidun valtion toteuttamista korjaustoimenpiteistä edellyttäen, että osapuolet ovat yhteisesti sopineet kyseisten tietojen suojattua siirtoa, käyttöä, tallennusta ja hävittämistä koskevista asianmukaisista järjestelyistä.

6. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä kumman tahansa osapuolen alueella suorittamiensa turvatoimien tarkastusten osalta ottamalla käyttöön hallinnolliset järjestelyt sisältäviä mekanismeja tällaisten turvatoimien tarkastusten tuloksia koskevien tietojen vastavuoroista vaihtamista varten. Osapuolet sopivat suhtautuvansa myönteisesti pyyntöihin, jotka koskevat osallistumista tarkkailijana toisen osapuolen tekemiin turvatoimien tarkastuksiin.

7. Osapuoli voi toteuttaa alueelleen pääsyä koskevia turvatoimia, jollei 9 kohdasta muuta johdu ja ottaen täysimääräisesti huomioon toisen osapuolen suvereniteetin ja sitä kunnioittaen. Kyseinen osapuoli ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon toisen osapuolen jo soveltamat turvatoimet ja toisen osapuolen niitä koskevat näkemykset. Kumpikin osapuoli tunnustaa, ettei tämän artiklan määräyksillä rajoiteta osapuolen oikeutta kieltää sellaisen lennon tai sellaisten lentojen pääsy alueelleen, jonka tai joiden se katsoo uhkaavan turvallisuuttaan.

8. Osapuoli voi toteuttaa kiireellisiä toimia vastatakseen turvatoimiin kohdistuvaan tiettyyn uhkaan. Tällaisista toimista on ilmoitettava välittömästi toiselle osapuolelle. Rajoittamatta tarvetta toteuttaa välittömiä ilmailun turvaamistoimia osapuolet vahvistavat, että harkitessaan turvatoimia osapuoli arvioi mahdolliset kielteiset vaikutukset kansainväliseen lentoliikenteeseen, ja ellei lainsäädäntö sitä rajoita, ottaa nämä vaikutukset huomioon määritellessään, mitkä toimenpiteet ovat tarpeen ja asianmukaisia turvaamisnäkökohtien käsittelemiseksi.

9. Osapuoli ei saa omalle alueelleen suuntautuvan lentoliikenteen osalta vaatia turvatoimien toteuttamista toisen osapuolen alueella. Jos osapuoli katsoo, että erityinen uhka edellyttää kiireellisesti väliaikaisten toimien toteuttamista toisen osapuolen alueella jo käytössä olevien toimien lisäksi, se ilmoittaa toiselle osapuolelle yksityiskohtaiset tiedot kyseisestä uhkasta ja ehdotetut toimet. Toinen osapuoli suhtautuu myönteisesti tällaiseen ehdotukseen, ja se voi

toteuttaa tarpeelliseksi katsomiaan lisätoimia. Tällaisten toimien on oltava oikeasuhteisia ja määräaikaisia.

10. Kun siviili-ilma-alukseen kohdistuu tai sitä uhkaa laiton haltuunotto tai ilma-aluksen turvallisuutta, sen matkustajia tai miehistöä, lentoasemia tai lennonvarmistuslaitteita kohtaan tapahtuu tai niitä uhkaa muu laitton teko, osapuolet avustavat toisiaan helpottamalla yhteydenpitoa ja toteuttamalla muita asianmukaisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on nopeasti ja turvallisesti saattaa päätökseen tällainen tapaus tai sen uhka.

11. Kumpikin osapuoli toteuttaa kaikki käytännössä toteutettavina pitämänsä toimenpiteet varmistaakseen, että ilma-alus, joka on otettu laittomasti haltuun tai joutunut jonkin muun laittoman teon kohteeksi ja on maassa osapuolen alueella, pidetään maassa, paitsi jos sen poistumisen salliminen on välttämätöntä ihmishenkien suojelemiseksi. Tällaisista toimenpiteistä päätetään mahdollisuuksien mukaan osapuolten välisten neuvottelujen pohjalta.

12. Kun osapuolella on perusteltu syy uskoa, että toinen osapuoli ei noudata tätä artiklaa, kyseinen osapuoli voi pyytää välittömiä neuvotteluja toisen osapuolen kanssa. Neuvottelut on aloitettava 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Ellei tyydyttävään sopimukseen päästä 15 päivän tai muun sovitun ajan kuluessa neuvottelupyynnön esittämisestä, neuvotteluja pyytäneellä osapuolella on oikeus ryhtyä toimiin kieltäytyäkseen myöntämästä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajalle tai lentoliikenteen harjoittajille liikennöintilupaa tai teknisiä lupia, peruuttaakseen luvat kokonaan tai tilapäisesti, asettaakseen niille ehtoja tai rajoittaakseen niiden soveltamista sen varmistamiseksi, että tätä artiklaa noudatetaan. Osapuoli voi toteuttaa tilapäisiä toimia ennen tässä kohdassa tarkoitetun 15 päivän määräajan päättymistä hätätilassa tai estääkseen sen, että tämän artiklan noudattamatta jättäminen jatkuu.

13. Kaikki 8 kohdan mukaisesti toteutetut toimet on keskeytettävä, jos kyseinen osapuoli katsoo, ettei toimea enää tarvita tai että se on korvattu muilla uhan lieventämistoimenpiteillä. Kaikkien 12 kohdan mukaisesti sovellettavien toimien toteuttaminen on keskeytettävä, kun toinen osapuoli noudattaa tämän artiklan määräyksiä. Jos toteutetaan toimia 8 tai 12 kohdan mukaisesti, ne voidaan keskeyttää osapuolten yhteisestä sopimuksesta.

14. Jos toimenpiteitä tai toimia on toteutettu 7, 8, 9 tai 12 kohdan mukaisesti, osapuoli voi turvautua kuudennen osan I osaston [Riitojenratkaisu] riitojenratkaisumääräyksiin. Välimieslautakunnan on käsiteltävä asia kiireellisenä siten kuin INST.19 artiklassa [Kiireellinen menettely] tarkoitetaan.

AIRTRN.20 artikla: Ilmaliikenteen hallinta

1. Osapuolet ja niiden asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset sekä lennonvarmistuspalvelun tarjoajat toimivat yhteistyössä keskenään lentoliikenteen turvallisuuden ja tehokkuuden parantamiseksi Euroopan alueella. Osapuolet pyrkivät parantamaan palveluntarjoajiensa välistä yhteentoimivuutta.

2. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä lennonvarmistuspalvelujen ja verkkotoimintojen suorituskykyä ja maksuja koskeissa asioissa optimoidakseen yleisen tehokkuuden, vähentääkseen kustannuksia, minimoidakseen ympäristövaikutuksia ja parantaakseen osapuolten olemassa olevien ilmaliikenteen hallintajärjestelmien välisten ilmaliikennevirtojen turvallisuutta ja kapasiteettia.

3. Osapuolet sopivat edistävänsä lennonvarmistuspalvelujen tarjoajiensa yhteistyötä lentotietojen vaihdossa ja liikennevirtojen koordinoinnissa lentojen tehokkuuden optimoimiseksi, jotta voidaan parantaa lentoliikenteen ennakoitavuutta, täsmällisyyttä ja palvelujen jatkuvuutta.

4. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ilmaliikenteen hallinnan modernisointia koskevissa ohjelmissaan tutkimus-, kehitys- ja käyttöönottoimet mukaan luettuina sekä edistävänsä osallistumista toistensa toteuttamiin validointi- ja esittelytoimiin yleisen yhteentoimivuuden varmistamiseksi.

AIRTRN.21 artikla: Lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuu

Osapuolet vahvistavat eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämisestä Montrealissa 28 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn yleissopimuksen (Montrealin yleissopimus) mukaiset velvollisuutensa.

AIRTRN.22 artikla: Kuluttajansuoja

1. Osapuolten yhteisenä tavoitteena on saavuttaa kuluttajansuojan korkea taso, ja ne tekevät tätä varten yhteistyötä.

2. Osapuolet varmistavat, että lentoliikenteessä toteutetaan kuluttajien etujen suojaamiseksi tehokkaita ja syrjimättömiä toimenpiteitä. Tällaisiin toimenpiteisiin on kuuluttava asianmukainen tiedonsaanti, avun antaminen myös vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille, takaisinmaksu ja tarvittaessa korvaus lennolle pääsyn epäämisen, peruuttamisen tai viivästymisen tapauksessa sekä tehokkaat valitusten käsittelymenettelyt.

3. Osapuolet neuvottelevat keskenään kaikista kuluttajansuojaan liittyvistä kysymyksistä, mukaan lukien niiden tältä osin suunnittelemaat toimenpiteet.

AIRTRN.23 artikla: Suhde muihin sopimuksiin

1. Tämä sopimus korvaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden väliset aiemmat sopimukset ja järjestelyt, jotka koskevat samaa asiaa kuin tämä osasto, siltä osin kuin niitä ei ole korvattu unionin lainsäädännöllä.

2. Yhdistynyt kuningaskunta ja jäsenvaltio eivät voi myöntää toisilleen muita oikeuksia, jotka liittyvät lentoliikenteeseen niiden omille alueille, omilta alueilta tai omilla alueilla, kuin tässä luvussa nimenomaisesti esitetyt oikeudet, jollei AIRTRN.3 artiklan [Liikenneoikeudet] 4 ja 9 kohdasta muuta johdu.

3. Jos osapuolet liittyvät johonkin monenväliseen sopimukseen tai hyväksyvät ICAOn tai jonkin muun kansainvälisen järjestön tekemän päätöksen, joka koskee tämän osaston soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä, ne ottavat asian esille lentoliikenteen erityiskomiteassa sen selvittämiseksi, olisiko tätä osastoa tarkistettava asian huomioon ottamiseksi.

4. Tämän osaston määräykset eivät vaikuta jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisten olemassa olevien ja tulevien sopimusten voimassaoloon ja soveltamiseen niiden suvereniteettiin kuuluvien sellaisten alueiden osalta, joita FINPROV.1 artikla [Alueellinen soveltamisala] ei kata.

5. Tämän osaston määräykset eivät vaikuta oikeuksiin, jotka Yhdistyneellä kuningaskunnalla ja jäsenvaltioilla on Pariisissa 30 päivänä huhtikuuta 1956 allekirjoitetun, Euroopan säännöllisen lentoliikenteen kaupallisia oikeuksia koskevan monenvälisen sopimuksen nojalla, siltä osin kuin kyseiset oikeudet ylittävät tässä osastossa määrättyt oikeudet.

AIRTRN.24 artikla: Keskeyttäminen ja voimassaolon päättyminen

1. Tämän osaston soveltaminen voidaan keskeyttää kokonaan tai osittain INST.24 artiklan [Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet] nojalla aikaisintaan Kansainvälisen ilmakuljetusliiton (IATA) sitä liikennekautta seuraavan liikennekauden ensimmäisestä päivästä lukien, jonka aikana keskeyttäminen on annettu tiedoksi.
2. Kun tämä sopimus irtisanotaan FINPROV.8 artiklan [Sopimuksen irtisanominen] nojalla tai kun tämän osaston soveltaminen lopetetaan AIRTRN.25 artiklan [Tämän osaston soveltamisen lopettaminen] tai OTH.10 artiklan [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] tai FISH.17 artiklan [Soveltamisen lopettaminen] nojalla, tämän osaston soveltamisalaan kuuluvia asioita koskevien määräysten soveltamista jatketaan FINPROV.8 artiklassa [Sopimuksen irtisanominen] tai AIRTRN.25 artiklassa [Tämän osaston soveltamisen lopettaminen] tai OTH.10 artiklassa [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] tai FISH.17 artiklassa [Soveltamisen lopettaminen] tarkoitetun päättymispäivän jälkeen kyseisenä päivänä meneillään olevan IATAn liikennekauden loppuun saakka.
3. Osapuoli, joka keskeyttää tämän osaston soveltamisen kokonaan tai osittain tai irtisanoo tämän sopimuksen tai lopettaa tämän osaston soveltamisen, ilmoittaa asiasta ICAO:lle.

AIRTRN.25 artikla: Tämän osaston soveltamisen lopettaminen

Kukin osapuoli voi milloin tahansa lopettaa tämän osaston soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse, sanotun kuitenkin rajoittamatta FINPROV.8 artiklan [Sopimuksen irtisanominen], OTH.10 artiklan [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] ja FISH.17 artiklan [Soveltamisen lopettaminen] soveltamista. Tällöin tämän osaston voimassaolo päättyy ilmoittamispäivää seuraavan yhdeksännen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

AIRTRN.26 artikla: Sopimuksen rekisteröinti

Tämä sopimus ja siihen tehtävät muutokset siltä osin, kuin ne ovat merkityksellisiä, rekisteröidään ICAO:ssa yleissopimuksen 83 artiklan mukaisesti.

II OSASTO: ILMAILUN TURVALLISUUS

AVSAF.1 artikla: Tavoitteet

Tämän osaston tavoitteena on

- (a) mahdollistaa molempien osapuolten toimivaltaisten viranomaisten tai hyväksytyjen organisaatioiden tekemien vaatimustenmukaisuustoteamusten ja niiden antamien todistusten vastavuoroinen hyväksyminen tämän osaston liitteiden mukaisesti;
- (b) edistää yhteistyötä korkeatasoisen siviili-ilmailun turvallisuuden ja ympäristövaatimusten mukaisuuden saavuttamiseksi;
- (c) edistää siviili-ilmailuteollisuuden monikansallista ulottuvuutta;
- (d) edistää ja helpottaa siviili-ilmailutuotteiden ja -palvelujen vapaata liikkumista.

AVSAF.2 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'hyväksytyllä organisaatiolla' oikeushenkilöä, joka on kumman tahansa osapuolen toimivaltaisen viranomaisen sertifioima käyttämään tämän osaston soveltamisalaan kuuluviin asioihin liittyviä oikeuksia;
- (b) 'todistuksella' mitä tahansa hyväksyntää, lupakirjaa tai muuta asiakirjaa, joka on annettu tunnustuksena siitä, että siviili-ilmailutuote, organisaatio taikka oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö täyttää osapuolten lakien ja määräysten mukaiset sovellettavat vaatimukset;
- (c) 'siviili-ilmailutuotteella' siviili-ilma-alusta, ilma-aluksen moottoria tai potkuria taikka niihin asennettua tai asennettavaa osakokoonpanoa, laitetta, osaa tai komponenttia;
- (d) 'toimivaltaisella viranomaisella' siviili-ilmailun turvallisuudesta vastaavaa Euroopan unionin tai valtion viranomaista tai elintä, jonka osapuoli on nimennyt tämän osaston soveltamiseksi suorittamaan seuraavia tehtäviä:
 - (i) arvioimaan, täyttävätkö sen valvontavastuulle kuuluvat siviili-ilmailutuotteet, organisaatiot, laitokset, toiminnot ja palvelut kyseisen osapuolen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten sovellettavat vaatimukset;
 - (ii) seuraamaan sitä, että ne täyttävät jatkuvasti kyseiset vaatimukset; ja
 - (iii) toteuttamaan täytäntöönpanon valvontatoimia, joilla varmistetaan, että ne täyttävät kyseiset vaatimukset;
- (e) 'vaatimustenmukaisuustoteamuksilla' osapuolen laeissa ja määräyksissä vahvistettujen sovellettavien vaatimusten noudattamisen määrittämistä, joka on tulosta sellaisista toimista kuin testaus, tarkastukset, hyväksynnit ja seuranta;
- (f) 'seurannalla' osapuolen toimivaltaisen viranomaisen suorittamaa jatkuvaa valvontaa kyseisen osapuolen laeissa ja määräyksissä vahvistettujen sovellettavien vaatimusten jatkuvan noudattamisen määrittämiseksi;

- (g) 'teknisellä virastolla' Euroopan unionin osalta Euroopan unionin lentoturvallisuusvirastoa, jäljempänä 'EASA', tai sen seuraajaa, ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta Yhdistyneen kuningaskunnan siviili-ilmailuviranomaista, jäljempänä 'CAA', tai sen seuraajaa; ja
- (h) 'yleissopimuksella' Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettua kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimusta, mukaan lukien:
 - (i) kaikki yleissopimuksen muutokset, jotka ovat tulleet voimaan yleissopimuksen 94 artiklan a kohdan mukaisesti ja jotka sekä Yhdistynyt kuningaskunta sekä käsiteltävänä olevan kysymyksen kannalta asiaankuuluvat jäsenvaltiot ovat ratifioineet; ja
 - (ii) kaikki yleissopimuksen 90 artiklan mukaisesti hyväksytyt yleissopimuksen liitteet tai niiden muutokset sillä edellytyksellä, että liitteet tai muutokset ovat voimassa sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa että yhdessä tai useammassa asiaankuuluvassa jäsenvaltiossa ja että ne ovat käsiteltävänä olevan kysymyksen kannalta olennaisia.

AVSAF.3 artikla: Soveltamisala ja täytäntöönpano

1. Osapuolet voivat tehdä yhteistyötä seuraavilla aloilla:
 - (a) siviili-ilmailutuotteiden lentokelpoisuustodistukset ja lentokelpoisuuden seuranta;
 - (b) siviili-ilmailutuotteiden ympäristötestaus ja -hyväksyntä;
 - (c) suunnittelu- ja tuotantotodistukset ja suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden seuranta;
 - (d) huolto-organisaatioiden todistukset ja huolto-organisaatioiden seuranta;
 - (e) henkilöstön lupakirjat ja koulutus;
 - (f) lentosimulaattorien arviointi hyväksyntää varten;
 - (g) lentotoiminta;
 - (h) ilmaliikenteen hallinta ja lennonvarmistuspalvelut; ja
 - (i) muut ilmailun turvallisuuteen liittyvät alat, joihin sovelletaan yleissopimuksen liitteitä.
2. Tämän osaston soveltamisala määritellään liitteissä, jotka koskevat kutakin 1 kohdassa vahvistettua yhteistyöalaa.
3. Ilmailun turvallisuuden erityiskomitea voi hyväksyä 2 kohdassa tarkoitettuja liitteitä vain, jos molemmat osapuolet ovat vahvistaneet, että vastapuolen siviili-ilmailun normit, säännöt, käytännöt, menetelmät ja järjestelmät varmistavat riittävän samankaltaisen turvallisuustason, jotta sen toimivaltaisten viranomaisten tai asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen hyväksymien organisaatioiden tekemät vaatimustenmukaisuustoteamukset ja niiden antamat todistukset voidaan hyväksyä.
4. Kussakin 2 kohdassa tarkoitettussa liitteessä kuvataan vaatimustenmukaisuustoteamusten ja todistusten vastavuoroisen hyväksymisen ehdot, edellytykset ja menettelyt sekä tarvittaessa siirtymäjärjestelyt.

5. Tekniset virastot voivat laatia täytäntöönpanomenettelyjä kullekin yksittäiselle liitteelle. Osapuolten siviili-ilmailun normien, sääntöjen, käytäntöjen, menetelmien ja järjestelmien teknisiä eroja käsitellään 2 kohdassa tarkoitetuissa liitteissä ja täytäntöönpanomenettelyissä.

AVSAF.4 artikla: Yleiset velvollisuudet

1. Kumpikin osapuoli hyväksyy toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten tai hyväksytyjen organisaatioiden vaatimustenmukaisuustoteamukset ja todistukset AVSAF.3 artiklan [Soveltamisala ja täytäntöönpano] 2 kohdassa tarkoitetuissa liitteissä esitettyjen ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

2. Mikään tässä osastossa ei tarkoita osapuolten normien tai teknisten määräysten vastavuoroista hyväksymistä.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset säilyttävät valmiutensa ja täyttävät tämän osaston mukaiset velvollisuutensa.

AVSAF.5 artikla: Sääntelyvallan säilyttäminen

Minkään tässä osastossa ei voida tulkita rajoittavan osapuolen toimivaltaa määrittää lainsäädäntö-, sääntely- ja hallintotoimenpiteillään se suojan taso, jota se pitää asianmukaisena turvallisuuden ja ympäristön kannalta.

AVSAF.6 artikla: Suojatoimenpiteet

1. Kumpi tahansa osapuoli voi toteuttaa kaikki asianmukaiset ja välittömät toimenpiteet, jos se katsoo, että on olemassa kohtuullinen riski, että jokin tämän osaston soveltamisalaan kuuluva siviili-ilmailutuote, -palvelu tai -toiminta voi vaarantaa turvallisuuden tai ympäristön, olla sen lainsäädäntö-, sääntely- tai hallintotoimenpiteiden vastainen tai olla muulla tavoin jonkin tämän osaston sovellettavan liitteen soveltamisalaan kuuluvan vaatimuksen vastainen.

2. Jos jompikumpi osapuoli toteuttaa toimenpiteitä 1 kohdan nojalla, se on ilmoittaa tästä kirjallisesti toiselle osapuolelle 15 työpäivän kuluessa toimenpiteiden toteuttamisesta ja perustelee toimenpiteet.

AVSAF.7 artikla: Yhteydenpito

1. Osapuolet nimeävät ja ilmoittavat toisilleen yhteysviranomaisen tämän osaston täytäntöönpanoon liittyvää yhteydenpitoa varten. Kaikki yhteydenpito käydään englannin kielellä.

2. Osapuolet toimittavat toisilleen toimivaltaisten viranomaisten luettelon ja sen jälkeen päivitetyn luettelon aina tarvittaessa.

AVSAF.8 artikla: Avoimuus, sääntely-yhteistyö ja keskinäinen avunanto

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toinen osapuoli pidetään ajan tasalla sen tähän osastoon liittyvistä laeista ja määräyksistä sekä kyseisiin lakeihin ja määräyksiin tehdyistä merkittävistä muutoksista.

2. Osapuolet ilmoittavat mahdollisuuksien mukaan toisilleen merkittävistä muutoksista, joita ehdotetaan niiden asiaan kuuluviin lakeihin, määräyksiin, normeihin ja vaatimuksiin sekä todistusten antamisjärjestelmiin siltä osin kuin nämä muutokset voivat vaikuttaa tähän osastoon. Niiden on

tarjottava mahdollisuuksien mukaan toisilleen tilaisuus kommentoida tällaisia muutoksia ja otettava nämä kommentit asianmukaisesti huomioon.

3. Erityisten turvallisuuskysymysten tutkimiseksi ja ratkaisemiseksi kummankin osapuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuuden osallistua tarkkailijoina toistensa valvontatoimiin asiaan sovellettavassa tämän osaston liitteessä esitetyn mukaisesti.

4. Seuranta ja tarkastuksia varten kummankin osapuolen toimivaltaiset viranomaiset avustavat tarvittaessa toisen osapuolen toimivaltaisia viranomaisia, jotta näillä olisi esteetön pääsy osapuolen valvontavastuulle kuuluviin säänneltyihin yhteisöihin.

5. Sen varmistamiseksi, että kumpikin osapuoli voi jatkuvasti luottaa toisen osapuolen vaatimustenmukaisuuden toteamisprosesseihin, kumpikin tekninen virasto voi osallistua tarkkailijana toisen valvontatoimiin tämän osaston liitteissä esitettyjä menettelyjä noudattaen. Osallistuminen ei merkitse järjestelmällistä osallistumista toisen osapuolen valvontatoimiin.

AVSAF.9 artikla: Turvallisuustietojen vaihto

Rajoittamatta AVSAF.11 artiklan [Datan ja tiedon luottamuksellisuus ja suojaaminen] soveltamista ja jollei niiden sovellettavasta lainsäädännöstä muuta johdu, osapuolet

- (a) antavat toisilleen pyynnöstä ja hyvissä ajoin teknisillä virastoillaan olevat tiedot onnettomuuksista tai vakavista vaaratilanteista tai poikkeamista, jotka liittyvät tämän osaston liitteiden soveltamisalaan kuuluviin siviili-ilmailutuotteisiin, -palveluihin tai -toimintaan; ja
- (b) vaihtavat muita turvallisuustietoja sen mukaan, mitä tekniset virastot sopivat.

AVSAF.10 artikla: Yhteistyö täytäntöönpanon valvonnassa

Osapuolet tarjoavat, jollei sovellettavista laeista ja määräyksistä muuta johdu, pyynnöstä ja edellyttäen, että käytettävissä on tarvittavat resurssit, teknisten virastojensa tai toimivaltaisten viranomaistensa välityksellä keskinäistä yhteistyötä ja apua tutkinnassa tai täytäntöönpanon valvontamenettelyissä, jotka koskevat tämän osaston soveltamisalaan kuuluvien lakien ja määräysten väitettyjä tai epäiltyjä rikkomisia. Lisäksi kumpikin osapuoli ilmoittaa viipymättä toiselle osapuolelle tutkinnasta, jos se koskee yhteistä etua.

AVSAF.11 artikla: Datan ja tiedon luottamuksellisuus ja suojaaminen

1. Kumpikin osapuoli säilyttää toiselta osapuolelta tämän osaston nojalla saamansa datan ja tiedon luottamuksellisuuden omien lakiansa ja määräystensä mukaisesti. Vastaanottava osapuoli saa käyttää tällaista dataa ja tietoa ainoastaan tämän osaston mukaisiin tarkoituksiin.

2. Jollei osapuolten laeista ja määräyksistä muuta johdu, osapuolet eivät erityisesti saa luovuttaa kolmannelle osapuolelle, myöskään yleisesti saataville, eivätkä antaa toimivaltaisille viranomaisilleen lupaa luovuttaa kolmannelle osapuolelle, myöskään yleisesti saataville, toiselta osapuolelta tämän osaston nojalla saamaansa dataa ja tietoa, joka koskee liikesalaisuuksia, teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamia tietoja, luottamuksellisia liike- tai rahoitustietoja, omistusoikeuden suojaamaa dataa tai keskeneräiseen tutkintaan liittyviä tietoja. Tällaista dataa ja tietoa on näin ollen pidettävä luottamuksellisena.

3. Kun osapuoli tai osapuolen toimivaltainen viranomainen antaa dataa tai tietoa toiselle osapuolelle tai toisen osapuolen toimivaltaiselle viranomaiselle, se voi yksilöidä datan ja tiedot, joita se pitää luottamuksellisina ja joita ei saa luovuttaa. Tällaisessa tapauksessa osapuolen tai sen toimivaltaisen viranomaisen on selkeästi merkittävä tällainen data tai tieto luottamukselliseksi.

4. Jos osapuoli on eri mieltä luottamuksellisuudesta, jonka toinen osapuoli tai tämän toimivaltainen viranomainen on yksilöinyt 3 kohdan mukaisesti, eri mieltä oleva osapuoli voi pyytää neuvotteluja toisen osapuolen kanssa asian käsittelemiseksi.

5. Kummankin osapuolen on toteutettava kaikki kohtuulliset varotoimenpiteet, jotka ovat tarpeen tämän osaston nojalla saadun datan ja tiedon suojaamiseksi luvattomalta luovuttamiselta.

6. Datan ja tietojen vastaanottaminen toiselta osapuolelta tämän osaston nojalla ei anna vastaanottavalle osapuolelle omistusoikeuksia tällaiseen dataan ja tietoon.

AVSAF.12 artikla: Tämän luvun liitteiden hyväksyminen ja muuttaminen

Ilmailun turvallisuuden erityiskomitea voi muuttaa tämän osaston LIITETTÄ AVSAF-1 [Lentokelpoisuus ja ympäristöhyväksyntä], hyväksyä tai muuttaa AVSAF.3 artiklan [Soveltamisala ja täytäntöönpano] 2 kohdan mukaisia liitteitä ja kumota minkä tahansa liitteen.

AVSAF.13 artikla: Kustannusten periminen

Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että kaikki maksut, joita osapuoli tai sen tekninen virasto perii oikeushenkilöiltä tai luonnollisilta henkilöiltä, joiden toimintaan sovelletaan tätä osastoa, ovat oikeudenmukaisia ja kohtuullisia sekä vastaavat tarjottuja palveluja eivätkä muodosta estettä kaupalle.

AVSAF.14 artikla: Muut sopimukset ja aiemmat järjestelyt

1. Tämän sopimuksen tullessa voimaan tämä osasto korvaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden kahdenväliset ilmailun turvallisuutta koskevat sopimukset tai järjestelyt kaikkien AVSAF.3 artiklan [Soveltamisala ja täytäntöönpano] mukaisesti täytäntöönpanojen tämän luvun soveltamisalaan kuuluvien asioiden osalta.

2. Teknisten virastojen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet muuttaakseen tai tilanteen mukaan irtisanoakseen niiden väliset aiemmat järjestelyt.

3. Jollei 1 ja 2 kohdasta muuta johdu, tämän osaston määräykset eivät vaikuta muista kansainvälistä sopimuksista johtuviin osapuolten oikeuksiin eivätkä velvoitteisiin.

AVSAF.15 artikla: Vastavuoroista hyväksymistä koskevien velvoitteiden keskeyttäminen

1. Osapuolella on oikeus keskeyttää kokonaan tai osittain AVSAF.4 artiklan [Yleiset velvollisuudet] 1 kohdan mukaisten hyväksyntävelvoitteidensa noudattaminen, jos toinen osapuoli olennaisesti rikkoo tämän osaston mukaisia velvoitteitaan.

2. Ennen kuin osapuoli käyttää oikeuttaan keskeyttää hyväksyntävelvoitteidensa noudattaminen, sen on pyydettävä neuvotteluja toisen osapuolen korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Neuvottelujen aikana osapuolet tarkastelevat tarvittaessa keskeytyksen vaikutuksia.

3. Tämän artiklan mukaisia oikeuksia käytetään ainoastaan silloin, jos toinen osapuoli ei toteuta korjaavia toimenpiteitä kohtuullisen ajan kuluessa neuvotteluista. Jos osapuoli käyttää tämän artiklan mukaista oikeutta, se ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti aikomuksestaan keskeyttää hyväksyntävelvoitteiden noudattaminen ja toimittaa yksityiskohtaiset tiedot keskeyttämisen syistä.

4. Keskeytys tulee voimaan 30 päivän kuluttua ilmoituspäivästä, jollei keskeytyksen aloittanut osapuoli ennen tämän määräajan päättymistä ilmoita kirjallisesti toiselle osapuolelle peruuttavansa ilmoituksensa.

5. Tällainen keskeytys ei vaikuta toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten tai hyväksytyjen organisaatioiden ennen keskeytyksen voimaantuloa antamien vaatimustenmukaisuustoteamusten ja todistusten voimassaoloon. Voimaantullut keskeytys voidaan peruuttaa välittömästi osapuolten välisellä asiaa koskevien diplomaattisten noottien vaihdolla.

AVSAF.16 artikla: Tämän osaston soveltamisen lopettaminen

Kukin osapuoli voi milloin tahansa lopettaa tämän osaston soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse, sanotun kuitenkaan rajoittamatta FINPROV.8 artiklan [Sopimuksen irtisanominen], OTH.10 artiklan [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] ja FISH.17 artiklan [Soveltamisen lopettaminen] soveltamista. Tällöin tämän osaston voimassaolo päättyy ilmoittamispäivää seuraavan yhdeksännen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

KOLMAS OTSAKE: TIELIIKENNE

I OSASTO: TIELIIKENTEEEN TAVARANKULJETUKSET

ROAD.1 artikla: Tavoite

1. Tämän osaston tavoitteena on varmistaa tieliikenteen tavarankuljetusten osalta jatkuvat yhteydet osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä ja vahvistaa kyseiseen kuljetukseen sovellettavat säännöt.
2. Osapuolet sopivat olevansa toteuttamatta syrjiviä toimenpiteitä tätä osastoa soveltaessaan.
3. Tämän osaston määräykset eivät vaikuta osapuolen alueelle sijoittautuneen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan kyseisellä alueella harjoittamaan tavarankuljetukseen.

ROAD.2 artikla: Soveltamisala

1. Tätä osastoa sovelletaan tieliikenteen tavarankuljetukseen, jota harjoitetaan kaupallisessa tarkoituksessa osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueilla, rajoittamatta kansainvälisen liikennefoorumin vahvistamien sääntöjen soveltamista.
2. Tieliikenteen tavarankuljetus, josta ei saada suoraa tai välillistä korvausta ja joka ei tuota suoraa tai välillistä tuloa ajoneuvon kuljettajalle tai muille ja jolla ei ole yhteyttä ammatilliseen toimintaan, on katsottava ei-kaupalliseksi tavarankuljetukseksi.

ROAD.3 artikla: Määritelmät

Toisen osan [Palvelut ja Investoinnit] yksi otsakkeen II osaston ensimmäisen luvun SERVIN 1.2 [Määritelmät] artiklassa esitettyjen määritelmien lisäksi tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'ajoneuvolla' moottoriajoneuvoa, joka on rekisteröity jommankumman osapuolen alueella, tai ajoneuvoyhdistelmää, josta vetoauto on rekisteröity jommankumman osapuolen alueella ja jota käytetään yksinomaan tavarankuljetukseen;
- (b) 'maanteiden tavaraliikenteen harjoittajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ajoneuvon avulla tavarankuljetusta kaupallisessa tarkoituksessa;
- (c) 'osapuolen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajalla' maanteiden tavaraliikenteen harjoittajaa, joka on osapuolen alueelle sijoittautunut oikeushenkilö tai osapuolen luonnollinen henkilö;
- (d) 'sijoittautumisosapuolella' osapuolta, johon maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja on sijoittautunut;
- (e) 'kuljettajalla' ketä tahansa henkilöä, joka kuljettaa ajoneuvoa lyhyenkin ajan tai jonka tehtäviin kuuluu olla ajoneuvossa matkustajana ollakseen tarvittaessa käytettävissä ajoneuvon kuljettamiseen;
- (f) 'kauttakululla' ajoa ajoneuvolla jommankumman osapuolen alueen kautta ilman tavaroiden kuormausta tai kuorman purkamista;
- (g) 'sääntelytoimenpiteillä'

(i) unionin osalta:

- (A) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimuksen) 288 artiklan mukaisia asetuksia ja direktiivejä; ja
- (B) SEUT-sopimuksen 290 ja 291 artiklan mukaisia täytäntöönpanosäädöksiä ja delegoituja säädöksiä; ja

ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta:

- (A) primäärilainsäädäntöä; ja
- (B) sekundäärilainsäädäntöä.

ROAD.4 artikla: Tavarankuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueella

1. Jos 2 kohdan edellytykset täyttyvät, osapuolen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat voivat suorittaa

- (a) ajoneuvolla kuormattuna ajettavia matkoja sijoittautumisosapuolen alueelta toisen osapuolen alueelle ja päinvastoin joko kulkemalla kolmannen maan alueen kautta tai ilman tällaista kauttakulkua;
- (b) ajoneuvolla kuormattuna ajettavia matkoja sijoittautumisosapuolen alueelta saman osapuolen alueelle kulkemalla toisen osapuolen alueen kautta;
- (c) ajoneuvolla kuormattuna ajettavia matkoja sijoittautumisosapuolen alueelle tai alueelta kulkemalla toisen osapuolen alueen kautta;
- (d) ajoneuvolla tyhjänä ajettavia matkoja a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen matkojen yhteydessä.

2. Osapuolen maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja saa suorittaa 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuksen vain, jos

- (a) sillä on ROAD.5 [Liikenteenharjoittajia koskevat vaatimukset] artiklan mukaisesti myönnetty liikennelupa lukuun ottamatta ROAD.6 [Liikennelupavaatimusta koskevat poikkeukset] artiklassa tarkoitettuja tapauksia; ja
- (b) matkan ajavat kuljettajat, joilla on ROAD.7 [Kuljettajia koskevat vaatimukset] artiklan 1 kohdan mukainen ammattipätevyytodistus.

3. Tämän artiklan 6 kohtaa noudattaen ja jos 2 kohdan edellytykset täyttyvät, Yhdistyneen kuningaskunnan maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat saavat suorittaa yhdestä jäsenvaltiosta toiseen enintään kaksi kuormattuna ajettavaa matkaa palaamatta Yhdistyneen kuningaskunnan alueelle, edellyttäen että näitä matkoja edelsi 1 kohdan a alakohdan nojalla sallittu matka Yhdistyneen kuningaskunnan alueelta.

4. Sen estämättä, mitä 5 kohdassa määrätään, 6 kohtaa noudattaen ja edellyttäen, että 2 kohdan edellytykset täyttyvät, Yhdistyneen kuningaskunnan maanteiden tavaraliikenteen

harjoittajat voivat suorittaa yhden kuormattuna ajettavan matkan jäsenvaltion alueella sillä edellytyksellä, että

- (a) kuljetusta edelsi 1 kohdan a alakohdan nojalla sallittu matka Yhdistyneen kuningaskunnan alueelta; ja
- (b) kuljetus suoritetaan seitsemän vuorokauden kuluessa siitä, kun a alakohdassa tarkoitettulla matkalla kuljetetut tavarat on purettu jäsenvaltion alueella.

5. Jäljempänä olevaa 6 kohtaa noudattaen ja edellyttäen, että 2 kohdan edellytykset täyttyvät, Pohjois-Irlantiin sijoittautuneet Yhdistyneen kuningaskunnan maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat voivat suorittaa Irlannin alueella enintään kaksi kuormattuna ajettavaa matkaa edellyttäen, että

- (a) kuljetuksia edelsi 1 kohdan a alakohdan nojalla sallittu matka Pohjois-Irlannin alueelta; ja
- (b) kuljetukset suoritetaan seitsemän vuorokauden kuluessa siitä, kun a alakohdassa tarkoitettulla matkalla kuljetetut tavarat on purettu Irlannin alueella.

6. Yhdistyneen kuningaskunnan maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat saavat suorittaa 3, 4 ja 5 kohdan nojalla ainoastaan enintään kaksi matkaa unionin alueella ennen Yhdistyneen kuningaskunnan alueelle palaamista.

7. Edellyttäen, että 2 kohdan edellytykset täyttyvät, unionin maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat voivat suorittaa Yhdistyneen kuningaskunnan alueella enintään kaksi kuormattuna ajettavaa matkaa edellyttäen, että

- (a) kuljetuksia edelsi 1 kohdan a alakohdan nojalla sallittu matka unionin alueelta; ja
- (b) kuljetukset suoritetaan seitsemän vuorokauden kuluessa siitä, kun a alakohdassa tarkoitettulla matkalla kuljetetut tavarat on purettu Yhdistyneen kuningaskunnan alueella.

ROAD.5 artikla: Liikenteenharjoittajia koskevat vaatimukset

1. ROAD.4 [Tavarankuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueella] artiklassa tarkoitetun matkan suorittavalla osapuolen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajalla on oltava tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti myönnetty voimassa oleva liikennelupa.

2. Liikennelupa myönnetään osapuolten lainsäädännön mukaisesti vain niille maanteiden tavaraliikenteen harjoittajille, jotka täyttävät liitteessä ROAD-1 olevan A osan 1 jaksossa asetetut vaatimukset, jotka koskevat maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattiin pääsyä ja tämän ammatin harjoittamista.

3. Ajoneuvossa on säilytettävä oikeaksi todistettu jäljennös liikenneluvasta ja se on esitettävä kummankin osapuolen valtuuttaman tarkastusviranomaisen pyynnöstä. Liikenneluvan ja oikeaksi todistettujen jäljennösten on oltava jommankumman liitteessä ROAD-1 olevan A osan lisäyksessä ROAD.A.1.3 olevan mallin mukaisia; lisäyksessä määritellään myös luvan käyttöedellytykset. Luvassa on oltava ainakin kaksi liitteessä ROAD-1 olevan A osan lisäyksessä ROAD.A.1.4 lueteltua turvaominaisuutta.

4. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien on täytettävä liitteessä ROAD-1 olevan A osan 2 jaksossa vahvistetut vaatimukset, jotka koskevat kuljettajien lähettämiseen liittyviä vaatimuksia ROAD.4 [Tavarankuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueella] artiklan 3–7 kohdassa tarkoitettuja matkoja suoritettaessa.

ROAD.6 artikla: Liikennelupavaatimusta koskevat poikkeukset

Seuraavat tavarankuljetukset ja niihin liittyvä ajoneuvojen kuljettaminen tyhjänä voidaan suorittaa ilman ROAD.5 [Liikenteenharjoittajia koskevat vaatimukset] artiklassa tarkoitettua voimassa olevaa liikennelupaa:

- (a) osana yleispalvelua harjoitettava postinkuljetus;
- (b) vahingoittuneiden tai rikkoutuneiden ajoneuvojen kuljetus;
- (c) helmikuun 20 päivään 2022 saakka tavarankuljetus moottoriajoneuvoilla, joiden sallittu kokonaismassa, perävaunut mukaan lukien, on enintään 3,5 tonnia;
- (d) helmikuun 21 päivästä 2022 alkaen tavarankuljetus moottoriajoneuvoilla, joiden sallittu kokonaismassa, perävaunut mukaan lukien, on enintään 2,5 tonnia;
- (e) lääkkeiden, lääkinnällisten välineiden ja laitteiden sekä muiden kiireiseen lääkinnälliseen apuun tarvittavien välineiden kuljetus, erityisesti luonnonmullistusten ja humanitaarisen avun yhteydessä;
- (f) tavarankuljetus ajoneuvolla edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - (i) kuljetettavat tavarat kuuluvat maanteiden tavaraliikenteen harjoittajalle tai tavaraliikenteen harjoittaja on myynyt, ostanut, antanut tai ottanut vuokralle, valmistanut, louhinut tai erottanut, jalostanut tai korjannut ne;
 - (ii) kuljetuksen tarkoituksena on tavaroiden kuljettaminen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan tiloihin tai tavaraliikenteen harjoittajan tiloista taikka niiden siirtäminen joko tavaraliikenteen harjoittajan toimipaikan sisällä tai tavaraliikenteen harjoittajan omia tarpeita varten sen ulkopuolella;
 - (iii) kuljetuksessa käytettävien ajoneuvojen kuljettajina toimii maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan henkilöstö tai sen käyttöön sopimuksen perusteella asetettu henkilöstö;
 - (iv) kuljetuksessa käytettävät ajoneuvot kuuluvat maanteiden tavaraliikenteen harjoittajalle tai ovat tämän lykkäävin ehdoin ostamia tai tämän vuokraamia; ja
 - (v) tällainen kuljetus on ainoastaan toissijainen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan kokonaistoimintaan nähden;
- (g) tavarankuljetus moottoriajoneuvoilla, joiden suurin sallittu nopeus on 40 km/h.

ROAD.7 artikla: Kuljettajia koskevat vaatimukset

1. Kun kuljettajat suorittavat ajoneuvoilla ROAD.4 [Tavarankuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueella] artiklassa tarkoitettuja matkoja,
 - (a) heillä on oltava liitteessä ROAD-1 olevan B osan 1 jakson mukaisesti myönnetty ammattipätevyystodistus; ja
 - (b) heidän on noudatettava sääntöjä, jotka koskevat ajo- ja työaikoja, lepoaikoja, taukoja ja ajopiirtureiden käyttöä liitteessä ROAD-1 olevan B osan 2, 3 ja 4 jakson mukaisesti.
2. Osittain osapuolten alueen ulkopuolella suoritettaviin kansainvälisiin maantiekuljetuksiin sovelletaan koko kuljetuksen kattavasti 1 kohdan b alakohdan sijasta Genevessä 1 päivänä heinäkuuta 1970 tehtyä eurooppalaista sopimusta kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä (AETR).

ROAD.8 artikla: Ajoneuvoja koskevat vaatimukset

1. Osapuoli ei saa kieltää eikä rajoittaa alueensa käyttöä ajoneuvolta, joka suorittaa ROAD.4 [Tavarankuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueella] artiklassa tarkoitettua matkaa, jos ajoneuvo täyttää liitteessä ROAD-1 olevan C osan 1 jaksossa asetetut vaatimukset.
2. ROAD.4 [Tavarankuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueella] artiklassa tarkoitettuja matkoja suorittavissa ajoneuvoissa on oltava ajopiirturi, joka on rakennettu, asennettu, käytössä, testattu ja valvonnassa liitteessä ROAD-1 olevan C osan 2 jakson mukaisesti.

ROAD.9 artikla: Tieliikennesäännöt

Tämän osaston mukaista tavarankuljetusta suorittavien ajoneuvojen kuljettajien on toisen osapuolen alueella ollessaan noudatettava kyseisellä alueella voimassa olevia tieliikennettä koskevia kansallisia lakeja ja määräyksiä.

ROAD.10 artikla: Lainsäädännön kehittyminen ja tieliikenteen erityiskomitea

1. Jos osapuoli suunnittelee uutta sääntelytoimenpidettä liitteen ROAD-1 soveltamisalaan kuuluvalla alueella, sen on
 - (a) ilmoitettava ehdotetusta sääntelytoimenpiteestä toiselle osapuolelle mahdollisimman pian; ja
 - (b) pidettävä toinen osapuoli ajan tasalla sääntelytoimenpiteen etenemisestä.
2. Jommankumman osapuolen pyynnöstä maantieliikenteen erityiskomiteassa keskustellaan viimeistään kahden kuukauden kuluttua pyynnön esittämisestä siitä, sovelletaanko ehdotettua uutta sääntelytoimenpidettä ROAD.4 [Tavarankuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueella] artiklassa tarkoitettuihin matkoihin.
3. Kun osapuoli hyväksyy 1 kohdassa tarkoitetun uuden sääntelytoimenpiteen, sen on ilmoitettava siitä toiselle osapuolelle ja toimitettava sille uuden sääntelytoimenpiteen teksti viikon kuluessa sen julkaisemisesta.
4. Maantieliikenteen erityiskomitea kokoontuu jommankumman osapuolen pyynnöstä keskustelemaan hyväksytyistä uusista sääntelytoimenpiteistä kahden kuukauden kuluessa pyynnön

esittämisestä riippumatta siitä, onko 1 tai 3 kohdan mukaisesti tehty ilmoitus tai onko 2 kohdan mukaisesti käyty keskustelu.

5. Tieliikenteen erityiskomitea voi

- (a) muuttaa liitettä ROAD-1 sääntelyn ja/tai teknologian kehityksen huomioon ottamiseksi tai tämän osaston tyydyttävän täytäntöönpanon varmistamiseksi;
- (b) vahvistaa, että uudella sääntelytoimenpiteellä tehdyt muutokset ovat liitteen ROAD-1 mukaisia; tai
- (c) päättää muista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on turvata tämän osaston moitteeton toiminta.

ROAD.11 artikla: Korjaavat toimenpiteet

1. Jos osapuoli katsoo, että toinen osapuoli on hyväksynyt uuden sääntelytoimenpiteen, joka ei ole liitteen ROAD-1 vaatimusten mukainen, erityisesti tapauksissa, joissa tieliikenteen erityiskomitea ei ole tehnyt 10 artiklan [Lainsäädännön kehittyminen ja tieliikenteen erityiskomitea] 5 kohdan mukaista päätöstä, ja toinen osapuoli kuitenkin soveltaa uuden sääntelytoimenpiteen määräyksiä osapuolen maantieliikenteen harjoittajiin, kuljettajiin tai ajoneuvoihin, osapuoli voi ilmoitettuaan asiasta toiselle osapuolelle toteuttaa asianmukaisia korjaavia toimenpiteitä, mukaan lukien tämän sopimuksen tai mahdollisen täydentävän sopimuksen mukaisten velvoitteiden keskeyttäminen, edellyttäen että tällaiset toimenpiteet

- (a) eivät ylitä tasoa, joka vastaa mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia, jotka johtuvat toisen osapuolen hyväksymästä uudesta sääntelytoimenpiteestä, joka ei ole liitteen ROAD-1 vaatimusten mukainen; ja
- (b) tulevat voimaan aikaisintaan 7 vuorokauden kuluttua siitä, kun osapuoli, joka aikoo toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, on ilmoittanut asiasta toiselle osapuolelle tämän kohdan mukaisesti.

2. Asianmukaisten korjaavien toimenpiteiden soveltaminen on lopetettava

- (a) kun tällaiset toimenpiteet toteuttanut osapuoli on vakuuttunut siitä, että toinen osapuoli noudattaa tämän osaston mukaisia velvoitteitaan; tai
- (b) välimiespaneelin päätöksen mukaisesti.

3. Osapuoli ei saa vedota WTO-sopimukseen tai mihinkään muuhun kansainväliseen sopimukseen estääkseen toista osapuolta keskeyttämästä tämän artiklan mukaisia velvoitteitaan.

ROAD.12: Verotus

1. Tämän osaston määräysten mukaiseen tavaroiden kuljetukseen käytettävät ajoneuvot on vapautettu veroista ja maksuista, joita kannetaan ajoneuvojen omistamisesta tai liikennöimisestä toisen osapuolen alueella.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua vapautusta ei sovelleta seuraaviin tapauksiin:

- (a) polttoaineen kulutusvero tai -maksu;

(b) maksu tien tai tieverkon käytöstä; tai

(c) maksu tiettyjen siltojen, tunnelien tai lauttojen käytöstä.

3. Ajoneuvojen tavanomaisiin polttoainesäiliöihin ja väliaikaisesti sallittuihin erikoiskontteihin sisältyvä polttoaine, jota käytetään suoraan polttoaineena ja tarvittaessa kuljetuksen aikana jäähdytys- ja muiden järjestelmien toimintaan, sekä moottoriajoneuvoissa olevat voiteluaineet, joita tarvitaan niiden tavanomaiseen toimintaan matkan aikana, on vapautettu tulleista ja muista veroista ja maksuista, kuten ALV:sta ja valmisteveroista, eikä niihin sovelleta tuontirajoituksia.

4. Toisen osapuolen alueella rekisteröidyn tai käyttöön otetun ajoneuvon korjaamista varten tuodut varaosat voidaan tuoda maahan väliaikaisen tullittomuuden turvin ja ilman tuonnin kieltämistä tai rajoittamista. Korvatuista osista kannetaan tulleja ja muita veroja (ALV), ja ne on jälleenvietävä tai hävitettävä toisen osapuolen tulliviranomaisten valvonnassa.

ROAD.13 artikla: Muissa osastoissa olevat velvollisuudet

Tämän sopimuksen toisen osan otsakkeen yksi II osaston luvun kolme SERVIN 3.2 [Markkinoille pääsy] artikla ja SERVIN 3.4 [Kansallinen kohtelu] artikla sisällytetään tähän osastoon ja otetaan osaksi sitä, ja niitä sovelletaan niiden maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien kohteluun, jotka suorittavat matkoja ROAD.4 [Tavarankuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueella] artiklan mukaisesti.

ROAD.14 artikla: Tämän osaston soveltamisen lopettaminen

Kukin osapuoli voi milloin tahansa lopettaa tämän osaston soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse, sanotun kuitenkaan rajoittamatta FINPROV.8 artiklan [Sopimuksen irtisanominen], OTH.10 artiklan [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] ja FISH.17 artiklan [Soveltamisen lopettaminen] soveltamista. Tällöin tämän osaston voimassaolo päättyy ilmoittamispäivää seuraavan yhdeksännen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

II OSASTO: MAANTEIDEN HENKILÖLIIKENNE

X artikla: Soveltamisala

1. Tämän osaston tavoitteena on varmistaa maanteiden henkilöliikenteen osalta jatkuvat yhteydet osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä sekä vahvistaa tällaiseen liikenteeseen sovellettavat säännöt. Sitä sovelletaan linja-autoilla harjoitettavaan satunnaiseen ja säännölliseen matkustajaliikenteeseen sekä säännölliseen erityismatkustajaliikenteeseen osapuolten alueiden välillä, alueilla ja alueiden kautta.
2. Osapuolet sopivat, etteivät ne toteuta syrjiviä toimenpiteitä soveltaessaan tätä osastoa.
3. Tämän osaston määräykset eivät vaikuta osapuolen alueelle sijoittautuneen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan kyseisellä alueella harjoittamaan matkustajaliikenteeseen.

X+1 artikla: Määritelmät

Toisen osan [Palvelut ja Investoinnit] otsakkeen yksi II osaston luvun yksi SERVIN 1.2 [Määritelmät] artiklassa esitettyjen määritelmien lisäksi tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'linja-autoilla' ajoneuvoja, jotka rakenteeltaan ja varustukseltaan soveltuvat useamman kuin yhdeksän henkilön kuljettamiseen, kuljettaja mukaan luettuna, ja jotka on tarkoitettu tällaiseen käyttöön;
- (b) 'henkilöliikennepalveluilla' maanteiden liikennepalveluja suuren yleisön tai tiettyjen käyttäjäryhmien kuljettamiseksi linja-autolla matkustajan tai kuljetuksen järjestäjän suorittamaa maksua vastaan;
- (c) 'maanteiden henkilöliikenteen harjoittajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on joko itse oikeushenkilö tai sellaisen viranomaisen alainen, joka on oikeushenkilö, ja joka suorittaa henkilöliikennepalveluja;
- (d) 'osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajalla' maanteiden henkilöliikenteen harjoittajaa, joka on osapuolen alueelle sijoittautunut oikeushenkilö tai osapuolen luonnollinen henkilö;
- (e) 'säännöllisellä liikenteellä' henkilöliikennettä, jota harjoitetaan määrätyn väliajoin määrätyllä reitillä ja jolla matkustajia otetaan kyytiin ja jätetään kyydistä ennalta vahvistetuissa pysähdyspaikoissa;
- (f) 'säännöllisellä erityisliikenteellä' sen järjestäjästä riippumatta, liikennettä, jolla huolehditaan vain tiettyjen matkustajaryhmien kuljetuksesta ilman muita matkustajia, jos tällainen liikenne tapahtuu säännöllisen liikenteen yhteydessä määritellyissä olosuhteissa. Säännölliseen erityisliikenteeseen sisältyvät
 - (i) työntekijöiden kuljettaminen kodin ja työpaikan välillä, ja
 - (ii) koululaisten ja opiskelijoiden kuljettaminen oppilaitokseen ja takaisin.

Liikenteen luokitteluun säännölliseksi ei vaikuta se, että säännöllisten erityiskuljetusten järjestelyt vaihtelevat käyttäjien tarpeiden mukaan;

- (g) 'ryhmällä' mitä tahansa seuraavista:
 - (i) yhtä tai useampaa toisiinsa sidossuhteessa olevaa luonnollista tai oikeushenkilöä ja näihin nähden emoyhteisön asemassa olevaa luonnollista tai oikeushenkilöä tai olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä,
 - (ii) yhtä tai useampaa toisiinsa sidossuhteessa olevaa luonnollista tai oikeushenkilöä, joilla on emoyhteisönä sama luonnollinen tai oikeushenkilö tai samat luonnolliset tai oikeushenkilöt;
- (h) 'Interbus-sopimuksella' linja-autoilla harjoitettavaa satunnaista kansainvälistä matkustajaliikennettä koskevaa sopimusta, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna;
- (i) 'kauttakululla' ajoa linja-autolla jommankumman osapuolen alueen kautta ottamatta kyytiin tai jättämättä kyydistä matkustajia;
- (j) 'satunnaisliikenteellä' liikennettä, joka ei ole säännöllistä liikennettä tai säännöllistä erityisliikennettä ja jolle on ominaista ennen kaikkea se, että siinä kuljetetaan

matkustajaryhmiä, jotka on koottu asiakkaan tai maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan aloitteesta.

X+2 artikla: Linja-autoilla harjoitettava henkilöliikenne osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden alueilla

1. Osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajat voivat säännöllistä liikennettä ja säännöllistä erityisliikennettä harjoittaessaan suorittaa kuormattuja matkoja osapuolen alueelta toisen osapuolen alueelle kolmannen maan alueen kautta tai ilman sitä sekä tällaisiin matkoihin liittyviä tyhjänä suoritettavia matkoja.
2. Osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajat voivat säännöllistä liikennettä ja säännöllistä erityisliikennettä harjoittaessaan suorittaa kuormattuja matkoja sen osapuolen alueelta, johon maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja on sijoittautunut, saman osapuolen alueelle toisen osapuolen alueen kautta sekä tällaisiin matkoihin liittyviä tyhjänä ajettavia matkoja.
3. Osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja ei saa harjoittaa säännöllistä liikennettä tai säännöllistä erityisliikennettä, jossa sekä lähtöpaikka että määräpaikka ovat toisen osapuolen alueella.
4. Jos 1 kohdassa tarkoitettu henkilöliikennepalvelu on osa maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan sijoittautumisosapuolen alueelta lähtevää tai alueelle suuntautuvaa reittiä, matkustajia voidaan ottaa kyytiin tai jättää kyydistä reitin varrella sijaitsevan toisen osapuolen alueella edellyttäen, että pysähdykset sallitaan kyseisellä alueella sovellettavien sääntöjen mukaisesti.
5. Jos tässä artiklassa tarkoitettu henkilöliikennepalvelu on osa kansainvälistä säännöllistä liikennettä tai säännöllistä erityisliikennettä, jota harjoitetaan Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan, Pohjois-Irlannin osalta, välillä, toisen osapuolen alueelle sijoittautunut maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja voi ottaa kyytiin ja jättää kyydistä matkustajia toisen osapuolen alueella.
6. Toisen osapuolen alueelle sijoittautuneet maanteiden henkilöliikenteen harjoittajat voivat tilapäisesti harjoittaa satunnaisliikennettä Irlannin saarella ja ottaa ja jättää matkustajia toisen osapuolen alueella.
7. Maanteiden henkilöliikenteen harjoittajat voivat satunnaisliikennettä harjoittaessaan suorittaa kuormatun matkan toisen sopimuspuolen alueelta toisen sopimuspuolen alueen kautta muun kuin Interbus-sopimuksen sopimuspuolen alueelle, mukaan lukien siihen liittyvä tyhjänä ajettava matka.
8. Tässä artiklassa tarkoitettut henkilöliikennepalvelut on suoritettava käyttäen sen osapuolen alueella rekisteröityjä linja-autoja, johon maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja on sijoittautunut tai jossa tämä asuu. Näiden linja-autojen on oltava Interbus-sopimuksen liitteessä 2 vahvistettujen teknisten standardien mukaiset.

X+3 artikla: Edellytykset X+2 artiklassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamiselle

1. Säännöllinen liikenne on kaikkien osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajien ajettavissa, ja siihen voi tarvittaessa liittyä pakollinen paikanvaraus.
2. Säännöllisen liikenteen ja säännöllisen erityisliikenteen harjoittaminen edellyttää X+4 artiklan ja 6 kohdan mukaista lupaa.

3. Liikenteen harjoittamisen edellytysten mukauttaminen ei vaikuta siihen, onko liikenne säännöllistä.

4. Sellaisen rinnakkaisen tai väliaikaisen liikenteen järjestämistä, joka palvelee samaa yleisöä kuin olemassa oleva säännöllinen liikenne, tiettyjen pysähdyspaikkojen käytön lopettamista ja säännöllistä liikennettä palvelevien lisäpysähdysten käyttöönottoa koskevat samat säännöt kuin olemassa olevaa säännöllistä liikennettä.

5. Palvelujen tarjoamiseen sovelletaan Interbus-sopimuksen V jaksoa (Sosiaaliset määräykset) ja VI jaksoa (Tulli- ja veromääräykset) sekä sen liitteitä I (Maanteiden matkustajaliikenteen harjoittajiin sovellettavat ehdot) ja II (Linja-autoihin sovellettavat tekniset standardit).

6. Säännöllisen erityisliikenteen harjoittaminen ei edellytä lupaa kuuden kuukauden aikana tämän sopimuksen voimaantulosta, jos siitä on tehty sopimus matkanjärjestäjän ja maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan välillä.

7. Tämän osaston soveltamisalaan X+2 artiklan mukaisesti kuuluvan satunnaisliikenteen harjoittaminen ei edellytä lupaa. Olemassa olevaan säännölliseen liikenteeseen verrattavissa olevan ja sen kanssa samaa yleisöä palvelevan rinnakkaisen tai väliaikaisen liikenteen järjestäminen edellyttää kuitenkin Interbus-sopimuksen VIII jakson mukaista lupaa.

X+4 artikla: Kuljetuslupa

1. Edellä X+2 artiklassa tarkoitettuja palveluja koskevia lupia myöntää sen osapuolen toimivaltainen viranomainen, jonka alueelle maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja on sijoittautunut, jäljempänä 'lupaviranomainen'.
2. Unioniin sijoittautuneen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan tapauksessa lupaviranomainen on lähtö- tai määräpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen.
3. Jos maanteiden henkilöliikenteen harjoittajien ryhmä aikoo harjoittaa X+2 artiklassa tarkoitettua liikennettä, lupaviranomainen on toimivaltainen viranomainen, jolle lupahakemus X+5 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti osoitetaan.
4. Kuljetusluvat myönnetään maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan nimellä, eikä niitä saa siirtää toiselle. Kuljetuslupan saanut osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja voi lupaviranomaisen suostumuksella kuitenkin harjoittaa liikennettä alihankkijan välityksellä, jos sellainen mahdollisuus on kyseessä olevan osapuolen lainsäädännön mukainen. Tässä tapauksessa luvassa on mainittava alihankkijan nimi ja tehtävät. Alihankkijan on oltava osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja ja noudatettava kaikkia tämän osaston määräyksiä.

Jos maanteiden henkilöliikenteen harjoittajat toimivat ryhmänä harjoittaakseen X+2 artiklassa tarkoitettua liikennettä, kuljetuslupa on annettava ryhmän kaikkien maanteiden henkilöliikenteen harjoittajien nimellä ja siinä on mainittava kaikkien kyseisten liikenteenharjoittajien nimet. Kuljetuslupa on annettava maanteiden henkilöliikenteen harjoittajille, joille muut osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajat ovat antaneet kyseisen tehtävän ja joka on pyytänyt sitä, ja muille maanteiden henkilöliikenteen harjoittajille on annettava oikeaksi todistetut jäljennökset.

5. Kuljetuslupa saa olla voimassa enintään viisi vuotta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta X+6 artiklan 3 kohdan soveltamista. Voimassaoloaikaa voidaan lyhentää joko hakijan pyynnöstä tai niiden osapuolten toimivaltaisten viranomaisten keskinäisellä suostumuksella, joiden alueella matkustajia otetaan kyytiin tai jätetään kyydistä.

6. Kuljetusluvassa on eriteltävä seuraavat seikat:

- (a) liikennelaji;
- (b) matkareitti ja erityisesti lähtö- ja saapumispaikka;
- (c) kuljetusluvan voimassaoloaika; ja
- (d) pysähdykset ja aikataulut.

7. Kuljetuslupien on oltava liitteessä ROAD-2 vahvistetun mallin mukaiset.

8. Osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja, joka harjoittaa X+2 artiklassa tarkoitettua liikennettä, voi käyttää lisäajoneuvoja väliaikaisten ja poikkeuksellisten tilanteiden hoitamiseen. Tällaisia lisäajoneuvoja voidaan käyttää ainoastaan, jos noudatetaan samoja, 6 kohdassa tarkoitettua lupaa koskevia ehtoja.

Tässä tapauksessa maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan on varmistettava, että säännöllistä liikennettä tai säännöllistä erityisliikennettä harjoittavien maanteiden henkilöliikenteen harjoittajien ja lisäajoneuvot käyttöön antavan yrityksen välisen sopimuksen jäljennös tai vastaava asiakirja on mukana ajoneuvossa X+10 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen lisäksi ja että se esitetään minkä tahansa valtuutetun tarkastusviranomaisen pyynnöstä.

X+5 artikla: Kuljetuslupahakemuksen jättäminen

1. Osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan on toimitettava kuljetuslupahakemukset X+4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle lupaviranomaiselle.

Kustakin liikennelajista voidaan toimittaa vain yksi hakemus. Edellä X+4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa hakemuksen toimittaa liikenteenharjoittaja, jolle muut liikenteenharjoittajat ovat antaneet kyseisen tehtävän. Hakemus on osoitettava sen osapuolen lupaviranomaiselle, johon hakemuksen jättävä maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja on sijoittautunut.

2. Kuljetuslupahakemukset on toimitettava liitteessä ROAD-3 vahvistetun mallin mukaisesti.

3. Lupaa hakevan maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan on toimitettava kaikki tarpeellisiksi katsomansa tai lupaviranomaisen pyytämät tiedot, erityisesti liitteessä ROAD-3 luetellut asiakirjat.

X+6 artikla: Lupamenettely

1. Lupa annetaan niiden osapuolten toimivaltaisten viranomaisten yhteisellä suostumuksella, joiden alueella matkustajia otetaan kyytiin tai jätetään kyydistä. Lupaviranomaisen on toimitettava yhdessä oman arvionsa kanssa hakemuksen jäljennös ja jäljennökset kaikista muista tarpeellisista asiakirjoista mainituille viranomaisille sekä niille toimivaltaisille viranomaisille, joiden alueiden läpi kuljetaan ottamatta matkustajia kyytiin tai jättämättä matkustajia kyydistä.

Unionin osalta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ovat niiden jäsenvaltioiden viranomaisia, joiden alueella matkustajia otetaan kyytiin tai jätetään kyydistä tai joiden alueiden läpi kuljetaan ottamatta matkustajia kyytiin tai jättämättä matkustajia kyydistä.

2. Niiden toimivaltaisten viranomaisten, joilta on pyydetty suostumusta, on ilmoitettava hakemusta koskeva päätöksensä lupaviranomaisille neljän kuukauden kuluessa. Tämä määräaika lasketaan vastaanottotodistuksesta ilmenevästä suostumuspyynnön vastaanottopäivästä. Jos niiden toimivaltaisten viranomaisten antama päätös, joilta on pyydetty suostumusta, on kielteinen, siinä on oltava asianmukaiset perustelut. Jos lupaviranomainen ei saa vastausta neljän kuukauden kuluessa, katsotaan toimivaltaisten viranomaisten, joilta on pyydetty lausuntoa, antaneen suostumuksensa, ja lupaviranomainen voi myöntää luvan.

Toimivaltaiset viranomaiset, joiden alueiden läpi kuljetaan ottamatta matkustajia kyytiin tai jättämättä matkustajia kyydistä, voivat ilmoittaa huomautuksensa lupaviranomaiselle neljän kuukauden kuluessa.

3. Palveluihin, joille oli myönnetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/2009⁷⁰ mukainen lupa ennen siirtymäkauden päättymistä ja joiden osalta lupa raukeaa siirtymäkauden päättyessä, sovelletaan seuraavaa:
- (a) jos liikennöintiedellytykset ovat X+2 artiklan noudattamiseksi tarvittavat muutokset huomioon ottaen samat kuin asetuksen (EY) N:o 1073/2009 mukaisessa luvassa, asianomainen tämän osaston mukainen lupaviranomainen voi hakemuksesta tai muulla tavoin myöntää maantieliikenteen harjoittajalle vastaavan tämän osaston mukaisen luvan. Jos tällainen lupa myönnetään, 2 kohdassa tarkoitettu niiden toimivaltaisten viranomaisten suostumus, joiden alueella matkustajia otetaan kyytiin tai jätetään kyydistä, katsotaan annetuksi. Nämä toimivaltaiset viranomaiset ja ne toimivaltaiset viranomaiset, joiden alueiden läpi kuljetaan ottamatta matkustajia kyytiin tai jättämättä matkustajia kyydistä, voivat milloin tahansa ilmoittaa huomautuksensa lupaviranomaiselle;
 - (b) sovellettaessa a alakohdtaa tämän osaston mukaisen vastaavan luvan voimassaoloaika ei saa ylittää asetuksen (EY) N:o 1073/2009 mukaisessa aiemmassa luvassa määritetyn voimassaoloajan viimeistä päivää.
4. Lupaviranomaisen on tehtävä päätös hakemuksesta viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun maanteiden henkilöliikenteen harjoittaja on jättänyt hakemuksen.
5. Lupa myönnetään, paitsi jos
- (a) hakija on kykenemätön harjoittamaan hakemuksen mukaista liikennettä niillä välineillä, jotka sillä on suoraan käytössään;
 - (b) hakija on jättänyt noudattamatta kansallisia tai kansainvälisiä tieliikennesäännöksiä ja erityisesti kansainvälisen tieliikenteen lupaehtoja ja -vaatimuksia tai on rikkonut vakavasti jommankumman osapuolen tieliikennelainsäädäntöä, erityisesti ajoneuvoja koskevien vaatimusten ja kuljettajien ajo- ja lepoaikojen osalta;
 - (c) lupaehtoja ei ole noudatettu, kun kyse on luvan uusimista koskevasta hakemuksesta;

⁷⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1073/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, kansainvälisen linja-autoliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta (uudelleenlaadittu toisinto) (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 88).

- (d) osapuoli katsoo yksityiskohtaisen selvityksen perusteella, että kyseinen liikenne aiheuttaisi vakavaa haittaa sellaisen vertailukelpoisen liikenteen kannattavuudelle kyseisillä suorilla osuuksilla, joka kuuluu yhden tai useamman, osapuolen voimassa olevan oikeuden mukaisen julkisen palvelun tarjoamista koskevan sopimuksen soveltamisalaan. Osapuolen on tällöin asetettava syrjimättömyysperiaatetta noudattaen arviointiperusteet sen määrittämiseksi, aiheuttaisiko se liikenne, jota varten lupaa haetaan, vakavaa haittaa edellä mainitun vertailukelpoisen liikenteen kannattavuudelle, ja ilmoitettava ne 1 kohdassa tarkoitettulle toiselle osapuolelle; tai
- (e) osapuoli katsoo yksityiskohtaisen selvityksen perusteella, että palvelun pääasiallisena tarkoituksena ei ole kuljettaa matkustajia osapuolten alueilla sijaitsevien pysähdyspaikkojen välillä.

Jos olemassa oleva liikenne aiheuttaa vakavaa haittaa sellaisen vertailukelpoisen liikenteen kannattavuudelle kyseisillä suorilla osuuksilla, joka kuuluu yhden tai useamman, osapuolen oikeuden mukaisen julkisen palvelun tarjoamista koskevan sopimuksen soveltamisalaan, osapuoli voi poikkeuksellisista syistä, joita ei voitu ennakoida luvan myöntämisaikana, ja toisen osapuolen suostumuksella peruuttaa määräajaksi tai kokonaan luvan harjoittaa kyseistä kansainvälistä linja-autoliikennettä annettuaan kuusi kuukautta tätä ennen kyseiselle maanteiden henkilöliikenteen harjoittajalle asiaa koskevan ennakoilmoituksen.

Osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan tarjoamat muiden maanteiden henkilöliikenteen harjoittajien hintoja alemmat hinnat tai se, että jotkut muut maanteiden henkilöliikenteen harjoittajat jo harjoittavat liikennettä kyseisellä yhteydellä, ei yksin saa olla peruste hakemuksen hylkäämiselle.

6. Kun 1–5 kohdassa vahvistettu menettely on saatettu päätökseen, lupaviranomaisen on myönnettävä lupa tai virallisesti hylättävä hakemus.

Päätös hakemuksen hylkäämisestä on perusteltava. Osapuolten on varmistettava, että liikenteenharjoittajille annetaan tilaisuus esittää huomautuksia siinä tapauksessa, että niiden hakemus hylätään.

Lupaviranomaisen on ilmoitettava toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille päätöksestään ja lähetettävä niille jäljennös luvasta.

X+7 artikla: Luvan uusiminen ja muuttaminen

1. Edellä olevaa X+6 artiklaa sovelletaan tarvittavin muutoksin luvan uusimista tai luvanvaraisen liikenteen harjoittamisen ehtojen muutoksia koskeviin hakemuksiin.
2. Jos voimassa olevan luvan voimassaolo päättyy kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä, X+6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten on mainitun artiklan mukaisesti ilmoitettava lupaviranomaiselle suostumuksestaan tai hakemusta koskevista huomautuksistaan kahden kuukauden kuluessa.
3. Jos liikenteen harjoittamisen edellytykset muuttuvat vain vähän, erityisesti jos ajojaksoja, kuljetusmaksuja ja aikatauluja tarkistetaan, lupaviranomaisen on toimitettava ainoastaan muutosta koskevat tiedot toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille. Jos aikataulujen tai ajojaksojen muutokset vaikuttavat osapuolten välisillä rajoilla tai kolmansien maiden rajoilla tehtävien tarkastusten ajoitukseen, muutoksia ei katsota vähäisiksi.

X+8 artikla: Luvan raukeaminen

1. Edellä X+2 artiklassa tarkoitettuun liikenteeseen oikeuttava lupa raukeaa sen voimassaoloajan päätyttyä tai kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun lupaviranomainen on saanut luvanhaltijalta ilmoituksen aikomuksesta lopettaa liikenne, sanotun kuitenkaan rajoittamatta X+6 artiklan 3 kohdan soveltamista. Tällainen ilmoitus on perusteltava asianmukaisesti.
2. Jos liikenteelle ei enää ole kysyntää, 1 kohdassa määrätty aika on yksi kuukausi.
3. Lupaviranomaisen on ilmoitettava luvan raukeamisesta asianomaisen toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille.
4. Luvanhaltijan on ilmoitettava kyseistä liikennettä käyttäville liikenteen lopettamisesta kuukautta aikaisemmin käyttämällä sopivaa julkista tiedotuskanavaa.

X+9 artikla: Liikenteenharjoittajien velvollisuudet

1. Muutoin kuin ylivoimaisen esteen sattuessa X+2 artiklassa tarkoitettua liikennettä harjoittavan osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan on aloitettava liikenteen harjoittaminen viipymättä ja luvan raukeamiseen asti toteutettava kaikki toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liikenne täyttää jatkuvuutta, säännöllisyyttä ja kuljetuskapasiteettia koskevat vaatimukset ja on X+4 artiklan 6 kohdassa ja liitteessä ROAD-2 vahvistettujen edellytysten mukaista.
2. Osapuolen maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan on esitettävä matkareitti, linja-auton pysähdykset, aikataulut, kuljetusmaksut ja -ehdot tavalla, jolla varmistetaan tällaisen tiedon olevan helposti kaikkien käyttäjien saatavilla.
3. Osapuolten on voitava yhteisellä sopimuksella ja luvanhaltijan suostumuksella muuttaa X+2 artiklassa tarkoitettua liikenteen harjoittamisedellytyksiä.

X+10 artikla: Linja-autossa säilytettävät asiakirjat

1. Rajoittamatta X+4 artiklan 8 kohdan soveltamista X+2 artiklassa tarkoitettua liikenteen harjoittamista koskeva lupa tai sen oikeaksi todistettu jäljennös sekä maanteiden kansainvälisen henkilöliikenteen harjoittamista kansallisen tai Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti koskeva maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan lupa tai sen oikeaksi todistettu jäljennös on pidettävä linja-autossa ja esitettävä minkä tahansa valtuutetun tarkastusviranomaisen pyynnöstä.
2. Rajoittamatta 1 kohdan ja X+4 artiklan 8 kohdan soveltamista, kun on kyse säännöllisestä erityisliikenteestä, kuljetuksen järjestäjän ja maanteiden henkilöliikenteen harjoittajan välinen sopimus tai sen jäljennös sekä asiakirja, joka on todisteena siitä, että matkustajat muodostavat muut matkustajat poissulkevan erityisen kategorian säännöllisen erityisliikenteen harjoittamista varten, ovat myös valvonta-asiakirjoja, jotka on pidettävä ajoneuvossa ja esitettävä minkä tahansa valtuutetun tarkastusviranomaisen pyynnöstä.
3. Maanteiden henkilöliikenteen harjoittajilla, jotka harjoittavat satunnaista liikennettä X+2 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti, on oltava liitteessä ROAD-4 olevan mallin mukainen täytetty kuljetuskirja. Kuljetuskirjat saa sen alueen toimivaltaiselta viranomaiselta, jossa liikenteenharjoittaja on rekisteröity, tai toimivaltaisen viranomaisen nimeämiltä elimiltä.

X+11 artikla: Tieliikennesäännöt

Tämän osaston mukaisia henkilökuljetuksia suorittavien linja-autojen kuljettajien on toisen osapuolen alueella ollessaan noudatettava kyseisellä alueella voimassa olevia tieliikennettä koskevia kansallisia säädöksiä ja määräyksiä.

X+12 artikla: Soveltaminen

Lukuun ottamatta X+2 artiklan 2, 5, 6 ja 7 kohdan mukaiseen toimintaan liittyviä tarkoituksia tämän osaston määräysten soveltaminen päättyy siitä päivästä, jolloin Interbus-sopimukseen liitettävä pöytäkirja linja-autoilla harjoitettavasta säännöllisestä kansainvälisestä matkustajaliikenteestä ja säännöllisestä kansainvälisestä erityismatkustajaliikenteestä tulee voimaan Yhdistyneen kuningaskunnan osalta, tai kuuden kuukauden kuluttua kyseisen pöytäkirjan voimaantulosta unionin osalta, sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi.

X+13 artikla: Muissa osastoissa olevat velvollisuudet

Toisen osan otsakkeen yksi II osaston kolmannen luvun SERVIN 3.2 [Markkinoille pääsy] artikla ja SERVIN 3.4 [Kansallinen kohtelu] artikla sisällytetään tähän osastoon ja otetaan osaksi sitä, ja niitä sovelletaan sellaisten liikenteenharjoittajien kohteluun, jotka suorittavat matkoja tämän osaston X+2 artiklan mukaisesti.

X+14 artikla: Erityiskomitea

Maantieliikenteen erityiskomitea voi muuttaa liitteitä ROAD-2, ROAD-3 ja ROAD-4 sääntelyn kehityksen huomioon ottamiseksi. Se voi toteuttaa tämän osaston täytäntöönpanoa koskevia toimenpiteitä.

NELJÄS OTSAKE: SOSIAALITURVAJÄRJESTELMIEN YHTEENSOVITTAMINEN JA VIISUMIT LYHYTAIKAISTA OLESKELUA VARTEN

I OSASTO: SOSIAALITURVAJÄRJESTELMIEN YHTEENSOVITTAMINEN

Ch.SSC.1 artikla: Yleiskatsaus

Jäsenvaltiot ja Yhdistynyt kuningaskunta sovittavat sosiaaliturvajärjestelmiään yhteen sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta tehdyn pöytäkirjan mukaisesti, jotta voidaan turvata pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden sosiaaliturvaetuudet.

Ch.SSC.2 artikla: Laillinen oleskelu

1. Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta tehtyä pöytäkirjaa sovelletaan henkilöihin, jotka oleskelevat laillisesti jossakin unionin jäsenvaltiossa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa.
2. Edellä oleva 1 kohta ei vaikuta sellaisiin rahaetuuksiin koskeviin oikeuksiin, jotka perustuvat sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta tehdyn pöytäkirjan SSC.2 artiklan [Henkilöllinen soveltamisala] soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden aiempiin laillisen oleskelun jaksoihin.

Ch.SSC.3 artikla: Rajatylittävät tilanteet

1. Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta tehtyä pöytäkirjaa sovelletaan ainoastaan tilanteissa, jotka koskevat yhtä tai useampaa unionin jäsenvaltiota ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa.
2. Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta tehtyä pöytäkirjaa ei sovelleta henkilöihin, joiden tilanne rajoittuu kaikilta osin joko Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tai unionin jäsenvaltioihin.

Ch.SSC.4 artikla: Maahanmuuttohakemukset

Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta tehtyä pöytäkirjaa sovelletaan rajoittamatta jäsenvaltion tai Yhdistyneen kuningaskunnan oikeutta periä kansallisen lainsäädännön nojalla terveystarkastusmaksu, kun haetaan lupaa saapua kyseiseen valtioon tai oleskella, tehdä työtä ja asua siellä.

II OSASTO: VIISUMIT LYHYTAIKAISTA OLESKELUA VARTEN

VSTV.1 artikla: Viisumit lyhytaikaista oleskelua varten

1. Osapuolet toteavat, että ne mahdollistavat kansalaisilleen viisumivapaan matkustamisen lyhytkestoista oleskelua varten kansallisten lakien mukaisesti päivänä, jona tämä sopimus tulee voimaan. Jos osapuolet aikovat asettaa viisumipakon toisen osapuolen kansalaisille lyhytkestoista oleskelua varten, niiden on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle hyvissä ajoin ja mahdollisuuksien mukaan vähintään kolme kuukautta ennen viisumipakon alkamista.
2. Jollei 3 kohdan ja FINPROV.10 [Tulevat unioniin liittymiset] artiklan soveltamisesta muuta johdu, jos Yhdistynyt kuningaskunta päättää asettaa viisumipakon lyhytkestoista oleskelua varten yhden jäsenvaltion kansalaisille, kyseinen viisumipakko koskee kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisia.
3. Tämän artiklan soveltaminen ei rajoita Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin välisiä järjestelyjä yhteisen matkustusalueen osalta.

VIIDES OTSAKE: KALASTUS

Ensimmäinen luku: Alkumääräykset

FISH.1 artikla: Osapuolten harjoittamat rantavaltioiden suvereniteettioikeudet

Osapuolet vahvistavat, että rantavaltioiden suvereniteettioikeuksia, joiden nojalla osapuolet tutkivat, hyödyntävät, säilyttävät ja hoitavat vesiensä elollisia luonnonvaroja, olisi toteutettava kansainvälisen oikeuden periaatteiden nojalla ja niiden mukaisesti, mukaan lukien 10 päivänä joulukuuta 1982 tehty Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimus.

FISH.2 artikla: Tavoitteet ja periaatteet

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä varmistaakseen, että niiden vesillä harjoitettava yhteisiin kalakantoihin kohdistuva kalastustoiminta on ympäristön kannalta kestävää pitkällä aikavälillä ja edistää taloudellisten ja sosiaalisten etujen saavuttamista, kunnioittaen kaikilta osin osapuolten harjoittamia itsenäisten rantavaltioiden oikeuksia ja velvollisuuksia.
2. Osapuolten yhteisenä tavoitteena on hyödyntää yhteisiä kalakantoja tasoilla, joiden tarkoituksena on ylläpitää ja asteittain palauttaa pyydettyjen lajien kannat kestävän enimmäistuoton takaavaa biomassatasoa suuremmiksi.
3. Osapuolet ottavat huomioon seuraavat periaatteet:
 - (a) ennalta varautuvan lähestymistavan soveltaminen kalastuksenhoitoon;
 - (b) yhteisten kalakantojen pitkän aikavälin (ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen) kestävyys ja optimaalisen hyödyntämisen edistäminen;
 - (c) kalastusta koskevien säilyttämis- ja hoitopäätösten tekeminen parhaiden käytettävissä olevien tieteellisten lausuntojen, pääasiassa Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) antamien lausuntojen perusteella;
 - (d) valikoivuuden varmistaminen kalastuksessa nuorten kalojen ja kutevien kalojen yhdyskuntien suojelemiseksi sekä tahattomien sivusaaliiden välttämiseksi ja vähentämiseksi;
 - (e) kalastuksen meriekosysteemiin aiheuttamien haittavaikutusten asianmukainen huomioiminen ja minimoiminen sekä meren biologisen monimuotoisuuden säilyttämistarpeen asianmukainen huomioon ottaminen;
 - (f) oikeasuhteisten ja syrjimättömien toimenpiteiden soveltaminen meren elollisten luonnonvarojen säilyttämiseksi ja kalavarojen hoitamiseksi siten, että samalla säilytetään osapuolten sääntelyautonomia;
 - (g) yhteisten kalakantojen säilyttämisen ja kalastuksenhoidon kannalta olennaisten täydellisten ja tarkkojen tietojen keräämisen ja oikea-aikaisen jakamisen varmistaminen;
 - (h) kalavarojen säilyttämis- ja hoitotoimenpiteiden noudattamisen varmistaminen sekä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen torjunta; ja
 - (i) sen varmistaminen, että sovitut toimenpiteet pannaan hyvissä ajoin täytäntöön osapuolten sääntelykehyksissä.

FISH.3 artikla: Määritelmät

1. Tässä otsakkeessa tarkoitetaan:

- (a) (osapuolen) 'talousvyöhykkeellä' 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen mukaisesti
 - (i) unionin osalta sen jäsenvaltioiden Euroopassa sijaitseviin alueisiin rajoittuvia talousvyöhykkeitä;
 - (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan talousvyöhykettä;
- (b) 'kalastuksenhoidon ennalta varautuvalla lähestymistavalla' toimintamallia, jossa riittävien tieteellisten tietojen puuttumisen perusteella ei voitaisi lykätä tai jättää toteuttamatta hoitotoimenpiteitä kohdelajien, niiden ohessa saaliiksi saatavien tai niistä riippuvaisten lajien sekä muiden kuin kohdelajien ja niiden ympäristön suojelemiseksi;
- (c) 'yhteisillä kalakannoilla' mitä tahansa meressä olevaa kalaa, myös äyriäisiä, joita esiintyy osapuolen vesillä, mukaan lukien nilviäiset ja äyriäiset,
- (d) 'saaliskiintiöllä (TAC)' suurinta sallittua saalista, eli määrää, joka yhdestä tai useammasta tietyn lajin kannasta voidaan pyytää tietyntyyppisenä ajanjaksona;
- (e) 'kiintiöimättömillä kalakannoilla' kantoja, joita ei hoideta saaliskiintiöiden (TAC) avulla;
- (f) (osapuolen) 'aluemerellä' 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen mukaisesti
 - (i) unionin osalta FINPROV.1 [Alueellinen soveltamisala] artiklan 1 kohdasta poiketen sen jäsenvaltioiden Euroopassa sijaitseviin alueisiin rajoittuvaa aluemerta;
 - (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan aluemerta,
- (g) (osapuolen) 'vesillä'
 - (i) unionin osalta FINPROV.1 artiklan [Alueellinen soveltamisala] 1 kohdasta poiketen jäsenvaltioiden talousvyöhykkeitä ja aluemerä;
 - (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta sen talousaluetta ja aluemerta, pois lukien FISH.8 artiklan [Vesille pääsy], FISH.9 artiklan [Vastasuoritteet pääsyn peruuttamisen tai vähentämisen yhteydessä] ja liitteen FISH.4 [Pöytäkirja vesille pääsystä] soveltamiseksi Guernseyn voutikuntaan, Jersey voutikuntaan tai Mansaareen rajoittuva aluemi;
- (h) (osapuolen) 'aluksella'
 - (i) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtivaa kalastusalusta, joka on rekisteröity Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Guernseyn voutikunnassa, Jersey voutikunnassa tai Mansaarella ja jolla on Yhdistyneen kuningaskunnan kalastusviranomaisen myöntämä lupa;
 - (ii) unionin osalta jonkin jäsenvaltion lipun alla purjehtivaa kalastusalusta, joka on rekisteröity unionissa.

Toinen luku: Kalavarojen säilyttäminen ja kestävä hyödyntäminen

FISH.4 artikla: Kalastuksenhoito

1. Kumpikin osapuoli päättää vesillään sovellettavista toimenpiteistä, joilla pyritään saavuttamaan FISH.2 [Tavoitteet ja periaatteet] artiklan 1 ja 2 kohdan mukaiset tavoitteet, FISH.2 [Tavoitteet ja periaatteet] artiklan 3 kohdassa esitetyt periaatteet huomioon ottaen.

2. Osapuoli perustaa 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet parhaisiin käytettävissä oleviin tieteellisiin lausuntoihin.

Osapuoli ei saa soveltaa 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä toisen osapuolen aluksiin omilla vesillään, ellei se sovelta samoja toimenpiteitä myös omiin aluksiinsa.

Toinen alakohta ei rajoita osapuolten velvollisuuksia, joita niillä on satamavaltion toimenpiteitä koskevan sopimuksen, Koillis-Atlantin kalastuskomission valvonta- ja täytäntöönpanosuunnitelman, Luoteis-Atlantin kalastusjärjestön säilyttämis- ja täytäntöönpanotoimenpiteiden sekä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemiseksi, estämiseksi ja lopettamiseksi toteutettavia satamavaltion toimenpiteitä koskevan Kansainvälisen Atlantin tonnikalojen suojelukomission antaman suosituksen 18-09 nojalla.

Kalastuksen erityiskomitea voi muuttaa kolmannessa alakohdassa tarkoitettua olemassa olevien kansainvälisten velvoitteiden luetteloa.

3. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle 1 kohdassa tarkoitetuista uusista toimenpiteistä, jotka todennäköisesti vaikuttavat toisen osapuolen aluksiin, ennen kuin kyseisiä toimenpiteitä sovelletaan, ja antaa toiselle osapuolelle riittävästi aikaa esittää huomautuksia tai pyytää selvennystä.

FISH.5 artikla: Luvat, vaatimustenmukaisuus ja täytäntöönpano

1. Jos aluksilla on pääsy kalastamaan toisen osapuolen vesillä FISH.8 artiklan [Vesille pääsy] ja FISH.10 artiklan [Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey'n voutikunnan ja Mansaaren vesille] mukaisesti,

(a) kumpikin osapuoli toimittaa toiselle osapuolelle riittävän ajoissa luettelon aluksista, joille se hakee kalastuslupia tai -lissenssejä; ja

(b) toinen osapuoli myöntää kalastusluvan tai -lissenssin.

2. Kumpikin osapuoli toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että sen alukset noudattavat toisen osapuolen vesillä kyseisiin aluksiin sovellettavia sääntöjä, mukaan lukien lupa- tai lissenssiehdot.

Kolmas luku Vesille pääsyä ja vesiluonnonvaroja koskevat järjestelyt

FISH.6 artikla: Kalastusmahdollisuudet

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä vahvistaakseen viimeistään kunkin vuoden 31 päivänä tammikuuta aikataulun neuvotteluille, joiden tavoitteena on sopia liitteessä FISH.1 lueteltujen kantojen TACEista seuraavaksi vuodeksi tai seuraaviksi vuosiksi. Aikataulussa otetaan huomioon

muut rantavaltioiden vuotuiset neuvottelut, jotka vaikuttavat jompaankumpaan tai kumpaankin osapuoleen.

2. Osapuolet neuvottelevat vuosittain sopiakseen viimeistään kunkin vuoden 10 päivänä joulukuuta seuraavan vuoden TACEista liitteessä FISH.1 luetelluille kannoille. Tähän sisältyy varhainen näkemysten vaihto prioriteeteista heti, kun TACien tasoa koskeva lausunto on saatu. Osapuolet sopivat kyseisistä TACEista

(a) parhaiden käytettävissä olevien tieteellisten lausuntojen ja muiden asiaankuuluvien tekijöiden perusteella, sosioekonomiset näkökohdat mukaan lukien; ja

(b) osapuolten sopimien monivuotisten säilyttämis- ja hoitostrategioiden mukaisesti.

3. Osapuolten osuudet liitteessä FISH.1 lueteltujen kantojen TACEista jaetaan osapuolten kesken kyseisessä liitteessä vahvistettujen kiintiöosuuksien mukaisesti.

4. Vuotuiset neuvottelut voivat koskea myös muun muassa seuraavia:

(a) osapuolen TAC-osuuksien osien siirtäminen toiselle osapuolelle;

(b) luettelo kannoista, joiden kalastus on kielletty;

(c) TACien määrittäminen kannoille, joita ei ole lueteltu liitteessä FISH.1 tai liitteessä FISH.2, sekä osapuolten osuudet näistä kannoista;

(d) kalastuksenhoitotoimenpiteet, mukaan lukien tarvittaessa pyyntiponnistusrajoitukset;

(e) muut kuin tämän otsakkeen liitteissä luetellut osapuolten yhteisen edun mukaiset kannat.

5. Osapuolet voivat jommankumman osapuolen pyynnöstä käydä neuvotteluja sopiakseen muutetuista TACEista.

6. Osapuolten valtuuskuntien johtajat laativat ja allekirjoittavat kirjallisen pöytäkirjan osapuolten tämän artiklan nojalla käymien neuvottelujen tuloksena tekemistä järjestelyistä.

7. Kumpikin osapuoli ilmoittaa riittävän ajoissa toiselle osapuolelle ennen liitteessä FISH.3 lueteltujen kantojen TACien vahvistamista tai muuttamista.

8. Osapuolet sopivat ottavansa käyttöön mekanismin, jonka puitteissa kalastusmahdollisuuksia voidaan vuosittain siirtää osapuolten välillä vapaaehtoisuuden pohjalta. Kalastuksen erityiskomitea määrittää tämän mekanismin yksityiskohdat. Osapuolet tarkastelevat mahdollisuutta siirtää markkinahintaan tämän mekanismin kautta sellaisten käytettävissä olevien kantojen kalastusmahdollisuuksia, jotka ovat tai joiden odotetaan olevan alikalastettuja.

FISH.7 artikla: Väliaikaiset TACit

1. Jos osapuolet eivät ole sopineet jollekin liitteessä FISH.1 tai liitteessä FISH.2A tai B mainitulle kannalle TACia viimeistään 10 päivänä joulukuuta, niiden on välittömästi aloitettava neuvottelut uudelleen TACista sopimiseksi. Osapuolet pitävät tiiviisti yhteyttä voidakseen selvittää kaikki mahdolliset vaihtoehdot sopimukseen pääsemiseksi mahdollisimman pian.

2. Jos jokin liitteessä FISH.1 tai liitteessä FISH.2A ja B mainittu kanta on ilman sovittua TACia 20 päivänä joulukuuta, kummakin osapuolen on vahvistettava väliaikainen TAC, joka vastaa ICESin suosittamaa tasoa ja jota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta.
3. Edellä olevasta 2 kohdasta poiketen erityiskantojen TACit vahvistetaan 5 kohdan nojalla hyväksyttyjen suuntaviivojen mukaisesti.
4. Tässä artiklassa 'erityiskannoilla' tarkoitetaan:
 - (a) kantoja, joille ICES suosittaa nolla-TACia;
 - (b) sekakalastuksessa pyydettyjä kantoja, jos kyseinen kanta tai muu saman kalastuksen kanta on haavoittuva; tai
 - (c) muita kantoja, joiden osapuolet katsovat edellyttävän erityiskohtelua.
5. Kalastuksen erityiskomitea hyväksyy erityiskantojen väliaikaisten TACien vahvistamista koskevat suuntaviivat viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2021.
6. Joka vuosi, kun ICESiltä saadaan TACEja koskeva lausunto, osapuolet keskustelevat ensisijaisesti erityiskannoista ja 5 kohdan nojalla vahvistettujen suuntaviivojen soveltamisesta kummankin osapuolen väliaikaisten TACien vahvistamiseen.
7. Kumpikin osapuoli vahvistaa osuutensa kustakin väliaikaisesta TACista, eikä tämä osuus saa ylittää vastaavassa liitteessä esitettyä osuutta.
8. Edellä 2, 3 ja 7 kohdassa tarkoitettuja väliaikaisia TACEja ja osuuksia sovelletaan, kunnes päästään sopimukseen 1 kohdan mukaisesti.
9. Kumpikin osapuoli ilmoittaa viipymättä toiselle osapuolelle 2 ja 3 kohdan mukaiset alustavat TACit ja 7 kohdan mukaisen alustavan osuutensa kustakin TACista.

FISH.8 artikla: Vesille pääsy

1. Edellyttäen, että TACEista on sovittu, kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen aluksille pääsyn kalastamaan omilla vesillään asianomaisilla ICES-suuralueilla kyseisenä vuonna. Pääsy myönnetään vuosittaisissa neuvotteluissa määritellyllä tasolla ja määritellyin edellytyksin.
2. Osapuolet voivat vuotuisten neuvottelujen yhteydessä sopia pääsyä koskevista täydentävistä edellytyksistä seuraavien osalta:
 - (a) sovitut kalastusmahdollisuudet;
 - (b) FISH.16 [Kalastuksen erityiskomitea] artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla laaditut mahdolliset monivuotiset strategiat kiintiöimättömille kalakannoille; ja
 - (c) osapuolten sopimat tekniset ja säilyttämistoimenpiteet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta FISH.4 artiklan [Kalastuksenhoito] soveltamista.
3. Osapuolet käyvät vuotuiset neuvottelut, myös tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun pääsyn tasosta ja edellytyksistä, vilpittömässä mielessä ja tavoitteenaan varmistaa molempia osapuolia tyydyttävä tasapaino kummankin osapuolen etujen välillä.

4. Neuvottelujen tulosten olisi erityisesti johdettava siihen, että kumpikin osapuoli myöntää
- (a) pääsyn kalastamaan liitteessä FISH.1 ja liitteessä FISH.2.A, B ja F mainittuja kantoja omalla talousvyöhykkeellään (tai jos pääsy on myönnetty c alakohdan nojalla, kyseisessä alakohdassa mainituilla talousvyöhykkeillä ja alueilla) tasolla, joka on kohtuullisessa suhteessa osapuolten TAC-osuuksiin;
 - (b) pääsyn kalastamaan kiintiöimättömiä kantoja omalla talousvyöhykkeellään (tai jos pääsy on myönnetty c alakohdan nojalla, kyseisessä alakohdassa mainituilla talousvyöhykkeillä ja alueilla) tasolla, joka vastaa vähintään kyseisen osapuolen kaudella 2012–2016 toisen osapuolen vesillä pyytämää keskimääräistä tonnimäärää; ja
 - (c) vaatimukset täyttävälle aluksille pääsyn osapuolten vesille, jotka sijaitsevat 6–12 meripeninkulman etäisyydellä perusviivasta ICES-alueilla 4c ja 7d-g, siinä laajuudessa kuin unionin kalastusalueilla ja Yhdistyneen kuningaskunnan kalastusalueilla oli pääsy kyseisille vesille 31 päivänä tammikuuta 2020.

Tämän kohdan soveltamiseksi 'vaatimukset täyttävällä aluksella' tarkoitetaan osapuolen alusta, joka on kalastanut edellisessä virkkeessä mainitulla alueella neljänä vuotena vuosien 2012 ja 2016 välisellä jaksolla, tai sen suoraan korvaavaa alusta.

Edellä c alakohdassa tarkoitettuihin vuotuisiin neuvotteluihin voi sisältyä asianmukaisia taloudellisia sitoumuksia ja kiintiöiden siirtoja osapuolten välillä.

5. Niin kauan kuin sovelletaan väliaikaista TACia ja siihen asti, että TACista on saatu sovittua, osapuolet myöntävät väliaikaisen pääsyn kalastamaan asianomaisilla ICES-suuralueilla seuraavasti:

- (a) liitteessä FISH.1 mainittujen kantojen ja kiintiöimättömien kantojen osalta 1 päivästä tammikuuta 31 päivään maaliskuuta 4 kohdan a ja b alakohdassa määrätyillä tasoilla;
- (b) liitteessä FISH.2 mainittujen kantojen osalta 1 päivästä tammikuuta 14 päivään helmikuuta 4 kohdan a alakohdassa määrätyillä tasoilla; ja
- (c) kun kyse on pääsystä kalastamaan 6–12 meripeninkulman alueella, 4 kohdan c alakohdan mukainen pääsy 1 päivästä tammikuuta 31 päivään tammikuuta tasolla, joka vastaa kyseisellä alueella edeltävien 3 kuukauden aikana kalastettua kuukauden keskimääräistä tonnimäärää.

Tällaisen pääsyn on oltava kunkin a ja b alakohdassa tarkoitetun asiaankuuluvan kannan osalta suhteessa siihen keskimääräiseen prosenttiosuuteen, joka on osapuolen osuus vuotuisesta TACista ja jonka kyseisen osapuolen alukset ovat kalastaneet toisen osapuolen vesillä asianomaisella ICES-suuralueella samalla ajanjaksolla kolmen edeltävän kalenterivuoden aikana; samaa sovelletaan tarvittavin muutoksin pääsyyn, joka koskee kiintiöimättömien kantojen kalastamista.

Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle viimeistään 15 päivänä tammikuuta tämän kohdan c alakohdassa tarkoitetun tilanteen osalta, viimeistään 31 päivänä tammikuuta liitteessä FISH.2 lueteltujen kantojen osalta ja viimeistään 15 päivänä maaliskuuta kaikkien muiden kantojen osalta vesille pääsyn tason ja edellytysten muutoksista, joita sovelletaan 1 päivästä helmikuuta c alakohdassa tarkoitettuun tilanteeseen, 15 päivästä helmikuuta liitteessä FISH.2 mainittuihin kantoihin ja 1 päivästä huhtikuuta muihin asiaankuuluvien ICES-suuralueiden kantoihin.

6. Kun 5 kohdan c alakohdassa tarkoitettu tilanne on kestänyt yhden kuukauden, liitteessä FISH.2 mainittujen kantojen osalta on kulunut 1,5 kuukautta ja kaikkien muiden kantojen osalta on

kulunut 3 kuukautta, osapuolet pyrkivät sopimaan väliaikaista pääsyä koskevista lisäjärjestelyistä asianmukaisella maantieteellisellä tasolla minimoidakseen kalastustoiminnalle aiheutuvat häiriöt, sanotun kuitenkin rajoittamatta FISH.7 artiklan [Väliaikaiset TACit] 1 ja 8 kohdan soveltamista.

7. Myöntäessään pääsyn 1 kohdan nojalla osapuoli voi ottaa huomioon sen, miten yksittäinen alus tai alusryhmät ovat noudattaneet sääntöjä sen vesillä edellisvuonna, sekä toisen osapuolen FISH.5 artiklan [Luvat, vaatimustenmukaisuus ja täytöntöönpano] 2 kohdan nojalla edellisvuonna toteuttamat toimenpiteet.

8. Tätä artiklaa sovelletaan, jollei liitteestä FISH.4 [Pöytäkirja vesille pääsystä] muuta johdu.

FISH.9 artikla: Vastasuoritteet vesille pääsyn peruuttamisen tai vähentämisen yhteydessä

1. Kun osapuoli, jäljempänä 'vastaanottava osapuoli', antaa FISH.8 artiklan [Pääsy vesille] 5 kohdan nojalla ilmoituksen, toinen osapuoli, jäljempänä 'kalastusta harjoittava osapuoli', voi toteuttaa vastasuoritteita, jotka ovat oikeassa suhteessa niihin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, jota vesille pääsyä koskevan tason ja edellytysten muutoksesta aiheutuu. Tällainen vaikutus on mitattava luotettavan näytön perusteella eikä arvelujen tai vähäisen mahdollisuuden perusteella. Kalastusta harjoittava osapuoli voi keskeyttää kokonaan tai osittain pääsyn omille vesilleen ja kalastustuotteille GOODS.5 artiklan [Tullikielto] nojalla myönnetyn tullietuuskohTELun asettaen kuitenkin etusijalle vastasuoritteet, jotka häiritsevät vähiten tämän sopimuksen toimintaa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu vastasuorite voi tulla voimaan aikaisintaan seitsemän päivän kuluttua siitä, kun kalastusta harjoittava osapuoli on ilmoittanut vastaanottavalle osapuolelle aikomuksestaan soveltaa 1 kohdan nojalla keskeytystä, ja joka tapauksessa aikaisintaan 1 päivänä helmikuuta 8 artiklan [Pääsy vesille] 5 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen tilanteiden osalta, aikaisintaan 15 päivänä helmikuuta liitteessä FISH.2 mainittujen kantojen osalta ja aikaisintaan 1 päivänä huhtikuuta kaikkien muiden kantojen osalta. Osapuolet neuvottelevat erityiskomiteassa päästäkseen molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Kyseisessä ilmoituksessa on mainittava

- (a) päivämäärä, jona kalastusta harjoittava osapuoli aikoo panna keskeytyksen täytöntöön; ja
- (b) keskeytettävät velvoitteet ja suunnitellun keskeytyksen taso.

3. Kun vastasuoritteita koskeva ilmoitus on tehty 2 kohdan mukaisesti, vastaanottava osapuoli voi pyytää välimieslautakunnan asettamista kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] mukaisesti ilman että sen tarvitsee ensin turvautua INST.13 artiklan [Neuvottelut] mukaisiin neuvotteluihin. Välimieslautakunta voi tutkia ainoastaan sitä, ovatko vastasuoritteet 1 kohdan mukaisia. Välimieslautakunnan on kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.19 artiklassa [Kiireelliset menettelyt] soveltamiseksi käsiteltävä asiaa kiireellisenä.

4. Jos 1 kohdassa tarkoitettujen vastasuoritteiden toteuttamisen edellytykset eivät enää täyty, tällaiset toimenpiteet on peruttava välittömästi.

5. Kun 3 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä on tehty kalastusta harjoittavalle osapuolelle kielteinen päätös ja vastaanottava osapuoli katsoo, että vastasuoritteet ovat merkittävästi ristiriidassa 1 kohdan kanssa, se voi pyytää välimieslautakuntaa 30 päivän kuluessa sen antamasta ratkaisusta määrittämään tämän sopimuksen mukaisten velvoitteiden keskeytyksen tason, joka ei saa ylittää tasoa, joka vastaa vastasuoritteiden soveltamisesta johtuvia mitätöiviä tai heikentäviä

vaikutuksia. Pyynnössä on ehdotettava keskeyttämisen tasoa 1 kohdassa esitettyjen periaatteiden ja minkä tahansa asiaankuuluvan INST.34C artiklassa [Velvollisuuksien keskeyttäminen LPFS.3.12 artiklan 12 kohdan, FISH.9 artiklan 5 kohdan ja FISH.14 artiklan 7 kohdan soveltamiseksi] määrätyn periaatteen mukaisesti. Vastaanottava osapuoli voi soveltaa tämän sopimuksen mukaisten velvollisuuksien keskeyttämisen tasoa välimieslautakunnan määrittämän keskeytyksen tason mukaisesti aikaisintaan 15 päivän kuluttua tällaisen ratkaisun antamisesta.

6. Osapuoli ei saa vedota WTO-sopimukseen tai mihinkään muuhun kansainväliseen sopimukseen estääkseen toista osapuolta keskeyttämästä tämän artiklan mukaisia velvoitteitaan.

FISH.10 artikla: Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey'n voutikunnan ja Mansaaren vesille

1. Poiketen siitä, mitä FISH.8 artiklan [Vesille pääsy] 1 ja 3–7 kohdassa, FISH.9 [Vastasuoritteet vesille pääsyn peruuttamisen tai vähentämisen yhteydessä] artiklassa ja liitteessä FISH.4 [Pöytäkirja vesille pääsystä] määrätään, kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen aluksille pääsyn kalastamaan vesillään siten, että pääsy vastaa sen kalastustoiminnan todellista laajuutta ja luonnetta, jota toisen osapuolen vaatimusten mukaisten alusten voidaan osoittaa harjoittaneen 1 päivän helmikuuta 2017 ja 31 päivän tammikuuta 2020 välisellä ajanjaksolla olemassa olleiden perussopimusten mukaisten järjestelyjen nojalla.

2. Tämän artiklan soveltamiseksi ja siltä osin kuin tämän otsakkeen muita artikloja sovelletaan tämän artiklan nojalla vahvistettuihin pääsyjärjestelyihin tarkoitetaan:

(a) 'vaatimukset täyttävällä aluksella' Guernseyn voutikuntaan, Jersey'n voutikuntaan, Mansaareen tai jäsenvaltioon rajoittuvilla vesillä harjoitetun kalastustoiminnan osalta alusta, joka on kalastanut kyseiseen alueeseen tai kyseiseen jäsenvaltioon rajoittuvalla aluemerellä yli 10 päivää millä tahansa niistä kolmesta 12 kuukauden ajanjaksosta, jotka päättyvät 31 päivänä tammikuuta tai 1 päivän helmikuuta 2017 ja 31 päivän tammikuuta 2020 välisenä aikana;

(b) (osapuolen) 'aluksella' Yhdistyneen kuningaskunnan osalta Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtivaa kalastusalusta, joka on rekisteröity Guernseyn voutikunnassa, Jersey'n voutikunnassa tai Mansaarella ja jolla on Yhdistyneen kuningaskunnan kalastusviranomaisen myöntämä lupa;

(c) (osapuolen) 'vesillä'

(i) unionin osalta jäsenvaltioon rajoittuvaa aluemerta; ja

(ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta Guernseyn voutikuntaan, Jersey'n voutikuntaan tai Mansaareen rajoittuvaa aluemerta.

3. Kumppanusneuvosto päättää jommankumman osapuolen pyynnöstä 90 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta, että tämän artiklan, FISH.11 artiklan [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoitusmääräajat] ja kaikkien muiden tämän otsakkeen määräysten siltä osin kuin ne liittyvät kyseisissä artikloissa määrättyihin järjestelyihin sekä OTH.9 artiklan [Maantieteellinen soveltaminen] 3–5 kohdan soveltaminen lopetetaan Guernseyn voutikunnan, Jersey'n voutikunnan ja/tai Mansaaren osalta 30 päivän kuluessa kyseisestä päätöksestä.

4. Kumppanuusneuvosto voi päättää muuttaa tätä artiklaa, FISH.11 artiklaa [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoitusmääräajat] ja muita tämän otsakkeen määräyksiä siltä osin kuin ne liittyvät kyseisissä artikloissa määrättyihin järjestelyihin.

FISH.11 artikla: Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoitusmääräajat

1. Unioni soveltaa kalastustuotteisiin, jotka Guernseyn tai Jersey'n voutikunnassa rekisteröidyt Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtivat alukset ovat pyytäneet mainittuihin alueisiin rajautuvalla aluemerellä tai jäsenvaltioon rajautuvalla aluemerellä, seuraavia ilmoitusmääräaikoja:

- (a) tuoreiden kalastustuotteiden purkamisesta unionin alueelle on tehtävä ennakoilmoitus vähintään 3–5 tuntia etukäteen;
- (b) kalastustuotelähetysten meriteitse tapahtuvien suorien siirtojen osalta on ilmoitettava varmennettu saalistodistus vähintään 1–3 tuntia ennen arvioitua saapumisaikaa unionin alueelle.

2. Tässä artiklassa tarkoitetaan ilmaisulla 'kalastustuotteet' kaikkia merikalalajeja, nilviäisiä ja äyriäisiä.

FISH.12 artikla: Kalastuksenhoitoalueiden yhdenmukaistaminen

1. Osapuolet pyytävät viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2021 ICESiltä lausuntoa kalastuksenhoitoalueiden ja arviointiyksiköiden yhdenmukaistamisesta liitteessä FISH.1 tähdellä merkittyjen kantojen osalta.

2. Kuuden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun lausunnon vastaanottamisesta osapuolet tarkastelevat yhdessä kyseistä lausuntoa ja harkitsevat yhdessä asianomaisten kantojen hoitoalueisiin tehtäviä mukautuksia sopiakseen niistä johtuvista muutoksista liitteessä FISH.1 esitettyjen kantojen ja osuuksien luetteloon.

FISH.13 artikla: Eräiden muiden kantojen TAC-osuudet

1. Osapuolten osuudet tiettyjen muiden kantojen TACeista vahvistetaan liitteessä FISH.2.

2. Kumpikin osapuoli ilmoittaa osuutensa asianomaisille valtioille ja kansainvälisille järjestöille liitteessä FISH.2 olevassa A–D kohdassa esitetyn jakojärjestelyn mukaisesti.

3. Liitteessä FISH.2C ja D vahvistettujen osuuksien myöhemmistä muutoksista päätetään asianomaisilla monenvälisillä foorumeilla.

4. Liitteessä FISH.2A ja B vahvistettujen osuuksien myöhemmistä muutoksista 30 päivän 2026 jälkeen päätetään asianomaisilla monenvälisillä foorumeilla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kumppanuusneuvoston valtuuksien soveltamista 16 artiklan [Kalastuksen erityiskomitea] 3 kohdassa.

5. Molemmat osapuolet hallinnoivat liitteessä FISH.2A–D mainittuja kantoja FISH.2 artiklassa [Tavoitteet ja periaatteet] esitettyjen tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti.

Neljäs luku Hallintojärjestelyt

FISH.14 artikla: Korjaavat toimenpiteet ja riitojenratkaisu

1. Jos osapuolen, jäljempänä 'vastaajaosapuoli', väitetään jättäneen noudattamatta tätä otsaketta (lukuun ottamatta 2 kohdassa käsiteltyjä väitettyjä laiminlyöntejä), toinen osapuoli, jäljempänä 'kantajaosapuoli', voi asiasta vastaajaosapuolelle ilmoitettuaan

- (a) keskeyttää kokonaan tai osittain pääsyn omille vesilleen sekä kalastustuotteille GOODS.5 artiklan [Tullikielto] nojalla myönnetyn tullietuuskohdelun; ja
- (b) keskeyttää kokonaan tai osittain muille tuotteille GOODS.5 artiklan [Tullikielto] nojalla myönnetyn tullietuuskohdelun, jos se katsoo että a alakohdassa tarkoitettu keskeytys ei ole oikeassa suhteessa väitetyn laiminlyönnin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin; ja
- (c) keskeyttää kokonaan tai osittain toisen osan [Talouskumppanuus] ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] – lukuun ottamatta XI osastoa [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] – mukaiset velvollisuudet, jos se katsoo, että a ja b alakohdassa tarkoitettu keskeytys ei ole oikeassa suhteessa väitetyn laiminlyönnin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Jos ensimmäinen otsake [Kauppa] keskeytetään kokonaan, myös kolmas otsake [Maantieliikenne] keskeytetään.

2. Jos osapuolen, jäljempänä 'vastaajaosapuoli', väitetään jättäneen noudattamatta FISH.10 artiklaa [Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey voutikunnan ja Mansaaren vesille], FISH.11 artiklaa [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoitusmääräajat] tai mitä tahansa muuta tämän otsakkeen määräystä siltä osin kuin se liittyy kyseisissä artikloissa määrättyihin järjestelyihin, toinen osapuoli, jäljempänä 'kantajaosapuoli' voi asiasta vastaajaosapuolelle ilmoitettuaan

- (a) keskeyttää kokonaan tai osittain pääsyn FISH.10 artiklassa [Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey voutikunnan ja Mansaaren vesille] tarkoitetuille vesilleen;
- (b) keskeyttää kokonaan tai osittain kalastustuotteille GOODS.5 artiklan [Tullikielto] nojalla myönnetyn tullietuuskohdelun, jos se katsoo että a alakohdassa tarkoitettu keskeytys ei ole oikeassa suhteessa väitetyn laiminlyönnin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin;
- (c) keskeyttää kokonaan tai osittain muille tuotteille GOODS.5 artiklan [Tullikielto] nojalla myönnetyn tullietuuskohdelun, jos se katsoo että a ja b alakohdassa tarkoitettu keskeytys ei ole oikeassa suhteessa väitetyn laiminlyönnin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin; ja

poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, korvaavia toimenpiteitä, jotka vaikuttavat FISH.10 artiklan [Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey voutikunnan ja Mansaaren vesille], FISH.11 artiklan [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoitusmääräajat] nojalla vahvistettuihin järjestelyihin tai minkä tahansa muiden tämän otsakkeen määräysten nojalla vahvistettuihin järjestelyihin siltä osin kuin ne liittyvät kyseisissä artikloissa määrättyihin järjestelyihin, ei saa toteuttaa sen vuoksi, että osapuoli ei väitetysti noudata otsakkeen määräyksiä, jotka eivät liity kyseisiin järjestelyihin.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava oikeassa suhteessa vastaajaosapuolen väitettyyn laiminlyöntiin ja sen taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

4. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu toimenpide voi tulla voimaan aikaisintaan 7 päivän kuluttua siitä kun kantajaosapuoli on ilmoittanut vastaajaosapuolelle ehdotetusta keskeyttämisestä.

Osapuolet neuvottelevat kalastuksen erityiskomiteassa päästäkseen molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Kyseisessä ilmoituksessa on mainittava

- (a) seikka, jonka vuoksi kantajaosapuoli katsoo, että vastaajaosapuoli ei ole noudattanut sopimusta;
- (b) päivämäärä, jona kantajaosapuoli aikoo keskeyttää soveltamisen; ja
- (c) suunnitellun keskeyttämisen taso.

5. Kantajaosapuolen on 14 päivän kuluessa 4 kohdassa tarkoitettusta ilmoituksesta riitautettava vastaajaosapuolen väitetty 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu tämän otsakkeen noudattamatta jättäminen pyytämällä välimieslautakunnan perustamista kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] nojalla. Tämän artiklan mukaiseen välimiesmenettelyyn turvaudutaan turvautumatta ensin INST.13 artiklan [Neuvottelut] mukaisiin neuvotteluihin. Välimieslautakunnan on kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.19 artikkelissa [Kiireelliset menettelyt] soveltamiseksi käsiteltävä asiaa kiireellisenä.

6. Keskeyttäminen lakkaa, kun:

- (a) kantajaosapuoli katsoo, että toinen osapuoli noudattaa tämän otsakkeen mukaisia velvoitteitaan; tai
- (b) välimieslautakunta päättää, että vastaajaosapuoli ei ole laiminlyönyt tämän otsakkeen mukaisia velvoitteitaan.

7. Kun 5 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä on tehty kantajaosapuolelle kielteinen päätös ja vastaajaosapuoli katsoo, että vastasuoritteet ovat merkittävästi ristiriidassa 1 tai 2 kohdan kanssa, se voi pyytää välimieslautakuntaa 30 päivän kuluessa sen antamasta ratkaisusta määrittämään tämän sopimuksen mukaisten velvoitteiden keskeytyksen tason, joka ei saa ylittää tasoa, joka vastaa vastasuoritteiden soveltamisesta johtuvia mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia. Pyynnössä on ehdotettava keskeyttämisen tasoa 1 tai 2 kohdan mukaisesti ja minkä tahansa asiaankuuluvan INST.34C artikkelissa [Velvollisuuksien keskeyttäminen OTHS.3.12 artiklan 12 kohdan, FISH.9 artiklan 5 kohdan ja FISH.14 artiklan 7 kohdan soveltamiseksi] määrätyn periaatteen mukaisesti. Vastaajaosapuoli voi soveltaa tämän sopimuksen mukaisten velvollisuuksien keskeyttämisen tasoa välimieslautakunnan määrittämän keskeytyksen tason mukaisesti aikaisintaan 15 päivän kuluttua tällaisen ratkaisun antamisesta.

8. Osapuoli ei saa estää toista osapuolta keskeyttämästä tämän artiklan mukaisten velvollisuuksiensa suorittamista vetoamalla WTO-sopimukseen tai mihinkään muuhun kansainväliseen sopimukseen.

FISH.15 artikla: Tietojen yhteiskäyttö

Osapuolet jakavat tietoja, jotka ovat tarpeen tämän otsakkeen täytäntöönpanon tukemiseksi, kummankin osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

FISH.16 artikla: Kalastuksen erityiskomitea

1. Kalastuksen erityiskomitea voi erityisesti

- (a) tarjota foorumin kestävään kalastuksenhoitoon liittyvälle keskustelulle ja yhteistyölle;

- (b) pohtia monivuotisten säilyttämis- ja hoitostrategioiden kehittämistä TACien ja muiden hoitotoimenpiteiden vahvistamisen perustaksi;
- (c) laatia monivuotisia strategioita FISH.8 artiklan [Vesille pääsy] 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen kiintiöimättömien kantojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi;
- (d) pohtia kalastuksenhoito- ja säilyttämistoimenpiteitä, mukaan lukien kiireelliset toimenpiteet ja toimenpiteet kalastuksen valikoivuuden varmistamiseksi;
- (e) pohtia lähestymistapoja tietojen keräämiseen tieteellisiä ja kalastuksenhoitotarkoituksia varten, tällaisten tietojen jakamiseen (mukaan lukien seurannan, valvonnan ja noudattamisen valvonnan kannalta merkitykselliset tiedot) sekä tieteellisten elinten kuulemiseen parhaista käytettävissä olevista tieteellisistä lausunnoista;
- (f) pohtia toimenpiteitä, joilla varmistetaan sovellettavien sääntöjen noudattaminen, mukaan lukien yhteiset valvonta-, seuranta- ja tarkkailuohjelmat sekä tietojenvaihto kalastusmahdollisuuksien käytön seurannan sekä valvonnan ja täytäntöönpanon helpottamiseksi;
- (g) laatia suuntaviivat FISH.7 artiklan [Väliaikaiset TACit] 5 kohdassa tarkoitettujen TACien vahvistamiseksi;
- (h) valmistella vuotuisia neuvotteluja;
- (i) pohtia purkamissatamien nimeämiseen liittyviä kysymyksiä, mukaan lukien osapuolten mahdollisuus ilmoittaa ajoissa tällaisista nimeämisistä ja niihin mahdollisesti tehtävistä muutoksista;
- (j) vahvistaa määräajat niiden ilmoitusten tekemiselle, jotka koskevat FISH.4 artiklan [Kalastuksenhoito] 3 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä ja FISH.5 artiklan [Luvat, vaatimustenmukaisuus ja täytäntöönpano] 1 kohdassa tarkoitettuja alusluetteloita, sekä FISH.6 artiklan [Kalastusmahdollisuudet] 7 kohdassa tarkoitettulle ilmoitukselle.
- (k) perustaa foorumin FISH.9 artiklan [Vastasuoritteet] 2 kohdan ja FISH.14 artiklan [Korjaavat toimenpiteet] 4 kohdan mukaisia neuvotteluja varten;
- (l) laatia suuntaviivat FISH.8 artiklan [Vesille pääsy] käytännön soveltamisen tukemiseksi;
- (m) laatia mekanismin kalastusmahdollisuuksien vapaaehtoista vuosittaista siirtoa varten osapuolten välillä, kuten FISH.6 artiklan [Kalastusmahdollisuudet] 8 kohdassa tarkoitetaan; ja
- (n) pohtia FISH.10 artiklan [Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey voutikunnan ja Mansaaren vesille] ja FISH.11 artiklan [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoitusmääräajat] soveltamista ja täytäntöönpanoa.

2. Kalastuksen erityiskomitea voi hyväksyä toimenpiteitä, mukana lukien päätökset ja suositukset

- (a) osapuolten neuvottelujen päätteeksi FISH.6 artiklan [Kalastusmahdollisuudet] nojalla sopimien seikkojen kirjaamisen osalta;

- (b) minkä tahansa tämän artiklan 1 kohdan b, c, d, e, f, g, i, j, l, m tai n alakohdassa tarkoitetun seikan osalta;
 - (c) FISH.4 [Kalastuksenhoito] artiklan 2 kohdassa tarkoitetun olemassa olevien kansainvälisten velvoitteiden luettelon muuttamisen osalta;
 - (d) minkä tahansa muun tämän otsakkeen nojalla toteutettavan kestävästä kalastuksenhoitoa koskevan yhteistyön osatekijän osalta; ja
 - (e) FISH.18 artiklan [Uudelleentarkastelu] mukaista uudelleentarkastelua koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen osalta.
3. Kumppanuusneuvostolla on valtuudet muuttaa liitteitä FISH.1, FISH.2 ja FISH.3.

FISH.17 artikla: Soveltamisen lopettaminen

1. Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa lopettaa tämän otsakkeen soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse, sanotun kuitenkin rajoittamatta FINPROV.8 artiklan [Sopimuksen irtisanominen] tai OTH.10 artiklan [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] soveltamista. Tällöin ensimmäisen otsakkeen [Kauppa], toisen otsakkeen [Ilmailu], kolmannen otsakkeen [Maantieliikenne] ja tämän otsakkeen [Kalastus] voimassaolo päättyy ilmoittamispäivää seuraavan yhdeksännen kuukauden ensimmäisenä päivänä.
2. Jos tämän otsakkeen soveltaminen lopetetaan 1 kohdan, FINPROV.8 artiklan [Sopimuksen irtisanominen] tai OTH.10 artiklan [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] nojalla, osapuolille tästä otsakkeesta sille vuodelle, jona otsakkeen voimassaolo päättyy, johtuvia velvoitteita sovelletaan vuoden loppuun.
3. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, toinen otsake [Ilmailu] voi jäädä voimaan, jos osapuolet sopivat sisällyttävänsä VI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] asiaankuuluvat osat.
4. Poiketen siitä, mitä 1–3 kohdassa määrätään, ja rajoittamatta FINPROV.8 artiklan [Sopimuksen irtisanominen] tai OTH.10 artiklan [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] soveltamista
 - a) FISH.10 artikla [Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey voutikunnan ja Mansaaren vesille], FISH.11 artikla [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoitusmääräajat] tai mikä tahansa muu tämän otsakkeen määräys siltä osin kuin se liittyy kyseisissä artikloissa määrättyihin järjestelyihin pysyy voimassa, jolleivät osapuolet toisin sovi, kunnes
 - (i) kumpi tahansa osapuoli lopettaa sen soveltamisen antamalla kirjallisen ilmoituksen soveltamisen lopettamisesta kolmen vuoden varoitusajalla; tai
 - (ii) OTH.9 artiklan [Maantieteellinen soveltaminen] 3–5 kohta lakkaa olemasta voimassa, jos kyseinen päivä on aikaisempi;
 - b) 4 kohdan a alakohdan i alakohtaa sovellettaessa ilmoitus soveltamisen lopettamisesta voidaan antaa Guernseyn voutikunnan, Jersey voutikunnan tai Mansaaren tai niistä useamman osalta, ja FISH.10 artiklan [Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey voutikunnan ja Mansaaren vesille], FISH.11 artiklan [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen

liittyvät ilmoitusmääräajat] ja minkä tahansa muun tämän otsakkeen määräyksen siltä osin kuin se liittyy kyseisissä artikloissa määrättyihin järjestelyihin voimassaolo jatkuu niiden alueiden osalta, joista ei ole annettu ilmoitusta soveltamisen lopettamisesta; ja

- (c) 4 kohdan a alakohdan i alakohtaa sovellettaessa, jos sopimuksen OTH.9 artiklan [Maantieteellinen soveltaminen] 3–5 kohta lakkaa olemasta voimassa Guernseyn voutikunnan, Jersey'n voutikunnan tai Mansaaren tai niistä useamman osalta (mutta ei kaikkien), FISH.10 artiklan [Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey'n voutikunnan ja Mansaaren vesille], FISH.11 artiklan [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoitusmääräajat] artiklan ja minkä tahansa muun tämän otsakkeen määräyksen siltä osin kuin se liittyy kyseisissä artikloissa määrättyihin järjestelyihin voimassaolo jatkuu niiden alueiden osalta, joilla OTH.9 artiklan [Maantieteellinen soveltaminen] 3–5 kohdan voimassaolo jatkuu.

FISH.18 artikla: Uudelleentarkastelulauseke

1. Osapuolet tarkastelevat tämän otsakkeen täytäntöönpanoa yhdessä uudelleen kumppanuusneuvostossa neljän vuoden kuluttua liitteessä FISH.4 [Pöytäkirja vesille pääsystä] olevassa 1 artikkelissa tarkoitetun sopeutumiskauden päättymisestä, jotta voidaan harkita, voidaanko järjestelyjä entisestään kodifioida ja vahvistaa, myös vesille pääsyn osalta.
2. Tällainen uudelleentarkastelu voidaan toistaa myöhemmin neljän vuoden välein ensimmäisen uudelleentarkastelun jälkeen.
3. Osapuolet päättävät uudelleentarkastelua koskevista yksityiskohtaisista säännöistä etukäteen kalastuksen erityiskomiteassa.
4. Uudelleentarkastelun on mahdollistettava erityisesti aiempia vuosia koskeva arviointi seuraavien osalta:
 - (a) määräykset, jotka koskevat FISH.8 artiklan [Vesille pääsy] mukaista osapuolten vesille pääsyä;
 - (b) liitteissä FISH.1, 2 ja 3 esitetyt TAC-osuudet;
 - (c) vuotuisten neuvottelujen osana FISH.6 [Kalastusmahdollisuudet] artiklan 4 kohdan nojalla tehtyjen siirtojen lukumäärä ja laajuus sekä FISH.6 [Kalastusmahdollisuudet] artiklan 8 kohdan nojalla tehtyjen siirtojen lukumäärä ja laajuus;
 - (d) vuotuisten TACien vaihtelut;
 - (e) se, miten kumpikin osapuoli on noudattanut tämän otsakkeen määräyksiä, ja se, miten kummankin osapuolen alukset ovat noudattaneet kyseisiin aluksiin sovellettavia sääntöjä toisen osapuolen vesillä ollessaan;
 - (f) tämän otsakkeen nojalla toteutetun yhteistyön luonne ja laajuus; ja
 - (g) muut seikat, joista osapuolet päättävät etukäteen kalastuksen erityiskomiteassa.

FISH.19 artikla: Suhde muihin sopimuksiin

1. Jollei 2 kohdasta muuta johdu, tämä otsake ei rajoita muiden sellaisten voimassa olevien sopimusten soveltamista, jotka koskevat jommankumman osapuolen alusten kalastusta toisen osapuolen lainkäyttöalueella.
2. Tämä otsake korvaa kokonaan kaikki voimassa olevat sopimukset tai järjestelyt, jotka koskevat unionin kalastusalusten harjoittamaa kalastusta Guernseyn voutikuntaan, Jersey voutikuntaan ja Mansaareen rajoittuvalla aluemerellä, ja Guernseyn voutikunnassa, Jersey voutikunnassa tai Mansaareissa rekisteröityjen Yhdistyneen kuningaskunnan kalastusalusten harjoittamaa kalastusta jäsenvaltioon rajautuvalla aluemerellä. Jos kumppanuusneuvosto on kuitenkin tehnyt 10 artiklan [Pääsy Guernseyn voutikunnan, Jersey voutikunnan ja Mansaaren vesille] 3 kohdan mukaisesti päätöksen sopimuksen soveltamisen lopettamisesta Guernseyn voutikunnan, Jersey voutikunnan tai Mansaaren osalta, asiaankuuluvat järjestelyt eivät korvau du niiden alueiden osalta, joita tällainen päätös koskee.

KUUDES OSASTO: MUUT MÄÄRÄYKSET

OTH.1 artikla: Määritelmät

Ellei toisin määrätä, tämän sopimuksen toista osaa, keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehtyä pöytäkirjaa ja hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehtyä pöytäkirjaa sovellettaessa tarkoitetaan

- (a) 'maataloustuotteella' maataloussopimuksen liitteessä 1 lueteltua tuotetta;
- (b) 'tulliviranomaisella'
 - (i) unionin osalta tulliasioista vastaavia Euroopan komission yksiköitä tai tapauksen mukaan jäsenvaltion tullihallintoa ja muita viranomaisia, joilla on valtuudet soveltaa ja valvoa tullilainsäädäntöä; ja
 - (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta vero- ja tullivirastoa (Her Majesty's Revenue and Custom) ja mitä tahansa muuta tulliasioista vastaavaa viranomaista.
- (c) 'tullilla' mitä tahansa tullia tai maksua, joka kannetaan tavarán tuonnista tai siihen liittyen, pois lukien:
 - (i) toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston GOODS.4 artiklan [Kansallinen kohtelu sisäisen verotuksen ja sääntelyn alalla] mukaisesti kannetut, sisäistä veroa vastaavat maksut;
 - (ii) polkumyynitulli, erityinen suojatoimi, tasoitustulli tai suojatulli, jota sovelletaan yhdenmukaisesti tapauksen mukaan GATT 1994 -sopimuksen, polkumyynnin vastaisen sopimuksen, maataloussopimuksen, tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen tai suojalausekesopimuksen kanssa; tai
 - (iii) tuonnista tai siihen liittyen kannetut maksut, jotka on rajattu tarjottujen palvelujen likimääräisten kustannusten määrään;
- (d) 'CPC:llä' yhteistä tavaraluokitusta (Statistical Papers Series M No. 77, taloudellisten ja sosiaalisten asiain osasto, Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio, New York, 1991);
- (e) 'voimassa olevalla tai nykyisellä' tämän sopimuksen voimaantullessa voimassa olevaa;
- (f) 'osapuolen tavaroilla' GATT 1994 -sopimuksen määritelmän mukaisia kotimaisia tuotteita, joihin sisältyvät osapuolen alkuperätavarat;
- (g) 'harmonoidulla järjestelmällä' maailman tullijärjestön kehittämää harmonoitua tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmää kaikkine oikeudellisine huomautuksineen ja muutoksineen;
- (h) 'nimikkeellä' harmonoidun järjestelmän tariffiluokituksen neljää ensimmäistä numeroa;
- (i) 'oikeushenkilöllä' sovellettavan lainsäädännön mukaan joko voiton tuottamiseksi tai muuta tarkoitusta varten asianmukaisesti perustettua tai muulla tavoin järjestettyä, yksityisessä tai julkisessa omistuksessa olevaa mitä tahansa oikeussubjektia, kuten yrityksiä, säätiöitä, henkilöyhtiöitä, yhteisyrityksiä, yksityisiä elinkeinonharjoittajia tai yhdistyksiä;

- (j) 'toimenpiteellä' mitä tahansa osapuolen toimenpidettä, joka voi olla lain, määräyksen, säännön, menettelyn, päätöksen, hallinnollisen toimen, vaatimuksen tai käytännön muodossa;⁷¹
- (k) 'osapuolen toimenpiteellä' toimenpidettä, jonka toteuttavat tai pitävät voimassa
 - (i) keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelimet tai viranomaiset; ja
 - (ii) julkishallinnon ulkopuoliset elimet käyttäessään keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten niille siirtämiä valtuuksia;

'Osapuolen toimenpiteellä' toimenpiteitä, joita toteuttavat tai pitävät voimassa tämän kohdan i ja ii alakohdassa luetellut tahot antamalla määräyksiä, ohjaamalla tai valvomalla, joko suoraan tai välillisesti, muiden tahojen toimintaa näiden toimenpiteiden osalta;
- (l) 'osapuolen luonnollisella henkilöllä'⁷²
 - (i) Euroopan unionin osalta jäsenvaltion kansalaista sen lainsäädännön mukaisesti⁷³; ja
 - (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaista;
- (m) 'henkilöllä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;
- (n) 'terveys- ja kasvinsuojelutoimella' terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteessä A olevassa 1 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä;
- (o) 'kolmannella maalla' maata tai aluetta, joka on tämän sopimuksen alueellisen soveltamisalan ulkopuolella;
- (p) 'valtiosopimusoikeutta koskevalla Wienin yleissopimuksella' Wienissä 23 päivänä toukokuuta 1969 tehtyä valtiosopimusoikeutta koskevaa Wienin yleissopimusta; ja
- (q) 'WTO:lla' Maailman kauppajärjestöä.

OTH.2 artikla: WTO-sopimukset

Tässä sopimuksessa WTO-sopimuksiin viitataan seuraavasti:

- (a) 'maataloussopimuksella' WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta maataloudesta;
- (b) 'polkumyynnin vastaisella sopimuksella' sopimusta tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 VI artiklan soveltamisesta;
- (c) 'GATS-sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteeseen 1B sisältyvää palvelukaupan yleissopimusta;

⁷¹ Selvyyden vuoksi todetaan, että ilmaisulla 'toimenpide' tarkoitetaan myös toimimatta jättämistä.

⁷² Tähän eivät sisälly luonnolliset henkilöt, jotka asuvat FINPROV.1 artiklan [Alueellinen soveltamisala] 3 kohdassa tarkoitetulla alueella.

⁷³ Luonnollisen henkilön määritelmään sisältyvät myös Latvian tasavallassa pysyvästi asuvat luonnolliset henkilöt, jotka eivät ole Latvian tasavallan tai minkään muun valtion kansalaisia mutta joilla on Latvian tasavallan lain nojalla oikeus saada kansalaisuudettoman henkilön passi (muukalaispassi).

- (d) 'GATT 1994 -sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää tullitariffeja ja kauppaa koskevaa yleissopimusta 1994;
- (e) 'julkisia hankintoja koskevalla sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteessä 4 olevaa sopimusta julkisista hankinnoista⁷⁴;
- (f) 'suojalausekesopimuksella' WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta suojalausekkeista;
- (g) 'tukisopimuksella' WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää tukia ja tasoitustulleja koskevaa sopimusta;
- (h) 'terveys- ja kasvinsuojelusopimuksella' WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta terveys- ja kasvinsuojelutoimista;
- (i) 'kaupan teknisiä esteitä koskevalla sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteeseen 1A sisältyvää sopimusta kaupan teknisistä esteistä;
- (j) 'TRIPS-sopimuksella' WTO-sopimuksen liitteeseen 1C sisältyvää sopimusta teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista; ja
- (k) 'WTO-sopimuksella' Maailman kauppajärjestön perustamisesta 15 päivänä huhtikuuta 1994 Marrakeshissa tehtyä Marrakeshin sopimusta.

OTH.3 artikla: Vapaakauppa-alueen perustaminen

Osapuolet perustavat vapaakauppa-alueen, joka on GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan ja GATS-sopimuksen V artiklan mukainen.

OTH.4 artikla: Suhde WTO-sopimukseen

Osapuolet vahvistavat WTO-sopimuksen ja muiden sellaisten sopimusten, joiden osapuolia ne ovat, mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa toisiinsa nähden.

Tämän sopimuksen ei voida tulkita edellyttävän kummankaan osapuolen toimivan tavalla, joka ei olisi yhteensopiva sen WTO-sopimuksen mukaisten velvoitteiden kanssa.

OTH.4a artikla: WTO:n oikeuskäytäntö

Tämän osan määräysten tulkinnassa ja soveltamisessa on otettava huomioon WTO:n riitojenratkaisuelimen hyväksymissä WTO:n riitojenratkaisupaneelien ja valituselimen raporteissa sekä riitojen ratkaisemista koskevan sopimuksen nojalla annetuissa välitystuomioissa olevat asiaan liittyvät tulkinnat.

OTH.5 artikla: Velvoitteiden täyttäminen

Kumpikin osapuoli toteuttaa kaikki tämän osan mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi tarvittavat yleiset ja erityiset toimenpiteet, mukaan lukien toimenpiteet, joilla varmistetaan, että keskus-, alue-

⁷⁴ Selvyyden vuoksi todetaan, että 'julkisia hankintoja koskevalla sopimuksella' tarkoitetaan julkisia hankintoja koskevaa sopimusta sellaisena kuin se on muutettuna Genevessä 30 päivänä maaliskuuta 2012 tehdyllä julkisista hankintoja koskevan sopimuksen muuttamista koskevalla pöytäkirjalla.

ja paikallistason hallintoelimet ja viranomaiset sekä valtiosta riippumattomat elimet noudattavat tämän osan mukaisia määräyksiä käyttäessään niille siirrettyä toimivaltaa.

OTH.7 artikla: Viittaukset säädöksiin ja muihin sopimuksiin

1. Kun tässä osassa viitataan osapuolen lakeihin ja määräyksiin, näiden lakien ja määräysten katsotaan sisältävän niihin tehdyt muutokset, jollei tosin määrätä.
2. Kun tässä osassa viitataan kansainvälisiin sopimuksiin tai siihen sisältyy niitä joko kokonaisuudessaan tai osittain, niiden katsotaan, jollei toisin määrätä, sisältävän niihin tehdyt muutokset tai niiden jatkosopimukset, jotka tulevat voimaan kummassakin osapuolella tämän sopimuksen allekirjoituspäivästä alkaen tai sen jälkeen. Jos tällaisten muutosten tai jatkosopimusten vuoksi tämän osan määräysten täytäntöönpanossa tai soveltamisessa nousee esiin jokin kysymys, osapuolten on toisen osapuolen pyynnöstä neuvoteltava keskenään, jotta voidaan löytää kumpaakin osapuolta tyydyttävä ratkaisu.

OTH.8 artikla: Kumppanuusneuvoston tehtävät toisessa osassa

Kumppanuusneuvosto voi

(a) tehdä päätöksiä, joilla muutetaan

- (i) toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston 2 lukua [Alkuperäsäännöt] ja sen liitteitä ORIG.31 artiklan [Tämän luvun ja sen liitteiden muuttaminen] mukaisesti;
- (ii) liitteissä TBT- [XX] ja TBT- [ZZ] vahvistettuja järjestelyjä TBT.9 artiklan [Markkinavalvontaa ja muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta koskeva yhteistyö] 8 kohdan mukaisesti;
- (iii) lisäyksiä A ja B liitteessä TBT-5 [Viinikauppa] olevan 2 artiklan [Tuotemääritelmät, viininvalmistusmenetelmät ja -käsittelyt] 3 kohdan mukaisesti;
- (iv) lisäystä C liitteessä TBT-5 [Viinikauppa] olevan 3 artiklan [Osapuolten alueelle tapahtuvaa tuontia koskevat todistusvaatimukset] 3 kohdan mukaisesti;
- (v) lisäyksiä A, B, C ja D liitteessä TBT-4 [Luonnonmukaiset tuotteet] olevan 1 artiklan [Tavoite ja soveltamisala] mukaisesti;
- (vi) lisäyksiä 1–3 liitteessä TBT-2 [Lääkkeet] olevan 1 artiklan [Määritelmät] ja 2 artiklan [Tuotteen määritelmä] mukaisesti;
- (vii) valtuutettuja talouden toimijoita koskevaa liitettä, keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa tehtyä pöytäkirjaa, petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehtyä pöytäkirjaa ja CUSTMS.16 artiklan [Väliaikainen maahantuonti] 2 kohdassa vahvistettua tuoteluetteloa CUSTMS.21 artiklan [Muutokset] mukaisesti;
- (viii) liitteessä PPROC.1 olevan B jakson kyseistä alajaksoa PPROC.18 artiklan [Liitteessä PPROC-1 olevan B jakson muuttaminen] mukaisesti;
- (ix) liitettä ENER-1 [LUETTELOT ENERGIATUOTTEISTA, HIILIVEDYISTÄ JA RAAKA-AINEISTA], liitettä ENER-2 [ENERGIA- JA YMPÄRISTÖTUET] ja liitettä ENER-3 [KOLMANSIEN

OSAPUOLTEN KÄYTTÖOIKEUKSIEN JA OMISTAJUUDEN ERIYTTÄMISEN SOVELTAMATTA JÄTTÄMINEN INFRASTRUKTUURIIN] ENER.31 artiklan [Tehokas täytäntöönpano ja muutokset] mukaisesti;

- (x) LPFS.3.2 artiklan [Soveltamisala ja poikkeukset] 4 kohtaa kyseisen kohdan mukaisesti, LPFS.3.3 artiklan [Yleishyödylliset taloudelliset palvelut] 2 kohdan kolmatta virkettä kyseisen kohdan neljännen virkkeen mukaisesti, LPFS.3.3 artiklan [Yleishyödylliset taloudelliset palvelut] 3 kohtaa kyseisen kohdan mukaisesti, LPFS.3.5 artiklaa [Kielletyt tuet ja tuet, joihin sovelletaan ehtoja] kyseisen artiklan 1 kohdan mukaisesti ja LPFS.3.11 artiklaa [Takaisinperintä] kyseisen artiklan 7 kohdan mukaisesti, 3 luvussa [Tukien valvonta];
 - (xi) FISH.10 artiklaa [Guernseyn voutikunta, Jersey voutikunta ja Mansaari], FISH.11 artiklaa [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoituskaudet] ja mitä tahansa muuta viidennen otsakkeen [Kalastus] säännöstä FISH.10 artiklan [Guernseyn voutikunta, Jersey voutikunta ja Mansaari] 4 kohdan mukaisesti;
 - (xii) liitteitä FISH.1, FISH.2 ja FISH.3 FISH.16 artiklan [Kalastuksen erityiskomitea] 3 kohdan mukaisesti;
 - (xiii) mitä tahansa muita määräyksiä, pöytäkirjoja, lisäyksiä tai liitteitä, joiden osalta tällaisen päätöksen mahdollisuudesta määrätään nimenomaisesti tämän sopimuksen toisessa osassa;
- (b) kumppanuusneuvoston voi myös tehdä päätöksiä tämän sopimuksen toisen osan määräysten tulkinnasta.

OTH.9 artikla: Maantieteellinen soveltaminen

1. Tämän sopimuksen määräyksiä, jotka koskevat tavaroiden tullikohtelua, mukaan lukien alkuperäsäännöt ja kyseisen kohtelun väliaikainen keskeyttäminen, sovelletaan unionin osalta myös niihin unionin tullialueen alueisiin, jotka määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013⁷⁵ 4 artiklassa ja jotka eivät kuulu seitsemännen osan [Loppumääräykset] FINPROV.1 artiklan [Alueellinen soveltamisala] a alakohdan soveltamisalaan.

2. FINPROV.1 [Alueellinen soveltamisala] artiklan 2, 3 ja 4 kohdan soveltamista rajoittamatta tämän osan mukaisia osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia osapuolen aluemerren ulkopuolisiin alueisiin, mukaan lukien merenpohja ja merenpohjan alaiset kerrostumat, joihin osapuoli käyttää täysivaltaisia oikeuksia tai tuomiovaltaa kansainvälisen oikeuden mukaisesti, mukaan lukien Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehty Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimus, ja osapuolen lait ja määräykset, jotka ovat sopusoinnussa kansainvälisen oikeuden kanssa.⁷⁶

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikodeksista (uudelleenlaadittu) (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1).

⁷⁶ Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kummankin osapuolen aluemerren ulkopuolisilla alueilla tarkoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden vastaavia alueita.

3. Toisen osan ensimmäisen otsakkeen IV osaston [Tavarakauppa] 1 lukua [NTMA], 2 lukua [Alkuperäsäännöt] ja 5 lukua [Tulli ja kaupan helpottaminen] sekä kyseisiin lukuihin liitettyjä pöytäkirjoja ja liitteitä sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan osalta myös FINPROV.1 artiklan [Alueellinen soveltamisala] 2 kohdassa tarkoitettuihin alueisiin, 4 kohdassa säädetyin poikkeuksin. Tätä varten FINPROV.1 artiklan [Alueellinen soveltamisala] 2 kohdassa tarkoitettujen alueiden katsotaan olevan osa Yhdistyneen kuningaskunnan tullialuetta. FINPROV.1 artiklan [Alueellinen soveltamisala] 2 kohdassa tarkoitettujen alueiden tulliviranomaiset vastaavat näiden lukujen ja niihin liitettyjen pöytäkirjojen ja liitteiden soveltamisesta ja täytäntöönpanosta alueillaan. Kyseisten säännösten viittaukset 'tulliviranomaisiin' on tulkittava tämän mukaisesti. Pyynnöt ja tiedonannot, jotka perustuvat näihin lukuihin ja niihin liitettyihin pöytäkirjoihin ja liitteisiin, käsittelee kuitenkin Yhdistyneen kuningaskunnan tulliviranomainen.

4. Toisen osan ensimmäisen otsakkeen IV osaston [Tavarakauppa] 5 luvun [Tulli ja kaupan helpottaminen] CUSTMS.9 artiklaa [Valtuutetut talouden toimijat], LIITETTÄ CUSTMS-1 [Valtuutetut talouden toimijat] ja hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehtyä pöytäkirjaa ei sovelleta Guernseyn voutikuntaan ja Jersey'n voutikuntaan.

5. Toisen osan ensimmäisen otsakkeen IV osaston [Tavarakauppa] 3 lukua [Terveys- ja kasvinsuojelutoimet] ja 4 lukua [Kaupan tekniset esteet] sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan osalta myös FINPROV.1 [Alueellinen soveltamisala] 2 kohdassa tarkoitettuihin alueisiin. FINPROV.1 artiklan [Alueellinen soveltamisala] 2 kohdassa tarkoitettujen alueiden viranomaiset vastaavat näiden lukujen ja niiden liitteiden soveltamisesta ja täytäntöönpanosta alueillaan ja tähän liittyvät viittaukset tulkitaan tämän mukaisesti. Pyynnöt ja tiedonannot, jotka perustuvat näihin lukuihin ja niiden liitteisiin, käsittelevät kuitenkin Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset.

6. Sanotun rajoittamatta FINPROV.8 artiklan [Sopimuksen irtisanominen] ja OTH.10 artiklan [Toisen osan soveltamisen lopettaminen] soveltamista ja elleivät osapuolet toisin sovi, tämän artiklan 3–5 kohta pysyy voimassa kunnes jompikumpi seuraavista toteutuu:

- (a) jommankumman osapuolen toiselle osapuolelle antamasta kirjallisesta irtisanomisilmoituksesta on kulunut kolme vuotta tai
- (b) FISH.10 artikla [Guernseyn voutikunta, Jersey'n voutikunta ja Mansaari], FISH.11 artikla [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoituskaudet] ja mikä tahansa viidennen otsakkeen [Kalastus] säännös, siltä osin kuin se koskee kyseisissä artikloissa säädettyjä järjestelyjä, lakkaa olemasta voimassa.

7. Soveltamisen lopettamista koskeva ilmoitus voidaan 6 kohdan a alakohdan tarkoituksiin antaa Guernseyn voutikuntaa, Jersey'n voutikuntaa ja Mansaarta koskien kaikkien tai osan näistä osalta ja tämän artiklan 3–5 kohta pysyvät voimassa niiden alueiden osalta, joista ei ole annettu soveltamisen lopettamista koskevaa ilmoitusta.

8. Jos FISH.10 artikla [Guernseyn voutikunta, Jersey'n voutikunta ja Mansaari], FISH.11 artikla [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta purkamiseen liittyvät ilmoituskaudet] ja mikä tahansa viidennen otsakkeen [Kalastus] säännös, siltä osin kuin se koskee kyseisissä artikloissa säädettyjä järjestelyjä, lakkaa olemasta voimassa yhden tai useamman alueista Guernseyn voutikunta, Jersey'n voutikunta ja Mansaari osalta (mutta ei kaikkien osalta), tämän artiklan 3–5 kohta pysyy voimassa koskien niitä alueita, joiden osalta FISH.10 artikla [Guernseyn voutikunta, Jersey'n voutikunta ja Mansaari], FISH.11 artikla [Kalastustuotteiden tuontiin ja suoraan aluksesta

purkamiseen liittyvät ilmoituskaudet] ja mikä tahansa viidennen otsakkeen [Kalastus] säännös, siltä osin kuin se koskee kyseisissä artikloissa säädettyjä järjestelyjä, pysyvät voimassa.

OTH.10 artikla: Toisen osan soveltamisen lopettaminen

Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa lopettaa tämän osan soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse, sanotun kuitenkaan rajoittamatta FINPROV.8 artiklan [Sopimuksen irtisanominen] soveltamista. Tällöin tämän osan voimassaolo päättyy ilmoittamispäivää seuraavan yhdeksännen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Neljännen otsakkeen [Sosiaaliturvan yhteensovittaminen ja lyhytaikaiset viisumit] ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan pöytäkirjan soveltamista ei voida lopettaa tämän artiklan nojalla.

KOLMAS OSA: LAINVALVONTA JA RIKOSOIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ

I OSASTO: YLEISET MÄÄRÄYKSET

LAW.GEN.1 artikla: Tavoite

1. Tämän osan tavoitteena on määrätä jäsenvaltioiden ja unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen sekä Yhdistyneen kuningaskunnan välisestä lainvalvonta- ja oikeusyhteistyöstä rikosten ennalta estämisessä, tutkimisessa, paljastamisessa ja rikoksiin liittyvissä syytetoimissa sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisemisessä ja torjunnassa.

2. Tätä osaa sovelletaan ainoastaan rikosasioita koskevaan lainvalvonta- ja oikeusyhteistyöhön, jota tehdään yksinomaan Yhdistyneen kuningaskunnan sekä unionin ja jäsenvaltioiden välillä. Sitä ei sovelleta tilanteisiin, joita syntyy jäsenvaltioiden välillä tai jäsenvaltioiden ja unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen välillä, eikä sitä sovelleta sellaisten viranomaisten toimintaan, jotka vastaavat kansallisesta turvallisuudesta kyseisellä alalla.

LAW.GEN.2 artikla: Määritelmät

Tässä osassa tarkoitetaan

- (a) 'kolmannella maalla' muuta maata kuin valtiota;
- (b) 'erityisillä henkilötietoryhmillä' henkilötietoja, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys, sekä geneettisiä tietoja, biometrisiä tietoja, joita käsitellään henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten, terveyttä koskevia tietoja taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevia tietoja;
- (c) 'geneettisillä tiedoilla' kaikenlaisia henkilötietoja, jotka koskevat yksilön perittyjä tai hankittuja geneettisiä ominaisuuksia, joista selviää yksilöllistä tietoa kyseisen henkilön fysiologiasta tai terveydentilasta ja jotka on saatu erityisesti kyseisen henkilön biologisesta näytteestä analysoimalla;
- (d) 'biometrisillä tiedoilla' kaikkia luonnollisen henkilön fyysisiin ja fysiologisiin ominaisuuksiin tai käyttäytymiseen liittyvällä teknisellä käsittelyllä saatuja henkilötietoja, kuten kasvokuvia tai sormenjälkitietoja, joiden perusteella kyseinen luonnollinen henkilö voidaan tunnistaa tai kyseisen henkilön tunnistaminen voidaan varmistaa;
- (e) 'käsittelyllä' toimintoa tai toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin tai henkilötietoja sisältäviin tietojoukkoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, jäsentämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista, hakua, kyselyä, käyttöä, tietojen luovuttamista siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä, rajoittamista, poistamista tai tuhoamista;
- (f) 'henkilötietojen tietoturvaloukkauksella' tietoturvaloukkausta, jonka seurauksena on siirrettyjen, tallennettujen tai muuten käsiteltyjen henkilötietojen vahingossa tapahtuva tai lainvastainen tuhoaminen, häviäminen, muuttaminen, luvaton luovuttaminen taikka pääsy tietoihin;

- (g) 'rekisterillä' mitä tahansa jäsenneiltyä henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, josta tiedot ovat saatavilla tietyin perustein, oli tietojoukko sitten keskitetty, hajautettu tai toiminnallisin tai maantieteellisin perustein jaettu;
- (h) 'lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealla' INST.2 [Komiteat] artiklalla perustettua tämännimistä komiteaa.

LAW.GEN.3 artikla: Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelu

1. Tässä osassa määrätty yhteistyö perustuu osapuolten ja jäsenvaltioiden pitkäaikaiseen demokratian kunnioittamiseen, oikeusvaltioperiaatteen sekä muun muassa ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa esitettyjen yksilön perusoikeuksien ja -vapauksien suojeluun, ja siihen, että kyseisen yleissopimuksen mukaisten oikeuksien ja vapauksien toteutuminen osapuolten sisäisesti on tärkeää.

2. Mikään tässä osassa ei muuta velvollisuutta kunnioittaa perusoikeuksia ja oikeudellisia periaatteita, sellaisina kuin ne ilmenevät erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja unionin ja sen jäsenvaltioiden osalta Euroopan unionin perusoikeuskirjassa.

LAW.GEN.4 artikla: Henkilötietojen suoja

8. Tässä osassa tarkoitettu yhteistyö perustuu osapuolten pitkäaikaiseen sitoutumiseen korkeatasoisen henkilötietojen suojan varmistamiseen.

9. Tämän korkeatasoisen suojan huomioon ottamiseksi osapuolet varmistavat, että tämän osan nojalla käsiteltäviin henkilötietoihin sovelletaan osapuolten tietosuojajärjestelmissä tehokkaita suojatoimia, joihin kuuluvat seuraavat:

- (a) henkilötietoja käsitellään lainmukaisesti ja asianmukaisesti noudattaen tietojen minimoinnin, käyttötarkoituksen rajoittamisen, paikkansapitävyyden ja säilytyksen rajoittamisen periaatteita;
- (b) erityisten henkilötietoryhmien käsittely sallitaan vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä ja edellyttäen, että noudatetaan asianmukaisia suojatoimia, jotka on mukautettu käsittelyn riskeihin;
- (c) käsittelyyn liittyvää riskiä vastaava turvallisuustaso varmistetaan asianmukaisin teknisin ja organisatorisin toimenpitein, erityisesti erityisten henkilötietoryhmien käsittelyn osalta;
- (d) rekisteröidyillä on täytöntöönpanokelpoinen oikeus tutustua tietoihin sekä oikaista ja poistaa niitä, jollei laissa ole säädetty mahdollisista rajoituksista, jotka muodostavat demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättömän ja oikeasuhteisen toimenpiteen yleisen edun mukaisten tärkeiden tavoitteiden turvaamiseksi;
- (e) jos tietoturvaloukkaus aiheuttaa luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille riskin, toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle ilmoitetaan tietoturvaloukkauksesta ilman aiheetonta viivytystä; jos tietoturvaloukkaus todennäköisesti aiheuttaa luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille suuren riskin, siitä ilmoitetaan myös rekisteröidyille, jollei laissa ole säädetty mahdollisista rajoituksista, jotka muodostavat demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättömän ja oikeasuhteisen toimenpiteen yleisen edun mukaisten tärkeiden tavoitteiden turvaamiseksi;

- (f) tietojen siirtäminen edelleen kolmanteen maahan on sallittua ainoastaan siinä tapauksessa, että noudatetaan siirron kannalta asianmukaisia ehtoja ja suojatoimia, joilla varmistetaan, että suojan tasoa ei vaaranneta;
- (g) riippumattomat viranomaiset huolehtivat tietosuojaa koskevien suojatoimien noudattamisen ja täytäntöönpanon valvonnasta; ja
- (h) rekisteröidyillä on täytäntöönpanokelpoinen oikeus tehokkaisiin hallinnollisiin ja oikeudellisiin muutoksenhakukeinoihin, jos tietosuojaa koskevia suojatoimia on rikottu.

10. Yhdistynyt kuningaskunta omasta puolestaan ja unioni, myös minkä tahansa jäsenvaltionsa puolesta, ilmoittavat lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle valvontaviranomaiset, joiden tehtävänä on valvoa tämän osan nojalla tehtävään yhteistyöhön sovellettavien tietosuojasääntöjen täytäntöönpanoa ja varmistaa niiden noudattaminen. Valvontaviranomaisten on tehtävä yhteistyötä tämän osan noudattamisen varmistamiseksi.

11. Tämän osan määräyksiä henkilötietojen käsittelystä sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka on osittain tai kokonaan automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen käsittelyyn muussa kuin automaattisessa muodossa, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa.

12. Tämä artikla ei rajoita henkilötietojen käsittelyä koskevien tämän osan erityismääräysten soveltamista.

LAW.GEN.5 artikla: Yhteistyön laajuus siinä tapauksessa, että jäsenvaltio ei enää osallistu vastaaviin unionin lainsäädännön mukaisiin toimenpiteisiin

1. Tätä artiklaa sovelletaan, jos jäsenvaltio lakkaa osallistumasta tämän osan määräyksiä vastaaviin rikosoikeuden alan lainvalvonta- ja oikeusyhteistyötä koskeviin unionin oikeuden säännöksiin tai niihin perustuvien oikeuksien soveltaminen jäsenvaltioon lakkaa.

2. Yhdistynyt kuningaskunta voi ilmoittaa unionille kirjallisesti aikomuksestaan lopettaa tämän osan säännösten soveltaminen kyseisen jäsenvaltion osalta.

3. Edellä olevan 2 kohdan nojalla tehty ilmoitus tulee voimaan siinä mainittuna päivänä, joka ei saa olla aikaisempi kuin päivä, jona jäsenvaltio lakkaa osallistumasta 1 kohdassa tarkoitettuihin unionin oikeuden säännöksiin tai niihin perustuvien oikeuksien soveltaminen jäsenvaltioon lakkaa.

4. Jos Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittaa tämän artiklan nojalla aikomuksestaan lopettaa tämän osan määräysten soveltamisen, lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea kokoontuu päättämään tarvittavista toimenpiteistä sen varmistamiseksi, että tämän osaston nojalla aloitettu yhteistyö, johon lopettaminen vaikuttaa, saatetaan päätökseen asianmukaisella tavalla. Joka tapauksessa kaikkien sellaisten henkilötietojen osalta, jotka on saatu tämän osan määräysten nojalla tehtävän yhteistyön kautta ennen kyseisten määräysten soveltamisen lopettamista, osapuolet varmistavat, että tietosuoja säilyy soveltamisen lopettamisen jälkeen tasolla, jolla se oli, kun henkilötiedot siirrettiin.

5. Unioni ilmoittaa Yhdistyneelle kuningaskunnalle diplomaattisesti päivämäärän, jona jäsenvaltion osallistuminen kyseisiin unionin lainsäädännön säännöksiin tai niihin perustuvien oikeuksien soveltaminen jäsenvaltioon alkaa uudelleen. Tämän osan säännöksiä aletaan soveltaa uudelleen kyseisenä päivänä tai, jos se on myöhempi, ilmoitusta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.

6. Tämän artiklan soveltamisen helpottamiseksi unioni ilmoittaa Yhdistyneelle kuningaskunnalle, jos jäsenvaltio lakkaa osallistumasta tämän osan määräyksiä vastaaviin rikosoikeuden alan lainvalvonta- ja oikeusyhteistyötä koskeviin unionin oikeuden säännöksiin tai niihin perustuvien oikeuksien soveltaminen jäsenvaltioon lakkaa.

II OSASTO: DNA-, SORMENJÄLKI- JA AJONEUVOREKISTERITIE TOJEN VAIHTO

LAW.PRUM.5 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on luoda Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten välille DNA-tunnisteiden, sormenjälkitietojen ja tiettyjen kotimaisten ajoneuvorekisteritietojen automaattista siirtämistä koskeva vastavuoroinen yhteistyö ja tietojen vaihto.

LAW.PRUM.6 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'toimivaltaisella lainvalvontaviranomaisella' kotimaista poliisi-, tull- tai muuta viranomaista, jolla on sisäisen lainsäädännön antamat valtuudet paljastaa, ehkäistä ja tutkia rikoksia tai rikollista toimintaa ja käyttää julkista valtaa ja pakkokeinoja tämän toiminnan yhteydessä; sellaiset virastot, elimet ja muut yksiköt, jotka hoitavat erityisesti kansallisia turvallisuusasioita, eivät ole tässä osastossa tarkoitettuja toimivaltaisia lainvalvontaviranomaisia.
- (b) LAW.PRUM.8 [DNA-tunnisteiden automaattinen haku], LAW.PRUM.9 [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu], LAW.PRUM.12 [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] ja LAW.PRUM.17 [Täytäntöönpanotoimenpiteet] artiklassa tarkoitetuilla 'haulla' ja 'vertailulla' menettelyjä, joiden avulla todetaan, vastaavatko yhden valtion lähettämät DNA- tai sormenjälkitiedot yhden, useamman tai kaikkien muiden valtioiden tietokannoissa tallennettuina olevia DNA- tai sormenjälkitietoja;
- (c) LAW.PRUM.15 [Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku] artiklassa tarkoitettulla 'automaattisella haulla' menettelyä, jolla verkon välityksellä voidaan tehdä hakuja yhden, useamman tai kaikkien muiden valtioiden tietokannoista;
- (d) 'DNA:n koodaamattomalla osalla' kromosomialueita, jotka eivät sisällä geneettistä ilmentymää eli joiden ei tiedetä aiheuttavan mitään organismin ominaisuuksia;
- (e) 'DNA-tunnisteella' kirjain- tai numerokoodia, joka esittää ihmisen analysoidun DNA-näytteen koodaamattoman osan tunnistamisen mahdollistavia ominaisuuksia eli erityistä molekyyliarakennetta DNA:n eri kohdissa (loci);
- (f) 'DNA-viitetiedoilla' DNA-tunnistetta ja viitenumeroa; DNA-viitetiedot sisältävät ainoastaan DNA:n koodaamattomasta osasta saadut DNA-tunnisteet ja viitenumeron; DNA-viitetiedoissa ei saa olla mitään rekisteröidyn välittömän tunnistamisen mahdollistavia tietoja; DNA-viitetiedot, joita ei voida yhdistää kehenkään luonnolliseen henkilöön (tunnistamattomat DNA-tunnisteet), on voitava tunnistaa sellaisiksi;
- (g) 'DNA-viitetunnisteella' tunnistetun henkilön DNA-tunnistetta;

- (h) 'tunnistamattomalla DNA-tunnisteella' DNA-tunnistetta, joka on saatu rikostutkinnan yhteydessä kerätyistä jäljistä ja joka kuuluu toistaiseksi tunnistamattomalle henkilölle;
- (i) 'merkinnällä' valtion kotimaiseen tietokantaansa lisäämää DNA-tunnistetta koskevaa merkintää siitä, että jonkin toisen valtion tekemän haun tai vertailun perusteella kyseiselle DNA-tunnisteelle on jo löydetty vastaavuus;
- (j) 'sormenjälkitiedoilla' sormenjälkikuvia, kuvia sormenjälkien latenteista, kämmenjäljistä ja kämmenjälkien latenteista sekä tällaisten kuvien mallineita (koodatut pienet yksityiskohdat), kun ne on tallennettu ja niitä käsitellään automatisoidussa tietokannassa;
- (k) 'sormenjälkiviitetiedoilla' sormenjälkitietoja ja viitenumeroa; sormenjälkiviitetiedoissa ei saa olla mitään rekisteröidyn välittömän tunnistamisen mahdollistavia tietoja; sormenjälkiviitetiedot, joita ei voida yhdistää kehenkään luonnolliseen henkilöön (tunnistamattomat sormenjälkitiedot), on voitava tunnistaa sellaisiksi;
- (l) 'ajoneuvorekisteritiedoilla' liitteessä LAW-1 olevassa 3 luvussa tarkoitettuja tietoja;
- (m) LAW.PRUM.8 [DNA-tunnisteiden automaattinen haku] artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä, LAW.PRUM.12 [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä ja LAW.PRUM.15 [Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku] artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla 'yksittäistapauksella' yksittäistä tutkinta- tai syytetiedostoa; jos tällainen tiedosto sisältää useamman kuin yhden DNA-tunnisteen tai yhdet sormenjälkitiedot tai ajoneuvorekisteritiedot, ne voidaan toimittaa yhtenä hakupyynnönä;
- (n) 'laboratoriotoiminnalla' kaikkia toimenpiteitä, jotka toteutetaan laboratoriossa etsittäessä esineestä jälkiä ja otettaessa niitä talteen sekä kehitettäessä, analysoitaessa ja tulkittaessa DNA-tunnisteita ja sormenjälkitietoja koskevia rikosteknisiä todisteita asiantuntijalausuntojen antamiseksi tai rikosteknisten todisteiden vaihtamiseksi;
- (o) 'laboratoriotoiminnan tuloksilla' analyysin tuloksia ja niihin suoraan liittyviä tulkintoja;
- (p) 'rikosteknisten palvelujen tarjoajalla' julkisia tai yksityisiä organisaatioita, jotka harjoittavat laboratoriotoimintaa toimivaltaisen lainvalvontaviranomaisen tai oikeusviranomaisen pyynnöstä;
- (q) 'kotimaisella akkreditointielimellä' valtion ainoaa elintä, joka suorittaa akkreditointia valtiolle kuuluvaa julkista valtaa käyttäen.

LAW.PRUM.7 artikla: Kotimaisten DNA-analyysitietokantojen perustaminen

1. Valtiot perustavat ja ylläpitävät kotimaisia DNA-analyysitietokantoja rikosten tutkintaa varten.
2. Tämän osaston täytäntöönpanemiseksi valtiot varmistavat, että 1 kohdassa tarkoitetut kotimaisten DNA-analyysitietokantojen DNA-viitetiedot ovat saatavilla.
3. Valtiot ilmoittavat kotimaiset DNA-analyysitietokannat, joihin LAW.PRUM.7 [Kotimaisten DNA-analyysitietokantojen perustaminen] – LAW.PRUM.10 [Molekyyligeneettisen materiaalin kerääminen ja DNA-tunnisteiden toimittaminen] artiklaa ja LAW.PRUM.13 [Kansalliset yhteyspisteet], LAW.PRUM.14 [Muiden henkilötietojen ja muiden tietojen toimittaminen] ja LAW.PRUM.17 [Täytäntöönpanotoimenpiteet] artiklaa sovelletaan, ja LAW.PRUM.8 [DNA-

tunnisteiden automaattinen haku] artiklan 1 kohdassa tarkoitetut edellytykset automaattiselle haulle.

LAW.PRUM.8 artikla: DNA-tunnisteiden automaattinen haku

1. Valtiot antavat LAW.PRUM.13 [Kansalliset yhteyspisteet] artiklassa tarkoitetuille muiden valtioiden kansallisille yhteyspisteille rikosten tutkintaa varten pääsyn omien DNA-analyysitietokantojensa DNA-viitetietoihin ja valtuudet tehdä niistä automaattisia hakuja DNA-tunnisteita vertailemalla. Hakuja voidaan tehdä vain yksittäistapauksissa ja pyynnön esittävän valtion sisäistä lainsäädäntöä noudattaen.

2. Jos automaattisen haun yhteydessä todetaan välitetyn DNA-tunnisteen vastaavuus pyynnön vastaanottavan valtion tietokantaan tallennetun DNA-tunnisteen kanssa, lähettää pyynnön vastaanottava valtio pyynnön esittävän valtion kansalliselle yhteyspisteelle automaattisesti ilmoituksen osuman kohteena olleista DNA-viitetiedoista. Jos vastaavuutta ei todeta, siitä on ilmoitettava automaattisesti.

LAW.PRUM.9 artikla: DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu

1. Valtiot vertailevat rikosten tutkintaa varten kansallisten yhteyspisteidensä välityksellä omia tunnistamattomia DNA-tunnisteitaan kaikkien muiden kotimaisten DNA-analyysitietokantojen viitetiedoissa olevien DNA-tunnisteiden kanssa kyseisten valtioiden yhteisesti hyväksymiä käytännön järjestelyjä noudattaen. DNA-tunnisteiden toimittaminen ja vertailu tapahtuvat automaattisesti. Tunnistamattomien DNA-tunnisteiden toimittaminen vertailua varten suoritetaan ainoastaan, jos pyynnön esittävän valtion sisäinen lainsäädäntö sen sallii.

2. Mikäli valtio 1 kohdassa tarkoitetun vertailun tuloksena toteaa, että toisen valtion toimittamat DNA-tunnisteet vastaavat DNA-analyysitietokannassa olevia tietoja, se toimittaa viipymättä tämän toisen valtion kansalliselle yhteyspisteelle ne DNA-viitetiedot, joiden osalta vastaavuus on todettu.

LAW.PRUM.10 artikla: Molekyyligeneettisen materiaalin kerääminen ja DNA-tunnisteiden toimittaminen

Jos meneillään olevassa rikostutkinnassa tai rikosoikeudenkäynnissä tietystä pyynnön vastaanottavan valtion alueella oleskelevasta henkilöstä ei ole olemassa DNA-tunnistetta, pyynnön vastaanottava valtio antaa oikeusapua hankkimalla ja tutkimalla tästä henkilöstä saatua molekyyligeneettistä materiaalia sekä toimittamalla saadun DNA-tunnisteen pyynnön esittävälle valtiolle, mikäli

- (a) pyynnön esittävä valtio ilmoittaa, mihin tarkoitukseen sitä tarvitaan;
- (b) pyynnön esittävä valtio esittää sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti toimivaltaisen viranomaisen antaman tutkintapyynnön tai -määräyksen, josta käy ilmi, että edellytykset molekyyligeneettisen materiaalin hankinnalle ja tutkimukselle olisivat olemassa, jos kyseinen henkilö oleskelisi pyynnön esittävän valtion alueella; ja
- (c) pyynnön vastaanottavan valtion lainsäädännön mukaiset edellytykset molekyyligeneettisen materiaalin keräämiselle ja tutkimukselle sekä saadun DNA-tunnisteen toimittamiselle ovat olemassa.

LAW.PRUM.11 artikla: Sormenjälkitiedot

Tämän osaston täytäntöönpanemiseksi valtiot varmistavat, että rikosten ennalta estämiseksi ja tutkimiseksi perustettujen kotimaisten sormenjälkien automaattisten tunnistusjärjestelmien tietokannan sormenjälkiviitetiedot ovat saatavilla.

LAW.PRUM.12 artikla: Sormenjälkitietojen automaattinen haku

1. Valtiot antavat muiden valtioiden LAW.PRUM.13 [Kansalliset yhteyspisteet] artiklan mukaisille kansallisille yhteyspisteille rikosten ennalta estämistä ja tutkimista varten pääsyn tätä tarkoitusta varten perustamiensa sormenjälkien automaattisten tunnistamisjärjestelmien viitetietoihin ja antavat oikeuden tehdä niistä automaattisia hakuja sormenjälkitietoja vertailemalla. Hakuja voidaan tehdä vain yksittäistapauksissa ja pyynnön esittävän valtion sisäistä lainsäädäntöä noudattaen.

2. Pynnön esittävän valtion kansallinen yhteyspiste varmistaa sormenjälkitietojen vastaavuuden pyynnön vastaanottavan valtion viitetietojen kanssa ehdottoman vastaavuuden todentamiseksi tarvittavien automaattisesti lähetettyjen viitetietojen perusteella.

LAW.PRUM.13 artikla: Kansalliset yhteyspisteet

1. Valtiot nimeävät LAW.PRUM.8 [DNA-tunnisteiden automaattinen haku], LAW.PRUM.9 [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] ja LAW.PRUM.12 [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamiseksi kansalliset yhteyspisteet.

2. Jäsenvaltioiden osalta vastaavaa unionissa tapahtuvaa tietojen vaihtoa varten nimetyt kansalliset yhteyspisteet katsotaan tämän osaston mukaisiksi kansallisiksi yhteyspisteiksi.

3. Kansallisten yhteyspisteiden toimivaltuudet määräytyvät sovellettavan sisäisen lainsäädännön mukaan.

LAW.PRUM.14 artikla: Muiden henkilötietojen ja muiden tietojen toimittaminen

Jos LAW.PRUM.8 [DNA-tunnisteiden automaattinen haku], LAW.PRUM.9 [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] ja LAW.PRUM.12 [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] artiklassa tarkoitettussa menettelyssä todetaan DNA-tunnisteiden tai sormenjälkitietojen vastaavuus, viitetietoihin liittyvien muiden käytettävissä olevien henkilötietojen ja muiden tietojen toimittamisessa noudatetaan pyynnön vastaanottavan valtion sisäistä lainsäädäntöä, mukaan lukien oikeusapua koskevat säännökset, rajoittamatta kuitenkaan LAW.PRUM.17 [Täytäntöönpanotoimenpiteet] artiklan 1 kohdan soveltamista.

LAW.PRUM.15 artikla: Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku

1. Rikosten ennalta estämiseksi ja tutkimiseksi sekä pyynnön esittävän valtion tuomioistuinten tai syyttäjien toimivaltaan kuuluvien muiden rikosten tutkimiseksi sekä yleisen turvallisuuden ylläpitämiseksi valtiot antavat muiden valtioiden 2 kohdassa tarkoitetuille kansallisille yhteyspisteille pääsyn seuraaviin kotimaisiin ajoneuvorekisteritietoihin ja oikeuden tehdä yksittäistapauksissa automaattisia hakuja:

(a) omistajia tai haltijoita koskeviin tietoihin, ja

(b) ajoneuvoja koskeviin tietoihin.

2. Hakuja voidaan tehdä 1 kohdan nojalla ainoastaan ajoneuvon koko tunnistusnumeron tai koko rekisterinumeron perusteella ja pyynnön esittävän valtion sisäistä lainsäädäntöä noudattaen.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittamiseksi valtiot nimeävät muilta valtioilta saapuvia pyyntöjä varten kansallisen yhteyspisteen. Kansallisten yhteyspisteiden toimivaltuudet määräytyvät sovellettavan sisäisen lainsäädännön mukaan.

LAW.PRUM.16 artikla: Laboratoriotoimintaa harjoittavien rikosteknisten palvelujen tarjoajien akkreditointi

1. Valtiot varmistavat, että kotimainen akkreditointielin hyväksyy laboratoriotoimintaa harjoittavat rikosteknisten palvelujen tarjoajat EN ISO/IEC 17025 -standardin mukaisiksi.

2. Kukin valtio varmistaa, että sen kotimaiset rikosten ennalta estämisestä, paljastamisesta ja tutkinnasta vastaavat viranomaiset tunnustavat muissa valtioissa laboratoriotoimintaa harjoittavien akkreditoitujen rikosteknisten palvelujen tarjoajien tulosten olevan yhtä luotettavia kuin sen omien laboratoriotoimintaa harjoittavien, EN ISO/IEC 17025 -standardin mukaisiksi akkreditoitujen rikosteknisten palvelujen tarjoajien tulokset.

3. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset eivät saa suorittaa LAW.PRUM.8 [DNA-tunnisteiden automaattinen haku], LAW.PRUM.9 [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] ja LAW.PRUM.12 [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] artiklassa tarkoitettuja hakuja ja automaattista vertailua ennen kuin Yhdistynyt kuningaskunta on pannut täytäntöön ja alkanut soveltaa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä.

4. Edellä olevat 1 ja 2 kohta eivät vaikuta todisteiden oikeudellista arviointia koskeviin kotimaisiin sääntöihin.

5. Yhdistynyt kuningaskunta toimittaa tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi ja soveltamiseksi hyväksymänsä keskeiset säännökset kirjallisina lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle.

LAW.PRUM.17 artikla: Täytäntöönpanotoimenpiteet

1. Tätä osastoa sovellettaessa valtiot asettavat kaikki tietoryhmät muiden valtioiden toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten käyttöön hakuja ja vertailua varten samoin edellytyksin kuin ne ovat kotimaisten toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten käytössä hakuja ja vertailua varten. Valtiot toimittavat LAW.PRUM.14 [Muiden henkilötietojen ja muiden tietojen toimittaminen] artiklassa tarkoitetut viitetietoja koskevat muut käytettävissä olevat henkilötiedot ja muut tiedot muiden valtioiden toimivaltaisille lainvalvontaviranomaisille tässä osastossa käsiteltyjä tarkoituksia varten samoin edellytyksin kuin ne toimittaisivat niitä kotimaisille viranomaisille.

2. LAW.PRUM.8 [DNA-tunnisteiden automaattinen haku], LAW.PRUM.9 [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu], LAW.PRUM.12 [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] ja LAW.PRUM.15 [Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku] artiklassa tarkoitettujen menettelyjen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tekniset ja menettelyeritelvät esitetään liitteessä LAW-1.

3. Jäsenvaltioiden neuvoston päätösten 2008/615/YOS⁷⁷ ja 2008/616/YOS⁷⁸ mukaisesti antamia ilmoituksia sovelletaan myös niiden suhteissa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

LAW.PRUM.18 artikla: Ennakkoarviointi

1. Jotta voidaan tarkistaa, onko Yhdistynyt kuningaskunta täyttänyt LAW.PRUM.17 [Täytäntöönpanotoimenpiteet] artiklassa ja liitteessä LAW-1 asetetut ehdot, suoritetaan Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa sovittujen ehtojen ja järjestelyjen mukaisesti arviointikäynti ja testausajo siltä osin kuin sitä liitteessä LAW-1 edellytetään. Joka tapauksessa suoritetaan testausajo, joka liittyy tietojen hakuun LAW.PRUM.15 [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] artiklan nojalla.

2. Unioni määrittää 1 kohdassa tarkoitettua arviointikäyntiä koskevan kattavan arviointikertomuksen ja 1 kohdassa tarkoitetun mahdollisen testausajon perusteella päivämäärän tai päivämäärät, josta tai joista alkaen jäsenvaltiot voivat toimittaa henkilötietoja Yhdistyneelle kuningaskunnalle tämän osaston mukaisesti.

3. Ennen kuin 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin tulokset on saatu jäsenvaltiot voivat tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen toimittaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan LAW.PRUM.8 [DNA-tunnisteiden automaattinen haku], LAW.PRUM.9 [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu], LAW.PRUM.12 [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] ja LAW.PRUM.14 [Muiden henkilötietojen ja muiden tietojen toimittaminen] artiklassa tarkoitettuja henkilötietoja unionin tämän artiklan 2 kohdan nojalla määrittämään päivämäärään tai päivämääriin asti, kuitenkin enintään yhdeksän kuukauden ajan tämän sopimuksen voimaantulosta. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea voi pidentää tätä aikaa kerran enintään yhdeksällä kuukaudella.

LAW.PRUM.19 artikla: Keskeytys ja soveltamatta jättäminen

1. Jos unioni katsoo, että tätä osastoa on muutettava, koska osaston säätlemää aihepiiriä koskevaa unionin lainsäädäntöä on merkittävästi muutettu tai sitä ollaan parhaillaan merkittävästi muuttamassa, se voi ilmoittaa asiasta Yhdistyneelle kuningaskunnalle, jotta tämän sopimuksen virallisesta muuttamisesta kyseisen osaston osalta voidaan sopia. Tällaisen ilmoituksen jälkeen osapuolet aloittavat neuvottelut.

2. Jos osapuolet eivät ole päässeet sopimukseen tämän osaston muuttamisesta yhdeksän kuukauden kuluessa tästä ilmoituksesta, unioni voi päättää keskeyttää tämän osaston tai minkä tahansa sen määräyksen soveltamisen enintään yhdeksän kuukauden ajaksi. Osapuolet voivat ennen tämän ajanjakson päättymistä sopia keskeytyksen jatkamisesta enintään yhdeksällä kuukaudella. Jos osapuolet eivät ole tämän keskeytyksen päättymiseen mennessä päässeet sopimukseen tämän osaston muuttamisesta, määräykset, joiden soveltaminen on keskeytetty, lakkaavat olemasta voimassa keskeyttämisaian päättymistä seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, ellei unioni ilmoita Yhdistyneelle kuningaskunnalle, ettei se enää pyri muuttamaan tätä osastoa. Viimeksi mainitussa tapauksessa tämän osaston määräykset, joiden soveltaminen on keskeytetty, saatetaan voimaan uudelleen.

⁷⁷ Neuvoston päätös 2008/615/YOS, tehty 23 päivänä kesäkuuta 2008, rajatylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjumiseksi (EUVL L 210, 6.8.2008, s. 1).

⁷⁸ Neuvoston päätös 2008/616/YOS, tehty 23 päivänä kesäkuuta 2008, rajatylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjumiseksi tehdyn päätöksen 2008/615/YOS täytäntöönpanosta (EUVL L 210, 6.8.2008, s. 12).

3. Jos tämän osaston minkä tahansa määräysten soveltaminen keskeytetään tämän artiklan nojalla, lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea kokoontuu päättämään tarvittavista toimituksista sen varmistamiseksi, että tämän osaston nojalla aloitettu yhteistyö, johon soveltamisen keskeyttäminen vaikuttaa, saatetaan päätökseen asianmukaisella tavalla. Joka tapauksessa kaikkien sellaisten henkilötietojen osalta, jotka on saatu tämän osaston nojalla tehtävän yhteistyön kautta ennen kuin määräysten, joiden soveltaminen keskeytetään, soveltamisen väliaikaisesti lakkaa, osapuolet varmistavat, että tietosuojat säilyy soveltamisen keskeyttämisen jälkeen tasolla, jolla se oli, kun henkilötiedot siirrettiin.

III OSASTO: MATKUSTAJAREKISTERITIE TOJEN SIIRTO JA KÄSITTELY

LAW.PNR.18 artikla: Soveltamisala

1. Tässä osastossa määritetään säännöt, joiden mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen voi siirtää, käsitellä ja käyttää unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisten lentojen matkustajarekisteritietoja, ja vahvistetaan tätä koskevat erityiset suojatoimet.
2. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan lentoliikenteen harjoittajiin, jotka suorittavat matkustajalentoja unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä.
3. Tätä osastoa sovelletaan myös lentoliikenteen harjoittajiin, jotka on rekisteröity tai jotka tallentavat tietoja unionissa ja harjoittavat matkustajalentoja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tai sieltä pois.
4. Tässä osastossa määrätään myös Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin välillä rikosasioissa tehtävästä poliisiyhteistyöstä ja oikeudellisesta yhteistyöstä matkustajarekisteritietojen osalta.

LAW.PNR.19 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'lentoliikenteen harjoittajalla' lentoliikenneyritystä, jolla on voimassa oleva liikennelupa tai muu vastaava lupa, jonka nojalla se voi kuljettaa matkustajia lentoteitse Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin välillä;
- (b) 'matkustajarekisterillä' kunkin matkustajan matkustustiedot sisältävää rekisteriä, joka sisältää kaikki ne tiedot, jotka lippuvarauksia tekevät sekä kuljetukseen osallistuvat lentoliikenteen harjoittajat tarvitsevat varausten käsittelyä ja valvontaa varten kunkin matkan osalta, jonka henkilö on varannut tai joka on varattu hänen puolestaan, riippumatta siitä, sisältyykö rekisteri varausjärjestelmään, lähtöselvitysjärjestelmään, jota käytetään lentomatkustajien lähtöselvityksen tekemiseksi, vai muuhun vastaavaan järjestelmään, jolla on samat toiminnot; tätä osastoa sovellettaessa matkustajarekisteritiedot koostuvat liitteessä LAW-2 määritetyistä elementeistä;
- (c) 'Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisella viranomaisella' Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaista, joka vastaa tämän sopimuksen nojalla toteutettavasta matkustajarekisteritietojen vastaanottamisesta ja käsittelystä; jos Yhdistyneellä kuningaskunnalla on useampi kuin yksi toimivaltainen viranomainen, se tarjoaa matkustajatietoja koskevan yhden luukun palvelun, jonka avulla lentoliikenteen harjoittajat voivat siirtää matkustajarekisteritietoja yhteen tiedonsiirron vastaanottopisteeseen, ja nimettävä keskitetty yhteyspiste, joka vastaanottaa ja esittää LAW.PNR.22 [Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö] artiklassa tarkoitettuja pyyntöjä;

- (d) 'matkustajatietoyksiköillä' jäsenvaltioiden perustamia tai nimeämiä yksiköitä, jotka vastaavat matkustajarekisteritietojen vastaanottamisesta ja käsittelystä;
- (e) 'terrorismilla' mitä tahansa liitteessä LAW-7 lueteltua rikosta;
- (f) 'vakavalla rikollisuudella' mitä tahansa rikosta, josta Yhdistyneen kuningaskunnan sisäisen lainsäädännön mukaan voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta.

LAW.PNR.20 artikla: Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset

1. Yhdistynyt kuningaskunta varmistaa, että tämän osaston nojalla vastaanotettuja matkustajarekisteritietoja käsitellään ainoastaan terrorismin tai vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten ja matkustajarekisteritietojen tämän sopimuksen mukaisen käsittelyn valvontaa varten.
2. Poikkeustapauksissa Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen voi käsitellä matkustajarekisteritietoja, jos se on tarpeen luonnollisen henkilön elintärkeiden etujen suojaamiseksi esimerkiksi, kun on kyseessä
 - (a) kuoleman tai vakavan loukkaantumisen riski; tai
 - (b) huomattava kansanterveysriski, erityisesti sellainen, joka on määritetty kansainvälisesti tunnustettujen normin perusteella.
3. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen voi käsitellä matkustajarekisteritietoja tapauskohtaisesti myös silloin, kun Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimien tai hallintotuomioistuimien velvoittaa matkustajarekisteritietojen luovuttamiseen menettelyssä, joka on suoraan yhteydessä johonkin 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen.

LAW.PNR.21 artikla: Matkustajarekisteritietojen toimittamisen varmistaminen

1. Unioni varmistaa, että mikään ei estä lentoliikenteen harjoittajia siirtämästä matkustajarekisteritietoja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiselle viranomaiselle tämän osaston perusteella.
2. Unioni varmistaa, että lentoliikenteen harjoittajat voivat siirtää matkustajarekisteritietoja tämän osaston nojalla Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiselle viranomaiselle sellaisten valtuutettujen edustajien välityksellä, jotka toimivat lentoliikenteen harjoittajan puolesta ja sen vastuulla.
3. Yhdistynyt kuningaskunta ei vaadi lentoliikenteen harjoittajia toimittamaan sellaisia matkustajarekisteritietoja, joita nämä eivät ole vielä keränneet tai jotka eivät sisälly niiden varausjärjestelmiin.
4. Jos lentoliikenteen harjoittajan tämän osaston perusteella toimittamiin tietoihin sisältyy muita kuin liitteessä LAW-2 lueteltuja tietoja, Yhdistynyt kuningaskunta poistaa tällaiset tiedot heti ne saatuaan.

LAW.PNR.22 artikla: Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö

1. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on yksittäisissä tapauksissa niin pian kuin mahdollista jaettava Europolin tai Eurojustin kanssa, näiden toimivallan mukaisesti, tai jäsenvaltioiden matkustajätietoyksiköiden kanssa kaikki tämän osaston perusteella saadut merkitykselliset ja asiaankuuluvat matkustajarekisteritietoja sisältävät analyttiset tiedot, kun se on tarpeen terrorismin tai vakavan rikollisuuden ennalta estämiseksi, paljastamiseksi, tutkimiseksi tai niistä syytteeseen panemiseksi.
2. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on yksittäisissä tapauksissa Europolin tai Eurojustin pyynnöstä, näiden toimivallan mukaisesti, tai jäsenvaltion matkustajätietoyksikön pyynnöstä jaettava matkustajarekisteritiedot, näiden tietojen käsittelystä saadut tulokset tai matkustajarekisteritietoja sisältävät analyttiset tiedot, kun se on tarpeen terrorismin tai vakavan rikollisuuden ennalta estämiseksi, paljastamiseksi, tutkimiseksi tai niistä syytteeseen panemiseksi.
3. Jäsenvaltioiden matkustajätietoyksiköiden on yksittäisissä tapauksissa niin pian kuin mahdollista jaettava Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen kanssa kaikki merkitykselliset ja asiaankuuluvat matkustajarekisteritietoja sisältävät analyttiset tiedot, kun se on tarpeen terrorismin tai vakavan rikollisuuden ennalta estämiseksi, paljastamiseksi, tutkimiseksi tai niistä syytteeseen panemiseksi.
4. Jäsenvaltioiden matkustajätietoyksiköiden on yksittäisissä tapauksissa Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä jaettava matkustajarekisteritiedot, näiden tietojen käsittelystä saadut tulokset tai matkustajarekisteritietoja sisältävät analyttiset tiedot, kun se on tarpeen terrorismin tai vakavan rikollisuuden ennalta estämiseksi, paljastamiseksi, tutkimiseksi tai niistä syytteeseen panemiseksi.
5. Osapuolet varmistavat, että 1–4 kohdassa tarkoitetut tiedot jaetaan noudattaen lainvalvontaa tai tiedon jakamista koskevia Yhdistyneen kuningaskunnan ja Europolin, Eurojustin tai kyseisen jäsenvaltion välisiä sopimuksia ja järjestelyjä. Europolin kanssa tämän artiklan nojalla toteutettavassa tietojen vaihdossa käytetään Europolin kanssa hoidettavaa tietojen vaihtoa varten perustettua suojattua viestiyhteyttä.
6. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen ja jäsenvaltioiden matkustajätietoyksiköiden on varmistettava, että matkustajarekisteritietoja jaetaan 1–4 kohdan nojalla ainoastaan tarvittava vähimmäismäärä.

LAW.PNR.23 artikla: Syrjimättömyys

Yhdistynyt kuningaskunta varmistaa, että matkustajarekisteritietojen käsittelyä koskevia suojatoimia sovelletaan tasavertaisesti kaikkiin luonnollisiin henkilöihin ilman laitonta syrjintää.

LAW.PNR.24 artikla: Erityisten henkilötietoryhmien käyttö

Kaikenlainen erityisten henkilötietoryhmien käsittely on tämän osaston nojalla kiellettyä. Jos Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiselle viranomaiselle siirrettyihin matkustajarekisteritietoihin sisältyy erityisiä henkilötietoryhmiä, Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on poistettava tällaiset tiedot.

LAW.PNR.25 artikla: Tietoturva ja tietojen eheys

1. Yhdistynyt kuningaskunta toteuttaa sääntelyyn tai menettelyihin liittyvät tai tekniset toimenpiteet matkustajarekisteritietojen suojelemiseksi tahattomalta, laittomalta tai luvattomalta tietoihin pääsylvä, käsittelyltä tai hukkaamiselta.
2. Yhdistynyt kuningaskunta varmistaa tietojen vaatimustenmukaisuuden tarkastamisen sekä tietojen tietosuojan, tietoturvan, luottamuksellisuuden ja eheyden. Tältä osin Yhdistynyt kuningaskunta
 - (a) soveltaa matkustajarekisteritietojen käsittelyssä salaus-, luvananto- ja dokumentointimenettelyjä;
 - (b) rajoittaa matkustajarekisteritietoihin pääsyn siihen valtuutetuille virkamiehille;
 - (c) säilyttää matkustajarekisteritietoja suojatussa fyysisessä ympäristössä, jonne pääsyä valvotaan; ja
 - (d) perustaa mekanismin sen varmistamiseksi, että matkustajarekisteritietohaut tehdään LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklaa noudattaen.
3. Jos luonnollisen henkilön matkustajarekisteritietoihin päästään käsiksi tai niitä paljastetaan ilman lupaa, Yhdistynyt kuningaskunta toteuttaa toimenpiteitä ilmoittaakseen asiasta luonnolliselle henkilölle, jota asia koskee, pienentääkseen vahingon riskiä ja toteuttaakseen korjaavia toimia.
4. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle viipymättä merkittävistä matkustajarekisteritietojen tahatonta, laitonta tai luvatonta käyttöä, käsittelyä tai hukkaamista koskevista tapauksista.
5. Yhdistynyt kuningaskunta varmistaa, että kaikki tietoturvan rikkomiset, erityisesti sellaiset, jotka johtavat tietojen tahattomaan tai laittomaan tuhoamiseen, tahattomaan hukkaamiseen, muuttamiseen, luvattomaan paljastamiseen tai niihin pääsyyn, ja kaikki laittoman käsittelyn muodot johtavat tehokkaisiin ja varoittaviin korjaaviin toimenpiteisiin, joihin voi sisältyä seuraamuksia.

LAW.PNR.26 artikla: Läpinäkyvyys ja matkustajille ilmoittaminen

1. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on asetettava verkkosivustolleen saataville seuraavat tiedot:
 - (a) luettelo matkustajarekisteritietojen keräämisen sallivasta lainsäädännöstä;
 - (b) matkustajarekisteritietojen keräämisen tarkoitukset;
 - (c) matkustajarekisteritietojen suojaamistapa;
 - (d) miten ja missä määrin matkustajarekisteritietoja voidaan jakaa edelleen;
 - (e) tiedot oikeudesta tutustua tietoihin, oikaista niitä ja esittää huomautuksia ja oikeudesta muutoksenhakuun; ja
 - (f) yhteystiedot tiedusteluja varten.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä kolmansien osapuolien, kuten ilmailu- ja lentoliikennealan, kanssa edistääkseen varauksentekohetkellä selvyttä siitä, mihin tarkoitukseen matkustajarekisteritietoja kerätään, käsitellään ja käytetään, sekä siitä, miten voi pyytää saada tutustua tietoihin tai oikaista niitä tai hakea muutosta oikeusteitse. Lentoliikenteen harjoittajien on annettava matkustajille tämän osaston perusteella toteutettavasta matkustajarekisteritietojen siirtämisestä selkeää ja merkityksellistä tietoa, kuten tiedot vastaanottavasta viranomaisesta, siirron tarkoituksesta ja oikeudesta pyytää vastaanottavalta viranomaiselta saada tutustua siirrettyihin matkustajan henkilötietoihin ja saada ne oikaistuksi.

3. Jos matkustajarekisteritietoja, joita on säilytetty LAW.PNR.28 [Matkustajarekisteritietojen säilyttäminen] artiklan mukaisesti, on käytetty LAW.PNR.29 [Matkustajarekisteritietojen käyttöedellytykset] artiklassa määritettyjen ehtojen mukaisesti tai niitä on luovutettu LAW.PNR.31 [Tietojen luovuttaminen Yhdistyneen kuningaskunnan sisällä] tai LAW.PNR.32 artiklan [Tietojen luovuttaminen Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolelle] mukaisesti, Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittaa asiasta kyseisille matkustajille kirjallisesti, henkilökohtaisesti ja kohtuullisen ajan kuluessa sitten, kun tällainen ilmoitus ei enää todennäköisesti vaaranna asianomaisten viranomaisten tutkimuksia, sikäli kuin matkustajien yhteystiedot ovat saatavilla tai ne voidaan kohtuullisella vaivalla selvittää. Ilmoitus sisältää tiedon siitä, kuinka kyseinen henkilö voi hakea muutosta hallinto- tai oikeusteitse.

LAW.PNR.27 artikla: Matkustajarekisteritietojen automaattinen käsittely

1. Yhdistyneeseen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että matkustajarekisteritietojen automaattinen käsittely perustuu syrjimättömiin, täsmällisiin ja luotettaviin ennalta vahvistettuihin malleihin ja kriteereihin, jotta se voi

- (a) saavuttaa tuloksia määrittääkseen luonnolliset henkilöt, joita voidaan kohtuudella epäillä osallisuudesta tai osallistumisesta terrorismiin tai vakavaan rikollisuuteen; tai
- (b) poikkeustapauksissa LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklan 2 kohdan nojalla suojata luonnollisten henkilöiden elintärkeitä etuja.

2. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että tietokannat, joihin matkustajarekisteritietoja verrataan, ovat luotettavia, ajantasaisia ja rajoitettu niihin tietokantoihin, joita se käyttää tarkoituksiin, joista määrätään LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklassa.

3. Yhdistynyt kuningaskunta ei tee yksinomaan matkustajarekisteritietojen automaattisen käsittelyn perusteella päätöstä, joka vaikuttaa luonnolliseen henkilöön huomattavan kielteisesti.

LAW.PNR.28 artikla: Matkustajarekisteritietojen säilyttäminen

1. Yhdistynyt kuningaskunta ei säilytä matkustajarekisteritietoja pitempään kuin viisi vuotta siitä, kun se on ne vastaanottanut.

2. Viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun 1 kohdassa tarkoitetut matkustajarekisteritiedot on siirretty matkustajatietoyksikölle, kaikista matkustajarekisteritiedoista on erotettava häivyttämällä seuraavat tiedonosat, joiden avulla voisi olla mahdollista tunnistaa välittömästi matkustaja, johon matkustajarekisteritiedot liittyvät, tai joku muu luonnollinen henkilö:

- (a) nimet, mukaan lukien muiden matkustajarekisteritiedoissa mainittujen yhdessä matkustavien matkustajien nimet ja lukumäärä;

- (b) matkustajan, hänen lentonsa varanneiden henkilöiden, niiden henkilöiden, joiden kautta lentomatkustajaan saadaan yhteys, ja niiden henkilöiden, joille ilmoitetaan hätätapauksessa, osoitteet, puhelinnumerot ja sähköiset yhteystiedot;
- (c) kaikki käytettävissä olevat maksu-/laskutustiedot siltä osin kuin niihin sisältyy tietoja, joiden avulla voisi olla mahdollista tunnistaa luonnollinen henkilö;
- (d) kanta-asiakastiedot;
- (e) tiedot muista palveluista (OSI), tiedot erityispalveluista (SSI) ja tiedot erityispalveluja koskevista pyynnöistä (SSR), siltä osin kuin niihin sisältyy tietoja, joiden avulla voisi olla mahdollista tunnistaa luonnollinen henkilö; ja
- (f) matkustajan ennakotiedot (Advance Passenger Information, API), jos sellaisia on kerätty.

3. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen saa paljastaa matkustajarekisteritietoja ainoastaan, jos on välttämätöntä LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitus] artiklassa määrättyjä tarkoituksia varten tehtävien tutkimusten suorittamiseksi. Paljastamattomat matkustajarekisteritiedot saavat olla saatavilla ainoastaan rajoitetulle määrälle erikseen valtuutettuja virkamiehiä.

4. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, Yhdistynyt kuningaskunta poistaa matkustajien matkustajarekisteritiedot heidän maasta lähtönsä jälkeen, ellei riskinarvioinnissa ilmene tarvetta säilyttää kyseisiä matkustajarekisteritietoja. Kyseisen tarpeen toteamiseksi Yhdistynyt kuningaskunta määrittää objektiivisen näytön, jonka perusteella on mahdollista päätellä, että tietyt matkustajat muodostavat riskin terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjunnalle.

5. Jos täsmällinen lähtöpäivä ei ole tiedossa, 4 kohtaa sovellettaessa lähtöpäivänä olisi pidettävä viimeistä päivää, jona kyseinen matkustaja on voinut laillisesti oleskella Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

6. Tämän artiklan nojalla säilytettyjen tietojen käytössä noudatetaan LAW.PNR.29 [Matkustajarekisteritietojen käyttöedellytykset] artiklassa määrättyjä edellytyksiä.

7. Yhdistyneen kuningaskunnan riippumattoman hallintoelimen on vuosittain arvioitava Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen soveltama lähestymistapa tarpeeseen säilyttää matkustajarekisteritietoja 4 kohdan nojalla.

8. Sen estämättä, mitä 1, 2 ja 4 kohdassa määrätään, Yhdistynyt kuningaskunta voi säilyttää matkustajarekisteritietoja, jotka ovat tarpeen tiettyä toimenpidettä, tarkistamista, tutkintaa, täytäntöönpanoa, oikeudellista menettelyä, syytteen esittämistä tai seuraamusten täytäntöönpanoa varten, kunnes se on saatu päätökseen.

9. Yhdistynyt kuningaskunta poistaa matkustajarekisteritiedot matkustajarekisteritietojen säilytysajan päätyttyä.

10. Jäljempänä olevaa 11 kohtaa sovelletaan erityisten olosuhteiden vuoksi, jotka estävät Yhdistynyttä kuningaskuntaa tekemästä teknisiä mukautuksia, jotka ovat tarpeen niiden matkustajarekisteritietojen käsittelyjärjestelmien muuttamiseksi, joita Yhdistynyt kuningaskunta käytti, kun siihen sovellettiin unionin lainsäädäntöä, sellaisiksi, että ne mahdollistaisivat matkustajarekisteritietojen poistamisen 4 kohdan nojalla.

11. Yhdistynyt kuningaskunta voi väliaikaisesti poiketa 4 kohdasta välikauden ajan, jonka kestosta määrätään 13 kohdassa, kunnes Yhdistynyt kuningaskunta panee tekniset mukautukset täytäntöön mahdollisimman pian. Välikauden aikana Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on estettävä 4 kohdan nojalla poistettavien matkustajarekisteritietojen käyttö soveltamalla kyseisiin matkustajarekisteritietoihin seuraavia lisäsuojatoimia:

- (a) matkustajarekisteritiedot ovat saatavilla ainoastaan rajoitetulle määrälle valtuutettuja virkamiehiä ja ainoastaan silloin, kun se on tarpeen sen määrittämiseksi, olisiko matkustajarekisteritiedot 4 kohdan nojalla poistettava;
- (b) matkustajarekisteritietojen käyttöä koskeva pyyntö on evättävä tapauksissa, joissa tiedot on 4 kohdan nojalla poistettava, eikä kyseisiin tietoihin saa enää antaa pääsyä, jos tämän kohdan d alakohdassa tarkoitetut asiakirjat osoittavat, että aikaisempi käyttöpyyntö on evätty;
- (c) matkustajarekisteritietojen poistaminen on varmistettava mahdollisimman pian parhaan tahdon mukaan ottaen huomioon 10 kohdassa tarkoitetut erityisolosuhteet; ja
- (d) seuraavat seikat on dokumentoitava LAW.PNR.30 [Matkustajarekisteritietojen käsittelyn kirjaaminen ja dokumentointi] artiklan nojalla, ja dokumentaatio on asetettava tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitetun riippumattoman hallintoelimen saataville:
 - (i) matkustajarekisteritietojen käyttöä koskevat pyynnöt;
 - (ii) päivämäärä ja kellonaika, jolloin matkustajarekisteritietoja on käytetty sen arvioimiseksi, oliko matkustajarekisteritiedot tarpeen poistaa;
 - (iii) matkustajarekisteritietojen käyttöä koskevan pyynnön epääminen sillä perusteella, että matkustajarekisteritiedot olisi pitänyt 4 kohdan nojalla poistaa, mukaan lukien epäämispäivä ja -kellonaika; ja
 - (iv) päivämäärä ja kellonaika, jolloin matkustajarekisteritiedot on poistettu tämän kohdan c alakohdan mukaisesti.

12. Yhdistynyt kuningaskunta toimittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle yhdeksän kuukauden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta ja uudelleen vuotta myöhemmin, jos välikautta jatketaan vuodella,

- (a) riippumattoman hallintoelimen tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitetun kertomuksen, joka sisältää LAW.GEN.4 [Henkilötietojen suoja] artiklan 3 kohdassa tarkoitetun Yhdistyneen kuningaskunnan valvontaviranomaisen lausunnon siitä, onko tämän artiklan 11 kohdassa määrättyjä takeita sovellettu tuloksellisesti; ja
- (b) Yhdistyneen kuningaskunnan arvion siitä, ovatko tämän artiklan 10 kohdassa tarkoitetut erityisolosuhteet edelleen olemassa, sekä kuvauksen toimista, joita on toteutettu Yhdistyneen kuningaskunnan matkustajarekisteritietojen käsittelyjärjestelmien muuttamiseksi sellaisiksi, että ne mahdollistaisivat matkustajarekisteritietojen poistamisen tämän artiklan 4 kohdan nojalla.

13. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea kokoontuu vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta tarkastelemaan 12 kohdassa tarkoitettua kertomusta ja arviota. Jos 10 kohdassa tarkoitetut erityisolosuhteet jatkuvat, kumppanuusneuvosto jatkaa 11 kohdassa tarkoitettua välikautta yhdellä vuodella. Kumppanuusneuvosto jatkaa välikautta viimeisen kerran

yhdellä vuodella samoin edellytyksin ja samaa menettelyä noudattaen kuin ensimmäisen jatkamisen yhteydessä, jos lisäksi on edistytty merkittävästi, vaikka Yhdistyneen kuningaskunnan matkustajarekisteritietojen käsittelyjärjestelmiä ei ole vielä voitu muuttaa sellaisiksi, että ne mahdollistaisivat matkustajarekisteritietojen poistamisen 4 kohdan nojalla.

14. Jos Yhdistynyt kuningaskunta katsoo, että kumppanuusneuvoston kieltäytyminen jommankumman jatkokauden myöntämisestä ei ollut perusteltua, se voi keskeyttää tämän osaston soveltamisen kuukauden irtisanomisajalla.

15. Edellä olevien 10–14 kohdan soveltaminen lakkaa kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

LAW.PNR.29 artikla: Edellytykset matkustajarekisteritietojen käyttämiselle

1. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen voi käyttää LAW.PNR.28 [Matkustajarekisteritietojen säilyttäminen] artiklan mukaisesti säilytettyjä matkustajarekisteritietoja muihin tarkoituksiin kuin turva- ja rajatarkastuksiin, mukaan lukien tietojen luovuttaminen LAW.PNR.31 [Tietojen luovuttaminen Yhdistyneen kuningaskunnan sisällä] ja LAW.PNR.32 [Tietojen luovuttaminen Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolelle] artiklan nojalla, vain siinä tapauksessa, että uudet olosuhteet viittaavat objektiivisten syiden perusteella siihen, että yhden tai useamman matkustajan matkustajarekisteritiedoilla saatettaisiin tuloksellisesti edistää LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklassa esitettyjen tarkoitusten saavuttamista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu matkustajarekisteritietojen käyttö Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten toimesta edellyttää, että Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuin tai riippumaton hallintoelin tekee Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen perustellusta pyynnöstä, jonka se esittää sisäisessä rikosten ennalta estämiseen, paljastamiseen ja syytetoimiin liittyvien menettelyjen oikeudellisessa kehityksessä, ennakkotarkastelun, paitsi jos on kyse seuraavista:

- (a) asianmukaisesti perustellut kiireelliset tapaukset; tai
- (b) matkustajarekisteritietojen automaattisen käsittelyn perustana olevien ennalta vahvistettujen mallien ja kriteerien luotettavuuden ja ajankohtaisuuden selvittäminen tai uusien mallien ja kriteerien määrittäminen kyseiselle käsittelylle.

LAW.PNR.30 artikla: Matkustajarekisteritietojen käsittelyn lokitiedot ja dokumentointi

Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on säilytettävä lokitiedot kaikesta matkustajarekisteritietojen käsittelystä ja dokumentoitava se. Se saa käyttää tällaisia lokitietoja tai dokumentoida ainoastaan seuraaviin tarkoituksiin:

- (a) oma valvonta ja tietojenkäsittelyn laillisuuden varmentaminen;
- (b) asianmukaisen tietojen eheyden varmistaminen;
- (c) tietojenkäsittelyn turvallisuuden varmistaminen; ja
- (d) valvonnan varmistaminen.

LAW.PNR.31 artikla: Tietojen luovuttaminen Yhdistyneen kuningaskunnan sisällä

1. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen ei saa luovuttaa matkustajarekisteritietoja Yhdistyneen kuningaskunnan muille viranomaisille, elleivät seuraavat ehdot täyty:

- (a) matkustajarekisteritietoja luovutetaan viranomaisille, joiden toiminta liittyy suoraan LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklassa määritettyihin tarkoituksiin;
- (b) matkustajarekisteritietoja luovutetaan ainoastaan tapauskohtaisesti;
- (c) matkustajarekisteritietojen luovuttaminen on välttämätöntä LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklassa määritettyihin tarkoituksiin;
- (d) matkustajarekisteritietoja luovutetaan pienin mahdollinen määrä;
- (e) vastaanottava viranomainen noudattaa tässä osastossa kuvattuja toimia vastaavia suojatoimia; ja
- (f) vastaanottava viranomainen ei luovuta matkustajarekisteritietoja toiselle taholle, ellei luovuttamiseen ole saatu lupaa Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiselta viranomaiselta tässä kohdassa asetettuja ehtoja noudattaen.

2. Tämän osaston perusteella saatuja, matkustajarekisteritietoja sisältäviä analyttisiä tietoja siirrettäessä on noudatettava tässä artiklassa vahvistettuja suojatoimia.

LAW.PNR.32 artikla: Tietojen luovuttaminen Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolelle

1. Yhdistynyt kuningaskunta varmistaa, ettei Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen luovuta matkustajarekisteritietoja kolmansien maiden viranomaisille, elleivät seuraavat ehdot täyty:

- (a) matkustajarekisteritietoja luovutetaan viranomaisille, joiden toiminta liittyy suoraan LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklassa määritettyihin tarkoituksiin;
- (b) matkustajarekisteritietoja luovutetaan ainoastaan tapauskohtaisesti;
- (c) matkustajarekisteritietoja luovutetaan ainoastaan, jos se on välttämätöntä LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklassa määritettyihin tarkoituksiin;
- (d) matkustajarekisteritietoja luovutetaan pienin mahdollinen määrä; ja
- (e) kolmas maa, johon matkustajarekisteritietoja luovutetaan, on joko solminut unionin kanssa sopimuksen, jossa henkilötietojen suojaamisesta määrätään tätä sopimusta vastaavalla tavalla, tai siihen sovelletaan unionin lainsäädännön nojalla tehtyä Euroopan komission päätöstä, jossa todetaan, että kolmas maa tarjoaa unionin lainsäädännössä tarkoitetun riittävän tietosuojan tason.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdan e alakohdassa määrätään, Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen voi siirtää matkustajarekisteritietoja kolmanteen maahan, jos

- (a) kyseisen viranomaisen johtaja tai johtajan nimenomaisesti valtuuttama korkea virkamies katsoo, että tietojen luovuttaminen on tarpeen yleiseen turvallisuuteen kohdistuvan vakavan ja välittömän uhan ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi tai luonnollisen henkilön elintärkeiden etujen suojelemiseksi; ja
- (b) kolmas maa antaa järjestelyn tai sopimuksen nojalla tai muulla tavoin kirjallisen vakuutuksen siitä, että tiedot suojataan niitä suojatoimia noudattaen, joita Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön nojalla sovelletaan unionista saatujen matkustajarekisteritietojen käsittelyyn, tässä osastossa vahvistetut suojatoimet mukaan lukien.

3. Tämän artiklan 2 kohdan nojalla tehtävä siirto on dokumentoitava. Dokumentaatio on asetettava pyynnöstä LAW.GEN.4 [Henkilötietojen suoja] artiklan 3 kohdassa tarkoitetun valvontaviranomaisen saataville, mukaan lukien siirron päivämäärä ja kellonaika, tiedot vastaanottavasta viranomaisesta, siirron perustelut ja siirretyt matkustajarekisteritiedot.

4. Jos Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen 1 tai 2 kohtaa noudattaen luovuttaa jäsenvaltiosta peräisin olevia tämän osaston nojalla kerättyjä matkustajarekisteritietoja, Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava luovuttamisesta kyseisen jäsenvaltion viranomaisille niin pian kuin mahdollista. Yhdistynyt kuningaskunta antaa tämän ilmoituksen noudattaen lainvalvontaa tai tiedon jakamista koskevia Yhdistyneen kuningaskunnan ja kyseisen jäsenvaltion välisiä sopimuksia tai järjestelyjä.

5. Tämän osaston perusteella saatuja, matkustajarekisteritietoja sisältäviä analyttisiä tietoja siirrettäessä on noudatettava tässä artikkelissa vahvistettuja suojatoimia.

LAW.PNR.33 artikla: Siirtotapa

Lentoliikenteen harjoittajat saavat siirtää matkustajarekisteritietoja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiselle viranomaiselle ainoastaan tarjontamenetelmällä, jossa lentoliikenteen harjoittajat siirtävät matkustajarekisteritietoja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen tietokantaan noudattaen seuraavia menettelyjä, joiden avulla ne:

- (a) siirtävät matkustajarekisteritiedot sähköisesti Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen teknisiä vaatimuksia noudattaen tai, jos järjestelmään tulee tekninen vika, käyttäen muuta riittävän tietoturvan varmistavaa asianmukaista keinoa;
- (b) siirtävät matkustajarekisteritiedot yhteisesti sovittua viestimuotoa käyttäen; ja
- (c) siirtävät matkustajarekisteritiedot turvallisesti ja noudattaen Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen edellyttämiä yhteisiä käytäntöjä.

LAW.PNR.34 artikla: Siirtojen tiheys

1. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on edellytettävä, että lentoliikenteen harjoittajat siirtävät matkustajarekisteritiedot:

- (a) alun perin aikaisintaan 96 tuntia ennen lennon aikataulunmukaista lähtöaikaa; ja
- (b) enintään viisi kertaa, siten kuin Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltainen viranomainen määrittää.

2. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on sallittava, että lentoliikenteen harjoittajat rajoittavat 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen matkustajarekisteritietojen siirrot kyseisen kohdan a alakohdassa tarkoitettujen siirtojen päivityksiin.

3. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava lentoliikenteen harjoittajille siirroille määritetyt ajankohdat.

4. Erityistapauksissa, jos on viitteitä siitä, että matkustajarekisteritietoja on tämän lisäksi voitava tarkastella LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklassa esitettyihin tarkoituksiin liittyvän erityisen uhan torjumiseksi, Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen voi vaatia lentoliikenteen harjoittajaa toimittamaan matkustajarekisteritietoja ennen aikataulun mukaisia siirtoja, niiden välissä tai niiden jälkeen. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on toimittava kyseistä mahdollisuutta käyttäessään punnitus- ja oikeasuhteisesti sekä käytettävä LAW.PNR.33 [Siirtotapa] artiklassa kuvattua siirtotapaa.

LAW.PNR.35 artikla: Yhteistyö

Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen ja jäsenvaltioiden matkustajatietyksiköiden on tehtävä yhteistyötä pyrkiäkseen matkustajarekisteritietojen käsittelyjärjestelmiensä keskinäiseen johdonmukaisuuteen tavalla, joka parantaa entisestään ihmisten turvallisuutta Yhdistyneessä kuningaskunnassa, unionissa ja muualla.

LAW.PNR.36 artikla: Poikkeamattomuus

Tämän osaston ei saa tulkita merkitsevän poikkeusta mihinkään Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden väliseen velvoitteeseen pyytää apua tai vastata avunpyyntöön keskinäistä avunantoa koskevien sopimusten perusteella.

LAW.PNR.37 artikla: Neuvottelumenettely ja uudelleentarkastelu

1. Osapuolet tiedottavat toisilleen sellaisten toimenpiteiden toteuttamisesta, jotka voivat vaikuttaa tähän osastoon.

2. Kun suoritetaan LAW.OTHER.135 [Uudelleentarkastelu ja arviointi] artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tämän osaston yhteistä tarkastelua, osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota käsittelyn välttämättömyyteen ja oikeasuhteisuuteen ja matkustajarekisteritietojen säilyttämisen kunkin LAW.PNR.20 [Matkustajarekisteritietojen käyttötarkoitukset] artiklassa määritetyn käyttötarkoituksen osalta. Yhteisissä tarkasteluissa tutkitaan myös sitä, kuinka Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen on varmistanut, että LAW.PNR.27 [Matkustajarekisteritietojen automaattinen käsittely] artiklassa tarkoitettujen ennalta määritettyjen mallien, kriteerien ja tietokannat ovat luotettavia, asiaankuuluvia ja ajantasaisia tilastotiedot huomioon ottaen.

LAW.PNR.38 artikla: Tämän osaston mukaisen yhteistyön keskeyttäminen

1. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että tämän osaston soveltamisen jatkaminen ei enää ole tarkoituksenmukaista, se voi ilmoittaa toiselle osapuolelle aikomuksestaan keskeyttää tämän osaston soveltaminen. Tällaisen ilmoituksen jälkeen osapuolet aloittavat neuvottelut.

2. Jos osapuolet eivät ole päässeet ratkaisuun kuuden kuukauden kuluessa tästä ilmoituksesta, kumpi tahansa osapuoli voi päättää keskeyttää tämän osaston soveltamisen enintään kuuden kuukauden ajaksi. Osapuolet voivat ennen tämän ajanjakson päättymistä sopia keskeytyksen

jatkamisesta enintään kuudella kuukaudella. Jos osapuolet eivät ole tämän keskeytyksen päättymiseen mennessä päässeet ratkaisuun tämän osaston osalta, tämän osaston soveltaminen lakkaa keskeyttämisaian päättymistä seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, ellei ilmoituksen tehnyt osapuoli ilmoita toiselle osapuolelle, että se peruuttaa ilmoituksensa. Viimeksi mainitussa tapauksessa tämän osaston määräykset saatetaan voimaan uudelleen.

3. Jos tämän osaston soveltaminen keskeytetään tämän artiklan nojalla, lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea kokoontuu päättämään tarvittavista toimista sen varmistamiseksi, että tämän osaston nojalla aloitettu yhteistyö, johon soveltamisen keskeyttäminen vaikuttaa, saatetaan päätökseen asianmukaisella tavalla. Joka tapauksessa kaikkien sellaisten henkilötietojen osalta, jotka on saatu tämän osaston nojalla tehtävän yhteistyön kautta ennen kuin määräysten, joiden soveltaminen keskeytetään, soveltamisen väliaikaisesti lakkaa, osapuolet varmistavat, että tietosuoja säilyy soveltamisen keskeyttämisen jälkeen tasolla, jolla se oli, kun henkilötiedot siirrettiin.

IV OSASTO: OPERATIIVISIA TIETOJA KOSKEVA YHTEISTYÖ

LAW.OPCO.1 artikla: Operatiivisia tietoja koskeva yhteistyö

1. Tämän osaston tavoitteena on, että osapuolet varmistavat, että Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sisäisen lainsäädäntönsä mukaisin edellytyksin ja toimivaltansa rajoissa ja siltä osin kuin siitä ei määrätä tämän osan muissa osastoissa avustaa toisiaan luovuttamalla asiaankuuluvia tietoja seuraavia tarkoituksia varten:

- (a) rikosten torjuminen, tutkiminen, selvittäminen tai syytteenpano;
- (b) rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpano;
- (c) yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojautuminen ja niiden ehkäiseminen; ja
- (d) rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisy ja torjuminen;

2. Tässä osastossa 'toimivaltaisella viranomaisella' tarkoitetaan kotimaista poliisi-, tulli- tai muuta viranomaista, joka on sisäisen lainsäädännön nojalla toimivaltainen toteuttamaan toimia 1 kohdassa määrättyjä tarkoituksia varten.

3. Yhdistyneen kuningaskunnan tai jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi pyytää tietoja, mukaan lukien tiedot etsintäkuulutetuista ja kadonneista henkilöistä sekä esineistä, tai tällaisia tietoja voidaan luovuttaa oma-aloitteisesti Yhdistyneen kuningaskunnan tai jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Tietoja voidaan luovuttaa pyynnöstä tai oma-aloitteisesti tiedot luovuttavaan toimivaltaiseen viranomaiseen sovellettavan sisäisen lainsäädännön edellytysten mukaisesti ja sen toimivallan rajoissa.

4. Tietoja voidaan pyytää ja luovuttaa siltä osin kuin pyynnön esittäneeseen tai tiedot luovuttavaan toimivaltaiseen viranomaiseen sovellettavassa sisäisessä lainsäädännössä ei säädetä, että pyyntö tai tietojen luovuttaminen on tehtävä tai välitettävä oikeusviranomaisten kautta.

5. Kiireellisissä tapauksissa tiedot luovuttavan toimivaltaisen viranomaisen on vastattava pyyntöön tai luovutettava tiedot oma-aloitteisesti mahdollisimman pian.

6. Pynnön esittäneen valtion toimivaltainen viranomainen voi pyynnön esittäessään tai myöhemmin asiaa koskevan sisäisen lainsäädännön nojalla pyytää tiedot luovuttaneelta valtiolta suostumusta tietojen käyttämiseen todistelutarkoituksiin oikeusviranomaisessa käytävässä menettelyssä. Tiedot luovuttanut valtio voi VIII osastossa [Keskinäinen oikeusapu] määrätyin edellytyksin ja sovellettavan sisäisen lainsäädännön mukaisin edellytyksin antaa suostumuksensa siihen, että tietoja käytetään todistelutarkoituksiin pyynnön esittäneen valtion oikeusviranomaisessa. Samoin jos tiedot luovutetaan oma-aloitteisesti, tiedot luovuttanut valtio voi suostua siihen, että tietoja käytetään todistelutarkoituksissa vastaanottavan valtion oikeusviranomaisen menettelyissä. Jos suostumusta ei tämän kohdan nojalla anneta, saatuja tietoja ei saa käyttää todistelutarkoituksiin oikeusviranomaisen menettelyissä.

7. Tiedot luovuttanut toimivaltainen viranomainen voi asiaa koskevan sisäisen lainsäädännön nojalla asettaa luovutettujen tietojen käytölle ehtoja.

8. Toimivaltainen viranomainen voi toimivaltansa rajoissa luovuttaa tämän osaston nojalla kaikenlaisia hallussaan olevia tietoja, jollei niihin sovellettavasta sisäisestä lainsäädännöstä muuta johdu. Tähän voi sisältyä muista lähteistä peräisin olevia tietoja ainoastaan, jos kyseisten

tietojen edelleen välittäminen on sallittua niissä puitteissa, joissa tiedot luovuttanut toimivaltainen viranomainen on ne saanut.

9. Tietoja voidaan luovuttaa tämän osaston nojalla mitä tahansa asianmukaista viestintäkanavaa käyttäen, mukaan lukien suojattu viestintäyhteys tietojen luovuttamiseksi Europolin kautta.

10. Tämä artikla ei koske kahdenvälisen sopimusten toimintaa tai tekemistä Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden välillä edellyttäen, että jäsenvaltiot toimivat unionin oikeuden mukaisesti. Se ei myöskään vaikuta muihin valtuuksiin, jotka ovat sovellettavan sisäisen tai kansainvälisen oikeuden nojalla Yhdistyneen kuningaskunnan tai jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käytettävissä avun antamiseksi jakamalla tietoja 1 kohdassa määrättyjä tarkoituksia varten.

V OSASTO: YHTEISTYÖ EUROPOLIN KANSSA

LAW.EUROPOL.46 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on perustaa yhteistyösuhteet Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välille, jotta voidaan tukea ja tehostaa jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimintaa ja keskinäistä yhteistyötä, jolla ehkäistään ja torjutaan vakavaa rikollisuutta, terrorismia ja johonkin unionin politiikkaan kuuluvaa yhteistä etua vahingoittavia LAW.EUROPOL.48 [Rikollisuuden muodot] artiklassa tarkoitettuja rikollisuuden muotoja.

LAW.EUROPOL.47 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'Europolilla' asetuksella (EU) 2016/794, jäljempänä 'Europol-asetus', perustettua Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastoa⁷⁹;
- (b) 'toimivaltaisella viranomaisella' unionin osalta Europolia ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta kotimaista lainvalvontaviranomaista, joka on sisäisen lainsäädännön nojalla vastuussa rikosten ehkäisemisestä ja torjunnasta.

LAW.EUROPOL.48 artikla: Rikollisuuden muodot

1. Tämän osaston nojalla perustettu yhteistyö koskee liitteessä LAW-3 lueteltuja Europolin toimivaltaan kuuluvia rikollisuuden muotoja, liitännäisrikokset mukaan lukien.

2. Liitännäisrikoksia ovat rikokset, jotka tehdään 1 kohdassa tarkoitettujen rikollisuuden muotojen toteuttamiseen tarvittavien välineiden hankkimiseksi, rikokset, jotka tehdään tällaisten rikosten helpottamiseksi tai suorittamiseksi, ja rikokset, jotka tehdään tällaisten rikosten rankaisemattomuuden varmistamiseksi.

⁷⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/794, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) sekä neuvoston päätösten 2009/371/YOS, 2009/934/YOS, 2009/935/YOS, 2009/936/YOS ja 2009/968/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 135, 24.5.2016, s. 53).

3. Jos luetteloa Europolin toimivaltaan unionin oikeuden nojalla kuuluvista rikollisuuden muodoista muutetaan, lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea voi unionin ehdotuksesta muuttaa liitettä LAW-3 vastaavasti siitä päivästä, jona Europolin toimivallan muutos tulee voimaan.

LAW.EUROPOL.49 artikla: Yhteistyöalat

Yhteistyöhön voi tässä osastossa vahvistetuin edellytyksin tapahtuvan henkilötietojen vaihdon lisäksi ja Europol-asetuksessa esitettyjen Europolin tehtävien mukaisesti kuulua erityisesti

- (a) erityisosaamisen kaltaisten tietojen vaihto;
- (b) yleisiä tilannekatsauksia;
- (c) strategisen analyysin tuloksia;
- (d) tietoa rikostutkimusmenettelyistä;
- (e) tietoa rikostentorjuntamenetelmistä;
- (f) osallistuminen koulutustoimintaan; ja
- (g) neuvonta ja tuki yksittäisissä rikostutkinnoissa sekä operatiivinen yhteistyö.

LAW.EUROPOL.50 artikla: Kansallinen yhteyspiste ja yhteyshenkilöt

1. Yhdistynyt kuningaskunta nimeää kansallisen yhteyspisteen, joka toimii Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välisenä keskitettynä yhteyspisteenä.

2. Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välinen tietojenvaihto tapahtuu Europolin ja 1 kohdassa tarkoitetun kansallisen yhteyspisteen välillä. Tämä ei kuitenkaan estä Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välistä suoraa tietojenvaihtoa, jos sekä Europol että asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarkoituksenmukaisena.

3. Kansallisen yhteyspisteen on toimittava keskitettynä yhteyspisteenä myös henkilötietojen tarkastelun, oikaisemisen ja poistamisen osalta.

4. Yhdistynyt kuningaskunta lähettää yhden tai useamman yhteyshenkilön Eurooliin tässä osastossa vahvistetun yhteistyön helpottamiseksi. Europol voi lähettää yhden tai useamman yhteyshenkilön Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

5. Yhdistynyt kuningaskunta varmistaa, että sen yhteyshenkilöillä on nopea ja, jos se on teknisesti mahdollista, suora pääsy tehtäviensä suorittamiseen tarvittaviin Yhdistyneen kuningaskunnan kotimaisiin tietokantoihin.

6. Yhteyshenkilöiden määrään, heidän tarkempiin tehtäviinsä, heidän oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa ja aiheutuviin kustannuksiin sovelletaan LAW.EUROPOL.59 [Käytännön ja hallinnolliset järjestelyt] artiklassa tarkoitettuja Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä tehtyjä käytännön järjestelyjä.

7. Operatiivisiin kokouksiin voidaan kutsua Yhdistyneen kuningaskunnan yhteyshenkilöitä ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten edustajia. Yhdistyneen kuningaskunnan

yhteyshenkilöiden tai toimivaltaisten viranomaisten järjestämiin kokouksiin voi osallistua jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden yhteyshenkilöitä, jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten edustajia, Europolin henkilöstöä ja muita sidosryhmiä.

LAW.EUROPOL.51 artikla: Tietojenvaihto

1. Tämän osaston mukaisessa toimivaltaisten viranomaisten välisessä tietojenvaihdossa on noudatettava tämän osaston tavoitetta ja määräyksiä. Henkilötietoja saa käsitellä ainoastaan 2 kohdassa tarkoitettuja erityisiä tarkoituksia varten.
2. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava selvästi viimeistään henkilötietojen siirron yhteydessä, mitä erityistä tarkoitusta tai erityisiä tarkoituksia varten henkilötiedot siirretään. Kun tietoja siirretään Europolille, tällaisen siirron tarkoitus tai tarkoitukset on määritettävä Europol-asetuksessa säädettyjen erityisten käsittelyn tarkoitusten mukaisesti. Jos tiedot siirtävä toimivaltainen viranomainen ei ole tehnyt niin, vastaanottavan toimivaltaisen viranomaisen on yhteisymmärryksessä siirtävän viranomaisen kanssa käsiteltävä henkilötietoja määrittääkseen niiden merkityksen sekä tarkoituksen tai tarkoitukset, joita varten niitä on määrä jatkokäsitellä. Toimivaltaiset viranomaiset voivat käsitellä henkilötietoja muuta kuin sitä tarkoitusta varten, jota varten ne on luovutettu, ainoastaan siirtävän toimivaltaisen viranomaisen luvalla.
3. Henkilötiedot vastaanottavien toimivaltaisten viranomaisten on sitouduttava siihen, että kyseisiä tietoja käsitellään ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on siirretty. Henkilötiedot on poistettava heti, kun niitä ei enää tarvita tarkoitukseen, jota varten ne on siirretty.
4. Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten on määritettävä viipymättä ja joka tapauksessa viimeistään kuuden kuukauden kuluttua henkilötietojen vastaanottamisesta, tarvitaanko henkilötietoja ja missä määrin niitä tarvitaan tarkoitukseen, jota varten ne on siirretty, ja ilmoitettava asiasta tiedot siirtäneelle viranomaiselle.

LAW.EUROPOL.52 artikla: Siirrettyihin henkilötietoihin pääsyn ja niiden edelleenkäytön rajoittaminen

1. Henkilötietoja siirtävä toimivaltainen viranomainen voi tietojen siirron yhteydessä ilmoittaa niihin pääsyä tai niiden käyttöä koskevista mahdollisista yleisistä tai nimenomaisista rajoituksista, mukaan lukien tietojen edelleen siirtäminen, poistaminen tai tuhoaminen tietyn ajan kuluttua tai niiden edelleenkäsitely. Jos tällaisten rajoitusten tarve tulee ilmi vasta henkilötietojen siirron jälkeen, tiedot siirtäneen toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava asiasta tiedot vastaanottaneelle toimivaltaiselle viranomaiselle.
2. Henkilötiedot vastaanottavan toimivaltaisen viranomaisen on noudatettava 1 kohdassa tarkoitettuja siirtävän toimivaltaisen viranomaisen ilmoittamia tietoihin pääsyä tai niiden edelleenkäyttöä koskevia rajoituksia.
3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tämän osaston nojalla siirretyt tiedot on kerätty, tallennettu ja siirretty osapuolen oikeudellisen kehyksen mukaisesti. Kumpikin osapuoli varmistaa mahdollisuuksien mukaan, että tällaisia tietoja ei ole saatu ihmisoikeuksia rikkoen. Tällaisia tietoja ei myöskään saa siirtää, jos niitä voitaisiin käyttää kuolemanrangaistuksen tai julman tai epäinhimillisen kohtelun pyytämiseen, määräämiseen tai täytäntöönpanemiseen, sikäli kuin se on kohtuudella ennakoitavissa.

LAW.EUROPOL.53 artikla: Rekisteröityjen ryhmät

1. Rikoksen uhrien, todistajien tai muiden henkilöiden, jotka voivat antaa tietoja rikoksista, sekä alle 18-vuotiaiden henkilöiden henkilötietojen siirtäminen on kielletty, jollei tällainen siirtäminen ole yksittäistapauksissa ehdottoman tarpeellista ja oikeasuhteista rikoksen ehkäisemiseksi tai torjumiseksi.

2. Yhdistynyt kuningaskunta ja Europol varmistavat kumpikin, että 1 kohdassa tarkoitettujen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan lisätakeita, mukaan lukien pääsyräjoitukset, lisäturvatoimet ja edelleen siirtämisen rajoittaminen.

LAW.EUROPOL.54 artikla: Henkilötietojen siirtämisen helpottaminen Yhdistyneen kuningaskunnan ja Europolin välillä

Molemmipuolisten operatiivisten etujen turvaamiseksi osapuolet pyrkivät tulevaisuudessa tekemään yhteistyötä varmistaakseen, että Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välinen tietojenvaihto voidaan toteuttaa mahdollisimman nopeasti, ja harkitakseen tätä tavoitetta palvelevien uusien prosessien ja teknisten uudistusten käyttöönottoa, ottaen samalla huomioon, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole jäsenvaltio.

LAW.EUROPOL.55 artikla: Tietojen lähteen luotettavuuden sekä tietojen oikeellisuuden arviointi

1. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava mahdollisuuksien mukaan viimeistään tietojen siirron yhteydessä tietojen lähteen luotettavuus seuraavin perustein arvioituna:

- (a) tiedot ovat peräisin varmasti luotettavasta ja pätevästä lähteestä tai tiedot on toimittanut aiemmin kaikissa tapauksissa luotettavaksi osoittautunut lähde;
- (b) lähde, josta tiedot on saatu, on useimmissa tapauksissa osoittautunut luotettavaksi;
- (c) lähde, josta tiedot on saatu, on useimmissa tapauksissa osoittautunut epäluotettavaksi;
- (d) lähteen luotettavuutta ei voida arvioida.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava mahdollisuuksien mukaan viimeistään tietojen siirron yhteydessä tietojen oikeellisuus seuraavin perustein arvioituna:

- (a) tiedot, joiden oikeellisuudesta on varmuus;
- (b) tiedot, jotka tiedon lähde tuntee henkilökohtaisesti mutta joita niitä välittävä virkamies ei henkilökohtaisesti tunne;
- (c) tiedot, joita tiedon lähde ei henkilökohtaisesti tunne mutta jotka jo tallennetut muut tiedot vahvistavat;
- (d) tiedot, joita tiedon lähde ei henkilökohtaisesti tunne ja joita ei voida vahvistaa.

3. Jos tiedot vastaanottava toimivaltainen viranomainen tulee jo hallussaan olevien tietojen perusteella siihen johtopäätökseen, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua siirtävän toimivaltaisen viranomaisen toimittamaa tietojen tai niiden lähteen arviointia on korjattava, sen on ilmoitettava asiasta kyseiselle toimivaltaiselle viranomaiselle ja yritettävä sopia arviointiin tehtävästä

muutoksesta. Vastaanottava toimivaltainen viranomainen ei saa muuttaa vastaanotettujen tietojen tai niiden lähteen arviointia, ellei asiasta ole tällä tavoin sovittu.

4. Jos toimivaltainen viranomainen vastaanottaa tietoja ilman arviointia, sen on yritettävä mahdollisuuksien mukaan ja, jos mahdollista, yhteisymmärryksessä tiedot siirtäneen toimivaltaisen viranomaisen kanssa arvioida tietojen lähteen luotettavuus tai tietojen oikeellisuus jo hallussaan olevien tietojen perusteella.

5. Jos luotettavaa arviointia ei voida tehdä, tiedot arvioidaan 1 kohdan d alakohdan ja 2 kohdan d alakohdan mukaisiksi.

LAW.EUROPOL.56 artikla: Tietojen vaihdon turvallisuus

1. Tämän osaston mukaisen tietojenvaihdon turvallisuuden varmistamiseksi toteutettavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet vahvistetaan LAW.EUROPOL.59 [Käytännön ja hallinnolliset järjestelyt] artiklassa tarkoitetuissa Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välisissä hallinnollisissa järjestelyissä.

2. Osapuolet sopivat Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välisen tietojenvaihtoon tarkoitetun suojatun viestiyhteyden perustamisesta, täytäntöönpanosta ja toiminnasta.

3. Suojatun viestiyhteyden käyttöehtoja säännellään LAW.EUROPOL.58 [Turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen vaihto] artiklassa tarkoitetuissa Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välisissä hallinnollisissa järjestelyissä.

LAW.EUROPOL.57 artikla: Vastuu henkilötietojen luvattomasta tai virheellisestä käsittelystä

1. Toimivaltaiset viranomaiset ovat vastuussa oikeudellisten kehystensä mukaisesti kaikista vahingoista, joita yksittäiselle henkilölle aiheutuu vaihdettujen tietojen oikeudellisista tai tosiseikkoja koskevista virheistä. Välttääkseen oikeudellisen kehyksensä mukaisen vastuun vahingonkärsijään nähden Europol tai Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset eivät voi vedota siihen, että toinen toimivaltainen viranomainen olisi toimittanut virheellisiä tietoja.

2. Jos joko Europol tai Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset määrätään maksamaan vahingonkorvausta sen vuoksi, että jompikumpi niistä on käyttänyt tietoja, jotka toinen osapuoli on antanut virheellisesti tai jotka on annettu sen vuoksi, että toinen osapuoli on laiminlyönyt velvollisuutensa, toinen osapuoli maksaa joko Europolin tai Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten 1 kohdan nojalla maksaman korvauksen takaisin, paitsi jos tietoja on käytetty tämän osaston vastaisesti.

3. Europol ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset eivät saa 1 ja 2 kohdan nojalla vaatia toisiaan maksamaan rangaistusluonteisia tai vahingon määrän ylittäviä korvauksia.

LAW.EUROPOL.58 artikla: Turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen suojaaminen

Turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen vaihtamiseen ja suojaamiseen, jos sitä tämän osaston nojalla edellytetään, on sovellettava LAW.EUROPOL.59 [Käytännön ja hallinnolliset järjestelyt] artiklassa tarkoitettua käytännön ja hallinnollista järjestelyä, josta on sovittu Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä.

LAW.EUROPOL.59 artikla: Käytännön ja hallinnolliset järjestelyt

1. Tämän osaston säännösten täydentämiseksi ja täytäntöönpanemiseksi tarvittavan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Europolin välisen yhteistyön yksityiskohdista sovitaan Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä tehdyissä Europol-asetuksen 23 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuissa käytännön järjestelyissä ja Europol-asetuksen 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa hallinnollisissa järjestelyissä.
2. Rajoittamatta tämän osaston määräysten soveltamista ja ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan aseman muuna kuin jäsenvaltiona Europol ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset voivat, edellyttäen että Europolin hallintoneuvosto tekee asiasta päätöksen, sisällyttää tapauksen mukaan käytännön järjestelyihin tai hallinnollisiin järjestelyihin tämän osaston täydentämistä tai täytäntöönpanoa varten määräyksiä, joilla mahdollistetaan erityisesti
 - (a) Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisen yhteyspisteen yhden tai useamman edustajan väliset neuvottelut toimintalinjoista ja yhteistä etua koskevista kysymyksistä tavoitteidensa saavuttamiseksi ja toimintansa koordinoimiseksi sekä yhteistyön edistämiseksi Europolin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä;
 - (b) yhden tai useamman Yhdistyneen kuningaskunnan edustajan osallistuminen tarkkailijana tai tarkkailijoina Europolin yksikönpäälliköiden yksittäisiin kokouksiin tällaisten kokousten menettelysääntöjen mukaisesti;
 - (c) yhden tai useamman Yhdistyneen kuningaskunnan edustajan osallistuminen operatiivisia analyyseja koskeviin hankkeisiin Europolin asianomaisten hallintoelinten vahvistamien sääntöjen mukaisesti;
 - (d) yhteyshenkilöiden tehtävien, heidän oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa sekä niihin liittyvien kustannusten määrittäminen; tai
 - (e) Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten ja Europolin välinen yhteistyö yksityisyyden suojan loukkausten tai tietoturvaloukkausten yhteydessä.
3. Työjärjestelyjen ja hallinnollisten järjestelyjen sisältö voidaan esittää yhdessä asiakirjassa.

LAW.EUROPOL.60 artikla: Täytäntöönpanoilmoitus

1. Sekä Yhdistynyt kuningaskunta että Europol asettavat julkisesti saataville asiakirjan, jossa esitetään ymmärrettävässä muodossa tämän osaston nojalla siirrettyjen henkilötietojen käsittelyä koskevat määräykset, mukaan lukien rekisteröityjen käytettävissä olevat keinot oikeuksiensa käyttöön, ja varmistavat, että asiakirjasta annetaan jäljennös toiselle.
2. Jos niin ei ole vielä tehty, Yhdistynyt kuningaskunta ja Europol hyväksyvät säännöt, joissa täsmennetään, miten henkilötietojen käsittelyä koskevien määräysten noudattamista valvotaan käytännössä. Yhdistynyt kuningaskunta ja Europol lähettävät toisilleen ja asianomaisille valvontaviranomaisille jäljennöksen näistä säännöistä.

LAW.EUROPOL.61 artikla: Europolin toimivalta

Minkään tässä osastossa ei saa tulkita luovan Europolille velvoitetta tehdä yhteistyötä Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten kanssa Europolille asianomaisessa unionin lainsäädännössä määrätyn toimivallan ulkopuolisissa asioissa.

VI OSASTO: YHTEISTYÖ EUROJUSTIN KANSSA

LAW.EUROJUST.61 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on perustaa Eurojustin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välinen yhteistyö LAW.EUROJUST.63 [Rikollisuuden muodot] artiklassa tarkoitettujen vakavien rikosten torjunnassa.

LAW.EUROJUST.62 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'Eurojustilla' asetuksella (EU) 2018/1727⁸⁰, jäljempänä 'Eurojust-asetus', perustettua Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastoa;
- (b) 'toimivaltaisella viranomaisella' unionin osalta Eurojustia, jota edustaa kollegio tai kansallinen jäsen, ja Yhdistyneen kuningaskunnan osalta kotimaista viranomaista, jolla on sisäisen lainsäädännön mukaisia rikosten tutkintaan ja syytteesenpanoon liittyviä tehtäviä;
- (c) 'kollegiolla' Eurojust-asetuksessa tarkoitettua Eurojustin kollegiota;
- (d) 'kansallisella jäsenellä' kunkin jäsenvaltion Eurojustiin lähettämää Eurojust-asetuksessa tarkoitettua kansallista jäsentä;
- (e) 'avustajalla' Eurojust-asetuksessa ja LAW.EUROJUST.66 [Yhteyssyyttäjät] artiklan 3 kohdassa tarkoitettua henkilöä, joka voi avustaa kansallista jäsentä ja tämän varajäsentä tai yhteyssyyttäjää;
- (f) 'yhteyssyyttäjällä' Yhdistyneen kuningaskunnan Europolin lähettämää yleistä syyttäjää, jonka asemaan sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan sisäistä lainsäädäntöä;
- (g) 'yhteystuomarilla' tuomaria, jonka Eurojust on lähettänyt Yhdistyneeseen kuningaskuntaan LAW.EUROJUST.67 [Yhteystuomari] artiklan nojalla;
- (h) 'terrorismiasioiden kotimaisella yhteyshenkilöllä' yhteyspisteistä, jonka Yhdistynyt kuningaskunta on nimennyt LAW.EUROJUST.65 [Eurojustin yhteyspisteet] artiklan nojalla, ja joka vastaa terrorismiasioihin liittyvän kirjeenvaihdon käsittelystä.

LAW.EUROJUST.63 artikla: Rikollisuuden muodot

1. Tässä osastossa vahvistettu yhteistyö koskee liitteessä LAW-4 lueteltuja Eurojustin toimivaltaan kuuluvia vakavan rikollisuuden muotoja, mukaan lukien liitännäisrikokset.

2. Liitännäisrikoksia ovat rikokset, jotka tehdään 1 kohdassa tarkoitettujen vakavan rikollisuuden muotojen toteuttamiseen tarvittavien välineiden hankkimiseksi, rikokset, jotka tehdään tällaisten vakavien rikosten helpottamiseksi tai suorittamiseksi, ja rikokset, jotka tehdään tällaisten vakavien rikosten rankaisemattomuuden varmistamiseksi.

⁸⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1727, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) ja neuvoston päätöksen 2002/187/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 138).

3. Jos Eurojustin toimivaltaan unionin oikeuden nojalla kuuluvien vakavan rikollisuuden muotojen luetteloa muutetaan, lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea voi unionin ehdotuksesta muuttaa liitettä LAW-4 vastaavasti päivästä, jona Eurojustin toimivallan muutos tulee voimaan.

LAW.EUROJUST.64 artikla: Yhteistyöalat

Osapuolten varmistavat, että Eurojust ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä Eurojust-asetuksen 2 ja 54 artiklassa ja tässä osastossa määritetyillä aloilla.

LAW.EUROJUST.65 artikla: Eurojustin yhteyspisteet

1. Yhdistynyt kuningaskunta perustaa tai nimeää vähintään yhden Eurojustin yhteyspisteen Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten yhteyteen.
2. Yhdistynyt kuningaskunta nimeää yhden yhteyspisteistään Yhdistyneen kuningaskunnan terrorismiasioiden kotimaiseksi yhteyshenkilöksi.

LAW.EUROJUST.66 artikla: Yhteyssyyttäjä

1. Yhdistynyt kuningaskunta lähettää Eurojustiin yhteyssyyttäjän tässä osastossa vahvistetun yhteistyön helpottamiseksi.
2. Yhdistynyt kuningaskunta päättää tilapäisen siirron toimeksiannosta ja kestosta.
3. Yhteyssyyttäjää voi avustaa enintään viisi avustajaa ottaen huomioon yhteistyön laajuuden. Avustajat voivat tarvittaessa toimia yhteyssyyttäjän sijaisena tai toimia hänen puolestaan.
4. Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittaa Eurojustille, millaiset ja miten laajat oikeudelliset toimivaltuudet yhteyssyyttäjällä ja hänen avustajillaan on Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteyssyyttäjän tämän osaston mukaisten tehtävien suorittamiseksi. Yhdistynyt kuningaskunta vahvistaa yhteyssyyttäjänsä ja tämän avustajien toimivallan toimia suhteessa ulkomaisiin oikeusviranomaisiin.
5. Jos kyseessä on syyttäjä tai vastaavaa toimivaltaa käyttävä henkilö, yhteyssyyttäjällä ja hänen avustajillaan on oltava pääsy Yhdistyneen kuningaskunnan kotimaiseen rikosrekisteriin tai muuhun rekisteriin sisältyviin tietoihin sisäisen lainsäädännön mukaisesti.
6. Yhteyssyyttäjällä ja hänen avustajillaan on oltava valtuudet ottaa suoraan yhteyttä Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisiin viranomaisiin.
7. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen avustajien määrään, yhteyssyyttäjän ja hänen avustajiensa tehtävien yksityiskohtiin, heidän oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa sekä niihin liittyviin kustannuksiin sovelletaan Eurojustin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä sovittua, LAW.EUROJUST.75 [Käytännön järjestely] artiklassa tarkoitettua käytännön järjestelyä.
8. Eurojust pitää yhteyssyyttäjän ja hänen avustajiensa työasiakirjoja loukkaamattomina.

LAW.EUROJUST.67 artikla: Yhteystuomari

1. Helpottaakseen oikeudellista yhteistyötä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tapauksissa, joissa Eurojust antaa apua, Eurojust voi lähettää Yhdistyneeseen kuningaskuntaan Eurojust-asetuksen 53 artiklan nojalla yhteystuomarin.
2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhteystuomarin tehtävien yksityiskohtiin, hänen oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa sekä niihin liittyviin kustannuksiin on sovellettava LAW.EUROJUST.75 [Käytännön järjestely] artiklassa tarkoitettua Eurojustin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä sovittua käytännön järjestelyä.

LAW.EUROJUST.68 artikla: Operatiiviset ja strategiset kokoukset

1. Yhteyssyyttäjä, hänen avustajansa ja Yhdistyneen kuningaskunnan muiden toimivaltaisten viranomaisten edustajat, Eurojustin yhteyspiste mukaan luettuna, voivat osallistua kokouksiin strategisten asioiden osalta Eurojustin puheenjohtajan kutsusta ja operatiivisten asioiden osalta asianomaisten kansallisten jäsenten suostumuksella.
2. Kansalliset jäsenet, heidän varajäsenensä ja avustajansa, Eurojustin hallinnollinen johtaja ja Eurojustin henkilöstö voivat osallistua yhteyssyyttäjän, hänen avustajiensa tai muiden Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten, mukaan lukien Eurojustin yhteyspisteen, järjestämiin kokouksiin.

LAW.EUROJUST.69 artikla: Muiden kuin henkilötietojen vaihto

Eurojust ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset voivat vaihtaa muita kuin henkilötietoja siltä osin kuin niillä on merkitystä tämän osaston mukaisen yhteistyön kannalta ja jollei LAW.EUROJUST.74 [Turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen vaihto] artiklan mukaisista rajoituksista muuta johdu.

LAW.EUROJUST.70 artikla: Henkilötietojen vaihto

1. Toimivaltaisten viranomaisten tämän osaston nojalla pyytämiä ja vastaanottamia henkilötietoja saa käsitellä ainoastaan LAW.EUROJUST.61 [Tavoite] artiklassa määrättyjä tavoitteita varten ja tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja erityistarkoituksia varten, jollei tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista tietoihin pääsyä tai niiden muuta käyttöä koskevista rajoituksista muuta johdu.
2. Siirtävän toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava selvästi viimeistään henkilötietoja siirtäessään yksi tai useampi erityinen tarkoitus, jota varten tiedot siirretään.
3. Henkilötietoja siirtävä toimivaltainen viranomainen voi tietojen siirron yhteydessä ilmoittaa niihin pääsyä tai niiden käyttöä koskevista mahdollisista yleisistä tai nimenomaisista rajoituksista, mukaan lukien tietojen edelleen siirtäminen, poistaminen tai tuhoaminen tietyn ajan kuluttua tai niiden edelleenkäyttö. Jos tällaisten rajoitusten tarve tulee ilmi vasta henkilötietojen siirron jälkeen, tiedot luovuttaneen viranomaisen on ilmoitettava asiasta tiedot vastaanottaneelle viranomaiselle.
4. Vastaanottavan toimivaltaisen viranomaisen on noudatettava kaikkia henkilötietoihin pääsyä tai myöhempää käyttöä koskevia rajoituksia, jotka siirtävä toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut, kuten 3 kohdassa määrätään.

LAW.EUROJUST.71 artikla: Siirtokanavat

1. Tietoja vaihdetaan

- (a) joko yhteyssyyttäjän tai hänen avustajiensa välillä tai, jos yhtäkään ei ole nimitetty tai muutoin käytettävissä, Yhdistyneen kuningaskunnan Eurojustin yhteyspisteen ja asianomaisten kansallisten jäsenten tai kollegion välillä;
- (b) jos Eurojust on lähettänyt yhteystuomarin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, yhteystuomarin ja Yhdistyneen kuningaskunnan minkä tahansa toimivaltaisen viranomaisen välillä; tässä tapauksessa yhteyssyyttäjälle on ilmoitettava tällaisesta tietojenvaihdosta; tai
- (c) suoraan Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen ja asianomaisten kansallisten jäsenten tai kollegion välillä; tässä tapauksessa yhteyssyyttäjälle ja mahdolliselle yhteystuomarille on ilmoitettava tällaisesta tietojenvaihdosta.

2. Eurojust ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muiden kanavien käyttämisestä tietojenvaihdossa erityistapauksissa.

3. Eurojustin on varmistettava, että sen edustajilla on valtuudet vaihtaa tietoja asianmukaisella tasolla Eurojust-asetuksen mukaisesti, ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että niiden edustajilla on valtuudet vaihtaa tietoja asianmukaisella tasolla Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisesti, ja että niitä valvotaan asianmukaisesti.

LAW.EUROJUST.72 artikla: Tietojen siirtäminen edelleen

Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset ja Eurojust eivät saa toimittaa toisen osapuolen luovuttamia tietoja millegään kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle ilman tiedot luovuttaneen Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen tai Eurojustin suostumusta ja ilman henkilötietojen suojaa koskevia asianmukaisia suojatoimia.

LAW.EUROJUST.73 artikla: Vastuu henkilötietojen luvattomasta tai virheellisestä käsittelystä

1. Toimivaltaiset viranomaiset ovat vastuussa oikeudellisten kehystensä mukaisesti kaikista vahingoista, joita yksittäiselle henkilölle aiheutuu vaihdettujen tietojen oikeudellisista tai tosiseikkoja koskevista virheistä. Välttääkseen oikeudellisen kehyksensä mukaisen vastuun vahingonkärsijään nähden Eurojust tai Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset eivät voi vedota siihen, että toinen toimivaltainen viranomainen olisi toimittanut virheellisiä tietoja.

2. Jos toimivaltainen viranomainen määrätään maksamaan vahingonkorvausta sen vuoksi, että se on käyttänyt tietoja, jotka toinen osapuoli on antanut virheellisesti tai jotka on annettu sen vuoksi, että toinen osapuoli on laiminlyönyt velvollisuutensa, toinen osapuoli maksaa toimivaltaisen viranomaisen 1 kohdan nojalla maksaman korvauksen takaisin, paitsi jos tietoja on käytetty tämän osaston vastaisesti.

3. Eurojust ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset eivät saa 1 ja 2 kohdan nojalla vaatia toisiaan maksamaan rangaistusluonteisia tai vahingon määrän ylittäviä korvauksia.

LAW.EUROJUST.74 artikla: Turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen suojaaminen

Turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen vaihtamiseen ja suojaamiseen, jos sitä tämän osaston nojalla edellytetään, on sovellettava LAW.EUROJUST.75 [Käytännön järjestely] artiklassa tarkoitettua käytännön järjestelyä, joka on tehty Eurojustin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä.

LAW.EUROJUST.75 artikla: Käytännön järjestely

Tämän osaston täytäntöönpanemiseksi tarvittavaa osapuolten välistä yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sovitaan Eurojust-asetuksen 47 artiklan 3 kohdassa ja 56 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa Eurojustin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välisessä käytännön järjestelyssä.

LAW.EUROJUST.76 artikla: Eurojustin toimivalta

Minkään tässä osastossa ei saa tulkita luovan Eurojustille velvoitetta tehdä yhteistyötä Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten kanssa Eurojustille asianomaisessa unionin lainsäädännössä määrätyn toimivallan ulkopuolisissa asioissa.

VII OSASTO: LUOVUTTAMINEN

LAW.SURR.76 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on varmistaa, että jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen luovuttamisjärjestelmän perustana on luovutusmekanismi, joka perustuu tämän osaston mukaiseen pidätysmääräykseen.

LAW.SURR.77 artikla: Suhteellisuusperiaate

Pidätysmääräykseen perustuvan yhteistyön on oltava välttämätöntä ja oikeasuhteista, kun otetaan huomioon etsityn henkilön oikeudet ja uhrien edut, teon vakavuus, todennäköinen seuraamus ja valtion mahdollisuus toteuttaa etsityn henkilön luovuttamista lievempiä toimenpiteitä erityisesti tarpeettoman pitkien tutkintavankeusaikojen välttämiseksi.

LAW.SURR.78 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'eurooppalaisella pidätysmääräyksellä' oikeudellista päätöstä, jonka valtio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen valtion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten;
- (b) 'oikeusviranomaisella' viranomaista, joka on sisäisen lainsäädännön mukaan tuomari, tuomioistuin tai yleinen syyttäjä. Yleistä syyttäjää pidetään oikeusviranomaisena vain siltä osin kuin sisäisessä lainsäädännössä niin säädetään;
- (c) 'täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella' täytäntöönpanovaltion sellaista oikeusviranomaista, jolla on kyseisen valtion sisäisen lainsäädännön mukaan toimivalta panna pidätysmääräys täytäntöön;

- (d) 'pidätysmääräyksen antaneella oikeusviranomaisella' pidätysmääräyksen antaneen valtion sellaista oikeusviranomaista, jolla on kyseisen valtion sisäisen lainsäädännön mukaan toimivalta antaa pidätysmääräys.

LAW.SURR.79 artikla: Soveltamisala

1. Pidätysmääräys voidaan antaa sellaisista teoista, joista määräyksen antaneen valtion lainsäädännön mukaan voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäispituus on vähintään 12 kuukautta, tai, jos rangaistustuomio on annettu tai turvaamistoimenpiteestä on tehty päätös, sellaisista seuraamuksista tai turvaamistoimenpiteistä, joiden pituus on vähintään neljä kuukautta.

2. Rajoittamatta 3 ja 4 kohdan soveltamista, luovuttamisen edellytyksenä on, että pidätysmääräyksen perusteena olevat teot ovat täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan rikoksia niiden rikostunnusmerkistöstä tai luokittelusta riippumatta.

3. Jollei LAW.SURR.80 [Pidätysmääräyksen ehdottomat kieltäytymisperusteet] artiklasta, LAW.SURR.81 [Muut pidätysmääräyksen kieltäytymisperusteet] artiklan 1 kohdan b–h alakohdasta, LAW.SURR.82 [Poliittisia rikoksia koskeva poikkeus], LAW.SURR.83 [Kansalaisuuspoikkeus] ja LAW.SURR.84 [Eriyistäpauksissa annettavat pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion takuut] artiklasta muuta johdu, valtio ei saa kieltäytyä sellaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta, kun kyseessä on seuraavanlainen käyttäytyminen, josta voi seurata enimmillään vähintään 12 kuukauden pituinen vapaudenmenetys tai turvaamistoimenpide:

(a) sellaisen henkilön käyttäytyminen, joka myötävaikuttaa siihen, että ryhmä henkilöitä, jotka toimivat yhteisessä tarkoituksessa, tekee yhden tai useamman Strasbourgissa 27 päivänä tammikuuta 1977 tehdyn terrorismin vastustamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa tarkoitetun terrorismirikoksen, tai kun kyseessä on huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitton kauppa, tahallinen henkirikos, pahoinpitely, vakavan ruumiinvamma aiheuttaminen, sieppaus, laitton vapaudenriisto, panttivangiksi ottaminen tai raiskaus, vaikka kyseinen henkilö ei osallistuisikaan kyseisen rikoksen tai kyseisten rikosten varsinaiseen tekemiseen; myötävaikutuksen on oltava tahallista ja tehty tietoisena siitä, että osallistuminen edistää ryhmän rikollisen toiminnan toteutumista; tai

(b) liitteessä LAW-7 määritelty terrorismi.

4. Yhdistynyt kuningaskunta ja toisaalta unioni jäsenvaltioidensa puolesta voivat kumpikin ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että vastavuoroisuutta noudattaen 2 kohdassa tarkoitettua kaksoisrangaistavuuden edellytystä ei sovelleta, jos rikos, johon pidätysmääräys perustuu, on

(a) jokin 5 kohdassa luetelluista rikoksista, sellaisina kuin ne on määritelty määräyksen antaneen valtion lainsäädännössä; ja

(b) sellainen, että siitä voi pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta.

5. Rikokset, joihin 4 kohdassa viitataan, ovat

– rikollisjärjestöön osallistuminen;

- liitteessä LAW-7 määritelty terrorismi.
- ihmiskauppa;
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia;
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa;
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa;
- korruptio, lahjonta mukaan lukien;
- petos, mukaan lukien Yhdistyneen kuningaskunnan, jäsenvaltion tai unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat petokset;
- rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesu;
- rahan väärentäminen;
- tietoverkkorikollisuus;
- ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa;
- laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen;
- tahallinen henkirikos;
- vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen;
- ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa;
- ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen;
- rasismi ja muukalaisviha;
- järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö;
- kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa;
- petollinen menettely;
- ryöstöntapainen kiristys ja kiristys;
- tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen;
- hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä;

- maksuvälineväärennykset;
- hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa;
- ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa;
- varastettujen ajoneuvojen kauppa;
- raiskaus;
- murhapoltto;
- kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset;
- ilma-aluksen, aluksen tai avaruusaluksen laiton haltuunotto; ja
- sabotaasi.

LAW.SURR.80 artikla: Pidätysmääräyksen ehdottomat kieltäytymisperusteet

Pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta kieltäydytään

- (a) jos pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta on annettu yleinen armahdus täytäntöönpanosta vastaavassa valtiossa ja tällä valtiolla oli toimivalta nostaa syyte tästä rikoksesta oman rikoslainsäädäntönsä mukaan;
- (b) jos täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen käytettävissä olevien tietojen mukaan valtiossa on annettu samasta teosta etsittyä henkilöä koskeva lopullinen rangaistus, sillä edellytyksellä, että jos rangaistus on määrätty, hän on suorittanut sen tai suorittaa sitä parhaillaan tai rangaistusta ei voida enää suorittaa tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan; tai
- (c) jos henkilöä, jota pidätysmääräys koskee, ei voida ikänsä takia pitää rikosoikeudellisesti vastuullisena pidätysmääräyksen perusteena olevista teoista täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan.

LAW.SURR.81 artikla: Pidätysmääräyksen muut kieltäytymisperusteet

1. Pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä

- (a) jos jossakin LAW.SURR.79 [Soveltamisala] artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista tapauksista pidätysmääräyksen perusteena oleva teko ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan rikos; veron, maksun, tullin tai valuuttatoimien osalta pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta ei voida kuitenkaan kieltäytyä sen perusteella, että täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä ei aseteta samantyyppisiä veroja tai maksuja tai siihen ei sisälly samantyyppistä veroja, maksuja, tulleja tai valuuttatoimia koskevaa sääntelyä kuin pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädäntöön;
- (b) jos pidätysmääräyksen kohteena olevaa henkilöä vastaan on täytäntöönpanovaltiossa nostettu syyte samasta teosta, joka on pidätysmääräyksen perusteena;

- (c) jos täytäntöönpanovaltion oikeusviranomaiset ovat päättäneet, että ne joko eivät nosta syytettä pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta tai luopuvat jo nostetusta syytteestä, tai jos etsittyä henkilöä vastaan on jossain valtiossa annettu samasta teosta lopullinen tuomio, joka estää syytteen nostamisen myöhemmin;
- (d) jos syyteoikeus on täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan vanhentunut tai tuomittu rangaistus rauennut ja teot kuuluvat kyseisen valtion oman rikoslainsäädännön mukaan sen toimivaltaan;
- (e) jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen saa tiedon, että etsitylle henkilölle on annettu kolmannessa maassa samasta teosta lopullinen tuomio edellyttäen, että tämä henkilö on tuomion saatuaan suorittanut rangaistuksensa tai parhaillaan suorittaa sitä taikka sitä ei voida tuomion antaneen maan lain mukaan enää suorittaa;
- (f) jos pidätysmääräys on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten ja etsitty henkilö oleskelee täytäntöönpanosta vastaavassa valtiossa, on sen kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti, ja tämä valtio sitoutuu panemaan tämän rangaistuksen tai toimenpiteen itse täytäntöön sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti; jos rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen siirtäminen täytäntöönpanovaltioon edellyttää etsityn henkilön suostumusta, täytäntöönpanovaltio voi kieltäytyä panemasta pidätysmääräystä täytäntöön vasta sen jälkeen, kun etsitty henkilö on suostunut rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen siirtämiseen;
- (g) jos pidätysmääräys liittyy rikoksiin, jotka
 - (i) katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan tehdyiksi kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai siihen rinnastettavassa paikassa tai
 - (ii) on tehty päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella eikä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ole mahdollista nostaa syytettä samoista rangaistavista teoista, jos ne on tehty sen alueen ulkopuolella;
- (h) jos on objektiivisia perusteita katsoa, että pidätysmääräys on annettu henkilön asettamiseksi syytteeseen tai rankaisemiseksi hänen sukupuolensa, rotunsa, uskontonsa, etnisen alkuperänsä, kansallisuutensa, kielensä, poliittisen mielipiteensä tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella tai että jokin kyseisistä syistä voi vahingoittaa hänen asemaansa;
- (i) jos pidätysmääräys on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten ja henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä, jollei pidätysmääräyksessä todeta, että henkilö pidätysmääräyksen antaneen valtion sisäisessä lainsäädännössä tarkemmin määriteltyjen menettelyvaatimusten mukaisesti
 - (iii) asianmukaiseen aikaan
 - (A) joko oli saanut haasteen henkilökohtaisesti tiedoksi ja siten saanut tiedon päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai oli muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon kyseisen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että hän oli tietoinen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta;

ja

- (B) hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jäisi pois oikeudenkäynnistä;

tai

- (iv) oli oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tietoisena valtuuttanut asianajajan, jonka joko asianomainen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä asianajaja oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä;

tai

- (v) sen jälkeen, kun päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen:

- (A) on nimenomaisesti ilmoittanut, ettei hän ole riitauttanut päätöstä;

tai

- (B) ei pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa;

tai

- (vi) ei saanut päätöstä tiedoksi henkilökohtaisesti, mutta

- (A) se annetaan hänelle henkilökohtaisesti tiedoksi viipymättä luovuttamisen jälkeen ja hänelle nimenomaisesti ilmoitetaan hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon asianomaisella henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen;

ja

- (B) hänelle ilmoitetaan, missä ajassa hänen on pyydettävä uudelleenkäsittelyä tai haettava muutosta, kuten asiaa koskevassa pidätysmääräyksessä mainitaan.

2. Jos pidätysmääräys annetaan vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten 1 kohdan i alakohdan iv alakohdan edellytysten mukaisesti ja asianomainen henkilö ei ole aiemmin saanut virallista tietoa häntä koskevasta rikosoikeudellisesta menettelystä, hän voi siinä yhteydessä, kun hän saa tiedon pidätysmääräyksen sisällöstä, pyytää jäljennöksen tuomiosta ennen kuin hänet luovutetaan. Pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen on toimitettava välittömästi saatuaan tiedon pyynnöstä asianomaiselle henkilölle jäljennös tuomiosta täytäntöönpanoviranomaisen välityksellä. Asianomaisen henkilön

pyyntö ei saa viivyttää luovuttamismenettelyä eikä viivyttää päätöstä pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta. Tuomio toimitetaan asianomaiselle henkilölle ainoastaan informaatiotarkoituksessa; sitä ei saa pitää virallisena tuomion tiedoksi antamisena eikä uudelleenkäsitteilypyyntöön tai muutoksenhakuun sovellettavaa määräaikaa saa laskea alkavaksi siitä.

3. Jos henkilö luovutetaan 1 kohdan i alakohdan iv alakohdan edellytysten nojalla ja hän on pyytänyt uudelleenkäsitteilyä tai hakenut muutosta, tämän uudelleenkäsitteilyä tai muutoksenhakua odottavan henkilön vapaudenmenetyksen laillisuus on siihen asti, kunnes asian käsittely on saatu päätökseen, tutkittava pidätysmääräyksen antaneen valtion sisäisen lainsäädännön mukaisesti joko säännöllisin väliajoin tai asianomaisen henkilön pyynnöstä. Tällaiseen uudelleenkäsitteilyyn sisältyy erityisesti mahdollisuus vapaudenmenetyksen lykkäämiseen tai keskeyttämiseen. Uudelleenkäsitteily tai muutoksenhaku on aloitettava asianmukaiseen aikaan luovutuksen jälkeen.

LAW.SURR.82 artikla: Poliittista rikosta koskeva poikkeus

1. Pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta ei saa kieltäytyä sillä perusteella, että täytäntöönpanovaltio saattaa pitää rikosta poliittisena rikoksena, poliittiseen rikokseen liittyvänä rikoksena tai poliittisista vaikuttimista tehtynä rikoksena.

2. Yhdistynyt kuningaskunta ja toisaalta unioni jonkin jäsenvaltionsa puolesta voivat kuitenkin kumpikin ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että 1 kohtaa sovelletaan ainoastaan seuraavissa yhteyksissä:

- (a) terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa tarkoitetut rikokset;
- (b) salahanke- tai yhteenliittäytymisrikokset yhden tai useamman terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 1 ja 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen tekemiseksi, jos kyseiset salahanke- tai yhteenliittäytymisrikokset vastaavat tämän sopimuksen LAW.SURR.79 [Soveltamisala] artiklan 3 kohdassa tarkoitettua käyttäytymistä; ja
- (c) tämän sopimuksen liitteessä LAW-7 määritelty terrorismi

3. Jos pidätysmääräyksen on antanut valtio, joka on tehnyt 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, tai valtio, jonka puolesta on tehty mainitunlainen ilmoitus, pidätysmääräyksen täytäntöön paneva valtio voi soveltaa vastavuoroisuutta.

LAW.SURR.83 artikla: Kansalaisuuteen perustuva poikkeus

1. Pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta ei saa kieltäytyä sillä perusteella, että etsitty henkilö on täytäntöönpanovaltion kansalainen.

2. Yhdistynyt kuningaskunta ja toisaalta unioni jonkin jäsenvaltionsa puolesta voivat kumpikin ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että valtion omia kansalaisia ei luovuteta tai että niiden omien kansalaisten luovutukseen annetaan lupa ainoastaan tietyin erikseen määritetyin ehdoin. Ilmoituksen on perustuttava Yhdistyneen kuningaskunnan tai sen valtion, jonka puolesta ilmoitus on tehty, sisäisen oikeusjärjestyksen perustavaa laatua oleviin periaatteisiin tai käytäntöihin liittyviin syihin. Tällöin tapauksen mukaan unioni jonkin jäsenvaltionsa puolesta tai Yhdistynyt kuningaskunta voivat ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle kohtuullisessa ajassa vastaanotettuaan toisen osapuolen ilmoituksen, että tapauksen mukaan jäsenvaltion tai Yhdistyneen kuningaskunnan täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset

voivat kieltäytyä luovuttamasta omia kansalaisiaan kyseiselle valtiolle tai että luovutukseen annetaan lupa tietyin erikseen määritetyin ehdoin.

3. Tilanteissa, joissa valtio on kieltäytynyt pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta sillä perusteella, että Yhdistynyt kuningaskunta on tehnyt tai jäsenvaltion tapauksessa unioni on tehnyt 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen sen puolesta, kyseinen valtio harkitsee sen jälkeen, kun se on ottanut huomioon pidätysmääräyksen antaneen valtion näkemykset, pidätysmääräyksen aiheeseen oikeassa suhteessa olevan menettelyn vireillepanoa kansalaistaan vastaan. Tilanteissa, joissa oikeusviranomaisen päättää olla panematta tällaista menettelyä vireille, pidätysmääräyksen perusteena olevan rikoksen uhrin on voitava saada sovellettavan sisäisen lainsäädännön mukaisesti tieto päätöksestä.

4. Jos valtion toimivaltaiset viranomaiset nostavat 3 kohdassa tarkoitetun kanteen valtion omaa kansalaista vastaan, kyseinen valtio varmistaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset voivat toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä uhrien ja todistajien auttamiseksi olosuhteissa, joissa he asuvat toisessa valtiossa, erityisesti menettelyn toteuttamistavan osalta.

LAW.SURR.84 artikla: Pidätysmääräyksen antaneelta valtiolta erityistapauksissa vaadittavat takeet

Sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomaisen panee pidätysmääräyksen täytäntöön, voidaan asettaa seuraavia takeita:

- (a) jos pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta voi pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa seurata elinkautisen vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, täytäntöönpanovaltio voi asettaa pidätysmääräyksen täytäntöönpanon ehdoksi sen, että pidätysmääräyksen antanut valtio antaa täytäntöönpanovaltion riittäväksi katsoman takeen siitä, että se pyynnöstä tai viimeistään 20 vuoden kuluttua käsittelee määrättyä rangaistusta tai toimenpidettä uudelleen tai kannustaa soveltamaan kyseisen rangaistuksen tai toimenpiteen täytäntöönpanematta jättämiseen tähtäviä armahdustoimenpiteitä, joihin henkilö on oikeutettu pidätysmääräyksen antaneen valtion lainsäädännön tai käytännön mukaan;
- (b) jos henkilö, josta pidätysmääräys on annettu syytteen nostamista varten, on täytäntöönpanovaltion kansalainen tai siellä vakinaisesti asuva, luovuttamisen ehdoksi voidaan asettaa se, että kun henkilöä on kuultu, hänet palautetaan täytäntöönpanovaltioon suorittamaan pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide; jos rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen siirtäminen täytäntöönpanovaltioon edellyttää etsityn henkilön suostumusta, sen takeena, että hänet palautetaan täytäntöönpanovaltioon suorittamaan rangaistus on se, että henkilö sen jälkeen kun häntä on kuultu, antaa suostumuksensa palauttamiseen täytäntöönpanovaltioon;
- (c) Jos on painavia syitä uskoa, että etsityn henkilön perusoikeuksien suojelu on todella uhattuna, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomaisen voi tarvittaessa vaatia lisätakeita etsityn henkilön kohtelusta hänen luovuttamisensa jälkeen ennen kuin se päättää pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.

LAW.SURR.85 artikla: Keskusviranomaiseen turvautuminen

1. Yhdistynyt kuningaskunta ja toisaalta unioni jäsenvaltioidensa puolesta voivat kumpikin ilmoittaa Yhdistyneen kuningaskunnan tapauksessa sen keskusviranomaisen ja unionin tapauksessa kunkin valtion keskusviranomaisen, kun tämä on nimetty, tai asianomaisen valtion

oikeusjärjestyksen niin vaatiessa useita keskusviranomaisia avustamaan toimivaltaisia oikeusviranomaisia.

2. Yhdistynyt kuningaskunta ja toisaalta unioni jäsenvaltioidensa puolesta voivat siinä yhteydessä, kun ne tekevät 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, ilmoittaa, että kyseisten valtioiden sisäisen oikeusjärjestelmän rakenteen vuoksi keskusviranomaisen tai keskusviranomaisten hallinnollisena tehtävänä on pidätysmääräysten sekä kaiken muun niihin liittyvän virallisen kirjeenvaihdon lähettäminen ja vastaanottaminen. Tällainen ilmoitus sitoo määräyksen antaneen jäsenvaltion kaikkia viranomaisia.

LAW.SURR.86 artikla: Pidätysmääräyksen sisältö ja muoto

1. Pidätysmääräyksessä on oltava liitteessä LAW-5 olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä seuraavat tiedot:

- (a) etsityn henkilöllisyys ja kansalaisuus;
- (b) pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen nimi, osoite, puhelin- ja telekopionumero sekä sähköpostiosoite;
- (c) ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu LAW.SURR.79 [Soveltamisala] artiklan soveltamisalaan;
- (d) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu, erityisesti LAW.SURR.79 [Soveltamisala] artiklan osalta;
- (e) kuvaus olosuhteista, joissa rikos on tehty, mukaan lukien ajankohta, paikka ja se, millä tavoin etsitty henkilö on ollut osallisena rikokseen;
- (f) määrätty rangaistus, jos kyseessä on lopullinen tuomio, tai rikoksesta pidätysmääräyksen antaneen valtion laissa säädetty rangaistusasteikko; ja
- (g) mahdollisuuksien mukaan rikoksen muut seuraukset.

2. Pidätysmääräys on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä. Yhdistynyt kuningaskunta ja toisaalta unioni jonkin jäsenvaltionsa puolesta voivat kumpikin ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että käänös jonkin valtion yhdelle tai useammalle muulle viralliselle kielelle hyväksytään.

LAW.SURR.87 artikla: Pidätysmääräyksen toimittaminen

Jos etsityn henkilön olinpaikka tunnetaan, pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi ilmoittaa pidätysmääräyksestä suoraan täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.

LAW.SURR.88 artikla: Pidätysmääräyksen toimittamistavat

1. Jos pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen ei tiedä, mikä viranomainen on toimivaltainen täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen, pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen tekee tarvittavat tiedustelut tämän tiedon saamiseksi täytäntöönpanovaltiosta.

2. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi pyytää Kansainvälistä rikospoliisijärjestöä (Interpol) toimittamaan pidätysmääräyksen.

3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi välittää pidätysmääräyksen käyttäen mitä tahansa luotettavaa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste siten, että täytäntöönpanevalta valtiolla on mahdollisuus tarkistaa pidätysmääräyksen aitous.

4. Kaikki pidätysmääräyksen täytäntöönpanoon tarvittavien asiakirjojen toimittamiseen tai aitouteen liittyvät ongelmat ratkaistaan asianomaisten oikeusviranomaisten välisillä suorilla yhteydenotoilla tai tarvittaessa valtioiden keskusviranomaisten avustuksella.

5. Jos pidätysmääräyksen vastaanottanut viranomainen ei ole toimivaltainen käsittelemään sitä, se toimittaa pidätysmääräyksen viran puolesta valtionsa toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoittaa siitä pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle.

LAW.SURR.89 artikla: Etsityn henkilön oikeudet

1. Jos etsitty henkilö otetaan kiinni pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa varten, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on annettava hänelle sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti tieto pidätysmääräyksestä ja sen sisällöstä sekä hänen mahdollisuudestaan antaa suostumuksensa siihen, että hänet luovutetaan määräyksen antaneeseen valtioon.

2. Pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa varten kiinni otetulla etsityllä henkilöllä, joka ei puhu tai ymmärrä pidätysmääräysmenettelyissä käytettävää kieltä, on täytäntöönpanovaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti oikeus käyttää tulkkia ja saada kirjallinen käännös äidinkielelleen tai muulle kielelle, jota etsitty henkilö puhuu tai ymmärtää.

3. Etsityllä henkilöllä on oikeus käyttää asianajajaa täytäntöönpanovaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti.

4. Etsitylle henkilölle on ilmoitettava hänen oikeudestaan nimetä määräyksen antaneessa valtiossa asianajaja avustamaan täytäntöönpanovaltion asianajajaa pidätysmääräysmenettelyissä. Tämä kohta ei vaikuta LAW.SURR.101 [Aikarajat henkilön luovuttamiselle] artiklassa asetettuihin aikarajoihin.

5. Etsityllä henkilöllä, joka on pidätetty, on oikeus siihen, että sen valtion konsuliviranomaiset, jonka kansalainen hän on, tai jos hän on kansalaisuudeton, sen valtion konsuliviranomaiset, jossa hän yleensä asuu, saavat tiedon pidätyksestä ilman aiheetonta viivytystä ja oikeus olla halutessaan yhteydessä kyseisiin viranomaisiin.

LAW.SURR.90 artikla: Henkilön pitäminen säilössä

Kun henkilö otetaan kiinni pidätysmääräyksen perusteella, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on tehtävä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti päätös siitä, onko säilössä pitämistä jatkettava. Väliaikainen vapauttaminen on mahdollista milloin hyvänsä täytäntöönpanovaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti edellyttäen, että kyseisen valtion toimivaltainen viranomainen toteuttaa tarpeelliseksi katsomansa toimenpiteet etsityn henkilön pakenemisen estämiseksi.

LAW.SURR.91 artikla: Suostumus luovuttamiseen

1. Jos pidätetty ilmoittaa suostuvansa luovuttamiseen, suostumus ja tarvittaessa nimenomainen luopuminen LAW.SURR.105 [Mahdollinen syytteenpano muista rikoksista] artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun erityissääntöön vetoamisesta on annettava täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle täytäntöönpanovaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti.
2. Valtioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta 1 kohdassa tarkoitettu suostumus ja mahdollinen erityissäännöstä luopuminen hankitaan tavalla, josta ilmenee asianomaisen antaneen ne vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena tästä aiheutuvista seurauksista. Etsityllä henkilöllä on tätä varten oikeus käyttää asianajajaa.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu suostumus ja mahdollinen erityissäännöstä luopuminen merkitään pöytäkirjaan täytäntöönpanovaltion sisäisessä lainsäädännössä säädettyä menettelyä noudattaen.
4. Suostumus on periaatteessa peruuttamaton. Jokainen valtio voi säätää, että tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu suostumus ja mahdollinen erityissäännöstä luopuminen voidaan peruuttaa sisäisessä lainsäädännössä sovellettavien sääntöjen mukaisesti. Tällaisessa tapauksessa suostumuksen antamispäivän ja sen peruuttamispäivän välistä aikaa ei oteta huomioon LAW.SURR.101 [Aikarajat henkilön luovuttamiselle] artiklassa määrättyjä aikarajoja määritettäessä. Yhdistynyt kuningaskunta ja toisaalta unioni jonkin jäsenvaltionsa puolesta voivat kumpikin ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle halustaan käyttää tätä mahdollisuutta määrittämällä menettelyt, joiden mukaisesti suostumuksen peruuttaminen on mahdollista, sekä kaikki näihin menettelyihin tehdyt muutokset.

LAW.SURR.92 artikla: Etsityn henkilön kuuleminen

Jos pidätetty henkilö ei LAW.SURR.91 [Suostumus luovuttamiseen] artiklassa tarkoitetulla tavalla anna suostumustaan luovuttamiseensa, hänellä on oikeus tulla täytäntöönpanovaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti kuulluksi täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen toimesta.

LAW.SURR.93 artikla: Luovuttamispäätös

1. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on tehtävä päätös henkilön luovuttamisesta tässä osastossa määritetyissä aikarajoissa ja tässä luvussa määritetyin edellytyksin ja erityisesti LAW.SURR. 77 [Oikeasuhteisuuden periaate] artiklan oikeasuhteisuuden periaatetta noudattaen.
2. Jos täytäntöönpaneva oikeusviranomainen toteaa, että määräyksen antaneen valtion antamat tiedot ovat riittämättömiä luovuttamisesta päättämiseksi, sen on pyydettävä, että tarvittavat lisätiedot erityisesti LAW.SURR. 77 [Oikeasuhteisuuden periaate], LAW.SURR.80 [Pidätysmääräyksen ehdottomat kieltäytymisperusteet], LAW.SURR.82 [Poliittista rikosta koskeva poikkeus], LAW.SURR.84 [Pidätysmääräyksen antaneelta valtiolta erityistapauksissa vaadittavat takeet] ja LAW.SURR.86 [Pidätysmääräyksen sisältö ja muoto] artiklan osalta toimitetaan viipymättä, ja se voi vahvistaa tietojen vastaanottamiselle aikarajan, ottaen huomioon tarpeen noudattaa LAW.SURR.95 [Pidätysmääräyksen täytäntöönpanopäätöksen aikarajat ja menettelyt] artiklassa määrättyjä aikarajoja.
3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi toimittaa mitä tahansa käyttökelpoisia lisätietoja täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle milloin tahansa.

LAW.SURR.94 artikla: Päätös samanaikaisten pyyntöjen tapauksessa

1. Jos vähintään kaksi valtiota on antanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen tai pidätysmääräyksen samasta henkilöstä, täytäntöönpanevan oikeusviranomaisen on tehtävä päätös siitä, mikä kyseisistä pidätysmääräyksistä pannaan täytäntöön, ottaen asianmukaisella tavalla huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat ja erityisesti rikosten suhteellisen vakavuuden ja tekopaikat, pidätysmääräysten tai eurooppalaisten pidätysmääräysten antamisajankohdat ja sen, onko pidätysmääräys annettu syytetoimia vai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten, sekä jäsenvaltioiden unionin oikeudesta johtuvat lailliset velvoitteet erityisesti vapauden periaatteisiin ja kansallisuuteen perustuvan syrjinnän kieltoon liittyen.
2. Täytäntöönpanosta vastaava jäsenvaltion oikeusviranomainen voi pyytää Eurojustilta apua 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen tekemiseen.
3. Jos samasta henkilöstä on annettu sekä pidätysmääräys että kolmannen maan esittämä luovutuspyyntö, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on päätettävä, annetaanko etusija pidätysmääräykselle vai luovutuspyynnölle, ottaen asianmukaisella tavalla huomioon kaikki asiaan liittyvät, erityisesti 1 kohdassa tarkoitetut sekä sovellettavassa yleissopimuksessa tai sopimuksessa mainitut seikat.
4. Tämä artikla ei vaikuta Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännöstä johtuviin valtioiden velvoitteisiin.

LAW.SURR.95 artikla: Pidätysmääräyksen täytäntöönpanopäätöksen aikarajat ja menettelyt

1. Pidätysmääräys on käsiteltävä ja pantava täytäntöön kiireellisesti.
2. Jos etsitty henkilö suostuu luovuttamiseen, lopullinen päätös pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta on tehtävä kymmenen päivän kuluttua suostumuksen antamisesta.
3. Muissa tapauksissa lopullinen päätös pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta on tehtävä 60 päivän kuluessa etsityn henkilön kiinni ottamisesta.
4. Jos pidätysmääräystä ei erityistapauksissa voida panna täytäntöön 2 tai 3 kohdan mukaisissa aikarajoissa, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on välittömästi ilmoitettava siitä ja viivästyksen syystä pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle. Tällaisissa tapauksissa aikarajoja voidaan jatkaa 30 päivällä.
5. Siihen saakka, kunnes täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevan lopullisen päätöksen, sen on varmistettava, että henkilön tosiasiallisen luovuttamisen aineelliset edellytykset säilyvät.
6. Pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta kieltäytyminen on perusteltava.

LAW.SURR.96 artikla: Tilanne päätöstä odotettaessa

1. Kun pidätysmääräys on annettu rikossyytteen ajamista varten, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on joko
 - (a) suostuttava siihen, että etsittyä henkilöä on kuultava LAW.SURR.97 [Henkilön kuuleminen päätöstä odotettaessa] artiklan mukaisesti; tai

(b) suostuttava siihen, että etsitty henkilö siirretään väliaikaisesti.

2. Pidätysmääräyksen antaneen ja täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on keskenään sovittava väliaikaisen siirtämisen edellytyksistä ja kestosta.

3. Väliaikaista siirtämistä koskeissa tapauksissa henkilön on voitava palata täytäntöönpanovaltioon ollakseen läsnä häntä koskeissa istunnoissa luovuttamismenettelyn puitteissa.

LAW.SURR.97 artikla: Henkilön kuuleminen päätöstä odottaessa

1. Etsityn henkilön kuulemisen toimittaa oikeusviranomainen. Etsittyä henkilöä avustaa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti nimetty asianajaja.

2. Etsityn henkilön kuuleminen on toimitettava täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, ja sen edellytykset on määritettävä pidätysmääräyksen antaneen ja täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen keskinäisellä sopimuksella.

3. Toimivaltainen täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi antaa valtionsa muun oikeusviranomaisen tehtäväksi osallistua etsityn henkilön kuulemiseen, jotta varmistetaan tämän artiklan asianmukainen soveltaminen.

LAW.SURR.98 artikla: Erioikeudet ja vapaudet

1. Jos etsittyä henkilöä koskee täytäntöönpanovaltiossa oikeudenkäyntiä tai täytäntöönpanoa koskeva erioikeus tai vapaus, LAW.SURR.95 [Pidätysmääräyksen täytäntöönpanopäätöksen aikarajat ja menettelyt] artiklassa tarkoitetut määräajat alkavat kulua vain jos ja vasta kun täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle on ilmoitettu tämän erioikeuden tai vapauden poistamisesta.

2. Jos henkilöä ei enää koske tällainen erioikeus tai vapaus, täytäntöönpanovaltio varmistaa, että tosiasiallisen luovuttamisen aineelliset edellytykset säilyvät.

3. Jos erioikeuden tai vapauden poistaminen kuuluu täytäntöönpanovaltion viranomaiselle, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on pyydettävä siltä erioikeuden tai vapauden poistamista viipymättä. Jos erioikeuden tai vapauden poistaminen kuuluu toisen valtion viranomaiselle, kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle, pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen on pyydettävä siltä kyseistä erioikeuden tai vapauden poistamista.

LAW.SURR.99 artikla: Kansainvälisten velvoitteiden samanaikaisuus

1. Tämä sopimus ei vaikuta täytäntöönpanovaltion velvoitteisiin, jos etsitty henkilö on luovutettu kyseiseen valtioon kolmannelle maalle ja kyseistä henkilöä suojaavat erityissäännön osalta sen järjestelyn määräykset, jonka nojalla hänet on luovutettu. Täytäntöönpanovaltio toteuttaa tarvittavat toimenpiteet pyytääkseen viipymättä sen kolmannen maan suostumusta, josta etsitty henkilö on luovutettu, jotta hänet voidaan luovuttaa pidätysmääräyksen antaneeseen valtioon. LAW.SURR.95 [Pidätysmääräyksen täytäntöönpanopäätöksen aikarajat ja menettelyt] artiklassa tarkoitetut aikarajat alkavat kulua vasta ajankohdasta, jona erityissäännön soveltaminen lakkaa.

2. Odottaessaan sen kolmannen maan päätöstä, josta etsitty henkilö on luovutettu, täytäntöönpanovaltio varmistaa, että tosiasiallisen luovuttamisen aineelliset edellytykset säilyvät.

LAW.SURR.100 artikla: Päätöksestä ilmoittaminen

Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on ilmoitettava pidätysmääräystä koskevasta päätöksestä pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle välittömästi.

LAW.SURR.101 artikla: Aikarajat henkilön luovuttamiselle

1. Etsitty henkilö luovutetaan mahdollisimman pian asianomaisten viranomaisten sopimana ajankohtana.
2. Etsitty henkilö on luovutettava kymmenen päivän kuluessa lopullisesta päätöksestä panna pidätysmääräys täytäntöön.
3. Jos etsittyä henkilöä ei kyetä luovuttamaan 2 kohdassa tarkoitetussa ajassa jossakin valtiossa ilmenevän ylivoimaisen esteen vuoksi, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen ja pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen on välittömästi otettava yhteyttä toisiinsa ja sovittava uudesta luovuttamispäivästä. Luovuttaminen tapahtuu tällöin kymmenen päivän kuluessa näin sovitusta uudesta määräpäivästä.
4. Poikkeuksellisesti luovuttamista voidaan tilapäisesti lykätä vakavista humanitaarisista syistä, esimerkiksi jos on olemassa perusteltu syy uskoa, että luovuttaminen selvästi vaarantaisi etsityn henkilön hengen tai terveyden. Pidätysmääräys on pantava täytäntöön heti, kun kyseisten syiden olemassaolo on lakannut. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on ilmoitettava tästä pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle välittömästi ja sovittava uudesta luovuttamisajankohdasta. Luovuttaminen tapahtuu tällöin kymmenen päivän kuluessa sovitusta uudesta määräpäivästä.
5. Jos kyseinen henkilö on 2–4 kohdassa tarkoitettujen aikarajojen umpeuduttua edelleen säilöön otettuna, hänet on päästettävä vapaaksi. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen ja pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen on otettava yhteyttä toisiinsa heti, kun vaikuttaa siltä, että kyseinen henkilö on tämän kohdan nojalla päästettävä vapaaksi, ja sovittava järjestelyistä kyseisen henkilön luovuttamiseksi.

LAW.SURR.102 artikla: Luovuttamisen lykkääminen tai ehdollinen luovuttaminen

1. Tehtyään päätöksen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi lykätä etsityn henkilön luovuttamista, jotta hänet voidaan asettaa syytteeseen täytäntöönpanovaltiossa tai, jos hänet on jo tuomittu, jotta hän voi täytäntöönpanovaltion alueella suorittaa rangaistuksen, joka on tuomittu muusta teosta kuin siitä, jota pidätysmääräys koskee.
2. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi luovuttamisen lykkäämisen sijasta väliaikaisesti luovuttaa etsityn henkilön pidätysmääräyksen antaneelle valtiolle täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen ja pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen kesken tehtävässä sopimuksessa määritettävin ehdoin. Sopimus on tehtävä kirjallisesti, ja ehdot sitovat kaikkia pidätysmääräyksen antaneen valtion viranomaisia.

LAW.SURR.103 artikla: Kauttakuljetus

1. Kukin valtio sallii etsityn henkilön kuljettamisen alueensa kautta luovuttamisen yhteydessä, edellyttäen että valtiolle on ilmoitettu
 - (a) pidätysmääräyksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyys ja kansalaisuus;

- (b) pidätysmääräyksen olemassaolo;
- (c) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu; ja
- (d) rikoksenteon olosuhteiden kuvaus, mukaan lukien ajankohta ja paikka.

2. Valtio, jonka puolesta on tehty LAW.SURR.83 [Kansalaisuuteen perustuva poikkeus] artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus siitä, että sen omia kansalaisia ei luovuteta tai että luovutukseen annetaan lupa tietyin erikseen määritellyin ehdoin, voi samoin ehdoin kieltää kansalaistensa kuljetuksen alueensa kautta tai asettaa sille samat ehdot.

3. Valtiot nimeävät viranomaisen, joka on vastuussa kauttakuljetusta koskevien pyyntöjen sekä tarvittavien asiakirjojen vastaanottamisesta sekä muusta kauttakuljetuspyyntöihin liittyvästä virallisesta kirjeenvaihdosta.

4. Pyyntö kauttakuljetuksesta sekä 1 kohdassa tarkoitettut tiedot voidaan lähettää 3 kohdan nojalla nimetylle viranomaiselle millä tahansa tavalla, josta jää kirjallinen todiste. Kauttakulkuvaltio ilmoittaa päätöksestään samaa menettelyä noudattaen.

5. Tätä artiklaa ei sovelleta käytettäessä ilmakuljetusta ilman aiottua välilaskua. Jos ennakoimaton laskeutuminen kuitenkin tapahtuu, pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion on toimitettava 3 kohdan nojalla nimetylle viranomaiselle 1 kohdassa tarkoitettut tiedot.

6. Jos kauttakulku koskee henkilöä, joka on määrä luovuttaa kolmannelle maasta valtioon, tätä artiklaa sovelletaan tarvittavin muutoksin. Erityisesti viittauksia ”pidätysmääräykseen” pidetään viittauksina ”luovutuspyyntöön”.

LAW.SURR.104 artikla: Täytäntöönpanovaltiossa säilöön otettuna vietetyn ajan vähentäminen

1. Pidätysmääräyksen antanut valtio vähentää pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta johtuvan säilöönottoajan vapausrangaistuksen kokonaisajasta, joka on suoritettava pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen tuomitsemisen seurauksena.

2. LAW.SURR.85 [Keskusviranomaiseen turvautuminen] artiklan nojalla nimetyn täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen tai keskusviranomaisen on luovuttamisen yhteydessä toimitettava pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle kaikki tiedot siitä, miten kauan pidätysmääräyksen perusteella etsityn henkilön vapaudenmenetys on kestänyt.

LAW.SURR.105 artikla: Mahdollinen syytteenpano muista rikoksista

1. Yhdistynyt kuningaskunta ja toisaalta unioni jäsenvaltionsa puolesta voivat kumpikin ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle siitä, että henkilön suostumus syytteenpanoa, tuomitsemista tai säilöön ottamista varten vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemiseksi ennen kyseisen henkilön luovuttamista tehdystä, muusta kuin henkilön luovuttamisen perusteena olleesta rikoksesta katsotaan annetuksi muiden samanlaisen ilmoituksen antaneiden osalta, mikäli täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomaisella ei jossain erityistapauksessa päättä luovuttamisesta tekemässään päätöksessä toisin.

2. Lukuun ottamatta 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tapauksia, luovutettua henkilöä ei saa syyttää, tuomita tai muuten riistää häneltä vapautta ennen kyseisen henkilön luovuttamista tehdystä muusta kuin luovuttamisen perusteena olleesta rikoksesta.

3. Tämän artiklan 2 kohtaa ei sovelleta seuraaviin tapauksiin:

- (a) henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua sen valtion alueelta, johon hänet on luovutettu, ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut alueelle sieltä poistuttuaan;
- (b) rikoksesta ei voi seurata vapaudenmenetystä käsittävää rangaistusta tai turvaamistoimenpidettä;
- (c) rikosoikeudenkäynti ei johda henkilön henkilökohtaisen vapauden rajoitusta koskevaan toimenpiteeseen;
- (d) henkilö joutuu muun kuin vapaudenriiston käsittävän rangaistuksen tai toimenpiteen kohteeksi, mukaan lukien taloudellinen rangaistus tai taloudellisen rangaistuksen sijasta määrätty toimenpide, vaikka se voisikin rajoittaa hänen henkilökohtaista vapauttaan;
- (e) henkilö on LAW.SURR.91 [Suostumus luovuttamiseen] artiklan mukaisesti suostunut luovuttamiseensa sekä mahdollisesti luopunut erityissääntöön vetoamisesta;
- (f) henkilö on luovuttamisensa jälkeen nimenomaisesti luopunut erityissääntöön vetoamisesta tiettyjen hänen luovuttamistaan edeltäneiden rikosten osalta; luopumisilmoitus on annettava pidätysmääräyksen antaneen valtion toimivaltaiselle oikeusviranomaiselle ja kirjattava tämän valtion sisäisen lainsäädännön mukaisesti; luopumisilmoitus on annettava tavalla, josta ilmenee kyseisen henkilön antaneen sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena sen seurauksista; tätä varten henkilöllä on oikeus käyttää asianajajaa; ja
- (g) henkilön luovuttanut täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen antaa suostumuksensa tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti.

4. Suostumusta koskeva pyyntö on toimitettava täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle, ja siihen on liitettävä LAW.SURR.86 [Pidätysmääräyksen sisältö ja muoto] artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tiedot ja LAW.SURR.86 [Pidätysmääräyksen sisältö ja muoto] artiklan 2 kohdassa tarkoitettu käännös. Suostumus on annettava, jos rikoksesta, jonka perusteella sitä pyydetään, voitaisiin luovuttaa tämän osaston määräysten nojalla. Suostumus on evättävä LAW.SURR.80 [Pidätysmääräyksen ehdottomat kieltäytymisperusteet] artiklassa mainituilla perusteilla, ja muutoin se voidaan evätä ainoastaan LAW.SURR.81 [Pidätysmääräyksen muut kieltäytymisperusteet] artiklassa, LAW.SURR.82 [Poliittista rikosta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdassa ja LAW.SURR.83 [Kansalaisuuteen perustuva poikkeus] artiklan 2 kohdassa mainituilla perusteilla. Päätös on tehtävä 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Pidätysmääräyksen antanut valtio antaa LAW.SURR.84 [Pidätysmääräyksen antaneelta valtiolta erityistapauksissa vaadittavat takeet] artiklassa määrättyissä tilanteissa kyseisessä artiklassa määrätty takeet.

LAW.SURR.106 artikla: Pidätysmääräyksen mukainen luovuttaminen ja luovuttaminen edelleen kolmanteen maahan

1. Yhdistynyt kuningaskunta ja toisaalta unioni jonkin jäsenvaltionsa puolesta voivat kumpikin ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle siitä, että suostumus kyseisen henkilön luovuttamiseen muuhun valtioon kuin täytäntöönpanovaltioon ennen kyseistä luovuttamista

tehtyyn rikokseen perustuvan pidätysmääräyksen tai eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla katsotaan annetuksi muiden samanlaisen ilmoituksen antaneiden osalta, mikäli täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomaislainen ei jossain erityistapauksessa päättä luovuttamisesta tekemässään päätöksessä toisin.

2. Joka tapauksessa henkilö, joka on luovutettu pidätysmääräyksen tai eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneeseen valtioon, voidaan ilman täytäntöönpanovaltion suostumusta luovuttaa muuhun valtioon kuin täytäntöönpanovaltioon ennen kyseistä luovuttamista tehtyyn rikokseen perustuvan pidätysmääräyksen tai eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla seuraavissa tapauksissa:

- (a) etsitty henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua sen valtion alueelta, johon hänet on luovutettu, ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut alueelle sieltä poistuttuaan;
- (b) etsitty henkilö antaa suostumuksensa luovuttamiseen toiseen valtioon kuin pidätysmääräyksen tai eurooppalaisen pidätysmääräyksen mukaiseen täytäntöönpanovaltioon; suostumus on annettava pidätysmääräyksen antaneen valtion toimivaltaisille oikeusviranomaisille ja se on kirjattava tämän valtion sisäisen lainsäädännön mukaisesti; suostumus on annettava tavalla, josta ilmenee, että kyseinen henkilö on antanut sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena seurauksista, joita tästä aiheutuu; etsityllä henkilöllä on tätä varten oikeus käyttää asianajajaa; ja
- (c) LAW.SURR.105 [Mahdollinen syytteenpano muista rikoksista] artiklan 3 kohdan a, e, f tai g alakohdan nojalla erityissääntö ei koske etsittyä henkilöä.

3. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on annettava suostumuksensa toiseen valtioon luovuttamiselle seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- (a) suostumusta koskeva pyyntö on toimitettava LAW.SURR.87 [Pidätysmääräyksen toimittaminen] artiklan mukaisesti, ja siihen on liitettävä LAW.SURR.86 [Pidätysmääräyksen sisältö ja muoto] artiklan 1 kohdassa määrätty tiedot ja LAW.SURR.86 [Pidätysmääräyksen sisältö ja muoto] artiklan 2 kohdassa tarkoitettu käännös;
- (b) suostumus on annettava, jos rikoksesta, jonka perusteella sitä pyydetään, voitaisiin luovuttaa tämän sopimuksen määräysten nojalla;
- (c) päätös on tehtävä viimeistään 30 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamisesta; ja
- (d) suostumus on evättävä LAW.SURR.80 [Pidätysmääräyksen ehdottomat kieltäytymisperusteet] artiklassa mainituilla perusteilla, ja muutoin se voidaan evätä ainoastaan LAW.SURR.81 [Pidätysmääräyksen muut kieltäytymisperusteet] artiklassa, LAW.SURR.82 [Poliittista rikosta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdassa ja LAW.SURR.83 [Kansalaisuuteen perustuva poikkeus] artiklan 2 kohdassa mainituilla perusteilla.

4. Pidätysmääräyksen antanut valtio antaa LAW.SURR.84 [Pidätysmääräyksen antaneelta valtiolta erityistapauksissa vaadittavat takeet] artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa kyseisessä artiklassa määrätty takeet.

5. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, pidätysmääräyksen nojalla luovutettua henkilöä ei saa luovuttaa kolmanteen maahan ilman luovuttaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen

suostumusta. Suostumus on annettava sitä valtiota, josta pyydetty henkilö on luovutettu, sitovien yleissopimusten ja sen sisäisen lainsäädännön mukaisesti.

LAW.SURR.107 artikla: Omaisuuden luovuttaminen

1. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti takavarikoitava ja luovutettava omaisuus,

- (a) jota voidaan käyttää todistusaineistona; tai
- (b) jonka etsitty henkilö on hankkinut rikoksella.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu omaisuus on luovutettava, vaikka pidätysmääräystä ei voida panna täytäntöön siksi, että etsitty henkilö on kuollut tai paennut.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettu omaisuus on määrätty takavarikoitavaksi tai menetetyksi täytäntöönpanovaltion alueella, kyseinen valtio voi ottaa sen väliaikaisesti säilytettäväksi, jos sitä tarvitaan vireillä olevan rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä, tai luovuttaa sen pidätysmääräyksen antaneelle valtiolle sillä ehdolla, että se palautetaan.

4. Kaikki täytäntöönpanovaltion tai kolmansien osapuolten 1 kohdassa mainittuun omaisuuteen mahdollisesti saamat oikeudet pysyvät voimassa. Jos tällaisia oikeuksia on olemassa, pidätysmääräyksen antanut valtio palauttaa omaisuuden maksutta täytäntöönpanovaltiolle rikosoikeudellisen menettelyn päättymisen jälkeen.

LAW.SURR.108 artikla: Kustannukset

1. Täytäntöönpanosta vastaava valtio vastaa pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta alueellaan aiheutuvista kustannuksista.

2. Pidätysmääräyksen antanut valtio vastaa kaikista muista kustannuksista.

LAW.SURR.109 artikla: Suhde muihin oikeudellisiin välineisiin

1. Tämän osaston määräyksillä korvataan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen seuraavien, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien yleissopimusten vastaavat määräykset Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden välisissä suhteissa, sanotun vaikuttamatta niiden soveltamiseen valtioiden ja kolmansien maiden välisissä suhteissa:

- (a) rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Pariisissa 13 päivänä joulukuuta 1957 tehty eurooppalainen yleissopimus ja sen lisäpöytäkirjat; ja
- (b) terrorismin vastustamisesta tehty eurooppalainen yleissopimus rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen osalta.

2. Silloin kun 1 kohdassa tarkoitettuja yleissopimuksia sovelletaan sellaisiin valtioiden alueisiin tai sellaisiin alueisiin, joiden ulkosuhteista valtio on vastuussa ja joihin tätä osastoa ei sovelleta, olemassa olevat suhteet kyseisten alueiden ja muiden valtioiden välillä perustuvat edelleen kyseisiin yleissopimuksiin.

LAW.SURR.110 artikla: Ilmoitusten uudelleentarkastelu

Suorittaessaan LAW.OTHER.135 [Uudelleentarkastelu ja arviointi] artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tämän osaston yhteistä tarkastelua osapuolet harkitsevat, onko tarpeen pitää voimassa LAW.SURR.79 [Soveltamisala] artiklan 4 kohdan, LAW.SURR.82 [Poliittista rikosta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdan ja LAW.SURR.83 [Kansalaisuuteen perustuva poikkeus] artiklan 2 kohdan nojalla tehdyt ilmoitukset. Jos LAW.SURR.83 [Kansalaisuuteen perustuva poikkeus] artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ilmoituksia ei uusita, niiden voimassaolo päättyy viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta. Edellä LAW.SURR.83 [Kansalaisuutta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja ilmoituksia voidaan uusita tai ne voidaan tehdä uudestaan ainoastaan tämän sopimuksen voimaantulon viidettä vuosipäivää edeltävien kolmen kuukauden aikana ja sen jälkeen joka viides vuosi edellyttäen, että LAW.SURR.83 [Kansallisuutta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset täyttyvät kyseisenä ajankohtana.

LAW.SURR.111 artikla: Vireillä olevat pidätysmääräykset soveltamatta jättämisen tapauksessa

Sen estämättä, mitä LAW.GEN.5 [Yhteistyön laajuus siinä tapauksessa, että jäsenvaltio ei enää osallistu vastaaviin unionin lainsäädännön mukaisiin toimenpiteisiin], LAW.OTHER.136 [Soveltamisen lopettaminen] ja LAW.OTHER.137 [Soveltamisen keskeyttäminen] artiklassa määrätään, tämän osaston määräyksiä sovelletaan pidätysmääräyksiin silloin, kun etsitty henkilö pidätetään pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa varten ennen tämän osaston soveltamatta jättämistä, eikä soveltamiseen vaikuta, pitääkö täytäntöönpaneva oikeusviranomainen kyseisen henkilön vapaudenmenetyksen voimassa vai vapauttaako se hänet väliaikaisesti.

LAW.SURR.112 artikla: Soveltaminen olemassa oleviin eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin

Tätä osastoa sovelletaan eurooppalaisiin pidätysmääräyksiin, jotka valtio on antanut neuvoston puitepäättöksen 2002/584/YOS⁸¹ mukaisesti ennen siirtymäkauden päättymistä, jos etsittyä henkilöä ei ole pidätetty sen täytäntöönpanoa varten ennen siirtymäkauden päättymistä.

VIII OSASTO: KESKINÄINEN OIKEUSAPU

LAW.MUTAS.113 artikla: Tavoite

1. Tämän osaston tavoitteena on täydentää seuraavien sopimusten ja pöytäkirjojen määräyksiä ja helpottaa niiden soveltamista jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä:
 - (a) keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Strasbourgissa 20 päivänä huhtikuuta 1959 tehty eurooppalainen yleissopimus, jäljempänä 'eurooppalainen oikeusapusopimus';
 - (b) Strasbourgissa 17 päivänä maaliskuuta 1978 tehty eurooppalaisen oikeusapusopimuksen lisäpöytäkirja; ja
 - (c) Strasbourgissa 8 päivänä marraskuuta 2001 tehty eurooppalaisen oikeusapusopimuksen toinen lisäpöytäkirja.

⁸¹ Neuvoston puitepäättös 2002/584/YOS, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä (EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1).

2. Tällä osastolla ei rajoiteta IX osaston [Rikosrekisteritietojen vaihtaminen] määräysten soveltamista, vaan IX osasto on ensisijainen tähän lukuun nähden.

LAW.MUTAS.114 artikla: Toimivaltaisen viranomaisen määritelmä

Tässä osastossa 'toimivaltaisella viranomaisella' tarkoitetaan viranomaista, joka on toimivaltainen lähettämään tai vastaanottamaan keskinäistä oikeusapua koskevia pyyntöjä eurooppalaisen oikeusapusopimuksen ja sen pöytäkirjojen määräysten nojalla ja valtioiden Euroopan neuvoston pääsihteerille osoittamissaan julistuksissa määrittelemällä tavalla. 'Toimivaltainen viranomainen' käsittää myös LAW.OTHER.134 [Ilmoitukset] artiklan 7 kohdan c alakohdan nojalla ilmoitetut unionin elimet; tällaisiin unionin elimiin sovelletaan asianmukaisesti tämän osaston määräyksiä.

LAW.MUTAS.115 artikla: Lomake keskinäistä oikeusapua koskeville pyynnöille

1. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea vahvistaa vakiolomakkeen keskinäistä oikeusapua koskeville pyynnöille hyväksymällä tämän sopimuksen liitteen.
2. Jos lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea on hyväksynyt 1 kohdan nojalla päätöksen, keskinäistä oikeusapua koskevat pyynnot on esitettävä kyseisellä vakiolomakkeella.
3. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea voi tarpeen mukaan muuttaa keskinäistä oikeusapua koskeville pyynnöille vahvistettua vakiolomaketta.

LAW.MUTAS.116 artikla Keskinäistä oikeusapua koskevan pyynnön edellytykset

1. Pynnön esittävän valtion toimivaltainen viranomainen voi esittää keskinäistä oikeusapua koskevan pyynnön ainoastaan, jos se katsoo, että seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - (a) pyyntö on tarpeellinen ja oikeasuhteinen menettelyn tarkoitukseen nähden, kun otetaan huomioon epäillyn tai syytetyn henkilön oikeudet; ja
 - (b) pyynnössä mainittu tutkintatoimenpide tai mainitut tutkintatoimenpiteet olisi voitu määrätä samoin edellytyksin vastaavassa kotimaisessa tapauksessa.
2. Pynnön vastaanottanut valtio voi kuulla pyynnön esittänyttä valtiota, jos pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltainen viranomainen katsoo, että 1 kohdan edellytykset eivät täyty. Pynnön esittäneen valtion toimivaltainen viranomainen voi kuulemisen jälkeen päättää peruuttaa keskinäistä oikeusapua koskevan pyynnön.

LAW.MUTAS.117 artikla: Erityyppiseen tutkintatoimenpiteeseen turvautuminen

1. Pynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan harkittava muun kuin keskinäistä oikeusapua koskevassa pyynnössä mainitun tutkintatoimenpiteen käyttämistä, jos
 - (a) pyynnössä mainittua tutkintatoimenpidettä ei ole pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännössä; tai
 - (b) pyynnössä mainittua tutkintatoimenpidettä ei voitaisi käyttää vastaavassa kotimaisessa tapauksessa.

2. Rajoittamatta eurooppalaisen oikeusapuseruksen ja sen pöytäkirjojen sekä LAW.MUTAS.119 [Kaksoisrangaistavuuden kieltäminen] artiklan mukaisten kieltäytymisperusteiden soveltamista tämän artiklan 1 kohtaa ei sovelleta seuraaviin tutkintatoimenpiteisiin, joiden on aina oltava käytettävissä pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännön nojalla:

- (a) poliisi- tai oikeusviranomaisten pitämiin tietokantoihin sisältyvien ja rikosasian käsittelyn puitteissa suoraan pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen saatavilla olevien tietojen hankkiminen;
- (b) todistajan, asiantuntijan, uhrin, epäillyn tai syytetyn henkilön taikka kolmannen osapuolen kuuleminen pyynnön vastaanottaneen valtion alueella;
- (c) muu kuin pakkokeinoja käsittävä tutkintatoimenpide sellaisena kuin se on määritelty pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännössä; ja
- (d) sellaisten henkilöiden tunnistaminen, joilla on jonkin yksilöidyn puhelinnumeron tai IP-osoitteen liittymäsopimus.

3. Pynnön vastaanottaneen valtion toimivaltainen viranomainen voi myös turvautua muuhun kuin keskinäistä oikeusapua koskevassa pyynnössä tarkoitettuun tutkintatoimenpiteeseen, jos pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen valitsemalla tutkintatoimenpiteellä saavutettaisiin sama tulos vähemmän yksityisyyteen puuttuvilla keinoilla kuin pyynnössä tarkoitettua tutkintatoimenpiteellä.

4. Jos pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltainen viranomainen päättää käyttää 1 tai 3 kohdassa tarkoitettua muuta kuin keskinäistä oikeusapua koskevassa pyynnössä mainittua toimenpidettä, sen on ensin ilmoitettava asiasta pyynnön esittäneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, joka voi päättää peruuttaa pyynnön tai täydentää sitä.

5. Jos pyynnössä mainittua tutkintatoimenpidettä ei ole pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännössä tai sitä ei voitaisi käyttää vastaavassa kotimaisessa tapauksessa ja jos ei ole mitään muuta tutkintatoimenpidettä, jolla päästäisiin samaan tulokseen kuin pyydettyä tutkintatoimenpiteellä, pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava pyynnön esittäneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, että pyydettyä apua ei ole mahdollista antaa.

LAW.MUTAS.118 artikla: Ilmoittamisvelvollisuus

Pynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava pyynnön esittäneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle millä tahansa keinoin,

- (a) jos keskinäistä oikeusapua koskevaa pyyntöä on mahdotonta täyttää sen vuoksi, että pyyntö on puutteellinen tai ilmeisen virheellinen; tai
- (b) jos pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltainen viranomainen keskinäistä oikeusapua koskevaa pyyntöä täyttäessään katsoo ilman lisätutkimuksia, että saattaa olla aiheellista toteuttaa tutkintatoimenpiteitä, joita ei alun perin ollut suunniteltu tai joita ei voitu yksilöidä keskinäistä oikeusapua koskevaa pyyntöä tehtäessä, jotta pyynnön esittäneen valtion toimivaltainen viranomainen voi toteuttaa kyseisessä tapauksessa jatkotoimia.

LAW.MUTAS.119 artikla: Kaksoisrangaistavuuden kieltö

Keskinäisestä oikeusavusta voidaan kieltäytyä eurooppalaisessa oikeusapusopimuksessa ja sen pöytäkirjoissa määrättyjen kieltäytymisperusteiden lisäksi sillä perusteella, että henkilö, jonka suhteen oikeusapua pyydetään ja joka on pyynnön esittäneessä valtiossa rikostutkinnan, syytetoimien tai muiden menettelyjen, kuten oikeudenkäynnin, kohteena, on saanut lainvoimaisen tuomion samasta teosta toisessa valtiossa edellyttäen, että jos on määrätty seuraamus, se on pantu täytäntöön, sitä pannaan parhaillaan täytäntöön tai sitä ei tuomion antaneen valtion lainsäädännön mukaan voida enää panna täytäntöön.

LAW.MUTAS.120 artikla: Aikarajat

1. Pynnön vastaanottanut valtio tekee päätöksen keskinäistä oikeusapua koskevan pyynnön täyttämistä mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään 45 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamisesta ja ilmoittaa päätöksestä pyynnön esittäneelle valtiolle.

2. Keskinäistä oikeusapua koskeva pyyntö on täytettävä mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään 90 päivän kuluttua tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen tekemisestä tai LAW.MUTAS.116 [Keskinäistä oikeusapua koskevan pyynnön edellytykset] artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kuulemisen järjestämisestä.

3. Jos keskinäistä oikeusapua koskevassa pyynnössä mainitaan, että 1 ja 2 kohdassa määrättyjä lyhyempi aikaraja on menettelyä koskevien aikarajojen, rikoksen vakavuuden tai muiden erityisen kiireellisten olosuhteiden vuoksi välttämätön, tai jos pyynnössä mainitaan, että keskinäistä oikeusapua koskeva toimenpide on toteutettava tietyinä ajankohtana, pyynnön vastaanottanut valtio ottaa kyseisen vaatimuksen niin pitkälti kuin mahdollista huomioon.

4. Jos keskinäistä oikeusapua koskeva pyyntö esitetään väliaikaistoimenpiteiden toteuttamiseksi eurooppalaisen oikeusapusopimuksen toisen lisäpöytäkirjan 24 artiklan nojalla, pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on päätettävä väliaikaisesta toimenpiteestä ja ilmoitettava kyseisestä päätöksestä pyynnön esittäneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisimman pian pyynnön vastaanottamisen jälkeen. Ennen kuin tämän artiklan nojalla toteutettu väliaikainen toimenpide lopetetaan, pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan annettava pyynnön esittäneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle tilaisuus esittää perustelunsa toimenpiteen jatkamiselle.

5. Jos 1 tai 2 kohdassa määrättyä aikarajaa tai 3 kohdassa tarkoitettua aikarajaa tai päivämäärää ei jossakin tapauksessa voida noudattaa tai päätös väliaikaisten toimenpiteiden toteuttamisesta 4 kohdan mukaisesti viivästyy, pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava asiasta pyynnön esittäneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle millä tahansa keinoin ja esitettävä viivästyksen syyt sekä neuvoteltava pyynnön esittäneen valtion toimivaltaisen viranomaisen kanssa keskinäistä oikeusapua koskevan pyynnön täyttämisen asianmukaisesta ajankohdasta.

6. Tässä artiklassa tarkoitettuja aikarajoja ei sovelleta, jos keskinäistä avunantoa koskeva pyyntö liittyy mihin tahansa seuraavista rikoksista ja rikkomisista, jotka pyynnön esittäneen valtion lainsäädännön mukaisesti kuuluvat keskinäistä oikeusapua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen ja sen pöytäkirjojen soveltamisalaan:

- (a) ylinopeus, jos toinen henkilö ei ole loukkaantunut tai kuollut eikä ylinopeus ollut merkittävä;
- (b) turvavyön käytön laiminlyönti;

- (c) punaisen valon tai muun pakollisen pysähtymisen merkin jättäminen huomiotta;
- (d) suojakypärän käytön laiminlyönti; tai
- (e) kielletyn kaistan käyttö (kuten hätäkaistan, julkiselle liikenteelle varatun kaistan tai tietyön takia suljetun kaistan).

7. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea seuraa 6 kohdan toimintaa. Se sitoutuu asettamaan kolmen vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta aikarajat 6 kohdan soveltamisalaan kuuluville pyynnöille, ottaen huomioon pyyntöjen määrän. Se voi myös päättää, että 6 kohtaa ei enää sovelleta.

LAW.MUTAS.121 artikla: Keskinäistä oikeusapua koskevien pyyntöjen toimittaminen

1. Eurooppalaisen oikeusapusopimuksen ja sen pöytäkirjojen määräysten, joissa määrätään suorasta toimittamisesta, mukaisten viestintäkanavien lisäksi myös Yhdistyneen kuningaskunnan yleiset syyttäjät voivat toimittaa keskinäistä oikeusapua koskevia pyyntöjä suoraan jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille.

2. Eurooppalaisessa oikeusapusopimuksessa ja sen pöytäkirjoissa tarkoitettujen viestintäkanavien lisäksi kaikki keskinäistä oikeusapua koskevat pyynnöt ja oma-aloitteisesti toimitettavat tiedot voidaan kiireellisissä tapauksissa toimittaa Europolin tai Eurojustin kautta tämän sopimuksen asiaa koskevien osastojen määräysten mukaisesti.

LAW.MUTAS.122 artikla: Yhteiset tutkintaryhmät

Jos valtioiden toimivaltaiset viranomaiset perustavat yhteisen tutkintaryhmän, jäsenvaltioiden välisiä suhteita yhteisessä tutkintaryhmässä säädellään unionin oikeuden perusteella, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisen tutkintaryhmän perustamista koskevassa sopimuksessa tarkoitetun oikeusperustan soveltamista.

IX OSASTO: RIKOSREKISTERITIE TOJEN VAIHTAMINEN

LAW.EXINF.120 artikla: Tavoite

1. Tämän osaston tavoitteena on mahdollistaa rikosrekisteritietojen vaihto jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä.

2. Yhdistyneen kuningaskunnan ja jäsenvaltioiden välisissä suhteissa tämän osaston määräyksillä

(a) täydennetään keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 13 artiklaa ja 22 artiklan 2 kohtaa sekä sopimuksen 17 päivänä maaliskuuta 1978 ja 8 päivänä marraskuuta 2001 tehtyjä lisäpöytäkirjoja; ja

(b) korvataan keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 22 artiklan 1 kohta, sellaisena kuin se on täydennettynä sopimuksen 17 päivänä maaliskuuta 1978 tehdyn lisäpöytäkirjan 4 artiklalla.

3. Kukin jäsenvaltio ja Yhdistynyt kuningaskunta luopuvat keskinäisissä suhteissaan oikeudestaan vedota varaumiinsa, jotka koskevat keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa tehdyn

eurooppalaisen yleissopimuksen 13 artiklaa ja sopimuksen 17 päivänä maaliskuuta 1978 tehdyn lisäpöytäkirjan 4 artiklaa.

LAW.EXINF.121 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'tuomiolla' rikostuomioistuimen lainvoimaista päätöstä luonnollisen henkilön tuomitsemisesta rikoksesta, siltä osin kuin kyseinen päätös merkitään tuomiovaltion rikosrekisteriin;
- (b) 'rikosasian käsittelyllä' oikeudenkäyntiä edeltävää vaihetta, oikeudenkäyntiä ja tuomion täytäntöönpanoa;
- (c) 'rikosrekisterillä' kotimaista rekisteriä tai kotimaisia rekistereitä, johon tai joihin kirjataan tiedot sisäisen oikeuden mukaisista tuomioista.

LAW.EXINF.122 artikla: Keskusviranomaiset

Kukin valtio nimeää vähintään yhden keskusviranomaisen, jolla on toimivalta vaihtaa rikosrekisteritietoja tämän osaston nojalla sekä keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja.

LAW.EXINF.123 artikla: Ilmoitukset

1. Kukin valtio toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikkiin sen alueella annettuihin tuomioihin liitetään niitä rikosrekisteriin vietäessä tiedot tuomitun henkilön kansalaisuudesta tai kansalaisuuksista, jos kyseinen henkilö on jonkin toisen valtion kansalainen.
2. Kunkin valtion keskusviranomaisen on ilmoitettava muiden valtioiden keskusviranomaisille kaikista näiden valtioiden kansalaisille sen alueella annetuista rikostuomioista sekä rikosrekisteriin merkittyjen tietojen myöhemmistä muutoksista tai poistoista. Valtioiden keskusviranomaisten on toimitettava nämä tiedot toisilleen vähintään kerran kuussa.
3. Jos valtion keskusviranomaisen saa tietoonsa, että tuomittu henkilö on kahden tai useamman muun valtion kansalainen, sen on toimitettavat asiaankuuluvat tiedot kullekin näistä valtioista, vaikka tuomittu henkilö olisi sen valtion kansalainen, jonka alueella hänet on tuomittu.

LAW.EXINF.124 artikla: Tuomioiden säilyttäminen

1. Kunkin valtion keskusviranomaisen on säilytettävä kaikki LAW.EXINF.123 [Ilmoitukset] artiklan nojalla ilmoitetut tiedot.
2. Kunkin valtion keskusviranomaisen on varmistettava, että jos myöhemmästä muutoksesta tai poistosta ilmoitetaan LAW.EXINF.123 [Ilmoitukset] artiklan 2 kohdan nojalla, tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti säilytettäviin tietoihin tehdään vastaava muutos tai poisto.
3. Kunkin valtion keskusviranomaisen on varmistettava, että LAW.EXINF.125 [Tietopyynnöt] artiklan nojalla esitettyihin pyyntöihin vastattaessa annetaan ainoastaan tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti päivitettyjä tietoja.

LAW.EXINF.125 artikla: Tietopyynnöt

1. Jos valtion rikosrekisterissä olevia tietoja pyydetään kotimaisella tasolla henkilöön kohdistuvaa rikosasian käsittelyä varten tai mitä tahansa muuta tarkoitusta kuin rikosasian käsittelyä varten, kyseisen valtion keskusviranomaisen voi sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti esittää toisen valtion keskusviranomaiselle rikosrekisteritietoja ja niihin liittyviä tietoja koskevan pyynnön.
2. Jos henkilö pyytää tietoja omasta rikosrekisteristään muun kuin kansalaisuusvaltionsa keskusviranomaiselta, kyseisen keskusviranomaisen on esitettävä henkilön kansalaisuusvaltion keskusviranomaiselle rikosrekisteritietoja ja niihin liittyviä tietoja koskeva pyyntö voidakseen sisällyttää kyseiset tiedot ja niihin liittyvät tiedot kyseiselle henkilölle toimitettavaan rikosrekisteriotteeseen.

LAW.EXINF.126 artikla: Tietopyyntöihin vastaaminen

1. Pynnön vastaanottaneen valtion keskusviranomaisen on toimitettava vastaukset pyyntöihin pyynnön esittäneen valtion keskusviranomaiselle mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 20 työpäivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.
2. Kunkin valtion keskusviranomaisen vastaa sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti pyyntöihin, jotka on esitetty muuta tarkoitusta kuin rikosasian käsittelyä varten.
3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, valtioiden on vastatessaan pyyntöihin, jotka koskevat värväystä sellaiseen ammatilliseen tai järjestäytyneeseen vapaaehtoistoimintaan, jossa ollaan suoraan ja säännöllisesti tekemisissä lasten kanssa, sisällytettävä vastauksiin tiedot mahdollisista rikostuomioista, jotka on annettu lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai riistoon liittyvistä rikoksista, lapsipornografiasta, lasten houkuttelemisesta seksuaalisiin tarkoituksiin, mukaan luettuina yllytys, avunanto ja osallistuminen näihin rikoksiin tai niiden yritys, sekä mahdollisesta näistä rikostuomioista johtuvasta kiellosta harjoittaa toimintaa, jossa ollaan suoraan ja säännöllisesti tekemisissä lasten kanssa.

LAW.EXINF.127 artikla: Viestintäkanava

Rikosrekisteritietojen vaihtaminen valtioiden välillä tapahtuu sähköisesti liitteessä LAW-6 vahvistettujen teknisten ja menettelyä koskevien eritelmien mukaisesti.

LAW.EXINF.128 artikla: Henkilötietojen käyttöedellytykset

1. Kukin valtio voi käyttää henkilötietoja, jotka se on saanut vastauksena LAW.EXINF.126 [Tietopyyntöihin vastaaminen] artiklan nojalla esittämänsä pyyntöön, ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on pyydetty.
2. Jos tietoja on pyydetty muita tarkoituksia kuin rikosasian käsittelyä varten, pyynnön esittänyt valtio voi käyttää LAW.EXINF.126 [Tietopyyntöihin vastaaminen] artiklan nojalla saamiaan henkilötietoja sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti ainoastaan pyynnön vastaanottaneen valtion liitteessä LAW-6 olevassa 2 luvussa esitetyssä lomakkeessa määrittelemissä rajoissa.
3. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätään, pyynnön esittänyt valtio voi käyttää henkilötietoja, jotka jokin valtio on toimittanut vastauksena LAW.EXINF.126 [Tietopyyntöihin vastaaminen] artiklan nojalla esitettyyn pyyntöön, yleiseen turvallisuuteen kohdistuvan välittömän ja vakavan uhkan estämiseksi.

4. Kukin valtio varmistaa, etteivät sen keskusviranomaiset luovuta LAW.EXINF.123 [Ilmoitukset] artiklan nojalla ilmoitettuja henkilötietoja kolmansien maiden viranomaisille, elleivät seuraavat edellytykset täyty:

- (a) henkilötietoja luovutetaan vain tapauskohtaisesti;
- (b) henkilötiedot luovutetaan viranomaisille, joiden tehtävät liittyvät suoraan tämän kohdan c alakohdan mukaiseen tarkoitukseen, jota varten tiedot luovutetaan;
- (c) henkilötietoja luovutetaan vain, jos se on välttämätöntä
 - (vii) rikosasian käsittelyä varten;
 - (viii) muita tarkoituksia kuin rikosasian käsittelyä varten; tai
 - (ix) yleistä turvallisuutta koskevan välittömän ja vakavan uhkan estämiseksi;
- (d) pyynnön esittänyt kolmas maa voi käyttää henkilötietoja ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on pyydetty, ja sen valtion määrittelemissä rajoissa, joka on ilmoittanut henkilötiedot LAW.EXINF.123 [Ilmoitukset] artiklan nojalla; ja
- (e) henkilötiedot luovutetaan vain, keskusviranomainen on arvioinut kaikki henkilötietojen siirtoon kolmanteen maahan liittyvät olosuhteet ja päätellyt, että henkilötietojen suojaamiseksi on käytössä asianmukaiset suojatoimet.

5. Tätä artiklaa ei sovelleta henkilötietoihin, jotka valtio on saanut tämän osaston nojalla ja jotka ovat peräisin kyseisestä valtiosta.

X OSASTO: RAHANPESUN JA TERRORISMIN RAHOITUKSEN TORJUNTA

LAW.AML.127 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on tukea ja tehostaa unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimia rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

LAW.AML.128 artikla: Toimenpiteet rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

1. Osapuolet sopivat tukevansa kansainvälisiä pyrkimyksiä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Osapuolet tunnustavat, että niiden on syytä tehdä yhteistyötä estääkseen rahoitusjärjestelmiensä käytön kaikenlaisen rikollisen toiminnan, mukaan lukien huumausaineiden kauppa ja korruptio, tuottamaan hyötyyn liittyvään rahanpesuun, ja torjuakseen terrorismin rahoittamista.

2. Osapuolet vaihtavat asiaankuuluvia tietoja tilanteen mukaan oikeudellisten kehystensä puitteissa

3. Kumpikin osapuoli ylläpitää kattavaa järjestelmää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi ja arvioi säännöllisesti järjestelmän parantamistarvetta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän suositukset ja tavoitteet huomioon ottaen.

LAW.AML.129 artikla Yritysten ja muiden oikeushenkilöiden tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskeva läpinäkyvyys

1. Tässä artiklassa tarkoitetaan:

- (a) 'tosiasiallisella omistajalla ja edunsaajalla' yritysten tapauksessa henkilöä, joka osapuolen lakien ja asetusten mukaan
 - (x) viime kädessä käyttää tai jolla on oikeus käyttää määräysvaltaa yrityksen johdossa;
 - (xi) viime kädessä omistaa suoraan tai välillisesti yli 25 prosenttia yrityksen äänioikeuksista, osakkeista tai muista omistusosuuksista tai käyttää niiden suhteen määräysvaltaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kummankaan osapuolen oikeutta määrittellä alhaisempi prosenttiosuus; tai
 - (xii) muutoin käyttää tai jolla on oikeus käyttää määräysvaltaa yrityksessä.

Oikeushenkilöiden, kuten säätiöiden, laitosten ja rajavastuuyhtiöiden, tapauksessa kummallakin osapuolella on oikeus määrittellä vastaavat kriteerit tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan tunnistamiseksi tai ne voivat halutessaan soveltaa AML.130 [Oikeudellisten järjestelyjen tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskeva läpinäkyvyys] artiklan 1 kohdan a alakohdassa vahvistettua määritelmää tällaisten oikeushenkilöiden muoto ja rakenne huomioon ottaen.

Muiden edellä mainitsemattomien oikeushenkilöiden tapauksessa kumpikin osapuoli ottaa huomioon niiden eri muodot ja rakenteet ja niihin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskit päättäessään tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa koskevien läpinäkyvyysvaatimusten tasosta;

- (b) 'tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa koskevilla perustiedoilla' tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan nimeä, syntymäkuukautta ja -vuotta, asuinmaata ja kansalaisuutta sekä tämän hallussa olevan osuuden tai oikeushenkilössä käyttämänsä määräysvallan luonnetta ja laajuutta;
- (c) 'toimivaltaisilla viranomaisilla'
 - (xiii) viranomaisia, esimerkiksi rahanpesun selvittelykeskuksia, joiden nimenomaisena tehtävänä on torjua rahanpesua tai terrorismin rahoitusta;
 - (xiv) viranomaisia, joiden tehtävänä on tutkia rahanpesua, siihen liittyviä esirikoksia tai terrorismin rahoitusta tai nostaa niistä syyte, tai joiden tehtävänä on jäljittää, takavarikoida tai jäädyttää ja tuomita menetetyksi rikoksella hankittuja varoja;
 - (xv) viranomaisia, joilla on valvonta- tai seurantatehtäviä, joiden tavoitteena on varmistaa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien vaatimusten noudattaminen.

Tämä määritelmä eri rajoita yhdenkään osapuolen oikeutta nimetä muita toimivaltaisia viranomaisia, joilla on pääsy tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa koskeviin tietoihin.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueella olevilla oikeushenkilöillä on riittävät, tarkat ja ajantasaiset tiedot tosiasiallisista omistajistaan ja edunsaajistaan. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön

mekanismit sen varmistamiseksi, että sen toimivaltaisilla viranomaisilla on oikea-aikainen pääsy tällaisiin tietoihin.

3. Kumpikin osapuoli pitää yllä keskusrekisteriä, joka sisältää riittävät, tarkat ja ajantasaiset tiedot tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista. Unionin tapauksessa keskusrekisterit perustetaan jäsenvaltioiden tasolla. Tämä velvoite ei koske pörssissä noteerattuja oikeushenkilöitä, joihin sovelletaan asianmukaista läpinäkyvyyttä koskevia julkistamisvaatimuksia. Jos oikeushenkilön tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa ei pystytä määrittämään, rekisteriin on tallennettava vaihtoehtoisia tietoja, kuten asian toteava lausunto tai tiedot oikeushenkilön ylempään johtoon kuuluvista, yhdestä tai useammasta luonnollisesta henkilöstä.

4. Kumpikin osapuoli huolehtii siitä, että sen keskusrekisterissä tai rekistereissä olevat tiedot annetaan toimivaltaisten viranomaisten käyttöön ilman rajoituksia ja oikea-aikaisesti.

5. Kumpikin osapuoli huolehtii siitä, että tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevat perustiedot annetaan kenen tahansa käyttöön. Tässä kohdassa tarkoitettujen tietojen yleiseen saatavuuteen voidaan soveltaa joitakin poikkeuksia tapauksissa, joissa yleinen pääsy tietoihin asettaisi asianomaisen tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan alttiiksi suhteettomille riskeille, esimerkiksi petoksen, sieppauksen, kiristyksen, häirinnän, väkivallan tai pelottelun riskille, tai joissa tosiasiallinen omistaja ja edunsaaja on alaikäinen tai muuten rajoitetusti oikeustoimikelpoinen.

6. Kumpikin osapuoli huolehtii siitä, että käytössä on tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia sellaisia oikeushenkilöitä tai luonnollisia henkilöitä varten, jotka eivät noudata niille tässä artiklassa tarkoitettujen asioiden osalta asetettuja vaatimuksia.

7. Kumpikin osapuoli huolehtii siitä, että sen toimivaltaiset viranomaiset voivat toimittaa 2 ja 3 kohdassa tarkoitettut tiedot toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille oikea-aikaisesti, tehokkaasti ja maksutta. Sitä varten osapuolet tarkastelevat keinoja, joilla voidaan varmistaa turvallinen tiedonvaihto.

LAW.AML.130 artikla Oikeudellisten järjestelyjen tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskeva läpinäkyvyys

1. Tässä artiklassa tarkoitetaan:

(a) 'tosiasiallisella omistajalla ja edunsaajalla' perustajaa, (mahdollista) suojelijaa, omaisuudenhoitajia, edunsaajaa tai edunsaajien ryhmää, henkilöä, jolla on vastaava asema rakenteeltaan tai tehtävältään express trust -järjestelyn kaltaisessa oikeudellisessa järjestelyssä, tai muuta luonnollista henkilöä, joka käyttää tosiasiallista määräysvaltaa trustissa tai vastaavassa oikeudellisessa järjestelyssä;

(b) 'toimivaltaisilla viranomaisilla'

(xvi) viranomaisia, esimerkiksi rahanpesun selvittelykeskuksia, joiden nimenomaisena tehtävänä on torjua rahanpesua tai terrorismin rahoitusta;

(xvii) viranomaisia, joiden tehtävänä on tutkia rahanpesua, siihen liittyviä esirikoksia tai terrorismin rahoitusta tai nostaa niistä syyte, tai jäljittää, takavarikoida tai jäädyttää ja tuomita menetetyksi rikoksella hankittuja varoja;

- (xviii) viranomaisia, joilla on valvonta- tai seurantatehtäviä, joiden tavoitteena on varmistaa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien vaatimusten noudattaminen.

Tämä määritelmä eri rajoita yhdenkään osapuolen oikeutta nimetä muita toimivaltaisia viranomaisia, joilla on pääsy tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa koskeviin tietoihin.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että express trust -järjestelyjen omaisuudenhoitajilla on riittävät, tarkat ja ajantasaiset tiedot tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista. Näitä toimenpiteitä sovelletaan myös muihin kummankin osapuolen määrittelemiin oikeudellisiin järjestelyihin, joilla on trustien kaltainen rakenne tai tehtävä.

3. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön mekanismit sen varmistamiseksi, että sen toimivaltaisilla viranomaisilla on oikea-aikainen pääsy riittäviin, tarkkoihin ja ajantasaisiin tietoihin express trust -järjestelyjen ja muiden sellaisten alueellaan olevien oikeudellisten järjestelyjen tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista, joilla on trustien kaltainen rakenne ja tehtävä.

4. Jos tiedot trustien tai vastaavien oikeudellisten järjestelyjen tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista on keskusrekisterissä, asianomainen valtio varmistaa, että tiedot ovat riittäviä, tarkkoja ja ajantasaisia ja että toimivaltaisilla viranomaisilla on oikea-aikainen ja rajoittamaton pääsy tällaisiin tietoihin. Osapuolet tarkastelevat keinoja, joilla ne voivat antaa pääsyn trustien ja vastaavien oikeudellisten järjestelyjen tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskeviin tietoihin henkilöille ja organisaatioille, jotka pystyvät osoittamaan, että niillä on oikeutettu intressi kyseisten tietojen saamiseen.

5. Kumpikin osapuoli huolehtii siitä, että käytössä on tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia sellaisia oikeushenkilöitä tai luonnollisia henkilöitä varten, jotka eivät noudata niille tässä artikkelissa tarkoitettujen asioiden osalta asetettuja vaatimuksia.

6. Kumpikin osapuoli huolehtii siitä, että sen toimivaltaiset viranomaiset pystyvät toimittamaan 3 kohdassa tarkoitettut tiedot toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille oikea-aikaisesti, tehokkaasti ja maksutta. Sitä varten osapuolet tarkastelevat keinoja, joilla voidaan varmistaa turvallinen tiedonvaihto.

XI OSASTO: VAROJEN JÄÄDYTTÄMINEN JA MENETETYKSI TUOMITSEMINEN

LAW.CONFISC.1 artikla: Yhteistyön tavoite ja periaatteet

1. Tämän osaston tavoitteena on, että Yhdistynyt kuningaskunta ja jäsenvaltiot tekevät mahdollisimman laajaa yhteistyötä tutkinta- ja oikeudenkäyntitoimissa, joiden tavoitteena on yhtäältä omaisuuden jäädyttäminen sen myöhempää menetetyksi tuomitsemista varten ja toisaalta omaisuuden menetetyksi tuomitseminen rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä. Tämä ei estä muuta LAW.CONFISC 10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan 5 ja 6 kohdan nojalla tehtävää yhteistyötä. Tässä osastossa määrätään myös tämä osaston soveltamiseksi tehtävästä yhteistyöstä unionin nimeämien unionin elinten kanssa.

2. Kukin valtio noudattaa tässä osastossa määrättyin edellytyksin toisen valtion pyyntöjä, jotka koskevat

- a) tietyn omaisuuden menetetyksi tuomitsemista tai sellaista rikoshyödyn menetetyksi tuomitsemista, joka perustuu vaatimukseen maksaa rikoshyödyn arvoa vastaava rahasumma;

- b) tutkinta-apua ja väliaikaisia toimenpiteitä jompaankumpaan a alakohdassa tarkoitettuun menetetyksi tuomitsemisen muotoon liittyen.

3. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettut tutkinta-apu ja väliaikaiset toimenpiteet on toteutettava pyynnön vastaanottaneen valtion sisäisen lainsäädännön sallimissa rajoissa ja sen mukaisesti. Jos jotakin näistä toimenpiteistä koskevassa pyynnössä yksilöidään muodollisuuksia tai menettelyjä, jotka ovat pyynnön esittäneen valtion sisäisen lainsäädännön mukaan välttämättömiä, pyynnön vastaanottanut valtio noudattaa tällaisia pyyntöjä, vaikka kyseiset muodollisuudet tai menettelyt olisivat sille vieraita, siltä osin kuin pyydetty toimet eivät ole sen sisäisen lainsäädännön peruseriaatteiden vastaisia.

4. Pynnön vastaanottanut valtio varmistaa, että toisesta valtiosta tuleville pyynnöille, jotka koskevat rikoshyödyn ja rikoksentekovälineiden tunnistamista, jäljittämistä, jäädyttämistä tai takavarikointia, annetaan sama painoarvo kuin kotimaisten menettelyjen yhteydessä esitetyille pyynnöille.

5. Pyytäessään menetetyksi tuomitsemista, tutkinta-apua ja väliaikaisia toimenpiteitä menetetyksi tuomitsemista varten pyynnön esittävä valtio varmistaa, että tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudatetaan.

6. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan Varsovassa 16 päivänä toukokuuta 2005 tehdyn rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista sekä terrorismin rahoittamista koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen (jäljempänä 'vuoden 2005 yleissopimus') ja Strasbourgissa 8 päivänä marraskuuta 1990 tehdyn rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen (jäljempänä 'vuoden 1990 yleissopimus') kansainvälistä yhteistyötä koskevien lukujen sijaan. Tämän sopimuksen LAW.CONFISC.2 [Määritelmät] artikla korvaa vuoden 2005 yleissopimuksen 1 artiklan ja vuoden 1990 yleissopimuksen 1 artiklan vastaavat määritelmät. Tämän osaston määräykset eivät vaikuta vuoden 2005 yleissopimuksen ja vuoden 1990 yleissopimuksen muiden määräysten mukaisiin valtioiden velvoitteisiin.

LAW.CONFISC.2 artikla: Määritelmät

Tässä osastossa tarkoitetaan:

- (a) 'menetetyksi tuomitsemisella' tuomioistuimen oikeudenkäynnissä rikoksen tai rikosten johdosta määräämää rangaistusta tai toimenpidettä, jolla omaisuus määrätään lopullisesti menetetyksi;
- (b) 'jäädyttämisellä' tai 'takavarikoinnilla' omaisuuden siirtämisen, tuhoamisen, muuntamisen, luovuttamisen tai liikuttamisen väliaikaista kieltämistä tai omaisuuden väliaikaista haltuunottoa tai määräysvaltaan ottamista tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen antaman määräyksen perusteella;
- (c) 'rikoksentekovälineillä' omaisuutta, jota osaksi tai kokonaan käytetään tai aiotaan käyttää millä tavalla tahansa rikoksen tai rikosten tekemiseen;
- (d) 'oikeusviranomaisella' viranomaista, joka on sisäisen lainsäädännön mukaan tuomari, tuomioistuin tai virallinen syyttäjä, virallista syyttäjää pidetään oikeusviranomaisena vain siltä osin kuin sisäisessä lainsäädännössä niin säädetään;

- (e) 'rikoshyödyllä' kaikkea taloudellista hyötyä, joka on suoraan tai välillisesti saatu rikoksista tai hankittu rikosten avulla tai kyseistä taloudellista hyötyä vastaavaa rahamäärää; se voi koostua mistä tahansa tässä artiklassa olevan määritelmän mukaisesta omaisuudesta;
- (f) 'omaisuudella' kaikkea aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta ja oikeudellisia asiakirjoja ja välineitä, joilla todistetaan omistusoikeus tai muu oikeus tällaiseen omaisuuteen, joka pyynnön esittäneen valtion mukaan
 - (xix) on rikoshyötyä tai tällaisen hyödyn arvoa joko kokonaan tai vain osittain vastaavaa omaisuutta;
 - (xx) muodostaa tällaisen rikoksen tekovälineen tai vastaa tällaisen tekovälineen arvoa;
 - (xxi) on rikosoikeudenkäynnin myötä tuomittu menetetyksi sellaisten muiden säännösten nojalla, jotka liittyvät pyynnön esittäneen valtion lainsäädännön mukaisiin menetetyksi tuomitsemista koskeviin valtuuksiin, mukaan lukien kolmansille siirrettyjen varojen menetetyksi tuomitseminen, laajennettu menetetyksi tuomitseminen ja menetetyksi tuomitseminen ilman lopullista tuomiota.

LAW.CONFISC.3 artikla: Avunantovelvollisuus

Valtioiden on pyynnöstä autettava toisiaan mahdollisimman laajalti rikosentekovälineiden, rikoshyödyn ja muun menetetyksi tuomittavan omaisuuden tunnistamisessa ja jäljittämässä. Avunannoksi katsotaan kaikki toimenpiteet, joilla annetaan todisteita ja turvataan todisteet rikosentekovälineiden, rikoshyödyn ja muun omaisuuden olemassaolosta, sijainnista tai siirrosta taikka luonteesta, oikeudellisesta asemasta tai arvosta.

LAW.CONFISC.4 artikla: Pyyntö saada tietoja pankkitileistä ja tallelokeroista

1. Pyyntönsä vastaanottanut valtio toteuttaa tässä artiklassa määrätyn edellytyksin tarvittavat toimenpiteet selvittääkseen toisen valtion esittämään pyyntöön vastatessaan, onko rikostutinnan kohteena olevalla luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä jossakin sen alueella sijaitsevassa pankissa yksi tai useampi minkä tahansa tyyppinen tili tai onko sillä määräysvalta yhteen tai useampaan tällaiseen tiliin, ja jos on, toimittaa tarkemmat tiedot kyseisistä tileistä. Näitä tietoja ovat etenkin tilinomistajan nimi ja tilin IBAN-numero ja tallelokeroisten tapauksessa vuokraajan nimi tai yksilöllinen tunnistenumero.
2. Edellä olevan 1 kohdan mukaista velvoitetta sovelletaan ainoastaan siltä osin kuin tiedot ovat tilinpitäjäpankin hallussa.
3. Kun pyynnön esittävä valtio esittää pyynnön, LAW.CONFISC.25 [Pyyntönsä sisältö] artiklan vaatimusten lisäksi se
 - (a) mainitsee syyt, joiden vuoksi se katsoo pyydetyillä tiedoilla todennäköisesti olevan olennaista arvoa rikoksen tutkinnassa;
 - (b) ilmoittaa, millä perusteilla se olettaa, että kyseinen tili on jossakin pyynnön vastaanottaneen valtion pankissa, ja eriteltävä mahdollisimman laajasti, mitkä pankit ja tilit voivat tulla kyseeseen; ja
 - (c) antaa kaikki saatavilla olevat lisätiedot, jotka voivat helpottaa pyynnön toteuttamista.

4. Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni minkä tahansa jäsenvaltionsa puolesta voivat ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että tämä artikla laajennetaan koskemaan muissa rahoituslaitoksissa kuin pankeissa olevia tilejä. Tällaisiin ilmoituksiin voidaan soveltaa vastavuoroisuusperiaatetta.

LAW.CONFISC.5 artikla: Pyynnöt saada tietoja pankkitapahtumista

1. Pyynnön vastaanottanut valtio toimittaa toisen valtion pyynnöstä tiedot tietyistä pankkitileistä ja pankkitapahtumista, jotka on suoritettu määrätyn ajan kuluessa yhden tai useamman pyynnössä mainitun tilin kautta, mukaan lukien tiedot mahdollisesta lähettävästä tai vastaanottavasta tilistä.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaista veloitetta sovelletaan ainoastaan siltä osin kuin tiedot ovat tilinpitäjäpankin hallussa.

3. Pyynnön esittävä valtio mainitsee LAW.CONFISC.25 [Pyynnön sisältö] artiklan vaatimusten lisäksi pyynnössä syyt, joiden vuoksi se katsoo pyydetyillä tiedoilla olevan merkitystä rikoksen tutkinnassa.

4. Pyynnön vastaanottanut valtio voi asettaa pyynnön toteuttamiselle samat ehdot, joita se soveltaa etsintää ja takavarikointia koskeviin pyyntöihin.

5. Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni minkä tahansa jäsenvaltionsa puolesta voivat ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että tämä artikla laajennetaan koskemaan muissa rahoituslaitoksissa kuin pankeissa olevia tilejä. Tällaisiin ilmoituksiin voidaan soveltaa vastavuoroisuusperiaatetta.

LAW.CONFISC.6 artikla: Pankkitapahtumien seurantapyynnot

1. Pyynnön vastaanottanut valtio varmistaa, että se voi toisen valtion pyynnöstä seurata määrätyn ajan yhden tai useamman pyynnössä mainitun tilin kautta suoritettavia pankkitapahtumia ja ilmoittaa seurannan tulokset pyynnön esittäneelle valtiolle.

2. Pyynnön esittävä valtio mainitsee LAW.CONFISC.25 [Pyynnön sisältö] artiklan vaatimusten lisäksi pyynnössä syyt, joiden vuoksi se katsoo pyydetyillä tiedoilla olevan merkitystä rikoksen tutkinnassa.

3. Pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisten viranomaisten on päätettävä seurannasta tapauskohtaisesti sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

4. Seurannan käytännön yksityiskohdista sovitaan pyynnön esittäneen valtion ja pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisten viranomaisten kesken.

5. Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni minkä tahansa jäsenvaltionsa puolesta voivat ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että tämä artikla laajennetaan koskemaan muissa rahoituslaitoksissa kuin pankeissa olevia tilejä. Tällaisiin ilmoituksiin voidaan soveltaa vastavuoroisuusperiaatetta.

LAW.CONFISC.7 artikla: Tietojen toimittaminen oma-aloitteisesti

Valtio voi ilman edeltävää pyyntöä toimittaa toiselle valtiolle rikosentekovälineitä, rikoshyötyä ja muuta menetetyksi tuomittavaa omaisuutta koskevia tietoja, mikäli se ei haittaa sen omia tutkinta-

tai oikeudenkäyntitoimia, jos se katsoo, että tällaisten tietojen luovuttaminen voisi auttaa vastaanottavaa valtiota tutkinta- tai oikeudenkäyntitoimien aloittamisessa tai toteuttamisessa tai johtaa siihen, että vastaanottava valtio esittää tässä osastossa tarkoitetun pyynnön.

LAW.CONFISC.8 artikla: Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä

1. Pynnön vastaanottanut valtio toteuttaa sellaisen toisen valtion pyynnöstä, joka on aloittanut rikostutkinnan tai rikosasian käsittelyn taikka tutkinta- tai oikeudenkäyntitoimia menetetyksi tuomitsemista varten, tarvittavat väliaikaiset toimenpiteet, kuten jäädyttäminen tai takavarikointi, estääkseen kaiken sellaisen omaisuuden kaupan, siirron tai luovuttamisen, josta saatetaan myöhemmin esittää menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö tai jolla voitaisiin täyttää tällainen pyyntö.
2. Valtio, joka on vastaanottanut LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan mukaisen menetetyksi tuomitsemista koskevan pyynnön, toteuttaa pyydettyä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet sellaisen omaisuuden osalta, jota pyyntö koskee tai jolla pyyntö voitaisiin täyttää.
3. Vastaanottava valtio toteuttaa tämän artiklan mukaisen pyynnön vastaanotettuaan kaikki tarvittavat toimenpiteet pyynnön noudattamiseksi viipymättä ja samassa ajassa ja tärkeysjärjestyksessä kuin vastaavassa kotimaisessa tapauksessa ja lähettää pyynnön esittäneelle valtiolle viipymättä vahvistuksen missä tahansa kirjallisessa muodossa.
4. Jos pyynnön esittänyt valtio ilmoittaa, että välitön jäädyttäminen on tarpeen, koska on perusteltua olettaa, että kyseinen omaisuus siirretään tai tuhotaan välittömästi, pyynnön vastaanottanut valtio toteuttaa 96 tunnin kuluessa pyynnön vastaanottamisesta kaikki tarvittavat toimenpiteet pyynnön noudattamiseksi ja lähettää pyynnön esittäneelle valtiolla viipymättä vahvistuksen missä tahansa kirjallisessa muodossa.
5. Jos pyynnön vastaanottanut valtio ei pysty noudattamaan 4 kohdan mukaista määräaika, se ilmoittaa asiasta välittömästi pyynnön esittäneelle valtiolle ja sopii sen kanssa asianmukaisista jatkotoimista.
6. Edellä 4 kohdassa tarkoitetun määräajan päätyminen ei poista pyynnön vastaanottaneelle valtiolle tässä artiklassa asetettuja vaatimuksia.

LAW.CONFISC.9 artikla: Väliaikaisten toimenpiteiden toteuttaminen

1. Sen jälkeen, kun LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] artiklan 1 kohdan mukaisesti pyydetyt väliaikaiset toimenpiteet on toteutettu, pyynnön esittänyt valtio toimittaa pyynnön vastaanottaneelle valtiolle oma-aloitteisesti ja mahdollisimman pian kaikki tiedot, jotka voivat kyseenalaistaa kyseisten toimenpiteiden laajuuden tai muuttaa sitä. Pynnön esittänyt valtio toimittaa viipymättä myös kaikki pyynnön vastaanottaneen valtion pyytämät täydentävät tiedot, jotka ovat tarpeen väliaikaisten toimenpiteiden täytäntöönpanoa ja seuranta varten.
2. Ennen kuin LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] artiklan nojalla toteutettu väliaikainen toimenpide lakkautetaan, pyynnön vastaanottanut valtio antaa pyynnön esittäneelle valtiolle mahdollisuuksien mukaan tilaisuuden esittää perustelunsa toimenpiteen jatkamiselle.

LAW.CONFISC.10 artikla: Velvollisuus tuomita menetetyksi

1. Valtio, joka on vastaanottanut alueellaan sijaitsevan omaisuuden menetetyksi tuomitsemista koskevan pyynnön,
 - (a) panee täytäntöön pyynnön esittäneen valtion tuomioistuimen tekemän tällaista omaisuutta koskevan menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen; tai
 - (b) toimittaa pyynnön toimivaltaisille viranomaisilleen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen saamiseksi ja, jos tällainen päätös annetaan, panee sen täytäntöön.
2. Edellä olevan 1 kohdan b alakohdan soveltamiseksi valtioilla on aina tarvittaessa toimivalta panna vireille menetetyksi tuomitsemista koskeva menettely oman sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti.
3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös menetetyksi tuomitsemiseen, joka perustuu vaatimukseen maksaa rikoshyödyn arvoa vastaava rahamäärä, jos omaisuus, jonka osalta menetetyksi tuomitseminen voidaan panna täytäntöön, sijaitsee pyynnön vastaanottaneessa valtiossa. Tapauksissa, joissa menetetyksi tuomitseminen pannaan täytäntöön 1 kohdan nojalla, pyynnön vastaanottanut valtio realisoi vaateen tähän tarkoitukseen käytettävissä olevasta omaisuudesta, jos maksua ei saada.
4. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö koskee tiettyä omaisuutta, pyynnön esittänyt valtio ja pyynnön vastaanottanut valtio voivat sopia, että pyynnön vastaanottanut valtio voi panna menetetyksi tuomitsemisen täytäntöön esittämällä vaatimuksen maksaa omaisuuden arvoa vastaava rahamäärä.
5. Valtio tekee mahdollisimman laajaa yhteistyötä sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti sellaisen valtion kanssa, joka pyytää omaisuuden menetetyksi tuomitsemista vastaavien toimenpiteiden toteuttamista ilman, että pyyntö on esitetty rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä, siltä osin kuin pyynnön esittäneen valtion oikeusviranomainen on rikoksen johdosta määrännyt tällaisia toimenpiteitä ja edellyttäen, että on todettu, että omaisuus on rikoshyötyä tai
 - (a) muuta omaisuutta, joksi rikoshyöty on muunnettu tai vaihdettu;
 - (b) laillisista lähteistä hankittua omaisuutta, jos rikoshyöty on kokonaan tai osittain sekoitettu tällaiseen omaisuuteen, sekoittuneen rikoshyödyn arvioituun arvoon saakka; tai
 - (c) tuloa tai muuta hyötyä, joka on saatu rikoshyödyistä, omaisuudesta, joksi rikoshyöty on muunnettu tai vaihdettu, tai omaisuudesta, johon rikoshyöty on sekoitettu, sekoittuneen rikoshyödyn arvioituun arvoon saakka, samalla tavalla ja samassa laajuudessa kuin rikoshyöty.
6. Edellä 5 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä ovat toimenpiteet, jotka mahdollistavat omaisuuden ja varojen takavarikoinnin, pidättämisen ja menetetyksi tuomitsemisen siviilituomioistuimelle esitettävällä kanteella.
7. Pynnön vastaanottanut valtio tekee päätöksen menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta viipymättä ja viimeistään 45 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 8 kohdan soveltamista. Pynnön vastaanottanut valtio lähettää pyynnön esittäneelle valtiolle viipymättä vahvistuksen missä tahansa kirjallisessa muodossa. Jollei LAW.CONFISC.17 [Lykkääminen] artiklan mukaisia lykkäämisperusteita ole, pyynnön vastaanottanut valtio toteuttaa tarvittavat konkreettiset

toimenpiteet menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen panemiseksi täytäntöön viipymättä ja vähintään samassa ajassa ja tärkeysjärjestyksessä kuin vastaavassa kotimaisessa tapauksessa.

8. Jos pyynnön vastaanottanut valtio ei pysty noudattamaan 7 kohdan mukaista määräaika, se ilmoittaa asiasta välittömästi pyynnön esittäneelle valtiolle ja sopii sen kanssa asianmukaisista jatkotoimista.

9. Edellä 7 kohdassa tarkoitetun määräajan päätyminen ei poista pyynnön vastaanottaneelle valtiolle tässä artiklassa asetettuja vaatimuksia.

LAW.CONFISC.11 artikla: Menetetyksi tuomitsemisen täytäntöönpano

1. LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan mukaisen menetetyksi tuomitsemisen toteutumista ja täytäntöönpanoa koskeviin menettelyihin sovelletaan pyynnön vastaanottaneen valtion sisäistä lainsäädäntöä.

2. Tosiseikkoja koskevat havainnot sitovat pyynnön vastaanottanutta valtiota siltä osin kuin ne on esitetty pyynnön esittäneen valtion tuomioistuimen antamassa tuomiossa tai oikeudellisessa päätöksessä tai siltä osin kuin tällainen tuomio tai oikeudellinen päätös perustuu implisiittisesti niihin.

3. Jos menetetyksi tuomitseminen perustuu rahamäärän maksamista koskevaan vaatimukseen, pyynnön vastaanottaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on muunnettava rahamäärä kyseisen valtion valuutaksi menetetyksi tuomitsemisen täytäntöönpanopäätöksen tekohetkellä voimassa olleen valuuttakurssin mukaisesti.

LAW.CONFISC.12 artikla: Menetetyksi tuomittu omaisuus

1. Jollei tämän artiklan 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, pyynnön vastaanottanut valtio luovuttaa LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] ja LAW.CONFISC.11 [Menetetyksi tuomitsemisen täytäntöönpano] artiklan nojalla menetetyksi tuomitun omaisuuden sisäisen lainsäädäntönsä ja hallinnollisten menettelyjensä mukaisesti.

2. Toimiessaan toisen valtion LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan nojalla esittämän pyynnön perusteella pyynnön vastaanottanut valtio harkitsee sisäisen lainsäädäntönsä sallimissa rajoissa ja pyydettyäessä ensisijaisesti menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamista pyynnön esittäneelle valtiolle, jotta tämä voi maksaa vahingonkorvauksia rikoksen uhreille tai palauttaa kyseisen omaisuuden laillisille omistajilleen.

3. Toimiessaan toisen valtion LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan nojalla esittämän pyynnön perusteella ja otettuaan huomioon uhrin tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun oikeuden omaisuuden palauttamiseen tai korvaamiseen pyynnön vastaanottanut valtio toimii menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon tuloksena saatujen rahavarojen osalta seuraavasti:

- (a) jos määrä on enintään 10 000 euroa, se jää pyynnön vastaanottaneelle valtiolle; tai
- (b) jos määrä on yli 10 000 euroa, pyynnön vastaanottanut valtio siirtää 50 prosenttia takaisinperitystä määrästä pyynnön esittäneelle valtiolle.

4. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa määrätään, pyynnön esittänyt valtio ja pyynnön vastaanottanut valtio voivat tapauskohtaisesti harkita muiden asianmukaisiksi katsomiensa omaisuuden luovuttamista koskevien sopimusten tai järjestelyjen tekemistä.

LAW.CONFISC.13 artikla: Täytäntöönpano-oikeus ja menetetyksi tuomitun omaisuuden enimmäismäärä

1. Menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö, joka on tehty LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan nojalla, ei vaikuta pyynnön esittäneen valtion oikeuteen panna menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös itse täytäntöön.

2. Mitään tämän osaston määräystä ei saa tulkita siten, että menetetyksi tuomitun omaisuuden kokonaisarvo saisi ylittää menetetyksi tuomitsemista koskevassa päätöksessä mainitun rahamäärän. Jos valtio katsoo, että näin saattaisi tapahtua, asianomaiset valtiot neuvottelevat keskenään välttääkseen tämän.

LAW.CONFISC.14 artikla: Vangitseminen

Pyynnön vastaanottanut valtio ei saa määrätä vankeutta tai muuta henkilön vapautta rajoittavaa toimenpidettä LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan nojalla tehdyn pyynnön johdosta ilman pyynnön esittäneen valtion suostumusta.

LAW.CONFISC.15 artikla: Kieltäytymisperusteet

1. Tämän osaston mukaisesta yhteistyöstä voidaan kieltäytyä, jos

- (a) pyynnön vastaanottanut valtio katsoo, että pyynnön toteuttaminen olisi kaksoisrangaistavuuden kiellon periaatteen (*ne bis in idem*) vastaista; tai
- (b) rikos, jota pyyntö koskee, ei olisi pyynnön vastaanottaneen valtion sisäisen lainsäädännön mukaan rikos, jos se olisi tehty sen lainkäyttöalueella; tätä kieltäytymisperustetta sovelletaan LAW.CONFISC.3 [Avunantovelvollisuus] – LAW.CONFISC.7 [Tietojen toimittaminen oma-aloitteisesti] artiklassa tarkoitettuun yhteistyöhön kuitenkin vain siltä osin kuin pyydettyyn apuun liittyy pakkokeinoja.

2. Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni minkä tahansa jäsenvaltionsa puolesta voivat ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että vastavuoroisuuden pohjalta tämän artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua kaksoisrangaistavuuden edellytystä ei sovelleta edellyttäen, että pyyntöön johtanut rikos on

- (a) jokin LAW.SURR 79 [Soveltamisala] artiklan 4 kohdassa luetelluista rikoksista pyynnön esittäneen valtion lainsäädännössä määritellyn mukaisesti, ja ja
- (b) pyynnön esittäneessä valtiossa rangaistava teko, josta voidaan määrätä vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta.

3. LAW.CONFISC.3 [Avunantovelvollisuus] – LAW.CONFISC.7 [Tietojen toimittaminen oma-aloitteisesti] artiklassa, siltä osin kuin pyydettyyn apuun liittyy pakkokeinoja, sekä LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] ja LAW.CONFISC.9 [Väliaikaisten toimenpiteiden toteuttaminen] artiklassa tarkoitettua yhteistyöstä voidaan kieltäytyä myös, jos pyydettyjä

toimenpiteitä ei voitaisi pyynnön vastaanottaneen valtion sisäisen lainsäädännön mukaan toteuttaa vastaavaan kotimaiseen tapaukseen liittyvissä tutkinta- tai oikeudenkäyntitoimissa.

4. Jos pyynnön vastaanottaneen valtion sisäinen lainsäädäntö sitä edellyttää, LAW.CONFISC.3 [Avunantovelvollisuus] – LAW.CONFISC.7 [Tietojen toimittaminen oma-aloitteisesti] artiklassa, siltä osin kuin pyydettyyn apuun liittyy pakkokeinoja, sekä LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] ja LAW.CONFISC.9 [Väliaikaisten toimenpiteiden toteuttaminen] artiklassa tarkoitetusta yhteistyöstä voidaan kieltäytyä myös, jos pyydetty toimenpiteet tai muut toimenpiteet, joilla on vastaavia vaikutuksia, eivät olisi sallittuja pyynnön esittäneen valtion sisäisessä lainsäädännössä tai, mitä tulee pyynnön esittäneen valtion toimivaltaisiin viranomaisiin, jos oikeusviranomainen ei ole rikosasioissa toimiessaan vahvistanut pyyntöä.

5. LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] – LAW.CONFISC.14 [Vangitseminen] artiklassa tarkoitetusta yhteistyöstä voidaan kieltäytyä myös, jos

- (a) pyynnön vastaanottaneen valtion sisäisessä lainsäädännössä ei säädetä menetetyksi tuomitsemisesta sentyppisen rikoksen osalta, jota pyyntö koskee;
- (b) LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan 3 kohdan mukaista velvoitetta rajoittamatta se olisi vastoin pyynnön vastaanottaneen valtion sisäisen lainsäädännön periaatteita menetetyksi tuomitsemisen rajoittamisesta sen mukaan, mikä on rikoksen suhde
 - (xxii) taloudelliseen hyötyyn, jota voitaisiin pitää kyseisen rikoksen tuottamana hyötynä; tai
 - (xxiii) omaisuuseriin, joita voitaisiin pitää kyseisen rikoksen tekovälineinä;
- (c) pyynnön vastaanottaneen valtion sisäisen lainsäädännön mukaan menetetyksi tuomitsemista ei enää voida määrätä tai panna täytäntöön kuluneen ajan vuoksi;
- (d) pyyntö ei liity aikaisempaan tuomioon, oikeudelliseen päätökseen tai tällaiseen päätökseen sisältyvään lausumaan siitä, että on tehty yksi tai useampi rikos, jonka perusteella menetetyksi tuomitseminen on määrätty tai sitä haetaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan 5 ja 6 kohdan soveltamista;
- (e) menetetyksi tuomitseminen ei ole täytäntöönpanokelpoinen pyynnön esittäneessä valtiossa tai siihen voidaan edelleen hakea muutosta tavanomaisin muutoksenhakekeinoin; tai
- (f) pyyntö koskee menetetyksi tuomitsemista koskevaa päätöstä, joka on tehty sen henkilön poissa ollessa, jota vastaan päätös on annettu, ja pyynnön vastaanottanut valtio katsoo, että pyynnön esittäneen valtion kyseiseen päätökseen johtaneissa menettelyissä eivät ole toteutuneet puolustautumisen vähimmäisoikeudet, jotka kuuluvat kaikille, joita vastaan nostetaan rikossyyte.

6. Päätöstä ei 5 kohdan f alakohtaa sovellettaessa pidetä henkilön poissa ollessa tehtynä, jos

- (a) se on vahvistettu tai annettu asianomaisen henkilön vastustettua sitä; tai
- (b) se on annettu muutoksenhaun yhteydessä edellyttäen, että muutosta on hakenut asianomainen henkilö.

7. Kun pyynnön vastaanottanut valtio tarkastelee 5 kohdan f alakohdan soveltamiseksi, onko puolustautumisen vähimmäisoikeudet toteutuneet, se ottaa huomioon sen, että asianomainen

henkilö on tarkoituksellisesti pyrkinyt kiertämään oikeutta tai että kyseinen henkilö, jolla on ollut mahdollisuus hakea muutosta vastaajan poissa ollessa tehtyyn päätökseen, on päättänyt olla tekemättä niin. Edellä sanottua sovelletaan myös siinä tapauksessa, että asianomaiselle henkilölle on asianmukaisesti annettu tiedoksi kutsu saapua oikeuteen, mutta tämä on päättänyt olla saapumatta paikalle tai pyytämättä käsittelyn lykkäämistä.

8. Valtiot eivät saa vedota pankkisalaisuuteen perusteena kieltäytyä mahdollisesta tämän osaston mukaisesta yhteistyöstä. Pyyntöön vastaanottanut valtio voi vaatia, mikäli sen sisäinen lainsäädäntö sitä edellyttää, että pankkisalaisuuden poistamiseen johtavan yhteistyöpyynnön vahvistaa oikeusviranomainen rikosasioissa toimiessaan.

9. Pyyntöön vastaanottanut valtio ei saa vedota

- (a) tämän osaston mukaisen yhteistyön esteenä siihen, että tutkinnan kohteena oleva henkilö tai henkilö, jolle pyynnön esittäneen valtion viranomaiset ovat antaneet menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen, on oikeushenkilö;
- (b) LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisen avunannon esteenä siihen, että luonnollinen henkilö, jota vastaan on annettu rikoshyödyn menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, on kuollut tai että oikeushenkilö, jota vastaan on annettu rikoshyödyn menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, on lakkautettu; tai
- (c) tämän osaston mukaisen yhteistyön esteenä siihen, että tutkinnan kohteena oleva henkilö tai henkilö, jolle pyynnön esittäneen valtion viranomaiset ovat antaneet menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen, on mainittu pyynnössä sekä asianomaisen rikoksen tekijänä että rahanpesurikoksen tekijänä.

LAW.CONFISC.16 artikla: Kuuleminen ja tiedonvaihto

Jos on perusteltu syy olettaa, että jäädyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpano muodostaisi todellisen riskin perusoikeuksien suojelulle, pyyntöön vastaanottanut valtio kuulee ennen tällaisen päätöksen täytäntöönpanoa pyynnön esittänyttä valtiota, ja se voi pyytää mahdollisesti tarvitsemiaan tietoja.

LAW.CONFISC.17 artikla: Lykkääminen

Pyyntöön vastaanottanut valtio voi lykätä pyydettyjä toimia, jos ne haittaisivat sen viranomaisten toteuttamia tutkinta- tai oikeudenkäyntitoimia.

LAW.CONFISC.18 artikla: Osittainen tai ehdollinen suostuminen pyyntöön

Ennen kuin pyyntöön vastaanottanut valtio kieltäytyy tämän osaston mukaisesta yhteistyöstä tai lykkää sitä, se harkitsee tarvittaessa pyynnön esittänyttä valtiota kuultuaan, voidaanko pyyntö hyväksyä osittain tai sen tarpeelliseksi katsomin edellytyksin.

LAW.CONFISC.19 artikla: Asiakirjojen tiedoksianto

1. Valtiot antavat toisilleen mahdollisimman laajaa keskinäistä apua oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiannossa henkilöille, joita väliaikaiset toimenpiteet ja menetetyksi tuomitseminen koskevat.

2. Tämän artiklan tarkoituksena ei ole puuttua

- (a) mahdollisuuteen lähettää oikeudenkäyntiasiakirjoja postitse suoraan ulkomailla oleville henkilöille; ja
 - (b) alkuperävaltion oikeusvirkamiesten, virkamiesten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuuteen antaa oikeudenkäyntiasiakirjat tiedoksi suoraan kyseisen valtion konsuliviranomaisten tai määrävaltion oikeusviranomaisten, mukaan lukien oikeusvirkamiehet ja virkamiehet, tai muiden toimivaltaisten viranomaisten välityksellä.
3. Kun valtio antaa oikeudenkäyntiasiakirjoja tiedoksi ulkomailla oleville henkilöille, joihin lähettäjävaltiossa määrätyt väliaikaiset toimenpiteet tai siinä annetut menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset vaikuttavat, kyseinen valtio ilmoittaa, mitä oikeussuojakeinoja näillä henkilöillä on sen sisäisen lainsäädännön nojalla.

LAW.CONFISC.20 artikla: Ulkomaisten päätösten tunnustaminen

1. Pyynnön vastaanottanut valtio tunnustaa LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] – LAW.CONFISC.14 [Vangitseminen] artiklan mukaista yhteistyöpyyntöä käsitellessään kaikki pyynnön esittäneessä valtiossa annetut oikeusviranomaisen päätökset, jotka koskevat kolmansien osapuolten vaatimia oikeuksia.
2. Tunnustamisesta voidaan kieltäytyä, jos
- (a) kolmansilla osapuolilla ei ole ollut riittäviä mahdollisuuksia vedota oikeuksiinsa;
 - (b) päätös on ristiriidassa pyynnön vastaanottaneessa valtiossa samasta asiasta aiemmin tehdyn päätöksen kanssa;
 - (c) se on ristiriidassa pyynnön vastaanottaneen valtion oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa; tai
 - (d) päätös on tehty pyynnön vastaanottaneen valtion sisäisessä lainsäädännössä säädettyjen yksinomaista toimivaltaa koskevien säännösten vastaisesti.

LAW.CONFISC.21 artikla: Viranomaiset

1. Kukin valtio nimittää keskusviranomaisen, joka vastaa tämän osaston nojalla esitettyjen pyyntöjen lähettämisestä ja niihin vastaamisesta sekä pyyntöjen toteuttamisesta tai niiden toimittamisesta toteuttamisesta vastaaville viranomaisille.
2. Unioni voi nimetä unionin elimen, joka voi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ohella esittää ja tarvittaessa toteuttaa tämän osaston mukaisia pyyntöjä. Tällaisia pyyntöjä on tätä osastoa sovellettaessa käsiteltävä jäsenvaltion esittämänä pyyntönä. Unioni voi myös nimetä unionin elimen keskusviranomaiseksi, joka vastaa kyseisen elimen tämän osaston nojalla esittämien pyyntöjen lähettämisestä ja tai sille esitettyihin pyyntöihin vastaamisesta.

LAW.CONFISC.22 artikla: Suora yhteydenpito

1. Keskusviranomaiset viestivät suoraan keskenään.
2. Kiireellisissä tapauksissa pyynnön esittävän valtion oikeusviranomaiset voivat lähettää tämän osaston mukaiset pyynnöt tai tiedonannot suoraan pyynnön vastaanottavan valtion oikeusviranomaisille. Tällaisissa tapauksissa pyynnön vastaanottavan valtion keskusviranomaiselle lähetetään samanaikaisesti jäljennös pyynnön esittävän valtion keskusviranomaisen välityksellä.

3. Jos esitetään pyyntö 2 kohdan mukaisesti eikä viranomaisella ole toimivaltaa käsitellä pyyntöä, sen on toimitettava pyyntö kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoitettava tästä suoraan pyynnön esittäneelle valtiolle.

4. Pyyntöä esittävän valtion toimivaltaiset viranomaiset voivat toimittaa suoraan pyynnön vastaanottavan valtion toimivaltaisille viranomaisille sellaisia LAW.CONFISC.3 [Avunantovelvollisuus] – LAW.CONFISC.7 [Tietojen toimittaminen oma-aloitteisesti] artiklan mukaisia pyyntöjä tai tiedonantoja, joihin ei liity pakkotoimia.

5. Pyyntöä esittävän valtion oikeusviranomaiset voivat lähettää tämän osaston mukaiset pyyntö- tai tiedonantoluonnokset suoraan pyynnön vastaanottavan valtion oikeusviranomaisille ennen virallisen pyynnön esittämistä sen varmistamiseksi, että virallinen pyyntö voidaan käsitellä tehokkaasti heti vastaanottamisen jälkeen ja että se sisältää riittävät tiedot ja asiakirjatodisteet täyttääkseen pyynnön vastaanottavan valtion lainsäädännön vaatimukset.

LAW.CONFISC.23 artikla: Pyyntöjen muoto ja kielet

1. Kaikki tämän osaston mukaiset pyyntö on tehtävä kirjallisesti. Ne voidaan lähettää sähköisesti tai millä tahansa muulla televiestintävälineellä edellyttäen, että pyynnön esittänyt valtio on pyydettäessä valmis esittämään milloin tahansa kirjallisen todisteen tällaisesta viestinnästä ja pyynnön alkuperäiskappaleen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut pyyntö on laadittava jollakin pyynnön vastaanottavan valtion virallisella kielellä tai millä tahansa muulla pyynnön vastaanottavan valtion 3 kohdan mukaisesti ilmoittamalla tai sen puolesta ilmoitetulla kielellä.

3. Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni minkä tahansa jäsenvaltionsa puolesta voivat ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, millä kielellä tai kielillä tämän osaston mukaiset pyyntö voidaan laatia kyseisen valtion virallisen kielen tai virallisten kielten lisäksi.

4. LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] artiklan mukaiset väliaikaisia toimenpiteitä koskevat pyyntö on tehtävä liitteessä LAW-8 olevalla lomakkeella.

5. LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan mukaiset menetetyksi tuomitsemista koskevat pyyntö on tehtävä liitteessä LAW-8 olevalla lomakkeella.

6. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea voi tarvittaessa muuttaa 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja lomakkeita.

7. Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni minkä tahansa jäsenvaltionsa puolesta voivat ilmoittaa lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että ne edellyttävät asiakirjatodisteiden kääntämistä jollekin pyynnön vastaanottavan valtion viralliselle kielelle tai jollekin muulle tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoitetulle kielelle. LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] artiklan 4 kohdan mukaisten pyyntöjen tapauksessa tällainen asiakirjatodisteen käännös voidaan toimittaa pyynnön vastaanottaneelle valtiolle 48 tunnin kuluessa pyynnön toimittamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] artiklan 4 kohdassa vahvistettujen määräaikojen soveltamista.

LAW.CONFISC.24 artikla: Laillistaminen

Tämän osaston soveltamiseksi toimitetut asiakirjat vapautetaan kaikista laillistamisvelvollisuuksista.

LAW.CONFISC.25 artikla: Pyyntöns sisältö

1. Jokaisessa tämän osaston nojalla esitettävässä yhteistyöpyynnössä on mainittava
 - (a) pyynnön esittävä viranomainen ja tutkinnan tai oikeudenkäynnin suorittava viranomainen;
 - (b) pyynnön tarkoitus ja syy;
 - (c) tutkintaan tai oikeudenkäyntiin liittyvät seikat ja merkitykselliset tosiasiat (kuten rikoksen tekopäivä, -paikka ja olosuhteet) paitsi tiedoksiantopyynnössä;
 - (d) sikäli kuin yhteistyöhön liittyy pakkotoimia:
 - (xxiv) asianomaisen lainkohdan teksti tai, jos se ei ole mahdollista, maininta asiassa sovellettavasta laista; ja
 - (xxv) osoitus siitä, että pyydetty toimenpide tai muita seuraamuksiltaan samanlaisia toimenpiteitä voitaisiin toteuttaa pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueella sen sisäisen lainsäädännön mukaisesti;
 - (e) tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan:
 - (xxvi) asianomaista henkilöä tai asianomaisia henkilöitä koskevat tarkemmat tiedot, kuten nimi, syntymäaika ja -paikka, kansalaisuus ja olinpaikka sekä oikeushenkilön tapauksessa kotipaikka; ja
 - (xxvii) omaisuus jonka osalta yhteistyötä pyydetään, sen sijainti, sen yhteys asianomaiseen henkilöön tai asianomaisiin henkilöihin, mahdollinen yhteys rikokseen sekä kaikki saatavilla olevat tiedot muiden henkilöiden oikeuksista kyseiseen omaisuuteen; ja
 - (f) menettelytapa, jota pyynnön esittävä valtio toivoo noudatettavan.
2. LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] artiklan nojalla esitetystä pyynnöstä sellaisen omaisuuden takavarikoimiseksi, jolla voidaan realisoida tietyn rahamäärän maksuvaatimukseen perustuva menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös, on mainittava enimmäismäärä, joka kyseisellä omaisuudella pyritään korvaamaan.
3. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan nojalla esitetyn pyynnön on sisällettävä
 - (a) LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa:
 - (xxviii) pyynnön esittävän valtion tuomioistuimen antama oikeaksi todistettu jäljennös menetetyksi tuomitsemista koskevasta päätöksestä sekä lausunto sen perusteista, jos ne eivät sisälly itse päätökseen;
 - (xxix) pyynnön esittävän valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus siitä, että päätös menetetyksi tuomitsemisesta on täytäntöönpanokelpoinen ja että siihen ei voi hakea muutosta tavanomaisin keinoin;
 - (xxx) tiedot siitä, missä laajuudessa päätöksen täytäntöönpanoa pyydetään; ja

(xxxi) tiedot väliaikaisten toimenpiteiden tarpeellisuudesta;

- (b) LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa selvitys niistä tosiseikoista, joihin pyynnön esittävä valtio vetoaa ja joiden nojalla pyynnön vastaanottava valtio voi sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti antaa päätöksen;
- (c) jos kolmansilla osapuolilla on ollut tilaisuus esittää vaateita, asiakirjat tämän osoittamiseksi.

LAW.CONFISC.26 artikla: Puutteelliset pyynnöt

- 1. Jos pyyntö ei ole tämän osaston määräysten mukainen tai jos toimitetut tiedot eivät ole riittävät, jotta pyynnön vastaanottanut valtio voisi käsitellä sen, tämä voi pyytää pyynnön esittänyttä valtiota muuttamaan pyyntöä tai täydentämään sitä lisätiedoilla.
- 2. Pynnön vastaanottanut valtio voi asettaa määräajan, johon mennessä muutokset tai lisätiedot on toimitettava.
- 3. Odottaessaan LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklan nojalla esitettyyn pyyntöön pyydettyjä muutoksia tai lisätietoja pyynnön vastaanottanut valtio voi toteuttaa mitä tahansa LAW.CONFISC.3 [Avunantovelvollisuus] – LAW.CONFISC.9 [Väliaikaisten toimenpiteiden toteuttaminen] artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä.

LAW.CONFISC.27 artikla: Rinnakkaispyynnöt

- 1. Se, että pyynnön vastaanottanut valtio saa useita LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] tai LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklassa tarkoitettuja pyyntöjä, jotka koskevat samaa henkilöä tai omaisuutta, ei estä kyseistä valtiota käsittelemästä väliaikaisten toimenpiteiden toteuttamista koskevia pyyntöjä.
- 2. Jos LAW.CONFISC.10 [Velvollisuus tuomita menetetyksi] artiklassa tarkoitettuja pyyntöjä on useampia, pyynnöt vastaanottanut valtio harkitsee pyynnön esittäneiden valtioiden kuulemista.

LAW.CONFISC.28 artikla: Perusteluvelvollisuus

Pyynnön vastaanottanut valtio perustelee jokaisen päätöksen kieltäytyä tässä osastossa tarkoitetusta yhteistyöstä, lykätä sitä tai ehdollistaa se.

LAW.CONFISC.29 artikla: Tiedotus

- 1. Pynnön vastaanottanut valtio ilmoittaa viipymättä pyynnön esittäneelle valtiolle
 - (a) toimista, joihin se on ryhtynyt tässä osastossa tarkoitetun pyynnön perusteella;
 - (b) tässä osastossa tarkoitetun pyynnön perusteella toteutettujen toimien lopputuloksen;
 - (c) päätöksestä kieltäytyä tässä osastossa tarkoitetusta yhteistyöstä, lykätä sitä tai ehdollistaa se kokonaan tai osittain;
 - (d) olosuhteista, joiden vuoksi toimia ei voida toteuttaa tai ne todennäköisesti viivästyvät huomattavasti; ja

- (e) LAW.CONFISC.3 [Avunantovelvollisuus] – LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] artiklan nojalla esitetyn pyynnön johdosta toteutettujen väliaikaisten toimenpiteiden osalta sellaisista sisäisen lainsäädännön säännöksistä, jotka automaattisesti johtaisivat väliaikaisen toimenpiteen kumoamiseen.

2. Pynnön esittänyt valtio ilmoittaa viipymättä pynnön vastaanottaneelle valtiolle

- (a) tarkistuksesta, päätöksestä tai muusta seikasta, jonka nojalla päätös menetetyksi tuomitsemisesta lakkaa kokonaan tai osittain olemasta täytäntöönpanokelpoinen; ja
- (b) tosiseikoista tai lainsäädännöstä johtuvasta kehityksestä, jonka vuoksi jokin tämän osaston nojalla toteutettava toimi ei ole enää perusteltu.

3. Jos valtio pyytää saman menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen perusteella menetetyksi tuomitsemista useamman valtion alueella, se ilmoittaa kyseisestä pynnöstä kaikille valtioille, joihin kyseisen päätöksen täytäntöönpano vaikuttaa.

LAW.CONFISC.30 artikla: Käytön rajoittaminen

1. Pynnön vastaanottanut valtio voi asettaa pynnön täytäntöönpanon ehdoksi, että pynnön esittäneen valtion viranomaiset eivät ilman sen etukäteen antamaa suostumusta käytä tai luovuta saamiaan tietoja tai todistusaineistoa muihin kuin pynnössä mainittuihin tutkinta- tai oikeudenkäyntitoimiin.

2. Pynnön esittäneen valtion viranomaiset eivät saa ilman pynnön vastaanottaneen valtion etukäteen antamaa suostumusta käyttää tai luovuttaa sen tämän osaston nojalla toimittamia tietoja tai todistusaineistoa muihin kuin pynnössä mainittuihin tutkinta- tai oikeudenkäyntitoimiin.

3. Tämän osaston nojalla toimitettuja henkilötietoja voidaan käyttää valtiossa, jolle ne on toimitettu

- (a) niissä menettelyissä, joihin tätä osastoa sovelletaan;
- (b) muissa oikeudellisissa ja hallinnollisissa menettelyissä, jotka liittyvät suoraan a alakohdassa tarkoitettuihin menettelyihin;
- (c) yleistä turvallisuutta koskevan välittömän ja vakavan uhkan estämiseksi; tai
- (d) muihin tarkoituksiin vain tiedot toimittaneen valtion etukäteen antamalla suostumuksella, paitsi jos asianomaisella valtiolla on siihen rekisteröidyn lupa.

4. Tätä artikla sovelletaan myös henkilötietoihin, joita ei ole toimitettu vaan jotka on saatu muulla tavalla tätä osastoa sovellettaessa.

5. Tätä artiklaa ei sovelleta henkilötietoihin, jotka Yhdistynyt kuningaskunta tai jäsenvaltio on saanut tämän osaston nojalla ja jotka ovat peräisin kyseisestä valtiosta.

LAW.CONFISC.31 artikla: Luottamuksellisuus

1. Pynnön esittävä valtio voi vaatia, että pynnön vastaanottava valtio säilyttää pynnön sisällön ja siihen liittyvät tosiseikat luottamuksellisina, paitsi niiltä osin kuin pynnön täytäntöönpano

edellyttää. Jos pyynnön vastaanottanut valtio ei voi noudattaa vaatimusta luottamuksellisuudesta, sen on ilmoitettava tästä viipymättä pyynnön esittäneelle valtiolle.

2. Pynnön esittänyt valtio säilyttää pyynnöstä ja edellyttäen, ettei se ole sen sisäisen lainsäädännön periaatteiden vastaista, pyynnön vastaanottaneen valtion toimittamat tiedot ja todistusaineiston luottamuksellisuutta, paitsi niiltä osin kuin pyynnössä mainitut tutkinta- ja oikeudenkäyntitoimet edellyttävät niiden julkistamista.

3. Valtio, joka on LAW.CONFISC.7 [Tietojen toimittaminen oma-aloitteisesti] artiklan nojalla vastaanottanut oma-aloitteisesti toimitettuja tietoja, noudattaa tiedot toimittaneen valtion edellyttämää luottamuksellisuutta, jollei sen sisäisen lainsäädännön säännöksistä muuta johdu. Jos tiedot vastaanottava valtio ei voi noudattaa tällaista vaatimusta, se ilmoittaa tästä tiedot toimittaneelle valtiolle viipymättä.

LAW.CONFISC.32 artikla: Kulut

Pyynnön noudattamisesta aiheutuvista tavanomaisista kuluista vastaa pyynnön vastaanottanut valtio. Jos pyynnön noudattaminen edellyttää huomattavia tai ylimää räisiä kuluja, pyynnön esittänyt valtio ja pyynnön vastaanottanut valtio neuvottelevat keskenään sopia kseen pyynnön noudattamisen edellytyksistä ja siitä, miten kulut katetaan.

LAW.CONFISC.33 artikla: Vahingonkorvaukset

1. Jos joku ryhtyy oikeudenkäyntitoimiin saadakseen korvausta vahingosta, joka on seurausta tässä osastossa tarkoitetun yhteistyön puitteissa tapahtuneesta teosta tai laiminlyönnistä, asianomaiset valtiot harkitsevat tapauksen mukaan toistensa kuulemista päättää kseen, miten mahdollinen vahingonkorvaussumma jaetaan.

2. Valtio, joka on vastaajana vahingonkorvausta koskevassa riita-asiassa, pyrkii ilmoittamaan toiselle valtiolle kyseisestä riita-asiasta, jos kyseisellä valtiolla voi olla asiassa etuja valvottavana.

LAW.CONFISC.34 artikla: Oikeussuojakeinot

1. Kukin valtio varmistaa, että LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] – LAW.CONFISC.11 [Menetetyksi tuomitsemisen täytäntöönpano] artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden kohteena olevilla henkilöillä on tehokkaat oikeussuojakeinot oikeuksiensa takaamiseksi.

2. Sellaisten toimenpiteiden aineellisia perusteita, joita on pyydetty LAW.CONFISC.8 [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä] – LAW.CONFISC.11 [Menetetyksi tuomitsemisen täytäntöönpano] artiklan nojalla, ei voida riitauttaa pyynnön vastaanottaneen valtion tuomioistuimessa.

XII OSASTO: MUUT MÄÄRÄYKSET

LAW.OTHER.134 artikla: Ilmoitukset

1. Unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta tekevät kaikki LAW.SURR.82 [Poliittista rikosta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdassa, LAW.SURR.83 [Kansalaisuuteen perustuva poikkeus] artiklan 2 kohdassa ja LAW.SURR.91 [Suostumus luovuttamiseen] artiklan 4 kohdassa tarkoitetut ilmoitukset

tämän sopimuksen voimaantulopäivään mennessä ja mahdollisuuksien mukaan antavat tiedon siitä, että tällaista ilmoitusta ei ole tarkoitus tehdä.

Jos valtion osalta ei ole ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuna ajankohtana tehty mainittua ilmoitusta tai annettu mainittua tietoa, ilmoituksia on mahdollista tehdä kyseisen valtion osalta mahdollisimman pian ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

Tämän välikauden aikana valtiot, joiden osalta ei ole tehty LAW.SURR.82 [Poliittista rikosta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdassa, LAW.SURR.83 [Kansalaisuuteen perustuva poikkeus] artiklan 2 kohdassa tai LAW.SURR.91 [Suostumus luovuttamiseen] artiklan 4 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta ja joiden osalta ei ole annettu tietoa, että ilmoitusta ei ole tarkoitus tehdä, voivat hyödyntää kyseisessä artiklassa määrättyjä mahdollisuuksia ikään kuin tällainen ilmoitus olisi kyseisen valtion osalta tehty. LAW.SURR.83 [Kansalaisuutta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdan tapauksessa valtio voi hyödyntää kyseisessä artiklassa määrättyjä mahdollisuuksia vain siltä osin kuin se on ilmoituksen tekemistä koskevien kriteereiden mukaista.

2. LAW.SURR.79 [Soveltamisala] artiklan 4 kohdassa, LAW.SURR.85 [Keskusviranomaiseen turvautuminen] artiklan 1 kohdassa, LAW.SURR.86 [Pidätysmääräyksen sisältö ja muoto] artiklan 2 kohdassa, LAW.SURR.105 [Mahdollinen syytteenpano muista rikoksista] artiklan 1 kohdassa, LAW.SURR.106 [Pidätysmääräyksen mukainen luovuttaminen ja luovuttaminen edelleen kolmanteen maahan] artiklan 1 kohdassa, LAW.CONFISC.4 [Pyynnöt saada tietoja pankkitileistä ja tallelokeroista] artiklan 4 kohdassa, LAW.CONFISC.5 [Pyynnöt saada tietoja pankkitapahtumista] artiklan 5 kohdassa, LAW.CONFISC.6 [Pankkitapahtumien seurantapyynnot] artiklan 5 kohdassa, LAW.CONFISC.15 [Kieltäytymisperusteet] artiklan 2 kohdassa ja LAW.CONFISC.23 [Pynnön muoto ja kielet] artiklan 3 ja 7 kohdassa tarkoitettuja ilmoituksia voidaan tehdä milloin tahansa.

3. LAW.SURR.85 [Keskusviranomaiseen turvautuminen] artiklan 1 kohdassa, LAW.SURR.86 [Pidätysmääräyksen sisältö ja muoto] artiklan 2 kohdassa ja LAW.CONFISC.23 [Pynnön muoto ja kielet] artiklan 3 ja 7 kohdassa tarkoitettuja ilmoituksia voidaan muuttaa milloin tahansa.

4. LAW.SURR.82 [Poliittista rikosta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdassa, LAW.SURR.83 [Kansalaisuutta koskeva poikkeus] artiklan 2 kohdassa, LAW.SURR.85 [Keskusviranomaiseen turvautuminen] artiklan 1 kohdassa, LAW.SURR.91 [Suostumus luovuttamiseen] artiklan 4 kohdassa, LAW.CONFISC.4 [Pyynnöt saada tietoja pankkitileistä ja tallelokeroista] artiklan 4 kohdassa, LAW.CONFISC.5 [Pyynnöt saada tietoja pankkitapahtumista] artiklan 5 kohdassa ja LAW.CONFISC.6 [Pankkitapahtumien seurantapyynnot] artiklan 5 kohdassa tarkoitettut ilmoitukset voi perua milloin tahansa.

5. Unioni julkaisee tiedot LAW.SURR.85 [Keskusviranomaiseen turvautuminen] artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoituksista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

6. Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittaa viimeistään tämän sopimuksen voimaantulopäivänä unionille seuraavat viranomaiset:

- (a) PNR-tietojen vastaanottamisesta ja käsittelystä III osaston [Matkustajarekisteritietojen (PNR) siirto ja käsittely] nojalla vastaava viranomainen;
- (b) viranomainen, joka katsotaan toimivaltaiseksi lainvalvontaviranomaiseksi V osaston [Yhteistyö Europolin kanssa] soveltamista varten, ja lyhyt kuvaus sen toimivaltuuksista;

- (c) LAW.EUROPOL.50 [Kansallinen yhteyspiste ja yhteyshenkilöt] artiklan 1 kohdan nojalla nimetty kansallinen yhteyspiste;
- (d) viranomainen, joka katsotaan toimivaltaiseksi viranomaiseksi VI osaston [Yhteistyö Eurojustin kanssa] soveltamista varten, ja lyhyt kuvaus sen toimivaltuuksista;
- (e) LAW.EUROJUST.65 [Eurojustin yhteyspiste] artiklan 1 kohdan nojalla nimetty kansallinen yhteyspiste;
- (f) LAW.EUROJUST.65 [Eurojustin yhteyspiste] artiklan 2 kohdan nojalla nimetty Yhdistyneen kuningaskunnan terrorismiasioiden kotimainen yhteyshenkilö;
- (g) LAW.SURR.78 [Määritelmät] artiklan c alakohdassa tarkoitettu viranomainen, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan sisäisen lainsäädännön nojalla toimivaltainen panemaan täytäntöön pidätysmääräyksen, ja LAW.SURR.78 [Määritelmät] artiklan d alakohdassa tarkoitettu viranomainen, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan sisäisen lainsäädännön nojalla toimivaltainen antamaan pidätysmääräyksen;
- (h) Yhdistyneen kuningaskunnan LAW.SURR.103 [Kauttakulku] artiklan 3 kohdan nojalla nimeämä viranomainen;
- (i) Yhdistyneen kuningaskunnan LAW.EXINF.122 [Keskusviranomaiset] artiklan nojalla nimeämä keskusviranomainen;
- (j) Yhdistyneen kuningaskunnan LAW.CONFISC.21 [Viranomaiset] artiklan 1 kohdan nojalla nimeämä keskusviranomainen;

Unioni julkaisee tiedot ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista viranomaisista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

7. Unioni ilmoittaa viimeistään tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tapauksen mukaan omasta tai jäsenvaltioidensa puolesta Yhdistyneelle kuningaskunnalle seuraavat viranomaiset:

- (a) matkustajatietoyksiköt, jotka kukin jäsenvaltio on perustanut tai nimennyt III osaston [Matkustajarekisteritietojen (PNR) siirto ja käsittely] nojalla tapahtuvaa PNR-tietojen vastaanottamista ja käsittelyä varten;
- (b) LAW.SURR.78 [Määritelmät] artiklan c alakohdassa tarkoitettu viranomainen, joka on kunkin jäsenvaltion sisäisen lainsäädännön nojalla toimivaltainen panemaan täytäntöön pidätysmääräyksen, ja LAW.SURR.78 [Määritelmät] artiklan d alakohdassa tarkoitettu viranomainen, joka on kunkin jäsenvaltion sisäisen lainsäädännön nojalla toimivaltainen antamaan pidätysmääräyksen;
- (c) kunkin jäsenvaltion LAW.SURR.103 [Kauttakulku] artiklan 3 kohdan nojalla nimeämä viranomainen;
- (d) LAW.MUTAS.114 [Toimivaltaisen viranomaisen määritelmä] artiklassa tarkoitettu unionin elin;
- (e) kunkin jäsenvaltion LAW.EXINF.122 [Keskusviranomaiset] artiklan nojalla nimeämä keskusviranomainen;

- (f) kunkin jäsenvaltion LAW.CONFISC.21 [Viranomaiset] artiklan 1 kohdan nojalla nimeämä keskusviranomainen;
- (g) LAW.CONFISC.21 [Viranomaiset] artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen nojalla nimetty unionin elin ja tieto siitä, onko se nimetty myös keskusviranomaiseksi kyseisen kohdan viimeisen virkkeen nojalla.
8. Edellä olevien 6 ja 7 kohdan mukaisia ilmoituksia voidaan muuttaa milloin tahansa. Muutokset ilmoitetaan lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle.
9. Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni voivat ilmoittaa 6 kohdan a, b, d, e, g, h, i ja j alakohdan ja 7 kohdan osalta useamman kuin yhden viranomaisen, ja ne voivat rajata tällaiset ilmoitukset vain tiettyihin tarkoituksiin.
10. Unionin antaessa tässä artiklassa tarkoitettuja ilmoituksia se täsmentää, mitä sen jäsenvaltioista ilmoitus koskee vai antaako se ilmoituksen omasta puolestaan.

[LAW.OTHER.135 artikla: Uudelleentarkastelu ja arviointi]

1. Tätä osaa tarkastellaan yhdessä FINPROV.3 [Uudelleentarkastelu] artiklan mukaisesti tai kumman tahansa osapuolen pyynnöstä, kun siitä on yhdessä sovittu.
2. Osapuolet päättävät etukäteen, miten uudelleentarkastelu suoritetaan, ja ilmoittavat toisilleen oman tarkasteluryhmänsä kokoonpanon. Tarkasteluryhmiin kuuluu henkilöitä, joilla on asiaankuuluva asiantuntemus tarkasteltavina olevista asioista. Kaikkien uudelleentarkasteluun osallistuvien on pidettävä keskustelut luottamuksellisina ja heillä on oltava asianmukainen henkilöturvallisuusselvitys, jollei sovellettavasta lainsäädännöstä muuta johdu. Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni sopivat tällaisia uudelleentarkasteluja varten järjestelyistä, joilla taataan asiaankuuluvat mahdollisuudet käyttää asiakirjoja, järjestelmiä ja henkilöstöä.
3. Uudelleentarkastelussa keskitytään tämän osan käytännön täytäntöönpanoon, tulkintaan ja kehitykseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

LAW.OTHER.136 artikla: Soveltamisen lopettaminen

1. Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa lopettaa tämän osan soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse, sanotun kuitenkaan rajoittamatta FINPROV.8 [Sopimuksen irtisanominen] artiklan soveltamista. Tällöin tämän osan voimassaolo päättyy ilmoittamispäivää seuraavan yhdeksännen kuukauden ensimmäisenä päivänä.
2. Jos tämän osan soveltaminen lopetetaan siksi, että Yhdistynyt kuningaskunta tai jäsenvaltio on irtisanonut Euroopan ihmisoikeussopimuksen tai sen pöytäkirjan 1, 6 tai 13, tämän osan voimassaolo lakkaa päivänä, jona kyseinen irtisanominen tulee voimaan tai, jos ilmoitus soveltamisen lopettamisesta annetaan kyseisen päivän jälkeen, viidentenätoista päivänä tällaisesta ilmoituksesta.
3. Jos kumpi tahansa osapuoli ilmoittaa soveltamisen lopettamisesta tämän artiklan nojalla, lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea kokoontuu päättämään tarvittavista toimenpiteistä sen varmistamiseksi, että tämän osan nojalla aloitettu yhteistyö saatetaan päätökseen asianmukaisella tavalla. Joka tapauksessa kaikkien sellaisten henkilötietojen osalta, jotka on saatu tämän osan nojalla tehtävän yhteistyön puitteissa ennen kyseisen osan voimassaolon päättymistä,

osapuolet varmistavat, että tietosuojaa säilyy soveltamisen lopettamisen jälkeen tasolla, jolla se oli henkilötietoja siirrettäessä.

LAW.OTHER.137 artikla: Soveltamisen keskeyttäminen

1. Jos jommankumman osapuolen alueella on vakavia ja systeemisiä puutteita perusoikeuksien suojelussa tai oikeusvaltioperiaatteen toteutumisessa, toinen osapuoli voi keskeyttää tämän osan tai sen osastojen soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse. Ilmoituksessa on täsmennettävä ne vakavat ja systeemiset puutteet, joiden perusteella soveltaminen keskeytetään.
2. Jos jommankumman osapuolen alueella on vakavia ja systeemisiä puutteita henkilötietojen suojelussa, mukaan lukien tilanteet, joissa tällaiset puutteet ovat johtaneet asianomaisen, tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen soveltamisen päättymiseen, toinen osapuoli voi keskeyttää tämän osan tai sen osastojen soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse. Ilmoituksessa on täsmennettävä ne vakavat ja systeemiset puutteet, joiden perusteella soveltaminen keskeytetään.
3. Edellä olevaa 2 kohtaa sovellettaessa 'asianomaisella tietosuojan riittävyyttä koskevalla päätöksellä' tarkoitetaan
 - (a) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta direktiivin (EU) 2016/680⁸² 36 artiklan tai vastaavan myöhemmin annetun lainsäädännön mukaisesti annettua Euroopan komission päätöstä, jolla vahvistetaan tietosuojan riittävä taso;
 - (b) unionin osalta Yhdistyneen kuningaskunnan antamaa päätöstä, jolla vahvistetaan tietosuojan riittävä taso vuoden 2018 tietosuojalain⁸³ 3 osan tai vastaavan myöhemmin annetun lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvia siirtoja varten.
4. III osaston [Matkustajarekisteritietojen (PNR) siirto ja käsittely] tai X osaston [Rahanpesun torjunta] soveltamisen keskeyttämisen osalta 'asianomaisella tietosuojan riittävyyttä koskevalla päätöksellä' tarkoitetaan myös
 - (a) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta Euroopan komission yleisen tietosuojasetuksen (EU) 2016/679⁸⁴ 45 artiklan tai vastaavan myöhemmin annetun lainsäädännön mukaisesti antamaa päätöstä, jolla vahvistetaan tietosuojan riittävä taso;

⁸² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁸³ Vuoden 2018 tietosuojalain 12 luku.

⁸⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (b) unionin osalta Yhdistyneen kuningaskunnan antamaa päätöstä, jolla vahvistetaan tietosuojan riittävä taso vuoden 2018 tietosuojalain 2 osan tai vastaavan myöhemmin annetun lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvia siirtoja varten.

5. Keskeyttämisen kohteena olevien osastojen soveltaminen päättyy väliaikaisesti 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekopäivää seuraavan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jollei keskeyttämisestä ilmoittanut osapuoli anna viimeistään kaksi viikkoa ennen kyseisen määräajan, jota on 7 kohdan d alakohdan mukaisesti mahdollisesti jatkettu, päättymistä toiselle osapuolelle diplomaattitietse kirjallista ilmoitusta siitä, että se peruu ensimmäisen ilmoituksen tai kaventaa keskeyttämisen soveltamisalaa. Jälkimmäisessä tapauksessa ainoastaan toisessa ilmoituksessa mainittujen osastojen soveltaminen päättyy väliaikaisesti.

6. Jos toinen osapuoli ilmoittaa 1 tai 2 kohdan nojalla yhden tai useamman tämän osan osaston soveltamisen keskeyttämisestä, toinen osapuoli voi keskeyttää kaikkien jäljellä olevien osastojen soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattitietse kolme kuukautta etukäteen.

7. Kumppanuusneuvosto kutsutaan välittömästi koolle, kun keskeyttämisestä on ilmoitettu 1 tai 2 kohdan nojalla. Kumppanuusneuvosto selvittää mahdollisia tapoja, joilla keskeyttämisestä ilmoittanut osapuoli voi lykätä keskeytyksen voimaantuloa, kaventaa sen soveltamisalaa tai perua sen. Sitä tarkoitusta varten kumppanuusneuvosto voi lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitean suosituksesta

- (a) sopia tämän osan määräysten yhteisistä tulkinnoista;
- (b) suositella osapuolille asianmukaisia toimia;
- (c) hyväksyä tähän osaan tehtäviä enintään 12 kuukautta voimassa olevia mukautuksia, jotka ovat tarpeen keskeyttämisen taustalla oleviin syihin puuttumiseksi; ja
- (d) jatkaa 5 kohdassa tarkoitettua määräaikaa enintään kolmella kuukaudella.

8. Jos kumpi tahansa osapuoli ilmoittaa soveltamisen keskeyttämisestä tämän artiklan nojalla, lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea kokoontuu päättämään tarvittavista toimenpiteistä sen varmistamiseksi, että tämän osan nojalla aloitettu yhteistyö, johon ilmoitus vaikuttaa, saatetaan päätökseen asianmukaisella tavalla. Joka tapauksessa kaikkien sellaisten henkilötietojen osalta, jotka on saatu tämän osan nojalla tehtävän yhteistyön puitteissa ennen kuin keskeyttämisen kohteena olevien osastojen soveltaminen väliaikaisesti päättyy, osapuolet varmistavat, että tietosuoja säilyy keskeyttämisen jälkeen tasolla, jolla se oli henkilötietoja siirrettäessä.

9. Osastoja, joiden soveltaminen on keskeytetty, aletaan soveltaa uudelleen sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä, jona keskeyttämisestä 1 tai 2 kohdan nojalla ilmoittanut osapuoli on antanut toiselle osapuolelle diplomaattitietse kirjallisen ilmoituksen aikomuksestaan aloittaa keskeytettyjen osastojen uudelleen soveltaminen. Keskeyttämisestä 1 tai 2 kohdan nojalla ilmoittanut osapuoli toimii näin heti, kun toisen osapuoleen liittyviä vakavia ja systeemisiä puutteita, joihin keskeyttäminen perustui, ei enää ole.

10. Kun 9 kohdan nojalla on ilmoitettu aikomuksesta aloittaa uudelleen keskeytettyjen osastojen soveltaminen, jäljellä olevien 6 kohdan nojalla keskeytettyjen osastojen uudelleen soveltaminen aloitetaan samaan aikaan kuin 1 tai 2 kohdan nojalla keskeytettyjen osastojen soveltaminen.

LAW.OTHER.138 artikla: Kulut

Osapuolet ja jäsenvaltiot, mukaan lukien niiden tai jäsenvaltioiden toimielimet, elimet ja laitokset, kattavat itse kulut, joita niille aiheutuu tämän osan täytäntöönpanosta, ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä.

XIII OSASTO: RIITOJEN RATKAISU

LAW.DS.1 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on luoda nopea, tuloksellinen ja tehokas mekanismi osapuolten välisten, tähän osaan liittyvien riitojen välttämiseksi ja ratkaisemiseksi, mukaan lukien tähän osaan liittyvät riidat, kun tätä osaa sovelletaan muiden tämän sopimuksen määräysten kattamiin tilanteisiin, jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan saavuttaa yhteisesti sovittu ratkaisu.

LAW.DS.2 artikla: Soveltamisala

1. Tätä osastoa sovelletaan tätä osaa koskeviin osapuolten välisiin riitoihin, jäljempänä 'asianomaiset määräykset'.
2. Asianomaisia määräyksiä ovat kaikki tämän osan määräykset, lukuun ottamatta seuraavia:
 - (a) LAW.GEN.5 artikla [Yhteistyön laajuus siinä tapauksessa, että jäsenvaltio ei enää osallistu vastaaviin unionin lainsäädännön mukaisiin toimenpiteisiin];
 - (b) LAW.PRUM.19 artikla [Keskeyttäminen ja soveltamatta jättäminen];
 - (c) LAW.PNR.28 artiklan [Matkustajarekisteritietojen säilyttäminen] 14 kohta;
 - (d) LAW.PNR.38 artikla [Tämän osaston mukaisen yhteistyön keskeyttäminen];
 - (e) LAW.OTHER.136 artikla [Soveltamisen lopettaminen];
 - (f) LAW.OTHER.137 artikla [Soveltamisen keskeyttäminen]; ja
 - (g) LAW.DS.6 artikla [Soveltamisen keskeyttäminen].

LAW.DS.3 artikla: Yksinoikeus

Osapuolet sitoutuvat siihen, että ne eivät hae tätä osaa koskevaan riitaansa ratkaisua muun kuin tässä osastossa tarkoitetun riitojenratkaisumekanismin kautta.

LAW.DS.4 artikla: Neuvottelut

1. Jos osapuoli, jäljempänä 'kantajaosapuoli', katsoo, että toinen osapuoli, jäljempänä 'vastaajaosapuoli', on rikkonut tämän osan mukaista velvoitetta, osapuolten on pyrittävä ratkaisemaan asia käymällä vilpittömässä mielessä neuvotteluja päästäkseen yhteisesti sovittuun ratkaisuun.
2. Kantajaosapuoli voi pyytää neuvottelujen aloittamista osoittamalla vastaajaosapuolelle kirjallisen pyynnön. Kantajaosapuolen on kirjallisessa pyynnössään yksilöitävä pyynnön syyt, mukaan lukien toimet ja laiminlyönnit, joilla kantajaosapuoli katsoo vastaajapuolen rikkovan velvoitteitaan, ja asianomaiset määräykset, joita se katsoo asiassa sovellettavan.

3. Vastaajaosapuolen on vastattava pyyntöön viipymättä ja viimeistään kahden viikon kuluttua sen toimittamispäivästä. Neuvotteluja on käytävä säännöllisesti kolmen kuukauden ajan siitä, kun pyyntö on toimitettu henkilökohtaisesti tai muuta osapuolten sopimaa viestintävälinettä käyttäen.
4. Neuvottelut katsotaan päätetyiksi kolmen kuukauden kuluttua pyynnön toimittamisesta, jolleivät osapuolet sovi niiden jatkamisesta.
5. Kantajaosapuoli voi pyytää, että neuvottelut käydään lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomiteassa tai kumppanuusneuvostossa. Ensimmäinen tapaaminen on järjestettävä kuukauden kuluessa tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun neuvottelupyynnön esittämisestä. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea voi milloin tahansa päättää viedä asian kumppanuusneuvoston käsiteltäväksi. Kumppanuusneuvosto voi myös oma-aloitteisesti ottaa asian käsiteltäväkseen. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea tai tapauksen mukaan kumppanuusneuvosto voi ratkaista riidan päätöksellä. Tällainen päätös katsotaan LAW.DS.5 artiklassa [Yhteisesti sovittu ratkaisu] tarkoitetuksi yhteisesti sovituksi ratkaisuksi.
6. Kantajaosapuoli voi milloin tahansa yksipuolisesti peruuttaa neuvottelupyynnönsä. Tällöin neuvottelut päätetään välittömästi.
7. Neuvottelut ja varsinkin kaikki luottamuksellisiksi määritellyt tiedot ja osapuolten neuvottelujen aikana esittämät kannat ovat luottamuksellisia.

LAW.DS.5 artikla: Yhteisesti sovittu ratkaisu

1. Osapuolet voivat päästä milloin tahansa yhteisesti sovittuun ratkaisuun LAW.DS.2 artiklassa [Soveltamisala] tarkoitettujen riitojen osalta.
2. Yhteisesti sovittu ratkaisu voidaan hyväksyä lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitean tai kumppanuusneuvoston päätöksellä. Jos yhteisesti sovituissa ratkaisussa on kyse siitä, että osapuolet ovat sopineet tämän osan määräysten yhteisistä tulkinnoista, kyseinen ratkaisu hyväksytään kumppanuusneuvoston päätöksellä.
3. Kukin osapuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin yhteisesti sovittuun ratkaisuun panemiseksi täytäntöön sovituissa määräajassa.
4. Täytäntöönpanevan osapuolen on ilmoitettava toiselle osapuolelle kirjallisesti viimeistään sovittu määräajan umpeutumispäivänä kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut yhteisesti sovittuun ratkaisuun panemiseksi täytäntöön.

LAW.DS.6 artikla: Soveltamisen keskeyttäminen

1. Jos LAW.DS.4 artiklan [Neuvottelut] nojalla käytävät neuvottelut eivät ole johtaneet LAW.DS.5 artiklassa [Yhteisesti sovittu ratkaisu] tarkoitettuun yhteisesti sovittuun ratkaisuun ja edellyttäen, että kantajaosapuoli ei ole peruuttanut LAW.DS.4 artiklan [Neuvottelut] 6 kohdan mukaista neuvottelupyyntöään, ja jos kantajaosapuoli katsoo, että vastaajaosapuoli rikkoo vakavalla tavalla sille LAW.DS.4 artiklan [Neuvottelut] 2 kohdassa tarkoitetuista asianomaisista määräyksistä johtuvia velvoitteita, kantajaosapuoli voi keskeyttää tämän osan niiden osastojen soveltamisen, joihin vakava rikkominen kohdistuu, ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse. Ilmoituksessa on yksilöitävä ne vastaajapuolen vakavat velvoiterikkomiset, joiden perusteella soveltaminen keskeytetään.

2. Keskeyttämisen kohteena olevien osastojen soveltaminen päättyy väliaikaisesti 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekopäivää seuraavan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä tai minä tahansa osapuolten yhdessä sopimana päivämääränä, jollei kantajaosapuoli anna viimeistään kaksi viikkoa ennen kyseisen määräajan päättymistä vastaajaosapuolelle diplomaattiteitse kirjallista ilmoitusta siitä, että se peruu ensimmäisen ilmoituksen tai kaventaa keskeyttämisen soveltamisalaa. Jälkimmäisessä tapauksessa ainoastaan toisessa ilmoituksessa mainittujen osastojen soveltaminen päättyy väliaikaisesti.

3. Jos kantajaosapuoli ilmoittaa 1 kohdan nojalla yhden tai useamman tämän osan osaston soveltamisen keskeyttämisestä, vastaajaosapuoli voi keskeyttää kaikkien jäljellä olevien osastojen soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse kolme kuukautta etukäteen.

4. Jos soveltamisen keskeyttämisestä ilmoitetaan tämän artiklan nojalla, lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea kokoontuu päättämään tarvittavista toimenpiteistä sen varmistamiseksi, että tämän osan nojalla aloitettu yhteistyö, johon ilmoitus vaikuttaa, saatetaan päätökseen asianmukaisella tavalla. Joka tapauksessa kaikkien sellaisten henkilötietojen osalta, jotka on saatu tämän osan nojalla tehtävän yhteistyön puitteissa ennen kuin keskeyttämisen kohteena olevien osastojen soveltaminen väliaikaisesti päättyy, osapuolten on varmistettava, että tietosuoja säilyy keskeyttämisen jälkeen tasolla, jolla se oli henkilötietoja siirrettäessä.

5. Osastoja, joiden soveltaminen on keskeytetty, aletaan soveltaa uudelleen sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona kantajaosapuoli on antanut vastaajaosapuolelle diplomaattiteitse kirjallisen ilmoituksen aikomuksestaan aloittaa keskeytettyjen osastojen uudelleen soveltaminen. Kantajaosapuolen on toimittava näin heti, kun se katsoo, että niiden velvoitteiden vakava rikkominen, johon keskeyttäminen perustui, ei enää jatku.

6. Kun kantajaosapuoli on 5 kohdan mukaisesti ilmoittanut aikomuksestaan aloittaa uudelleen keskeytettyjen osastojen soveltaminen, jäljellä olevien osastojen, joiden soveltamisen vastaajapuoli on 3 kohdan nojalla keskeyttänyt, uudelleen soveltaminen on aloitettava samaan aikaan kuin kantajaosapuolen 1 kohdan nojalla keskeyttämien osastojen soveltaminen.

LAW.DS.7 artikla: Määräajat

1. Kaikki tässä osastossa vahvistetut määräajat lasketaan tapauksen mukaan viikkoina tai kuukausina alkaen sitä tekoa seuraavasta päivästä, johon ne viittaavat.

2. Osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa tässä osastossa tarkoitettua määräaikaa.

NELJÄS OSA: TEMAATTINEN YHTEISTYÖ

I OSASTO: TERVEYSTURVALLISUUS

HS.1 artikla: Yhteistyö terveysturvallisuuden alalla

1. Tätä artiklaa sovellettaessa 'rajat ylittävällä vakavalla terveysuhkalla' tarkoitetaan alkuperältään biologista, kemiallista, ympäristöön liittyvää tai tuntematonta hengenvaarallista tai muutoin vakavaa terveysvaaraa, joka leviää tai johon liittyy merkittävä vähintään yhden jäsenvaltion ja Yhdistyneen kuningaskunnan rajojen yli leviämisen riski.

2. Osapuolten on ilmoitettava toisilleen toiseen osapuoleen vaikuttavasta rajat ylittävästä vakavasta terveysuhkasta ja pyrittävä tekemään se hyvissä ajoin.

3. Mikäli rajat ylittävä vakava terveysuhka todetaan, unioni voi Yhdistyneen kuningaskunnan kirjallisesta pyynnöstä myöntää Yhdistyneelle kuningaskunnalle tilapäisen käyttöoikeuden varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmäänsä kyseisen uhkan osalta, jotta osapuolten ja jäsenvaltioiden toimivaltaisen viranomaiset voivat vaihtaa asiaankuuluvia tietoja, arvioida kansanterveyteen kohdistuvia riskejä ja koordinoida kansanterveyden suojelemiseksi mahdollisesti tarvittavia toimenpiteitä. Unioni pyrkii vastaamaan Yhdistyneen kuningaskunnan kirjalliseen pyyntöön hyvissä ajoin.

Lisäksi unioni voi kutsua Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumaan unioniin perustettuun komiteaan, joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista ja jonka tehtävänä on tukea rajat ylittävään vakavaan terveysuhkaan liittyvää tiedonvaihtoa ja koordinointia.

Molempien järjestelyjen on oltava väliaikaisia ja niiden tulee joka tapauksessa kestää enintään niin kauan kuin jompikumpi osapuolista katsoo toista osapuolta kuultuaan tarpeelliseksi kyseisen rajat ylittävän vakavan terveysuhkan osalta.

4. Kunkin osapuolen on nimettävä 2 kohdassa tarkoitettua tiedonvaihtoa ja 3 kohdassa tarkoitettuja pyyntöjä varten yhteyspiste ja ilmoitettava siitä toiselle osapuolelle. Yhteyspisteiden on lisäksi

- (a) pyrittävä edistämään osapuolten välistä yhteisymmärrystä siitä, onko jokin uhka rajat ylittävä vakava terveysuhka;
- (b) haettava yhteisesti sovittuja ratkaisuja tämän osaston täytäntöönpanosta mahdollisesti aiheutuviin teknisiin ongelmiin;

5. Yhdistyneen kuningaskunnan on noudatettava kaikkia varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän käyttöön sovellettavia ehtoja ja 3 kohdassa tarkoitetun komitean työjärjestystä koko sen ajan, kun sillä on järjestelmän käyttöoikeus tietyn rajat ylittävän vakavan terveysuhkan osalta. Jos osapuolten välisen selventävän tiedonvaihdon johdosta

- (a) unioni katsoo, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut edellä mainittuja edellytyksiä tai työjärjestystä, se voi tapauksen mukaan perua Yhdistyneen käyttöoikeuden varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmään tai osallistumisen komiteaan kyseisen uhkan osalta;

- (b) Yhdistynyt kuningaskunta katsoo, että se ei voi hyväksyä kyseisiä edellytyksiä tai työjärjestystä, se voi tapaukseen mukaan vetäytyä varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmästä tai komiteasta kyseisen uhkan osalta.

6. Osapuolten on silloin, kun se on niiden yhteisen edun mukaista, tehtävä yhteistyötä kansainvälisillä foorumeilla terveysturvallisuuteen kohdistuvien tunnettujen ja uusien uhkien ehkäisemisessä ja havaitsemisessa sekä niihin valmistautumisessa ja reagoimisessa.

7. Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskuksen ja tartuntatauteja koskevasta seurannasta, epidemiatiedon keräämisestä ja tieteellisestä neuvonnasta vastaavan Yhdistyneen kuningaskunnan elimen on tehtävä yhteistyötä osapuolten yhteistä etua koskevissa teknisissä ja tieteellisissä kysymyksissä, ja ne voivat tehdä tarkoitusta varten yhteisymmärryspöytäkirjan.

II OSASTO: KYBERTURVALLISUUS

CYB.1 artikla: Vuoropuhelu kyberasioissa

Osapuolet pyrkivät aloittamaan säännöllisen vuoropuhelun vaihtaakseen tietoja asiaan liittyvästä politiikan kehityksestä muun muassa kansainvälisen turvallisuuden, uusien teknologioiden turvallisuuden, internetin hallinnon sekä kyberturvallisuuden, -puolustuksen ja -rikollisuuden osalta.

CYB.2 artikla: Yhteistyö kyberasioissa

1. Osapuolten on silloin, kun se on niiden yhteisen edun mukaista, tehtävä kyberasioissa yhteistyötä jakamalla parhaita käytäntöjä ja toteuttamalla käytännön yhteistyötoimia, joilla pyritään edistämään ja suojelemaan avointa, vapaata, vakaata, rauhanomaista ja turvallista kybertoimintaympäristöä, joka perustuu voimassa olevan kansainvälisen oikeuden ja valtion vastuullista käyttäytymistä koskevien normien soveltamiseen ja alueellisiin kyberluottamusta lisääviin toimenpiteisiin.

2. Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä asiaankuuluvissa kansainvälisissä elimissä ja foorumeilla, vahvistamaan kyberuhkien sietokykyä maailmanlaajuisesti ja parantamaan kolmansien maiden kykyä torjua tehokkaasti kyberrikollisuutta.

CYB.3 artikla: Yhteistyö Euroopan unionin tietotekniikan kriisiryhmän kanssa

EU:n toimielinten, elinten ja virastojen tietotekniikan kriisiryhmä (CERT-EU) ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansallinen tietotekniikan kriisiryhmä tekevät vapaaehtoisuuteen ja vastavuoroisuuteen perustuvaa oikea-aikaista yhteistyötä vaihtaakseen tietoja välineistä ja menetelmistä, kuten tekniikoista, taktiikoista, menettelyistä ja parhaista käytännöistä, sekä yleisistä uhkista ja haavoittuvuuksista edellyttäen, että CERT-EU:n johtokunta on antanut siihen ennakkohyväksynnän.

CYB.4 artikla: Osallistuminen direktiivin (EU) 2016/1148 nojalla perustetun yhteistyöryhmän erityistoimiin

1. Kyberturvallisuuteen liittyvän yhteistyön edistämiseksi ja unionin päätöksentekoprosessin riippumattomuuden varmistamiseksi Yhdistyneen kuningaskunnan asianomaiset kansalliset

viranomaiset voivat kutsusta, jonka yhteistyöryhmän puheenjohtaja esittää komissiota kuultuaan ja jota Yhdistynyt kuningaskunta voi myös itse pyytää, osallistua seuraaviin yhteistyöryhmän toimiin:

- (a) valmiuksien kehittämistä koskevien parhaiden käytäntöjen vaihtaminen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi;
- (b) tietojen vaihtaminen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuutta koskevista harjoituksista;
- (c) riskejä ja häiriöitä koskevien tietojen, kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen;
- (d) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen tietoisuuden lisäämisestä, koulutusohjelmista ja koulutuksesta; ja
- (e) tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuutta koskevasta tutkimuksesta ja kehityksestä.

2. Yhteistyöryhmän ja Yhdistyneen kuningaskunnan asianomaisten kansallisten viranomaisten välisen tietojen, kokemusten tai parhaiden käytäntöjen vaihdon on oltava vapaaehtoista ja soveltuvien osin vastavuoroista.

CYB.5 artikla: Yhteistyö EU:n kyberturvallisuusviraston kanssa

1. Kyberturvallisuuteen liittyvän yhteistyön edistämiseksi ja unionin päätöksentekoprosessin riippumattomuuden varmistamiseksi Yhdistynyt kuningaskunta voi osallistua EU:n kyberturvallisuusviraston (ENISA) johtokunnan kutsusta, jota Yhdistynyt kuningaskunta voi myös itse pyytää, seuraaviin ENISAn toimiin:

- (a) valmiuksien kehittäminen;
- (b) tietämys ja tiedotus; ja
- (c) tietoisuuden lisääminen ja koulutus.

2. Ehdot, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumista 1 kohdassa tarkoitettuihin ENISAn toimiin, mukaan lukien asianmukainen rahoitusosuus, vahvistetaan työjärjestelyissä, jotka ENISAn johtokunta hyväksyy komission ennakkohyväksynnän saatuaan ja joista on sovittu Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

3. ENISAn ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen tietojen, kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihdon on oltava vapaaehtoista ja soveltuvien osin vastavuoroista.

VIIDES OSA: UNIONIN OHJELMIIN OSALLISTUMISTA, MOITTEETONTA VARAINHOITOA JA RAHOITUSTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

UNPRO.0.1 artikla: Soveltamisala

1. Tätä osaa sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumiseen niihin tämän osan mukaisiin unionin ohjelmiin, toimiin ja palveluihin, joista osapuolet ovat sopineet.
2. Tätä osaa ei sovelleta Yhdistyneen kuningaskunnan sellaiseen osallistumiseen Euroopan alueellisen yhteistyön tavoitteen mukaisiin koheesio-ohjelmiin tai vastaaviin ohjelmiin, joilla on sama tavoite, joka perustuu kyseisiin ohjelmiin sovellettaviin yhden tai useamman unionin toimielimen perussäädöksiin.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin ohjelmiin osallistumista koskevat ehdot määritellään sovellettavassa perussäädöksessä ja sen nojalla tehdyssä rahoitussopimuksessa. Osapuolet sopivat määräyksistä, joilla on samanlainen vaikutus kuin 2 luvulla [Moitteeton varainhoito], Yhdistyneen kuningaskunnan näihin ohjelmiin osallistumisen osalta.

UNPRO.0.2 artikla: Määritelmät

Tässä osassa tarkoitetaan

- (a) 'perussäädöksellä'
 - (i) yhden tai useamman unionin toimielimen säädöstä, jolla perustetaan ohjelma tai toimi ja joka muodostaa oikeusperustan tietyille toimille ja sitä vastaavien unionin talousarvioon otettujen menojen tai unionin talousarviosta katettavan talousarviotakuun toteuttamiselle, mukaan lukien mahdolliset muutokset ja asiaa koskevat unionin toimielimen säädökset, joilla täydennetään ensin mainittua säädöstä tai pannaan se täytäntöön, lukuun ottamatta työohjelmien hyväksymistä koskevia säädöksiä; tai
 - (ii) yhden tai useamman unionin toimielimen säädöstä, jolla perustetaan unionin talousarviosta rahoitettavia toimia, jotka eivät ole ohjelmia;
- (b) 'rahoitussopimuksella' pöytäkirjan I mukaisiin unionin ohjelmiin ja toimiin liittyviä sopimuksia, joilla pannaan täytäntöön unionin varoja, kuten avustussopimuksia, rahoitusosuussopimuksia, rahoitusta koskevia puitekumppanuussopimuksia ja takuusopimuksia;
- (c) 'muilla unionin ohjelman ja toimen toteuttamista koskevilla säännöillä' unionin yleiseen talousarvioon sovellettavassa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) 2018/1046⁸⁵, jäljempänä 'varainhoitoasetus', ja työohjelmassa tai ehdotuspyynnöissä tai muissa unionin myöntämismenettelyissä vahvistettuja sääntöjä;

⁸⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta.

- (d) 'unionilla' Euroopan unionia tai Euroopan atomienergiayhteisöä tai niitä molempia asiayhteydestä riippuen;
- (e) 'unionin myöntämismenettelyllä' unionin rahoituksen myöntämismenettelyä, jonka käynnistää unioni tai sen varojen täytäntöönpanosta vastaavat henkilöt tai yhteisöt;
- (f) 'Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöllä' mitä tahansa luonnollista henkilöä, oikeushenkilöä tai muuta yhteisöä, joka voi osallistua unionin ohjelman toimiin tai unionin toimiin perussäädöksen mukaisesti ja joka asuu Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai on sijoittautunut sinne.

1 luku: Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen unionin ohjelmiin ja toimiin

1 jakso: Unionin ohjelmiin ja toimiin osallistumista koskevat yleiset ehdot

UNPRO.1.3 artikla: Osallistumisen vahvistaminen

1. Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu niihin unionin ohjelmiin, toimiin tai poikkeustapauksissa niihin unionin ohjelmien tai toimien osiin, jotka ovat avoinna sen osallistumiselle ja jotka luetellaan pöytäkirjassa I [Ohjelmat ja toimet, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu].
2. Pöytäkirjasta I [sovitaan osapuolten kesken. Sen hyväksymisestä ja mahdollisesta muuttamisesta vastaa unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea.
3. Pöytäkirjassa I on
 - (a) määriteltävä unionin ohjelmat, toimet tai poikkeustapauksissa ne ohjelmien tai toimien osat, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu;
 - (b) vahvistettava osallistumisen kesto, jolla tarkoitetaan ajanjaksoa, jonka aikana Yhdistynyt kuningaskunta ja sen yhteisöt voivat hakea unionin rahoitusta tai niiden tehtäväksi voidaan antaa unionin varojen täytäntöönpano;
 - (c) vahvistettava erityisehdot Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen yhteisöjen osallistumiselle, mukaan lukien erityiset yksityiskohtaiset säännöt UNPRO.2.1 artiklassa [Rahoitusehdot] määritettyjen rahoitusehtojen toteuttamiselle, erityiset yksityiskohtaiset säännöt UNPRO.2.2 artiklassa [Ohjelmat, joihin voidaan soveltaa automaattista korjausmekanismia] määritetyille korjausmekanismille ja ehdot unionin ohjelmien ja toimien toteuttamista varten luotuihin rakenteisiin osallistumiselle. Näiden ehtojen ja edellytysten on oltava tämän sopimuksen ja perussäädösten ja yhden tai useamman unionin toimielimen säädösten, joilla kyseiset rakenteet perustetaan, määräysten ja säännösten mukaisia;
 - (d) tarvittaessa vahvistettava Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitusosuuden määrä rahoitusvälineen tai talousarviotakuun avulla toteutettavaan unionin ohjelmaan ja soveltuvin osin UNPRO.2.3 artiklassa [Rahoitusvälineiden tai talousarviotakuiden avulla toteutettaviin ohjelmiin liittyvä rahoitus] tarkoitetut erityiset yksityiskohtaiset säännöt.

UNPRO.1.4 artikla: Ohjelmäsääntöjen noudattaminen

1. Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu pöytäkirjassa I lueteltuihin unionin ohjelmiin ja toimiin tai niiden osiin tässä sopimuksessa, perussäädöksissä ja muissa unionin ohjelmien ja toimien toteuttamista koskevissa säännöissä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin ehtoihin ja edellytyksiin on kuuluttava
 - (a) Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen osallistumiskelpoisuus ja kaikki muut Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevat kelpoisuusedellytykset, erityisesti alkuperän, toimipaikan ja kansalaisuuden osalta;
 - (b) ehdot ja edellytykset, joita sovelletaan hakemusten jättämiseen, arviointiin ja valintaan sekä siihen, miten Yhdistyneen kuningaskunnan tukikelpoiset yhteisöt toteuttavat toimia.
3. Edellä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen ehtojen ja edellytysten on vastattava jäsenvaltioiden tukikelpoisiin yhteisöihin sovellettavia ehtoja ja edellytyksiä, jollei 1 kohdassa tarkoitetuissa ehdoissa ja edellytyksissä tarkoitetuista asianmukaisesti perustelluista poikkeustapauksista muuta johdu. Kumpi tahansa osapuoli voi esittää unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevälle erityiskomitealle, että asianmukaisesti perustelluista poikkeuksista on tarpeen keskustella.

UNPRO.1.5 artikla: Osallistumisehdot

1. Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen UNPRO.0.1 artiklassa [Soveltamisala] tarkoitettuun unionin ohjelmaan tai toimeen tai näiden osaan edellyttää, että Yhdistynyt kuningaskunta
 - (a) tekee sisäisten lakiansa puitteissa kaikkensa helpottaakseen näiden ohjelmien ja toimien tai niiden osien täytäntöönpanoon osallistuvien henkilöiden maahantuloa ja oleskelua, opiskelijat, tutkijat, harjoittelijat ja vapaaehtoistyöntekijät mukaan lukien;
 - (b) varmistaa siltä osin kuin se on Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten päätösvallassa, että a alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden edellytykset käyttää Yhdistyneessä kuningaskunnassa palveluja, jotka liittyvät suoraan ohjelmien tai toimien toteuttamiseen, ovat samat kuin Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisilla, myös mahdollisten maksujen osalta;
 - (c) on tehnyt sellaisen osallistumisen osalta, johon liittyy turvallisuusluokiteltujen tai arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen vaihtoa, asianmukaiset sopimukset FINPROV.6 artiklan [Turvallisuusluokitellut tiedot ja arkaluonteiset turvallisuusluokittelemattomat tiedot] mukaisesti.
2. Mitä tulee Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumiseen UNPRO.0.1 artiklassa [Soveltamisala] tarkoitettuun unionin ohjelmaan tai toimeen tai näiden osaan, unionin ja sen jäsenvaltioiden on
 - (a) tehtävä unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännön puitteissa kaikkensa helpottaakseen näiden ohjelmien ja toimien tai niiden osien täytäntöönpanoon osallistuvien Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten maahantuloa ja oleskelua, opiskelijat, tutkijat, harjoittelijat ja vapaaehtoistyöntekijät mukaan lukien;
 - (b) varmistettava siltä osin kuin se on unionin ja jäsenvaltioiden viranomaisten päätösvallassa, että a alakohdassa tarkoitettujen Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten edellytykset käyttää unionissa palveluja, jotka liittyvät suoraan ohjelmien tai toimien toteuttamiseen, ovat samat kuin unionin kansalaisilla, myös mahdollisten maksujen osalta.

3. Pöytäkirjassa I voidaan vahvistaa muita tähän artiklaan liittyviä erityisedellytyksiä, jotka ovat tarpeen Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumiseksi unionin ohjelmaan tai toimeen tai niiden osaan.

4. Tämä artikla ei rajoita UNPRO.1.4 artiklan [Ohjelmäsääntöjen noudattaminen] soveltamista.

5. Tämä artikla ja UNPRO.3.1 artikla [Yhdistyneen kuningaskunnan unionin ohjelmaan osallistumisen keskeyttäminen unionin toimesta] eivät myöskään rajoita Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin välillä mahdollisesti tehtyjä yhteistä matkustusaluetta koskevia järjestelyjä.

UNPRO.1.6 artikla: Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen ohjelmien tai toimien hallinnointiin

1. Yhdistyneen kuningaskunnan edustajat tai asiantuntijat tai sen nimeämät asiantuntijat saavat osallistua tarkkailijoina – paitsi yksinomaan jäsenvaltioita koskevissa asioissa sekä sellaisia ohjelmia ja toimia koskevissa asioissa, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu – komiteoihin, asiantuntijaryhmien kokouksiin ja muihin vastaaviin kokouksiin, joihin osallistuu jäsenvaltioiden edustajia tai asiantuntijoita tai jäsenvaltioiden nimeämiä asiantuntijoita ja joiden tarkoituksena on avustaa Euroopan komissiota sellaisten ohjelmien, toimien tai niiden osien toteuttamisessa ja hallinnoinnissa, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu UNPRO.0.1 artiklan [Soveltamisala] mukaisesti, tai jotka Euroopan komissio on perustanut kyseisiin ohjelmiin, toimiin tai niiden osiin liittyvän unionin lainsäädännön täytäntöönpanon osalta. Yhdistyneen kuningaskunnan edustajat tai asiantuntijat tai sen kuningaskunnan nimeämät asiantuntijat eivät ole läsnä äänestysten aikana. Yhdistyneelle kuningaskunnalle ilmoitetaan äänestyksen tuloksesta.

2. Kun asiantuntijoita tai arvioijia ei nimitetä kansalaisuuden perusteella, kansalaisuus ei saa olla peruste Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten poissulkemiselle.

3. Jollei 1 kohdan edellytyksistä muuta johdu, Yhdistyneen kuningaskunnan edustajien osallistumiseen 1 kohdassa tarkoitettuihin kokouksiin tai muihin ohjelmien ja toimien toteuttamiseen liittyviin kokouksiin sovelletaan samoja sääntöjä ja menettelyjä kuin jäsenvaltioiden edustajiin, erityisesti kun on kyse puheoikeuksista, tietojen ja asiakirjojen vastaanottamisesta – paitsi yksinomaan jäsenvaltioita koskevissa asioissa sekä sellaisia ohjelmia ja toimia koskevissa asioissa, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu – sekä matka- ja oleskelukulujen korvaamisesta.

4. Pöytäkirjassa I voidaan määritellä muita yksityiskohtaisia sääntöjä, jotka koskevat asiantuntijoiden osallistumista sekä Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumista pöytäkirjassa I määriteltyjen unionin ohjelmien ja toimien toteuttamista varten perustettuihin johtokuntiin ja rakenteisiin.

2 jakso: Unionin ohjelmiin ja toimiin osallistumisen rahoitusta koskevat säännöt

UNPRO.2.1 artikla: Rahoitusehdot

1. Yhdistyneen kuningaskunnan tai sen yhteisöjen osallistuminen unionin ohjelmiin, toimiin tai niiden osiin edellyttää, että Yhdistynyt kuningaskunta antaa rahallisen panoksensa vastaavaan rahoitukseen unionin talousarviossa.

2. Rahoitusosuus muodostuu seuraavien summasta:

(a) osallistumismaksu; ja

(b) toiminnallinen rahoitusosuus.

3. Rahoitusosuus suoritetaan vuotuisena maksuna yhdessä tai useammassa erässä.

4. Osallistumismaksu on 4 prosenttia vuotuisesta toiminnallisesta rahoitusosuudesta, eikä siihen sovelleta takautuvia mukautuksia, lukuun ottamatta UNPRO.3.1 artiklan [Yhdistyneen kuningaskunnan unionin ohjelmaan osallistumisen keskeyttäminen unionin toimesta] 7 kohdan b alakohdan nojalla tapahtuvan keskeyttämisen ja UNPRO.3.3 artiklan [Ohjelmaan tai toimeen osallistumisen lopettaminen, jos unionin ohjelmaan tehdään huomattavia muutoksia] 6 kohdan c alakohdan nojalla tapahtuvan lopettamisen osalta, sanotun kuitenkin rajoittamatta UNPRO.8 artiklan [Osallistumismaksu vuosina 2021–2026] soveltamista. Vuodesta 2080 alkaen unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea voi mukauttaa osallistumismaksun tasoa.

5. Toiminnallinen rahoitusosuus kattaa toiminta- ja tukimenot, ja se täydentää sekä maksusitoumus- että maksumäärärahoina määriä, jotka on otettu lopullisesti hyväksytyyn unionin talousarvioon ohjelmien tai toimien tai poikkeuksellisesti niiden osien osalta, tarvittaessa lisättynä ulkoisilla käyttötarkoitukseensa sidotuilla tuloilla, jotka eivät ole peräisin pöytäkirjassa I määriteltujen muiden rahoittajien rahoitusosuuksista unionin ohjelmiin ja toimiin.

6. Toiminnallinen rahoitusosuus perustuu jakoperusteeseen, joka määritellään Yhdistyneen kuningaskunnan markkinahintaisen bruttokansantuotteen (BKT) ja unionin markkinahintaisen BKT:n suhteena. Sovellettava markkinahintainen BKT on viimeisin Euroopan unionin tilastotoimistolta (Eurostat) saatavilla oleva luku sen vuoden 1 päivästä tammikuuta, jona vuotuinen maksu on suoritettava, heti kun UNPRO.5.2 artiklassa [Tilastoyhteistyö] tarkoitettua järjestelyä sovelletaan ja kyseisen järjestelyn sääntöjen mukaisesti. Ennen tämän järjestelyn soveltamista Yhdistyneen kuningaskunnan BKT:n on oltava Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) toimittamien tietojen pohjalta vahvistettu BKT.

7. Toiminnallinen rahoitusosuus perustuu niiden alkuperäisten maksusitoumusmäärärahojen jakoperusteen soveltamiseen, joita on lisätty 5 kohdassa kuvatulla tavalla ja jotka on otettu sovellettavan vuoden osalta lopullisesti vahvistettuun unionin talousarvioon sellaisten unionin ohjelmien tai toimien tai poikkeuksellisesti niiden osien rahoittamiseksi, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu.

8. Ohjelman, toimen tai niiden osan vuoden N toiminnallista rahoitusosuutta voidaan tarkistaa ylös- tai alaspäin takautuvasti yhtenä tai useampana sitä seuraavana vuotena kyseisen vuoden maksusitoumusmäärärahoja koskevien talousarviositoumusten, niiden oikeudellisina sitoumuksina tapahtuvan täytäntöönpanon ja niiden vapauttamisen perusteella.

Ensimmäinen mukautus tehdään vuonna $N + 1$, jolloin alkuperäistä rahoitusosuutta mukautetaan ylös- tai alaspäin alkuperäisen rahoitusosuuden ja mukautetun rahoitusosuuden välisellä erotuksella, joka on laskettu soveltamalla vuoden N jakoperustetta seuraavien summaan:

- (a) Euroopan unionin hyväksytyssä talousarviossa vuoden N osalta hyväksytyjä maksusitoumusmäärärahoja ja vapautettuja sitoumuksia vastaavia, uudelleen käyttöön otettuja maksusitoumusmäärärahoja koskevien talousarviositoumusten määrä; ja
- (b) ulkoisiin käyttötarkoitukseensa sidottuihin tuloihin perustuvat määrärahat, jotka eivät ole peräisin pöytäkirjassa I määriteltujen muiden rahoittajien rahoitusosuuksista unionin ohjelmiin ja toimiin ja jotka olivat käytettävissä vuoden N lopussa.

Kunakin sitä seuraavana vuotena ja siihen asti, kun kaikki vuodelta N peräisin olevilla

maksusitoumusmäärärahoilla katetut talousarviositoumukset on maksettu tai vapautettu, ja viimeistään kolmen vuoden kuluttua ohjelman päättymisestä tai vuotta N vastaavan monivuotisen rahoituskehyksen päättymisestä sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi, unioni laskee vuoden N rahoitusosuuden mukautuksen vähentämällä Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitusosuudesta määrän, joka saadaan joko soveltamalla vuoden N jakoperustetta unionin talousarviosta rahoitetuista vuoden N maksusitoumusmäärärahoista kunakin vuonna vapautettuihin määriin tai vapautetuista ja uudelleen käyttöön otetuista määrärahoista.

Jos ulkoisiin käyttötarkoitukseensa sidottuihin tuloihin perustuvat määrärahat, jotka eivät ole peräisin pöytäkirjassa I määriteltyjen muiden rahoittajien rahoitusosuuksista unionin ohjelmiin ja toimiin, peruutetaan, Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitusosuutta vähennetään määrällä, joka saadaan soveltamalla vuoden N jakoperustetta peruuntuneeseen määrään.

Sen jälkeen, kun toisessa, kolmannessa ja neljännessä alakohdassa tarkoitetut mukautukset on tehty, Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden N rahoitusosuutta vähennetään vuonna N + 2 tai sitä seuraavina vuosina myös määrällä, joka saadaan kertomalla Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden N rahoitusosuus ja seuraavien suhde:

- (a) vuoden N oikeudelliset sitoumukset, jotka rahoitetaan mistä tahansa vuonna N käytettävissä olevista maksusitoumusmäärärahoista ja jotka johtuvat kilpailuun perustuvista myöntämismenettelyistä,
 - (i) joiden ulkopuolelle Yhdistynyt kuningaskunta tai sen yhteisöt on suljettu, tai
 - (ii) joiden osalta unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea on 2.1 a artiklassa [Kilpailuun perustuvasta avustuksen myöntämismenettelyistä käytännössä poissulkeminen] vahvistetun menettelyn mukaisesti päättänyt, että Yhdistynyt kuningaskunta tai sen yhteisöt on käytännössä suljettu sen ulkopuolelle, tai
 - (iii) joissa sovellettava hakemusten jättämisen määräaika on umpeutunut UNPRO.3.1 artiklassa [Yhdistyneen kuningaskunnan unionin ohjelmaan osallistumisen keskeyttäminen unionin toimesta] tarkoitetun keskeyttämisen aikana tai sen jälkeen, kun UNPRO.3.3 artiklassa [ohjelmaan osallistumisen lopettaminen, jos unionin ohjelmaan tehdään huomattavia muutoksia] tarkoitettu lopettaminen on tullut voimaan, tai
 - (iv) joiden osalta Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen yhteisöjen osallistumista on rajoitettu UNPRO.3.5 artiklan [Rahoituksen lisäämisen tarkastelu] 3 kohdan mukaisesti; ja
- (b) mistä tahansa vuoden N maksusitoumusmäärärahoista rahoitettujen oikeudellisten sitoumusten kokonaismäärä.

Tämä oikeudellisten sitoumusten määrä lasketaan laskemalla yhteen kaikki vuonna N tehdyt talousarviositoumukset ja vähentämällä näin saadusta määrästä kyseisistä sitoumuksista vuonna N + 1 vapautuneet määrät.

9. Unioni toimittaa pyynnöstä Yhdistyneelle kuningaskunnalle tämän rahoitusosuutta koskevat tiedot sellaisina kuin ne sisältyvät talousarvio-, kirjanpito-, tuloksellisuus- ja arviointitietoihin, jotka on toimitettu budjettivaltaa käyttäville ja vastuuvapauden myöntäville unionin viranomaisille niistä unionin ohjelmista, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu. Nämä tiedot on toimitettava ottaen asianmukaisesti huomioon unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan luottamuksellisuus- ja tietosuoja säännöt, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niiden tietojen toimittamista, jotka Yhdistyneellä kuningaskunnalla on oikeus saada tämän osan 2 luvun [Moitteeton varainhoito] nojalla.

10. Kaikki Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitusosuudet tai unionilta saatavat maksut sekä maksettavien tai saatavien määrien laskenta suoritetaan euroina.

11. Jollei tämän artiklan 5 kohdasta ja 8 kohdan toisesta alakohdasta muuta johdu, tämän artiklan täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset määräykset vahvistetaan liitteessä UNPRO-1 [Rahoitusehtojen täytäntöönpano]. Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea voi muuttaa liitettä UNPRO-1.

UNPRO.2.1 a artikla: Kilpailuun perustuvasta avustuksen myöntämismenettelystä käytännössä poissulkeminen

1. Jos Yhdistynyt kuningaskunta katsoo, että tietyt edellytykset kilpailuun perustuvassa avustuksen myöntämismenettelyssä käytännössä sulkevat sen yhteisöt menettelyn ulkopuolelle, sen on ilmoitettava asiasta unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevälle erityiskomitealle ennen kyseisessä menettelyssä sovellettavan hakemusten jättämisen määräajan umpeutumista ja perusteltava näkökantansa. Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevän erityiskomitean on tutkittava 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus kolmen kuukauden kuluessa kyseisessä myöntämismenettelyssä sovellettavan hakemusten jättämisen määräajan umpeutumisesta edellyttäen, että Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen osallistumisaste kyseisessä myöntämismenettelyssä on vähintään 25 prosenttia alhaisempi kuin Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen keskimääräinen osallistumisaste samankaltaisissa kilpailuun perustuvissa myöntämismenettelyissä, joihin ei sisälly vastaavaa ehtoa ja jotka on käynnistetty ilmoitusta edeltävien kolmen vuoden aikana; tai
- (b) jos vastaavia kilpailuun perustuvia myöntämismenettelyjä ei ole, Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen keskimääräinen osallistumisaste kaikissa kyseisen ohjelman tai tapauksen mukaan sitä edeltäneen ohjelman puitteissa ilmoitusta edeltävien kolmen vuoden aikana käynnistetyissä kilpailuun perustuvissa myöntämismenettelyissä.
3. Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevän erityiskomitean on 2 kohdassa tarkoitetun ajanjakson loppuun mennessä ja Yhdistyneen kuningaskunnan 1 kohdan nojalla tekemän ilmoituksen ja tosiasiallisen osallistumisasteen asianomaisessa myöntämismenettelyssä perusteella päätettävä, onko Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöt käytännössä suljettu asianomaisen myöntämismenettelyn ulkopuolelle.
4. Osallistumisaste on 2 ja 3 kohtaa sovellettaessa Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen jättämien hakemusten määrän ja samassa myöntämismenettelyssä jätettyjen hakemusten kokonaismäärän välinen suhde.

UNPRO.2.2 artikla: Ohjelmat, joihin sovelletaan automaattista korjausmekanismia

1. Automaattista korjausmekanismia sovelletaan niihin unionin ohjelmiin, toimiin tai niiden osiin, joiden osalta sen soveltamisesta määrätään pöytäkirjassa I. Automaattisen korjausmekanismin

soveltaminen voidaan rajoittaa koskemaan pöytäkirjassa I määritellyn ohjelman tai toimen osia, jotka toteutetaan avustuksina, joita varten järjestetään kilpailuun perustuvia ehdotuspyyntöjä. Niiden ohjelman tai toimen osien määrittämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt, joihin automaattista korjausmekanismia sovelletaan tai ei sovelleta, voidaan vahvistaa pöytäkirjassa I.

2. Automaattisen korjauksen määrä on ohjelman, toimen tai niiden osan osalta Yhdistyneen kuningaskunnan tai sen yhteisöjen kanssa kyseisenä vuonna tosiasiallisesti tehtyjen oikeudellisten sitoumusten alkuperäisten määrien ja Yhdistyneen kuningaskunnan maksaman vastaavan toiminnallisen rahoitusosuuden, sellaisena kuin se on mukautettuna UNPRO 2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 8 kohdan mukaisesti, erotus, lukuun ottamatta tukimenoja samalta ajanjaksolta, jos kyseinen määrä on positiivinen.

3. Yhdistyneen kuningaskunnan on maksettava tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettu määrä, joka kummankin peräkkäisen vuoden osalta ylittää 8 prosenttia vastaavasta Yhdistyneen kuningaskunnan ohjelmakohtaisesta rahoitusosuudesta, sellaisena kuin se on mukautettuna UNPRO 2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 8 kohdan mukaisesti, automaattisen korjausmekanismin mukaisena lisärahoitusosuutena kyseisten kahden vuoden osalta.

4. Tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen oikeudellisten sitoumusten asianomaisten määrien vahvistamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, konsortioiden tapauksessa myös automaattisen korjauksen laskentasäännöt, voidaan vahvistaa pöytäkirjassa I.

UNPRO.2.3 artikla: Rahoitusvälineiden tai talousarviotakuiden avulla toteutettaviin ohjelmiin liittyvä rahoitus

1. Jos Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu unionin ohjelmaan, toimeen tai niiden osaan, joka toteutetaan rahoitusvälineen tai talousarviotakuun avulla, Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitusosuus ohjelmiin, jotka toteutetaan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen X osaston mukaisesti toteutettavien unionin talousarvion mukaisten rahoitusvälineiden tai talousarviotakuiden avulla, suoritetaan käteisenä. Käteisenä maksettava määrä korottaa unionin talousarviotakuuta tai rahoitusvälineen määrärahoja.

2. Jos Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu 1 kohdassa tarkoitettuun Euroopan investointipankkiryhmän toteuttamaan ohjelmaan, Yhdistyneen kuningaskunnan on siinä tapauksessa, että Euroopan investointipankkiryhmän on katettava tappiot, joita ei kateta unionin talousarviosta myönnettävällä takauksella, maksettava Euroopan investointipankkiryhmälle näistä tappioista prosenttiosuus, joka vastaa Yhdistyneen kuningaskunnan markkinahintaisen bruttokansantuotteen sekä jäsenvaltioiden, Yhdistyneen kuningaskunnan ja minkä tahansa muun ohjelmaan osallistuvan kolmannen maan markkinahintaisen bruttokansantuotteen summan välistä suhdetta. Sovellettava markkinahintainen bruttokansantuote on viimeisin Eurostatilta saatavilla oleva luku sen vuoden 1 päivästä tammikuuta, jona maksu on suoritettava, heti kun UNPRO.5.2 artiklassa [Tilastoyhteistyö] tarkoitettua järjestelyä sovelletaan ja kyseisen järjestelyn sääntöjen mukaisesti. Ennen tämän järjestelyn soveltamista Yhdistyneen kuningaskunnan BKT:n on oltava OECD:n toimittamien tietojen pohjalta vahvistettu BKT.

3. Tämän artiklan täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt, erityisesti sen varmistamiseksi, että Yhdistynyt kuningaskunta saa osuutensa käyttämättä jääneistä

talousarviotakuihin ja rahoitusvälineisiin osoitetuista rahoitusosuuksista, täsmennetään tarvittaessa pöytäkirjassa I.

3 jakso: Unionin ohjelmaan osallistumisen keskeyttäminen ja lopettaminen

UNPRO.3.1 artikla: Yhdistyneen kuningaskunnan unionin ohjelmaan osallistumisen keskeyttäminen unionin toimesta

1. Unioni voi yksipuolisesti keskeyttää pöytäkirjan I soveltamisen tämän artiklan mukaisesti yhden tai useamman unionin ohjelman, toimen tai poikkeuksellisesti niiden osan osalta, jos Yhdistynyt kuningaskunta ei maksa rahoitusosuuttaan tämän luvun 2 jakson [Unionin ohjelmaan osallistumisen rahoitusta koskevat säännöt] mukaisesti tai jos Yhdistynyt kuningaskunta tekee huomattavia muutoksia johonkin seuraavista edellytyksistä, jotka olivat voimassa sovittaessa Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumisesta ohjelmaan, toimeen tai poikkeuksellisesti sen osaan ja jotka sisältyvät pöytäkirjaan I, ja jos tällaisilla muutoksilla on huomattava vaikutus niiden toteutukseen:

- (a) näiden ohjelmien ja toimien tai niiden osien toteutukseen osallistuvien Yhdistyneen kuningaskunnan henkilöiden maahantulo- ja oleskeluedellytykset, mukaan lukien opiskelijat, tutkijat, harjoittelijat ja vapaaehtoistyöntekijät. Tätä sovelletaan erityisesti, jos Yhdistynyt kuningaskunta muuttaa maahantulo- ja oleskeluedellytyksiä koskevia sisäisiä lakejaan näiden henkilöiden osalta tavalla, joka kohtelee jäsenvaltioita eriarvoisesti;
- (b) tämän kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin henkilöihin sovellettaviin veloituksiin, mukaan lukien maksut, tehdään muutos, jotta he voivat toteuttaa ohjelman täytäntöönpanon edellyttämät toimet;
- (c) UNPRO.1.5 artiklan [Osallistumisehdot] 3 kohdassa tarkoitettuja ehtoja muutetaan.

2. Unioni ilmoittaa unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevälle erityiskomitealle aikomuksestaan keskeyttää Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen asianomaiseen ohjelmaan tai toimeen. Unioni määrittää keskeyttämisen laajuuden ja esittää asianmukaiset perustelut. Jollei unioni peru ilmoitustaan, keskeyttäminen tulee voimaan 45 päivän kuluttua päivästä, jona unioni teki ilmoituksen. Tätä artiklaa sovellettaessa keskeyttämisen viitepäivänä pidetään päivää, jona keskeytys tulee voimaan.

Ennen ilmoitusta ja keskeytystä ja keskeytyksen keston ajan unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea voi keskustella aiheellisista toimenpiteistä keskeytyksen välttämiseksi tai lopettamiseksi. Jos unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea pääsee ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetussa määräajassa sopimukseen keskeytyksen välttämisestä, keskeytys ei tule voimaan.

Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea kokoontuu joka tapauksessa keskustelemaan asiasta 45 päivän määräajan kuluessa.

3. Keskeytyksen viitepäivästä alkaen Yhdistynyttä kuningaskuntaa ei pidetä maana, joka osallistuu keskeytyksen kohteena olevaan unionin ohjelmaan, toimeen tai niiden osaan, ja erityisesti Yhdistynyt kuningaskunta tai sen yhteisöt eivät enää ole osallistumiskelpoisia UNPRO.1.4 artiklassa [Ohjelmäsääntöjen noudattaminen] ja pöytäkirjassa I vahvistettujen edellytysten mukaisesti sellaisissa unionin myöntämismenettelyissä, joita ei ole saatettu päätökseen kyseisenä päivänä. Myöntämismenettely katsotaan päättyneeksi, kun sen tuloksena on tehty oikeudellisia sitoumuksia.

4. Keskeyttäminen ei vaikuta ennen keskeyttämisen viitepäivää tehtyihin oikeudellisiin sitoumuksiin. Tätä sopimusta sovelletaan edelleen tällaisiin oikeudellisiin sitoumuksiin.

5. Yhdistyneen kuningaskunnan on ilmoitettava unionille heti, kun se katsoo, että osallistumisehdot täyttyvät jälleen, ja toimitettava unionille kaikki asiaa koskevat todisteet.

Unioni arvioi asiaa 30 päivän kuluessa ilmoituksesta ja voi sitä varten pyytää Yhdistynyttä kuningaskuntaa esittämään lisätodisteita. Lisänäytön toimittamiseen tarvittavaa aikaa ei oteta huomioon arvioinnin kokonaiskestossa.

Jos Euroopan unioni toteaa, että osallistumisehdot täyttyvät jälleen, se ilmoittaa ilman aiheetonta viivytystä unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevälle erityiskomitealle keskeytyksen päättämisestä. Keskeytyksen päättäminen tulee voimaan päivänä, jona asiasta ilmoitetaan.

Jos unioni toteaa, että osallistumisehdot eivät edelleenkään täyty, keskeytys pysyy voimassa.

6. Yhdistynyttä kuningaskuntaa kohdellaan jälleen asianomaiseen unionin ohjelmaan tai toimeen osallistuvana maana, ja erityisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja sen yhteisöt ovat jälleen osallistumiskelpoisia UNPRO. 1.4 artiklassa [Ohjelmaseäntöjen noudattaminen] ja pöytäkirjassa I vahvistettujen edellytysten mukaisesti, kun on kyse kyseisen unionin ohjelman tai toimen mukaisista unionin myöntämismenettelyistä, jotka on käynnistetty keskeytyksen päättämisen voimaantulopäivän jälkeen tai ennen kyseistä päivää, jos menettelyyn liittyvä hakemusten jättämisen määräaika ei ole päättynyt.

7. Jos Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen ohjelmaan, toimeen tai niiden osaan keskeytetään, Yhdistyneen kuningaskunnan maksettavaksi keskeytyksen ajalta tuleva rahoitusosuus vahvistetaan seuraavasti:

- (a) unioni laskee toiminnallisen rahoitusosuuden uudelleen UNPRO.2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 8 kohdan viidennen alakohdan a alakohdan iii alakohdassa kuvattua menettelyä käyttäen;
- (b) osallistumismaksua mukautetaan toiminnallisen rahoitusosuuden mukautusta vastaavasti.

UNPRO.3.2 artikla – Yhdistyneen kuningaskunnan unionin ohjelmaan osallistumisen lopettaminen unionin toimesta

1. Jos UNPRO.3.1 artiklaan [Yhdistyneen kuningaskunnan unioniin osallistumisen keskeyttäminen unionin toimesta] perustuva keskeyttäminen on ollut voimassa vuoden UNPRO.3.1 artiklan [Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumisen keskeyttäminen] 2 kohdassa tarkoitetusta viitepäivästä lukien, unioni joko

- (a) arvioi uudelleen edellytyksiä, joiden mukaisesti se voi tarjota Yhdistyneelle kuningaskunnalle mahdollisuuden jatkaa osallistumista kyseessä oleviin unionin ohjelmiin, toimiin tai niiden osiin, ja ehdottaa näitä edellytyksiä unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevälle erityiskomitealle 45 päivän kuluessa siitä, kun keskeytys on ollut voimassa vuoden, pöytäkirjan I muuttamiseksi. Jos erityiskomitea ei uuden 45 päivän määräajan päättyessä ole päässyt sopimukseen kyseisistä toimenpiteistä, lopettaminen tulee voimaan tämän kohdan b alakohdan mukaisesti; tai
- (b) lopettaa yksipuolisesti pöytäkirjan I soveltamisen asianomaisten unionin ohjelmien, toimien tai niiden osien osalta tämän artiklan mukaisesti ottaen huomioon UNPRO.3.1 artiklassa [Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumisen keskeyttäminen] tarkoitetun muutoksen

vaikutuksen ohjelman tai toimen tai poikkeuksellisesti niiden osien toteuttamiseen tai maksamattoman rahoitusosuuden määrään.

2. Unioni ilmoittaa unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevälle erityiskomitealle aikomuksestaan lopettaa Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen yhteen tai useampaan unionin ohjelmaan tai toimeen 1 kohdan b alakohdan nojalla. Unioni määrittää lopettamisen laajuuden ja esittää asianmukaiset perustelut. Jollei unioni peru ilmoitustaan, lopettaminen tulee voimaan 45 päivän kuluttua päivästä, jona unioni teki ilmoituksen. Tätä artiklaa sovellettaessa lopettamisen viitepäivänä pidetään päivää, jona lopettaminen tulee voimaan.

3. Lopettamisen viitepäivästä alkaen Yhdistynyttä kuningaskuntaa ei pidetä maana, joka osallistuu lopettamisen kohteena olevaan unionin ohjelmaan tai toimeen, ja erityisesti Yhdistynyt kuningaskunta tai sen yhteisöt eivät enää ole osallistumiskelpoisia UNPRO.1.4 artiklassa [Ohjelmäsääntöjen noudattaminen] ja pöytäkirjassa I vahvistettujen edellytysten mukaisesti sellaisissa unionin myöntämismenettelyissä, joita ei ole saatettu päätökseen kyseisenä päivänä. Myöntämismenettely katsotaan päättyneeksi, jos sen tuloksena on tehty oikeudellisia sitoumuksia.

4. Lopettaminen ei vaikuta oikeudellisiin sitoumuksiin, jotka on tehty ennen UNPRO.3.1 artiklan [Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumisen keskeyttäminen] 2 kohdassa tarkoitettua keskeyttämisen viitepäivää. Tätä sopimusta sovelletaan edelleen tällaisiin oikeudellisiin sitoumuksiin.

5. Kun pöytäkirjan 1 tai sen osan soveltaminen lopetetaan asianomaisten ohjelmien tai toimien tai poikkeuksellisesti niiden osien osalta

- (a) toiminnallinen rahoitusosuus, joka kattaa jo tehtyihin oikeudellisiin sitoumuksiin liittyvät kulut, on maksettava, kunnes kyseiset oikeudelliset sitoumukset on täytetty tai monivuotinen rahoituskehys, jonka puitteissa oikeudellista sitoumusta on rahoitettu, päättyy;
- (b) seuraavina vuosina ei suoriteta muita rahoitusosuuksia kuin tämän kohdan a alakohdassa tarkoitettu rahoitusosuus.

UNPRO.3.3 artikla: Ohjelmaan tai toimeen osallistumisen lopettaminen, jos unionin ohjelmaan tehdään huomattavia muutoksia

1. Yhdistynyt kuningaskunta voi yksipuolisesti lopettaa osallistumisensa pöytäkirjassa I tarkoitettuun unionin ohjelmaan tai toimeen tai niiden osaan, jos

- (a) kyseisen unionin ohjelman tai toimen perussäädöstä muutetaan siinä määrin, että Yhdistyneen kuningaskunnan tai sen yhteisöjen osallistumista kyseiseen unionin ohjelmaan tai toimeen koskevat ehdot ovat muuttuneet huomattavasti, erityisesti ohjelman tai toimen ja sitä vastaavien yksittäisten toimien tavoitteiden muututtua; tai
- (b) UNPRO.2.1 artiklassa [Rahoitusehdot] tarkoitettua maksusitoumusmäärärahojen kokonaismäärää lisätään yli 15 prosenttia verrattuna sen ohjelman tai toimen tai niiden osan, johon Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu, alkuperäisiin määrärahoihin ja joko vastaavaa monivuotisen rahoituskehysten enimmäismäärää on lisätty tai UNPRO.2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 5 kohdassa tarkoitettua ulkoisten tulojen määrää on lisätty koko osallistumiskauden ajalta; tai
- (c) Yhdistynyt kuningaskunta tai sen yhteisöt eivät saa osallistua ohjelman tai toimen osaan asianmukaisesti perustelluista syistä ja kyseinen poissulkeminen koskee

maksusitoumusmäärärahoja, jotka ylittävät 10 prosentilla lopullisesti vahvistettuun unionin talousarvioon kyseiselle ohjelmalle tai toimelle vuodeksi N otetut maksusitoumusmäärärahat.

2. Tätä varten Yhdistyneen kuningaskunnan on ilmoitettava unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevälle erityiskomitealle aikomuksestaan lopettaa pöytäkirjan 1 soveltaminen asianomaisen unionin ohjelman tai toimen osalta 60 päivän kuluessa muutoksen tai vahvistetun vuotuisen talousarvion tai siihen tehdyn oikaisun julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Yhdistyneen kuningaskunnan on selitettävä syyt, joiden vuoksi se katsoo muutoksen vaikuttavan huomattavasti osallistumisehtoihin. Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea kokoontuu keskustelemaan asiasta 45 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta.

3. Jollei Yhdistynyt kuningaskunta peru ilmoitustaan, lopettaminen tulee voimaan 45 päivän kuluttua päivästä, jona Yhdistynyt kuningaskunta on ilmoittanut asiasta. Tätä artiklaa sovellettaessa viitepäivänä pidetään päivää, jona lopettaminen tulee voimaan.

4. Viitepäivästä alkaen Yhdistynyttä kuningaskuntaa ei pidetä maana, joka osallistuu lopettamisen kohteena olevaan ohjelmaan tai toimeen, ja erityisesti Yhdistynyt kuningaskunta tai sen yhteisöt eivät enää ole osallistumiskelpoisia UNPRO.1.4 artiklassa [Ohjelmäsääntöjen noudattaminen] ja pöytäkirjassa I vahvistettujen edellytysten mukaisesti sellaisissa unionin myöntämismenettelyissä, joita ei ole saatettu päätökseen kyseisenä päivänä. Myöntämismenettely katsotaan päättyneeksi, jos sen tuloksena on tehty oikeudellisia sitoumuksia.

5. Lopettaminen ei vaikuta ennen viitepäivää tehtyihin oikeudellisiin sitoumuksiin. Tätä sopimusta sovelletaan edelleen tällaisiin oikeudellisiin sitoumuksiin.

6. Kun ohjelmaan tai toimeen osallistumisen lopettaminen tapahtuu tämän artiklan nojalla,

- (a) toiminnallinen rahoitusosuus, joka kattaa jo tehtyihin oikeudellisiin sitoumuksiin liittyvät kulut, on maksettava, kunnes kyseiset oikeudelliset sitoumukset on täytetty tai monivuotinen rahoituskehys, jonka puitteissa oikeudellista sitoumusta on rahoitettu, päättyy;
- (b) unioni laskee uudelleen sen vuoden toiminnallisen rahoitusosuuden, jona lopettaminen tapahtuu, UNPRO.2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 8 kohdan viidennen alakohdan a alakohdan iii alakohdassa kuvattua menettelyä käyttäen. Seuraavina vuosina ei suoriteta muita rahoitusosuuksia kuin tämän artiklan a alakohdassa tarkoitettu rahoitusosuus;
- (c) osallistumismaksua mukautetaan toiminnallisen rahoitusosuuden mukautusta vastaavasti.

4 jakso: Tulosten ja rahoituksen lisäämisen tarkastelu

UNPRO.3.4 artikla: Tulosten tarkastelu

1. Tulosten tarkastelua koskevaa menettelyä sovelletaan tässä artiklassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti niihin unionin ohjelman tai toimen osiin, joihin sovelletaan UNPRO.2.2 artiklassa [Ohjelmat, joihin sovelletaan automaattista korjausmekanismia] tarkoitettua korjausmekanismia.

2. Yhdistynyt kuningaskunta voi pyytää unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevää erityiskomiteaa aloittamaan tulosten tarkastelua koskevan menettelyn, jos UNPRO 2.2 artiklan [Ohjelmat, joihin sovelletaan automaattista korjausmekanismia] 2 kohdassa vahvistetun menetelmän mukaisesti laskettu määrä on negatiivinen ja jos se on yli 12 prosenttia suurempi kuin

Yhdistyneen kuningaskunnan vastaavat kyseisen ohjelman tai toimeen rahoitusosuudet sellaisina kuin ne on mukautettu UNPRO.2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 8 kohdan nojalla.

3. Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevän erityiskomitean on kolmen kuukauden kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön esittämispäivästä analysoitava asiaankuuluvat tuloksellisuuteen liittyvät tiedot ja hyväksyttävä kertomus, jossa ehdotetaan aiheellisia toimenpiteitä tuloksellisuuteen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä on sovellettava kahdentoista kuukauden ajan kertomuksen hyväksymisestä. Toimenpiteiden soveltamisen jälkeen kyseisen ajanjakson tuloksia koskevia tietoja käytetään Yhdistyneen kuningaskunnan tai sen yhteisöjen kanssa kyseisenä kalenterivuonna tehtyjen oikeudellisten sitoumusten alkuperäisten määrien ja Yhdistyneen kuningaskunnan samalta vuodelta maksaman vastaavan toiminnallisen rahoitusosuuden välisen erotuksen laskemiseen.

Jos toisessa alakohdassa tarkoitettu erotus on negatiivinen ja suurempi kuin 16 prosenttia vastaavasta toiminnallisesta rahoitusosuudesta, Yhdistynyt kuningaskunta voi

- (a) ilmoittaa aikomuksestaan lopettaa osallistumisensa kyseiseen unionin ohjelmaan tai sen osaan 45 päivää ennen aiottua lopettamista ja lopettaa osallistumisensa UNPRO.3.3 artiklan [Ohjelmaan osallistumisen lopettaminen, jos unionin ohjelmaan tehdään huomattavia muutoksia] 3–6 kohdan mukaisesti; tai
- (b) pyytää unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevää erityiskomiteaa toteuttamaan lisätoimenpiteitä heikkojen tulosten korjaamiseksi, myös tekemällä Yhdistyneen kuningaskunnan asianomaiseen unionin ohjelmaan osallistumista koskevia mukautuksia ja mukauttamalla Yhdistyneen kuningaskunnan tulevia rahoitusosuuksia kyseisen ohjelman osalta.

UNPRO.3.5 artikla: Rahoituksen lisäämisen tarkastelu

1. Yhdistynyt kuningaskunta voi ilmoittaa unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevälle erityiskomitealle vastustavansa sille kuuluvan unionin ohjelmaa tai toimea koskevan rahoitusosuuden määrää, jos UNPRO.2.1 artiklassa [Rahoitusehdot] tarkoitettua maksusitoumusmäärärahojen kokonaismäärää lisätään yli 5 prosenttia verrattuna kyseisen unionin ohjelman tai toimen alkuperäisiin määrärahoihin ja joko vastaavaa enimmäismäärää on lisätty tai UNPRO.2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 5 kohdassa tarkoitettua ulkoisten tulojen määrää on lisätty koko osallistumiskauden ajalta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä 60 päivän kuluessa päivästä, jona vahvistettu vuotuinen talousarvio tai siihen tehty oikaisu julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Ilmoitus ei vaikuta Yhdistyneelle kuningaskunnalle asetettuun rahoitusosuuden maksamista koskevaan velvollisuuteen eikä UNPRO 2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 8 kohdassa tarkoitetun mukautusmekanismin soveltamiseen.

3. Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevän erityiskomitean on laadittava kertomus, ehdotettava aiheellisia toimenpiteitä ja päätettävä niiden toteuttamisesta kolmen kuukauden kuluessa tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekopäivästä. Osana näitä toimenpiteitä voidaan rajoittaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen yhteisöjen osallistumista tietätyntyyppiin toimiin tai myöntämismenettelyihin taikka tarvittaessa muuttaa pöytäkirjaa I. Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumisen rajoittamista pidetään poissulkemisena UNPRO 2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 8 kohdassa tarkoitettua mukautusmekanismia sovellettaessa.

4. Jos UNPRO.3.3 artiklan [Ohjelmaan osallistumisen lopettaminen, jos unionin ohjelmaan tehdään huomattavia muutoksia] 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut edellytykset täyttyvät, Yhdistynyt kuningaskunta voi lopettaa osallistumisensa pöytäkirjassa I tarkoitettuun unionin ohjelmaan tai toimeen UNPRO.3.3 artiklan [Ohjelmaan osallistumisen lopettaminen, jos unionin ohjelmaan tehdään huomattavia muutoksia] 2–6 kohdan mukaisesti.

2 luku: Moitteeton varainhoito

UNPRO.4.X-1 artikla: Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan pöytäkirjoissa I ja II tarkoitettujen unionin ohjelmien ja toimien ja niiden puitteissa tarjottavien palvelujen osalta.

1 jakso: Taloudellisten etujen suojaaminen ja takaisinperintä

UNPRO.4.X artikla: Toiminnan harjoittaminen moitteettoman varainhoidon varmistamiseksi

Tässä luvussa tarkoitetut Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin viranomaiset tekevät tämän luvun soveltamiseksi tiivistä yhteistyötä lakiansa ja asetustensa mukaisesti.

Suorittaessaan tehtäviään Yhdistyneen kuningaskunnan alueella unionin toimihenkilöt ja tutkintaelimet toimivat Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

UNPRO.4.1 artikla: Tarkastukset

1. Unionilla on oikeus tehdä asiaan koskevien rahoitussopimusten ja yhden tai useamman unionin toimielimen asiassa sovellettavien säädösten mukaisesti teknisiä, tieteellisiä, taloudellisia tai muuntyyppisiä tarkastuksia kaikkien sellaisten Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien luonnollisten henkilöiden tai sinne sijoittautuneiden oikeushenkilöiden tiloissa, jotka saavat unionin rahoitusta, sekä kaikkien sellaisten Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien tai sinne sijoittautuneiden kolmansien osapuolten tiloissa, jotka osallistuvat unionin rahoituksen toteuttamiseen. Tällaisia tarkastuksia voivat suorittaa unionin toimielinten ja elinten, erityisesti Euroopan komission ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen, toimihenkilöt tai muut Euroopan komission unionin lainsäädännön mukaisesti valtuuttamat henkilöt.

2. Unionin toimielinten ja elinten, erityisesti Euroopan komission ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen, toimihenkilöillä ja muilla Euroopan komission valtuuttamilla henkilöillä on oltava asianmukainen pääsy tiloihin, töihin ja asiakirjoihin (sähköisiin tai paperisiin tai molempiin) ja kaikkiin tietoihin, joita tarvitaan 1 kohdassa tarkoitettujen tarkastusten tekemiseen. Tällaiseen pääsyyn kuuluu oikeus saada paperikopio tai sähköinen kopio ja otteet kaikista tarkastuksen kohteena olevan luonnollisen henkilön, oikeushenkilön tai kolmannen osapuolen hallussa olevista asiakirjoista tai tietovälineen sisällöstä.

3. Yhdistynyt kuningaskunta ei saa estää eikä asettaa mitään esteitä 2 kohdassa tarkoitettujen toimihenkilöiden ja muiden henkilöiden pääsulle Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja pääsulle tarkastuksen kohteena olevien henkilöiden tiloihin heidän hoitaessaan tässä artiklassa tarkoitettuja tehtäviään.

4. Sen estämättä, että Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen ohjelmaan tai toimeen keskeytetään tai lopetetaan, tämän osan ja/tai pöytäkirjan I joidenkin tai kaikkien määräysten soveltaminen keskeytetään tai tämän sopimuksen soveltaminen lopetetaan, tarkastukset voidaan suorittaa myös keskeytyksen tai lopettamisen voimaantulopäivän jälkeen yhden tai useamman

unionin toimielimen asiassa sovellettavissa säädöksissä vahvistetuin ehdoin ja sellaisina kuin niistä määrätään asiaankuuluviissa rahoitussopimuksissa, jotka liittyvät unionin ennen keskeyttämisen tai lopettamisen voimaantulopäivää tekemiin unionin talousarvion toteuttamista koskeviin oikeudellisiin sitoumuksiin.

UNPRO.4.2 artikla: Sääntöjenvastaisuuksien, petosten ja muiden unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjunta

1. Euroopan komissiolla ja Euroopan petostentorjuntavirastolla (OLAF) on valtuudet tehdä hallinnollisia tutkimuksia, mukaan lukien paikalla suoritettavia tarkastuksia ja todentamisia, Yhdistyneen kuningaskunnan alueella. Euroopan komissio ja OLAF toimivat näihin tarkastuksiin, todentamisiin ja tutkimuksiin sovellettavien unionin säädösten mukaisesti.
2. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava Euroopan komissiolle tai OLAFille kohtuullisen ajan kuluessa kaikista niiden tietoon tulleista seikoista tai epäilyistä, jotka liittyvät sääntöjenvastaisuuteen, petokseen tai muuhun unionin taloudellisia etuja vahingoittavaan laittomaan toimintaan.
3. Paikalla tehtäviä tarkastuksia ja todentamisia voidaan suorittaa kaikkien sellaisten Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien luonnollisten henkilöiden tai sinne sijoittautuneiden oikeushenkilöiden tiloissa, jotka saavat rahoitussopimukseen perustuvaa unionin rahoitusta, sekä kaikkien sellaisten Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien tai sinne sijoittautuneiden kolmansien osapuolten tiloissa, jotka osallistuvat tällaisen unionin rahoituksen toteuttamiseen. Paikalla tehtävien tarkastusten ja todentamisten valmistelusta ja toteuttamisesta vastaa Euroopan komissio tai OLAF tiiviissä yhteistyössä Yhdistyneen kuningaskunnan nimeämän Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen kanssa. Nimetylle viranomaiselle on ilmoitettava kohtuullisessa ajassa ennen tarkastuksia ja todentamisia niiden kohde, tarkoitus ja oikeusperusta, jotta se voi antaa tarvittavan avun. Tätä varten Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten virkailijat voivat osallistua paikalla tehtäviin tarkastuksiin ja todentamisiin.
4. Euroopan komission ja OLAFin henkilöstöllä on oltava pääsy kaikkiin tietoihin ja asiakirjoihin (sähköisiin tai paperisiin tai molempiin), jotka koskevat 3 kohdassa tarkoitettuja toimia ja joita tarvitaan paikalla tehtävien tarkastusten ja todentamisten asianmukaiseen suorittamiseen. Euroopan komission ja OLAFin henkilöstöllä on varsinkin valtuudet ottaa jäljennöksiä asiaankuuluvista asiakirjoista.
5. Euroopan komissio tai OLAF ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset päättävät tapauskohtaisesti, suorittavatko ne paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset yhdessä, myös siinä tapauksessa, että molemmat osapuolet ovat toimivaltaisia suorittamaan tutkimuksia.
6. Jos paikalla suoritettavan tarkastuksen ja tai todentamisen kohteena oleva henkilö, yhteisö tai kolmas osapuoli vastustaa paikalla tehtävää tarkastusta tai todentamista, Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten on kansallisten sääntöjensä ja määräystensä mukaisesti avustettava Euroopan komissiota tai OLAFia, jotta nämä voivat täyttää velvollisuutensa ja suorittaa paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset. Tähän apuun kuuluu asianmukaisten kansallisen lainsäädännön mukaisten varotoimenpiteiden toteuttaminen, mukaan lukien toimenpiteet todisteiden turvaamiseksi.
7. Euroopan komissio tai OLAF ilmoittaa Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisille viranomaisille näiden tarkastusten ja todentamisten tuloksista. Erityisesti Euroopan komissio tai

OLAF ilmoittaa mahdollisimman pian Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki sääntöjenvastaisuuksiin liittyvät tosiseikat ja epäilyt, jotka ovat tulleet sen tietoon paikalla tehtävää tarkastusta tai todentamista suoritettaessa.

8. Euroopan komissio voi määrätä ohjelman tai toimen toteuttamiseen osallistuville oikeushenkilöille tai luonnollisille henkilöille hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia unionin lainsäädännön mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön soveltamista.

9. Tämän artiklan moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi Euroopan komissio tai OLAF ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat säännöllisesti tietoja ja kuulevat toisiaan jommankumman tämän sopimuksen osapuolen pyynnöstä, jollei tätä ole kielletty unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä.

10. Yhdistynyt kuningaskunnan on nimettävä yhteyspiste tehokkaan yhteistyön ja tietojenvaihdon helpottamiseksi OLAFin kanssa.

11. Euroopan komission tai OLAFin ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välisessä tietojenvaihdossa on noudatettava asiassa sovellettavia luottamuksellisuusvaatimuksia. Tietojenvaihtoon sisältyvät henkilötiedot on suojattava sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

12. Jos Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuva luonnollinen henkilö tai sinne sijoittautunut oikeushenkilö saa pöytäkirjassa I lueteltujen unionin ohjelmien ja toimien puitteissa suoraan tai välillisesti unionin rahoitusta, myös osana suhteita tällaisen unionin rahoituksen toteuttamiseen osallistuvan kolmannen osapuolen kanssa, Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten on tehtävä yhteistyötä niiden unionin viranomaisten tai unionin jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa, joiden vastuulla on tutkia unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia, asettaa niihin syylistyneet ja osalliset syytteeseen ja tuomita heidät sovellettavan lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti, jotta kyseiset viranomaiset voivat suorittaa tehtävänsä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta LAW.MUTAS.114 artiklan [Toimivaltaisen viranomaisen määritelmä] sovellettavuutta.

UNPRO.4.3 artikla: Muutokset UNPRO.0.1 artiklaan, UNPRO.4.X-1 artiklaan, UNPRO.4.1 artiklaan [Tarkastukset] ja UNPRO.4.2 artiklaan [Sääntöjenvastaisuuksien, petosten ja muiden unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjunta]

Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea voi muuttaa UNPRO.4.1 artiklaa [Tarkastukset] ja UNPRO.4.2 artikla [Sääntöjenvastaisuuksien, petosten ja muiden unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjunta], erityisesti yhden tai useamman unionin toimielimen säädöksiin säädökseen tehtyjen muutosten huomioon ottamiseksi.

Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea voi muuttaa UNPRO.0.1 artiklaa [Soveltamisala] ja UNPRO.4.X-1 artiklaa [Soveltamisala] ulottaakseen tämän luvun soveltamisen muihin unionin ohjelmiin, toimiin ja palveluihin.

UNPRO.4.4 artikla: Perintä ja täytäntöönpano

1. Euroopan komission päätökset, joilla asetetaan maksuvelvollisuus muille oikeushenkilöille tai luonnollisille henkilöille kuin valtioille unionin ohjelmista, toimista tai hankkeista johtuvien vaateiden osalta, ovat täytäntöönpanokelpoisia Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Yhdistyneen kuningaskunnan tehtävään nimeämän kansallisen viranomaisen on liitettävä päätökseen sen täytäntöönpanomääräys

tutkimatta muuta kuin päätöksen aitouden. Yhdistyneen kuningaskunnan on ilmoitettava nimetty kansallinen viranomaisensa komissiolle ja Euroopan unionin tuomioistuimelle. Euroopan komissiolle on UNPRO.5.1 artiklan [Viestintä ja tietojenvaihto] mukaisesti valtuudet antaa tällaiset täytäntöönpanokelpoiset päätökset tiedoksi suoraan Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuville henkilöille ja sinne sijoittautuneille oikeushenkilöille. Täytäntöönpano tapahtuu Yhdistyneen kuningaskunnan lakien mukaisesti.

2. Unionin ohjelmia, toimia tai niiden osia koskevaan sopimukseen sisältyvän välityslausekkeen soveltamiseksi annetut Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot ja määräykset ovat täytäntöönpanokelpoisia Yhdistyneessä kuningaskunnassa samalla tavoin kuin tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen Euroopan komission päätökset.

3. Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta tutkia 1 kohdassa tarkoitettujen komission päätösten laillisuuden ja keskeyttää niiden täytäntöönpano. Sellaisten valitusten käsittely, joissa täytäntöönpanon väitetään tapahtuneen virheellisesti, kuuluu kuitenkin Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten toimivaltaan.

2 jakso: Unionin ohjelmien toteuttamista koskevat muut säännöt

UNPRO.5.1 artikla: Viestintä ja tietojenvaihto

Unionin ohjelmien ja toimien toteuttamiseen tai valvontaan osallistuvilla unionin toimielimillä ja elimillä on valtuudet olla suoraan yhteydessä, myös sähköisiä tiedonvaihtojärjestelmiä käyttäen, kaikkiin sellaisiin Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuviin luonnollisiin henkilöihin tai sinne sijoittautuneisiin oikeushenkilöihin, jotka saavat unionin rahoitusta, sekä kaikkiin sellaisiin Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuviin tai sinne sijoittautuneisiin kolmansien osapuoliin, jotka osallistuvat unionin rahoituksen toteuttamiseen. Tällaiset henkilöt, yhteisöt ja kolmannet osapuolet voivat toimittaa suoraan unionin toimielimille ja elimille kaikki asiaankuuluvat tiedot ja asiakirjat, jotka niiden on toimitettava unionin ohjelmaan tai toimeen sovellettavan unionin lainsäädännön tai kyseisen ohjelman tai toimen toteuttamiseksi tehtyjen sopimusten tai rahoitussopimusten nojalla.

UNPRO.5.2 artikla: Tilastoyhteistyö

Eurostat ja Yhdistyneen kuningaskunnan tilastoviranomainen voivat ottaa käyttöön järjestelyn, joka mahdollistaa yhteistyön asiaankuuluvissa tilastoasioissa ja jonka mukaan Eurostat tarjoaa Yhdistyneen kuningaskunnan tilastoviranomaisen suostumuksella Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevia tilastotietoja tämän osan soveltamista varten, erityisesti Yhdistyneen kuningaskunnan BKT:tä koskevia tietoja.

3 luku: Yhdistyneen kuningaskunnan pääsy unionin ohjelmien puitteissa tarjottavien palvelujen piiriin

UNPRO.6 artikla: Palvelujen saatavuutta koskevat säännöt

1. Jos Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu unionin ohjelmaan tai toimeen tämän osan 1 luvun [Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen unionin ohjelmiin] mukaisesti, sillä voi silti olla pääsy unionin ohjelmien ja toimien puitteissa tarjottavien palvelujen piiriin tässä sopimuksessa, perussäädöksissä ja muissa unionin ohjelmien ja toimien toteuttamista koskevissa säännöissä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

2. Pöytäkirjassa II [Yhdistyneen kuningaskunnan pääsy tiettyjen ohjelmien ja toimien puitteissa perustettujen palvelujen piiriin] on tarvittaessa

- (a) yksilöitävä unionin ohjelmien ja toimien puitteissa tarjottavat palvelut, jotka ovat Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen yhteisöjen saatavilla;
- (b) vahvistettava erityisehdot, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan ja sen yhteisöjen mahdollisuutta käyttää palveluja. Kyseisten ehtojen on oltava tässä sopimuksessa ja perussäädöksissä vahvistettujen edellytysten mukaisia;
- (c) soveltuvin osin täsmennettävä Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitus- tai luontoissuoritukset unionin ohjelmien ja toimien puitteissa tarjottavaan palveluun.

3. Pöytäkirjan II hyväksymisestä ja mahdollisesta muuttamisesta vastaa unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea.

4. Päätöksen N:o 541/2014 5 artiklan 1 kohdassa säädetyt palvelut ovat kyseisen päätöksen 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai sieltä käsin toimivien julkisten ja yksityisten avaruusalusten omistajien ja operaattoreiden saatavilla siihen asti, kunnes pöytäkirjaan II sisällytetään vastaavaa saatavuutta koskevat määräykset, tai 31 päivään joulukuuta 2021.

4 luku: [Uudelleentarkastelut]

UNPRO.7 artikla: [Uudelleentarkastelulauseke]

Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea tarkastelee pöytäkirjojen I ja II täytäntöönpanoa neljän vuoden kuluttua niiden soveltamisen alkamisesta niiden tietojen perusteella, jotka koskevat Yhdistyneeseen kuningaskunnan yhteisöjen osallistumista pöytäkirjojen I ja II kattamiin ohjelman, ohjelman osien, toimien tai palvelujen mukaisiin epäsuoriin ja suoriin toimiin.

Unionin ohjelmiin osallistumista käsittelevä erityiskomitea keskustelee jommankumman osapuolen pyynnöstä muutoksista tai ehdotetuista muutoksista, jotka vaikuttavat ehtoihin, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumista mihin tahansa pöytäkirjoissa I ja II lueteltuihin ohjelmiin, ohjelmien osiin, toimiin ja palveluihin, ja se voi tarvittaessa ehdottaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia aiheellisia toimenpiteitä.

5 luku: Osallistumismaksu vuosina 2021–2026

UNPRO.8 artikla: Osallistumismaksu vuosina 2021–2026

UNPRO.2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 4 kohdassa tarkoitettulla osallistumismaksulla on vuosina 2021–2026 seuraava arvo:

2021: 0,5 %;

2022: 1 %;

2023: 1,5 %;

2024: 2 %;

2025: 2,5 %;

2026: 3 %.

KUUDES OSA: RIITOJENRATKAISU JA HORISONTAALISET MÄÄRÄYKSET

I OSASTO: RIITOJENRATKAISU

1 luku: Yleiset määräykset

INST.9 artikla: Tavoite

Tämän osaston tavoitteena on luoda tehokas ja toimiva järjestelmä osapuolten välisen, tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten tulkintaan ja soveltamiseen liittyvien riitojen välttämiseksi ja ratkaisemiseksi, jotta voidaan saavuttaa yhteisesti sovittu ratkaisu, jos se on mahdollista.

INST.10 artikla: Soveltamisala

1. Tätä osastoa sovelletaan, jollei 2, 3, 4 ja 5 kohdasta muuta johdu, osapuolten välisiin riitoihin, jotka koskevat tämän sopimuksen tai minkä tahansa sitä täydentävän sopimuksen määräysten, jäljempänä 'soveltamisalaan kuuluvat määräykset', tulkintaa ja soveltamista.
2. Asiaan liittyviä määräyksiä ovat kaikki tämän sopimuksen ja mahdollisten sitä täydentävien sopimusten määräykset, lukuun ottamatta seuraavia:
 - (a) Toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston GOODS.17 artiklan [Kaupan suojakeinot] 1–6 kohta ja GOODS.21 artikla [Kulttuuriomaisuus],
 - (b) Liite TBT-X [Lääkkeet],
 - (c) Toisen osan ensimmäisen otsakkeen VII osasto [Pienet ja keskisuuret yritykset],
 - (d) Toisen osan ensimmäisen otsakkeen X osasto [Hyvä sääntelykäytäntö ja sääntely-yhteistyö],
 - (e) 1 luvun [Yleiset säännökset] LPFS.1.1 artiklan [Tavoitteet ja periaatteet] 1, 2 ja 4 kohta ja LPFS.1.2 artiklan [Oikeus antaa sääntelyä, ennalta varautuva lähestymistapa ja tieteellinen ja tekninen tieto] 1 ja 3 kohta, 2 luku [Kilpailupolitiikka] sekä 2 luvun [Tukien valvonta] LPFS.3.9 artikla [Riippumaton viranomainen tai elin ja yhteistyö] ja LPFS.3.10 artikla [Tuomioistuimet]; ja toisen osan ensimmäisen otsakkeen XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] 5 luku [Verotus] ja toisen osan ensimmäisen otsakkeen XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] 9 luvun [Horisontaaliset ja institutionaaliset määräykset] LPFS.9.4 artiklan [Tasapainottaminen] 4–9 kohta,
 - (f) Kolmas osa [Lainvalvonta ja rikosoikeudellinen yhteistyö], myös silloin, kun sitä sovelletaan tämän sopimuksen muiden määräysten soveltamisalaan kuuluviin tilanteisiin,
 - (g) Neljäs osa [Temaattinen yhteistyö],
 - (h) Kuudennen osan [Riitojenratkaisu ja horisontaaliset määräykset] II osasto [Yhteistyön perusta],

- (i) Seitsemännen osan FINPROV.10A artikla [Väliaikainen määräys henkilötietojen toimittamisesta Yhdistyneelle kuningaskunnalle], ja
 - (j) Pöytäkirja turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoon ja suojaamiseen sovellettavista turvallisuusmenettelyistä.
3. Osapuoli voi panna asian vireille kumppanuusneuvostossa 2 kohdassa tarkoitetuista määräyksistä johtuvia velvoitteita koskevan riidan ratkaisemiseksi.
4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuihin määräyksiin sovelletaan INST.11 artiklaa [Yksinoikeus].
5. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, tätä osastoa ei sovelleta riitoihin, jotka koskevat sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevan pöytäkirjan tai sen liitteiden määräysten tulkintaa ja soveltamista yksittäistapauksissa.

INST.11 artikla: Yksinoikeus

Osapuolet sitoutuvat siihen, että ne eivät hae tämän sopimuksen tai sitä täydentävän sopimuksen määräysten tulkintaa tai soveltamista koskevaan riitaansa ratkaisua muun kuin tässä sopimuksessa määrätyn riitojenratkaisumekanismin kautta.

INST.12 artikla: Oikeuspaikan valinta, kun on kyse toisesta kansainvälisestä sopimuksesta johtuvasta olennaisilta osin vastaavasta velvoitteesta

1. Jos syntyy riita, jonka mukaan tietyn toimenpiteen väitetään rikkovan tämän sopimuksen tai sitä täydentävän sopimuksen mukaista velvoitetta ja olennaisilta osin vastaavaa sellaiseen toiseen kansainväliseen sopimukseen kuuluvaa velvoitetta, jonka sopimuspuolia kummatkin osapuolet ovat, WTO-sopimus mukaan luettuna, muutosta hakeva osapuoli valitsee oikeuspaikan, jossa riita ratkaistaan.
2. Kun osapuoli on valinnut oikeuspaikan ja aloittanut tämän osaston tai toisen kansainvälisen sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, se ei saa aloittaa riitojenratkaisumenettelyjä toisen kansainvälisen sopimuksen nojalla 1 kohdassa tarkoitetun toimenpiteen osalta, ellei ensin valittu oikeuspaikka pysty tekemään ratkaisuja menettelyllisten tai oikeudenkäyttöön liittyvien syiden vuoksi.
3. Tämän artiklan mukaan
- (a) osapuolen katsotaan aloittaneen tämän osaston mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se pyytää välimieslautakunnan asettamista INST.14 artiklan [Välimiesmenettelyt] nojalla;
 - (b) osapuolen katsotaan aloittaneen WTO-sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se pyytää paneelin asettamista WTO:n riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen 6 artiklan mukaisesti; ja
 - (c) minkä tahansa muun sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt katsotaan aloitetuksi, jos ne aloitetaan kyseisen sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti.
4. Mikään tässä sopimuksessa tai sitä täydentävissä sopimuksissa ei estä osapuolta keskeyttämästä velvoitteita, jotka WTO:n riitojenratkaisuelin on hyväksynyt tai jotka on hyväksytty

sellaisen toisen kansainvälisen sopimuksen riitojenratkaisumenettelyissä, jonka osapuolia osapuolet ovat, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista. Osapuolta ei voida estää keskeyttämästä tämän osaston mukaisia velvoitteita vetoamalla WTO-sopimukseen tai mihinkään muuhun osapuolten väliseen kansainväliseen sopimukseen.

2 luku: Menettely

INST.13 artikla: Neuvottelut

1. Jos osapuoli, jäljempänä 'kantajaosapuoli', katsoo, että toinen osapuoli, jäljempänä 'vastaajaosapuoli', on rikkonut tästä sopimuksesta tai sitä täydentävästä sopimuksesta johtuvia velvoitteita, osapuolten on pyrittävä ratkaisemaan asia käymällä vilpittömässä mielessä neuvotteluja päästäkseen yhteisesti sovittuun ratkaisuun.
2. Kantajaosapuoli voi pyytää neuvottelujen aloittamista toimittamalla vastaajaosapuolelle kirjallisen pyynnön. Kantajaosapuolen on ilmoitettava kirjallisessa pyynnössään pyynnön syyt, mukaan lukien kyseessä olevat toimenpiteet ja pyynnön oikeusperusta sekä asiaan liittyvät määräykset, joita se pitää sovellettavina.
3. Vastaajaosapuolen on vastattava pyyntöön viipymättä ja joka tapauksessa viimeistään kymmenen päivän kuluttua sen toimittamisesta. Neuvottelut on käytävä 30 päivän kuluessa siitä, kun pyyntö on toimitettu henkilökohtaisesti tai muuta osapuolten sopimaa viestintävälinettä käyttäen. Jos neuvotteluja käydään henkilökohtaisesti, niitä käydään vastaajaosapuolen alueella, jolleivät osapuolet toisin sovi.
4. Neuvottelut katsotaan saatetuiksi päätökseen 30 päivän kuluessa pyynnön toimittamisesta, jolleivät osapuolet sovi jatkavansa neuvotteluja.
5. Kiireellisiä asioita koskevat neuvottelut, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita taikka kausitavaroita tai -palveluja koskevat neuvottelut, pidetään viimeistään 20 päivän kuluttua pyynnön toimittamisesta. Neuvottelut katsotaan saatetuiksi päätökseen niiden 20 päivän kuluessa, jolleivät osapuolet sovi jatkavansa neuvotteluja.
6. Kummankin osapuolen on toimitettava riittävät tosiasioihin perustuvat tiedot, jotta kyseessä oleva toimenpide voidaan tutkia perusteellisesti, mukaan lukien tutkimus siitä, miten toimenpide voi vaikuttaa tämän sopimuksen tai sitä täydentävän sopimuksen soveltamiseen. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että neuvotteluihin osallistuu sellaisia toimivaltaisten viranomaisten työntekijöitä, joilla on asiantuntemusta neuvotteluissa käsiteltävästä asiasta.
7. Kantajaosapuolen pyynnöstä tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetut neuvottelut käydään erityiskomiteassa tai kumppanuusneuvostossa, mikäli riita koskee muuta kuin toisen osan ensimmäisen otsakkeen I–VII osastoa, VIII osaston neljättä lukua [Energia ja raaka-aineet] tai IX–XII osastoa tai kuudennetta otsaketta. Erityiskomitea voi milloin tahansa päättää saattaa asian kumppanuusneuvoston käsiteltäväksi. Kumppanuusneuvosto voi myös oma-aloitteisesti ottaa asian käsiteltäväkseen. Erityiskomitea tai mahdollisesti kumppanuusneuvosto voi ratkaista riidan päätöksellä. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja sovelletaan. Kokouspaikkaan sovelletaan erityiskomitean tai mahdollisesti kumppanuusneuvoston työjärjestyttä.

8. Neuvottelut ja erityisesti kaikki luottamuksellisiksi ilmoitetut tiedot ja osapuolten neuvottelujen aikana esittämät kannat ovat luottamuksellisia eivätkä vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin mahdollisessa myöhemmässä menettelyssä.

INST.14 artikla: Välimiesmenettely

1. Kantajaosapuoli voi pyytää välimieslautakunnan asettamista, jos
 - (a) vastaajaosapuoli ei vastaa neuvottelupyyntöön kymmenen päivän kuluessa sen toimittamisesta;
 - (b) neuvotteluja ei järjestetä INST.13 artiklan [Kuuleminen] 3, 4 tai 5 kohdassa tarkoitetuissa määräajoissa;
 - (c) osapuolet sopivat, että neuvotteluja ei järjestetä; tai
 - (d) neuvottelut on saatettu päätökseen ilman, että yhteisesti sovittuun ratkaisuun on päästy.
2. Välimieslautakunnan asettamista koskeva pyyntö on tehtävä vastaajaosapuolelle toimitettavalla kirjallisella pyynnöllä. Kantajaosapuolen on pyynnössään nimenomaisesti yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä, miten toimenpide rikkoo asiaan liittyviä määräyksiä, niin, että kanteen oikeusperusta käy selvästi ilmi.

INST.15 artikla: Välimieslautakunnan asettaminen

1. Välimieslautakunta koostuu kolmesta välimiehestä.
2. Osapuolet kuulevat toisiaan sopiakseen välimieslautakunnan kokoonpanosta viimeistään kymmenen päivän kuluttua välimieslautakunnan asettamista koskevan pyynnön toimittamisesta.
3. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen välimieslautakunnan kokoonpanosta 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kumpikin osapuoli nimeää INST.27 artiklan [Välimiesten luettelo] mukaisesti laaditusta alaluettelostaan välimiehen viimeistään viiden päivän kuluttua tämän artiklan 2 kohdassa asetetun määräajan päättymisestä. Jos jompikumpi osapuoli ei nimeä alaluettelostaan välimiestä mainitussa ajassa, kantajaosapuolta edustava kumppanuusneuvoston puheenjohtaja valitsee välimiehen arvalla viimeistään viiden päivän kuluttua määräajan päättymisestä sen osapuolen alaluettelosta, joka ei ole nimennyt välimiestä. Kantajaosapuolta edustava kumppanuusneuvoston puheenjohtaja voi valtuuttaa toisen henkilön valitsemaan välimiehen arvalla.
4. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen välimieslautakunnan puheenjohtajasta tämän artiklan 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kantajaosapuolta edustava kumppanuusneuvoston puheenjohtaja valitsee välimieslautakunnan puheenjohtajan arvalla viimeistään viiden päivän kuluttua kyseisen määräajan päättymisestä INST.27 artiklan [Välimiesten luettelo] mukaisesti laaditusta puheenjohtajien alaluettelosta. Kantajaosapuolta edustava kumppanuusneuvoston puheenjohtaja voi valtuuttaa toisen henkilön valitsemaan välimieslautakunnan puheenjohtajan arvalla.
5. Jos jotain INST.27 artiklassa [Välimiesten luettelo] tarkoitetuista luetteloista ei ole laadittu tai jokin luettelo ei sisällä riittävästi nimiä silloin, kun 3 tai 4 kohdassa tarkoitettu valinta tehdään,

välimiehet on valittava arvalla niiden henkilöiden joukosta, joita toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet liitteen INST-X [Työjärjestys] mukaisesti.

6. Välimieslautakunnan asettamispäivä on päivä, jona viimeinen kolmesta valitusta välimiehestä on ilmoittanut osapuolille hyväksyvänsä nimityksensä liitteen INST-X [Työjärjestys] mukaisesti.

INST.16 artikla: Välimiehiä koskevat vaatimukset

1. Kaikkia välimiehiä koskevat seuraavat vaatimukset:
 - (a) välimiehillä on oltava todistettavaa asiantuntemusta lainsäädännön ja kansainvälisen kaupan alalla, mukaan lukien toisen osan ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] I–VII osaston, VIII osaston neljännen luvun [Energia ja raaka-aineet] ja IX–XII osaston tai toisen osan kuudennen otsakkeen [Muut määräykset] soveltamisalaan kuuluvissa erityiskysymyksissä, tai lainsäädännön alalla ja missä tahansa muissa tämän sopimuksen ja mahdollisten täydentävien sopimusten soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, ja puheenjohtajalla on lisäksi oltava kokemusta riitojenratkaisumenettelyistä;
 - (b) välimiehillä ei saa olla sidoksia kumpaankaan osapuoleen eivätkä he saa ottaa näiltä ohjeita;
 - (c) välimiesten on toimittava yksilöinä eivätkä he saa ottaa ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta riitaan liittyvissä kysymyksissä; ja
 - (d) välimiesten on noudatettava liitettä INST-X [Käytännesäännöt].]
2. Välimiesten on oltava henkilöitä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka täyttävät omassa maassaan korkeiden tuomarinvirkojen kelpoisuusvaatimukset tai ovat tunnetusti päteviä lainoppineita.
3. Tietyn riidan kohteena olevan kysymyksen vuoksi osapuolet voivat sopia poikkeavansa 1 kohdan a alakohdassa luetelluista vaatimuksista.

INST.17 artikla: Välimieslautakunnan tehtävät

Välimieslautakunnan

- (a) on arvioitava sen käsiteltäväksi annettu asia objektiivisesti, mihin kuuluu muun muassa tapauksen tosiseikkojen objektiivinen arviointi sekä kyseisten toimenpiteiden sovellettavuus ja niiden yhdenmukaisuus asiaan liittyvien määräysten kanssa;
- (b) on esitettävä päätöksissään ja ratkaisuissaan tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat havainnot, sekä tekemiensä havaintojen ja päätelmien perustelut; ja
- (c) olisi kuultava säännöllisesti osapuolia ja tarjottava riittävät mahdollisuudet yhteisesti sovittuun ratkaisuun pääsemiseksi.

INST.18 artikla: Toimeksianto

1. Jolleivät osapuolet toisin sovi viimeistään viiden päivän kuluttua välimieslautakunnan asettamispäivästä, välimieslautakunnan toimeksiantona on

”tarkastella välimieslautakunnan asettamista koskevassa pyynnössä tarkoitettua asiaa tämän sopimuksen tai sitä täydentävän sopimuksen asiaan liittyvien määräysten pohjalta, päättää, onko tarkasteltavana oleva toimenpide INST.10 artiklassa [Soveltamisala] tarkoitettujen asiaan liittyvien määräysten mukainen, sekä antaa ratkaisu INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] mukaisesti”.

2. Jos osapuolet sopivat muusta kuin 1 kohdassa tarkoitettua toimeksiannosta, niiden on ilmoitettava sovitusta toimeksiannosta välimieslautakunnalle 1 kohdassa tarkoitettua määräajan kuluessa.

INST.19 artikla: Kiireellinen menettely

1. Jos osapuoli sitä pyytää, välimieslautakunnan on päätettävä viimeistään kymmenen päivän kuluttua asettamisensa jälkeen, koskeeko asia kiireellisiä kysymyksiä.
2. Mikäli asia on kiireellinen, INST.20 artiklassa [Välimieslautakunnan ratkaisu] vahvistetut määräajat ovat puolet niissä määrätyistä määräajoista.

INST.20 artikla: Välimieslautakunnan ratkaisu

1. Välimieslautakunnan on annettava osapuolille väliraportti 100 päivän kuluessa välimieslautakunnan asettamispäivästä. Jos välimieslautakunta katsoo, että tätä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, välimieslautakunnan puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona välimieslautakunta aikoo antaa väliraporttinsa. Välimieslautakunnan on joka tapauksessa annettava väliraporttinsa viimeistään 130 päivän kuluessa välimieslautakunnan asettamispäivästä.
2. Kumpikin osapuoli voi toimittaa välimieslautakunnalle 14 päivän kuluessa väliraportin antamisesta kirjallisen pyynnön tarkistaa tiettyjä väliraportin kohtia. Osapuoli voi tehdä huomautuksia toisen osapuolen pyynnöstä kuuden päivän kuluessa pyynnön toimittamisesta.
3. Jos 2 kohdassa tarkoitettussa määräajassa ei esitetä kirjallista pyyntöä tarkastella uudelleen tiettyjä väliraportin kohtia, väliraportista tulee välimieslautakunnan ratkaisu.
4. Välimieslautakunta antaa ratkaisunsa osapuolille 130 päivän kuluessa välimieslautakunnan asettamispäivästä. Jos välimieslautakunta katsoo, että tätä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, sen puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona välimieslautakunta aikoo antaa ratkaisunsa. Välimieslautakunnan on joka tapauksessa annettava ratkaisunsa viimeistään 160 päivän kuluessa välimieslautakunnan asettamispäivästä.
5. Ratkaisussa on tarkasteltava osapuolten mahdollisia kirjallisia pyyntöjä, jotka koskevat väliraporttia, ja siinä on selkeästi käsiteltävä osapuolten huomautuksia.
6. Selkeyden vuoksi todetaan, että INST.17 artiklassa [Välimieslautakunnan tehtävät], INST.18 artiklassa [Toimeksianto], INST.28 artiklassa [Välimiesten korvaaminen] ja INST.29 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisut ja päätökset] 1, 3, 4 ja 6 kohdassa tarkoitettujen ilmaisujen ”ratkaisu” tai ”ratkaisut” katsotaan viittaavan myös välimieslautakunnan väliraporttiin.

3 luku: Ratkaisun noudattaminen

INST.21 artikla: Toimenpiteet ratkaisun noudattamiseksi

1. Jos välimieslautakunta toteaa INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] 1 kohdassa tarkoitetussa ratkaisussaan, että vastaajaosapuoli on rikkonut tästä sopimuksesta tai sitä täydentävästä sopimuksesta johtuvaa velvoitetta, kyseisen osapuolen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet noudattaakseen välittömästi välimieslautakunnan ratkaisua ja muuttaakseen toimintansa asiaan liittyvien määräysten mukaiseksi.
2. Vastaajaosapuolen on viimeistään 30 päivän kuluttua ratkaisun antamisesta ilmoitettava kantajaosapuolelle toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut tai aikoo toteuttaa noudattaakseen ratkaisua.

INST.22 artikla: Kohtuullinen määräaika

1. Jos loppuraportin välitön noudattaminen ei ole mahdollista, vastaajaosapuolen on ilmoitettava viimeistään 30 päivän kuluessa INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] 1 kohdassa tarkoitetun ratkaisun antamisesta kantajaosapuolelle kohtuullinen määräaika, jonka se tarvitsee voidakseen noudattaa INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] 1 kohdassa tarkoitettua ratkaisua. Osapuolet pyrkivät sopimaan ratkaisun noudattamista koskevan kohtuullisen määräajan pituudesta.
2. Jos osapuolet eivät ole sopineet kohtuullisen määräajan pituudesta, kantajaosapuoli voi aikaisintaan 20 päivän kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen toimittamisesta pyytää kirjallisesti, että alkuperäinen välimieslautakunta määrittää kohtuullisen määräajan pituuden. Välimieslautakunta antaa päätöksensä osapuolille 20 päivän kuluessa pyynnön toimittamispäivästä.
3. Vastaajaosapuoli toimittaa kantajaosapuolelle kirjallisen ilmoituksen siitä, miten se edistyy INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] 1 kohdassa tarkoitetun ratkaisun noudattamisessa, vähintään kuukautta ennen kohtuullisen määräajan päättymistä.
4. Osapuolet voivat sopia kohtuullisen määräajan pidentämisestä.

INST.23 artikla: Noudattamisen tarkastelu

1. Vastaajaosapuoli ilmoittaa viimeistään kohtuullisen määräajan päättymispäivänä kantajaosapuolelle kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut noudattaakseen INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] 1 kohdassa tarkoitettua ratkaisua.
2. Jos osapuolet ovat erimielisiä jonkin ratkaisun noudattamiseksi toteutetun toimenpiteen olemassaolosta tai sen yhteensopivuudesta asiaan liittyvien määräysten kanssa, kantajaosapuoli voi pyytää kirjallisesti alkuperäistä välimieslautakuntaa ratkaisemaan asian. Pyyntö on yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä, miten toimenpide rikkoo asiaan liittyviä määräyksiä, niin, että valituksen oikeusperusta käy selvästi ilmi. Välimieslautakunta antaa päätöksensä osapuolille 45 päivän kuluessa pyynnön toimittamispäivästä.

INST.24 artikla: Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet

1. Vastaajaosapuoli esittää kantajaosapuolen pyynnöstä ja tätä kuultuaan tarjouksen väliaikaisesta korvauksesta, jos

a) vastaajaosapuoli ilmoittaa kantajaosapuolelle, ettei sen ole mahdollista noudattaa INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] 1 kohdassa tarkoitettua ratkaisua; tai

b) vastaajaosapuoli ei tee ilmoitusta ratkaisun noudattamiseksi toteutetuista toimenpiteistä INST.21 artiklassa [Toimenpiteet ratkaisun noudattamiseksi] tarkoitetun määräajan kuluessa tai ennen kohtuullisen ajan päättymistä; tai

c) välimieslautakunta toteaa, että toimenpiteitä ratkaisun noudattamiseksi ei ole toteutettu lainkaan tai että ratkaisun noudattamiseksi toteutetut toimenpiteet ovat asiaan liittyvien määräysten vastaisia.

2. Kantajaosapuoli voi kaikissa edellä 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa toimittaa vastaajaosapuolelle kirjallisen ilmoituksen aikomuksestaan keskeyttää asiaan liittyvien määräysten mukaisten velvoitteidensa täyttämisen, jos

a) kantajaosapuoli päättää olla esittämättä 1 kohdassa tarkoitettua pyyntöä; tai

b) 1 kohdassa tarkoitettu pyyntö on esitetty mutta osapuolet eivät sovi väliaikaisesta korvauksesta 20 päivän kuluessa kohtuullisen ajan päättymisestä tai INST.23 artiklassa [Noudattamisen tarkastelu] tarkoitetun välimieslautakunnan ratkaisun antamisesta.

Ilmoituksessa on tarkennettava aiottu velvoitteiden keskeyttämisen taso.

3. Velvoitteiden keskeyttämiseen sovelletaan seuraavia ehtoja:

a) Toisen osan neljännen otsakkeen [Sosiaaliturvan yhteensovittaminen ja lyhytaikaiset viisumit], sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan pöytäkirjan tai sen liitteiden tai viidennen osan [Unionin ohjelmat] mukaisia velvoitteita ei voida keskeyttää tämän artiklan nojalla;

b) Poiketen siitä, mitä a alakohdassa määrätään, viidennen osan [Unionin ohjelmat] mukaisten velvoitteiden soveltaminen voidaan keskeyttää ainoastaan, jos INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] 1 kohdassa tarkoitettu ratkaisu koskee viidennen osan [Unionin ohjelmat] tulkintaa ja täytäntöönpanoa;

c) Muiden kuin viidennen osan [Unionin ohjelmat] mukaisten velvoitteiden soveltamista ei voida keskeyttää, jos INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] 1 kohdassa tarkoitettu ratkaisu koskee viidennen osan [Unionin ohjelmat] tulkintaa ja täytäntöönpanoa; ja

d) Toisen osan ensimmäisen otsakkeen II osaston [Palvelut ja investoinnit] mukaisia rahoituspalveluja koskevia velvoitteita ei voida keskeyttää tämän artiklan nojalla, ellei INST.20 artiklan [Välimieslautakunnan ratkaisu] 1 kohdassa tarkoitettu ratkaisu koske toisen osan ensimmäisen otsakkeen II osaston [Palvelut ja investoinnit] mukaisten rahoituspalveluja koskevien velvoitteiden tulkintaa ja soveltamista.

4. Jos osapuoli ei edelleenkään noudata aiemmalla osapuolten välisellä sopimuksella perustetun välimieslautakunnan ratkaisua, toinen osapuoli voi keskeyttää INST.10 artiklassa [Soveltamisala] tarkoitettujen tämän sopimuksen piiriin kuuluvien määräysten mukaisten

velvoitteiden noudattamisen. 3 kohdan a alakohdan sääntöä lukuun ottamatta kaikkiin sääntöihin, jotka liittyvät määräysten noudattamatta jättämisestä johtuviin väliaikaisiin oikeussuojakeinoin ja tällaisten toimenpiteiden uudelleentarkasteluun, sovelletaan aiempaa sopimusta.

5. Velvoitteiden keskeyttäminen ei saa ylittää rikkomisesta johtuvien mitätöivien tai heikentävien vaikutusten tasoa.

6. Jos välimieslautakunta on vahvistanut toisen osan ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] tai kolmannen otsakkeen [Tieliikenne] rikkomisen, keskeyttämistä voidaan soveltaa saman otsakkeen toisessa osastossa kuin siinä, jossa välimieslautakunta on todennut rikkomisen, erityisesti jos kantajaosapuoli katsoo, että tällainen keskeyttäminen kannustaa tehokkaasti noudattamaan määräyksiä.

7. Jos välimieslautakunta on vahvistanut toisen otsakkeen [Ilmailu] rikkomisen:

a) kantajaosapuolen olisi ensin pyrittävä keskeyttämään sen osaston mukaiset velvoitteet, jossa välimieslautakunta on vahvistanut rikkomisen;

b) jos kantajaosapuoli katsoo, ettei ole käytännöllistä tai tehokasta keskeyttää velvoitteita sen osaston osalta, jossa välimieslautakunta on todennut rikkomisen, se voi pyrkiä keskeyttämään saman otsakkeen jonkin toisen osaston velvoitteiden soveltamisen.

8. Jos välimieslautakunta on vahvistanut toisen osan ensimmäisen otsakkeen [Kauppa], toisen otsakkeen [Ilmailu], kolmannen otsakkeen [Tieliikenne] tai viidennen otsakkeen [Kalastus] rikkomisen ja jos kantajaosapuoli katsoo, ettei ole käytännöllistä tai tehokasta keskeyttää velvoitteita samassa otsakkeessa kuin se, jossa välimieslautakunta on vahvistanut rikkomisen, ja että olosuhteet ovat riittävän vakavat, se voi pyrkiä keskeyttämään muiden soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaiset velvoitteet.

9. Jos kyseessä on 7 kohdan b alakohta ja 8 kohta, kantajaosapuolen on perusteltava päätöksensä.

10. Kantajaosapuoli voi keskeyttää velvoitteidensa täyttämisen kymmenen päivän kuluttua 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen toimituspäivästä, paitsi jos vastaajaosapuoli esittää 11 kohdassa tarkoitetun pyynnön.

11. Jos vastaajaosapuoli katsoo, että ilmoitettu velvoitteiden keskeyttämisen taso ylittää rikkomisesta johtuvien mitätöivien tai heikentävien vaikutusten tason tai että 7 kohdan b alakohdassa, 8 kohdassa tai 9 kohdassa vahvistettuja periaatteita ja menettelyjä ei ole noudatettu, se voi esittää alkuperäiselle välimieslautakunnalle asian ratkaisemista koskevan kirjallisen pyynnön ennen 10 kohdassa asetetun kymmenen päivän jakson päättymistä. Välimieslautakunta toimittaa osapuolille ratkaisunsa velvoitteiden keskeyttämisen tasosta 30 päivän kuluessa kyseisen pyynnön esittämisestä. Velvoitteita ei saa keskeyttää ennen kuin välimieslautakunta on antanut ratkaisunsa. Velvoitteiden keskeyttämisessä on noudatettava tätä ratkaisua.

12. Välimieslautakunta, joka toimii 11 kohdan nojalla, ei tarkastele keskeytettävien velvoitteiden luonnetta, vaan sen on määritettävä, ylittääkö keskeytyksen taso rikkomisen aiheuttamia mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia vastaavan tason. Jos välimiesmenettelyssä käsiteltävään asiaan kuitenkin sisältyy väite, jonka mukaan 7 kohdan b alakohdassa, 8 kohdassa tai 9 kohdassa vahvistettuja periaatteita ja menettelyjä ei ole noudatettu, välimieslautakunta tutkii vaatimuksen. Jos

välimieslautakunta toteaa, että näitä periaatteita ja menettelyjä ei ole noudatettu, kantajaosapuolen on sovellettava niitä 7 kohdan b alakohdan, 8 kohdan ja 9 kohdan mukaisesti. Osapuolet hyväksyvät välimieslautakunnan ratkaisun lopullisena eivätkä pyydä toista välimiesmenettelyä. Tämä kohta ei saa missään tapauksessa viivästyttää päivämäärää, josta alkaen kantajaosapuolella on oikeus keskeyttää tämän artiklan mukaisten velvoitteiden soveltaminen.

13. Velvoitteiden keskeyttäminen tai tässä artiklassa tarkoitettu korvaus ovat tilapäisiä eikä niitä sovelleta sen jälkeen, kun

a) osapuolet ovat päässeet yhteisesti sovittuun ratkaisuun INST.31 artiklan [Yhteisesti sovittu ratkaisu] mukaisesti;

b) osapuolet ovat päässeet sopimukseen siitä, että vastaajaosapuolen toiminnasta on tullut ratkaisun noudattamiseksi toteutettujen toimenpiteiden myötä asiaan liittyvien määräysten mukaista; tai

c) kaikki ratkaisun noudattamiseksi toteutetut toimenpiteet, jotka välimieslautakunta on todennut asiaan liittyvien määräysten vastaisiksi, on peruutettu tai niitä on muutettu niin, että vastaajaosapuolen toiminnasta on tullut kyseisten asiaan liittyvien määräysten mukaista.

INST.25 artikla: Väliaikaisten korjaavien toimenpiteiden jälkeen toteutettujen ratkaisun noudattamista koskevien toimenpiteiden tarkastelu

1. Vastaajaosapuolen on ilmoitettava kantajaosapuolelle kaikista toimenpiteistä, joita se on toteuttanut joko velvoitteiden keskeytyksen tai väliaikaisen korvauksen soveltamisen jälkeen. Tämän artiklan 2 kohdan mukaisia tapauksia lukuun ottamatta kantajaosapuoli lopettaa velvoitteiden keskeyttämisen 30 päivän kuluessa ilmoituksen toimittamisesta. Jos asiassa on sovellettu korvausta, vastaajaosapuoli voi 2 kohdan mukaisia tapauksia lukuun ottamatta lopettaa tällaisen korvauksen soveltamisen 30 päivän kuluessa siitä, kun se on toimittanut ilmoituksensa ratkaisun noudattamisesta.

2. Jos osapuolet eivät 30 päivän kuluessa ilmoituksen toimittamisesta pääse yhteisymmärrykseen siitä, muuttaako ilmoitettu toimenpide vastaajaosapuolen toiminnan asiaan liittyvien määräysten mukaiseksi, kantajaosapuoli pyytää kirjallisesti alkuperäistä välimieslautakuntaa ratkaisemaan asian. Välimieslautakunnan on toimitettava ratkaisunsa osapuolille 46 päivän kuluessa kyseisen pyynnön esittämisestä. Jos välimieslautakunta toteaa, että toteutettu toimenpide on asiaan liittyvien määräysten mukainen, joko velvoitteiden keskeytys tai korvausten soveltaminen on lopetettava. Velvoitteiden keskeytyksen tai sovellettavan korvauksen tasoa on tarvittaessa muutettava välimieslautakunnan ratkaisun mukaisesti.

4 luku: Menettelyä koskevat yleiset määräykset

INST.26 artikla: Tietojen vastaanottaminen

1. Välimieslautakunta voi osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan pyytää osapuolilta asian kannalta merkityksellisiä tietoja, joita se pitää tarpeellisina ja asianmukaisina. Osapuolten on vastattava tällaisiin välimieslautakunnan tietopyyntöihin viipymättä ja kaikilta osin.

2. Välimieslautakunta voi osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan pyytää miltä tahansa taholta mitä tahansa tietoja, joita se pitää asianmukaisina. Välimieslautakunta voi myös pyytää asiantuntijalausuntoa, jos se pitää tätä tarkoituksenmukaisena, kunhan se noudattaa tässä osapuolten sopimia ehtoja.

3. Välimieslautakunta tutkii osapuolen luonnollisten henkilöiden tai osapuolen alueelle sijoittautuneiden oikeushenkilöiden esittämät amicus curiae -huomautukset liitteen INST-X [Työjärjestys] mukaisesti.

4. Välimieslautakunnan on saatettava osapuolten saataville kaikki tämän artiklan nojalla saamansa tiedot, ja osapuolet voivat esittää välimieslautakunnalle huomautuksensa kyseisistä tiedoista.

INST.27 artikla: Välimiesten luettelo

1. Kumppanuusneuvoston on laadittava 180 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta luettelo tämän sopimuksen tai sitä täydentävien sopimusten kattamiin erityisaloihin erikoistuneista henkilöistä, jotka haluavat ja voivat toimia välimieslautakunnan jäseninä. Luettelossa on oltava vähintään 15 henkilöä, ja sen on muodostuttava kolmesta alaluettelosta:

- (a) yhden alaluettelon muodostavat unionin ehdotusten perusteella valitut henkilöt;
- (b) yhden alaluettelon muodostavat Yhdistyneen kuningaskunnan ehdotusten perusteella valitut henkilöt; ja
- (c) yhden alaluettelon muodostavat henkilöt, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja joiden on määrä toimia välimieslautakunnan puheenjohtajina.

Kussakin alaluettelossa on oltava vähintään viisi henkilöä. Kumppanuusneuvoston on varmistettava, että luettelossa on aina tämä vähimmäismäärä henkilöitä.

2. Kumppanuusneuvosto voi laatia lisäksi luetteloita henkilöistä, jotka ovat erikoistuneet tämän sopimuksen tai sitä täydentävien sopimusten kattamiin erityisaloihin. Tällaisia lisäluetteloita voidaan käyttää osapuolten suostumuksella välimieslautakunnan jäsenten valinnassa INST.15 artiklan [Välimieslautakunnan asettaminen] 3 ja 5 kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti. Lisäluetteloiden on jakauduttava kahteen alaluetteloon:

- (a) yhden alaluettelon muodostavat unionin ehdotusten perusteella valitut henkilöt; ja
- (b) yhden alaluettelon muodostavat Yhdistyneen kuningaskunnan ehdotusten perusteella valitut henkilöt.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa luetteloissa ei saa olla henkilöitä, jotka ovat unionin toimielinten taikka Yhdistyneen kuningaskunnan tai jäsenvaltioiden hallitusten jäseniä, virkamiehiä tai muita toimihenkilöitä.

INST.28 artikla: Välimiesten korvaaminen

Jos tässä osastossa määrättyjen riitojenratkaisumenettelyjen aikana joku välimiehistä ei kykene osallistumaan tai eroaa tehtävästään tai hänet joudutaan korvaamaan siksi, ettei hän täytä

käytänneseännöissä asetettuja vaatimuksia, sovelletaan INST.15 artiklan [Välimieslautakunnan perustaminen] mukaista menettelyä. Ratkaisun tai päätöksen antamisen määräaika on jatkettava sen verran kuin on tarpeen uuden välimiehen nimittämiseksi.

INST.29 artikla: Välimieslautakunnan päätökset ja ratkaisut

1. Välimieslautakunnan keskustelut ovat luottamuksellisia. Välimieslautakunnan on kaikin keinoin pyrittävä siihen, että sen ratkaisut ja päätökset ovat yksimielisiä. Jos se ei ole mahdollista, välimieslautakunta ratkaisee asian enemmistöpäätöksellä. Välimiesten erillisiä lausuntoja ei julkaista missään tilanteessa.
2. Välimieslautakunnan päätökset ja ratkaisut sitovat sekä unionia että Yhdistynyttä kuningaskuntaa. Niillä ei luoda minkäänlaisia oikeuksia tai velvoitteita luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille.
3. Välimieslautakunnan päätöksillä tai ratkaisuilla ei voida lisätä tai vähentää tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten mukaisia osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia.
4. Selkeyden vuoksi todetaan, että välimieslautakunnalla ei ole toimivaltaa arvioida tätä sopimusta tai sitä täydentäviä sopimuksia väitetysti rikkovan toimenpiteen laillisuutta osapuolen sisäisen lainsäädännön nojalla. Havainnot, joita välimieslautakunta tekee osapuolten välistä riita-asiaa tutkiessaan, eivät sido kummankaan osapuolen kansallisia alemman tai ylemmän oikeusasteen tuomioistuimia siltä osin kuin on kyse asianomaisen osapuolen sisäiselle lainsäädännölle annettavasta tulkinnasta.
- 4A. Selkeyden vuoksi todetaan, että kummankaan osapuolen tuomioistuimilla ei ole toimivaltaa osapuolten välisten riitojen ratkaisemiseen tämän sopimuksen nojalla.
5. Kummankin osapuolen on asetettava välimieslautakunnan ratkaisut ja päätökset yleisesti saataville, kunhan luottamukselliset tiedot suojataan.
6. Osapuolten välimieslautakunnalle toimittamia tietoja on käsiteltävä LIITTEESSÄ INST-X [Työjärjestys] annettujen salassapitosuojaa koskevien sääntöjen mukaisesti.

INST.30 artikla: Välimiesmenettelyn keskeyttäminen ja päättäminen

Välimieslautakunnan on osapuolten yhteisestä pyynnöstä keskeytettävä työnsä milloin tahansa osapuolten sopimaksi ajanjaksoksi, joka ei ylitä kahtatoista perättäistä kuukautta. Välimieslautakunta jatkaa työtään ennen keskeytysajan päättymistä osapuolten yhdessä esittämästä kirjallisesta pyynnöstä tai keskeytysajan päättyessä jommankumman osapuolen kirjallisesta pyynnöstä. Pynnön esittävän osapuolen on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle. Jos osapuoli ei pyydä välimieslautakunnan työn jatkamista keskeytysajan päättyessä, välimieslautakunnan toimivaltuudet umpeutuvat ja riitojenratkaisumenettely on päätettävä. Jos välimieslautakunnan työ keskeytetään, sovellettavia määräaikoja pidennetään yhtä pitkäksi aikaa kuin välimieslautakunnan työ keskeytyy.

INST.31 artikla: Yhteisesti sovittu ratkaisu

5. Osapuolet voivat päästä milloin tahansa yhteisesti sovittuun ratkaisuun INST.10 artiklassa [Soveltamisala] tarkoitettujen riitojen osalta.

6. Jos yhteisesti sovittuun ratkaisuun päästään paneelimenettelyn aikana, osapuolet ilmoittavat ratkaisusta yhdessä välimieslautakunnan puheenjohtajalle. Kun tällainen ilmoitus on tehty, välimiesmenettely päätetään.
7. Ratkaisu voidaan hyväksyä kumppanuusneuvoston päätöksellä. Yhteisesti sovitut ratkaisut on julkistettava. Julkistettava versio ei saa sisältää kummankaan osapuolen luottamukselliseksi luokittelemia tietoja.
8. Kukin osapuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin yhteisesti sovitun ratkaisun panemiseksi täytäntöön sovitus määräajassa.
9. Täytäntöönpaneva osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti viimeistään sovitun määräajan umpeutumispäivänä kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut yhteisesti sovitun ratkaisun panemiseksi täytäntöön.

INST.32 artikla: Määräajat

1. Kaikki tässä osastossa vahvistetut määräajat lasketaan päivinä alkaen sitä toimea seuraavasta päivästä, johon ne viittaavat.
2. Osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa tässä osastossa tarkoitettua määräaika.
3. Välimieslautakunta voi milloin tahansa ehdottaa osapuolille tässä osastossa tarkoitettujen määräaikojen muuttamista, ja sen on perusteltava ehdotuksensa.

INST.34 artikla: Kustannukset

1. Kumpikin osapuoli vastaa itse välimieslautakunnan menettelyyn osallistumisesta aiheutuvista kuluistaan.
2. Osapuolet jakavat tasan järjestelyistä aiheutuvat kulut, mukaan lukien välimieslautakunnan jäsenten palkkiot ja kulut. Välimiesten palkkiot määritetään liitteen INST-ANNEX-X [Työjärjestys] mukaisesti.

INST.34A artikla: Liitteet

1. Tässä osastossa määrätyissä riitojenratkaisumenettelyissä noudatetaan LIITTEESSÄ INST-X [Työjärjestys] olevaa työjärjestystä sekä LIITETTÄ INST-X [Käytännesäännöt].
2. Kumppanuusneuvosto voi muuttaa LIITETTÄ INST-X [Työjärjestys] ja LIITETTÄ INST-X [Käytännesäännöt].

5 luku: Yksipuolisia toimenpiteitä koskevat erityisjärjestelyt

INST.34B artikla: Korjaavien toimenpiteiden ja tasapainottamisen erityismenettelyt

1. Sovellettaessa toisen osan ensimmäisen otsakkeen XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] 3 luvun [Tukien valvonta] 3.12 artiklaa

[Korjaavat toimenpiteet] ja 9 luvun [Institutionaaliset määräykset] 9.4 artiklan [Tasapainottaminen] 2 ja 3 kohtaa tätä osastoa sovelletaan tässä artiklassa esitetyin muutoksin.

2. Poiketen siitä, mitä INST.15 artiklassa [Välimieslautakunnan asettaminen] ja liitteessä INST-X [Riitojenratkaisumenettelyn työjärjestys] määrätään, jos osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen välimieslautakunnan kokoonpanosta kahden päivän kuluessa, kantajaosapuolta edustava kumppanuusneuvoston puheenjohtaja valitsee viimeistään yhden päivän kuluttua kahden päivän määräajan päättymisestä välimiehen arvalla kunkin osapuolen alaluettelosta ja välimieslautakunnan puheenjohtajan arvalla INST.27 artiklassa [Välimiesten luettelo] tarkoitetusta puheenjohtajien alaluettelosta. Kantajaosapuolta edustava kumppanuusneuvoston puheenjohtaja voi valtuuttaa toisen henkilön valitsemaan välimiehen tai puheenjohtajan arvalla. Kunkin henkilön on vahvistettava molemmille osapuolille olevansa käytettävissä kahden päivän kuluessa siitä, kun hänelle on ilmoitettu nimityksestä. Liitteessä INST-X [Riitojenratkaisumenettelyn työjärjestys] olevassa säännössä nro 10 tarkoitettu järjestäytymiskokous on pidettävä 2 päivän kuluessa välimieslautakunnan asettamisesta.

3. Poiketen siitä, mitä liitteessä INST-X [Riitojenratkaisumenettelyn työjärjestys] olevassa säännössä nro 11 määrätään, kantajaosapuolen on toimitettava kirjallinen lausumansa viimeistään seitsemän päivän kuluttua välimieslautakunnan asettamispäivästä. Vastajaosapuolen on toimitettava kirjallinen lausumansa viimeistään seitsemän päivän kuluttua kantajaosapuolen kirjallisen lausuman toimittamispäivästä. Välimieslautakunnan on mukautettava riitojenratkaisumenettelyn muita asiaankuuluvia määräaikoja, jos se on tarpeen raportin oikea-aikaisen toimittamisen varmistamiseksi.

4. INST.20 artiklaa [Välimieslautakunnan ratkaisu] ei sovelleta, ja tässä osastossa olevia viittauksia ratkaisuun pidetään viittauksina

- (a) XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] 3 luvun [Tukien valvonta] 3.12 artiklan [Korjaavat toimenpiteet] 10 kohtaan; tai
- (b) 9.4 artiklan [Tasapainottaminen] 3 kohdan c alakohtaan.

5. Poiketen siitä, mitä INST.23 artiklan [Noudattamisen tarkastelu] 2 kohdassa määrätään, välimieslautakunta antaa päätöksensä osapuolille 30 päivän kuluessa pyynnön toimittamispäivästä.

INST.34C artikla: Velvoitteiden keskeyttäminen LPFS.3.12 artiklan 12 kohdan, FISH.9 artiklan 5 kohdan ja FISH.14 artiklan 7 kohdan soveltamiseksi

1. Velvoitteiden keskeytyksen taso ei saa ylittää tasoa, joka vastaa tämän sopimuksen tai täydentävän sopimuksen mukaisten etuuksien mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia, jotka johtuvat suoraan korjaavista toimenpiteistä siitä päivästä alkaen, jona korjaavat toimenpiteet tulevat voimaan, välitystuomion antamispäivään saakka.

2. Kantajaosapuolen pyytämän velvoitteiden keskeytyksen tason ja välimieslautakunnan määrittämän velvoitteiden keskeytyksen tason on perustuttava tosiseikkoihin, jotka osoittavat, että mitätöivät tai heikentävät vaikutukset johtuvat suoraan korjaavan toimenpiteen soveltamisesta ja vaikuttavat tiettyihin tavaroihin, palveluntarjoajiin, sijoittajiin tai muihin talouden toimijoihin eivätkä perustu pelkästään väitteisiin, arveluihin tai etäisiin mahdollisuuksiin.

3. Mitätöityjen tai heikentyneiden etujen taso, jota kantajaosapuoli on pyytänyt tai jonka välimieslautakunta on määrittänyt:

- (a) ei saa sisältää rankaisevia vahingonkorvauksia, korkoja tai hypoteettisia voittojen tai liiketoimintamahdollisuuksien menetyksiä;
- (b) vähennetään asianomaisten toimijoiden tai asianomaisen osapuolen jo saamalla tullien palautuksilla, vahingonkorvauksilla tai muilla korvauksilla; ja
- (c) ei saa sisältää asianomaisen osapuolen tai sellaisen henkilön tai yhteisön, jonka suhteen aiotun velvoitteiden keskeyttämisen perusteella haetaan oikaisua, tahallisen tai tuottamuksellisen toiminnan tai laiminlyönnin vaikutusta mitätöivään tai heikentävään vaikutukseen.

INST.34D artikla: Edellytykset tasapainottamiselle, korjaamiselle, korvaamiselle ja suojatoimenpiteille

Jos osapuoli toteuttaa toimenpiteen toisen osan ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] kolmannen luvun [Tukien valvonta] 3.12 artiklan [Korjaavat toimenpiteet] tai yhdeksännen luvun [Institutionaaliset määräykset] 9.4 artiklan [Tasapainottaminen], kolmannen otsakkeen [Tieliikenne] ROAD.11 artiklan [Korjaavat toimenpiteet], viidennen otsakkeen FISH.9 artiklan [Vastasuoritteet vesille pääsyn peruuttamisen tai vähentämisen yhteydessä] tai FISH.14 artiklan [Korjaavat toimenpiteet ja riitojenratkaisu] tai kuudennen osan III osaston INST.36 artiklassa [Suojatoimenpiteet], kyseistä toimenpidettä voidaan soveltaa ainoastaan asiaan liittyvien määräysten osalta artiklassa INST.10 [Soveltamisala] tarkoitetulla tavalla ja niiden on oltava soveltuvin osin INST.24 artiklan 3 kohdassa [Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet] määrättyjen edellytysten mukaisia.

II OSASTO: YHTEISTYÖN PERUSTA

COMPROV.4 artikla: Demokratia, oikeusvaltio ja ihmisoikeudet

1. Osapuolet noudattavat jatkossakin yhteisiä demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen arvoja ja periaatteita, jotka muodostavat perustan niiden sisä- ja ulkopolitiikalle. Tältä osin osapuolet vahvistavat noudattavansa Ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta ja kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia, joiden sopimuspuolia ne ovat.

2. Osapuolet edistävät näitä yhteisiä arvoja ja periaatteita kansainvälisillä foorumeilla. Osapuolet tekevät yhteistyötä näiden arvojen ja periaatteiden edistämiseksi myös kolmansien maiden kanssa tai niiden alueella.

COMPROV.5 artikla: Ilmastonmuutoksen torjunta

1. Osapuolet katsovat, että ilmastonmuutos on uhka ihmiskunnan olemassaololle ja toistavat sitoumuksensa vahvistaa globaaleja toimenpiteitä sen torjumiseksi. Ilmastonmuutosta koskevassa YK:n puitesopimuksessa (YK:n ilmastopöytäkirja) esitetyn prosessin ja erityisesti ilmastopöytäkirjan osapuolten 21. konferenssissa tehdyn Pariisin sopimuksen, jäljempänä 'Pariisin sopimus', mukainen taistelu ihmisen aiheuttamasta ilmastonmuutosta vastaan toimii innoituksena unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan sisä- ja ulkopolitiikalle. Näin ollen kumpikin osapuoli noudattaa Pariisin sopimusta ja YK:n ilmastopöytäkirjassa esitettyä prosessia sekä pidättäytyy teoista ja laiminlyönnistä, jotka vaarantaisivat tai tekisivät merkittävilä osin tyhjäksi Pariisin sopimuksen tavoitteet ja tarkoitukset.

2. Osapuolet edistävät ilmastonmuutoksen torjuntaa kansainvälisillä foorumeilla, muun muassa pyrkimällä saamaan muita maita ja alueita sitoutumaan kunnianhimoisempiin kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteisiin.

COMPROV.6 artikla: Joukkotuhuoseiden leviämisen ehkäiseminen

1. Osapuolet katsovat, että joukkotuhuoseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä. Tämän vuoksi osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhuoseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseen noudattamalla kaikilta osin kansainvälisistä aseidenriisunta- ja asesulkusopimuksista johtuvia velvoitteita ja muita asiaa koskevia kansainvälisiä velvoitteita ja huolehtimalla niiden kansallisesta täytäntöönpanosta.

2. Lisäksi osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhuoseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estämiseen

(a) toteuttamalla toimia kaikkien muiden asiaa koskevien kansainvälisten asiakirjojen allekirjoittamiseksi, ratifioimiseksi tai niihin liittymiseksi tapauksen mukaan ja niiden panemiseksi täysimääräisesti täytäntöön; ja

(b) luomalla tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän, valvomalla joukkotuhuoseisiin liittyvien tavaroiden vientiä ja kauttakulkua, mukaan luettuna kaksikäyttöteknologian loppukäytön valvonta, ja sisällyttämällä tehokkaita seuraamuksia vientivalvonnan laiminlyömisestä.

3. Osapuolet sopivat aloittavansa säännöllisen vuoropuhelun näistä aiheista.

COMPROV.7 artikla: Pienaseet ja kevyet aseet sekä muut tavanomaiset aseet

1. Osapuolet toteavat, että pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laitton tuotanto, siirto ja liikkuminen sekä niiden liiallinen keskittyminen, huono hallinnointi, riittämättömästi turvatut varastot ja valvoton leviäminen ovat edelleenkin vakava uhka rauhalle ja kansainväliselle turvallisuudelle.

2. Osapuolet sopivat noudattavansa kansainvälisistä sopimuksista ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmista johtuvia velvoitteitaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumiseksi sekä muihin tällä alalla sovellettaviin kansainvälisiin välineisiin, kuten pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevaan YK:n toimintaohjelmaan, perustuvia sitoumuksia ja panevansa ne täysimääräisesti täytäntöön.

3. Osapuolet toteavat, että sisäiset valvontajärjestelmät ovat tärkeitä tavanomaisten aseiden siirtämiselle voimassa olevien kansainvälisten standardien mukaisesti. Osapuolet tunnustavat, että kyseisten valvontatoimien vastuullinen soveltaminen on tärkeää, sillä se edistää kansainvälistä ja alueellista rauhaa, turvallisuutta ja vakautta, vähentää inhimillistä kärsimystä ja estää tavanomaisten aseiden luvaton välitystä.

4. Osapuolet sitoutuvat tältä osin panemaan asekauppasopimuksen täysimääräisesti täytäntöön ja tekemään mainitun sopimuksen puitteissa yhteistyötä toistensa kanssa, mukaan lukien edistämään sopimuksen yleismaailmallisuutta ja sen täysimääräistä täytäntöönpanoa kaikissa YK:n jäsenvaltioissa.

5. Osapuolet sitoutuvat sen vuoksi tekemään yhteistyötä tavanomaisten aseiden kansainvälisen kaupan sääntelyn sääntelemiseksi ja parantamiseksi sekä laittoman asekaupan ehkäisemiseksi, torjumiseksi ja poistamiseksi.

6. Osapuolet sopivat aloittavansa säännöllisen vuoropuhelun näistä aiheista.

COMPROV.8 artikla: Kansainvälistä yhteisöä koskettavat vakavimmat rikokset

1. Osapuolet vahvistavat, etteivät vakavimmat kansainvälistä yhteisöä koskettavat rikokset saa jäädä rankaisematta ja että niiden osalta on varmistettava tehokkaat syytetoimet kansallisen tason toimenpitein ja lisäämällä kansainvälistä yhteistyötä, myös Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa. Osapuolet sopivat tukevansa täysimääräisesti Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ja muiden asiaa koskevien asiakirjojen yleismaailmallista soveltamista ja loukkaamattomuutta.

2. Osapuolet sopivat aloittavansa säännöllisen vuoropuhelun näistä aiheista.

COMPROV.9 artikla: Terrorismin torjunta

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä kahdenvälisellä, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla ehkäistäkseen ja torjuakseen terrorismin kaikkia muotoja ja ilmentymiä kansainvälisen oikeuden mukaisesti, mukaan lukien tarvittaessa kansainväliset terrorismin torjuntaan liittyvät sopimukset, kansainvälinen humanitaarinen oikeus ja ihmisoikeuksia koskeva kansainvälinen oikeus, sekä Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti.

2. Osapuolet tehostavat yhteistyötään terrorismin torjunnan alalla, mukaan lukien väkivaltaisten ääriliikkeiden sekä terrorismin rahoituksen ehkäisy ja torjunta, tavoitteenaan edistää yhteisiä turvallisuusetujaan ja ottaen huomioon YK:n globaalin terrorisminvastaisen strategian sekä YK:n turvallisuusneuvoston asiaankuuluvat päätöslauselmat, sanotun kuitenkin rajoittamatta lainvalvontaa ja rikosoikeudellista yhteistyötä tai tiedustelutietojen vaihtoa.

3. Osapuolet sopivat aloittavansa säännöllisen vuoropuhelun näistä aiheista. Vuoropuhelun tavoitteena on muun muassa edistää ja helpottaa

- (a) terrorismia koskevien uhka-arvioiden jakamista;
- (b) terrorismin torjunnan parhaiden käytäntöjen ja asiantuntemuksen jakamista;
- (c) operatiivista yhteistyötä ja tietojenvaihtoa; sekä
- (d) monenvälisissä järjestöissä tehtävää yhteistyötä koskevaa tiedonvaihtoa.

COMPROV.10 artikla: Henkilötietojen suoja

1. Osapuolet vahvistavat sitoutuvansa varmistamaan henkilötietojen tehokkaan suojan. Ne pyrkivät tekemään yhteistyötä tietosuojan korkean kansainvälisen vaatimustason ylläpitämiseksi.

2. Osapuolet tunnustavat, että yksilöillä on oikeus henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan ja että tätä koskevat tiukat vaatimukset lisäävät luottamusta digitaalitalouteen, edistävät kaupan kehitystä ja ovat avainasemassa lainvalvontayhteistyölle. Tätä varten osapuolet sitoutuvat kukin omien lakiansa ja asetustensa puitteissa kunnioittamaan tässä sopimuksessa tähän oikeuteen liittyen antamia sitoumuksia.

3. Osapuolet tekevät sekä kahdenvälistä että monenvälistä yhteistyötä omien lakiansa ja asetustensa mukaisesti. Tällaiseen yhteistyöhön voi sisältyä henkilötietojen suojaan liittyvää vuoropuhelua, asiantuntemuksen vaihtoa ja täytöntöönpanoyhteistyötä soveltuvien osien.

4. Jos tässä sopimuksessa tai sitä täydentävässä sopimuksessa määrätään henkilötietojen siirrosta, tällainen siirto tehdään tietoja siirtävän osapuolen henkilötietojen kansainvälisiä siirtoja koskevan lainsäädännön mukaisesti. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä kohta ei rajoita henkilötietojen siirtoa koskevien tämän sopimuksen erityismääräysten, erityisesti DIGIT.7 artiklan [Henkilötietojen ja yksityisyyden suoja] ja LAWGEN.4 artiklan [Henkilötietojen suoja], sekä kuudennen osan [Riitojenratkaisu] I osaston soveltamista. Kumpikin osapuoli tekee tarvittaessa parhaansa henkilötietojen kansainvälisiä siirtoja koskevien sääntöjensä mukaisesti ottaakseen käyttöön henkilötietojen siirtoa varten tarvittavat suojatoimet ottaen huomioon kumppanuusneuvoston INST.1 artiklan [Kumppanuusneuvosto] 4 kohdan h alakohdan mukaisesti antamat suositukset.

COMPROV.11 artikla: Globaali yhteistyö yhteisissä taloudellisia, ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia etuja koskevista kysymyksistä

1. Osapuolet toteavat, että globaali yhteistyö on tärkeää käsiteltäessä yhteisiä taloudellisia, ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia etuja koskevia kysymyksiä. Ne aikovat edistää monenvälisiä ratkaisuja yhteisiin ongelmiin silloin, kun se on niiden yhteisten etujen mukaista..

2. Oman päätöksentekonsa riippumattomuuden säilyttäen ja sopimuksen tai sitä täydentävien sopimusten muita määräyksiä rajoittamatta, osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä nykyisissä ja tulevaisuudessa globaaleissa kysymyksissä, jotka koskevat niiden yhteisiä etuja esimerkiksi rauhan ja turvallisuuden, ilmastonmuutoksen, kestävä kehityksen, rajatylittävän ympäristön pilaantumisen, ympäristönsuojelun, digitalisaation, kansanterveyden ja kuluttajansuojan, verotuksen, rahoitusvakauden sekä vapaan ja oikeudenmukaisen kaupan ja sijoittamisen alueilla. Tätä varten ne pyrkivät ylläpitämään jatkuvaa ja tehokasta vuoropuhelua sekä koordinoimaan kantojaan monenvälisissä järjestöissä ja foorumeilla, joiden toimintaan osapuolet osallistuvat, kuten Yhdistyneissä kansakunnissa, G7- ja G20-ryhmissä, OECD:ssä, Kansainvälisessä valuuttarahastossa, Maailmanpankissa ja Maailman kauppajärjestössä.

COMPROV.12 artikla: Olennaiset osat

Tämän sopimuksen COMPROV.4 artiklan [Demokratia, oikeusvaltio ja ihmisoikeudet] 1 kohta, COMPROV.5 artiklan [Ilmastonmuutoksen torjunta] 1 kohta ja COMPROV.6 artiklan [Joukkotuhoaseiden leviämisen ehkäiseminen] 1 kohta ovat tässä sopimuksessa ja täydentävissä sopimuksissa vahvistetun kumppanuuden olennaisia osia.

III OSASTO: VELVOITTEIDEN TÄYTTÄMINEN JA SUOJATOIMENPITEET

INST.35 artikla: Olennaisiksi määritettyjen velvoitteiden täyttäminen

1. Jos jompikumpi osapuolista katsoo, että toinen osapuoli on rikkonut erityisen vakavalla ja merkittäväällä tavalla velvoitteita, jotka on määritetty olennaisiksi kohdiksi COMPROV.12 artiklassa [Olennaiset kohdat], se voi päättää lopettaa tai keskeyttää tämän sopimuksen tai sitä täydentävän sopimuksen toiminnan osittain tai kokonaan.

2. Ennen tätä se osapuoli, joka vetoaa tämän artiklan soveltamiseen, pyytää, että kumppanuusneuvosto kokoontuu välittömästi oikea-aikaisen ja yhteisesti hyväksyttävissä olevan ratkaisun löytämiseksi. Jos yhteisesti hyväksyttävissä olevaan ratkaisuun ei päästä 30 päivän

kuluessa pyynnön esittämisestä kumppanuusneuvostolle, osapuoli voi toteuttaa 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä toteutettaessa on noudatettava täysimääräisesti kansainvälistä oikeutta ja toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia. Etusijalle on asetettava toimenpiteet, jotka häiritsevät vähiten tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten toimintaa.

4. Osapuolet katsovat, että COMPROV.12 artiklassa [Olennaiset kohdat] olennaisiksi kohdiksi kuvattuja velvoitteita voidaan katsoa rikutun vakavalla ja merkittävällä tavalla vain silloin, kun rikkomusta pidetään vakavuudeltaan ja luonteeltaan niin poikkeuksellisenä, että se uhkaa rauhaa ja turvallisuutta ja että sillä voi olla kansainvälisiä vaikutuksia. Selkeyden vuoksi todetaan, että teko tai laiminlyönti, joka vaarantaa tai tekee merkittävältä osin tyhjäksi Pariisin sopimuksen tavoitteet ja tarkoitukset, katsotaan aina vakavaksi ja merkittäväksi rikkomukseksi tätä artiklaa sovellettaessa.

INST.36 artikla: Suojatoimenpiteet

1. Jos ilmenee vakavia taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristöön, myös kalastustoimintaan ja siitä riippuvaisiin yhteisöihin, liittyviä vaikeuksia jotka todennäköisesti jatkuvat, asianomainen osapuoli voi toteuttaa yksipuolisesti asianmukaisia suojatoimenpiteitä. Tällaiset suojatoimenpiteet on rajattava laajuudeltaan ja kestoaltaan tilanteen korjaamisen ehdottomasti edellyttämään määrään. Etusijalle asetetaan toimenpiteet, jotka häiritsevät vähiten tämän sopimuksen toimintaa.

2. Asianomainen osapuoli ilmoittaa asiasta viipymättä toiselle osapuolelle kumppanuusneuvoston välityksellä ja antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta. Osapuolet aloittavat viipymättä neuvottelut kumppanuusneuvostossa yhteisesti hyväksyttävissä olevan ratkaisun löytämiseksi.

3. Asianomainen osapuoli ei saa toteuttaa suojatoimenpiteitä ennen kuin 2 kohdassa tarkoitetusta ilmoittamispäivästä on kulunut yksi kuukausi, paitsi jos 2 kohdan mukainen neuvottelumenettely on saatu yhteisesti päätökseen ennen kyseisen määräajan päättymistä. Jos poikkeukselliset olosuhteet edellyttävät välittömiä toimia ilman etukäteistarkastelua, asianomainen osapuoli voi toteuttaa viipymättä sellaiset suojatoimenpiteet, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä tilanteen korjaamiseksi.

Asianomainen osapuoli ilmoittaa toteutetuista toimenpiteistä viipymättä kumppanuusneuvostolle ja antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta.

4. Jos asianomaisen osapuolen toteuttamat suojatoimenpiteet johtavat epätasapainoon tässä sopimuksessa ja sitä täydentävissä sopimuksissa määrättyjen oikeuksien ja velvoitteiden välillä, toinen osapuoli voi toteuttaa sellaisia tasapainottavia toimenpiteitä, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä tasapainon palauttamiseksi. Etusijalle asetetaan toimenpiteet, jotka häiritsevät vähiten tämän sopimuksen toimintaa. Tämän artiklan 2–4 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin kyseisiin tasapainottaviin toimenpiteisiin.

5. Kumpikin osapuoli voi käynnistää INST.14 artiklassa [Välimiesmenettely] tarkoitetun välimiesmenettelyn riitauttaakseen toimenpiteen, jonka toinen osapuoli on toteuttanut tämän artiklan 1–5 kohdan mukaisesti, ilman, että sen on turvauduttava ensin INST.13 artiklan [Kuuleminen] mukaisiin neuvotteluihin.

6. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja suojatoimenpiteitä ja 5 kohdassa tarkoitettuja tasapainottavia toimenpiteitä voidaan toteuttaa myös täydentävään sopimukseen liittyen, ellei siinä toisin määrätä.

SEITSEMÄS OSA: LOPPUMÄÄRÄYKSET

FINPROV.1 artikla: Alueellinen soveltamisala

1. Tätä sopimusta sovelletaan
 - (a) alueisiin, jotka kuuluvat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamisesta tehdyn sopimuksen soveltamisalaan, näissä sopimuksissa vahvistetuin edellytyksin; ja
 - (b) Yhdistyneen kuningaskunnan alueeseen.
2. Tätä sopimusta sovelletaan myös Guernseyn voutikuntaan, Jersey'n voutikuntaan ja Mansaareen tämän sopimuksen toisen osan viidennen otsakkeen [Kalastus] ja kuudennen otsakkeen [Muut määräykset] OTH.9 [Maantieteellinen soveltamisala] artiklassa määrätystä laajuudesta.
3. Tätä sopimusta ei sovelleta Gibraltariin eikä sillä ole mitään vaikutuksia kyseisellä alueella.
4. Tätä sopimusta ei sovelleta seuraaviin merentakaisiin maihin ja alueisiin, joilla on erityissuhteet Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa: Anguilla; Bermudasaaret; Brittiläinen antarktinen alue; Brittiläinen Intian valtameren alue; Brittiläiset Neitsytsaaret; Caymansaaret; Falklandinsaaret; Montserrat; Pitcairn-, Henderson-, Ducie- ja Oenosaaret; Saint Helena, Ascension ja Tristan da Cunha; Etelä-Georgia ja Eteläiset Sandwichsaaret; ja Turks- ja Caicossaaret.

FINPROV.2 artikla: Suhde muihin sopimuksiin

Tällä sopimuksella ja sitä täydentävillä sopimuksilla ei rajoiteta minkään Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön välisen aiemman kahdenvälisen sopimuksen soveltamista. Osapuolet vahvistavat velvollisuutensa panna kaikki tällaiset sopimukset täytäntöön.

FINPROV.3 artikla: Tarkastelu

Osapuolet tarkastelevat yhdessä tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten täytäntöönpanoa ja siihen liittyviä seikkoja viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta ja sen jälkeen joka viides vuosi.

FINPROV.6 artikla: Turvallisuusluokitellut tiedot ja arkaluonteiset turvallisuusluokittelemattomat tiedot

Mitään tässä sopimuksessa tai sitä täydentävissä sopimuksessa määrättyä ei saa tulkita vaatimukseksi siitä, että osapuolen on annettava saataville turvallisuusluokiteltuja tietoja.

Turvallisuusluokiteltuja tietoja tai aineistoja, joita osapuolet toimittavat tai vaihtavat keskenään tämän sopimuksen tai sitä täydentävien sopimusten mukaisesti, käsitellään ja suojataan turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoon ja suojaamiseen sovellettavista turvallisuusmenettelyistä tehdyn sopimuksen ja sen nojalla tehtyjen täytäntöönpanojärjestelyjen mukaisesti.

Osapuolet sopivat käsittelyohjeista niiden vaihtamien arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen suojaamisen varmistamiseksi.

FINPROV.7 artikla: Tämän sopimuksen erottamattomat osat

1. Tämän sopimuksen pöytäkirjat, liitteet, lisäykset ja alaviitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.
2. Tämän sopimuksen kukin liite, lisäykset mukaan lukien, ovat erottamaton osa sitä jaksoa, lukua, osastoa, otsaketta tai pöytäkirjaa, jossa kyseiseen liitteeseen viitataan tai johon kyseisessä liitteessä viitataan. Selkeyden vuoksi todetaan, että
 - (a) Liite INST-X [KUMPPANUUSNEUVOSTON JA KOMITEOIDEN TYÖJÄRJESTYS] on ensimmäisen osan III osaston [Institutionaaliset määräykset] erottamaton osa;
 - (b) Liitteet ORIG-1 [TUOTEKOHTAISTEN ALKUPERÄSÄÄNTÖJEN ALKUHUOMAUTUKSET], ORIG-2 [TUOTEKOHTAISTEN ALKUPERÄSÄÄNNÖT], ORIG-2A [ALKUPERÄKIINTIÖT JA LIITTEESSÄ ORIG-2 VAHVISTETTUIJEN TUOTEKOHTAISTEN ALKUPERÄSÄÄNTÖJEN VAIHTOEHDOT], ORIG-2B [SÄHKÖAKKUJA JA SÄHKÖAJONEUVOJA KOSKEVAT SIIRTYMÄVAIHEEN TUOTEKOHTAISTEN SÄÄNNÖT], ORIG-3 [TAVARANTOIMITTAJAN ILMOITUS], ORIG-4 [ALKUPERÄVAKUUTUKSEN TEKSTI], ORIG-5 [YHTEINEN JULISTUS ANDORRAN RUHTINASKUNNASTA] ja ORIG-6 [YHTEINEN JULISTUS SAN MARINON TASAVALLASTA] ovat toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston 2 luvun [Alkuperäsäännöt] erottamaton osa;
 - (c) Liite SPS-1 [SPS.19 ARTIKLAN D ALAKOHDASSA TARKOITETUT KRITERIT] on toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston 3 luvun [Terveys- ja kasvinsuojelutoimet] erottamaton osa;
 - (d) Liite TBT-XX [TBT.9 ARTIKLAN 4 KOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY MUIDEN KUIN ELÄINPERÄISTEN TUOTTEIDEN TURVALLISUUTTA JA NIIHIN LIITTYVIÄ EHKÄISEVIÄ, RAJOITTAJIA JA KORJAAVIA TOIMENPITEITÄ KOSKEVAA SÄÄNNÖLLISTÄ TIETOJENVAIHTOA VARTEN], liite TBT-ZZ [TBT.9 ARTIKLAN 5 KOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY SELLAISTEN MUIDEN TUOTTEIDEN KUIN ELINTARVIKKEIDEN, JOTKA EIVÄT OLE VAATIMUSTEN MUKAISIA, OSALTA TOTEUTETTUIJA TOIMIA KOSKEVAA SÄÄNNÖLLISTÄ TIETOJENVAIHTOA (MUUTA KUIN TBT.9 ARTIKLAN 4 KOHDASSA TARKOITETTUA) VARTEN], liite TBT-1 [MOOTTORIAJONEUVOT JA NIIDEN VARUSTEET JA OSAT], liite TBT-2 [LÄÄKKEET], liite TBT-3 [KEMIKAALIT], liite TBT-4 [LUONNONMUKAISET TUOTTEET] ja liite TBT-5 [VIINIKAUPPA] ovat toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston 4 luvun [Kaupan tekniset esteet] erottamaton osa;
 - (e) Liite CUSTMS-1 [VALTUUTETUT TALOUDEN TOIMIJA] on toisen osan ensimmäisen otsakkeen I osaston 5 luvun [Tulli ja kaupan helpottaminen] erottamaton osa;
 - (f) Liitteet SERVIN-1 [VOIMASSA OLEVAT TOIMENPITEET], SERVIN-2 [TULEVAT TOIMENPITEET], SERVIN-3 [SIJOITTAUTUMISEN VUOKSI MATKUSTAVAT LIIKEMATKUSTAJAT, SISÄISESTI SIIRRETYT TYÖNTEKIJÄT JA LYHYTAIKAISET LIIKEMATKALAISET], SERVIN-4 [SOPIMUSPERUSTEISET PALVELUNTARJOAJAT JA ITSENÄISET AMMATINHARJOITTAJAT], SERVIN-5 [UONNOLLISTEN HENKILÖIDEN LIIKKUMINEN] ja SERVIN-6 [SUUNTAVIIVAT AMMATTIPÄTEVYYDEN TUNNUSTAMISTA KOSKEVIA JÄRJESTELYJÄ VARTEN] ovat toisen osan ensimmäisen otsakkeen II osaston [Palvelut ja investoinnit] erottamaton osa;
 - (g) Liite PPROC-1 [JULKISET HANKINNAT] on toisen osan ensimmäisen otsakkeen VI osaston [Julkiset hankinnat] erottamaton osa;
 - (h) Liitteet ENER-1 [LUETTELO ENERGIA TUOTTEISTA, HIILIVEDYISTÄ JA RAAKA-AINEISTA], ENER-2 [ENERGIA- JA YMPÄRISTÖTUET], ENER-3 [KOLMANSIEN OSAPUOLTEN KÄYTTÖOIKEUKSIEN JA

OMISTAJUUDEN ERIYTTÄMISEN SOVELTAMATTA JÄTTÄMINEN INFRASTRUKTUURIIN] ja ENER-4 [SÄHKÖNSIIRTOYHTEYKSIEN KAPASITEETIN JAKAMINEN VUOROKAUSIMARKKINOIDEN AIKAJAKSOLLA] on toisen osan ensimmäisen otsakkeen VIII osaston [Energia] erottamaton osa;

- (i) Liite ENER-2 [ENERGIA- JA YMPÄRISTÖTUET] on toisen osan ensimmäisen otsakkeen XI osaston [AVOIMEN JA TERVEEN KILPAILUN TASAPUOLISET TOIMINTAEDELLYTYKSET JA KESTÄVÄ KEHITYS] erottamaton osa;
- (j) Liite AVSAF-1 [LENTOKELPOISUUS- JA YMPÄRISTÖHYVÄKSYNTÄ] ja AVSAF.12 [Tämän luvun liitteiden hyväksyminen ja muuttaminen] artiklan nojalla mahdollisesti hyväksytyt liitteet ovat toisen osan toisen otsakkeen [Ilmailun turvallisuus] erottamaton osa;
- (k) Liite ROAD-1 [TIELIIKENTEEN TAVARANKULJETUKSET] on toisen osan kolmannen otsakkeen I osaston [Tieliikenteen tavarankuljetukset] erottamaton osa;
- (l) Liitteet ROAD-2 [SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ LIIKENNETTÄ JA SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ ERITYISLIIKENNETTÄ KOSKEVAN KULJETUSLUVAN MALLI], ROAD-3 [SÄÄNNÖLLISEN KANSAINVÄLISEN LIIKENTEEN TAI SÄÄNNÖLLISEN KANSAINVÄLISEN ERITYISLIIKENTEEN HARJOITTAMISTA KOSKEVAN KULJETUSLUVAN HAKU-/UUSIMISLOMAKE] ja ROAD-4 [SATUNNAISLIIKENTEENÄ HARJOITETTAVA KABOTAASILIIKENNE JA SATUNNAISLIIKENTEENÄ HARJOITETTAVA KAUTTAKULKULIIKENNE] ovat toisen osan kolmannen otsakkeen II osaston [Maanteiden henkilöliikenne] erottamaton osa;
- (m) [Liitteet FISH.1, FISH.2, FISH.3 ja FISH.4 [VESILLE PÄÄSYÄ KOSKEVA PÖYTÄKIRJA] ovat toisen osan viidennen otsakkeen [Kalastus] erottamaton osa;
- (n) Liite LAW-1 [DNA-, SORMENJÄLKI- JA AJONEUVOREKISTERITIE TOJEN VAIHTO] on kolmannen osan II osaston [DNA-, SORMENJÄLKI- JA AJONEUVOREKISTERITIE TOJEN VAIHTO] erottamaton osa;
- (o) Liite LAW-2 [MATKUSTAJAREKISTERITIEDOT] on kolmannen osan III osaston [Matkustajarekisteritietojen siirto ja käsittely] erottamaton osa;
- (p) Liite LAW-3 [EUROPOLIN TOIMIVALTAAN KUULUVAT RIKOKSET] on kolmannen osan V osaston [Yhteistyö Europolin kanssa] erottamaton osa;
- (q) Liite LAW-4 [EUROJUSTIN TOIMIVALTAAN KUULUVAT VAKAVAN RIKOLLISUUDEN MUODOT] on kolmannen osan VI osaston [Yhteistyö Eurojustin kanssa] erottamaton osa;
- (r) Liite LAW-5 [PIDÄTYSMÄÄRÄYS] on kolmannen osan VII osaston [Luovuttaminen] erottamaton osa;
- (s) Liite LAW-6 [RIKOSREKISTERITIE TOJEN VAIHTAMINEN – TEKNISET JA MENETTELYÄ KOSKEVAT ERITELMÄT] on kolmannen osan IX osaston [Rikosrekisteritietojen vaihtaminen] erottamaton osa;
- (t) Liite LAW-7 [TERRORISMIN MÄÄRITELMÄ] on kolmannen osan III osaston [Matkustajarekisteritietojen siirto ja käsittely], VII osaston [Luovuttaminen] ja XI osaston [Jäädäyttämisen ja menetetyksi tuomitseminen] erottamaton osa;
- (u) Liite LAW-8 [JÄÄDYTTÄMINEN JA MENETETYKSI TUOMITSEMINEN] on kolmannen osan XI osaston [Jäädäyttämisen ja menetetyksi tuomitseminen] erottamaton osa;

- (v) Liite UNPRO-1 [RAHOITUSEHTOJEN TÄYTÄNTÖÖNPANO [UNPRO.2.1.11 artikla]] on viidennen osan [Unionin ohjelmiin osallistumista, moitteetonta varainhoitoa ja rahoitusta koskevat määräykset] 1 luvun 2 jakson [Unionin ohjelmiin ja toimiin osallistumisen rahoitusta koskevat säännöt] erottamaton osa;
- (w) Liite INST-X [RIITOJENRATKAISUMENETTELYN TYÖJÄRJESTYS] ja liite INST-X [VÄLIMIESTEN TYÖJÄRJESTYS] on kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] erottamaton osa;
- (x) HALLINNOLLISESTA YHTEISTYÖSTÄ JA PETOSTEN TORJUNNASTA ARVONLISÄVEROTUKSEN ALALLA SEKÄ VEROIHIN JA TULLEIHIN LIITTYVIEN SAATAVIEN PERINNÄSSÄ ANNETTAVASTA KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA TEHDYN PÖYTÄKIRJAN liite on hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta avunannosta tehdyn pöytäkirjan erottamaton osa;
- (y) Liitteet SSC-1 [TIETYT RAHAETUUDET, JOIHIN PÖYTÄKIRJAA EI SOVELLETA], SSC-2 [RAJATYÖNTEKIJÄN PERHEENJÄSENTEN LUONTOISETUUKSIA KOSKEVIEN OIKEUKSIEN RAJOITTAMINEN], SSC-3 [TOIMIVALTAISEEN VALTIOON PALAAVIEN ELÄKKEENSAAJIEN LISÄOIKEUDET], SSC-4 [TAPAUKSET, JOISSA PRO RATA -LASKELMASTA LUOVUTAAN TAI JOISSA SITÄ EI SOVELLETA], SSC-5 [ETUUDET JA SOPIMUKSET, JOTKA MAHDOLLISTAVAT PÖYTÄKIRJAN SSC.49 ARTIKLAN [samantyyppisten etuuksien päällekkäisyys] SOVELTAMISEN]], SSC-6 [ERITYISMÄÄRÄYKSET JÄSENVALTIOIDEN JA YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN LAINSÄÄDÄNNÖN SOVELTAMISEKSI], SSC-7 [TÄYTÄNTÖÖNPANO-OSA] ja SSC-8 [SSC.11 ARTIKLAN [TYÖKOMENNUKSELLA OLEVAT TYÖNTEKIJÄT] SOVELTAMISTA KOSKEVAT SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET]] ja niiden lisäykset ovat sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta tehdyn pöytäkirjan erottamaton osa.

FINPROV.8 artikla: Sopimuksen irtisanominen

Kumpikin osapuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla siitä kirjallisesti diplomaattiteitse. Sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten voimassaolo päättyy ilmoittamispäivää seuraavan kahdennentoista kuukauden ensimmäisenä päivänä.

FINPROV.9 artikla: Todistusvoimaiset tekstit

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalil, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kielellä. Sopimuksen kaikille kielitoisinnoille tehdään lopullinen oikeudellinen tarkastus viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2021. Sen estämättä, mitä edellisessä virkkeessä määrätään, sopimuksen englanninkielisen toisinnon lopullinen oikeudellinen tarkastus saatetaan päätökseen viimeistään FINPROV.11 [Voimaantulo ja väliaikainen soveltaminen] artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna päivänä, jos kyseinen päivä on aikaisempi kuin 30 päivä huhtikuuta 2021.

Edellä tarkoitetun lopullisen oikeudellisen tarkastuksen tuloksena syntyvät kielitoisinnot korvaavat sopimuksen allekirjoitetut toisinnot tekohekkestä alkaen, ja ne vahvistetaan virallisiksi ja lopullisiksi osapuolten välisellä diplomaattisten noottien vaihdolla.

FINPROV.10 artikla: Tulevat unioniin liittymiset

1. Unioni ilmoittaa Yhdistyneelle kuningaskunnalle kaikista uusista kolmansien maiden pyynnöistä liittyä unionin jäseneksi.

2. Unionin ja 1 kohdassa tarkoitetun kolmannen maan välillä kyseisen maan liittymisestä unioniin käytävien neuvottelujen⁸⁶ aikana unioni pyrkii:

a) antamaan Yhdistyneen kuningaskunnan pyynnöstä ja mahdollisuuksien mukaan kaikki tiedot, jotka liittyvät tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten soveltamisalaan kuuluviin kysymyksiin; ja

b) ottamaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan mahdollisesti ilmaisemat huolet.

3. Kumppanuusneuvosto tutkii vaikutukset, joita kolmannen maan liittyminen unioniin voi aiheuttaa tämän sopimuksen ja sitä täydentävien sopimusten osalta, hyvissä ajoin ennen tällaista liittymistä.

4. Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin on mahdollisuuksien mukaan ja ennen kolmannen maan liittymisestä unioniin tehdyn sopimuksen voimaantuloa pyrittävä

a) muuttamaan tätä sopimusta tai sitä täydentäviä sopimuksia;

b) ottamaan kumppanuusneuvoston päätöksellä käyttöön mahdollisia muita tarvittavia mukautuksia tai siirtymäjärjestelyjä, jotka koskevat tätä sopimusta tai sitä täydentäviä sopimuksia;

c) päättämään kumppanuusneuvostossa,

i) sovelletaanko VSTV.1 [Viisumit lyhytaikaista oleskelua varten] artiklaa kyseisen kolmannen maan kansalaisiin; vai

ii) otetaanko VSTV.1 [Viisumit lyhytaikaista oleskelua varten] artiklaa varten käyttöön siirtymäjärjestelyt kyseisen kolmannen maan ja sen kansalaisten osalta maan liittyessä unioniin.

5. Jos 4 kohdan c alakohdan i tai ii alakohdan nojalla ei ole tehty päätöstä ennen kyseisen kolmannen maan unioniin liittymisestä tehdyn sopimuksen voimaantuloa, VSTV.1 [Viisumit lyhytaikaista oleskelua varten] artiklaa ei sovelleta kyseisen kolmannen maan kansalaisiin.

6. Jos kumppanuusneuvosto vahvistaa 4 kohdan c alakohdan ii alakohdassa tarkoitetut siirtymäjärjestelyt, se täsmentää myös niiden voimassaoloajan. Kumppanuusneuvosto voi pidentää kyseisten siirtymäjärjestelyjen voimassaoloaikaa.

7. Ennen kuin 4 kohdan c alakohdan ii alakohdassa tarkoitettujen siirtymäjärjestelyjen voimassaolo päättyy, kumppanuusneuvosto päättää, sovelletaanko VSTV.1 [Viisumit lyhytaikaista oleskelua varten] artiklaa kyseisen kolmannen maan kansalaisiin siirtymäjärjestelyjen voimassaolon päättymisestä alkaen. Jos tällaista päätöstä ei ole tehty, VSTV.1 [Viisumit lyhytaikaista oleskelua varten] artiklaa ei sovelleta kyseisen kolmannen maan kansalaisiin siirtymäjärjestelyjen voimassaolon päättymisestä alkaen.

⁸⁶ Selkeyden vuoksi todetaan, että 2–9 kohtaa sovelletaan unionin ja kolmannen maan välisiin unioniin liittymistä koskeviin neuvotteluihin, joita käydään tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen, vaikka liittymispyyntö olisi esitetty ennen tämän sopimuksen voimaantuloa.

8. Edellä oleva 4 kohdan c alakohta ja 5–7 kohta eivät rajoita unionin sisäiseen lainsäädäntöön perustuvia unionin oikeuksia.

9. Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä sopimusta sovelletaan unionin uuteen jäsenvaltioon siitä päivästä alkaen, jona kyseinen uusi jäsenvaltio liittyy unioniin, 4 kohdan c alakohdan ja 5–7 kohdan soveltamista rajoittamatta.

FINPROV.10A artikla: Väliaikainen määräys henkilötietojen siirtämisestä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan

1. Henkilötietojen siirtoa unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ei määrättyä aikana pidetä henkilötietojen siirtämisenä kolmanteen maahan edellyttäen, että sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojalainsäädäntöä sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 2020 tallennettuna ja sisällytettynä Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista annettuun Yhdistyneen kuningaskunnan lakiin (European Union (Withdrawal) Act 2018) ja muutettuna tietosuojasta, yksityisyydensuojasta ja sähköisestä viestinnästä annettuun lakiin (Data Protection, Privacy and Electronic Communications (Amendments etc) (EU Exit) Regulations 2019, sellaisena kuin se on muutettuna)⁸⁷, jäljempänä 'sovellettava tietosuojasäännöstö', ja että Yhdistynyt kuningaskunta ei käytä tiettyjä toimivaltuuksia ilman unionin kumppanuusneuvostossa antamaa suostumusta.

2. Ellei 3–11 kohdasta muuta johdu, 1 kohdan määräyksiä sovelletaan määrättyä aikana myös henkilötietojen siirtoon Islannista, Liechtensteinin ruhtinaskunnasta ja Norjan kuningaskunnasta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan unionin oikeuden nojalla, sellaisena kuin sitä sovelletaan mainituissa valtioissa Euroopan talousalueesta Portossa 2 päivänä toukokuuta 1992 tehdyn sopimuksen nojalla, niin kauan kuin 1 kohtaa sovelletaan henkilötietojen siirtoon unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, edellyttäen että mainitut valtiot ilmoittavat kummallekin osapuolelle kirjallisesti, että ne hyväksyvät tämän määräyksen soveltamisen.

3. Tässä artiklassa 'tietyillä toimivaltuuksilla' tarkoitetaan toimivaltaa

- (a) antaa asetuksia Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojalain (Data Protection Act 2018) 17A, 17C ja 74A §:n nojalla;
- (b) hyväksyä uusi asiakirja, jossa määritetään tietosuojaa koskevat vakiolausekkeet Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojalain (Data Protection Act 2018) 119A §:n nojalla;
- (c) hyväksyä uusi käytännesääntöjen luonnos Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 40 §:n 5 kohdan nojalla, lukuun ottamatta käytännesääntöjä, joissa ei vahvisteta tarvittavia suojatoimia siirrettäessä henkilötietoja kolmanteen maahan Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojasetuksen 46 §:n 2 momentin e alamomentin nojalla;
- (d) hyväksyä uusia sertifiointimekanismeja Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 42 §:n 5 kohdan nojalla, lukuun ottamatta sertifiointimekanismeja, joissa ei vahvisteta tarvittavia suojatoimia siirrettäessä henkilötietoja kolmanteen maahan Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojasetuksen 46 §:n 2 momentin f alamomentin nojalla;
- (e) hyväksyä uusia yritystä sitovia sääntöjä Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuojasetuksen 47 §:n nojalla;

⁸⁷ Sellaisena kuin se on muutettuna säädöksellä Data Protection, Privacy and Electronic Communications (Amendments etc) (EU Exit) Regulations 2020.

- (f) vahvistaa Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuoja-asetuksen 46 §:n 3 momentin a alakohdassa tarkoitettuja uusia sopimuslausekkeita; tai
- (g) vahvistaa Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuoja-asetuksen 46 §:n 3 momentin b alakohdassa tarkoitettuja uusia hallinnollisia järjestelyjä.

4. 'Määrätty aika' alkaa tämän sopimuksen tullessa voimaan ja, ellei 5 kohdasta muuta johdu, päättyy:

- (a) päivänä, jona Euroopan komissio tekee päätökset Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan riittävydestä direktiivin (EU) 2016/680 36 artiklan 3 kohdan ja asetuksen (EU) 2016/679 45 artiklan 3 kohdan nojalla, tai
- (b) neljän kuukauden kuluttua siitä kun määrätty aika on alkanut; tätä ajanjaksoa voidaan pidentää kahdella kuukaudella, paitsi jos jompikumpi osapuolista vastustaa sitä;

sen mukaan, kumpi ajankohta on aiempi.

5. Jos Yhdistynyt kuningaskunta määrättyinä aikana muuttaa sovellettavaa tietosuojasäännöstään tai käyttää tiettyjä toimivaltuuksia ilman unionin kumppanuusneuvostossa antamaa suostumusta, määrätty aika päättyy päivänä, jona toimivaltuuksia on käytetty tai muutos tulee voimaan, jollei 6 ja 7 kohdasta muuta johdu.

6. Edellä 1–5 artiklassa olevat viittaukset tiettyjen toimivaltuuksien käyttöön eivät sisällä kyseisten toimivaltuuksien käyttöä, joka rajoittuu lainsäädännön yhdenmukaistamiseen asiaa koskevan unionin tietosuojalainsäädännön kanssa.

7. Kaikkea, mikä muutoin merkitsisi sovellettavan tietosuojasäännösten muuttamista ja mikä

- (a) on tehty unionin kumppanuusneuvostossa antamalla suostumuksella; tai
- (b) rajoittuu lainsäädännön yhdenmukaistamiseen asiaa koskevan unionin tietosuojalainsäädännön kanssa;

ei pidetä 5 kohdassa tarkoitettuna sovellettavan tietosuojasäännösten muuttamisena, vaan sitä olisi sen sijaan pidettävä osana 1 kohdassa tarkoitettua sovellettavaa tietosuojasäännöstä.

8. Edellä olevaa 1, 5 ja 7 kohtaa sovellettaessa "unionin kumppanuusneuvostossa antamalla suostumuksella" tarkoitetaan:

- (a) jäljempänä 11 kohdassa tarkoitettua kumppanuusneuvoston päätöstä; tai
- (b) jäljempänä 10 kohdassa tarkoitettua oletettua suostumusta.

9. Jos Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittaa unionille, että se aikoo käyttää tiettyjä toimivaltuuksia tai ehdottaa sovellettavan tietosuojasäännösten muuttamista, kumpi tahansa osapuoli voi viiden työpäivän kuluessa pyytää kumppanuusneuvoston kokousta, joka on järjestettävä kahden viikon kuluessa tällaisesta pyynnöstä.

10. Jos tällaista kokousta ei pyydetä, unionin katsotaan antaneen suostumuksensa tällaiseen toimivaltuuksien käyttöön tai muutokseen määrättyinä aikana.

11. Jos tällaista kokousta pyydetään, kumppanuusneuvosto tarkastelee ehdotettua toimivaltuuksien käyttöä tai muutosta ja voi tehdä päätöksen, jossa se hyväksyy toimivaltuuksien käytön tai muutoksen määrättyinä aikana.

12. Yhdistyneen kuningaskunnan on, siinä määrin kuin se on kohtuudella mahdollista, ilmoitettava unionille, kun se määrättynä aikana ottaa käyttöön uuden välineen, jonka nojalla voidaan siirtää henkilötietoja kolmanteen maahan määrättynä aikana Yhdistyneen kuningaskunnan yleisen tietosuoja-asetuksen 46 §:n 2 momentin a alakohdan tai Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojalain (Data Protection Act 2018) 75 §:n 1 momentin a alakohdan nojalla. Jos Yhdistynyt kuningaskunta antaa tässä kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, unioni voi pyytää kumppanuusneuvoston kokousta keskustelemaan kyseisestä välineestä.

13. Kuudennen osan I osastoa [Riitojen ratkaisu] ei sovelleta tämän artiklan tulkintaa ja soveltamista koskeviin erimielisyyksiin.

FINPROV.11 artikla: Voimaantulo ja väliaikainen soveltaminen

1. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että ne ovat täyttäneet sisäiset vaatimuksensa ja menettelynsä vahvistaakseen suostumuksensa sille, että sopimus sitoo niitä.

2. Osapuolet sopivat soveltavansa tätä sopimusta väliaikaisesti 1 päivästä tammikuuta 2021 edellyttäen, että osapuolet ovat ennen kyseistä päivää ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä omat sisäiset vaatimuksensa ja menettelynsä, joita väliaikainen soveltaminen edellyttää. Väliaikainen soveltaminen päättyy seuraavista päivistä aikaisempaan:

(a) 28 päivänä helmikuuta 2021, tai muuna kumppanuusneuvoston päättämänä päivänä; tai

(b) edellä 1 kohdassa tarkoitettuna päivänä.

3. Alkaen päivästä, jona tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen alkaa, osapuolet ymmärtävät tässä sopimuksessa olevat viittaukset ”tämän sopimuksen voimaantulopäivään” tai ”tämän sopimuksen voimaantuloon” viittauksiksi päivään, josta alkaen tätä sopimusta sovelletaan väliaikaisesti.

LIITTEET

LIITE INST: KUMPPANUUSNEUVOSTON JA KOMITEOIDEN TYÖJÄRJESTYS

Sääntö nro 1

Puheenjohtaja

1. Unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittavat toisilleen nimettyjen puheenjohtajiensa nimet, aseman ja yhteystiedot. Puheenjohtajalla katsotaan olevan lupa edustaa unionia ja Yhdistyneen kuningaskunnan puheenjohtajalla katsotaan olevan lupa edustaa Yhdistynyttä kuningaskuntaa, kunnes toiselle osapuolelle on ilmoitettu uudesta puheenjohtajasta.
2. Tähän työjärjestykseen perustuvat puheenjohtajien päätökset tehdään yhteisellä suostumuksella.
3. Puheenjohtajan sijaiseksi voidaan nimetä edustaja tiettyä kokousta varten. Puheenjohtaja tai hänen nimetty edustajansa ilmoittaa nimeämisestä toiselle puheenjohtajalle ja kumppanuusneuvoston sihteeristölle mahdollisimman pian. Tässä työjärjestyksessä viittauksella puheenjohtajiin tarkoitetaan myös nimettyä edustajaa.

Sääntö nro 2

Sihteeristö

Kumppanuusneuvoston sihteeristö, jäljempänä 'sihteeristö', muodostuu unionin virkamiehestä ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen virkamiehestä. Sihteeristö hoitaa sille tässä työjärjestyksessä osoitettuja tehtäviä.

Unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittavat toisilleen kumppanuusneuvoston sihteeristön jäsenenä olevan oman virkamiehensä nimen, aseman ja yhteystiedot. Kyseisen virkamiehen katsotaan jatkavan toimimista sihteeristön jäsenenä unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan puolesta siihen päivään asti, jona joko unioni tai Yhdistynyt kuningaskunta on ilmoittanut uudesta jäsenestä.

Sääntö nro 3

Kokoukset

1. Kaikki kumppanuusneuvoston kokoukset kutsuu koolle sihteeristö, ja kokoukset pidetään puheenjohtajien päättämänä päivänä ja kellonaikana. Jos unioni tai Yhdistynyt kuningaskunta on toimittanut kokousta koskevan pyynnön sihteeristön välityksellä, kumppanuusneuvosto pyrkii kokoontumaan 30 päivän kuluessa tällaisesta pyynnöstä tai aikaisemmin, kun kyse on tässä sopimuksessa määrättyistä tapauksista.
2. Kumppanuusneuvosto kokoontuu vuorotellen Brysselissä ja Lontoossa, elleivät puheenjohtajat toisin päättä.
3. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, puheenjohtajat voivat päättää, että kumppanuusneuvoston kokous pidetään video- tai teleneuvotteluna.

Sääntö nro 4

Osallistuminen kokouksiin

1. Unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta ilmoittavat toisilleen sihteeristön kautta valtuuskuntiensa suunnitellun kokoonpanon kohtuullisessa ajassa ennen kutakin kokousta ja mainitsevat kunkin valtuuskunnan jäsenen nimen ja tehtävän.
2. Tarvittaessa puheenjohtajat voivat yhteisellä suostumuksella kutsua asiantuntijoita (eli muita kuin valtion virkamiehiä) kumppanuusneuvoston kokouksiin antamaan tietoja erityisestä aiheesta, mutta asiantuntijat voivat osallistua ainoastaan kokouksen niihin osiin, joissa tällaisia erityisiä aiheita käsitellään.

Sääntö nro 5

Asiakirjat

Sihteeristö numeroi kirjalliset asiakirjat, joihin asioiden käsittely kumppanuusneuvostossa perustuu, ja jakaa ne unionille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle.

Sääntö nro 6

Kirjeenvaihto

1. Unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta lähettävät kumppanuusneuvostolle osoitetun kirjeenvaihtonsa sihteeristön kautta. Kirjeenvaihto voidaan lähettää missä tahansa kirjallisessa muodossa, myös sähköpostina.
2. Sihteeristö varmistaa, että kumppanuusneuvostolle osoitettu kirjeenvaihto toimitetaan puheenjohtajille ja jaetaan tarvittaessa säännön nro 5 mukaisesti.
3. Kaikki puheenjohtajien lähettämä tai suoraan heille osoitettu kirjeenvaihto toimitetaan sihteeristölle ja jaetaan tarvittaessa säännön nro 5 mukaisesti.

Sääntö nro 7

Kokousten esityslistat

1. Sihteeristö laatii kutakin kokousta varten esityslistaehdotuksen. Se toimitetaan yhdessä asiaankuuluvien asiakirjojen kanssa puheenjohtajille viimeistään 10 päivää ennen kokouspäivää.
2. Esityslistaehdotukseen sisältyvät unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan pyytämät asiat. Tällainen pyyntö ja mahdolliset asiaankuuluvat asiakirjat on toimitettava sihteeristölle viimeistään 15 päivää ennen kokouksen alkamista.
3. Puheenjohtajat tekevät päätöksen kokouksen esityslistaehdotuksesta viimeistään 5 päivää ennen kokouspäivää.

4. Kumppanuusneuvosto hyväksyy esityslistan kunkin kokouksen alussa. Asia, joka ei sisällynyt esityslistaehdotukseen, voidaan unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan pyynnöstä sisällyttää esityslistaehdotukseen yhteisellä päätöksellä.

5. Puheenjohtajat voivat yhteisestä sopimuksesta lyhentää tai pidentää 1–3 kohdassa mainittuja määräaikoja jonkin erityistapauksen niin edellyttäessä.

Sääntö nro 8

Pöytäkirjat

1. Kokousta isännöivän osapuolen jäsenenä sihteeristössä toimiva virkamies laatii kustakin kokouksesta pöytäkirjaluonnoksen 15 päivän kuluessa kokouksen päättymisestä, jolleivät puheenjohtajat toisin päättä. Pöytäkirjaluonnos toimitetaan kommentoitavaksi toisen osapuolen sihteeristön jäsenelle. Mainittu osapuoli voi esittää huomautuksia 7 päivän kuluessa pöytäkirjaluonnoksen vastaanottamisesta.

2. Pöytäkirja sisältää yleensä tiivistelmän kustakin asialistalla olevasta asiasta, ja tarvittaessa siinä yksilöidään

- (a) kumppanuusneuvostolle toimitetut asiakirjat;
- (b) lausumat, jotka yksi puheenjohtajista on pyytänyt merkittäviksi pöytäkirjaan, ja
- (c) eri asiakohdissa tehdyt päätökset, annetut suositukset, sovitut kannat ja tehdyt päätelmät.

3. Pöytäkirjan liitteenä on osallistujaluettelo, jossa mainitaan kunkin valtuuskunnan osalta kaikkien kokoukseen osallistuneiden henkilöiden nimet ja tehtävät.

4. Sihteeristö muokkaa pöytäkirjaluonnosta saatujen huomautusten perusteella, ja puheenjohtajat hyväksyvät tarkistetun pöytäkirjaluonnoksen 28 päivän kuluessa kokouspäivästä tai muun puheenjohtajien sopiman määräajan sisällä. Kun pöytäkirja on hyväksytty, sihteeristön jäsenet vahvistavat allekirjoituksillaan pöytäkirjan kaksi toisintoa. Unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta saavat kumpikin yhden näistä vahvistetuista toisinoista. Puheenjohtajat voivat sopia, että sähköisten jäljennösten allekirjoittaminen ja vaihto täyttää tämän vaatimuksen.

Sääntö nro 9

Päätökset ja suositukset

1. Kokousten välisenä aikana kumppanuusneuvosto voi hyväksyä päätöksiä ja suosituksia kirjallista menettelyä noudattaen. Puheenjohtaja esittää päätös- tai suositusluonnoksen tekstin kirjallisesti toiselle puheenjohtajalle kumppanuusneuvoston työkielellä. Toisen osapuolen on kuukauden kuluessa tai ehdotuksen tehneen osapuolen mahdollisesti asettaman pidemmän määräajan sisällä ilmaistava suostumuksensa päätös- tai suositusluonnokseen. Jos toinen osapuoli ei ilmaise suostumustaan, ehdotetusta päätöksestä tai suosituksesta keskustellaan ja se voidaan hyväksyä kumppanuusneuvoston seuraavassa kokouksessa. Päätös- tai suositusluonnokset katsotaan hyväksytyiksi, kun toinen osapuoli on ilmaissut suostumuksensa, ja ne merkitään kumppanuusneuvoston seuraavan kokouksen pöytäkirjaan säännön nro 8 mukaisesti.

2. Jos kumppanuusneuvosto tekee päätöksiä tai antaa suosituksia, niiden otsikossa mainitaan joko sana 'pätös' tai 'suositus'. Sihteeristö antaa kaikille päätöksille ja suosituksille järjestysnumeron ja viitteen, joka liittyy päätöksen tai suosituksen hyväksymispäivään.

3. Kumppanuusneuvoston päätöksissä on mainittava päivä, jona ne tulevat voimaan.

4. Kumppanuusneuvoston päätökset ja suositukset vahvistetaan kahtena kappaleena todistusvoimaisilla kielillä, puheenjohtajat allekirjoittavat ne ja sihteeristö lähettää ne unionille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle välittömästi allekirjoittamisen jälkeen. Puheenjohtajat voivat sopia, että sähköisten jäljennösten allekirjoittaminen ja vaihto täyttävät allekirjoitusta koskevan vaatimuksen.

Sääntö nro 10

Avoimuus

1. Puheenjohtajat voivat sopia, että kumppanuusneuvoston kokoukset ovat julkisia.

2. Kumpikin osapuoli voi päättää kumppanuusneuvoston päätösten ja suositusten julkaisemisesta omassa virallisessa lehdessään tai verkossa.

3. Jos unioni tai Yhdistynyt kuningaskunta toimittaa kumppanuusneuvostolle tietoja, jotka ovat sen lainsäädännön mukaan luottamuksellisia tai paljastamiselta suojattavia, toisen osapuolen on käsiteltävä näitä tietoja luottamuksellisina.

4. Kumppanuusneuvoston kokousten esityslistaehdotukset julkistetaan ennen kokousta. Kokousten pöytäkirjat julkistetaan sen jälkeen, kun ne on hyväksytty säännön nro 8 mukaisesti.

5. Edellä 2–4 kohdassa tarkoitetut asiakirjat on julkaistava molempien osapuolissa sovellettavien tietosuojasääntöjen mukaisesti.

Sääntö nro 11

Kielet

1. Kumppanuusneuvoston virallisia kieliä ovat unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan viralliset kielet.

2. Kumppanuusneuvoston työkieli on englanti. Jolleivät puheenjohtajat toisin päättää, kumppanuusneuvosto tekee ratkaisunsa englannin kielellä laadittujen asiakirjojen perusteella.

3. Kumppanuusneuvosto hyväksyy sopimuksen muuttamista tai tulkintaa koskevat päätökset sopimuksen todistusvoimaisten asiakirjojen kielillä. Kaikki muut kumppanuusneuvoston päätökset, myös tätä työjärjestystä muuttavat päätökset, hyväksytään 2 kohdassa tarkoitetulla työkielellä.

Sääntö nro 12

Kulut

1. Unioni ja Yhdistynyt kuningaskunta kattavat itse kaikki kulut, joita niille aiheutuu osallistumisesta kumppanuusneuvoston kokouksiin.

2. Kokouksen järjestävä osapuoli vastaa kokousjärjestelyihin liittyvistä kuluista ja asiakirjojen kopiointikuluista.

3. Tulkkausta pyytävä osapuoli vastaa kumppanuusneuvoston kokouksissa työkielelle ja työkieleltä tapahtuvan tulkkauksen kuluista.

3. Kumpikin osapuoli vastaa päätösten ja muiden asiakirjojen kääntämisestä omalle viralliselle kielelleen tai omille virallisille kielilleen, jos tätä edellytetään säännön nro 11 nojalla, ja kyseinen osapuoli vastaa käännöksistä aiheutuneista kustannuksista.

Sääntö nro 13

Komiteat

1. Komiteoihin sovelletaan sääntöjä nro 1–12 tarvittavin muutoksin, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän säännön 2 kohdan soveltamista.

2. Komiteat ilmoittavat kumppanuusneuvostolle aikataulunsa ja asialistansa riittävän ajoissa ennen kokouksiaan ja raportoivat kumppanuusneuvostolle kunkin kokouksensa tuloksista ja päätelmistä.

LIITE ORIG-1:TUOTEKOHTAISTEN ALKUPERÄSÄÄNTÖJEN ALKUHUOMAUTUKSET

Huomautus 1

Yleiset periaatteet

1. Tässä liitteessä vahvistetaan yleiset säännöt liitteen ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] sovellettaville vaatimuksille tämän sopimuksen ORIG.3 [Yleiset vaatimukset] artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti.
2. Tässä liitteessä ja liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] tuotteen katsotaan olevan tämän sopimuksen ORIG.3 [Yleiset vaatimukset] artiklan 1 kohdan c alakohdan mukainen alkuperätuote, jos tariffiluokituksen muuttumista, tuotantoprosessia tai ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa tai -painoa koskevat vaatimukset tai muut tässä liitteessä ja liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] eritellyt vaatimukset täyttyvät.
3. Tuotekohtaisessa alkuperäsäännössä olevalla viittauksella painoon tarkoitetaan nettopainoa, joka on aineksen tai tuotteen paino ilman pakkauksen painoa.
4. Tämä liite ja liite ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] perustuvat harmonoituun järjestelmään, sellaisena kuin se on muutettuna 1 päivänä tammikuuta 2017.

Huomautus 2

Tuotekohtaisten alkuperäsääntöjen luettelon rakenne

1. Jakso- ja ryhmähuomautuksia luetaan tarvittaessa yhdessä asiaankuuluvan jakson, ryhmän, nimikkeen tai alanimikkeen tuotekohtaisten alkuperäsääntöjen kanssa.
2. Kutakin liitteen ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] sarakkeessa 2 vahvistettua tuotekohtaista alkuperäsääntöä sovelletaan vastaavaan liitteen ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] sarakkeessa 1 olevaan tuotteeseen.
3. Jos tuotteeseen sovelletaan vaihtoehtoisia tuotekohtaisia alkuperäsääntöjä, tuotteen katsotaan olevan osapuolen alkuperätuote, jos se täyttää jonkin vaihtoehdoista.
4. Jos tuotteeseen sovelletaan tuotekohtaista alkuperäsääntöä, joka sisältää useita vaatimuksia, tuote katsotaan osapuolen alkuperätuotteeksi ainoastaan, jos se täyttää kaikki vaatimukset.
5. Tässä liitteessä ja liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] tarkoitetaan:
 - (a) 'jaksolla' harmonoidun järjestelmän jaksoa;
 - (b) 'ryhmällä' harmonoidun järjestelmän tariffiluokituksen kahta ensimmäistä numeroa;
 - (c) 'nimikkeellä' harmonoidun järjestelmän tariffiluokituksen neljää ensimmäistä numeroa; ja
 - (d) 'alanimikkeellä' harmonoidun järjestelmän tariffiluokituksen kuutta ensimmäistä numeroa.
2. Tuotekohtaisissa alkuperäsäännöissä käytetään seuraavia lyhenteitä:

'CC' tarkoittaa tuotantoa minkä tahansa muun ryhmän kuin tuotteen oman ryhmän ei-alkuperäaineksista; tämä tarkoittaa, että tuotteen tuotannossa käytetty ei-alkuperäainekse on luokiteltava muuhun ryhmään (harmonoidun järjestelmän kahden numeron tasolla) kuin tuotteen omaan ryhmään (eli ryhmän muutos);

'CTH' tarkoittaa tuotantoa minkä tahansa muun nimikkeen kuin tuotteen oman nimikkeen ei-alkuperäaineksista; tämä tarkoittaa, että tuotteen tuotannossa käytetty ei-alkuperäainekse on luokiteltava muuhun nimikkeeseen (harmonoidun järjestelmän neljän numeron tasolla) kuin tuotteen omaan nimikkeeseen (eli nimikkeen muutos);

'CTSH' tarkoittaa tuotantoa minkä tahansa muun alanimikkeen kuin tuotteen oman alanimikkeen ei-alkuperäaineksista; tämä tarkoittaa, että tuotteen tuotannossa käytetty ei-alkuperäainekse on luokiteltava muuhun alanimikkeeseen (harmonoidun järjestelmän kuuden numeron tasolla) kuin tuotteen omaan alanimikkeeseen (eli alanimikkeen muutos);

Huomautus 3

Tuotekohtaisten alkuperäsääntöjen soveltaminen

1. Alkuperäaseman saaneita, muiden tuotteiden valmistuksessa käytettäviä tuotteita koskevaa tämän sopimuksen ORIG.3 [Yleiset vaatimukset] artiklan 2 kohtaa sovelletaan riippumatta siitä, onko tämä asema saatu samassa tehtaassa siinä osapuolella, jossa näitä tuotteita käytetään.

2. Jos tuotekohtaisessa alkuperäsäännössä nimenomaisesti suljetaan pois tietyt ei-alkuperäainekset tai määrätään, että jonkin ei-alkuperäaineksen arvo tai paino ei saa ylittää tiettyä kynnysarvoa, näitä edellytyksiä ei sovelleta muualle harmonoidussa järjestelmässä luokiteltaviin ei-alkuperäaineksiin.

3. Esimerkki 1: kun puskutraktoreita (HS-alanimike 8429.11) koskevassa säännössä on seuraava vaatimus: "CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 84.31 (osat, jotka soveltuvat käytettäväksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeiden 84.25–84.30 koneissa ja laitteissa) ei-alkuperäaineksista", muualle kuin nimikkeisiin 84.29 ja 84.31 luokiteltavien ei-alkuperäainesten, kuten ruuvien (HS-nimike 73.18), eristetyt langat ja sähköjohtimet (HS-nimike 85.44) ja erinäiset sähkökoneet ja -laitteet (HS-ryhmä 85), käyttöä ei ole rajoitettu.

Esimerkki 2: Kun nimikettä 35.05 (dekstriini ja muu modifioitu tärkkelys; tärkkelykseen perustuvat liimat ja liisterit jne.) koskevassa säännössä on vaatimus "CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 11.08 ei-alkuperä tuotteista", muualle kuin nimikkeeseen 11.08 (tärkkelys, inuliini) luokiteltavia ei-alkuperäaineksia, kuten 10 ryhmän (viljat) aineksia, käyttöä ei ole rajoitettu.

4. Jos tuotekohtaisessa alkuperäsäännössä määrätään, että tuote on tuotettava tietyistä aineksesta, tämä ei estä käyttämästä muita aineksia, jotka eivät luonteensa vuoksi pysty noudattamaan kyseistä sääntöä.

Huomautus 4

Ei-alkuperäainesten enimmäisarvon laskeminen

Tuotekohtaisissa alkuperäsäännöissä käytetään seuraavia määritelmiä:

(a) 'tullausarvolla' tarkoitetaan GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta tehdyn sopimuksen mukaisesti määritettyä arvoa;

- (b) ilmaisulla 'EXW' tai 'noudettuna lähettäjältä -hintaa' tarkoitetaan
- (i) tuotteen hintaa, joka on maksettu tai maksettava tuottajalle, jonka yrityksessä viimeinen valmistus tai käsittely suoritetaan, edellyttäen että hinta sisältää kaikkien käytettyjen aineiden arvon ja kaikki muut tuotteen valmistuksessa aiheutuneet kustannukset, joista on vähennetty sisäiset verot, jotka palautetaan tai voidaan palauttaa valmista tuotetta vietäessä; tai
 - (ii) kaikkien käytettyjen aineiden arvoa ja kaikkia muita tuotteen tuotannossa viejäosapuolella aiheutuneita kustannuksia, jos maksettua tai maksettavaa hintaa ei ole tai jos tosiasiallisesti maksettu hinta ei vastaa kaikkia tuotteen tuotantoon liittyviä kustannuksia, jotka ovat tosiasiallisesti aiheutuneet tuotteen tuotannossa:
 - (A) mukaan lukien myynti-, yleis- ja hallintokustannukset sekä voitto, joka voidaan kohtuudella olettaa saatavan tuotteesta; ja
 - (B) lukuun ottamatta rahtikustannuksia, vakuutuksia, kaikkia muita tuotteen kuljettamisesta aiheutuvia kustannuksia ja viejäosapuolen sisäisiä veroja, jotka palautetaan tai voidaan palauttaa valmista tuotetta vietäessä;
 - (iii) kun i alakohtaa sovelletaan ja kun viimeinen tuotanto on annettu alihankkijan tehtäväksi, i alakohdassa olevalla ilmaisulla 'tuottaja' tarkoitetaan henkilöä, joka on ottanut kyseisen alihankkijan palvelukseensa.
- (c) ilmaisulla 'MaxNOM' tarkoitetaan ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa prosentteina ilmaistuna ja seuraavan kaavan mukaisesti laskettuna:

$$\text{MaxNOM (\%)} = \frac{\text{VNM}}{\text{EXW}} \times 100$$

- (d) ilmaisulla "VNM" tarkoitetaan tuotteen valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa, joka on tuotteen tullausarvo tuontihetkellä, mukaan lukien rahti, soveltuvin osin vakuutus, pakkaus ja kaikki muut kustannukset, jotka ovat aiheutuneet aineiden kuljettamisesta sen osapuolen tuontisatamaan, jossa tuotteen tuottaja sijaitsee. Jos ei-alkuperäainesten arvoa ei tiedetä eikä voida todeta, käytetään ensimmäistä todettavissa olevaa ei-alkuperäaineksista unionissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa maksettua hintaa. Tuotteen tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo voidaan laskea painotetun keskimääräisen arvon laskemiseen käytettävän kaavan tai muun vaihto-omaisuuden arvostusmenetelmän perusteella osapuolen yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti.

Huomautus 5

Liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] olevassa V–VII jaksossa tarkoitettujen prosessien määritelmät

Tuotekohtaisissa alkuperäsäännöissä käytetään seuraavia määritelmiä:

- (a) 'bioteknisellä prosessoinnilla' tarkoitetaan

- (i) mikro-organismien (bakteerien, virusten (myös faagien) jne.) taikka ihmisten, eläinten tai kasvien solujen biologista tai bioteknologista viljelyä (mukaan lukien soluviljely), hybridisaatiota tai geneettistä muuntamista; ja
 - (ii) solujen tai solujenvälisten rakenteiden (kuten eristettyjen geenien, geenifragmenttien ja plasmidien) tuotantoa, eristämistä tai puhdistamista taikka fermentointia;
- (b) 'hiukkaskoon muutoksella' tarkoitetaan tuotteen hiukkaskoon tarkoituksellista ja valvottua muuttamista muulla tavoin kuin ainoastaan murskaamalla tai puristamalla, jonka tuloksena saadaan tuote, jonka hiukkaskoko, hiukkaskokojakauma tai pinta-ala on määritelty ja jolla on merkitystä tuloksena olevan tuotteen kannalta ja jolla on erilaiset fysikaaliset tai kemialliset ominaisuudet kuin tuotantopanoksina käytetyillä aineksilla;
- (c) 'kemiallisella reaktiolla' (myös biokemiallisella prosessilla) tarkoitetaan prosessia, jossa syntyy uusi molekyyli siten, että atomienväliset sidokset katkeavat ja muodostuu uusia sidoksia tai atomien avaruusjärjestys molekyylissä muuttuu, lukuun ottamatta seuraavia, joita ei pidetä tämän määritelmän mukaisina kemiallisina reaktioina:
- (i) veteen tai muihin liuottimiin liuottaminen;
 - (ii) liuottimien, myös liuotinveden, poistaminen; tai
 - (iii) kideveden lisääminen tai poistaminen;
- (d) 'tislauksella' tarkoitetaan:
- (i) tislausta normaalipaineessa: erotteluprosessi, jossa maaöljyt muunnetaan tislauksolonissa jakeiksi kiehumispisteen mukaan, ja höyry tiivistyy tämän jälkeen erilaisiksi nestemäisiksi jakeiksi; maaöljyn tislauksesta saatuihin tuotteisiin voivat sisältyä nestekaasu, teollisuusbenssiini, bensiini, petroli, diesel- tai lämmitysöljy, kevyt kaasuoily ja voiteluöljy; ja
 - (ii) tyhjötislausta: tislauk ilmanpainetta alhaisemmassa paineessa mutta ei niin alhaisessa, että se luokiteltaisiin molekyylitislaukseksi; tyhjötislauk käytetään tislamaan korkeassa lämpötilassa kiehuvia ja lämpöherkkiä aineksia, kuten tuottamaan maaöljyjen raskaista tisleistä kevyistä raskaisiin vaihtelevia tyhjiökaasuoilyjä ja jäännöstä;
- (e) 'isomeerien erotuksella' tarkoitetaan isomeerien eristämistä tai erottamista isomeerien seoksesta;
- (f) 'sekoittamisella' tarkoitetaan aineiden tarkoituksellista ja mittasuhteiden osalta kontrolloitua sekoittamista (mukaan lukien dispersointi), ei kuitenkaan laimentimen lisäämistä, ainoastaan ennalta määritettyjen eritelmien mukaisesti siten, että saadaan tuote, jonka fysikaaliset tai kemialliset ominaisuudet ovat merkitykselliset tuotteen tarkoituksen tai käytön kannalta ja eroavat materiaalipanoksen ominaisuuksista;
- (g) 'standardimateriaalien tuottamisella' (mukaan lukien standardiliuokset) tarkoitetaan sellaisen valmisteen tuottamista, joka soveltuu analyysi-, kalibrointi- tai viitekäyttöön ja jonka täsmälliset puhtausasteet tai määrasuhteet valmistaja on todentanut; ja

- (h) 'puhdistuksella' tarkoitetaan prosessia, jossa vähintään 80 prosenttia olemassa olevista epäpuhtauksista poistuu tai jossa epäpuhtaudet vähenevät tai poistuvat ja jonka tuloksena saadaan yhteen tai useampaan seuraavista käyttötarkoituksista soveltuva tuote:
- (i) lääkeaine taikka lääkkeenkaltainen, kosmeettinen, eläinlääketieteellinen tai elintarvikelaatuinen aine;
 - (ii) analyttiseen käyttöön taikka taudinmääritys- tai laboratoriokäyttöön tarkoitettu kemiallinen tuote tai reagenssi;
 - (iii) mikroelektronikassa käytettävä osat tai komponentit;
 - (iv) erityinen optinen käyttötarkoitus;
 - (v) biotekninen käyttö esimerkiksi soluviljelyssä, geenitekniikassa tai katalyyttinä;
 - (vi) erotusprosessissa käytettävä kantaja-aine; tai
 - (vii) laadultaan ydintekniseen käyttöön sopiva käyttötarkoitus.

Huomautus 6

Liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] olevassa XI jaksossa käytettyjen termien määritelmät

Tuotekohtaisissa alkuperäsäännöissä käytetään seuraavia määritelmiä:

- (a) 'katkotuilla tekokuiduilla' tarkoitetaan nimikkeiden 55.01–55.07 synteetti- tai muuntokuitufilamenttitoivia, katkokuituja ja niiden jätteitä;
- (b) 'luonnonkuiduilla' tarkoitetaan muita kuituja kuin muunto- ja synteettikuituja, joiden käyttö rajoittuu kehruuta edeltävillä valmistusasteilla oleviin kuituihin ja siihen kuuluvat myös jätteet ja, jollei toisin mainita, kuidut, jotka on karstattu, kammattu tai muulla tavoin valmistettu, mutta joita ei ole kehrätty; ilmaisuun 'luonnonkuidut' kuuluvat nimikkeen 05.11 jouhi, nimikkeiden 50.02 ja 50.03 silkki, nimikkeiden 51.01–51.05 villakuidut ja hieno ja karkea eläimenkarva, nimikkeiden 52.01–52.03 puuvillakuidut ja nimikkeiden 53.01–53.05 muut kasvitekstiilikuidut;
- (c) 'painamisella' tarkoitetaan tekniikkaa, jolla tekstiilialustalle annetaan rasteri-, rulla-, digitaalista tai muuta siirtotekniikkaa käyttäen pysyvä objektiivisesti arvioitu funktio, kuten väri, kuvio tai tekninen suorituskyky; ja
- (d) 'painamisella (itsenäisenä käsittelynä)' tarkoitetaan tekniikkaa, jolla tekstiilialustalle annetaan rasteri-, rulla-, digitaalista tai muuta siirtotekniikkaa käyttäen pysyvä objektiivisesti arvioitu funktio, kuten väri, kuvio tai tekninen suorituskyky, ja sille tehdään vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestoviimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus, poltto, ilmakehu, venytys, jauhaminen, höyrykutistus, märkädekatointi), edellyttäen että kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.

Huomautus 7

Kahta tai useampaa perustekstiiliainetta sisältäviin tuotteisiin
sovellettavat toleranssit

1. Tätä huomautusta sovellettaessa perustekstiiliaineet ovat seuraavat:

- (a) silkki;
- (b) villa;
- (c) karkea eläimenkarva;
- (d) hieno eläimenkarva;
- (e) jouhet;
- (f) puuvilla;
- (g) paperinvalmistusaineet ja paperi;
- (h) pellava;
- (i) hamppu;
- (j) juutti ja muut niinitekstiilikuidut;
- (k) sisali ja muut Agave-sukuisista kasveista saadut tekstiilikuidut;
- (l) kookoskuidut, manilla, rami ja muut kasvitekstiilikuidut;
- (m) synteettikuidut;
- (n) muuntokuidut;
- (o) sähköä johtavat filamentit; uth
- (p) polypropeenista valmistetut synteettikatkokuidut;
- (q) polyesteristä valmistetut synteettikatkokuidut;
- (r) polyamidista valmistetut synteettikatkokuidut;
- (s) polyakrylinitriilistä valmistetut synteettikatkokuidut;
- (t) polyimidistä valmistetut synteettikatkokuidut;
- (u) polytetrafluorietyleenistä valmistetut synteettikatkokuidut;
- (v) poly(fenyleenisulfidista) valmistetut synteettikatkokuidut;
- (w) poly(vinyylikloridista) valmistetut synteettikatkokuidut;
- (x) muut synteettikatkokuidut;

- (y) viskoosista valmistetut muuntokatkokuidut;
 - (z) muut muuntokatkokuidut;
 - (aa)segmentoitu polyuretaania oleva lanka, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä, myös kierrepäälystetty;
 - (bb) segmentoitu polyuretaania oleva lanka, jossa on joustavia polyesterisegmenttejä, myös kierrepäälystetty;
 - (cc) nimikkeen 56.05 tuotteet (metalloitu lanka), joissa on kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin joko värittömällä tai värillisellä liimalla kiinnitetystä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydäimestä;
 - (dd) muut nimikkeen 56.05 tuotteet;
 - (ee)lasikuidut; ja
 - (ff) metallikuidut.
2. Kun liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] on viittaus tähän huomautukseen, sen sarakkeessa 2 esitettyjä vaatimuksia ei sovelleta toleranssina tuotteen valmistuksessa käytettyihin ei-alkuperätuotteita oleviin perustekstiiliaineisiin, edellyttäen että
- (a) tuote sisältää kahta tai useampaa perustekstiiliainetta; ja
 - (b) kyseisten ei-alkuperätuotteita olevien perustekstiiliaineiden paino yhteensä on enintään 10 prosenttia kaikkien käytettyjen perustekstiiliaineiden kokonaispainosta.

Esimerkki: Nimikkeen 51.07 villalankaa ja nimikkeen 55.09 synteettikatkokuitulankaa ja muita aineksia kuin perustekstiiliainetta sisältävän nimikkeen 51.12 villakankaan osalta on sallittua käyttää ei-alkuperätuotetta olevaa villalankaa, joka ei täytä liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] olevaa vaatimusta, tai ei-alkuperätuotetta olevaa synteettilankaa, joka ei täytä liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] olevaa vaatimusta, tai näiden kahden lankatyypin sekoitusta, jos niiden yhteispaino on enintään 10 prosenttia koko perustekstiiliaineen painosta.

3. Sen estämättä, mitä huomautuksessa 7 olevan 2 kohdan b alakohdassa määrätään, tuotteissa, joissa on "segmentoitua polyuretaania olevaa, myös kierrepäälystettyä lankaa, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä", tämä toleranssi on tällaisen langan osalta enintään 20 prosenttia. Muiden ei-alkuperätuotteita olevien perustekstiiliaineiden osuus saa kuitenkin olla enintään 10 prosenttia.
4. Sen estämättä, mitä huomautuksessa 7 olevan 2 kohdan b alakohdassa määrätään, tuotteissa, joissa on "kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin joko värittömällä tai värillisellä liimalla kiinnitetystä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydäimestä", tämä toleranssi on enintään 30 prosenttia. Muiden ei-alkuperätuotteita olevien perustekstiiliaineiden osuus saa kuitenkin olla enintään 10 prosenttia.

Huomautus 8

Tiettyihin tekstiilituotteisiin sovellettavat muut toleranssit

1 Kun liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] on viittaus tähän huomautukseen, voidaan käyttää ei-alkuperätuotteita olevia tekstiiliaineita (vuoria ja välivuoria lukuun ottamatta), jotka eivät täytä sovitettua tekstiilituotetta koskevaa sarakkeen 2 sääntöä, edellyttäen että ne luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote ja että niiden arvo on enintään 8 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.

2 Ei-alkuperäaineita, joita ei luokitella 50–63 ryhmään, voidaan käyttää rajoituksetta 50–63 ryhmään luokiteltavien tekstiilituotteiden valmistuksessa riippumatta siitä, sisältävätkö ne tekstiiliainetta.

Esimerkki: Jos liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] olevassa vaatimuksessa määrätään, että tietyn tekstiilitavaran (esimerkiksi housujen) valmistuksessa on käytettävä lankaa, tämä ei estä nappien kaltaisten ei-alkuperätuotteita olevien metallitavaroiden käyttöä, koska metallitavaroita ei luokitella 50–63 ryhmään. Samoista syistä se ei estä ei-alkuperätuotteita olevien vetoketjujen käyttöä, vaikka vetoketjut tavallisesti sisältävät tekstiiliä.

3 Kun liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] olevassa vaatimuksessa määrätään ei-alkuperäainesten enimmäisarvo, niiden ei-alkuperäainesten arvo, joita ei luokitella 50–63 ryhmään, on otettava huomioon ei-alkuperäainesten arvon laskennassa.

Huomautus 9

Maataloustuotteet

Osapuolen alueella kasvatettuja tai siellä korjattuja harmonoidun järjestelmän II jakson ja nimikkeen 24.01 maataloustuotteita on kohdeltava kyseisen osapuolen alueen alkuperätuotteina, vaikka ne olisi kasvatettu kolmannesta maasta tuoduista siemenistä, sipuleista, juurakoista, pistokkaista, varttamisoksista, versoista, nupuista tai kasvien muista elävistä osista.

LIITE ORIG-2: TUOTEKOHTAISET ALKUPERÄSÄÄNNÖT

Sarake 1	Sarake 2
Harmonoidun järjestelmän luokitus (2017), mukaan luettuna yksityiskohtainen kuvaus	Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt
I JAKSO	ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET
Luku 1	Elävät eläimet
01.01-01.06	Kaikki 1 ryhmän eläimet ovat kokonaan tuotettuja.
Luku 2	Liha ja muut syötävät eläimenosat
02.01-02.10	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 1 ja 2 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
Luku 3	Kalat sekä äyriäiset, nilviäiset ja muut vedessä elävät selkärangattomat
03.01-03.08	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 3 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
Luku 4	Maito ja meijerituotteet; linnunmunat; luonnonhunaja; muualle kuulumattomat eläinperäiset syötävät tuotteet
04.01-04.10	Tuotanto, jossa - kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; ja - käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta.
Luku 5	Muualle kuulumattomat eläinperäiset tuotteet
05.01-05.11	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
II JAKSO	KASVITUOTTEET
Luku 6	Elävät puut ja muut elävät kasvit; sipulit, juuret ja niiden kaltaiset tuotteet; leikkokukat ja leikkovihreä
06.01-06.04	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 6 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
Luku 7	Kasvikset sekä tietyt syötävät kasvit, juuret ja mukulat
07.01-07.14	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 7 ryhmän ainekset ovat kokonaan

	tuotettuja.
Luku 8	Syötävät hedelmät ja pähkinät; sitrushedelmien ja melonin kuoret
08.01-08.14	Tuotanto, jossa - kaikki käytetyt 8 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; ja - käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta.
Luku 9	Kahvi, tee, mate ja mausteet
09.01-09.10	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
Luku 10	Viljat
10.01-10.08	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 10 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
Luku 11	Myllyteollisuustuotteet; maltaat; tärkkelys; inuliini; vehnägluteeni
11.01-11.09	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 10 ja 11 ryhmän, nimikkeiden 07.01, 07.14, 23.02 ja 23.03 sekä alanimikkeen 0710.10 ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
Luku 12	Öljysiemenet ja -hedelmät; erinäiset siemenet ja hedelmät; teollisuus- ja lääkekasvit; oljet ja kasvirehu
12.01-12.14	CTH
Luku 13	Kumilakat; kumit, hartsit ja muut kasvimehut ja -uutteet
13.01-13.02	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista, jossa käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta.
Luku 14	Kasvipörsäiset punonta- ja palmikointiaineet; muualle kuulumattomat kasvit tuotteet
14.01-14.04	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
III JAKSO	ELÄIN- JA KASVIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN PILKKOUTUMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT
Luku 15	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden pilkkoutumistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivaivat
15.01-15.04	CTH

15.05-15.06	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
15.07-15.08	CTSH
15.09-15.10	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt kasviainekset ovat kokonaan tuotettuja.
15.11-15.15	CTSH
15.16-15.17	CTH
15.18-15.19	CTSH
15.20	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
15.21-15.22	CTSH
IV JAKSO	ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI (ETANOLI) JA ETIKKA; TUPAKKA JA VALMISTETUT TUPAKANKORVIKKEET
Luku 16	Lihasta, kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista valmistetut tuotteet
1601.00-1604.18	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 1, 2, 3 ja 16 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja ⁸⁸ .
1604.19	CC
1604.20	
- surimivalmisteet:	CC
- muut:	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 3 ja 16 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja ⁸⁹ .
1604.31-1605.69	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 3 ja 16 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
Luku 17	Sokeri ja sokerivalmisteet

88 Alanimikkeen 1604.14 kalavalmisteet ja -säilykkeet tonnikalasta, boniitista ja sardoista (*Sarda spp.*), kokonaisena tai paloitetuna, ei kuitenkaan murskeena tai jauheena, voidaan joustavampien vaihtoehtoisten tuotekohtaisten alkuperäsääntöjen mukaisesti katsoa alkuperätuotteiksi liitteessä ORIG-2A eritellyissä vuotuisissa kiintiöissä [Alkuperäkiintiöt ja vaihtoehdot tuotekohtaisille alkuperäsäännöille liitteessä ORIG-2].

89 Alanimikkeen 1604.20 tonnikala, boniitti tai muu Euthynnus-suvun kala, valmistena tai säilykkeenä (ei kuitenkaan kokonainen tai paloitetu kala), voidaan joustavampien vaihtoehtoisten tuotekohtaisten alkuperäsääntöjen mukaisesti katsoa alkuperätuotteiksi liitteessä ORIG-2A eritellyissä vuotuisissa kiintiöissä. [Alkuperäkiintiöt ja vaihtoehdot tuotekohtaisille alkuperäsäännöille liitteessä ORIG-2].

17.01	CTH
17.02	CTH, edellyttäen että käytettyjen nimikkeiden 11.01–11.08, 17.01 ja 17.03 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta.
17.03	CTH
17.04	
- valkoinen suklaa:	CTH, edellyttäen että a) kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; ja b) i) käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta; tai ii) käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 30 prosenttia tuotteen painosta.
- muut:	CTH, edellyttäen että - kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; ja - käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta;
Luku 18	Kaakao ja kaakaovalmisteet
18.01-18.05	CTH
1806.10	CTH, edellyttäen että - kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; ja - käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta;
1806.20-1806.90	CTH, edellyttäen että a) kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; ja b) i) käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta; tai ii) käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 30 prosenttia tuotteen painosta.
Luku 19	Viljasta, jauhoista, tärkkelyksestä tai maidosta valmistetut

	tuotteet; leipomatuotteet
19.01-19.05	CTH, edellyttäen että - kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; - käytettyjen 2, 3 ja 16 ryhmän ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta; - käytettyjen nimikkeiden 10.06 ja 11.08 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta; ja - käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta;
Luku 20	Kasviksista, hedelmistä, pähkinöistä tai muista kasvinosista valmistetut tuotteet
20.01	CTH
20.02-20.03	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 7 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
20.04-20.09	CTH, edellyttäen että käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta.
Luku 21	Erinäiset elintarvikevalmisteet
21.01-21.02	CTH, edellyttäen että - kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; ja - käytettyjen nimikkeiden 17.01–17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta.
2103.10 2103.20 2103.90	CTH; ei-alkuperä tuotteita olevaa sinappijauhoa tai valmistettua sinappia voidaan kuitenkin käyttää.
2103.30	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
21.04-21.06	CTH, edellyttäen että - all the materials of Chapter 4 used are wholly obtained; ja käytettyjen nimikkeiden 17.01–17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta..

Luku 22	Juomat, etyylialkoholi (etanoli) ja etikka
22.01-22.06	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 22.07 ja 22.08 ei-alkuperäaineksista, edellyttäen että - kaikki käytetyt alanimikkeiden 0806.10, 2009.61 ja 2009.69 ainekset ovat kokonaan tuotettuja; - all the materials of Chapter 4 used are wholly obtained; ja käytettyjen nimikkeiden 17.01–17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta..
22.07	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 22.08 ei-alkuperäaineksista, edellyttäen että kaikki 10 ryhmän ja alanimikkeiden 0806.10, 2009.61 ja 2009.69 ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
22.08-22.09	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 22.07 ja 22.08 ei-alkuperäaineksista, edellyttäen että kaikki alanimikkeiden 0806.10, 2009.61 ja 2009.69 ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
Luku 23	Elintarviketeollisuuden jätetuotteet ja jätteet; valmistettu rehu
23.01	CTH
2302.10-2303.10	CTH, edellyttäen että käytettyjen 10 ryhmän ei-alkuperäainesten paino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta.
2303.20-2308.00	CTH
23.09	CTH, edellyttäen että - kaikki käytetyt 2 ja 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; - käytettyjen nimikkeiden 10.01–10.04 ja 10.07–10.08, 11 ryhmän sekä nimikkeiden 23.02 ja 23.03 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta; ja käytettyjen nimikkeiden 17.01–17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta..
Luku 24	Tupakka ja valmistetut tupakankorvikkeet
24.01	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 24.01 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
2402.10	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista, jossa käytettyjen nimikkeen 24.01 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 30 prosenttia käytettyjen 24 ryhmän aineiden painosta.
2402.20	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista paitsi tuotteen oman nimikkeen ja alanimikkeen 2403.19 piippu- ja

	savuketupakan aineksista, jossa vähintään 10 prosenttia kaikista käytetyistä nimikkeen 24.01 aineksista on kokonaan tuotettuja.
2402.90	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista, jossa käytettyjen nimikkeen 24.01 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 30 prosenttia käytettyjen 24 ryhmän aineiden painosta.
24.03	CTH, jossa vähintään 10 prosenttia kaikkien käytettyjen nimikkeen 24.01 aineiden painosta on kokonaan tuotettuja.
V JAKSO	KIVENNÄISTUOTTEET Jaksohuomautus: Tämän jakson prosesseja koskevien horisontaalisten sääntöjen määritelmät, ks. liitteessä ORIG-1 oleva huomautus 5.
Luku 25	Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti
25.01-25.30	CTH; tai MaxNOM 70 % (EXW).
Luku 26	Malmit, kuona ja tuhka
26.01-26.21	CTH
Luku 27	Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislauustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat
27.01-27.09	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
27.10	CTH, ei kuitenkaan alanimikkeen 3824.99 tai 3826.00 ei-alkuperätuotetta olevasta biodieselistä; tai Tislaus tai kemiallinen reaktio suoritettu, edellyttäen että käytetty nimikkeen 27.10 ja alanimikkeiden 3824.99 ja 3826.00 biodieseli (mukaan lukien vetykäsittely kasviöljy) on saatu esteröinnillä, transesteröinnillä tai vetykäsittelyllä.
27.11-27.15	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
VI JAKSO	KEMIANTEOLLISUUDEN JA SIIHEN LIITTYVÄN TEOLLISUUDEN TUOTTEET Jaksohuomautus: Tämän jakson prosesseja koskevien horisontaalisten sääntöjen määritelmät, ks. liitteessä ORIG-1 oleva huomautus 5.

Luku 28	Epäorgaaniset kemikaalit; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet
28.01-28.53	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 29	Orgaaniset kemialliset yhdisteet
2901.10-2905.42	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
2905.43-2905.44	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 17.02 ja alanimikkeen 3824.60 ei-alkuperäaineista.
2905.45	CTSH, mutta samaan alanimikkeeseen kuin tuote kuuluvia ei-alkuperäaineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta; tai MaxNOM 50 % (EXW).
2905.49-2942	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 30	Farmaseuttiset tuotteet
30.01-30.06	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen

	tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 31	Lannoitteet
31.01-31.04	CTH, mutta samaan alanimikkeeseen kuin tuote kuuluvia ei-alkuperäaineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai MaxNOM 40 % (EXW).
31.05	
- Natriumnitraatti - Kalsiumsyanamidi - Kaliumsulfaatti - Kaliummagnesiumsulfaatti	CTH, mutta samaan alanimikkeeseen kuin tuote kuuluvia ei-alkuperäaineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai MaxNOM 40 % (EXW).
- Muut	CTH, mutta samaan alanimikkeeseen kuin tuote kuuluvia ei-alkuperäaineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta ja jos kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai MaxNOM 40 % (EXW).
Luku 32	Parkitus- ja väriutteen; tanniinit ja niiden johdannaiset; värit, pigmentit ja muut väriaineet; maalit ja lakat; kitti sekä muut täyte- ja tiivistystahnat; painovärit, muste ja tussi
32.01-32.15	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).

Luku 33	Haihtuvat öljyt ja resinoidit; hajuste-, kosmeettiset ja toalettiainemisteet
33.01	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3302.10	CTH, mutta alanimikkeen 3302.10 ei-alkuperäaineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta;
3302.90	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
33.03	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
33.04 -33.07	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 34	Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuainemisteet, voiteluainemisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus-, hankaus- ja puhdistusainemisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat, "hammasvahat" ja kipsiin perustuvat hammaslääkinnässä käytettävät aineet
34.01-34.07	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu;

	tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 35	Valkuaisaineet; modifioidut tärkkelykset; liimat ja liisterit; entsyymit
35.01-35.04	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 4 ryhmän ei-alkuperäaineksista.
35.05	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 11.08 ei-alkuperäaineksista.
35.06-35.07	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 36	Räjähdysaineet; pyrotekniset tuotteet; tulitikut; pyroforiset seokset; helposti syttyvät aineet
36.01-36.06	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 37	Valokuvaus- ja elokuvausvalmisteet
37.01-37.07	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 38	Erinäiset kemialliset tuotteet
38.01-38.08	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai

	bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3809.10	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 11.08 ja 35.05 ei-alkuperäaineista.
3809.91-3822.00	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
38.23	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
3824.10-3824.50	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3824.60	CTH, ei kuitenkaan alanimikkeiden 2905.43 ja 2905.44 ei-alkuperäaineista.
3824.71-3825.90	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
38.26	Tuotanto, jossa biodieseli saadaan transesteröinnillä, esteröinnillä tai vetykäsittelyllä.
VII JAKSO	MUOVIT JA MUOVITAVARAT; KUMI JA KUMITAVARAT Jaksohuomautus: Tämän jakson prosesseja koskevien horisontaalisten sääntöjen määritelmät, ks. liitteessä ORIG-1 oleva huomautus 5.

Luku 39	Muovit ja muovitavarat
39.01-39.15	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
39.16-39.19	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
39.20	CTSH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
39.21-39.22	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3923,10-3923,50 vuotta	CTSH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3923.90-3925.90	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
39.26	CTSH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 40	Kumi ja kumitavarat
40.01 - 40.11	CTH;

	tai MaxNOM 50 % (EXW).
4012.11-4012.19	CTSH; tai Käytettyjen renkaiden uudelleen pinnoittaminen.
4012.20-4017.00	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
VIII JAKSO	RAAKAVUODAT JA -NAHAT, MUOKATTU NAHKA, TURKISNAHAT JA NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; SATULA- JA VALJASTEOKSET; MATKATARVIKKEET, KÄSILAUKUT JA NIIDEN KALTAISET SÄILYTYSESINEET; SUOLESTA VALMISTETUT TAVARAT (MUU KUIN SILKKITOUKAN GUT)
Luku 41	Raakavuodat ja -nahat (muut kuin turkisnahat) sekä muokattu nahka
41.01-4104.19	CTH
4104.41-4104.49	CTSH, ei kuitenkaan alanimikkeiden 4104.41–4104.49 ei-alkuperäaineista.
4105.10	CTH
4105.30	CTSH
4106.21	CTH
4106.22	CTSH
4106.31	CTH
4106.32-4106.40	CTSH
4106.91	CTH
4106.92	CTSH
41.07-41.13	CTH, ei kuitenkaan alanimikkeiden 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 ja 4106.92 ei-alkuperäaineista. Alanimikkeiden 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 ja 4106.92 ei-alkuperäaineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niille tehdään jälkiparkitus.

4114.10	CTH
4114.20	CTH, ei kuitenkaan alanimikkeiden 4104.41, 4105.30, 4104.49, 4106.22, 4106.32, 4106.92 ja 4107 ei-alkuperäaineksista. Alanimikkeiden 4104.41, 4106.92, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 ja nimikkeen 41.07 ei-alkuperäaineita voidaan kuitenkin käyttää, jos niille tehdään jälkiparkitus.
41.15	CTH
Luku 42	Nahkatavarat; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaukut ja niiden kaltaiset säilytysesineet; suolesta valmistetut tavarat (muut kuin silkkitoukan gut)
42.01-42.06	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 43	Turkisnahat ja tekoturkikset; niistä valmistetut tavarat
4301.10-4302.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
4302.30	CTSH
43.03-43.04	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
IX JAKSO	PUU JA PUUSTA VALMISTETUT TAVARAT; PUUHIILI; KORKKI JA KORKKITAVARAT; OLJESTA, ESPARTOSTA TAI MUISTA PUNONTA-TAI PALMIKINTIAINEISTA VALMISTETUT TAVARAT; KORI- JA PUNONTATEOKSET
Luku 44	Puu ja puusta valmistetut tavarat; puuhiili
44.01-44.21	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 45	Korkki ja korkkitavarat

45.01-45.04	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 46	Oljesta, espartosta tai muista punonta- tai palmikointiaineista valmistetut tavarat; kori- ja punontateokset
46.01-46.02	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
X JAKSO	PUUSTA TAI MUUSTA KUITUISESTA SELLULOOSA-AINEESTA VALMISTETTU MASSA; KERÄYSPAPERI, -KARTONKI JA -PAHVI (-JÄTE); PAPERI, KARTONKI JA PAHVI SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT
Luku 47	Puusta tai muusta kuituisesta selluloosa- aineesta valmistettu massa; keräyspaperi, -kartonki ja -pahvi (-jäte)
47.01-47.07	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 48	Paperi, kartonki ja pahvi; paperimassa-, paperi-, kartonki- ja pahvitavarat
48.01-48.23	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 49	Kirjat, sanomalehdet, kuvat ja muut painotuotteet; käsikirjoitukset, konekirjoitukset ja työpiirustukset
49.01-49.11	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
XI JAKSO	TEKSTIILIAINEET JA TEKSTIILITAVARAT Jaksohuomautus: Tiettyihin tekstiiliaineista tehtyihin tuotteisiin sovellettavien toleranssien osalta käytettävien termien

	määritelmät ovat liitteessä 1 olevissa huomautuksissa 6,7 ja 8.
Luku 50	Silkki
50.01-50.02	CTH
50.03	
- Karstattu tai kammattu:	Silkkijätteiden karstausta tai kampausta.
- Muut:	CTH
50.04-50.05	Luonnonkuitujen kehruu; Jatkuvan tekokuitufilamentin suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; Jatkuvan tekokuitufilamentin suulakepuristus yhdessä kiertämisen kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
50.06	
- Silkkilanka ja silkkijätteistä kehrätty lanka:	Luonnonkuitujen kehruu; Jatkuvan tekokuitufilamentin suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; Jatkuvan tekokuitufilamentin suulakepuristus yhdessä kiertämisen kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
- Silkkitoukan gut:	CTH

50.07	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kiertäminen tai mikä tahansa mekaaninen käsittely yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
Luku 51	Villa sekä hieno ja karkea eläimenkarva; jouhilanka ja jouhesta kudotut kankaat
51.01-51.05	CTH
51.06-51.10	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
51.11-51.13	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
Luku 52	Puuvilla

52.01-52.03	CTH
52.04-52.07	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
52.08-52.12	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kiertäminen tai mikä tahansa mekaaninen käsittely yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
Luku 53	Muut kasvitekstiilikuidut; paperilanka ja kudotut paperilankakankaat
53.01-53.05	CTH
53.06-53.08	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
53.09-53.11	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa;

	Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
Luku 54	Tekokuitufilamentit; kaistaleet ja niiden kaltaiset tavarat tekstiilitekokuituaineesta
54.01-54.06	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
54.07-54.08	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Kiertäminen tai mikä tahansa mekaaninen käsittely yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
Luku 55	Katkotut tekokuidut
55.01-55.07	Tekokuitujen suulakepuristus.
55.08-55.11	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa;

	tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
55.12-55.16	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kiertäminen tai mikä tahansa mekaaninen käsittely yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
Luku 56	Vanu, huopa ja kuitukangas; erikoislangat; side- ja purjelanka, nuora ja köysi sekä niistä valmistetut tavarat
56.01	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; tai Päällystäminen, nukkaaminen, kerrostaminen tai metalloiminen yhdessä vähintään kahden muun tärkeän valmistelu- tai viimeistelytoimenpiteen kanssa (kuten kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, lämpökiinnitys, kesto viimeistely), edellyttäen että käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
56.02	
Neulahuopa:	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kankaan valmistamisen kanssa; kuitenkin niin, että nimikkeen 54.02 ei-alkuperätuotetta olevaa polypropeenifilamenttia; nimikkeen 55.03 tai 55.06 ei-alkuperä tuotteita olevia

	polypropeenikuituja; tai nimikkeen 55.01 ei-alkuperätuotetta olevaa polypropeenifilamenttitouvia; joissa jokainen yksittäinen filamentti tai kuitu on alle 9 desitexiä, voidaan käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai Pelkkä kuitukankaan valmistaminen, kun kyseessä on luonnonkuiduista tehty huopa.
- Muut:	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kankaan valmistamisen kanssa; tai Pelkkä kuitukankaan valmistaminen, kun kyseessä on muu luonnonkuiduista tehty huopa.
5603.11-5603.14	Tuotanto suunnatuista tai satunnaisesti järjestäytyneistä filamenteista; tai luonnollisista tai ihmisen tuottamista aineista tai polymeereistä; jota seuraa molemmissa tapauksissa liittäminen kuitukankaaseen.
5603.91-5603.94	Tuotanto suunnatuista tai satunnaisesti suuntautuneista katkokuiduista; tai luonnollisista tai ihmisen tuottamista silvotuista langoista; jota seuraa molemmissa tapauksissa liittäminen kuitukankaaseen.
5604.10	Tuotanto yksinkertaisesta tai kerratusta tekstiilillä päällystämättömästä kumilangasta.
5604.90	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehrun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.

56.05	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
56.06	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; Kiertäminen yhdessä kierrepäällystämisen kanssa; Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu; tai Nukkaaminen yhdessä värjäämisen kanssa.
56.07-56.09	Luonnonkuitujen kehruu; tai Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa.
Luku 57	Matot ja muut lattianpäällysteet, tekstiilainetta Ryhmähuomautus: Ei-alkuperätuotetta olevaa juuttikangasta voidaan käyttää pohjana tämän ryhmän tuotteissa.
57.01-57.05	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Tuotanto kookoskuitu-, sisal- tai juuttilangasta tai klassisesta rengaskehrätystä viskoosilangasta; Tuftaus yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan tuftaus tai kutominen yhdessä päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; tai Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä neulaamisen kaltaisten kuitukangastekniikoiden kanssa.

Luku 58	Kudotut erikoiskankaat; tuftatut tekstiilikankaat; pitsit; kuvakudokset; koristepunokset; koruompelukset
58.01-58.04	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; Tuftaus yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
58.05	CTH
58.06-58.09	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; Tuftaus yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
58.10	Koruompelukset, joissa minkä tahansa nimikkeen käytettyjen ei-alkuperäainesten, lukuun ottamatta kyseisen tuotteen nimikettä, arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.

58.11	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; Tuftaus yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
Luku 59	Kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut tekstiilikankaat; tekstiilitavarat, jollaiset soveltuvat teknisiin tarkoituksiin
59.01	Kutominen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; tai Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa.
59.02	
Jossa on enintään 90 painoprosenttia tekstiiliainetta:	Kutominen.
- Muut:	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa.
59.03	Kutominen tai neulominen yhdessä kyllästämisen tai päällystämisen tai peittämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
59.04	Kalenterointi yhdessä värjäyksen, pinnoituksen, kerrostamisen tai metallisoimisen kanssa. Ei-alkuperätuotetta olevaa juuttikangasta

	voidaan käyttää pohjana; tai Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa. Ei-alkuperätuotetta olevaa juuttikangasta voidaan käyttää pohjana.
59.05	
- Kumilla, muovilla tai muilla aineilla kyllästetyt, päällystetyt, peitettyt tai kerrostetut:	Kutominen, neulominen tai kuitukankaan valmistaminen yhdessä kyllästämisen tai päällystämisen tai peittämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa.
- Muut:	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen, neulominen tai kuitukankaan valmistaminen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
59.06	
- Neulokset:	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; Neulominen tai virkkaaminen yhdessä kumilla käsittelemisen kanssa; tai Kumilla käsitteleminen yhdessä vähintään kahden muun tärkeän valmistelu- tai viimeistelytoimenpiteen kanssa (kuten kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, lämpökiinnitys, kestopiimeistely), edellyttäen että käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.

- Muut synteetikuitufilamenttilangasta valmistetut kankaat, joissa on enemmän kuin 90 painoprosenttia tekstiiliainetta:	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa.
- Muut:	Kutominen, neulominen tai kuitukankaan valmistaminen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kumilla käsittelemisen kanssa; Langan värjäminen yhdessä kutomisen, neulomisen tai kuitukangasprosessin kanssa; tai Kumilla käsitteleminen yhdessä vähintään kahden muun tärkeän valmistelu- tai viimeistelytoimenpiteen kanssa (kuten kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, lämpökiinnitys, kestoviimeistely), edellyttäen että käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
59.07	Kutominen, neulominen tai kuitukankaan valmistaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen tai päällystämisen tai kyllästämisen tai peittämisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
59.08	
- Kyllästetyt hehkusukat	Tuotanto pyöröneulotusta tai virkatusta hehkusukkakankaasta.
- Muut:	CTH
59.09-59.11	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa;

	tai Päällystäminen, nukkaaminen, kerrostaminen tai metalloiminen yhdessä vähintään kahden muun tärkeän valmistelu- tai viimeistelytoimenpiteen kanssa (kuten kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, lämpökiinnitys, kestoviimeistely), edellyttäen että käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
Luku 60	Neulokset
60.01-60.06	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; Neulominen tai virkkaaminen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai painamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; tai Kiertäminen tai teksturointi yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa, edellyttäen että käytettyjen kiertämättömien tai teksturoimattomien ei-alkuperä tuotteita olevien lankojen arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
Luku 61	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, neulosta
61.01-61.17	
- Kahdesta tai useammasta määrämuotoon leikatusta tai suoraan määrämuotoon neulotusta neuloskappaleesta yhteen ompelemalla tai muuten yhdistämällä valmistetut:	Neulominen tai virkkaaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
- Muut:	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä neulomisen tai

	virikkaamisen kanssa; tai Neulominen ja sovittaminen yhtenä käsittelynä.
Luku 62	Vaatteet ja vaateustarvikkeet, muuta kuin neulosta
62.01	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.02	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Tuotanto koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.03	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.04	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai

	Tuotanto koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.05	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62,06*	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Tuotanto koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.07-62.08	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.09	

- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Tuotanto koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.10	
- Tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Päällystäminen tai kerrostaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa, edellyttäen että käytettyjen päällystämättömien tai kerrostamattomien ei-alkuperä tuotteita olevien kankaiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.11	
- Naisten ja tyttöjen vaatteet, koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa;

	tai Tuotanto koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.12	
- Kahdesta tai useammasta määrämuotoon leikatusta tai suoraan määrämuotoon neulotusta neuloskappaleesta yhteen ompelemalla tai muuten yhdistämällä neulotut:	Neulominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.13-62.14	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; Tuotanto koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta. tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).

- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.15	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.16	
- Tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Päällystäminen tai kerrostaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa, edellyttäen että käytettyjen päällystämättömien tai kerrostamattomien ei-alkuperä tuotteita olevien kankaiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.17	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; Tuotanto koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.

	tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
- Tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Päällystäminen tai kerrostaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa, edellyttäen että käytettyjen päällystämättömien tai kerrostamattomien ei-alkuperä tuotteita olevien kankaiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Väliuorit kauluksia ja kalvosimia varten, määrämuotoon leikatut:	CTH, edellyttäen että kaikkien käytettyjen ei-alkuperä aineiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
Luku 63	Muut sovitettavat tekstiilitavarat; sarjat; käytetyt vaatteet ja muut käytetyt tekstiilitavarat, jalkineet ja päähineet; lumput
63.01-63.04	
- Huopaa, kuitukangasta:	Kuitukankaan valmistaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
- Muut: -- Koruommellut:	Kutominen tai neulominen tai virkkaaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Tuotanto koruompelemattomasta kankaasta (muu kuin neulottu tai virkattu), edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperä kankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.

-- Muut:	Kutominen tai neulominen tai virkkaaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
63.05	Tekokuitujen suulakepuristus tai luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai neulomisen ja sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
63.06	
- kuitukangasta	Kuitukankaan valmistaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
-- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
63.07	MaxNOM 40 % (EXW).
63.08	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavarahan on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana; ei-alkuperä tuotteita voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.
63.09-63.10	CTH
XII JAKSO	JALKINEET, PÄÄHINEET, SATEENVARJOT JA PÄIVÄNVARJOT, KÄVELYKEPIT, ISTUINKEPIT, RUOSKAT, RATSUPIISKAT JA NIIDEN OSAT; VALMISTETUT HÖYHENET JA NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; TEKOKUKAT; HIUKSISTA VALMISTETUT TAVARAT
Luku 64	Jalkineet, nilkkaimet ja niiden kaltaiset tavarat; niiden osat
64.01-64.05	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperä aineksista, ei kuitenkaan ei-alkuperä tuotteita olevista nimikkeen 64.06 kokoonpannuista päällisistä, jotka on kiinnitetty sisäpohjiin tai muihin pohjan osiin.

64.06	CTH
Luku 65	Päähineet ja niiden osat
65.01-65.07	CTH
Luku 66	Sateenvarjot, päivänvarjot, kävelykepit, istuinkepit, ruoskat, ratsupiiskat sekä niiden osat
66.01-66.03	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 67	Valmistetut höyhenet ja untuvat sekä höyhenistä tai untuvista valmistetut tavarat; tekokukat; hiuksista valmistetut tavarat
67.01-67.04	CTH
XIII JAKSO	KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTA VALMISTETUT TAVARAT; KERAAMISET TUOTTEET; LASI JA LASITAVARAT
Luku 68	Kivestä, kipsistä, sementistä, asbestista, kiilteestä tai niiden kaltaisesta aineesta valmistetut tavarat
68.01-68.15	CTH; tai MaxNOM 70 % (EXW).
Luku 69	Keraamiset tuotteet
69.01-69.14	CTH
Luku 70	Lasi ja lasitavarat
70.01-70.09	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
70.10	CTH
70.11	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).

70.13	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 70.10 ei-alkuperäaineista.
70.14-70.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
XIV JAKSO	LUONNONHELMET JA VIJELLYT HELMET, JALO- JA PUOLIJALOKIVET, JALOMETALLIT, JALOMETALLILLA PLETEROIDUT METALLIT JA NÄISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; EPÄAIDOT KORUT; METALLIRAHAT
Luku 71	Luonnonhelmet ja viljellyt helmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit ja näistä valmistetut tavarat; epäaidot korut; metallirahat
71.01-71.05	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
71.06	
- Muokkaamaton:	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 71.06, 71.08 ja 71.10 ei-alkuperäaineista. Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperä tuotteita olevien jalometallien elektrolyyttinen, terminen tai kemiallinen erottaminen; tai Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperä tuotteita olevien jalometallien sulattaminen tai seostaminen toistensa tai epäjalojen metallien kanssa tai puhdistus.
- Puolivalmisteina tai jauheena:	Tuotanto ei-alkuperä tuotteita olevista muokkaamattomista jalometalleista.
71.07	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
71.08	
- Muokkaamaton:	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 71.06, 71.08 ja 71.10 ei-alkuperäaineista. Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperä tuotteita olevien jalometallien elektrolyyttinen, terminen tai kemiallinen erottaminen; tai Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperä tuotteita olevien jalometallien sulattaminen tai seostaminen toistensa tai epäjalojen metallien kanssa tai puhdistus.

- Puolivalmisteina tai jauheena:	Tuotanto ei-alkuperätuotteita olevista muokkaamattomista jalometalleista.
71.09	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
71.10	
- Muokkaamaton:	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 71.06, 71.08 ja 71.10 ei-alkuperäaineista. Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperätuotteita olevien jalometallien elektrolyyttinen, terminen tai kemiallinen erottaminen; tai Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperätuotteita olevien jalometallien sulattaminen tai seostaminen toistensa tai epäjalojen metallien kanssa tai puhdistus.
- Puolivalmisteina tai jauheena:	Tuotanto ei-alkuperätuotteita olevista muokkaamattomista jalometalleista.
71.11	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
71.12-71.18	CTH
XV JAKSO	EPÄJALOT METALLIT JA EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT
Luku 72	Rauta ja teräs
72.01-72.06	CTH
72.07	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 72.06 ei-alkuperäaineista.
72.08-72.17	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 72.08–72.17 ei-alkuperäaineista.
72,18	CTH
72.19-72.23	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 72.19–72.23 ei-alkuperäaineista.

72.24	CTH
72.25-72.29	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 72.25–72.29 ei-alkuperäaineksista.
Luku 73	Rauta- ja terästavarat
7301.10	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 72.08–72.17 ei-alkuperäaineksista.
7301.20	CTH
73.02	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 72.08–72.17 ei-alkuperäaineksista.
73.03	CTH
73.04-73.06	CC ei kuitenkaan nimikkeiden 72.13–72.17, 72.21–72.23 ja 72.25–72.29 ei-alkuperäaineksista.
73.07	
- Putkien liitos- ja muut osat, ruostumatonta terästä:	CTH, ei kuitenkaan ei-alkuperätuotetta olevista taotusta teelmistä; ei-alkuperä tuotteita olevia taottuja teelmiä voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta;
- Muut:	CTH
73.08	CTH, ei kuitenkaan alanimikkeen 7301.20 ei-alkuperäaineksista.
7309.00-7315.19	CTH
7315.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
7315.81-7326.90	CTH
Luku 74	Kupari ja kuparitavarat
74.01-74.02	CTH
74.03	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
74.04-74.07	CTH
74.08	CTH ja MaxNOM 50 % (EXW).

74.09-74.19	CTH
Luku 75	Nikkeli ja nikkelitavarat
75.01	CTH
75.02	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
75.03-75.08	CTH
Luku 76	Alumiini ja alumiinitavarat
76.01	CTH ja MaxNOM 50 % (EXW). tai Valmistus seostamattomasta alumiinista tai alumiinijätteistä ja -romusta termisen tai elektrolyyttisen käsittelyn avulla.
76.02	CTH
76.03-76.16	CTH ja MaxNOM 50 % (EXW) ⁹⁰ .
Luku 78	Lyijy ja lyijytavarat
7801.10	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
7801.91-7806.00	CTH
Luku 79	Sinkki ja sinkkitavarat
79.01-79.07	CTH
Luku 80	Tina ja tinatavarat
80.01-80.07	CTH
Luku 81	Muut epäjalot metallit; kermetit; niistä valmistetut tavarat
81.01-81.13	Tuotanto minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineista.
Luku 82	Työkalut ja -välineet sekä veitset, lusikat ja haarukat, epäjaloa metallia; niiden epäjaloa metallia olevat osat
8201.10-8205.70	CTH; tai

⁹⁰ Tietyt alumiinituotteet voidaan joustavampien vaihtoehtoisten tuotekohtaisten alkuperäsääntöjen mukaisesti katsoa alkuperätuotteiksi liitteessä ORIG-2A eritellyissä vuotuisissa kiintiöissä [Alkuperäkiintiöt ja vaihtoehdot tuotekohtaisille alkuperäsäännöille liitteessä ORIG-2].

	MaxNOM 50 % (EXW).
8205,90	CTH, mutta nimikkeen 82.05 ei-alkuperä tuotteita olevia työkaluja voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.
82.06	CTH, ei kuitenkaan nimikkeiden 82.02–82.05 ei-alkuperä aineksista; nimikkeiden 82.02–82.05 ei-alkuperä tuotteita olevia työkaluja voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.
82.07-82.15	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 83	Erinäiset epäjalosta metallista valmistetut tavarat
83.01-83.11	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
XVI JAKSO	KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; SÄHKÖLAITTEET; NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI - ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET
Luku 84	Ydinreaktorit, höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat
84.01-84.06	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.07-84.08	MaxNOM 50 % (EXW).
84,09-84,12 vuotta	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8413.11-8415.10	CTSH; tai

	MaxNOM 50 % (EXW).
8415.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8415,81-8415,90 vuotta	CTSH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.16-84.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.21	CTSH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.22-84.24	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.25-84.30	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 84.31 ei-alkuperäaineksista; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.31-84.43	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.44-84.47	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 84.48 ei-alkuperäaineksista; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.48-84.55	CTH;

	tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.56-84.65	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 84.66 ei-alkuperäaineksista; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.66-84.68	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.70-84.72	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 84.73 ei-alkuperäaineksista; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.73-84.78	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8479.10-8479.40	CTSH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8479.50	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8479.60-8479.82	CTSH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8479.89	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).

8479.90	CTSH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.80	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.81	CTSH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.82-84.87	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 85	Sähkökoneet ja -laitteet sekä niiden osat; äänen tallennus- tai toistolaitteet, televisiokuvan tai -äänen tallennus- tai toistolaitteet sekä tällaisten tavaroiden osat ja tarvikkeet
85.01-85.02	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 85.03 ei-alkuperäaineista; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.03-85.06	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.07	
- Yhden tai useamman akkukennon tai akkumoduulin sisältävät akut ja virtapiirit,	CTH, ei kuitenkaan ei-alkuperä tuotteita olevista aktiivisista katodimateriaaleista,

jotka yhdistävät ne toisiinsa, nämä ”akkuyksiköiksi” usein kutsutut tuotteet ovat tavaroita, jollaisia käytetään nimikkeiden 87.02, 87.03 ja 87.04 ajoneuvojen ensisijaisena sähkövoimanlähteenä	tai MaxNOM 30 % (EXW) ⁹¹ .
- Akkukennot, akkumoduulit ja niiden osat, jotka on tarkoitettu asennettaviksi sellaisiin sähköakkuihin, jollaisia käytetään nimikkeiden 87.02, 87.03 ja 87.04 ajoneuvojen ensisijaisena sähkövoimanlähteenä	CTH, ei kuitenkaan ei-alkuperätuotteita olevista aktiivisista katodimateriaaleista, tai MaxNOM 35 % (EXW) ⁹² .
- Muut:	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.08-85.18	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.19-85.21	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 85.22 ei-alkuperäaineksista; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.22-85.23	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).

⁹¹ Sopimuksen voimaantulopäivän ja 31 päivän joulukuuta 2026 välisenä aikana sovelletaan vaihtoehtoisia tuotekohtaisia alkuperäsääntöjä, kuten on yksilöity liitteessä ORIG-2B [Sähköakkuja ja sähköajoneuvoja koskeva tuotekohtaiset siirtymäajan säännöt]

⁹² Sopimuksen voimaantulopäivän ja 31 päivän joulukuuta 2026 välisenä aikana sovelletaan vaihtoehtoisia tuotekohtaisia alkuperäsääntöjä, kuten ne on yksilöity liitteessä ORIG-2B [Sähköakkuja ja sähköajoneuvoja koskeva tuotekohtaiset siirtymäajan säännöt]

85.25-85.27	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 85.29 ei-alkuperäaineksista; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.28-85.34	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.35-85.37	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 85.38 ei-alkuperäaineksista; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8538.10-8541.90	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8542.31-8542.39	CTH; Ei-alkuperäaineksille tehdään diffuusio; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8542.90-8543.90	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.44-85.48	MaxNOM 50 % (EXW).
XVII JAKSO	KULKUNEUVOT, ILMA-ALUKSET JA ALUKSET SEKÄ NIIHIN RINNASTETTAVAT KULJETUSVARUSTEET
Luku 86	Rautatieveturit, raitiomootorivaunut ja muu liikkuva kalusto sekä niiden osat; rautatie- ja raitiotieradan varusteet ja kiinteät laitteet sekä niiden osat; kaikenlaiset mekaaniset (myös sähkömekaaniset) liikennemerkintalaitteet
86.01-86.09	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 86.07 ei-alkuperäaineksista; tai

	MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 87	Kuljetusvälineet ja kulkuneuvot, muut kuin rautatien tai raitiotien liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat ja tarvikkeet
87.01	MaxNOM 45 % (EXW).
87.02-87.04	
- ajoneuvot, joissa on käyttövoimamoottoreina sekä puristussytytteinen mäntämoottori että sähkömoottori ja jotka voidaan ladata kytkemällä ulkoiseen sähkövoimanlähteeseen (ladattava hybridi ajoneuvo); - ajoneuvot, joissa on ainoastaan sähköinen käyttövoimamoottori	MaxNOM 45 % (EXW) ja nimikkeen 85.07 paristoyksiköiden, jollaisia käytetään ajoneuvon ensisijaisena sähkövoimanlähteenä, on oltava alkuperä tuotteita ⁹³ .
- muut	MaxNOM 45 % (EXW) ⁹⁴ .
87.05-87.07	MaxNOM 45 % (EXW).
87.08-87.11	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
87.12	MaxNOM 45 % (EXW).
87.13-87.16	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 88	Ilma-alukset, avaruus alukset sekä niiden osat

⁹³ Sopimuksen voimaantulopäivän ja 31 päivän joulukuuta 2026 välisenä aikana sovelletaan vaihtoehtoisia tuotekohtaisia alkuperäsääntöjä, kuten ne on yksilöity liitteessä ORIG-2B [Sähköakkuja ja sähköajoneuvoja koskeva tuotekohtaiset siirtymäajan säännöt]

⁹⁴ Hybridi ajoneuvoihin, joissa on käyttövoimamoottoreina sekä polttomoottori että sähkömoottori, lukuun ottamatta niitä ajoneuvoja, jotka voidaan ladata kytkemällä ulkoiseen sähkövoimanlähteeseen, sovelletaan sopimuksen voimaantulopäivän ja 31 päivän joulukuuta 2026 välisenä aikana vaihtoehtoisia tuotekohtaisia alkuperäsääntöjä, kuten ne on yksilöity liitteessä ORIG-2B [Sähköakkuja ja sähköajoneuvoja koskevat tuotekohtaiset siirtymäajan säännöt]

88.01-88.05	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 89	Alukset ja uivat rakenteet
89.01-89.08	CC; tai MaxNOM 40 % (EXW).
XVIII JAKSO	OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; KELLOT; SOITTIMET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET
Luku 90	Optiset, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus-, tarkkuus-, lääketieteelliset tai kirurgiset kojeet ja laitteet; niiden osat ja tarvikkeet
9001.10-9001.40	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
9001.50	CTH; Puolivalmiin linssin pintakäsittely valmiiksi silmälasin linssiksi, jolla on optinen korjaava voimakkuus ja joka on tarkoitettu istutettavaksi silmäläseihin; Linssin päällystäminen asianmukaisilla käsittelyillä näön parantamiseksi ja käyttäjän suojelun varmistamiseksi; tai MaxNOM 50 % (EXW).
9001.90-9033.00	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 91	Kellot ja niiden osat
91.01-91.14	CTH; tai

	MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 92	Soittimet; niiden osat ja tarvikkeet
92.01-92.09	MaxNOM 50 % (EXW).
XIX JAKSO	ASEET JA AMPUMATARVIKKEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET
Luku 93	Aseet ja ampumatarvikkeet; niiden osat ja tarvikkeet
93.01-93.07	MaxNOM 50 % (EXW).
XX JAKSO	ERINÄISET TAVARAT
Luku 94	Huonekalut; vuoteiden joustinpohjat ja vuodevarusteet, kuten patjat ja tyynyt, sekä niiden kaltaiset pehmustetut sisustustavarat; valaisimet ja valaistusvarusteet, muualle kuulumattomat; valokilvet ja niiden kaltaiset tavarat; tehdasvalmisteiset rakennukset
94.01-94.06	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 95	Lelut, pelit ja urheiluvälineet; niiden osat ja tarvikkeet
95.03-95.08	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
Luku 96	Erinäiset tavarat
96.01-96.04	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
96.05	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavarat on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana. Ei-alkuperä tuotteita voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.
96.06-9608.40	CTH; tai

	MaxNOM 50 % (EXW).
9608.50	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavarän on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana. Ei-alkuperä tuotteita voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.
9608.60-96.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
XXI JAKSO	TAIDETEOKSET, KOKOELMAESINEET JA ANTIKKIESINEET
Luku 97	Taideteokset, kokoelmaesineet ja antiikkiesineet
97.01-97.06	CTH

**LIITE ORIG-2A: ALKUPERÄKIINTIÖT JA VAIHTOEHDOT TUOTEKOHTAISILLE ALKUPERÄSÄÄNNÖILLE
LIITTEESSÄ ORIG 2 [TUOTEKOHTAISET ALKUPERÄSÄÄNNÖT]**

Yhteiset säännökset

1. Jäljempänä olevissa taulukoissa lueteltuja tuotteita vastaavat alkuperäsäännöt ovat vaihtoehtoisia niille, jotka on esitetty liitteessä ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt], sovellettavan vuotuisen kiintiön rajoissa.
2. Tämän liitteen mukaisesti laaditussa alkuperävaluutuksessa on oltava seuraava merkintä: "Alkuperäkiintiöt – Liitteen ORIG-2A mukainen alkuperätuote".
3. Kaikkia tässä liitteessä tarkoitettuja määriä hallinnoi unionissa Euroopan komissio, joka toteuttaa kaikki niiden tehokkaan hallinnoinnin kannalta suotavina pitämänsä hallinnolliset toimet sovellettavaa unionin lainsäädäntöä noudattaen.
4. Kaikkia tässä liitteessä tarkoitettuja määriä hallinnoi Yhdistyneessä kuningaskunnassa sen tulliviranomainen, joka toteuttaa kaikki niiden tehokkaan hallinnoinnin kannalta suotavina pitämänsä hallinnolliset toimet sovellettavaa Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöä noudattaen.
5. Tuojaosapuoli hallinnoi alkuperäkiintiöitä tuontijärjestyksessä ja laskee näissä alkuperäkiintiöissä tulleiden tuotteiden määrän kyseisen osapuolen tuonnin perusteella.

1 jakso – Tonnikalasäilykkeiden vuotuinen kiintiö

Harmonoidun järjestelmän luokitus (2017)	Tavaran kuvaus	Vaihtoehtoinen tuotekohtainen sääntö	Vuotuinen vientikiintiö unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (nettopaino)	Vuotuinen vientikiintiö Yhdistyneestä kuningaskunnasta unioniin (nettopaino)
1604.14	Kalavalmisteet ja -säilykkeet tonnikalasta, boniitista ja sardoista (<i>Sarda spp.</i>), kokonaisena tai paloitetuna (ei kuitenkaan murskeena tai jauheena)	CC	3 000 tonnia	3 000 tonnia
1604.20	Muut kalavalmisteet ja -säilykkeet			
	tonnikala, boniitti tai muu Euthynnus-suvun kala, valmisteena tai säilykkeenä (ei kuitenkaan kokonainen tai paloitetu kala)	CC	4 000 tonnia	4 000 tonnia
	muusta kalasta	-	-	-

2 jakso – Alumiinituotteiden vuotuinen kiintiö⁹⁵

Taulukko 1 – 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana sovellettavat kiintiöt

Harmonoidun järjestelmän luokitus (2017)	Tavaran kuvaus	Vaihtoehtoinen tuotekohtainen sääntö	Vuotuinen vientikiintiö unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (nettopaino)	Vuotuinen vientikiintiö Yhdistyneestä kuningaskunnasta unioniin (nettopaino)
76.03, 76.04, 76.06, 76.08-76.16	Alumiinituotteet ja alumiinitavarat (ei kuitenkaan alumiinilanka ja alumiinifolio)	CTH	95 000 tonnia	95 000 tonnia
76.05	Alumiinilanka	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 76.04 ei-alkuperäaineista;		
76.07	Alumiinifolio	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 76.06 ei-alkuperäaineista		

Taulukko 2 – 1 päivän tammikuuta 2024 ja 31 päivän joulukuuta 2026 välisenä aikana sovellettavat kiintiöt

Harmonoidun järjestelmän luokitus (2017)	Tavaran kuvaus	Vaihtoehtoinen tuotekohtainen sääntö	Vuotuinen vientikiintiö unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (nettopaino)	Vuotuinen vientikiintiö Yhdistyneestä kuningaskunnasta unioniin (nettopaino)
76.03, 76.04, 76.06, 76.08-76.16	Alumiinituotteet ja alumiinitavarat (ei kuitenkaan alumiinilanka ja	CTH	72 000 tonnia	72 000 tonnia

⁹⁵ Kussakin 2 jakson taulukossa luetellut määrät muodostavat koko käytettävissä olevan kiintiön (viennille unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sekä viennille Yhdistyneestä kuningaskunnasta unioniin) kaikkien kyseisessä taulukossa lueteltujen tuotteiden osalta.

	alumiinifolio)			
76.05	Alumiinilanka	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 76.04 ei- alkuperäaineksista		
76.07	Alumiinifolio	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 76.06 ei- alkuperäaineksista		

Taulukko 3 – 1 päivästä tammikuuta 2027 sovellettavat kiintiöt

Harmonoidun järjestelmän luokitus (2017)	Tavaran kuvaus	Vaihtoehtoinen tuotekohtainen sääntö	Vuotuinen vientikiintiö unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (nettopaino)	Vuotuinen vientikiintiö Yhdistyneestä kuningaskunnasta unioniin (nettopaino)
76.04	Alumiinitangot ja -profiilit	CTH	57 500 tonnia	57 500 tonnia
76.06	Alumiinilevyt ja -nauhat, paksuus suurempi kuin 0,2 mm	CTH		
76.07	Alumiinifolio	CTH, ei kuitenkaan nimikkeen 76.06 ei- alkuperäaineksista		

2 jakson taulukossa 3 lueteltujen alumiinituotteiden kiintiöiden uudelleentarkastelu

1. Kauppaa käsittelevä kumppanuuskomitea tarkastelee uudelleen 2 jakson taulukossa 3 mainittuja alumiinikiintiöitä aikaisintaan viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta ja aikaisintaan viiden vuoden kuluttua minkään tässä kohdassa tarkoitetun tarkastelun päättymisestä kumman tahansa osapuolen pyynnöstä ja tulliyhteistyön ja alkuperäsääntöjen erityiskomitean avustamana.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu tarkastelu tehdään molempien osapuolten markkinaolosuhteista käytettävissä olevien tietojen sekä asiaankuuluvien tuotteiden tuontia ja vientiä koskevien tietojen perusteella.
3. Edellä 1 kohdan mukaisesti suoritettujen tarkastelujen tulosten perusteella kumppanuusneuvosto voi tehdä päätöksen 2 jaksossa olevaan taulukkoon 3 sisältyvien alumiinikiintiöiden kasvattamisesta, säilyttämisestä taikka tuotteiden välisen jaon osittamisesta tai muuttamisesta.

LIITE ORIG-2B: SÄHKÖAKKUJA JA SÄHKÖAJONEUVOJA KOSKEVAT SIIRTYMÄVAIHEEN
TUOTEKOHTAISET SÄÄNNÖT

Osa 1 - Tämän sopimuksen voimaantulosta 31 päivään joulukuuta 2023 sovellettavat väliaikaiset tuotekohtaiset säännöt

1. Jäljempänä sarakkeessa 1 lueteltuihin tuotteisiin sovelletaan sarakkeessa 2 lueteltua tuotekohtaista sääntöä tämän sopimuksen voimaantulosta 31 päivään joulukuuta 2023 saakka.

Sarake 1	Sarake 2
Harmonoidun järjestelmän luokitus (2017), mukaan luettuna yksityiskohtainen kuvaus	Tämän sopimuksen voimaantulosta 31 päivään joulukuuta 2023 sovellettavat väliaikaiset tuotekohtaiset alkuperäsäännöt
85.07	
- Yhden tai useamman akkukennon tai akkumoduulin sisältävät akut ja virtapiirit, jotka yhdistävät ne toisiinsa ja joita usein kutsutaan ”akkuyksiköiksi”, jollaisia käytetään nimikkeiden 87.02, 87.03 ja 87.04 ajoneuvojen ensisijaisena sähkövoimanlähteenä.	CTSH; Akkuyksiköiden kokoaminen ei-alkuperä tuotteita olevista akkukennoista tai -moduuleista; tai MaxNOM 70 % (EXW).
- Akkukennot, akkumoduulit ja niiden osat, jotka on tarkoitettu asennettaviksi sellaisiin sähköakkuihin, jollaisia käytetään nimikkeiden 87.02, 87.03 ja 87.04 ajoneuvojen ensisijaisena sähkövoimanlähteenä.	CTH; tai MaxNOM 70 % (EXW).
87.02-87.04	
- ajoneuvot, joissa on käyttövoimamoottoreina sekä polttomoottori että sähkömoottori, lukuun ottamatta niitä, jotka voidaan ladata kytkemällä ulkoiseen sähkövoimanlähteeseen	MaxNOM 60 % (EXW).

(hybridiajoneuvo); - ajoneuvot, joissa on käyttövoimamoottoreina sekä puristussyttyinen mäntämoottori että sähkömoottori ja jotka voidaan ladata kytkemällä ulkoiseen sähkövoimanlähteeseen (ladattava hybridiajoneuvo); - ajoneuvot, joissa on ainoastaan sähköinen käyttövoimamoottori	

2 jakso - 1 päivästä tammikuuta 2024 31 päivään joulukuuta 2026 sovellettavat väliaikaiset tuotekohtaiset säännöt

1. Jäljempänä sarakeessa 1 lueteltuihin tuotteisiin sovelletaan sarakeessa 2 lueteltua tuotekohtaista sääntöä 1 päivästä tammikuuta 2024 31 päivään joulukuuta 2026.

Sarake 1	Sarake 2
Harmonoidun järjestelmän luokitus (2017), mukaan luettuna yksityiskohtainen kuvaus	1 päivästä tammikuuta 2024 31 päivään joulukuuta 2026 sovellettavat tuotekohtaiset alkuperäsäännöt
85.07	
- Yhden tai useamman akkukennon tai akkumoduulin sisältävät akut ja virtapiirit, jotka yhdistävät ne toisiinsa ja joita usein kutsutaan "akkuyksiköiksi", jollaisia käytetään nimikkeiden 87.02, 87.03 ja 87.04 ajoneuvojen ensisijaisena sähkövoimanlähteenä.	CTH, ei kuitenkaan ei-alkuperätuotteita olevista aktiivisista katodimateriaaleista, tai MaxNOM 40 % (EXW).
- Akkukennot, akkumoduulit ja niiden osat, jotka on tarkoitettu asennettaviksi sellaisiin	CTH, ei kuitenkaan ei-alkuperätuotteita olevista aktiivisista katodimateriaaleista,

sähköakkuihin, jollaisia käytetään nimikkeiden 87.02, 87.03 ja 87.04 ajoneuvojen ensisijaisena sähkövoimanlähteenä.	tai MaxNOM 50 % (EXW).
87.02-87.04	
- ajoneuvot, joissa on käyttövoimamoottoreina sekä polttomoottori että sähkömoottori, lukuun ottamatta niitä, jotka voidaan ladata kytkemällä ulkoiseen sähkövoimanlähteeseen (hybridiajoneuvo); - ajoneuvot, joissa on käyttövoimamoottoreina sekä puristussytytteinen mäntämoottori että sähkömoottori ja jotka voidaan ladata kytkemällä ulkoiseen sähkövoimanlähteeseen (ladattava hybridiajoneuvo); - ajoneuvot, joissa on ainoastaan sähköinen käyttövoimamoottori	MaxNOM 55 % (EXW).

3 jakso – Otsaketta 8507 koskevien tuotekohtaisten sääntöjen uudelleentarkastelu

1. Kauppaa käsittelevä kumppanuuskomitea tarkastelee uudelleen aikaisintaan neljän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta kumman tahansa osapuolen pyynnöstä ja tulliyhteistyön ja alkuperäsääntöjen erityiskomitean avustamana otsaketta 8507 koskevia tuotekohtaisia sääntöjä, joita sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2027 alkaen ja jotka sisältyvät liitteeseen ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt]

2. Edellä olevassa 1 kohdassa tarkoitettu tarkastelu tehdään osapuolten markkinoista saatavilla olevien tietojen, kuten riittävän ja sopivan alkuperäaineiden saatavuutta, kysynnän ja tarjonnan tasapainoa sekä muiden asiaan liittyvien tarvittavien tietojen, perusteella.

3. Kumppanuusneuvosto voi edellä olevan 1 kohdan mukaisesti suoritettujen tarkastelujen tulosten perusteella tehdä päätöksen liitteeseen ORIG-2 [Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt] sisältyvien ja 1 päivästä tammikuuta 2027 sovellettavien otsaketta 8507 koskevien tuotekohtaisten sääntöjen muuttamisesta.

LIITE ORIG-3: TAVARANTOIMITTAJAN ILMOITUS

1. Tavarantoimittajan ilmoituksen sisällön on oltava tässä liitteessä esitetyn mukainen.
2. Jäljempänä olevassa 3 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta tavarantoimittajan on tehtävä tavarantoimittajan ilmoitus kustakin tuotelähetyksestä lisäyksessä 1 määrätyllä lomakkeella, joka liitetään kauppalaskuun tai mihin tahansa muuhun asiakirjaan, jossa asianomaiset tuotteet kuvataan riittävän yksityiskohtaisesti niiden tunnistamiseksi.
3. Jos tavarantoimittaja toimittaa tietylle asiakkaalle säännöllisesti tuotteita, jonka osapuolella tapahtuvan tuotannon oletetaan pysyvän jonkin aikaa muuttumattomana, kyseinen tavarantoimittaja voi antaa yhden tavarantoimittajan ilmoituksen, joka koskee myös kyseisten tavaroiden myöhempiä lähetyksiä, jäljempänä 'tavarantoimittajan pitkäaikaisilmoitus'. Tavarantoimittajan pitkäaikaisilmoitus on yleensä voimassa enintään kahden vuoden ajan päivästä, jona se on laadittu. Sen osapuolen tulliviranomaiset, jossa ilmoitus laaditaan, voivat vahvistaa edellytykset, joilla voidaan käyttää pidempiä ajanjaksoja. Tavarantoimittajan on laadittava tavarantoimittajan pitkäaikaisilmoitus lisäyksessä 2 määrätyllä lomakkeella ja kuvattava tuotteet riittävän yksityiskohtaisesti niiden tunnistamiseksi. Jos tavarantoimittajan pitkäaikaisilmoitusta ei enää sovelleta toimitettuihin tuotteisiin, tavarantoimittajan on ilmoitettava asiasta välittömästi asiakkaalle.
4. Ilmoituksen laativan tavarantoimittajan on oltava valmis toimittamaan milloin tahansa sen osapuolen tulliviranomaisten pyynnöstä, jossa ilmoitus on laadittu, kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, joilla todistetaan ilmoituksessa annetut tiedot oikeiksi.

Lisäys 1

TAVARANTOIMITTAJAN ILMOITUS

Tavarantoimittajan ilmoitus, jonka teksti on jäljempänä, on laadittava alaviitteiden mukaisesti. Alaviitteitä ei kuitenkaan tarvitse sisällyttää ilmoitukseen.

TAVARANTOIMITTAJAN ILMOITUS

Allekirjoittanut, oheisessa asiakirjassa mainittujen tuotteiden tavarantoimittaja ilmoittaa, että

1. Seuraavia aineksia, jotka eivät ole [asiaankuuluvan osapuolen] alkuperätuotteita, on käytetty [asiaankuuluvassa osapuolella] näiden tavaroiden tuottamiseksi:

Toimitettujen tuotteiden kuvaus ⁽¹⁾	Käytettyjen ei-alkuperäainesten kuvaus	Käytettyjen ei-alkuperäainesten HS-nimike ⁽²⁾	Käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ⁽²⁾⁽³⁾
Yhteisarvo			

2. Kaikki muut ainekset, joita on käytetty [asiaankuuluvassa osapuolella] näiden tuotteiden tuottamiseksi, ovat [asiaankuuluvan osapuolen] alkuperätuotteita;

Sitoudun toimittamaan kaikki tarvittavat tositteet.
..... (Paikka ja päiväys)
..... (Allekirjoittaneen nimi ja asema, yrityksen nimi ja
osoite) (Allekirjoitus) (6)

Lisäys 2

TAVARANTOIMITTAJAN PITKÄAIKAISILMOITUS

Tavarantoimittajan pitkäaikaisilmoitus, jonka teksti on jäljempänä, on laadittava alaviitteiden mukaisesti. Alaviitteitä ei kuitenkaan tarvitse sisällyttää ilmoitukseen.

TAVARANTOIMITTAJAN PITKÄAIKAISILMOITUS

Allekirjoittanut, oheisessa asiakirjassa mainittujen⁽⁴⁾ säännöllisesti toimitettavien tuotteiden toimittaja ilmoittaa, että

1. Seuraavia aineksia, jotka eivät ole [asiaankuuluvan osapuolen] alkuperätuotteita, on käytetty [asiaankuuluvassa osapuolella] näiden tavaroiden tuottamiseksi:

Toimitettujen tuotteiden kuvaus ⁽¹⁾	Käytettyjen ei-alkuperäainesten kuvaus	Käytettyjen ei-alkuperäainesten HS-nimike ⁽²⁾	Käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ⁽²⁾⁽³⁾
Yhteisarvo			

2. Kaikki muut ainekset, joita on käytetty [asiaankuuluvassa osapuolella] näiden tuotteiden tuottamiseksi, ovat [asiaankuuluvan osapuolen] alkuperätuotteita;

Tämä ilmoitus on voimassa näiden tuotteiden kaikkien seuraavien lähetysten osalta, jotka lähetetään

(mistä) (mihin) (5)

Sitoudun ilmoittamaan (4) välittömästi, jos tämä ilmoitus ei ole enää voimassa.

..... (Paikka ja päiväys)
..... (Allekirjoittaneen nimi ja asema, yrityksen nimi ja
osoite) (Allekirjoitus) (6)

Alaviitteet

(1) Kun kauppalasku tai muu asiakirja, johon ilmoitus liittyy, koskee erilaisia tuotteita tai tuotteita, joiden valmistuksessa ei ole käytetty samassa suhteessa ei-alkuperäaineita, tavarantoimittajan on selvästi eriteltävä ne.

(2) Pyydettyjä tietoja ei tarvitse antaa, jollei se ole välttämätöntä.

Esimerkkejä:

Yksi 62 ryhmän vaatteita koskeva sääntö on ”Kutominen yhdessä kankaan sovittamisen, mukaan lukien leikkaaminen, kanssa”. Jos tällaisten vaatteiden valmistaja osapuolella käyttää toisesta osapuolesta tuotua kangasta, joka on tuotettu siellä kutomalla ei-alkuperätuotetta olevasta langasta, jälkimmäisen osapuolen tavarantoimittajan osalta riittää, että hän merkitsee ilmoitukseensa ei-alkuperäainekseksi langan eikä hänen tarvitse ilmoittaa langan HS-nimikettä eikä arvoa.

HS-nimikkeeseen 7217 rautalangan valmistajan, joka on valmistanut langan ei-alkuperä tuotteita olevista rautatangoista, on merkittävä toiseen sarakkeeseen ”rautatankoja”. Jos tätä lankaa on määrä käyttää sellaisen koneen valmistuksessa, jota koskevassa säännössä kaikkien valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo rajoitetaan tiettyyn prosenttimäärään, kolmannessa sarakkeessa on ilmoitettava ei-alkuperä tuotteita olevien tankojen arvo.

(3) ’Ei-alkuperäainesten arvolla’ tarkoitetaan tuotteen tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa, joka on tuotteen tullausarvo tuontihetkellä, mukaan lukien rahti, soveltuvin osin vakuutus, pakkaus ja kaikki muut kustannukset, jotka ovat aiheutuneet aineiden kuljettamisesta sen osapuolen tuontisatamaan, jossa tuotteen tuottaja sijaitsee; jos tullausarvoa ei tiedetä tai voida todeta, ensimmäistä todennettavissa olevaa ei-alkuperäaineksista unionissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa maksettua hintaa.

(4) Asiakkaan nimi ja osoite

(5) Merkittävät päiväykset.

(6) Tässä kentässä voi olla alkuperäisten allekirjoitusten sijaan sähköinen allekirjoitus tai skannattu tai muu kuva allekirjoittajan käsinkirjoitetusta allekirjoituksesta tapauksen mukaan.

LIITE ORIG-4: ALKUPERÄVAKUUTUKSEN TEKSTI

Tämän sopimuksen ORIG.19 artiklassa [Alkuperävaluutus] tarkoitettu alkuperävaluutus laaditaan jollakin seuraavista kielistä käyttäen jäljempänä olevaa tekstiä ja viejäosapuolen lakien ja määräysten mukaisesti. Jos alkuperävaluutus kirjoitetaan käsin, se on kirjoitettava musteella painokirjaimin. Alkuperävaluutus on laadittava asianomaisten alaviitteiden mukaisesti. Alaviitteitä ei tarvitse sisällyttää valuutukseen.

Bulgariankielinen toisinto
Kroaatinkielinen toisinto
Tšekinkielinen toisinto
Tanskankielinen toisinto
Hollanninkielinen toisinto
Englanninkielinen toisinto
Vironkielinen toisinto
Suomenkielinen toisinto
Ranskankielinen toisinto
Saksankielinen toisinto
Kreikankielinen toisinto
Unkarinkielinen toisinto
Italiankielinen toisinto
Latviankielinen toisinto
Liettuankielinen toisinto
Maltankielinen toisinto
Puolankielinen toisinto
Portugalinkielinen toisinto
Romaniankielinen toisinto
Slovakinkielinen toisinto
Sloveeninkielinen toisinto
Espanjankielinen toisinto
Ruotsinkielinen toisinto

(_____ ja _____ välinen aika ⁽¹⁾)

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (viejän viitenumero ... ⁽²⁾) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... ⁽³⁾ alkuperä tuotteita.

..... ⁽⁴⁾

(Paikka ja päiväys)

.....

(Viejän nimi)

¹ Jos alkuperävaluutus täytetään useille samanlaisten alkuperä tuotteiden lähetyksille tämän sopimuksen ORIG.19 artiklan [Alkuperävaluutus] 4 kohdan b alakohdan mukaisesti, on mainittava ajanjakso, jona alkuperävaluutusta sovelletaan. Ajanjakso ei saa olla pidempi kuin 12 kuukautta.

Tuotteen kaiken tuonnin on tapahduttava mainitun ajanjakson puitteissa. Jos ajanjaksoa ei sovelleta, kohta voidaan jättää tyhjäksi.

² Mainittava viitenumero, jolla viejä tunnistetaan. Unionin viejän osalta kyseessä on unionin lakien ja asetusten mukaisesti osoitettu tunnus. Yhdistyneen kuningaskunnan viejän osalta kyseessä on Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti osoitettu tunnus. Jos viejälle ei ole osoitettu tunnusta, kohta voidaan jättää tyhjäksi.

³ Ilmoitettava tuotteen alkuperä: Yhdistynyt kuningaskunta tai unioni.

⁴ Paikka ja päiväys voidaan jättää pois, jos tiedot sisältyvät itse asiakirjaan.

LIITE ORIG-5: YHTEINEN JULISTUS ANDORRAN RUHTINASKUNNASTA

1. Yhdistynyt kuningaskunta hyväksyy Andorran ruhtinaskunnasta peräisin olevat tuotteet, jotka kuuluvat harmonoidun järjestelmän 25–97 ryhmään, tämän sopimuksen mukaisiksi unionista peräisin oleviksi tuotteiksi.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan vain, jos Euroopan talousyhteisön ja Andorran ruhtinaskunnan sopimuksen tekemisestä kirjeenvaihtona 26 päivänä marraskuuta 1990 tehdyllä neuvoston päätöksellä 90/680/ETY perustetun tulliunionin mukaisesti Andorran ruhtinaskunta soveltaa Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin oleviin tuotteisiin samaa tullietuuskohtelua kuin unioni soveltaa kyseisiin tuotteisiin.
3. Tämän yhteisen julistuksen 1 kohdassa tarkoitettua tuotteiden alkuperäaseman määrittämistä varten sovelletaan tämän sopimuksen toisen osan ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] I osaston toista lukua tarvittavin muutoksin.

LIITE ORIG-6: YHTEINEN JULISTUS SAN MARINON TASAVALLASTA

1. Yhdistynyt kuningaskunta hyväksyy San Marinon tasavallan alkuperätuotteet tämän sopimuksen mukaisiksi unionin alkuperätuotteiksi.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan vain, jos Brysselissä 16 päivänä joulukuuta 1991 tehdyn Euroopan talousyhteisön ja San Marinon tasavallan yhteistyötä ja tulliliittoa koskevan sopimuksen mukaisesti San Marinon tasavalta soveltaa Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin oleviin tuotteisiin samaa tullietuuskohtelua kuin unioni soveltaa kyseisiin tuotteisiin.
3. Tämän yhteisen julistuksen 1 kohdassa tarkoitettua tuotteiden alkuperäaseman määrittämistä varten sovelletaan tämän sopimuksen toisen osan ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] I osaston toista lukua tarvittavin muutoksin.

LIITE SPS-1: SPS.19 ARTIKLAN D ALAKOHDASSA TARKOITETUT KRITERIT

SPS.19 artiklan d alakohdassa tarkoitettut kriteerit ovat seuraavat:

- a) tiedot, jotka viejäosapuoli on toimittanut hakiessaan lupaa tuoda tiettyä tuotetta tuojaosapuolen alueelle tämän sopimuksen SPS.7 artiklan [Tuontiedellytykset ja -menettelyt] 3 kohdan mukaisesti;
- b) tuojaosapuolen tämän sopimuksen SPS.11 artiklan [Auditoinnit ja varmennukset] mukaisesti suorittamien auditointien ja varmennusten tulokset;
- c) sellaisten vaatimustenvastaisuuksien esiintymistiheys ja vakavuus, joita tuojaosapuoli on todennut viejäosapuolen alueelta peräisin olevissa tuotteissa;
- d) viejiä koskevat aiemmat tiedot tuojaosapuolen asettamien vaatimusten noudattamisesta; sekä
- e) saatavilla olevat tieteelliset arviot ja muut mahdolliset tiedot tuotteisiin liittyvistä riskeistä.

LIITE TBT-1: MOOTTORIAJONEUVOT JA NIIDEN VARUSTEET JA OSAT

1 artikla: Määritelmät

1. Tässä liitteessä tarkoitetaan:

- a) 'WP.29:llä' Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE) ajoneuvoja koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista käsittelevää maailmanfoorumia;
- b) 'vuoden 1958 sopimuksella' Genevessä 20 päivänä maaliskuuta 1958 tehtyä ja WP.29:n hallinnoimaa sopimusta pyörillä varustettuihin ajoneuvoihin ja niihin asennettaviin tai niissä käytettäviin varusteisiin ja osiin sovellettavien yhdenmukaistettujen teknisten Yhdistyneiden kansakuntien sääntöjen hyväksymisestä sekä näiden sääntöjen mukaisesti myönnettyjen hyväksyntöjen vastavuoroista tunnustamista koskevista ehdoista sekä kaikkia sen myöhempiä muutoksia ja tarkistuksia;
- c) 'vuoden 1998 sopimuksella' Genevessä 25 päivänä kesäkuuta 1998 tehtyä ja WP.29:n hallinnoimaa sopimusta pyörillä varustettuihin ajoneuvoihin ja niihin asennettaviin ja/tai niissä käytettäviin varusteisiin ja osiin sovellettavien maailmanlaajuisten teknisten sääntöjen vahvistamisesta sekä kaikkia sen myöhempiä muutoksia ja tarkistuksia;
- d) 'E-säännöllä' vuoden 1958 sopimuksen mukaisesti hyväksyttyjä sääntöjä;
- e) 'GTR-säännöllä' vuoden 1998 sopimuksen mukaisesti vahvistettua ja maailmanlaajuiseen rekisteriin sisällytettyä maailmanlaajuisia teknistä sääntöä;
- f) 'HS 2017:llä' Maailman tullijärjestön harmonoidun järjestelmän vuoden 2017 laitosta;
- g) 'tyyppihyväksynnällä' menettelyä, jossa hyväksyntäviranomainen varmentaa, että ajoneuvon, järjestelmän, komponentin tai erillisen teknisen yksikön tyyppi täyttää sitä koskevat hallinnolliset säännökset ja tekniset vaatimukset;
- h) 'tyyppihyväksyntätodistuksella' asiakirjaa, jolla hyväksyntäviranomainen virallisesti varmentaa, että ajoneuvon, järjestelmän, komponentin tai erillisen teknisen yksikön tyyppi on hyväksytty.

2. Tässä liitteessä käytetyillä termeillä tarkoitetaan samaa kuin vuoden 1958 sopimuksessa tai kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen liitteessä 1.

2 artikla: Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet

Tätä liitettä sovelletaan osapuolten väliseen kauppaan, joka koskee kaikkia ajoneuvojen rakennetta koskevan UNECE:n konsolidoidun päätöslauselman (R.E.3)⁹⁶ 1.1 kohdassa määriteltyjä

⁹⁶ ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.6, 11. heinäkuuta 2017.

moottoriajoneuvoja ja niiden varusteita ja osia, jotka kuuluvat muiden muassa HS 2017:n ryhmiin 40, 84, 85, 87 ja 94, jäljempänä 'soveltamisalaan kuuluvat tuotteet'.

3 artikla: Tavoitteet

Soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta tämän liitteen tavoitteena on

- a) poistaa ja estää kaikki kahdenvälisen kaupan tarpeettomat tekniset esteet;
- b) edistää kansainvälisiin standardeihin perustuvaa sääntelyn yhteensopivuutta;
- c) edistää WP.29:n hallinnoimien sopimusten mukaisesti sovellettuihin hyväksymisjärjestelmiin perustuvien hyväksyntien tunnustamista;
- d) vahvistaa kilpailuun perustuvia markkinaolosuhteita, jotka pohjautuvat avoimuuden, syrjimättömyyden ja läpinäkyvyyden periaatteisiin;
- e) edistää ihmisten terveyden ja turvallisuuden ja ympäristön suojelun korkeaa tasoa; ja
- f) jatkaa yhteistyötä yhteistä etua koskevissa kysymyksissä molempia osapuolia hyödyttävän kaupan jatkuvan kehityksen edistämiseksi.

4 artikla: Alan kansainväliset standardit

Osapuolet tunnustavat, että WP.29 on asiaankuuluva kansainvälinen standardointielin ja että vuoden 1958 sopimuksen ja vuoden 1998 sopimuksen mukaiset E-säännöt ja GTR-säännöt ovat tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskevia alan kansainvälisiä standardeja.

5 artikla: Alan kansainvälisiin standardeihin perustuva sääntelyn lähentäminen

1. Osapuolet pidättyvät ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa sellaisia kansallisia teknisiä määräyksiä, merkintöjä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, jotka poikkeavat E-säännöistä tai GTR-säännöistä kyseisten sääntöjen kattamilla aloilla, mukaan lukien tapaukset, joissa asiaa koskevat E-säännöt tai GTR-säännöt eivät ole vielä voimassa mutta ne tulevat pian voimaan, ellei ole perusteltuja syitä siihen, että tietty E-sääntö tai GTR-sääntö on tehoton tai epäasianmukainen keino oikeutettujen tavoitteiden saavuttamiseksi esimerkiksi liikenneturvallisuuden tai ympäristön tai ihmisten terveyden suojelun alalla.

2. Osapuolen, joka ottaa käyttöön 1 kohdassa tarkoitetun poikkeavan kansallisen teknisen määräyksen, merkinnän tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn, on toisen osapuolen pyynnöstä yksilöitävä ne kyseisen kansallisen teknisen määräyksen, merkinnän tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn osat, jotka poikkeavat merkittävästi asiaankuuluvista E-säännöistä tai GTR-säännöistä, ja perusteltava poikkeaminen.

3. Kumpikin osapuoli harkitsee järjestelmällisesti tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen hyväksyttävien E-sääntöjen soveltamista ja ilmoittaa toiselle osapuolelle kaikista muutoksista, jotka koskevat kyseisten E-sääntöjen täytäntöönpanoa kunkin osapuolen kansallisessa oikeusjärjestelmässä vuoden 1958 sopimuksen nojalla tehdyn pöytäkirjan mukaisesti ja 8 ja 9 artiklan mukaisesti.

4. Jos osapuoli on ottanut käyttöön tai pitänyt voimassa 1 kohdassa sallituista E-säännöistä tai GTR-säännöistä poikkeavia kansallisia teknisiä määräyksiä, merkintöjä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, kyseinen osapuoli tarkastelee kyseisiä kansallisia teknisiä määräyksiä, merkintöjä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä säännöllisin väliajoin, mieluiten enintään viiden vuoden välein, jotta ne olisivat yhdenmukaisempia asiaa koskevien E-sääntöjen tai GTR-sääntöjen kanssa. Tarkastellessaan kansallisia teknisiä määräyksiään, merkintöjään ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjään kumpikin osapuoli harkitsee, onko poikkeaminen edelleen perusteltua. Näiden tarkastelujen tuloksista, myös käytetyistä tieteellisistä ja teknisistä tiedoista, ilmoitetaan toiselle osapuolelle sen pyynnöstä.

5. Kumpikin osapuoli pidättäytyy ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa kansallisia teknisiä määräyksiä, merkintöjä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, joiden tuloksena sellaisten tuotteiden, joille on myönnetty E-sääntöihin perustuva tyyppihyväksyntä, maahantuonti ja käyttöönotto niiden kansallisilla markkinoilla estyvät tai niihin liittyvä rasite kasvaa näiden E-sääntöjen kattamilla osa-alueilla, ellei näissä E-säännöissä nimenomaisesti määrätä tällaisista kansallisista teknisistä määräyksistä tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä.

6 artikla: Ajoneuvojen tyyppihyväksyntä ja markkinavalvonta

1. Kumpikin osapuoli hyväksyy markkinoillaan tuotteet, joilla on voimassa oleva E-tyyppihyväksyntätodistus, omien kansallisten teknisten määräystensä, merkintöjensä ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjensä mukaisina vaatimatta lisätestausta tai -merkintöjä, joilla varmistettaisiin tai osoitettaisiin vaatimustenmukaisuus kaikkien asianomaisen E-tyyppihyväksyntätodistuksen kattamien vaatimusten osalta. Kun kyseessä ovat ajoneuvojen hyväksynnät, yleinen koko ajoneuvon kansainvälinen tyyppihyväksyntä, jäljempänä 'U-IWVTA-hyväksyntä', katsotaan päteväksi U-IWVTA-hyväksynnän kattamien vaatimusten osalta. Osapuolen myöntämiä E-tyyppihyväksyntätodistuksia voidaan pitää pätevinä vain, jos kyseinen osapuoli on liittynyt asianomaisiin E-sääntöihin.

2. Kunkin osapuolen on hyväksyttävä ainoastaan niiden E-sääntöjen viimeisimmän version mukaisesti myönnetty voimassa olevat E-tyyppihyväksyntätodistukset, joihin se on liittynyt.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa riittävänä todisteena voimassa olevasta E-tyyppihyväksynnästä pidetään seuraavia:

- a) kokonaisten ajoneuvojen osalta voimassa oleva E-vaatimustenmukaisuusvakuutus, jossa vahvistetaan, että U-IWVTA-hyväksynnän vaatimukset täyttyvät;
- b) varusteiden ja osien osalta tuotteeseen kiinnitetty voimassa oleva E-tyyppihyväksyntämerkki; tai
- c) niiden varusteiden ja osien osalta, joihin ei voida kiinnittää E-tyyppihyväksyntämerkkiä, voimassa oleva E-tyyppihyväksyntätodistus.

4. Markkinavalvontaa harjoittaessaan osapuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat tarkastaa, että soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ovat tapauksen mukaan seuraavien vaatimusten mukaisia:

- a) kaikki kyseisen osapuolen kansalliset tekniset määräykset; tai
- b) E-säännöt, joiden noudattaminen on osoitettu tämän artiklan mukaisesti voimassa olevalla E-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella, jossa vahvistetaan, että U-IWVTA-

hyväksynnän vaatimukset täyttyvät, kun kyseessä ovat kokonaiset ajoneuvot, tai voimassa olevalla tuotteeseen kiinnitetyllä E-tyyppihyväksyntämerkillä tai voimassa olevalla E-tyyppihyväksyntätodistuksella, kun kyseessä ovat varusteet tai osat.

Tarkastukset tehdään pistokokein markkinoilta ja tapauksen mukaan tämän kohdan a tai b alakohdassa tarkoitettujen teknisten määräysten mukaisesti.

5. Osapuolet pyrkivät tekemään markkinavalvontaa koskevaa yhteistyötä tukeakseen ajoneuvojen, järjestelmien, komponenttien tai erillisten teknisten yksiköiden vaatimustenvastaisuuksien havaitsemista ja korjaamista.

6. Osapuoli voi toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä sellaisten ajoneuvojen, järjestelmien, komponenttien tai erillisten teknisten yksiköiden osalta, jotka aiheuttavat vakavan vaaran ihmisten terveydelle tai turvallisuudelle tai muiden yleisten etujen suojeluun liittyvien näkökohtien osalta tai jotka eivät muutoin täytä sovellettavia vaatimuksia. Tällaisiin toimenpiteisiin voi kuulua asianomaisten ajoneuvojen, järjestelmien, komponenttien tai erillisten teknisten yksiköiden markkinoilla saataville asettamisen, rekisteröinnin tai käyttöönoton kieltäminen tai rajoittaminen taikka niiden poistaminen markkinoilta tai niitä koskeva palautusmenettely. Osapuoli, joka hyväksyy tai ylläpitää tällaisia toimenpiteitä, ilmoittaa niistä pikaisesti toiselle osapuolelle ja esittää toisen osapuolen pyynnöstä perustelut tällaisten toimenpiteiden hyväksymiselle.

7 artikla: Tuotteet, joihin sisältyy uutta teknologiaa tai uusia ominaisuuksia

1. Kumpikaan osapuoli ei saa evätä tai rajoittaa sellaisen tuotteen pääsyä markkinoilleen, joka kuuluu tämän liitteen soveltamisalaan ja jonka viejäosapuoli on hyväksynyt, sillä perusteella, että tuotteeseen sisältyy uutta teknologiaa tai uusi ominaisuus, jota tuojaosapuoli ei vielä sääntele, jollei asianomaisella osapuolella ole perusteltua syytä epäillä, että kyseinen uusi teknologia tai uusi ominaisuus vaarantaa ihmisten terveyden, turvallisuuden tai ympäristön.

2. Jos osapuoli päättää evätä markkinoilleen pääsyn tai edellyttää tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvan toisen osapuolen tuotteen poistamista markkinoiltaan sillä perusteella, että siihen sisältyy uusi teknologia tai uusi ominaisuus, joka vaarantaa ihmisten terveyden, turvallisuuden tai ympäristön, asianomaisen osapuolen on viipymättä ilmoitettava päätöksensä toiselle osapuolelle ja asianomaiselle talouden toimijalle tai toimijoille. Ilmoitukseen on sisällytettävä kaikki asiaankuuluvat tieteelliset tai tekniset tiedot, jotka on otettu huomioon päätöksessä.

8 artikla: Yhteistyö

1. Helpottaakseen edelleen moottoriajoneuvojen sekä niiden osien ja varusteiden kauppaa ja estääkseen markkinoille pääsyyn liittyvät ongelmat varmistaen samalla ihmisten terveyden ja turvallisuuden ja ympäristön suojelun osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä ja vaihtamaan tietoja tarpeen mukaan.

2. Tämän artiklan mukaisia yhteistyöaloja voivat olla etenkin seuraavat:

- a) teknisten määräysten tai asiaan kuuluvien standardien kehittäminen ja laatiminen;
- b) sellaisten tutkimusten, tietojen ja tulosten vaihto mahdollisuuksien mukaan, jotka liittyvät ajoneuvojen uusien turvallisuusmääräysten tai niihin liittyvien standardien kehittämiseen, edistyneeseen päästöjen vähentämiseen ja uusiin ajoneuvoteknologioihin;

- c) käytettävissä olevien tietojen vaihto turvallisuuteen tai päästöihin liittyvien puutteiden tunnistamisen ja teknisten määräysten vaatimustenvastaisuuden osalta; ja
- d) teknisten vaatimusten kansainvälisen yhdenmukaistamisen lisääminen muun muassa kansainvälisten foorumien kautta, kuten vuoden 1958 sopimuksen ja vuoden 1998 sopimuksen avulla, ja tällaista yhdenmukaistamista tukevien aloitteiden suunnittelua koskevalla yhteistyöllä.

9 artikla: Moottoriajoneuvoja ja niiden osia käsittelevä työryhmä

1. Moottoriajoneuvoja ja niiden osia käsittelevä työryhmä avustaa kaupan teknisiä esteitä käsittelevää erityiskauppakomiteaa tämän liitteen täytäntöönpanon seurannassa ja tarkastelussa sekä sen moitteettoman toiminnan varmistamisessa.

2. Moottoriajoneuvoja ja niiden osia käsittelevän työryhmän tehtävät ovat seuraavat:

- a) keskusteleminen jostakin tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvasta asiasta osapuolen pyynnöstä;
- b) yhteistyön ja tietojenvaihdon helpottaminen 8 artiklan mukaisesti;
- c) teknisten keskustelujen käyminen tämän sopimuksen TBT.10 artiklan [Tekniset keskustelut] mukaisesti tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvista asioista; ja
- d) sellaisten yhteyspisteiden luettelon ylläpitäminen, jotka vastaavat tämän liitteen mukaisista asioista.

LIITE TBT-2: LÄÄKKEET

1 artikla: Määritelmät

1. Tässä liitteessä tarkoitetaan:

- (a) 'viranomaisella' lisäyksessä A lueteltua osapuolen viranomaista;
- b) 'hyvällä tuotantotavalla' sitä osaa laadunvarmistuksesta, jolla varmistetaan, että valmisteet on tuotettu ja tarkastettu johdonmukaisesti niiden aiottuun käyttötarkoitukseen soveltuvien laatustandardien mukaisesti ja sovellettavassa myyntiluvassa tai valmisteen laatuvaatimuksissa edellytetyllä tavalla, siten kuin lisäyksessä B esitetään;
- c) 'tarkastuksella' asianomaisen osapuolen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti tehtyä valmistuslaitoksen arviointia sen määrittämiseksi, toimiiko kyseinen valmistuslaitos hyvän tuotantotavan ja/tai valmisteen kaupan pitämisen hyväksymisen yhteydessä annettujen sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien markkinoille saattamista edeltävä ja markkinoille saattamisen jälkeinen tarkastus;
- d) 'virallisella GMP-asiakirjalla' asiakirjaa, jonka osapuolen viranomainen on antanut valmistuslaitoksen tarkastuksen jälkeen, mukaan lukien esimerkiksi tarkastusraportit, todistukset siitä, että valmistuslaitos noudattaa hyvää tuotantotapaa, tai lausunto siitä, että hyvää tuotantotapaa ei ole noudatettu.

2 artikla: Soveltamisala

Tämän liitteen määräyksiä sovelletaan lisäyksessä C lueteltuihin lääkkeisiin.

3 artikla: Tavoitteet

Soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta tämän liitteen tavoitteena on

- a) helpottaa lääkkeiden saatavuutta kummankin osapuolen alueella;
- b) vahvistaa edellytykset tarkastusten tunnustamiselle sekä virallisten GMP-asiakirjojen vaihdolle ja hyväksymiselle osapuolten välillä;
- c) edistää kansanterveyttä turvaamalla potilasturvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi sekä korkeatasoinen kuluttajansuoja ja ympäristönsuojelu, tapauksen mukaan, edistämällä alan kansainvälisten standardien mukaisia sääntelytapoja.

4 artikla: Kansainväliset standardit

Tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvia valmisteita koskevilla standardeilla on varmistettava kansanterveyden korkeatasoinen suojelu Maailman terveysjärjestön (WHO), Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD), ihmisten käyttöön tarkoitettujen lääkkeiden rekisteröintiä koskevia vaatimuksia käsittelevän kansainvälisen harmonisointineuvoston (ICH) ja eläinlääkkeiden rekisteröinnin teknisten vaatimusten yhdenmukaistamiseksi tehtävän kansainvälisen yhteistyön (VICH) kehittämien standardien, käytäntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

5 artikla: Tarkastusten tunnustaminen ja virallisten GMP-asiakirjojen hyväksyminen

1. Osapuoli tunnustaa toisen osapuolen suorittamat tarkastukset ja hyväksyy toisen osapuolen antamat viralliset GMP-asiakirjat lisäyksessä B lueteltujen lakien, määräysten ja teknisten ohjeiden mukaisesti.
2. Osapuoli voi erityisissä olosuhteissa olla hyväksymättä toisen osapuolen viranomaisen antamaa virallista GMP-asiakirjaa, joka koskee asiakirjan antaneen viranomaisen alueella sijaitsevia valmistuslaitoksia. Tällaisia olosuhteita ovat esimerkiksi tarkastusraportin oleelliset ristiriitaisuudet tai puutteet, markkinoille saattamisen jälkeisessä valvonnassa havaitut laatuvirheet tai muu valmisteiden laatuun tai potilasturvallisuuteen liittyviä vakavia ongelmia koskeva erityinen näyttö. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos osapuolen viranomainen päättää olla hyväksymättä toisen osapuolen viranomaisen antamaa virallista GMP-asiakirjaa, kyseinen viranomainen ilmoittaa toisen osapuolen asianomaiselle viranomaiselle syyt, joiden vuoksi asiakirjaa ei hyväksytä, ja voi pyytää toisen osapuolen viranomaiselta selvennystä. Asianomainen osapuoli varmistaa, että sen viranomainen pyrkii vastaamaan selvennyspyyntöön hyvissä ajoin.
3. Osapuoli voi hyväksyä toisen osapuolen viranomaisen antamat viralliset GMP-asiakirjat, jotka koskevat asiakirjat antaneen viranomaisen alueen ulkopuolella sijaitsevia valmistuslaitoksia.
4. Kumpikin osapuoli voi määrittää ehdot ja edellytykset, joilla se hyväksyy 3 kohdan mukaiset viralliset GMP-asiakirjat.

6 artikla: Virallisten GMP-asiakirjojen vaihtaminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos osapuolen viranomainen pyytää virallista GMP-asiakirjaa toisen osapuolen viranomaiselta, toisen osapuolen viranomainen pyrkii toimittamaan kyseisen asiakirjan 30 kalenteripäivän kuluessa pyynnön esittämisestä.
2. Kumpikin osapuoli käsittelee 1 kohdan nojalla saadun asiakirjan tietoja luottamuksellisina.

7 artikla: Suojatoimet

1. Kummallakin osapuolella on oikeus tarkastaa itse valmistuslaitokset, jotka toinen osapuoli on sertifioinut vaatimusten mukaisiksi.
2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että ennen 1 kohdan mukaisen tarkastuksen suorittamista sen osapuolen viranomainen, joka aikoo suorittaa tarkastuksen, ilmoittaa tarkastuksesta kirjallisesti toisen osapuolen asianomaiselle viranomaiselle ja perustelee oman tarkastuksensa. Sen osapuolen viranomaisen, joka aikoo suorittaa tarkastuksen, on pyrittävä ilmoittamaan siitä kirjallisesti toisen osapuolen viranomaiselle vähintään 30 päivää ennen ehdotettua tarkastusta, mutta kiireellisissä tapauksissa se voi antaa asiasta ilmoituksen lyhyemmällä varoitusaajalla. Toisen osapuolen viranomainen voi osallistua tarkastukseen.

8 artikla: Muutokset sovellettaviin lakeihin ja määräyksiin

1. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle vähintään 60 päivää ennen kuin se hyväksyy hyvää tuotantotapaa koskevia uusia toimenpiteitä tai muutoksia, jotka liittyvät lisäyksessä B lueteltuihin lakeihin, määräyksiin ja teknisiin ohjeisiin.

2. Osapuolet vaihtavat keskenään kaikki tarvittavat tiedot, mukaan lukien hyvää tuotantotapaa koskevien lakien, määräysten, teknisten ohjeiden tai tarkastusmenettelyjensä muutokset, jotta kumpikin osapuoli voi harkita, ovatko 5 artiklan 1 kohdan mukaiset edellytykset tarkastusten tunnustamiselle ja virallisten GMP-asiakirjojen hyväksymiselle edelleen olemassa.

3. Jos osapuoli tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen uusien toimenpiteiden tai muutosten seurauksena katsoo, ettei se voi enää tunnustaa toisen osapuolen suorittamia tarkastuksia tai hyväksyä sen antamia virallisia GMP-asiakirjoja, se ilmoittaa toiselle osapuolelle aikomuksestaan soveltaa 9 artiklaa, ja osapuolet aloittavat neuvottelut lääkkeitä käsittelevässä työryhmässä.

4. Kaikki tämän artiklan mukaiset ilmoitukset on tehtävä lääkkeitä käsittelevän työryhmän nimettyjen yhteyspisteiden kautta.

9 artikla: Keskeyttäminen

1. Kummallakin osapuolella on oikeus keskeyttää 5 artiklan 1 kohdan mukainen toisen osapuolen tarkastusten tunnustaminen ja virallisten GMP-asiakirjojen hyväksyminen kokonaan tai osittain kaikkien tai joidenkin lisäyksessä C lueteltujen valmisteiden osalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 artiklan 2 kohdan soveltamista. Tätä oikeutta on käytettävä puolueettomalla ja perustellulla tavalla. Tällaista oikeutta käyttävä osapuoli ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle ja esittää sille kirjalliset perustelut. Osapuoli hyväksyy edelleen toisen osapuolen viralliset GMP-asiakirjat, jotka on annettu ennen keskeyttämistä, jollei kyseinen osapuoli terveys- tai turvallisuussyistä toisin päättä.

2. Jos osapuoli kuitenkin 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen jälkeen keskeyttää 5 artiklan 1 kohdan mukaisen tarkastusten tunnustamisen ja virallisten GMP-asiakirjojen hyväksymisen, se voi tehdä niin tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti aikaisintaan 60 päivän kuluttua neuvottelujen aloittamisesta. Tämän 60 päivän jakson aikana kumpikin osapuoli tunnustaa edelleen tarkastukset ja hyväksyy toisen osapuolen viranomaisen antamat viralliset GMP-asiakirjat.

3. Jos 5 artiklan 1 kohdan mukainen tarkastusten tunnustaminen ja virallisten GMP-asiakirjojen hyväksyminen keskeytetään, osapuolet keskustelevat asiasta lääkkeitä käsittelevässä työryhmässä toisen osapuolen pyynnöstä ja pyrkivät kaikin tavoin harkitsemaan mahdollisia toimenpiteitä, jotka mahdollistaisivat jälleen tarkastusten tunnustamisen ja virallisten GMP-asiakirjojen hyväksymisen.

10 artikla: Sääntely-yhteistyö

1. Osapuolet pyrkivät lainsäädäntönsä sallimissa rajoissa kuulemaan toisiaan ehdotuksista, jotka koskevat merkittäviä muutoksia teknisiin määräyksiin tai tarkastusmenettelyihin, mukaan lukien ne, jotka vaikuttavat siihen, miten toisen osapuolen asiakirjat tunnustetaan 5 artiklan mukaisesti, ja tarvittaessa antamaan mahdollisuuden esittää huomautuksia tällaisista ehdotuksista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 8 artiklan soveltamista.

2. Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä vahvistaakseen, kehittääkseen ja edistääkseen kansainvälisesti sovittujen tieteellisten tai teknisten suuntaviivojen hyväksymistä ja täytäntöönpanoa, mahdollisuuksien mukaan myös esittämällä yhteisiä aloitteita, ehdotuksia ja lähestymistapoja 4 artiklassa tarkoitetuissa asiaankuuluvissa kansainvälisissä järjestöissä ja elimissä.

11 artikla: Muutokset lisäyksiin

Kumppanuusneuvostolla on valtuudet muuttaa lisäystä A viranomaisten luettelon päivittämiseksi, lisäystä B sovellettavien lakien, määräysten ja teknisten ohjeiden luettelon päivittämiseksi ja lisäystä C soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden luettelon päivittämiseksi.

12 artikla: Lääkkeitä käsittelevä työryhmä

1. Lääkkeitä käsittelevä työryhmä avustaa kaupan teknisiä esteitä käsittelevää erityiskauppakomiteaa tämän liitteen täytäntöönpanon seurannassa ja tarkastelussa sekä sen moitteettoman toiminnan varmistamisessa.

2. Tämän työryhmän tehtävät ovat seuraavat:

- (a) keskusteleminen jostakin tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvasta asiasta osapuolen pyynnöstä;
- (b) yhteistyön ja tietojenvaihdon helpottaminen 8 ja 10 artiklan soveltamiseksi;
- (c) neuvottelu- ja keskustelufoorumina toimiminen 8 artiklan 3 kohdan ja 9 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi.
- d) teknisten keskustelujen käyminen tämän sopimuksen TBT.10 artiklan [Tekniset keskustelut] mukaisesti tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvista asioista; ja
- e) sellaisten yhteyspisteiden luettelon ylläpitäminen, jotka vastaavat tämän liitteen mukaisista asioista.

13 artikla: Riitojen ratkaisemismenettelyn soveltamatta jättäminen

Tämän sopimuksen kuudennen osan I osastoa [Riitojen ratkaisu] ei sovelleta tämän liitteen tulkintaa ja soveltamista koskeviin riita-asioihin.

LISÄYS A – Osapuolten VIRANOMAISET

1) Euroopan unioni:

Maa	Ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden osalta	Eläinlääkkeiden osalta
Belgia	Lääkkeistä ja terveystuotteista vastaava liittovaltion virasto / Federaal Agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten / Agence fédérale des médicaments et produits de santé	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen
Bulgaria	Bulgarian lääkevirasto / ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ЛЕКАРСТВАТА	Bulgarian elintarviketurvallisuusvirasto / Българска агенция по безопасност на храните
Tšekki	Valtion lääkevalvontavirasto / Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL)	Eläimille tarkoitettujen lääkkeiden ja biologisten valmisteiden valvontainstituutti / Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL)
Tanska	Tanskan lääkevirasto / Laegemiddelstyrelsen	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen

Saksa	Lääkkeistä ja lääkinnällisistä laitteista vastaava Saksan liittotasavallan laitos /	Saksan liittotasavallan kuluttajansuoja- ja elintarviketurvallisuusvirasto /
	Bundesinstitut für Arzneimittel und Medizinprodukte (BfArM)	Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (BVL)
	Paul-Ehrlich-Institute (PEI), rokotteista ja biolääkkeistä vastaava Saksan liittotasavallan laitos / Paul-Ehrlich-Institut (PEI) Bundesinstitut für Impfstoffe und biomedizinische Arzneimittel	Saksan liittovaltion elintarvike- ja maatalousministeriö / Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft
	Saksan liittotasavallan terveysministeriö / Bundesministerium für Gesundheit (BMG)/ Zentralstelle der Länder für Gesundheitsschutz bei Arzneimitteln und Medizinprodukten (ZLG) ⁹⁷	
Viro	Valtion lääkevirasto / Ravimiamet	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen
Irlanti	Terveystuotteiden sääntelyviranomainen (HPRA)	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen
Kreikka	Kansallinen lääkelaitos / Ethnikos Organismos Farmakon (EOF) - (ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ)	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen
Espanja	Lääkkeistä ja lääkinnällisistä laitteista vastaava Espanjan virasto / Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios ⁹⁸	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen

⁹⁷ Tämän liitteen soveltamiseksi ja rajoittamatta toimivallan sisäistä jakautumista Saksassa tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, ZLG:n katsotaan sisältävän kaikki toimivaltaiset osavaltioviranomaiset, jotka antavat hyvää tuotantotapaa koskevia asiakirjoja ja tekevät lääkkeiden tuotannon tarkastuksia.

⁹⁸ Tämän liitteen soveltamiseksi ja rajoittamatta toimivallan sisäistä jakautumista Espanjassa tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitariosin katsotaan sisältävän kaikki toimivaltaiset alueviranomaiset, jotka antavat hyvää tuotantotapaa koskevia virallisia asiakirjoja ja tekevät lääkkeiden tuotannon tarkastuksia.

Ranska	Lääkkeiden ja terveystuotteiden turvallisuudesta vastaava Ranskan kansallinen virasto / Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé (ANSM)	Elintarvike-, ympäristö- sekä työterveys- ja työturvallisuusasioista vastaava Ranskan virasto – <i>Eläinlääkkeistä vastaava kansallinen virasto /</i> Agence Nationale de Sécurité Sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail-Agence Nationale du Médicament Vétérinaire (Anses-ANMV)
Kroatia	Lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden virasto / Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED)	Maatalousministeriö, eläinlääkinnän ja elintarviketurvallisuuden osasto / Ministarstvo Poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane
Italia	<i>Italian lääkevirasto /</i> Agenzia Italiana del Farmaco	<i>Eläinten terveydestä ja eläinlääkkeistä vastaava pääosasto</i> Ministero della Salute, Direzione Generale della Sanità Animale e dei Farmaci Veterinari
Kypros	Terveysministeriö – Apteekkipalvelut / Φαρμακευτικές Υπηρεσίες, Υπουργείο Υγείας	Maataloudesta, maaseudun kehittämisestä ja ympäristöstä vastaava ministeriö – Eläinlääkintäpalvelut / Κτηνιατρικές Υπηρεσίες- Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Latvia	Valtion lääkevirasto / Zāļu valsts aģentūra	Elintarvike- ja eläinlääkintäviraston arviointi- ja rekisteröintiosasto / Pārtikas un veterinārā dienesta Novērtēšanas un reģistrācijas departaments
Liettua	Valtion lääkevalvontavirasto / Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba	Valtion elintarvike- ja eläinlääkintävirasto / Valstybinės maisto ir veterinarijos

tarnyba

Luxemburg	Terveysministeriö, Apteekki- ja lääkejaosto / Ministère de la Santé, Division de la Pharmacie et des Médicaments	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen
Unkari	Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet / Kansallinen farmasia- ja ravinnelaitos	Kansallisen elintarvikeketjun turvallisuuden toimisto, eläinlääkeosasto / Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal,
Malta	Lääkealan sääntelyviranomainen / Medicines Regulatory Authority	Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága (ÁTI) Veterinary Medicines Section of the National Veterinary Laboratory (NVL) within The Animal Health and Welfare Department (AHWD)
Alankomaat	Terveidenhuollon ja nuorisoasioiden tarkastusvirasto / Inspectie Gezondheidszorg en Youth (IGJ)	Lääkkeiden arvioinnista vastaava lautakunta / Bureau Diergeneesmiddelen, College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG)
Itävalta	Terveystestä ja elintarviketurvallisuudesta vastaava Itävallan virasto / Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit GmbH	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen
Puola	Valtion lääkevalvontaviranomainen / Główny Inspektorat Farmaceutyczny (GIF) /	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen
Portugali	Kansallinen lääke- ja terveystuoteviranomainen / INFARMED, I.P. Autoridade Nacional do Medicamento e Produtos de Saúde,	Elintarvikkeista ja eläinlääkinnästä vastaava pääosasto / DGAV - Direção Geral de Alimentação e Veterinária (PT)

Romania	Lääkkeistä ja lääkinnällisistä laitteista vastaava kansallinen virasto / Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale	Terveys- ja eläinlääkintäasioista sekä elintarviketurvallisuudesta vastaava kansallinen viranomainen / Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
Slovenia	Slovenian tasavallan lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden virasto / Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP)	Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen
Slovenia	Valtion lääkevalvontavirasto / Štátny ústav pre kontrolu liečiv (ŠÚKL)	Eläimille tarkoitettujen lääkkeiden ja biologisten valmisteiden valvontainstituutti / Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv (USKVBL)
Suomi	Lääkealan turvallisuus- kehittämiskeskus (FIMEA)	ja Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen
Ruotsi	Ruotsin lääkevirasto Läkemedelsverket	/ Ks. ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä vastaava viranomainen

2) Yhdistynyt kuningaskunta

Lääkkeistä ja terveystuotteista vastaava sääntelyvirasto / Medicines and Healthcare Products Regulatory Agency

Eläinlääkkeistä vastaava osasto / Veterinary Medicines Directorate

LISÄYS B – Luettelo sovellettavista laeista ja määräyksistä sekä hyviä tuotantotapoja koskevista teknisistä ohjeista

1) Euroopan unionin osalta:

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä⁹⁹;

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/82/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä¹⁰⁰;

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/20/EY, annettu 4 päivänä huhtikuuta 2001, hyvän kliinisen tutkimustavan noudattamista ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden kliinisissä tutkimuksissa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä¹⁰¹;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 536/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden kliinisistä lääketutkimuksista ja direktiivin 2001/20/EY kumoamisesta¹⁰²;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 726/2004, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta¹⁰³;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1394/2007, annettu 13 päivänä marraskuuta 2007, pitkälle kehitetyssä terapiassa käytettävistä lääkkeistä sekä direktiivin 2001/83/EY ja asetuksen (EY) N:o 726/2004 muuttamisesta¹⁰⁴;

Komission direktiivi 2003/94/EY, annettu 8 päivänä lokakuuta 2003, ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden ja ihmisille tarkoitettujen tutkimuslääkkeiden hyvien tuotantotapojen periaatteista ja yleisohjeista¹⁰⁵;

Komission direktiivi 91/412/ETY, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1991, eläinlääkkeiden hyvien tuotantotapojen periaatteista ja yleisohjeista¹⁰⁶;

Komission direktiivi (EU) 2017/1572, annettu 15 päivänä syyskuuta 2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/83/EY täydentämisestä siltä osin kuin on kyse ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden hyvän tuotantotavan periaatteista ja yleisohjeista¹⁰⁷;

Komission delegoitu asetukset (EU) N:o 1252/2014, annettu 28 päivänä toukokuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/83/EY täydentämisestä siltä osin kuin on kyse ihmisille

⁹⁹ EUVL L 311, 28.11.2001, s. 67.

¹⁰⁰ EUVL L 311, 28.11.2001, s. 1.

¹⁰¹ EUVL L 121, 1.5.2001, s. 34.

¹⁰² EUVL L 158, 27.5.2014, s. 1.

¹⁰³ EUVL L 136, 30.4.2004, s. 1.

¹⁰⁴ EUVL L 324, 10.12.2007, s. 121.

¹⁰⁵ EUVL L 262, 14.10.2003, s. 22.

¹⁰⁶ EUVL L 228, 17.8.1991, s. 70.

¹⁰⁷ EUVL L 238, 16.9.2017, s. 44.

tarkoitettujen lääkkeiden vaikuttavien aineiden hyvää tuotantotapaa koskevista periaatteista ja yleisohjeista¹⁰⁸;

Komission delegeoitu asetus (EU) 2017/1569, annettu 23 päivänä toukokuuta 2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 536/2014 täydentämisestä täsmentämällä ihmisille tarkoitettujen tutkimuslääkkeiden hyvän tuotantotavan periaatteet ja ohjeet sekä tarkastuksia koskevat järjestelyt¹⁰⁹;

Viimeisin versio hyvien tuotantotapojen oppaasta, joka sisältyy lääkevalmisteisiin sovellettavien Euroopan unionin sääntöjen (Rules governing medicinal products in the European Union) osaan IV, sekä tarkastuksia ja tietojenvaihtoa koskevien yhteisön menettelyjen kokoelma (Compilation of the Community procedures on inspections and exchange of information).

2) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta:

Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevat asetukset: Human Medicines Regulations 2012 (SI 2012/1916)

Ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden kliinisiä tutkimuksia koskevat asetukset: Medicines for Human Use (Clinical Trials) Regulations 2004 (SI 2004/1031)

Eläinlääkkeitä koskevat asetukset: Veterinary Medicines Regulations 2013 (SI 2013/2033)

Human Medicines Regulations 2012 -asetuksiin kuuluvien asetuksen B17 nojalla annetut hyviä tuotantotapoja koskevat asetukset ja asetuksen C17 nojalla julkaistut hyviä tuotantotapoja koskevat yleisohjeet

Veterinary Medicines Regulations 2013 -asetusten taulukon 2 sovellettavat hyviä tuotantotapoja koskevat periaatteet ja yleisohjeet

¹⁰⁸ EUVL L 337, 25.11.2014, s. 1.

¹⁰⁹ EUVL L 238, 16.9.2017, s. 12.

LISÄYS C – SOVELTAMISALAAN KUULUVAT TUOTTEET

Ihmisille tarkoitetut lääkkeet ja eläinlääkkeet:

- kaupan pidettävät ihmisille tarkoitetut lääkkeet ja eläinlääkkeet, mukaan luettuina kaupan pidettävät ihmisille tai eläimille tarkoitetut biologiset ja immunologiset valmisteet,
- pitkälle kehitetyssä terapiassa käytettävät lääkkeet,
- ihmisille tai eläimille tarkoitettujen lääkkeiden aktiiviset ainesosat,
- tutkimuslääkkeet.

LIITE TBT-3: KEMIKAALIT

1 artikla: Määritelmät

Tässä liitteessä tarkoitetaan ilmaisulla

(a) 'vastuuviranomaiset'

- (i) unionin osalta: Euroopan komissiota;
- (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta: Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusta.

(b) 'YK:n GHS' Yhdistyneiden kansakuntien hyväksymää kemikaalien maailmanlaajuisesti yhdenmukaistettua luokitus- ja merkintäjärjestelmää.

2 artikla: Soveltamisala

Tätä liitettä sovelletaan kemikaalien kauppaan, sääntelyyn, tuontiin ja vientiin unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä kemikaalien rekisteröinnin, arvioinnin, lupamenettelyjen, rajoitusten, hyväksynnän, luokittelun, merkintöjen ja pakkausten osalta.

3 artikla: Tavoitteet

1. Tämän liitteen tavoitteena on

- a) helpottaa kemikaalien ja niihin liittyvien tuotteiden kauppaa osapuolten välillä;
- b) varmistaa ympäristön sekä ihmisten ja eläinten korkeatasoinen suojelu; sekä
- c) luoda kehys unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten väliselle yhteistyölle.

2. Osapuolet tunnustavat, että tämän liitteen mukaisesti tehdyt sitoumukset eivät estä kumpaakaan osapuolta asettamasta omia prioriteettejaan kemikaalien sääntelylle, mukaan luettuna omien suojatasojen asettaminen ympäristön sekä ihmisten ja eläinten terveyden osalta.

4 artikla: Asiaankuuluvat kansainväliset järjestöt tai elimet

Osapuolet tunnustavat, että kansainväliset organisaatiot ja elimet, etenkin OECD ja Yhdistyneiden kansakuntien talous- ja sosiaalineuvoston (jäljempänä 'ECOSOC') kemikaalien maailmanlaajuisesti yhdenmukaistettua luokitus- ja merkintäjärjestelmää käsittelevä asiantuntijoiden alakomitea (jäljempänä 'SCEGHS') ovat asiaankuuluvia toimijoita kehitettäessä kemikaaleja koskevia tieteellisiä ja teknisiä ohjeita.

5 artikla: Osallistuminen asiaankuuluviin kansainvälisiin järjestöihin ja elimiin ja sääntelyn kehittäminen

1. Osapuolet osallistuvat aktiivisesti 4 artiklassa tarkoitettujen tieteellisten ja teknisten ohjeiden kehittämiseen siltä osin kuin on kyse kemikaalien vaarojen ja riskien arvioinnista ja tällaisten arviointien tuloksien dokumentoinnin muodoista.

2. Kukin osapuoli panee täytäntöön 4 artiklassa tarkoitettujen kansainvälisten järjestöjen ja elinten antamat ohjeet, paitsi jos ne ovat tehottomia tai epäasianmukaisia kyseisen osapuolen oikeutettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

6 artikla: Kemikaalien luokittelu ja merkinnät

1. Kukin osapuoli panee YK:n GHS-järjestelmän täytäntöön niin kattavasti kuin se katsoo sen olevan toteutettavissa omassa järjestelmässään, myös sellaisten kemikaalien osalta, jotka eivät kuulu tämän liitteen soveltamisalaan, paitsi jos on erityisiä syitä soveltaa erilaista merkintäjärjestelmää tiettyihin loppukäyttäjälle tarkoitettuihin kemiallisiin tuotteisiin niiden lopullisessa muodossa. Kukin osapuoli päivittää määräajoin täytäntöönpanoan YK:n GHS-järjestelmään säännöllisesti tehtävien tarkistusten perusteella.

2. Jos osapuolen vastuuviranomainen aikoo luokitella yksittäisiä aineita omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti, sen on annettava toisen osapuolen vastuuviranomaiselle mahdollisuus ilmaista näkemyksensä kyseisten sääntöjen ja menettelyiden mukaisesti sovellettavissa määräajoissa.

3. Kukin osapuoli julkistaa tiedot aineiden luokitukseen liittyvistä menettelyistään omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti. Kukin osapuoli pyrkii vastaamaan toiselta osapuolelta 2 kohdan mukaisesti saatuihin kannanottoihin.

4. Mikään tässä artiklassa ei velvoita kumpaakaan osapuolta saavuttamaan mitään erityisiä tuloksia, jotka koskevat YK:n GHS-järjestelmän täytäntöönpanoa sen alueella tai tietyn aineen luokitusta, tai edistämään, keskeyttämään tai viivyttämään omia menettelyjään ja päätöksentekoprosessejaan.

7 artikla: Yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat, että kemikaalien sääntelyä koskeva vapaaehtoinen yhteistyö voi helpottaa kauppaa tavalla, joka hyödyttää kuluttajia, yrityksiä ja ympäristöä ja edistää ihmisten ja eläinten terveyden suojelua.

2. Osapuolet sitoutuvat helpottamaan muiden kuin luottamuksellisten tietojen vaihtoa vastuuviranomaistensa välillä muun muassa tietojen tallentamiseen käytettäviä sähköisiä muotoja ja välineitä koskevan yhteistyön avulla.

3. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä vahvistaakseen, kehittääkseen ja edistääkseen kansainvälisesti sovittujen tieteellisten tai teknisten suuntaviivojen hyväksymistä ja täytäntöönpanoa, mahdollisuuksien mukaan myös esittämällä yhteisiä aloitteita, ehdotuksia ja lähestymistapoja asiaankuuluvissa kansainvälisissä järjestöissä ja elimissä, erityisesti 4 artiklassa tarkoitetuissa järjestöissä ja elimissä.

4. Osapuolet tekevät yhteistyötä kemikaalien turvallisuuteen liittyvien tietojen levittämiseksi, jos molemmat osapuolet pitävät sitä hyödyllisenä, ja asettavat nämä tiedot yleisön saataville tavoitteenaan varmistaa, että tiedot ovat helposti eri kohderyhmien saatavilla ja ymmärrettävissä. Jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä toinen sopimuspuoli toimittaa pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle ei-luottamuksellisia tietoja kemikaalien turvallisuudesta.

5. Osapuolen pyynnöstä ja toisen osapuolen suostumuksella osapuolet neuvottelevat tieteellisestä tiedosta, joka liittyy uusiin ja esiin nouseviin kysymyksiin, jotka koskevat kemikaalien ihmisten terveydelle tai ympäristölle aiheuttamia vaaroja tai riskejä, yhteisen tietovaraston luomiseksi ja mahdollisuuksien mukaan yhteisen käsityksen edistämiseksi tällaisiin kysymyksiin liittyvästä tieteestä.

8 artikla: Tietojenvaihto

– Osapuolet tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja kaikista tämän liitteen täytäntöönpanon kannalta merkityksellisistä kysymyksistä kaupan teknisiä esteitä käsittelevässä erityiskomiteassa.

LIITE TBT-4: LUONNONMUKAISET TUOTTEET

1 artikla: Tavoite ja soveltamisala

1. Tämän liitteen tavoitteena on vahvistaa säännökset ja menettelyt, joilla edistetään luonnonmukaisten tuotteiden kauppaa syrjimättömyyden ja vastavuoroisuuden periaatteiden mukaisesti tunnustamalla osapuolten lakien vastaavuus.
2. Tätä liitettä sovelletaan lisäyksissä A ja B lueteltuihin luonnonmukaisiin tuotteisiin, jotka ovat lisäyksessä C tai D lueteltujen lakien ja määräysten mukaisia. Kumppanuusneuvostolla on valtuudet muuttaa lisäyksiä A, B, C ja D.

2 artikla: Määritelmät

Tässä liitteessä tarkoitetaan

’toimivaltaisella viranomaisella’ virallista laitosta, jolla on toimivalta lisäyksessä C tai D lueteltujen lakien ja määräysten osalta ja joka vastaa tämän liitteen täytäntöönpanosta;

’tarkastusviranomaisella’ viranomaista, jolle toimivaltainen viranomainen on kokonaan tai osittain siirtänyt toimivallan tehdä tarkastuksia ja sertifiointeja luonnonmukaisen tuotannon alalla lisäyksessä C tai D lueteltujen lakien ja määräysten mukaisesti;

’tarkastuslaitoksella’ yksikköä, jonka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt suorittamaan tarkastuksia ja sertifiointeja luonnonmukaisen tuotannon alalla lisäyksessä C tai D lueteltujen lakien ja määräysten mukaisesti; ja

’vastaavuudella’ eri lakien, määräysten ja vaatimusten sekä tarkastus- ja sertifiointijärjestelmien kykyä saavuttaa samat tavoitteet.

3 artikla: Vastaavuuden tunnustaminen

1. Lisäyksessä A lueteltujen tuotteiden osalta unioni tunnustaa lisäyksessä C luetellut Yhdistyneen kuningaskunnan lait ja määräykset lisäyksessä D lueteltuja unionin lakeja ja määräyksiä vastaaviksi.
2. Lisäyksessä B lueteltujen tuotteiden osalta Yhdistynyt kuningaskunta tunnustaa lisäyksessä D luetellut unionin lait ja määräykset lisäyksessä C lueteltuja Yhdistyneen kuningaskunnan lakeja ja määräyksiä vastaaviksi.
3. Ottaen huomioon luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta 30 päivänä toukokuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/848 soveltamispäivän, joka on 1 päivä tammikuuta 2022, kumpikin osapuoli arvioi uudelleen 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua vastaavuuden tunnustamista 31 päivään joulukuuta 2023 mennessä Jos osapuoli ei uudelleenarvioinnin seurauksena vahvista vastaavuutta, vastaavuuden tunnustaminen keskeytetään.
4. Jos lisäyksessä C tai D lueteltuja lakeja ja määräyksiä muutetaan, kumotaan tai korvataan, uusien sääntöjen katsotaan vastaavan toisen osapuolen sääntöjä, jollei osapuoli vastusta sitä 5 ja 6

kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 kohdan soveltamista.

5. Jos osapuoli saatuaan toiselta osapuolelta lisätietoja, joita se on pyytänyt, katsoo, että toisen osapuolen lait, määräykset tai hallinnolliset menettelyt tai käytännöt eivät enää täytä vastaavuusvaatimuksia, kyseinen osapuoli esittää toiselle osapuolelle perustellun pyynnön asiaankuuluvien lakien, määräysten tai hallinnollisten menettelyjen tai käytäntöjen muuttamiseksi ja antaa toiselle osapuolelle vähintään kolmen kuukauden mittaisen riittävän ajanjakson vastaavuuden varmistamiseen.

6. Jos asianomainen osapuoli 5 kohdassa tarkoitetun ajanjakson päätyttyä edelleen katsoo, että vastaavuusvaatimukset eivät täyty, se voi päättää keskeyttää yksipuolisesti lisäyksessä C tai D lueteltujen lakien ja määräysten vastaavuuden tunnustamisen lisäyksessä A tai B lueteltujen asianomaisten luonnonmukaisten tuotteiden osalta.

7. Päätös lisäyksessä C tai D lueteltujen lakien ja määräysten vastaavuuden tunnustamisen yksipuolisesta keskeyttämisestä lisäyksessä A tai B lueteltujen luonnonmukaisten tuotteiden osalta voidaan myös tehdä kolmen kuukauden irtisanomisajan päätyttyä, jos osapuoli ei ole toimittanut 6 artiklassa vaadittuja tietoja tai ei suostu 7 artiklan mukaiseen vertaisarviointiin.

8. Jos vastaavuuden tunnustaminen keskeytetään tämän artiklan mukaisesti osapuolen pyynnöstä, osapuolet keskustelevat asiasta luonnonmukaisten tuotteiden työryhmässä ja pyrkivät kaikkiin keinoin harkitsemaan mahdollisia toimenpiteitä vastaavuuden tunnustamisen palauttamiseksi.

9. Mikäli tuotteita ei ole lueteltu lisäyksessä A tai B, niiden vastaavuudesta keskustellaan luonnonmukaisten tuotteiden työryhmässä osapuolen pyynnöstä.

4 artikla: Tuonti ja markkinoille saattaminen

1. Unioni hyväksyy lisäyksessä A lueteltujen tuotteiden tuonnin alueelleen ja niiden saattamisen markkinoille luonnonmukaisina tuotteina edellyttäen, että kyseiset tuotteet ovat lisäyksessä C lueteltujen Yhdistyneen kuningaskunnan lakien ja määräysten mukaisia ja että niiden mukana on tarkastustodistus, jonka on myöntänyt Yhdistyneen kuningaskunnan hyväksymä ja 3 kohdassa tarkoitettu unionille ilmoitettu tarkastuslaitos.

2. Yhdistynyt kuningaskunta hyväksyy lisäyksessä B lueteltujen tuotteiden tuonnin alueelleen ja niiden saattamisen markkinoille luonnonmukaisina tuotteina edellyttäen, että kyseiset tuotteet ovat lisäyksessä D lueteltujen unionin lakien ja määräysten mukaisia ja niiden mukana on tarkastustodistus, jonka on myöntänyt unionin hyväksymä ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle 3 kohdan mukaisesti ilmoitettu tarkastuslaitos.

3. Kumpikin osapuoli hyväksyy tarkastusviranomaiset tai tarkastuslaitokset, jotka toinen osapuoli on ilmoittanut vastuullisiksi suorittamaan niiden luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden asiaankuuluvat tarkastukset, joita koskee 3 artiklassa tarkoitettu vastaavuuden hyväksyminen, ja antamaan tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun tarkastustodistuksen tuotteiden toisen osapuolen alueelle suuntautuvaa tuontia ja siellä tapahtuvaa markkinoille saattamista varten.

4. Tuotteita tuovan osapuolen on yhteistyössä toisen osapuolen kanssa annettava numerokoodi kullekin toisen osapuolen ilmoittamalle tarkastusviranomaiselle ja tarkastuslaitokselle.

5 artikla: Merkinnät

1. Osapuolen alueelle tämän liitteen mukaisesti tuotujen tuotteiden on täytettävä lisäyksissä C ja D lueteltujen tuojaosapuolen lakien ja määräysten merkintävaatimukset. Näissä tuotteissa voi olla unionin luomutunnus, mikä tahansa Yhdistyneen kuningaskunnan luomutunnus tai molemmat tunnukset, sellaisina kuin ne ovat vahvistettuina asiaa koskevissa laeissa ja määräyksissä, edellyttäen, että kyseiset tuotteet ovat asianomaisen tunnuksen tai molempien tunnusten merkintävaatimusten mukaisia.
2. Osapuolet sitoutuvat välttämään luonnonmukaiseen tuotantoon viittaavien ilmaisujen väärinkäyttöä sellaisten luonnonmukaisten tuotteiden osalta, jotka kuuluvat tämän liitteen mukaisen vastaavuuden tunnustamisen piiriin.
3. Osapuolet sitoutuvat suojaamaan asiaa koskevissa laeissa ja määräyksissä vahvistettuja unionin luomutunnusta ja Yhdistyneen kuningaskunnan luomutunnusta väärinkäytöltä ja jäljittelyltä. Osapuolet varmistavat, että unionin luomutunnusta ja Yhdistyneen kuningaskunnan luomutunnusta käytetään ainoastaan lisäyksissä C ja D lueteltujen lakien ja määräysten mukaisten luonnonmukaisten tuotteiden merkinnöissä, mainonnassa tai kaupallisissa asiakirjoissa.

6 artikla: Tietojenvaihto

1. Osapuolet vaihtavat keskenään kaikki tämän sopimuksen täytäntöönpanon ja soveltamisen kannalta merkitykselliset tiedot. Kumpikin osapuoli toimittaa toisilleen viimeistään tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavan toisen vuoden 31 päivänä maaliskuuta ja sen jälkeen viimeistään kunkin vuoden 31 päivänä maaliskuuta:
 - a) raportin, joka sisältää tiedot tämän liitteen mukaisesti vietyjen luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden lajeista ja määristä edellisen vuoden tammikuun ja joulukuun väliseltä ajalta;
 - b) raportin sen toimivaltaisten viranomaisten toteuttamista seuranta- ja valvontatoimista, saaduista tuloksista ja toteutetuista korjaavista toimenpiteistä edellisen vuoden tammikuun ja joulukuun väliseltä ajalta; ja
 - c) yksityiskohtaiset tiedot havaituista tapauksien mukaan lisäyksessä C tai D lueteltujen lakien ja määräysten sääntöjenvastaisuuksista ja rikkomisista.
2. Kumpikin osapuoli ilmoittaa viipymättä toiselle osapuolelle:
 - a) toimivaltaisten viranomaistensa, tarkastusviranomaistensa ja tarkastuslaitostensa luettelon mahdolliset päivitykset, mukaan lukien yhteystiedot (erityisesti osoite ja internetiosoite);
 - b) lisäyksessä C tai D lueteltujen lakien tai määräysten muutokset tai kumoamiset, joita se aikoo tehdä, ehdotukset uusiksi laeiksi tai määräyksiksi tai kaikki asiaankuuluvat ehdotukset tämän liitteen soveltamisalaan kuuluviin luonnonmukaisiin tuotteisiin liittyvien hallinnollisten menettelyjen ja käytäntöjen muuttamiseksi; ja

- c) hyväksymänsä lisäyksessä C tai D lueteltujen lakien tai määräysten muutokset tai kumoamiset sekä tiedot uudesta lainsäädännöstä tai muutoksista hallinnollisiin menettelyihin ja käytäntöihin, jotka koskevat tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvia luonnonmukaisia tuotteita.

7 artikla: Vertaisarvioinnit

1. Kumpikin osapuoli sallii vähintään kuuden kuukauden ennakkoilmoituksen jälkeen toisen osapuolen nimeämien virkamiesten tai asiantuntijoiden suorittavan alueellaan vertaisarviointeja sen todentamiseksi, että asianomaiset tarkastusviranomaiset ja tarkastuslaitokset suorittavat tämän liitteen täytäntöönpanon edellyttämiä tarkastuksia.
2. Kumpikin osapuoli tekee yhteistyötä toisen osapuolen kanssa ja avustaa sitä, sovellettavan lain sallimassa laajuudessa, 1 kohdassa tarkoitettujen vertaisarviointien suorittamisessa, mihin saattaa sisältyä käyntejä asianomaisten tarkastusviranomaisten ja tarkastuslaitosten, tuotantolaitosten ja sertifioitujen toimijoiden toimitiloihin.

8 artikla: Luonnonmukaisten tuotteiden työryhmä

1. Luonnonmukaisten tuotteiden työryhmä avustaa kaupan teknisiä esteitä käsittelevää kaupan erityiskomiteaa tämän liitteen täytäntöönpanon seurannassa ja tarkastelussa sekä sen asianmukaisen toiminnan varmistamisessa.
2. Luonnonmukaisten tuotteiden työryhmän tehtävät ovat seuraavat:
 - a) keskustella tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvista asioista osapuolen pyynnöstä, mukaan luettuna mahdolliset tarpeet muuttaa tätä liitettä tai sen lisäyksiä;
 - b) helpottaa tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvia luonnonmukaisia tuotteita koskeviin lakeihin, määräyksiin, standardeihin ja menettelyihin liittyvää yhteistyötä, mukaan luettuna keskustelut sääntöihin ja valvontajärjestelmiin liittyvistä teknisistä tai sääntelyyn liittyvistä kysymyksistä; ja
 - c) käydä teknisiä keskusteluja tämän sopimuksen TBT.10 [Tekniset keskustelut] artiklan mukaisesti tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvista asioista.

LISÄYS A

YHDISTYNEESTÄ KUNINGASKUNNASTA PERÄISIN OLEVAT LUONNONMUKAISET TUOTTEET, JOIDEN VASTAAVUUDEN UNIONI TUNNUSTAA

Kuvaus	Huomautukset
Jalostamattomat kasvituotteet	
Elävät eläimet tai jalostamattomat eläintuotteet	Hunaja mukaan luettuna
Vesiviljelytuotteet ja merilevä	
Elintarvikkeiksi tarkoitettut jalostetut maataloustuotteet	
Rehuksi tarkoitettut jalostetut maataloustuotteet	
Siemenet ja lisäysaineisto	

Tässä lisäyksessä lueteltuja luonnonmukaisia tuotteita ovat Yhdistyneessä kuningaskunnassa tuotetut jalostamattomat maatalous- tai vesiviljelytuotteet tai elintarvikkeina tai rehuna käytettävät jalostetut maataloustuotteet, jotka on jalostettu Yhdistyneessä kuningaskunnassa ainesosista, jotka on viljelty Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai tuotu Yhdistyneeseen kuningaskuntaan Yhdistyneen kuningaskunnan lakien ja määräysten mukaisesti.

LISÄYS B

UNIONISTA PERÄISIN OLEVAT LUONNONMUKAISET TUOTTEET, JOIDEN VASTAAVUUDEN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA TUNNUSTAA

Kuvaus	Huomautukset
Jalostamattomat kasvituotteet	
Elävät eläimet tai jalostamattomat eläintuotteet	Hunaja mukaan luettuna
Vesiviljelytuotteet ja merilevä	
Elintarvikkeiksi tarkoitetut jalostetut maataloustuotteet	
Rehuksi tarkoitetut jalostetut maataloustuotteet	
Siemenet ja lisäysaineisto	

Tässä lisäyksessä lueteltuja luonnonmukaisia tuotteita ovat unionissa tuotetut jalostamattomat maatalous- tai vesiviljelytuotteet tai elintarvikkeina tai rehuna käytettävät jalostetut maataloustuotteet, jotka on jalostettu unionissa ainesosista, jotka on viljelty unionissa tai tuotu unioniin unionin lakien ja määräysten mukaisesti.

LISÄYS C

LUONNONMUKAISIIN TUOTTEISIIN YHDISTYNEESSÄ KUNINGASKUNNASSA SOVELLETTAVAT LAIT JA MÄÄRÄYKSET¹¹⁰

Seuraavat Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettavat lait ja määräykset:

1. Säilytetty asetus (EY) N:o 834/2007
2. Säilytetty asetus (EY) N:o 889/2008
3. Säilytetty asetus (EY) N:o 1235/2008
4. Luonnonmukaisia tuotteita koskevat vuoden 2009 asetukset

¹¹⁰ Tässä luettelossa olevia viittauksia säilytettyyn unionin lainsäädäntöön pidetään viittauksina tällaiseen lainsäädäntöön sellaisena kuin se on Yhdistyneen kuningaskunnan muuttamana sovellettavaksi Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

LISÄYS D

LUONNONMUKAISIIN TUOTTEISIIN UNIONISSA SOVELLETTAVAT LAIT JA MÄÄRÄYKSET

Seuraavat unionissa sovellettavat lait ja määräykset:

1. Neuvoston asetus (EY) N:o 834/2007, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2007, luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 2092/91 kumoamisesta¹¹¹
2. Komission asetus (EY) N:o 889/2008, annettu 5 päivänä syyskuuta 2008, luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä luonnonmukaisen tuotannon, merkintöjen ja valvonnan osalta¹¹²
3. Komission asetus (EY) N:o 1235/2008, annettu 8 päivänä joulukuuta 2008, neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kolmansista maista tuotavien luonnonmukaisten tuotteiden tuontijärjestelyjen osalta¹¹³

¹¹¹ EUVL L 189, 20.7.2007, s. 1.

¹¹² EUVL L 250, 18.9.2008, s. 1.

¹¹³ EUVL L 334, 12.12.2008, s. 25.

LIITE-TBT-5: VIINIKAUPPA

1 artikla: Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä liitettä sovelletaan harmonoidun järjestelmän nimikkeeseen 22.04 kuuluviin viineihin.
2. Tässä liitteessä ilmaisulla 'tuotettu viini' tarkoitetaan tuoreita rypäleitä, rypäleen puristemehua ja käymistilassa olevaa rypäleen puristemehua, jotka on jalostettu viiniksi tai lisätty viiniin viejäosapuolen alueella.

2 artikla: Tuotemääritelmät, viininvalmistusmenetelmät ja -käsittelyt

1. Kansainvälisen viinijärjestön (jäljempänä 'OIV') suosittelemia ja julkaisemia viininvalmistusmenetelmiä pidetään tässä liitteessä tarkoitettuina asiaa koskevinä kansainvälisinä standardeina.
2. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen alueella tuotetun viinin tuonnin ja myynnin kulutukseen, jos kyseinen viini on tuotettu noudattaen seuraavia:
 - (a) tuotemääritelmät, jotka kukin osapuoli on sallinut lisäyksessä A tarkoitettujen lakien ja määräysten mukaisesti;
 - (b) viininvalmistusmenetelmät, jotka kukin osapuoli on ottanut käyttöön lisäyksessä A tarkoitettujen lakien ja määräysten mukaisesti ja jotka ovat asiaa koskevien OIV:n standardien mukaisia; ja
 - (c) lisäyksessä B luetellut kunkin sopimuspuolen käyttöönottamat viininvalmistusmenetelmät ja rajoitukset, jotka eivät ole asiaa koskevien OIV:n standardien mukaisia.
3. Kumppanuusneuvostolla on valtuudet muuttaa 2 kohdassa tarkoitettuja lisäyksiä.

3 artikla: Osapuolten alueelle tapahtuvaa tuontia koskevat todistusvaatimukset

1. Osapuolen alueella tuotetun ja toisen osapuolen markkinoille saatetun viinin osalta asiakirjat ja todistukset, joita jompikumpi osapuoli voi vaatia, rajoittuvat lisäyksessä C esitettyyn todistukseen, joka on varmennettu oikeaksi viejäosapuolen lakien ja määräysten mukaisesti.
2. Edellä 1 kohdassa edellytetty todistus voi olla muodoltaan sähköinen asiakirja. Kumpikin osapuoli antaa pääsyn sähköiseen asiakirjaan tai sen laatimiseen tarvittaviin tietoihin sen toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten pyynnöstä, jossa tavarat luovutetaan vapaaseen liikkeeseen. Jos asianomaisiin sähköisiin järjestelmiin ei ole pääsyä, tarvittavat tiedot voidaan pyytää myös paperimuodossa.
3. Kumppanuusneuvostolla on valtuudet muuttaa lisäystä C.
4. OIV:n vertailumenetelmiksi tunnustamia ja OIV:n julkaisemia analyysimenetelmiä on käytettävä vertailumenetelminä viinin analyttisen koostumuksen määrittämiseksi valvontatoimien yhteydessä.

4 artikla: Elintarvikkeita koskevat tiedot ja eräkoodit

1. Jollei tässä artiklassa toisin määrätä, tämän sopimuksen mukaisesti tuodun ja kaupan pidetyn viinin merkinnöissä on noudatettava tuojaosapuolen alueella sovellettavia lakeja ja määräyksiä.
2. Osapuoli ei saa vaatia, että viinin astiassa, etiketissä tai pakkauksessa on jokin seuraavista päivämääristä tai niitä vastaavista päivämääristä:
 - (a) pakkauspäivä;
 - (b) pullotuspäivä;
 - (c) tuotanto- tai valmistuspäivä;
 - (d) viimeinen voimassaolopäivä, viimeinen käyttöpäivä;
 - (e) vähimmäissäilyvyysaika, parasta ennen -päivä, paras laatu ennen -päivä; tai
 - (f) viimeinen myyntipäivä.

Poiketen siitä, mitä ensimmäisen alakohdan e alakohdassa määrätään, osapuoli voi vaatia, että sellaisista tuotteista ilmoitetaan vähimmäissäilyvyysaika, joilla voi helposti pilaantuvien ainesosien lisäämisen vuoksi olla lyhyempi vähimmäissäilyvyysaika kuin mitä kuluttaja tavallisesti odottaisi.

3. Kukin osapuoli varmistaa, että pakattujen tuotteiden merkinnöissä on koodi, jonka avulla voidaan tunnistaa erä, johon tuote kuuluu, pakattua tuotetta vievän osapuolen lainsäädännön mukaisesti. Eräkoodin on oltava helposti nähtävissä, selvästi luettavissa ja pysyvä. Osapuoli ei saa sallia sellaisten pakattujen tuotteiden kaupan pitämistä, jotka eivät ole tämän kohdan vaatimusten mukaisia.
4. Kukin osapuoli sallii, että viinisäiliöön kiinnitettyssä täydentävässä etiketissä esitetään pakolliset tiedot, mukaan lukien käännökset tai vaadittaessa maininta alkoholiannosten tai alkoholiyksiköiden lukumäärästä. Viinisäiliöön voidaan kiinnittää lisäetikettejä tuonnin jälkeen mutta ennen tuotteen saattamista markkinoille osapuolen alueella edellyttäen, että pakolliset tiedot ovat täydellisesti ja täsmällisesti esillä.
5. Tuojaosapuoli ei saa vaatia etiketissä esitettäväksi allergeeneja, joita on käytetty viinin tuotannossa mutta joita ei ole lopputuotteessa.

5 artikla: Siirtymätoimenpiteet

Viineihin, jotka on viimeistään tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tuotettu, kuvattu ja merkitty osapuolen lakien ja määräysten mukaisesti mutta jotka eivät ole tämän liitteen mukaisia, voidaan edelleen lisätä merkintä ja niitä voidaan saattaa markkinoille seuraavien toimesta:

- a) tukkukauppiaat tai tuottajat kahden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulosta; ja
- b) vähittäiskauppiaat varastojen loppumiseen asti.

6 artikla: Tietojenvaihto

Osapuolet tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja kaikista tämän liitteen täytäntöönpanon kannalta merkityksellisistä kysymyksistä kaupan teknisiä esteitä käsittelevässä kaupan erityiskomiteassa.

7 artikla: Uudelleentarkastelu

Osapuolet harkitsevat lisätoimia osapuolten välisen viinikaupan helpottamiseksi viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

Yhdistyneen kuningaskunnan lait ja määräykset¹¹⁴

Edellä 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut lait ja määräykset, jotka koskevat seuraavia:

a) tuotemääritelmät:

- (i) Säilytetty asetus (EU) N:o 1308/2013, etenkin viinialan tuotantosäännöt, kyseisen asetuksen 75, 81 ja 91 artiklan, liitteessä II olevan IV osan ja liitteessä VII olevan II osan sekä sen täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti myöhemmät muutokset mukaan luettuina;
- (ii) säilytetty komission delegoitu asetus (EU) 2019/33, etenkin kyseisen asetuksen 47 ja 52–54 artikla sekä liitteet III, V ja VI, myöhemmät muutokset mukaan luettuina;
- (iii) säilytetty asetus (EU) N:o 1169/2011 ja sen täytäntöönpanosäännöt, myöhemmät muutokset mukaan luettuina;

b) viininvalmistusmenetelmät ja rajoitukset:

- (i) Säilytetty asetus (EU) N:o 1308/2013, etenkin viininvalmistusmenetelmät ja rajoitukset kyseisen asetuksen 80 ja 83 artiklan ja liitteen VIII sekä sen täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti, myöhemmät muutokset mukaan luettuina;
- (ii) säilytetty komission delegoitu asetus (EU) 2019/934, myöhemmät muutokset mukaan luettuina.

Unionin lait ja määräykset:

Edellä 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut lait ja määräykset, jotka koskevat seuraavia:

a) tuotemääritelmät:

- (i) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013¹¹⁵, etenkin viinialan tuotantosäännöt, kyseisen asetuksen 75, 81 ja 91 artiklan, liitteessä II olevan IV osan ja liitteessä VII olevan II osan sekä sen täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti, myöhemmät muutokset mukaan luettuina;
- (ii) Komission delegoitu asetus (EU) 2019/33¹¹⁶, etenkin kyseisen asetuksen 47 ja 52–54 artikla sekä liitteet III, V ja VI, myöhemmät muutokset mukaan luettuina;

¹¹⁴ Tässä luettelossa olevia viittauksia säilytettyyn unionin lainsäädäntöön pidetään viittauksina tällaiseen lainsäädäntöön sellaisena kuin se on Yhdistyneen kuningaskunnan muuttamana sovellettavaksi Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

¹¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671).

¹¹⁶ Komission delegoitu asetus (EU) 2019/33, annettu 17 päivänä lokakuuta 2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä viinialan alkuperänimitysten, maantieteellisten merkintöjen ja perinteisten merkintöjen suojaa koskevien hakemusten, vastaväitemenettelyn, käyttörajoitusten, tuote-eritelmien muutosten, suojan peruutuksen sekä merkintöjen ja esillepanon osalta (EUVL L 9, 11.1.2019, s. 2).

(iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011¹¹⁷ myöhemmät muutokset mukaan luettuina.

a) viininvalmistusmenetelmät ja rajoitukset:

- (i) Asetus (EU) N:o 1308/2013, etenkin viininvalmistusmenetelmät ja rajoitukset kyseisen asetuksen 80 ja 83 artiklan ja liitteen VIII sekä sen täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti, myöhemmät muutokset mukaan luettuina;
- (ii) Komission delegoitu asetus (EU) 2019/934¹¹⁸, myöhemmät muutokset mukaan luettuina.

¹¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 18).

¹¹⁸ Komission delegoitu asetus (EU) 2019/934, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä viininviljelyalueiden, joilla alkoholipitoisuutta voi lisätä, rypäletuotteiden valmistukseen ja säilytykseen sovellettavien sallittujen viininvalmistusmenetelmien ja sovellettavien rajoitusten, sivutuotteiden vähimmäisalkoholipitoisuuden ja sivutuotteiden poistamisen sekä OIV:n viininvalmistusmenetelmien käytäntösäännösten osioiden julkaisemisen osalta (EUVL L 149, 7.6.2019, s. 1).

LISÄYS B – SOPIMUSPUOLTEN YHTEISESTI HYVÄKSYMÄT VIININVALMISTUSMENETELMÄT JA RAJOITUKSET

- 1) Tiivistettyä rypäleen puristemehua, puhdistettua tiivistettyä rypäleen puristemehua ja sakkaroosia voidaan käyttää väkevöimiseen ja makeuttamiseen asetuksen (EU) N:o 1308/2013 liitteessä VIII olevassa I osassa ja säilytetyn asetuksen (EU) N:o 1308/2013 liitteessä VIII olevassa I osassa vahvistetuin edellytyksin ja rajoituksin edellyttäen, että näitä tuotteita ei käytetä ennastetussa muodossa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa viineissä.
- 2) Veden lisääminen viininvalmistuksessa on kielletty muutoin kuin tietyn teknisen välttämättömyyden niin vaatiessa.
- 3) Tuoretta sakkaa voidaan käyttää komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/934 liitteessä I olevan A osan taulukon 2 rivillä 11.2 ja säilytettävän komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/934 liitteessä I olevan A osan taulukon 2 rivillä 11.2 vahvistetuin edellytyksin ja rajoituksin.

LISÄYS C – [EUROOPAN UNIONISTA/YHDISTYNEESTÄ KUNINGASKUNNASTA] [YHDISTYNEESEEN KUNINGASKUNTAAN/EUROOPAN UNIONIIN] TUOTAVAN VIININ ITSE ANNETUN TODISTUKSEN MALLI (1)

1. Viejä (nimi ja osoite)	2. Sarjanumero (2)
3. Tuoja (nimi ja osoite)	4. lähetyspaikan toimivaltainen viranomainen [Euroopan unionissa / Yhdistyneessä kuningaskunnassa] (3)
5. Tullin leima (ainoastaan [Euroopan unionin / Yhdistyneen kuningaskunnan] viralliseen käyttöön)	
6. Kuljetusväline ja muut kuljetukseen liittyvät tiedot (4)	7. Purkupaikka (jos eri kuin kohdassa 3 ilmoitettu)
8. Tuontituotteen kuvaus (5)	9. Määrä l/hl/kg
	10. Säiliöiden lukumäärä (6)
11. Todistus Edellä kuvattu tuote on tarkoitettu suoraan ihmisravinnoksi, ja se on Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaj ja yhteistyösopimuksen liitteessä TBT-5 (Viinikauppa) hyväksytyjen määritelmien ja viininvalmistusmenetelmien mukainen. Sen on tuottanut tuottaja, joka on seuraavan toimivaltaisen viranomaisen tarkastama ja valvoma (7): Lähettiläjä, joka todistaa edellä mainitut tiedot (8) Lähettiläjän tunnistetiedot (9) Paikka, päiväys ja lähettiläjän allekirjoitus	

-
- (1) Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kaupp- ja yhteistyösopimuksen liitteessä TBT-5 (Viinikauppa) olevan 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
 - (2) Ilmoitetaan lähetyksen jäljitettävyyden numero eli sarjanumero, joka yksilöi lähetyksen viejän kirjanpidossa.
 - (3) Ilmoitetaan tässä todistuksessa tarkoitettujen tietojen tarkastamisesta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen täydellinen nimi, osoite ja yhteystiedot siinä Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Yhdistyneen kuningaskunnassa, josta lähetys viedään.
 - (4) Ilmoitetaan saapumisaikanaan Euroopan unionissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa käytetty kuljetus; ilmoitetaan kuljetusmuoto (laiva, lentokone jne.) ja kuljetusvälineen nimi (laivan nimi, lennon numero jne.)
 - (5) Ilmoitetaan seuraavat tiedot:
 - myyntinimitys sellaisena kuin se on ilmoitettu etiketissä,
 - tuottajan nimi,
 - viininviljelyalue,
 - tuotantomaa (jokin Euroopan unionin jäsenvaltioista tai Yhdistynyt kuningaskunta),
 - maantieteellisen merkinnän nimi soveltuviin tapauksiin,
 - kokonaisalkoholipitoisuus tilavuusprosentteina,
 - tuotteen väri (vain ”punainen”, ”rosé” tai ”valkoinen”),
 - yhdistetyn nimikkeistön (CN) koodi.
 - (6) Säiliöllä tarkoitetaan alle 60 litran viiniastiaa. Säiliöiden lukumäärä voi olla pullojen lukumäärä.
 - (7) Ilmoitetaan Euroopan unionin jäsenvaltion tai Yhdistyneen kuningaskunnan asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen täydellinen nimi, osoite ja yhteystiedot.
 - (8) Ilmoitetaan lähettäjän täydellinen nimi, osoite ja yhteystiedot.
 - (9) Ilmoitetaan:
 - Euroopan unionin osalta: valmisteverotietojen vaihtojärjestelmän (SEED) valmisteveronumero tai alv-numero, jos lähettäjällä ei ole SEED-numeroa, tai viittaus komission delegoidun asetuksen (EU) 2018/273¹¹⁹ 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa luettelossa tai rekisterissä olevaan numeroon;
 - Yhdistyneen kuningaskunnan osalta: valmisteverotietojen vaihtojärjestelmän (SEED) valmisteveronumero tai alv-numero, jos lähettäjällä ei ole SEED-numeroa, tai viittaus WSB-numeroon.

¹¹⁹ Komission delegoitu asetus (EU) 2018/273, annettu 11 päivänä joulukuuta 2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä viini-istutusten lupajärjestelmän, viinitilarekisterin, saateasiakirjojen ja todistusten, saapuvien ja lähtevien erien rekisterin, pakollisten ilmoitusten sekä tiedoksiannettujen tietojen julkistamisen osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä asianomaisten tarkastusten ja seuraamusten osalta, komission asetuksen (EY) N:o 555/2008, (EY) N:o 606/2009 ja (EY) N:o 607/2009 muuttamisesta sekä komission asetuksen (EY) N:o 436/2009 ja komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/560 kumoamisesta (EUVL L 58, 28.2.2018, s. 1).

LIITE TBT-XX – TBT.9 ARTIKLAN 4 KOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY MUIDEN KUIN
ELÄINPERÄISTEN TUOTTEIDEN TURVALLISUUTTA JA NIIHIN LIITTYVIÄ EHKÄISEVIÄ, RAJOITTAVIA JA
KORJAAVIA TOIMENPITEITÄ KOSKEVAA SÄÄNNÖLLISTÄ TIETOJENVAIHTOA VARTEN

[Tässä liitteessä vahvistetaan järjestely, jolla mahdollistetaan säännöllinen tietojenvaihto muita tuotteita kuin elintarvikkeita koskevan nopean hälytysjärjestelmän (RAPEX) tai sen seuraajan ja General Product Safety Regulations 2005 -asetuksen (yleistä tuoteturvallisuutta koskeva vuoden 2005 asetus) nojalla perustetun markkina- ja tuoteturvallisuutta käsittelevän Yhdistyneen kuningaskunnan tietokannan tai sen seuraajan välillä.]

TBT.9 artiklan 8 kohdan mukaan järjestelyssä on täsmennettävä vaihdettavien tietojen laji, vaihtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltaminen.]

LIITE TBT-ZZ – TBT.9 ARTIKLAN 5 KOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY SELLAISTEN MUIDEN TUOTTEIDEN KUIN ELINTARVIKKEIDEN, JOTKA EIVÄT OLE VAATIMUSTEN MUKAISIA, OSALTA TOTEUTETTUA TOIMIA KOSKEVAA SÄÄNNÖLLISTÄ TIETOJENVAIHTOA (MUUTA KUIN TBT.9 ARTIKLAN 4 KOHDASSA TARKOITETTUA) VARTEN

[Tässä liitteessä vahvistetaan järjestely sellaisten muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden, jotka eivät ole vaatimusten mukaisia, osalta toteutettuja toimia koskevaa säännöllistä, muuta kuin TBT.9 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tietojenvaihtoa varten, sähköinen tietojenvaihto mukaan lukien.

TBT.9 artiklan 8 kohdan mukaan järjestelyssä on täsmennettävä vaihdettavien tietojen laji, vaihtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltaminen.]

LIITE CUSTMS-1: VALTUUTETUT TALOUDEN TOIMIJIAT

1 artikla Valtuutettuja talouden toimijoita koskevat kriteerit ja kohtelu

1. Tämän sopimuksen CUSTMS.9 [Valtuutetut talouden toimijat] artiklassa tarkoitetut valtuutetun talouden toimijan aseman myöntämisessä sovellettavat erityiset kriteerit vahvistetaan osapuolten lakien, määräysten tai menettelyjen mukaisesti. Erityisiin julkaistaviin kriteereihin voivat sisältyä seuraavat:

a) hakijalla ei ole vakavia tai toistuvia tullilainsäädännön tai verotussääntöjen rikkomisia eikä merkintöjä hakijan taloudelliseen toimintaan liittyvistä vakavista rikoksista.

b) hakijan osoitus toimintansa ja tavaravirtojen valvonnan korkeasta tasosta kaupallisten ja tarvittaessa kuljetustietojen hallintajärjestelmän avulla, mikä mahdollistaa asianmukaiset tullitarkastukset;

c) vakavaraisuus, joka katsotaan toteen näytetyksi, kun hakijan taloudellinen asema on hyvä ja riittää täyttämään tämän sitoumukset asianomaisen liiketoiminnan lajin ominaisuudet asiaankuuluvasti huomioon ottaen; sekä

d) vaarattomuutta ja turvallisuutta koskeva asianmukainen vaatimustaso, jonka katsotaan toteutuvan, kun hakija osoittaa toteuttaneensa asianmukaisia toimenpiteitä varmistaakseen kansainvälisen toimitusketjun vaarattomuuden ja turvallisuuden myös fyysisen koskemattomuuden, kulunvalvonnan, logististen prosessien ja tietyntyyppisten tavaroiden käsittelyn, henkilöstön sekä liikekumppaneiden tunnistamisen osalta.

2. Valtuutetun talouden toimijan aseman myöntämisessä sovellettavia erityisiä kriteerejä ei pidä suunnitella tai soveltaa siten, että ne antavat mahdollisuuden harjoittaa tai aiheuttavat mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää samassa tilanteessa olevien toimijoiden välillä. Kriteerien on oltava sellaiset, että myös pienet ja keski suuret yritykset voidaan määritellä valtuutetuiksi talouden toimijoiksi.

3. Tämän sopimuksen CUSTMS.9 [Valtuutetut talouden toimijat] artiklassa tarkoitetussa kauppakumppanuusohjelmassa on määrättävä seuraavasta kohtelusta:

a) toimijan asema toisen osapuolen hyväksymänä valtuutettuna talouden toimijana otetaan myönteisellä tavalla huomioon riskinarvioinnissa tarkastusten vähentämiseksi sekä muissa turvallisuuteen liittyvissä toimenpiteissä;

b) valtuutetun talouden toimijan antaman poistumisen tai saapumisen yleisilmoituksen kattamat lähetykset asetetaan tarkastuksessa etusijalle;

c) toimijan asema toisen osapuolen hyväksymänä valtuutettuna talouden toimijana otetaan huomioon niin, että valtuutettua talouden toimijaa kohdellaan turvallisena ja vaarattomana kumppanina arvioitaessa vaatimuksia, joita osapuolen omassa ohjelmassa on asetettu liikekumppaneille; ja

d) pyritään luomaan toiminnan jatkuvuuden takaava yhteinen mekanismi, jonka avulla voidaan reagoida turvallisuuteen liittyvistä kohonneista hälytystasoista, rajojen sulkemisesta ja/tai luonnononnettomuuksista, hätätilanteista tai muista merkittävistä vaaratilanteista johtuviin kauppavirtojen häiriöihin ja jolla osapuolten tulliviranomaiset voivat mahdollisuuksien mukaan helpottaa ja nopeuttaa valtuutettujen talouden toimijoiden ensisijaisia tavarantoimituksia.

2 artikla Vastavuoroinen tunnustaminen ja vastuu täytäntöönpanosta

1. Unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppakumppanuusohjelmien mukaiset valtuutetun talouden toimijan asemat tunnustetaan yhteensopiviksi ja kummankin ohjelman mukaisesti hyväksytyjä valtuutettuja talouden toimijoita kohdellaan 4 artiklan mukaisesti.

2. Asiaankuuluvat kauppakumppanuusohjelmat ovat

a) valtuutettuja talouden toimijoita koskeva Euroopan unionin ohjelma (turvallisuus ja vaarattomuus); (unionin tullikoodeksin 38 artiklan 2 kohdan b alakohta); sekä

b) valtuutettuja talouden toimijoita koskeva Yhdistyneen kuningaskunnan ohjelma (turvallisuus ja vaarattomuus) (unionin tullikoodeksin 38 artiklan 2 kohdan b alakohta sellaisena kuin se on säilytettynä Yhdistyneen kuningaskunnan sisäisessä lainsäädännössä).

3. Tulliviranomaiset, sellaisena kuin ne on määritelty OTH.1 [Määritelmät] artiklan b alakohdassa, jäljempänä 'tulliviranomaiset', ovat vastuussa tämän liitteen määräysten täytäntöönpanosta.

3 artikla Yhteensopivuus

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä säilyttääkseen kauppakumppanuusohjelmiinsa sovellettavat normit yhteensopivina seuraavien seikkojen osalta:

a) hakumenettely valtuutetun talouden toimijan aseman myöntämiseksi toimijoille;

b) valtuutetun talouden toimijan asemaa koskevien hakemusten arviointi;

c) valtuutetun talouden toimijan aseman myöntäminen; ja

d) valtuutetun talouden toimijan aseman hallinnointi, valvonta, keskeyttäminen, uudelleenarviointi tai peruuttaminen.

Osapuolet varmistavat, että niiden tulliviranomaiset valvovat asiaankuuluvien ehtojen ja kriteerien noudattamista valtuutettujen talouden toimijoiden keskuudessa.

2. Osapuolet laativat yhteisen työohjelman, jossa vahvistetaan kunkin kauppakumppanuusohjelman nojalla yhdessä hyväksyttävien valtuutetun talouden toimijan asemien vähimmäismäärä, joka on saavutettava vuoden 2021 loppuun mennessä.

3. Osapuolet varmistavat, että niiden kauppakumppanuusohjelmien toiminnassa noudatetaan SAFE-normikehystä.

4 artikla Valtuutettujen talouden toimijoiden kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää valtuutetuille talouden toimijoille samanlaisen kohtelun kuin niille myönnetään toisen osapuolen kauppakumppanuusohjelman nojalla. Tämän kohtelun tulee käsittää erityisesti 1 artiklan 3 kohdassa esitetty kohtelu.

2. Kumpikin osapuoli voi keskeyttää 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun kohtelun toisen osapuolen kauppakumppanuusohjelman nojalla hyväksytyn valtuutetun talouden toimijan osalta tämän sopimuksen nojalla, jos kyseinen valtuutettu talouden toimija lakkaa noudattamasta lakisääteisiä

vaatimuksia. Tällaisesta keskeytyksestä on ilmoitettava viipymättä toiselle tulliviranomaiselle, ja tarvittaessa on myös toimitettava mahdolliset lisätiedot keskeytyksen perusteesta.

3. Kumpikin osapuoli ilmoittaa viipymättä toiselle osapuolelle havaitsemistaan sääntöjenvastaisuuksista, joihin toisen tulliviranomaisen hyväksymä valtuutettu talouden toimija on syyllistynyt, jotta tämä voi tehdä tietoon perustuvan ratkaisun kyseisen toimijan osallistumisoikeuden peruuttamisesta tai keskeyttämisestä.

5 artikla Tietojenvaihto ja viestintä

1. Osapuolet pyrkivät viestimään keskenään tehokkaasti tämän sopimuksen täytäntöönpanosta. Ne vaihtavat tietoja kauppakumppanuusohjelmistaan ja edistävät niitä koskevaa viestintää erityisesti

a) antamalla sopivaan aikaan ajantasaisia tietoja kauppakumppanuusohjelmiansa toiminnasta ja kehityksestä;

b) harjoittamalla kumpaakin osapuolta hyödyttävää tietojenvaihtoa toimitusketjun turvallisuudesta;

c) nimeämällä kauppakumppanuusohjelmilleen yhteyspisteet ja toimittamalla näiden yhteyspisteiden yhteystiedot toiselle osapuolelle; sekä

d) helpottamalla tehokasta tietojenvaihtoa Euroopan komission verotuksen ja tulliliiton pääosaston ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulli- ja veroviranomaisen välillä niiden kauppakumppanuusohjelmien riskinhallintakäytäntöjen tehostamiseksi toimitusketjujen turvallisuuden parantamiseksi valtuutettujen talouden toimijoiden osalta.

2. Tietoja ja niihin liittyvää dataa vaihdetaan järjestelmällisesti sähköisessä muodossa.

3. Valtuutetuista talouden toimijoista vaihdetaan seuraavat tiedot:

a) nimi;

b) osoite;

c) osallistuja-asema;

d) validoinnin tai valtuutuksen myöntämisen päivämäärä;

e) keskeytykset ja peruutukset;

f) ainutkertainen lupa- tai tunnistenumero (tulliviranomaisten yhteisesti sopimassa muodossa); ja

g) tulliviranomaisten mahdollisesti yhteisesti sopimat muut tiedot, joihin sovelletaan soveltuvin osin tarvittavia turvajärjestelyjä.

Tietojenvaihto aloitetaan, kun tämä sopimus tulee voimaan.

4. Osapuolet pyrkivät parhaansa mukaan vahvistamaan kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta järjestelyn 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen täysin automaattista vaihtoa varten ja joka tapauksessa panemaan tällaisen järjestelyn täytäntöön viimeistään vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

6 artikla Tietojen kohtelu

Kaikessa tietojenvaihdossa, jota harjoitetaan osapuolten välillä tämän liitteen nojalla, noudatetaan keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevan pöytäkirjan 12 artiklassa [Tietojenvaihto ja luottamuksellisuus] annettuja salassapito- ja tietosuojasääntöjä tarvittavin muutoksin.

7 artikla Kuuleminen ja uudelleentarkastelu

Tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea tarkastelee säännöllisesti tämän liitteen määräysten täytäntöönpanoa. Tarkastelu koskee seuraavia:

- a) osapuolten yhteisesti hyväksymät valtuutettujen talouden toimijoiden asemat tämän liitteen täytäntöönpanoon liittyvien vahvuuksien ja heikkouksien määrittämiseksi;
- b) näkemystenvaihto jaettavista tiedoista ja toimijoiden kohtelusta.

8 artikla Keskeyttäminen ja lopettaminen

1. Osapuoli voi jatkaa 2 kohdassa esitettyä menettelyä, jos jompikumpi seuraavista olosuhteista toteutuu:
 - a) Toinen osapuoli on ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tai kolmen kuukauden kuluessa sen voimaantulosta tehnyt 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin oikeudellisiin määräyksiin, joiden arvioinnin perusteella kauppakumppanuusohjelmien on todettu olevan yhdenmukaisia, sellaisia olennaisia muutoksia, että 2 artiklan 1 kohdan nojalla tunnustettua yhdenmukaisuutta ei enää ole;
 - b) Edellä olevan 5 artiklan [Tietojenvaihto ja viestintä] 2 kohdan määräyksiä ei sovelleta.
2. Jos jompikumpi 1 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitetuista olosuhteista ilmenee, osapuoli voi keskeyttää 2 artiklan [Vastavuoroinen tunnustaminen ja vastuu täytäntöönpanosta] 1 kohdassa tarkoitetun tunnustamisen 60 päivän kuluttua siitä, kun se on ilmoittanut aikomuksestaan toiselle osapuolelle.
3. Jos osapuoli ilmoittaa aikomuksestaan keskeyttää 2 artiklan [Vastavuoroinen tunnustaminen ja vastuu täytäntöönpanosta] 1 kohdassa tarkoitettu tunnustaminen tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti, toinen osapuoli voi pyytää neuvotteluja tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevässä erityiskauppakomiteassa. Neuvottelut on pidettävä 60 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä.
4. Osapuoli voi jatkaa 5 kohdassa esitettyä menettelyä, jos jompikumpi seuraavista olosuhteista toteutuu:
 - a) Toinen osapuoli muuttaa valtuutettuja talouden toimijoita koskevaa ohjelmaansa tai kyseisen ohjelman täytäntöönpanoa siten, että 2 artiklan [Vastavuoroinen tunnustaminen ja vastuu täytäntöönpanosta] 1 kohdan mukaisen tunnustamisen edellytyksenä olevaa yhteensopivuutta ei enää ole;
 - b) edellä 3 artiklan [Yhteensopivuus] 2 kohdassa tarkoitetut yhteiset hyväksynnät eivät vahvista valtuutettuja talouden toimijoita koskevien osapuolten ohjelmien yhteensopivuutta.

5. Jos jompikumpi 4 kohdan a tai b alakohdassa tarkoitetuista olosuhteista ilmenee, osapuoli voi pyytää neuvotteluja toisen osapuolen kanssa tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevässä erityiskauppakomiteassa. Neuvottelut on pidettävä 60 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Jos osapuoli edelleen katsoo 90 päivän kuluttua pyynnön esittämisestä, että 2 artiklan [Vastavuoroinen tunnustaminen ja vastuu täytäntöönpanosta] 1 kohdan mukaisen tunnustamisen edellytyksenä olevaa yhteensopivuutta ei enää ole, se voi ilmoittaa toiselle osapuolelle aikomuksestaan keskeyttää sen ohjelman tunnustamisen. Keskeyttäminen tulee voimaan 30 päivän kuluttua ilmoituksesta.

Ylähuomautukset

1. Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin luetteloissa esitetään SERVIN.2.7 [Poikkeavat toimenpiteet – Sijoitusten vapauttaminen] artiklan, SERVIN.3.6 [Poikkeavat toimenpiteet – Rajat ylittävä palvelukauppa] artiklan ja SERVIN.5.50 [Poikkeavat toimenpiteet – Lakiasiainpalvelut] artiklan mukaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin tekemät varaukset, jotka koskevat voimassa olevia toimenpiteitä, jotka eivät ole seuraavien määräysten velvoitteiden mukaisia:

- (a) SERVIN.2.2 [Markkinoille pääsy – Sijoitusten vapauttaminen] artikla tai SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy – Rajat ylittävä palvelukauppa] artikla;
- (b) SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo – Rajat ylittävä palvelukauppa] artikla;
- (c) SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu – Sijoitusten vapauttaminen] artikla tai SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu – Rajat ylittävä palvelukauppa] artikla;
- (d) SERVIN.2.4 [Suosituimmuuskohtelu – Sijoitusten vapauttaminen] artikla tai SERVIN.3.5 [Suosituimmuuskohtelu – Rajat ylittävä palvelukauppa] artikla;
- (e) SERVIN.2.5 [Ylempi johto ja hallitukset] artikla;
- (f) SERVIN.2.6 [Suoritevaatimukset] artikla; tai
- (g) SERVIN.5.49 [Velvoitteet – Lakiasiainpalvelut] artikla.

2. Osapuolen varaukset eivät rajoita osapuolten GATS-sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

3. Jokainen varaus sisältää seuraavat osat:

- (a) 'toimialalla' tarkoitetaan yleistä toimialaa, jolla varaus tehdään;
- (b) 'osa-alalla' tarkoitetaan tiettyä toimialaa, jolla varaus tehdään;
- (c) 'toimialaluokalla' tarkoitetaan tapauksen mukaan varauksen kattamaa, CPC- tai ISIC Rev. 3.1 -luokituksen mukaista toimintaa tai kyseisessä varauksessa nimenomaisesti muutoin kuvattua toimintaa;
- (d) 'varauksen tyyppillä' tarkoitetaan 1 kohdassa tarkoitettua veloitetta, jonka osalta varaus tehdään;
- (e) 'hallintotasolla' tarkoitetaan sitä toimenpidettä hallinnoivaa hallintotasoa, jonka osalta varaus tehdään;
- (f) 'toimenpiteillä' tarkoitetaan lakeja tai muita toimenpiteitä, joiden osalta varaus tehdään, siten kuin toimenpide on tarvittaessa esitetty kuvauksessa. Toimenpiteet-osassa mainittu "toimenpide"
 - (i) tarkoittaa toimenpidettä sellaisena kuin se on muutettuna, jatkettuna tai uusittuna tämän sopimuksen voimaantulopäivänä;
 - (ii) sisältää mahdolliset siihen perustuvat toimenpiteet, jotka on hyväksytty tai jotka ovat voimassa kyseisen toimenpiteen nojalla ja sen mukaisesti; ja

(iii) sisältää Euroopan unionin luettelon osalta kaikki lait tai muut toimenpiteet, joilla direktiivi pannaan täytäntöön jäsenvaltion tasolla; sekä

(g) ”kuvauksessa” esitetään sen voimassa olevan toimenpiteen vaatimustenvastaiset näkökohdat, joiden osalta varauma tehdään.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että jos osapuoli ottaa käyttöön uuden toimenpiteen eri hallintotasolla kuin se, jolla varauma alun perin tehtiin, ja tämä uusi toimenpide tosiasiallisesti korvaa – alueella, jolla sitä sovelletaan – toimenpiteitä koskevassa osassa mainitun alkuperäisen toimenpiteen vaatimustenvastaisen osan, uuden toimenpiteen katsotaan olevan SERVIN.2.7 [Poikkeavat toimenpiteet – Sijoitusten vapauttaminen] artiklan 1 kohdan c alakohdassa, SERVIN.3.6 [Poikkeavat toimenpiteet – Rajat ylittävä palvelukauppa] artiklan 1 kohdan c alakohdassa, 4.5 [Poikkeavat toimenpiteet – Luonnollisten henkilöiden maahantulo ja tilapäinen oleskelu] artiklan c alakohdassa ja SERVIN.5.50 [Poikkeavat toimenpiteet – Lakiasiainpalvelut] artiklassa tarkoitettu alkuperäisen toimenpiteen ”muutos”.

5. Varauksen tulkinnessa otetaan huomioon varauksen kaikki osat. Varausta tulkitaan niiden asiaa koskevien, luvuissa tai jaksoissa esitettyjen velvoitteiden kannalta, joiden osalta varauma tehdään. Osa ”toimenpiteet” on etusijalla kaikkiin muihin osiin nähden.

6. Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin luetteloissa tarkoitetaan:

(a) ’ISIC Rev. 3.1:llä’ kaikkia toimialoja koskevaa kansainvälistä toimialaluokitusstandardia sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 4, ISIC Rev. 3.1, 2002);

(b) ’CPC:llä’ yhteistä tavaraluokitusta (Statistical Papers Series M No. 77, taloudellisten ja sosiaalisten asiain osasto, Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio, New York, 1991).

7. Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin luetteloita sovellettaessa varauma, joka koskee paikallisen läsnäolon vaatimusta unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan alueella, tehdään SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo] artiklan mutta ei SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy] artiklan tai SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu] artiklan osalta. Tällaista vaatimusta ei sovelleta varauksena myöskään SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu] artiklaan.

8. Unionin tasolla tehtyä varausta sovelletaan unionin toimenpiteeseen, jäsenvaltion toimenpiteeseen keskustasolla tai valtion toimenpiteeseen jäsenvaltiossa, paitsi jos varauksessa suljetaan pois jokin jäsenvaltio. Jäsenvaltion tekemä varauma koskee valtion toimenpidettä keskus-, alue- tai paikallistasolla kyseisessä jäsenvaltiossa. Belgian varauksia sovellettaessa keskustaso kattaa liittovaltion hallinnon sekä alueiden ja kuntien hallinnot, koska niillä kaikilla on yhtäläinen lainsäädäntövalta. Unionin ja sen jäsenvaltioiden varauksia sovellettaessa hallinnon alueella tarkoitetaan Suomessa Ahvenanmaata. Yhdistyneen kuningaskunnan tekemää varausta sovelletaan keskus-, alue- tai paikallishallinnon toimenpiteeseen.

9. Jäljempänä olevaan varaukseluetteloon ei sisälly pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin, tekniisiin standardeihin tai lupavaatimuksiin ja -menettelyihin liittyviä toimenpiteitä, jolleivät ne ole SERVIN.2.2 [Markkinoille pääsy – Sijoitusten vapauttaminen] artiklassa, SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu – Sijoitusten vapauttaminen] artiklassa, SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy – Rajat ylittävä palvelukauppa] artiklassa, SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo – Rajat ylittävä palvelukauppa] artiklassa, SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu – Rajat ylittävä palvelukauppa] artiklassa tai SERVIN.5.49 [Velvoitteet – Lakiasiainpalvelut] artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Näihin toimenpiteisiin voi kuulua esimerkiksi toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteiden täyttäminen,

tunnustettua pätevyyttä koskeva edellytys säännellyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen, mukaan lukien kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys, tiettyä ammattia koskevan jäsenyyksivaatimuksen, kuten ammattialajärjestön jäsenyyden, täyttäminen, edellytys paikallisesta edustajasta tai paikallisesta osoitteesta, tai syrjimättömät vaatimukset, joiden mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla alueilla. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan joka tapauksessa, vaikka niitä ei mainittaisi luettelossa.

10. Selvyyden vuoksi todetaan, että unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että Yhdistyneen kuningaskunnan luonnollisille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu kuin jäsenvaltiossa myönnetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, seuraaville:

- (i) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai
- (ii) toisen jäsenvaltion tai unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionissa.

11. Toisen osapuolen sijoittajien perustamille oikeushenkilöille, jotka on perustettu toisen osapuolen (unionin tapauksessa myös jonkin jäsenvaltion) oikeuden mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisen toisen osapuolen alueella, myönnetty kohtelu ei rajoita niiden toisen osan [Kauppa, liikenne ja kalastus] ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] II osaston [Palvelut ja investoinnit] 2 luvun [Sijoitusten vapauttaminen] mukaisten edellytysten tai velvollisuuksien soveltamista, joita tällaisille oikeushenkilöille on mahdollisesti asetettu kyseisen toisen osapuolen alueelle perustamisen yhteydessä ja joiden soveltamista jatketaan.

12. Näitä luetteloita sovelletaan ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin alueisiin FINPROV.1 [Alueellinen soveltamisala] artiklan ja OTH.9 [Maantieteellinen soveltamisala] artiklan 2 kohdan mukaisesti, ja niillä on merkitystä ainoastaan unionin ja sen jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisissä kauppasuhteissa. Ne eivät vaikuta unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

13. Selvyyden vuoksi todetaan, että syrjimättömät toimenpiteet eivät ole SERVIN.2.2 [Markkinoille pääsy – Sijoitusten vapauttaminen] artiklassa, SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy – Rajat ylittävä palvelukauppa] artiklassa tai SERVIN.5.49 [Velvoitteet – Lakiasiainpalvelut] artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn rajoituksia seuraavien osalta:

- (a) toimenpide, joka edellyttää infrastruktuurin omistuksen erottamista kyseisen infrastruktuurin kautta tarjottavien tavaroiden tai palvelujen omistuksesta tasapuolisen kilpailun turvaamiseksi esimerkiksi, energia-, liikenne- ja televiestintäalalla;
- (b) toimenpide, jolla rajoitetaan omistuksen keskittymistä tasapuolisen kilpailun turvaamiseksi;
- (c) toimenpide, jolla pyritään varmistamaan luonnonvarojen ja ympäristön säilyminen ja suojelu, mukaan luettuina rajoitukset, jotka koskevat käyttöoikeuksien saatavuutta, määrää ja laajuutta, sekä keskeyttämisen tai kiellon määrääminen;
- (d) toimenpide, jolla rajoitetaan myönnettävien lupien määrää teknisten tai fyysisten rajoitusten, kuten televiestintäaajuuksien, vuoksi; tai

- (e) toimenpide, jossa edellytetään, että tietyllä prosenttiosuudella yrityksen osakkeenomistajista, omistajista, osakkaista tai johtajista on pätevyys harjoittaa esimerkiksi lakimiehen tai kirjanpitäjän ammattia tai että he toimivat tällaisessa ammatissa.

14. 'toimialaluokalla' tarkoitetaan tapauksen mukaan ja ainoastaan avoimuuden vuoksi varauman kohteena olevaa toimintaa kotimaisten tai kansainvälisten toimialaluokkakoodien mukaisesti; unionin ulkopuolisen rahoituslaitoksen suoraan jäsenvaltioon perustamiin sivukonttoreihin, toisin kuin ulkomaisiin tytäryhtiöihin, ei tiettyjä rajoitettuja poikkeustapauksia lukuun ottamatta sovelleta Euroopan unionin tasolla yhdenmukaistettuja toiminnan vakauden valvontaa koskevia sääntöjä, minkä vuoksi sellaiset tytäryhtiöt hyötyvät paremmista mahdollisuuksista perustaa uusia yrityksiä ja tarjota palveluja rajan yli koko unionin alueella. Sen vuoksi kyseiset sivuliikkeet saavat luvan toimia jäsenvaltion alueella samoilla edellytyksillä kuin kyseisen jäsenvaltion kotimaiset rahoituslaitokset ja voidaan vaatia, että ne täyttävät useita toiminnan vakauden valvontaa koskevia vaatimuksia, kuten pankkitoiminnan ja arvopapereiden osalta erillinen pääomittaminen ja muut toiminnan vakauden valvontaa koskevat vaatimukset sekä tilinpäätösten julkaisemista koskevat vaatimukset, tai vakuutusten osalta erityiset takuu- ja talletusvaatimukset, erillinen pääomittaminen ja vakuutusteknistä vastuuvelkaa ja vähintään kolmasosaa vakavaraisuusmarginaalista edustavien varojen sijoittautuminen asianomaiseen jäsenvaltioon.

Jäljempänä olevassa varaumaluettelossa käytetään seuraavia lyhenteitä:

UK Yhdistynyt kuningaskunta

EU Euroopan unioni, mukaan lukien sen kaikki jäsenvaltiot

AT Itävalta	IE Irlanti
BE Belgia	IT Italia
BG Bulgaria	LT Liettua
CY Kypros	LU Luxemburg
CZ Tšekki	LV Latvia
DE Saksa	MT Malta
DK Tanska	NL Alankomaat
EE Viro	PL Puola
EL Kreikka	PT Portugali
ES Espanja	RO Romania
FI Suomi	SE Ruotsi

FR Ranska

SI Slovenia

HR Kroatia

SK Slovakia

HU Unkari

Unionin luettelo

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Varauma nro 2 – Ammatilliset palvelut (lukuun ottamatta terveydenhuoltoon liittyviä ammatteja)

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut (terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti)

Varauma nro 4 – Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Varauma nro 5 – Kiinteistöalan palvelut

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut

Varauma nro 7 – Viestintäpalvelut

Varauma nro 8 – Rakennusalan palvelut

Varauma nro 9 – Jakelupalvelut

Varauma nro 10 – Koulutuspalvelut

Varauma nro 11 – Ympäristöpalvelut

Varauma nro 12 – Rahoituspalvelut

Varauma nro 13 – Terveystenhuolto- ja sosiaalipalvelut

Varauma nro 14 – Matkailu ja matkailuun liittyvät palvelut

Varauma nro 15 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Varauma nro 16 – Liikennepalvelut ja liikenteen oheispalvelut

Varauma nro 17 – Energiaan liittyvä toiminta

Varauma nro 18 – Maatalous, kalastus ja valmistus

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Toimiala: ***Kaikki toimialat***

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Suoritevaatimukset
Ylempi johto ja hallitukset
Velvoitteet – Lakiasiainpalvelut

Luku/jakso: Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa ja Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä

Hallintotaso: EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Sijoittautumismuoto

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä – Velvoitteet:

EU: Sellaisille oikeushenkilöille, jotka on perustettu unionin tai jäsenvaltion oikeuden mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionissa, Yhdistyneen kuningaskunnan sijoittajien perustamat oikeushenkilöt mukaan lukien, Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksessa myönnetty kohtelu ei koske unionin ulkopuolella perustettuja oikeushenkilöitä eikä tällaisten oikeushenkilöiden sivuliikkeitä tai edustustoja, Yhdistyneen kuningaskunnan oikeushenkilöiden sivuliikkeitä ja edustustot mukaan lukien.

Vähintään yhtä edullisen kohtelun myöntämistä koskevasta periaatteesta voidaan poiketa, kun on kyse oikeushenkilöistä, jotka on perustettu Euroopan unionin tai jäsenvaltion oikeuden mukaisesti ja joilla on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka unionissa, jollei voida osoittaa, että niillä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys jonkin jäsenvaltion talouteen.

Toimenpiteet:

EU: *Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

Tätä varaumaa sovelletaan ainoastaan terveydenhuolto-, sosiaali- ja koulutuspalveluihin:

EU (koskee myös hallinnon aluetasoa): Myydessään tai luovuttaessaan terveydenhuolto-, sosiaali- tai koulutuspalveluja (CPC 93 ja 92) tarjoavan, olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisen vallan yhteisön pääomaosuuksia tai varoja jäsenvaltio voi estää tällaisten pääomaosuuksien tai varojen omistuksen tai asettaa rajoituksia omistukselle ja/tai tällaisten pääomaosuuksien tai varojen omistajien määräysvallalle näin muotoutuneissa yrityksissä Yhdistyneen kuningaskunnan sijoittajien tai niiden yritysten osalta. Jäsenvaltio voi tällaisen myynnin tai muun luovutuksen osalta ottaa käyttöön tai pitää voimassa ylemmän johdon tai hallitusten jäsenten kansalaisuutta koskevan minkä

tahansa toimenpiteen sekä mitä tahansa toimenpiteitä, joilla rajoitetaan palvelun suorittajien määrää.

Tätä varaumaa sovellettaessa

- (i) toimenpide, joka pidetään voimassa tai otetaan käyttöön tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen ja jolla myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä estetään pääomaosuuksien tai varojen omistusoikeus tai asetetaan sille rajoituksia taikka asetetaan tässä varaumassa kuvattu kansalaisuutta koskeva vaatimus tai palvelun suorittajien määrää koskeva vaatimus, on voimassa oleva toimenpide; sekä
- (ii) 'valtionyrityksellä' tarkoitetaan yritystä, jonka jokin jäsenvaltio omistaa tai jossa sillä on omistusoikeuksien kautta määräysvalta ja joka kattaa sellaisen tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen perustetun yrityksen, jonka tarkoituksena on yksinomaan olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisen vallan yhteisön pääomaosuuksien tai varojen myynti tai luovutus.

Toimenpiteet:

EU: Kuten edellä kuvaus-osassa on selostettu.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä – Velvoitteet

AT: Sivuliikkeen toimintaa varten Euroopan talousalueen ulkopuolisten (ETAan kuulumattomien) yritysten on nimitettävä vähintään yksi sivuliikkeen edustuksesta vastaava henkilö, joka asuu Itävallassa.

Itävallan kauppalaain (Gewerbeordnung) noudattamisesta vastaavalla johtohenkilöstöllä (toimitusjohtajat, luonnolliset henkilöt) on oltava kotipaikka Itävallassa.

BG: Ulkomaiset oikeushenkilöt, joita ei ole perustettu ETAn jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, voivat harjoittaa liiketoimintaa ja toteuttaa toimia, jos ne ovat sijoittautuneet Bulgarian tasavaltaan kaupparekisteriin merkityn yhtiön muodossa. Sivuliikkeiden perustaminen edellyttää lupaa.

Ulkomaisten yritysten edustustot on rekisteröitävä Bulgarian kauppa- ja teollisuuskamariin, ja ne eivät saa harjoittaa liiketoimintaa vaan niillä on oikeus ainoastaan markkinoida omistajaansa ja toimia edustajana tai asiamiehenä.

EE: Jos yksityisen osakeyhtiön, julkisen osakeyhtiön tai sivuliikkeen hallintoneuvoston jäsenistä vähintään puolella ei ole asuinpaikkaa Virossa, toisessa ETAn jäsenvaltiossa tai Sveitsin valaliitossa, tällaisen yksityisen osakeyhtiön, julkisen osakeyhtiön tai ulkomaisen yrityksen on nimitettävä yhteyshenkilö, jonka Virossa sijaitsevaan osoitteeseen yrityksen oikeudenkäyntiasiakirjat ja yritykselle (tai ulkomaisen yrityksen sivuliikkeelle) tarkoitetut tahdonilmaisut voidaan toimittaa.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu; Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy ja Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä – Velvoitteet:

FI: Vähintään yhdellä avoimen yhtiön osakkaista tai kommandiittiyhtiön vastuussa olevista yhtiömiehistä on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa tai, jos yhtiömiehenä on oikeushenkilö, kotipaikka (ei sivuliikkeitä) ETA-valtiossa. Rekisteriviranomainen voi myöntää poikkeuksia.

Yksityisyrityksenä toimiminen edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa.

Jos ETA:n ulkopuolisesta maasta oleva ulkomainen organisaatio aikoo harjoittaa liiketoimintaa tai kauppaa perustamalla sivuliikkeen Suomeen, perustaminen edellyttää elinkeinolupaa.

Vähintään yhdellä hallituksen varsinaisella jäsenellä ja yhdellä varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa. Rekisteriviranomainen voi myöntää yrityskohtaisia poikkeuksia.

SE: Ulkomaisen yrityksen, joka ei ole rekisteröitynyt oikeushenkilöksi Ruotsissa tai joka harjoittaa toimintaansa kaupallisen asiamiehen välityksellä, on harjoitettava kaupallista toimintaansa sellaisen Ruotsiin rekisteröidyn sivuliikkeen välityksellä, jolla on itsenäinen johto ja erillinen kirjanpito. Sivuliikkeen toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan, jos sellainen nimitetään, on asuttava ETA-valtiossa. Kaupallista toimintaa Ruotsissa harjoittavan luonnollisen henkilön, joka ei asu ETA-valtiossa, on nimettävä Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta vastaava maassa asuva edustaja ja ilmoitettava tämä rekisteriin. Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta on pidettävä erillistä kirjanpitoa. Toimivaltainen viranomainen voi yksittäistapauksissa myöntää poikkeuksia sivuliike- ja asuinpaikkavaatimuksesta. ETA:n ulkopuolella sijaitsevien yritysten tai sen ulkopuolella asuvien luonnollisten henkilöiden alle vuoden kestävät rakennushankkeet vapautetaan vaatimuksista perustaa sivuliike tai nimetä maassa asuva edustaja.

Rajoitetun vastuun yhtiöiden ja taloudellisten yhteenliittymien hallituksen jäsenistä vähintään puolen, varajäsenistä vähintään puolen, toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan sekä vähintään yhden henkilön, jolla on oikeus allekirjoittaa yhtiön puolesta, jos sellainen henkilö on, on asuttava ETA:n alueella. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää vapautuksia tästä vaatimuksesta. Jos yksikään yrityksen tai yhteisön edustajista ei asu Ruotsissa, hallituksen on nimettävä Ruotsissa asuva henkilö, jolla on oikeus ottaa vastaan oikeudellisia asiakirjoja yrityksen tai yhteisön puolesta, ja ilmoitettava tämä henkilö rekisteriin.

Kaikkien muuntyyppisten oikeushenkilöiden perustamiseen sovelletaan vastaavia ehtoja.

SK: Ulkomaisen luonnollisen henkilön, jonka nimi on tarkoitus rekisteröidä asianomaiseen rekisteriin (kaupparekisteri, yritysrekisteri tai muu ammattirekisteri) yrittäjän puolesta toimimaan valtuutettuna henkilönä, on esitettävä Slovakian oleskelulupa.

Toimenpiteet:

AT: Aktiengesetz, BGBl. Nr. 98/1965, § 254 (2);

GmbH-Gesetz, RGBL. Nr. 58/1906, 107 § (2); ja Gewerbeordnung, BGBl. Nr. 194/1994, § 39 (2a).

BG: Kauppalaki, 17a § ja

Laki sijoitusten edistämisestä, 24 §.

EE: Äriseadustik (Kauppalaki) § 63¹ (1, 2 ja 4).

FI: Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 122/1919, 1 §,

Osuuskuntalaki 1488/2001,

Osakeyhtiölaki 624/2006 ja

Laki luottolaitostoinnasta (121/2007).

SE: Lag om utländska filialer m.m. (laki ulkomaisista sivuliikkeistä) (1992:160),

Aktiebolagslagen (osakeyhtiölaki) (2005:551),

Laki taloudellisista yhteenliittymistä (2018:672) ja Laki eurooppalaisista taloudellisista etuyhtymistä (1994:1927).

SK: Kauppalaki nro 513/1991, 21 §; Laki nro 455/1991 kaupan alan toimiluvista ja

Laki nro 404/2011 ulkomaalaisten oleskelusta, 22 ja 32 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset ja Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä – Velvoitteet:

BG: Bulgariaan sijoittautuneet yritykset voivat palkata kolmansien maiden kansalaisia ainoastaan sellaisiin tehtäviin, joihin ei vaadita Bulgarian kansalaisuutta. Bulgariaan sijoittautuneen yrityksen palveluksessa olevien kolmansien maiden kansalaisten kokonaismäärä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana saa olla enintään 20 prosenttia (pienien ja keskisuurten yritysten osalta 35 prosenttia) niiden palveluksessa olevien Bulgarian, muiden jäsenvaltioiden, ETA-sopimuksen osapuolina olevien valtioiden tai Sveitsin valaliiton kansalaisten keskimääräisestä lukumäärästä. Työnantajan on myös osoitettava, että tällaisiin tehtäviin ei ole soveltuvia työntekijöitä, jotka ovat Bulgarian, EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaisia, suorittamalla työmarkkinatesti ennen kolmannen maan kansalaisen palvelukseen ottamista.

Yhdessä yrityksessä työskentelevien kolmansien maiden kansalaisten määrää ei rajoiteta, kun kyseessä ovat korkea pätevyyttä vaativaa työtä tai kausityötä tekevät tai lähetetyt työntekijät tai yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät, tutkijat ja opiskelijat. Näihin ryhmiin kuuluvien kolmansien maiden kansalaisten palvelukseen ottaminen ei edellytä työmarkkinatestiä.

Toimenpiteet:

BG: *Laki työvoiman muuttoliikkeestä ja liikkuvuudesta.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

PL: Edustuston toiminta saa käsittää ainoastaan sen edustaman ulkomaisen emoyrityksen mainonnan ja myynninedistämisen. Euroopan unionin ulkopuoliset sijoittajat ja niiden yritykset voivat harjoittaa taloudellista toimintaa kaikilla toimialoilla, lakiasiainpalveluja lukuun ottamatta, ainoastaan kommandiittiyhtiön, kommandiittiosakeyhtiön, rajavastuuyhtiön tai osakeyhtiön muodossa, kun taas kotimaiset sijoittajat ja yritykset voivat toimia myös ei-kaupallisena yhtiönä (avoin yhtiö tai rajattoman vastuun yhtiö).

Toimenpiteet:

PL: *Laki Puolan tasavallan alueella taloudellista toimintaa harjoittavia ulkomaisia yrittäjiä ja muita ulkomaisia henkilöitä koskevista säännöistä, annettu 6 päivänä maaliskuuta 2018.*

b) Kiinteistöjen hankinta

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

AT (koskee hallinnon aluetasoa): Euroopan unionin ulkopuoliset luonnolliset henkilöt ja yritykset tarvitsevat kiinteistöjen hankintaan, ostamiseen, vuokraamiseen ja leasingvuokraamiseen toimivaltaisten alueellisten viranomaisten (Länder) luvan. Lupa myönnetään ainoastaan, jos hankinnan katsotaan olevan yleisen (erityisesti taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen) edun mukaista.

CY: Kyproslaiset ja kyproslaista syntyperää olevat henkilöt sekä jonkin jäsenvaltion kansalaiset voivat hankkia kiinteistöjä Kyproksesta ilman rajoituksia. Ulkomaalaiset eivät voi hankkia, kuolemantapauksia (*mortis causa*) lukuun ottamatta, kiinteää omaisuutta ilman ministerineuvoston lupaa. Jos ulkomaalaisten suorittama kiinteän omaisuuden hankinta ylittää sen, mikä on tarpeen rakennuksen tai ammattikäyttöön tarkoitetun tilan pystyttämiseksi, tai se on suurempi kuin kaksi donumia (2 676 m²), ministerineuvoston lupa edellyttää ministerineuvoston antamassa ja edustajainhuoneen hyväksymässä määräyksessä asetettujen ehtojen, rajoitusten, edellytysten ja kriteerien täyttymistä. Ulkomaalaiseksi katsotaan kaikki henkilöt, jotka eivät ole Kyproksen tasavallan kansalaisia, mukaan luettuina ulkomaisessa määräysvallassa olevat yritykset. Käsitteellä ei tarkoiteta kyproslaista syntyperää olevia ulkomaalaisia eikä Kyproksen tasavallan kansalaisten ei-kyproslaisia puolisoita.

CZ: Valtion omistuksessa olevaan maatalousmaahan sovelletaan erityissääntöjä. Valtion omistamaa maatalousmaata voivat hankkia ainoastaan Tšekin kansalaiset, toisen jäsenvaltion kansalaiset tai ETA-sopimuksen osapuolia olevien valtioiden tai Sveitsin valaliiton kansalaiset. Oikeushenkilöt voivat ostaa valtion omistamaa maatalousmaata valtiolta vain, jos ne ovat Tšekissä toimivia maatalousyrittäjiä tai jos niillä on vastaava asema toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai ETA-sopimuksen osapuolena olevassa valtiossa tai Sveitsin valaliitossa.

DK: Luonnollisten henkilöiden, jotka eivät asu Tanskassa ja jotka eivät ole aikaisemmin asuneet Tanskassa yhteensä viiden vuoden ajan, on kiinteistöjen hankintaa koskevan Tanskan lain mukaisesti hankittava oikeusministeriön lupa kiinteän omaisuuden omistusoikeuden hankintaan Tanskassa. Tämä koskee myös oikeushenkilöitä, joita ei ole rekisteröity Tanskassa. Luonnollisten henkilöiden osalta kiinteän omaisuuden hankinta sallitaan, jos hakija aikoo käyttää kiinteää omaisuutta pääasiallisena asuntonaan.

Kun kyse on oikeushenkilöistä, joita ei ole rekisteröity Tanskassa, kiinteän omaisuuden hankinta sallitaan yleensä, jos hankinta on ostajan liiketoiminnan edellytys. Lupaa vaaditaan myös, jos hakija aikoo käyttää kiinteää omaisuutta toissijaisena asuntona. Lupa myönnetään vain, jos hakijalla katsotaan olevan kokonaisvaltaisen ja konkreettisen arvioinnin perusteella erityisen vahvat siteet Tanskaan.

Kiinteän omaisuuden hankinnasta annetun lain mukainen lupa myönnetään ainoastaan tietyn kiinteän omaisuuden hankintaan. Luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tekemästä maatalousmaan hankinnasta säädetään lisäksi maatalouskiinteistöjä koskevassa Tanskan laissa, jossa asetetaan maatalouskiinteistöjen hankintaa koskevia rajoituksia kaikille henkilöille, niin tanskalaisille kuin ulkomaalaisille henkilöille. Näin ollen kaikkien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden, jotka haluavat hankkia maatalouskiinteistöjä, on täytettävä tämän lain vaatimukset. Tämä tarkoittaa yleensä sitä, että maatalouskiinteistöön sovelletaan rajoitettua asuinpaikkavaatimusta. Asuinpaikkavaatimus ei ole henkilökohtainen. Oikeushenkilöiden on edustettava jotakin lain 20 ja 21 §:ssä lueteltua muotoa ja niiden on oltava rekisteröityjä unionissa (tai ETA-alueella).

EE: OECD:n jäsenvaltiosta peräisin olevalla oikeushenkilöllä on oikeus ostaa kiinteistö, joka käsittää:

- i. alle kymmenen hehtaaria maatalousmaata, metsämaata tai maatalous- ja metsämaata yhteensä, ilman rajoituksia.
- ii. kymmenen hehtaaria tai enemmän maatalousmaata, jos oikeushenkilö on kiinteistön hankintaa koskevan liiketoimen toteuttamista välittömästi edeltävien kolmen vuoden aikana harjoittanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteessä I lueteltujen maataloustuotteiden tuotantoa, kalastustuotteet ja puuvilla pois lukien, jäljempänä 'maataloustuotteet'.
- iii. kymmenen hehtaaria tai enemmän metsämaata, jos oikeushenkilö on kiinteistön hankintaa koskevan liiketoimen toteuttamista välittömästi edeltävien kolmen vuoden aikana harjoittanut metsälaissa tarkoitettua metsänhoitoa, jäljempänä 'metsänhoito', tai maataloustuotteiden tuotantoa.
- iv. alle kymmenen hehtaaria maatalousmaata ja alle kymmenen hehtaaria metsämaata, mutta kymmenen hehtaaria tai enemmän maatalous- ja metsämaata yhteensä, jos oikeushenkilö on kiinteistön hankintaa koskevan liiketoimen toteuttamista välittömästi edeltävien kolmen vuoden aikana harjoittanut maataloustuotteiden tuotantoa tai metsänhoitoa.

Jos oikeushenkilö ei täytä ii–iv alakohdassa asetettuja vaatimuksia, oikeushenkilö voi hankkia kiinteistön, joka käsittää kymmenen hehtaaria tai enemmän maatalousmaata, metsämaata tai maatalous- ja metsämaata yhteensä ainoastaan sen paikkakunnan paikallishallinnon neuvoston luvalla, josta kiinteistö on tarkoitus hankkia.

Muiden kuin ETA-maiden kansalaisiin sovelletaan tietyillä maantieteellisillä alueilla kiinteistön hankintaa koskevia rajoituksia.

EL: Kiinteistön hankinta tai vuokraaminen raja-alueilla on kielletty luonnollisilta ja oikeushenkilöiltä, joiden kansalaisuus- tai asuinvaltio on jäsenvaltioiden ja Euroopan vapaakauppaliiton ulkopuolella. Kielto voidaan poistaa päätöksellä, jonka asianomaisen paikallishallinnon komitea (tai Kreikan yksityistämisrahaston omistukseen kuuluvien kiinteistöjen osalta puolustusministeri) tekee vapaan harkintansa mukaan.

HR: Ulkomaiset yritykset voivat hankkia kiinteistöjä palvelujen tarjoamista varten ainoastaan, jos ne ovat sijoittautuneet Kroatiaan ja yhtiöityneet siellä oikeushenkilönä. Sivuliikkeiden palvelujen tarjontaan tarpeellisten kiinteistöjen hankintaan tarvitaan oikeusministeriön hyväksyntä. Ulkomaalaiset eivät voi hankkia maatalousmaata.

MT: Muut kuin jonkin jäsenvaltion kansalaiset eivät voi hankkia kiinteää omaisuutta kaupallisiin tarkoituksiin. Sellaisten yritysten, joiden pääomasta vähintään 25 prosenttia on Euroopan unionin ulkopuolisten toimijoiden omistuksessa, on hankittava toimivaltaisen viranomaisen (rahoitusasioista vastaava ministeri) lupa kiinteän omaisuuden hankkimiseen kaupallisiin tarkoituksiin. Toimivaltainen viranomainen päättää, onko ehdotetusta hankinnasta nettohyötyä Maltan taloudelle.

PL: Ulkomaalaiset tarvitsevat luvan kiinteistöjen suoraan ja epäsuoraan hankintaan. Lupa myönnetään sisäasioissa toimivaltaisen ministerin hallinnollisella päätöksellä ja kansallisesta puolustuksesta vastaavan ministerin suostumuksella sekä maatalouskiinteistöjen tapauksessa myös maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaavan ministerin suostumuksella.

Toimenpiteet:

AT: *Burgenländisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 25/2007;*

Kärntner Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2004;

NÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. 6800;

OÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 88/1994;

Salzburger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2002;

Steiermärkisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 134/1993;

Tiroler Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 61/1996; Voralberger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 42/2004; ja

Wiener Ausländergrundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 11/1998.

CY: *Laki kiinteän omaisuuden hankinnasta (ulkomaalaiset) (109 luku), sellaisena kuin se on muutettuna.*

CZ: *Laki nro 503/2012, Kok., valtion maavirastosta, sellaisena kuin se on muutettuna.*

DK: *Tanskan laki kiinteän omaisuuden hankinnasta (konsolidointilaki nro 265,*

annettu 21 päivänä maaliskuuta 2014, kiinteän omaisuuden hankinnasta),

Täytäntöönpanomääräys kiinteistöjen hankinnasta (täytäntöönpanomääräys nro 764, annettu 18 päivänä syyskuuta 1995); ja Maatilalaki (konsolidointilaki nro 27, annettu 4 päivänä tammikuuta 2017).

EE: *Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (laki kiinteän omaisuuden hankkimisen rajoituksista), 2 luvun 4 §, 3 luvun 10 §, 2017.*

EL: *Laki 1892/1990, sellaisena kuin se on muutettuna, yhdessä, kun kyseessä on hakemus, puolustusministeriön ja yleisen järjestyksen ministeriön päätöksen 110/3/330340/Σ.120/7-4-14 kanssa.*

HR: *Laki omistusoikeudesta ja muista aineellisista oikeuksista (OG 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 143/12 ja 152/14), 354–358.b §; Laki maatalousmaasta (OG 20/18, 115/18, 98/19), 2 §; Laki yleisestä hallintomenettelystä.*

MT: *Immovable Property (Acquisition by Non-Residents) Act (laki kiinteästä omaisuudesta (ulkomaalaisten tekemät hankinnat), 246 luku; ja Toissijaisten asuntojen hankkimista Maltassa koskeva Maltan liittymisasiakirjan pöytäkirja N:o 6.*

PL: *Laki ulkomaalaisten kiinteistöhankinnoista, annettu 24 päivänä maaliskuuta 1920 (Puolan virallinen lehti 2016, kohta 1061, sellaisena kuin se on muutettuna).*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HU: *Ulkomaalaiset tarvitsevat kiinteistön hankintaan luvan asianomaiselta hallintoviranomaiselta, joka vastaa siitä maantieteellisestä alueesta, jolla kiinteistö sijaitsee.*

Toimenpiteet:

HU: Hallituksen asetus nro 251/2014 (X. 2.) ulkomaiden kansalaisten

muun kuin maa- ja metsätalouden tarkoituksiin käytettävien kiinteistöjen hankinnoista; ja Laki LXXVIII/1993, 1/A §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

LV: Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset saavat hankkia kaupunkien maa-alueita Latviassa tai muussa jäsenvaltiossa muodostettujen ja rekisteröityjen yhtiöiden kautta:

- (i) jos yli 50 prosenttia yhtiöiden osakepääomasta on jäsenvaltioiden kansalaisten, Latvian valtion tai kuntien omistuksessa yhdessä tai erikseen;
- (ii) jos yli 50 prosenttia yhtiöiden osakepääomasta on sellaisen kolmannen maan luonnollisten henkilöiden ja yhtiöiden omistuksessa, jonka kanssa Latvialla on sijoitusten edistämistä ja molemminpuolista suojelua koskeva kahdenvälinen sopimus, jonka Latvian parlamentti on hyväksynyt ennen 31 päivää joulukuuta 1996;
- (iii) jos yli 50 prosenttia yhtiöiden osakepääomasta on sellaisen kolmannen maan luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden omistuksessa, jonka kanssa Latvia on tehnyt sijoitusten edistämistä ja molemminpuolista suojelua koskevan kahdenvälisen sopimuksen 31 päivän joulukuuta 1996 jälkeen, jos kyseisessä sopimuksessa on määritelty Latvian luonnollisten henkilöiden ja yhtiöiden oikeudet kyseisessä kolmannessa maassa tapahtuvan maan hankinnan osalta;
- (iv) jos yli 50 prosenttia yhtiöiden osakepääomasta on i–iii kohdassa tarkoitettujen henkilöiden yhteisomistuksessa; tai
- (v) jos yhtiöt ovat julkisia osakeyhtiöitä, joiden osakkeet noteerataan pörssissä.

Jos Yhdistynyt kuningaskunta sallii Latvian kansalaisten ja yritysten ostaa kaupunkikiinteistöjä alueellaan, Latvia sallii Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten ja yritysten ostaa kaupunkikiinteistöjä Latviassa samoin edellytyksin kuin Latvian kansalaiset.

Toimenpiteet:

LV: *Laki Latvian tasavallan kaupunkien maauiduksesta, 20 ja 21 §.*

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

DE: Kiinteistöjen hankintaan saatetaan soveltaa tiettyjä vastavuoroisuutta koskevia ehtoja.

ES: Ulkomaiset sijoitukset toimintoihin, jotka liittyvät suoraan sellaisten valtioiden diplomaattisten edustustojen kiinteistösijoituksiin, jotka eivät ole jäsenvaltioita, edellyttävät Espanjan ministerineuvoston hallinnollista lupaa, jollei sovelleta vastavuoroista vapauttamista koskevaa sopimusta.

RO: Ulkomaalaiset ja kansalaisuudettomat henkilöt sekä ulkomaiset oikeushenkilöt (muut kuin jonkin ETA-valtion kansalaiset ja oikeushenkilöt) voivat hankkia omistusoikeuden maahan kansainvälisten sopimusten määräysten mukaisesti vastavuoroisuuteen perustuen. Ulkomaalaiset ja kansalaisuudettomat henkilöt sekä ulkomaiset oikeushenkilöt eivät saa hankkia omistusoikeutta maahan suotuisammin ehdoin kuin ne ehdot, joita sovelletaan Euroopan unionin luonnollisiin tai oikeushenkilöihin.

Toimenpiteet:

DE: *Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (EGBGB; Siviilioikeuden säännösten johdantolaki).*

ES: *Kuninkaan asetus 664/1999, annettu 23 päivänä huhtikuuta 1999, ulkomaisista sijoituksista.*

RO: *Laki nro 17/2014 tietyistä kaupungin ulkopuolella sijaitsevan maatalousmaan myyntiä ja ostoa sääntelevistä toimenpiteistä ja*

Laki nro 268/2001 sellaisten yritysten yksityistämisestä, jotka omistavat maatalousmaata valtion julkisessa omistuksessa ja yksityisessä hallinnassa, sekä valtion tilaviraston perustamisesta, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna.

Varauma nro 2 – Ammatilliset palvelut (lukuun ottamatta terveydenhuoltoon liittyviä ammatteja)

Toimiala – osa-ala:	Ammatilliset palvelut – Lakiasiainpalvelut; patenttiasiamies, teollisoikeusasiamies, teollis- ja tekijänoikeusasiamies; laskentatoimen palvelut ja kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut; veroneuvontapalvelut; arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut, tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut
Toimialaluokka:	CPC 861, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674 ja 879 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo Velvoitteet – Lakiasiainpalvelut
Luku/jakso:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa ja Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) *Lakiasiainpalvelut (CPC 861 osittain)*¹²⁰

¹²⁰ Tätä varaumaa sovellettaessa tarkoitetaan:

a) 'vastaanottavan lainkäyttöalueen lailla' tietyn jäsenvaltion ja Euroopan unionin lainsäädäntöä;

'oman lainkäyttöalueen lailla' Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöä;

b) 'kansainvälisellä oikeudella' kansainvälistä julkisoikeutta, Euroopan unionin oikeutta lukuun ottamatta ja mukaan lukien kansainvälisillä sopimuksilla ja yleissopimuksilla vahvistettu oikeus sekä kansainvälinen tapaoikeus;

c) 'oikeudellisilla neuvontapalveluilla' muun muassa neuvonnan antamista asiakkaille ja neuvottelua asiakkaiden kanssa asioissa, mukaan lukien liiketoimet, suhteet ja riidat, joihin liittyy lain soveltamista tai tulkintaa; osallistumista asiakkaiden kanssa tai näiden puolesta neuvotteluihin ja muihin toimiin kolmansien osapuolten kanssa tällaisissa asioissa; sekä kokonaan tai osittain lakiin perustuvien asiakirjojen laatimista ja kaikenlaisten asiakirjojen tarkastamista laissa säädettyjä tarkoituksia varten ja sen vaatimusten mukaisesti;

d) 'lainopillisilla edustuspalveluilla' muun muassa hallintovirastoille, tuomioistuimille tai muille asianmukaisesti asetetuille virallisille lainkäyttöelimille toimitettavien asiakirjojen laatimista; ja esiintymistä hallintovirastoissa, tuomioistuimissa ja muissa asianmukaisesti asetetuissa lainkäyttöelimissä käytävissä menettelyissä;

e) 'oikeudellisilla välimies-, välitys- ja sovittelupalveluilla' välimiehelle, välittäjälle tai sovittelijalle esitettävien asiakirjojen valmistelua ja valmistautumista ja esiintymistä välimiehen, välittäjän tai sovittelijan johdolla käsiteltävissä riita-asioissa, jotka edellyttävät lain soveltamista ja tulkintaa. Se ei kata välimies-, välitys-

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä – Velvoitteet:

EU: Kussakin jäsenvaltiossa sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia syrjimättömiä vaatimuksia.

i) Määrättyjen lakiasiainpalvelujen tarjoaminen oman lainkäyttöalueen ammattinimikkeellä (CPC 861 osittain – oikeudellinen neuvonta, välimies-, välitys- ja sovittelupalvelut oman lainkäyttöalueen ja toisen osan [Kauppa, liikenne ja kalastus] ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] II osaston 5 luvun [Sääntelykehys] 7 jakson [Lakiasiainpalvelut] piiriin kuuluvan kansainvälisen oikeuden osalta)

Selvyyden vuoksi todetaan, että ylähuomautusten ja erityisesti niiden 9 kohdan mukaisesti asianajajaliittoon rekisteröitymistä koskeviin vaatimuksiin voi sisältyä vaatimus, että hakija on suorittanut jonkin koulutuksen toimiluvan saaneen asianajajan valvonnassa tai että hakijalla on toimipaikka tai postiosoite tietyn asianajajaliiton lainkäyttöalueella, jotta hän voi hakea kyseisen asianajajaliiton jäsenyyttä. Jotkin jäsenvaltiot voivat vaatia, että luonnollisilla henkilöillä, joilla on asianajotoimistossa/yrityksessä tietty asema, tai osakkeenomistajilla on oltava oikeus harjoittaa vastaanottavan lainkäyttöalueen oikeutta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Markkinoille pääsy ja Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä – Velvoitteet:

AT:

Vastaanottavan lainkäyttöalueen (unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo). Ainoastaan ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisia olevat asianajajat voivat tarjota lakiasiainpalveluja kaupallisen läsnäolon kautta. Kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen oikeutta koskevien lakiasiainpalvelujen tarjoaminen on sallittua ainoastaan rajat ylittävällä tasolla.

Ulkomaalaisten asianajajien (joilla on oltava täysi pätevyys omalla lainkäyttöalueellaan) pääomaosakkuus ja osuus minkä tahansa lakiasiaintoimiston liikeloksesta saa olla enintään 25 prosenttia; loppuosan on oltava täysin pätevytyneiden ETA-valtion ja Sveitsin asianajajien hallussa, ja vain viimeksi mainitut voivat käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa lakiasiainyrityksen päätöksenteossa.

BE: (koskee myös suosituimmuuskohtelua) Ulkomaiset asianajajat voivat toimia oikeudellisina konsultteina. Asianajajat, jotka ovat ulkomaisen (EU:n ulkopuolisen) asianajajaliiton jäseniä ja jotka haluavat sijoittautua Belgiaan mutta jotka eivät täytä täysin pätevien asianajajien luetteloon, EU:n luetteloon tai harjoittelijoiden luetteloon merkitsemisen edellytyksiä, voivat pyytää rekisteröitymistä ns. B-luetteloon. Tällainen ”B-luettelo” on ainoastaan Brysselin asianajajaliitossa. B-luettelossa oleva asianajaja voi tarjota määrättyjä lakiasiainpalveluja.

ja sovittelupalveluja sellaisissa riita-asioissa, joihin ei liity lain soveltamista ja tulkintaa ja jotka kuuluvat liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyviin palveluihin. Se ei myöskään sisällä välimiehenä, välittäjänä tai sovittelijana toimimista. Alaryhmänä kansainvälisillä välimies-, välitys- tai sovittelupalveluilla tarkoitetaan samoja palveluja silloin, kun riidassa on osapuolia kahdesta tai useammasta maasta.

BG: (myös suosituimmuuskohtelun osalta): Oikeudellista sovittelua koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää vakinaista asuinpaikkaa Bulgariassa. Sovittelijana voi toimia ainoastaan henkilö, joka on merkitty oikeusministerin ylläpitämään yhtenäiseen sovittelijarekisteriin.

Bulgariassa yritysten muodostamista ja toimintaa sekä palvelujen tarjontaa koskeva täysimittainen kansallinen kohtelu voidaan laajentaa koskemaan ainoastaan sellaisissa maissa muodostettuja yrityksiä ja sellaisten maiden kansalaisia, joiden kanssa on tehty tai tehdään vastavuoroista oikeusapua koskeva kahdenvälinen sopimus.

CY: Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus ja asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo). Ainoastaan asianajajaliiton jäseneksi merkityt asianajajat voivat olla lakiasiainyrityksen osakkaita, osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä Kyproksessa.

CZ: Ulkomaisilta asianajajilta edellytetään asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo).

DE: Ulkomaisten asianajajien (joilla on muualla kuin ETA-valtiossa tai Sveitsissä hankittu pätevyys) osalta voidaan soveltaa rajoituksia, jotka koskevat osakkeenomistusta lakiasiaintoimistossa, joka tarjoaa vastaanottavan lainkäyttöalueen oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja.

DK: Lakiasiaintoimiston osakkaita voivat olla ainoastaan asianajajat, jotka toimivat aktiivisesti asianajajina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä, sekä muut kyseisen yrityksen tai muun Tanskassa rekisteröidyn lakiasiaintoimiston työntekijät, edellä esitettyä EU:n varaumaa rajoittamatta. Yrityksen muut työntekijät voivat omistaa yhteensä alle 10 prosenttia osakkeista ja äänioikeuksista, minkä lisäksi osakkuus edellyttää, että he läpäisevät tutkinnon, joka koskee asianajajan ammatin harjoittamisen kannalta erityisen tärkeitä sääntöjä.

Hallintoneuvoston jäseniä voivat olla ainoastaan asianajajat, jotka toimivat aktiivisesti asianajajina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä, sekä muut osakkeenomistajat ja työntekijöiden edustajat. Hallintoneuvoston jäsenten enemmistön on oltava asianajajia, jotka toimivat aktiivisesti asianajajina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä. Lakiasiaintoimiston johtajana voivat toimia ainoastaan asianajajat, jotka toimivat aktiivisesti asianajajina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä, sekä muut osakkeenomistajat, jotka ovat läpäisseet edellä mainitun tutkinnon.

ES: Määrättyjen lakiasiainpalvelujen tarjoaminen edellyttää työsoitetta.

FR: Vakituinen ammatinharjoittaminen edellyttää asuinpaikkaa tai sijoittautumista ETA-valtiossa. Edellä esitettyä EU:n varaumaa rajoittamatta: Kaikkien asianajajien osalta edellytetään, että yritys on perustettu jonkin Ranskan lainsäädännössä syrjimättömästi hyväksytyn oikeudellisen muodon mukaisesti: SCP (société civile professionnelle), SEL (société d'exercice libéral), SEP (société en participation), SARL (société à responsabilité limitée), SAS (société par actions simplifiée), SA (société anonyme), SPE (société pluriprofessionnelle d'exercice) ja tietyin edellytyksin "association". Osakkeenomistajille, johtajille ja osakkaille voidaan asettaa erityisiä ammattitoimintaa koskevia rajoituksia.

HR: Asianajotoimiston voi perustaa ainoastaan asianajaja, jolla on kroatialainen ammattinimike (Yhdistyneen kuningaskunnan yritykset voivat perustaa sivuliikkeitä, jotka eivät saa palkata kroatialaisia asianajajia).

HU: Unkarilaisen asianajajan (ügyvéd) tai asianajotoimiston (ügyvédi iroda) kanssa on tehtävä yhteistyösopimus. Ulkomainen lainopillinen neuvonantaja ei voi olla unkarilaisen asianajotoimiston

jäsen. Ulkomainen asianajaja ei ole valtuutettu valmistelevaan asiakirjoja tai toimimaan asiakkaan oikeudellisena edustajana välimiehen, sovittelijan tai sovittelijan johdolla käsiteltävissä riita-asioissa.

PT (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Ulkomaalaiset, joilla on Portugalin jonkin oikeustieteellisen tiedekunnan myöntämä tutkintotodistus, voivat rekisteröityä Portugalin asianajajaliittoon (Ordem dos Advogados) samoin ehdoin kuin Portugalin kansalaiset, jos heidän maassaan myönnetään vastavuoroinen kohtelu Portugalin kansalaisille.

Muut ulkomaalaiset, joilla on oikeustieteen korkeakoulututkinto, jonka jokin Portugalin oikeustieteellinen tiedekunta on tunnustanut, voivat rekisteröityä asianajajaliiton jäseniksi edellyttäen, että he suorittavat vaaditun koulutuksen ja läpäisevät lopullisen arviointi- ja hyväksymistutkinnon.

Oikeudellista neuvontaa saavat antaa juristit, edellyttäen että heillä on ammatillinen kotipaikka ("domiciliação") Portugalissa ja he läpäisevät pääsykokeen ja rekisteröityvät asianajajaliittoon.

RO: Ulkomainen asianajaja ei saa esittää kirjallisia tai suullisia päätelmiä tuomioistuimessa tai muissa lainkäyttöelimissä, kansainvälisiä välimiesmenettelyjä lukuun ottamatta.

SE: (koskee myös suosituimmuuskohtelua) Edellä esitettyä EU:n varaumaa rajoittamatta: Ruotsin asianajajaliiton jäsenen voi palkata vain asianajajaliiton jäsen tai yritys, joka harjoittaa asianajajaliiton jäsenen liiketoimintaa. Asianajajaliiton jäsenen voi kuitenkin palkata ulkomainen asianajotoimintaa harjoittava yritys, jos kyseisellä yrityksellä on kotipaikka unionin jäsenvaltiossa, ETA-valtiossa tai Sveitsin valaliitossa. Ruotsin asianajajaliiton jäsen voi olla myös Euroopan unionin ulkopuolisen lakiasiaintoinimiston palveluksessa, jollei Ruotsin asianajajaliiton hallituksen vahvistamasta poikkeuksesta muuta johdu.

Yrityksen tai henkilöyhtiön muodossa toimintaansa harjoittavilla Ruotsin asianajajaliiton jäsenillä ei saa olla muita tehtäviä, eivätkä he saa harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin asianajajan ammattia. Yhteistyö muiden asianajajayritysten kanssa on sallittua, mutta yhteistyö ulkomaisten yritysten kanssa edellyttää Ruotsin asianajajaliiton hallituksen lupaa. Vain asianajajaliiton jäsen voi suoraan tai epäsuoraan taikka yrityksen kautta toimia asianajajana, omistaa yrityksen osakkeita tai olla yhtiökumppani. Vain asianajajaliiton jäsen voi olla yrityksen tai henkilöyhtiön hallituksen jäsen tai varajäsen tai toimitusjohtaja taikka valtuutettu allekirjoittaja tai sihteeri.

SI: (Myös suosituimmuuskohtelun osalta) Ulkomainen asianajaja, jolla on oikeus harjoittaa lakimiehen ammattia ulkomailla, voi tarjota lakiasiainpalveluja tai harjoittaa lakimiehen ammattia asianajajalain 34a §:n mukaisesti, kunhan tosiasiallisen vastavuoroisuuden edellytys täyttyy. Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakiasiain rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö), sanotun kuitenkin rajoittamatta syrjimätöntä oikeudellista muotoa koskevaa EU:n varaumaa. Lakiasiainyrityksen toiminta on rajoitettu lainopillisten palvelujen harjoittamiseen. Vain asianajajat voivat olla lakiasiaintoinimiston osakkaita.

SK: EU:n ulkopuolisten maiden asianajajien osalta edellytetään tosiasiallista vastavuoroisuutta.

(ii) Muut lakiasiainpalvelut (vastaanottavan lainkäyttöalueen oikeus, mukaan lukien oikeudellinen neuvonta, välimies-, välitys- ja sovittelupalvelut sekä oikeudelliseen edustukseen liittyvät palvelut)

Selvyyden vuoksi todetaan, että ylähuomautusten ja erityisesti niiden 9 kohdan mukaisesti asianajajaliittoon rekisteröitymistä koskeviin vaatimuksiin voi sisältyä vaatimus, jonka mukaan

hakijalla on oltava vastaanottavalla lainkäyttöalueella oikeustieteen tutkinto tai vastaava tai että hakija on suorittanut jonkin koulutuksen toimiluvan saaneen asianajajan valvonnassa taikka että hakijalla on toimipaikka tai postiosoite asianajajaliiton lainkäyttöalueella, jotta hän voi hakea kyseisen asianajajaliiton jäsenyyttä.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Luonnollisen tai oikeushenkilön edustajana Euroopan unionin teollisoikeuksien virastossa (EUIPO) voivat toimia ainoastaan sellaiset oikeusalan ammattilaiset, joilla on oikeus harjoittaa ammattiaan jossakin ETAn jäsenvaltiossa ja ammatillinen kotipaikka ETAssa, siltä osin kuin heillä on kyseisessä jäsenvaltiossa oikeus toimia edustajana tavaramerkkejä tai teollisoikeuksia koskevissa asioissa, sekä edustajat, jotka mainitaan EUIPO:n hyväksytyjen edustajien luettelossa. (CPC 861 osittain)

AT: Vastaanottavan lainkäyttöalueen (unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo). Ainoastaan ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisia olevat asianajajat voivat tarjota lakiasiainpalveluja kaupallisen läsnäolon kautta. Kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen oikeutta koskevien lakiasiainpalvelujen tarjoaminen on sallittua ainoastaan rajat ylittävällä tasolla.

Ulkomaalaisten asianajajien (joilla on oltava täysi pätevyys omalla lainkäyttöalueellaan) pääomaosakkuus ja osuus minkä tahansa lakiasiaintoimiston liikeloksesta saa olla enintään 25 prosenttia; loppuosan on oltava täysin pätevyityneiden ETA-valtion ja Sveitsin asianajajien hallussa, ja vain viimeksi mainitut voivat käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa lakiasiainyrityksen päätöksenteossa.

BE: (myös suosituimmuuskohtelun osalta) Asianajajaliiton täysjäsenyys, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, edellyttää asuinpaikkaa. Ulkomaalaista asianajajaa koskeva asuinpaikkavaatimus asianajajaliiton täysjäsenyyden saamiseksi on vähintään kuusi vuotta rekisteröintihakemuksen päivästä, tietyin edellytyksin kolme vuotta. Vaatimuksena on Belgian ulkoasiainministerin antama todistus kansallisen oikeuden tai kansainvälisen yleissopimuksen sallimasta vastavuoroisuudesta (vastavuoroisuusehto).

Ulkomaalaiset asianajajat voivat toimia lainopillisina konsultteina. Asianajajat, jotka ovat ulkomaisen (EU:n ulkopuolisen) asianajajaliiton jäseniä ja jotka haluavat sijoittautua Belgiaan mutta jotka eivät täytä täysin pätevien asianajajien luetteloon, EU:n luetteloon tai harjoittelijoiden luetteloon merkitsemisen edellytyksiä, voivat pyytää rekisteröitymistä ns. B-luetteloon. Tällainen ”B-luettelo” on ainoastaan Brysselin asianajajaliitossa. B-luettelossa oleva asianajaja voi antaa neuvontaa. Edustaminen ”Cour de Cassation” -oikeusistuimessa edellyttää, että edustajan nimi on kirjattu hyväksytyjen edustajien listalle.

BG: (koskee myös suosituimmuuskohtelua) Varattu jäsenvaltion, ETA-sopimuksen osapuolena olevan toisen valtion tai Sveitsin valaliiton kansalaisille, joille on myönnetty lupa harjoittaa asianajajan ammattia jonkin edellä mainitun maan lainsäädännön mukaisesti. Ulkomaalainen (edellä mainittuja lukuun ottamatta), jolla on lupa harjoittaa asianajajan ammattia oman maansa lainsäädännön mukaisesti, voi toimia Bulgarian tasavallan oikeusviranomaisissa oman maansa kansalaisen puolustusasianajajana tai -asiamiehenä erityistapauksessa yhdessä bulgarialaisen asianajajan kanssa, jos tästä on sovittu Bulgarian ja asianomaisten vieraan valtion välisessä sopimuksessa, tai esittää korkeimmalle asianajajaneuvostolle asiaa koskevan alustavan pyynnön, jos vastavuoroisuusedellytyk

täyttyy. Oikeusministeri nimeää korkeimman asianajajaneuvoston puheenjohtajan pyynnöstä maat, joiden osalta on olemassa tällainen vastavuoroisuussuhde. Voidakseen tarjota oikeudellisia sovittelupalveluja ulkomaalaisella on oltava lupa pitkäaikaiseen tai pysyvään oleskeluun Bulgarian tasavallassa, minkä lisäksi edellytetään, että hänet on merkitty oikeusministerin ylläpitämään yhtenäiseen sovittelijarekisteriin.

CY: Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus ja asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo). Ainoastaan asianajajaliiton jäseneksi merkityt asianajajat voivat olla lakiasiainyrityksen osakkaita, osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä Kyproksessa.

CZ: Tšekin asianajajaliiton täysjäsenyyden saamiseksi edellytetään, että ulkomaisilla asianajajilla on asuinpaikka Tšekissä (kaupallinen läsnäolo).

DE: Asianajajaliiton jäsenyyden myöntää vain asianajajille, joilla on ETA-valtiossa tai Sveitsissä suoritettu tutkinto. Heillä on tällöin oikeus tarjota lakiasiainalpalveluja. Asianajajaliiton täysjäsenyyden saaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa. Toimivaltainen asianajajaliitto voi myöntää poikkeuksia. Ulkomaisten asianajajien (joilla on muualla kuin ETA-valtiossa tai Sveitsissä hankittu pätevyys) voidaan soveltaa rajoituksia, jotka koskevat osakkeenomistusta lakiasiaintoimistossa, joka tarjoaa sisäiseen oikeuteen liittyviä lakiasiainalpalveluja.

DK: Lakiasiainalpalvelujen tarjoaminen asianajajan ("advokat") nimikkeellä tai millä tahansa muulla vastaavalla nimikkeellä sekä edustaminen tuomioistuimissa on varattu asianajajille, joilla on tanskalainen toimilupa. EU- ja ETA-valtioiden sekä Sveitsin asianajajat voivat harjoittaa ammattiaan lähtömaansa nimikkeellä.

Lakiasiaintoimiston osakkaita voivat olla ainoastaan asianajajat, jotka toimivat aktiivisesti asianajajina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä, sekä muut kyseisen yrityksen tai muun Tanskassa rekisteröidyn lakiasiaintoimiston työntekijät, anotun kuitenkin rajoittamatta syrjimätöntä oikeudellista muotoa koskevaa EU:n varaumaa. Yrityksen muut työntekijät voivat omistaa yhteensä alle 10 prosenttia osakkeista ja äänioikeuksista, minkä lisäksi osakkuus edellyttää, että he läpäisevät tutkinnon, joka koskee asianajajan ammatin harjoittamisen kannalta erityisen tärkeitä sääntöjä.

Hallintoneuvoston jäseniä voivat olla ainoastaan asianajajat, jotka toimivat aktiivisesti asianajajina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä, sekä muut osakkeenomistajat ja työntekijöiden edustajat. Hallintoneuvoston jäsenten enemmistön on oltava asianajajia, jotka toimivat aktiivisesti asianajajina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä. Lakiasiaintoimiston johtajana voivat toimia ainoastaan asianajajat, jotka toimivat aktiivisesti asianajajina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä, sekä muut osakkeenomistajat, jotka ovat läpäisseet edellä mainitun tutkinnon.

EE: Vaatimuksena on asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo).

EL: Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus ja asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo).

ES: Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus. Toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää kansalaisuutta koskevia poikkeuksia.

FI: Ammattinimikkeen "asianajaja" (tai ruotsiksi "advokat") käyttö edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa tai Sveitsissä ja asianajajaliiton jäsenyyttä. Lakiasiainalpalveluja voi tarjota myös asianajajaliittoon kuulumaton henkilö.

FR: Asianajajaliiton täysjäsenyys edellyttää asuinpaikkaa tai sijoittautumista ETA:n alueelle, mikä on tarpeen lakiasiainpalvelujen harjoittamista varten, sanotun kuitenkin rajoittamatta syrjimätöntä oikeudellista muotoa koskevaa EU:n varaumaa. Lakiasiaintoimistossa osakeomistukseen ja äänioikeuksiin voidaan soveltaa osapuolten ammattitoimintaan liittyviä määrällisiä rajoituksia. Edustamiseen "Cour de Cassation"- ja "Conseil d'Etat" -oikeusistuimissa sovelletaan kiintiöitä, ja ne on varattu Ranskan ja EU:n kansalaisille.

Kaikkien asianajajien osalta edellytetään, että yritys on perustettu jonkin Ranskan lainsäädännössä syrjimättömästi hyväksytyn oikeudellisen muodon mukaisesti: SCP (société civile professionnelle), SEL (société d'exercice libéral), SEP (société en participation), SARL (société à responsabilité limitée), SAS (société par actions simplifiée), SA (société anonyme), SPE (société pluriprofessionnelle d'exercice) ja tietyin edellytyksin "association". Vakituinen ammatinharjoittaminen edellyttää asuinpaikkaa tai sijoittautumista ETA-valtiossa.

HR: Edellytyksenä on Euroopan unionin kansalaisuus.

HU: Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus ja asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo).

LT: (koskee myös suosituimmuuskohtelua) Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus ja asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo).

Ulkomaiden asianajajat voivat toimia asianajajina tuomioistuimissa ainoastaan kansainvälisten sopimusten mukaisesti, mukaan lukien erityismääräykset edustuksesta tuomioistuimissa. Edustaminen tuomioistuimissa edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä.

LU (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus ja asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo). Asianajajaliiton neuvosto voi poiketa ulkomaan kansalaista koskevasta kansalaisuusvaatimuksesta vastavuoroisuuden perusteella.

LV [(koskee myös suosituimmuuskohtelua)]: Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus. Ulkomaiset asianajajat voivat toimia asianajajina tuomioistuimissa ainoastaan vastavuoroista oikeusapua koskevien kahdenvälisten sopimusten mukaisesti.

Euroopan unionin tai ulkomaisten asianajajien osalta on olemassa erityisvaatimuksia. Esimerkiksi osallistuminen rikosoikeudenkäynteihin on sallittua ainoastaan yhteistyössä Latvian valantehneiden asianajajien liittoon kuuluvan asianajajan kanssa.

MT: Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus ja asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo).

NL: Ainoastaan Alankomaiden rekisteriin merkityt, paikallisen toimiluvan saaneet asianajajat voivat käyttää nimikettä "asianajaja". Nimikkeen "asianajaja" käyttämisen sijaan (ei-rekisteröityjen) ulkomaisten asianajajien on mainittava oman lainkäyttöalueensa ammattialajärjestö Alankomaissa tapahtuvaa toimintaansa varten.

PT (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Vaatimuksena on asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo). Edustaminen tuomioistuimissa edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä. Ulkomaalaiset, joilla on Portugalin jonkin oikeustieteellisen tiedekunnan myöntämä tutkintotodistus, voivat rekisteröityä Portugalin asianajajaliittoon (Ordem dos Advogados) samoin ehdoin kuin Portugalin kansalaiset, jos heidän maassaan myönnetään vastavuoroinen kohtelu Portugalin kansalaisille.

Muut ulkomaalaiset, joilla on oikeustieteen korkeakoulututkinto, jonka jokin Portugalin oikeustieteellinen tiedekunta on tunnustanut, voivat rekisteröityä asianajajaliiton jäseniksi

edellyttäen, että he suorittavat vaaditun koulutuksen ja läpäisevät lopullisen arviointi- ja hyväksymistutkinnon. Vain sellaiset lakiasiainyritykset, joiden osakepääoma on yksinomaan Portugalin asianajajaliittoon hyväksytyjen asianajajien omistuksessa, voivat harjoittaa toimintaa Portugalissa.

RO: Ulkomainen asianajaja ei saa esittää kirjallisia tai suullisia päätelmiä tuomioistuimessa tai muissa lainkäyttöelimissä, kansainvälisiä välimiesmenettelyjä lukuun ottamatta.

SE: *(koskee myös suosituimmuuskohtelua)* Asianajajaliiton jäsenyys ja nimikkeen ”advokat” käyttö edellyttävät asuinpaikkaa ETA-valtiossa tai Sveitsissä. Ruotsin asianajajaliiton hallitus voi myöntää poikkeuksia. Asianajajaliiton jäsenyys ei ole edellytys Ruotsin oikeuden harjoittamiselle.

Ruotsin asianajajaliiton jäsenen voi palkata vain asianajajaliiton jäsen tai yritys, joka harjoittaa asianajajaliiton jäsenen liiketoimintaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta syrjimätöntä oikeudellista muotoa koskevaa EU:n varaumaa. Asianajajaliiton jäsenen voi kuitenkin palkata ulkomainen asianajotoimintaa harjoittava yritys, jos kyseisellä yrityksellä on kotipaikka ETA-valtiossa tai Sveitsin valaliitossa. Ruotsin asianajajaliiton jäsen voi olla myös Euroopan unionin ulkopuolisen lakiasiaintoiniston palveluksessa, jollei Ruotsin asianajajaliiton hallituksen vahvistamasta poikkeuksesta muuta johdu.

Yrityksen tai henkilöyhtiön muodossa toimintaansa harjoittavilla Ruotsin asianajajaliiton jäsenillä ei saa olla muita tehtäviä, eivätkä he saa harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin asianajajan ammattia. Yhteistyö muiden asianajoyritysten kanssa on sallittua, mutta yhteistyö ulkomaisten yritysten kanssa edellyttää Ruotsin asianajajaliiton hallituksen lupaa. Vain asianajajaliiton jäsen voi suoraan tai epäsuoraan taikka yrityksen kautta toimia asianajajana, omistaa yrityksen osakkeita tai olla yhtiökumppani. Vain asianajajaliiton jäsen voi olla yrityksen tai henkilöyhtiön hallituksen jäsen tai varajäsen tai toimitusjohtaja taikka valtuutettu allekirjoittaja tai sihteeri.

SI: *(koskee myös suosituimmuuskohtelua)* Asiakkaiden edustaminen tuomioistuimessa maksua vastaan edellyttää kaupallista läsnäoloa Slovenian tasavallassa. Ulkomainen asianajaja, jolla on oikeus harjoittaa lakimiehen ammattia oman lainkäyttöalueen oikeuden osalta, voi harjoittaa lakiasiainpalveluja tai lakimiehen ammattia asianajajalain 34a §:n mukaisesti, kunhan tosiasiallisen vastavuoroisuuden edellytys täyttyy.

Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakiasian rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö), sanotun kuitenkaan rajoittamatta syrjimätöntä oikeudellista muotoa koskevaa EU:n varaumaa. Lakiasiainyrityksen toiminta on rajoitettu lainopillisten palvelujen harjoittamiseen. Vain asianajajat voivat olla lakiasiaintoiniston osakkaita.

SK: *(koskee myös suosituimmuuskohtelua)* Vastaanottavan lainkäyttöalueen (Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo). EU:n ulkopuolisten maiden asianajajien osalta edellytetään tosiasiallista vastavuoroisuutta.

Toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 2017/1001, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, Euroopan unionin tavaramerkistä, 120 artikla; Neuvoston asetukset (EY) N:o 6/2002, annettu 12 päivänä joulukuuta 2001, yhteisömallista, 78 artikla.

AT: Rechtsanwaltsordnung (asianajajalaki) – RAO, RGBL. nro 96/1868, 1 ja 21c §.

BE: Belgian oikeudenkäyntilaki (428–508 §), Kuninkaan asetus, annettu 24 päivänä elokuuta 1970.

BG: Asianajajalaki, Sovittelulaki ja Laki notaareista ja notaaritoiminnasta.

CY: Asianajajalaki (2 luku), sellaisena kuin se on muutettuna.

CZ: Laki nro 85/1996 Kok., Laki lainopillisista ammanteista.

DE: Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO) (liittovaltion asianajajalaki), 59e, 59f ja 206 §;

Gesetz über die Tätigkeit europäischer Rechtsanwälte in Deutschland (EuRAG), Rechtsdienstleistungsgesetz (RDG), 10 §.

DK: Retsplejeloven (Oikeudenkäymislaki) 12 ja 13 luku (konsolidoitu laki No. 1284, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018).

EE: Advokatuuriseadus (asianajajaliittolaki), Tsiviilkohtumenetluse seadustik (siviiliprosessilaki), Halduskohtumenetluse seadus (hallintotuomioistuinprosessilaki), Kriminaalmenetluse seadustik (rikosprosessilaki) ja Väärteomenetluse seadustik (rikkomusprosessilaki).

EL: Uusi asianajajalaki nro 4194/2013.

ES: Estatuto General de la Abogacía Española, aprobado por Real Decreto 658/2001, 13.1a §.

FI: Laki asianajajista 496/1958, 1 ja 3 § ja Oikeudenkäymiskaari 4/1734.

FR: Loi 71-1130 du 31 décembre 1971, Loi 90- 1259 du 31 décembre 1990, décret 91-1197 du 27 novembre 1991, and Ordonnance du 10 septembre 1817 modifiée.

HR: Laki lainopillisista ammanteista (OG 9/94, 117/08, 75/09, 18/11).

HU: Laki LXXVIII/2017 asianajajan ammatin harjoittamisesta.

LT: Liettuan tasavallan laki nro IX-2066 asianajajaliitosta, annettu 18 päivänä maaliskuuta 2004, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 12 päivänä joulukuuta 2017 annetulla lailla nro XIII-571.

LU: Laki, annettu 16 päivänä joulukuuta 2011, asianajajan ammatista 10 päivänä elokuuta 1991 annetun lain muuttamisesta.

LV: Rikosprosessilaki, 79 §, ja Latvian tasavallan asianajajalaki, 4 §.

MT: Code of Organisation and Civil Procedure (laki riita-asioiden oikeudenkäyntijärjestyksestä), 12 luku.

NL: Advocatenwet (asianajajalaki).

PT: Laki 145/2015, 9 set., alterada p/ Lei 23/2020, 6 jul. (art.º 194 substituído p/ art.º 201.º; e art.º 203.º substituído p/ art.º 213.º).

Portugalin asianajajaliiton perussääntö (Estatuto da Ordem dos Advogados) ja asetus 229/2004, 5 ja 7–9 §,

Asetus 88/2003, 77 ja 102 §,

Toimistoasianajajaliiton säännöstö (Estatuto da Câmara dos Solicitadores), sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 49/2004 ja lain 154/2015 14 §:llä; lailla 14/2006 ja asetuksella N:o 226/2008, sellaisena kuin se on muutettuna 26 päivänä kesäkuuta 2013 annetulla lailla 41/2013;

Laki 78/2001, 31 §:n 4 kohta, Alterada p/ Lei 54/2013, 31 jul.;

Perhe- ja työasioiden sovittelua koskeva määräys (Ordinance 282/2010), alterada p/ Portaria 283/2018, 19 out;

Rikossovittelulaki 21/2007, 12 §,

Laki 22/2013, 26 fev., alterada p/ Lei 17/2017, 16 maio, alterada pelo Decreto-Lei 52/2019, 17 abril.

RO: *Asianajajalaki,*

Sovittelulaki ja ja

Laki notaareista ja notaaritoiminnasta.

SE: *Rättegångsbalken (Ruotsin oikeudenkäymiskaari) (1942:740) ja Ruotsin asianajajaliiton käytännösäännöt, hyväksytty 29 päivänä elokuuta 2008.*

SI: *Zakon o odvetništvu (Neuradno prečiščeno besedilo-ZOdv-NPB2 Državnega Zbora RS z dne 21.5.2009 (asianajajalaki), Slovenian parlamentin laatima epävirallinen konsolidoitu teksti, 21 päivänä toukokuuta 2009).*

SK: *Asianajolaki 586/2003, 2 ja 12 §.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

PL: *Ulkomaiset asianajajat voivat sijoittautua ainoastaan rekisteröidyn henkilöyhtiön, kommandiittiyhtiön tai kommandiittiosakeyhtiön muodossa.*

Toimenpiteet:

PL: *Laki ulkomaisten asianajajien tarjoamasta oikeusavusta Puolan tasavallassa, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2002, 19 §.*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

IE, IT: *Vastaanottavan lainkäyttöalueen oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo).*

Toimenpiteet:

IE: *Solicitors Acts 1954–2011 (asianajajalait vuosilta 1954–2011).*

IT: *Kuninkaan asetus 1578/1933, 17 §, Laki lainopillisista ammanteista.*

b) Patenttiasiamiehet, teollisoikeusasiamiehet, teollis- ja tekijänoikeusasiamiehet (CPC 879 osittain sekä 861 ja 8613)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG ja **CY**: Patenttiasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta. **CY**, edellytetään asuinpaikkaa.

DE: Asianajajaliiton jäsenyys voidaan myöntää vain patenttilakimiehille, joilla on Saksassa suoritettu tutkinto. Heillä on tällöin oikeus tarjota Saksan sisäistä oikeutta koskevia patenttiasiamiespalveluja. Ulkomaiset patenttilakimiehet voivat tarjota ulkomaiseen oikeuteen perustuvia lakiasiainpalveluja osoittamalla asiantuntemuksensa. Lakiasiainpalvelujen tarjoaminen Saksassa edellyttää rekisteröintiä. Ulkomaiset (joilla on muualla kuin ETA-valtiossa tai Sveitsissä suoritettu tutkinto) patenttilakimiehet eivät saa perustaa yritystä yhdessä kansallisten patenttilakimiesten kanssa.

Ulkomaiset (muut kuin ETA-valtion ja Sveitsin) patenttilakimiehet voivat toteuttaa kaupallisen läsnäolonsa ainoastaan yhtiömuodossa Patentanwalts-GmbH tai Patentanwalt-AG, ja he voivat hankkia ainoastaan vähemmistöosuuden.

EE: Patenttiasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää Viron tai EU:n kansalaisuutta ja pysyvää asuinpaikkaa.

ES ja **PT**: Teollisoikeusasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta.

FR: Teollisoikeusasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää sijoittautumista tai asuinpaikkaa ETA-valtiossa. Luonnollisilta henkilöiltä edellytetään ETA-valtion kansalaisuutta. Asiakkaan edustaminen kansallisessa teollisoikeuksien virastossa edellyttää sijoittautumista ETA-valtioon. Palvelujen tarjoaminen edellyttää, että yrityksen oikeudellinen muoto on SCP (société civile professionnelle) tai SEL (société d'exercice libéral) tai tietyn edellytyksin mikä tahansa muu oikeudellinen muoto. Oikeudellisesta muodosta riippumatta yli puolet osakkeista ja äänioikeuksista on oltava ETA:n kansalaisia olevien ammattihenkilöiden omistuksessa. Lakiasiaintuimistot voivat tarjota teollisoikeusasiamiehen palveluja (ks. lakiasiainpalveluja koskeva varauma).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

FI ja **HU**: Patenttiasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa.

SI: Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit ja mallisuoja) haltijalla tai hakijalla on oltava asuinpaikka Sloveniassa. Vaihtoehtoisesti vaaditaan Sloveniassa rekisteröity patenttiasiamies tai tavaramerkki- ja malliasiamies, jonka päätarkoituksena on suorittaa esimerkiksi menettelyihin ja ilmoituksiin liittyviä palveluja.

Toimenpiteet:

BG: Asetus teollis- ja tekijänoikeuksia koskevista edustajista, 4 §.

CY: Asianajajalaki (2 luku), sellaisena kuin se on muutettuna.

DE: Patentanwaltsordnung (PAO).

EE: Patendivoliniku seadus (patenttiasiamieslaki) § 2 (14).

ES: Ley 11/1986, de 20 de marzo, de Patentes de Invención y Modelos de utilidad, 155–157 §.

FI: Tavaramerkkilaki 7/1964,

Laki auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä 22/2014; ja

Laki kasvinjalostajanoikeudesta 1279/2009; ja Mallioikeuslaki 221/1971.

FR: Code de la propriété intellectuelle

HU: Laki XXXII patenttiasiamiehistä vuodelta 1995.

PT: Asetus 15/95, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 17/2010, määräyksen (portaria) 1200/2010 5 artiklalla ja määräyksellä (portaria) 239/2013, ja Laki 9/2009.

SI: Zakon o industrijski lastnini (Laki teollisoikeuksista), Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 100/13 (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 51/06 – virallinen konsolidoitu teksti ja 100/13).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IE: Sijoittautuminen edellyttää, että vähintään yksi yrityksen johtajista, osakkaista, päälliköistä tai työntekijöistä rekisteröidään Irlannissa patenttiasiamieheksi tai teollis- ja tekijänoikeusasiamieheksi. Rajat ylittävä toiminta edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta, kaupallista läsnäoloa ja päätoimipaikkaa ETA-valtiossa sekä ETA-valtion lainsäädännön mukaista pätevyyttä.

Toimenpiteet:

IE: Trade Marks Act 1996 (tavaramerkkilaki vuodelta 1996), sellaisena kuin se on muutettuna, 85 ja 86 §.

Trade Marks Rules 1996 (tavaramerkkisäännöt vuodelta 1996), säännöt 51, 51A ja 51B. Patent Act 1992 (patenttilaki vuodelta 1992), sellaisena kuin se on muutettuna, 106 ja 107 §; ja patenttiasiamiehsäännöt S.I 580 vuodelta 2015).

c) Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 8621 muut kuin tilintarkastuspalvelut, 86213, 86219, 86220)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

AT: Kotimaansa lainsäädännön nojalla pätevyityneiden ulkomaisten tilinpitäjien ja kirjanpitäjien pääomaosuus ja äänioikeus itävaltalaisessa yrityksessä ei saa ylittää 25:tä prosenttia. Palveluntarjoajalla on oltava toimisto tai toimipaikka ETA-valtiossa (CPC 862).

FR: Edellytetään sijoittautumista tai asuinpaikkaa. Palvelujen tarjoaminen edellyttää, että yrityksen oikeudellinen muoto on mikä tahansa muu kuin SNC (Société en nom collectif) ja SCS (Société en commandite simple). Erityisiä ehtoja sovelletaan, jos oikeudellinen muoto on SEL (sociétés d'exercice libéral), AGC (Association de gestion et comptabilité) tai SPE (Société pluri-professionnelle d'exercice). (CPC 86213, 86219, 86220).

IT: Asuinpaikka tai yrityksen kotipaikka on edellytys ammattirekisteriin merkitsemiselle, mikä on puolestaan vaatimuksena laskentatoimen palvelujen ja kirjanpito palvelujen tarjoamiselle (CPC 86213, 86219 ja 86220).

PT: (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Asuinpaikka tai yrityksen kotipaikka on edellytys sertifioitujen tilintarkastajien ammattirekisteriin (Ordem dos Contabilistas Certificados) merkitsemiselle, mikä on puolestaan vaatimuksena kirjanpito palvelujen tarjoamiselle, edellyttäen että Portugalin kansalaisiin sovelletaan vastavuoroista kohtelua.

Toimenpiteet:

AT: *Wirtschaftstreuhandberufsgesetz (laki tilintarkastajista ja tilintarkastajan ammatista, BGBl.*

I Nr. 58/1999), 12, 65, 67 ja 68 (1) 4 §; ja

Bilanzbuchhaltungsgesetz (BibuG), BGBl. I Nr. 191/2013, 7, 11 ja 28 §.

FR: *Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945.*

IT: *Asetus 139/2005 Laki 248/2006.*

PT: *Lakiasetus N:o 452/99, sellaisena kuin se on muutettuna 7 päivänä syyskuuta 2015 annetulla lailla N:o 139/2015.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

CY: Pääsy on sallittu vain luonnollisille henkilöille. Toimilupa myönnetään taloudellisen tarveharkinnan perusteella. Pääasialliset arviointiperusteet: osa-alan työllisyystilanne. Luonnollisten henkilöiden väliset ammatilliset kumppanuudet (henkilöyhtiöt) sallitaan.

Toimenpiteet:

CY: *Laki tilintarkastajista vuodelta 2017 (Laki 53(I)/2017).*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

SI: Laskentatoimen palvelujen ja kirjanpito palvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista Euroopan unioniin (CPC 86213, 86219 ja 86220).

Toimenpiteet:

SI: *Laki palveluista sisämarkkinoilla, Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 21/10.*

d) Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut ja kirjanpito palvelut)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EU: Lakisääteisten tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää hyväksyntää jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta, jotka voivat tunnustaa Yhdistyneen kuningaskunnan tai minkä tahansa

muun kolmannen maan kansalaisen pätevyyden vastaavuuden vastavuoroisuuden perusteella (CPC 8621).

Toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietyntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta; ja direktiivi 2006/43/EY tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

BG: Oikeudellista muotoa koskevia syrjimättömiä vaatimuksia saatetaan soveltaa.

Toimenpiteet:

BG: Laki riippumattomasta tilintarkastuksesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

AT: Kotimaansa lainsäädännön nojalla pätevyityneiden ulkomaisten tilintarkastajien pääomaosuus ja äänioikeus itävaltalaisessa yrityksessä ei saa ylittää 25:tä prosenttia. Palveluntarjoajalla on oltava toimisto tai toimipaikka ETA-valtiossa.

Toimenpiteet:

AT: Wirtschaftstreuhandberufsgesetz (laki tilintarkastajista ja tilintarkastajan ammatista, BGBl.

I Nr. 58/1999), 12, 65, 67 ja 68 (1) 4 §;

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

DK: Lakisääteisiä tilintarkastuksia koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää hyväksymistä tilintarkastajana Tanskassa. Hyväksyntä edellyttää asuinpaikkaa jossakin ETAn jäsenvaltiossa. Hyväksytyjen tilintarkastusyhteisöjen tai tilintarkastajien osalta ja muiden kuin hyväksytyjen tilintarkastusyhteisöjen osalta äänioikeus ei saa ylittää 10:tä prosenttia äänioikeudesta perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta 17 päivänä toukokuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY täytäntöönpanosta annetun asetuksen mukaisesti.

FR: (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Lakisääteiset tilintarkastukset: edellytetään sijoittautumista tai asuinpaikkaa. Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset voivat tarjota lakisääteisiä tilintarkastuspalveluja Ranskassa vastavuoroisuuden perusteella. Tarjoaminen missä tahansa yhtiömuodossa, lukuun ottamatta niitä, joissa osakkaita pidetään elinkeinonharjoittajina ("commerçants"), kuten SNC (Société en nom collectif) ja SCS (Société en commandite single).

PL: Tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista Euroopan unioniin.

Sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia vaatimuksia.

Toimenpiteet:

DK: Revisorloven (Tanskan laki hyväksytyistä tilintarkastajista ja tilintarkastusyhteisöistä), laki nro 1287, annettu 20 päivänä marraskuuta 2018.

FR: Code de commerce

PL: Laki lakisääteisistä tilintarkastajista, tilintarkastusyhteisöistä ja julkisesta valvonnasta, annettu 11 päivänä toukokuuta 2017, Puolan virallinen lehti nro vuodelta 2017, kohta 1089.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

CY: Pääsy on sallittu vain luonnollisille henkilöille. Toimilupa myönnetään taloudellisen tarveharkinnan perusteella. Pääasialliset arviointiperusteet: osa-alan työllisyystilanne. Luonnollisten henkilöiden väliset ammatilliset kumppanuudet (henkilöyhtiöt) sallitaan.

SK: Vain yritykset, joiden pääomaosuudesta ja äänioikeudesta vähintään 60 prosenttia on varattu Slovakian tai jäsenvaltion kansalaisille, voivat saada luvan tehdä tilintarkastuksia Slovakiassa.

Toimenpiteet:

CY: Laki tilintarkastajista vuodelta 2017 (Laki 53(I)/2017).

SK: Laki nro 423/2015 lakisääteisestä tilintarkastuksesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

DE: Tilintarkastusyrietykset ("Wirtschaftsprüfungsgesellschaften") voivat toimia ainoastaan oikeudellisissa muodoissa, jotka ovat hyväksyttäviä ETA-alueella. Avoimet yhtiöt ja kaupalliset kommandiittiyhtiöt voidaan tunnustaa "Wirtschaftsprüfungsgesellschaft"-yrityksiksi, jos ne on merkitty kaupparekisteriin kauppaa käyviksi henkilöyhtiöiksi niiden omaisuudenhoitotoimintojen perusteella, WPO, 27 §. Kolmansien maiden tilintarkastajat, jotka on rekisteröity WPO:n 134 §:n mukaisesti, voivat tehdä sellaisten unionin ulkopuolella päätoimipaikkaa pitävien yritysten vuotuisten tilinpäätösten lakisääteiset tarkastukset tai konsolidoidut tilinpäätökset, joiden siirtokelpoiset arvopaperit ovat kaupankäynnin kohteena säännellyillä markkinoilla.

Toimenpiteet:

DE: Handelsgesetzbuch (HGB; Kauppalaki);

Gesetz über eine Berufsordnung der Wirtschaftsprüfer (Wirtschaftsprüferordnung - WPO; Laki tilintarkastajista).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

ES: Lakisääteisen tilintarkastajan on oltava jäsenvaltion kansalainen. Tätä varaumaa ei sovelleta Espanjan säännellyillä markkinoilla listattujen Euroopan unionin ulkopuolisten maiden yritysten tilintarkastuksiin.

Toimenpiteet:

ES: Ley 22/2015, de 20 de julio, de Auditoría de Cuentas (uusi tilintarkastuslaki 22/2015, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2015).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EE: Sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia vaatimuksia. Tilintarkastusyhteisön osakkeiden edustamista äänistä enemmistön on oltava valantehneillä tilintarkastajilla, jotka ovat ETAn jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa ja jotka ovat hankkineet pätevyytensä ETAn jäsenvaltiossa, tai tilintarkastusyhteisöillä. Tilintarkastusyhteisöä lain nojalla edustavista henkilöistä vähintään kolmen neljäsosan on täytynyt hankkia pätevyytensä jossakin ETAn jäsenvaltiossa.

Toimenpiteet:

EE: Laki tilintarkastajien toiminnasta (Audiitortevgevuse seadus) 76–77 §

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

SI: Vaatimuksena on kaupallinen läsnäolo. Kolmannen maan tilintarkastusyhteisö voi olla osakkeenomistaja slovenialaisessa tilintarkastusyhtyksessä tai muodostaa henkilöyhtiön tällaisen yrityksen kanssa, jos sen kolmannen maan lainsäädännön mukaan, jossa tilintarkastusyhteisö on perustettu, slovenialaiset tilintarkastusyhtykset voivat olla osakkeenomistajia kyseisen maan tilintarkastusyhteisössä tai muodostaa henkilöyhtiön tällaisen yhteisön kanssa (vastavuoroisuusvaatimus).

Toimenpiteet:

SI: Tilintarkastuslaki (ZRev-2), Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 65/2008 (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna nro 84/18); ja Yhtiölaki (ZGD-1), Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 42/2006 (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna nro 22/19 – ZPosS).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

BE: Vaatimuksena on Belgiaan sijoittautuminen. Ammatinharjoittamisen ja siihen liittyvien asiakirjojen ja kirjeenvaihdon säilyttämisen on tapahduttava Belgiassa, ja sijoittautuneella yrityksellä on oltava vähintään yksi hallinto- tai johtohenkilö, joka on hyväksytty toimimaan tilintarkastajana.

FI: Vähintään yhdellä suomalaisen osakeyhtiön ja sellaisten yhtiöiden, joilla on velvollisuus suorittaa tilintarkastus, tilintarkastajalla on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa. Tilintarkastajan on oltava paikallisesti hyväksytty tilintarkastaja tai paikallisesti hyväksytty tilintarkastusyhteisö.

HR: Tilintarkastuspalveluja voivat tarjota ainoastaan Kroatiaan sijoittautuneet oikeushenkilöt tai Kroatiassa asuvat luonnolliset henkilöt.

IT: Luonnollisten henkilöiden suorittamien tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa Italiassa.

LT: Tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista ETA-valtioon.

SE: Ainoastaan Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat ja Ruotsissa rekisteröidyt tilintarkastusyrietykset voivat tarjota lakisääteisiä tilintarkastuksia koskevia palveluja. Asuinpaikkaa ETA-valtiossa edellytetään. Nimikkeitä ”hyväksytty tilintarkastaja” ja ”valtuutettu tilintarkastaja” saavat käyttää ainoastaan tilintarkastajat, joille on annettu hyväksyntä tai valtuutus Ruotsissa. Sellaisten taloudellisten yhteenliittymien ja tiettyjen muiden yritysten tilintarkastajilla, jotka eivät ole hyväksytyjä tai valtuutettuja kirjanpitäjiä, on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa, jollei hallitus tai hallituksen nimeämä viranomainen muuta salli erityistapauksissa.

Toimenpiteet:

BE: Laki yritystilintarkastajien instituutin perustamisesta ja yritystilintarkastajien ammatin julkisen valvonnan järjestämisestä, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1953, yhteensovitettu 30 päivänä huhtikuuta 2007.

(Laki tilintarkastajista).

FI: Tilintarkastuslaki 459/2007 ja alakohtaiset lait, joissa edellytetään paikallisesti toimiluvan saaneiden tilintarkastajien käyttöä.

HR: Tilintarkastuslaki (OG 146/05, 139/08, 144/12), 3 §.

IT: Asetus 58/1998, 155, 158 ja 161 §;

Tasavallan presidentin asetus 99/1998 ja Asetus 39/2010, 2 §.

LT: Tilintarkastuslaki nro VIII -1227, annettu 15 päivänä kesäkuuta 1999 (uusi toisinto nro X1676, annettu 3 päivänä heinäkuuta 2008).

SE: Revisorslagen (tilintarkastajalaki) (2001:883),

Revisionslag (tilintarkastuslaki) (1999:1079),

Aktiebolagslagen (osakeyhtiölaki) (2005:551),

Lag om ekonomiska föreningar (laki taloudellisista yhteenliittymistä) (2018:672) ja

Muut säädökset, joilla säännellään hyväksytyjen tilintarkastajien toimintaa.

e) Veroneuvontapalvelut (CPC 863, ei sisällä verokysymyksiin liittyviä lainopillisia neuvontaja edustuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan ”lakiasiainpalvelut”)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

AT: Kotimaansa lainsäädännön mukaisesti pätevoityneiden ulkomaisten veroneuvojien pääomaosuus ja äänioikeus itävaltalaisessa yrityksessä ei saa ylittää 25:tä prosenttia. Palveluntarjoajalla on oltava toimisto tai toimipaikka ETA-valtiossa.

Toimenpiteet:

AT: Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz (laki tilintarkastajista ja tilintarkastajan ammatista, BGBl.

I Nr. 58/1999), 12, 65, 67 ja 68 (1) 4 §;

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

FR: Edellytetään sijoittautumista tai asuinpaikkaa. Palvelujen tarjoaminen edellyttää, että yrityksen oikeudellinen muoto on mikä tahansa muu kuin SNC (Société en nom collectif) ja SCS (Société en commandite simple). Erityisiä ehtoja sovelletaan, jos oikeudellinen muoto on SEL (sociétés d'exercice libéral), AGC (Association de gestion et comptabilité) tai SPE (Société pluri-professionnelle d'exercice).

Toimenpiteet:

FR: Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Veroneuvojilta edellytetään jäsenvaltion kansalaisuutta.

Toimenpiteet:

BG: Kirjanpitolaki,

Laki riippumattomasta tilintarkastuksesta, Luonnollisten henkilöiden tuloverolaki ja Yritysten tuloverolaki.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

CY: Pääsy on sallittu vain luonnollisille henkilöille. Toimilupa myönnetään taloudellisen tarveharkinnan perusteella. Pääasialliset arviointiperusteet: osa-alan työllisyystilanne. Luonnollisten henkilöiden väliset ammatilliset kumppanuudet (henkilöyhtiöt) sallitaan.

Toimenpiteet:

CY: Laki tilintarkastajista vuodelta 2017 (Laki 53(I)/2017).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

HU: Veroneuvontapalvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa, kun niitä tarjoaa Unkarin alueella oleskeleva luonnollinen henkilö.

IT: Edellytetään asuinpaikkaa Italiassa.

Toimenpiteet:

HU: Laki verotussäännöistä XCII/2003 ja

Valtiovarainministeriön asetus nro 26/2008 veroneuvontapalvelujen toimiluvista ja rekisteröinnistä.

IT: Asetus 139/2005 Laki 248/2006.

f) Arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut, tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

FR: Arkkitehti voi sijoittautua Ranskaan arkkitehtipalvelujen tarjoamiseksi ainoastaan toimimalla (syrjimättömästi) jossakin seuraavista oikeudellisista muodoista: SA ja SARL (sociétés anonymes, à responsabilité limitée), EURL (Entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée), SCP (en commandite par actions), SCOP (Société coopérative et participative), SELARL (société d'exercice libéral à responsabilité limitée), SELAFA (société d'exercice libéral à forme anonyme), SELAS (société d'exercice libéral), SAS (Société par actions simplifiée) tai toimimalla yksityisyrittäjänä tai osakkaana arkkitehtiyrityksessä (CPC 8671).

Toimenpiteet:

FR: *Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales; Décret 95-129 du 2 février 1995 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société en participation;*

Décret 92-619 du 6 juillet 1992 relatif à l'exercice en commun de la profession d'architecte sous forme de société d'exercice libéral à responsabilité limitée SELARL, société d'exercice libéral à forme anonyme SELAFA, société d'exercice libéral en commandite par actions SELCA ja Loi 77-2 du 3 janvier 1977.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Luonnollisten henkilöiden tarjoamat arkkitehtuuri-, kaupunkisuunnittelu- ja insinööripalvelut edellyttävät asuinpaikkaa ETA-valtiossa tai Sveitsin valaliitossa.

Toimenpiteet:

BG: *Aluesuunnittelulaki,*

Laki rakennusalan ammattikamarista ja

Laki hankekehittämisestä ja hankesuunnittelusta vastaavien arkkitehtien ja insinöörien ammattikamarista.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

HR: Kroatiaassa valtuutetun luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on validoitava kaikki ulkomaisen arkkitehdin, insinöörin tai kaupunkisuunnitteluarkkitehdin laatimat suunnitelmat tai hankkeet sen tarkastamiseksi, että ne ovat Kroatian lainsäädännön mukaisia (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

Toimenpiteet:

HR: *Laki fyysisestä suunnittelusta ja rakennustoiminnasta (OG 118/18, 110/19)*

Fyysistä suunnittelua koskeva laki (OG 153/13, 39/19).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY: Arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelujen, teknisten palvelujen ja teknisten kokonaispalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

Toimenpiteet:

CY: Laki 41/1962, sellaisena kuin se on muutettuna; Laki 224/1990, sellaisena kuin se on muutettuna; Laki 29(I)/2001 sellaisena kuin se on muutettuna.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Asuinpaikka ETA-valtiossa vaaditaan.

HU: Seuraavien palvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa, kun niitä tarjoaa Unkarin alueella oleskeleva luonnollinen henkilö: arkkitehtipalvelut, tekniset palvelut (sovelletaan ainoastaan korkeakoulututkinnon suorittaneisiin harjoittelijoihin), tekniset kokonaispalvelut ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

IT: Asuinpaikka tai yrityksen kotipaikka/osoite Italiassa on edellytys ammattirekisteriin merkitsemiselle, mikä on puolestaan vaatimuksena arkkitehtipalvelujen ja teknisten palvelujen tarjoamiselle (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

SK: Asuinpaikka ETA-valtiossa on edellytys ammattikamariin merkitsemiselle, mikä on vaatimuksena arkkitehtipalvelujen ja teknisten palvelujen tarjoamiselle (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

Toimenpiteet:

CZ: Laki talonrakennuslalla toimivien valtuutettujen arkkitehtien sekä valtuutettujen insinöörien ja tekniikkojen ammatin harjoittamisesta nro 360/1992 Kok.

HU: Laki arkkitehtien ja insinöörien ammattikamareista LVIII/1996.

IT: Kuninkaan asetus 2537/1925 arkkitehdin ja insinöörin ammatin sääntelystä; Laki 1395/1923; ja

Tasavallan presidentin asetus (D.P.R.) 328/2001.

SK: Arkkitehti- ja insinöörilaki 138/1992, 3, 15, 15a, 17a ja 18a §.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Arkkitehtipalvelujen tarjoaminen sisältää töiden toteuttamisen valvonnan (CPC 8671 ja 8674). Vastaanottavassa maassa toimiluvan saaneiden ulkomaisten arkkitehtien, jotka haluavat harjoittaa ammattiaan satunnaisesti Belgiassa, on saatava ennakkolupa sen maantieteellisen alueen arkkitehtiliiton neuvostolta, jossa he aikovat harjoittaa toimintaansa.

Toimenpiteet:

BE: Laki arkkitehdin ammattinimikkeen suojaamisesta, annettu 20 päivänä helmikuuta 1939; ja

Laki, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1963, jonka nojalla on 16 päivänä joulukuuta

1983 annettu Arkkitehtiliiton kansallisen neuvoston laatimat etiikkaa koskevat määräykset (hyväksytty 18 päivänä huhtikuuta 1985 annetun kuninkaan päätöksen 1 §:llä, Belgian virallinen lehti, 8 päivä toukokuuta 1985).

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut (terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti)

Toimiala – osa-ala: Ammatilliset palvelut – lääkäripalvelut (psykologit) ja hammashoitopalvelut; kättilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti- sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut; eläinlääkäripalvelut; farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäiskauppa sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut

Toimialaluokka: CPC 9312, 93191, 932 ja 63211

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

a) Lääkäri- ja hammashoitopalvelut, kättilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti- sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 852, 9312, 93191)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

IT: Ulkomaisten ammatinharjoittajien voidaan sallia harjoittaa ammattiaan vastavuoroisuuden perusteella (CPC 9312 osittain).

Toimenpiteet:

IT: Laki psykologin ammatista 56/1989.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY: Lääkäri- ja hammashoitopalvelujen, kättilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti- ja avustavan hoitohenkilöstön palvelujen (mukaan lukien psykologit) tarjoamiseen sovelletaan Kyproksen kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

Toimenpiteet:

CY: Laki lääkäreiden rekisteröinnistä (250 luku), sellaisena kuin se on muutettuna;

Laki hammaslääkäreiden rekisteröinnistä (249 luku), sellaisena kuin se on muutettuna;

Laki 75(I)/2013 – jalkahoitajat;

Laki 33(I)/2008, sellaisena kuin se on muutettuna – sairaalafyysikot;

Laki 34(I)/2006, sellaisena kuin se on muutettuna – toimintaterapeutit;

Laki 9(I)/1996, sellaisena kuin se on muutettuna – hammasteknikot;

Laki 68(i)/1995 sellaisena kuin se on muutettuna – psykologit;

Laki 16(i)/1992 sellaisena kuin se on muutettuna – optikot;

Laki 23(I)/2011, sellaisena kuin se on muutettuna – radiologit ja radioterapeutit;

Laki 31(I)/1996, sellaisena kuin se on muutettuna – ravitsemusterapeutit ja ravitsemusasiantuntijat;

Laki 140/1989, sellaisena kuin se on muutettuna – fysioterapeutit; ja

Laki 214/1988, sellaisena kuin se on muutettuna – sairaanhoitajat.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo:

DE (koskee myös hallinnon aluetasoa): Ammattiin rekisteröitymiselle voidaan asettaa maantieteellisiä rajoituksia, jotka koskevat sekä oman että muiden maiden kansalaisia.

Lääkäreiden (mukaan luettuina psykologit, psykoterapeutit ja hammaslääkärit) on rekisteröidyttävä alueelliseen lakisääteisen sairausvakuutuksen lääkäri- tai hammaslääkärirekisteriin (kassenärztliche/kassenzahnärztliche Vereinigungen), jos he haluavat hoitaa lakisääteisten sairaskassojen vakuuttamia potilaita. Rekisteröintiin saatetaan soveltaa määrällisiä rajoituksia riippuen lääkäreiden maantieteellisestä jakautumisesta. Rajoituksia ei sovelleta hammaslääkäreihin. Rekisteröinti on pakollinen vain julkisessa terveydenhuollossa toimiville lääkäreille. Näiden palvelujen tarjoamiseen vaadittavan sijoittautumisen oikeudelliseen muotoon saatetaan soveltaa syrjimättömiä rajoituksia (SGB V, 95 §).

Kätilöpalvelujen osalta markkinoille pääsy on rajoitettu luonnollisiin henkilöihin. Lääkäri- ja hammashoitopalvelujen osalta on mahdollista luonnollisille henkilöille, toimiluvan saaneille sairaanhoitokeskuksille ja valtuutetuille elimille. Sijoittautumista koskevia vaatimuksia saatetaan soveltaa.

Etälääketieteen osalta tieto- ja viestintätekniikan palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa yhteentoimivuuden, yhteensopivuuden ja tarvittavien turvallisuusvaatimusten täyttymisen takaamiseksi. Varaumaa sovelletaan syrjimättömästi (CPC 9312 ja 93191).

Toimenpiteet:

Bundesärzteordnung (BÄO; lääkäreitä koskeva liittovaltion määräys);

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde (ZHG);

Gesetz über den Beruf der Psychotherapeutin und des Psychotherapeuten (PsychThG; laki psykoterapiapalvelujen tarjoamisesta);

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung (Heilpraktikergesetz);

Gesetz über das Studium und den Beruf von Hebammen (HebG);

Gesetz über die Pflegeberufe (PflBG);

Sozialgesetzbuch Fünftes Buch (SGB V; sosiaaliturvalain V osa) – Lakisääteinen sairausvakuutus.

Aluetaso:

Heilberufekammergesetz des Landes Baden-Württemberg;

Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz - HKaG) in Bayern;

Berliner Heilberufekammergesetz (BlHKKG);

Heilberufsgesetz Brandenburg (HeilBerG);

Bremisches Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz - HeilBerG);

Heilberufsgesetz Mecklenburg-Vorpommern (Heilberufsgesetz M-V – HeilBerG);

Heilberufsgesetz (HeilBG NRW);

Heilberufsgesetz (HeilBG Rheinland-Pfalz);

Gesetz über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/ Ärztinnen, Zahnärzte/ Zahnärztinnen, psychologischen Psychotherapeuten/ Psychotherapeutinnen und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten/psychotherapeutinnen, Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz - SHKG);

Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG)and Thüringer Heilberufegesetz.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo:

FR: Unionin sijoittajille sallitaan muitakin oikeudellisia muotoja, mutta ulkomaiset sijoittajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa yhtiömuodoissa: "société d'exercice libéral" (SEL) ja "société civile professionnelle" (SCP). Lääketieteellisten, hammaslääketieteellisten ja kättilöpalvelujen tarjoaminen edellyttää Ranskan kansalaisuutta. Ulkomaalaisten pääsy on kuitenkin mahdollista vuosittain vahvistettavien kiintiöiden rajoissa. Lääkäri-, hammaslääkäri- ja kättilöpalvelujen sekä sairaanhoitajapalvelujen osalta SEL à forme anonyme, à responsabilité limitée par actions simplifiée ou en commandite par actions SCP, société coopérative (vain riippumattomille yleis- ja erikoislääkäreille) tai société interprofessionnelle de soins ambulatoires (SISA) -yhtiön kautta ainoastaan monialaisille hoitolaitoksille.

Toimenpiteet:

FR: *Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, Loi n°2011-940 du 10 août 2011 modifiant certaines dispositions de la loi n°2009-879 dite HPST, Loi n°47-1775 portant statut de la coopération; ja Code de la santé publique.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

AT: Lääkäreiden yhteistyö julkisen terveydenhuollon avopalvelujen, nk. yhteisvastaanottojen, osalta voi tapahtua ainoastaan yhtiömuodoissa Offene Gesellschaft/OG tai Gesellschaft mit beschränkter Haftung/GmbH. Ainoastaan lääkärit voivat olla osakkaina tällaisissa yhteisvastaanotoissa. Heillä on oltava oikeus itsenäiseen lääkärintoimen harjoittamiseen, joka on rekisteröity Itävallan lääkäreiden ammattikamarissa, ja heidän on harjoitettava aktiivisesti lääkärin ammattia. Muut luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt eivät saa toimia yhteisvastaanoton osakkaina, eivätkä ne saa ottaa osaa yhteisvastaanoton tuloista tai voitoista (CPC 9312 osittain).

Toimenpiteet:

AT: *Lääkärilaki, BGBl. I Nr. 169/1998, §§ 52a - 52c;*

Liittovaltion laki korkeamman tason lääketieteellis-teknisistä ammateista, BGBl. Nr. 460/1992; ja Liittovaltion laki alemman ja korkeamman tason hierojista, BGBl. Nr. 169/2002.

b) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

AT: Ainoastaan ETA-valtion kansalaiset voivat tarjota eläinlääkintäpalveluja. Kansalaisvaatimuksesta poiketaan muun kuin ETA-valtion kansalaisten tapauksessa, jos unioni on tehnyt kyseisen valtion kanssa sopimuksen, jossa määrätään kansallisesta kohtelusta eläinlääkintäpalveluja koskevien sijoitusten ja eläinlääkintäpalveluja koskevan rajat ylittävän kaupan osalta.

ES: Ammattijärjestön jäsenyys on edellytyksenä ammatin harjoittamiselle, ja lisäksi edellytetään unionin kansalaisuutta, josta voidaan joustaa kahdenvälisen ammatteja koskevan sopimuksen perusteella. Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin.

FR: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta, mutta kansalaisuusvaatimuksesta voidaan poiketa vastavuoroisuuden periaatetta noudattaen. Eläinlääkintäpalveluja tarjoavien yritysten oikeudellinen muoto on rajoitettu yhtiömuotoihin, jotka ovat SCP (Société civile professionnelle) ja SEL (Société d'exercice libéral).

Lupa voidaan tietyin edellytyksin myöntää myös muille oikeudellisille yhtiömuodoille, joista säädetään Ranskan kansallisessa lainsäädännössä tai ETAn jäsenvaltion lainsäädännössä ja joilla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka kyseisessä valtiossa.

Toimenpiteet:

AT: *Tierärztegesetz (Eläinlääkärilaki), BGBl. Nr. 16/1975, §3 (2) (3).*

ES: *Real Decreto 126/2013, de 22 de febrero, por el que se aprueban los Estatutos Generales de la Organización Colegial Veterinaria Española, 62 ja 64 §.*

FR: *Code rural et de la pêche maritime.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu Paikallinen läsnäolo:

CY: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

EL: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen edellyttää ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta.

HR: Ainoastaan oikeushenkilöt ja luonnolliset henkilöt, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioon eläinlääkintätoimintaa varten, voivat tarjota rajat ylittäviä eläinlääkintäpalveluja Kroatian tasavallassa. Ainoastaan unionin kansalaiset voivat perustaa eläinlääkärin vastaanoton Kroatian tasavallassa.

HU: ETA-valtion kansalaisuus on edellytys Unkarin eläinlääkärikamarin jäsenyydelle, joka on puolestaan vaatimuksena eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiselle. Sijoittautumislupa myönnetään taloudellisen tarveharkinnan perusteella. Pääasialliset arviointiperusteet: toimialan työllisyystilanne.

Toimenpiteet:

CY: *Laki 169/1990, sellaisena kuin se on muutettuna.*

EL: *Presidentin asetus 38/2010, ministeriön päätös 165261/IA/2010 (Kreikan virallinen lehti 2157/B).*

HR: *Eläinlääkärilaki (OG 83/13, 148/13, 115/18), 3 § (67), 105 ja 121 §.*

HU: *Laki CXXVII/2012 Unkarin eläinlääkärikamarista ja eläinlääkäripalvelujen tarjoamisen ehdoista.*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen edellyttää fyysistä läsnäoloa alueella.

IT ja PT: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa.

PL: Eläinlääkärin ammatin harjoittaminen edellyttää fyysistä oleskelua Puolan alueella. Euroopan unionin ulkopuolisten maiden kansalaisten on läpäistävä Puolan eläinlääkärikamarien järjestämä puolankielinen koe.

SI: Ainoastaan oikeushenkilöt ja luonnolliset henkilöt, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioon eläinlääkintätoimintaa varten, voivat tarjota rajat ylittäviä eläinlääkintäpalveluja Slovenian tasavallassa.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

SK: Asuinpaikka ETA-valtiossa on edellytys ammattikamariin merkitsemiselle, mikä on puolestaan vaatimuksena ammatin harjoittamiselle. Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin.

Toimenpiteet:

CZ: *Laki nro 166/1999 Kok. (Eläinlääkärilaki), 58–63 § sekä 39 §; ja*

Laki nro 381/1991 Kok. (Tšekin tasavallan eläinlääkärikamarista), 4 §.

IT: Asetus C.P.S. 233/1946, 7-9 §; ja

Tasavallan presidentin asetus (DPR) 221/1950, 7 §.

PL: Laki eläinlääkäriin ammatista ja eläinlääkärikamareista, annettu 21 päivänä joulukuuta 1990.

PT: Asetus 368/91 (eläinlääkärien ammattialajärjestön säännöstö) alterado p/ Lei 125/2015, 3 set.

SI: Pravilnik o priznavanju poklicnih kvalifikacij veterinarjev (eläinlääkäreiden ammattipätevyyden tunnustamista koskevat säännöt), Uradni list RS, št. (virallinen lehti N:o) 71/2008, 7/2011, 59/2014 in 21/2016, Laki palveluista sisämarkkinoilla, Slovenian tasavallan virallinen lehti N:o 21/2010.

SK: Laki yksityisistä eläinlääkäreistä ja eläinlääkärikamarista 442/2004, 2 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

DE (koskee myös hallinnon aluetasoa): Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin. Telelääketiedettä voidaan tarjota ainoastaan perushoidossa, jota on edeltänyt eläinlääkäriin fyysinen läsnäolo.

DK ja NL: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin.

IE: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin tai henkilöyhtiöihin.

LV: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin.

Toimenpiteet:

DE: Bundes-Tierärzteordnung (BTÄO; Liittovaltion eläinlääkärilaki).

Aluetaso:

Osavaltioiden (Länder) terveydenhuoltoalan ammattikamareita koskevat lait (Heilberufs- und

Kammergesetze der Länder) ja (niihin perustuvat)

Baden-Württemberg, Gesetz über das Berufsrecht und die Kammern der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten sowie der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz – HBKG);

Bayern, Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz - HKaG);

Berliner Heilberufekammergesetz (BlnHBKG);

Brandenburg, Heilberufsgesetz (HeilBerG);

Bremen, Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz - HeilBerG);

Hamburg, Hamburgisches Kammergesetz für die Heilberufe (HmbKGGH);

Hessen, Gesetz über die Berufsvertretungen, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker, Psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufsgesetz);

Mecklenburg-Vorpommern, Heilberufsgesetz (HeilBerG);

Niedersachsen, Kammergesetz für die Heilberufe (HKG);

Nordrhein-Westfalen, Heilberufsgesetz NRW (HeilBerg);

Rheinland-Pfalz, Heilberufsgesetz (HeilBG);

Saarland, Gesetz Nr. 1405 über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/Ärztinnen, Zahnärzte/Zahnärztinnen, Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz - SHKG);

Sachsen, Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat Sachsen (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG);

Sachsen-Anhalt, Gesetz über die Kammern für Heilberufe Sachsen-Anhalt (KGHB-LSA);

Schleswig-Holstein, Gesetz über die Kammern und die Berufsgerichtsbarkeit für die Heilberufe (Heilberufekammergesetz - HBKG);

Thüringen, Thüringer Heilberufegesetz (ThürHeilBG); ja

Berufsordnungen der Kammern (lännläärikamareiden ammattieettiset säännöstöt).

DK: Lovbekendtgørelse nr. 40 af lov om dyrlæger af 15. januar 2020 (Konsolidoitu laki N:o 40, annettu 15 päivänä tammikuuta 2020, eläinlääkäreistä).

IE: Veterinary Practice Act 2005 (eläinlääkärilaki).

LV: Eläinlääketiedelaki.

NL: Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990 (WUD).

c) Farmaseuttisten valmisteiden, lääkinnällisten tuotteiden ja ortopediatuotteiden vähittäismyynti sekä farmaseuttien tarjoamat muut palvelut (CPC 63211)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

AT: Farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekkeille. Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-valtion tai Sveitsin valaliiton

kansalaisuutta. Apteekin vuokraoikeuden haltijoiden ja apteekin toiminnasta vastaavien henkilöiden on oltava ETA-valtion tai Sveitsin valaliiton kansalaisia.

Toimenpiteet:

AT: Apothekengesetz (apteekkilaki), RGBL. Nr. 5/1907, sellaisena kuin se on muutettuna, 3, 4 ja 12 §; Arzneimittelgesetz (lääkelaki), BGBl. Nr. 185/1983, sellaisena kuin se on muutettuna, 57, 59 ja 59a §, ja Medizinproduktegesetz (laki lääkinnällisistä tuotteista), BGBl. Nr. 657/1996, sellaisena kuin se on muutettuna, 99 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

DE: Ainoastaan luonnolliset henkilöt (proviisorit) voivat hoitaa apteekkia. Muiden maiden kansalaiset tai henkilöt, jotka eivät ole suorittaneet farmasia-alan tutkintoa Saksassa, voivat saada luvan ainoastaan sellaisen apteekin ostamiseen, joka on jo ollut toiminnassa edellisten kolmen vuoden aikana. Yhden henkilön omistamien apteekkien määrä on rajoitettu yhteen apteekkiin ja enintään kolmeen sivuapteekkiin.

FR: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta.

Ulkomaalaisille farmaseuteille voidaan myöntää sijoittautumislupa vuotuisten kiintiöiden puitteissa. Apteekin perustaminen on luvanvaraista, ja kaupallinen läsnäolo, mukaan luettuna farmaseuttisten valmisteiden etämyynti yleisölle tietoyhteiskunnan palvelujen kautta, on toteutettava jossakin kansallisessa lainsäädännössä syrjimättömästi sallituista oikeudellisista muodoista: société d'exercice libéral (SEL) anonyme, par actions simplifiée, à responsabilité limitée unipersonnelle tai pluripersonnelle, en commandite par actions, société en noms collectifs (SNC) tai société à responsabilité limitée (SARL) unipersonnelle tai pluripersonnelle.

Toimenpiteet:

DE: Gesetz über das Apothekenwesen (ApoG; Saksan apteekkilaki);

Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (AMG);

Gesetz über Medizinprodukte (MPG);

Verordnung zur Regelung der Abgabe von Medizinprodukten (MPAV).

FR: Code de la santé publique; ja

Loi 90-1258 du 31 décembre 1990 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, ja Loi 2015-990 du 6 août 2015.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

EL: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuutta.

HU: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta.

LV: Voidakseen alkaa harjoittaa itsenäisesti apteekkitoimintaa ulkomaisen proviisorin tai proviisorin assistentin, joka on saanut koulutuksensa muualla kuin jäsenvaltiossa tai ETA-valtiossa, on työskenneltävä vähintään yksi vuosi apteekissa proviisorin valvonnassa ETA-valtiossa.

Toimenpiteet:

EL: Laki 5607/1932, sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 1963/1991 ja 3918/2011.

HU: Laki XCVIII/2006 luotettavaa ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista lääkkeiden ja lääkinnällisten apuvälineiden toimitusta ja lääkkeiden jakelua koskevista yleisistä määräyksistä.

LV: Lääkelaki, 38 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

BG: Apteekkien johtajien on oltava tutkinnon suorittaneita farmaseutteja, ja he voivat johtaa ainoastaan yhtä apteekkia, jossa he ovat itse työssä. Bulgariassa yksi henkilö voi omistaa enintään neljä apteekkia (kiintiö).

DK: Ainoastaan luonnolliset henkilöt, joilla on Tanskan terveys- ja lääkeviranomaisen myöntämä farmaseutin toimilupa, saavat tarjota yleisölle farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja.

ES, HR, HU ja PT: Sijoittautumislupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa.

Pääasialliset arviointiperusteet: väestön ja apteekkien määrä alueella.

IE: Lääkkeiden postimyynti on kielletty käsikauppalääkkeitä lukuun ottamatta.

MT: Apteekkiluvan myöntämiseen sovelletaan erityisrajoituksia. Yhdelläkään henkilöllä ei saa olla yhtä useampaa toimilupaa missään kaupungissa tai kylässä (apteekkilupaa koskevat määräykset (LN279/07), määräys 5(1)), paitsi jos kyseisessä kaupungissa tai kylässä ei ole esitetty muita hakemuksia (apteekkilupaa koskevat määräykset (LN279/07), määräys 5(2)).

PT: Kaupallisissa yhtiöissä, joissa pääoma ilmoitetaan osakkeina, omistajien nimet on oltava tiedossa. Yksikään henkilö ei saa samanaikaisesti omistaa tai hallinnoida suoraan tai välillisesti enempää kuin neljä apteekkia tai harjoittaa enemmän kuin neljän apteekin toimintaa.

SI: Slovenian apteekkiverkosto koostuu julkisista kuntien omistamista apteekkilaitoksista sekä yksityisistä luvanvaraisista apteekeista (joissa enemmistöomistajan on oltava ammatiltaan farmaseutti). Lääkemääräystä edellyttävien farmaseuttisten valmisteiden postimyynti on kiellettyä.

Toimenpiteet:

BG: Laki ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä, 222, 224 ja 228 §.

DK: Apotekerloven (Tanskan apteekkilaki) LBK nro 801, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2018.

ES: Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de servicios de las oficinas de farmacia (Laki

16/1997, annettu 25 päivänä huhtikuuta, apteekkipalvelujen sääntelystä), 2 §, 3.1 §; ja

Real Decreto Legislativo 1/2015, de 24 de julio por el que se aprueba el Texto refundido de la Ley de garantías y uso racional de los medicamentos y productos sanitarios (Ley 29/2006).

HR: Terveysthuoltolaki (OG 100/18, 125/19).

HU: Laki XCVIII/2006 luotettavaa ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista lääkkeiden ja lääkinnällisten apuvälineiden toimitusta ja lääkkeiden jakelua koskevista yleisistä määräyksistä.

IE: Irish Medicines Boards Acts 1995 and 2006 (No. 29 of 1995 and No. 3 of 2006); Medicinal Products (Prescription and Control of Supply) Regulations 2003, as amended (S.I. 540 of 2003); Medicinal Products (Control of Placing on the Market) Regulations 2007, as amended (S.I. 540 of 2007); Pharmacy Act 2007 (No. 20 of 2007); Regulation of Retail Pharmacy Businesses Regulations 2008, as amended, (S.I. No 488 of 2008)

MT: Pharmacy Licence Regulations (LN279/07) issued under the Medicines Act (Cap. 458) (Läkelain (458 luku) nojalla laaditut apteekkilupaa koskevat määräykset (LN279/07)).

PT: Laki 307/2007, 9, 14 ja 15 §, ja Alterada p/ Lei 26/2011, 16 jun.; alterada:

- p/ Acórdão TC 612/2011, 24/01/2012,

- p/ Decreto-Lei 171/2012, 1 ago.,

- p/ Lei 16/2013, 8 fev.,

- p/ Decreto-Lei 128/2013, 5 set.,

- p/ Decreto-Lei 109/2014, 10 jul.,

- p/ Lei 51/2014, 25 ago.,

- p/ Decreto-Lei 75/2016, 8 nov.; ja asetus 1430/2007revogada p/ Portaria 352/2012, 30 out.

SI: Apteekkipalvelulaki (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 85/2016); ja Lääkelaki (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 17/2014).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

IT: Ammatin harjoittaminen on sallittua vain rekisteriin merkityille luonnollisille henkilöille ja sellaisen henkilöyhtiön muodossa toimiville oikeushenkilöille, jonka kukin osakas on merkitty farmaseuttien ammattirekisteriin. Merkitseminen farmaseuttien ammattirekisteriin edellyttää Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuutta tai asuinpaikkaa sekä ammatin harjoittamista Italiassa. Tarvittavan pätevyyden omaavat ulkomaalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin, jos he ovat sellaisen maan kansalaisia, jolla on Italian kanssa erityinen sopimus, jossa ammatin harjoittaminen sallitaan vastavuoroisuuden perusteella (D. Lgs. CPS 233/1946, 7–9 §, ja D.P.R. 221/1950, 3 ja 7 kohta). Uusille tai vapaille apteekeille annetaan toimilupa julkisen kilpailun perusteella. Ainoastaan farmaseuttien ammattirekisteriin ("albo") merkityt Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaiset voivat osallistua julkiseen kilpailuun.

Sijoittautumislupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: väestön ja apteekkien määrä alueella.

Toimenpiteet:

IT: Laki 362/1991, 1, 4, 7 ja 9 §, Asetus C.P.S.

Asetus C.P.S. 233/1946, 7–9 §; ja

Tasavallan presidentin asetus (D.P.R.) 221/1950, 3 ja 7 kohta).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

CY: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan farmaseuttisten valmisteiden, lääkinnällisten tuotteiden ja ortopediatuotteiden sekä farmaseuttien tarjoamien muiden palvelujen tarjoamiseen (CPC 63211).

Toimenpiteet:

CY: *Laki farmaseuttisista valmisteista ja myrkyistä* (254 luku), sellaisena kuin se on muutettuna.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

BG: Farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Lääkkeiden postimyynti on kielletty käsikauppalääkkeitä lukuun ottamatta.

EE: Farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Farmaseuttisten valmisteiden postimyynti ja internetin kautta tilattujen farmaseuttisten valmisteiden toimittaminen postitse tai pikälähetystenä on kielletty. Sijoittautumislupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: väestön ja apteekkien määrä alueella.

EL: Ainoastaan luonnolliset henkilöt, joilla on farmaseutin toimilupa, ja yritykset, joiden perustaja on toimiluvan saanut farmaseutti, saavat tarjota yleisölle farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja.

ES: Ainoastaan luonnolliset henkilöt, joilla on lupa toimia farmaseutteina, saavat tarjota yleisölle farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Kukin farmaseutti voi saada ainoastaan yhden toimiluvan.

LU: Ainoastaan luonnolliset henkilöt saavat tarjota yleisölle farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja.

NL: Lääkkeiden postimyyntiin sovelletaan erityisvaatimuksia.

Toimenpiteet:

BG: *Laki ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä*, 219, 222, 228, 234 (5) §.

EE: *Ravimiseadus (Läkelaki)*, RT I 2005, 2, 4; 29 §:n 2 mom. ja 41 §:n 3 mom.; ja *Tervishoiuteenuse korraldamise seadus (laki terveydenhuoltopalvelujen järjestämisestä)*, RT I 2001, 50, 284).

EL: *Laki 5607/1932, sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 1963/1991 ja 3918/2011.*

ES: *Ley 16/1997, de 25 de abril, de regulación de servicios de las oficinas de farmacia (Laki*

16/1997, annettu 25 päivänä huhtikuuta, apteekkipalvelujen sääntelystä), 2 §, 3.1 §; ja

Real Decreto Legislativo 1/2015, de 24 de julio por el que se aprueba el Texto refundido de la Ley de garantías y uso racional de los medicamentos y productos sanitarios (Ley 29/2006).

LU: *Loi du 4 juillet 1973 concernant le régime de la pharmacie (liite a043),*

Règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie (liite a041); ja

Règlement grand-ducal du 11 février 2002 modifiant le règlement grand-ducal du 27 mai 1997 relatif à l'octroi des concessions de pharmacie, liite a017.

NL: *Geneesmiddelenwet, 67 §.*

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Farmaseuteilta edellytetään pysyvää asuinpaikkaa.

Toimenpiteet:

BG: *Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskeva laki, 146, 161, 195, 222, 228 §.*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

DE, SK: Asuinpaikkavaatimusta sovelletaan farmaseutin toimiluvan saamiseen tai apteekin perustamiseen farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten.

Toimenpiteet:

DE: *Gesetz über das Apothekenwesen (ApoG; Saksan apteekkilaki);*

Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (AMG);

Gesetz über Medizinprodukte (MPG);

Verordnung zur Regelung der Abgabe von Medizinprodukten (MPAV).

SK: *Laki 362/2011 lääkkeistä ja lääkinnällisistä laitteista, 6 §; ja*

Laki 578/2004 terveydenhuollon palveluntarjoajista, työntekijöistä ja ammattialajärjestöistä.

Varauma nro 4 – Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Toimiala – osa-ala:	Tutkimus- ja kehittämispalvelut (T&K-palvelut)
Toimialaluokka:	CPC 851 ja 853
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

EU: Julkisin varoin rahoitettavia tutkimus- ja kehittämispalveluja (T&K-palvelut), jotka saavat Euroopan unionin rahoitusta Euroopan unionin tasolla, koskevia yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionissa (CPC 851 ja 853).

Julkisin varoin rahoitettavia T&K-palveluja, jotka saavat jäsenvaltion rahoitusta, koskevia yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan kyseisen Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisille ja sellaisille kyseisen jäsenvaltion oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa (CPC 851 ja 853).

Varauma ei rajoita viidennen osan [Osallistuminen unionin ohjelmiin, Moitteeton varainhoito ja Rahoitusta koskevat määräykset] soveltamista eikä SERVIN.1.1 [Tavoite ja soveltamisala] artiklan 6 ja 7 kohdassa tarkoitettujen osapuolen hankintojen tai osapuolten tarjoamien tukien poissulkemista.

Toimenpiteet:

EU: Kaikki tämänhetkiset ja tulevat unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmat, mukaan luettuina Horisontti 2020 -puiteohjelmaan osallistumista koskevat säännöt ja yhteisiä teknologia-aloitteita koskevat asetukset, 185 artiklan mukaiset päätökset ja Euroopan innovaatio- ja teknologiatuottaja (EIT) sekä tämänhetkiset ja tulevat kansalliset, alueelliset ja paikalliset tutkimusohjelmat.

Varauma nro 5 – Kiinteistöpalvelut

Toimiala – osa-ala:	Kiinteistöpalvelut
Toimialaluokka:	CPC 821 ja 822
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY: Kiinteistöalan palvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

Toimenpiteet:

CY: *Kiinteistönvälittäjälaki 71(1)/2010, sellaisena kuin se on muutettuna.*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Luonnollisilla henkilöillä on oltava asuinpaikka Tšekissä ja oikeushenkilöiden on oltava sijoittautunut Tšekkiin voidakseen saada toimiluvan kiinteistöalan palvelujen tarjoamista varten.

HR: Kiinteistöalan palvelujen tarjoaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa ETA-valtiossa.

PT: Luonnollisilta henkilöiltä edellytetään asuinpaikkaa ETA-valtiossa. Oikeushenkilöiltä edellytetään yrityksen perustamista ETA-valtioon.

Toimenpiteet:

CZ: *Laki kaupan alan toimiluvista.*

HR: *Kiinteistönvälityslaki (OG 107/07 ja 144/12), 2 §.*

PT: *Asetus 211/2004 (3 ja 25 §), sellaisena kuin se on muutettuna ja uudelleenjulkaistuna asetuksella 69/2011.*

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

DK: Tanskan alueella toimivan luonnollisen henkilön tarjotessa

kiinteistöalan palveluja vain hyväksytty kiinteistönvälittäjä, joka on Tanskan liiketoimintaviranomaisen ylläpitämään kiinteistönvälittäjärekisteriin merkitty luonnollinen henkilö, voi käyttää nimitystä ”kiinteistönvälittäjä”. Laissa edellytetään, että hakijalla on asuinpaikka Tanskassa, unionissa, ETA:ssa tai Sveitsin valaliitossa.

Kiinteistöjen myyntiä koskevaa lakia sovelletaan ainoastaan tarjottaessa kiinteistöalan palveluja kuluttajille. Kiinteistöjen myyntiä koskevaa lakia ei sovelleta kiinteistöjen vuokraukseen (CPC 822).

Toimenpiteet:

DK: *Lov om formidling af fast ejendom m.v. lov. nr. 526 af 28.05.2014 (laki kiinteistöjen myynnistä).*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

SI: Slovenia sallii Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten ja yritysten tarjota kiinteistönvälityspalveluja samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Yhdistynyt kuningaskunta sallii Slovenian kansalaisten ja slovenialaisten yritysten tarjota kiinteistönvälityspalveluja, kun seuraavat ehdot täyttyvät: oikeus toimia kiinteistönvälittäjänä lähtömaassa, asianmukaisten asiakirjojen toimittaminen siitä, että henkilö ei ole saanut tuomiota rikosasioissa, sekä merkitseminen kiinteistönvälittäjärekisteriin Slovenian toimivaltaisessa ministeriössä.

Toimenpiteet:

SI: *Laki kiinteistönvälitystoimistoista.*

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut

Toimiala – osa-ala:	Liike-elämän palvelut – Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa; liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut; tekniset testaus- ja analysointipalvelut; tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut; maatalouteen liittyvät palvelut; turvallisuuspalvelut; työnvälityspalvelut; käännös- ja tulkkaukspalvelut sekä muut liike-elämän palvelut
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 37, CPC 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain, 831, 85990 osittain, 86602, 8675, 8676, 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209, 87901, 87902, 87909, 88, 893 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman kuljettajaa tai käyttäjää (CPC 83103 ja 831)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

SE: Ruotsin lipun alla purjehtiminen edellyttää, että määräävä ruotsalaisvaikutus toiminnassa osoitetaan, jos alukseen liittyy ulkomaalaisomistukseen kytkeytyviä etuja. Määräävällä ruotsalaisvaikutuksella tarkoitetaan sitä, että aluksen operointi tapahtuu Ruotsista ja että yli puolet aluksesta on ruotsalaisomistuksessa tai toisen ETA-maan henkilön omistuksessa. Muille ulkomaisille aluksille voidaan myöntää poikkeus tähän sääntöön, jos ruotsalainen oikeushenkilö tekee niistä vuokra- tai leasingvuokrasopimuksen ilman miehistöä (CPC 83103).

Toimenpiteet:

SE: *Sjölagen (merilaki) (1994:1009), 1 luvun 1 §.*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

SE: Sellaisten vuokraus- ja leasingpalvelujen tarjoajien, joissa autoja tai tiettyjä maastoajoneuvoja (terrängmotorfordon) vuokrataan tai leasingvuokrataan ilman kuljettajaa alle vuoden pituiseksi ajaksi, on nimettävä henkilö, joka on vastuussa muun muassa siitä, että toiminta toteutetaan sovellettavien sääntöjen ja määräysten mukaisesti ja että tieliikenneturvallisussääntöjä noudatetaan. Vastuuhenkilön on asuttava ETA-alueella (CPC 831).

Toimenpiteet:

SE: Lag (1998: 424) om biluthyrning (laki autovuokrauksesta).

b) Vuokraus- tai leasingpalvelut ja muut ilmailuun liittyvät liike-elämän palvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EU: Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajan käyttämien ilma-alusten vuokraukseen tai leasingvuokraukseen ilman miehistöä (dry lease) sovelletaan ilma-alusten rekisteröintivaatimuksia. Dry lease -sopimukseen, jonka osapuolena on unionin lentoliikenteen harjoittaja, on sovellettava unionin tai kansallisen lentoturvallisuuslainsäädännön vaatimuksia, kuten etukäteishyväksyntää ja muita edellytyksiä, joita sovelletaan kolmannessa maassa rekisteröidyn ilma-aluksen käyttöön. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko tietyt kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai tietyt osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat vaatimukset täyttävien yritysten omistuksessa (CPC 83104).

Jos unionin ulkopuolella toimivat tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien (TPJ) tarjoajat eivät myönnä unionin lentoliikenteen harjoittajille vastaavaa (eli syrjimätöntä) kohtelua kuin unionin TPJ-tarjoajat tarjoavat kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajille unionissa tai jos unionin ulkopuolella toimivat lentoliikenteen harjoittajat eivät myönnä unionin TPJ-palvelujen tarjoajille vastaavaa kohtelua kuin unionissa toimivat lentoliikenteen harjoittajat myöntävät kolmannen maan TPJ-palvelujen tarjoajille, voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotta unionissa toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntävät vastaavan syrjivän kohtelun unionin ulkopuolella toimiville lentoliikenteen harjoittajille tai unionin lentoliikenteen harjoittajat EU:n ulkopuolella toimiville TPJ-palvelujen tarjoajille.

Toimenpiteet:

***EU:** Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1008/2008, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä (uudelleen laadittu toisinto) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 80/2009, annettu 14 päivänä tammikuuta 2009, tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä koskevista käytäntesäännöistä ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2299/89 kumoamisesta.*

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Sellaisten luonnollisten henkilöiden omistuksessa olevat yksityiset (siviili-)ilma-alukset, jotka eivät ole ETA-valtion kansalaisia, voidaan rekisteröidä ainoastaan, jos kyseisten luonnollisten henkilöiden koti- tai asuinpaikka on ollut Belgiassa keskeytyksettä vähintään yhden vuoden. Sellaisten ulkomaalaisten oikeushenkilöiden omistuksessa olevat yksityiset (siviili-)ilma-alukset, joita ei ole muodostettu ETA-valtion lainsäädännön mukaisesti, voidaan rekisteröidä ainoastaan, jos kyseisillä oikeushenkilöillä on ollut päätoimipaikka, liiketoimipaikka tai toimisto Belgiassa keskeytyksettä vähintään yhden vuoden (CPC 83104).

Metsäpalojen torjumiseen ilmasta, lentokoulutukseen, lentolevitykseen, maanmittaukseen, kartoitukseen, valokuvaukseen sekä muihin ilmasta tapahtuviin maatalous-, teollisuus- ja tarkastuspalveluihin sovelletaan lupamenettelyjä.

Toimenpiteet:

BE: *Arrêté Royal du 15 mars 1954 réglementant la navigation aérienne (lentoliikennettä koskeva kuninkaan asetus, annettu 15 päivänä maaliskuuta 1954).*

c) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut – välimies- ja sovittelupalvelut (CPC 86602)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG: Sovittelupalvelujen tarjoaminen edellyttää pysyvää tai pitkäaikaista oleskelua Bulgarian tasavallassa muilta kuin ETA-valtioiden tai Sveitsin valaliiton kansalaisilta.

HU: Sovittelupalvelujen (välimies- ja sovittelupalvelut) harjoittaminen edellyttää oikeusjärjestelmästä vastaavan ministerin lupaa, joka annetaan merkitsemällä rekisteriin ja joka voidaan myöntää ainoastaan luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille, joilla on asuinpaikka Unkarissa tai jotka ovat sijoittautuneet sinne.

Toimenpiteet:

BG: Sovittelulaki, 8 §.

HU: Sovittelulaki LV/2002.

d) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

CY: Kemistien ja biologien palvelujen tarjoaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta.

FR: Biologin ammatit on varattu luonnollisille henkilöille, joiden on oltava ETA-valtion kansalaisia.

Toimenpiteet:

CY: *Vuonna 1988 annettu kemistien rekisteröimistä koskeva laki 157/1988, sellaisena kuin se on muutettuna.*

FR: *Code de la Santé Publique (kansanterveyslaki).*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Teknisten testaus- ja analyysipalvelujen tarjoaminen edellyttää Bulgarian kauppalaan mukaista sijoittautumista ja rekisteröitymistä kaupparekisteriin.

Maantieajoneuvojen teknisen kunnon osoittamiseksi tarvittavien määräaikaistarkastusten suorittamiseksi henkilön on oltava rekisteröity Bulgarian kauppalaan tai voittoa tavoittelemattomia oikeudellisia henkilöitä koskevan lain mukaisesti tai henkilön on oltava rekisteröity muussa ETA-valtiossa.

Ilman ja veden koostumuksen ja puhtauden testauksen ja analysoinnin voivat suorittaa ainoastaan Bulgarian ympäristö- ja vesiministeriö tai sen virastot yhteistyössä Bulgarian tiedeakatemian kanssa.

Toimenpiteet:

BG: Laki tuotteiden teknisistä vaatimuksista,

Mittauslaki,

Laki puhtaasta ulkoilmasta,

Vesilaki ja Määräys N-32 määräaikaistarkastuksista maantieajoneuvojen teknisen kunnan osoittamiseksi.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IT: Biologeilta, kemisteiltä, agronomeilta ja ”periti agrari” -ammatin harjoittajilta edellytetään ammattirekisteriin merkitsemistä. Kolmannen maan kansalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin vastavuoroisuuden perusteella.

Toimenpiteet:

IT: Biologit ja kemistit: Laki biologin ammatista 396/1967 ja Kuninkaan asetus 842/1928 kemistin ammatista.

e) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IT: Geologirekisteriin merkitseminen, joka on vaatimuksena maanmittarin ja geologin ammatin harjoittamiselle sekä etsintäpalvelujen ja kaivosten toimintaan liittyvien palvelujen jne. tarjoamiselle, edellyttää asuinpaikkaa tai yrityksen kotipaikkaa Italiassa. Lisäksi edellytetään jäsenvaltion kansalaisuutta, mutta ulkomaalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin vastavuoroisuuden perusteella.

Toimenpiteet:

IT: Geologit: Laki 112/1963, 2 ja 5 §, ja D.P.R. 1403/1965, 1 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu Paikallinen läsnäolo:

BG: Kiinteistörekistereihin, maanmittaukseen ja kartografiaan liittyviä tehtäviä suorittavilta luonnollisilta henkilöiltä edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin valaliiton kansalaisuutta ja asuinpaikkaa jossakin näistä valtioista. Oikeushenkilöiltä edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin valaliiton lainsäädännön mukaista rekisteröitymistä kaupparekisteriin.

Toimenpiteet:

BG: Maa- ja kiinteistörekisterilaki ja Maanmittaus- ja kartografialaki.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Asianomaisten palvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

Toimenpiteet:

CY: Laki 224/1990, sellaisena kuin se on muutettuna.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

FR: Maanmittauksessa sallitut oikeudelliset muodot ovat SEL (anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions), SCP (Société civile professionnelle) sekä SA ja SARL (sociétés anonymes, à responsabilité limitée). Etsintä- ja koekaivauspalvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista. Vaatimuksesta voidaan poiketa tieteellisten tutkijoiden osalta tutkimusministerin päätöksellä ja ulkoministerin suostumuksella.

Toimenpiteet:

FR: Loi 46-942 du 7 mai 1946 ja décret n°71-360 du 6 mai 1971.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu Paikallinen läsnäolo:

HR: Geologiset, geodeettiset ja kaivostoimintaan liittyvät konsultointipalvelut sekä niihin liittyvät ympäristönsuojelua koskevat konsultointipalvelut voidaan toteuttaa Kroatian alueella vain yhdessä kroatialaisten oikeushenkilöiden kanssa tai niiden kautta.

Toimenpiteet:

HR: Määräys vaatimuksista, jotka koskevat oikeushenkilöille annettavaa lupaa toteuttaa ammatillisia ympäristönsuojelutoimia (OG No.57/10), 32–35 §.

f) Maatalouteen liittyvät palvelut (CPC 88 osittain)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IT: Biologeilta, kemisteiltä, agronomeilta ja ”periti agrari” -ammatin harjoittajilta edellytetään ammattirekisteriin merkitsemistä. Kolmannen maan kansalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin vastavuoroisuuden perusteella.

Toimenpiteet:

IT: Biologit ja kemistit: Laki biologin ammatista 396/1967 ja Kuninkaan asetus 842/1928 kemistin ammatista.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Suosituimmuuskohtelu:

PT: Biologin, kemistin ja agronomin ammatit on varattu luonnollisille henkilöille. Kolmansien maiden kansalaisiin sovelletaan vastavuoroisuusjärjestelmää insinöörien ja koneinsinöörien osalta (ja kansalaisuutta ei edellytetä). Biologien osalta ei edellytetä kansalaisuutta eikä vastavuoroisuutta.

Toimenpiteet:

PT: Asetus 119/92 alterado p/ Lei 123/2015, 2 set. (Ordem Engenheiros);

Laki 47/2011 alterado p/ Lei 157/2015, 17 set. (Ordem dos Engenheiros Técnicos); ja

Asetus 183/98 alterado p/ Lei 159/2015, 18 set. (Ordem dos Biólogos).

g) Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, 87303, 87304, 87305 ja 87309)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IT: Turvallisuus- ja vartiointipalvelujen sekä arvokuljetuspalvelujen tarjoamiseen tarvittavan toimiluvan saaminen edellyttää Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuutta ja asuinpaikkaa.

PT: Ulkomainen palveluntarjoaja ei saa tarjota rajat ylittäviä turvallisuus- ja vartiointipalveluja.

Erikoistunutta henkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus.

Toimenpiteet:

IT: Laki yleisestä turvallisuudesta (TULPS) 773/1931, 133–141 §, Kuninkaan asetus 635/1940, 257 §.

PT: Laki 34/2013 alterada p/ Lei 46/2019, 16 maio; ja Määräys 273/2013 alterada p/ Portaria 106/2015, 13 abril.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

DK: Turvallisuuspalvelujen tarjoamiseen tarvittavaa lupaa hakeviin luonnollisiin henkilöihin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta.

Asuinpaikkavaatimusta sovelletaan myös turvallisuuspalvelujen tarjoamiseen tarvittavaa lupaa hakevien oikeushenkilöiden johtajiin ja johtokunnan jäsenten enemmistöön. Johtajien ja johtokunnan jäsenten asuinpaikkavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä siltä osin kuin noudatetaan kansainvälisten sopimusten tai oikeusministeriön antamia määräyksiä.

Toimenpiteet:

DK: Lovbekendtgørelse nr. 112 om vagtvirksomhed, annettu 11 päivänä tammikuuta 2016.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

EE: Vartiointipalvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa.

Toimenpiteet:

EE: Turvaseadus (turvallisuuslaki), 21 ja 22 §.

h) Työnvälityspalvelut (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206 ja 87209)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu (koskee hallinnon aluetasoa):

BE: Kaikilla Belgian alueilla yrityksen, jonka päätoimipaikka on ETA:n ulkopuolella, on osoitettava, että se tarjoaa työnvälityspalveluja alkuperämaassaan. Vallonian alueella työnvälityspalvelujen

tarjoaminen edellyttää tiettyä oikeushenkilötyyppejä (régulièrement constituée sous la forme d'une personne morale ayant une forme commerciale, soit au sens du droit belge, soit en vertu du droit d'un Etat membre ou régie par celui-ci, quelle que soit sa forme juridique). Yrityksen, jonka päätoimipaikka on ETA:n ulkopuolella, on osoitettava, että se täyttää asetuksen ehdot (esimerkiksi oikeushenkilötyyppejä koskevat vaatimukset). Saksankielisessä yhteisössä yrityksen, jonka päätoimipaikka on ETA:n ulkopuolella, on täytettävä mainitussa asetuksessa asetetut hyväksyntäperusteet (CPC 87202).

Toimenpiteet:

BE: *Flanderi: Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling, 8 §:n 3 momentti.*

Vallonia: Décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (asetus työvoimanvälitystoimistojen rekisteröinnistä tai hyväksymisestä, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2009), 7 § ja Arrêté du Gouvernement wallon du 10 décembre 2009 portant exécution du décret du 3 avril

2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Vallonian hallituksen päätös työvoimanvälitystoimistojen rekisteröinnistä tai hyväksymisestä 3 päivänä huhtikuuta 2009 annetun asetuksen täytäntöönpanosta, annettu 10 päivänä joulukuuta 2009), 4 §.

Saksankielinen yhteisö: Dekret über die Zulassung der Leiharbeitsvermittler und die Überwachung der privaten Arbeitsvermittler / Décret du 11 mai 2009 relatif à l'agrément des agences de travail intérimaire et à la surveillance des agences de placement privées, 6 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

DE: Tilapäisen työvoiman välitystä koskevan toimiluvan saaminen edellyttää Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuutta tai kaupallista läsnäoloa Euroopan unionissa

(Arbeitnehmerüberlassungsgesetz (laki tilapäisen työvoiman välityksestä), 3 §:n 3 ja 5 mom.). Liitovaltion työ- ja sosiaaliministeriö voi antaa määräyksen, joka koskee ETA:n ulkopuolisten työntekijöiden rekrytoimista ja palkkaamista tiettyihin ammatteihin, esimerkiksi terveydenhuollon ammatteihin sekä hoito- ja hoiva-ammatteihin. Toimilupa tai sen jatkaminen evätään, jos sellaisten laitosten, laitosten osien tai täydentävien laitosten, jotka eivät sijaitse ETA-alueella, on tarkoitus tuottaa väliaikaista työvoimaa tilapäisen työvoiman välitystä koskevan lain (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz) 3 §:n 2 momentin nojalla.

Toimenpiteet:

DE: *Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung (AÜG);*

Työllisyyden edistämistä koskevan sosiaaliturvalain III osa (Drittes Buch Sozialgesetzbuch, SGB III);

Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern (BeschV) (Ulkomaalaisten työllistämistä koskeva asetus).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

ES: Ennen toiminnan aloittamista työnvälitystoimistojen on toimitettava valahtoinen vakuutus, jossa todistetaan voimassa olevan lainsäädännön vaatimusten täyttyminen (CPC 87201 ja 87202).

Toimenpiteet:

ES: *Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).*

i) Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

BG: Virallista käännöstoimintaa harjoittavilla ulkomaisilla luonnollisilla henkilöillä on oltava pitkäaikainen tai pysyvä oleskelulupa Bulgarian tasavallassa.

Toimenpiteet:

BG: *Määräys asiakirjojen laillistamisesta, vahvistamisesta ja kääntämisestä.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

HU: Ainoastaan Unkarin käännös- ja todentamisvirastolla (OFFI) on lupa laatia virallisia käännöksiä, vahvistaa käännöksiä virallisiksi ja vahvistaa vieraskielisten virallisten asiakirjojen jäljennöksiä.

PL: Ainoastaan luonnollinen henkilö voi olla valantehnyt kielenkääntäjä.

Toimenpiteet:

HU: *Ministerineuvoston asetus nro 24/1986 virallisesta kääntämisestä ja tulkkauksesta.*

PL: *Valantehneiden kääntäjien ja tulkkien ammattia koskeva laki, 25. marraskuuta 2004 (Puolan virallinen lehti nro 2019, kohta 1326).*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

FI: Auktorisoidulla kääntäjällä on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa.

Toimenpiteet:

FI: *Laki auktorisoiduista kääntäjistä 1231/2007, 2 §:n 1 mom.*

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Rekisteröinti kääntäjärekisteriin on välttämätöntä virallisten käännös- ja todistuspalvelujen tarjoamiseksi. Sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

HR: Virallisten kielenkääntäjien on oltava ETA-valtion kansalaisia.

Toimenpiteet:

CY: Virallisten kääntäjien palvelujen perustamisesta, rekisteröinnistä ja sääntelystä säädetään Kyproksen tasavallan lainsäädännössä.

HR: Asetus vakituisista tuomioistuintulkeista (virallinen lehti 88/2008), 2 §.

j) Muut liike-elämän palvelut (CPC 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain, 87901, 87902, 88493, 893 osittain, 85990 osittain ja 87909 sekä ISIC 37)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

SE: Panttilainaamot on muodostettava osakeyhtiöinä tai sivuliikkeinä (CPC 87909 osittain).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Ainoastaan hyväksytty pakkausalan yritys voi tarjota pakkausten kierrättämiseen ja hyödyntämiseen liittyviä palveluja, ja sen on oltava osakeyhtiönä muodostettu oikeushenkilö (CPC 88493 ja ISIC 37).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

NL: Leimaamispalvelujen tarjoaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa Alankomaissa. Jalometallituotteiden leimaamisen yksinoikeudet on tällä hetkellä myönnetty kahdelle alankomaalaiselle julkiselle monopolille (CPC 893 osittain).

Toimenpiteet:

CZ: Laki 477/2001 Kok. (pakkauslaki), 16 §.

SE: Panttilainaamolaki (1995:1000).

NL: Waarborgwet 1986.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

PT: Perintä- ja luottotietopalvelujen tarjoaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta (CPC 87901 ja 87902).

Toimenpiteet:

PT: Laki 49/2004.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Huutokauppapalvelut edellyttävät toimilupaa. Toimiluvan saaminen (vapaaehtoisten julkisten huutokauppojen tarjoamista varten) edellyttää yritykseltä yhtiöitymistä Tšekissä ja luonnolliselta henkilöltä oleskelulupaa; lisäksi yrityksen ja luonnollisen henkilön on oltava merkitty Tšekin kaupparekisteriin (CPC 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain ja 85990 osittain).

Toimenpiteet:

CZ: Laki nro 455/1991 Kok.,

Laki kaupan alan toimiluvista ja

Laki nro 26/2000 Kok., julkisista huutokaupoista.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

SE: Kahden henkilön on todennettava asumisoikeusyhdistyksen taloussuunnitelma. Näiden henkilöiden on oltava ETA-valtion viranomaisten julkisesti hyväksymiä (CPC 87909).

Toimenpiteet:

SE: Asumisoikeuslaki (1991:614).

Varauma nro 7 – Viestintäpalvelut

Toimiala – osa-ala:	Viestintäpalvelut – posti- ja kuriiripalvelut
Toimialaluokka:	CPC 71235 osittain, 73210 osittain ja 751 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

EU: Postilaatikkojen asettamista yleisille alueille, postimerkkien liikkeeseen laskemista ja oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä käytettäviä kirjattuja lähetyksiä koskevia palveluja voidaan rajoittaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Toimilupajärjestelmiä voidaan perustaa sellaisia palveluja varten, joihin sovelletaan tavanomaista yleispalveluvelvoitetta. Tällaisiin toimilupiin voidaan soveltaa erityisiä yleispalveluvelvoitteita tai niihin voi sisältyä velvollisuus osallistua korvausrahaston rahoitukseen.

Toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/67/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1997, yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä.

Varauma nro 8 – Rakennusalan palvelut

Toimiala – osa-ala:	Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut
Toimialaluokka:	CPC 51
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

CY: Kansalaisuusvaatimus.

Toimenpide:

Rakennus- ja teknisten töiden urakoitsijoiden rekisteröintiä ja valvontaa koskeva laki vuodelta 2001 (29 (I)/2001), 15 ja 52 §.

Varauma nro 9 – Jakelupalvelut

Toimiala – osa-ala:	Jakelupalvelut – yleiset, tupakan jakelupalvelut
Toimialaluokka:	C CPC 3546, 621 osittain, 6222, 631 ja 632 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Jakelupalvelut (CPC 3546, 631, 632 (ei kuitenkaan 63211 ja 63297), 62276 ja 621 osittain)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

PT: Tiettyjen vähittäisliikkeiden ja ostoskeskusten perustamista varten on olemassa erityinen lupajärjestelmä. Tämä koskee ostoskeskuksia, joiden vuokrattavissa oleva tila on vähintään 8 000 m², ja vähittäisliikkeitä, joiden myyntitila on vähintään 2 000 m², kun ne sijaitsevat muualla kuin ostoskeskuksissa. Pääasialliset arviointiperusteet: Vaikutukset kaupallisen tarjonnan monipuolisuuteen, kuluttajille tarjottavien palvelujen arviointi, työllisyysnäkökohdat ja yrityksen yhteiskuntavastuu, sopiminen kaupunkiympäristöön, vaikutukset ekotehokkuuteen (CPC 631, 632, paitsi 63211 ja 63297).

Toimenpiteet:

PT: Asetus nro 10/2015, annettu 16 päivänä tammikuuta 2015.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

CY: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan lääke-edustajien ja -esittelijöiden tarjoamiin jakelupalveluihin (CPC 62117).

Toimenpiteet:

CY: Laki 74(I) 2020, sellaisena kuin se on muutettuna.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

LT: Pyroteknisten tavaroiden jakelu edellyttää lupaa. Luvan voivat saada ainoastaan unionin oikeushenkilöt (CPC 3546).

Toimenpiteet:

LT: Siviilikäyttöön tarkoitettujen pyroteknisten aineiden valvontaa koskeva laki (23. maaliskuuta 2004, nro IX-2074).

b) Tupakan jakelu (CPC 6222 osittain, 62228, 6310 osittain ja 63108)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

ES: Tupakan vähittäiskauppaa koskee valtion monopoli. Sijoittautumiseen sovelletaan jäsenvaltion kansalaisuutta koskevaa vaatimusta. Ainoastaan luonnolliset henkilöt voivat toimia tupakkakauppiaana. Kukin tupakkakauppias voi saada ainoastaan yhden toimiluvan (CPC 63108).

FR: Tupakan tukku- ja vähittäiskauppaa koskee valtion monopoli. Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan tupakkakaupan pitäjiin (buraliste) (CPC 6222 osittain ja 6310 osittain).

Toimenpiteet:

ES: Laki 14/2013, annettu 27 päivänä syyskuuta 2014.

FR: Code général des impôts.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

AT: Ainoastaan luonnolliset henkilöt voivat hakea tupakkakauppiaan toimilupaa.

Etusijalle asetetaan ETA-valtioiden kansalaiset (CPC 63108).

Toimenpiteet:

AT: Tupakkamonopolilaki 1996, 5 ja 27 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

IT: Tupakan jakelu ja myynti edellyttää toimilupaa. Lupa myönnetään julkisessa menettelyssä. Luvan myöntämiseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: väestö ja olemassa olevien myyntipisteiden maantieteellinen tiheys (CPC 6222 osittain ja 6310 osittain).

Toimenpiteet:

IT: Asetus 184/2003,

Laki 165/1962,

Laki 3/2003,

Laki 1293/1957,

Laki 907/1942, ja

Tasavallan presidentin asetus (D.P.R.) 1074/1958.

Varauma nro 10 – Koulutuspalvelut

Toimiala – osa-ala:	Koulutuspalvelut (yksityisesti rahoitetut)
Toimialaluokka:	CPC 921, 922, 923, 924
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

CY: Yksityisesti rahoitetun koulun omistajien ja enemmistöosakkaiden on oltava jäsenvaltion kansalaisia. Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset voivat saada (opetus)ministeriltä luvan määrätyn muodon ja edellytysten mukaisesti.

Toimenpiteet:

CY: *Yksityiskouluja koskeva laki vuodelta 2019 (N. 147(I)/2019)*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Ainoastaan hyväksytyt bulgarialaiset yritykset (vaatimuksena kaupallinen läsnäolo) voivat tarjota yksityisesti rahoitettuja perus- ja keskiasteen koulutuspalveluja. Ulkomaalaisomisteisia bulgarialaisia lastentarhoja ja kouluja voidaan perustaa tai niitä voidaan muuttaa sellaisten bulgariaisten ja ulkomaisten järjestöjen, yhtiöiden tai yritysten taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka on rekisteröity asianmukaisesti Bulgariassa, koulutus- ja tiedeministerin aloitteesta annettavalla ministerineuvoston päätöksellä. Ulkomaalaisomistuksessa olevia lastentarhoja ja kouluja voidaan perustaa tai niitä voidaan muuttaa ulkomaisten oikeushenkilöiden pyynnöstä kansainvälisten sopimusten ja yleissopimusten sekä edellä mainittujen säännösten mukaisesti. Ulkomaiset korkea-asteen oppilaitokset eivät voi perustaa tytäryrityksiä Bulgarian alueelle. Ulkomaiset korkea-asteen oppilaitokset voivat avata tiedekuntia, osastoja, instituutteja ja oppilaitoksia Bulgariassa ainoastaan bulgariaisten korkean asteen koulujen organisaation yhteyteen ja yhteistyössä niiden kanssa (CPC 921 ja 922).

Toimenpiteet:

BG: *Esi- ja kouluopetusta koskeva laki; ja*

Laki korkea-asteen koulutuksesta, lisäsäännösten 4 kohta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

SI: Vain slovenialaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat perustaa yksityisesti rahoitettuja perusasteen oppilaitoksia. Palveluntarjoajan on perustettava sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike (CPC 921).

Toimenpiteet:

SI: Laki koulutuksen järjestämisestä ja rahoituksesta (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 12/1996) ja sen tarkistukset, 40 §.

Rajat ylittävät palvelut – Paikallinen läsnäolo:

CZ ja SK: Yksityisesti rahoitetun korkea-asteen oppilaitoksen toimintaa koskevan valtion hyväksynnän hakeminen edellyttää sijoittautumista jäsenvaltioon. Tätä varausta ei sovelleta keskiasteen koulutuksen jälkeisiin teknisiin ja ammatillisiin koulutuspalveluihin (CPC 92310).

Toimenpiteet:

CZ: Laki nro 111/1998, Kok. (laki korkea-asteen koulutuksesta), 39 §, ja

Laki nro 561/2004 Kok. esiasteen, perusasteen, keskiasteen, korkea-asteen ja muusta koulutuksesta (koulutuslaki).

SK: Laki nro 131 yliopistoista, annettu 21 päivänä helmikuuta 2002.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävät palvelut: Markkinoillepääsy:

ES ja IT: Tunnustettuja tutkintotodistuksia tai oppiarvoja tarjoavan yksityisesti rahoitetun yliopiston toiminnan aloittaminen edellyttää toimitilupaa. Taloudellista tarveharkintaa sovelletaan. Pääasialliset arviointiperusteet: väestö ja olemassa olevien oppilaitosten tiheys.

ES: Menettelyyn kuuluu parlamentin lausunto.

IT: Tarjonnan on perustuttava kolmivuotiseen ohjelmaan, ja ainoastaan italialaiset oikeushenkilöt voivat antaa valtion tunnustamia tutkintotodistuksia (CPC 923).

Toimenpiteet:

ES: Ley Orgánica 6/2001, de 21 de Diciembre, de Universidades (laki 6/2001 yliopistoista, annettu 21 päivänä joulukuuta 2001), 4 §.

IT: Kuninkaan asetus 1592/1933 (laki keskiasteen koulutuksesta);

Laki 243/1991 (tapauskohtainen valtion tuki yksityisille yliopistoille);

CNVSU:n (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario) päätöslauselma 20/2003; ja

Presidentin asetus (DPR) 25/1998.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

EL: Yksityisesti rahoitettujen perus- ja keskiasteen oppilaitosten omistajien, hallituksen jäsenten enemmistön ja opettajien on oltava jäsenvaltion kansalaisia (CPC 921 ja 922). Yliopistotason koulutusta saavat tarjota ainoastaan laitokset, jotka ovat täysin itsehallinnollisia julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä. Laissa 3696/2008 sallitaan kuitenkin, että unionin toimijat (luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt) voivat perustaa yksityisiä korkea-asteen oppilaitoksia, joiden myöntämiä todistuksia ei tunnusteta yliopistotutkintotodistuksia vastaaviksi todistuksiksi (CPC 923).

Toimenpiteet:

EL: Lait 682/1977, 284/1968 ja 2545/1940, presidentin asetus 211/1994, sellaisena kuin se on muutettuna

presidentin asetuksella 394/1997, Helleenien tasavallan perustuslaki, 16 §:n 5 mom., ja laki 3549/2007.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

AT: Yksityisesti rahoitettujen yliopistotasoisten koulutuspalvelujen tarjoaminen ammattikorkeakoulutuksen alalla edellyttää toimivaltaisen viranomaisen eli AQ Austrian (Itävallan laadunvarmistus- ja akkreditointivirasto) myöntämää toimilupaa. Ammattikorkeakoulutasoista opinto-ohjelmaa tarjoavan sijoittajan pääasiallisen liiketoiminnan on oltava tällaisten opinto-ohjelmien tarjoaminen, ja sen on esitettävä tarvearviointi ja markkinatutkimus ehdotetun opinto-ohjelman hyväksymistä varten. Toimivaltainen ministeriö voi evätä toimiluvan, jos opinto-ohjelman ei katsota sopivan yhteen kansallisten koulutusintressien kanssa. Yksityistä yliopistoa koskevan toimiluvan hakija tarvitsee hyväksynnän toimivaltaiselta viranomaiselta (eli AQ Austrialta, joka on Itävallan laadunvarmistus- ja akkreditointivirasto). Toimivaltainen ministeriö voi evätä toimiluvan, jos akkreditointiviranomaisen päätös ei ole kansallisten koulutusintressien mukainen (CPC 923).

Toimenpiteet:

AT: Ammattikorkeakoululaki, BGBl I Nr. 340/1993, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 §, Laki yksityisistä

yliopistoista, BGBl I Nr. 74/2011, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 §, ja

Laki korkea-asteen koulutuksen laadun varmistamisesta, BGBl. Nr. 74/2011, sellaisena kuin se on muutettuna, 25 §:n 3 mom.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Yksityisesti rahoitetussa oppilaitoksessa opettaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta (CPC 921, 922 ja 923). Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset voivat kuitenkin saada asianomaisilta toimivaltaisilta viranomaisilta luvan opettaa perus-, keski- tai korkea-asteen oppilaitoksissa. Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset voivat myös saada asianomaisilta toimivaltaisilta viranomaisilta luvan perustaa ja pitää yllä perus-, keski- tai korkea-asteen oppilaitoksia. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti.

Toimenpiteet:

FR: Code de l'éducation.

Sijoitukset – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

MT: Palveluntarjoajat, jotka haluavat tarjota yksityisesti rahoitettuja korkea-asteen koulutuspalveluja tai aikuiskoulutuspalveluja, tarvitsevat koulutus- ja työllisyysministeriön toimiluvan. Päätös toimiluvan myöntämisestä voi olla harkinnanvarainen (CPC 923 ja 924).

Toimenpiteet:

MT: Oikeudellinen huomautus 296/2012.

Varauma nro 11 – Ympäristöpalvelut

Toimiala – osa-ala:	Ympäristöpalvelut – käytettyjen paristojen ja akkujen, vanhojen autojen sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely ja kierrätys; ilman laadun ja ilmaston suojeleminen (poistokaasujen puhdistuspalvelut)
Toimialaluokka:	CPC 9402 osittain ja 9404
Varauman tyyppi:	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

SE: Vain Ruotsiin sijoittautuneille yhteisöille tai yhteisöille, joiden päätoimipaikka on Ruotsissa, voidaan antaa hyväksyntä pako- ja poistokaasupäästöjen valvontapalvelujen tarjoamiseen (CPC 9404).

SK: Käytettyjen paristojen ja akkujen, jätteöljyjen, vanhojen autojen ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely ja kierrätys edellyttävät yrityksen perustamista ETA-alueelle (asuinpaikkavaatimus) (CPC 9402 osittain).

Toimenpiteet:

SE: Ajoneuvolaki (2002:574).

SK: Jätelaki 79/2015.

Varauma nro 12 – Rahoituspalvelut

Toimiala – osa-ala:	Rahoituspalvelut – vakuutus- ja pankkitoiminta
Toimialaluokka:	Ei sovelleta
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

IT: Aktuaarin ammatti on sallittu ainoastaan luonnollisille henkilöille. Luonnollisten henkilöiden muodostamat ammatilliset järjestöt (ei yhtiöt) sallitaan. Vakuutusmatemaatikon ammatin harjoittaminen edellyttää Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuutta, lukuun ottamatta sellaisia ulkomaisia asiantuntijoita, jotka voivat harjoittaa ammattia vastavuoroisuuden perusteella.

Toimenpiteet:

IT: Yksityisvakuutuskoodeksi (asetus nro 209, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005), 29 §, Laki nro 194/1942, 4 §, ja rekisterilaki nro 4/1999.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Eläkevakuutustoimintaa on harjoitettava osakeyhtiönä, jolla on sosiaalivakuutuslain mukainen toimilupa ja joka on rekisteröity kauppalain tai muun EU:n jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti (ei sivuliikkeitä).

BG, ES, PL ja PT: Sivuliikkeiden perustaminen suoraan ei ole vakuutusten välittämistä varten sallittua, sillä se on varattu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti muodostetuille yhtiöille (yhtiö on perustettava paikalla). **PL:** Vakuutusten välittäjiin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta.

Toimenpiteet:

BG: Vakuutuskoodeksin 12, 56–63, 65 ja 66 § sekä 80 §:n 4 momentti, Sosiaalivakuutuslain 120a–162 §, 209–253 §, 260–310 §.

ES: *Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015), 36 §.*

PL: *Vakuutus- ja jälleenvakuutustoimintalaki, annettu 11 päivänä syyskuuta 2015 (Puolan virallinen lehti 2020, 895 ja 1180 kohta); Vakuutusten tarjoamista koskeva laki, annettu 15 päivänä joulukuuta 2017 (Puolan virallinen lehti 2019, 1881 kohta); Laki eläkerahastojen järjestämisestä ja toiminnasta, annettu 28 päivänä elokuuta 1997 (Puolan virallinen lehti 2020, 105 kohta); 6 päivänä maaliskuuta 2018 annettu laki säännöistä, jotka koskevat ulkomaisten yrittäjien ja muiden ulkomaisten henkilöiden taloudellista toimintaa Puolan tasavallan alueella.*

PT: *Asetus nro 94-B/98, 7 §, peruttu asetuksella nro 2/2009 5 päivänä tammikuuta; ja asetuksen nro 94-B/98 VI jakson I luku, ja asetuksen nro 144/2006, 34 §:n 6 ja 7 mom. ja 7 §, peruttu lailla nro 7/2019 16 päivänä tammikuuta. Vakuutus- ja jälleenvakuutusedustustoimintaan sovellettavan oikeudellisen järjestelmän 8 §, hyväksytty 16 päivänä tammikuuta annetulla lailla nro 7/2019.*

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

AT: Sivuliikkeen johdossa on oltava vähintään kaksi Itävallassa asuvaa luonnollista henkilöä.

BG: (Jälleen)vakuutusyritysten hallinto- tai valvontaelinten jäseniä ja kaikkia sellaisia henkilöitä, joilla on oikeus johtaa ja edustaa (jälleen)vakuutusyritystä, koskee asuinpaikkavaatimus.

Eläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston puheenjohtajalla, hallituksen puheenjohtajalla, toimitusjohtajalla ja liikkeenjohdon edustajalla on oltava pysyvä osoite tai pitkäkestoinen oleskelulupa Bulgariassa.

Toimenpiteet:

AT: *Vakuutusvalvontalaki 2016, 14 §, 1 mom. 3 kohta, Itävallan virallinen lehti I Nro 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 14 Abs. 1 Z 3, BGBl. I Nr. 34/2015).*

BG: *Vakuutuslaki, 12, 56–63, 65 ja 66 § sekä 80 §:n 4 mom.*

Sosiaalivakuutuslain 120a–162 §, 209–253 §, 260–310 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Ennen vakuutuksia tarjoavan sivuliikkeen tai toimiston perustamista Bulgariaan ulkomaisella vakuutuksenantajalla tai jälleenvakuutuksenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota alkuperämaassaan samoihin luokkiin kuuluvia vakuutuksia kuin ne, joita se haluaa tarjota Bulgariassa.

Vapaaehtoisista lisäeläkerahastoista saatava tulo sekä sellaisten henkilöiden tarjoamaan vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen suoraan liittyvä samanlainen tulo, jotka on rekisteröity muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja jotka voivat kyseisen lainsäädännön perusteella toteuttaa vapaaehtoisia lisäeläkkeeseen liittyviä toimia, ei ole yritysten tuloverolaissa vahvistetun menettelyn mukaisesti verotettavaa tuloa.

ES: Ennen tiettyihin luokkiin kuuluvia vakuutuksia tarjoavan sivuliikkeen tai toimiston perustamista Espanjaan ulkomaisella vakuutuksenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota alkuperämaassaan samoihin luokkiin kuuluvia vakuutuksia vähintään viiden vuoden ajan.

PT: Voidakseen perustaa sivuliikkeen tai toimiston ulkomaisilla vakuutusyrittäjillä on täytynyt olla lupa harjoittaa vakuutus- tai jälleenvakuutustoimintaa asiaankuuluvan kansallisen lainsäädännön mukaisesti vähintään viiden vuoden ajan.

Toimenpiteet:

BG: Vakuutuslaki, 12, 56–63, 65 ja 66 § sekä 80 §:n 4 mom.

Sosiaalivakuutuslain 120a–162 §, 209–253 §, 260–310 §.

ES: Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015), 36 §.

PT: Asetus nro 94-B/98, 7 § ja VI jakson I luku, ja asetuksen nro 144/2006, 34 §:n 6 ja 7 mom. ja 7 §; Vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen sovellettavan oikeudellisen järjestelmän 215 §, hyväksytty 9 päivänä syyskuuta annetulla lailla nro 147/2005.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

AT: Saadakseen luvan sivuliikkeen avaamiseen ulkomaisten vakuutusenantajien on oltava kotivaltiossaan oikeudelliselta muodoltaan osakeyhtiöitä vastaavia tai niihin verrattavissa tai keskinäisiä vakuutusyhtiöitä.

EL: Vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiöt, joiden kotipaikka on kolmansissa maissa, voivat toimia Kreikassa perustamalla tytäryhtiön tai sivukonttorin, jolla (tässä tapauksessa sivukonttorilla) ei ole erityistä oikeudellista muotoa, koska se tarkoittaa sellaisen yrityksen pysyvää läsnäoloa jäsenvaltion alueella (ts. Kreikassa), jonka kotipaikka on EU:n ulkopuolella ja joka saa kyseisessä jäsenvaltiossa (Kreikka) toimiluvan ja harjoittaa vakuutustoimintaa.

Toimenpiteet:

AT: Vakuutusvalvontalaki 2016, 14 §, 1 mom. 1 kohta, Itävallan virallinen lehti I Nro 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 14 Abs. 1 Z 1, BGBl. I Nr. 34/2015).

EL: Lain 4364/2016 130 § (Kreikan virallinen lehti 13/ A/ 05.02.2016).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

AT: Myynninedistämis- ja välitystoimet unioniin sijoittautumattoman tytäryrityksen tai Itävaltaan sijoittautumattoman sivuliikkeen (lukuun ottamatta jälleen- ja edelleenvakuutusta) puolesta ovat kiellettyjä.

DK: Ainoastaan sellaiset henkilöt tai yritykset (mukaan luettuina vakuutusyhtiöt), joilla on Tanskan lainsäädännön mukaisesti myönnetty tai Tanskan toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa, voivat olla mukana liiketoiminnassa myönnettäessä ensivakuutuksia Tanskassa asuville henkilöille, tanskalaisille aluksille tai Tanskassa olevalle omaisuudelle.

SE: Ulkomainen vakuutuksen antaja saa tarjota ensivakuutuksia ainoastaan Ruotsissa toimiluvan saaneen vakuutuspalvelujen tarjoajan välityksellä, edellyttäen että ulkomainen vakuutuksen antaja ja ruotsalainen vakuutusyhtiö kuuluvat samaan konserniin tai ovat tehneet sopimuksen keskinäisestä yhteistyöstä.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

DE, HU ja LT: Sellaisten vakuutusyriytysten, joita ei ole perustettu Euroopan unionissa, ensivakuutuspalvelujen tarjoaminen edellyttää sivuliikkeen perustamista ja toimilupaa.

SE: Yritykset, joita ei ole perustettu ETA-alueella saavat tarjota vakuutusten välityspalveluja ainoastaan, jos ne perustavat kaupallisen läsnäolon (paikallista läsnäoloa koskeva vaatimus).

SK: Ainoastaan unioniin sijoittautuneet yhtiöt tai unioniin sijoittautumattomien yhtiöiden sivukonttorit, jotka ovat saaneet toimiluvan Slovakian tasavallalta, voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat lentokoneen/aluksen/aluksen ja vastuun.

Toimenpiteet

AT: Vakuutusvalvontalaki 2016, 13 §, 1 ja 2 mom., Itävallan virallinen lehti I Nro 34/2015 (*Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 13 Abs. 1 und 2, BGBl. I Nr. 34/2015*). **DE:** *Versicherungsaufsichtsgesetz (VAG), 67–69 §, kaikkien vakuutuspalvelujen osalta – Solvency 2 -sääntelyn täytäntöönpano; yhdessä säädöksen Luftverkehrs-Zulassungs-Ordnung (LuftVZO), 105 §, kanssa ainoastaan pakollisen ilmailun vastuuvakuutuksen tapauksessa.*

DE: *Versicherungsaufsichtsgesetz (VAG) kaikkien vakuutuspalvelujen osalta; yhdessä säädöksen Luftverkehrs-Zulassungs-Ordnung (LuftVZO) kanssa ainoastaan pakollisen ilmailun vastuuvakuutuksen tapauksessa.*

DK: *Lov om finansiel virksomhed jf. lovbekendtgørelse 182 af 18. februar 2015.*

HU: *Laki LX, 2003. LT: Vakuutuslaki nro IX-1737. annettu 18 päivänä syyskuuta 2003, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 2019 annetulla lailla nro XIII-2232.*

SE: *Lag om försäkringsförmedling (Laki vakuutusedustuksesta) (3 §, 3 mom., 2018:12192005:405); ja Laki ulkomaisten vakuutuksenantajien toiminnasta Ruotsissa (1998: 293, 4 §, 1 ja 10 mom.).*

SK: *Vakuutuslaki 39/2015.*

b) Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Muihin rahoituslaitoksiin kuin pankkeihin sovelletaan Bulgarian keskuspankin rekisteröintijärjestelmää, jotta ne voivat harjoittaa luotonantoa varoilla, joita ei kerätä talletusten tai muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottamisella, hankkimalla omistussuosuuksia luottolaitoksista tai muista rahoituslaitoksista, sekä rahoitusleasingia, saatavien hankkimista lainoilla ja muita rahoitusmuotoja (factoring-rahoitus, forfaiting-rahoitus). Rahoituslaitoksen pääasiallisen liiketoiminnan on tapahduttava Bulgarian alueella.

BG: ETAn ulkopuoliset pankit voivat harjoittaa pankkitoimintaa Bulgariassa saatuaan BNB:ltä toimiluvan liiketoiminnan käynnistämiseen ja harjoittamiseen Bulgarian tasavallassa sivuliikkeen kautta.

IT: Saadakse luvan arvopapereiden selvitysjärjestelmän käyttöön tai arvopaperikeskuksen talletuspalvelujen tarjoamiseen Italiassa sijaitsevan yrityksen kanssa yrityksen on oltava yhtiötetty Italiassa (ei sivuliikkeitä).

Muiden yhteissijoitusjärjestelyjen kuin EU:n lainsäädännöllä yhdenmukaistettujen siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten (UCITS) osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan on oltava muodostettu Italiassa tai muussa jäsenvaltiossa ja sijoittautunut Italiaan sivuliikkeen kautta.

Sijoitusrahastojen rahastoyhtiöiden, joita ei ole yhdenmukaistettu unionin lainsäädännöllä, on myös oltava yhtiötettyjä Italiassa (ei sivuliikkeitä).

Ainoastaan sellaiset pankit, vakuutusyhtiöt, sijoitusyhtiöt ja EU:n lainsäädännöllä yhdenmukaistettujen siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten rahastoyhtiöt, joiden sääntömääräinen päätoimipaikka on unionissa, sekä Italiassa muodostetut yhteissijoitusyritykset voivat hoitaa eläkerahastojen varoja.

Ovelta ovelle -myynnissä välittäjien on käytettävä jäsenvaltion alueella asuvia luvan saaneita rahoituspalvelujen tarjoajia.

Euroopan unionin ulkopuolisten välittäjien edustustoimistot eivät voi harjoittaa toimintoja, joiden tarkoituksena on sijoituspalvelujen tarjoaminen, mukaan luettuina kaupankäynti omaan tai asiakkaan lukuun sekä rahoitusinstrumenttien merkintä ja liikkeeseenlasku (edellytyksenä sivuliike).

PT: Eläkerahastojen hoitoa voivat tarjota ainoastaan Portugalissa tätä tarkoitusta varten yhtiötetyt erikoistuneet yritykset, Portugaliin sijoittautuneet ja toimiluvan henkivakuutusten myyntiin saaneet vakuutusyritykset tai muissa jäsenvaltioissa toimiluvan eläkerahastojen hoitoon saaneet yhteisöt. Sivuliikkeiden perustaminen suoraan Euroopan unionin ulkopuolisista maista käsin ei ole sallittua.

Toimenpiteet:

BG: Luottolaitoksista annetun lain 2 §:n 5 momentti, 3a § ja 17 §,

Sosiaalivakuutuslaki, 121, 121b ja 121f §, ja

Valuuttalaki, 3 §.

IT: Asetus 58/1998, 1, 19, 28, 30–33, 38, 69 ja 80 §.

Italian keskuspankin ja arvopaperipörssikomitean yhteinen määräys, annettu 22 päivänä helmikuuta 1998, 3 ja 41 §,

Italian keskuspankin asetus, annettu 25 päivänä tammikuuta 2005,

Arvopaperipörssikomitean määräys 16190, annettu 29 päivänä lokakuuta 2007, V osaston VII luvun II jakso, 17–21, 78–81, 91–111 §, mikäli seuraavasta ei muuta johdu:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 909/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista.

PT: Asetus 12/2006, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 180/2007, asetus 357-A/2007, määräys 7/2007-R, sellaisena kuin se on muutettuna määräyksellä 2/2008-R, määräys 19/2008-R ja

määräys 8/2009. Eläkerahastojen perustamiseen ja toimintaan sekä niiden hallinnointiyksiköihin sovellettavan oikeudellisen järjestelmän 3 §, hyväksytty 23 päivänä heinäkuuta annetulla lailla nro 27/2020.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HU: Muiden kuin ETA-valtioiden sijoitusrahastoyhtiöiden sivuliikkeet eivät saa osallistua eurooppalaisten sijoitusrahastojen hallinnointiin eivätkä ne saa tarjota omaisuudenhoitopalveluja yksityisille eläkerahastoille.

Toimenpiteet:

HU: *Laki CCXXXVII, 2013, luottolaitoksista ja rahoitusalan yrityksistä,*

Laki CCXXXVII, 2013, luottolaitoksista ja rahoitusalan yrityksistä, ja

Pääomamarkkinalaki CXX, 2001.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

BG: Vähintään kahden henkilön on johdettava ja edustettava pankkia yhdessä. Pankkia johtavien ja edustavien henkilöiden on oltava henkilökohtaisesti läsnä pankin johdon osoitteessa. Oikeushenkilöitä ei voi valita pankin hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniksi.

SE: Säästöpankin perustajan on oltava luonnollinen henkilö.

Toimenpiteet:

BG: *Luottolaitoslaki, 10 §,*

Sosiaalivakuutuslaki, 121e §, ja

Valuuttalaki, 3 §.

SE: *Sparbankslagen (säästöpankkilaki) (1987:619), 2 luku, 1 §.*

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

HU: Luottolaitoksen hallitukseen on kuuluttava ainakin kaksi jäsentä, jotka asuvat Unkarissa asiaa koskevien valuuttakauppasäännösten mukaisesti ja joiden pysyvänä asuinpaikkana on vähintään vuoden ajan ollut Unkari.

Toimenpiteet:

HU: *Laki CCXXXVII, 2013, luottolaitoksista ja rahoitusalan yrityksistä,*

Laki CCXXXVII, 2013, luottolaitoksista ja rahoitusalan yrityksistä, ja

Pääomamarkkinalaki CXX, 2001.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

RO: Markkinatoimijat ovat oikeushenkilöitä, jotka on muodostettu osakeyhtiöinä yhtiölain säännösten mukaisesti. Vaihtoehtoisia kaupankäyntijärjestelmiä (MiFID II -direktiivin mukainen monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä) voi hallinnoida edellä kuvatuin edellytyksin perustettu järjestelmän ylläpitäjä tai ASF:n (Autoritatea de Supraveghere Financiară – Rahoitusvalvontaviranomainen) valtuuttama sijoitusyhtiö.

SI: Eläkejärjestelmän voi tarjota keskinäinen eläkerahasto (joka ei ole oikeushenkilö ja jota siksi hallinnoi vakuutusyrittäjä, pankki tai eläkeyhtiö), eläkeyhtiö tai vakuutusyrittäjä. Eläkejärjestelmiä voivat lisäksi tarjota eläkkeiden tarjoajat, jotka on muodostettu EU:n jäsenvaltioissa sovellettavien määräysten mukaisesti.

Toimenpiteet:

RO: Laki nro 126, annettu 11 päivänä kesäkuuta 2018 rahoitusvälineistä ja Asetus nro 1/2017 säännellyistä markkinoista ja vaihtoehtoisista kaupankäyntijärjestelmistä annetun asetuksen nro 2/2006 muuttamisesta ja täydentämisestä, hyväksytty NSC:n määräyksellä nro 15/2006 - ASF – Autoritatea de Supraveghere Financiară – Rahoitusvalvontaviranomainen. **SI:** Eläke- ja työkyvyttömyysvakuutuslaki (virallinen lehti nro 102/2015) (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna lailla nro 28/19).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

HU: Muut kuin ETA-valtioiden yritykset voivat tarjota rahoituspalveluja tai harjoittaa rahoituspalveluihin liittyvää toimintaa ainoastaan Unkarissa sijaitsevien sivuliikkeidensä kautta.

Toimenpiteet:

HU: Laki CCXXXVII, 2013, luottolaitoksista ja rahoitusalan yrityksistä,

Laki CCXXXVII, 2013, luottolaitoksista ja rahoitusalan yrityksistä, ja

Pääomamarkkinalaki CXX, 2001.

Varauma nro 13 - Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut

Toimiala – osa-ala:	Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut
Toimialaluokka:	CPC 931 ja 933
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

DE (koskee myös hallinnon aluetasoa): Pelastuspalvelujen ja ”ammattitaitoisten sairaankuljetuspalvelujen” järjestämisestä ja sääntelystä vastaavat osavaltiot (Länder). Useimmat osavaltiot (Länder) siirtävät pelastuspalveluja koskevan toimivallan kunnille. Kunnat voivat antaa etusijan voittoa tavoittelemattomille toimijoille. Tämä koskee yhtäläisesti sekä kotimaisia että ulkomaisia palveluntarjoajia (CPC 931 ja 933). Sairaankuljetuspalvelujen tarjoaminen edellyttää suunnittelua, toimilupaa ja hyväksymistä. Etälääketieteen osalta tieto- ja viestintätekniikan palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa yhteentoimivuuden, yhteensopivuuden ja tarvittavien turvallisuusvaatimusten täyttymisen takaamiseksi. Varaumaa sovelletaan syrjimättömästi.

HR: Joidenkin yksityisten sosiaalihuoltopalvelujen perustamiseen saatetaan soveltaa tarveperusteisia rajoituksia tietyillä maantieteellisillä alueilla (CPC 9311, 93192, 93193 ja 933).

SI: Seuraavia palveluja koskee valtion monopoli: veritoimitukset, verivalmisteet, ihmisen elinten poistaminen ja säilyttäminen siirteitä varten, sosiaalilääketieteelliset ja hygieniapalvelut, epidemiologiset sekä terveyteen ja ekologiaan liittyvät palvelut, patologi-anatomiset palvelut ja biolääketieteellisesti avustettu lisääntyminen (CPC 931).

Toimenpiteet:

DE: *Bundesärzteordnung (BÄO; lääkäreitä koskeva liittovaltion määräys):*

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde (ZHG);

Gesetz über den Beruf der Psychotherapeutin und des Psychotherapeuten (PsychThG; laki psykoterapiapalvelujen tarjoamisesta);

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung (Heilpraktikergesetz);

Gesetz über das Studium und den Beruf von Hebammen (HebG);

Gesetz über den Beruf der Notfallsanitäterin und des Notfallsanitäters (NotSanG);

Gesetz über die Pflegeberufe (PflBG);

Gesetz über die Berufe in der Physiotherapie (MPhG);

Gesetz über den Beruf des Logopäden (LogopG);

Gesetz über den Beruf des Orthoptisten und der Orthoptistin (OrthoptG);

Gesetz über den Beruf der Podologin und des Podologen (PodG);

Gesetz über den Beruf der Diätassistentin und des Diätassistenten (DiätAssG);

*Gesetz über den Beruf der Ergotherapeutin und des Ergotherapeuten (ErgThg);
Bundesapothekerordnung (BapO);*

Gesetz über den Beruf des pharmazeutisch-technischen Assistenten (PTAG);

Gesetz über technische Assistenten in der Medizin (MTAG);

*Gesetz zur wirtschaftlichen Sicherung der Krankenhäuser und zur Regelung der
Krankenhauspflegesätze (Krankenhausfinanzierungsgesetz - KHG);*

Gewerbeordnung (Saksan elinkeinolaki);

Sozialgesetzbuch Fünftes Buch (SGB V; sosiaaliturvalain V osa) – Lakisääteinen sairausvakuutus;

Sozialgesetzbuch Sechstes Buch (SGB VI; sosiaaliturvalain VI osa) – Lakisääteinen eläkevakuutus;

*Sozialgesetzbuch Siebtes Buch (SGB VII; sosiaaliturvalain VII osa) – Lakisääteinen
tapaturmavakuutus;*

*Sozialgesetzbuch Neuntes Buch (SGB IX; sosiaaliturvalain IX osa) – Vammaisten kuntoutus ja
osallistuminen;*

Sozialgesetzbuch Elftes Buch (SGB XI; sosiaaliturvalain XI osa) – Sosiaalihuolto;

Personenbeförderungsgesetz (PBefG; henkilönkuljetuslaki).

Aluetaso:

Gesetz über den Rettungsdienst (Rettungsdienstgesetz - RDG) in Baden-Württemberg;

Bayerisches Rettungsdienstgesetz (BayRDG);

Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Berlin (Rettungsdienstgesetz);

Gesetz über den Rettungsdienst im Land Brandenburg (BbgRettG);

Bremisches Hilfeleistungsgesetz (BremHilfeG);

Hamburgisches Rettungsdienstgesetz (HmbRDG);

Gesetz über den Rettungsdienst für das Land Mecklenburg-Vorpommern (RDGM-V);

Niedersächsisches Rettungsdienstgesetz (NRettDG);

Gesetz über den Rettungsdienst sowie die Notfallrettung und den Krankentransport durch Unternehmer (RettG NRW);
Landesgesetz über den Rettungsdienst sowie den Notfall- und Krankentransport (RettDG);
Saarländisches Rettungsdienstgesetz (SRettG);
Sächsisches Gesetz über den Brandschutz, Rettungsdienst und Katastrophenschutz (SächsBRKG);
Rettungsdienstgesetz des Landes Sachsen-Anhalt (RettDG LSA);
Schleswig-Holsteinisches Rettungsdienstgesetz (SHRDG);
Thüringer Rettungsdienstgesetz (ThüRettG).

Landespflegegesetze:

Gesetz zur Umsetzung der Pflegeversicherung in Baden-Württemberg (Landespflegegesetz - LPfVG);
Gesetz zur Ausführung der Sozialgesetze (AGSG);
Gesetz zur Planung und Finanzierung von Pflegeeinrichtungen (Landespflegeeinrichtungsgesetz - LPflegEG);
Gesetz über die pflegerische Versorgung im Land Brandenburg (Landespflegegesetz - LPflegeG);
Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes im Lande Bremen und zur Änderung des Bremischen Ausführungsgesetzes zum Bundessozialhilfegesetz (BremAGPflegeVG);
Hamburgisches Landespflegegesetz (HmbLPG);
Hessisches Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz;
Landespflegegesetz (LPflegeG M-V);
Gesetz zur Planung und Förderung von Pflegeeinrichtungen nach dem Elften Buch Sozialgesetzbuch (Niedersächsisches Pflegegesetz - NPflegeG);
Gesetz zur Weiterentwicklung des Landespflegerechts und Sicherung einer unterstützenden Infrastruktur für ältere Menschen, pflegebedürftige Menschen und deren Angehörige (Alten- und Pflegegesetz Nordrhein-Westfalen – APG NRW);
Landesgesetz zur Sicherstellung und Weiterentwicklung der pflegerischen Angebotsstruktur (LPflegeASG) (Rheinland-Pfalz);

Gesetz Nr. 1694 zur Planung und Förderung von Angeboten für hilfe-, betreuungs- oder pflegebedürftige Menschen im Saarland (Saarländisches Pflegegesetz);

Sächsisches Pflegegesetz (SächsPflegeG);

Schleswig-Holstein: Ausführungsgesetz zum Pflege-Versicherungsgesetz (Landespflegegesetz - LPflegeG);

Thüringer Gesetz zur Ausführung des Pflege-Versicherungsgesetzes (ThürAGPflegeVG).

Landeskrankenhausgesetz Baden-Württemberg;

Bayerisches Krankenhausgesetz (BayKrG);

Berliner Gesetz zur Neuregelung des Krankenhausrechts;

Krankenhausentwicklungsgesetz Brandenburg (BbgKHEG);

Bremisches Krankenhausgesetz (BrmKrHG);

Hamburgisches Krankenhausgesetz (HmbKHG);

Hessisches Krankenhausgesetz 2011 (HKHG 2011);

Krankenhausgesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LKHG M-V);

Niedersächsisches Krankenhausgesetz (NKHG);

Krankenhausgestaltungsgesetz des Landes Nordrhein-Westfalen (KHGG NRW);

Landeskrankenhausgesetz Rheinland-Pfalz (LKG Rh-Pf);

Saarländisches Krankenhausgesetz (SKHG);

Gesetz zur Neuordnung des Krankenhauswesens (Sächsisches Krankenhausgesetz - SächsKHG);

Krankenhausgesetz Sachsen-Anhalt (KHG LSA);

Gesetz zur Ausführung des Krankenhausfinanzierungsgesetzes (AG-KHG) in Schleswig-Holstein;

Thüringisches Krankenhausgesetz (Thür KHG).

HR: *Terveidenhuoltolaki (OG 150/08, 71/10, 139/10, 22/11, 84/11, 12/12, 70/12, 144/12).*

SI: *Laki terveydenhuoltopalveluista, Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 23/2005), 1, 3 ja 62–64 §, Laki hedelmöityshoidoista ja biolääketieteellisesti avustettuun lisääntymiseen liittyvistä menettelyistä, Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 70/00, 15 ja 16 §, ja*

Laki veritoimituksista (ZPKrv-1), Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 104/06, 5 ja 8 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Sairaala- ja sairaankuljetuspalvelujen, hoitolaitosten palvelujen (muiden kuin sairaalapalvelujen) ja sosiaalipalvelujen osalta tarvitaan lupa johtotehtävissä toimimiseen. Lupamenettelyssä otetaan huomioon paikallisten johtajien saatavuus. Yritykset voivat toimia missä tahansa oikeudellisessa muodossa lukuun ottamatta niitä muotoja, jotka on varattu vapaille ammattilaisille.

Toimenpiteet:

FR: *Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, Loi n°2011-940 du 10 août 2011 modifiant certaines dispositions de la loi n°2009-879 dite HPST, Loi n°47-1775 portant statut de la coopération; ja Code de la santé publique.*

Varauma nro 14 – Matkailu ja matkailuun liittyvät palvelut

Toimiala – osa-ala:	Matkailu ja matkailuun liittyvät palvelut – hotellit, ravintolat ja ravitsemispalvelut; matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut (matkanjohtajien palvelut mukaan luettuina); matkailijoiden opastuspalvelut
Toimialaluokka:	CPC 641, 642, 643, 7471 ja 7472
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Vaatimuksena on yhtiön perustaminen (ei sivuliikkeitä). Sijoittautuessaan Bulgarian alueelle matkanjärjestäjien ja matkatoimistojen palveluja voi tarjota ETA-valtioon sijoittautunut henkilö, jos tämä henkilö esittää jäljennöksen asiakirjasta, jolla todistetaan oikeus harjoittaa mainittua toimintaa, sekä rahoituslaitoksen tai vakuutusenantajan laatiman todistuksen tai muun asiakirjan, joka sisältää tiedot voimassa olevasta vakuutuksesta, joka kattaa kyseisen henkilön vastuun vahingoista, joita saattaa aiheutua ammatillisten velvollisuuksien tuottamuksellisen täyttämättä jättämisen tuloksena. Ulkomaisten johtajien määrä ei saa ylittää Bulgarian kansalaisuutta olevien johtajien määrää, jos julkisen (valtiollisen tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on enemmän kuin 50 prosenttia. Matkailijoiden opastuspalvelujen tarjoajilta edellytetään ETA-valtion kansalaisuutta (CPC 641, 642, 643, 7471 ja 7472).

Toimenpiteet:

BG: Matkailulaki, 61, 113 ja 146 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY: Matkailualan yrityksen ja matkatoimiston perustamista ja toimintaa koskeva toimilupa myönnetään vain Euroopan unionin luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille. Sama koskee olemassa olevan yrityksen tai toimiston toimiluvan uusimista. Muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneita yrityksiä lukuun ottamatta ulkomaiset yritykset eivät voi tarjota Kyproksen tasavallassa järjestelmällisesti ja pysyvästi edellä mainitun lain 3 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, jollei niitä edusta paikallinen yritys. Matkailijoiden opastuspalvelujen ja matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelujen tarjoaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta (CPC 7471 ja 7472).

Toimenpiteet:

CY: *Matkailua, matkatoimistoja ja matkaoppaita koskeva laki 1995 (laki 41(I)/1995, sellaisena kuin sen on muutettuna).*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EL: Kolmansien maiden kansalaisten on saatava Kreikan matkailuministeriön jonkin matkailuopaskoulun myöntämä tutkintotodistus, jotta heillä olisi oikeus harjoittaa ammattia. Poikkeuksellisesti kolmansien maiden kansalaisille voidaan edellä mainituista säännöksistä poiketen tiettyjen tarkasti määriteltyjen edellytysten täyttyessä myöntää oikeus harjoittaa ammattia väliaikaisesti (enintään vuoden ajan), jos kyseiselle kielelle ei vahvistetusti ei ole tarjolla matkailuopasta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

ES (koskee myös hallinnon aluetasoa): Matkailijoiden opastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta (CPC 7472).

HR: Kotitalouksissa ja maaseutumatkailussa tarjottavissa majoitus- ja ravitsemispalveluissa edellytetään ETA-valtion kansalaisuutta (CPC 641, 642, 643, 7471 ja 7472).

Toimenpiteet:

EL: *Presidentin asetus 38/2010, ministeriön päätös 165261/IA/2010 (Kreikan virallinen lehti 2157/B), laki 4403/2016, 50 §, ja laki 4582/2018, 47 § (Kreikan virallinen lehti 208/A).* **ES:** *Andalusia: Decreto 8/2015, de 20 de enero, Regulator de guías de turismo de Andalucía;*

Aragonia: Decreto 21/2015, de 24 de febrero, Reglamento de Guías de turismo de Aragón.

Cantabria: Decreto 51/2001, de 24 de julio, Article 4, por el que se modifica el Decreto 32/1997, de 25 de abril, por el que se aprueba el reglamento para el ejercicio de actividades turísticoinformativas privadas.

Kastilia ja León: Decreto 25/2000, de 10 de febrero, por el que se modifica el Decreto 101/1995, de 25 de mayo, por el que se regula la profesión de guía de turismo de la Comunidad Autónoma de Castilla y León.

Kastilia-La Mancha: Decreto 86/2006, de 17 de julio, de Ordenación de las Profesiones Turísticas.

Katalonia: Decreto Legislativo 3/2010, de 5 de octubre, para la adecuación de normas con rango de ley a la Directiva 2006/123/CE, del Parlamento y del Consejo, de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior, Article 88.

Madridin itsehallintoalue: Decreto 84/2006, de 26 de octubre del Consejo de Gobierno, por el que se modifica el Decreto 47/1996, de 28 de marzo.

Valencian itsehallintoalue: Decreto 90/2010, de 21 de mayo, del Consell, por el que se modifica el reglamento regulador de la profesión de guía de turismo en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana, aprobado por el Decreto 62/1996, de 25 de marzo, del Consell.

Extremadura: Decreto 37/2015, de 17 de marzo.

Galicia: Decreto 42/2001, de 1 de febrero, de Refundición en materia de agencias de viajes, guías de turismo y turismo activo.

Baleaarit: Decreto 136/2000, de 22 de septiembre, por el cual se modifica el Decreto 112/1996, de 21 de junio, por el que se regula la habilitación de guía turístico en las Islas Baleares. Kanariansaaret: Decreto 13/2010, de 11 de febrero, por el que se regula el acceso y ejercicio de la profesión de guía de turismo en la Comunidad Autónoma de Canarias, 5 §.

La Rioja: Decreto 14/2001, de 4 de marzo, Reglamento de desarrollo de la Ley de Turismo de La Rioja.

Navarra: Decreto Foral 288/2004, de 23 de agosto. Reglamento para actividad de empresas de turismo activo y cultural de Navarra.

Asturia: Decreto 59/2007, de 24 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento regulador de la profesión de Guía de Turismo en el Principado de Asturias.

Murcia: Decreto n.º 37/2011, de 8 de abril, por el que se modifican diversos decretos en materia de turismo para su adaptación a la ley 11/1997, de 12 de diciembre, de turismo de la Región de Murcia tras su modificación por la ley 12/2009, de 11 de diciembre, por la que se modifican diversas leyes para su adaptación a la directiva 2006/123/CE, del Parlamento Europeo y del Consejo de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior.

HR: *Laki hotelli- ja ravintola-alasta (OG 138/06, 152/08, 43/09, 88/10 ja 50/12) ja laki matkailupalvelujen tarjoamisesta (OG nro 68/07 ja 88/10).*

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HU: Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelujen sekä matkailijoiden opastuspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen edellyttää Unkarin elinkeinolupaviraston myöntämää toimilupaa. Toimilupa voidaan myöntää yksinomaan ETA-valtioiden kansalaisille ja oikeushenkilöille, joiden kotipaikka on ETA-alueella (CPC 7471 ja 7472).

IT (koskee myös hallinnon aluetasoa): Euroopan unionin ulkopuolisista maista tulevien matkaoppaiden on saatava alueelta erityinen toimilupa ammattimaisena matkaoppaana toimimiseen. Jäsenvaltioista tulevat matkaoppaat voivat toimia vapaasti ilman tällaista lupaa. Toimilupa myönnetään matkaoppaille, jotka voivat osoittaa tarvittavan pätevyyden ja tietämyksen (CPC 7472).

Toimenpiteet:

HU: *Kauppalaki CLXIV, 2005, ja hallituksen asetus nro 213/1996 (XII.23.) matkojen järjestämisestä ja matkatoimistojen toiminnasta.*

IT: *Laki 135/2001, 7.5 ja 6 §, ja laki 40/2007 (DL 7/2007).*

Varauma nro 15 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimiala – osa-ala:	Virkistyspalvelut; muut urheiluun liittyvät palvelut
Toimialaluokka:	CPC 962 ja CPC 96419 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Muut urheiluun liittyvät palvelut (CPC 96419)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

AT (koskee hallinnon aluetasoa): Hiihtokoulujen toiminnasta ja vuoristo-oppaiden palveluista säädetään osavaltioiden (Bundesländer) lainsäädännössä. Näiden palvelujen tarjoaminen saattaa edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta. Yritysten saatetaan edellyttää nimittävän toimitusjohtajan, joka on ETA-valtion kansalainen.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan tanssikoulun perustamiseen ja sitä edellytetään liikunnanohjaajilta.

Toimenpiteet:

AT: *Kärntner Schischulgesetz, LGBL. Nr. 53/97;*

Kärntner Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 25/98;

NÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 5710;

OÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 93/1997;

Salzburger Schischul- und Snowboardschulgesetz, LGBL. Nr. 83/89;

Salzburger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 76/81;

Steiermärkisches Schischulgesetz, LGBL. Nr. 58/97;

Steiermärkisches Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 53/76;

Tiroler Schischulgesetz. LGBL. Nr. 15/95;

Tiroler Bergsportführergesetz, LGBL. Nr. 7/98;

Vorarlberger Schischulgesetz, LGBL. Nr. 55/02 §4 (2)a;

Vorarlberger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 54/02; ja

Wien: Gesetz über die Unterweisung in Wintersportarten, LGBL. Nr. 37/02.

CY: *Laki 65(i)/1997 sellaisena kuin se on muutettuna; ja*

laki 17(l) /1995 sellaisena kuin se on muutettuna.

Varauma nro 16 – Liikennepalvelut ja liikenteen oheispalvelut

Toimiala – osa-ala:	Liikennepalvelut – kalastus ja vesiliikennepalvelut – kaikki muu kaupallinen toiminta, joka suoritetaan aluksella; vesiliikennepalvelut ja vesiliikenteen liitännäispalvelut; rautatieliikennepalvelut ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut; maantieliikennepalvelut ja maantieliikenteen liitännäispalvelut; ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 0501 ja 0502 sekä CPC 5133, 5223, 711, 712, 721, 741, 742, 743, 744, 745, 748, 749, 7461, 7469, 83103, 86751, 86754, 8730 ja 882
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suositumuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) *Meriliikennepalvelut ja meriliikenteen liitännäispalvelut. Kaikki muu kaupallinen toiminta, joka suoritetaan aluksella (ISIC Rev. 3.1 0501 ja 0502 sekä CPC 5133, 5223, 721, 742 osittain, 745, 74540, 74520, 74590 ja 882)*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

EU: Sataman hallinnointielin tai toimivaltainen viranomainen voi rajoittaa satamapalvelujen tarjoajien lukumäärää tietyn satamapalvelun osalta.

Toimenpiteet:

EU: Asetus (EU) 2017/352, annettu 15 päivänä helmikuuta 2017, satamapalvelujen tarjoamisen puitteista ja satamien rahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista yhteisistä säännöistä, 6 artikla.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Vesirakennustekniikkaan ja vedenalaisiin rakennustöihin, kivennäisten ja muiden epäorgaanisten luonnonvarojen etsintään ja louhintaan, luotsaukseen, polttoainetäydennyksiin, jätteiden, veden ja öljyn sekoitusten ja muun vastaavan vastaanottamiseen liittyvä kuljettaminen ja muu toiminta, joka suoritetaan aluksilla sisäisillä aluevesillä ja Bulgarian aluemerellä, on sallittua vain Bulgarian tai muun jäsenvaltion lipun alla purjehtiville aluksille.

Objektiivisesta kapasiteetista riippuen satamien palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa liikenne-, tietotekniikka- ja viestintäministerin asettaman asiantuntijakomitean päätöksellä.

Tukipalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. Aluksen päällikön ja konemestarin on oltava ETA-valtion tai Sveitsin valaliiton kansalaisia. (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502 sekä CPC 5133, 5223, 721, 74520, 74540, 74590 ja 882).

Toimenpiteet:

BG: Kauppamerenkulkua koskeva säännöstö; Bulgarian tasavallan laki merialueista, sisävesiväylistä ja satamista; Määräys bulgarialaisia liikenteenharjoittajia koskevista ehdoista ja valintajärjestyksestä kansainvälisten yleissopimusten mukaisessa henkilö- ja tavaraliikenteessä; Määräys 3 miehittämättömien alusten huoltamisesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

BG: Kansallisesti merkittävissä Bulgarian satamissa tarjottavien julkisen liikenteen tukipalvelujen osalta oikeus tukitoimintojen suorittamiseen myönnetään käyttöoikeussopimuksella. Alueellisesti merkittävissä satamissa kyseinen oikeus myönnetään sataman omistajan kanssa tehtävällä sopimuksella (CPC 74520, 74540 ja 74590).

Toimenpiteet:

BG: Kauppamerenkulkua koskeva säännöstö; Bulgarian tasavallan laki merialueista, sisävesiväylistä ja satamista.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

DK: Luotsauspalvelujen tarjoajat voivat tarjota luotsauspalveluja Tanskassa vain, jos niiden kotipaikka on ETA-alueella ja ne ovat Tanskan viranomaisten rekisteröimiä ja hyväksymiä Tanskan luotsauslain mukaisesti (CPC 74520).

Toimenpiteet:

DK: Tanskan luotsauslaki, 18 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

DE (koskee myös hallinnon aluetasoa): Aluksen, joka ei kuulu jäsenvaltion kansalaiselle, käyttäminen Saksan liittovaltion vesiväylillä muihin kuin kuljetuspalveluihin ja kuljetuksen liitännäispalveluihin edellyttää erityistä lupaa. Euroopan unionin ulkopuolisille aluksille voidaan myöntää poikkeus ainoastaan, jos Euroopan unionin aluksia ei ole saatavissa tai jos niitä on saatavissa epäedullisin ehdoin taikka vastavuoroisuuteen perustuen. Poikkeuksia Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtiville aluksille voidaan myöntää vastavuoroisuuden perusteella (KüSchVO, 2 §:n 3 mom.). Kaikkia luotsauslain soveltamisalaan kuuluvia toimintoja säännellään, ja hyväksyntä voidaan myöntää ainoastaan ETA-valtioiden tai Sveitsin valaliiton kansalaisille. Luotsauspalvelujen tarjoaminen ja toiminta on rajoitettu viranomaisiin tai niiden nimeämiin yrityksiin.

Alusten vuokrauksen tai leasingvuokrauksen (käyttäjien kanssa tai ilman) ja muiden kuin merialusten ilman käyttäjiä tapahtuvan vuokrauksen tai leasingvuokrauksen osalta voidaan rajoittaa sellaisten

sopimusten tekemistä, jotka koskevat tavarakuljetuksia ulkomaan lipun alla purjehtivilla aluksilla tai tällaisten alusten vuokrausta, riippuen Saksan tai muun jäsenvaltion lipun alla purjehtivien alusten saatavuudesta.

Paikallisten ja ulkomaalaisten välisiä liiketoimia, jotka liittyvät

- (i) sellaisten sisävesialusten vuokraamiseen, joita ei ole rekisteröity talousalueelle;
- (ii) tavarakuljetuksiin tällaisilla sisävesialuksilla; tai
- (iii) tällaisilla sisävesialuksilla suoritettaviin hinauspalveluihin

talousalueen sisällä, voidaan rajoittaa (vesiliikenne, vesiliikenteen tukipalvelut, alusten vuokraus, ilman käyttäjiä olevien alusten leasingpalvelut (CPC 721, 745, 83103, 86751, 86754 ja 8730)).

Toimenpiteet:

DE: Gesetz über das Flaggenrecht der Seeschiffe und die Flaggenführung der Binnenschiffe (Flaggenrechtsgesetz; lippusuojalaki);

Verordnung über die Küstenschiffahrt (KüSchV);

Gesetz über die Aufgaben des Bundes auf dem Gebiet der Binnenschiffahrt (Binnenschiffahrtsaufgabengesetz - BinSchAufgG);

Verordnung über Befähigungszeugnisse in der Binnenschiffahrt (Binnenschifferpatentverordnung - BinSchPatentV);

Gesetz über das Seelotswesen (Seelotsgesetz - SeeLG);

Gesetz über die Aufgaben des Bundes auf dem Gebiet der Seeschiffahrt (Seeaufgabengesetz - SeeAufgG); ja

Verordnung zur Eigensicherung von Seeschiffen zur Abwehr äußerer Gefahren (See-Eigensicherungsverordnung - SeeEigensichV).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Suomen meriväylillä tarjottavat meriliikenteen tukipalvelut varataan Suomen, unionin jäsenvaltion tai Norjan lipun alla purjehtiville aluksille (CPC 745).

Toimenpiteet:

FI: Merilaki 674/1994 ja

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 122/1919, 4 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

EL: Satama-alueiden lastinkäsittelypalveluja koskee julkinen monopoli (CPC 741).

IT: Meriliikenteen lastinkäsittelypalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, yritystiheys ja uusien työpaikkojen syntyminen (CPC 741).

Toimenpiteet:

EL: Julkista merioikeutta koskeva säännöstö (asetus 187/1973).

IT: Merenkulkulaki,

Laki 84/1994, ja

Ministeriön asetus 585/1995.

b) Rautatieliikenne ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut (CPC 711 ja 743)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Ainoastaan jäsenvaltion kansalaiset voivat tarjota rautatieliikennepalveluja tai rautatieliikenteen tukipalveluja Bulgariassa. Talouden toimijoiksi rekisteröidyille rautatieliikenteen harjoittajille henkilö- ja tavaraliikenteen harjoittamista koskevan toimiluvan myöntää liikenneministeriö (CPC 711 ja 743).

Toimenpiteet:

BG: Rautatieliikennelaki, 37 ja 48 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

LT: Transitopalvelujen yksinoikeudet myönnetään rautatiealan yrityksille, jotka ovat tai joiden osakepääoma on 100-prosenttisesti valtion omistuksessa (CPC 711).

Toimenpiteet:

LT: Liettuan tasavallan rautatieliikennelaki nro IX-2152, annettu 22 päivänä huhtikuuta 2004, sellaisena kuin se on muutettuna 8 päivänä kesäkuuta 2006 annetulla lailla nro X-653.

c) Maantieliikenne ja maantieliikenteen liitännäispalvelut (CPC 712, 7121, 7122, 71222 ja 7123)

Niiden maantieliikennepalvelujen osalta, jotka eivät kuulu toisen osan [Kauppa, liikenne ja kalastus] kolmannen otsakkeen [Tieliikenne] I osaston [Maanteiden tavaraliikenne] ja II osaston [Maanteiden henkilöliikenne] sekä liitteen ROAD-1 [Maanteiden tavaraliikenne] soveltamisalaan.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

AT: (myös suosituimmuuskohtelun osalta) Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan sellaisille ETA-sopimuspuolten kansalaisille ja unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Itävallassa. Toimiluvat myönnetään syrjimättömin ehdoin vastavuoroisuuteen perustuen (CPC 712).

Toimenpiteet:

AT: Güterbeförderungsgesetz (tavaraliikennelaki), BGBl. Nr. 593/1995; 5 §;

Gelegenheitsverkehrsgesetz (laki satunnaisesta liikenteestä), BGBl. Nr. 112/1996; 6 §; ja

Kraftfahrliniengesetz (linja-autoliikennelaki), BGBl. I Nr. 203/1999, sellaisena kuin se on muutettuna, 7 ja 8 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EL: Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat: Maanteiden tavaraliikenteen tarjoaminen edellyttää kreikkalaista toimilupaa. Toimiluvat myönnetään syrjimättömin ehdoin vastavuoroisuuteen perustuen (CPC 7123).

Toimenpiteet:

EL: Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien toimiluvat: Kreikan laki 3887/2010 (Kreikan virallinen lehti

A' 174), sellaisena kuin se on muutettuna lain 4038/2012 5 §:llä (Kreikan virallinen lehti A' 14)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

IE: Kaukoliikenteen linja-autopalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen (CPC 7121 ja 7122).

MT: Taksit: toimilupiin sovelletaan määrällisiä rajoituksia.

Karozzini (hevosen vetämät vaunut): toimilupiin sovelletaan määrällisiä rajoituksia (CPC 712).

PT: Henkilöautojen vuokrauspalveluihin kuljettajineen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, yritystiheys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen (CPC 71222).

Toimenpiteet:

IE: Public Transport Regulation Act 2009 (laki joukkoliikenteen sääntelystä, vuodelta 2009).

MT: Taksipalvelumääräykset (SL499.59).

PT: Asetus 41/80, annettu 21 päivänä elokuuta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Edellytyksenä on yhtiön perustaminen Tšekkiin (ei sivuliikkeitä).

Toimenpiteet:

CZ: *Maantieliikennelaki nro 111/1994 Kok.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

SE: Maantieliikenteen harjoittaminen edellyttää ruotsalaista toimilupaa. Taksiluvan saaminen edellyttää, että yritys on nimennyt luonnollisen henkilön toimimaan liikenteestä vastaavana henkilönä (käytännössä asuinpaikkavaatimus – ks. Ruotsin sijoittautumismuotoja koskeva varauma).

Toimenpiteet:

SE: *Yrkestrafiklag (2012:210) (ammattiliikennelaki),*

Yrkestrafikförordning (2012:237) (ammattiliikenneasetus),

Taxitrafiklag (2012:211) (taksiliikennelaki) ja

Taxitrafikförordning (2012:238) (taksiliikenneasetus).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

SK: Taksilupa ja lupa taksin lähetysohjelmien harjoittamiseen voidaan myöntää henkilölle, jolla on asuin- tai sijoittautumispaikka Slovakian tasavallassa tai jossakin muussa ETA-valtiossa.

Toimenpiteet:

Maantieliikennelaki nro 56/2012 Kok.

d) Ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Maahuolintapalvelujen osalta voidaan edellyttää sijoittautumista Euroopan unionin alueelle. Mahdollisuus maahuolintapalvelujen tarjoamiseen riippuu lentoaseman koosta. Kullakin lentoasemalla toimivien palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa. ”Isoilla lentoasemilla” määrää ei saa rajoittaa vähempään kuin kahteen tarjoajaan.

Toimenpiteet:

EU: Direktiivi 1996/67/EY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1996, pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla.

BE (koskee myös hallinnon aluetasoa): Maahuolintapalvelujen tarjoaminen edellyttää vastavuoroisuutta.

Toimenpiteet:

BE: *Arrêté Royal du 6 novembre 2010 réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale à l'aéroport de Bruxelles-National, 18 §;*

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de Vlaamse regionale luchthavens, 14 §; ja

Arrêté du Gouvernement wallon réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale aux aéroports relevant de la Région wallonne, 14 §.

e) Kaikkien liikennemuotojen tukipalvelut (CPC 748 osittain)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

EU (koskee myös hallinnon aluetasoa): Tulliselvityspalveluja voivat tarjota vain unionin alueella asuvat henkilöt tai unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt.

Toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikoodeksista.

Varauma nro 17 – Energiaan liittyvä toiminta

Toimiala – osa-ala:	Energiaan liittyvä toiminta: kaivostoiminta ja louhinta; sähkön, kaasun, höyryn ja kuuman veden tuotanto, siirto ja jakelu omaan lukuun; polttoaineiden putkijohtokuljetukset; putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelut; ja energian jakeluun liittyvät palvelut
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14, 40 sekä CPC 5115, 63297, 713, 742 osittain, 8675, 883, 887
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) *Kaivostoiminta ja louhinta (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13 ja 14 sekä CPC 5115, 7131, 8675 ja 883)*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

NL: Hiilivetyjen etsinnän ja hyödyntämisen suorittavat Alankomaissa aina yksityinen yhtiö ja talousministerin nimeämä julkinen (osake)yhtiö yhdessä. Kaivoslain 81 ja 82 §:ssä säädetään, että kyseisen nimetyn yhtiön koko osakepääoman on oltava Alankomaiden valtion suorassa tai epäsuorassa omistuksessa (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13 ja 14).

BE: Mineraalivarojen ja muiden elottomien luonnonvarojen etsintä ja hyödyntäminen aluevesillä ja mannermaajalustassa edellyttää lupaa. Luvanhaltijalla on oltava tiedoksianto-osoite Belgiassa (ISIC Rev. 3.1:14).

IT (koskee myös hallinnon aluetasoa etsinnän osalta): Valtion kaivoksilla sovelletaan erityisiä etsintä- ja kaivuusääntöjä. Ennen hyödyntämiseen liittyvää toimintaa tarvitaan etsintälupa ("permesso di ricerca", asetuksen 1447/1927 4 §). Lupa on voimassa tietyn ajan, siinä määritetään tarkasti etsintäalueen rajat ja samalle alueelle voidaan myöntää useampi kuin yksi etsintälupa eri henkilöille tai yrityksille (tämän tyyppinen lupa ei välttämättä anna yksinoikeutta). Mineraalien hyödyntämiseksi vaaditaan alueellisen viranomaisen myöntämä lupa ("concessione", 14 §) (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13 ja 14 sekä CPC 8675 ja 883).

Toimenpiteet

BE: *Arrêté Royal du 1er septembre 2004 relatif aux conditions, à la délimitation géographique et à la procédure d'octroi des concessions d'exploration et d'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes de la mer territoriale et du plateau continental.*

IT: *Etsintäpalvelut: Kuninkaan asetus 1447/1927; Asetus 112/1998, 34 §.*

NL: *Mijnbouwwet (kaivoslaki).*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

BG: Bulgarian tasavallan alueella, mannerjalustassa ja Mustanmeren talousvyöhykkeellä maanalaisten luonnonvarojen etsimiseksi ja tutkimiseksi toteutettavat toimet edellyttävät lupaa, kun taas louhintaa ja hyödyntämistä koskevat toimet edellyttävät maanalaisia luonnonvaroja koskevan lain mukaisesti myönnettyä toimilupaa.

Veroetuuskohteluun oikeuttaville lainkäyttöalueille (offshore-alueet) rekisteröidyt yritykset tai niihin suoraan tai epäsuorasti yhteydessä olevat yritykset eivät saa osallistua avoimiin menettelyihin, joissa myönnetään lupia tai toimilupia luonnonvarojen etsimisen, tutkimiseen tai louhintaan, mukaan lukien uraani- ja toriummalmit, eivätkä ne saa toimia jo myönnetyn luvan tai toimiluvan perusteella, koska tällaiset toimet on kielletty, mukaan lukien mahdollisuus tällaisen tutkinnan tuloksena löydetyn esiintymän maantieteellisen tai taloudellisen hyödyntämisen rekisteröintiin.

Uraanimalmin louhinta on lopetettu ministerineuvoston 20 päivänä elokuuta 1992 antamalla asetuksella nro 163.

Toriummalmin etsintään ja louhintaan sovelletaan yleisiä lupa- ja toimilupajärjestelyjä. Toriummalmin etsintä- ja louhintalupia koskevat päätökset annetaan syrjimättömästi ja tapauskohtaisesti.

Bulgarian tasavallan kansalliskokouksen 18 päivänä tammikuuta 2012 antaman päätöksen (vahvistettu 14 päivänä kesäkuuta 2012) mukaan hydraulisen murtamisen menetelmän eli frakkauksen käyttäminen öljyn ja kaasun etsimiseen, tutkimiseen tai hyödyntämiseen kielletään parlamentin päätöksellä.

Liuskekaasun etsiminen ja hyödyntäminen on kiellettyä (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13 ja 14).

Toimenpiteet:

BG: *Laki maanalaisista luonnonvaroista,*

Toimilupalaki,

Laki yksityistämisestä ja yksityistämisen jälkeisestä valvonnasta,

Laki ydinenergian turvallisesta käytöstä, Bulgarian tasavallan kansalliskokouksen 18 päivänä tammikuuta 2012 antama päätös; Laki talous- ja rahoitussuhteista veroetuuskohteluun oikeuttaville lainkäyttöalueille rekisteröityjen yritysten, niiden määräysvallassa olevien henkilöiden ja niiden todellisten omistajien ja edunsaajien kanssa; ja Laki maanalaisista luonnonvaroista.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

CY: Ministerineuvosto voi kieltäytyä myöntämästä toimilupaa hiilivetyjen etsinnän, hyödyntämisen ja jalostuksen alalla yhteisölle, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten tosiasiallisessa määräysvallassa. Mikään yhteisö ei saa ilman ministerineuvoston ennakkolupaa päätyä Yhdistyneen kuningaskunnan tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen suoraan tai epäsuoraan määräysvaltaan sen jälkeen, kun sille on myönnetty toimilupa.

Ministerineuvosto voi kieltäytyä myöntämästä lupaa sellaiselle yhteisölle, joka on tosiasiallisesti Yhdistyneen kuningaskunnan tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen määräysvallassa, jos Yhdistynyt kuningaskunta ei myönnä Kyproksen tasavallan tai jäsenvaltioiden yhteisöille hiilivetyjen etsintään, tutkimiseen ja hyödyntämiseen pääsyn ja niiden harjoittamisen osalta vastaavaa kohtelua kuin Kyproksen tasavalta tai jäsenvaltiot myöntävät Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöille (ISIC Rev 3.1 1110).

Toimenpiteet:

CY: *Laki hiilivetyjen etsinnästä, louhinnasta ja hyödyntämisestä vuodelta 2007 (laki 4(I)/2007), sellaisena kuin se on muutettuna.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

SK: Kaivos- ja geologinen toiminta edellyttää yhtiön perustamista ETA-valtiossa (ei sivuliikkeitä). Luonnonvarojen suojelusta ja hyödyntämisestä annetun Slovakian lain 44/1988 soveltamisalaan kuuluvia kaivos- ja etsintätoimia säännellään syrjimättömällä tavalla muun muassa sellaisten julkisten toimenpiteiden avulla, joilla pyritään varmistamaan luonnonvarojen ja ympäristön säilyminen ja suojelu, kuten tiettyjen kaivosteknologioiden salliminen tai kieltäminen. Selvyyden vuoksi todetaan, että tällaisiin toimenpiteisiin kuuluvat syanidiliuotuksen käytön kieltäminen mineraalien käsittelyssä tai jalostuksessa, vaatimus erityisluvasta, kun kyseessä on öljyn ja kaasun etsinnässä, tutkimisessa ja hyödyntämisessä käytettävä frakkaus, sekä edellytys paikallisella kansanäänestyksellä annetusta ennakkohyväksynnästä ydin alan ja radioaktiivisten mineraalivarojen tapauksessa. Tämä ei lisää voimassa olevan toimenpiteen poikkeavia näkökohtia, joiden osalta varauksia tehdään. (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13 ja 14 sekä CPC 5115, 7131, 8675 ja 883).

Toimenpiteet

SK: *Laki kaivostoiminnasta, räjähteistä ja valtion kaivannaistoiminnan hallinnosta 51/1988; laki geologisesta toiminnasta 569/2007, laki luonnonvarojen suojelusta ja hyödyntämisestä 44/1988.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

FI: Mineraalivarojen etsintään ja hyödyntämiseen sovelletaan lupavaatimuksia, ja ydinainneiden louhinnan osalta luvan myöntää valtioneuvosto. Kaivosalueenastuslupan myöntää valtioneuvosto. Lupa voidaan myöntää ETA-valtiossa asuvalle luonnolliselle henkilölle tai ETA-valtioon sijoittautuneelle oikeushenkilölle. Taloudellista tarveharkintaa saatetaan soveltaa (ISIC Rev. 3.1 120 sekä CPC 5115, 883 ja 8675).

IE: Irlannissa toimivien etsintä- ja kaivosyhtiöiden on oltava siellä kaupallisesti läsnä. Mineraalien etsimisen edellytyksenä on, että työtä suoritettaessa yritykset (irlantilaiset tai ulkomaiset) käyttävät asiamiehen tai Irlannissa asuvan etsinnästä vastaavan päällikön palveluja. Kaivostoiminnan osalta vaaditaan, että kaivostoimintaa koskeva valtion vuokrasopimus tai toimilupa on Irlannissa perustetulla yrityksellä. Tällaisen yrityksen omistamissuhteille ei ole asetettu rajoituksia (ISIC Rev. 3.1 10, 13 ja 14 sekä CPC 883).

Toimenpiteet

FI: *Kaivoslaki 621/2011 ja*

Ydinenergilaki (990/1987).

IE: Minerals Development Acts 1940–2017 (lait mineraalien hyödyntämisestä vuosilta 1940–2017); Suunnittelulait ja Ympäristöasetukset.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

SI: Mineraalivarojen etsintä ja hyödyntäminen, mukaan luettuina säännellyt kaivostoiminnan palvelut, edellyttävät sijoittautumista ETA-valtioon, Sveitsin valaliittoon tai OECD:n jäsenvaltioon taikka kyseisten valtioiden ja maiden kansalaisuutta (ISIC Rev. 3.1 10, ISIC Rev. 3.1 11, ISIC Rev. 3.1 12, ISIC Rev. 3.1 13, ISIC Rev. 3.1 14 sekä CPC 883, CPC 8675).

Toimenpiteet

SI: kaivoslaki 2014.

b) *Sähkön, kaasun, höyryn ja kuuman veden tuotanto, siirto ja jakelu omaan lukuun; polttoaineiden putkijohtokuljetukset; putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelut; energian jakelupalvelut (ISIC Rev. 3.1 40 ja 401 sekä CPC 63297, 713, 742 osittain, 74220 ja 887)*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

DK: Omistajan tai käyttäjän, joka aikoo perustaa kaasuinfrastruktuurin tai putkijohdon raaka- tai jalostetun öljyn ja öljytuotteiden sekä maakaasun kuljettamista varten, on saatava paikallisviranomaisten lupa ennen rakennustöiden aloittamista. Myönnettävien lupien määrää voidaan rajoittaa (CPC 7131).

MT: Yhtiöllä EneMalta plc on sähkönjakelun monopoli (ISIC Rev. 3.1 401 ja CPC 887).

NL: Ainoastaan Alankomaiden hallitus (siirtojärjestelmät) ja muut viranomaiset (jakelujärjestelmät) voivat omistaa sähköverkon ja kaasuputkiverkon (ISIC Rev. 3.1 040 ja CPC 71310).

Toimenpiteet:

DK: *Lov om naturgasforsyning, LBK 1127 05/09/2018, lov om varmemforsyning, LBK 64 21/01/2019, lov om Energinet, LBK 997 27/06/2018. Bekendtgørelse nr. 1257 af 27. november 2019 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsysrtemer og pipelines (määräys öljysäiliöiden, putkistojen ja putkijohtojen organisoinnista, perustamisesta ja toiminnasta nro 1257, annettu 27 päivänä marraskuuta 2019).*

MT: *EneMalta Act (laki EneMalta-yhtiöstä), 272 luku, ja EneMalta (Transfer of Assets, Rights, Liabilities & Obligations) Act (laki EneMalta-yhtiön varojen, velkojen, oikeuksien ja velvollisuuksien siirtämisestä), 536 luku.*

NL: *Elektriciteitswet 1998; Gaswet.*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

AT: Lupa kaasun kuljetukseen myönnetään ainoastaan ETA-valtioiden kansalaisille, joilla on kotipaikka ETA-valtiossa. Yritysten ja henkilöyhtiöiden toimipaikan on oltava ETA-valtiossa. Verkon haltijoiden on nimitettävä toimitusjohtaja ja verkon toiminnan teknisestä valvonnasta vastaava tekninen johtaja, joiden on molempien oltava ETA-valtion kansalaisia.

Toimivaltainen viranomainen voi poiketa kansalaisuus- ja kotipaikkavaatimuksesta, jos verkon toiminnan katsotaan olevan yleisen edun mukaista.

Muun kuin kaasun ja veden kuljetukseen sovelletaan seuraavaa:

- (i) lupa myönnetään ainoastaan sellaisille luonnollisille henkilöille, jotka ovat ETA-valtion kansalaisia ja joilla on kotipaikka Itävallassa; ja
- (ii) yritysten ja henkilöyhtiöiden toimipaikan on oltava Itävallassa. Sovelletaan taloudellista tarveharkintaa tai tehdään etuja koskeva testi. Rajatylittävät putkijohdot eivät saa vaarantaa Itävallan turvallisuusetuja ja sen asemaa puolueettomana maana. Yritysten ja henkilöyhtiöiden on nimitettävä toimitusjohtaja, jonka on oltava ETA-valtion kansalainen. Toimivaltainen viranomainen voi poiketa kansalaisuus- ja toimipaikkavaatimuksesta, jos putkijohdon toiminnan katsotaan olevan kansallisen taloudellisen edun mukaista (CPC 713).

Toimenpiteet:

AT: *Rohrleitungsgesetz (laki putkijohtokuljetuksista), BGBl. Nr. 411/1975, 5 §:n 1 ja 2 mom., 5 §:n 1 ja 3 mom. sekä 15 ja 16 §; ja*

Gaswirtschaftsgesetz 2011 (laki kaasuyhtiöistä vuodelta 2011), BGBl. I Nr. 107/2011, 43, 44, 90 ja 93 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – (koskee vain hallinnon aluetasoa) Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

AT: Lupa sähkön siirtoon ja jakeluun myönnetään ainoastaan ETA-valtioiden kansalaisille, joilla on kotipaikka ETA-valtiossa. Jos operaattori nimittää toimitusjohtajan tai vuokraajan, kotipaikkavaatimuksesta luovutaan.

Oikeushenkilöiden (yritysten) ja henkilöyhtiöiden toimipaikan on oltava ETA-valtiossa. Niiden on nimitettävä toimitusjohtaja tai vuokraaja, joiden on molempien oltava ETA-valtion kansalaisia, joilla on kotipaikka ETA-valtiossa.

Toimivaltainen viranomainen voi olla soveltamatta kotipaikkaa ja kansalaisuutta koskevia vaatimuksia, jos verkon toiminnan katsotaan olevan yleisen edun mukaista (ISIC Rev. 3.1 40 ja CPC 887).

Toimenpiteet:

AT: *Burgenländisches Elektrizitätswesengesetz 2006, LGBl. Nr. 59/2006, sellaisena kuin se on muutettuna,*

Niederösterreichisches Elektrizitätswesengesetz, LGBl. Nr. 7800/2005, sellaisena kuin se on muutettuna, Landesgesetz, mit dem das Oberösterreichische Elektrizitätswirtschafts- und -

organisationsgesetz 2006 erlassen wird (Oö. ElWOG 2006), LGBl. Nr. 1/2006, sellaisena kuin se on muutettuna, Salzburger Landeselektrizitätsgesetz 1999 (LEG), LGBl. Nr. 75/1999, sellaisena kuin se on muutettuna,

Gesetz vom 16. November 2011 über die Regelung des Elektrizitätswesens in Tirol (Tiroler

Elektrizitätsgesetz 2012 – TEG 2012), LGBl. Nr. 134/2011;

Gesetz über die Erzeugung, Übertragung und Verteilung von elektrischer Energie

(Vorarlberger Elektrizitätswirtschaftsgesetz), LGBl. Nr. 59/2003, sellaisena kuin se on muutettuna,

Gesetz über die Neuregelung der Elektrizitätswirtschaft (Wiener Elektrizitätswirtschaftsgesetz

2005 – WEIWG 2005), LGBl. Nr. 46/2005;

Steiermärkisches Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz(ELWOG), LGBl. Nr.

70/2005; ja

Kärntner Elektrizitätswirtschafts-und Organisationsgesetz(ELWOG), LGBl. Nr. 24/2006.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Sähkön tuotanto, siirto, jakelu ja kauppa ja muut sähkömarkkinatoimijoiden toiminnot sekä kaasun tuotanto, siirto, jakelu, varastointi ja kauppa sekä lämmön tuotanto ja jakelu edellyttävät lupaa. Tällainen lupa voidaan myöntää ainoastaan luonnolliselle henkilölle, jolla on oleskelulupa, tai unionin alueelle sijoittautuneelle oikeushenkilölle. Sähkön ja kaasun siirtoon ja markkinatoimijalupiin sovelletaan yksinoikeuksia (ISIC Rev. 3.1 40 sekä CPC 7131, 63297, 742 ja 887).

LT: Sähkön siirtoa, jakelua, toimitusta yleisölle ja sähkön kaupan järjestämistä koskeva lupa voidaan myöntää ainoastaan Liettuaan sijoittautuneille oikeushenkilöille tai Liettuaan sijoittautuneille ulkomaisten oikeushenkilöiden sivuliikkeille tai muille Liettuaan sijoittautuneille muiden jäsenvaltioiden organisaatioille. Lupia sähkön tuottamiseen, sähköntuotantokapasiteetin kehittämiseen ja suoran linjan rakentamiseen voidaan myöntää henkilöille, joilla on asuinpaikka Liettuassa, tai Liettuaan sijoittautuneille oikeushenkilöille tai Liettuaan sijoittautuneille muiden jäsenvaltioiden oikeushenkilöiden sivuliikkeille tai muille Liettuaan sijoittautuneille muiden jäsenvaltioiden organisaatioille. Tätä varaumaa ei sovelleta vastikkeellisiin tai sopimusperusteisiin sähkön siirtoa ja jakelua koskeviin konsultointipalveluihin (ISIC Rev. 3.1 401 ja CPC 887).

Polttoaineiden tapauksessa sijoittautuminen on pakollista. Polttoaineiden siirtoa, jakelua ja varastointia sekä maakaasun nesteyttämistä koskeva lupa voidaan myöntää ainoastaan Liettuaan sijoittautuneille oikeushenkilöille tai Liettuaan sijoittautuneille muiden jäsenvaltioiden oikeushenkilöiden sivuliikkeille tai muille Liettuaan sijoittautuneille muiden jäsenvaltioiden organisaatioille.

Tätä varaumaa ei sovelleta vastikkeellisiin tai sopimusperusteisiin polttoaineiden siirtoa ja jakelua koskeviin konsultointipalveluihin (CPC 713 ja 887).

PL: Energialain mukaan seuraaviin toimintoihin tarvitaan lupa:

- (i) polttoaineiden tai energian tuotanto, lukuun ottamatta seuraavia: kiinteiden tai kaasumaisten polttoaineiden tuotanto; sähkön tuotanto sähkölähteistä, joiden kokonaiskapasiteetti on enintään 50 MW ja jotka eivät ole uusiutuvia energialähteitä; sähkön ja lämmön yhteistuotanto lähteistä, joiden kokonaiskapasiteetti on enintään 5 MW ja jotka eivät ole uusiutuvia energialähteitä; lämmön tuotanto lähteistä, joiden kokonaiskapasiteetti on enintään 5 MW;
- (ii) kaasumaisten polttoaineiden varastointi varastointilaitoksiin, maakaasun nesteyttäminen ja nesteytetyn kaasun uudelleen kaasuunnuttaminen nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksissa sekä nestemäisten polttoaineiden varastointi, lukuun ottamatta seuraavia: nestemäisen kaasun paikallinen varastointi laitoksiin, joiden kapasiteetti on pienempi kuin 1 MJ/s, ja nestemäisten polttoaineiden varastointi vähittäiskaupassa;
- (iii) polttoaineiden tai energian siirto ja jakelu, lukuun ottamatta seuraavia: kaasumaisten polttoaineiden jakelu verkoissa, joiden kapasiteetti on vähemmän kuin 1 MJ/s, ja lämmön siirto tai jakelu, jos asiakkaiden tilaama kokonaiskapasiteetti ei ylitä 5:ttä MW;
- (iv) polttoaineiden tai energian kauppa, lukuun ottamatta seuraavia: kiinteiden polttoaineiden kauppa; sähkön kauppa käyttämällä laitoksia, joiden jännite on alhaisempi kuin 1 kV ja jotka asiakas omistaa; kaasumaisten polttoaineiden kauppa, jos vuotuisen liikevaihdon arvo ei ylitä 100 000:ta euroa; nestemäisen kaasun kauppa, jos vuotuisen liikevaihdon arvo ei ylitä 10 000:ta euroa; ja kaasumaisten polttoaineiden ja sähkön kauppa, joka tapahtuu tavarapörsseissä sellaisten meklariyritysten välityksellä, jotka välittävät hyödykkeitä 26 päivänä lokakuuta 2000 annetun hyödykepörssilain perusteella, sekä lämmön kauppa, jos asiakkaiden tilaama kokonaiskapasiteetti ei ylitä 5:ttä MW. Liikevaihtoa koskevia rajoituksia ei sovelleta kaasumaisten polttoaineiden eikä nestemäisen kaasun tukkukaupan palveluihin eikä pullotetun kaasun vähittäiskaupan palveluihin.

Toimivaltainen viranomainen voi myöntää luvan vain sellaiselle hakijalle, jonka liiketoiminnan rekisteröity kotipaikka tai asuinpaikka on ETA-valtiossa tai Sveitsin valaliitossa (ISIC Rev. 3.1 040 sekä CPC 63297, 74220 ja 887).

Toimenpiteet:

CZ: Laki nro 458/2000 Kok. liiketoimintaedellytyksistä ja julkishallinnosta energia-aloilla (energialaki).

LT: Liettuan tasavallan maakaasulaki, annettu 10 päivänä lokakuuta 2000, nro VIII-1973; Liettuan tasavallan sähkölaki, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2000, nro VIII-1881.

PL: Energialaki, annettu 10 päivänä huhtikuuta 1997, 32 ja 33 §.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

SI: Sähkön ja maakaasun tuotanto, kauppa, toimitukset loppukäyttäjille sekä sähkön ja maakaasun siirto ja jakelu edellyttävät sijoittautumista unioniin (ISIC Rev. 3.1 4010 ja 4020 sekä CPC 7131 ja 887).

Toimenpiteet:

SI: Energetski zakon 2014 (energialaki), Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 17/2014; kaivoslaki 2014.

Varauma nro 18 – Maatalous, kalastus ja valmistus

Toimiala – osa-ala:	Maatalous, riistatalous, metsätalous; kotieläintalous ja porotalous, kalastus ja vesiviljely; julkaiseminen, painaminen ja tallenteiden jäljentäminen
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, 1531, 050, 0501, 0502, 221, 222, 323 ja 324 sekä CPC 881, 882 ja 88442
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Suoritevaatimukset Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Maatalous, riistatalous ja metsätalous (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, 1531, CPC 881)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

IE: Ulkomailla asuvat tarvitsevat luvan myllytoimintaa varten (ISIC Rev. 3.1 1531).

Toimenpiteet:

IE: *Agriculture Produce (Cereals) Act, 1933 (Maataloustuotantolaki (vilja) vuodelta 1933).*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Ainoastaan poronhoitoalueella asuvat ETA-valtion kansalaiset voivat omistaa poroja ja harjoittaa porotaloutta. Yksinoikeuksia voidaan myöntää.

FR: Maatalousosuuskunnan jäsenyys tai sen johtajana toimiminen edellyttää ennakkolupaa (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014 ja 015).

SE: Ainoastaan saamelaiset voivat omistaa poroyrityksiä ja harjoittaa porotaloutta.

Toimenpiteet:

FI: *Poronhoitolaki 848/1990, 1 luvun 4 §, ja Suomen liittymissopimuksen pöytäkirja N:o 3.*

FR: *Code rural et de la pêche maritime.*

SE: *Poronhoitolaki (1971:437), 1 §.*

b) Kalastus ja vesiviljely (ISIC Rev. 3.1 050, 0501 ja 0502 sekä CPC 882)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa, Markkinoille pääsy:

FR: Ranskan lipun alla purjehtivalle ranskalaiselle alukselle voidaan myöntää kalastuslupa, tai sen voidaan sallia kalastavan kansallisten kiintiöiden perusteella ainoastaan, jos sillä on tosiasiallinen taloudellinen yhteys Ranskan alueeseen ja aluksen toimintaa ohjataan ja valvotaan Ranskan alueella sijaitsevasta pysyvästä toimipaikasta (ISIC Rev. 3.1 050 ja CPC 882).

Toimenpiteet:

FR: Code rural et de la pêche maritime.

c) Valmistus – Julkaiseminen, painaminen ja tallenteiden jäljentäminen (ISIC Rev. 3.1 221, 222, 323 ja 324 sekä CPC 88442)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa, Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

LV: Ainoastaan Latviassa muodostetut oikeushenkilöt ja latvialaiset luonnolliset henkilöt voivat perustaa ja kustantaa joukkotiedotusvälineitä. Sivuliikkeitä ei sallita (CPC 88442).

Toimenpiteet:

LV: Laki lehdistöstä ja muista joukkotiedotusvälineistä, 8 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

DE (koskee myös hallinnon aluetasoa): Kaikkien julkisesti levitettävien tai painettavien sanomalehtien, aikakauslehtien ja -julkaisujen on ilmoitettava selkeästi ”vastaava päätoimittaja” (luonnollisen henkilön täydellinen nimi ja osoite). Vastaavan päätoimittajan saatetaan edellyttää asuvan pysyvästi Saksassa, unionin jäsenvaltiossa tai ETA-valtiossa. Liittovaltion sisäasiainministeri voi myöntää poikkeuksia (ISIC Rev. 3.1 223 ja 224).

Toimenpiteet:

DE:

Aluetaso:

Gesetz über die Presse Baden-Württemberg (LPG BW);

Bayerisches Pressegesetz (BayPrG);

Berliner Pressegesetz (BlnPrG);

Brandenburgisches Landespressegesetz (BbgPG);

Gesetz über die Presse Bremen (BrPrG);

Hamburgisches Pressegesetz;

Hessisches Pressegesetz (HPresseG);

Landespressegesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LPrG M-V);

Niedersächsisches Pressegesetz (NPresseG);

Pressegesetz für das Land Nordrhein-Westfalen (Landespressegesetz NRW);

Landesmediengesetz (LMG) Rheinland-Pfalz;

Saarländisches Mediengesetz (SMG);

Sächsisches Gesetz über die Presse (SächsPresseG);

Pressegesetz für das Land Sachsen-Anhalt (Landespressegesetz);

Gesetz über die Presse Schleswig-Holstein (PressG SH);

Thüringer Pressegesetz (TPG).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

IT: Italia sallii Yhdistyneestä kuningaskunnasta olevien sijoittajien omistaa enemmän kuin 49 prosenttia italialaisen kustannusyhtiön pääomasta ja äänioikeuksista samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Yhdistynyt kuningaskunta sallii italialaisten sijoittajien omistaa enemmän kuin 49 prosenttia Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneen kustannusyhtiön pääomasta ja äänioikeuksista (ISIC Rev. 3.1 221 ja 222).

Toimenpiteet:

IT: Laki 416/1981, § 1 (ja myöhemmät muutokset).

Sijoitusten vapauttaminen – Ylempi johto ja hallitukset:

PL: Sanoma- ja aikakauslehtien päätoimittajaan sovelletaan kansalaisuusvaatimusta (ISIC Rev. 3.1 221 ja 222).

Toimenpiteet:

PL: Lehdistolaki, annettu 26 päivänä tammikuuta 1984, Puolan virallinen lehti nro 5, kohta 24, sekä myöhemmät muutokset.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

SE: Luonnollisten henkilöiden, jotka omistavat Ruotsissa painettavia ja julkaistavia aikakauslehtiä, on asuttava Ruotsissa tai oltava ETA-valtion kansalaisia. Jos tällaisten aikakauslehtien omistajat ovat oikeushenkilöitä, niiden on oltava sijoittautuneita ETA-valtioon. Ruotsissa painettavilla ja julkaistavilla aikakauslehdillä sekä teknisillä tallenteilla on oltava vastaava päätoimittaja, jolla on oltava kotipaikka Ruotsissa (ISIC Rev. 3.1 22 ja CPC 88442).

Toimenpiteet:

SE: *Lehdistönvapauslaki (1949:105),*

Sananvapausperustuslaki (1991:1469) ja

Laki lehdistönvapauslakia ja sananvapausperustuslakia koskevista määräyksistä (1991: 1559).

Yhdistyneen kuningaskunnan luettelo

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Varauma nro 2 – Ammatilliset palvelut (kaikki ammatit lukuun ottamatta terveydenhuoltoon liittyviä ammatteja)

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut (eläinlääkintäpalvelut)

Varauma nro 4 – Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut

Varauma nro 6 – Viestintäpalvelut

Varauma nro 7 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Varauma nro 8 – Energiaan liittyvä toiminta

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Toimiala:	<i>Kaikki toimialat</i>
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Suoritevaatimukset
Luku:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen
Hallintotaso:	Keskus- ja aluetaso (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Suoritevaatimukset

Yhdistynyt kuningaskunta voi panna täytäntöön sitoumuksen, joka on annettu yritysostoja ja sulautumia koskeviin sääntöihin (City Code on Takeovers and Mergers) sisältyvien, tarjouksen jälkeisiä sitoumuksia koskevien säännösten mukaisesti tai sitoumusasiakirjojen nojalla yritysostojen ja sulautumien yhteydessä, silloin kun sitoumusta ei määrätä tai vaadita yritysoston tai sulautuman hyväksymisen edellytyksenä.

Toimenpiteet:

The City Code on Takeovers and Mergers (yritysostoja ja sulautumia koskevat säännöt)

Companies Act 2006 (yhtiölaki)

Law of Property (Miscellaneous Provisions) Act 1989 (varallisuuslain erinäiset säännökset) siltä osin kuin on kyse yritysostoja ja sulautumia koskevien sitoumusasiakirjojen täytäntöönpanosta

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset

Tätä varaumaa sovelletaan ainoastaan terveys-, sosiaali- ja koulutuspalveluihin:

Myydessään tai luovuttaessaan terveydenhuolto-, sosiaali- tai koulutuspalveluja (CPC 93 ja 92) tarjoavan, olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisen vallan yhteisön pääomaosuuksia tai varoja Yhdistynyt kuningaskunta voi estää tällaisten pääomaosuuksien tai varojen omistuksen tai asettaa rajoituksia omistukselle sekä tällaisten pääomaosuuksien tai varojen omistajien määräysvallalle näin muotoutuneissa yrityksissä unionin sijoittajien tai niiden yritysten osalta. Yhdistynyt kuningaskunta voi tällaisen myynnin tai muun luovutuksen osalta ottaa käyttöön tai pitää voimassa ylemmän johdon tai hallitusten jäsenten kansalaisuutta koskevan minkä tahansa toimenpiteen sekä mitä tahansa toimenpiteitä, joilla rajoitetaan palvelun suorittajien määrää.

Tätä varaumaa sovellettaessa

- (i) toimenpide, joka pidetään voimassa tai otetaan käyttöön tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen ja jolla myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä estetään pääomaosuuksien tai varojen omistusoikeus tai asetetaan sille rajoituksia taikka

asetetaan tässä varaumassa kuvattu kansalaisuutta koskeva vaatimus tai palvelun suorittajien määrää koskeva vaatimus, on voimassa oleva toimenpide; ja

- (ii) 'valtionyrityksellä' tarkoitetaan yritystä, jonka Yhdistynyt kuningaskunta omistaa tai jossa sillä on omistusoikeuksien kautta määräysvalta ja joka kattaa sellaisen, sopimuksen voimaantulon jälkeen perustetun yrityksen, jonka tarkoituksena on yksinomaan olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisen vallan yhteisön pääomaosuuksien tai varojen myynti tai luovutus.

Toimenpiteet:

Kuten edellä kuvaus-osassa on selostettu.

Varauma nro 2 – Ammatilliset palvelut (kaikki ammatit lukuun ottamatta terveydenhuoltoon liittyviä ammatteja)

Toimiala – osa-ala: Ammatilliset palvelut – Lakiasianpalvelut; tilintarkastuspalvelut

Toimialaluokka: CPC 861 osittain ja CPC 862

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Hallintotaso: Keskus- ja aluetaso (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

(a) Lakiasianpalvelut (CPC 861 osittain)

Eräiden lakiasianpalvelujen tarjoamista varten saattaa olla tarpeen hankkia toimivaltaiselta viranomaiselta lupa tai noudattaa rekisteröitymisvaatimuksia. Siltä osin kuin luvan saamista tai rekisteröitymistä koskevat vaatimukset eivät ole syrjiviä ja vastaavat SERVIN 5.49 artiklassa määrättyjä sitoumuksia, niitä ei luetella. Niihin voi sisältyä esimerkiksi vaatimus, jonka mukaan hakijalla on oltava tietty pätevyys tai hakijan on täytynyt suorittaa hyväksytty koulutusjakso taikka jäsenyyden edellytyksenä on se, että hakijalla on toimipaikka tai postiosoite toimivaltaisen viranomaisen oikeudenkäyttöalueella.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Asianomainen ammatti- tai sääntelyelin voi vaatia asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo) Yhdistyneessä kuningaskunnassa joidenkin kotimaisten lakiasianpalvelujen tarjoamista varten. Sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia syrjimättömiä vaatimuksia.

Asianomainen ammatti- tai sääntelyelin voi vaatia asuinpaikkaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa joidenkin maahanmuuttoon liittyvien kotimaisten lakiasianpalvelujen tarjoamista varten.

Toimenpiteet:

the Solicitors Act 1974 (asianajajalaki), the Administration of Justice Act 1985 (oikeudenkäymislaki) ja the Legal Services Act 2007 (lakiasianpalvelulaki). Skotlanti: the Solicitors (Scotland) Act 1980 (asianajajalaki, Skotlanti) ja the Legal Services (Scotland) Act 2010 (lakiasianpalvelulaki, Skotlanti). Pohjois-Irlanti: the Solicitors (Northern Ireland) Order 1976 (asianajajia koskeva määräys, Pohjois-Irlanti). Kaikkien lainkäyttöalueiden osalta Immigration and Asylum Act (maahanmuutto- ja turvapaikkalaki) 1999. Lisäksi kullakin lainkäyttöalueella sovellettaviin toimenpiteisiin kuuluvat mahdolliset ammatti- ja sääntelyelinten asettamat vaatimukset.

(b) Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut ja kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiset viranomaiset voivat tunnustaa unionin tai minkä tahansa kolmannen maan kansalaisuuden omaavien tilintarkastajien tutkinnon vastaavuuden ja antaa heille luvan toimia Yhdistyneessä kuningaskunnassa lakisääteisenä tilintarkastajana vastavuoroisuuden pohjalta (CPC 8621).

Toimenpiteet:

The Companies Act (yhtiölaki) 2006

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut (eläinlääkintäpalvelut)

Toimiala – osa-ala:	Ammatilliset palvelut – eläinlääkintäpalvelut
Toimialaluokka:	CPC 932
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	Keskus- ja aluetaso (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Eläinlääkäripalvelujen tarjoaminen edellyttää fyysistä läsnäoloa. Eläinlääkärinä voivat toimia ainoastaan pätevät eläinlääkärit, jotka ovat kuninkaallisen eläinlääkärikollegion (Royal College of Veterinary Surgeons – RCVS) jäseniä.

Toimenpiteet:

Veterinary Surgeons Act (1966) (eläinlääkärilaki)

Varauma nro 4 – Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Toimiala – osa-ala:	Tutkimus- ja kehittämispalvelut (T&K-palvelut)
Toimialaluokka:	CPC 851 ja 853
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	Keskus- ja aluetaso (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Julkisin varoin rahoitettavia tutkimus- ja kehittämispalveluja (T&K-palvelut), jotka saavat Yhdistyneen kuningaskunnan rahoitusta, koskevia yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisille ja sellaisille Yhdistyneen kuningaskunnan oikeushenkilöille, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa (CPC 851 ja 853).

Varauma ei rajoita [viidennen osan] [Osallistuminen unionin ohjelmiin, Moitteeton varainhoito ja Rahoitusta koskevat määräykset] soveltamista eikä SERVIN.1.1 [Tavoite ja soveltamisala] artiklan 6 ja 7 kohdassa tarkoitettujen osapuolen hankintojen tai osapuolten tarjoamien tukien ja avustusten poissulkemista.

Toimenpiteet:

Kaikki tämänhetkiset ja tulevat tutkimus- ja innovaatio-ohjelmat

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut

Toimiala – osa-ala:	Liike-elämän palvelut – Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa sekä muut liike-elämän palvelut
Toimialaluokka:	CPC 831 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	Keskus- ja aluetaso (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajan käyttämien ilma-alusten vuokraukseen tai leasingvuokraukseen ilman miehistöä (dry lease) sovelletaan ilma-alusten rekisteröintivaatimuksia. Dry lease -sopimukseen, jonka osapuolena on Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittaja, on sovellettava kansallisen lentoturvallisuuslainsäädännön vaatimuksia, kuten etukäteishyväksyntää ja muita edellytyksiä, joita sovelletaan kolmannessa maassa rekisteröidyn ilma-aluksen käyttöön. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko tietyt kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai tietyt osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat vaatimukset täyttävien yritysten omistuksessa (CPC 83104).

Jos Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolella toimivat tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien (TPJ) tarjoajat eivät myönnä Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajille Yhdistyneessä kuningaskunnassa myönnettävää kohtelua vastaavaa (eli syrjimätöntä) kohtelua, tai jos Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolella toimivat lentoliikenteen harjoittajat eivät myönnä Yhdistyneen kuningaskunnan TPJ-palvelujen tarjoajille Yhdistyneessä kuningaskunnassa myönnettävää kohtelua vastaavaa kohtelua, voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotta Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntävät vastaavan kohtelun Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolella toimiville lentoliikenteen harjoittajille tai Yhdistyneen kuningaskunnan lentoliikenteen harjoittajat Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolella toimiville TPJ-palvelujen tarjoajille.

Toimenpiteet: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1008/2008, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä (uudelleenlaadittu toisinto), sellaisena kuin se on säilytettyinä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädöksellä European Union (Withdrawal) Act 2018 (vuonna 2018 Euroopan unionista eroamisesta annettu laki) ja muutettuna lentoliikenteen harjoittamista EU:sta eroamisen yhteydessä koskevilla asetuksilla Operation of Air Services (Amendment etc.) (EU Exit) Regulations (S.I. 2018/1392).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 80/2009, annettu 14 päivänä tammikuuta 2009, tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä koskevista käytännösäännöistä ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2299/89 kumoamisesta, sellaisena kuin se on säilytettyinä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädöksellä European Union (Withdrawal) Act 2018 ja muutettuna tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä EU:sta eroamisen yhteydessä koskevilla asetuksilla Computer Reservation Systems (Amendment) (EU Exit) Regulations 2018 (S.I. 2018/1080).

Varauma nro 6 – Viestintäpalvelut

Toimiala – osa-ala:	Viestintäpalvelut – posti- ja kuriiripalvelut
Toimialaluokka:	CPC 71235 osittain, 73210 osittain ja 751 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	Keskus- ja aluetaso (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Postilaatikkojen asettamista yleisille alueille, postimerkkien liikkeeseen laskemista ja oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä käytettäviä kirjattuja lähetyksiä koskevia palveluja voidaan rajoittaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Selkeyden vuoksi todetaan, että postitoiminnan harjoittajiin voidaan soveltaa erityisiä yleispalveluvelvoitteita tai velvollisuutta osallistua korvausrahaston rahoitukseen.

Toimenpiteet:

Postal Services Act (postipalvelulaki) 2011

Varauma nro 7 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Toimiala – osa-ala:	Liikennepalvelut – vesiliikenteen liitännäispalvelut, rautatieliikenteen liitännäispalvelut, maantieliikenteen liitännäispalvelut, ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut
Toimialaluokka:	CPC 711, 712, 721, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 748 ja 749
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	Keskus- ja aluetaso (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

(a) Ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut (CPC 746)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

Mahdollisuus maahuolintapalvelujen tarjoamiseen riippuu lentoaseman koosta. Kullakin lentoasemalla toimivien palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa. ”Isoilla lentoasemilla” määrää ei saa rajoittaa vähempään kuin kahteen tarjoajaan.

Toimenpiteet:

The Airports (Groundhandling) Regulations 1997 (lentoasemien maahuolintapalveluja koskevat asetukset) (S.I. 1997/2389)

(b) Kaikkien liikennemuotojen tukipalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Tullipalveluja, mukaan lukien tulliselvityspalveluja ja väliaikaisten varastotilojen tai tullivarastojen käyttöön liittyviä palveluja, voivat tarjota vain Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneet henkilöt. Selvytyden vuoksi todetaan, että tämä koskee henkilöitä, jotka asuvat Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai joilla on pysyvä toimipaikka tai sääntömääräinen kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Toimenpiteet:

Taxation (Cross-Border Trade Act) 2018 (verotusta rajat ylittävän kaupan alalla koskeva laki); the Customs and Excise Management Act 1979 (laki tullin ja valmisteveron hallinnasta); the Customs (Export) (EU Exit) Regulations 2019 (tulliasioita ja vientiä EU:sta eroamisen yhteydessä koskevat asetukset); the Customs (Import Duty) (EU Exit) Regulations 2018 (tulliasioita ja tuontitullia EU:sta

eroamisen yhteydessä koskevat asetukset); the Customs (Special Procedures and Outward Processing) (EU Exit) Regulations 2018 (tulliasioita, erityisiä menettelyä ja ulkoista jalostusta EU:sta eroamisen yhteydessä koskevat asetukset); the Customs and Excise (Miscellaneous Provisions and Amendments) (EU Exit) Regulations 2019/1215 (tullia ja valmisteveroa EU:sta eroamisen yhteydessä koskevat asetukset).

(c) Vesiliikenteen liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

Sataman hallinnointielin tai toimivaltainen viranomainen voi rajoittaa satamapalvelujen tarjoajien lukumäärää tietyn satamapalvelun osalta.

Toimenpiteet:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/352, annettu 15 päivänä helmikuuta 2017, satamapalvelujen tarjoamisen puitteista ja satamien rahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista yhteisistä säännöistä (6 artikla), sellaisena kuin se on säilytettynä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädöksellä European Union (Withdrawal) Act 2018 ja muutettuna säädöksellä Pilotage and Port Services (Amendment) (EU Exit) Regulations 2020 (S.I. 2020/671) (luotsaus- ja satamapalveluja EU:sta eroamisen yhteydessä koskevat asetukset)

Port Services Regulations 2019 (satamapalveluasetukset)

Varauma nro 8 – Energiaan liittyvä toiminta

Toimiala – osa-ala:	Energiaan liittyvä toiminta: kaivostoiminta ja louhint;
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 11, 8675 ja 883
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Hallintotaso:	Keskus- ja aluetaso (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Etsintä- ja tuotantotoiminta Yhdistyneen kuningaskunnan mannerjalustalla sekä sellaisten palvelujen tarjoaminen, johon liittyy suora pääsy luonnonvaroihin tai niiden hyödyntäminen, edellyttävät toimilupaa.

Tätä varaumaa sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan mannerjalustaa koskeviin tuotantolupiin. Saadakseen toimiluvan yrityksellä on oltava toimipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tämä tarkoittaa joko

- (i) henkilöstöä Yhdistyneessä kuningaskunnassa;
- (ii) brittiläisen yrityksen rekisteröintiä Yhdistyneen kuningaskunnan yritysrekisteriin (Companies House); tai
- (iii) ulkomaisen yrityksen brittiläisen sivuliikkeen rekisteröintiä Yhdistyneen kuningaskunnan yritysrekisteriin (Companies House).

Vaatimusta sovelletaan kaikkiin yrityksiin, jotka hakevat uutta toimilupaa, ja kaikkiin yrityksiin, jotka haluavat mukaan olemassa olevan toimiluvan alaiseen toimintaan. Sitä sovelletaan kaikkiin toimilupiin ja kaikkiin yrityksiin riippumatta siitä, ovatko ne toiminnan harjoittajia. Ollakseen sellaisen toimiluvan osapuoli, joka kattaa tuotantokentän, yrityksen on oltava rekisteröity Yhdistyneen kuningaskunnan yritysrekisteriin (Companies House) brittiläisenä yrityksenä tai b) harjoitettava liiketoimintaansa Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevan pysyvän toimipaikan kautta, sellaisena kuin se määritellään vuodelta 2003 olevan rahoituslain (Finance Act 2003) 148 §:ssä (mikä yleensä tarkoittaa henkilöstövaatimusta) (ISIC Rev. 3.1 11 sekä CPC 883 ja 8675).

Toimenpiteet:

Petroleum Act 1998 (öljylaki)

LIITE SERVIN-2: TULEVAT TOIMENPITEET

Ylähuomautukset

1. Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin luetteloissa esitetään SERVIN.2.7 [Poikkeavat toimenpiteet – Sijoitusten vapauttaminen] artiklan, SERVIN.3.6 [Poikkeavat toimenpiteet – Rajatylittävä palveluiden kauppa] artiklan ja SERVIN.5.50 [Poikkeavat toimenpiteet – Lakiasiainpalvelut] artiklan mukaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin tekemät varaukset, jotka koskevat voimassa olevia toimenpiteitä, jotka eivät ole seuraavien määräysten velvoitteiden mukaisia:
 - (a) SERVIN.2.2 [Markkinoille pääsy – Sijoitusten vapauttaminen] artikla tai SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy – Rajat ylittävä palveluiden kauppa] artikla;
 - (b) SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo – Rajat ylittävä palvelujen kauppa] artikla;
 - (c) SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu – Sijoitusten vapauttaminen] artikla tai SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu – Rajat ylittävä palveluiden kauppa] artikla;
 - (d) SERVIN.2.4 [Suosituimmuuskohtelu – Sijoitusten vapauttaminen] artikla tai SERVIN.3.5 [Suosituimmuuskohtelu – Rajat ylittävä palvelujen kauppa] artikla;
 - (e) SERVIN.2.5 [Ylempi johto ja hallitukset] artikla;
 - (f) SERVIN.2.6 [Suoritevaatimukset] artikla; tai
 - (g) SERVIN.5.49 [Velvoitteet – Lakiasiainpalvelut] artikla.
2. Osapuolen varaukset eivät rajoita osapuolten GATS-sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.
3. Jokainen varaus sisältää seuraavat osat:
 - (a) 'toimialalla' tarkoitetaan yleistä toimialaa, jolla varaus tehdään;
 - (b) 'osa-alalla' tarkoitetaan tiettyä toimialaa, jolla varaus tehdään;
 - (c) 'toimialaluokalla' tarkoitetaan soveltuvin osin varauksen kattamaa, CPC- tai ISIC Rev 3.1 -luokituksen mukaista toimintaa tai osapuolen varauksessa nimenomaisesti muutoin kuvattua toimintaa;
 - (d) 'varauksen tyyppillä' tarkoitetaan 1 kohdassa tarkoitettua velvoitetta, jonka osalta varaus tehdään;
 - (e) 'kuvauksessa' määritellään varauksen kattaman toimialan, osa-alan tai toimintojen soveltamisala; ja
 - (f) 'voimassa olevissa toimenpiteissä' yksilöidään, avoimuussyistä, voimassa olevat toimenpiteet, joita sovelletaan varauksen kattamaan toimialaan, osa-alaan tai toimintoihin.
4. Varauksen tulkinnessa otetaan huomioon varauksen kaikki osat. 'Kuvaus-osa' on etusijalla kaikkiin muihin osiin nähden.
5. Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin luettelossa

a) 'ISIC Rev. 3.1' tarkoittaa kaikkia toimialoja koskevaa kansainvälistä toimialaluokitusstandardia sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 4, ISIC Rev. 3.1, 2002).

b) 'CPC' tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta (Statistical Papers Series M No. 77, taloudellisten ja sosiaalisten asiain osasto, Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio, New York, 1991).

6. Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin luetteloita sovellettaessa varauma, joka koskee paikallisen läsnäolon vaatimusta unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan alueella, tehdään SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo] artiklan mutta ei SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy] artiklan tai SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu] artiklan osalta. Tällaista vaatimusta ei sovelleta varaumana myöskään SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu] artiklaan.

7. Unionin tasolla tehtyä varaumaa sovelletaan unionin toimenpiteeseen, jäsenvaltion toimenpiteeseen keskustasolla tai valtion toimenpiteeseen jäsenvaltiossa, paitsi jos varaumassa suljetaan pois jokin jäsenvaltio. Jäsenvaltion tekemä varauma koskee valtion toimenpidettä keskus-, alue- tai paikallistasolla kyseisessä jäsenvaltiossa. Belgian varaumia sovellettaessa keskustaso kattaa liittovaltion hallinnon sekä alueiden ja kuntien hallinnot, koska niillä kaikilla on yhtäläinen lainsäädäntövalta. Unionin ja sen jäsenvaltioiden varaumia sovellettaessa hallinnon aluetasolla tarkoitetaan Suomessa Ahvenanmaata. Yhdistyneen kuningaskunnan tasolla tehty varauma koskee keskus-, alue- tai paikallishallinnon toimenpidettä.

8. Jäljempänä olevaan varaumaluetteloon ei sisälly pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin, teknisiin standardeihin tai lupavaatimuksiin ja -menettelyihin liittyviä toimenpiteitä, jolleivät ne ole SERVIN.2.2 [Markkinoille pääsy – Sijoitusten vapauttaminen] artikkelissa, SERVIN.2.3 [Kansallinen kohtelu – Sijoitusten vapauttaminen] artikkelissa, SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy – Rajat ylittävä palveluiden kauppa] artikkelissa, SERVIN.3.3 [Paikallinen läsnäolo – Rajat ylittävä palveluiden kauppa] artikkelissa, SERVIN.3.4 [Kansallinen kohtelu – Rajat ylittävä palveluiden kauppa] artikkelissa tai SERVIN.5.49 [Velvoitteet – Lakiasianpalvelut] artikkelissa tarkoitettuja rajoituksia. Näihin toimenpiteisiin voi kuulua esimerkiksi toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteiden täyttäminen, tunnustettua pätevyyttä koskeva edellytys säännellyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen, mukaan lukien kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys, tiettyä ammattia koskevan jäsenyysvaatimuksen, kuten ammattialajärjestön jäsenyyden, täyttäminen, edellytys paikallisesta edustajasta tai paikallisesta osoitteesta, tai syrjimättömät vaatimukset, joiden mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla alueilla. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan joka tapauksessa, vaikka niitä ei mainittaisi luettelossa.

9. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että Yhdistyneen kuningaskunnan luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu kuin jäsenvaltiossa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan luettuna niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, myönnetään seuraaville:

i) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai

ii) toisen jäsenvaltion tai unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionissa.

10. Yhden osapuolen sijoittajien perustamille oikeushenkilöille, jotka on perustettu toisen osapuolen (unionin tapauksessa myös jonkin jäsenvaltion) oikeuden mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisen toisen osapuolen alueella, myönnetty kohtelu ei rajoita niiden toisen osan [Kauppa, liikenne ja kalastus] ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] II osaston [Palvelut ja investoinnit] 2 luvun [Sijoitusten vapauttaminen] mukaisten edellytysten tai velvollisuuksien soveltamista, joita tällaisille oikeushenkilöille on mahdollisesti asetettu kyseisen toisen osapuolen alueelle perustamisen yhteydessä ja joiden soveltamista jatketaan.

11. Näitä luetteloita sovelletaan ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin alueisiin FINPROV.1 [Alueellinen soveltamisala] artiklan ja OTH.9.2 [Maantieteellinen soveltamisala] artiklan mukaisesti, ja niillä on merkitystä ainoastaan unionin ja sen jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisissä kauppasuhteissa. Ne eivät vaikuta unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

12. Selvyyden vuoksi todetaan, että syrjimättömät toimenpiteet eivät ole SERVIN.2.2 [Markkinoille pääsy – Sijoitusten vapauttaminen] artiklassa, SERVIN.3.2 [Markkinoille pääsy – Rajat ylittävä palvelujen kauppa] artiklassa tai SERVIN.5.49 [Velvoitteet – Lakiasiainpalvelut] artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn rajoituksia minkään seuraavan osalta:

- (a) toimenpide, joka edellyttää infrastruktuurin omistuksen erottamista kyseisen infrastruktuurin kautta tarjottavien tavaroiden tai palvelujen omistuksesta tasapuolisen kilpailun turvaamiseksi esimerkiksi, energia-, liikenne- ja televiestintäalalla;
- (b) toimenpide, jolla rajoitetaan omistuksen keskittymistä tasapuolisen kilpailun turvaamiseksi;
- (c) toimenpide, jolla pyritään varmistamaan luonnonvarojen ja ympäristön säilyminen ja suojele, mukaan luettuina rajoitukset, jotka koskevat käyttöoikeuksien saatavuutta, määrää ja laajuutta, sekä keskeyttämisen tai kiellon määrääminen;
- (d) toimenpide, jolla rajoitetaan myönnettävien lupien määrää teknisten tai fyysisten rajoitusten, kuten televiestintäaajuuksien, vuoksi; tai
- (e) toimenpide, jossa edellytetään, että tietyllä prosenttiosuudella yrityksen osakkeenomistajista, omistajista, osakkaista tai johtajista on pätevyys harjoittaa esimerkiksi lakimiehen tai kirjanpitäjän ammattia tai että he toimivat tällaisessa ammatissa.

13. Finanssipalvelujen osalta: Euroopan unionin ulkopuolisen rahoituslaitoksen suoraan jäsenvaltioon perustamiin sivukonttoreihin, toisin kuin ulkomaisiin tytäryhtiöihin, ei tiettyjä rajoitettuja poikkeustapauksia lukuun ottamatta sovelleta Euroopan unionin tasolla yhdenmukaistettuja toiminnan vakauden valvontaa koskevia sääntöjä, minkä vuoksi sellaiset tytäryhtiöt hyötyvät paremmista mahdollisuuksista perustaa uusia yrityksiä ja tarjota palveluja rajan yli koko unionin alueella. Sen vuoksi kyseiset sivuliikkeet saavat luvan toimia jäsenvaltion alueella samoilla edellytyksillä kuin kyseisen jäsenvaltion kotimaiset rahoituslaitokset ja voidaan vaatia, että ne täyttävät useita toiminnan vakauden valvontaa koskevia vaatimuksia, kuten pankkitoiminnan ja arvopapereiden osalta erillinen pääomittaminen ja muut toiminnan vakauden valvontaa koskevat vaatimukset sekä tilinpäätösten julkaisemista koskevat vaatimukset, tai vakuutusten osalta erityiset takuu- ja talletusvaatimukset, erillinen pääomittaminen ja vakuutusteknistä vastuuvetäjä ja

vähintään kolmasosaa vakavaraisuusmarginaalista edustavien varojen sijoittautuminen asianomaiseen jäsenvaltioon.

Jäljempänä olevassa varaumaluettelossa käytetään seuraavia lyhenteitä:

UK Yhdistynyt kuningaskunta

EU Euroopan unioni, mukaan lukien kaikki sen jäsenvaltiot

AT Itävalta

BE Belgia

BG Bulgaria

CY Kypros

CZ Tšekki

DE Saksa

DK Tanska

EE Viro

EL Kreikka

ES Espanja

FI Suomi

FR Ranska

HR Kroatia

HU Unkari

IE Irlanti

IT Italia

LT Liettua

LU Luxemburg

LV Latvia

MT Malta

NL Alankomaat

PL Puola

PT Portugali

RO Romania

SE Ruotsi

SI Slovenia

SK Slovakian tasavalta

Unionin luettelo

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Varauma nro 2 – Ammatilliset palvelut – kaikki paitsi terveydenhuoltoon liittyvät ammatit

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut – terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti

Varauma nro 4 – Liike-elämän palvelut – Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut – Kiinteistöalan palvelut

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut – Vuokraus- tai leasingpalvelut

Varauma nro 7 – Liike-elämän palvelut – Perintä- ja luottotietopalvelut

Varauma nro 8 – Liike-elämän palvelut – Työnvälityspalvelut

Varauma nro 9 – Liike-elämän palvelut – Turvallisuus- ja etsiväpalvelut

Varauma nro 10 – Liike-elämän palvelut – Muut liike-elämän palvelut

Varauma nro 11 – Televiestintä

Varauma nro 12 – Rakennustyöt

Varauma nro 13 – Jakelupalvelut

Varauma nro 14 – Koulutuspalvelut

Varauma nro 15 – Ympäristöpalvelut

Varauma nro 16 – Rahoituspalvelut

Varauma nro 17 – Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut

Varauma nro 18 – Matkailu ja matkailuun liittyvät palvelut

Varauma nro 19 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Varauma nro 20 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Varauma nro 21 – Maatalous, kalastus ja vesi

Varauma nro 22 – Energiaan liittyvä toiminta

Varauma nro 23 – Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Toimiala: ***Kaikki toimialat***

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo
Lakiasiainpalveluja koskevat velvoitteet

Luku/jakso: Sijoitusten vapauttaminen; Rajatylittävä palveluiden kauppa ja
Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Sijoittautuminen

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

EU: Kansallisella tai paikallisella tasolla yleishyödyllisiksi palveluiksi katsottavat palvelut voidaan varata julkisille monopoleille tai yksinoikeudet saaneille yksityisille toiminnanharjoittajille.

Yleishyödyllisiä palveluja on muun muassa seuraavilla aloilla: tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämisspalvelut, tekniset testaus- ja analysointipalvelut, ympäristöpalvelut, terveyspalvelut, liikennepalvelut ja eri liikennemuotojen liitännäispalvelut. Yksinoikeudet tällaisiin palveluihin annetaan usein yksityisille toimijoille, esimerkiksi viranomaisilta toimiluvan saaneille toimijoille, sisällyttämällä niihin erityisiä palveluvelvoitteita. Koska yleishyödyllisiä palveluita tarjotaan usein myös keskustasoa alemmalla tasolla, yksityiskohtainen ja tyhjentävä alakohtainen luettelointi ei ole käytännöllistä. Tätä varaumaa ei sovelleta televiestintään eikä tietokonepalveluihin ja niihin liittyviin palveluihin.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu: Rajatylittävä palveluiden kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Lakiasiainpalvelujen sääntelyjärjestelmä – Velvoitteet:

FI: Ahvenanmaan kotiseutuoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeutta hankkia ja omistaa kiinteistöjä Ahvenanmaalla ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten antamaa lupaa on rajoitettu. Ahvenanmaan kotiseutuoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden ja kaikkien yritysten sijoittautumisoikeutta ja elinkeino-oikeutta ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten antamaa lupaa on rajoitettu.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Ahvenanmaan maanhankintalaki (3/1975), 2 §, ja Ahvenanmaan itsehallintolaki (1144/1991), 11 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset; Lakiasiainpalvelujen sääntelykehys – Velvoitteet:

FR: Talous- ja varainhoitolainsäädäntöä koskevan lainsäädännön L151-1 ja 151-1 et seq artiklan nojalla ulkomaiset sijoitukset Ranskaan talous- ja varainhoitolainsäädäntöä koskevan lainsäädännön R.151-3 artiklassa tarkoitetuilla aloilla edellyttävät talousministerin ennakkohyväksyntää.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: Kuten edellä kuvaus-osassa on selostettu.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

FR: Ulkomaalaisomistusta on rajoitettu hiljattain yksityistetyissä yrityksissä Ranskan hallituksen tapauskohtaisesti määrittelemiin osuuksiin yleisölle tarjottavista osakkeista. Tietyn kaupallisen, teollisen tai käsiteollisen toiminnan käynnistäminen edellyttää erityisvaltuutusta, jos toimitusjohtajalla ei ole pysyvää oleskelulupaa.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Lakiasiainpalvelujen sääntelykehys – Velvoitteet:

HU: Sijoittautumisen muotona on oltava rajavastuuyhtiö, osakeyhtiö tai edustusto. Sijoittautuminen ensiksi sivuliikkeenä on sallittu vain rahoituspalvelujen osalta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Tiettyyn taloudelliseen toimintaan, joka liittyy valtion omaisuuden tai muun julkisen omaisuuden hyödyntämiseen tai käyttöön, edellytetään toimilupia koskevan lain nojalla myönnetty toimilupa.

Kaupallisissa yhtiöissä, joissa valtion tai kunnan pääomaosuus on suurempi kuin 50 prosenttia, transaktioiden toteuttaminen yhtiön käyttöomaisuuden käyttämiseksi sellaisen sopimuksen tekemiseen, joka koskee osakkuuden tai vuokraoikeuden hankkimista, yhteistä toimintaa, luottoa tai saamisten turvaamista taikka aiheuttaa vekseleistä syntyviä velvollisuuksia, edellyttää yksityistämismenettelyn tai muun kansallisen tai alueellisen elimen lupaa sen mukaan, mikä niistä on toimivaltainen viranomaisena. Tätä varautumaa ei sovelleta kaivostoimintaan ja louhintaan, joihin sovelletaan erillistä liitteessä SERVIN-1 olevassa Euroopan unionin luettelossa esitettyä varautumaa.

IT: Hallituksella voi olla tiettyjä erityisvaltuuksia yrityksissä, jotka toimivat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla sekä tietyissä strategisesti tärkeissä toiminnoissa energia-, liikenne- ja viestintäalalla. Tätä sovelletaan kaikkiin oikeushenkilöihin, jotka toteuttavat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeitä pidettäviä toimia, ei pelkästään yksityistettyihin yhtiöihin.

Jos puolustus tai kansallinen turvallisuus ovat vakavasti uhattuina, hallituksella on seuraavat erityisvaltuudet:

- a) oikeus asettaa ehtoja osakkeiden hankinnalle;
- b) veto-oikeus päätöksiin, jotka koskevat erityistoimenpiteitä kuten toimintojen siirtoja, sulautumisia, hajautumisia ja muutoksia; tai
- c) oikeus hylätä osakkeiden hankkiminen, jos ostaja pyrkii saamaan sellaisen pääoman omistustason, joka todennäköisesti vaikuttaa puolustukseen tai kansalliseen turvallisuuteen.

Asianomaisen yhtiön on ilmoitettava pääministerin kansliaan kaikista päätöksistä, toimista tai transaktioista (kuten toimintojen siirrot, sulautumiset, hajautumiset ja muutokset tai lopettamiset), jotka liittyvät strategiaan varoihin energia-, liikenne- ja viestintäalalla. Erityisesti on ilmoitettava Euroopan unionin ulkopuolisten luonnollisten tai oikeushenkilöiden tekemistä hankinnoista, joiden avulla kyseinen henkilö saa määräysvallan yhtiössä.

Pääministeri voi käyttää seuraavia erityisvaltuuksia:

a) veto-oikeus kaikkiin päätöksiin, toimiin ja transaktioihin, jotka aiheuttavat poikkeuksellista vakavan haitan uhkaa yleiselle turvallisuudelle ja verkkojen ja toimitusten toimivuudelle;

b) oikeus asettaa erityisiä ehtoja yleisen edun turvaamiseksi; tai

c) oikeus hylätä hankinta valtion oleellisia etuja uhkaavissa erityisissä riskitapauksissa.

Perusteet todellisen tai poikkeuksellisen uhkan arvioimiseksi sekä ehdot ja menettelyt erityisvaltuuksien käyttämiselle on vahvistettu lainsäädännössä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Laki 56/2012 erityisvaltuuksista yhtiöissä, jotka toimivat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla sekä energia-, liikenne- ja viestintäalalla ja

Pääministerin asetus DPCM 253, 30.11.2012, puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeiden toimintojen määrittelystä.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset:

LT: Kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeät yritykset, alat ja laitokset.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Liettuan tasavallan kansallisen turvallisuuden varmistamisen kannalta tärkeiden esineiden suojelua koskeva laki, 10.10.2002, nro IX-1132 (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 12.1.2018 lailla nro XIII-992).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Ylempi johto ja hallitukset:

SE: Perustajia, ylempää johtoa ja hallituksia koskevia syrjiviä vaatimuksia, kun Ruotsin lainsäädäntöön sisällytetään uusia oikeusmuotoja.

b) Kiinteistöjen hankinta

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

HU: Valtion omaisuuden hankinta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HU: Ulkomaisten oikeushenkilöiden ja muualla asuvien luonnollisten henkilöiden mahdollisuus hankkia viljelysmaata.

Voimassa olevat toimenpiteet:

HU: Vuonna 2013 annettu laki CXXII maatalous- ja metsämaan luovuttamisesta (II luku (6–36 §) ja IV luku (38–59 §)) ja

Vuonna 2013 annettu laki CCXII maatalous- ja metsämaan luovuttamisesta vuonna 2013 annettuun lakiin CXXII liittyvistä siirtymätoimenpiteistä ja tietyistä säännöksistä (IV luku (8–20 §)).

LV: Yhdistyneen kuningaskunnan tai kolmannen maan kansalaisten mahdollisuus hankkia maaseutumaata.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LV: Laki maan yksityistämisestä maaseutualueilla, 28, 29 ja 30 §.

SK: Ulkomaiset yritykset tai luonnolliset henkilöt eivät saa hankkia maatalous- ja metsämaata tai tiettyä muuta maata (esim. luonnonvarat, järvet, joet ja julkiset tiet) kunnan rakennetun alueen rajojen ulkopuolelta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

SK: Laki nro 44/1988 luonnonvarojen suojelusta ja hyödyntämisestä;

Laki nro 229/1991 maan ja muun maatalousomaisuuden omistamisen sääntelystä;

Slovakian tasavallan perustuslaki 460/1992;

Laki nro 180/1995 eräistä maanomistusjärjestelyjä koskevista toimenpiteistä;

Laki nro 202/1995 ulkomaanvaluutasta;

Laki nro 503/2003 maan omistusoikeuden palauttamisesta;

Metsälaki nro 326/2005; ja

Laki nro 140/2014 maatalousmaan omistusoikeudesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt eivät voi hankkia maata. Bulgarialaiset oikeushenkilöt, joiden omistuksesta osa on ulkomaista, eivät voi hankkia maatalousmaata. Ulkomaiset oikeushenkilöt ja ulkomaiset luonnolliset henkilöt, joiden pysyvä asuinpaikka on ulkomailla, voivat hankkia rakennuksia ja kiinteistöjen omistusoikeuksia (käyttöoikeus, rakennusoikeus, oikeus päällysrakenteiden pystyttämiseen ja rasitukset). Ulkomaiset luonnolliset henkilöt, joiden pysyvä asuinpaikka on ulkomailla, sekä ulkomaiset oikeushenkilöt, joissa ulkomaalaisilla on päätösten teon ja päätösten estämisen mahdollistava äänen enemmistö, voivat luvanvaraisesti hankkia kiinteistöjen omistusoikeuksia tietyillä ministerineuvoston nimeämillä maantieteellisillä alueilla.

BG: Bulgarian tasavallan perustuslaki, 22 §; Maatalousmaan omistusta ja käyttöä koskeva laki, 3 §; ja Metsälaki, 10 §.

EE: ETA-alueen ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön ulkopuoliset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat hankkia kiinteistön, johon sisältyy maatalous- ja/tai metsämaata, ainoastaan maaherran ja kunnanvaltuuston luvalla, ja kyseisten henkilöiden on voitava osoittaa laissa säädetyn mukaisesti, että kiinteistöä käytetään sen käyttötarkoitukseen tosiasiallisesti, kestävästi ja tarkoituksenmukaisesti.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (laki kiinteän omaisuuden hankkimisen rajoituksista), 2 ja 3 luku.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

LT: Toimenpiteet, jotka ovat maanhankinnan osalta yhdenmukaisia Euroopan unionin tekemien ja Liettuaan sovellettavien GATS-sopimuksen mukaisten sitoumusten kanssa. Maanhankintaan sovellettavat menettelyt, ehdot ja rajoitukset on vahvistettava perustuslaillisessa laissa, maata koskevassa laissa ja maatalousmaan hankintaa koskevassa laissa.

Sellaiset paikallishallinnon yhteisöt (kunnat) ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön ja Pohjois-Atlantin puolustusliiton jäsenten muut kansalliset yksiköt, jotka harjoittavat Liettuaassa perustuslain mukaisesti täsmennettyä taloudellista toimintaa Euroopan unionin yhdentymisen tai muun sellaisen yhdentymisen, jossa Liettua on mukana, vaatimusten mukaisesti, saavat hankkia omistukseensa muuta kuin maatalousmaata varsinaisessa toiminnassaan tarvitsemiensa rakennusten ja muiden rakenteiden rakentamista ja käyttöä varten.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Liettuan tasavallan perustuslaki;

Liettuan tasavallan perustuslaillinen laki Liettuan tasavallan perustuslain 47 §:n 3 momentin täytäntöönpanemisesta, 20.6.1996, nro I-1392, sellaisena kuin se on muutettuna 20.3.2003, nro IX-1381;

Maata koskeva laki, 27.1.2004, nro IX-1983; ja

Maatalousmaan hankintaa koskeva laki, 24.4.2014, nro XII-854.

c) Tunnustaminen

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

EU: Tutkintotodistusten ja muiden ammattipätevyyden osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuja Euroopan unionin direktiivejä sovelletaan ainoastaan unionin kansalaisiin. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa.

d) Suosituimmuuskohtelu

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu ja Lakiasiainpalvelujen sääntelykehys – Velvoitteet:

EU: Erilliskohtelun myöntäminen kolmannelle maalle voimassa olevien tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitettujen kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

EU: Erilliskohtelun myöntäminen kolmannelle maalle sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahden- tai monenvälisen sopimuksen nojalla,

- (i) jolla luodaan palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinat;
- (ii) jolla myönnetään sijoittautumisoikeus; tai
- (iii) jossa edellytetään lainsäädännön lähentämistä yhdellä tai useammalla talouden alalla.

Palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinoilla tarkoitetaan aluetta, jolla ei ole sisärajoja ja jolla palvelut, pääoma ja henkilöt voivat liikkua vapaasti.

Sijoittautumisoikeudella tarkoitetaan velvollisuutta poistaa kaikki olennaiset sijoittautumisen esteet kahden- tai monenvälisen sopimuksen sopimuspuolten väliltä kyseisen sopimuksen voimaantuloon mennessä. Sijoittautumisoikeuteen sisältyy kahden- tai monenvälisen sopimuksen sopimuspuolten kansalaisten oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä samoin edellytyksin kuin sijoittautumismaan kansalaiset voivat kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

Lainsäädännön lähentämisellä tarkoitetaan:

- (i) kahden- tai monenvälisen sopimuksen yhden tai useamman sopimuspuolen lainsäädännön yhdenmukaistamista kyseisen sopimuksen yhden tai useamman toisen sopimuspuolen lainsäädännön kanssa; tai
- (ii) yhteisen lainsäädännön sisällyttämistä kahden- tai monenvälisen sopimuksen sopimuspuolten lainsäädäntöihin.

Edellä tarkoitettu lainsäädännön yhdenmukaistaminen tai sisällyttäminen on voimassa ja katsotaan voimassa olevaksi vasta siitä ajankohdasta alkaen, jona lainsäädäntö on vahvistettu kahden- tai monenvälisen sopimuksen sopimuspuolen tai sopimuspuolten lainsäädännöissä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Sopimus Euroopan talousalueesta;

vakautussopimukset;

EU:n ja Sveitsin valaliiton kahdenväliset sopimukset ja

pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppasopimukset.

EU: Sijoittautumisoikeutta koskevan erilliskohtelun myöntäminen kansalaisille tai yrityksille sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, joita on tehty seuraavien jäsenvaltioiden: **BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT** sekä minkä tahansa seuraavista maista tai ruhtinaskunnista välillä: Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikaanivaltio.

DK, FI, SE: Tanskan, Ruotsin ja Suomen toteuttamat toimenpiteet pohjoismaisen yhteistyön edistämiseksi, kuten:

a) tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitustuki (Pohjoismainen teollisuusrahasto);

b) kansainvälisiä hankkeita koskevien toteutettavuustutkimusten rahoitus (Pohjoismaiden projektivientirahasto, Nopef); ja

c) ympäristöteknologiaa käyttäville yrityksille annettava rahoitustuki (Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö, NEFCO). Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön (NEFCO) tarkoituksena on edistää Pohjoismaiden ympäristön kannalta merkityksellisiä investointeja keskittyen Itä-Eurooppaan.

Tämä varauma ei rajoita SERVIN.1.1 [Tavoite ja soveltamisala] artiklan 6 ja 7 kohdassa tarkoitettujen osapuolen hankintojen tai osapuolten tarjoamien tukien poissulkemista.

PL: Sijoittautumista tai rajat ylittävää palvelujen tarjontaa koskevaa etuuskohtelua, johon voi sisältyä Puolassa sovellettavien varaumien luettelossa olevien tiettyjen varaumien poistamista tai muuttamista, voidaan laajentaa kauppaa- ja merenkulkusopimuksilla.

PT: Luopuminen tiettyjä toimintoja ja ammatteja koskevasta kansalaisuusvaatimuksesta niiden luonnollisten henkilöiden osalta, jotka tarjoavat palveluja maihin, joissa portugali on virallinen kieli (Angola, Brasilia, Kap Verde, Guinea-Bissau, Päiväntasaajan Guinea, Mosambik, São Tomé ja Príncipe sekä Itä-Timor).

e) *Aseet ja ampuma- ja sotatarvikkeet*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Aseiden ja ampuma- ja sotatarvikkeiden tuotanto, jakelu tai kauppa. Sotatarvikkeet on rajattu tuotteiksi, jotka on tarkoitettu ja tuotettu ainoastaan sotilaskäyttöön sodan tai puolustustoiminnan yhteydessä.

Varauma nro 2 – Ammatilliset palvelut – kaikki paitsi terveydenhuoltoon liittyvät ammatit

Toimiala:	Asiantuntijapalvelut – lakiasiainpalvelut: notaarien ja haastemiesten palvelut; laskentatoimen palvelut ja kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut; veroneuvontapalvelut; arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut, tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut
Toimialaluokka:	CPC 861 osittain, 87902 osittain, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, 879 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Lakiasiainpalvelut:

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU, pois lukien **SE**: Julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, "*huissiers de justice*" ja muut "*officiers publics et ministériels*") tarjoamat oikeudelliset neuvontapalvelut ja oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut sekä hallituksen virallisella säädöksellä nimitettyjen haastemiesten tarjoamat palvelut (CPC 861 osittain, 87902 osittain).

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu:

BG: Yritysten muodostamista ja toimintaa sekä palvelujen tarjontaa koskeva täysimittainen kansallinen kohtelu voidaan laajentaa koskemaan ainoastaan sellaisissa maissa muodostettuja yrityksiä ja sellaisten maiden kansalaisia, joiden kanssa on tehty tai tehdään etuusjärjestelyjä (CPC 861 osittain).

LT: Ulkomaiden asianajajat voivat toimia asianajajina tuomioistuimissa ainoastaan kansainvälisten sopimusten mukaisesti (CPC 861 osittain), mukaan lukien erityismääräykset edustuksesta tuomioistuimissa.

b) Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 8621 muut kuin tilintarkastuspalvelut, 86213, 86219, 86220)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

HU: Rajat ylittävät laskentatoimen palvelut ja kirjanpito palvelut.

Voimassa olevat toimenpiteet:

HU: Laki C, 2000 ja Laki LXXV, 2007.

c) Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut ja kirjanpito palvelut)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Riippumattoman tilintarkastuksen suorittavat rekisteröidyt tilintarkastajat, jotka ovat sertifioitujen julkisten tilintarkastajien yhdistyksen jäseniä. Vastavuoroisuuden perusteella sertifioitujen julkisten tilintarkastajien yhdistys merkitsee rekisteriin Yhdistyneen kuningaskunnan tai muun kolmannen maan tilintarkastusyksikön, kun tämä on todistanut että

a) kolme neljäsosaa johtaelinten jäsenistä ja yksikön puolesta tilintarkastuksen suorittavista rekisteröidyistä tilintarkastajista täyttää bulgarialaisille tilintarkastajille asetettuja vaatimuksia vastaavat vaatimukset ja on suorittanut hyväksytysti siihen tarvittavat tutkimukset;

b) tilintarkastusyksikkö suorittaa riippumattomat tilintarkastukset riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten mukaisesti; ja

c) tilintarkastusyksikkö julkaisee verkkosivuillaan vuotuisen avoimuusraportin tai täyttää muita vastaavia ilmoittamiseen liittyviä velvollisuuksia, jos se tarkastaa yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Laki riippumattomasta tilintarkastuksesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

CZ: Ainoastaan oikeushenkilöllä, jonka pääomaosuudesta ja äänioikeudesta vähintään 60 prosenttia on varattu Tšekin tai Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisille, on lupa tehdä tilintarkastuksia Tšekissä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Tilintarkastajia koskeva laki nro 93/2009 Kok., 14.4.2009.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

HU: Rajat ylittävä tilintarkastuspalvelujen tarjonta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Laki C, 2000 ja Laki LXXV, 2007.

PT: Rajat ylittävä tilintarkastuspalvelujen tarjonta.

d) Arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut (CPC 8674)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HR: Rajat ylittävä kaupunkisuunnittelupalvelujen tarjonta.

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut – terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti

Toimiala: Terveydenhuollon asiantuntijapalvelut ja farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut

Toimialaluokka: CPC 63211, 85201, 9312, 9319 ja 93121.

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Lääkäri- ja hammashoitopalvelut; kättilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti-, psykologi- ja avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 63211, 85201, 9312, 9319, CPC 932)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy ja Kansallinen kohtelu:

FI: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri- ja hammashoitopalvelut, kättilöjen, fysioterapeuttien ja ensihoitajien palvelut sekä psykologien palvelut, lukuun ottamatta sairaanhoitajien palveluja (CPC 9312, 9319).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990).

BG: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri- ja hammashoitopalvelut, sairaanhoitajien, kättilöjen, fysioterapeuttien ja ensihoitajien palvelut sekä psykologien palvelut (CPC 9312, 9319 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Sairaalalaki, Sairaanhoitajien, kättilöjen ja hoitoasiantuntijoiden ammattialajärjestöä koskeva laki.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy ja Kansallinen kohtelu:

CZ, MT: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien ammattilaisten kuten lääkäreiden ja hammaslääkäreiden, kättilöjen, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, sekä muut terveydenhuoltoon liittyvät palvelut (CPC 9312, 9319 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Ihmisille tarkoitettujen ihmisen kudoksien ja solujen laadun ja turvallisuuden varmistamista koskeva laki nro 296/2008 Kok.,

(”ihmisen kudoksia ja soluja koskeva laki”);

Farmaseuttisia valmisteita ja joidenkin niihin liittyvien lakien muuttamista koskeva laki nro 378/2007 Kok., (lääkelaki);

Laki nro 268/2014 Kok. lääkinnällisistä laitteista ja hallinnointipalkkiolain nro 634/2004 Kok. muuttamisesta, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna;

Kudoksien ja solujen luovuttamista, irrottamista ja siirtämistä sekä tiettyjen lakien muuttamista koskeva laki nro 285/2002 Kok. (elinsiirtoja koskeva laki).

Terveyspalveluja ja niiden tarjoamisen ehtoja koskeva laki nro 372/2011 Kok.

Erityisiä terveyspalveluja koskeva laki nro 373/2011, Kok.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien **NL** ja **SE**: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kättilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, edellyttää asuinpaikkaa. Näitä palveluja voivat tarjota ainoastaan Euroopan unionin alueella fyysisesti läsnä olevat luonnolliset henkilöt (CPC 9312, 93191 osittain).

BE: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen rajatylittävä tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri-, hammashoito- ja kättilöpalvelut sekä sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, psykologien ja ensihoitajien palvelut. (CPC 85201 osittain, 9312 ja 93191 osittain)

PT: (Myös Suosituimmuuskohtelun osalta) Fysioterapeuttien, ensihoitajien ja podiatrien ammattien osalta ulkomaiset ammattilaiset voivat saada harjoittaa ammattiaan vastavuoroisuuden perusteella.

b) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG: Eläinlääkärin vastaanoton voi perustaa luonnollinen tai oikeushenkilö.

Eläinlääkärin ammatin harjoittaminen on sallittua vain ETA-valtioiden kansalaisille ja pysyville asukkaille (pysyvästi asukkailta edellytetään fyysistä läsnäoloa).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE, LV: Rajat ylittävä eläinlääkintäpalvelujen tarjonta.

c) Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti ja muut farmaseuttien tarjoamat palvelut (CPC 63211)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien **EL, IE, LU, LT ja NL**: Tietyn palvelun tarjoamiseen tietyllä paikallisella vyöhykkeellä tai alueella oikeutettujen toimittajien määrän syrjimätön rajoittaminen. Tästä syystä voidaan soveltaa taloudellista tarveharkintaa, jossa otetaan huomioon nykyisten palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, liikenneinfrastruktuuri, asukastiheys ja maantieteellinen levinneisyys.

EU, pois lukien **BE, BG, EE, ES, IE ja IT**: Postimyynti on sallittua vain ETA-valtioista, minkä vuoksi farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle unionissa edellyttää sijoittautumista johonkin näistä maista. **CZ**: Vähittäismyynti on sallittua vain jäsenvaltioista.

BE: Farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti on mahdollista ainoastaan Belgiaan sijoittautuneesta apteekista.

BG, EE, ES, IT ja LT: Farmaseuttisten valmisteiden rajat ylittävä vähittäismyynti.

IE ja LT: Lääkemääräystä edellyttävien farmaseuttisten valmisteiden rajat ylittävä vähittäismyynti.

PL: Lääkekaupan välittäjien on oltava rekisteröityjä ja heillä on oltava asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikkansa Puolan tasavallan alueella.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

SE: Farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyynti ja farmaseuttisten tuotteiden toimittaminen yleisölle.

Voimassa olevat toimenpiteet:

AT: Arzneimittelgesetz (lääkelaki), BGBl. Nr. 185/1983, sellaisena kuin se on muutettuna, 57, 59 ja 59a §, ja

Medizinproduktegesetz (laki lääkinnällisistä tuotteista), BGBl. Nr. 657/1996, sellaisena kuin se on muutettuna, 99 §.

BE: Arrêté royal du 21 janvier 2009 portant instructions pour les pharmaciens; ja Arrêté royal du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé.

CZ: Farmaseuttisia valmisteita koskeva laki nro 378/2007, Kok., sellaisena kuin se on muutettuna; ja Terveyspalveluja koskeva laki nro 372/2011, Kok., sellaisena kuin se on muutettuna.

FI: Lääkelaki (395/1987).

PL: Lääkelain 73a § (Puolan virallinen lehti 2020 kohta 944, 1493).

SE: Farmaseuttisten valmisteiden kauppaa koskeva laki (2009:336);

Farmaseuttisten valmisteiden kauppaa koskeva asetus (2009:659) ja

Ruotsin lääkelaitos on antanut lisämääräyksiä, jotka ovat saatavilla lääkelaitoksen sivustolla (LVFS 2009:9).

Varauma nro 4 – Liike-elämän palvelut – Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Toimiala: Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Toimialaluokka: CPC 851, 852, 853

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu

Luku: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

RO: Tutkimus- ja kehittämispalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen.

Voimassa olevat toimenpiteet:

RO: Hallinnollinen määräys nro 6/2011;

Koulutus- ja tutkimusministerin määräys nro 3548/2006; ja Hallituksen päätös nro 134/2011.

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut – Kiinteistöalan palvelut

Toimiala:	Kiinteistöalan palvelut
Toimialaluokka:	CPC 821 ja 822
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu
Luku:	Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

CZ ja **HU**: Rajat ylittävä kiinteistöalan palvelujen tarjonta.

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut – Vuokraus- tai leasingpalvelut

Toimiala: Vuokraus- tai leasingvuokrauspalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa

Toimialaluokka: CPC 832

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu

Luku: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

BE ja **FR:** Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden rajat ylittävät vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa.

Varauma nro 7 – Liike-elämän palvelut – Perintä- ja luottotietopalvelut

Toimiala: Liike-elämän palvelut – perintä- ja luottotietopalvelut

Toimialaluokka: CPC 87901 ja 87902

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Paikallinen läsnäolo

Luku: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

EU, pois lukien **ES**, **LV** ja **SE**, liittyen toimenpiteisiin, jotka koskevat perintäpalvelujen ja luottotietopalvelujen tarjoamista.

Varauma nro 8 – Liike-elämän palvelut – Työnvälityspalvelut

Toimiala – osa-ala: Liike-elämän palvelut – työnvälityspalvelut

Toimialaluokka: CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien **HU** ja **SE**: Kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön hankintapalvelut (CPC 87204, 87205, 87206, 87209)

BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI ja **SK**: Johtohenkilöiden hakupalvelut (87201).

AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI ja **SK**: Tilapäisten toimisto- ja muiden työntekijöiden työnvälityspalvelujen perustaminen (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI ja **SK**: Tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelut (CPC 87203).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien **BE, HU** ja **SE**: Tilapäisten toimisto- ja muiden työntekijöiden työnvälityspalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen (CPC 87202).

IE: Johtohenkilöiden rajat ylittävät hakupalvelut (87201).

FR, IE, IT ja **NL**: Toimistohenkilöstöpalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen (CPC 87203).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

DE: Työnvälityspalvelujen tarjoajien määrän rajoittaminen.

ES: Johtohenkilöiden hakupalvelujen tarjoajien ja työnvälityspalvelujen tarjoajien määrän rajoittaminen (CPC 87201, 87202).

FR: Näitä palveluja voi koskea valtion monopoli (CPC 87202).

IT: Toimistohenkilöstön hankintapalvelujen tarjoajien määrän rajoittaminen (87203).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu;

DE: Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö voi antaa asetuksen, joka koskee Euroopan unionin ulkopuolisen ja ETA:n ulkopuolisen henkilöstön sijoittamista ja palkkaamista tiettyihin ammatteihin (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206 ja 87209).

Voimassa olevat toimenpiteet:

AT: Itävallan kauppalaain (Gewerbeordnung) 97 ja 135 §, Itävallan virallinen lehti nro 194/1994, sellaisena kuin se on muutettuna ja

Laki tilapäistä työvoimaa välittävistä yrityksistä (Arbeitskräfteüberlassungsgesetz/AÜG), Itävallan virallinen lehti nro

196/1988, sellaisena kuin se on muutettuna.

BG: Laki työllisyyden edistämisestä, 26, 27, 27a ja 28 §.

CY: Yksityisiä työnvälitysyrityksiä koskeva laki nro 126(I)/2012, sellaisena kuin se on muutettuna.

CZ: Työllisyyslaki (435/2004).

DE: Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung (AÜG);

Sozialgesetzbuch Drittes Buch (SGB III; sosiaaliturvalain III osa) – Työllisyyden edistäminen;

Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern (BeschV; Ulkomaisen työvoiman työllistämistä koskeva asetus).

DK: Tammikuun 17 päivänä 2014 annetun asetuksen nro 73 8a – 8f §, täsmennetty 7.3.2013 annetussa asetuksessa 228 (merenkulkijoiden työllistäminen); ja Työlupalaki, 2006, 1 §:n 2 ja 3 mom.

EL: Laki 4052/2012 (Kreikan virallinen lehti 41 A), sellaisena kuin eräät sen säännökset ovat muutettuina lailla nro 4093/2012 (Kreikan virallinen lehti 222 A).

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia, artículo 117 (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

FI: Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012).

HR: Työmarkkinalaki (OG 118/18, 32/20);

Työlaki (OG 93/14, 127/17, 98/19);

Ulkomaalaislaki (OG 130/11m 74/13, 67/17, 46/18, 53/20).

IE: Työlupalaki, 2006, 1 §:n 2 ja 3 mom.

IT: Asetus 276/2003, 4 ja 5 §.

LT: Liettuan tasavallan työvoimalaki, hyväksytty 14 päivänä syyskuuta 2016 annetulla Liettuan tasavallan lailla nro XII-2603.

Liettuan tasavallan laki nro IX-2206 ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 3 päivänä joulukuuta 2019 annetulla lailla nro [XIII-2582](#).

LU: Loi du 18 janvier 2012 portant création de l'Agence pour le développement de l'emploi (18 päivänä tammikuuta 2012 annettu laki työllisyyden kehittämiseksi perustettavasta virastosta – ADEM).

MT: Laki työllisyys- ja koulutuspalveluista (Cap 343) (23 – 25 §) ja Työvoimatoimistoja koskevat määräykset (S.L. 343.24).

PL: Työllisyyden edistämisestä ja työmarkkinalaitoksista 20 päivänä huhtikuuta 2004 annetun lain 18 § (Puolan virallinen lehti 2015, kohta 149, sellaisena kuin se on muutettuna).

PT: Syyskuun 25 päivänä annettu asetus nro 260/2009, sellaisena kuin se on muutettuna 12 päivänä helmikuuta annetulla lailla nro 5/2014 (työvoimanvälitystoimistojen palvelujen saatavuudesta ja tarjoamisesta).

RO: Uudelleen julkaistu laki nro 156/2000 ulkomailla työskentelevien Romanian kansalaisten suojelusta sekä lain 156/2000 soveltamista koskevien metodologisten normien hyväksymisestä annettu hallituksen päätös nro 384/2001 myöhempine muutoksineen;

Hallituksen asetus nro 277/2002, sellaisena kuin se on muutettuna hallituksen asetuksella nro 790/2004 ja hallituksen asetuksella nro 1122/2010 ja

Laki nro 53/2003 – Työvoimalaki, uudelleenjulkaistu, myöhempine muutoksineen ja täydennettynä, sekä hallituksen päätös nro 1256/2011 tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen toimintaedellytyksistä ja lupamenettelystä.

SI: Työmarkkinoiden sääntelyä koskeva laki (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 80/2010, 21/2013, 63/2013, 55/2017); ja Ulkomaalaisten työllistymistä, itsenäistä ammatinharjoittamista ja työtä koskeva laki ZZSDT (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro

47/2015), ZZSDT-UPB2 (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 1 /2018).

SK: Laki nro 5/2004 työnvälityspalveluista ja Laki nro 455/1991 kaupan alan toimiluvista.

Varauma nro 9 – Liike-elämän palvelut – Turvallisuus- ja etsiväpalvelut

Toimiala – osa-ala: Liike-elämän palvelut – turvallisuus- ja etsiväpalvelut

Toimialaluokka: CPC 87301, 87302, 87303, 87304, 87305, 87309

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, 87303, 87304, 87305 ja 87309)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG, CY, CZ, EE, ES, LT, LV, MT, PL, RO, SI ja SK: Turvallisuuspalvelujen tarjonta.

DK, HR ja HU: Seuraavien osa-alojen palvelujen tarjoaminen: vartiointipalvelut (87305) – **HR** ja **HU**, turvallisuusjärjestelyjen konsultointipalvelut (87302) – **HR**, lentoasemien vartiointipalvelut (87305 osittain) – **DK** ja panssariautopalvelut (87304) – **HU**.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Vartiointi- ja turvallisuuspalveluja (87305) sekä turvallisuuspalveluihin liittyviä konsultointi- ja koulutuspalveluja (87302) tarjoavien yritysten tai oikeushenkilöiden hallitusten jäseniltä vaaditaan jäsenvaltion kansalaisuus. Turvallisuus- ja vartiointipalveluihin liittyviä konsultointipalveluja tarjoavien yritysten ylempää johtoa koskee jäsenvaltion kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus.

FI: Lupa tarjota turvallisuuspalveluja voidaan myöntää ainoastaan ETA:n alueella asuville luonnollisille henkilöille tai ETA:n alueelle sijoittautuneille oikeushenkilöille.

ES: Rajat ylittävä turvallisuuspalvelujen tarjonta. Yksityistä turvallisuushenkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE, FI, FR ja PT: Ulkomainen palveluntarjoaja ei saa tarjota rajat ylittäviä turvallisuuspalveluja. Kansalaisuusvaatimus koskee erikoistunutta henkilöstöä (**PT**) ja toimitusjohtajia ja johtajia (**FR**).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: Loi réglementant la sécurité privée et particulière, 2 Octobre 2017

BG: Yksityistä turvallisuusliiketoimintaa koskeva laki.

CZ: Laki kaupan alan toimiluvista.

DK: Ilmailun turvaamista koskeva asetus.

FI: Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (282/2002).

LT: Henkilöiden ja omaisuuden turvallisuutta koskeva laki, 8.7.2004, nro IX-2327.

LV: Vartiointipalveluja koskeva laki (6, 7 ja 14 §).

PL: Henkilöiden ja omaisuuden suojelusta 22 päivänä elokuuta 1997 annettu laki (Puolan virallinen lehti 2016, kohta 1432, sellaisena kuin se on muutettuna).

PT: Laki 34/2013 alterada p/ Lei 46/2019, 16 maio; and asetus 273/2013 alterada p/ Portaria 106/2015, 13 abril.

SI: Zakon o zasebnem varovanju (laki yksityisistä turvallisuuspalveluista).

b) Etsiväpalvelut (CPC 87301)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien **AT** ja **SE**: Etsiväpalvelujen tarjonta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

LT ja **PT**: Etsiväpalvelut ovat valtion monopoli.

Varauma nro 10 – Liike-elämän palvelut – Muut liike-elämän palvelut

Toimiala – osa-ala: Liike-elämän palvelut – muut liike-elämän palvelut (käännös- ja tulkkaukspalvelut, kopiointipalvelut, energian jakeluun liittyvät palvelut ja teollisuuteen liittyvät palvelut)

Toimialaluokka: CPC 87905, 87904, 884, 887

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Käännös- ja tulkkaukspalvelut (CPC 87905)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HR: Virallisten asiakirjojen käännös- ja tulkkaukspalvelujen tarjoaminen yli rajojen.

b) Kopiointipalvelut (CPC 87904)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

HU: Rajat ylittävä kopiointipalvelujen tarjonta.

c) Energian jakeluun liittyvät palvelut ja teollisuuteen liittyvät palvelut (CPC 884 osittain, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

HU: Energian jakeluun liittyvät palvelut ja teollisuuteen liittyvien palvelujen rajat ylittävä tarjoaminen, pois lukien näihin toimialoihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut.

d) Alusten ja rautatiekaluston sekä ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 86764 osittain, CPC 86769, CPC 8868)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien **DE**, **EE** ja **HU**: Rautatiekaluston huolto- ja korjauspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen.

EU, pois lukien **CZ, EE, HU, LU** ja **SK**: Sisävesiliikenteen alusten huolto- ja korjauspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen.

EU, pois lukien **EE, HU** ja **LV**: Merialusten huolto- ja korjauspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen.

EU, pois lukien **AT, EE, HU, LV** ja **PL**: Ilma-alusten ja niiden osien huolto- ja korjauspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen (CPC 86764 osittain, CPC 86769, CPC 8868).

EU: Laivojen lakisääteisten katsastus- ja varmennuspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 391/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista.

e) Muut ilmailuun liittyvät liike-elämän palvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu:

EU: Kolmannelle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät seuraaviin ilmaliikenteen liitännäispalveluihin:

- a) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;
- b) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut;
- c) ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus;
- d) ilma-alusten vuokraus tai leasingvuokraus ilman miehistöä.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu. Paikallinen läsnäolo:

DE, FR: metsäpalojen torjuminen ilmasta, lentokoulutus, lentolevitys, maanmittaus, kartoitus, valokuvaus sekä muut ilmasta tapahtuvat maatalous-, teollisuus- ja tarkastuspalvelut;

FI, SE: Metsäpalojen torjuminen ilmasta

Varauma nro 11 – Televiestintä

Toimiala:	Satelliittilähetyksen välityspalvelut
Toimialaluokka:	CPC 861 osittain, 87902 osittain, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, 879 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

BE: Satelliittilähetyksen välityspalvelut.

Varauma nro 12 – Rakennustyöt

Toimiala:	Rakennusalan palvelut
Toimialaluokka:	CPC 51
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

LT: Ainoastaan Liettuassa rekisteröidyillä suunnitteluyrityksillä tai sellaisilla ulkomaisilla suunnitteluyrityksillä, jotka ovat saaneet luvan hallituksen tätä tarkoitusta varten hyväksymältä laitokselta, on oikeus laatia poikkeuksellisen merkittävien rakennuskohteiden suunnitteluasiakirjat. Oikeus teknisten töiden toteuttamiseen rakentamisen pääalueilla voidaan myöntää sellaiselle muulle kuin liettualaiselle henkilölle, joka on saanut luvan Liettuan hallituksen hyväksymältä laitokselta.

Varauma nro 13 – Jakelupalvelut

Toimiala:	Jakelupalvelut
Toimialaluokka:	CPC 62117, 62251, 8929, 62112 osittain, 62226, 631 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Suoritevaatimukset
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Farmaseuttisten valmisteiden jakelu

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Farmaseuttisten valmisteiden rajat ylittävä tukkujakelu (CPC 62251).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Farmaseuttisten tuotteiden jakelu (CPC 62117, 62251, 8929).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskeva laki; Lääkinnällisiä laitteita koskeva laki.

FI: Lääkelaki (395/1987).

b) Alkoholijuomien jakelu

FI: Alkoholijuomien jakelu (CPC 62112 osittain, 62226, 63107, 8929).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Alkoholinlaki (1102/2017).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

SE: Monopolin määrääminen väkevien alkoholijuomien, viinin ja oluen vähittäiskaupalle (alkoholitonta olutta lukuun ottamatta). Systembolaget AB:lla on tällä hetkellä tällainen valtion monopoli väkevien alkoholijuomien, viinin ja oluen vähittäiskaupassa (alkoholitonta olutta lukuun ottamatta). Alkoholijuomilla tarkoitetaan juomia, joiden alkoholipitoisuus on yli 2,25

tilavuusprosenttia. Oluen osalta alkoholipitoisuuden raja on 3,5 tilavuusprosenttia (CPC 631 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

SE: Alkoholilaki (2010:1622).

c) Muu jakelu (CPC 621 osittain, CPC 62228, CPC 62251, CPC 62271, CPC 62272 osittain, CPC 62276, CPC 63108, CPC 6329 osittain)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Kemiallisten tuotteiden, jalometallien ja jalokivien, lääkeaineiden ja lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettujen tuotteiden ja esineiden tukkujakelu; tupakan ja tupakkatuotteiden ja alkoholijuomien jakelu.

Bulgaria varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat hyödykkeiden välittäjien palveluja.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskeva laki;

Lääkinnällisiä laitteita koskeva laki;

Eläinlääkinnällisiä toimia koskeva laki;

Kemiallisten aseiden kieltämistä ja myrkyllisten aineiden ja niiden lähtöaineiden valvontaa koskeva laki;

Tupakka- ja tupakkatuotelaki; Valmisteveroa ja verottomia varastoja koskeva laki ja Viinejä ja väkeviä alkoholijuomia koskeva laki.

Varauma nro 14 – Koulutuspalvelut

Toimiala: Koulutuspalvelut

Toimialaluokka: CPC 92

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu. Paikallinen läsnäolo:

EU: Kaikki koulutuspalvelut, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa. Kun yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoaminen sallitaan ulkomaisille palveluntarjoajille, yksityisten toimijoiden osallistuminen koulutusjärjestelmään saattaa edellyttää toimitiluppaa, joka myönnetään syrjimättömästi.

EU, pois lukien **CZ, NL, SE** ja **SK**: Yksityisin varoin rahoitettavien muiden koulutuspalvelujen, joilla tarkoitetaan muita kuin alemman perusasteen, ylemmän perusasteen, keskiasteen ja korkea-asteen koulutukseksi ja aikuiskoulutukseksi luokiteltuja koulutuspalveluja, tarjoaminen (CPC 929).

CY, FI, MT ja **RO**: Yksityisin varoin rahoitettavien alemman perusasteen, ylemmän perusasteen ja aikuiskoulutuspalvelujen tarjoaminen (CPC 921, 922, 924).

AT, BG, CY, FI, MT ja **RO**: Yksityisesti rahoitettavien korkea-asteen koulutuspalvelujen tarjoaminen (CPC 923).

CZ ja **SK**: Koulutuspalveluja tarjoavan yrityksen johtokunnan enemmistön on oltava maan kansalaisia (CPC 921, 922, 923 Slovakian osalta muu kuin 92310, 924).

SI: Vain slovenialaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat perustaa yksityisesti rahoitettuja perusasteen oppilaitoksia. Palveluntarjoajan on perustettava sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike. Yksityisesti rahoitettuja keskiasteen ja korkea-asteen koulutuspalveluja tarjoavan yhteisön hallituksen jäsenten enemmistön on oltava Slovenian kansalaisia (CPC 922, 923).

SE: Koulutuspalvelujen tarjoajat, joille viranomaiset ovat antaneet luvan koulutuksen tarjoamiseen. Tätä varaumaa sovelletaan yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajiin, jotka saavat valtion tukea jossakin muodossa, muun muassa valtion tunnustamiin koulutuspalvelujen tarjoajiin,

valtion valvonnassa oleviin koulutuspalvelujen tarjoajiin sekä sellaiseen koulutukseen, joka oikeuttaa opintotukeen (CPC 92).

SK: Kaikkia muita yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajia paitsi keskiasteen jälkeisten teknisten ja ammatillisten koulutuspalvelujen tarjoajia koskee ETA-alueen asuinpaikkavaatimus. Taloudellista tarveharkintaa voidaan soveltaa, ja paikalliset viranomaiset saattavat rajoittaa perustettavien oppilaitosten lukumäärää (CPC 921, 922, 923 muu kuin 92310, 924).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG, IT ja SI: Yksityisin varoin rahoitettavien alemman perusasteen koulutuspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen (CPC 921).

BG ja IT: Yksityisin varoin rahoitettavien ylemmän perusasteen koulutuspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen (CPC 922).

AT: Yksityisin varoin rahoitettavien radio- tai televisiolähetysinä toteutettavien aikuiskoulutuspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen (CPC 924).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Laki julkisesta koulutuksesta, 12 §;

Laki korkea-asteen koulutuksesta, lisäsäännösten 4 kohta ja Ammatillista koulutusta koskeva laki, 22 §.

FI: Perusopetuslaki (628/1998);

Lakiolaki (629/1998);

Laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998);

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998);

Ammattikorkeakoululaki (351/2003); ja Yliopistolaki (558/2009).

IT: Kuninkaan asetus 1592/1933 (laki keskiasteen koulutuksesta);

Laki 243/1991 (tapauskohtainen valtion tuki yksityisille yliopistoille);

CNVSU:n (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario) päätöslauselma 20/2003; ja

Presidentin asetus (DPR) 25/1998.

SK: Koululaki 245/2008;

Yliopistolaki 131/2002; ja

Valtion kouluhallintoa ja koulujen itsehallintoa koskeva laki 596/2003.

Varauma nro 15 – Ympäristöpalvelut

Toimiala – osa-ala: Ympäristöpalvelut – jätehuolto ja maaperän hoito

Toimialaluokka: CPC 9401, 9402, 9403 ja 94060

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Luku: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

DE: Jätehuoltopalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta neuvontapalveluja, maaperän suojeluun ja saastuneen maaperän hoitoon liittyvät palvelut lukuun ottamatta neuvontapalveluja.

Varauma nro 16 – Rahoituspalvelut

Toimiala: Rahoituspalvelut

Toimialaluokka: Ei sovelleta

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) *Kaikki rahoituspalvelut*

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu:

EU: Erilliskohtelun myöntäminen kolmannen maan sijoittajalle tai rahoituspalvelujen tarjoajalle kahden- tai monenvälisten kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

EU: Oikeus vaatia muilta rahoituspalvelujen tarjoajilta kuin sivuliikkeiltä edellytetään syrjimättömyyden periaatetta noudattaen tiettyä oikeudellista muotoa, kun ne sijoittautuvat jäsenvaltioon.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo

EU: Oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat kaikkien rahoituspalvelujen rajatylittävää tarjoamista lukuun ottamatta seuraavia:

EU (paitsi **BE, CY, EE, LT, LV, MT, PL, RO, SI**):

(i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) ja ensivakuutuksia koskevat välityspalvelut seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:

- a. merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
- b. kansainvälinen kauttakuljetustavara;

- (ii) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;
- (iii) vakuutusten liitännäispalvelut;
- (iv) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- (v) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä kohdassa kuvattua välitystoimintaa.

BE:

- (i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) ja ensivakuutuksia koskevat välityspalvelut seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
 - a. merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - b. kansainvälinen kauttakulikutavara;
- (ii) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;
- (iii) vakuutusten liitännäispalvelut;
- (iv) pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjonta, sellaisena kuin se kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittamaa rahoitustietojen hankintaa ja siirtoa, rahoitusalan tietojenkäsittelyä ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjontaa.

CY:

- (i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
 - a. merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - b. kansainvälinen kauttakulikutavara;
- (ii) vakuutusten välittäminen;
- (iii) jälleen- ja edelleenvakuutus;
- (iv) vakuutusalan liitännäispalvelut;

- (v) kaupankäynti siirrettävillä arvopapereilla omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten;
- (vi) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- (vii) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä kohdassa kuvattua välitystoimintaa.

EE:

- (i) ensivakuutus (mukaan luettuna rinnakkaisvakuutus);
- (ii) jälleen- ja edelleenvakuutus;
- (iii) vakuutusten välittäminen;
- (iv) vakuutusalan liitännäispalvelut;
- (v) talletusten vastaanottaminen;
- (vi) kaikenlaatuinen luotonanto;
- (vii) rahoitusleasing;
- (viii) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut; takaukset ja sitoumukset;
- (ix) kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä tai OTC-markkinoilla;
- (x) osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
- (xi) välitystoiminta rahamarkkinoilla;
- (xii) omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;
- (xiii) rahoitusvaroihin, kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin siirtokelpoisiin välineisiin, liittyvät maksu- ja selvityspalvelut;
- (xiv) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- (xv) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä kohdassa kuvattua välitystoimintaa.

LT:

- (i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
 - a. merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - b. kansainvälinen kauttakulikutavara;
- (ii) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;
- (iii) vakuutusten liitännäispalvelut;
- (iv) talletusten vastaanottaminen;
- (v) kaikenkattainen luotonanto;
- (vi) rahoitusleasing;
- (vii) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut; takaukset ja sitoumukset;
- (viii) kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä tai OTC-markkinoilla;
- (ix) osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
- (x) välitystoiminta rahamarkkinoilla;
- (xi) omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;
- (xii) rahoitusvaroihin, kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin siirtokelpoisiin välineisiin, liittyvät maksu- ja selvityspalvelut;
- (xiii) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- (xiv) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä kohdassa kuvattua välitystoimintaa.

LV:

- (i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:

- a. merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - b. kansainvälinen kauttakulikutavara;
- (ii) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus; ja
- (iii) vakuutusten liitännäispalvelut;
- (iv) osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
- (v) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- (vi) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä kohdassa kuvattua välitystoimintaa.

MT:

- (i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
 - a. merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - b. kansainvälinen kauttakulikutavara;
- (ii) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;
- (iii) vakuutusten liitännäispalvelut;
- (iv) talletusten vastaanottaminen;
- (v) kaikenkertyyppinen luotonanto;
- (vi) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- (vii) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä kohdassa kuvattua välitystoimintaa.

PL:

- (i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) kansainväliseen kauttakulikutavaraan liittyviä riskejä koskevien vakuutusten osalta;
- (ii) kansainvälisessä kaupassa oleviin tavaroihin liittyvien riskien jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;
- (iii) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus ja edelleenvakuutus) ja ensivakuutuksia koskevat välityspalvelut seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
 - a. merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - b. kansainvälinen kauttakulikutavara;
- (iv) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- (v) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä kohdassa kuvattua välitystoimintaa.

RO:

- (i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) ja ensivakuutuksia koskevat välityspalvelut seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
 - a. merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - b. kansainvälinen kauttakulikutavara;
- (ii) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus; ja
- (iii) vakuutusten liitännäispalvelut;
- (iv) talletusten vastaanottaminen;
- (v) kaikenkertyyppinen luotonanto;
- (vi) takaukset ja sitoumukset;
- (vii) välitystoiminta rahamarkkinoilla;
- (viii) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja

- (ix) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä kohdassa kuvattua välitystoimintaa.

SI:

- (i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) ja ensivakuutuksia koskevat välityspalvelut seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
- (ii) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
- (iii) kansainvälinen kauttakuluttavara;
- (iv) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;
- (v) vakuutusten liitännäispalvelut;
- (vi) kaikenkattava luotonanto;
- (vii) kotimaisten oikeushenkilöiden ja yksityisten elinkeinonharjoittajien ulkomaisilta luottolaitoksilta vastaanottamat takaukset ja sitoumukset;
- (viii) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- (ix) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä kohdassa kuvattua välitystoimintaa.

b) Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Ulkomaiset vakuutusyhtiöt eivät voi suoraan antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevaa vakuutusta tai vastuuvakuutusta Bulgariaan sijoittuvien riskien varalta.

DE: Jos ulkomainen vakuutusyhtiö on perustanut sivuliikkeen Saksaan, se voi tehdä Saksassa kansainvälisiin kuljetuksiin liittyviä vakuutus sopimuksia ainoastaan Saksaan sijoittautuneen sivuliikkeensä kautta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

DE: Luftverkehrsgesetz (LuftVG); ja

Luftverkehrszulassungsordnung (LuftVZO).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

ES: Edellytetään asuinpaikkaa tai vaihtoehtoisesti kahden vuoden kokemusta aktuaarin ammatin osalta.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

FI: Vakuutusvälittäjän palvelujen tarjoaminen edellyttää pysyvää toimipaikkaa EU:ssa.

Ensivakuutuspalveluja (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) saavat tarjota ainoastaan vakuutuksenantajat, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa tai joilla on sivuliike Suomessa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (398/1995);

Vakuutusyhtiölaki (521/2008);

Laki vakuutusten tarjoamisesta (234/2018).

FR: Maakuljetuksiin liittyviä riskejä voivat vakuuttaa ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: Code des assurances.

HU: Ensivakuutuspalveluja saavat tarjota ainoastaan EU:sta olevat oikeushenkilöt ja Unkarissa rekisteröityneet sivuliikkeet.

Voimassa olevat toimenpiteet:

HU: Laki LX, 2003.

IT: Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt voivat antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevan vakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen Italiaan sijoittuvien riskien varalta, lukuun ottamatta kansainvälisiä kuljetuksia, joihin liittyy tuontia Italiaan.

Rajat ylittävä aktuaaripalvelujen tarjonta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Yksityisvakuutuskoodeksi (asetus nro 209, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005), 29 §; Aktuaarin ammattia koskeva laki 194/1942.

PT: Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet yritykset ja oikeushenkilöt voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat tavarat, lentokoneen, laivan ja vastuuvollisuuden. Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet luonnolliset henkilöt tai yritykset voivat toimia edellä mainitun kaltaisen vakuutustoiminnan asiamiehinä Portugalissa.

Voimassa oleva toimenpide:

PT: Lain 147/2015 3 artikla ja lain 7/2019 8 artikla.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

SK: Ulkomaiden kansalaiset voivat perustaa vakuutusyhtiön osakeyhtiön muodossa tai harjoittaa vakuutustoimintaa sellaisten sivuliikkeiden kautta, joilla on rekisteröity kotipaikka Slovakiassa. Molemmissa tapauksessa toimilupa edellyttää valvontaviranomaisen arviointia.

Voimassa olevat toimenpiteet:

SK: Vakuutuslaki 39/2015.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy

FI: Lakisääteisiä eläkevakuutuksia tarjoavan vakuutusyhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä vähintään puolen sekä toimitusjohtajan asuinpaikan on oltava ETA:n alueella, elleivät toimivaltaiset viranomaiset ole myöntäneet poikkeusta. Ulkomaiset vakuutuksenantajat eivät voi saada lupaa perustaa Suomeen sivuliikettä lakisääteisten eläkevakuutusten tarjoamista varten. Vähintään yhden tilintarkastajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella.

Muiden vakuutusyhtiöiden osalta vähintään yhden hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenen sekä toimitusjohtajan asuinpaikan on oltava ETA:n alueella. Vähintään yhden tilintarkastajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella. Yhdistyneestä kuningaskunnasta olevan vakuutusyhtiön pääasiamiehen asuinpaikan on oltava Suomessa, ellei yhtiön päätoimipaikka ole Euroopan unionissa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (398/1995); Vakuutusyhtiölaki (521/2008);

Laki vakuutusedustuksesta (570/2005);

Laki vakuutusten tarjoamisesta (234/2018) and

Laki työeläkevakuutusyhtiöistä (354/1997).

c) Pankki- ja muut rahoituspalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

EU: Ainoastaan oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Euroopan unionissa, voivat toimia sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä. Sijoitusrahastojen, mukaan lukien osuustrustit, ja, kansallisen lainsäädännön salliessa, sijoitusyhtiöiden hoitamista varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö, jonka päätoimipaikan ja rekisteröidyn kotipaikan on oltava samassa jäsenvaltiossa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta; ja

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista.

EE: Talletusten vastaanottaminen edellyttää Viron rahoitustarkastuslaitoksen lupaa ja rekisteröitymistä Viron lainsäädännön mukaisesti osakeyhtiönä, tytäryhtiönä tai sivuliikkeenä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EE: *Krediidiasutuste seadus (Laki luottolaitoksista) 206 ja 21 §.*

SK: Sijoituspalveluja voivat tarjota ainoastaan sijoitusrahastot, jotka ovat oikeudelliselta muodoltaan osakeyhtiöitä ja joilla on lain edellyttämä pääoma.

Voimassa olevat toimenpiteet:

SK: *Arvopaperi- ja sijoituspalvelulaki 566/2001; Pankkilaki 483/2001.*

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset

FI: Rahoituslaitoksen perustajista sekä hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä vähintään yhden ja toimitusjohtajan sekä henkilön, jolla on allekirjoitusoikeus rahoituslaitoksen nimissä, pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella. Vähintään yhden tilintarkastajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: *Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista*

(1501/2001);

Säästöpankkilaki (1502/2001);

Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista

(1504/2001);

Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978);

Maksulaitoslaki (297/2010);

Laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa

(298/2010); ja

Laki luottolaitostoiminnasta (121/2007).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

IT: Nimikkeellä ”consulenti finanziari” harjoitettava toiminta (rahoitusneuvojat). Ovelta ovelle -myynnissä välittäjien on käytettävä jäsenvaltion alueella asuvia luvan saaneita rahoituspalvelujen tarjoajia.

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Välittäjiä koskeva arvopaperipörssikomitean määräys (nro 16190, 29.10.2007), 91–111 §.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

LT: Ainoastaan pankit, joiden sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike on Liettuassa ja joilla on lupa tarjota sijoituspalveluja ETA-maissa, voivat toimia eläkerahastojen säilytysyhteisöinä. Pankin johtajista vähintään yhden on puhuttava liettuan kieltä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Liettuan tasavallan pankkilaki, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2004, nro IX-2085, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä marraskuuta 2017 annetulla lailla nro XIII-729;

Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä koskeva Liettuan tasavallan laki, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2003, nro IX-1709, sellaisena kuin se on muutettuna 20 päivänä joulukuuta 2018 annetulla lailla nro XIII-1872;

Täydentävää vapaaehtoista eläketurvaa koskeva Liettuan tasavallan laki, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1999, nro VIII-1212 (sellaisena kuin se on tarkistettuna 20 päivänä joulukuuta 2012 annetulla lailla nro XII-70);

Maksuja koskeva Liettuan tasavallan laki, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2003, nro IX-1596, viimeisin muutos 17 päivänä lokakuuta 2019, nro XIII-2488

Maksulaitoksia koskeva Liettuan tasavallan laki, annettu 10 päivänä joulukuuta 2009, nro XI-549 (lain uusi toisinto: nro XIII-1093, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2018)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

FI: Maksupalvelujen osalta voidaan edellyttää asuinpaikkaa tai kotipaikkaa Suomessa.

Varauma nro 17 – Terveystenhoolto- ja sosiaalipalvelut

Toimiala:	Terveystenhoolto- ja sosiaalipalvelut
Toimialaluokka:	CPC 93, 931, muu kuin 9312, 93191 osittain, 9311, 93192, 93193, 93199
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituuimmuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset Suoritevaatimukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Terveystenhooltopalvelut – sairaala-, sairaankuljetus- ja hoitolaitospalvelu (CPC 93, 931, muu kuin 9312, 93191 osittain, 9311, 93192, 93193, 93199)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset:

EU: Kaikki terveystenhooltopalvelut, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa.

EU: Kaikki yksityisesti rahoitetut terveystenhooltopalvelut, lukuun ottamatta yksityisesti rahoitettuja sairaala- ja sairaankuljetuspalveluja sekä muita hoitolaitosten palveluja kuin sairaalapalveluja. Yksityisten toimijoiden osallistuminen yksityisesti rahoitetun terveystenhooltoverkoston toimintaan saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi. Taloudellista tarveharkintaa saatetaan soveltaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien laitosten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, kuljetusinfrastruktuuri, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys ja uusien työpaikkojen syntyminen.

Tämä varauma ei koske kaikkien terveystenhoollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kättilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varauksia (CPC 931 muu kuin 9312, 93191 osittain).

AT, PL ja SI: Yksityisesti rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen tarjoaminen (CPC 93192).

BE: Yksityisin varoin rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen perustaminen (CPC 93192, 93193).

BG, CY, CZ, FI, MT ja SK: Yksityisesti rahoitettujen sairaala-, sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen tarjoaminen (CPC 9311, 93192, 93193).

FI: Muiden terveydenhuoltopalvelujen tarjoaminen (CPC 93199).

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Terveydenhuoltopalveluja ja niiden tarjoamisen ehtoja koskeva laki nro 372/2011 Sb.

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset:

DE: Saksan sosiaaliturvajärjestelmä, jossa eri yritykset tai yksiköt voivat tarjota palveluja, joihin sisältyy kilpailullisia osia ja jotka eivät siksi ole ”yksinomaan julkista valtaa käytettäessä toteutettuja palveluja”. Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen osalta suotuisamman kohtelun myöntäminen kahdenvälisen kauppasopimuksen puitteissa (CPC 93).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

DE: Yksityisesti rahoitettujen Saksan puolustusvoimien sairaaloiden omistus.

Muiden merkitykseltään keskeisten yksityisesti rahoitettujen sairaaloiden kansallistaminen (CPC 93110).

FR: Yksityisesti rahoitettujen laboratorioanalyysi- ja testauspalvelujen tarjoaminen.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Yksityisesti rahoitettujen laboratoriotestaus- ja -analysointipalvelujen tarjoaminen (CPC 9311 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: Code de la Santé Publique

b) Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien **HU:** Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen sekä sellaisten toimien tai palvelujen rajat ylittävä tarjonta, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää. Tämä varaus ei koske kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kättilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varauksia (CPC 931 muu kuin 9312, 93191 osittain).

HU: Kaikkien julkista rahoitusta saavien sairaalapalvelujen, sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen (CPC 9311, 93192, 93193).

c) Sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset:

EU: Kaikkien sellaisten sosiaalipalvelujen tarjoaminen, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa, sekä toimet tai palvelut, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää. Yksityisten toimijoiden osallistuminen yksityisesti rahoitetun sosiaaliverkoston toimintaan saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi. Taloudellista tarveharkintaa saatetaan soveltaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien laitosten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, kuljetusinfrastruktuuri, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys ja uusien työpaikkojen syntyminen.

BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT ja PT: Yksityisesti rahoitettujen muiden sosiaalipalvelujen kuin toipilas- ja lepokoteihin ja vanhainkoteihin liittyvien palvelujen tarjoaminen.

CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK ja SI: Yksityisesti rahoitettujen sosiaalipalvelujen tarjoaminen.

DE: Saksan sosiaaliturvajärjestelmä, jossa eri yritykset tai yksiköt voivat tarjota palveluja, joihin sisältyy kilpailullisia osia ja joita ei siksi ehkä voi määritellä ”yksinomaan julkista valtaa käytettäessä toteutetuiksi palveluiksi”.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011).

IE: Health Act 2004 (39 §); ja

Health Act 1970 (sellaisena kuin se on muutettuna – 61A §).

IT: Julkista terveydenhuoltojärjestelmää koskeva laki 833/1978;

Asetus 502/1992 terveysalan järjestelyistä ja periaatteista; Laki 328/2000 sosiaalipalvelujen uudistamisesta.

Varauma nro 18 – Matkailu ja matkailuun liittyvät palvelut

Toimiala: Matkailijoiden opastuspalvelut, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut

Toimialaluokka: CPC 7472

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

FR: Jäsenvaltion kansalaisuusvaatimus matkailijoiden opastuspalvelujen tarjonnan osalta.

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu:

LT: Liettua sallii Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten tarjota matkailijoiden opastuspalveluja samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Yhdistynyt kuningaskunta sallii Liettuan kansalaisten tarjota matkailijoiden opastuspalveluja.

Varauma nro 19 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimiala: Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimialaluokka: CPC 962, 963, 9619 ja 964

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) *Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut (CPC963)*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien **AT** ja sijoitusten vapauttamisen osalta **LT**: Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muiden kulttuuripalvelujen tarjonta.

AT ja **LT**: Palvelun perustamiselta voidaan vaatia toimilupaa.

b) *Viihdepalvelut, teatteri-, musiikkiyhtye- ja sirkuspalvelut (CPC 9619, 964 muu kuin 96492)*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU, pois lukien **AT** ja **SE**: Viihdepalvelujen, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut, rajat ylittävä tarjoaminen.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI ja **SK**: Viihdepalvelujen, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut, tarjoaminen.

BG: Seuraavien viihdepalvelujen tarjoaminen: sirkus-, huvipuisto- ja muut vastaavat viihdepuistopalvelut, seuratanssi-, disko- ja tanssinopetuspalvelut sekä muut vastaavat viihdepalvelut.

EE: Muiden viihdepalvelujen tarjonta lukuun ottamatta elokuvateatteripalveluja.

LT ja **LV**: Kaikkien viihdepalvelujen tarjonta lukuun ottamatta elokuvateatterien käyttöpalveluja.

CY, CZ, LV, PL, RO ja SK: Urheilu- ja muiden virkistyspalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen.

c) Uutiset ja uutistoimistot (CPC 962)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Ulkomainen omistusosuus olemassa olevissa ranskankielisiä julkaisuja julkaisevissa kustantamoissa voi olla enintään 20 prosenttia pääomasta tai äänivallasta. Yhdistyneen kuningaskunnan uutistoimistojen sijoittautumiseen sovelletaan kotimaisessa sääntelyssä vahvistettuja ehtoja. Uutistoimistojen perustaminen edellyttää ulkomaisten sijoittajien osalta vastavuoroisuutta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: Ordonnance n° 45-2646 du 2 novembre 1945 portant réglementation provisoire des agences de presse; Loi n° 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

HU: Uutis- ja uutistoimistopalvelujen tarjoaminen.

d) Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut (CPC 96492)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Rahapelitoiminta, joka tapahtuu rahallista arvoa omaavin panoksin onnenpeleissä, mukaan luettuina arpajaiset, raaputusarvat, rahapelitoiminta kasinoissa, pelisaleissa ja anniskelutiloissa sekä hyväntekeväisyysjärjestöjen tai voittoa tavoittelemattomien järjestöjen harjoittama tai niiden hyväksi harjoitettu vedonlyönti-, bingo- ja rahapelitoiminta.

Varauma nro 20 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Toimiala: Liikennepalvelut

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Meriliikenne – kaikki muu kaupallinen toiminta, joka suoritetaan alukselta

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Merialuksen tai muun kuin merialuksen miehistön kansalaisuus.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

EU, pois lukien **LV** ja **MT**: Ainoastaan EU:n luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi rekisteröidä aluksen ja liikennöidä laivastoa sijoittautumisvaltion lipun alla (koskee kaikkea kaupallista merellä tapahtuvaa toimintaa, joka suoritetaan merialukselta, mukaan lukien kalastus, vesiviljely ja kalastukseen liittyvät palvelut; kansainvälinen henkilö- ja tavaraliikenne (CPC 721) ja meriliikenteen liitännäispalvelut).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

MT: Italian kautta kulkevaan Euroopan mantereeseen ja Maltan väliseen meriyhteyteen on myönnetty yksinoikeudet (CPC 7213, 7214, 742 osittain, 745, 749 osittain).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

SK: Ulkomaisten sijoittajien päätoimipaikan on oltava Slovakiassa, jotta ne voivat hakea lupaa palvelun tarjoamiseen (CPC 722).

b) Meriliikenteen liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Luotsaus- ja kiinnityspalvelujen tarjoaminen. Selvytyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin jäsenvaltiossa sovellettavista alusten rekisteröintiä koskevista edellytyksistä riippumatta Euroopan unioni varaa itselleen oikeuden vaatia, että ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalliseen alusrekisteriin merkityt alukset voivat tarjota luotsaus- ja kiinnityspalveluja (CPC 7452).

EU, pois lukien **LT** ja **LV:** Ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltion lipun alla purjehtivat alukset saavat tarjota hinaus- ja työntöpalveluja (CPC 7214).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

LT: Ainoastaan liettualaiset oikeushenkilöt tai Euroopan unionin jäsenvaltion oikeushenkilöt,

joilla on Liettuassa sivuliike, jolla on Liettuan meriturvallisuushallinnon antama todistus, voivat tarjota luotsaus- ja kiinnityspalveluja sekä hinaus- ja työntöpalveluja (CPC 7214, 7452).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Lastinkäsittelypalveluja voivat tarjota ainoastaan akkreditoidut työntekijät, joilla on oikeus työskennellä kuninkaan asetuksessa määritellyillä satama-alueilla (CPC 741).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: Loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire;

Arrêté royal du 12 janvier 1973 instituant une Commission paritaire des ports et fixant sa dénomination et sa compétence;

Arrêté royal du 4 septembre 1985 portant agrément d'une organisation d'employeur (Anvers);

Arrêté royal du 29 janvier 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Gand);

Arrêté royal du 10 juillet 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Zeebrugge);
Arrêté royal du 1er mars 1989 portant agrément d'une organisation d'employeur (Ostende); ja

Arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire, tel que modifié.

c) *Sisävesiliikenteen liitännäispalvelut*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo, Suosituimmuuskohtelu:

EU: Sisävesiliikenteen liitännäispalvelut.

d) *Rautatieliikennepalvelut ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut;*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Rautateiden henkilöliikenne (CPC 7111).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo:

EU: Rautateiden tavaraliikenne (CPC 7112).

LT: Rautatiekaluston huolto- ja korjauspalveluja koskee valtion monopoli (CPC 86764, 86769, 8868 osittain).

SE (ainoastaan markkinoille pääsyn osalta): Rautatiekaluston huoltoon ja korjaukseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, kun sijoittaja aikoo perustaa omia terminaali-infrastruktuureja. Pääasialliset arviointiperusteet: tila- ja kapasiteettirajoitukset (CPC 86764, 86769, 8868 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/34/EU, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta

SE: Suunnittelu- ja rakennuslaki (2010:900).

e) Maantieliikenne (henkilö- ja tavaraliikenne, kansainväliset rekkaliikennepalvelut) ja maantielikenteen liitännäispalvelut)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Niiden maantieliikennepalvelujen osalta, jotka kuuluvat toisen osan [Kauppa, liikenne ja kalastus] kolmannen otsakkeen [Tieliikenne] I osaston [Maanteiden tavaraliikenne] ja II osaston [Maanteiden henkilöliikenne] sekä liitteen ROAD-1 [Maanteiden tavaraliikenne] soveltamisalaan.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

EU: Niiden maantieliikennepalvelujen osalta, jotka kuuluvat toisen osan [Kauppa, liikenne ja kalastus] kolmannen otsakkeen [Tieliikenne] I osaston [Maanteiden tavaraliikenne] ja II osaston [Maanteiden henkilöliikenne] sekä liitteen ROAD-1 [Maanteiden tavaraliikenne] soveltamisalaan:

Johonkin Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen ulkomaisen sijoittajan kabotaasiliikennepalvelujen tarjoamisen rajoittaminen toisessa EU:n jäsenvaltiossa (CPC 712).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Niiden maantieliikennepalvelujen osalta, jotka eivät kuulu toisen osan [Kauppa, liikenne ja kalastus] kolmannen otsakkeen [Tieliikenne] I osaston [Maanteiden tavaraliikenne] ja II osaston [Maanteiden henkilöliikenne] sekä liitteen ROAD-1 [Maanteiden tavaraliikenne] soveltamisalaan:

- i) Sijoittautumisvaatimus ja maantieliikennepalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen kieltäminen (CPC 712).
- ii) Johonkin Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen ulkomaisen sijoittajan kabotaasiliikennepalvelujen tarjoamisen rajoittaminen toisessa EU:n jäsenvaltiossa (CPC 712).

- iii) Euroopan unionissa voidaan soveltaa taloudellista tarveharkintaa ja rajoittaa palveluntarjoajien lukumäärää. Pääasialliset arviointiperusteet: paikallinen kysyntä sellaisena kuin se määritellään sovellettavassa lainsäädännössä (CPC 71221).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

BE: Lupien enimmäismäärä voidaan vahvistaa laissa (CPC 71221).

IT: Henkilöautojen vuokrauspalveluihin kuljettajineen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen.

Kaukoliikenteen linja-autopalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen.

Tavaraliikennepalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: paikallinen kysyntä (CPC 712).

BG, DE: Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan sellaisille unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on unionissa. (CPC 712).

MT: Julkinen linja-autoliikenne: koko verkkoon sovelletaan toimilupavaatimusta, joka sisältää julkisen palvelun velvoitteita koskevan sopimuksen tiettyjen sosiaalisten sektoreiden kattamiseksi (kuten opiskelijat ja ikääntyneet) (CPC 712).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Tieliikennepalvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille (CPC 712).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Kaukoliikenteen linja-autopalvelujen tarjoaminen (CPC 712).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

ES: Henkilöliikenteeseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa luokan CPC 7122 palvelujen osalta. Pääasialliset arviointiperusteet: paikallinen kysyntä. Kaukoliikenteen linja-autopalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen.

SE: Maantiekaluston huoltoon ja korjaukseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, kun tarjoaja aikoo perustaa omia terminaalinfrastruktuureja. Pääasialliset arviointiperusteet: tila- ja kapasiteettirajoitukset (CPC 6112, 6122, 86764, 86769, 8867 osittain).

SK: Tavaraliikenteeseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: paikallinen kysyntä (CPC 712).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

BG: Maantieliikenteen tukipalveluja koskee sijoittautumisvaatimus (CPC 744).

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1071/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maantieliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamisen edellytyksiä koskevista yhteisistä säännöistä ja neuvoston direktiivin 96/26/EY kumoamisesta; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1072/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta

2009, maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä; ja

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1073/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, kansainvälisen linja-autoliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta.

FI: Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä

(693/2006); Laki liikenteen palveluista (320/2017);

Ajoneuvolaki (1090/2002)

IT: Asetuksen 285/1992 (tielaki ja myöhemmät muutokset) 85 §;

Asetuksen 395/2000 (maanteiden henkilöliikenne) 8 §;

Laki 21/1992 (epäsäännöllistä julkista maanteiden henkilöliikennettä koskeva puitelaki);

Lain 218/2003 (henkilöliikenne kuljettajineen vuokratuilla linja-autoilla) 1 §; Laki 151/1981 (paikallista julkista liikennettä koskeva puitelaki).

SE: Suunnittelu- ja rakennuslaki (2010:900).

f) Avaruusliikenne ja avaruusalusten vuokraus

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Avaruusliikennepalvelujen tarjonta ja avaruusalusten vuokrauspalvelujen tarjonta (CPC 733, 734 osittain).

g) Suosituimmuuskohtelu

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu:

- Liikenne (kabotaasi) lukuun ottamatta meriliikennettä

FI: Myönnetään tietylle maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, joilla vapautetaan vastavuoroisuuden perusteella tietyn muun maan lipun alle rekisteröidyt alukset tai ulkomaille rekisteröidyt ajoneuvot yleisestä kiellosta tarjota kabotaasiliikennepalveluja (myös yhdistettyä liikennettä – tie- ja rautatieliikenne) Suomessa (CPC 711 osittain, CPC 712 osittain, CPC 722 osittain).

- *Meriliikenteen tukipalvelut*

BG: Bulgaria sallii meri- ja jokisatamien lastinkäsittelypalvelujen ja varastointipalvelujen, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut, tarjoamisen Yhdistyneen kuningaskunnan palveluntarjoajille samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Yhdistynyt kuningaskunta sallii meri- ja jokisatamien lastinkäsittelypalvelujen ja varastointipalvelujen, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut, tarjoamisen bulgarialaisille palveluntarjoajille (CPC 741 osittain, CPC 742 osittain).

- *Alusten vuokraus tai leasing-vuokraus*

DE: Saksassa asuviin kuluttajiin, jotka haluavat vuokrata ulkomaisia aluksia, voidaan soveltaa vastavuoroisuusehtoa (CPC 7213, CPC 7223, 83103).

- *Tieliikenne ja rautatieliikenne*

EU: Oikeus myöntää tietylle maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, jotka liittyvät unionin tai jäsenvaltioiden sekä kolmannen maan väliseen maanteiden kansainväliseen tavaraliikenteeseen (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset) sekä matkustajaliikenteeseen (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Kyseinen kohtelu voi

a) käsittää sopimuspuolten välisen tai niiden alueen kautta tapahtuvan liikennepalvelujen tarjonnan varaamisen kussakin sopimuspuolessa rekisteröidylle ajoneuvoille tai sen rajoittamisen kyseisiin ajoneuvoihin¹²¹; tai

b) sisältää kyseisiin ajoneuvoihin sovellettavan verovapautuksen.

- *Tieliikenne*

BG: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla varataan kyseisenlaisten liikennepalvelujen tarjoaminen tai rajoitetaan sitä ja täsmennetään palveluntarjontaan Bulgarian alueella tai Bulgarian rajojen yli kuljettaessa sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulikuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot (CPC 7121, 7122, 7123).

CZ: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulikuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Tšekin alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, 7122, 7123).

¹²¹ Itävallan osalta suosituimmuskohtelun poikkeuksen liikenneoikeuksia koskeva osa kattaa kaikki maat, joiden kanssa on tehty tai saatetaan tehdä kahdenvälinen tieliikennesopimus tai muita tieliikenteeseen liittyviä järjestelyjä koskeva kahdenvälinen sopimus.

ES: Lupa kaupallisen läsnäolon perustamiseen Espanjaan voidaan evätä palveluntarjoajilta, joiden lähtömaa ei myönnä espanjalaisille palveluntarjoajille tosiasiallista markkinoille pääsyä (CPC 7123).

Voimassa olevat toimenpiteet:

Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres.

HR: Nykyisten tai tulevien kansainvälistä tieliikennettä koskevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulku tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Kroatian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, 7122, 7123).

LT: Kahdenvälisten sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joissa vahvistetaan asianomaisille osapuolille liikennepalveluja koskevat määräykset ja täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkua ja muuta liikennettä koskevat kahdenväliset luvat Lietuan alueella, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvan liikenteen palveluille sekä tienkäyttöverot ja -maksut (CPC 7121, 7122, 7123).

SK: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulku tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Slovakian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, 7122, 7123).

- *Rautatieliikenne*

BG, CZ ja SK: Nykyiset tai tulevat sopimukset, joilla säännellään liikenneoikeuksia ja liikenteenharjoittamiseen sovellettavia ehtoja sekä liikennepalvelujen tarjontaa Bulgarian, Tšekin ja Slovakian alueella ja asianomaisten maiden välillä. (CPC 7111, 7112).

- *Lentoliikenne – Lentoliikenteen liitännäispalvelut*

EU: Kolmannelle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät maahuolintapalveluihin.

- *Tieliikenne ja rautatieliikenne*

EE: Kun tietylle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka koskevat maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset), joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin, jotka koskevat Viron alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa kummankin osapuolen alueella rekisteröityjen ajoneuvojen liikennettä ja verovapautuksen myöntämistä näille ajoneuvoille (CPC 711 osittain, 712 osittain, 721 osittain).

- *Kaikki henkilöliikenne- ja tavaraliikennepalvelut lukuun ottamatta meri- ja lentoliikennettä.*

PL: Puola sallii Yhdistyneen kuningaskunnan henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Puolaan ja sen alueella samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Yhdistynyt kuningaskunta sallii puolalaisten henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja sen alueella.

Varauma nro 21 – Maatalous, kalastus ja vesi

Toimiala: Maatalous, riistatalous, metsätalous; kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut; veden keruu, puhdistus ja jakelu

Toimialaluokka: ISIC Rev. 3.1 011, ISIC Rev. 3.1 012, ISIC Rev. 3.1 013, ISIC Rev. 3.1 014, ISIC Rev. 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut; ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Maatalous, riistatalous ja metsätalous

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HR: Maatalous ja metsästys.

HU: Maataloustoiminta (ISIC Rev. 3.1 011, 3.1 012, 3.1 013, 3.1 014, 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

Voimassa olevat toimenpiteet:

HR: Laki maatalousmaasta (OG 20/18, 115/18, 98/19)

b) Kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU:

1. Etenkin yhteisen kalastuspolitiikan ja kolmannen maan kanssa tehtyjen kalastussopimusten puitteissa pääsy jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai oikeudenkäyttövaltaan kuuluvilla merivesillä sijaitseviin biologisiin luonnonvaroihin ja kalastuspaikkoihin sekä niiden käyttö, tai jäsenvaltion kalastusluvan mukaiset kalastusoikeudet, mukaan lukien:

a) sääntely, joka koskee Yhdistyneen kuningaskunnan tai kolmannen maan lipun alla purjehtiville aluksille myönnettyjen kiintiöiden mukaisesti pyydettyjen saaliiden purkamista tai ainoastaan jäsenvaltion lipun alla purjehtivien alusten osalta edellyttää, että osa kokonaissaaliista puretaan unionin satamissa;

b) yrityksen vähimmäiskoon määrittäminen sekä pienimuotoiseen että rannikkokalastukseen tarkoitettujen alusten ylläpitämiseksi;

c) erilliskohtelun myöntäminen voimassa olevan tai tulevan kahdenvälisen kalastusta koskevan sopimuksen nojalla; ja

d) edellytys, jonka mukaan jäsenvaltion lipun alla purjehtivan aluksen miehistön on oltava jäsenvaltioiden kansalaisia.

2. Kalastusaluksella on oikeus purjehtia jäsenvaltion lipun alla ainoastaan, jos

a) sen omistavat kokonaan

i) Unionissa muodostetut yhtiöt; tai

ii) jäsenvaltioiden kansalaiset;

b) sen päivittäistä toimintaa ohjataan ja valvotaan unionista käsin; ja

c) aluksen rahtaaja, käyttäjä tai liikennöitsijä on unionissa muodostettu yhtiö tai jäsenvaltion kansalainen.

3. Kaupallinen kalastuslupa, joka oikeuttaa kalastamaan jäsenvaltion aluevesillä, voidaan myöntää ainoastaan jäsenvaltion lipun alla purjehtiville aluksille.

4. Vesiviljelylaitosten perustaminen merellä tai sisävesillä.

5. Edellä olevan 1 kohdan a, b ja c alakohtaa (muuten kuin suosituimmuuskohtelun osalta) ja d alakohtaa sekä 2 kohdan a alakohtaa i alakohtaa, b ja c alakohtaa ja 3 kohtaa sovelletaan ainoastaan toimenpiteisiin, joita sovelletaan aluksiin tai yrityksiin niiden tosiasiallisten omistajien ja edunsaajien kansallisuudesta riippumatta.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

FR: Euroopan unionin ulkopuolisten maiden kansalaiset eivät saa harjoittaa kalan-, äyriäisten- ja levänviljelyä Ranskan valtiolle kuuluvilla merialueilla.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Meren ja jokien luonnonvarojen pyynti aluksilla Bulgarian sisäisillä merialueilla tai aluevesillä on toteutettava Bulgarian lipun alla purjehtivilla aluksilla. Ulkomainen alus ei saa harjoittaa kaupallista kalastusta talousvyöhykkeellä muutoin kuin Bulgarian ja lippuvaltion välisen sopimuksen perusteella. Talousvyöhykettä ohitettaessa ulkomaisten kalastusalusten kalastusvälineet eivät saa olla toimintatilassa.

c) Veden keruu, puhdistus ja jakelu

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Toiminta, joka koskee tiettyjä palveluja, kuten veden keruuta, puhdistusta ja jakelua kotitalouksille, teollisuudelle ja kaupallisille tai muille käyttäjille, mukaan luettuna juomaveden toimitus ja vesihuolto.

Varauma nro 22 – Energiaan liittyvä toiminta

Toimiala: Energiantuotanto ja siihen liittyvät palvelut

Toimialaluokka: ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 12, 120, 1200, 13, 14, 232, 233, 2330, 40, 401, 4010, 402, 4020, 4030 osittain, CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 osittain, 887.

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Energiapalvelut – yleiset (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 40, 401, 402, 403 osittain, 41; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742, 7422, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Jos jäsenvaltio sallii sähkön ja kaasun siirtojärjestelmän tai öljyn ja kaasun putkijohtokuljetusjärjestelmän ulkomaalaisomistuksen, toimenpiteitä sellaisten Yhdistyneen kuningaskunnan yritysten osalta, jotka ovat sellaisen kolmannen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa, jonka osuus unionin öljyn, maakaasun tai sähkön tuonnista on yli 5 prosenttia, koko unionin tai yksittäisen jäsenvaltion energian toimitusvarmuuden takaamiseksi. Tätä varaumaa ei sovelleta energian jakeluun liittyvinä palveluina tarjottaviin neuvonta- ja konsultointipalveluihin.

Tätä varaumaa ei sovelleta **Kroatiaan**, **Unkariin** ja **Liettuaan** (Liettuan osalta ainoastaan CPC 7131) polttoaineiden putkijohtokuljetusten osalta, **Latviaan** energian jakeluun liittyvien palvelujen osalta eikä **Sloveniaan** kaasun jakeluun liittyvien palvelujen osalta (ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

CY: Jalostettujen öljytuotteiden tuotanto siltä osin kuin sijoittaja on sellaisen kolmannen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa, jonka osuus unionin öljyn tai maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia, kaasun tuotanto, kaasumaisten polttoaineiden jakelu putkiverkossa omaan lukuun, sähkön tuotanto, siirto ja jakelu, polttoaineiden putkikuljetus, muut sähkön ja maakaasun jakelun liitännäispalvelut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut, sähkön tukkukauppapalvelut sekä moottoripolttoaineen, sähkön ja muun kuin pullotetun kaasun vähittäiskauppapalvelut. Sähköön liittyvien palvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimuksia. (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 613, 62271, 63297, 7131 ja 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut)

FI: Energian sekä höyryn ja lämminveden siirto- ja jakeluverkostot ja -järjestelmät.

FI: Monopoliin tai yksinoikeuksien muodossa olevat määrälliset rajoitukset, jotka koskevat maakaasun tuontia sekä höyryn ja lämminveden tuotantoa ja jakelua. Tällä hetkellä voimassa on luonnollisia monopoleja ja yksinoikeuksia (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

FR: Sähkön ja kaasun siirtojärjestelmät ja öljyn ja kaasun putkijohtokuljetusjärjestelmät (CPC 7131).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Energian jakelupalvelut ja energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Energian siirtopalvelujen osalta oikeushenkilöiden muoto ja sellaisten julkisten ja yksityisten toimijoiden kohtelu, joille **Belgia** on myöntänyt yksinoikeudet. Vaatimuksena on sijoittautuminen unioniin (ISIC Rev. 3.1 4010, CPC 71310).

BG: Energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 88).

PT: Sähkön tuotanto, siirto ja jakelu, kaasun tuotanto, polttoaineiden putkijohtokuljetukset, sähkön tukkukauppapalvelut, sähkön ja muun kuin pullotetun kaasun vähittäiskauppapalvelut sekä sähkön ja maakaasun jakeluun liittyvät palvelut. Sähkö- ja kaasualoja koskevat toimitukset annetaan vain tietyille yhtiöille, joiden päätoimipaikka ja toimiva johto on **Portugalissa** (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 7131, 7422, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

SK: Sähkön tuotantoon, siirtoon ja jakeluun, kaasun tuotantoon ja kaasumaisten polttoaineiden jakeluun, höyryn ja lämminveden tuotantoon ja jakeluun, polttoaineiden putkijohtokuljetuksiin, sähkön, höyryn ja lämminveden tukku- ja vähittäiskauppaan sekä energian jakeluun liittyviin palveluihin, mukaan lukien palvelut energiatehokkuuden, energiansäästön ja energiakatselmusten aloilla, tarvitaan lupa. Taloudellista tarveharkintaa sovelletaan, ja lupa voidaan evätä ainoastaan, jos markkinat ovat kyllästetyt. Kaikkien mainittujen toimintojen osalta lupa voidaan myöntää ainoastaan luonnolliselle henkilölle, jolla on vakinainen asuinpaikka ETA-alueella, tai ETA-alueen oikeushenkilölle.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Metallimalmien louhintaa ja muuta kaivostoimintaa ja louhintaa lukuun ottamatta yrityksiltä, jotka ovat sellaisen kolmannen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa, jonka osuus Euroopan unionin öljyn, maakaasun tai sähkön tuonnista on yli 5 prosenttia, voidaan kieltää määräysvalta toiminnassa. Edellytyksenä on yhtiöittäminen (ei sivuliikkeitä) (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 4010 osittain, 4020 osittain, 4030 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin

2003/54/EY kumoamisesta; ja

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta.

BG: Energialaki.

CY: Sähkömarkkinoiden sääntelyä koskevat vuoden 2003 lait, laki 122(I)/2003, sellaisena kuin se on muutettuna;

kaasumarkkinoiden sääntelyä koskevat vuoden 2004 lait, laki 183(I)/2004, sellaisena kuin se on muutettuna;

öljylain (putkijohdot) 273 luku;

öljylain 272 luku, sellaisena kuin se on muutettuna; ja

öljyn ja polttoaineiden eritelmiä koskevat vuoden 2003 lait, laki 148(I)/2003, sellaisena kuin se on muutettuna. .

FI: Maakaasumarkkinalaki (508/2000); ja sähkömarkkinalaki (386/1995). Maakaasumarkkinalaki (587/2017)

FR: Code de l'énergie.

PT: Asetus 230/2012 ja asetus 231/2012, 26. lokakuuta – maakaasu; asetus 215-A/2012 ja asetus 215-B/2012, 8. lokakuuta – sähkö; ja asetus 31/2006, 15. helmikuuta – raakaöljy/öljytuotteet.

SK: Laki kaivostoiminnasta, räjähteistä ja valtion kaivannaistoiminnan hallinnosta 51/1988;

laki geologisesta toiminnasta 569/2007;

energialaki 251/2012; ja lämpöenergialaki 657/2004.

b) Sähkö (ISIC Rev. 3.1 40, 401; CPC 62271, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Sähkön tuonti. Sähkön tukku- ja vähittäiskauppa rajat ylittävän kaupan osalta.

FR: Ainoastaan Ranskan valtion, muun julkisen sektorin organisaation tai EDF:n (Electricité de France) 100-prosenttisesti omistamat yhtiöt voivat omistaa ja johtaa sähkön siirto- ja jakelujärjestelmiä.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Sähkön ja lämmön tuotanto.

PT: Sähkön siirto ja jakelu toteutetaan yksinomaisilla julkisen palvelun toimiluvilla.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Yksittäinen lupa kapasiteetiltaan vähintään 25 MW:n sähköntuotantoon edellyttää sijoittautumista unioniin tai muuhun valtioon, jossa on käytössä sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 96/92/EY käyttöön otettua järjestelmää vastaava järjestelmä ja jossa yrityksellä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys talouteen.

Sähkön tuotanto **Belgian** offshore-alueella edellyttää toimilupaa ja yhteisyritystä unionin oikeushenkilön kanssa tai sellaisen valtion oikeushenkilön kanssa, jossa on käytössä sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/54/EY käyttöön otettua järjestelmää vastaava järjestelmä, erityisesti lupaa ja valintaa koskevien ehtojen osalta.

Lisäksi oikeushenkilön keskushallinnon tai päätoimipaikan on oltava Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai edellä mainitut vaatimukset täyttävässä maassa, jossa yrityksellä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys talouteen.

Offshore-tuotannon Elia-siirtoverkostoon yhdistävien voimajohtojen rakentaminen edellyttää lupaa, ja yrityksen on täytettävä edellä esitetyt edellytykset, yhteisyritysvaatimusta lukuun ottamatta.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

BE: Välittäjä tarvitsee luvan sähkön toimittamiseen sellaisille **Belgiaan** sijoittautuneille asiakkaille, joilla on yhteys kansalliseen verkkojärjestelmään tai suoraan linjaan, jonka nimellisjännite on suurempi kuin 70 000 voltia. Tällainen lupa voidaan myöntää ainoastaan ETA-valtion luonnolliselle tai oikeushenkilölle.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

FR: Sähkön tuotanto.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: Arrêté Royal du 11 octobre 2000 fixant les critères et la procédure d'octroi des autorisations individuelles préalables à la construction de lignes directes;

Arrêté Royal du 20 décembre 2000 relatif aux conditions et à la procédure d'octroi des concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer; and Arrêté Royal du 12 mars 2002 relatif aux modalités de pose de câbles d'énergie électrique qui pénètrent dans la mer territoriale ou dans le territoire national ou qui sont installés ou utilisés dans le cadre de l'exploration du plateau continental, de l'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes ou de l'exploitation d'îles artificielles, d'installations ou d'ouvrages relevant de la juridiction belge.

Arrêté royal relatif aux autorisations de fourniture d'électricité par des intermédiaires et aux règles de conduite applicables à ceux-ci.

Arrêté royal du 12 juin 2001 relatif aux conditions générales de fourniture de gaz naturel et aux conditions d'octroi des autorisations de fourniture de gaz naturel

FI: Maakaasumarkkinalaki (508/2000); ja sähkömarkkinalaki (588/2013); maakaasumarkkinalaki (587/2017)

FR: Code de l'énergie.

PT: Asetus 215-A/2012; ja

asetus 215-B/2012, 8. lokakuuta – Sähkö.

c) ***Polttoaineet, kaasu, raakaöljy tai öljytuotteet (ISIC Rev. 3.1 232, 40, 402; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 osittain, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))***

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Ulkomaisten luonnollisten tai oikeushenkilöiden omistuksen tai määräysvallan estäminen nesteytetyn maakaasun (LNG) terminaaleissa (mukaan lukien LNG-terminaalin varastointiin tai uudelleen kaasuunuttamiseen käytettävät osat) energiaturvallisuuteen liittyvistä syistä.

FR: Kansallisen energiaturvallisuuden varmistamiseksi ainoastaan Ranskan valtion, muun julkisen sektorin organisaation tai ENGIE:n 100-prosenttisesti omistamat yhtiöt voivat omistaa ja johtaa kaasun siirto- ja jakelujärjestelmiä.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Kaasun irtovarastointipalvelujen osalta oikeushenkilöiden muoto ja sellaisten julkisten ja yksityisten toimijoiden kohtelu, joille Belgia on myöntänyt yksinoikeudet. Kaasun irtovarastointipalvelujen tapauksessa edellytetään sijoittautumista unioniin (CPC 742 osittain).

BG: Öljyn ja maakaasun putkijohtokuljetukset ja varastointi, mukaan lukien kauttakulkusiirto (CPC 71310, CPC 742 osittain).

PT: Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden (maakaasu) varastointipalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen. Maakaasun siirtoa, jakelua ja maanalaista varastointia sekä nesteytetyn maakaasun (LNG) vastaanottamista, varastointia ja kaasutustermiinaaleja koskevat toimitukset myönnetään käyttöoikeussopimuksina julkisen tarjouskilpailun perusteella (CPC 7131, CPC 7422).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Maakaasun ja muiden polttoaineiden putkijohtokuljetukset edellyttävät lupaa. Lupa voidaan myöntää ainoastaan jäsenvaltion sijoittautuneelle luonnolliselle tai oikeushenkilölle (AR § 3, 14. toukokuuta 2002).

Yrityksen hakiessa lupaa edellytetään seuraavaa:

- a) yrityksen on oltava muodostettu Belgian lainsäädännön, muun jäsenvaltion lainsäädännön tai sellaisen kolmannen maan lainsäädännön mukaisesti, joka on sitoutunut noudattamaan oikeudellista kehystä, joka vastaa maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/30/EY yleisiä vaatimuksia; ja
- b) yrityksen hallinnollisen keskuspaikan, päätoimipaikan tai pääasiallisen toimipaikan on oltava jäsenvaltiossa tai sellaisessa kolmannessa maassa, joka on sitoutunut noudattamaan oikeudellista kehystä, joka vastaa maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä

säännöistä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/30/EY yleisiä vaatimuksia, edellyttäen, että kyseisen toimipaikan tai päätoimipaikan toiminnalla on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys asianomaisen maan talouteen (CPC 7131).

BE: Yleensä kaasun toimittaminen Belgiaan sijoittautuneille asiakkaille (asiakkailla tarkoitetaan sekä jakeluyhtiöitä että asiakkaita, joiden kaasun yhteiskulutus kaikista toimituslähteistä on vähintään miljoona kuutiometriä vuodessa) edellyttää ministerin yksilöllistä lupaa paitsi jos toimittaja on jakeluyhtiö, jolla on oma jakeluverkko. Tällainen lupa voidaan myöntää ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltion luonnolliselle tai oikeushenkilölle.

CY: Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelujen rajat ylittävää tarjoaminen sekä polttoöljyjen ja pullotettujen kaasujen muu vähittäiskauppa kuin postimyynti (CPC 613, CPC 62271, CPC 63297, CPC 7131, CPC 742).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

HU: Putkijohtokuljetuksia koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista. Palveluja voidaan tarjota valtion tai paikallisen viranomaisen myöntämän käyttöoikeussopimuksen kautta. Näiden palvelujen tarjoamista säännellään käyttöoikeussopimuksia koskevalla Unkarin lailla (CPC 7131).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

LT: Polttoaineiden putkijohtokuljetukset ja muiden tuotteiden kuin polttoaineiden putkijohtokuljetuksiin liittyvät palvelut.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: Arrêté Royal du 14 mai 2002 relatif à l'autorisation de transport de produits gazeux et autres par canalisations; ja

Loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations (article 8.2).

BG: Energialaki.

CY: Sähkömarkkinoiden sääntelyä koskeva vuoden 2003 laki, laki 122(I)/2003, sellaisena kuin se on muutettuna;

kaasumarkkinoiden sääntelyä koskevat vuoden 2004 lait, laki183(I)/2004, sellaisena kuin se on muutettuna;

öljylain (putkijohdot) 273 luku;

öljylain 272 luku, sellaisena kuin se on muutettuna; ja

öljyn ja polttoaineiden eritelmiä koskevat vuoden 2003 lait, laki 148(I)/2003, sellaisena kuin se on muutettuna.

FI: Maakaasumarkkinalaki (508/2000); ja maakaasumarkkinalaki (587/2017).

FR: Code de l'énergie.

HU: Käyttöoikeussopimuksia koskeva laki XVI, 1991.

LT: Liettuan tasavallan maakaasulaki, 10.10.2000, nro VIII-1973.

PT: Asetus 230/2012 ja asetus 231/2012, 26. lokakuuta – maakaasu; asetus 215-A/2012 ja asetus 215-B/2012, 8. lokakuuta – sähkö; ja asetus 31/2006, 15. helmikuuta – raakaöljy/öljytuotteet.

d) Ydinvoima (ISIC Rev. 3.1 12, 3.1 23, 120, 1200, 233, 2330, 40, 4010 osittain, CPC 887))

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

DE: Ydinmateriaalin tuotanto, jalostus tai kuljetus sekä ydinvoimaan perustuvan energian tuotanto tai jakelu.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

AT ja FI: Ydinmateriaalin tuotanto, jalostus, jakelu tai kuljetus sekä ydinvoimaan perustuvan energian tuotanto tai jakelu.

BE: Ydinmateriaalin tuotanto, jalostus tai kuljetus sekä ydinvoimaan perustuvan energian tuotanto tai jakelu.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset:

HU ja SE: Ydinpolttoaineen jalostus ja ydinvoimaan perustuva sähköntuotanto.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

BG: Halkeavan tai yhtyvän ydinmateriaalin tai niiden lähtöaineiden jalostaminen sekä niillä käytävä kauppa, ydinenergian tuotantolaitosten laitteiden ja järjestelmien kunnossapito ja korjaukset, kyseisten materiaalien ja niiden jalostuksessa syntyvän jätteen kuljetus tai ionisoivan säteilyn käyttö ja kaikki muut palvelut, jotka liittyvät ydinenergian käyttöön rauhanomaisiin tarkoituksiin (mukaan luettuina insinööri- ja konsulttipalvelut ja ohjelmistoihin liittyvät palvelut jne.).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Näissä toimissa on noudatettava Euratomin sopimuksesta johtuvia velvoitteita.

Voimassa olevat toimenpiteet:

AT: Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich (Constitutional Act for a Non-nuclear Austria) BGBl. I Nr. 149/1999.

BG: Laki ydinenergian turvallisesta käytöstä.

FI: Ydinenergi laki (990/1987).

HU: Vuoden 1996 laki CXVI ydinenergiasta; ja

hallituksen asetus nro 72/2000 ydinenergiasta.

SE: Ruotsin ympäristölaki (1998:808); ja ydinteknologiatoimintoja koskeva laki (1984:3).

Varauma nro 23 – Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Toimiala:	Muut muualle luokittelemattomat palvelut
Toimialaluokka:	CPC 9703, CPC 612 osittain, CPC 621 osittain, CPC 625 osittain, 85990 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Suoritevaatimukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) *Hautaus-, krematorio- ja hautaustoimistopalvelut (CPC 9703)*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Krematoriopalveluja ja hautausmaiden toiminta-/ylläpitopalveluja voivat tarjota ainoastaan valtio, kunnat, seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt sekä voittoa tavoittelemattomat säätiöt ja yhteisöt.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

DE: Ainoastaan julkisoikeuden mukaisesti muodostetut oikeushenkilöt voivat johtaa hautausmaata. Hautausmaiden ja hautaukseen liittyvien palvelujen perustaminen ja johtaminen.

PT: Hautaus- ja hautaustoimistopalvelujen tarjoaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa. Hautaus- ja hautaustoimistopalveluja tarjoavien yksiköjen tekniseltä vastaavalta edellytetään ETA-maan kansalaisuutta.

SE: Krematorio- ja hautauspalvelujen osalta monopoli on Ruotsin kirkolla tai paikallisilla viranomaisilla.

CY, SI: Hautaus-, krematorio- ja hautaustoimistopalvelut

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Hautaustoimilaki (457/2003).

PT: Asetus 10/2015, 16. tammikuuta alterado p/ Lei 15/2018, 27 março.

SE: Begravningslag (1990:1144) (hautauslaki); begravningsföordningen (1990:1147) (hautausasetus).

b) Muut liike-elämään liittyvät palvelut

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

FI: Vaatimus sijoittautumisesta Suomeen tai muualle ETA:n alueelle sähköisten tunnistuspalvelujen tarjoamista varten.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista (617/2009).

c) Uudet palvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Uusien palvelujen tarjoamisen osalta muut kuin palvelut, jotka sisältyvät Yhdistyneiden kansakuntien yhteiseen tavaraluokitukseen (CPC), 1991.

Yhdistyneen kuningaskunnan luettelo

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Varauma nro 2 – Ammatilliset palvelut (kaikki ammatit lukuun ottamatta terveydenhuoltoon liittyviä ammatteja)

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut (terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti)

Varauma nro 4 – Liike-elämän palvelut (perintä- ja luottotietopalvelut)

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut (työnvälityspalvelut)

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut (etsiväpalvelut)

Varauma nro 7 – Liike-elämän palvelut (muut liike-elämän palvelut)

Varauma nro 8 – Koulutuspalvelut

Varauma nro 9 – Rahoituspalvelut

Varauma nro 10 – Terveystenhuolto- ja sosiaalipalvelut

Varauma nro 11 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Varauma nro 12 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Varauma nro 13 – Kalastus ja vesi

Varauma nro 14 – Energiaan liittyvä toiminta

Varauma nro 15 – Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Toimiala: ***Kaikki toimialat***

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo
Lakiasiainpalveluja koskevat velvoitteet

Luku: Sijoitusten vapauttaminen, Rajat ylittävä palvelujen kauppa ja
Sääntelykehykset

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

(a) *Kaupallinen läsnäolo*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

Kansallisella tai paikallisella tasolla yleishyödyllisiksi palveluiksi katsottavat palvelut voidaan varata julkisille monopoleille tai yksinoikeudet saaneille yksityisille toiminnanharjoittajille.

Yleishyödyllisiä palveluja on muun muassa seuraavilla aloilla: tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämispalvelut, tekniset testaus- ja analysointipalvelut, ympäristöpalvelut, terveyspalvelut, liikennepalvelut ja eri liikennemuotojen liitännäispalvelut. Yksinoikeudet tällaisiin palveluihin annetaan usein yksityisille toimijoille, esimerkiksi viranomaisilta toimiluvan saaneille toimijoille, sisällyttämällä niihin erityisiä palveluvelvoitteita. Koska yleishyödyllisiä palveluita tarjotaan usein myös keskustasoa alemmalla tasolla, yksityiskohtainen ja tyhjentävä alakohtainen luetteloINTI ei ole käytännöllistä. Tätä varaumaa ei sovelleta televiestintään eikä tietokonepalveluihin ja niihin liittyviin palveluihin.

(b) *Suosituimmuuskohtelu*

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu ja Lakiasiainpalvelujen sääntelykehys – Velvoitteet:

Erilliskohtelun myöntäminen voimassa olevien tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitettujen kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

Erilliskohtelun myöntäminen jollekin maalle sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahden- tai monenvälisen sopimuksen nojalla,

- (i) jolla luodaan palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinat;
- (ii) jolla myönnetään sijoittautumisoikeus; tai
- (iii) jossa edellytetään lainsäädännön lähentämistä yhdellä tai useammalla talouden alalla.

Palvelujen ja sijoittautumisen sisämarkkinoilla tarkoitetaan aluetta, jolla ei ole sisärajoja ja jolla palvelut, pääoma ja henkilöt voivat liikkua vapaasti.

Sijoittautumisoikeudella tarkoitetaan velvollisuutta poistaa kaikki olennaiset sijoittautumisen esteet alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten väliltä kyseisen sopimuksen voimaantuloon mennessä. Sijoittautumisoikeuteen sisältyy alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten kansalaisten oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä samoin edellytyksin kuin sijoittautumismaan kansalaiset voivat kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti.

Lainsäädännön lähentämisellä tarkoitetaan:

- (i) alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen yhden tai useamman osapuolen lainsäädännön yhdenmukaistamista kyseisen sopimuksen yhden tai useamman toisen osapuolen lainsäädännön kanssa; tai
- (ii) yhteisen lainsäädännön sisällyttämistä alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten lainsäädäntöihin.

Edellä tarkoitettu lainsäädännön yhdenmukaistaminen tai sisällyttäminen on voimassa ja katsotaan voimassa olevaksi vasta siitä ajankohdasta alkaen, jona lainsäädäntö on vahvistettu alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolen tai osapuolten lainsäädännöissä.

Sijoittautumisoikeutta koskevan erilliskohtelun myöntäminen kansalaisille tai yrityksille sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, joita on tehty Yhdistyneen kuningaskunnan ja minkä tahansa seuraavan maan tai ruhtinaskunnan välillä: Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikaanivaltio.

(c) Aseet, ampuma- ja sotatarvikkeet

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

Aseiden ja ampuma- ja sotatarvikkeiden tuotanto, jakelu tai kauppa. Sotatarvikkeet on rajattu tuotteiksi, jotka on tarkoitettu ja tuotettu ainoastaan sotilaskäyttöön sodan tai puolustustoiminnan yhteydessä.

Varauma nro 2 – Ammatilliset palvelut (kaikki ammatit lukuun ottamatta terveydenhuoltoon liittyviä ammatteja)

Toimiala – osa-ala: Asiantuntijapalvelut – lakiasiainpalvelut, tilintarkastuspalvelut

Toimialaluokka: CPC 861 osittain, 87902 osittain ja 862 osittain

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Paikallinen läsnäolo
Lakiasiainpalveluja koskevat velvoitteet

Luku: Sijoitusten vapauttaminen, Rajat ylittävä palvelujen kauppa ja
Sääntelykehykset

Kuvaus:

(a) *Lakiasiainpalvelut*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Ylempi johto ja hallitukset, Kansallinen kohtelu, Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu ja Sääntelykehykset – Lakiasiainpalveluja koskevat sitoumukset:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit) tarjoamia oikeudellisia neuvontapalveluja ja oikeudellisia asiakirja- ja todistuspalveluja sekä haastemiesten tarjoamia palveluja (CPC 861 osittain, 87902 osittain).

(b) *Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut ja kirjanpitoalvelut)*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat tilintarkastuspalvelujen rajatylittävää tarjoamista.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Yhtiölaki (Companies Act 2006)

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut (terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti)

Toimiala:	Terveydenhuollon asiantuntijapalvelut ja farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut
Toimialaluokka:	CPC 63211, 85201, 9312, 9319 ja 93121.
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

(a) *Lääkäri- ja hammashoitopalvelut; kätilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti-, psykologi- ja avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 63211, 85201, 9312, 9319)*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

Lääkärien sijoittautumisessa julkisen terveydenhuollon järjestelmän (National Health Service) mukaisesti otetaan huomioon terveydenhuollon resurssisuunnittelu (CPC 93121, 93122).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kätilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, edellyttää asuinpaikkaa. Näitä palveluja voivat tarjota ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan alueella fyysisesti läsnä olevat luonnolliset henkilöt (CPC 9312, 93191 osittain).

Lääkäri- ja hammashoitopalvelujen, raskauteen liittyvien palvelujen sekä sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, psykologien ja avustavan hoitohenkilöstön palvelujen tarjoaminen yli rajojen (CPC 85201 osittain, 9312, 93191 osittain).

Palveluntarjoajat, jotka eivät ole fyysisesti läsnä Yhdistyneen kuningaskunnan alueella (CPC 85201 osittain, 9312, 93191 osittain).

(b) *Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti ja muut farmaseuttien tarjoamat palvelut (CPC 63211)*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo:

Postimyynti on sallittua vain Yhdistyneestä kuningaskunnasta, minkä vuoksi farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle Yhdistyneessä kuningaskunnassa edellyttää sijoittautumista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden rajat ylittävä vähittäismyynti sekä muut farmasistien tarjoamat palvelut.

Varauma nro 4 – Liike-elämän palvelut (perintä- ja luottotietopalvelut)

Toimiala – osa-ala: Liike-elämän palvelut – perintä- ja luottotietopalvelut

Toimialaluokka: CPC 87901 ja 87902

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Paikallinen läsnäolo

Luku: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat perintäpalvelujen ja luottotietopalvelujen tarjoamista.

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut (työnvälityspalvelut)

Toimiala – osa-ala: Liike-elämän palvelut – työnvälityspalvelut

Toimialaluokka: CPC 87202, 87204, 87205, 87206 ja 87209

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön työnvälityspalvelut (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

Sijoittautumisvaatimus ja tilapäisten toimisto- ja muiden työntekijöiden työnvälityspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen kieltö.

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut (etsiväpalvelut)

Toimiala – osa-ala: Liike-elämän palvelut – etsiväpalvelut

Toimialaluokka: CPC 87301

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat etsiväpalvelujen tarjoamista (CPC 87301).

Varauma nro 7 – Liike-elämän palvelut (muut liike-elämän palvelut)

Toimiala – osa-ala: Liike-elämän palvelut – muut liike-elämän palvelut

Toimialaluokka: CPC 86764, 86769, 8868, 8790 osittain

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

(a) *Alusten ja rautatiekaluston sekä ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 86764 osittain, CPC 86769, CPC 8868)*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Sijoittautumista tai fyysistä läsnäoloa alueella koskeva vaatimus ja rautatiekaluston huolto- ja korjauspalvelujen rajat ylittävän tarjonnan kieltäminen maan alueen ulkopuolelta.

Sijoittautumista tai fyysistä läsnäoloa alueella koskeva vaatimus ja sisävesialusten huolto- ja korjauspalvelujen rajat ylittävän tarjonnan kieltäminen maan alueen ulkopuolelta.

Sijoittautumista tai fyysistä läsnäoloa alueella koskeva vaatimus ja merialusten huolto- ja korjauspalvelujen rajat ylittävän tarjonnan kieltäminen maan alueen ulkopuolelta.

Sijoittautumista tai fyysistä läsnäoloa alueella koskeva vaatimus ja ilma-alusten ja niiden osien huolto- ja korjauspalvelujen rajat ylittävän tarjonnan kieltäminen maan alueen ulkopuolelta (CPC 86764 osittain, CPC 86769, CPC 8868).

Ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan hyväksymät tunnustetut organisaatiot voivat tehdä aluksille lakisääteisiä tarkastuksia ja myöntää todistuskirjoja Yhdistyneen kuningaskunnan puolesta. Vaatimuksena voi olla sijoittautuminen.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 391/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista, sellaisena kuin se on säilytetty Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädöksellä European Union (Withdrawal) Act 2018 (vuonna 2018 Euroopan unionista eroamisesta annettu laki) ja muutettuna kauppamerenkulun alalla hyväksyttyjä organisaatioita EU:sta eroamisen yhteydessä koskevilla asetuksilla Merchant Shipping (Recognised Organisations) (Amendment) (EU Exit) Regulations 2019.

(b) *Muut ilmailuun liittyvät liike-elämän palvelut*

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu:

Kolmannelle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät seuraaviin ilmaliikenteen liitännäispalveluihin:

- (i) ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut;
- (ii) ilma-alusten vuokraus tai leasingvuokraus ilman miehistöä;
- (iii) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut;
- (iv) seuraavat miehitettyä ilmaliikennevälinettä käyttäen tarjottavat palvelut, edellyttäen että noudatetaan osapuolten asiaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä ilmaliikennevälineisiin pääsystä sekä niiden alueelta lähtemisestä ja alueella liikennöimisestä: metsäpalojen torjuminen ilmasta, lentokoulutus, lentolevitys, maanmittaus, kartoitus, valokuvaus sekä muut ilmasta tapahtuvat maatalous-, teollisuus- ja tarkastuspalvelut; ja
- (v) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi.

Varauma nro 8 – Koulutuspalvelut

Toimiala: Koulutuspalvelut

Toimialaluokka: CPC 92

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Kaikki koulutuspalvelut, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa ja joita ei siksi katsota yksityisesti rahoitetuiksi. Kun yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoaminen sallitaan ulkomaisille palveluntarjoajille, yksityisten toimijoiden osallistuminen koulutusjärjestelmään saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi.

Yksityisin varoin rahoitettavien muiden koulutuspalvelujen, joilla tarkoitetaan muita kuin alemman perusasteen, ylemmän perusasteen, keskiasteen ja korkea-asteen koulutukseksi ja aikuiskoulutukseksi luokiteltuja koulutuspalveluja, tarjoaminen (CPC 929).

Varauma nro 9 – Rahoituspalvelut

Toimiala: Rahoituspalvelut

Toimialaluokka:

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

(a) *Kaikki rahoituspalvelut*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

Muilta rahoituspalvelujen tarjoajilta kuin sivuliikkeiltä edellytetään syrjimättömyyden periaatetta noudattaen tiettyä oikeudellista muotoa, kun ne sijoittautuvat Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu:

Erilliskohtelun myöntäminen kolmannen maan sijoittajalle tai rahoituspalvelujen tarjoajalle kahden- tai monenvälisten kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

(b) *Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut*

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

Vakuutustoiminnan ja siihen liittyvien palvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) ja ensivakuutuksia koskevat välityspalvelut seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:

- merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
- kansainvälinen kauttakuljetustavara;

ii) jälleen- ja edelleenvakuutus; ja

iii) vakuutusalan liitännäispalvelut.

(c) *Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut*

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Paikallinen läsnäolo:

Ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa, voivat toimia sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä. Sijoitusrahastojen, mukaan lukien osuustrustit, ja kansallisen lainsäädännön salliessa, sijoitusyhtiöiden hoitamista varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö, jonka päätoimipaikan ja rekisteröidyn kotipaikan on oltava Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- ii) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan SERVIN.5.38 [Määritelmät] artiklassa annetun pankkitoimintaa ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuksia) koskevan määritelmän a kohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisen määritelmän L alakohdassa kuvattua välitystoimintaa.

Varauma nro 10 – Terveystenhoolto- ja sosiaalipalvelut

Toimiala: Terveystenhoolto- ja sosiaalipalvelut

Toimialaluokka: CPC 931 paitsi 9312, 93191 osittain

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

(a) Terveystenhooltopalvelut – sairaala-, sairaankuljetus- ja hoitolaitospalvelut (CPC 931 paitsi 9312, 93191 osittain)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset:

Kaikki terveystenhooltopalvelut, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa ja joita ei siksi katsota yksityisesti rahoitetuiksi.

Kaikki yksityisesti rahoitetut terveystenhooltopalvelut lukuun ottamatta sairaalapalveluja. Yksityisten toimijoiden osallistuminen yksityisesti rahoitetun terveystenhooltoverkoston toimintaan saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi. Taloudellista tarveharkintaa saatetaan soveltaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien laitosten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, kuljetusinfrastruktuuri, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys ja uusien työpaikkojen syntyminen.

Tämä varauma ei koske kaikkien terveystenhoollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kättilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varauksia (CPC 931 muu kuin 9312, 93191 osittain).

(b) Terveystenhoolto- ja sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Palveluntarjoajien sijoittautumisvaatimus tai fyysinen läsnäolo maan alueella ja sosiaalipalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen sen alueen ulkopuolelta sekä sellaiset toimet tai palvelut, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää. Tämä varauma ei koske kaikkien terveystenhoollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kättilöiden, sairaanhoitajien,

fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varaumia (CPC 931 muu kuin 9312, 93191 osittain).

(c) Sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset:

Kaikkien sellaisten sosiaalipalvelujen tarjoaminen, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa ja joita ei siksi katsota yksityisesti rahoitetuiksi, sekä toimet tai palvelut, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää. Yksityisten toimijoiden osallistuminen yksityisesti rahoitetun sosiaaliverkoston toimintaan saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi. Taloudellista tarveharkintaa saatetaan soveltaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien laitosten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, kuljetusinfrastruktuuri, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys ja uusien työpaikkojen syntyminen.

Yksityisesti rahoitettujen muiden sosiaalipalvelujen kuin toipilas- ja lepokoteihin ja vanhainkoteihin liittyvien palvelujen tarjoaminen.

Varauma nro 11 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimiala: Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimialaluokka: CPC 963, 9619, 964

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

(a) *Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut (CPC 963)*

Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muiden kulttuuripalvelujen tarjonta.

(b) *Viihdepalvelut, teatteri-, musiikkiyhtye- ja sirkuspalvelut (CPC 9619, 964 muu kuin 96492)*

Viihdepalvelujen, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut, rajat ylittävä tarjoaminen.

(c) *Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut (CPC 96492)*

Rahapelitoiminta, joka tapahtuu rahallista arvoa omaavin panoksin onnenpeleissä, mukaan luettuina arpajaiset, raaputusarvat, rahapelitoiminta kasinoissa, pelisaleissa ja anniskelutiloissa sekä hyväntekeväisyysjärjestöjen tai voittoa tavoittelemattomien järjestöjen harjoittama tai niiden hyväksi harjoitettu vedonlyönti-, bingo- ja rahapelitoiminta.

Varauma nro 12 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Toimiala: Liikennepalvelut

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Suosituimmuuskohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

(a) Meriliikenne – kaikki muu kaupallinen toiminta, joka suoritetaan alukselta

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Merialuksen tai muun kuin merialuksen miehistön kansalaisuus.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

Aluksen rekisteröiminen ja laivaston liikennöiminen Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla (kaikki kaupallinen merellä tapahtuva toiminta, joka suoritetaan merialukselta, mukaan lukien kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut; kansainvälinen henkilö- ja tavaraliikenne (CPC 721); ja meriliikenteen liitännäispalvelut). Tätä varaumaa ei sovelleta Yhdistyneessä kuningaskunnassa muodostettuihin oikeushenkilöihin, joilla on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys sen talouteen.

(b) Meriliikenteen liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Luotsaus- ja kiinnityspalvelujen tarjoaminen. Selvyden vuoksi todetaan, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettavista alusten rekisteröintiä koskevista edellytyksistä riippumatta Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden vaatia, että ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalliseen alusrekisteriin merkityt alukset voivat tarjota luotsaus- ja kiinnityspalveluja (CPC 7452).

Ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtivat alukset saavat tarjota hinaus- ja työntöpalveluja (CPC 7214).

(c) Sisävesiliikenteen liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

Sisävesiliikenteen liitännäispalvelut.

(d) Rautatieliikennepalvelut ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut;

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Rautateiden henkilöliikenne (CPC 7111).

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo:

Rautateiden tavaraliikenne (CPC 7112).

(e) Maantieliikenne (henkilö- ja tavaraliikenne, kansainväliset rekkaliikennepalvelut) ja maantieliikenteen liitännäispalvelut)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

Niiden maantieliikennepalvelujen osalta, jotka kuuluvat toisen osan (Talous ja kauppa) XII osaston (Liikenne) kolmannen ja neljännen luvun sekä kolmanteen lukuun liittyvän liitteen ROAD-1 soveltamisalaan.

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Niiden maantieliikennepalvelujen osalta, jotka eivät kuulu toisen osan (Talous ja kauppa) XII osaston (Liikenne) kolmannen ja neljännen luvun sekä kolmanteen lukuun liittyvän liitteen ROAD-1] soveltamisalaan:

- (i) sijoittautumisvaatimus ja maantieliikennepalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen kieltö (CPC 712);
- (ii) Yhdistyneessä kuningaskunnassa taksipalveluihin voidaan soveltaa taloudellista tarveharkintaa ja rajoittaa palveluntarjoajien lukumäärää Pääasialliset arviointiperusteet: paikallinen kysyntä sellaisena kuin se määritellään sovellettavassa lainsäädännössä (CPC 71221).

Voimassa olevat toimenpiteet:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1071/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maantieliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamisen edellytyksiä koskevista yhteisistä säännöistä ja neuvoston direktiivin 96/26/EY kumoamisesta, sellaisena kuin se on säilytettynä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädöksellä European Union (Withdrawal) Act 2018 (vuonna 2018 Euroopan unionista eroamisesta annettu laki) ja muutettuna toimijoiden lupavaatimuksia ja kansainvälistä tavaraliikennettä EU:sta eroamisen yhteydessä koskevilla asetuksilla Licensing of Operators and International Road Haulage (Amendment etc.) (EU Exit) Regulations 2019;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1072/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä, sellaisena kuin se on säilytettyinä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädöksellä European Union (Withdrawal) Act 2018 (vuonna 2018 Euroopan unionista eroamisesta annettu laki) ja muutettuna toimijoiden lupavaatimuksia ja kansainvälistä tavaraliikennettä EU:sta eroamisen yhteydessä koskevilla asetuksilla Licensing of Operators and International Road Haulage (Amendment etc.) (EU Exit) Regulations 2019; ja

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1073/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, kansainvälisen linja-autoliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta, sellaisena kuin se on säilytettyinä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä säädöksellä European Union (Withdrawal) Act 2018 (vuonna 2018 Euroopan unionista eroamisesta annettu laki) ja muutettuna kansainvälisen linja-autoliikenteen markkinoille pääsyä koskevia yhteisiä sääntöjä EU:sta eroamisen yhteydessä koskevilla asetuksilla Common Rules for Access to the International Market for Coach and Bus Services (Amendment etc.) (EU Exit) Regulations 2019.

(f) Avaruusliikenne ja avaruusalusten vuokraus

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo ja Kansallinen kohtelu:

Avaruusliikennepalvelut ja avaruusalusten vuokraus (CPC 733, 734 osittain).

(g) Suosituimmuuskohtelun poikkeukset

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohtelu:

(i) Tieliikenne ja rautatieliikenne

Oikeus myöntää tietyille maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, jotka liittyvät Yhdistyneen kuningaskunnan ja kolmannen maan väliseen maanteiden kansainväliseen tavaraliikenteeseen (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset) sekä matkustajaliikenteeseen (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Kyseinen kohtelu voi

- käsittää sopimuspuolten välisen tai niiden alueen kautta tapahtuvan liikennepalvelujen tarjonnan varaamisen kussakin sopimuspuolessa rekisteröidyille ajoneuvoille tai sen rajoittamisen kyseisiin ajoneuvoihin; tai
- sisältää kyseisiin ajoneuvoihin sovellettavan verovapautuksen.

(ii) Lentoliikenne – Lentoliikenteen liitännäispalvelut

Kolmannelle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, jotka liittyvät maahuolintapalveluihin.

Varauma nro 13 – Kalastus ja vesi

Toimiala:	Kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut; veden keruu, puhdistus ja jakelu
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882, ISIC Rev. 3.1 41
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset Suoritevaatimukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

(a) Kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset[, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo, Suosituimmuuskohtelu:

1. Etenkin Yhdistyneen kuningaskunnan kalastuspolitiikan ja kolmannen maan kanssa tehtyjen kalastussopimusten puitteissa pääsy Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin tai oikeudenkäyttövaltaan kuuluvilla merivesillä sijaitseviin biologisiin luonnonvaroihin ja kalastuspaikkoihin sekä niiden käyttö, tai Yhdistyneen kuningaskunnan kalastusluvan mukaiset kalastusoikeudet, mukaan lukien:

- a) sääntely, joka koskee jäsenvaltion tai kolmannen maan lipun alla purjehtiville aluksille myönnettyjen kiintiöiden mukaisesti pyydettyjen saaliiden purkamista tai ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtivien alusten osalta edellyttää, että osa kokonaissaaliista puretaan Yhdistyneen kuningaskunnan satamissa;
- b) yrityksen vähimmäiskoon määrittäminen sekä pienimuotoiseen että rannikkokalastukseen tarkoitettujen alusten ylläpitämiseksi;
- c) erilliskohtelun myöntäminen voimassa olevan tai tulevan kansainvälisen kalastusta koskevan sopimuksen nojalla; ja
- d) edellytys, jonka mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtivan aluksen miehistön on oltava Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisia.

2. Kalastusaluksella on oikeus purjehtia Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla ainoastaan, jos
- (a) sen omistavat kokonaan:
 - (i) Yhdistyneessä kuningaskunnassa muodostetut yhtiöt tai
 - (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset;
 - (b) b) sen päivittäistä toimintaa ohjataan ja valvotaan Yhdistyneestä kuningaskunnasta käsin; ja
 - (c) aluksen rahtaaja, käyttäjä tai liikennöitsijä on Yhdistyneessä kuningaskunnassa muodostettu yhtiö tai Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen.
3. Kaupallinen kalastuslupa, joka oikeuttaa kalastamaan Yhdistyneen kuningaskunnan aluevesillä, voidaan myöntää ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan lipun alla purjehtiville aluksille.
4. Vesiviljelylaitosten perustaminen merellä tai sisävesillä.
5. Edellä olevan 1 kohdan a, b ja c alakohtaa (muuten kuin suosituimmuuskohtelun osalta) ja d alakohtaa sekä 2 kohdan a alakohdan i alakohtaa, b ja c alakohtaa ja 3 kohtaa sovelletaan ainoastaan toimenpiteisiin, joita sovelletaan aluksiin tai yrityksiin niiden tosiasiallisten omistajien ja edunsaajien kansallisuudesta riippumatta.

(b) Veden keruu, puhdistus ja jakelu

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Paikallinen läsnäolo, Kansallinen kohtelu:

Toiminta, joka koskee tiettyjä palveluja, kuten veden keruuta, puhdistusta ja jakelua kotitalouksille, teollisuudelle ja kaupallisille tai muille käyttäjille, mukaan luettuna juomaveden toimitus ja vesihuolto.

Varauma nro 14 – Energiaan liittyvä toiminta

Toimiala:	Energiantuotanto ja siihen liittyvät palvelut
Toimialaluokka:	ISIC rev 3.1 401, 402, CPC 7131,CPC 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Suoritevaatimukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Jos Yhdistynyt kuningaskunta sallii sähkön ja kaasun siirtojärjestelmän tai öljyn ja kaasun putkijohtokuljetusjärjestelmän ulkomaalaisomistuksen, Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä unionin yritysten osalta, jotka ovat sellaisen kolmannen maan luonnollisten henkilöiden tai yritysten määräysvallassa, jonka osuus Yhdistyneen kuningaskunnan öljyn, maakaasun tai sähkön tuonnista on yli 5 prosenttia, Yhdistyneen kuningaskunnan energian toimitusvarmuuden takaamiseksi. Tätä varaumaa ei sovelleta energian jakeluun liittyvinä palveluina tarjottaviin neuvonta- ja konsultointipalveluihin.

Varauma nro 15 – Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Toimiala: Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu
Ylempi johto ja hallitukset
Suoritevaatimukset
Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

Yhdistynyt kuningaskunta varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat uusien palvelujen tarjontaa lukuun ottamatta palveluja, jotka sisältyvät Yhdistyneiden kansakuntien yhteiseen tavaraluokitukseen (CPC), 1991.

*LIITE SERVIN-3: SIIJOITTAUTUMISEN VUOKSI MATKUSTAVAT LIIKEMATKUSTAJAT, SISÄISESTI
SIIRRETYT TYÖNTEKIJÄT JA LYHYTAIKAISET LIIKEMATKALAISET*

1. Tässä liitteessä lueteltu toimenpide voidaan pitää voimassa, sitä voidaan jatkaa, se voidaan uusia viipymättä tai sitä voidaan muuttaa edellyttäen, että muutos ei vähennä toimenpiteen SERVIN.4.2 [Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat] artiklan ja SERVIN.4.3 [Lyhytaikaiset liikematkalaiset] artiklan mukaisuutta verrattuna välittömästi ennen muutosta vallinneeseen tilanteeseen.

2. SERVIN.4.2 [Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät ja sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat] artiklaa ja SERVIN.4.3 [Lyhytaikaiset liikematkalaiset] artiklaa ei sovelleta mihinkään tässä liitteessä lueteltuun voimassa olevaan poikkeavaan toimenpiteeseen poikkeavuuden osalta.

3. Jäljempänä 6, 7 ja 8 kohdassa esitettyjä luetteloja sovelletaan ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin alueisiin FINPROV.1 [Alueellinen soveltamisala] artiklan ja OTH.9.2 [Maantieteellinen soveltamisala] artiklan mukaisesti, ja niillä on merkitystä vain Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Yhdistyneen kuningaskunnan välisissä kauppasuhteissa. Ne eivät vaikuta unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

4. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että Yhdistyneen kuningaskunnan luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä sama kohtelu kuin jäsenvaltiossa Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta tai mitä tahansa sen nojalla hyväksyttyä toimenpidettä sovellettaessa, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, myönnetään seuraaville:

- i) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai
- ii) toisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionissa.

5. Jäljempänä olevissa kohdissa käytetään seuraavia lyhenteitä:

AT	Itävalta
BE	Belgia
BG	Bulgaria
CY	Kypros
CZ	Tšekki
DE	Saksa
DK	Tanska
EE	Viro
EL	Kreikka
ES	Espanja

EU	Euroopan unioni, mukaan lukien sen kaikki jäsenvaltiot
FI	Suomi
FR	Ranska
HR	Kroatia
HU	Unkari
IE	Irlanti
IT	Italia
LT	Liettua
LU	Luxemburg
LV	Latvia
MT	Malta
NL	Alankomaat
PL	Puola
PT	Portugali
RO	Romania
SE	Ruotsi
SI	Slovenia
SK	Slovakia

6. Euroopan unionin poikkeavia toimenpiteitä ovat:

Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat

Kaikki toimialat	AT, CZ: Sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia. SK: Sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia. Edellytetään työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa. CY: Oleskelun sallittu kesto: enintään 90 päivää kahdentoista kuukauden ajanjaksolla. Sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia.

Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät

Kaikki toimialat	EU: Kaikki osapuolen määräämät maksut, palkkiot tai verot (muut kuin viisumi-, työlupa- tai oleskelulupahakemuksen käsittelyyn tai viisumin, työluvan tai oleskeluluvan uusimiseen liittyvät maksut) sen johdosta, että saa harjoittaa jotain toimintaa tai palkata henkilön harjoittamaan tällaista toimintaa osapuolen alueella, paitsi jos se on SERVIN.4.1 [Soveltamisala ja määritelmät] artiklan 3 kohdan mukainen vaatimus tai osapuolen alueelle tulemista taikka siellä oleskelua tai työskentelyä koskevaan lupahakemukseen liittyvä kansallisen lainsäädännön mukainen terveysmaksu, 31. joulukuuta 2022 asti. AT, CZ, SK: Yrityksen sisäisen siirretyn työntekijän on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia. FI: Johdon on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa. HU: Luonnolliset henkilöt, jotka ovat olleet yrityksen osakkaita, eivät voi olla yrityksen sisäisesti siirrettyjä työntekijöitä.

Lyhytaikaiset liikematkalaiset

Kaikki 8 kohdassa tarkoitetut toiminnat:	CY, DK, HR: Työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa edellytetään, jos lyhytaikainen liikematkalainen tarjoaa palvelua. LV: Sopimuserusteisten toimintojen suorittaminen / palvelujen tarjoaminen edellyttää työlupaa. MT: Edellytetään työlupaa. Taloudellista tarveharkintaa ei edellytetä. SI: Edellytetään yhdistetty oleskelu- ja työlupa yli 14 vuorokautta kerrallaan kestävään palvelujen tarjontaan ja tiettyihin toimintoihin (tutkimus ja suunnittelu; koulutusseminaarit; ostot; liiketoimet; kääntäminen ja tulkkaukset). Taloudellista tarveharkintaa ei edellytetä. SK: Palvelujen tarjoaminen Slovakian alueella edellyttää työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa, kun toiminta jatkuu kauemmin kuin seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa.
Tutkimus ja suunnittelu	AT: Edellytetään työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa, pois lukien tieteen ja tilastoalan tutkijoiden tutkimustoiminta.
Markkinointitutkimus	AT: Edellytetään työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa. Taloudellista tarveharkintaa koskevasta vaatimuksesta luovutaan tutkimus- ja analysointitoimintojen osalta, kun toiminta kestää enintään seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa. Edellytetään korkeakoulututkimusta. CY: Edellytetään työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa.
Messut ja näyttelyt	AT, CZ: Edellytetään työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa, jos toiminta jatkuu kauemmin kuin seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää

	kalenterivuodessa.
Myynnin- tai vuokrauksenjälkeiset palvelut	AT: Edellytetään työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa. Taloudellista tarveharkintaa koskevasta vaatimuksesta luovutaan sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, jotka kouluttavat työntekijöitä tarjoamaan palveluja ja joilla on erityisosaamista. CY, CZ: Edellytetään työlupaa, jos toiminta jatkuu kauemmin kuin seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa. ES: Asentajien, korjaajien ja huoltajien olisi oltava tavarantoimittajan tai palvelun tarjoavan oikeushenkilön tai yrityksen, joka on saman ryhmän jäsen kuin lähettävä oikeushenkilö, palveluksessa siinä ominaisuudessa vähintään maahantulolupahakemuksen jättämispäivää välittömästi edeltävien kolmen kuukauden ajan, ja heillä olisi oltava tehtävistä vähintään kolmen vuoden työkokemus, joka on soveltuvin osin hankittu täysi-ikäiseksi tulon jälkeen. FI: Toiminnosta riippuen saatetaan edellyttää oleskelulupaa. SE: Työlupaa edellytetään, paitsi i) luonnollisilta henkilöiltä, jotka osallistuvat koulutukseen, testaamiseen, toimitusten valmisteluun tai viimeistelyyn taikka vastaavanlaisiin toimintoihin liiketoimen yhteydessä, ja ii) asentajilta ja teknisiltä neuvonantajilta koneiden kiireellisen asentamisen tai korjaamisen yhteydessä, kun toiminta jatkuu enintään kahden kuukauden ajan. Taloudellista tarveharkintaa ei edellytetä.
Liiketoimet	AT, CZ: Edellytetään työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa, jos toiminta jatkuu kauemmin kuin seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa. FI: Luonnollisen henkilön on tarjottava palveluja toisen osapuolen alueella sijaitsevan oikeushenkilön työntekijänä.
Matkailualan henkilökunta	CY, ES, PL: Ei sitoumuksia. FI: Luonnollisen henkilön on tarjottava palveluja toisen osapuolen alueella sijaitsevan oikeushenkilön työntekijänä. SE: Työlupaa edellytetään, paitsi turistibussien kuljettajilta ja muulta henkilöstöltä. Taloudellista tarveharkintaa ei edellytetä.
Kääntäminen ja tulkkaus	AT: Edellytetään työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa. CY: Ei sitoumuksia.

7. Yhdistyneen kuningaskunnan poikkeavia toimenpiteitä ovat:

Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat

Kaikki toimialat	Sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia.

Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät

Kaikki toimialat	Sisäisen siirretyn työntekijän on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia. Kaikki osapuolen määräämät maksut, palkkiot tai verot (muut kuin viisumi-, työlupa- tai oleskelulupahakemuksen käsittelyyn tai viisumin, työluvan tai oleskeluluvan uusimiseen liittyvät maksut) sen johdosta, että saa harjoittaa jotain toimintaa tai palkata henkilön harjoittamaan tällaista toimintaa osapuolen alueella, paitsi jos se on SERVIN.4.1 [Soveltamisala ja määritelmät] artiklan 3 kohdan mukainen vaatimus tai osapuolen alueelle tulemista taikka siellä oleskelua tai työskentelyä koskevaan lupahakemukseen liittyvä kansallisen lainsäädännön mukainen terveysmaksu, 31. joulukuuta 2022 asti.

Lyhytaikaiset liikematkalaiset

Kaikki 8 kohdassa tarkoitettu toiminta:	Ei vaatimuksia.

8. Lyhytaikaisten liikematkalaisten sallittuja toimintoja ovat

a) kokoukset ja neuvottelut: luonnolliset henkilöt, jotka osallistuvat kokouksiin tai konferensseihin taikka neuvotteluihin liikeympäristönsä kanssa;

b) tutkimus ja suunnittelu: tekniikan, tieteen ja tilastoalan tutkijat, jotka tekevät riippumatonta tutkimusta tai tutkimusta sen osapuolen oikeushenkilölle, jonka luonnollinen henkilö lyhytaikainen liikematkalainen on;

c) markkinointitutkimus: markkinatutkijat ja -analyttikot, jotka tekevät tutkimusta tai analyyskejä sen osapuolen oikeushenkilölle, jonka luonnollinen henkilö lyhytaikainen liikematkalainen on;

d) koulutusseminaarit: yrityksen työntekijät, jotka tulevat alueelle, jolla lyhytaikainen liikematkalainen vierailee, saamaan koulutusta tekniikoissa ja työmenetelmissä, joita yritykset tai organisaatiot käyttävät alueella, jolla lyhytaikainen liikematkalainen vierailee, edellyttäen, että saatava koulutus rajoittuu ainoastaan tarkkailemiseen, perehtymiseen ja luokahuoneessa tapahtuvaan ohjaamiseen;

e) messut ja näyttelyt: messuille osallistuva henkilöstö, joka markkinoi yritystään tai sen tuotteita tai palveluja;

f) myynti: palveluntarjoajan tai tavarantoimittajan edustajat, jotka ottavat vastaan tilauksia, neuvottelevat palvelujen tai tavaroiden myynnistä tai tekevät palvelujen tai tavaroiden myyntisopimuksia kyseisen tarjoajan tai toimittajan puolesta mutta jotka eivät itse toimita tavaroita tai tarjoa palveluja. Lyhytaikaiset liikematkalaiset eivät osallistu yleisölle tapahtuvaan suoraan myyntiin;

g) ostot: ostajat, jotka ostavat tavaroita tai palveluja yritykselle, tai johto ja esimieshenkilöstö, joka osallistuu sen osapuolen alueella toteutettavaan liiketoimeen, jonka luonnollinen henkilö lyhytaikainen liikematkalainen on;

h) myynnin- tai vuokrauksenjälkeiset palvelut: asentajat, korjaus- ja huoltohenkilöstö ja esimiehet, joilla on myyjän sopimusvelvoitteen kannalta olennaista erityisosaamista ja jotka tarjoavat palveluja tai kouluttavat työntekijöitä tarjoamaan palveluja sellaisten kaupallisten tai teollisten laitteiden tai koneiden, tietokoneohjelmistot mukaan lukien, takuun tai muun niiden myyntiin tai vuokraukseen liittyvän palvelusopimuksen nojalla, jotka on hankittu tai vuokrattu sen osapuolen oikeushenkilöltä, jonka luonnollinen henkilö lyhytaikainen liikematkalainen on, koko takuun tai palvelusopimuksen voimassaolon ajan;

i) liiketoimet: johto ja esimieshenkilöstö sekä rahoituspalveluhenkilöstö (myös vakuutuslaitosten ja pankkien henkilöstö ja sijoitusvälittäjät), joka osallistuu liiketoimeen sen osapuolen oikeushenkilön puolesta, jonka luonnollinen henkilö lyhytaikainen liikematkalainen on;

j) matkailualan henkilökunta: matkatoimistot, matkaoppaat ja matkanjärjestäjät, jotka osallistuvat alan tilaisuuksiin tai ovat mukana matkalla, joka on alkanut sen osapuolen alueella, jonka luonnollinen henkilö lyhytaikainen liikematkalainen on; ja

k) kääntäminen ja tulkkaukset: kääntäjät tai tulkit, jotka tarjoavat palveluja sen osapuolen oikeushenkilön työntekijöinä, jonka luonnollinen henkilö lyhytaikainen liikematkalainen on.

LIITE SERVIN-4: SOPIMUSPERUSTEISET PALVELUNTARJOAJAT JA ITSENÄISET AMMATINHARJOITTAJAT

1. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja riippumattomien ammatinharjoittajien palveluntarjonnan alueellaan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta SERVIN.4.4 artiklan [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] mukaisesti tässä liitteessä lueteltujen toimialojen osalta asiaankuuluvien rajoituksin.
2. Jäljempänä olevassa luettelossa on seuraavat osat:
 - (a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jonka osalta sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien luokka vapautetaan; ja
 - (b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat rajoitukset.
3. Tässä liitteessä lueteltujen varaumien lisäksi kumpikin osapuoli voi hyväksyä tai pitää voimassa toimenpiteen, joka koskee pätevyysvaatimuksia, pätevyysmenettelyjä, teknisiä standardeja, lupavaatimuksia tai lupamenettelyjä, jotka eivät ole SERVIN.4. artiklassa [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] tarkoitettuja rajoituksia. Vaikka kyseisiä toimenpiteitä, joita ovat esimerkiksi toimiluvan myöntämistä, tutkintotodistusten tunnustamista säännellyillä aloilla sekä tiettyjen tutkintojen, kuten kielitutkinnot, läpäisemistä koskevat edellytykset, ei mainita tässä liitteessä, niitä sovelletaan joka tapauksessa osapuolten sopimusperusteisiin palveluntarjoajiin ja riippumattomiin ammatinharjoittajiin.
4. Osapuolet eivät tee sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia sellaisen taloudellisen toiminnan osalta, jota ei mainita luettelossa.
5. Yksittäisten toimialojen ja osa-alojen yksilöiminen: "CPC" tarkoittaa yhteistä tavaraluokitusta sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, N°77, CPC prov., 1991).
6. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, pääasiallisena arviointiperusteena on
 - a) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta alan markkinatilanteen arviointi Yhdistyneessä kuningaskunnassa; ja
 - b) unionin osalta alan markkinatilanteen arviointi siinä Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan lukien niiden palveluntarjoajien lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, jotka jo tarjoavat palvelua arvioinnin tekohetkellä.
7. Jäljempänä 10–13 kohdassa olevia luetteloita sovelletaan ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin alueisiin FINPROV.1 artiklan [Alueellinen soveltamisala] ja OTH.9.2 artiklan [Maantieteellinen soveltamisala] mukaisesti, ja niillä on merkitystä vain Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Yhdistyneen kuningaskunnan välisissä kauppasuhteissa. Ne eivät vaikuta unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.
8. Selkeyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan luonnollisille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu kuin jäsenvaltiossa

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, myönnetään seuraaville:

i) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai

ii) toisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionissa.

9. Jäljempänä olevissa luetteloissa käytetään seuraavia lyhenteitä:

AT	Itävalta
BE	Belgia
BG	Bulgaria
CY	Kypros
CZ	Tšekki
DE	Saksa
DK	Tanska
EE	Viro
EL	Kreikka
ES	Espanja
EU	Euroopan unioni, mukaan lukien kaikki sen jäsenvaltiot
FI	Suomi
FR	Ranska
HR	Kroatia
HU	Unkari
IE	Irlanti
IT	Italia
LT	Liettua
LU	Luxemburg
LV	Latvia
MT	Malta

NL	Alankomaat
PL	Puola
PT	Portugali
RO	Romania
SE	Ruotsi
SI	Slovenia
SK	Slovakia

CSS Contractual service suppliers (englanninkielisessä versiossa)

IP Independent Professionals (englanninkielisessä versiossa)

Sopimusperusteiset palveluntarjoajat

10. Osapuolet tekevät SERVIN.4.4 artiklan [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] mukaisesti sitoumuksia, joihin sovelletaan 12 ja 13 kohdan varaumaluetteloa ja jotka koskevat sopimusperusteisten palveluntarjoajien toimitusmuotoa 4 seuraavilla toimialoilla ja osa-aloilla:

- a) kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen lakia koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut;
- b) laskentatoimen palvelut ja kirjanpito palvelut;
- c) verotukseen liittyvät neuvontapalvelut;
- d) arkkitehti-, kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut;
- e) tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut;
- f) lääkäri- ja hammashoitopalvelut;
- g) eläinlääkäripalvelut;
- h) kätilöpalvelut;
- i) sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut;
- j) tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut;
- k) tutkimus- ja kehittämispalvelut;
- l) mainontapalvelut;
- m) markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelut;

- n) liikkeenjohdon konsultointipalvelut;
- o) liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut;
- p) tekniset testaus- ja analysointipalvelut;
- q) tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut;
- r) kaivostoiminta;
- s) alusten huolto ja korjaus;
- t) rautatiekaluston huolto ja korjaus;
- u) moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus;
- v) ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus;
- w) metallituotteiden, (muiden kuin toimisto)koneiden ja (muiden kuin kuljetus- ja toimisto)laitteiden sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus;
- x) käännös- ja tulkkauspalvelut;
- y) televiestintäpalvelut;
- z) posti- ja kuriiripalvelut;
- aa) rakennuspalvelut ja niihin liittyvät tekniset palvelut;
- bb) rakennusalueen tutkimustyöt;
- cc) korkea-asteen koulutuspalvelut;
- dd) maatalouteen, metsästyksen ja metsätalouteen liittyvät palvelut;
- ee) ympäristöpalvelut;
- ff) vakuutustoiminta ja siihen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;
- gg) muut rahoituspalveluihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;
- hh) liikenteeseen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;
- ii) matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut;
- jj) matkailijoiden opastuspalvelut;
- kk) tuotantoon liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut.

Itsenäiset ammatinharjoittajat

11. Osapuolet tekevät SERVIN.4.4 artiklan [Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat] mukaisesti sitoumuksia, joihin sovelletaan 12 ja 13 kohdan varaumaluetteloa ja jotka koskevat itsenäisten ammatinharjoittajien toimitusmuotoa 4 seuraavilla toimialoilla ja osaloilla:

- a) kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen lakia koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut;
- b) arkkitehti-, kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut;
- c) tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut;
- d) tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut;
- e) tutkimus- ja kehittämisspalvelut;
- f) markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelut;
- g) liikkeenjohdon konsultointipalvelut;
- h) liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut;
- i) kaivostoiminta;
- j) käännös- ja tulkkauspalvelut;
- k) televiestintäpalvelut;
- l) posti- ja kuriiripalvelut;
- m) korkea-asteen koulutuspalvelut;
- n) vakuutustoimintaan liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;
- o) muut rahoituspalveluihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;
- p) liikenteeseen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;
- q) tuotantoon liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut.

12. Euroopan unionin varaumat ovat seuraavat:

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Kaikki toimialat	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja riippumattomat ammatinharjoittajat:</u> AT: Oleskelun enimmäiskesto on yhteenlaskettuna kuusi kuukautta 12 kuukauden ajanjaksolla tai sopimuksen kesto sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi. CZ: Oleskelun enimmäiskesto on 12 peräkkäistä kuukautta tai sopimuksen kesto sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi.
Kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen lakia koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut (CPC 861 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE: Ei ole. BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE: Ei ole. BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Laskentatoimen palvelut ja kirjanpito palvelut (CPC 86212 muut kuin ”tilintarkastuspalvelut”, 86213, 86219 ja 86220)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> AT, BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. BG, CZ, CY, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.
Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) ¹²²	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> AT, BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Ei ole. BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. PT: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.

¹²² Eivät sisällä verotukseen liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka kuuluvat kansainvälistä julkisoikeutta ja oman oikeudenkäyttöalueen lakia koskeviin oikeudellisiin neuvontapalveluihin.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Arkkitehtipalvelut ja Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja 8674) Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei mitään, paitsi: luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityisosaamista tarjottavan palvelun osalta. BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei mitään, paitsi: luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityisosaamista tarjottavan palvelun osalta. BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta.
Tekniset palvelut ja Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja 8673) Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei mitään, paitsi: luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityisosaamista tarjottavan palvelun osalta. BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei mitään, paitsi: luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityisosaamista tarjottavan palvelun osalta. BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Lääkäripalvelut (ml. psykologien palvelut) ja hammaslääkäripalvelut (CPC 9312 ja 85201 osittain) Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> SE: Ei ole. CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Taloudellinen tarveharkinta. FR: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi psykologien osalta, joissa: Ei sitoumuksia. AT: Ei sitoumuksia, paitsi psykologien ja hammashoitopalvelujen osalta, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.
Eläinlääkäripalvelut (CPC 932)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> SE: Ei ole. CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Taloudellinen tarveharkinta. AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.
Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> IE, SE: Ei ole. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Taloudellinen tarveharkinta. BE, BG, FI, HR, HU, SK: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.
Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> IE, SE: Ei ole. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Taloudellinen tarveharkinta. BE, BG, FI, HR, HU, SK: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei mitään, paitsi: luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityisosaamista tarjottavan palvelun osalta. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei mitään, paitsi: luonnollisen henkilön on osoitettava, että hänellä on erityisosaamista tarjottavan palvelun osalta. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Ei sitoumuksia.

Tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851, 852 pl. psykologien palvelut ¹²³ ja 853)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> EU paitsi NL, SE: Vaatimuksena on vastaanottosopimus hyväksytyn tutkimuslaitoksen kanssa¹²⁴. EU paitsi CZ, DK, SK: Ei ole CZ, DK, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU paitsi NL, SE: Vaatimuksena on vastaanottosopimus hyväksytyn tutkimuslaitoksen kanssa¹²⁵. EU paitsi BE, CZ, DK, IT, SK: Ei ole BE, CZ, DK, IT, SK: Taloudellinen tarveharkinta.

¹²³ Osittain CPC 85201, joka kuuluu lääkäri- ja hammashoitopalveluihin.

¹²⁴ Kaikissa jäsenvaltioissa DK:ta lukuun ottamatta tutkimuslaitoksen hyväksynnän ja vastaanottosopimuksen on täytettävä 12 päivänä lokakuuta 2005 annetun EU:n direktiivin 2005/71/EY mukaisesti vahvistetut vaatimukset.

¹²⁵ Kaikissa jäsenvaltioissa DK:ta lukuun ottamatta tutkimuslaitoksen hyväksynnän ja vastaanottosopimuksen on täytettävä 12 päivänä lokakuuta 2005 annetun EU:n direktiivin 2005/71/EY mukaisesti vahvistetut vaatimukset.

Mainontapalvelut (CPC 871)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK: Taloudellinen tarveharkinta. PT: Ei mitään, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, joissa: Ei sitoumuksia. HU, LT: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, joissa: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK: Taloudellinen tarveharkinta. PT: Ei mitään, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, joissa: Ei sitoumuksia. HU, LT: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, joissa: Ei sitoumuksia.
Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.

Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut (CPC 866)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. HU: Taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta välimies- ja sovittelupalveluja (CPC 86602), joissa: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta HU: Taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta välimies- ja sovittelupalveluja (CPC 86602), joissa: Ei sitoumuksia.
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Ei ole. AT, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DE: Ei mitään, paitsi julkisesti tehtäväänsä nimitettyjen maanmittausinsinöörien osalta, jolloin: ei sitoumuksia. FR: Ei mitään, paitsi omistusoikeuksien määrittämiseen ja maa- ja metsätalouden liittyvien maaperätutkimusten osalta, joissa: ei sitoumuksia. BG: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.

Kaivostoiminta (CPC 883, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Rautatiekaluston huolto ja korjaus; (CPC 8868 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112, 6122, 8867 osittain ja 8868 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.

Metallituotteiden, (muiden kuin toimisto)koneiden ja (muiden kuin kuljetus- ja toimisto)laitteiden sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus¹²⁶ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 ja 8866)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. FI: Ei sitoumuksia, paitsi myynnin- tai vuokrauksenjälkeisten sopimusten yhteydessä; henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus (CPC 633): taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905, pl. virallinen tai varmennettu toiminta)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Ei sitoumuksia.
Televiestintäpalvelut (CPC 7544, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Posti- ja kuriiripalvelut (CPC 751, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.

¹²⁶ Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet (CPC 845), korjaus- ja huoltopalvelut kuuluvat tietokonepalveluihin.

Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 ja 518. BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 ja 517)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi BE, CZ, DK, ES, NL ja SE . BE, DK, ES, NL, SE: Ei ole. CZ: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL . NL: Ei ole.
Rakennusalueen tutkimustyöt (CPC 5111)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.
Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> EU paitsi LU, SE: Ei sitoumuksia. LU: Ei sitoumuksia, paitsi yliopistojen opettajien osalta, joissa: Ei ole. SE: Ei mitään, paitsi sellaisten julkisesti ja yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, jotka saavat valtiontukea jossakin muodossa, joissa: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU paitsi SE: Ei sitoumuksia. SE: Ei mitään, paitsi sellaisten julkisesti ja yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, jotka saavat valtiontukea jossakin muodossa, joissa: Ei sitoumuksia.
Maatalouteen, metsästyksen ja metsätalouteen liittyvät palvelut (CPC 881, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> EU paitsi BE, DE, DK, ES, FI, HR ja SE: Ei sitoumuksia. BE, DE, ES, HR, SE: Ei ole DK: Taloudellinen tarveharkinta. FI: Ei sitoumuksia, paitsi metsätalouteen liittyvien neuvonta- ja konsultointipalvelujen osalta, joissa: Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.

Ympäristöpalvelut (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 94060 osittain, 9405, 9406 osittain ja 9409)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.
Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. HU: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HU: Ei sitoumuksia.
Muut rahoituspalvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. HU: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HU: Ei sitoumuksia.

Liikenne (CPC 71, 72, 73 ja 74, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. BE: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. PL: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi lentoliikenteen osalta, joissa: Ei ole. BE: Ei sitoumuksia.
Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut (matkanjohtajien palvelut mukaan luettuina ¹²⁷) (CPC 7471)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Ei ole. BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. BE, IE: Ei sitoumuksia, paitsi ryhmänjohtajien osalta, joissa: Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.
Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> NL, PT, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, RO, SK, SI: Taloudellinen tarveharkinta. ES, HR, LT, PL: Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> EU: Ei sitoumuksia.

¹²⁷ Palveluntarjoajat, joiden tehtävänä on liikkua vähintään 10 hengen ryhmän mukana toimimatta kohteissa oppaana.

Tuotanto (CPC 884 ja 885, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.

13. Yhdistyneen kuningaskunnan varaumat ovat seuraavat:

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Kaikki toimialat	Ei ole
Kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen lakia koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut (CPC 861 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Laskentatoimen palvelut ja kirjanpito palvelut (CPC 86212 muut kuin "tilintarkastuspalvelut", 86213, 86219 ja 86220)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) ¹²⁸	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.

¹²⁸ Eivät sisällä verotukseen liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka kuuluvat kansainvälistä julkisoikeutta ja oman oikeudenkäyttöalueen lakia koskeviin oikeudellisiin neuvontapalveluihin.

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Arkkitehtipalvelut ja Kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja 8674) Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Tekniset palvelut ja Tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja 8673) Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Lääkäripalvelut (ml. psykologien palvelut) ja hammaslääkäripalvelut (CPC 9312 ja 85201 osittain) Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Eläinlääkäripalvelut (CPC 932)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> UK: Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851, 852 pl. psykologien palvelut ¹²⁹ ja 853)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole
Mainontapalvelut (CPC 871)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut (CPC 866)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.

129

Osittain CPC 85201, joka kuuluu lääkäri- ja hammashoitopalveluihin.

Toimiala tai osa-ala	Varaumiin kuvaus
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Kaivostoiminta (CPC 883, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Rautatiekaluston huolto ja korjaus; (CPC 8868 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112, 6122, 8867 osittain ja 8868 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Metallituotteiden, (muiden kuin toimisto)koneiden ja (muiden kuin kuljetus- ja toimisto)laitteiden sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus¹³⁰ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 ja 8866)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905, pl. virallinen tai varmennettu toiminta)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Televiestintäpalvelut (CPC 7544, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Posti- ja kuriiripalvelut (CPC 751, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 ja 518. BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 ja 517)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Rakennusalueen tutkimustyöt (CPC 5111)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.

¹³⁰ Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet (CPC 845), korjaus- ja huoltopalvelut kuuluvat tietokonepalveluihin.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Maatalouteen, metsästyksen ja metsätalouteen liittyvät palvelut (CPC 881, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei sitoumuksia. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Ympäristöpalvelut (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 94060 osittain, 9405, 9406 osittain ja 9409)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Muut rahoituspalvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Liikenne (CPC 71, 72, 73 ja 74, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.
Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut (matkanjohtajien palvelut mukaan luettuina ¹³¹) (CPC 7471)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.

¹³¹ Palveluntarjoajat, joiden tehtävänä on liikkua vähintään 10 hengen ryhmän mukana toimimatta kohteissa oppaana.

Toimiala tai osa-ala	Varausten kuvaus
Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei sitoumuksia.
Tuotanto (CPC 884 ja 885, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	<u>Sopimusperusteiset palveluntarjoajat:</u> Ei ole. <u>Itsenäiset ammatinharjoittajat:</u> Ei ole.

LIITE SERVIN-5: LUONNOLLISTEN HENKILÖIDEN LIIKKUMINEN

1 artikla: Maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun liittyvät menettelylliset sitoumukset

Osapuolten olisi pyrittävä varmistamaan, että maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevien hakemusten käsittely osapuolten sopimuksessa tekemien sitoumusten mukaisesti tapahtuu hyviä hallinnollisia käytäntöjä noudattaen.

- (a) Kummankin osapuolen on varmistettava, että toimivaltaisten viranomaisten veloittamat maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevien hakemusten käsittelymaksut eivät tarpeettomasti haittaa ja viivästytä sopimuksen mukaista palvelukauppaa;
- (b) kummankin osapuolen toimivaltaisten viranomaisten harkinnan mukaan lyhytaikaisten liikematkalaisten maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevien hakemusten yhteydessä hakijoilta edellytettävien asiakirjojen olisi oltava oikeassa suhteessa siihen tarkoitukseen nähden, mihin niitä käytetään;
- (c) kummankin osapuolen toimivaltaisten viranomaisten olisi käsiteltävä maahantulolupaa ja tilapäistä oleskelulupaa koskevat täydelliset hakemukset mahdollisimman nopeasti;
- (d) hakijan kohtuullisesta pyynnöstä kummankin osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on pyrittävä antamaan tietoa hakemuksen tilasta ilman aiheetonta viivytystä;
- (e) jos osapuolen toimivaltaiset viranomaiset tarvitsevat hakijalta lisätietoja hakemuksen käsittelemiseksi, niiden on pyrittävä ilmoittamaan tästä hakijalle ilman aiheetonta viivytystä;
- (f) kummankin osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava hakijalle hakemuksen lopputuloksesta välittömästi päätöksen tekemisen jälkeen;
- (g) jos hakemus hyväksytään, kummankin osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava hakijalle oleskelun kestosta ja muista olennaisista ehdoista ja edellytyksistä;
- (h) jos hakemus evätään, osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on pyynnöstä tai omasta aloitteestaan asetettava hakijan saataville tiedot kaikista käytettävissä olevista muutoksenhaku- ja valitusmenettelyistä; ja
- (i) kummankin osapuolen on pyrittävä hyväksymään ja käsittelemään hakemukset sähköisessä muodossa.

2 artikla: Sisäisesti siirrettyihin työntekijöihin ja heidän kumppaniinsa, lapsiinsa ja perheenjäseniinsä sovellettavat muut menettelylliset sitoumukset¹³²

1. Kummankin osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä päätös sisäisen siirron saaneen työntekijän maahantuloa tai tilapäistä oleskelua koskevasta hakemuksesta tai sen uusimisesta ja annettava päätös kirjallisena tiedoksi hakijalle kansallisen oikeuden

¹³² Jäsenvaltioihin, joihin ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2014/66/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä (jäljempänä 'yrityksen sisäisiä siirtoja koskevan direktiivi'), ei sovelleta 1, 2 ja 3 kohtaa.

tiedoksiantomenettelyjen mukaisesti mahdollisimman pian ja viimeistään 90 päivän kuluttua täydellisen hakemuksen tekemisestä.

2. Jos hakemuksen tueksi toimitetut tiedot tai asiakirjat ovat puutteelliset, kyseisten toimivaltaisten viranomaisten on pyrittävä ilmoittamaan hakijalle kohtuullisen ajan kuluessa, mitä lisätietoja vaaditaan, ja asetettava niiden toimittamista varten kohtuullinen määräaika. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun määräajan kulumisen keskeytyy, kunnes toimivaltaiset viranomaiset ovat saaneet vaaditut lisätiedot.

3. Unioni myöntää unioniin tulevan, sisäisesti siirretyn Yhdistyneen kuningaskunnan luonnollisen henkilön perheenjäsenille saman oikeuden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun, joka sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden perheenjäsenille myönnetään kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä 15 päivänä toukokuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/66/EU 19 artiklan nojalla.

4. Yhdistynyt kuningaskunta sallii sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden puolisoiden ja huollettavien lasten maahantulon ja tilapäisen oleskelun Yhdistyneen kuningaskunnan maahanmuuttosääntöjen mukaisesti.

5. Yhdistynyt kuningaskunta sallii 4 kohdassa tarkoitettujen sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden puolisoiden ja huollettavien lasten työskennellä viisuminsa voimassaoloaikana palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana eikä edellytä heiltä työluvan hankkimista.

LIITE SERVIN-6: SUUNTAVIIVAT AMMATTIPÄTEVYYDEN TUNNUSTAMISTA KOSKEVIA JÄRJESTELYJÄ VARTEN

A JAKSO: Yleiset määräykset

Johdanto

1. Tässä liitteessä esitetään suuntaviivat ammattipätevyyden tunnustamisen edellytyksiä koskevia järjestelyjä varten, jäljempänä 'järjestelyt', jotka vahvistetaan SERVIN.5.13 [Ammattipätevyys] artiklassa.
2. Kyseisen artiklan nojalla nämä suuntaviivat on otettava huomioon, kun osapuolten ammattialajärjestöt tai viranomaiset laativat yhteisiä suosituksia, jäljempänä 'yhteiset suositukset'.
3. Suuntaviivat eivät ole sitovia eivätkä tyhjentäviä eivätkä ne muuta tästä sopimuksesta johtuvia osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia tai vaikuta niihin. Niissä esitetään järjestelyjen tyypillinen sisältö ja annetaan yleisiä ohjeita järjestelyjen taloudellisesta arvosta ja osapuolten ammattipätevyysjärjestelmien yhteensopivuudesta.
4. Näiden suuntaviivojen kaikki osat eivät välttämättä ole merkityksellisiä kaikissa tapauksissa, joten ammattialajärjestöt ja viranomaiset voivat vapaasti sisällyttää yhteisiin suosituksiinsa mitä tahansa muita seikkoja, joita ne pitävät kyseisen ammatin ja ammattitoiminnan kannalta olennaisina tämän sopimuksen mukaisesti.
5. Suuntaviivat olisi otettava huomioon, kun kumppanuusneuvostossa päätetään järjestelyjen laatimisesta ja hyväksymisestä. Suuntaviivat eivät vaikuta kumppanuusneuvoston suorittamaan tarkistukseen, joka koskee yhteisten suositusten yhdenmukaisuutta toisen osan [Kauppa, liikenne ja kalastus] ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] II osaston [Palvelut ja investoinnit] kanssa, tai kumppanuusneuvoston harkintavaltaan ottaa huomioon merkityksellisinä pitämänsä tekijät, yhteisiin suosituksiin sisältyvät tekijät mukaan lukien.

B JAKSO: Järjestelyn muoto ja sisältö

6. Tässä jaksossa esitetään järjestelyn tyypillinen sisältö, josta osa ei kuulu yhteisiä suosituksia laativien ammattialajärjestöjen tai viranomaisten toimivaltaan. Nämä seikat ovat kuitenkin hyödyllisiä tietoja, jotka on otettava huomioon laadittaessa yhteisiä suosituksia, jotta ne soveltuvat paremmin järjestelyn mahdolliseen soveltamisalaan.
7. Yhteisissä suosituksissa ei pitäisi käsitellä sellaisia järjestelyihin liittyviä seikkoja, joista määrätään erikseen tässä sopimuksessa (esimerkiksi järjestelyn maantieteellinen soveltamisala, sen yhteisvaikutus suunniteltujen poikkeavien toimenpiteiden kanssa, riidanratkaisujärjestelmä, muutoksenhakumekanismit, järjestelyn uudelleentarkastelua ja seurantaa koskevat mekanismit).
8. Järjestelyssä voidaan määrittää erilaisia mekanismeja ammattipätevyyden tunnustamiseksi osapuolen alueella. Se voi myös rajoittua, mutta ei välttämättä rajoitu, järjestelyjen soveltamisalan, menettelymääräysten, tunnustamisen vaikutusten ja lisävaatimusten sekä hallinnollisten järjestelyjen vahvistamiseen.
9. Kumppanuusneuvoston hyväksymässä järjestelyssä olisi otettava huomioon harkintavalta, joka on tarkoitus jättää tunnustamisesta päättävälle toimivaltaisille viranomaisille.

Järjestelyn soveltamisala

10. Järjestelyssä olisi vahvistettava:

- (a) asianomaiset säännellyt ammatit, ammattinimikkeet ja toiminnot tai toimintojen ryhmät, jotka molempien osapuolten osalta kuuluvat säänneltyjen ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalaan, jäljempänä 'ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisala'; ja
- (b) se, kattaako järjestely ammattipätevyyden tunnustamisen ammattitoimintaan pääsyä varten määrääjäksi vai toistaiseksi.

Tunnustamisen edellytykset

11. Järjestelyssä voidaan eritellä erityisesti seuraavat:

- (a) ammattipätevyydet, joita tunnustaminen järjestelyn nojalla edellyttää (esimerkiksi näyttö virallisesta tutkinnosta tai ammatillisesta kokemuksesta tai muu näyttö pätevydestä);
- (b) tunnustamisesta vastaavien viranomaisten harkintavalta, kun ne arvioivat näiden ammattipätevyysien tunnustamista koskevia hakemuksia; ja
- (c) menettelyt, joita sovelletaan ammattipätevyysien väliseen vaihteluun ja aukkoihin, ja keinot erojen poistamiseksi, mukaan lukien mahdollisuus määrätä korvaavia toimenpiteitä tai muita asiaankuuluvia ehtoja ja rajoituksia.

Menettelysäännökset

12. Järjestelyssä voidaan vahvistaa seuraavat:

- (a) vaaditut asiakirjat ja muoto, jossa ne on esitettävä (esimerkiksi sähköisesti tai muulla tavoin, ja onko niiden tueksi esitettävä käännökset tai aitoustodistukset);
- (b) tunnustamisprosessin vaiheet ja menettelyt, mukaan lukien ne, jotka liittyvät mahdollisiin korvaaviin toimenpiteisiin, sekä vastaavat velvoitteet ja määrääjat; ja
- (c) tunnustamisprosessin ja -vaatimusten kannalta merkityksellisten tietojen saatavuus.

Tunnustamisen vaikutukset ja lisävaatimukset

13. Järjestelyssä voidaan vahvistaa tunnustamisen vaikutukset (tarvittaessa myös suhteessa eri toimitusmuotoihin);

14. Järjestelyssä voidaan kuvata mahdollisia lisävaatimuksia, joita tietyn säännellyn ammatin tosiasiallinen harjoittaminen vastaanottavan osapuolen alueella edellyttää. Tällaisia vaatimuksina voivat olla:

- (a) rekisteröinti paikallisviranomaisissa;
- (b) soveltuva kielitaito;
- (c) hyvään maineen osoittaminen;
- (d) liikenimen tai yrityksen toiminimen käyttöä koskevien vastaanottavan osapuolen vaatimusten noudattaminen;

- (e) eettisiä sääntöjä, riippumattomuutta ja ammattimaista käyttäytymistä koskevien vastaanottavan osapuolen vaatimusten noudattaminen;
- (f) ammatillisen vastuuvakuutuksen hankkimista koskevat vaatimukset;
- (g) kurinpitoseuraamuksia, taloudellista vastuuta ja ammatillista vastuuta koskevat säännöt; ja
- (h) täydennyskoulutusta koskevat vaatimukset.

Järjestelyn hallinnointi

15. Järjestelyssä olisi vahvistettava edellytykset sen tarkistamista tai peruuttamista varten sekä mahdollisen tarkistamisen tai peruuttamisen vaikutukset. Lisäksi voidaan harkita, olisiko järjestelyssä säädettävä mahdollisen aiemmin myönnetyn tunnustamisen vaikutuksista.

C JAKSO: Suunnitellun järjestelyn taloudellinen arvo

16. SERVIN 5.13 artiklan [Ammattipätevyys] 2 kohdan nojalla yhteisten suositusten tueksi on esitettävä näyttöön perustuva arvio suunnitellun järjestelyn taloudellisesta arvosta. Tämä voi olla arvio taloudellisesta hyödystä, jota järjestelyn odotetaan tuovan molempien osapuolten talouksille. Kumppanuusneuvosto voi hyödyntää tällaista arviota järjestelyn laatimisessa ja hyväksymisessä.

17. Hyödyllisiä seikkoja olisivat esimerkiksi vallitseva markkinoiden avoimuuden taso, toimialan tarpeet, markkinatrendit ja -kehityssuuntaukset, asiakkaiden odotukset ja vaatimukset sekä liiketoimintamahdollisuudet.

18. Arvion ei tarvitse olla täydellinen ja yksityiskohtainen taloudellinen analyysi, mutta siinä olisi selitettävä, miksi järjestelyn hyväksyminen olisi kyseisen ammattialan edun mukaista ja mitä hyötyä sen odotetaan tuovan osapuolille.

D JAKSO: Osapuolten ammattipätevyysjärjestelmien yhteensopivuus

19. SERVIN 5.13 artiklan [Ammattipätevyys] 2 kohdan nojalla yhteisten suositusten tueksi on esitettävä näyttöön perustuva arvio osapuolten ammattipätevyysjärjestelmien yhteensopivuudesta. Kumppanuusneuvosto voi hyödyntää tällaista arviota järjestelyn laatimisessa ja hyväksymisessä.

20. Seuraava prosessi on tarkoitettu ohjeeksi ammattialajärjestöille ja viranomaisille niiden arvioidessa osapuolten ammattipätevyysjärjestelmien ja toimintojen yhteensopivuutta, jotta ammattipätevyysjärjestelmien tunnustamista voitaisiin yksinkertaistaa ja helpottaa.

Ensimmäinen vaihe: Selvitetään ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisala ja ammattipätevyydet, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella.

21. Selvitys ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalasta ja ammattipätevyyksistä, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella, on laadittava kaikkien merkityksellisten tietojen perusteella.

22. Selvityksessä on yksilöitävä seuraavat seikat:

- (a) toiminnot tai toimintojen ryhmät, jotka kuuluvat tietyn säännellyn ammatin harjoittamisoikeuksien soveltamisalaan kummankin osapuolen alueella; ja

- (b) ammattipätevyydet, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella ja jotka voivat sisältää mitä tahansa seuraavista:
 - (i) vaadittu vähimmäiskoulutus, esimerkiksi pääsyvaatimukset, koulutustaso, opintojen kesto ja sisältö;
 - (ii) vaadittu vähimmäistyökokemus, esimerkiksi ennen rekisteröintiä tai toimiluvan tai vastaavan myöntämistä suoritettavan käytännön harjoittelun tai valvotun ammatillisen harjoittelun suorittamispaikka, kesto ja ehdot;
 - (iii) suoritettut tutkinnot, erityisesti ammattipätevyyteen liittyvät tutkinnot; ja
 - (iv) sellaisen toimiluvan tai vastaavan hankkiminen, jossa vahvistetaan, että ammatin harjoittamiseen tarvittavat ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset täyttyvät.

Toinen vaihe: Selvitetään erot, joita esiintyy ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalassa ja ammattipätevyyksissä, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella.

23. Selvityksessä eroista, joita esiintyy ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalassa ja ammattipätevyyksissä, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella, olisi yksilöitävä erityisesti merkittävät erot.

24. Ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalassa olevien erojen voidaan katsoa olevan merkittäviä, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- (a) yksi tai useampi toiminto, joka kuuluu säännellyn ammatin piiriin vastaanottavan osapuolen alueella, ei kuulu vastaavan ammatin piiriin toisen osapuolen alueella;
- (b) kyseiset toiminnot edellyttävät vastaanottavan osapuolen alueella erityiskoulutusta;
- (c) tällaisia toimintoja koskeva koulutus kattaa vastaanottavan osapuolen alueella merkittävästi erilaisia seikkoja kuin hakijan ammattipätevyys.

25. Säännellyn ammatin harjoittamiseen vaadituissa ammattipätevyyksissä olevia eroja voidaan pitää merkittävinä, jos osapuolten vaatimukset poikkeavat toisistaan säännellyn ammatin harjoittamiseen vaaditun koulutuksen tason, keston tai sisällön osalta.

Kolmas vaihe: Tunnustamismekanismit

26. Ammattipätevyyden tunnustaminen voi tapahtua olosuhteiden mukaan erilaisten mekanismien mukaisesti. Osapuolen sisällä voi olla erilaisia mekanismeja.

27. Jos tietyn säännellyn ammatin harjoittamisoikeuksien soveltamisalassa ja sen harjoittamiseksi vaadituissa ammattipätevyyksissä ei ole merkittäviä eroja, järjestelyssä voidaan määrätä yksinkertaisemmasta ja kevyemmästä tunnustamisprosessista kuin siinä tapauksessa, että näissä on merkittäviä eroja.

28. Jos merkittäviä eroja on, järjestelyssä voidaan määrätä korvaavista toimenpiteistä, jotka ovat riittäviä tällaisen eron korjaamiseksi.

29. Jos merkittävien erojen vähentämiseen käytetään korvaavia toimenpiteitä, niiden olisi oltava kyseisiin eroihin nähden oikeasuhteisia. Mikä tahansa ammatillinen käytännön kokemus tai virallisesti vahvistettu koulutus voitaisiin ottaa huomioon arvioitaessa tarvittavien korvaavien toimenpiteiden laajuutta.

30. Riippumatta siitä, ovatko erot merkittäviä, järjestelyssä voidaan ottaa huomioon harkintavalta, joka on tarkoitus jättää tunnustamista koskevia hakemuksia käsitteleville toimivaltaisille viranomaisille.

31. Korvaavat toimenpiteet voivat olla muodoltaan erilaisia, esimerkiksi:

- (a) säännellyn ammatin harjoittaminen vastaanottavan osapuolen alueella valvotusti tietyn ajan, sekä mahdollinen täydennyskoulutus, pätevän henkilön vastuulla ja säännöllisen arvioinnin perusteella;
- (b) vastaanottavan osapuolen toimivaltaisten viranomaisten laatima tai hyväksymä testi, jonka avulla arvioidaan hakijan kykyä harjoittaa säänneltyä ammattia kyseisen osapuolen alueella; tai
- (c) ammatin harjoittamisoikeuksien soveltamisalan väliaikainen rajoittaminen; tai näiden yhdistelmä.

32. Järjestelyssä voitaisiin mahdollisesti antaa hakijoille mahdollisuus valita erilaisten korvaavien toimenpiteiden välillä, jos näin voitaisiin vähentää hakijoille aiheutuvaa hallinnollista rasitusta ja kyseiset toimenpiteet ovat keskenään vastaavia.

LIITE PPROC-1: JULKISET HANKINNAT

A JAKSO: Julkisia hankintoja koskevan sopimuksen (GPA-sopimuksen) asiaa koskevat säännökset:

I–III artikla, IV.1.a artikla, IV.2–IV.7 artikla, VI–XV artikla, XVI.1–XVI.3 artikla, XVII artikla ja XVIII artikla.

B JAKSO: Markkinoille pääsyä koskevat sitoumukset

Tätä jaksoa sovellettaessa 'CPC:llä' tarkoitetaan yhteistä tavaraluokitusta (Statistical Papers Series M No. 77, taloudellisten ja sosiaalisten asiain osasto, Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio, New York, 1991).

B1 alajakso: Euroopan unioni

PPRO 2.2 ja PPROC 2.3 artiklan mukaisesti toisen osan ensimmäisen otsakkeen VI osastoa [JULKISET HANKINNAT] sovelletaan julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Euroopan unionia koskevien liitteiden soveltamisalaan kuuluvien hankintojen lisäksi tämän alajakson soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin.

Julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Euroopan unionia koskevien liitteiden 1–7 huomautuksia sovelletaan myös tämän alajakson soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin, jollei tässä alajaksossa toisin määrätä.

Tämän alajakson soveltamisalaan kuuluvat hankinnat

1. Muut hankintayksiköt

Julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Euroopan unionia koskevissa liitteissä 4–6 ja tämän alajakson 2 kohdassa tarkoitettu tavaroiden ja palvelujen hankinta, jonka tekevät seuraavat jäsenvaltioiden hankintayksiköt:

- (a) kaikki hankintayksiköt, joiden hankinnat kuuluvat yleishyödyllisiä palveluja koskevan direktiivin soveltamisalaan ja jotka ovat hankintaviranomaisia (esim. ne, jotka kuuluvat GPA-sopimuksen liiteosan I liitteiden 1 ja 2 soveltamisalaan) tai julkisia yrityksiä¹³³ ja joiden yhtenä toimintana on

¹³³ Yleishyödyllisiä palveluja koskevassa EU-direktiivissä julkisella yrityksellä tarkoitetaan yritystä, johon hankintaviranomaiset voivat suoraan tai välillisesti käyttää määräysvaltaa omistuksen, rahoitusosuuden tai yritystä koskevien sääntöjen perusteella.

Hankintaviranomaisilla katsotaan olevan määräysvalta, jos ne suoraan tai välillisesti

- i. omistavat enemmistön kyseisen yrityksen merkitystä pääomasta; tai
- ii. hallitsevat enemmistöä yrityksen osakkeisiin perustuvasta äänioikeudesta; taikka
- iii. voivat nimittää yli puolet yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä.

- (i) sellaisten kiinteiden verkkojen tarjoaminen tai ylläpito, joiden tarkoituksena on tarjota kaasun tai lämmön tuotantoon, siirtoon tai jakeluun liittyviä julkisia palveluja, tai kaasun tai lämmön toimittaminen tällaisiin verkkoihin, tai
 - (ii) mikä tahansa tällaisen toiminnan ja GPA-sopimuksen liiteosan I liitteessä 3 tarkoitettujen toimien yhdistelmä;
- b) yksityisomistuksessa olevat hankintayksiköt, joiden yhtenä toimintana on jokin tämän kohdan a alakohdassa tai GPA-sopimuksen liiteosan I liitteen 3 1 kohdassa tarkoitettu toiminta tai näiden yhdistelmä ja jotka toimivat jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä erityis- tai yksinoikeuksilla;

vähintään seuraavien kynnysarvojen suuruisten hankintojen osalta:

- 400 000 erityisnosto-oikeutta tavara- ja palveluhankintojen osalta
- 5 000 000 erityisnosto-oikeutta rakennuspalveluhankintojen osalta (CPC 51).

2. Lisäpalvelut

Seuraavien palvelujen hankinta, GPA-sopimuksen liiteosan I Euroopan unionia koskevassa liitteessä 5 lueteltujen palvelujen lisäksi niille yksiköille, jotka kuuluvat GPA-sopimuksen liiteosan I Euroopan unionia koskevien liitteiden 1–3 tai tämän alajakson 1 kohdan soveltamisalaan:

- Hotelli- ja ravintolapalvelut (CPC 641)
- Ruoantarjoilupalvelut (CPC 642)
- Juomatarjoilupalvelut (CPC 643)
- Televiestintään liittyvät palvelut (CPC 754)
- Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 8220)
- Muut yrityspalvelut (CPC 87901, 87903, 87905–87907)
- Koulutuspalvelut (CPC 92).

Huomautukset

1. Hotelli- ja ravintolapalveluja (CPC 641), ruoantarjoilupalveluja (CPC 642), juomatarjoilupalveluja (CPC 643) ja koulutuspalveluja (CPC 92) koskevat sopimukset sisältyvät Yhdistyneen kuningaskunnan tavarantoimittajien osalta kansallisen kohtelun järjestelmän soveltamisalaan edellyttäen, että niiden arvo on vähintään 750 000 euroa, kun ne myöntää julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Euroopan unionia koskevien liitteiden 1 ja 2 soveltamisalaan kuuluva hankintayksikkö, ja että niiden arvo on vähintään 1 000 000 euroa, kun ne myöntää julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Euroopan unionia koskevan liitteen 3 soveltamisalaan kuuluva hankintayksikkö tai tämän alajakson 1 kohdan soveltamisalaan kuuluva hankintayksikkö.

2. Muun hankintayksikön kuin hankintaviranomaisen suorittamaa kaasun tai lämmön toimittamista julkisen palvelun verkkoihin ei pidetä tässä alajaksossa tarkoitettuna toimintana, jos

- a) kyseinen yksikkö tuottaa kaasua tai lämpöä siksi, että niiden kulutus on välttämätöntä jonkin muun kuin tämän alajakson tai julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Euroopan unionia koskevan liitteen 3 a–f alakohdassa tarkoitetun toiminnan harjoittamista varten; ja
- b) yleiseen verkkoon toimittamisen yksinomaisena tavoitteena on tällaisen tuotannon hyödyntäminen taloudellisesti ja tämän toiminnan osuus on enintään 20 prosenttia yksikön liikevaihdosta laskettuna viimeksi kuluneiden kolmen vuoden keskimääräisen liikevaihdon perusteella, kuluva vuosi mukaan luettuna.

3. Toisen osan ensimmäisen otsakkeen VI osasto [JULKISET HANKINNAT] ja tämä liite eivät kata seuraavien palvelujen hankintaa:

- a) Terveydenhuoltopalvelut (CPC 931)
- b) Terveydenhuollon hallinnolliset palvelut (CPC 91122) ja
- c) Sairaanhoidohenkilöstön hankintapalvelut ja hoitohenkilöstön hankintapalvelut (CPC 87206 ja CPC 87209).

B2 alajakso: Yhdistynyt kuningaskunta

PPRO 2.2 ja PPROC 2.3 artiklan mukaisesti toisen osan ensimmäisen otsakkeen VI osastoa [JULKISET HANKINNAT] sovelletaan julkisia hankintoja koskevan sopimuksen II artiklan kattamien hankintojen lisäksi tämän alajakson soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin.

Julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien liitteiden 1–7 huomautuksia sovelletaan myös tämän alajakson soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin, jollei tässä alajaksossa toisin määrätä.

Tämän alajakson soveltamisalaan kuuluvat hankinnat

1. Muut hankintayksiköt

Julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevissa liitteissä 4–6 ja tämän alajakson 2 kohdassa tarkoitettu tavaroiden ja palvelujen hankinta, jonka tekevät seuraavat Yhdistyneen kuningaskunnan hankintayksiköt:

a) kaikki hankintayksiköt, joiden hankinnat kuuluvat Utilities Contracts Regulation 2016 -lain ja Utilities Contracts (Scotland) Regulations 2016 -lain soveltamisalaan ja jotka ovat hankintaviranomaisia (esim. ne, jotka kuuluvat GPA-sopimuksen liiteosan I liitteiden 1 ja 2 soveltamisalaan) tai julkisia yrityksiä (ks. huomautus 1) ja joiden yhtenä toimintana on

- i) sellaisten kiinteiden verkkojen tarjoaminen tai ylläpito, joiden tarkoituksena on tarjota kaasun tai lämmön tuotantoon, siirtoon tai jakeluun liittyviä julkisia palveluja, tai kaasun tai lämmön toimittaminen tällaisiin verkkoihin, tai
- ii) mikä tahansa tällaisen toiminnan ja GPA-sopimuksen liiteosan I liitteessä 3 tarkoitettujen toimien yhdistelmä;

b) yksityisomistuksessa olevat hankintayksiköt, joiden yhtenä toimintana on jokin tämän kohdan a alakohdassa tai GPA-sopimuksen liiteosan I liitteen 3 1 kohdassa tarkoitettu toiminta tai näiden

yhdistelmä ja jotka toimivat Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä erityis- tai yksinoikeuksilla;

vähintään seuraavien kynnysarvojen suuruisten hankintojen osalta:

- 400 000 erityisnosto-oikeutta tavara- ja palveluhankintojen osalta
- 5 000 000 erityisnosto-oikeutta rakennuspalveluhankintojen osalta (CPC 51).

Huomautukset 1 kohtaan:

1. Utilities Contracts Regulations 2016 -laissa 'julkisella yrityksellä' tarkoitetaan yritystä, johon hankintaviranomaiset voivat suoraan tai välillisesti käyttää määräysvaltaa

- a) yrityksen omistuksen;
- b) yrityksessä olevan rahoitusosuuden; tai
- c) yritystä koskevien sääntöjen perusteella.

2. Utilities Contracts (Scotland) Regulations 2016 -laissa 'julkisella yrityksellä' tarkoitetaan oikeushenkilöä, johon yksi tai useampi hankintaviranomainen voi suoraan tai välillisesti käyttää määräysvaltaa yhden tai useamman seuraavan seikan perusteella:

- a) kyseisen oikeushenkilön omistus;
- b) rahoitusosuus kyseisessä oikeushenkilössä;
- c) oikeudet, jotka heille on myönnetty kyseistä oikeushenkilöä koskevissa säännöissä.

3. Utilities Contracts Regulations 2016 -lain ja Utilities Contracts (Scotland) Regulations 2016 -lain mukaan hankintaviranomaisilla katsotaan olevan määräysvalta missä tahansa seuraavista tapauksista, joissa kyseiset viranomaiset suoraan tai välillisesti

- a) omistavat enemmistön kyseisen yrityksen merkitystä pääomasta;
- b) hallitsevat enemmistöä yrityksen osakkeisiin perustuvista äänioikeuksista;
- c) voivat nimittää yli puolet yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä.

2. Lisäpalvelut

Seuraavien palvelujen hankinta, GPA-sopimuksen liiteosan I Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevassa liitteessä 5 lueteltujen palvelujen lisäksi niille yksiköille, jotka kuuluvat GPA-sopimuksen liiteosan I Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien liitteiden 1–3 tai tämän alajakson 1 kohdan soveltamisalaan:

- Hotelli- ja ravintolapalvelut (CPC 641)
- Ruoantarjoilupalvelut (CPC 642)
- Juomatarjoilupalvelut (CPC 643)
- Televiestintään liittyvät palvelut (CPC 754)

- Palkkio- tai sopimusperusteiset palvelut (CPC 8220)
- Muut yrityspalvelut (CPC 87901, 87903, 87905–87907)
- Koulutuspalvelut (CPC 92).

Huomautukset

1. Hotelli- ja ravintolapalveluja (CPC 641), ruoantarjoilupalveluja (CPC 642), juomatarjoilupalveluja (CPC 643) ja koulutuspalveluja (CPC 92) koskevat sopimukset sisältyvät Euroopan unionin tavarantoimittajien osalta kansallisen kohtelun järjestelmän soveltamisalaan edellyttäen, että niiden arvo on vähintään 663 540 Englannin puntaa, kun ne myöntää julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien liitteiden 1 ja 2 soveltamisalaan kuuluva hankintayksikkö, ja että niiden arvo on vähintään 884 720 Englannin puntaa, kun ne myöntää julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevan liitteen 3 soveltamisalaan kuuluva hankintayksikkö tai tämän jakson 1 kohdan soveltamisalaan kuuluva hankintayksikkö.

2. Muun hankintayksikön kuin hankintaviranomaisen suorittamaa kaasun tai lämmön toimittamista julkisen palvelun verkkoihin ei pidetä tässä jaksossa tarkoitettuna toimintana, jos

- a) kyseinen yksikkö tuottaa kaasua tai lämpöä siksi, että niiden kulutus on välttämätöntä jonkin muun kuin tämän jakson tai julkisia hankintoja koskevan sopimuksen liiteosan I Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevan liitteen 3 a–f alakohdassa tarkoitetun toiminnan harjoittamista varten; ja
- b) yleiseen verkkoon toimittamisen yksinomaisena tavoitteena on tällaisen tuotannon hyödyntäminen taloudellisesti ja tämän toiminnan osuus on enintään 20 prosenttia yksikön liikevaihdosta laskettuna viimeksi kuluneiden kolmen vuoden keskimääräisen liikevaihdon perusteella, kuluva vuosi mukaan luettuna.

3. Toisen osan ensimmäisen otsakkeen VI osasto [JULKISET HANKINNAT] ja tämä liite eivät kata seuraavien palvelujen hankintaa:

- a) Terveystieteiden palvelut (CPC 931)
- b) Terveystieteiden hallinnolliset palvelut (CPC 91122) ja
- c) Sairaanhoidon henkilöstön hankintapalvelut ja hoitohenkilöstön hankintapalvelut (CPC 87206 ja CPC 87209).

LIITE ENER-1: ENERGIATUOTTEIDEN, HIILIVETYJEN JA RAAKA-AINEIDEN LUETTELOT

LUETTELO ENERGIATUOTTEISTA HS-KOODEITTAIN

- Maakaasu, myös nesteytetty maakaasu, nestekaasu (LPG), (HS-koodi 27.11)
- Sähköenergia (HS-koodi 27.16)
- Raakaöljy ja öljytuotteet (HS-koodit 27.09–27.10, 27.13–27.15)
- Kiinteät polttoaineet (HS-koodi 27.01, HS-koodi 27.02, HS-koodi 27.04)
- Polttopuu ja puuhiili (HS-koodi 44.01 ja HS-koodi 44.02 energiansaantiin käytetyt tavarat)
- Biokaasu (HS-koodi 38.25)

LUETTELO HIILIVETYISTÄ HS-KOODEITTAIN

- Raakaöljy (HS-koodi 27.09)
- Maakaasu (HS-koodi 27.11)

LUETTELO RAAKA-AINEISTA HS-RYHMITÄIN

Ryhmä	Nimike
25	Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti
26	Malmi, kuona ja tuhka, ei kuitenkaan uraani- ja toriummalmi tai -rikasteet (HS-koodi 26.12)
27	Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislauustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat
28	Epäorgaaniset kemikaalit; epäorgaaniset yhdisteet; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet, ei kuitenkaan radioaktiiviset kemialliset alkuaineet ja radioaktiiviset isotoopit (myös halkeamiskelpoiset ja hyötöaineena käytettävät kemialliset alkuaineet ja isotoopit) sekä niiden yhdisteet; näitä tuotteita sisältävät seokset ja jätteet (HS-koodi 28.44); ja muut kuin nimikkeen 28.44 isotoopit; tällaisten isotooppien epäorgaaniset ja orgaaniset yhdisteet, myös kemiallisesti määrittelemättömät (HS-koodi 28.45)
29	Orgaaniset kemialliset yhdisteet
31	Lannoitteet
71	Luonnonhelmet ja viljelty helmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit ja näistä valmistetut tavarat, ei kuitenkaan luonnonhelmet ja viljelty helmet, myös valmistetut tai lajitellut, mutta eivät asennetut, kiinnitetyt tai lankaan pujotetut; luonnonhelmet tai viljelty helmet, kuljetuksen helpottamiseksi väliaikaisesti lankaan pujotetut (HS-koodi 7101)
72	Rauta ja teräs
74	Kupari ja kuparitavarat
75	Nikkeli ja nikkelitavarat
76	Alumiini ja alumiinitavarat

78	Lyijy ja lyijytavarat
79	Sinkki ja sinkkitavarat
80	Tina ja tinatavarat
81	Muut epäjalot metallit; kermetit; niistä valmistetut tavarat

LIITE ENER-2: ENERGIA- JA YMPÄRISTÖTUET

Tämän sopimuksen toisen osan ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] XI osaston [Avoimen ja terveen kilpailun tasapuoliset toimintaedellytykset ja kestävä kehitys] kolmannen luvun [Tukien valvonta] 3.5 artiklan [Kielletyt tuet ja tuet, joihin liittyy ehtoja] 14 kohdassa asetettujen periaatteiden mukaan:

- (1) Sähköntuotannon riittävyyteen, uusiutuvaan energiaan ja yhteistuotantoon liittyvät tuet eivät saa heikentää osapuolen kykyä täyttää tämän sopimuksen ENER.6 artiklan [Sähkön ja kaasun tukkumarkkinoita koskevat määräykset] mukaiset veloitteensa, ne eivät saa tarpeettomasti vaikuttaa ENER.13 artiklan [Sähkönsiirtoyhteysien tehokas käyttö] mukaiseen sähkön rajayhdysjohtojen tehokkaaseen käyttöön ja, sen estämättä, mitä tämän sopimuksen ENER.6 artiklan [Sähkön ja kaasun tukkumarkkinoita koskevat määräykset] 3 kohdassa määrätään, ne on määritettävä avoimella, tehokkaalla ja syrjimättömällä menettelyllä; ja
 - (a) sähköntuotannon riittävyyttä koskevilla tuilla on kannustettava kapasiteetin tarjoajia olemaan käytettävissä odotettavissa olevien sähköjärjestelmän stressitilanteiden aikana, ja ne voidaan rajoittaa laitoksiin, jotka eivät ylitä määritettyjä hiilidioksidipäästörajoja; ja
 - (b) uusiutuvalle energialle ja yhteistuotannolle myönnettävät tuet eivät saa vaikuttaa tuensaajien velvollisuuksiin tai mahdollisuuksiin osallistua sähkömarkkinoille.
- 2) Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, ja edellyttäen, että otetaan käyttöön asianmukaiset toimenpiteet liiallisten korvausten estämiseksi, uusiutuvalle energialle ja yhteistuotannolle voidaan myöntää tukia ilman kilpailua, jos mahdollinen tarjonta ei riitä varmistamaan kilpailuprosessia, tukikelpoisella kapasiteetilla ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta osapuolten väliseen kauppaan tai investointeihin tai jos tukea myönnetään esittelyhankkeisiin.
- 3) Jos energiantensiivisille käyttäjille myönnetään osittaisia vapautuksia energiaan liittyvistä veroista ja maksuista¹³⁴, vapautukset eivät saa ylittää veron tai maksun kokonaismäärää.
- 4) Jos sähköintensiivisille käyttäjille myönnetään korvausta ilmastopolitiikan välineiden aiheuttamasta sähkökustannusten noususta, korvaus on rajoitettava aloille, joilla on kustannusten noususta johtuva merkittävä hiilivuodon riski.
- 5) Omaan teolliseen toimintaan liittyvien päästöjen hiilestä irtautumista koskevilla tuilla on saavutettava kasvihuonekaasupäästöjen kokonaisvähennys. Tuilla on vähennettävä teollisesta toiminnasta suoraan aiheutuvia päästöjä. Oman teollisen toiminnan energiatehokkuuden parantamiseen tarkoitetuilla tuilla on parannettava energiatehokkuutta vähentämällä energiankulutusta joko suoraan tai tuotantoyksikköä kohden.

¹³⁴ Selkeyden vuoksi todetaan, että näihin maksuihin ei lueta liittymämaksuja eikä verkkotariffeja.

*LIITE ENER-3: KOLMANSIEN OSAPUOLTEN KÄYTTÖOIKEUKSIEN JA OMISTAJUUDEN ERIYTTÄMISEN
SOVELTAMATTA JÄTTÄMINEN INFRASTRUKTUURIIN*

Osapuoli voi päättää olla soveltamatta ENER.8 artiklaa [Kolmansien osapuolten pääsy siirto- ja jakeluverkkoihin] ja ENER.9 artiklaa [Verkon käyttö ja siirtoverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen] uuteen infrastruktuuriin tai olemassa olevan infrastruktuurin merkittävään laajentamiseen, jos

- (a) infrastruktuuri-investointiin liittyvä riski on niin suuri, että investointi ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi;
- (b) investointi lisää kilpailua tai toimitusvarmuutta;
- (c) infrastruktuurin omistaa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudelliselta muodoltaan erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden järjestelmiin se on rakennettu tai aiotaan rakentaa;
- (d) osapuoli on ennen vapautuksen myöntämistä päättänyt kapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevista säännöistä ja mekanismeista.

LIITE ENER-4: SÄHKÖNSIIRTOYHTEYKSIEN KAPASITEETIN JAKAMINEN VUOROKAUSIMARKKINOIDEN AIKAJAKSOLLA

Osa 1

1. Uusi menettely sähkönsiirtoyhteysissä olevan kapasiteetin jakamiseksi vuorokausimarkkinoiden aikajaksolla perustuu käsitteeseen ”usean alueen irtomäärien yhteenkytkeminen”.

Uuden menettelyn yleistavoitteena on maksimoida kaupasta saatavat hyödyt.

Uuden menettelyn kehittämisen ensimmäisenä vaiheena osapuolet varmistavat, että siirtoverkonhaltijat laativat alustavat ehdotukset ja kustannus-hyötyanalyysin.

2. Usean alueen irtomäärien yhteenkytkemiseen kuuluu markkinoiden yhteenkytkentätoiminto, jolla määritetään nettoenergiatilanne (implisiittinen jakaminen) seuraavien välillä:
 - (a) asetuksen (EU) 2019/943 mukaisesti perustetut tarjousalueet, jotka on liitetty sähkönsiirtoyhteydellä suoraan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, ja
 - (b) Yhdistynyt kuningaskunta.
3. Sähköyhdysjohtojen nettoenergiatilanne lasketaan implisiittisellä jakamisprosessilla soveltamalla erityistä algoritmia
 - (a) kaupallisiin ostotarjouksiin ja vuorokausimarkkinoiden aikajaksoa koskeviin myyntitarjouksiin asetuksen (EU) 2019/943 mukaisesti perustetuilta tarjousalueilta, jotka on liitetty sähkönsiirtoyhteydellä suoraan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan;
 - (b) kaupallisiin ostotarjouksiin ja vuorokausimarkkinoiden aikajaksoa koskeviin myyntitarjouksiin asianomaisilta Yhdistyneen kuningaskunnan vuorokausimarkkinoilta;
 - (c) verkon kapasiteettia koskeviin tietoihin ja järjestelmän valmiuksiin, jotka on määritetty siirtoverkonhaltijoiden sopimien menettelyjen mukaisesti; ja
 - (d) tietoihin odotetuista sähköverkkojen yhteenliitântöjen kauppavirroista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan liitettyjen tarjousalueiden ja muiden unionissa sijaitsevien tarjousalueiden välillä siten, kuin unionin siirtoverkonhaltijat ovat ne määrittäneet käyttäen vankkoja menetelmiä.

Prosessin on oltava tasavirtarajayhdysjohtojen erityispiirteiden mukainen, mukaan lukien häviö- ja muutosvaatimukset.

4. Markkinoiden yhteenkytkentätoiminnon on

- (a) tuotettava tuloksia riittävän ajoissa ennen osapuolten vuorokausimarkkinoiden toimintaa (unionin osalta tämä tarkoittaa komission asetuksen (EU) 2015/1222¹³⁵ mukaisesti vahvistettuja yhteenkytkettyjä vuorokausimarkkinoita), jotta kyseisiä tuloksia voidaan hyödyntää prosesseissa, jotka määrittävät kyseisillä markkinoilla saavutettavat tulokset;
 - (b) tuotettava tuloksia, jotka ovat luotettavia ja toistettavissa;
 - (c) oltava erityinen prosessi erottuvien ja erillisten vuorokausimarkkinoiden yhdistämiseksi unionissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa; tarkemmin sanottuna tämä tarkoittaa sitä, että erityisen algoritmin on oltava erottuva ja erillinen siitä algoritmista, jota käytetään asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisesti perustetuilla yhteenkytketyillä vuorokausimarkkinoilla, ja sillä on unionin kaupallisten osto- ja myyntitarjousten osalta oltava pääsy ainoastaan niiden tarjousalueiden tarjouksiin, jotka on liitetty sähkönsiirtoyhteydellä suoraan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.
5. Lasketut nettoenergiatilanteet on julkaistava validoinnin ja todentamisen jälkeen. Jos markkinoiden yhteenkytkentätoiminto ei pysty toimimaan tai tuottamaan tulosta, sähkönsiirtoyhteyksien kapasiteetti on jaettava varamenettelyllä ja markkinaosapuolille on ilmoitettava, että sovelletaan varamenettelyä.
6. Teknisten menettelyjen kehittämisestä ja täytäntöönpanosta aiheutuvat kustannukset on jaettava tasan toisaalta asianomaisten Yhdistyneen kuningaskunnan siirtoverkonhaltijoiden tai muiden yksiköiden ja toisaalta unionin asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden tai muiden yksiköiden välillä, ellei energia-alan erityiskomitea toisin päättä.

Osa 2

Tämän liitteen täytäntöönpanon aikataulu on tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen seuraava:

- (a) 3 kuukauden kuluessa – kustannus-hyötyanalyysi ja teknisiä menettelyjä koskevien ehdotusten pääpiirteet;
- (b) 10 kuukauden kuluessa – ehdotus teknisiksi menettelyiksi;
- (c) 15 kuukauden kuluessa teknisten menettelyjen käyttöönotto.

¹³⁵ Komission asetus (EU) 2015/1222, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2015, kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta (EUVL L 197, 25.7.2015, s. 24).

LIITE AVSAF-1: LENTOKELPOISUUS- JA YMPÄRISTÖHYVÄKSYNTÄ

A JAKSO: Yleiset määräykset

1 artikla: Tarkoitus ja soveltamisala

1. Tämän liitteen tavoitteena on toteuttaa vaatimustenmukaisuustoteamusten ja todistusten vastavuoroista tunnustamista koskevat ehdot, edellytykset ja menetelmät kuvaavan tämän sopimuksen AVSAF.3 artiklan [Soveltamisala ja täytäntöönpano] 2 kohdan mukainen yhteistyö seuraavilla aloilla:

- (a) tämän sopimuksen AVSAF.3 artiklan [Soveltamisala ja täytäntöönpano] 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut siviili-ilmailutuotteiden lentokelpoisuustodistukset ja lentokelpoisuuden seuranta;
- (b) tämän sopimuksen AVSAF.3 artiklan [Soveltamisala ja täytäntöönpano] 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut siviili-ilmailutuotteiden ympäristötestaus ja -hyväksyntä; ja
- (c) tämän sopimuksen AVSAF.3 artiklan [Soveltamisala ja täytäntöönpano] 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetut suunnittelu- ja tuotantotodistukset ja suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden seuranta.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tämän liitteen soveltamisalaan eivät kuulu muut käytetyt siviili-ilmailutuotteet kuin käytetyt ilma-alukset.

2 artikla: Määritelmät

Tässä liitteessä tarkoitetaan:

- (a) 'hyväksymisellä' sitä, että toinen osapuoli tunnustaa toisen osapuolen todistukset, hyväksynät, muutokset, korjaukset, asiakirjat ja tiedot ilman validointitoimia ja ilman, että toinen osapuoli myöntää vastaavaa todistusta.
- (b) 'huolto- ja valmistustodistuksella' tarkoitetaan viejäosapuolen hyväksytyn organisaation tai toimivaltaisen viranomaisen antamaa todistusta siitä, että uusi siviili-ilmailutuote, joka ei ole ilma-alus, on viejäosapuolen hyväksymän suunnittelun mukainen ja turvallisessa käyttökunnossa;
- (c) 'siviili-ilmailutuotteiden luokalla' sellaisten tuotteiden kokonaisuutta, joilla on samat ominaisuudet ja jotka on ryhmitelty teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä EASAn ja Yhdistyneen kuningaskunnan siviili-ilmailuviranomaisen (CAA) sertifiointieritelmien perusteella;
- (d) 'sertifiointiviranomaisella' viejäosapuolen teknistä virastoa, joka on antanut siviili-ilmailutuotteelle suunnittelutodistuksen viranomaisena, joka hoitaa kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteessä 8 tarkoitettuja suunnitteluvaltion velvollisuuksia. Kun suunnittelutodistuksen myöntää viejäosapuolen hyväksytty organisaatio, viejäosapuolen teknistä virastoa pidetään sertifiointiviranomaisena;
- (e) 'suunnittelutodistuksella' osapuolen teknisen viraston tai hyväksytyn organisaation antamaa todistusta siitä, että siviili-ilmailutuotteen suunnittelu tai suunnittelun muutos täyttää lentokelpoisuusvaatimukset ja mahdollisesti sovellettavat ympäristönsuojeluvaatimukset,

erityisesti kyseisen osapuolen laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä vahvistetut ympäristöominaisuudet;

- (f) 'suunnitteluun vaikuttavilla toimintavaatimuksilla' sellaisia toimintavaatimuksia, ympäristövaatimukset mukaan luettuina, jotka vaikuttavat joko siviili-ilmailutuotteen suunnittelun ominaispiirteisiin tai tuotteen käyttöä tai huoltoa koskeviin suunnittelutietoihin, joiden perusteella se soveltuu tietynkaltaiseen toimintaan;
- (g) 'viennillä' menettelyä, jossa siviili-ilmailutuote luovutetaan osapuolen siviili-ilmailun turvallisuutta koskevasta sääntelyjärjestelmästä toisen osapuolen järjestelmään;
- (h) 'lentokelpoisuustodistuksella vientiä varten' viejäosapuolen – tai käytetyn ilma-aluksen tapauksessa ilma-aluksen rekisteröintivaltion, josta tuote viedään – toimivaltaisen viranomaisen antamaa todistusta, jonka mukaan ilma-alus on maahantuovan osapuolen ilmoittamien sovellettavien lentokelpoisuus- ja ympäristönsuojeluvaatimusten mukainen;
- (i) 'viejäosapuolella' osapuolta, jonka siviili-ilmailun turvallisuutta koskevasta sääntelyjärjestelmästä tuote luovutetaan;
- (j) 'viennillä' menettelyä, jossa siviili-ilmailun turvallisuutta koskevasta sääntelyjärjestelmästä vietävä siviili-ilmailutuote siirretään toisen osapuolen siviili-ilmailun turvallisuutta koskevaan sääntelyjärjestelmään;
- (k) 'tuojaosapuolella' osapuolta, jonka siviili-ilmailun turvallisuutta koskevaan sääntelyjärjestelmään tuote siirretään;
- (l) 'suurella muutoksella' kaikkia tyyppisuunnitelmien muutoksia, jotka eivät ole "pieniä muutoksia";
- (m) 'pienellä muutoksella' tyyppisuunnittelun muutosta, joka ei vaikuta merkittävästi tuotteen massa- ja massakeskiöön, rakenneluuteen, luotettavuuteen, käyttöominaisuuksiin, ympäristöominaisuuksiin tai muihin ominaisuuksiin, jotka vaikuttavat siviili-ilmailutuotteen lentokelpoisuuteen;
- (n) 'käyttöönsoveltuvuustiedoilla' vaadittua joukkoa tietoja, joiden avulla mahdollistetaan Euroopan unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan siviili-ilmailun turvallisuutta koskevalla sääntelyjärjestelmällä säänneltyjen tietäntyyppien ilma-alusten tyyppikohtaiset toiminnalliset näkökohdat ja tuetaan niitä. Tietojen on oltava tyyppihyväksyntätodistuksen hakijan tai haltijan suunnittelema ja osa tyyppihyväksyntätodistuksesta. Euroopan unionin tai Yhdistyneen kuningaskunnan siviili-ilmailun turvallisuutta koskevan sääntelyjärjestelmän mukaisesti tyyppihyväksyntätodistusta tai rajoitettua tyyppihyväksyntätodistusta koskevan ensimmäisen hakemuksen on ilma-alustyyppistä riippuen joko sisällettävä käyttöönsoveltuvuustietojen hyväksyntää koskeva hakemus tai sitä on myöhemmin täydennettävä tällaisella hakemuksella;
- (o) 'tuotantohyväksynnällä' todistusta, jonka osapuolen toimivaltainen viranomainen antaa siviili-ilmailutuotteiden valmistajalle tunnustukseksi siitä, että valmistaja noudattaa kyseisen osapuolen laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä vahvistettuja, kyseisten siviili-ilmailutuotteiden tuotantoon sovellettavia vaatimuksia;
- (p) 'teknisillä täytäntöönpanomenettelyillä' tämän liitteen täytäntöönpanomenettelyjä, jotka osapuolten tekniset virastot ovat laatineet AVSAF.3 artiklan [Soveltamisala ja täytäntöönpano] 5 kohdan mukaisesti;

- (q) 'vahvistavalla viranomaisella' tuojaosapuolen teknistä virastoa, joka ilman eri toimenpiteitä hyväksyy tai vahvistaa tässä liitteessä esitetyn mukaisesti sertifiointiviranomaisen antaman suunnittelutodistuksen.

B JAKSO: Sertifiointin valvontakomitea

3 artikla: Perustaminen ja kokoonpano

1. Perustetaan sertifiointin valvontakomitea, joka on vastuussa lentoturvallisuuden erityiskomitealle ja jonka puheenjohtajuuden osapuolten tekniset virastot jakavat, tekniseksi koordinaatioelimeksi, joka on vastuussa tämän liitteen tehokkaasta täytäntöönpanosta. Se koostuu kummankin osapuolen teknisen viraston edustajista, ja se voi kutsua muita osallistujia helpottamaan toimeksiantonsa toteuttamista.

2. Sertifiointin valvontakomitea kokoontuu säännöllisin väliajoin jommankumman teknisen viraston pyynnöstä ja tekee päätöksiä ja antaa suosituksia yksimielisesti. Se laatii ja hyväksyy työjärjestyksensä.

4 artikla: Tehtävät:

Sertifiointin valvontakomitean tehtäviin kuuluvat erityisesti seuraavat:

- (a) 6 artiklassa [Tekniset täytäntöönpanomenettelyt] tarkoitettujen teknisten täytäntöönpanomenettelyjen kehittäminen, käyttöönotto ja tarkistaminen;
- (b) tietojen vaihtaminen merkittävistä turvallisuuskysymyksistä ja tarvittaessa toimintasuunnitelmien laatiminen niiden käsittelemiseksi;
- (c) tämän liitteen täytäntöönpanoon vaikuttavien sellaisten teknisten ongelmien ratkaiseminen, jotka kuuluvat toimivaltaisten viranomaisten vastuulle;
- (d) tarvittaessa tehokkaiden keinojen kehittäminen yhteistyöhön, tekniseen apuun ja tiedonvaihtoon turvallisuuden ja ympäristönsuojelun vaatimusten, sertifiointijärjestelmien sekä laadunhallinta- ja standardointijärjestelmien aloilla;
- (e) 10 artiklassa [Suunnittelutodistusten vahvistamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt] ja 13 artiklassa [Hyväksyminen] tarkoitettujen säännöllisten arviointien suorittaminen suunnittelutodistusten hyväksymisestä ja vahvistamisesta;
- (f) tähän liitteeseen tehtävien muutosten ehdottaminen lentoturvallisuuden erityiskomitealle;
- (g) sellaisten menetelmien määrittäminen 29 artiklan [Toimivaltaisten viranomaisten jatkuvan pätevyyden vaatimukset] mukaisesti, joiden avulla varmistetaan kummankin osapuolen jatkuva luottamus toisen osapuolen vaatimustenmukaisuustoteamuksia koskeviin prosesseihin;
- (h) g kohdassa tarkoitettujen menetelmien täytäntöönpanon analysointi ja siihen liittyvien toimien toteuttaminen; ja
- (i) raportointi ratkaisemattomista kysymyksistä lentoturvallisuuden erityiskomitealle ja lentoturvallisuuden erityiskomitean tämän liitteen osalta tekemien päätösten täytäntöönpanon varmistaminen.

C JAKSO: Täytäntöönpano

5 artikla: Suunnittelun ja tuotannon sertifiointista ja vientitodistuksista vastaavat toimivaltaiset viranomaiset

1. Toimivaltaiset viranomaiset suunnittelun sertifiointin alalla ovat:
 - (a) unionin osalta: Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto ja
 - (b) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta: Yhdistyneen kuningaskunnan siviili-ilmailuviranomainen
2. Toimivaltaiset viranomaiset tuotannon sertifiointin ja vientitodistusten alalla ovat:
 - (a) unionin osalta: Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset. Käytetyn ilma-aluksen vientitodistuksen osalta toimivaltainen viranomainen on sen ilma-aluksen rekisteröintivaltion toimivaltainen viranomainen, josta ilma-alus viedään; ja
 - (b) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta: Yhdistyneen kuningaskunnan siviili-ilmailuviranomainen.

6 artikla: Tekniset täytäntöönpanomenettelyt

1. Osapuolten tekniset virastot laativat sertifiointin valvontakomitean välityksellä tekniset täytäntöönpanomenettelyt, jotta voidaan vahvistaa erityiset menettelyt tämän liitteen täytäntöönpanon helpottamiseksi määrittelemällä osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välisessä viestinnässä noudatettavat menettelyt.
2. Teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä on käsiteltävä myös tämän liitteen täytäntöönpanoon liittyviä osapuolten siviili-ilmailun normien, sääntöjen, käytäntöjen, menettelyjen ja järjestelmien välisiä eroja, kuten tämän sopimuksen AVSAF.3 artiklan [Soveltamisala ja täytäntöönpano] 5 kohdassa määrätään.

7 artikla: Luottamuksellisen ja omistusoikeuksien alaisen datan ja tiedon vaihtaminen ja suojaaminen

1. Tämän liitteen täytäntöönpanon yhteydessä vaihdettavaan dataan ja tietoon sovelletaan tämän sopimuksen AVSAF.11 artiklaa [Datan ja tiedon luottamuksellisuus ja suojaaminen].
2. Vahvistamisprosessin aikana vaihdettava data ja tieto on luonteeltaan ja sisällöltään rajoitettava siihen, mikä on tarpeen sovellettavien teknisten vaatimusten noudattamisen osoittamiseksi teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti.
3. Kaikki toimivaltaisten viranomaisten välistä datan ja tietojen vaihtoa koskevat erimielisyydet käsitellään teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti. Kumpikin osapuoli pidättää itsellään oikeuden viedä erimielisyys sertifiointin valvontakomitean ratkaistavaksi.

D JAKSO: Suunnittelun sertifiointi

8 artikla: Yleiset periaatteet

1. Tässä jaksossa käsitellään kaikkia tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvia sovellettavia suunnittelutodistuksia ja niiden muutoksia, erityisesti seuraavia:

- (a) tyyppihyväksyntätodistukset, mukaan lukien rajoitetut tyyppihyväksyntätodistukset;
- (b) lisätyyppihyväksyntätodistukset;
- (c) korjausten suunnitteluhyväksynnät; ja
- (d) TSO-hyväksynnät.

2. Vahvistava viranomainen joko vahvistaa – ottaen huomioon 12 artiklassa [Vahvistavan viranomaisen osallistumisaste] tarkoitetun osallistumisasteen – tai hyväksyy suunnittelutodistuksen tai sen muutoksen, jonka sertifiointiviranomainen on myöntänyt tai hyväksynyt tai jota se on myöntämässä tai hyväksymässä, tässä liitteessä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten ja teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti, mukaan lukien kyseisen viranomaisen yksityiskohtaiset säännöt todistusten hyväksymisestä ja vahvistamisesta.

3. Tämän liitteen täytäntöönpanemiseksi kumpikin osapuoli varmistaa, että sen siviili-ilmailun turvallisuutta koskevassa sääntelyjärjestelmässä valvotaan suunnitteluorganisaation sertifiointijärjestelmän avulla riittävästi suunnitteluorganisaatioiden kykyä hoitaa velvollisuutensa.

9 artikla: Vahvistamismenettely

1. Siviili-ilmailutuotteen suunnittelutodistuksen vahvistamista koskeva hakemus on tehtävä vahvistavalle viranomaiselle sertifiointiviranomaisen välityksellä teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti.

2. Sertifiointiviranomaisen on varmistettava, että vahvistava viranomainen saa kaiken asiaan kuuluvan datan ja tiedon, joita tarvitaan suunnittelutodistuksen vahvistamiseen, siten kuin teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetään.

3. Saatuaan suunnittelutodistuksen vahvistamista koskevan hakemuksen, vahvistavan viranomaisen on määritettävä vahvistamisen sertifiointiperusteet 11 artiklan [Vahvistamisen sertifiointiperusteet] artiklan mukaisesti sekä vahvistavan viranomaisen osallistumisaste vahvistamismenettelyyn 12 artiklan [Vahvistavan viranomaisen osallistumisaste] mukaisesti.

4. Vahvistavan viranomaisen on teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti perustettava vahvistaminen niin pitkälle kuin on käytännössä mahdollista sertifiointiviranomaisen tekemiin teknisiin arviointeihin, testeihin, tarkastuksiin ja vaatimustenmukaisuustoteamuksiin.

5. Vahvistavan viranomaisen on sertifiointiviranomaisen toimittama asiaa koskeva data ja tiedot tutkittuaan annettava vahvistettavaa siviili-ilmailutuotetta koskeva suunnittelutodistus, jäljempänä 'vahvistettu suunnittelutodistus', kun

- (a) on varmistettu, että sertifiointiviranomainen on antanut siviili-ilmailutuotteelle oman suunnittelutodistuksensa;
- (b) sertifiointiviranomainen on todennut, että siviili-ilmailutuote täyttää 11 artiklan [Vahvistamisen sertifiointiperusteet] tarkoitetut sertifiointiperusteet;
- (c) kaikki vahvistavan viranomaisen vahvistamismenettelyssä esiin tuodut kysymykset on ratkaistu; ja

- (d) hakija täyttää hallinnolliset lisävaatimukset, sellaisina kuin ne esitetään teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä.

6. Kumpikin osapuoli varmistaa, että saadakse ja pitääkseen vahvistetun suunnittelutodistuksen hakijan on pidettävä sertifiointiviranomaisen saatavilla ja säilytettävä kaikki asiaa koskevat suunnittelutiedot, piirustukset ja testausraportit, mukaan lukien tiedot sertifioidun siviili-ilmailutuotteen tarkastuksista, jotta käytössä on tiedot siviili-ilmailutuotteen jatkuvan lentokelpoisuuden ja sovellettavien ympäristönsuojeluvaatimusten noudattamisen varmistamiseksi.

10 artikla: Suunnittelutodistusten vahvistamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt

1. Yhdistyneen kuningaskunnan tekninen virasto vahvistaa vahvistavana viranomaisena unionin teknisen viraston sertifiointiviranomaisena myöntämät tyyppihyväksyntätodistukset. Tällöin on hyväksyttävä seuraavat tiedot:

- (a) moottoriasennuskäsikirja (moottorin tyyppihyväksyntätodistusta varten);
- (b) rakennekorjauskäsikirja;
- (c) sähköjohdotusjärjestelmien (EWIS) jatkuvaa lentokelpoisuutta koskevat ohjeet; ja
- (d) massa- ja tasapainotuskäsikirja.

Näiden tietojen hyväksymisen osalta menettelyjä voidaan määrittää tarkemmin teknisinä täytäntöönpanomenettelyinä. Nämä mahdolliset tarkemmat menettelyt eivät saa vaikuttaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun hyväksyntävaatimukseen.

2. Yhdistyneen kuningaskunnan tekninen virasto vahvistaa vahvistavana viranomaisena unionin teknisen viraston sertifiointiviranomaisena myöntämät merkittävät lisätyyppihyväksyntätodistukset ja merkittävien suurten muutosten hyväksynät. Periaatteessa käytetään yksinkertaistettua vahvistamismenettelyä, joka rajoittuu tekniseen perehdyttämiseen ilman vahvistavan viranomaisen osallistumista hakijan sääntöjen noudattamista koskevien toimien osoittamiseen, elleivät tekniset virastot tapauskohtaisesti toisin päättä.

3. Unionin tekninen virasto vahvistaa vahvistavana viranomaisena Yhdistyneen kuningaskunnan teknisen viraston sertifiointiviranomaisena myöntämät tyyppihyväksyntätodistukset.

4. Unionin tekninen virasto vahvistaa vahvistavana viranomaisena Yhdistyneen kuningaskunnan teknisen viraston sertifiointiviranomaisena tai Yhdistyneen kuningaskunnan lakien ja asetusten mukaisen hyväksytyn organisaation myöntämät lisätyyppihyväksyntätodistukset, suurten muutosten ja suurten korjausten hyväksynät sekä TSO-hyväksynät. Yksinkertaistettua vahvistamismenettelyä, joka rajoittuu tekniseen perehtymiseen ilman vahvistavan viranomaisen osallistumista hakijan sääntöjen noudattamista koskevien toimien osoittamiseen, voidaan käyttää, jos tekniset virastot tapauskohtaisesti niin päättävät.

11 artikla: Vahvistamisen sertifiointiperusteet

1. Siviili-ilmailutuotteen suunnittelutodistuksen vahvistamiseksi vahvistava viranomainen määrittää sertifiointiperusteet osapuolensa laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä vahvistettujen seuraavien vaatimusten perusteella:

- (a) sertifiointiviranomaisen vahvistamat samankaltaisen siviili-ilmailutuotteen lentokelpoisuusvaatimukset, jotka olivat voimassa hakemuksen toimittamispäivänä ja joita on tarvittaessa täydennetty teknisillä lisäedellytyksillä teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti; ja ja
 - (b) siviili-ilmailutuotteen ympäristönsuojeluvaatimukset, jotka olivat voimassa sinä päivänä, jona hakemus toimitettiin vahvistettavaksi vahvistavalle viranomaiselle.
2. Vahvistava viranomainen täsmentää tarvittaessa seuraavat:
- (a) vapautus sovellettavista vaatimuksista;
 - (b) poikkeaminen sovellettavista vaatimuksista; tai
 - (c) korvaavat tekijät, jotka takaavat vastaavan turvallisuustason, jos sovellettavia vaatimuksia ei noudateta.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa vahvistettujen vaatimusten lisäksi vahvistavan viranomaisen on täsmennettävä mahdolliset erityisedellytykset, joita on sovellettava, jos asiaan liittyvät lentokelpoisuutta koskevat säännöt, lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset eivät sisällä siviili-ilmailutuotteen kannalta riittäviä tai asianmukaisia turvallisuusvaatimuksia, koska
- (a) siviili-ilmailutuotteessa on uusia tai epätavallisia suunnitteluominaisuuksia suhteessa niihin suunnittelukäytäntöihin, joihin sovellettavat lentokelpoisuutta koskevat säännöt, lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset perustuvat;
 - (b) siviili-ilmailutuotteen aiottu käyttötarkoitus on epätavallinen; tai
 - (c) muista samankaltaisista käytössä olevista siviili-ilmailutuotteista tai siviili-ilmailutuotteista, joilla on samankaltaisia suunnitteluominaisuuksia, saatujen kokemusten perusteella on käynyt ilmi, että turvallisuutta vaarantavia olosuhteita voi syntyä.
4. Määritellessään vapautuksia, poikkeuksia, korvaavia tekijöitä tai erityisedellytyksiä vahvistavan viranomaisen on otettava asianmukaisesti huomioon sertifiointiviranomaisen soveltamat vapautukset, poikkeukset, korvaavat tekijät tai erityisedellytykset, eivätkä ne saa olla vahvistettaville siviili-ilmailutuotteille vaativampia kuin ne olisivat sen omille vastaaville tuotteille. Vahvistavan viranomaisen on ilmoitettava sertifiointiviranomaiselle tällaisista vapautuksista, poikkeuksista, korvaavista tekijöistä tai erityisedellytyksistä.

12 artikla: Vahvistavan viranomaisen osallistumisaste

1. Osapuolen vahvistavan viranomaisen osallistumisaste 9 artiklassa [Vahvistamismenettely] tarkoitetun vahvistamismenettelyn aikana ja teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti määräytyy pääasiassa seuraavien tekijöiden mukaan:
- (a) toisen osapuolen toimivaltaisen viranomaisen kokemus ja näytöt sertifiointiviranomaisena;
 - (b) kyseisen vahvistavan viranomaisen kokemus aikaisemmista vahvistamistoimista toisen osapuolen toimivaltaisen viranomaisen kanssa;
 - (c) vahvistettavan suunnittelun luonne;

- (d) hakijan suoriutuminen ja kokemus vahvistavan viranomaisen kanssa; ja ja
- (e) 28 artiklassa [Vaatimustenmukaisuustoteamusten ja todistusten hyväksymistä koskevat pätevyysvaatimukset] ja 29 artiklassa [Toimivaltaisten viranomaisten jatkuvan pätevyyden vaatimukset]. tarkoitettujen pätevyysvaatimusten arviointien tulokset.

2. Vahvistava viranomainen käyttää erityismenettelyjä ja -tarkastusta erityisesti sertifiointiviranomaisen prosessien ja menetelmien osalta tietyn todistuksen ensimmäisessä vahvistamisessa, jos sertifiointiviranomainen ei ole aiemmin antanut todistusta kyseisessä siviili-ilmailutuotteiden luokassa 30 päivän syyskuuta 2004 jälkeen. Näitä jatkuvia keskinäisiä arviointeja koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä.

3. Sertifiointin valvontakomitea mittaa, seuraa ja tarkastelee säännöllisesti 1 ja 2 kohdassa esitettyjen periaatteiden tehokasta täytäntöönpanoa käyttäen teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä määriteltyä metriikkaa.

13 artikla: Hyväksyminen

1 Jos suunnittelutodistus on hyväksyttävä, vahvistavan viranomaisen on hyväksyttävä sertifiointiviranomaisen antama suunnittelutodistus ilman vahvistamistoimenpiteitä. Tässä tapauksessa vahvistavan viranomaisen on tunnustettava suunnittelutodistus vastaavaksi kuin todistus, joka on annettu kyseisen viranomaisen osapuolen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti, eikä vahvistava viranomainen anna omaa vastaavaa todistustaan.

2. Yhdistyneen kuningaskunnan tekninen virasto hyväksyy vahvistavana viranomaisena unionin teknisen viraston sertifiointiviranomaisena tai Euroopan unionin lainsäädännön mukaisen hyväksytyn organisaation myöntämät muut kuin merkittävät lisätyyppihyväksyntätodistukset, muut kuin merkittävät suuret muutokset tai muut kuin merkittävät suuret korjaukset ja TSO-hyväksynät.

3. Unionin tekninen virasto sertifiointiviranomaisena hyväksyy pienet muutokset ja korjaukset, jotka on hyväksynyt unionin tekninen virasto sertifiointiviranomaisena tai unionin lainsäädännön mukainen hyväksytty organisaatio vahvistavana viranomaisena.

4. Unionin tekninen virasto vahvistavana viranomaisena hyväksyy pienet muutokset ja pienet korjaukset, jotka on hyväksynyt Yhdistyneen kuningaskunnan tekninen virasto sertifiointiviranomaisena tai Yhdistyneen kuningaskunnan lakien ja asetusten mukainen hyväksytty organisaatio.

14 artikla: 10 artiklan [Suunnittelutodistusten vahvistamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt] ja 13 artiklan [Hyväksyminen] täytäntöönpanomääräykset

1. Luokittelun pieneksi muutokseksi tai suureksi muutokseksi tekee sertifiointiviranomainen tässä liitteessä vahvistettujen määritelmien mukaisesti, ja sitä tulkitaan sertifiointiviranomaisen sovellettavien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti.

2. Luokiteltaessa lisätyyppihyväksyntätodistus tai suuri muutos merkittäväksi tai muuksi kuin merkittäväksi sertifiointiviranomainen ottaa huomioon kaikki aikaisemmat asiaa koskevat suunnittelumuutokset ja kaikki asiaan liittyvät muutokset siviili-ilmailutuotteen tyyppihyväksyntätodistukseen sisältyvissä sovellettavissa sertifiointieritelmissä. Muutoksia pidetään automaattisesti merkittävinä, jos ne täyttävät jommankumman seuraavista perusteista:

- (a) yleinen konfiguraatio tai rakenneperiaatteet eivät ole säilyneet; tai

- (b) muutettavan tuotteen sertifiointissa käytetyt oletukset eivät enää pidä paikkaansa.

15 artikla: Olemassa olevat suunnittelutodistukset

Tässä liitteessä tarkoitetaan:

- (a) Unionin teknisen viraston Yhdistyneen kuningaskunnan hakijoille tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevan hyväksytyn suunnitteluorganisaation unionin lainsäädännön perusteella myöntämät tyyppihyväksyntätodistukset, lisätyyppihyväksyntätodistukset, muutosten ja korjausten hyväksynnät sekä TSO-hyväksynnät ja niiden muutokset, jotka ovat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2020, katsotaan Yhdistyneen kuningaskunnan teknisen viraston sertifiointiviranomaisena tai Yhdistyneen kuningaskunnan lakien ja asetusten mukaisen hyväksytyn organisaation myöntämiksi ja unionin teknisen viraston vahvistavana viranomaisena hyväksymiksi 13 artiklan 1 kohdan [Hyväksyminen] mukaisesti.
- (b) Unionin teknisen viraston unionin hakijoille tai unionissa sijaitsevan hyväksytyn suunnitteluorganisaation unionin lainsäädännön perusteella myöntämät tyyppihyväksyntätodistukset, lisätyyppihyväksyntätodistukset, muutosten ja korjausten hyväksynnät sekä TSO-hyväksynnät ja niiden muutokset, jotka ovat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2020, katsotaan Yhdistyneen kuningaskunnan teknisen viraston vahvistavana viranomaisena hyväksymiksi 13 artiklan [Hyväksyminen] 1 kohdan mukaisesti.

16 artikla: Suunnittelutodistuksen siirto

Jos suunnittelutodistus siirretään toiselle yhteisölle, suunnittelutodistuksesta vastaavan sertifiointiviranomaisen on ilmoitettava viipymättä vahvistavalle viranomaiselle siirrosta ja käytettävä suunnittelutodistusten siirtoon liittyvää menettelyä, sellaisena kuin se esitetään teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä.

17 artikla: Suunnitteluun vaikuttavat toimintavaatimukset

1. Tekniset virastot varmistavat, että suunnitteluun vaikuttaviin toimintavaatimuksiin liittyvää dataa ja tietoja vaihdetaan tarvittaessa vahvistamismenettelyn aikana.
2. Jollei joidenkin suunnitteluun vaikuttavien toimintavaatimusten osalta teknisten virastojen välillä tehdystä päätöksestä muuta johdu, vahvistava viranomainen voi hyväksyä sertifiointiviranomaisen vaatimustenmukaisuusilmoituksen vahvistamismenettelyllä.

18 artikla: Tyyppikohtaiset operatiiviset asiakirjat ja tiedot

1. Sertifiointiviranomainen hyväksyy tai kelpuuttaa eräät tyyppihyväksyntätodistuksen haltijan esittämät tyyppikohtaiset operatiiviset asiakirjat ja tiedot, mukaan lukien käyttöönsoveltuvuustiedot unionin järjestelmässä ja vastaavat tiedot Yhdistyneen kuningaskunnan järjestelmässä, ja niitä voidaan tarvittaessa vaihtaa vahvistamismenettelyn aikana.
2. Vahvistava viranomainen voi joko automaattisesti hyväksyä 1 kohdassa tarkoitetut operatiiviset asiakirjat ja tiedot tai vahvistaa ne teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti.

19 artikla: Rinnakkainen vahvistaminen

Hakijan ja teknisten virastojen päätöksestä voidaan tapauksen mukaan käyttää rinnakkaista sertifiointi- ja vahvistamisenettelyä teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti.

20 artikla: Jatkuva lentokelpoisuus

1. Toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava toimia sellaisiin siviili-ilmailutuotteisiin liittyvien turvallisuutta vaarantavien tekijöiden käsittelemiseksi, joiden osalta ne toimivat sertifiointiviranomaisena.
2. Osapuolen toimivaltaisen viranomaisen on pyynnöstä avustettava toisen osapuolen toimivaltaista viranomaista määrittämään siviili-ilmailutuotteiden jatkuvan lentokelpoisuuden kannalta tarpeellisiksi katsottavat toimenpiteet sellaisten siviili-ilmailutuotteiden osalta, jotka on suunniteltu tai valmistettu sen sääntelyjärjestelmässä.
3. Kun tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvaan siviili-ilmailutuotteeseen vaikuttavat käytönaikaiset vaikeudet tai muut mahdolliset turvallisuuskysymykset johtavat osapuolen teknisen viraston, joka toimii kyseisen siviili-ilmailutuotteen osalta sertifiointiviranomaisena, suorittamaan tutkintaan, toisen osapuolen teknisen viraston on pyynnöstä tuettava kyseistä tutkintaa, myös antamalla asiaankuuluvien yksiköiden raportoitavat asiaan liittyvät tiedot sellaisista vioista, toimintahäiriöistä, puutteista tai muista poikkeamista, jotka vaikuttavat kyseiseen siviili-ilmailutuotteeseen.
4. Suunnittelutodistuksen haltijan raportointivelvoitteiden sertifiointiviranomaiseen nähden ja tällä liitteellä käyttöön otetun tietojenvaihtomekanismin katsotaan täyttävän kunkin suunnittelutodistuksen haltijan velvollisuuden ilmoittaa vioista, toimintahäiriöistä, puutteista ja muista poikkeamista vahvistavalle viranomaiselle.
5. Edellä 1–4 kohdassa tarkoitetut turvallisuuden vaarantavien tekijöiden korjaamiseen ja turvallisuustietojen vaihtamiseen liittyvät toimet määritellään teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä.
6. Osapuolen teknisen viraston on ilmoitettava toisen osapuolen tekniselle virastolle kaikki pakolliset jatkuvaa lentokelpoisuutta koskevat tietonsa, jotka liittyvät sen valvontajärjestelmän puitteissa suunniteltuihin tai valmistettuihin siviili-ilmailutuotteisiin ja kuuluvat tämän liitteen soveltamisalaan.
7. Osapuolen teknisen viraston antamaan todistukseen tehtävistä lentokelpoisuustilannetta koskevista muutoksista on ilmoitettava viipymättä toisen osapuolen tekniselle virastolle.

E JAKSO: Tuotannon sertifiointi

21 artikla: Tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmän tunnustaminen

1. Tuojaosapuoli tunnustaa viejäosapuolen tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmän, koska järjestelmän katsotaan riittävästi vastaavan tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvaa tuojaosapuolen järjestelmää, jollei tämän artiklan määräyksistä muuta johdu.
2. Yhdistyneen kuningaskunnan tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmän tunnustaminen unionin toimesta rajoittuu niihin siviili-ilmailutuotteiden luokkiin, joita kyseinen järjestelmä koski 31 päivänä joulukuuta 2020, kuten teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä määritetään.

3. Jos viejäosapuolen tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmään lisätään uusi siviili-ilmailutuotteiden luokka, viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava tuojaosapuolen tekniselle virastolle. Ennen tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmän tunnustamisen laajentamista uuteen siviili-ilmailutuotteiden luokkaan, tuojaosapuolen tekninen virasto voi päättää tehdä arvioinnin sen varmistamiseksi, että viejäosapuolen tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmä vastaa kyseisen siviili-ilmailutuotteiden luokan osalta riittävällä tavalla tuojaosapuolen tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmää. Kyseinen arviointi suoritetaan siten kuin se määritetään teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä ja se voi sisältää arvioinnin tuotantohyväksynnän haltijasta viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa. Viejäosapuolen tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmän tunnustamisen laajentamisprosessi uuteen siviili-ilmailutuotteiden luokkaan tuojaosapuolen toimesta määritetään teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä.

4. Viejäosapuolen tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmän tunnustaminen tuojaosapuolen toimesta edellyttää, että viejäosapuolen tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmän takaama turvallisuustaso vastaa edelleen riittävällä tavalla tuojaosapuolen järjestelmän turvallisuustasoa. Tuotannon sertifiointi- ja valvontajärjestelmän vastaavuutta seurataan jatkuvasti 29 artiklassa [Toimivaltaisten viranomaisten jatkuvan pätevyyden vaatimukset] vahvistetuilla menettelyillä.

5. Edellä 1–3 kohtaa sovelletaan myös sellaisen siviili-ilmailutuotteen tuotantoon, jonka osalta suunnitteluvaltion vastuuta käyttää jokin muu maa kuin siviili-ilmailutuotteen viejäosapuoli, sillä edellytyksellä, että viejäosapuolen toimivaltainen viranomainen on vahvistanut ja ottanut käyttöön suunnitteluvaltion asianomaisen viranomaisen kanssa tarvittavat menettelyt, jotta voidaan valvoa kyseisen siviili-ilmailutuotteen tapauksessa yhteyttä suunnittelutodistuksen haltijan ja tuotantohyväksynnän haltijan välillä.

22 artikla: Tuotantohyväksynnän laajentaminen

1. Viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen sellaiselle valmistajalle, joka on pääasiallisesti sijoittautunut viejäosapuolen alueelle ja joka on tunnustettu 21 artiklan 1 kohdan määräysten mukaisesti, antama tuotantohyväksyntä voidaan laajentaa koskemaan myös toisen osapuolen tai kolmannen maan alueella toimivan valmistajan tuotantopaikkoja ja -tiloja, riippumatta kyseisten tuotantopaikkojen ja -tilojen oikeudellisesta asemasta ja siitä, minkä tyyppisiä siviili-ilmailutuotteita kyseisissä tuotantopaikoissa ja -tiloissa tuotetaan. Tässä tapauksessa vastuu näiden tuotantopaikkojen ja -tilojen valvonnasta säilyy viejäosapuolen toimivaltaisella viranomaisella eikä tuojaosapuolen toimivaltainen viranomainen anna saman siviili-ilmailutuotteen osalta omaa tuotantohyväksyntäänsä kyseisille tuotantopaikoille ja -tiloille.

2. Jos sellaisen valmistajan, joka on pääasiallisesti sijoittautunut viejäosapuolen alueelle, tuotantopaikat ja -tilat sijaitsevat toisen osapuolen alueella, molempien osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä 32 artiklan [Sertifiointin ja jatkuvan lentokelpoisuuden valvonnan tukeminen] puitteissa keskenään yhteistyötä, jonka tarkoituksena on, että tuojaosapuoli osallistuu viejäosapuolen valvontatoimiin näiden tuotantopaikkojen ja tilojen osalta.

23 artikla: Tuotantohyväksynnän haltijan ja suunnittelutodistuksen haltijan välinen yhteys

1. Tapauksissa, joissa osapuolen toimivaltainen viranomainen sääntelee siviili-ilmailutuotteen tuotantohyväksynnän haltijaa ja toisen osapuolen toimivaltainen viranomainen sääntelee saman siviili-ilmailutuotteen suunnittelutodistuksen haltijaa, osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on

vahvistettava menettelyt, joilla määritellään kunkin osapuolen velvollisuudet valvoa tuotantohyväksynnän haltijan ja suunnittelutodistuksen haltijan välistä yhteyttä.

2. Kun siviili-ilmailutuotteita viedään tämän liitteen puitteissa ja suunnittelutodistuksen haltija on eri kuin tuotantohyväksynnän haltija, osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että suunnittelutodistuksen haltija ottaa yhdessä tuotantohyväksynnän haltijan kanssa käyttöön asianmukaiset järjestelyt, joilla voidaan turvata riittävä koordinointi suunnittelun ja tuotannon välillä ja siviili-ilmailutuotteen jatkuvan lentokelpoisuuden asianmukainen tuki.

F JAKSO: Vientitodistukset

24 artikla: Lomakkeet

Viejäosapuolen lomakkeita ovat seuraavat:

- (a) kun viejäosapuoli on Yhdistynyt kuningaskunta, CAA 52 -lomake uuden ilma-aluksen, lentokelpoisuustodistus vientiä varten käytetyn ilma-aluksen ja CAA 1 -lomake kaikkien uusien tuotteiden osalta; ja
- (b) kun viejäosapuoli on unioni, EASA 52 -lomake uuden ilma-aluksen, lentokelpoisuustodistus vientiä varten käytetyn ilma-aluksen ja EASA 1 -lomake kaikkien uusien tuotteiden osalta.

25 artikla: Vientitodistuksen myöntäminen

1. Myöntäessään vientitodistusta viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen tai tuotantohyväksynnän haltijan on varmistettava, että kyseinen siviili-ilmailutuote:

- (a) on sellaisen suunnittelun mukainen, joka on hyväksytty tai vahvistettu ilman eri toimenpiteitä tai jonka tuojaosapuoli on sertifioinut tämän liitteen mukaisesti ja siten kuin on eritelty teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä;
- (b) on turvallisessa toimintakunnossa;
- (c) täyttää kaikki tuojaosapuolen ilmoittamat lisävaatimukset; ja
- (d) siviili-ilma-alusten, ilma-alusten moottoreiden ja ilma-alusten potkurien osalta vastaa tuojaosapuolen ilmoittamia jatkuvaa lentokelpoisuutta koskevia pakollisia tietoja, mukaan lukien tuojaosapuolen ilmoittamat lentokelpoisuusmääräyksensä.

2. Myöntäessään lentokelpoisuustodistuksen vientiä varten viejäosapuolelle rekisteröidylle käytetylle ilma-alukselle viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen on 1 kohdan a–d alakohdassa tarkoitettujen vaatimusten lisäksi varmistettava, että tällainen ilma-alus on sen käyttöänsä ajan huollettu asianmukaisesti käyttäen viejäosapuolen hyväksymiä menettelyjä ja menetelmiä, mikä osoitetaan lentopäiväkirjoilla ja huoltokirjanpidolla.

26 artikla: Uuden siviili-ilmailutuotteen vientitodistuksen hyväksyminen

Tuojaosapuolen toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen tai tuotantohyväksynnän haltijan myöntämä vientitodistus siviili-ilmailutuotteen osalta tässä liitteessä esitettyjen ehtojen ja edellytysten mukaisesti ja siten kuin teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä määritetään.

27 artikla: Käytetyn ilma-aluksen vientiä varten annetun lentokelpoisuustodistuksen hyväksyminen

1. Tuojaosapuolen toimivaltainen viranomainen hyväksyy viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen käytetylle ilma-alukselle myöntämän lentokelpoisuustodistuksen vientiä varten tässä liitteessä ja teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti vain, jos kyseisen ilma-alustyyppin jatkuvan lentokelpoisuuden ylläpitämiseksi on olemassa tyyppihyväksyntätodistuksen tai rajoitetun tyyppihyväksyntätodistuksen haltija.
2. Viejäosapuolen tuotannon valvonnassa valmistetun, 1 kohdan mukaisesti hyväksyttävän käytetylle ilma-alukselle vientiä varten annetun lentokelpoisuustodistuksen osalta viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen on pyynnöstä avustettava tuojaosapuolen toimivaltaista viranomaista seuraavan datan ja seuraavien tietojen saamiseksi:
 - (a) ilma-aluksen konfiguraatio sen lähtiessä valmistajalta; ja
 - (b) ilma-aluksen myöhemmät muutokset ja korjaukset, jotka viejäosapuolen toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt.
3. Tuojaosapuoli voi pyytää tarkastus- ja huoltokirjat teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti.
4. Jos viejäosapuolen toimivaltainen viranomainen ei vientiin aiotun käytetyn ilma-aluksen lentokelpoisuustilanteen arviointiprosessissa pysty täyttämään kaikkia 25 artiklan 2 kohdassa [Vientitodistuksen myöntäminen] ja tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa mainittuja vaatimuksia, sen on
 - (a) ilmoitettava tästä tuojaosapuolen toimivaltaiselle viranomaiselle;
 - (b) sovitettava yhteen tuojaosapuolen toimivaltaisen viranomaisen kanssa teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä esitetyn mukaisesti se, hyväksyvätkö vai hylkäävätkö ne poikkeuksen sovellettavista vaatimuksista; ja
 - (c) pidettävä kirjaa kaikista viennin yhteydessä hyväksytyistä poikkeuksista.

G Jakso: Toimivaltaisten viranomaisten pätevyys

28 artikla: Vaatimustenmukaisuustoteamusten ja todistusten hyväksymistä koskevat pätevyysvaatimukset

1. Kumpikin osapuoli ylläpitää jäsennellyä ja tehokasta sertifiointi- ja valvontajärjestelmää tämän liitteen täytäntöön panemiseksi, mukaan lukien seuraavat:
 - (a) oikeudellinen ja sääntelyllinen kehys, jolla varmistetaan erityisesti säädösvalta suhteessa yksikköihin, joita säännellään osapuolen siviili-ilmailun turvallisuuden sääntelyjärjestelmällä;
 - (b) organisaatorakenne, mukaan lukien selkeä kuvaus vastuunjaosta;
 - (c) riittävät resurssit, mukaan lukien pätevyysvaatimukset täyttävä henkilöstö, jolla on riittävä tietämys, kokemus ja koulutus;
 - (d) toimintaperiaatteissa ja menettelyissä dokumentoidut asianmukaiset prosessit;
 - (e) dokumentointi ja tallenteet; ja

- (f) käyttöön otettu tarkastusohjelma sääntelykehiksen yhdenmukaisen täytäntöönpanotason varmistamiseksi valvontajärjestelmän eri osatekijöiden osalta.

29 artikla: Toimivaltaisten viranomaisten jatkuvan pätevyyden vaatimukset

1. Jotta voidaan säilyttää keskinäinen luottamus siihen, että kummankin osapuolen tämän liitteen täytäntöönpanoa koskevilla sääntelyjärjestelmillä turvataan riittävän vastaava turvallisuustaso, kummankin osapuolen teknisen viraston on arvioitava säännöllisesti sitä, miten toisen osapuolen toimivaltaiset viranomaiset täyttävät 28 artiklassa [Vaatimustenmukaisuustoteamusten ja todistusten hyväksymistä koskevat pätevyysvaatimukset] tarkoitetut pätevyysvaatimukset. Näitä jatkuvia keskinäisiä arviointoja koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä.
2. Osapuolen toimivaltaisen viranomaisen on toimittava yhteistyössä toisen osapuolen toimivaltaisen viranomaisen kanssa aina, kun tällaiset arvioinnit ovat tarpeen, sekä varmistettava, että sen valvonnan kohteena olevat säännellyt yksiköt antavat pääsyn osapuolten teknisille virastoille.
3. Jos jommankumman osapuolen tekninen virasto katsoo, että toisen osapuolen toimivaltaisen viranomaisen tekninen pätevyys ei ole enää riittävä tai että kyseisen toimivaltaisen viranomaisen vaatimustenmukaisuustoteamusten tai sen antamien todistusten hyväksyminen olisi keskeytettävä, koska toisen osapuolen järjestelmät tämän liitteen täytäntöön panemiseksi eivät enää varmista riittävää turvallisuuden tasoa, jotta tällainen hyväksyminen olisi mahdollista, osapuolten teknisten virastojen on neuvoteltava asiasta korjaavien toimenpiteiden määrittämiseksi.
4. Jos keskinäistä luottamusta ei saada palautettua yhteisesti hyväksyttävillä keinoilla, kummankin osapuolen tekninen virasto voi saattaa 3 kohdassa tarkoitetun asian sertifiointin valvontakomitean käsiteltäväksi.
5. Jos sertifiointin valvontakomitea ei ratkaise asiaa, kumpikin osapuoli voi saattaa 3 kohdassa tarkoitetun asian tämän sopimuksen 11 artiklalla perustetun lentoturvallisuuden erityiskomitean käsiteltäväksi.

H JAKSO: Viestintä, neuvottelut ja tuki

30 artikla: Yhteydenpito

Jollei osapuolten teknisten virastojen tapauskohtaisesti päättämistä poikkeuksista muuta johdu, kaikessa osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välisessä viestinnässä, mukaan lukien teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä määritellyt asiakirjat, käytetään englannin kieltä.

31 artikla: Tekniset neuvottelut

1. Osapuolten tekniset virastot käsittelevät tämän liitteen täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä neuvotteluilla.
2. Jos 1 kohdassa tarkoitetuilla neuvotteluilla ei saavuteta yhteisesti hyväksyttävää ratkaisua, kummankin osapuolen tekninen virasto voi saattaa 1 kohdassa tarkoitetun asian sertifiointin valvontakomitean käsiteltäväksi.
3. Jos sertifiointin valvontakomitea ei ratkaise asiaa, kumpikin osapuoli voi saattaa 1 kohdassa tarkoitetun asian lentoturvallisuuden erityiskomitean käsiteltäväksi.

32 artikla: Sertifiointin ja jatkuvan lentokelpoisuuden valvonnan tukeminen

Osapuolen toimivaltainen viranomainen voi pyynnöstä ja yhteisestä sopimuksesta resurssien salliessa antaa toisen osapuolen toimivaltaiselle viranomaiselle teknistä tukea, dataa ja tietoa suunnitteluun, tuotantoon ja ympäristönsuojeluun liittyvässä sertifiointissa ja jatkuvan lentokelpoisuuden valvonnassa. Annettava tuki ja tuen myöntämisprosessi on määriteltävä yksityiskohtaisesti teknisissä täytäntöönpanomenettelyissä.

LIITE ROAD-1: MAANTEIDEN TAVARALIIKENNE

- Osa A – Tämän sopimuksen 5 artiklan mukaiset maanteiden tavaraliikenteen harjoittajia koskevat vaatimukset

1 jakso. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattiin pääsy ja ammatin harjoittaminen

1 artikla – Soveltamisala

Tässä jaksossa määrätään maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattiin pääsystä ja ammatin harjoittamisesta, ja sitä sovelletaan kaikkiin osapuolten maanteiden tavaraliikenteen harjoittajiin, jotka harjoittavat tämän sopimuksen ROAD.4 artiklan [Tavaroiden kuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä] soveltamisalaan kuuluvaa tavaraliikennettä.

2 artikla – Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan:

- a) 'luvalla harjoittaa maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattia' hallinnollista päätöstä, jolla tässä jaksossa asetetut edellytykset täyttävälle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle annetaan lupa harjoittaa maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattia;
- b) 'toimivaltaisella viranomaisella' osapuolen kansallista, alueellista tai paikallista viranomaista, joka maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamista koskevan luvan antamista varten tarkistaa, täyttääkö luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö tässä jaksossa asetetut edellytykset, ja jolla on valtuudet myöntää lupa harjoittaa maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattia tai peruuttaa se määrääjäksi tai kokonaan; ja
- c) 'pysyvällä asuinpaikalla' paikkaa, jossa henkilö asuu pysyvästi eli vähintään 185 päivää kalenterivuodessa henkilön ja tämän asuinpaikan välisten tiiviiden henkilökohtaisten siteiden vuoksi.

3 artikla – Vaatimukset, jotka on täytettävä maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamiseksi

Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattia harjoittavilla luonnollisilla henkilöillä tai oikeushenkilöillä

- (a) on oltava 5 artiklan mukaisesti tosiasiallinen ja pysyvä toimipaikka osapuolen alueella;
- (b) heidän tai niiden on oltava tämän jakson 6 artiklan mukaisesti hyvämaineisia;
- (c) heidän tai niiden on oltava 7 artiklan mukaisesti asianmukaisella tavalla vakavaraisia; ja
- (d) d) heillä tai niillä on oltava 8 artiklan mukaisesti vaadittava ammatillinen pätevyys.

4 artikla – Liikenteestä vastaava henkilö

1. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan on nimettävä liikenteestä vastaavaksi henkilöksi vähintään yksi luonnollinen henkilö, joka vastaa tosiasiallisesti ja jatkuvasti sen kuljetustoiminnasta ja täyttää 3 artiklan b ja d alakohdassa asetetut vaatimukset ja joka

- (a) on maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan työntekijä, johtaja, omistaja tai osakkeenomistaja tai hallinnoi kyseistä liikenteenharjoittajaa tai on kyseinen henkilö; ja

(b) asuu sen osapuolen alueella, jonka alueelle maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja on sijoittautunut.

2. Jos luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ei täytä ammatillista pätevyyttä koskevaa vaatimusta, toimivaltainen viranomainen voi antaa sille luvan harjoittaa maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattia ilman 1 kohdan mukaisesti nimettyä liikenteestä vastaavaa henkilöä sillä edellytyksellä, että

(a) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö nimeää luonnollisen henkilön, jonka asuinpaikka on sen osapuolen alueella, johon maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja on sijoittautunut, ja joka täyttää 3 artiklan b ja d alakohdassa asetetut vaatimukset ja joka on sopimuksen nojalla valtuutettu hoitamaan liikenteestä vastaavan henkilön tehtäviä yrityksen lukuun;

(b) luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja a alakohdassa tarkoitetun henkilön välisessä sopimuksessa määritellään tehtävät, jotka asianomaisen henkilön on suoritettava tosiasiallisesti ja jatkuvasti, ja ilmoitetaan hänen vastuunsa liikenteestä vastaavana henkilönä. Sopimuksessa määriteltäviin tehtäviin kuuluvat erityisesti ne, jotka liittyvät ajoneuvojen huollosta vastaamiseen, kuljetussopimusten ja -asiakirjojen tarkistamiseen, peruskirjanpitoon, lastien tai tehtävien jakamiseen kuljettajille ja ajoneuvoille sekä turvallisuusmenettelyjen tarkistamiseen;

(c) a alakohdassa tarkoitettu henkilö voi hoitaa liikenteestä vastaavana henkilönä enintään neljän eri maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan kuljetustoimintoja, joihin käytetään yhteensä enintään 50:tä ajoneuvoa; ja

(d) a alakohdassa tarkoitettu henkilö suorittaa määritellyt tehtävät yksinomaan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön edun mukaisesti, ja hänen vastuunsa hoidetaan kaikista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä, joille hän suorittaa kuljetuksia, riippumattomasti.

3. Osapuoli voi päättää, että 1 kohdan mukaisesti nimettyä liikenteestä vastaavaa henkilöä ei tämän lisäksi saa nimetä 2 kohdan mukaisesti tai että hänet voidaan nimetä tällä tavoin ainoastaan sellaista luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tai ajoneuvojen määrää varten, joka on alhaisempi kuin 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettu määrä.

4. Luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on ilmoitettava liikenteestä vastaavan henkilön tai liikenteestä vastaavien henkilöiden nimeämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle.

5 artikla – Sijoittautumisvaatimukseen liittyvät edellytykset

Tosiasiallista ja pysyvää toimipaikkaa koskevan vaatimuksen täyttämiseksi luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on täytettävä sijoittautumisosapuolella seuraavat edellytykset:

(a) sillä on oltava toimipaikka, jossa sillä on saatavillaan ydinliiketoimintansa alkuperäiset asiakirjat joko sähköisessä tai muussa muodossa, erityisesti sen kuljetussopimukset, sen käytössä oleviin ajoneuvoihin liittyvät asiakirjat, kirjanpitoon ja henkilöstöhallintoon liittyvät asiakirjat, työsopimukset, sosiaaliturvaan liittyvät asiakirjat, kuljettajien lähettämistä koskevia tietoja sisältävät asiakirjat, matkoja sekä ajo- ja lepoaikoja koskevia tietoja sisältävät asiakirjat ja muut asiakirjat, jotka toimivaltaisen viranomaisen on voitava saada käyttöönsä tarkastaakseen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tässä jaksossa asetettujen edellytysten noudattamisen;

- (b) sen on oltava rekisteröity kyseisen osapuolen yhtiörekisteriin tai vastaavaan rekisteriin aina, kun kansallinen lainsäädäntö tätä edellyttää;
- (c) sen on oltava tuloverovelvollinen ja sillä on oltava arvonlisäverotunniste aina, kun kansallinen lainsäädäntö tätä edellyttää;
- (d) kun lupa on myönnetty, sillä on oltava käytössään yksi tai useampi ajoneuvo, joka on rekisteröity tai otettu liikenteeseen ja jonka käytölle on annettu lupa kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti siitä riippumatta, omistaako se nämä ajoneuvot täysin vai pitääkö se niitä hallussaan esimerkiksi lunastusoikeuden käsittävällä vuokrasopimuksella taikka vuokra- tai leasingsopimuksella;
- (e) sen on hoidettava tosiasiallisesti ja yhtäjaksoisesti hallinnollista ja kaupallista toimintaansa asianmukaisilla välineillä ja toimitiloilla kyseisen osapuolen alueella sijaitsevassa a alakohdassa tarkoitetussa toimipaikassa, ja johdettava kuljetustoimintaansa tosiasiallisesti ja yhtäjaksoisesti käyttäen f alakohdassa tarkoitettuja ajoneuvoja kyseisen osapuolen alueella sijaitsevilla asianmukaisilla teknisillä välineillä; ja
- (f) sillä on oltava jatkuvasti ja säännöllisesti käytettävissään d alakohdassa esitetyt edellytykset täyttäviä ajoneuvoja ja kuljettajia, joilla on pysyvä asemapaikka kyseisen osapuolen alueella sijaitsevassa toimipisteessä ja joiden määrä on suhteutettu yrityksen harjoittaman liikenteen määrään.

6 artikla – Hyvämaineisuusvaatimukseen liittyvät edellytykset

1. Jollei 2 kohdasta muuta johdu, osapuolten on määriteltävä edellytykset, jotka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja liikenteestä vastaavan henkilön on täytettävä ollakseen hyvämaineisuutta koskevan vaatimuksen mukainen.

Määrittäessään, täyttääkö luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö kyseisen vaatimuksen, osapuolet ottavat huomioon luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden, niiden liikenteestä vastaavien henkilöiden, toimitusjohtajien ja muiden osapuolen mahdollisesti määrittelemien asiaankuuluvien henkilöiden käytöksen. Tässä artiklassa olevat viittaukset tuomioihin, seuraamuksiin tai rikkomuksiin käsittävät luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, sen liikenteestä vastaaville henkilöille, sen toimitusjohtajille ja muille mahdollisille osapuolen päättämällä tavalla asiaankuuluville henkilöille annetut tuomiot, määrätyt seuraamukset tai heidän tekemänsä rikkomukset.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin edellytyksiin on sisällyttävä vähintään seuraavat:

- (a) ei ole pakottavia syitä epäillä liikenteestä vastaavan henkilön tai maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan hyvämaineisuutta esimerkiksi seuraavilla aloilla voimassa olevien kansallisten sääntöjen vakavista rikkomuksista annettujen tuomioiden tai määrättyjen seuraamusten perusteella:
 - (i) kauppaoikeus;
 - (ii) maksukyvyttömyyslainsäädäntö;
 - (iii) tässä ammatissa sovellettavat palkka- ja työsuhteen ehdot;
 - (iv) tieliikenne;
 - (v) ammatillinen vastuu;

- (vi) ihmis- tai huumekauppa;
- (vii) vero-oikeus; ja
- (b) liikenteestä vastaavaa henkilöä tai maanteiden tavaraliikenteen harjoittajaa ei ole tuomittu kummankaan osapuolen alueella vakavasta rikoksesta eikä hänelle ole määrätty seuraamusta tämän sopimuksen toisen osan kolmannen otsakkeen I osaston [Maanteiden tavaraliikenne] sääntöjen tai erityisesti seuraavia seikkoja koskevien kansallisten sääntöjen vakavasta rikkomisesta:
 - (i) kuljettajien ajo- ja lepoajat, työajat sekä valvontalaitteiden asentaminen ja käyttö;
 - (ii) kansainvälisessä liikenteessä käytettävien hyötyajoneuvojen suurimmat painot ja mitat;
 - (iii) kuljettajien perustason pätevyys ja jatkokoulutus;
 - (iv) hyötyajoneuvojen liikennekelpoisuus mukaan lukien moottoriajoneuvojen pakolliset katsastukset;
 - (v) maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsy;
 - (vi) vaarallisten aineiden maantiekuljetusten turvallisuus;
 - (vii) nopeudenrajoittimien asentaminen ja käyttö tietyissä ajoneuvoluokissa;
 - (viii) ajokortit;
 - (ix) ammattiin pääsy;
 - (x) eläinkuljetukset;
 - (xi) työntekijöiden lähettäminen tieliikenteen alalla;
 - (xii) sopimusvelvoitteisiin sovellettava laki; ja
 - (xiii) kuljetukset, joiden lastaus ja purku tapahtuu saman osapuolen alueella.

2. Tämän artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan b alakohdan soveltamiseksi, kun liikenteestä vastaava henkilö tai maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja on tuomittu jommankumman tai kummankin osapuolen alueella vakavasta rikoksesta taikka hänelle tai sille on määrätty seuraamus jostain lisäyksessä ROAD.A.1.1 vahvistetuista vakavimmista rikkomuksista, sijoittautumisosapuolen toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava ja saatettava päätökseen sopivalla tavalla ja viipymättä hallinnollinen menettely, johon sisältyy tarvittaessa tarkastus asianomaisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön toimipaikassa.

Hallinnollisen menettelyn aikana toimivaltaisen viranomaisen on arvioitava, olisiko hyvämaineisuuden menetys yksittäisessä tapauksessa erityisolosuhteista johtuen suhteeton toimi. Toimivaltaisen viranomaisen on kyseisessä arvioinnissa otettava huomioon niiden tämän artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettujen sääntöjen vakavien rikkomusten lukumäärä sekä lisäyksessä ROAD.A.1.1 vahvistettujen vakavimpien rikkomusten lukumäärä, joista liikenteestä vastaava henkilö tai maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja on tuomittu tai joista hänelle tai sille on määrätty seuraamuksia. Tällaiset havainnot on perusteltava asianmukaisesti.

Jos toimivaltainen viranomainen katsoo, että hyvämaineisuuden menetys olisi suhteetonta, sen on päätettävä, että asianomaisella luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on edelleen hyvä maine. Jos toimivaltainen viranomainen ei katso, että hyvämaineisuuden menetys olisi suhteetonta, tuomio tai seuraamus johtaa hyvämaineisuuden menetykseen.

3. tieliikenteen erityiskomitea hyväksyy luettelon sellaisista vakavien rikkomusten luokista, tyypeistä ja vakavuusasteista, jotka lisäyksessä ROAD.A.1.1 esitettyjen rikkomusten lisäksi voivat johtaa hyvämaineisuuden menetykseen.

4. Hyvämaineisuutta koskevan vaatimuksen ei katsota täyttyvän, ennen kuin osapuolten voimassa olevien kansallisten säännösten nojalla on toteutettu korjaava tai muu vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

7 artikla – Vakavaraisuusvaatimukseen liittyvät edellytykset

1. Täyttääkseen vakavaraisuutta koskevan vaatimuksen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on pystyttävä vastaamaan pysyvästi taloudellisista velvoitteistaan vuotuisen tilikauden aikana. Luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on osoitettava tilintarkastajan tai asianmukaisesti hyväksytyn henkilön vahvistaman tilinpäätöksen pohjalta, että sillä on joka vuosi käytettävissään pääomaa ja vararahastoja seuraavasti:

- (a) yhteensä vähintään 9 000 euroa / 8 000 Englannin puntaa, kun käytetään vain yhtä moottoriajoneuvoa, 5 000 euroa / 4 500 Englannin puntaa jokaista lisäksi käytettävää moottoriajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka sallittu enimmäispaino on yli 3,5 tonnia kohti ja 900 euroa / 800 Englannin puntaa jokaista lisäksi käytettävää moottoriajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka sallittu enimmäispaino on yli 2,5 tonnia mutta enintään 3,5 tonnia kohti;
- (b) luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden, jotka harjoittavat maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattia yksinomaan sellaisilla moottoriajoneuvoilla tai ajoneuvoyhdistelmillä, joiden sallittu enimmäispaino on yli 2,5 tonnia mutta enintään 3,5 tonnia, on osoitettava tilintarkastajan tai asianmukaisesti hyväksytyn henkilön vahvistaman tilinpäätöksen perusteella, että niillä on vuosittain käytettävissään pääomaa ja vararahastoja yhteensä vähintään 1 800 euroa / 1 600 Englannin puntaa, kun käytetään vain yhtä ajoneuvoa ja vähintään 900 euroa / 800 Englannin puntaa jokaista lisäksi käytettävää ajoneuvoa kohti.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, toimivaltainen viranomainen voi hyväksyä tai edellyttää, että yritys osoittaa vakavaraisuutensa yhden tai useamman pankin tai muun rahoituslaitoksen, vakuutusyhtiöt mukaan luettuina, antamalla, toimivaltaisen viranomaisen määrittämällä todistuksella, kuten pankkitakauksella tai vakuutuksella, mukaan lukien ammatillinen vastuuvakuutus, tai muulla sitovalla asiakirjalla, joka osoittaa, että yritykselle on annettu yhteisvastuullinen takaus 1 kohdan a alakohdassa vahvistetuille määrille.

3. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, yrityksen rekisteröintivuotta koskevan varmennetun tilinpäätöksen puuttuessa toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä, että yritys osoittaa vakavaraisuutensa pankkitakauksen kaltaisella todistuksella, rahoituslaitoksen antamalla asiakirjalla, joka osoittaa, että yritys voi saada luottoa, tai muulla toimivaltaisen viranomaisen

määrittämällä sitovalla asiakirjalla, joka osoittaa, että yrityksellä on käytettävissään 1 kohdan a alakohdassa vahvistetut määrät.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun tilinpäätöksen ja 2 kohdassa tarkoitetun takauksen, jotka on tarkastettava, on kuuluttava taloudelliselle yksikölle, joka on sijoittautunut sen osapuolen alueelle, jossa lupaa haetaan, eikä mahdollisille muille taloudellisille yksiköille, jotka ovat sijoittautuneet toisen osapuolen alueelle.

8 artikla – Ammatillista pätevyyttä koskevaan vaatimukseen liittyvät edellytykset

1. Täyttääkseen ammatillista pätevyyttä koskevan vaatimuksen asianomaisella yhdellä tai useammalla henkilöllä on oltava lisäyksessä ROAD.A.1.2 olevassa I osassa esitettyä tasoa vastaavat tiedot kyseisessä osassa luetelluissa oppiaineissa. Tiedot osoitetaan suorittamalla pakollinen kirjallinen tutkinto, jota voidaan täydentää suullisella tutkinnolla, jos osapuoli niin päättää. Nämä tutkinnot on järjestettävä lisäyksessä ROAD.A.1.2 olevan II osan mukaisesti. Tätä varten osapuoli voi päättää määrätä koulutuksen pakolliseksi ennen tutkinnon suorittamista.

2. Asianomaisten henkilöiden on suoritettava tutkinto sen osapuolen alueella, jossa heidän pysyvä asuinpaikkansa sijaitsee.

3. Ainoastaan osapuolen määrittelemiensä perusteiden mukaisesti tätä tarkoitusta varten asianmukaisesti hyväksymät viranomaiset tai laitokset saavat järjestää tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kirjallisia ja suullisia tutkintoja ja antaa niistä todistuksia. Osapuolten on tarkistettava säännöllisesti, että nämä viranomaiset tai laitokset järjestävät tutkinnot lisäyksessä ROAD.A.1.2 vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

4. Osapuoli voi vapauttaa tiettyjen korkea-asteen ja teknisen alan tutkintotodistusten haltijat tutkinnosta tutkintotodistuksiin sisältyvien oppiaineiden osalta, jos tutkintotodistukset on annettu kyseisessä osapuolessa ja ne osoittavat tietämystä kaikista lisäyksessä ROAD.A.1.2 luetelluista oppiaineista ja osapuoli on nimennyt ne erityisesti tätä tarkoitusta varten. Vapauttaminen saa koskea ainoastaan niitä lisäyksessä ROAD.A.1.2 olevan I osan jaksoja, joiden osalta tutkintotodistukset kattavat kaikki kunkin jakson otsakkeen alla luetellut oppiaineet.

Osapuoli voi vapauttaa tutkintojen tietyistä osista kyseisessä osapuolessa kansallisen liikenteen harjoittamista varten voimassa olevien ammatillista pätevyyttä osoittavien todistusten haltijat.

9 artikla – Tutkinnosta vapauttaminen

Luvan myöntämiseksi maanteiden tavaraliikenteen harjoittajalle, joka käyttää yksinomaan sellaisia moottoriajoneuvoja tai ajoneuvoyhdistelmiä, joiden sallittu enimmäispaino on 3,5 tonnia, osapuolet voivat päättää vapauttaa 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tutkinnosta henkilöt, jotka toimittavat todisteet siitä, että he ovat yhtäjaksoisesti hallinnoineet samantyyppistä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä 20 päivää elokuuta 2020 edeltäneiden 10 vuoden ajan.

10 artikla – Lupien määräaikaista tai pysyvää peruuttamista koskeva menettely

1. Jos toimivaltainen viranomainen toteaa, että on olemassa riski, että luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ei enää täytä 3 artiklassa esitettyjä vaatimuksia, sen on ilmoitettava tästä luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle. Jos toimivaltainen viranomainen toteaa, että yksi tai useampi vaatimus ei enää täyty, se voi asettaa luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle tilanteen korjaamista varten jonkin seuraavista määräaajoista:

- (a) enintään kuuden kuukauden määräaika, jota voidaan jatkaa kolmella kuukaudella, jos kyse on liikenteestä vastaavan henkilön kuolemasta tai fyysisestä vammautumisesta, korvaavan liikenteestä vastaavan henkilön palvelukseen ottamiseksi, jos liikenteestä vastaava henkilö ei enää täytä hyvämaineisuutta tai ammatillista pätevyyttä koskevia vaatimuksia;
- (b) enintään kuuden kuukauden määräaika, jos luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on korjattava tilanteensa osoittaakseen, että sillä on tosiasiallinen ja pysyvä toimipaikka; tai
- (c) enintään kuuden kuukauden määräaika, jos vakavaraisuutta koskeva vaatimus ei täyty, jotta yritys voi osoittaa, että mainittu vaatimus täyttyy jälleen pysyvästi.

2. Toimivaltainen viranomainen voi vaatia luonnolliselta henkilöltä tai oikeushenkilöltä, jonka lupa on peruutettu tilapäisesti tai kokonaan, että sen liikenteestä vastaavat henkilöt ovat läpäisseet 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tutkinnot ennen korjaavien toimien toteuttamista.

3. Jos toimivaltainen viranomainen toteaa, ettei luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö enää täytä yhtä tai useampaa 3 artiklassa esitettyä vaatimusta, sen on tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa määräajoissa peruutettava kokonaan tai tilapäisesti lupa harjoittaa maantieliikenteen harjoittajan ammattia.

11 artikla – Liikenteestä vastaavan henkilön julistaminen ammattiin soveltumattomaksi

1. Jos liikenteestä vastaava henkilö menettää 6 artiklan mukaisen hyvämaineisuutensa, toimivaltaisen viranomaisen on julistettava hänet soveltumattomaksi johtamaan maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan kuljetustoimintoja.

Toimivaltainen viranomainen saa palauttaa liikenteestä vastaavan henkilön hyvän maineen aikaisintaan yhden vuoden kuluttua siitä päivästä, jona hyvä maine menetettiin, ja joka tapauksessa vasta kun liikenteestä vastaava henkilö on osoittanut osallistuneensa asianmukaiseen koulutukseen vähintään kolmen kuukauden ajan tai suorittaneensa tutkinnon lisäyksessä ROAD.A.1.2 olevassa I osassa luetelluista oppiaineista.

2. Jos liikenteestä vastaava henkilö menettää 6 artiklan mukaisen hyvämaineisuutensa, hakemus hyvän maineen palauttamiseksi voidaan tehdä aikaisintaan vuoden kuluttua siitä, kun hyvä maine menetettiin.

12 artikla – Hakemusten käsittely ja rekisteröinti

1. Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on kirjattava valtuuttamiaan yrityksiä koskevat tiedot 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin kansallisiin sähköisiin rekistereihin.

2. Toimivaltaisten viranomaisten on yrityksen hyvää mainetta arvioidessaan tarkastettava, onko yrityksen nimeämä yksi tai useampi liikenteestä vastaava henkilö hakemuksen tekohetkellä julistettu jommankumman osapuolen alueella 11 artiklan nojalla soveltumattomaksi johtamaan yrityksen kuljetustoimintoja.

3. Toimivaltaisten viranomaisten on säännöllisesti valvottava, täyttävätkö yritykset, joille ne ovat antaneet luvan harjoittaa maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattia, edelleen 3 artiklassa tarkoitetut vaatimukset. Tätä varten toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä yrityksissä riskiyrityksiksi luokiteltuihin yrityksiin kohdistettavia tarkastuksia, tarvittaessa myös asianomaisen yrityksen toimipaikassa.

13 artikla – Kansalliset sähköiset rekisterit

1. Toimivaltaisten viranomaisten on pidettävä kansallista sähköistä rekisteriä maantiekuljetusyrityksistä, joille on annettu lupa harjoittaa maanteiden tavaraliikennettä.
2. Tieliikenteen erityiskomitean on vahvistettava kansallisiin rekistereihin sisältyvät maantiekuljetusyrityksiä koskevat tiedot ja näiden tietojen saatavuutta koskevat edellytykset.

14 artikla – Toimivaltaisten viranomaisten hallinnollinen yhteistyö

1. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset nimeävät kansallisen yhteyspisteen, joka vastaa tietojenvaihdosta toisen osapuolen toimivaltaisen viranomaisen kanssa tämän jakson soveltamiseksi.
2. Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on toimittava tiiviissä yhteistyössä ja annettava toisilleen nopeasti keskinäistä apua ja muuta asiaankuuluvaa tietoa tämän jakson täytäntöönpanon ja valvonnan helpottamiseksi.
3. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tekevät yksilöllisiä tarkastuksia sen todentamiseksi, täyttääkö yritys maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattiin pääsyä koskevat edellytykset, kun toisen osapuolen toimivaltainen viranomainen sitä pyytää asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava toisen osapuolen toimivaltaiselle viranomaiselle tällaisten tarkastusten tuloksista ja toteutetuista toimenpiteistä, jos todetaan, ettei yritys enää täytä tässä jaksossa esitettyjä vaatimuksia.
4. Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on vaihdettava tietoja 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista vakavista rikkomuksista annetuista tuomioista ja niiden johdosta määrättyistä seuraamuksista.
5. Tieliikenteen erityiskomitea vahvistaa 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua tietojenvaihtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

LISÄYS ROAD.A.1.1: Liitteen ROAD.1 osassa A olevan 1 jakson 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut vakavimmat rikkomiset.

1. Ajoaikarajoitusten ylittäminen seuraavasti:
 - (a) kuutta vuorokautta tai kahta viikkoa koskevien ajoaikarajoitusten ylittäminen vähintään 25 prosentilla;
 - (b) vuorokautta koskevan ajoaikarajoituksen ylittäminen vuorokautisen työajan aikana vähintään 50 prosentilla.
2. Ajopiirturin ja/tai nopeudenrajoittimen puuttuminen tai sellaisen luvattoman laitteen pitäminen ajoneuvossa ja/tai käyttö, jolla valvontalaitteen ja/tai nopeudenrajoittimen tallenteita voidaan muuttaa, taikka piirturilevyjen tai ajopiirturista ja/tai kuljettajakortista kopioitujen tietojen väärentäminen.
3. Ajaminen ilman voimassa olevaa katsastustodistusta ja/tai ajaminen ajoneuvolla, jonka jarrujärjestelmässä, ohjausliittimissä, renkaissa, jousituksessa tai alustassa, muiden muassa, on erittäin vakavia puutteita, jotka voivat aiheuttaa niin välittömän vaaran liikenneturvallisuudelle, että ajoneuvo päätetään asettaa liikennöintikieltoon.
4. Sellaisten vaarallisten aineiden kuljettaminen, joiden kuljetus on kielletty tai joita kuljetetaan kielletyssä tai ei-hyväksytyssä säiliössä tai ilmoittamatta niitä ajoneuvon ulkopuolella vaarallisiksi aineiksi, mistä aiheutuu vaaraa ihmisille tai ympäristölle siinä määrin, että ajoneuvo päätetään asettaa liikennöintikieltoon.
5. Tavaroiden kuljettaminen ilman voimassa olevaa ajokorttia tai tavaroiden kuljettaminen sellaisen yrityksen toimesta, jolla ei ole tämän sopimuksen ROAD.5 artiklassa tarkoitettua voimassa olevaa liikenteenharjoittajan toimilupaa.
6. Kuljettaja käyttää väärennettyä kuljettajakorttia tai korttia, joka ei ole hänen omansa tai joka on saatu väärien ilmoitusten ja/tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella.
7. Sellaisten tavaroiden kuljettaminen, jotka ylittävät suurimman sallitun kokonaismassan vähintään 20 prosentilla sellaisten ajoneuvojen osalta, joiden sallittu kokonaismassa on yli 12 tonnia, ja vähintään 25 prosentilla sellaisten ajoneuvojen osalta, joiden sallittu kokonaismassa on enintään 12 tonnia.

LISÄYS ROAD.A.1.2: I osa. LUETTELO liitteen ROAD.1 osassa A olevan 1 jakson 8 artiklassa
TARKOITETUISTA OPPIAINEISTA

Osapuolten ammatillisen pätevyyden tunnustamisessa huomioon otettavien tietojen täytyy kattaa ainakin jäljempänä luetellut oppiaineet. Hakijoina olevilla maanteiden tavaraliikenteen harjoittajilla on oltava kuljetusyrityksen johtamisen edellyttämät tiedot ja käytännön valmiudet näihin oppinaisiin liittyen.

Jäljempänä esitetty tietojen vähimmäistaso on oltava vähintään vastaava kuin ammatillisella koulutuksella tai teknisellä koulutuksella täydennetyllä oppivelvollisuuskoulutuksella, keskiasteen koulutuksella taikka muulla teknisellä koulutuksella hankittujen tietojen taso.

A. Siviilioikeus

Hakijan on erityisesti

- (a) tunnettava tärkeimmät maantieliikenteessä noudatettavat sopimukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet;
- (b) kyettävä neuvottelemaan oikeudellisesti päteviä kuljetussopimuksia, erityisesti kuljetusehtojen osalta;
- (c) kyettävä arvioimaan asiakkaidensa esittämiä reklamaatioita, jotka koskevat tavarankatoamista tai vahingoittumista kuljetuksen aikana taikka toimituksen myöhästymistä, sekä reklamaatioista aiheutuvia sopimuksen mukaisia velvollisuuksia; ja
- (d) tunnettava Genevessä 19 päivänä toukokuuta 1956 tehdystä yleissopimuksesta tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta (CMR) johtuvat säännöt ja velvollisuudet.

B. Kauppaoikeus

Hakijan on erityisesti

- (a) tunnettava liikkeenharjoittamisessa vaadittavat edellytykset ja muodollisuudet, liikkeenharjoittajien yleiset velvollisuudet (rekisteröityminen, kirjanpito jne.) sekä konkurssin seuraukset; ja
- (b) hänellä on oltava asiaankuuluvat tiedot yhtiömuodoista sekä niiden perustamista ja toimintaa koskevista säännöistä.

C. Sosiaalioikeus

Hakijan on tunnettava erityisesti

- (a) maantiekuljetusten alalla toimivien yhteiskunnan eri instituutioiden tehtävät ja toiminta (ammattiliitot, työpaikkaneuvostot, luottamushenkilöt, työsuojelutarkastajat jne.);
- (b) työnantajan sosiaaliturvavelvoitteet;
- (c) maantiekuljetusyrityksissä työskentelevien eri työntekijäryhmien työsopimuksiin sovellettavat säännöt (työsopimusten muodot, osapuolten velvollisuudet, työoloja ja työaika koskevat säännöt, palkalliset lomat, palkkaus ja muut rahalliset korvaukset, sopimuksen purkaminen jne.);

- (d) ajoaikaa, lepoaikaa ja työaikaa koskevat säännöt sekä näiden säännösten käytännön soveltamista koskevat toimenpiteet; ja
- (e) tämän liitteen osassa B olevassa 1 jaksossa vahvistetut kuljettajien perustason pätevyyteen ja jatkokoulutukseen sovellettavat säännöt.

D. Vero-oikeus

Hakijan on tunnettava erityisesti seuraavia veroja koskevat säännöt:

- (a) kuljetuspalvelujen arvonlisävero;
- (b) moottoriajoneuvovero;
- (c) tiettyjä maanteiden tavaraliikenteessä käytettäviä ajoneuvoja koskeva vero sekä tiettyjä infrastruktuureita koskevat käyttömaksut; ja
- (d) tulovero.

E. Yrityksen kaupallinen ja taloudellinen hallinnointi

Hakijan on erityisesti

- (a) tunnettava sekkejä, vekseleitä, omia vekseleitä, luottokortteja ja muita maksuvälineitä koskeva lainsäädäntö ja käytäntö;
- (b) tunnettava luottolajit (pankkilainat, remburssit, takausvakuudet, kiinnitykset, leasing-toiminta, vuokraus, factoring jne.) sekä niistä aiheutuvat kulut ja velvoitteet;
- (c) tiedettävä, mikä tase on, miten se laaditaan ja miten sitä tulkitaan;
- (d) pystyttävä lukemaan ja tulkitsemaan tuloslaskelmaa;
- (e) pystyttävä arvioimaan yrityksen kannattavuutta ja rahoitusasemaa, erityisesti taloudellisten tunnuslukujen perusteella;
- (f) pystyttävä laatimaan talousarvio;
- (g) tunnettava yrityksen kustannustekijät (kiinteät kustannukset, muuttuvat kustannukset, liikepääoma, poistot jne.) ja pystyttävä laskemaan kustannukset ajoneuvoa, kilometriä, matkaa tai tonnia kohti;
- (h) pystyttävä esittämään organisaatiokaavio yrityksen henkilökunnasta ja laatimaan työsuunnitelmia jne.;
- (i) tunnettava markkinoinnin, kuljetuspalvelujen myynninedistämisen, asiakasrekisterin pitämisen, mainonnan, PR-työn yms. periaatteet;
- (j) tunnettava maantieliikenteen vakuutuslajit (vastuuvakuutus, tapaturma- ja henkivakuutus, vahinkovakuutus, matkatavaravakuutus) sekä niihin liittyvät takuut ja velvollisuudet;
- (k) tunnettava maantiekuljetusalan telemaattiset sovellukset;
- (l) pystyttävä soveltamaan maanteiden tavarakuljetuspalveluja koskevia sääntöjä ja tunnettava Incoterms-toimituslausekkeiden merkitys ja vaikutukset; ja

- (m) tunnettava kuljetusalan tukipalvelut, niiden asema, tehtävät ja niitä mahdollisesti koskevat säännöt.

F. Pääsy markkinoille

Hakijan on tunnettava erityisesti

- (a) alan säännöt, jotka koskevat tieliikennettä, alihankintaa ja teollisuusajoneuvojen vuokrausta, sekä varsinkin säännöt, jotka koskevat ammatin harjoittamisen virallista järjestelyä, ammattiin pääsyä, maantiekuljetusten lupia, valvontaa ja seuraamuksia;
- (b) maantiekuljetusyrityksen perustamista koskevat säännöt;
- (c) asiakirjat, joita maantiekuljetusten suorittamisessa vaaditaan, ja sellaisten valvontamenettelyjen käyttöönotto, joilla varmistetaan, että jokaista kuljetustapahtumaa ja erityisesti ajoneuvoa, kuljettajaa, lastia tai matkatavaraa koskevia asiakirjoja säilytetään sekä ajoneuvossa että yrityksen toimitiloissa;
- (d) maanteiden tavaraliikenteen markkinajärjestelyä sekä rahdin käsittelyä ja logistiikkaa koskevat säännöt; ja
- (e) rajanylitysmuodollisuudet, T-asiakirjojen ja TIR-carnet'idien merkitys ja soveltamisala sekä niiden käytöstä aiheutuvat velvollisuudet ja vastuukysymykset.

G. Tekniset standardit ja toiminnan tekniset näkökohdat

Hakijan on erityisesti

- (a) tunnettava ajoneuvojen painoja ja mittoja koskevat säännöt osapuolissa sekä näistä säännöistä poikkeavia erityiskuljetuksia koskevat menettelyt;
- (b) pystyttävä valitsemaan ajoneuvot ja niiden osat (alusta, moottori, voimansiirtolaitteet, jarrujärjestelmät jne.) yrityksen tarpeiden mukaan;
- (c) tunnettava ajoneuvojensa tyyppihyväksyntää, rekisteröintiä ja katsastusta koskevat muodollisuudet;
- (d) osattava ottaa huomioon toimenpiteet, joita tarvitaan moottoriajoneuvojen päästöjen aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemiseksi ja melun välttämiseksi;
- (e) pystyttävä laatimaan huoltosuunnitelmia ajoneuvoille ja niiden varusteille;
- (f) tunnettava erilaiset lastin käsittely- ja kuormauslaitteet (perälaudat, kontit, kuormalavat jne.) ja pystyttävä ottamaan käyttöön tavaroiden kuormaus- ja purkumenetelmiä ja antamaan niitä koskevia ohjeita (lastin jakaminen, pinoaminen, ahtaaminen, kiilaaminen jne.);
- (g) tunnettava yhdistetyt kuljetustekniikat, kuten piggy-back- ja ro-ro-kuljetukset;
- (h) pystyttävä soveltamaan menettelyjä, joiden avulla noudatetaan vaarallisten aineiden ja jätteiden kuljetuksia koskevia sääntöjä;
- (i) pystyttävä soveltamaan menettelyjä, joiden avulla noudatetaan pilaantuvien elintarvikkeiden kuljetusta koskevia sääntöjä, erityisesti helposti pilaantuvien

elintarvikkeiden kansainvälisiä kuljetuksia ja tällaisissa kuljetuksissa käytettävää erityiskalustoa koskevan sopimuksen (ATP) määräyksiä; ja

- (j) pystyttävä soveltamaan menettelyjä, joiden avulla noudatetaan elävien eläinten kuljetuksia koskevia sääntöjä.

H. Liikenneturvallisuus

Hakijan on erityisesti

- (a) tunnettava kuljettajilta vaadittava pätevyys (ajokortti, lääkärintodistukset, kelpoisuustodistukset jne.);
- (b) pystyttävä varmistamaan, että kuljettajat noudattavat osapuolissa voimassa olevia sääntöjä, kieltoja ja rajoituksia (nopeusrajoitukset, etuajo-oikeus, pysähtyminen ja pysäköiminen, valomerkkien käyttö, liikennemerkit jne.);
- (c) pystyttävä laatimaan kuljettajille ohjeita ajoneuvojen, niiden varusteiden ja lastin kuntoa koskevien turvallisuusvaatimusten noudattamisen tarkastamisesta sekä toteutettavista ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä;
- (d) pystyttävä ottamaan käyttöön onnettomuustilanteissa noudatettavia menettelyjä sekä asianmukaisia menettelyjä onnettomuuksien tai vakavien liikennerikosten välttämiseksi; ja
- (e) pystyttävä toteuttamaan menettelyjä lastien turvallisen kiinnittämisen varmistamiseksi ja tunnettava tähän liittyvät tekniikat.

• II osa. TUTKINNON JÄRJESTÄMINEN

1. Osapuolet järjestävät pakollisen kirjallisen tutkinnon, jonka lisäksi ne voivat järjestää suullisen tutkinnon todetakseen, onko hakijoina olevilla maanteiden tavaraliikenteen harjoittajilla I osassa lueteltuja oppiaineita koskeva vaadittu tietojen taso ja erityisesti kyky käyttää näitä oppiaineita koskevia välineitä ja tekniikoita sekä suorittaa niitä vastaavat täytöntöönpano- ja yhteensovittamistehtävät.

- (a) Pakollinen kirjallinen tutkinto koostuu kahdesta osasta:

- (i) kirjalliset kysymykset, jotka ovat joko monivalintakysymyksiä (kussakin neljä vaihtoehtoa) tai suoraa vastausta edellyttäviä kysymyksiä tai näiden kahden järjestelmän yhdistelmä; ja

- (ii) kirjalliset harjoitukset/tapaustutkimukset.

Kummankin osan vähimmäiskesto on kaksi tuntia.

- (b) Jos suullinen tutkinto järjestetään, osapuolet voivat asettaa tutkintoon osallistumisen ehdoksi kirjallisen tutkinnon läpäisemisen.

2. Jos osapuolet järjestävät myös suullisen kokeen, niiden on säädettävä jokaisen kolmen kokeen osalta pisteiden painotuksesta, joka on vähintään 25 prosenttia ja enintään 40 prosenttia yhteispisteistä.

Jos osapuolet järjestävät vain yhden kirjallisen kokeen, niiden on säädettävä kummankin kokeen osalta pisteiden painotuksesta, joka on vähintään 40 prosenttia ja enintään 60 prosenttia yhteispisteistä.

3. Koko kokeen osalta hakijoiden on saatava vähintään 60 prosenttia yhteispisteistä ja yksittäisestä kokeesta saatujen pisteiden on oltava vähintään 50 prosenttia kyseisen kokeen kokonaispistemäärästä. Osapuoli voi alentaa rajaa 50 prosentista 40 prosenttiin ainoastaan yhden kokeen osalta.

LISÄYS ROAD.A.1.3

- Osa A
- Liikenneluvan malli Yhdistyneelle kuningaskunnalle

EUROOPAN YHTEISÖ

a)

(Väri Pantone vaaleansininen 290 tai mahdollisimman lähellä tätä väriä, selluloosapaperi, koko DIN A4, vähintään 100 g/m²)

(Liikenneluvan ensimmäinen sivu)

(Laadittava liikenneluvan antavan jäsenvaltion yhdellä tai useammalla virallisella kielellä)

Liikenneluvan antavan jäsenvaltion tunnus ⁽¹⁾	Toimivaltaisen viranomaisen tai elimen nimi

LIIKENNELUPA N:o ...

tai

OIKEAKSI TODISTETTU JÄLJENNÖS N:o ...

toisen lukuun harjoitettavaa maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä varten

Tämän liikenneluvan haltija ⁽²⁾

.....

.....

saa harjoittaa toisen lukuun kansainvälistä tavaraliikennettä maantiellä, toisen lukuun tehdyillä matkoilla tai matkojen osilla yhteisön alueella, siten kuin maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä 21 päivänä lokakuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1072/2009 (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 72) säädetään ja tämän liikenneluvan yleisten edellytysten mukaisesti.

Erityisiä huomautuksia:	
.....	
Tämä liikennelupa on voimassa.....	—
Annettu (paikka)	 (aika)
..... ⁽³⁾	

⁽¹⁾ Jäsenvaltioiden tunnuks: (NL) Alankomaat, (B) Belgia, (BG) Bulgaria, (E) Espanja, (IRL) Irlanti, (I) Italia, (A) Itävalta, (GR) Kreikka, (CY) Kypros, (LV) Latvia, (LT) Liettua, (L) Luxemburg, (MT) Malta, (P) Portugali, (PL) Puola, (F) Ranska, (HR) Kroatia, (RO) Romania, (S) Ruotsi, (D) Saksa, (SK) Slovakia, (SLO) Slovenia, (FIN) Suomi, (DK) Tanska, (CZ) Tšekki, (H) Unkari, (EST) Viro.

⁽²⁾ Liikenteenharjoittajan nimi tai toiminimi ja täydellinen osoite.

⁽³⁾ Todistuksen antavan toimivaltaisen viranomaisen tai elimen allekirjoitus ja leima.

(b)

(Liikenneluvan toinen sivu)

(Laadittava liikenneluvan antavan jäsenvaltion yhdellä tai useammalla virallisella kielellä)

YLEISET MÄÄRÄYKSET

Tämä liikennelupa myönnetään asetuksen (EY) N:o 1072/2009 mukaisesti.

Se oikeuttaa haltijansa harjoittamaan maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä toisen lukuun matkoilla tai niiden osilla yhteisön alueella seuraavien edellytysten mukaisesti:

- jos lähtö- ja saapumispaiikka sijaitsevat kahdessa eri jäsenvaltiossa, ja matka voi tapahtua yhden tai useamman jäsenvaltion tai kolmannen maan kautta,
 - jos matka alkaa jäsenvaltiosta ja päättyy kolmannessa maassa tai päinvastoin, ja matka voi tapahtua yhden tai useamman jäsenvaltion tai kolmannen maan kautta,
 - matka tapahtuu kolmansien maiden välillä yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta,
- ja tyhjänä tehdyt matkat tällaisella kalustolla.

Kun kuljetus alkaa jäsenvaltiosta ja päättyy kolmanteen maahan tai päinvastoin, tämä liikennelupa on voimassa yhteisön alueella tapahtuvan matkan osalta. Liikennelupa on voimassa sen jäsenvaltion alueella, jossa kuormaus tai purkaminen tapahtuu, vasta sen jälkeen kun yhteisön ja kyseisen kolmannen maan välillä on tehty tarvittava sopimus asetuksen (EY) N:o 1072/2009 mukaisesti.

Liikennelupa on henkilökohtainen, eikä sitä saa siirtää toiselle.

Liikenneluvan antaneen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi peruuttaa sen, erityisesti jos luvan haltija:

- ei ole noudattanut kaikkia liikenneluvan käytön edellytyksiä,
- on antanut vääriä tietoja liikenneluvan myöntämisestä tai uusimista varten.

Liikenteenharjoittajan on säilytettävä liikenneluvan alkuperäiskappale.

Liikenneluvan oikeaksi todistettu jäljennös on pidettävä mukana ajoneuvossa ⁽¹⁾. Ajoneuvoyhdistelmissä sen on oltava moottoriajoneuvossa. Se käsittää ajoneuvoyhdistelmän, vaikka perävaunua tai puoliperävaunua ei ole rekisteröity tai sille ei ole annettu lupaa liikenneluvan haltijan nimissä tapahtuvaan tieliikenteessä käyttöön tai jos se on rekisteröity tai sille on annettu lupa tieliikenteessä käyttöön toisessa valtiossa.

Liikennelupa on vaadittaessa esitettävä mille tahansa toimivaltaiselle tarkastusviranomaiselle.

Luvan haltijan on kunkin jäsenvaltion alueella noudatettava kyseisen valtion lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, erityisesti niitä, jotka koskevat kuljetuksia ja liikennettä.

• ⁽¹⁾ ”Ajoneuvolla” tarkoitetaan yksinomaan tavaroiden kuljetukseen käytettävää moottoriajoneuvoa, joka on rekisteröity jossakin jäsenvaltiossa, tai ajoneuvojen yhdistelmää, josta ainakin moottoriajoneuvo on rekisteröity jäsenvaltiossa.

- Osa B
- Yhdistyneen kuningaskunnan liikenneluvan malli

Yhdistyneen kuningaskunnan liikennelupa yhteisölle

a)

(Väri Pantone vaaleansininen, selluloosapaperi, koko DIN A4, vähintään 100 g/m2)

(Liikenneluvan ensimmäinen sivu)

(englannin- tai walesinkielinen teksti)

UK	[TOIMIVALTAISEN VIRANOMAISEN NIMI] (1)

LIIKENNELUPA N:o:

tai

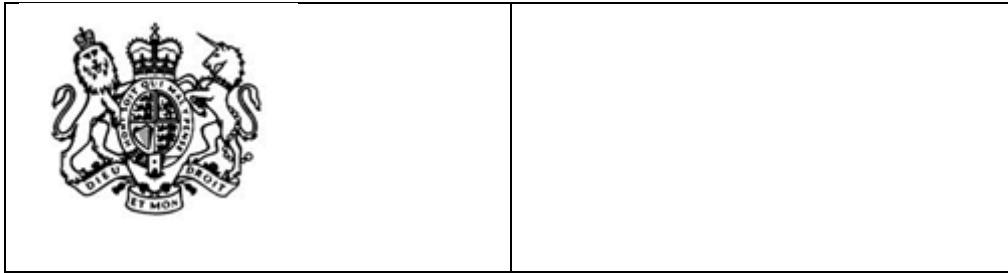
OIKEAKSI TODISTETTU JÄLJENNÖS N:o:

toisen lukuun harjoitettavaa maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä varten

Tämän liikenneluvan
haltija⁽²⁾

saa harjoittaa maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä toisen lukuun millä tahansa reitillä tai toisen lukuun suoritettavilla matkoilla tai matkan osilla jäsenvaltion alueella siten kuin asetuksessa (EY) N:o 1072/2009 (3) säädetään.

Erityisiä huomautuksia:	
.....	
Tämä liikennelupa on voimassa.....	–
Annettu (paikka)	 (aika)

⁽¹⁾ Sen alueen toimivaltainen viranomainen, jolle todistus on annettu.

⁽²⁾ Liikenteenharjoittajan nimi tai toiminimi ja täydellinen osoite.

⁽³⁾ Asetus (EY) N:o 1072/2009 sellaisena kuin se on säilytettynä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä Euroopan unionista vuonna 2018 annetun lain (eroamista koskeva laki) 3 §:llä ja sellaisena kuin se on muutettuna mainitun lain 8 §:n nojalla annetuilla asetuksilla.

b)

(Liikenneluvan toinen sivu)

(englannin- tai walesinkielinen teksti)

YLEISET MÄÄRÄYKSET

Tämä todistus annetaan asetuksen (EY) N:o 1072/2009 mukaisesti⁽¹⁾.

Se oikeuttaa haltijansa harjoittamaan maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä toisen lukuun matkoilla tai niiden osilla jäsenvaltion alueella Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin tai jäsenvaltion välisessä kansainvälisessä sopimuksessa sallitulla tavalla.

Kun kuljetus alkaa Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja päättyy kolmanteen maahan tai päinvastoin, tämä liikennelupa on voimassa minkä tahansa jäsenvaltion alueella tapahtuvan matkan osalta.

Liikennelupa on henkilökohtainen, eikä sitä saa siirtää toiselle.

Liikennekomissaari tai infrastruktuuriministeriö (Pohjois-Irlanti) voi peruuttaa luvan, jos haltija on esimerkiksi

- ei ole noudattanut kaikkia liikenneluvan käytön edellytyksiä,
- on antanut vääriä tietoja liikenneluvan myöntämistä tai uusimista varten.

Liikenteenharjoittajan on säilytettävä liikenneluvan alkuperäiskappale.

Liikenneluvan oikeaksi todistettu jäljennös on pidettävä mukana ajoneuvossa ⁽²⁾. Ajoneuvoyhdistelmissä sen on oltava moottoriajoneuvossa. Se käsittää ajoneuvoyhdistelmän, vaikka perävaunua tai puoliperävaunua ei ole rekisteröity tai sille ei ole annettu lupaa liikenneluvan haltijan nimissä tapahtuvaan tieliikenteessä käyttöön tai jos se on rekisteröity tai sille on annettu lupa tieliikenteessä käyttöön toisessa valtiossa.

Liikennelupa on vaadittaessa esitettävä mille tahansa toimivaltaiselle tarkastusviranomaiselle.

Luvanhaltijan on Yhdistyneen kuningaskunnan tai kunkin jäsenvaltion alueella noudatettava kyseisessä valtiossa olevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka koskevat etenkin kuljetusta ja liikennettä.

⁽¹⁾ Asetus (EY) N:o 1072/2009 sellaisena kuin se on säilytettynä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä Euroopan unionista vuonna 2018 annetun lain (eroamista koskeva laki) 3 §:llä ja sellaisena kuin se on muutettuna mainitun lain 8 §:n nojalla annetuilla asetuksilla.

⁽²⁾ ”Ajoneuvolla” tarkoitetaan yksinomaan tavaroiden kuljetukseen käytettävää moottoriajoneuvoa, joka on rekisteröity Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai jossakin jäsenvaltiossa, tai moottoriajoneuvojen yhdistelmää, josta ainakin moottoriajoneuvo on rekisteröity jäsenvaltiossa.

LISÄYS ROAD.A.1.4: Liikenneluvan turvatekijät

Liikenneluvassa on oltava ainakin kaksi seuraavista turvaominaisuuksista:

- hologrammi;
- paperissa erityiskuituja, jotka näkyvät UV-valossa;
- vähintään yksi mikrokirjoitusta sisältävä rivi (kirjoitus näkyy ainoastaan suurennuslasilla ja sitä ei voida jäljentää kopiokoneilla);
- kosketeltaessa tuntuvat kirjasimet, symbolit tai kuviot;
- kaksoisnumerointi: liikenneluvan, sen oikeaksi todistetun jäljennöksen sarjanumero ja kussakin tapauksessa myöntämisnumero;
- turvakuvioitu tausta, jossa on ohut aaltomainen viivakuvio ja iirispainatus.

2 jakso. Kuljettajien lähettäminen

1 artikla – Kohde

Tässä jaksossa vahvistetaan vaatimukset osapuolten alueelle sijoittautuneille maanteiden tavaraliikenteen harjoittajille, jotka tavaroiden kuljetuksen yhteydessä lähettävät 3 artiklan mukaisesti kuljettajia toisen osapuolen alueelle.

Tämän jakson määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta toimenpiteitä, joilla säädellään luonnollisten henkilöiden pääsyä sen alueelle tai heidän väliaikaista oleskeluaan sen alueella, mukaan luettuina ne toimenpiteet, joita tarvitaan sen rajojen koskemattomuuden suojelemiseksi ja joilla varmistetaan luonnollisten henkilöiden asianmukainen liikkuvuus sen rajojen yli, sillä edellytyksellä, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta siten, että ne tekisivät tyhjiksi ne edut, joita toinen osapuoli saa tämän jakson ehtojen mukaisesti, tai heikentäisivät näitä etuja. Pelkästään sen seikan, että vain tiettyjen maiden luonnollisilta henkilöiltä vaaditaan viisumi, ei katsota tekevän tyhjäksi tämän jakson mukaisia etuja tai heikentävän niitä.

Mikään tässä jaksossa ei vaikuta unionin maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien kuljettajien lähettämistä koskevien unionin sääntöjen soveltamiseen unionin alueella.

2 artikla – Määritelmät

Tässä jaksossa 'lähetetyllä kuljettajalla' tarkoitetaan kuljettajaa, joka rajoitetun ajan tekee työtään muun kuin sen osapuolen alueella, jonka alueella hän tavallisesti työskentelee.

3 artikla – Periaatteet

1. Tämän jakson määräyksiä sovelletaan siltä osin kuin maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja lähettää kuljettajan työhön sen lukuun ja sen johdolla toisen osapuolen alueelle kyseisen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ja sen asianomaisen osapuolen välillä tehdyn sopimuksen nojalla, jonka alueelle palvelut on tarkoitettu, ja kyseiset kuljettajat toimivat tämän osapuolen alueella, edellyttäen että lähettävän maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ja kuljettajan välillä on työsuhte kuljettajan lähetettyä olon ajan.

2. Sovellettaessa 1 kohtaa työntekijän lähettämisen katsotaan alkavan, kun kuljettaja saapuu toisen osapuolen alueelle tavaroiden lastaamista ja/tai purkamista varten, ja päättyvän, kun kuljettaja poistuu kyseisen osapuolen alueelta.

Jos kyseessä on kuljettajan lähettäminen unioniin, 1 kohtaa sovellettaessa kuljettajan lähettämisen katsotaan alkavan, kun kuljettaja saapuu jonkin jäsenvaltion alueelle tavaroiden kyseisessä jäsenvaltiossa tapahtuvaa lastaamista ja/tai purkamista varten, ja päättyvän, kun kuljettaja poistuu kyseisen jäsenvaltion alueelta.

3. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, kuljettajaa ei pidetä lähetettynä työntekijänä, kun suoritetaan kuljetuksia, jotka perustuvat tämän sopimuksen ROAD.4 artiklan [Tavaroiden kuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä] 1 kohdan a alakohdassa määritellyyn kuljetussopimukseen.

4. Kuljettajaa ei pidetä Yhdistyneessä kuningaskunnassa lähetettynä työntekijänä, jos kuljettaja kulkee Yhdistyneen kuningaskunnan alueen kautta lastaamatta tai purkamatta tavaroita. Unionissa kuljettajaa ei pidetä jäsenvaltioon lähetettynä työntekijänä, jos hän kulkee kyseisen jäsenvaltion alueen kautta lastaamatta tai purkamatta tavaroita.

4 artikla – Työehdot

1. Osapuolten on varmistettava työsuhteeseen sovellettavasta laista riippumatta, että maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat takaavat yhdenvertaisen kohtelun nojalla niiden alueelle työhön lähetetyille kuljettajille työehdot, jotka kattavat seuraavat asiat ja jotka vahvistetaan sen osapuolen alueella tai Euroopan unionin tapauksessa siinä jäsenvaltiossa, jossa työ tehdään:

– laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä; ja/tai

– työehtosopimuksin tai välitystuomioin, jotka on julistettu yleisesti sovellettaviksi tai joita muuten sovelletaan 4 kohdan mukaisesti:

- (a) enimmäistyöajat ja vähimmäislepoajat;
- (b) palkallisen vuosiloman vähimmäiskesto;
- (c) palkka, mukaan lukien ylityökorvaukset; tätä alakohtaa ei sovelleta täydentäviin työeläkejärjestelmiin;
- (d) työterveys, työturvallisuus ja työhygieniat;
- (e) raskaana olevien naisten ja äskettäin synnyttäneiden naisten sekä lasten ja nuorten työehtoihin sovellettavat suojatoimenpiteet; ja
- (f) miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu sekä muut syrjintäkieltoa koskevat säännökset.

2. Tässä jaksossa palkan käsite määritellään sen osapuolen tai Euroopan unionin tapauksessa sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön ja/tai käytännön mukaisesti, jonka alueelle kuljettaja lähetetään, ja sillä tarkoitetaan kaikkia kansallisen lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen taikka kyseisen osapuolen alueella tai unionin jäsenvaltiossa yleisesti sovellettaviksi julistettujen tai muuten 4 kohdan mukaisesti sovellettavien työehtosopimusten tai välitystuomioiden mukaisesti pakollisia palkan osia.

3. Lähetettynä olosta maksettavat lisät on katsottava osaksi palkkaa, ellei niitä makseta korvauksena lähetettynä olosta tosiasiallisesti aiheutuneista kustannuksista, kuten matka-, ruokailu- ja majoituskustannuksista. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan on korvattava tällaiset kustannukset lähetetyille kuljettajille työsuhteeseen sovellettavan lainsäädännön ja/tai käytännön mukaisesti.

Jos työsuhteeseen sovellettavissa työehdoissa ei määritetä, mitkä lisän tekijät maksetaan korvauksena lähetettynä olosta tosiasiallisesti aiheutuneista kustannuksista tai ovat osa palkkaa, lisä kokonaisuudessaan on katsottava maksetuksi korvauksena kustannuksista.

4. Tässä jaksossa 'yleisesti sovellettaviksi julistetuilla työehtosopimuksilla tai välitystuomioilla' tarkoitetaan työehtosopimuksia tai välitystuomioita, joita kaikkien asianomaista toimialaa tai elinkeinoa edustavien tai kaikkien kyseisten työehtosopimusten tai tuomioiden alueelliseen soveltamisalaan kuuluvien yritysten on noudatettava.

Tämän kohdan ensimmäisessä osassa tarkoitetun työehtosopimusten tai välitystuomioiden yleissitovaksi julistamista koskevan järjestelmän asemesta tai sellaisen ohella kukin osapuoli tai unionin tapauksessa kukin jäsenvaltio voi käyttää perustana

– työehtosopimuksia tai välitystuomioita, joilla on yleinen vaikutus kaikkiin asianomaista toimialaa tai elinkeinoa edustaviin ja kyseisten työehtosopimusten tai tuomioiden maantieteelliseen soveltamisalaan kuuluviin samanlaisiin yrityksiin nähden ja/tai

– työehtosopimuksia, jotka työmarkkinaosapuolten kansallisella tasolla edustavimmat järjestöt ovat tehneet ja joita sovelletaan kaikkialla jäsenvaltion alueella.

Kohtelun katsotaan olevan 1 kohdan mukaisesti yhdenvertaista, jos

- (i) samanlaisessa tilanteessa olevilla kansallisilla yrityksillä on asianomaisessa toimipaikassa tai asianomaisella toimialalla 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainituissa asioissa samat velvoitteet kuin yrityksillä, jotka lähettävät työntekijöitä työhön; ja
- (ii) samanlaisessa tilanteessa olevien kansallisten yritysten edellytetään täyttävän tällaiset velvoitteet samoin vaikutuksin.

5 artikla – Tietojen parempi saatavuus

1. Kunkin osapuolen tai unionin tapauksessa kunkin jäsenvaltion on julkaistava kansallisen lainsäädännön ja/tai käytännön mukaisesti ilman tarpeetonta viivytystä ja avoimesti yhdellä virallisella kansallisella verkkosivustolla tiedot työehdoista, mukaan lukien 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut palkan osat sekä kaikki työehdot 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Kunkin osapuolen tai unionin tapauksessa kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että yhdellä virallisella kansallisella verkkosivustolla julkaistava tieto on täsmällistä ja ajantasaista.

2. Kunkin osapuolen tai unionin tapauksessa kunkin jäsenvaltion on toteutettava asianmukaiset toimet sen varmistamiseksi, että 1 kohdassa tarkoitetut tiedot asetetaan yleisesti saataville maksutta selkeällä, avoimella, kattavalla ja helposti saatavalla tavalla etätietona ja sähköisesti, sellaisissa muodoissa ja sellaisia verkkopalveluiden esteettömyyttä koskevia standardeja käyttäen, että ne ovat esteettä vammaisten henkilöiden saatavissa, ja sen varmistamiseksi, että toimivaltaiset kansalliset elimet pystyvät suorittamaan tehtävänsä tehokkaasti.

3. Sikäli kuin 4 artiklassa tarkoitetut työehdot vahvistetaan työehtosopimuksissa kansallisen lain, perinteen ja käytännön mukaisesti sekä työmarkkinaosapuolten itsenäisyyttä kunnioittaen 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti, kunkin osapuolen tai unionin tapauksessa kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että nämä työehdot asetetaan helpolla ja avoimella tavalla toisesta osapuolesta olevien palveluntarjoajien ja lähetettyjen kuljettajien saataville, ja niiden on pyrittävä saamaan työmarkkinaosapuolet mukaan tähän tehtävään. Asiaankuuluvien tietojen olisi katettava etenkin erilaiset vähimmäispalkat ja niiden osatekijät, maksettavan palkan laskutapa ja tarvittaessa perusteet eri palkkaluokkiin sijoittamiselle.

4. Jos yhdellä virallisella kansallisella verkkosivustolla olevissa tiedoissa ei 1 kohdan vastaisesti ilmoiteta, mitä työehtoja on sovellettava, tämä on otettava kansallista lainsäädäntöä ja/tai käytäntöä noudattaen huomioon määriteltäessä seuraamuksia tämän jakson rikkomisesta siinä laajuudessa kuin seuraamusten oikeasuhteisuuden varmistamiseksi on välttämätöntä.

5. Kunkin osapuolen tai unionin tapauksessa kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava elimet ja viranomaiset, joiden puoleen kuljettajat ja maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat voivat kääntyä saadakseen yleisen tason tietoa heihin sovellettavasta kansallisesta laista ja käytännöstä, joka koskee heidän oikeuksiaan ja velvoitteitaan kyseisen osapuolen tai jäsenvaltion alueella.

6 artikla – Hallinnolliset vaatimukset, valvonta ja täytäntöönpano

1. Kukin osapuoli tai unionin tapauksessa kukin jäsenvaltio voi edellyttää vain seuraavia kuljettajien lähettämiseen liittyviä hallinnollisia vaatimuksia ja valvontatoimenpiteitä:

- (a) toisen osapuolen alueelle sijoittautuneen liikenteenharjoittajan velvollisuus toimittaa viimeistään lähettämisen alkaessa sen osapuolen tai unionin tapauksessa sen jäsenvaltion kansallisille toimivaltaisille viranomaisille, johon kuljettaja lähetetään, työntekijän lähettämistä koskeva ilmoitus käyttämällä 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään¹³⁶, jäljempänä 'IMI-järjestelmä', liitettyä julkisen käyttöliittymän monikielistä vakimuotoista lomaketta; kyseisen lähettämistä koskevan ilmoituksen on sisällettävä seuraavat tiedot:
 - (i) liikenteenharjoittajan henkilöllisyys, vähintään voimassa olevan liikenneluvan numeron muodossa, mikäli tämä numero on saatavilla;
 - (ii) sellaisen liikenteestä vastaavan henkilön tai muun yhteyshenkilön yhteystiedot sijoittautumisosapuolessa tai unionin tapauksessa sijoittautumisjäsenvaltiossa, joka on yhteydessä toimivaltaisiin viranomaisiin vastaanottavassa osapuolessa tai unionin tapauksessa vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jossa palvelut tarjotaan, ja joka lähettää ja vastaanottaa asiakirjoja tai ilmoituksia;
 - (iii) kuljettajan henkilöllisyys, asuinpaikan osoite ja ajokortin numero;
 - (iv) kuljettajan työsopimuksen alkamispäivä ja siihen sovellettava lainsäädäntö;
 - (v) lähettämisen suunniteltu alkamis- ja päättymispäivä; ja
 - (vi) moottoriajoneuvojen rekisterikilvet.
- (b) liikenteenharjoittajan velvollisuus varmistaa, että kuljettajan saatavilla on paperisessa tai sähköisessä muodossa seuraavat, ja kuljettajan velvollisuus säilyttää ja asettaa saataville seuraavat, jos niitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa:
 - (i) kopio IMI-järjestelmän kautta 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen toimitetusta työntekijän lähettämistä koskevasta ilmoituksesta;
 - (ii) todisteet vastaanottavan osapuolen alueella toteutettavasta kuljetustoiminnasta, kuten sähköinen kuljetusasiakirja (e-CMR); ja
 - (iii) ajopiirturirekisterit ja erityisesti sen osapuolen tai unionin tapauksessa sen jäsenvaltion maatunnus, jossa kuljettaja oli harjoittaessaan maantiekuljetusta, osassa B olevan 2 ja 4 jakson rekisteröintiä ja rekisterien ylläpitoa koskevien vaatimusten mukaisesti;
- (c) liikenteenharjoittajan velvollisuus lähettää 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen IMI-järjestelmään liitetyn julkisen käyttöliittymän välityksellä lähettämiskauden jälkeen sen osapuolen tai Euroopan unionin tapauksessa sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten suorasta pyynnöstä, johon lähettäminen tapahtui, kopiot tämän kohdan b

¹³⁶ Perustettu asetuksella (EU) N:o 1024/2012.

alakohdan ii ja iii alakohdassa tarkoitetuista asiakirjoista sekä asiakirja-aineisto, joka liittyy kuljettajan palkkaukseen lähettämisajalta, hänen työsopimuksensa tai vastaava asiakirja, kuljettajan työskentelyyn liittyvä työaikakirjanpito ja todistus palkanmaksun suorittamisesta.

Liikenteenharjoittajan on lähetettävä 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen asiakirja-aineisto IMI-järjestelmään liitetyn julkisen käyttöliittymän kautta viimeistään kahdeksan viikon kuluttua pyynnön esittämispäivästä. Mikäli liikenteenharjoittaja ei toimita pyydettyä asiakirja-aineistoa tässä määräajassa, sen osapuolen tai unionin tapauksessa sen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset, johon lähettäminen tapahtui, voivat 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen IMI-järjestelmän kautta pyytää apua sijoittautumisosapuolen tai unionin tapauksessa sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta. Kun tällainen keskinäistä avunantoa koskeva pyyntö esitetään, liikenteenharjoittajan sijoittautumisosapuolen tai unionin tapauksessa sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava pääsy lähettämistä koskevaan ilmoitukseen ja muihin asiaankuuluviin tietoihin, jotka liikenteenharjoittaja on toimittanut 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen IMI-järjestelmään liitetyn julkisen käyttöliittymän kautta.

Sijoittautumisosapuolen tai unionin tapauksessa sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että ne 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen toimittavat pyydetyn asiakirja-aineiston lähettämisen kohteena olleen osapuolen tai unionin tapauksessa lähettämisen kohteena olleen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille IMI-järjestelmän välityksellä 25 työpäivän kuluessa keskinäistä avunantoa koskevan pyynnön esittämisestä.

Osapuolten on varmistettava, että toimivaltaisten kansallisten viranomaisten vaihtamia tai niille toimitettuja tietoja käytetään ainoastaan siinä asiassa tai niissä asioissa, jota varten tietoja on pyydetty.

Keskinäisen hallinnollisen yhteistyön ja avun on oltava maksutonta.

Tietopyyntö ei saa estää toimivaltaisia viranomaisia toteuttamasta toimenpiteitä tämän jakson väitetyn rikkomisen tutkimiseksi ja estämiseksi.

3. Varmistaakseen, että kuljettajaa ei pidetä 1 artiklassa tarkoitettuna lähetettynä työntekijänä, osapuolet voivat valvontatoimenpiteenä asettaa kuljettajalle ainoastaan velvollisuuden säilyttää ja asettaa saataville, jos niitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa, paperisessa tai sähköisessä muodossa todisteita asiaankuuluvista kuljetuksista, kuten sähköisen kuljetusasiakirjan (e-CMR), ja tämän artiklan 2 kohdan b alakohdan iii alakohdassa tarkoitettut ajopiirturirekisterit.

4. Valvontaa varten liikenteenharjoittajan on 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen pidettävä 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen työntekijän lähettämistä koskevat ilmoitukset ajan tasalla IMI-järjestelmään liitetystä julkisesta käyttöliittymästä.

5. Työntekijän lähettämistä koskevien ilmoitusten tiedot on 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen tallennettava tarkastuksia varten IMI-järjestelmän rekisteriin 24 kuukauden ajaksi.

6. Osapuoli tai unionin tapauksessa jäsenvaltio, jonka alueelle työntekijä lähetetään, ja lähettävä osapuoli tai unionin tapauksessa jäsenvaltio on vastuussa tässä jaksossa asetettujen velvollisuuksien seurannasta, valvonnasta ja täytäntöönpanosta, ja niiden on toteutettava aiheellisia toimenpiteitä tapauksissa, joissa tätä jaksoa ei noudateta.

7. Kunkin osapuolen tai unionin tapauksessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän artiklan nojalla toteutettavat tarkastukset ja valvontatoimet eivät ole syrjiviä ja/tai suhteettomia ja että niissä otetaan huomioon tämän jakson asianomaiset määräykset.

8. Tämän jakson mukaisten velvoitteiden noudattamisen varmistamista varten kunkin osapuolen tai unionin tapauksessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että myös sen osapuolen alueella, johon kuljettajat on tai oli lähetetty, on tehokkaita menettelyjä, joiden kautta lähetetyt kuljettajat voivat suoraan tehdä kantelun työnantajaansa vastaan, samoin kuin oikeus käynnistää oikeudellisia tai hallinnollisia menettelyjä, kun tällaiset kuljettajat katsovat, että heille on aiheutunut haittaa tai vahinkoa sovellettavien sääntöjen soveltamatta jättämisen vuoksi, myös sen jälkeen, kun työsuhde, jossa sääntöjen soveltamatta jättämisen väitetään tapahtuneen, on päättynyt.

9. Edellä oleva 8 kohta ei rajoita osapuolten tuomioistuinten tai unionin tapauksessa jäsenvaltioiden tuomioistuinten toimivaltaa, sellaisena kuin se on vahvistettu etenkin asiaan liittyvissä unionin säädöksissä ja/tai kansainvälisissä sopimuksissa.

10. kunkin osapuolen tai Euroopan unionin tapauksessa jäsenvaltioiden on säädettävä tämän jakson nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon ja noudattamisen varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Osapuolet ilmoittavat seuraamuksista toisilleen viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2021. Niiden on ilmoitettava seuraamuksiin tehdyistä muutoksista viipymättä.

7 artikla – IMI-järjestelmän käyttö

1. IMI-järjestelmässä vaihdetaan ja käsitellään 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen 6 artiklassa tarkoitettuja tietoja, henkilötiedot mukaan luettuina, edellyttäen että seuraavat edellytykset täyttyvät:

- (a) osapuolet ottavat käyttöön suojatoimia sen varmistamiseksi, että IMI-järjestelmässä käsiteltäviä tietoja käytetään ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne alun perin vaihdettiin;
- (b) tämän artiklan mukainen henkilötietojen siirto Yhdistyneelle kuningaskunnalle voidaan toteuttaa ainoastaan asetuksen (EU) N:o 1024/2012 23 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti¹³⁷; ja
- (c) tämän artiklan mukainen henkilötietojen siirto unioniin voidaan toteuttaa ainoastaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansainvälisiä siirtoja koskevien tietosuojasääntöjen mukaisesti.

2. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset myöntävät IMI-järjestelmän käyttäjille asianmukaiset käyttöoikeudet ja peruuttavat ne.

¹³⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä ja komission päätöksen 2008/49/EY kumoamisesta (IMI-asetus) (EUVL L 316, 14.11.2012, s. 1).

3. IMI-järjestelmän käyttäjillä on pääsy järjestelmässä käsiteltäviin henkilötietoihin ainoastaan tiedonsaantitarpeen perusteella ja ainoastaan tämän jakson täytäntöönpanoa ja täytäntöönpanon valvontaa varten.

4. Kukin osapuoli tai unionin tapauksessa kukin jäsenvaltio voi antaa toimivaltaisille viranomaisille luvan toimittaa kansallisille työmarkkinaosapuolille muuten kuin IMI-järjestelmän kautta järjestelmässä saatavilla olevia asiaankuuluvia tietoja sikäli kuin se on tarpeen lähettämistä koskevien sääntöjen noudattamisen tarkastamiseksi ja kansallisen lainsäädännön ja käytäntöjen mukaisesti edellyttäen, että

(a) tiedot koskevat lähettämistä asianomaisen osapuolen tai unionin tapauksessa asianomaisen jäsenvaltion alueelle; ja

(b) tietoja käytetään yksinomaan lähettämistä koskevien sääntöjen täytäntöönpanoon.

5. Tieliikenteen erityiskomitea vahvistaa IMI-järjestelmän käyttöä Yhdistyneessä kuningaskunnassa koskevat tekniset ja menettelylliset eritelmät.

6. Osapuolet osallistuvat IMI-järjestelmän toimintakustannuksiin. Tieliikenteen erityiskomitea määrittää kustannukset, jotka kunkin osapuolen on maksettava.

- OSA B – Vaatimukset tavaroiden kuljetukseen tämän sopimuksen ROAD.7 artiklan mukaisesti osallistuville kuljettajille

1 jakso. Ammattipätevyydistus

1 artikla – Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan kuljetustoimintaan, jota suorittavat sellaiset osapuolen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan palkkaamat tai käyttämät henkilöt, jotka suorittavat tämän sopimuksen ROAD.4 artiklassa [Tavaroiden kuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä] tarkoitettuja matkoja ja käyttävät ajoneuvoja, joiden kuljettamiseen vaaditaan joko luokkaan C1-, C1+E-, C- tai C+E kuuluva ajokortti tai tieliikenteen erityiskomitean vastaavaksi tunnustama ajokortti.

2 artikla — Vapautukset

Ammattipätevyydistusta ei vaadita kuljettajilta, jotka kuljettavat ajoneuvoja,

- (a) joiden suurin sallittu nopeus on enintään 45 kilometriä tunnissa;
- (b) jotka ovat puolustusvoimien, väestönsuojelun, palokunnan, yleisestä järjestyksestä vastaavien laitosten ja kiireellisten sairaankuljetuspalvelujen käytössä tai valvonnassa, kun tieliikennettä harjoitetaan näille laitoksille osoitettujen tehtävien johdosta;
- (c) joilla tehdään tietestejä teknisiä parannuksia, korjausta tai huoltoa varten, tai kuljettajilta, jotka kuljettavat uusia tai muunnettuja ajoneuvoja, joita ei ole vielä otettu liikenteeseen;
- (d) joita käytetään hätätilanteissa tai jotka on määrätty pelastustarkoituksiin;
- (e) joita käytetään kuljettajan työssään käyttämien materiaalien, laitteiden tai koneiden kuljettamiseen, edellyttäen, että tällaisten ajoneuvojen kuljettaminen ei ole kuljettajan päätoimi; tai
- (f) jotka ovat maanviljelyä, puutarhaviljelyä, metsätaloutta, kotieläintaloutta tai kalastusta harjoittavien yritysten käyttämiä tai ilman kuljettajaa vuokraamia, joita käytetään tavarankuljetukseen niiden omassa yritystoiminnassa, paitsi jos ajoneuvon kuljettaminen on osa kuljettajan päätoimea tai ajoneuvon kuljettaminen ylittää kansallisessa lainsäädännössä määritetyn etäisyyden ajoneuvon omistavan tai vuokraavan yrityksen asemapaikasta.

3 artikla – Ammattipätevyys ja koulutus

1. Edellä 1 artiklassa määritellyn kuljetustoiminnan harjoittamisen ehtona on velvoite hankkia perustason ammattipätevyys ja osallistua pakolliseen jatkokoulutukseen. Tämän vuoksi osapuolilla on oltava

- (a) perustason ammattipätevyyden hankkimiseksi järjestelmä, joka vastaa yhtä seuraavista:
 - (i) sekä opetukseen osallistuminen että kokeen suorittaminen

Lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevan 2 jakson 2.1 kohdan mukaisesti tällaisen perustason ammattipätevyyden hankkimiseen kuuluu pakollinen opetukseen osallistuminen määrätyn ajan.

Opetuksen päätteeksi järjestetään koe. Kun koe on suoritettu hyväksytysti, pätevyydestä on annettava 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ammattipätevyystodistus;

(ii) pelkkien kokeiden suorittaminen

Lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevan 2 jakson 2.2 kohdan mukaisesti tällaisen perustason ammattipätevyyden hankkiminen ei edellytä pakollista opetuksen seuraamista vaan ainoastaan teoriaa ja käytäntöä koskevien kokeiden suorittamista. Kun kokeet on suoritettu hyväksytysti, pätevyydestä on annettava 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ammattipätevyystodistus.

Osapuoli voi kuitenkin sallia kuljettajan kuljettavan ajoneuvoa alueellaan ennen kuin hänelle on annettu ammattipätevyystodistus, jos hän suorittaa enintään kolmen vuoden ajan kansallista ammatillista koulutusta, joka kestää vähintään kuusi kuukautta. Ammatillisen koulutuksen puitteissa voidaan tämän alakohdan i ja ii alakohdassa tarkoitettut kokeet suorittaa vaiheittain;

(b) jatkokoulutusjärjestelmä

Jatkokoulutukseen kuuluu lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevan 4 jakson mukaisesti pakollinen opetuksen seuraaminen. Koulutuksen päätteeksi annetaan 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ammattipätevyystodistus.

2. Osapuoli voi myös säätää järjestelmästä perustason ammattipätevyyden hankkimiseksi nopeutetusti, jotta kuljettaja voi kuljettaa ajoneuvoa 5 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa ja b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Perustason ammattipätevyyden hankkiminen nopeutetusti edellyttää lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevan 3 jakson mukaisesti pakollista opetuksen seuraamista. Opetuksen päätteeksi järjestetään koe. Kokeesta suoriutuneelle annetaan 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ammattipätevyystodistus.

3. Osapuoli voi vapauttaa osassa A olevan 1 jakson 8 artiklan mukaisen ammattipätevyystodistuksen saaneen kuljettajan 1 kohdan a alakohdan i ja ii alakohdassa sekä tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista kokeista niiden oppiaineiden osalta, joita mainitussa tämän liitteen osassa tarkoitettu koe koskee, ja asianmukaisissa tapauksissa kyseisten oppiaineiden oppitunneilla käymisestä.

4 artikla – Saavutetut oikeudet

Pakollisen perustason ammattipätevyyden hankkimisesta vapautetaan kuljettajat, joilla on luokkaan C1, C1+E, C tai C+E kuuluva tai tieliikenteen erityiskomitean vastaavaksi tunnustama ajokortti, joka on myönnetty viimeistään 10 päivänä syyskuuta 2009.

5 artikla – Perustason ammattipätevyys

1. Perustason ammattipätevyys ei edellytä vastaavan ajokortin hankkimista ennen koulutusta.

2. Tavaraliikenteeseen tarkoitettun ajoneuvon kuljettaja voi kuljettaa

(a) 18 vuoden ikäisestä:

- (i) ajokorttiluokkiin C ja C+E kuuluvia ajoneuvoja edellyttäen, että hänellä on 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ammattipätevyystodistus; ja
- (ii) ajokorttiluokkiin C1 ja C1+E kuuluvia ajoneuvoja edellyttäen, että hänellä on 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ammattipätevyystodistus;

- (b) 21 vuoden ikäisestä ajokorttiluokkiin C ja C+E kuuluvia ajoneuvoja edellyttäen, että hänellä on 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ammattipätevyytodistus.

3. Maanteiden tavaraliikenteen kuljettajat, joilla on 6 artiklassa tarkoitettu ammattitaitoa osoittava todistus (CAP) pätevyydestä kuljettaa jotakin 2 kohdassa tarkoitettuihin luokkiin kuuluvaa ajoneuvoa, vapautetaan tällaisen ammattitaitoa osoittavan todistuksen hankkimisesta muiden kyseisessä kohdassa tarkoitettujen ajoneuvoluokkien osalta, sanotun kuitenkin vaikuttamatta tämän artiklan 2 kohdassa vahvistettuihin ikärajiin.

4. Maanteiden tavaraliikenteen kuljettajien, jotka laajentavat tai muuttavat toimintaansa harjoittaakseen henkilöliikennettä tai päinvastoin ja joilla on 6 artiklassa tarkoitettu ammattipätevyytodistus, ei tarvitse suorittaa perustason ammattipätevyyttä koskevia yhteisiä osia uudelleen vaan heidän on suoritettava vain uuden pätevyyden edellyttämät erityiset osat.

6 artikla – Ammattipätevyytodistus perustason ammattipätevyydestä

1. Ammattipätevyytodistus perustason ammattipätevyydestä

- (a) Kurssille osallistumisen ja kokeen perusteella annettava ammattipätevyytodistus

Osapuolten on 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaisesti edellytettävä, että kuljettajan ammattiin pyrkivä osallistuu opetukseen, joka järjestetään lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevan 5 jakson mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten hyväksymässä koulutuskeskuksessa, jäljempänä 'hyväksytty koulutuskeskus'. Koulutuksen on katettava kaikki lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevassa 1 jaksossa tarkoitettut oppiaineet. Koulutuksen päätteeksi on suoritettava hyväksytysti lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevan 2 jakson 2.1 alakohdassa tarkoitettu koe. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tai niiden nimeämät elimet järjestävät kyseisen kokeen, jonka tarkoituksena on tarkistaa, onko kuljettajan ammattiin pyrkivällä lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevassa 1 jaksossa vaadittu tietotaso edellä mainituissa oppiaineissa. Mainitut viranomaiset tai elimet valvovat näitä kokeita ja antavat kokeen läpäisseelle kuljettajalle ammattipätevyytodistuksen perustason ammattipätevyydestä.

- (b) Kokeen perusteella annettava ammattipätevyytodistus

Osapuolten on 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisesti edellytettävä, että kuljettajan ammattiin pyrkivä läpäisee lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevan 2 jakson 2.2 kohdassa tarkoitettut teoriaa ja käytäntöä testaavat kokeet. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tai niiden nimeämät elimet järjestävät tämän kokeen, jonka tarkoituksena on tarkistaa, onko kuljettajan ammattiin pyrkivällä lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevassa 1 jaksossa vaadittu tietotaso edellä mainituissa oppiaineissa. Mainitut viranomaiset tai elimet valvovat kyseisiä kokeita ja antavat kokeen läpäisseelle kuljettajalle ammattipätevyytodistuksen perustason ammattipätevyydestä.

2. Ammattipätevyytodistus nopeutetulla koulutuksella saadusta perustason ammattipätevyydestä

Osapuolten on 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti edellytettävä, että kuljettajan ammattiin pyrkivä osallistuu hyväksytyssä koulutuskeskuksessa järjestettävään opetukseen. Koulutuksen on katettava kaikki lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevassa 1 jaksossa tarkoitettut oppiaineet.

Koulutuksen on päätyttävä lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevassa 3 jaksossa tarkoitettuun kokeeseen. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tai niiden nimeämät elimet järjestävät kyseisen kokeen, jonka tarkoituksena on tarkistaa, onko kuljettajan ammattiin pyrkivällä lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevassa 1 jaksossa vaadittu tietotaso edellä mainituissa oppiaineissa. Mainitut viranomaiset tai

elimet valvovat kyseistä koetta ja antavat kokeen läpäisseele kuljettajalle ammattipätevyystodistuksen nopeutetulla koulutuksella saadusta perustason ammattipätevyydestä.

7 artikla – Jatkokoulutus

Jatkokoulutus muodostuu koulutuksesta, jonka avulla ammattipätevyystodistuksen haltijat voivat täydentää ammattiinsa liittyvää keskeistä tietämystä ja jossa kiinnitetään erityistä huomiota tieturvallisuuteen, työterveyteen ja -turvallisuuteen ja ajamisen ympäristövaikutusten vähentämiseen.

Hyväksytty koulutuskeskus järjestää tämän koulutuksen lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevan 5 jakson mukaisesti. Koulutus muodostuu luokkaopetuksesta, käytännön koulutuksesta ja, jos sitä on saatavilla, tieto- ja viestintätekniikan välineiden avulla tai korkeatasoisissa simulaattoreissa annettavasta koulutuksesta. Jos kuljettaja siirtyy toisen yrityksen palvelukseen, on jo suoritettu jatkokoulutus otettava huomioon.

Jatkokoulutuksen tarkoituksena on syventää ja tarkentaa tietämystä joidenkin lisäyksessä ROAD.B.1.1 olevassa 1 jaksossa tarkoitettujen oppiaineiden osalta. Siihen on kuuluttava useita oppiaineita ja siihen on aina sisällyttävä vähintään yksi tieturvallisuuteen liittyvä oppiaine. Koulutukseen sisältyvissä oppiaineissa on otettava huomioon asiaankuuluvan lainsäädännön ja tekniikan kehitys sekä mahdollisuuksien mukaan kuljettajan erityiset koulutustarpeet.

8 artikla – Ammattipätevyystodistus jatkokoulutuksesta

1. Edellä 7 artiklassa tarkoitetun jatkokoulutuksen päätyttyä osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tai hyväksytty koulutuskeskus antavat kuljettajalle ammattipätevyystodistuksen jatkokoulutuksesta.

2. Seuraavien kuljettajien on suoritettava ensimmäinen jatkokoulutusjakso:

(a) 6 artiklassa tarkoitetun ammattipätevyystodistuksen haltija viiden vuoden kuluessa todistuksen antamisesta; ja

(b) 4 artiklassa tarkoitetut kuljettajat viiden vuoden kuluessa 10 päivästä syyskuuta 2009.

Osapuoli voi lyhentää tai pidentää a ja b alakohdassa tarkoitettua aikaa enintään kahdella vuodella.

3. Tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ensimmäisen jatkokoulutusjakson suorittaneen kuljettajan on suoritettava jatkokoulutusjakso joka viides vuosi ja ennen jatkokoulutuksesta annetun ammattipätevyystodistuksen voimassaolon päättymistä.

4. Edellä 6 artiklassa tarkoitetun ammattitaitoa osoittavan todistuksen (CAP) tai tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ammattitaitoa osoittavan todistuksen (CAP) haltijan ja 4 artiklassa tarkoitetun kuljettajan, jotka ovat keskeyttäneet ammattinsa harjoittamisen ja jotka eivät täytä 1, 2 ja 3 kohdan vaatimuksia, on suoritettava jatkokoulutusjakso ennen ammatin harjoittamiseen uudelleen ryhtymistä.

5. Maanteiden tavaraliikenteen kuljettajat, jotka ovat suorittaneet jatkokoulutusjakson jonkin 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ajokorttiluokan osalta, vapautetaan jatkokoulutuksen suorittamisesta muiden mainituissa kohdissa tarkoitettujen luokkien osalta.

9 artikla – Täytäntöönpano

Osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on joko kiinnitettävä suoraan kuljettajan ajolupa (ajokorttiin) vastaavan ajokorttiluokan viereen merkintä, joka osoittaa, että kuljettajalla on hallussaan ammattipätevyystodistus ja josta käy ilmi todistuksen voimassaolon päättymispäivä, tai otettava käyttöön erityinen kuljettajan ammattipätevyyskortti, joka olisi laadittava lisäyksessä ROAD.B.1.2 olevan mallin mukaisesti. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää muuta todistusta, joka on minkä tahansa tieliikenteen erityiskomitean vastaavaksi tunnustaman mallin mukainen. Osapuolen on tunnustettava toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten myöntämä edellä tarkoitettu kuljettajan ammattipätevyyskortti tai muu vastaava asiakirja tämän jakson soveltamista varten.

Kuljettajan on kyettävä esittämään valtuutetun tarkastusviranomaisen pyynnöstä ammattipätevyystodistuksen hallussapidon osoittavan merkinnän sisältävä ajolupa (ajokortti) tai erityinen kuljettajan ammattipätevyyskortti tai vastaava asiakirja.

LISÄYS ROAD.B.1.1: AMMATTIPÄTEVYYTTÄ JA KOULUTUSTA KOSKEVAT VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

Osan kaksi otsakkeen kolme I osaston [Maanteiden tavaraliikenne] soveltamisalaan kuuluvien maanteiden tavaraliikennettä koskevien sääntöjen mahdollisimman tarkan yhdenmukaistamisen varmistamiseksi 1–5 jaksossa esitetään kuljettajien ammattipätevyyttä ja koulutusta sekä koulutuskeskusten hyväksyntää koskevat vähimmäisvaatimukset. Myös muita tieliikenteen erityiskomitean vastaavaksi toteamia ammattipätevyyden ja koulutuksen vähimmäisvaatimuksia voidaan käyttää.

1 jakso: Oppiaineluettelo

Osapuolten on perustason ammattipätevyyden ja jatkokoulutuksen arvioinnissa otettava huomioon vähintään tähän luetteloön sisältyvissä oppiaineissa hankitut tiedot. Kuljettajan ammattiin pyrkivillä on oltava sellaiset tiedot ja käytännön taidot, että he kykenevät ajamaan turvallisesti kyseisen ajokorttiluokan ajoneuvoja. Tietojen vähimmäistason on oltava vähintään sama kuin ammatillisella koulutuksella täydennetyn oppivelvollisuuskoulutuksen aikana saavutettu taso.

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevä ajokäyttäytymisen parantaminen

1.1 Tavoite: tuntee voimansiirron ominaisuudet sen käytön optimoimiseksi:

vääntömomenttiin, tehoon ja moottorin ominaiskulutukseen liittyvät käyrät, käyntinopeusmittarin optimikäyttö, vaihteiston välityssuhteeseen liittyvät kaaviot.

1.2 Tavoite: tuntee hallintalaitteiden tekniset ominaisuudet ja toiminta ajoneuvon hallitsemiseksi, kulumisen minimoimiseksi ja toimintahäiriöiden ennaltaehkäisemiseksi:

jarrujen ja hidastimen käyttörajoitukset, jarrujen ja hidastimen yhteiskäyttö, nopeuden ja vaihteiston välityssuhteen yhteyden parantaminen, ajoneuvon inertian hyödyntäminen, hidastus- ja jarrutuskeinojen käyttö alamäessä, toimenpiteet toimintahäiriöiden varalle, elektronisten ja mekaanisten laitteiden kuten ajonvakautusjärjestelmien (ESC), kehittyneiden hätäjarrutusjärjestelmien (AEBS), lukkiutumattomien jarrujärjestelmien (ABS), luistonestojärjestelmien (TCS) ja ajoneuvoissa olevien seurantajärjestelmien (IVMS) sekä muiden käyttöön hyväksytyjen kuljettajan apulaitteiden tai automaatiolaitteiden käyttö.

1.3 Tavoite: osata optimoida polttoaineen käyttö:

polttoaineen kulutuksen optimointi soveltamalla kohtien 1.1 ja 1.2 taitotietoa, liikennevirtojen ennakkoinnin, muihin ajoneuvoihin pidettävän asianmukaisen etäisyyden ja ajoneuvon liikemäärän, vakionopeuden, pehmeän ajotyylin ja asianmukaisen rengaspaineen merkitys sekä älykkäiden liikennejärjestelmien tuntemus, jotta voidaan tehostaa ajamista ja parantaa reittien suunnittelua.

1.4 Tavoite: osata ennakoida ja arvioida liikenteen riskejä ja mukautua niihin:

olla tietoinen erilaisista tie-, liikenne- ja sääolosuhteista ja mukautua niihin, ennakoida tulevia tapahtumia; ymmärtää, miten matka valmistellaan ja suunnitellaan epätavallisissa sääolosuhteissa; olla perehtynyt niihin liittyvien turvalaitteiden käyttöön ja ymmärtää, milloin matkaa on lykättävä tai se on peruutettava äärimmäisten sääolosuhteiden vuoksi; mukautua liikenteen riskeihin, mukaan lukien vaarallinen ajotapa tai huomion herpaantuminen ajaessa (esimerkiksi elektronisten laitteiden käytön, syömisen tai juomisen jne. takia); tunnistaa vaaralliset tilanteet ja mukautua niihin sekä osata hallita niistä aiheutuvaa stressiä, erityisesti ajoneuvojen koon ja painon sekä vaaralle alttiiden tienkäyttäjien, kuten jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja kaksipyöräisten moottoriajoneuvojen, osalta;

tunnistaa mahdollisia vaaratilanteita ja asianmukaisesti tulkita, kuinka tällaiset mahdolliset vaaratilanteet voivat muuttua tilanteiksi, joissa törmäystä ei enää voida estää, sekä valita ja toteuttaa toimia turvaetäisyyksien nostamiseksi tasolle, jolla törmäys on vielä mahdollista estää tällaisen mahdollisen vaaratilanteen syntyessä.

1.5 Tavoite: osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti:

ajoneuvoihin liikkeessä vaikuttavat voimat, vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan, automaattivaihteiston käyttö, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen, hyötytilavuuden määrittäminen, kuormituksen jakautuminen, akselin ylikuormituksen seuraukset, ajoneuvon vakaus ja painopiste, pakkausten ja kuormalavojen tyypit;

tärkeimmät lukitusta edellyttävät tavaraluokat, kiilaus- ja lukitusmenetelmät, lukitushihnojen käyttö, lukituslaitteiden tarkistus, käsittelylaitteiden käyttö, suojapeitteiden asettaminen ja poistaminen.

2. Säännösten soveltaminen

2.1 Tavoite: tuntee tieliikenteen sosiaalinen ympäristö ja siihen liittyvä säännöstö:

kuljetusalan enimmäistyöajat; ajo- ja lepoaikoihin sekä ajopiirturiin liittyvien sääntöjen periaatteet, soveltaminen ja seuraukset; seuraamukset ajopiirturin käyttämättä jättämisestä, virheellisestä käytöstä tai väärentämisestä; tieliikenteen sosiaalisen ympäristön tunteminen; kuljettajan oikeudet ja velvollisuudet perustason ammattipätevyyden ja jatkokoulutuksen osalta.

2.2 Tavoite: tuntee tavarankuljetusta koskeva säännöstö:

kuljetusluvut, ajoneuvossa mukana kuljetettavat asiakirjat, tiettyjen teiden käyttöä koskevat kiellot, tienkäyttömaksut, tavaraliikennettä koskevien vakiosopimusten velvoitteet, kuljetussopimukseen kuuluvien asiakirjojen laadinta, kansainväliset kuljetusluvut, tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn yleissopimuksen¹³⁸ (CMR-sopimuksen)

¹³⁸ Tehty Genevessä 19 päivänä toukokuuta 1956.

mukaiset velvoitteet, kansainvälisen rahtikirjan laadinta, rajanylitys, huolitsijat, tavaroiden mukana olevat erityisasiakirjat.

3. Terveys, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

3.1 Tavoite: tiedostaa liikenteeseen ja työtapaturmiin liittyvät riskit:

kuljetusalan työtapaturmien tyypit, tieliikenteen onnettomuustilastot, raskaiden ajoneuvojen ja linja-autojen osallisuus onnettomuuksiin, inhimilliset, aineelliset ja taloudelliset seuraukset.

3.2 Tavoite: pystyä ennalta ehkäisemään rikollisuus ja salamatkustajien kuljetus:

yleinen informaatio, seuraukset kuljettajien kannalta, torjuntatoimenpiteet, tehtävät tarkistukset, kuljettajien vastuuseen liittyvä lainsäädäntö.

3.3 Tavoite: pystyä ennalta ehkäisemään fyysiset riskit:

ergonomiaperiaatteet; riskialttiit liikkeet ja asennot, fyysinen kunto, käsittelyharjoitukset, henkilökohtaiset suojavarusteet.

3.4 Tavoite: tiedostaa fyysisen ja henkisen suorituskyvyn merkitys:

terveellisen ja tasapainoisen ruokavalion periaatteet, alkoholin vaikutukset, lääkkeet ja muut käyttäytymiseen vaikuttavat aineet, väsymyksen ja stressin oireet, syyt ja vaikutukset, työn ja levon perusrytmin keskeinen merkitys.

3.5 Tavoite: kyetä arvioimaan hätätilanteita:

toiminta hätätilanteessa: tilanteen arviointi, tilanteen pahenemisen estäminen, avun kutsuminen paikalle, loukkaantuneiden auttaminen ja ensiavun antaminen, toimenpiteet tulipalon varalta, raskaan tavaraliikenteen ajoneuvossa olevien evakuoiminen, väkivaltatilanteissa toimiminen; vahinkoilmoituksen laadinnan pääperiaatteet.

3.6 Tavoite: osata käyttäytyä yrityksen imagoa tukevalla tavalla:

kuljettajan käyttäytyminen ja yrityksen imago: kuljettajan työn laadun merkitys yritykselle, kuljettajan eri roolit, kuljettajan työssään kohtaamat henkilöt, ajoneuvon kunnossapito, työn organisointi, riidan seuraukset kaupallisella ja taloudellisella tasolla.

3.7 Tavoite: tuntee tavarakuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä:

maanteiden tavaraliikenne suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (kilpailu, rahtaajat), maanteiden tavaraliikenteen eri toimintamuodot (muiden lukuun ja omaan lukuun tehtävät kuljetukset, kuljetuksiin liittyvät toiminnot), kuljetusyritysten päätyyppien ja kuljetuksiin liittyvien toimintojen organisointi, erityiskuljetusmuodot (säiliökuljetukset, kylmäkuljetukset, vaarallisten aineiden kuljetukset, eläinkuljetukset jne.), alan muutokset (palvelujen monipuolistaminen, rautatie-maantiekuljetukset, alihankinnat jne.).

2 jakso: Osassa B olevan 1 jakson 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty pakollinen perustason ammattipätevyys

Osapuoli voi sisällyttää tämän lisäyksen tämän jakson ja 3 jakson mukaisen koulutuksen osaksi muuta maanteiden tavaraliikenteeseen liittyvää erityiskoulutusta, jota edellytetään sen lainsäädännössä.

2.1. Opetukseen osallistumisen ja kokeen suorittamisen käsittävä vaihtoehto

Perustason ammattipätevyyteen liittyvään koulutukseen on sisällyttävä opetusta kaikissa tämän lisäyksen 1 jaksossa luetelluissa oppiaineissa. Perustason ammattipätevyyteen liittyvän koulutuksen keston on oltava 280 tuntia.

Kunkin kuljettajan on saatava vähintään 20 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asianomaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään koeajoneuvojen vaatimukset.

Edellä tarkoitetussa henkilökohtaisessa ajo-opetuksessa kuljettajan ammattiin pyrkivän seurassa on oltava opettaja, joka on hyväksytyn koulutuskeskuksen palveluksessa. Kukin kuljettajan ammattiin pyrkivä voi saada henkilökohtaista ajo-opetusta enintään 8 tuntia edellä mainituista 20 tunnista erityisellä testialueella tai korkeatasoisessa simulaattorissa, jotta voidaan arvioida edistymistä turvallisuusmääräyksiin perustuvassa järkevässä ajokäyttäytymisessä, erityisesti ajoneuvon hallintaa kunnoltaan vaihtelevilla ajoradoilla vaihtelevissa ilmasto-olosuhteissa valoisaan ja pimeään aikaan sekä kykyä optimoida polttoaineen kulutusta.

Osapuoli ja Euroopan unionin tapauksessa jäsenvaltio voi sallia, että hyväksytty koulutuskeskus antaa osan koulutuksesta tieto- ja viestintätekniikan välineiden avulla, kuten verkko-opetuksena, varmistaen samalla, että koulutuksen korkea laatu ja tehokkuus säilytetään ja että valitaan oppiaineet, joissa tieto- ja viestintätekniikan välineitä voidaan käyttää tehokkaimmin. Tällaisessa tapauksessa on edellytettävä luotettavaa käyttäjän tunnistamista ja asianmukaisia valvontakeinoja.

Perustason ammattipätevyyteen liittyvän koulutuksen keston on osassa B olevan 1 jakson 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen kuljettajien osalta oltava 70 tuntia, joista viisi tuntia on henkilökohtaista ajo-opetusta.

Tämän koulutuksen jälkeen osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tai niiden nimeämät elimet teettävät kuljettajalla kirjallisen tai suullisen kokeen. Kokeen on sisällettävä vähintään yksi kysymys tämän lisäyksen 1 jaksossa esitetyn oppiaineluettelon jokaista tavoitetta kohti.

2.2 Pelkkien kokeiden suorittamisen käsittävä vaihtoehto

Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tai niiden nimeämä elin järjestävät edellä tarkoitetut teoria- ja käytännön kokeet tarkistaakseen, että kuljettajan ammattiin pyrkivien tietotaso vastaa tämän jakson 1 jaksossa edellytettyä tasoa kaikkien siinä esitettyjen tavoitteiden ja oppiaineiden osalta.

(a) Teoriakoe koostuu vähintään kahdesta osasta:

- (i) kysymykset, joko monivalintatehtävänä tai suoraan vastattavina kysymyksinä tai näiden kahden yhdistelmänä; ja
- (ii) tapaustutkimukset.

Teoriakokeen vähimmäiskeston on oltava 4 tuntia.

(b) Käytännön kokeessa on oltava seuraavat kaksi osaa:

- (i) ajokoe, jonka tarkoituksena on arvioida edistymistä turvallisuussääntöihin perustuvassa järkevässä ajokäyttäytymisessä. Ajokoe toteutetaan mahdollisuuksien mukaan taajaman ulkopuolella sijaitsevilla teillä, moottoriliikenneteillä ja moottoriteillä (tai vastaavilla), sekä kaikenlaisilla kaupunkiliikenneväylillä, joilla on oltava sellaisia ongelmakohtia, joita kuljettaja todennäköisesti työssään kohtaa. Ajokoe olisi hyvä suorittaa vilkkaukseltaan vaihtelevissa liikenneolosuhteissa. Ajoaika tiellä on käytettävä optimaalisesti, jotta kuljettajan ammattiin pyrkivää voidaan arvioida kaikilla sellaisilla liikennevyöhykkeillä, joita kuljettaja todennäköisesti työssään kohtaa. Ajokokeen vähimmäiskeston on oltava 90 minuuttia;
- (ii) käytännön koe, joka kattaa vähintään tämän lisäyksen 1 jakson 1.5, 3.2, 3.3 ja 3.5 kohdan.

Käytännön kokeen vähimmäiskeston on oltava 30 minuuttia.

Käytännön kokeessa käytettävän ajoneuvon on täytettävä vähintään koeajoneuvojen vaatimukset.

Käytännön koetta voidaan täydentää kolmannella kokeella, joka toteutetaan erityisellä testialueella tai korkeatasoisessa simulaattorissa, jotta voidaan arvioida edistymistä turvallisuusmääräyksiin perustuvassa järkevässä ajokäyttäytymisessä ja arvioida erityisesti ajoneuvon hallintaa kunnoltaan vaihtelevilla ajoradoilla vaihtelevissa ilmasto-olosuhteissa valoisaan ja pimeään aikaan.

Tämän vapaaehtoisen ajokokeen kestoa ei ole määritetty. Jos kuljettaja läpäisee kokeen, sen kestoa voidaan lyhentää i alakohdassa tarkoitetun ajokokeen 90 minuutista, kuitenkin enintään 30 minuutilla.

osassa B olevan 1 jakson 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen kuljettajien osalta teoriakoe kattaa ainoastaan ne tämän lisäyksen 1 jaksossa luetellut oppiaineet, jotka koskevat uuden perustason ammattipätevyysvaatimuksen kattamia ajoneuvoja. Näiden kuljettajien on kuitenkin suoritettava käytännön koe kokonaisuudessaan.

3 jakso: Liitteen ROAD.1 osassa B olevan 1 jakson 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu nopeutettu perustason ammattipätevyys

Perustason ammattipätevyyteen liittyvään nopeutettuun koulutukseen on sisällyttävä opetusta kaikissa tämän lisäyksen 1 jaksossa luetelluissa oppiaineissa. Sen keston on oltava 140 tuntia.

Kunkin kuljettajan on saatava vähintään 10 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asianomaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään koeajoneuvojen vaatimukset.

Edellä tarkoitetussa henkilökohtaisessa ajo-opetuksessa kuljettajan ammattiin pyrkivän seurassa on oltava opettaja, joka on hyväksytyn koulutuskeskuksen palveluksessa. Kukin kuljettajan ammattiin pyrkivä voi saada henkilökohtaista ajo-opetusta enintään neljä tuntia edellä mainituista 10 tunnista erityisellä testialueella tai korkeatasoisessa simulaattorissa, jotta voidaan arvioida edistymistä turvallisuusmääräyksiin perustuvassa järkevässä ajokäyttäytymisessä, erityisesti ajoneuvon hallintaa eri tieolosuhteissa ja sitä, miten kyseiset olosuhteet vaihtelevat eri ilmasto-olosuhteissa valoisaan ja pimeään aikaan sekä kykyä optimoida polttoaineen kulutusta.

Tämän lisäyksen 2 jakson 2.1 kohdan neljännen alakohdan määräyksiä sovelletaan myös nopeutettuun perustason ammattipätevyyskoulutukseen.

Perustason ammattipätevyyteen liittyvän koulutuksen keston on osassa B olevan 1 jakson 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen kuljettajien osalta oltava 35 tuntia, joista kaksi ja puoli tuntia on henkilökohtaista ajo-opetusta.

Tämän koulutuksen jälkeen osapuolten toimivaltaiset viranomaiset tai niiden nimeämä elin teettävät kuljettajalla kirjallisen tai suullisen kokeen. Kokeen on sisällettävä vähintään yksi kysymys tämän lisäyksen 1 jaksossa esitetyn oppiaineluettelon jokaista tavoitetta kohti.

Osapuoli voi sisällyttää tämän jakson mukaisen koulutuksen osaksi muuta maanteiden tavaraliikenteeseen liittyvää erityiskoulutusta, jota edellytetään sen lainsäädännössä.

4 jakso: Liitteen ROAD.1 osassa B olevan 1 jakson 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty pakollinen jatkokoulutus

Hyväksytty koulutuskeskus järjestää pakolliset jatkokoulutuskurssit. Jatkokoulutuksen keston on oltava 35 tuntia joka viides vuosi, ja se järjestetään jaksoissa, joiden kesto on vähintään 7 tuntia ja jotka voidaan jakaa kahdelle peräkkäiselle päivälle. Verkko-opetusta käytettäessä hyväksytyn koulutuskeskuksen on varmistettava, että koulutuksen asianmukainen laatu säilytetään, mukaan lukien valitsemalla oppiaineet, joissa tieto- ja viestintätekniikan välineitä voidaan käyttää tehokkaimmin. Osapuolten on erityisesti edellytettävä luotettavaa käyttäjän tunnistusta ja asianmukaisia valvontakeinoja. Verkko-opetuksen kesto saa olla enintään 12 tuntia. Vähintään yhteen koulutuskurssin jaksoista on kuuluttava liikenneturvallisuuteen liittyvä oppiaine. Koulutuksen sisällössä on otettava huomioon kuljettajan harjoittamaan kuljetustoimintaan liittyvät erityistarpeet ja asiaankuuluvan lainsäädännön ja tekniikan kehitys sekä mahdollisuuksien mukaan kuljettajan erityiset koulutustarpeet. Mainittuun 35 tunnin keston olisi kuuluttava useita eri oppiaineita, myös kertauskoulutusta, jos ilmenee, että kuljettaja tarvitsee erityistä tukiopetusta.

Osapuoli ja unionin tapauksessa jäsenvaltio voi sisällyttää tämän jakson mukaisen koulutuksen osaksi muuta maanteiden tavaraliikenteeseen liittyvää erityiskoulutusta, jota edellytetään sen lainsäädännössä.

5 jakso: Perustason ammattipätevyyden ja jatkokoulutuksen hyväksyminen

5.1. Perustason ammattipätevyyteen liittyvää koulutusta ja jatkokoulutusta järjestävien koulutuskeskusten on oltava osapuolten toimivaltaisten viranomaisten hyväksymiä. Hyväksyntä voidaan myöntää ainoastaan kirjallisesta pyynnöstä. Pyyntöön liitettävien asiakirjojen on sisällettävä seuraavat tiedot:

5.1.1. asianmukainen pätevyyttä ja koulutusta koskeva ohjelma, josta käyvät ilmi opetettavat asiat sekä ehdotettu toteutussuunnitelma ja opetusmenetelmät;

5.1.2. selvitys opettajien pätevydestä ja toiminta-aloista;

5.1.3. selvitys kurssien pitopaikoista, opetusmateriaalista, käytännön harjoituksia varten varatuista resursseista sekä käytettävästä ajoneuvokannasta;

5.1.4. selvitys kurssien osallistumisehdoista (osallistujien lukumäärä).

5.2. Toimivaltaisen viranomaisen on myönnettävä hyväksyntä kirjallisesti ja seuraavin ehdoin:

5.2.1. koulutus on annettava pyynnön mukana olleiden asiakirjojen mukaisesti;

5.2.2. toimivaltaisella viranomaisella on oltava mahdollisuus lähettää valtuuttamiaan henkilöitä seuraamaan koulutusta ja sillä on oltava oikeus valvoa hyväksytyjä keskuksia kurssien ja kokeiden toteuttamistapojen ja asianmukaisen kulun osalta;

5.2.3. hyväksyntä voidaan peruuttaa kokonaan tai toistaiseksi, jos sen ehdot eivät enää täyty.

Hyväksytyn keskuksen on taattava, että opettajat tuntevat hyvin uusimmat määräykset ja koulutusta koskevat säännöt. Opettajien on osana erityistä valintamenettelyä voitava osoittaa didaktiset ja pedagogiset tiedot. Koulutuksen käytännön osaa varten opettajien on voitava osoittaa kokemus kuljettajan ammatista tai vastaava ajokokemus, kuten kokemus raskaiden ajoneuvojen ajo-opetuksen antamisessa.

Koulutusohjelma on laadittava hyväksynnän ja 1 jaksossa mainittujen oppiaineiden mukaisesti.

LISÄYS ROAD.B.1.2: Tämän liitteen osassa B olevan 1 jakson 9 artiklassa tarkoitetun ammattipätevyytodistuksen malli

Sivu 1

KULJETTAJAN AMMATTIPÄTEVYYSKORTTI (JÄSENVALTIO/UK)

6.
VALOKUVA

9.

1.

2

3

4a.

4c.

5 a.

7

(8.)

4b.

(4d.)

5b.

Sivu 2

11.

1. Sukunimi

2. Etunimi

3. Syntymäaika ja -paikka

4a. Myöntämispäivä

4b. Hallinnollisen voimassaolon
päättymispäivä

4c. Myöntäjä

5a. Kortin numero:

5b. Sarjanumero:

10. Unionin koodi¹³⁹

9.	10.
C1	
C	
D1	
D	
C1E	
CE	
D1E	
DE	

¹³⁹ Jos käytössä

2 jakso. Ajoajat, tauot ja lepoajat

1 artikla – Soveltamisala

1. Tässä jaksossa vahvistetaan ajoaikaa, taukoja ja lepoaikoja koskevat säännöt tämän sopimuksen ROAD.7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille kuljettajille, jotka suorittavat tämän sopimuksen ROAD.4 artiklassa [Tavaroiden kuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä] tarkoitettuja matkoja.

2. Jos kuljettaja suorittaa tämän sopimuksen ROAD.4 artiklassa [Tavaroiden kuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä] tarkoitettua matkaa, tämän jakson sääntöjä sovelletaan kaikkiin kyseisen kuljettajan osapuolten alueiden ja unionin jäsenvaltioiden välillä toteuttamiin maantiekuljetuksiin.

3. Tätä jaksoa sovelletaan

- (a) kun ajoneuvon suurin sallittu massa, mahdollinen perävaunu tai puoliperävaunu mukaan luettuna, on yli 3,5 tonnia; tai
- (b) alkaen 1 päivästä heinäkuuta 2026 ajoneuvoihin, joiden suurin sallittu massa, mahdollinen perävaunu tai puoliperävaunu mukaan luettuna, on yli 2,5 tonnia.

4. Tätä jaksoa ei sovelleta kuljetuksiin seuraavilla ajoneuvoilla:

- (a) ajoneuvot tai ajoneuvoyhdistelmät, joiden suurin sallittu massa on enintään 7,5 tonnia ja joita käytetään
 - (i) kuljettajan työssään tarvitsemien materiaalien, laitteiden tai koneiden kuljettamiseen tai
 - (ii) käsiteollisuustuotteina valmistettujen tavaroiden toimittamiseen,

enintään 100 kilometrin säteellä yrityksen toimipaikasta ja sillä ehdolla, että ajoneuvon kuljettaminen ei ole kuljettajan päätyö ja kuljetus ei tapahdu toisen lukuun;

- (b) joiden suurin sallittu nopeus on 40 kilometriä tunnissa;
- (c) puolustusvoimien, väestönsuojelun, palokunnan ja yleisestä järjestyksestä vastaavien laitosten omistamat tai ilman kuljettajaa vuokraamat ajoneuvot, kun kuljetustoimintaa harjoitetaan näille laitoksille osoitettujen tehtävien johdosta ja niiden valvonnassa;
- (d) hätä- tai pelastusajoneuvot;
- (e) sairaanhoidon erikoisajoneuvot;
- (f) hinausajoneuvot, joita käytetään enintään 100 kilometrin etäisyydellä niiden asemapaikasta;
- (g) tekniikan kehittämiseen sekä korjausten ja kunnossapidon testaamiseen tarvittavat ajoneuvot ja uudet tai uudistetut ajoneuvot, joita ei ole vielä otettu käyttöön;
- (h) tavarankuljetukseen käytettävät ajoneuvot, joiden suurin sallittu massa, mahdollinen perävaunu tai puoliperävaunu mukaan luettuna, on yli 2,5 tonnia mutta enintään 3,5 tonnia, kun kuljetusta ei harjoiteta toisen lukuun, vaan sitä harjoitetaan yrityksen tai

kuljettajan omaan lukuun, ja kun kuljettaminen ei ole ajoneuvoa kuljettavan henkilön päätyö;

- (i) hyötyajoneuvot, jotka ovat museoajoneuvoja sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa niillä ajetaan, ja joita käytetään ei-kaupalliseen tavarankuljetukseen.

2 artikla – Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan:

- (a) 'tieliikenteellä' kaikkia yleisillä teillä kokonaan tai osittain tehtäviä matkoja, jotka tehdään henkilöiden tai tavaroiden kuljettamiseen käytettävillä kuormatuilla tai kuormaamattomilla ajoneuvoilla;
- (b) 'tauolla' aikaa, jonka kuluessa kuljettaja ei saa ajaa eikä tehdä muuta työtä ja joka käytetään yksinomaan lepäämiseen;
- (c) 'muulla työllä' kaikkea osassa B olevan 3 jakson 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa työajaksi määriteltyä toimintaa, ajamista lukuun ottamatta, sekä myös kaikkea samalle tai toiselle työnantajalle tehtyä työtä joko kuljetusalalla tai sen ulkopuolella;
- (d) 'vapaa-ajalla' yhtäjaksoista aikaa, jonka kuljettaja saa käyttää haluamallaan tavalla;
- (e) 'vuorokautisella lepoajalla' vuorokautista aikaa, jonka kuljettaja saa käyttää haluamallaan tavalla ja joka käsittää 'säännöllisen vuorokautisen lepoajan' ja 'lyhennetyn vuorokautisen lepoajan':
 - (i) 'säännöllisellä vuorokautisella lepoajalla' tarkoitetaan mitä tahansa vähintään 11 tuntia kestävää vapaa-aikaa, joka voidaan vaihtoehtoisesti pitää kahdessa osassa niin, että ensimmäisen on kestävä yhtäjaksoisesti vähintään kolme tuntia ja jälkimmäisen on kestävä yhtäjaksoisesti vähintään yhdeksän tuntia; ja
 - (ii) 'lyhennetyllä vuorokautisella lepoajalla' yhtäjaksoista vapaa-aikaa, joka kestää vähintään yhdeksän tuntia mutta vähemmän kuin 11 tuntia;
- (f) 'viikoittaisella lepoajalla' viikoittaista aikaa, jonka kuljettaja saa käyttää haluamallaan tavalla ja joka käsittää 'säännöllisen viikoittaisen lepoajan' ja 'lyhennetyn viikoittaisen lepoajan':
 - (i) 'säännöllisellä viikoittaisella lepoajalla' tarkoitetaan yhtäjaksoista, vähintään 45 tuntia kestävää vapaa-aikaa; ja
 - (ii) 'lyhennetyllä viikoittaisella lepoajalla' tarkoitetaan yhtäjaksoista vähemmän kuin 45 tuntia kestävää vapaa-aikaa, joka voidaan tämän jakson 6 artiklan 6 ja 7 kohdassa esitetyin edellytyksin lyhentää vähintään 24 peräkkäiseksi tunniksi;
- (g) 'viikolla' ajanjaksoa, joka alkaa maanantaina kello 00.00 ja päättyy sunnuntaina kello 24.00;
- (h) 'ajoajalla' sen ajotoiminnan kestoa, joka
 - (i) on tallennettu automaattisesti tai puoliautomaattisesti ajopiirturiin tämän liitteen osassa B olevan 4 jakson 2 artiklan e, f, g ja h alakohdan mukaisesti; tai

- (ii) tallennetaan manuaalisesti, kuten tämän liitteen osassa B olevan 4 jakson 9 artiklan 2 ja 11 kohdassa edellytetään;
- (i) 'vuorokautisella ajoajalla' yhden vuorokautisen lepoajan päättymisen ja seuraavan vuorokautisen lepoajan alkamisen välillä tai yhden vuorokautisen ja yhden viikoittaisen lepoajan välillä kertynyttä yhteenlaskettua ajoaikaa;
- (j) 'viikoittaisella ajoajalla' viikon aikana kertynyttä yhteenlaskettua ajoaikaa;
- (k) 'suurimmalla sallitulla massalla' täyteen kuormatun ajoneuvon suurinta sallittua massaa;
- (l) 'monimiehityksellä' tilannetta, jossa ajoneuvossa on kahden peräkkäisen vuorokautisen lepoajan välisinä tai yhden vuorokautisen ja yhden viikoittaisen lepoajan välisinä ajoaikoina ajamista varten vähintään kaksi kuljettajaa niin, että ensimmäisen monimiehityksellä ajettavan tunnin ajan toisen kuljettajan tai toisten kuljettajien läsnäolo on vapaaehtoista mutta lopun ajan pakollista;
- (m) 'ajoajalla' yhteenlaskettua ajoaikaa siitä, kun kuljettaja aloittaa ajamisen lepoajan tai tauon jälkeen, siihen asti, kunnes hän pitää lepoajan tai tauon; ajoaika voi olla yhtäjaksoinen tai siinä voi olla taukoja.

3 artikla – Autonapumiehiä koskevat vaatimukset

Autonapumiesten alaikäraja on 18 vuotta. Kukin osapuolet ja unionin tapauksessa kukin jäsenvaltio voi kuitenkin alentaa autonapumiesten alaikärajan 16 vuoteen, jos ikärajaa alennetaan ammatillista koulutusta varten ja noudatetaan työsuhdetta koskevia Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionissa jäsenvaltion kansallisia sääntöjä.

4 artikla – Ajoajat

1. Vuorokautinen ajoaika saa olla enintään yhdeksän tuntia.

Vuorokautista ajoaikaa voidaan kuitenkin enintään kahdesti viikon aikana pidentää enintään kymmeneen tuntiin.

2. Viikoittainen ajoaika saa olla enintään 56 tuntia, eikä se saa johtaa 60 tunnin viikoittaisen enimmäistyöajan ylittymiseen.

3. Kahden peräkkäisen viikon aikana kertynyt yhteenlaskettu ajoaika saa olla enintään 90 tuntia.

4. Vuorokautisiin ja viikoittaisiin ajoaikoihin on sisällyttävä koko ajoaika, joka on ajettu osapuolen alueella.

5. Kuljettajan on kirjattava "muuksi työksi" tämän jakson 2 artiklan c alakohdassa tarkoitettu aika sekä aika, jonka hän käyttää ajaessaan ajoneuvoa muuta kuin kaupallisia tarkoituksia varten, jolloin kuljettajan ei edellytetä kirjaavan ajoaikaa, sekä kirjattava osassa B olevan 3 jakson 2 artiklan 2 kohdassa määritelty "varallaoloaika" osassa B olevan 4 jakson 6 artiklan 5 kohdan b alakohdan iii alakohdan mukaisesti. Tämä on merkittävä käsin valvontalaitteen piirturilevylle tai valvontalaitteesta tulostettuun asiakirjaan taikka tallennettava käsin valvontalaitteeseen.

5 artikla – Tauot

Neljän ja puolen tunnin ajoajan jälkeen kuljettajan on pidettävä vähintään 45 minuutin yhtäjaksoinen tauko, jollei hän pidä lepoaikaa.

Tämä tauko voidaan korvata vähintään 15 minuuttia kestävällä tauolla, jota seuraa vähintään 30 minuutin tauko, joka puolestaan sijoitetaan siten, että noudatetaan ensimmäisen kohdan määräyksiä.

Monimiehitykseen kuuluva kuljettaja voi pitää 45 minuutin tauon toisen kuljettajan ajamassa ajoneuvossa, edellyttäen että taukoa pitävä kuljettaja ei osallistu ajoneuvoa ajavan kuljettajan avustamiseen.

6 artikla – Lepoajat

1. Kuljettajan on pidettävä vuorokautiset ja viikoittaiset lepoajat.

2. Jokaisen 24 tunnin ajanjakson kuluessa edellisen vuorokautisen tai viikoittaisen lepoajan päättymisestä kuljettajan on täytynyt pitää uusi vuorokautinen lepoaika.

Jos se vuorokautisen lepoajan osa, joka sisältyy kyseiseen 24 tunnin ajanjaksoon, on vähintään yhdeksän tuntia mutta vähemmän kuin 11 tuntia, kyseistä vuorokautista lepoaikaa on pidettävä lyhennettynä vuorokautisena lepoaikana.

3. Vuorokautista lepoaikaa voidaan pidentää niin, että siitä tulee säännöllinen tai lyhennetty viikoittainen lepoaika.

4. Kuljettaja voi pitää enintään kolme lyhennettyä vuorokautista lepoaikaa kahden viikoittaisen lepoajan välillä.

5. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, monimiehitykseen kuuluvan kuljettajan on 30 tunnin kuluessa vuorokautisen tai viikoittaisen lepoajan päättymisestä täytynyt pitää uusi vähintään yhdeksän tunnin vuorokautinen lepoaika.

6. Kahden peräkkäisen viikon aikana kuljettajan on pidettävä vähintään

(a) kaksi säännöllistä viikoittaista lepoaikaa; tai

(b) yksi säännöllinen viikoittainen lepoaika ja yksi lyhennetty vähintään 24 tunnin pituinen viikoittainen lepoaika.

Viikoittaisen lepoajan on alettava viimeistään kuuden 24 tunnin jakson kuluttua edellisen viikoittaisen lepoajan päättymisestä.

7. Poiketen siitä, mitä 6 kohdassa määrätään, kansainvälisiä tavarakuljetuksia harjoittava kuljettaja voi pitää kaksi peräkkäistä lyhennettyä viikoittaista lepoaikaa maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan sijoittautumisosapuolen tai EU:hun sijoittautuneiden maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien tapauksessa sijoittautumisjäsenvaltion ulkopuolella, edellyttäen että kuljettaja pitää neljän peräkkäisen viikon aikana vähintään neljä viikoittaista lepoaikaa, joista vähintään kahden on oltava säännöllisiä viikoittaisia lepoaikoja.

Sovellettaessa tätä kohtaa kuljettajan katsotaan harjoittavan kansainvälistä tieliikennettä, jos kuljettaja aloittaa kaksi peräkkäistä lyhennettyä viikoittaista lepoaikaa työnantajan

sijoittautumisosapuolen ja kuljettajan asuinmaan ulkopuolella tai Euroopan unionin tapauksessa työnantajan sijoittautumisjäsenvaltion ja kuljettajan asuinmaan ulkopuolella.

Lyhennykset viikoittaisiin lepoaikoihin on korvattava vastaavalla yhtäjaksoisella vapaa-ajalla ennen kyseistä viikkoa seuraavan kolmannen viikon loppua.

Kun kaksi lyhennettyä viikoittaista lepoaikaa on pidetty peräkkäin kolmannen alakohdan mukaisesti, ennen seuraavaa viikoittaista lepoaikaa on pidettävä lepoaika korvauksena kyseisestä kahdesta lyhennetystä viikoittaisesta lepoajasta.

8. Lyhennetystä viikoittaisesta lepoajasta korvauksena pidettävä vapaa-aika on liitettävä toiseen vähintään yhdeksän tunnin pituiseen lepoaikaan.

9. Säännöllisiä viikoittaisia lepoaikoja ja yli 45 tunnin pituisia viikoittaisia lepoaikoja, jotka pidetään korvauksena aiemmista lyhennetyistä viikoittaisista lepoajoista, ei saa pitää ajoneuvossa. Ne on pidettävä asianmukaisessa ja kullekin sukupuolelle sopivassa majoituspaikassa, jossa on kunnolliset nukkumis- ja saniteettitilat.

Työnantajan on vastattava muualla kuin ajoneuvossa tapahtuvan majoituksen kustannuksista.

10. Kuljetusyritysten on järjestettävä kuljettajien työ niin, että kuljettajat pystyvät palaamaan kuljettajan säännöllisenä asemapaikkana olevaan työnantajan toimipisteeseen, jossa kuljettajan viikoittainen lepoaika alkaa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja unionin tapauksessa työnantajan sijoittautumisjäsenvaltiossa tai palaamaan kuljettajan asuinpaikkaan kunkin neljän peräkkäisen viikon jaksolla, jotta he voivat pitää vähintään yhden säännöllisen viikoittaisen lepoajan tai yli 45 tunnin pituisen viikoittaisen lepoajan, joka pidetään korvauksena lyhennetystä viikoittaisesta lepoajasta.

Kuitenkin jos kuljettaja on pitänyt kaksi peräkkäistä lyhennettyä viikoittaista lepoaikaa 7 kohdan mukaisesti, kuljetusyrityksen on järjestettävä kuljettajan työt siten, että kuljettaja voi palata ennen korvauksena pidettävän yli 45 tunnin pituisen säännöllisen viikoittaisen lepoajan alkua.

Yrityksen on dokumentoitava, kuinka se täyttää kyseisen velvoitteen, ja säilytettävä asiakirja-aineisto tiloissaan, jotta se voidaan esittää valvontaviranomaisten pyynnöstä.

11. Kahdelle viikolle jakautuva viikoittainen lepoaika voidaan laskea jommankumman viikon lepoajaksi muttei molempien.

12. Tästä poiketen, jos kuljettaja seuraa lautalla tai junassa kuljetettavaa ajoneuvoa ja pitää säännöllisen vuorokautisen lepoajan tai lyhennetyn viikoittaisen lepoajan, kyseinen lepoaika voidaan keskeyttää korkeintaan kaksi kertaa muun toiminnan vuoksi, joka saa kestää yhteensä enintään yhden tunnin. Kyseisen säännöllisen vuorokautisen lepoajan tai lyhennetyn viikoittaisen lepoajan aikana kuljettajalla on oltava käytettävissään lepohytti, vuode tai makuusija.

Tätä poikkeusta sovelletaan säännöllisten viikoittaisten lepoaikojen osalta lautta- tai junamatkoihin, jos

(a) matkan kesto on 8 tuntia tai enemmän; ja

(b) kuljettajalla on lautalla tai junassa käytössään lepohytti.

13. Aika, joka on käytetty matkustamiseen paikkakunnalle, missä toimiminen tämän jakson soveltamisalaan kuuluvan ajoneuvon kuljettajana alkaa, tai kyseiseltä paikkakunnalta palaamiseen,

kun ajoneuvo ei ole kuljettajan kotona eikä hänen säännöllisenä asemapaikkanaan olevassa työnantajan toimipisteessä, saadaan laskea vapaa-ajaksi tai tauoksi vain silloin, kun kuljettaja on lautalla tai junassa ja hänen käytettävissään on lepohytty, vuode tai makuusija.

14. Aika, jonka kuljettaja on käyttänyt tämän jakson soveltamisalaan kuulumattoman ajoneuvon kuljettamiseen tämän jakson soveltamisalaan kuuluvan ajoneuvon luo tai luota, kun se ei ole kuljettajan kotona eikä hänen säännöllisenä asemapaikkanaan olevassa työnantajan toimipisteessä, on laskettava ”muuksi työksi”.

7 artikla – Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien vastuu

1. Osapuolen maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja ei saa maksaa palveluksessaan tai käytössään oleville kuljettajille ajomatkan, toimitusnopeuden ja/tai kuljetettujen tavaroiden määrän perusteella palkkioita edes lisäpalkkioiden tai palkanlisien muodossa, jos kyseiset palkkiot saattavat vaarantaa liikenneturvallisuutta ja/tai kannustavat tämän jakson rikkomiseen.

2. Osapuolen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan on järjestettävä tavaraliikenteen toiminta ja annettava miehistön jäsenille asianmukaista ohjeistusta, jotta he voivat noudattaa tämän jakson määräyksiä.

3. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja on vastuussa kuljettajiensa tekemistä rikkomuksista, vaikka rikkominen olisi tapahtunut toisen osapuolen alueella.

Osapuolet voivat asettaa tämän vastuun edellytykseksi, että maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja on rikkonut 1 ja 2 kohtaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta osapuolten oikeutta pitää kuljetusyrityksiä täysin vastuullisina. Osapuolet voivat ottaa huomioon mahdollisen näytön siitä, että maanteiden tavaraliikenteen harjoittajaa ei kohtuudella voida pitää vastuullisena tehdystä rikkomuksesta.

4. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien, lähettäjiä, huolitsijoiden, matkanjärjestäjien, hankkijoiden, alihankkijoiden ja kuljettajia välittävien toimistojen on varmistettava, että sopimusperusteiset liikenteen aikataulut ovat tämän jakson mukaiset.

5. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan, joka käyttää osassa B olevan 4 jakson 2 artiklan f, g tai h alakohdan mukaisilla valvontalaitteilla varustettuja ajoneuvoja ja tämän jakson soveltamisalaan kuuluvia ajoneuvoja, on

- (i) varmistettava, että ajoneuvoyksiköstä ja kuljettajakortista kopioidaan kaikki tiedot osapuolen määräämin väliajoin ja että olennaiset tiedot kopioidaan useammin sen varmistamiseksi, että kaikki tiedot kyseisen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan toteuttamista tai sen lukuun toteutetuista toiminnoista kopioidaan; ja
- (ii) varmistettava, että kaikki ajoneuvoyksiköstä ja kuljettajakortista kopioidut tiedot säilytetään vähintään 12 kuukautta niiden kirjaamisen jälkeen ja että tällaiset tiedot ovat tarkastusviranomaisen pyynnöstä saatavilla maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan toimitiloissa joko suoraan tai etäyhteyden avulla.

”Kopioinnilla” tarkoitetaan tässä kohdassa osassa C olevan 2 jakson 2 artiklan 2 kohdan h alakohdassa esitetyn määritelmän mukaista kopiointia.

Enimmäistiheys, jolla olennaiset tiedot on kopioitava tämän kohdan i alakohdan mukaisesti on 90 vuorokautta ajoneuvoyksikön osalta ja 28 vuorokautta kuljettajakortin osalta.

8 artikla – Poikkeukset

1. Saadakseen ajoneuvon sopivaan pysähdyspaikkaan kuljettaja voi poiketa 4–6 artiklasta siinä määrin kuin on tarpeen henkilöiden, ajoneuvon tai kuorman turvallisuuden varmistamiseksi edellyttäen, ettei liikenneturvallisuus vaarannu. Kuljettajan on tehtävä tällaisen poikkeamisen luonteesta ja syystä käsin merkintä valvontalaitteen piirturilevyyn tai valvontalaitteesta tulostettuun asiakirjaan tai työvuorolistaan viimeistään saavuttuaan sopivaan pysähdyspaikkaan.

2. Edellyttäen, ettei liikenneturvallisuus vaarannu, poikkeuksellisissa olosuhteissa kuljettaja voi myös poiketa siitä, mitä 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa ja 6 artiklan 2 kohdassa määrätään, ja ylittää vuorokautisen ja viikoittaisen ajoajan enintään yhdellä tunnilla päästäkseen työnantajan toimipisteeseen tai omaan asuinpaikkaansa viikoittaisen lepoajan käyttämistä varten.

Kuljettaja voi samoin edellytyksin ylittää vuorokautisen ja viikoittaisen ajoajan enintään kahdella tunnilla, edellyttäen että välittömästi ennen työnantajan toimipisteen tai kuljettajan asuinpaikan saavuttamiseksi säännöllisen viikoittaisen lepoajan pitämistä varten tehtyä lisäajoa pidettiin 30 minuutin keskeytymätön tauko.

Kuljettajan on tehtävä tällaisen poikkeamisen syystä käsin merkintä valvontalaitteen piirturilevyyn tai valvontalaitteesta tulostettuun asiakirjaan tai työvuorolistaan viimeistään saavuttuaan määränpäähän tai sopivaan pysähdyspaikkaan.

Kaikki pidennetyt jaksot on korvattava vastaavalla yhtäjaksoisella lepoajalla, joka voidaan pitää minkä tahansa muun lepoajan yhteydessä, ennen kyseistä viikkoa seuraavan kolmannen viikon loppua.

3. Edellyttäen, ettei liikenneturvallisuus vaarannu, kukin osapuoli ja unionin tapauksessa jäsenvaltio voi myöntää poikkeuksia 3–6 artiklan määräyksistä ja asettaa yksittäisiä edellytyksiä tällaiselle vapautukselle omalla alueellaan tai toisen osapuolen suostumuksella toisen osapuolen alueella seuraavanlaisilla ajoneuvoilla harjoitettavan liikenteen osalta:

- (a) viranomaisten omistamat tai ilman kuljettajaa vuokraamat ajoneuvot, joita käytetään sellaisessa tavaraliikenteessä, jolla ei kilpailla yksityisten maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien kanssa;
- (b) maanviljelyä, puutarhaviljelyä, metsätaloutta, kotieläintaloutta tai kalastusta harjoittavien yritysten käyttämät tai ilman kuljettajaa vuokraamat ajoneuvot, joita käytetään tavarankuljetukseen niiden omassa yritystoiminnassa enintään 100 kilometrin etäisyydellä yrityksen sijaintipaikasta;
- (c) maa- ja metsätaloudessa käytettävät maatalous- ja metsätraktorit enintään 100 kilometrin etäisyydellä ajoneuvon omistavan tai sitä vuokraavan yrityksen sijaintipaikasta;
- (d) ajoneuvot tai ajoneuvoyhdistelmät, joiden suurin sallittu massa on enintään 7,5 tonnia ja joita yleispalvelun tarjoajat käyttävät yleispalvelussa lähetysten toimittamiseen. Näitä ajoneuvoja saadaan käyttää enintään 100 kilometrin etäisyydellä yrityksen sijaintipaikasta ja sillä ehdolla, että ajoneuvojen kuljettaminen ei ole kuljettajan päätyö;
- (e) ajoneuvot, joita käytetään yksinomaan pinta-alaltaan enintään 2 300 neliökilometrin suuruisilla saarilla, joita moottoriajoneuvoliikenteen käytettävissä oleva silta, kahlaamo tai tunneli ei yhdistä valtion muuhun osaan;

- (f) tavaraliikenteessä käytettävät ajoneuvot, joiden käyttövoimana on maa- tai nestekaasu taikka sähkövoima ja joiden suurin sallittu massa, perävaunu tai puoliperävaunu mukaan luettuna, on enintään 7,5 tonnia ja joita käytetään enintään 100 kilometrin etäisyydellä yrityksen sijaintipaikasta;
- (g) ajoneuvot, joita käytetään viemärilaitoksen toiminnassa, tulvantorjunnassa vesi-, kaasu- ja sähkölaitosten toiminnassa, maanteiden kunnossapidossa ja valvonnassa, ovelta ovelle tapahtuvassa talousjätteiden keruussa ja kuljetuksessa, sähkö- ja puhelinpalveluissa, radio- ja televisiolähetysissä sekä radio- tai televisiolähettimien tai -vastaanottimien tunnistamisessa;
- (h) sirkusten ja huvipuistojen laitteita kuljettavat erikoisajoneuvot;
- (i) erilaisissa hankkeissa käytettävät erityisvarusteiset liikkuvat ajoneuvot, joita käytetään pääosin opetustarkoituksiin ajoneuvon ollessa pysäköitynä;
- (j) ajoneuvot, joita käytetään maidon keräämiseen maataloilta ja/tai maidonkuljetusastioiden tai eläinten ravinnoksi tarkoitettujen maitovalmisteiden palauttamiseen maataloille;
- (k) rahaa ja/tai arvoesineitä kuljettavat erikoisajoneuvot;
- (l) ajoneuvot, joita käytetään eläinjätteiden tai muiksi kuin elintarvikkeiksi käytettävien ruhojen kuljetukseen;
- (m) yksinomaan maanteiden solmukohtiin liittyvillä alueilla, kuten satamissa, satamien ja muiden liikennemuotojen yhdistämiseksi perustetuissa terminaaleissa (interport) ja rautatieterminaaleissa, olevilla teillä käytetyt ajoneuvot;
- (n) ajoneuvot, joita käytetään elävien eläinten kuljetukseen 100 kilometrin säteellä maataloilta paikallisille markkinoille ja päinvastoin tai markkinoilta paikallisiin teurastamoihin;
- (o) ajoneuvot tai ajoneuvoyhdistelmät, joita käytetään rakennustyömaakoneiden kuljettamiseen rakennusyrityksen lukuun 100 kilometrin säteellä yrityksen toimipaikasta, edellyttäen että ajoneuvojen kuljettaminen ei ole kuljettajan päätyö; ja
- (p) ajoneuvot, joita käytetään valmisbetonin toimituksiin.

4. Edellyttäen, että kuljettajien työolot ja liikenneturvallisuus eivät vaarannu ja että osassa B olevan 3 jakson 3 artiklassa vahvistettuja rajoja noudatetaan, osapuoli ja unionin tapauksessa jäsenvaltio voi myöntää osapuolen alueella sovellettavan menettelyn mukaisesti vapautuksia 4–6 artiklan määräysten soveltamisesta poikkeuksellisissa olosuhteissa harjoitettaville kuljetuksille.

Tilapäiset poikkeukset on perusteltava asianmukaisesti, ja niistä on ilmoitettava välittömästi toiselle osapuolelle. Tieliikenteen erityiskomitea antaa yksityiskohtaiset ohjeet tällaisista ilmoituksista. Kukin osapuoli julkaisee nämä tiedot välittömästi julkisella verkkosivustolla ja varmistaa, että sen täytäntöönpanotoimissa otetaan huomioon toisen osapuolen myöntämä poikkeus.

3 jakso. Liikkuvien työntekijöiden työaika

1 artikla – Soveltamisala

1. Tätä jaksoa sovelletaan osapuolten maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien palkkaamiin liikkuvassa työssä oleviin työntekijöihin, jotka suorittavat tämän sopimuksen ROAD.4 artiklassa [Tavaroiden kuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä] tarkoitettuja matkoja.

Tätä jaksoa sovelletaan myös itsenäisiin kuljettajiin.

2. Siltä osin kuin tässä jaksossa on maantiekuljetuksia harjoittavia liikkuvia työntekijöitä koskevia erityismääräyksiä, se on etusijalla LPF.2.27 artiklan asiaa koskeviin määräyksiin nähden.

3. Tämä jakso täydentää osassa B olevan 2 jakson määräyksiä, jotka ovat etusijalla tämän jakson määräyksiin nähden.

4. Osapuoli voi olla soveltamatta tätä jaksoa sellaisiin liikkuviin työntekijöihin ja itsenäisiin kuljettajiin, jotka suorittavat kalenterikuukauden aikana enintään kaksi tämän sopimuksen ROAD.4 artiklan [Tavaroiden kuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä] mukaista edestakaista matkaa.

5. Jos osapuoli jättää 4 kohdan mukaisesti soveltamatta tätä jaksoa, sen on ilmoitettava tästä toiselle osapuolelle.

2 artikla – Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan:

1) 'työajalla'

(a) liikkuvien työntekijöiden osalta: työn aloittamisen ja lopettamisen välistä aikaa, jona hän on työpaikallaan, on työnantajan käytettävissä ja suorittaa tämän määräämiä tehtäviä tai toimintoja eli

kaikkiin maantieliikenteen tehtäviin käytettyä aikaa ja erityisesti seuraavia:

- (i) ajoneuvon ajaminen;
- (ii) lastaus ja purkaminen;
- (iii) matkustajien auttaminen ajoneuvoon nousemisessa tai siitä poistumisessa;
- (iv) puhdistustyöt ja tekninen huolto; ja
- (v) kaikki muut tehtävät, joilla pyritään varmistamaan ajoneuvon ja lastin turvallisuus tai täyttämään erityisesti kyseiseen kuljetukseen liittyvät oikeudelliset velvoitteet, mukaan lukien lastauksen ja purkamisen valvonta sekä poliisi-, tulli-, maahantulo- ja muiden viranomaisten edellyttämien hallinnollisten muodollisuuksien täyttäminen.

- ajanjaksoja, jolloin kuljettaja ei voi vapaasti käyttää aikaansa ja jolloin hänen on oltava työpaikallaan valmiina aloittamaan työnsä ja jolloin hänellä on tiettyjä työhön liittyviä tehtäviä, erityisesti odotusajat lastauksen ja purkamisen yhteydessä, kun näiden ennakoitu

kesto ei ole ennalta tiedossa, eli joko ennen lähtöä tai juuri ennen kyseisen ajanjakson tosiasiallista alkamista tai työmarkkinaosapuolten välillä neuvoteltujen ja/tai osapuolten lainsäädännössä määriteltyjen yleisten ehtojen mukaisesti;

- (b) itsenäisien kuljettajien osalta samaa määritelmää sovelletaan työn aloittamisen ja lopettamisen väliseen aikaan, jona itsenäinen kuljettaja on työpaikallaan, on asiakkaan käytettävissä ja suorittaa muita tehtäviä tai toimia kuin yleistä hallinnollista työtä, joka ei suoraan liity erityisesti kyseiseen kuljetukseen.

Työaikana ei pidetä 4 artiklassa tarkoitettuja taukoja, 5 artiklassa tarkoitettua lepoaikaa sekä, rajoittamatta sellaisen osapuolten lainsäädännön tai sellaisten työmarkkinaosapuolten sopimusten soveltamista, joiden mukaan tällaisista ajanjaksoista on maksettava korvaus tai niitä on rajoitettava, tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettua varallaoloaikaa;

2) 'varallaoloajalla'

- taukoihin ja lepoaikaan kuulumattomia ajanjaksoja, jolloin liikkuva työntekijä ei ole velvollinen olemaan työpaikallaan, mutta jolloin hänen on oltava käytettävissä, jos hänet mahdollisesti kutsutaan aloittamaan ajaminen tai jatkamaan sitä tai suorittamaan muita työtehtäviä. Erityisesti varallaoloaikana pidetään ajanjaksoja, jolloin liikkuva työntekijä saattaa lautalla tai junalla kuljetettavaa ajoneuvoa, sekä rajoilla vietettyjä tai liikennekielloista aiheutuvia odotusaikoja.

Näiden ajanjaksojen ja niiden ennakoidun keston on oltava etukäteen liikkuvan työntekijän tiedossa eli joko ennen lähtöä tai juuri ennen tarkasteltavan ajanjakson tosiasiallista alkamista tai työmarkkinaosapuolten välillä neuvoteltujen ja/tai osapuolten lainsäädännössä määriteltyjen yleisten ehtojen mukaisesti,

- ryhmissä ajavien liikkuvien työntekijöiden osalta kuljettajan vieressä tai makuualustalla vietettyä aikaa ajoneuvon ollessa liikkeellä;

3) 'työasemalla'

- sen maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan pääasiallisen toimipaikan sijaintipaikkaa, jonka palveluksessa maantieliikenteen liikkuvissa tehtävissä toimiva henkilö suorittaa työtehtäviään sekä sen toissijaisia toimipaikkoja yrityksen kotipaikasta tai pääasiallisesta toimipaikasta riippumatta;

- ajoneuvoa, jota maantieliikenteen liikkuvissa tehtävissä toimiva henkilö käyttää suorittaessaan työtehtäviään; ja

- mitä tahansa muuta paikkaa, jossa harjoitetaan kuljetuksiin liittyvää toimintaa;

4) 'liikkuvilla työntekijöillä' tätä jaksoa sovellettaessa liikkuvaan henkilöstöön kuuluvia työntekijöitä, mukaan lukien harjoittelijat ja oppisopimuskoulutuksessa olevat, jotka harjoittavat maantieliikenteen matkustaja- tai tavarakuljetusta toisen osapuolen alueella;

5) 'itsenäisellä kuljettajalla' henkilöä, jonka pääasiallisena ammattitoimintana on tavaroiden kuljettaminen maantieliikenteessä toisen lukuun, joka voi työskennellä omaan laskuunsa ja joka ei ole sidottu työnantajaan työsopimuksella tai muulla hierarkkisella suhteella, jolla on vapaus järjestellä asiaan kuuluvaa toimintaansa, jonka tulot ovat suoraan riippuvaisia saadusta liikevoitosta ja jolla on vapaus pitää yksin tai yhteistyössä muiden itsenäisten kuljettajien kanssa yllä kauppasuhteita useisiin asiakkaisiin.

Tätä jaksoa sovellettaessa kuljettajia, jotka eivät täytä näitä kriteerejä, sitovat samat velvollisuudet ja he saavat samat oikeudet, jotka tässä jaksossa on asetettu työntekijöille;

- 6) 'maantieliikenteen liikkuvissa tehtävissä toimivalla henkilöllä' liikkuvaa työntekijää tai itsenäistä kuljettajaa, joka toimii kyseisissä tehtävissä;
- 7) 'viikolla' maanantain kello 00.00:n ja sunnuntain kello 24.00:n välistä aikaa;
- 8) 'yöajalla' vähintään neljän tunnin mittaista ajanjaksoa, siten kuin se on määritelty kansallisessa lainsäädännössä, kello 00.00 ja kello 07.00 välisenä aikana; ja
- 9) 'yötyöllä' työtä, joka tehdään yöaikaan.

3 artikla – Viikoittainen enimmäistyöaika

1. Kukin osapuoli toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että keskimääräinen viikoittainen työaika ei ylitä 48:aa tuntia. Yhden viikon enimmäistyöaika voi olla enintään 60 tuntia, edellyttäen että neljän kuukauden ajalta laskettu keskiarvo ei ylitä 48:aa viikkotuntia.
2. Kukin osapuoli toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eri työnantajien työaika on työtuntien summa. Työnantajan on pyydettävä liikkuvilta työntekijältä kirjallisesti laskelma toisen työnantajan palveluksessa työskennelystä ajasta. Liikkuvan työntekijän on annettava kyseiset tiedot kirjallisesti.

4 artikla – Tauot

Osapuolten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maantieliikenteen liikkuvissa tehtävissä toimivat henkilöt eivät missään tapauksessa työskentele pidempään kuin kuusi tuntia yhtäjaksoisesti ilman taukoa, tämän kuitenkaan rajoittamatta tämän liitteen osassa B olevan 2 jakson määräyksiä. Työaika on keskeytettävä vähintään 30 minuutin mittaisella tauolla, jos kokonaistyöaika on vähintään kuusi ja enintään yhdeksän tuntia, ja vähintään 45 minuutin tauolla, jos kokonaistyöaika on pitempi kuin yhdeksän tuntia.

Tauot voidaan jakaa vähintään 15 minuutin pituisiksi erillisiksi jaksoiksi.

5 artikla – Lepoaika

Tätä jaksoa sovellettaessa osapuolten alueella tieliikenteen matkustaja- ja tavaraliikennettä harjoittavien yritysten palveluksessa oppisopimuskoulutuksessa ja harjoittelijoina olevia henkilöitä koskevat samat lepoaikaa koskevat tämän liitteen osassa B olevan 2 jakson määräykset kuin muita liikkuvia työntekijöitä.

6 artikla – Yötyö

Osapuolten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että

- (a) yötyötä tehtäessä päivittäinen työaika on enintään kymmenen tuntia kullakin 24 tunnin ajanjaksolla; ja
- (b) yötyö korvataan kansallisten säännösten, työehtosopimusten, työmarkkinaosapuolten välisten sopimusten ja/tai kansallisen käytännön mukaisesti edellyttäen, että tällainen korvaaminen ei ole omiaan vaarantamaan liikenneturvallisuutta.

7 artikla – Poikkeukset

1. Poikkeuksia 3 ja 6 artiklasta voidaan myöntää objektiivisista tai teknisistä tai työn järjestelyyn liittyvistä syistä työehtosopimuksin, työmarkkinaosapuolten välisin sopimuksin tai, jos tämä ei ole mahdollista, lailla, asetuksella tai hallinnollisin määräyksin edellyttäen, että asianomaisten työnantajien ja työntekijöiden edustajia kuullaan ja että kaikkia työmarkkinaosapuolten asiaankuuluvia vuoropuhelun muotoja pyritään edistämään.
2. Mahdollisuus poiketa 3 artiklasta ei saa johtaa yli kuuden kuukauden tasoittumisjakson käyttöönottoon laskettaessa keskimääräistä 48 tunnin viikoittaista enimmäistyöaikaa.
3. Osapuolten on ilmoitettava 1 kohdan mukaisesti soveltamistaan poikkeuksista tieliikenteen erityiskomitealle.

8 artikla – Tiedottaminen ja kirjanpito

Osapuolten on huolehdittava, että

- (a) liikkuville työntekijöille tiedotetaan asiaankuuluvista kansallisista määräyksistä, maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan sisäisistä säännöistä ja työmarkkinaosapuolten välisistä sopimuksista, erityisesti työehtosopimuksista ja mahdollisista yrityskohtaisista sopimuksista, jotka on tehty tämän jakson perusteella; ja
- (b) maantieliikenteen liikkuvissa tehtävissä toimivien henkilöiden työaika kirjataan. Kirjanpitoa on säilytettävä vähintään kahden vuoden ajan kyseessä olevan ajanjakson päättymisestä. Työnantajat vastaavat liikkuvien työntekijöiden työajan kirjaamisesta. Työnantajan on pyynnöstä annettava liikkuville työntekijöille jäljennös työaikakirjanpidosta.

9 artikla – Suotuisimmat säännökset

Tämä jakso ei vaikuta osapuolten oikeuteen soveltaa tai ottaa käyttöön maantieliikenteen liikkuvissa tehtävissä toimivien henkilöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun kannalta edullisempia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä tai sallia liikkuvien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelun kannalta edullisempien työehtosopimusten tai työmarkkinaosapuolten välillä tehtyjen muiden sopimusten soveltaminen tai edistää niiden soveltamista. Näitä sääntöjä on sovellettava ketään syrjimättä.

4 jakso. Ajopiirturien käyttö kuljettajien toimesta

1 artikla – Kohde ja periaatteet

Tässä jaksossa vahvistetaan vaatimukset, jotka koskevat tämän sopimuksen ROAD.7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen ajopiirtureiden käyttöä osassa B olevan 2 jakson soveltamisalaan kuuluvien kuljettajien toimesta.

2 artikla – Määritelmät

Tässä jaksossa sovelletaan osassa B olevan 2 jakson 2 artiklan määritelmiä.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen määritelmien lisäksi tätä jaksoa sovellettaessa tarkoitetaan:

- (a) 'ajopiirturilla' tai 'valvontalaitteella' ajoneuvoihin asennettaviksi tarkoitettuja laitteita, jotka automaattisesti tai puoliautomaattisesti näyttävät, kirjaavat, tulostavat paperille, tallentavat ja muulla tavoin tulostavat näiden ajoneuvojen liikkeitä, myös niiden nopeuden ja niiden kuljettajien tiettyjä työaikoja koskevat yksityiskohtaiset tiedot;
- (b) 'piirturilevyllä' analogiseen ajopiirturiin sijoitettavaa levyä, joka vastaanottaa ja säilyttää kirjatut tiedot ja jolle analogisen ajopiirturin merkintälaitteet jatkuvatoimisesti kirjaavat tietoja;
- (c) 'ajopiirturikortilla' älykorttia, joka on tarkoitettu käytettäväksi ajopiirturissa ja jonka avulla ajopiirturi voi tunnistaa kortin haltijan aseman ja sallia tietojen siirron tai tallennuksen;
- (d) 'kuljettajakortilla' ajopiirturikorttia, jonka osapuolen toimivaltaiset viranomaiset myöntävät tietylle kuljettajalle ja joka yksilöi kuljettajan ja mahdollistaa tietojen tallentamisen kuljettajan toiminnasta;
- (e) 'analogisella ajopiirturilla' neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85¹⁴⁰ liitteessä I, sellaisena kuin se on mukautettuna lisäyksellä ROAD.B.4.1, olevien eritelmien mukaista ajopiirturia;
- (f) 'digitaalisella ajopiirturilla' ajopiirturia, joka on jonkin seuraavan, lisäyksellä ROAD.B.4.2 mukautetun eritelmän mukainen:
 - neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liite I B, jota sovelletaan 30 päivään syyskuuta 2011 saakka;
 - neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liite I B, jota sovelletaan 1 päivästä lokakuuta 2011 alkaen; tai
 - neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liite I B, jota sovelletaan 1 päivästä lokakuuta 2012 alkaen;

¹⁴⁰ Neuvoston asetus (ETY) N:o 3821/85, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, tieliikenteen valvontalaitteista (EYVL L 370, 31.12.1985, s. 8).

- (g) ’älykkäällä ajopiirturilla 1’ 15 päivästä kesäkuuta 2019 alkaen sovellettavan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/799 liitteen I C, sellaisena kuin se on mukautettuna lisäyksellä ROAD.B.4.3, mukaista ajopiirturia;
- (h) ’älykkäällä ajopiirturilla 2’ ajopiirturia, joka täyttää seuraavat vaatimukset:
- kirjaa automaattisesti rajanylityksen;
 - kirjaa lastaamisen ja lastin purkamisen;
 - kirjaa käytetäänkö ajoneuvoa tavaroiden vai matkustajien kuljettamiseen, ja
 - asetuksen (EU) N:o 165/2014¹⁴¹ 11 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetuissa täytäntöönpanosäädöksissä vahvistettavien eritelmien vaatimukset, sellaisina kuin ne ovat mukautettuina tieliikenteen erityiskomitean päätöksellä;
- (i) ’tapahtumalla’ digitaalisen ajopiirturin havaitsemaa epänormaalia toimintoa, joka saattaa johtua petosyrityksestä;
- (j) tiedolla ’ajopiirturikortti ei ole voimassa’ sitä, että ajopiirturikortti on viallinen tai ajopiirturi ei tunnista sitä, sen voimassaoloaika ei ole vielä alkanut tai sen voimassaoloaika on päättynyt.

3 artikla – Kuljettajakortin käyttö

1. Kuljettajakortti on henkilökohtainen.
2. Kuljettajalla voi olla hallussaan vain yksi voimassa oleva kuljettajakortti, ja hän saa käyttää vain omaa henkilökohtaista kuljettajakorttiaan. Kuljettaja ei saa käyttää kuljettajakorttia, joka on viallinen tai jonka voimassaoloaika on päättynyt.

4 artikla – Kuljettajakortin myöntäminen

1. Kuljettajakorttia on pyydetävä sen osapuolen toimivaltaiselta viranomaiselta, jossa kuljettajan vakinainen asuinpaikka on.
2. Tässä artiklassa ”vakinaisella asuinpaikalla” tarkoitetaan paikkaa, jossa henkilö asuu vakituisesti eli vähintään 185 päivää kalenterivuodessa henkilökohtaisten ja ammatillisten siteiden vuoksi tai, jos kyse on henkilöstä, jolla ei ole ammatillisia siteitä, sellaisten henkilökohtaisten siteiden vuoksi, jotka osoittavat läheistä yhteyttä kyseisen henkilön ja hänen asuinpaikkansa välillä.

Jos henkilöllä kuitenkin on ammatillisia siteitä eri paikkaan kuin mihin hänellä on henkilökohtaisia siteitä, ja jos hän tästä syystä joutuu säännöllisesti oleskelemaan eri paikoissa osapuolten alueella, hänen katsotaan asuvan pysyvästi paikassa, johon hänellä on henkilökohtaisia siteitä, edellyttäen

¹⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 165/2014, annettu 4 päivänä helmikuuta 2014, tieliikenteessä käytettävistä ajopiirtureista, tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 kumoamisesta sekä tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

(EUVL L 60, 28.2.2014, s. 1).

että hän palaa sinne säännöllisesti. Viimeksi mainittua ehtoa ei edellytetä, jos henkilö oleskelee osapuolen alueella, koska hänet on lähetetty sinne työhön määrääjäksi.

3. Kuljettajien on esitettävä pysyvästä asuinpaikasta todiste asianmukaisella tavalla, kuten henkilöllisyystodistuksellaan tai muulla pätevällä asiakirjalla.

5 artikla – Kuljettajakortin uusiminen

Kun kuljettaja haluaa uusia kuljettajakorttinsa, hänen on jätettävä hakemus sen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille, jossa hänellä on pysyvä asuinpaikka, viimeistään 15 työpäivää ennen kortin voimassaoloajan päättymistä.

6 artikla – Kuljettajakortin ja piirturilevyn käyttö

1. Kuljettajien on käytettävä jokaisena ajopäivänä piirturilevyjä tai kuljettajakortteja siitä alkaen, kun he ottavat ajoneuvon haltuunsa. Piirturilevy tai kuljettajakortti poistetaan vasta vuorokautisen työjakson päätyttyä, jollei poistamiseen anneta lupaa muulla tavoin tai se on tarpeen maatumuksen syöttämiseksi ajopiirturiin rajanylityksen jälkeen. Piirturilevyä tai kuljettajakorttia ei saa käyttää tarkoitettua kauemmin.

2. Kuljettajien on suojattava piirturilevyt tai kuljettajakortit sopivalla tavalla, ja he eivät saa käyttää likaantuneita tai vahingoittuneita piirturilevyjä tai kuljettajakortteja. Kuljettajan on varmistettava, että käyttöaika huomioon ottaen tarkastajan pyynnöstä tapahtuva tietojen tulostaminen ajopiirturista voidaan suorittaa asianmukaisesti tarkastuksen yhteydessä.

3. Kun kuljettajat eivät ole ajoneuvossa eivätkä siten voi käyttää ajoneuvoon asennettua ajopiirturia, 5 kohdan b alakohdan ii, iii ja iv alakohdassa tarkoitettut ajanjaksot on

- (a) merkittävä luettavasti ja piirturilevyä likaamatta käsin, automaattisesti tai muulla tavoin piirturilevyyn, jos ajoneuvossa on analoginen ajopiirturi; tai
- (b) merkittävä kuljettajakorttiin käyttämällä ajopiirturin käsinmerkintämahdollisuutta, jos ajoneuvossa on digitaalinen ajopiirturi, älykäs ajopiirturi 1 tai älykäs ajopiirturi 2.

Osapuolet eivät saa velvoittaa kuljettajia esittämään lomakkeita todisteeksi toiminnastaan silloin, kun he eivät ole ajoneuvossa.

4. Jos digitaalisella ajopiirturilla, älykkäällä ajopiirturi 1:llä tai älykkäällä ajopiirturi 2:lla varustetussa ajoneuvossa on useampi kuin yksi kuljettaja, kunkin kuljettajan on varmistettava, että hänen kuljettajakorttinsa on asetettu ajopiirturin oikeaan aukkoon.

Jos analogisella ajopiirturilla varustetussa ajoneuvossa on useampi kuin yksi kuljettaja, kuljettajien on tehtävä piirturilevyihin tarvittavat muutokset siten, että asiaan kuuluvat tiedot kirjautuvat sen kuljettajan piirturilevyille, joka tosiasiallisesti ajaa ajoneuvoa.

5. Kuljettajien on

- (a) varmistettava, että piirturilevyn aikamerkinnot tehdään ajoneuvon rekisteröintimaan virallisen ajan mukaan;
- (b) käytettävä valvontalaitteen katkaisijaa siten, että seuraavat ajanjaksot tulevat kirjatuiksi erikseen ja toisistaan erotettavasti:

- (i) merkin alle: ajoaika;
- (ii) merkin alle: 'muu työ', jolla tarkoitetaan osassa B olevan 3 jakson 2 artiklan a alakohdassa määriteltyä muuta toimintaa kuin ajamista ja kaikkea samalle tai toiselle työnantajalle tehtävää työtä joko kuljetusalalla tai muulla alalla;
- (iii) merkin alle: 'varallaoloaika', siten kuin se on määritelty osassa B olevan 3 jakson 2 artiklan b alakohdassa;
- (iv) merkin alle: tauot, lepoajat, vuosiloma tai sairausloma, ja
- (v) Merkin "lautta/juna" alle: Merkin lisäksi: osassa B olevan 2 jakson 6 artiklan 12 kohdan mukaisesti laivalla tai junalla pidetty lepoaika.

6. Kunkin analogisella ajopiirturilla varustetun ajoneuvon kuljettajan on syötettävä piirturilevyynsä seuraavat tiedot:

- (a) sukunimensä ja etunimensä aloittaessaan piirturilevyn käytön;
- (b) aika ja paikka aloittaessaan ja lopettaessaan piirturilevyn käytön;
- (c) hänen käytössään olevan ajoneuvon rekisterinumero ennen ensimmäistä piirturilevylle merkittyä matkaa ja sen jälkeen piirturilevyn käytön aikana tapahtuvien ajoneuvon vaihtojen yhteydessä;
- (d) matkamittarin lukema:
 - (i) ensimmäisen piirturilevylle kirjattavan matkan alussa;
 - (ii) viimeisen piirturilevylle kirjatun matkan lopussa;
 - (iii) jos ajoneuvoa vaihdetaan työpäivän aikana, edellisen kuljettajalle osoitetun ajoneuvon mittarilukema ja seuraavan ajoneuvon mittarilukema;
- (e) ajoneuvon vaihdon kellonaika; ja
- (f) niiden maiden tunnuksat, joissa hän aloittaa ja lopettaa vuorokautisen työjaksonsa. Kuljettajan on myös syötettävä sen maan tunnus, johon hän saapuu ylitettyään EU:n jäsenvaltion ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen rajan, kyseisessä jäsenvaltiossa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuvan ensimmäisen pysähdysten alussa. Kyseinen ensimmäinen pysähdys on tehtävä lähimmällä mahdollisella pysähdyspaikalla rajalla tai rajanylityksen jälkeen. Jos rajan ylitys tapahtuu lautalla tai junassa, kuljettajan on syötettävä maan tunnus ajopiirturiin saapumissatamassa tai -asemalla.

7. Kuljettajan on syötettävä digitaaliseen ajopiirturiin niiden maiden tunnuksat, joissa hän aloittaa ja lopettaa vuorokautisen työjaksonsa.

Kuljettajan on myös 2 päivästä helmikuuta 2022 alkaen syötettävä sen maan tunnus, johon hän saapuu ylitettyään jäsenvaltion ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen rajan, kyseisessä jäsenvaltiossa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuvan ensimmäisen pysähdysten alussa. Kyseinen ensimmäinen pysähdys on tehtävä lähimmällä mahdollisella pysähdyspaikalla rajalla tai rajanylityksen jälkeen. Jos rajan ylitys tapahtuu lautalla tai junassa, kuljettajan on syötettävä maan tunnus ajopiirturiin saapumissatamassa tai -asemalla.

Jokin jäsenvaltio ja Yhdistynyt kuningaskunta voivat vaatia, että niiden alueella kuljetustoimintoja suorittavien ajoneuvojen kuljettajien on lisättävä maan tunnuksen tarkemmat maantieteelliset erittelyt, edellyttäen että kumpikin osapuoli on ilmoittanut nämä tarkemmat maantieteelliset erittelyt toiselle osapuolelle.

Kuljettajien ei tarvitse syöttää ensimmäisen alakohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuja tietoja, jos ajopiirturi tallentaa sijaintipaikkaa koskevan tiedon automaattisesti.

7 artikla – Ajopiirturien asianmukainen käyttö

1. Kuljetusyritysten ja kuljettajien on varmistettava digitaalisen ajopiirturin ja kuljettajakortin moitteeton toiminta ja asianmukainen käyttö. Käytettäessä analogista ajopiirturia kuljetusyritysten ja kuljettajien on varmistettava sen moitteeton toiminta ja piirturilevyn asianmukainen käyttö.

2. On kiellettyä väärentää, salata, poistaa tai tuhota piirturilevylle kirjattuja taikka ajopiirturiin tai kuljettajakorttiin tallennettuja tietoja tai ajopiirturista tulostettuja asiakirjoja. Kiellettyä on myös ajopiirturin, piirturilevyn tai kuljettajakortin manipuloiminen siten, että se voi aiheuttaa tietojen ja/tai tulosteiden väärentymisen, poistumisen tai tuhoutumisen. Ajoneuvossa ei saa olla laitetta, jota voidaan käyttää tällaiseen tarkoitukseen.

8 artikla – Varastettu, kadonnut tai viallinen kuljettajakortti

1. Kortin myöntäneen osapuolen viranomaisen on pidettävä rekisteriä myönnettyistä, varastetuista, kadonneista ja viallisista korteista vähintään niiden voimassaoloa vastaavan ajan.

2. Jos kuljettajakortti vahingoittuu tai toimii virheellisesti, kuljettajan on palautettava se sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa hänellä on pysyvä asuinpaikka. Kuljettajakortin varastamisesta on tehtävä virallinen ilmoitus sen valtion toimivaltaisille viranomaisille, jossa varkaus tapahtui.

3. Kuljettajakortin katoamisesta on tehtävä virallinen ilmoitus sen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille, joka on kortin myöntänyt, sekä sen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille, jossa kuljettajan pysyvä asuinpaikka on, jos kyseessä ovat eri viranomaiset.

4. Jos kuljettajakortti vahingoittuu, toimii virheellisesti, katoaa tai varastetaan, kuljettajan on seitsemän vuorokauden kuluessa esitettävä hakemus kortin korvaamiseksi sen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille, jossa hänellä on pysyvä asuinpaikka.

5. Kuljettaja voi 4 kohdassa vahvistetuissa olosuhteissa jatkaa ajamista ilman kuljettajakorttia enintään 15 vuorokauden ajan tai pidemmän ajan, jos se on tarpeen ajoneuvon toimittamiseksi takaisin niihin toimitiloihin, joista se on peräisin, edellyttäen, että kuljettaja pystyy osoittamaan, ettei hän voinut esittää tai käyttää korttiaan tuona aikana.

9 artikla – Vahingoittunut kuljettajakortti ja piirturilevy

1. Jos tietoja sisältävä piirturilevy tai kuljettajakortti vahingoittuu, kuljettajan on pidettävä vahingoittunut piirturilevy tai kuljettajakortti sen tilalla käytetyn varapiirturilevyn mukana.

2. Jos kuljettajakortti vahingoittuu, toimii virheellisesti tai varastetaan, kuljettajan on

- (a) matkansa alussa tulostettava yksityiskohtaiset tiedot ajamastaan ajoneuvosta ja merkittävä kyseiseen tulosteeseen

- (i) yksityiskohdat, joista kuljettaja voidaan tunnistaa (nimi ja kuljettajakortin tai ajokortin numero), mukaan lukien kuljettajan allekirjoitus; ja
 - (ii) 6 artiklan 5 kohdan b alakohdan ii, iii ja iv alakohdassa tarkoitetut ajanjaksot;
- (b) matkansa lopussa tulostettava ajopiirturin tallentamat aikatiedot ja kirjattava mahdollinen muu työaika, varallaoloaika ja lepoaika matkan alussa otetun tulosteen jälkeen, ellei ajopiirturi ole kirjannut näitä tietoja, ja merkittävä kyseiseen asiakirjaan yksityiskohdat, joista kuljettaja voidaan tunnistaa (nimi ja kuljettajakortin tai ajokortin numero), mukaan lukien kuljettajan allekirjoitus.

10 artikla – Kuljettajan mukana oleva tietoaaineisto

1. Jos kuljettaja ajaa analogisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa, hänen on valtuutetun valvontaviranomaisen pyynnöstä esitettävä

- (i) kuluvan vuorokauden ja edeltävien 28 päivän piirturilevyt;
- (ii) kuljettajakortti, jos hänellä sellainen on; ja
- (iii) kaikki käsintehdyt merkinnät ja tulosteet kuluvalta vuorokaudelta ja edeltäviltä 28 päivältä.

2. Jos kuljettaja ajaa ajoneuvoa, johon on asennettu digitaalinen, älykäs 1 tai älykäs 2 ajopiirturi, hänen on valtuutetun valvontaviranomaisen pyynnöstä esitettävä

- (i) kuljettajan kuljettajakortti;
- (ii) kaikki käsintehdyt merkinnät ja tulosteet kuluvalta vuorokaudelta ja edeltäviltä 28 päivältä; ja
- (iii) piirturilevyt ii alakohdassa tarkoitetulta ajankohdalta, jona hän on ajanut analogisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa.

Edellä 1 kohdan i ja ii alakohdassa ja 2 kohdan ii alakohdassa tarkoitettu 28 päivän määräaika korvataan 31 päivästä joulukuuta 2024 alkaen 56 päivällä.

3. Valtuutettu tarkastaja voi tarkastaa osassa B olevan 2 jakson noudattamisen analysoimalla piirturilevyt, ajopiirturin tai kuljettajakortin kirjaamat näytöllä olevat, tulostetut tai ladatut tiedot taikka, jollei näitä tietoja ole, mitkä tahansa muut todisteasiakirjat, jotka oikeuttavat sen, että jotakin kyseisen jakson määräystä ei ole noudatettu.

11 artikla – Kuljettajaa koskevat menettelyt laitteen toimiessa virheellisesti

Kun ajopiirturi ei toimi tai se toimii virheellisesti, kuljettajan on merkittävä ne tiedot, joista hänet voidaan tunnistaa (nimi ja ajokortin tai kuljettajakortin numero), mukaan lukien allekirjoitus, sekä eri ajankohtia koskevat tiedot, joita ajopiirturi ei enää kirjannut tai tulostanut moitteettomasti

- (a) piirturilevyille tai piirturilevyille; tai
- (b) joko piirturilevyyn liitettävälle tai kuljettajakortin mukana pidettävälle väliaikaiselle levyille.

12 artikla – Täytäntöönpanotoimenpiteet

1. Osapuolten on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että osassa B olevan 2–4 jakson määräyksiä noudatetaan, erityisesti varmistamalla vuosittain riittävät tienvarsitarkastukset ja tarkastukset yritysten tiloissa, siten, että tarkastetaan laaja ja edustava otos liikkuvia työntekijöitä, kuljettajia, yrityksiä ja ajoneuvoja, jotka kuuluvat kyseisten jaksojen soveltamisalaan.

Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset järjestävät tarkastukset siten, että

- (i) kunakin kalenterivuonna vähintään 3 prosenttia kaikista osassa B olevan 2 jakson soveltamisalaan kuuluvien ajoneuvojen kuljettajien työssäolopäivistä tarkastetaan, ja
- (ii) vähintään 30 prosenttia kaikista tarkastetuista työssäolopäivistä tarkastetaan tienvarsitarkastuksissa ja vähintään 50 prosenttia yritysten tiloissa.

Tienvarsitarkastuksissa on tarkastettava

- (i) päivittäiset ja viikoittaiset ajoajat, keskeytykset sekä päivittäiset ja viikoittaiset lepoajat;
- (ii) edeltävien päivien piirturilevyt, joiden on oltava ajoneuvossa, ja/tai kuljettajakorttiin ja/tai ajopiirturin muistiin ja/tai tarvittaessa tulosteisiin samalta ajanjaksolta tallennetut tiedot; ja
- (iii) ajopiirturin moitteeton toiminta.

Näiden tarkastusten on kohdistuttava ajoneuvoihin, yrityksiin ja kuljettajiin riippumatta siitä, asuvatko he maassa vai eivät, ja riippumatta matkan lähtöpaikasta tai määränpäästä tai ajopiirturin tyypistä.

Yritysten tiloissa tehtävissä tarkastuksissa on tienvarsitarkastuksissa tehtävien tarkastusten lisäksi tarkastettava

- (i) viikoittaiset lepoajat ja näiden lepoaikojen väliset ajoajat;
- (ii) kahta viikkoa koskevat ajorajoitukset;
- (iii) lyhennetyistä viikoittaisista lepoajoista osassa B olevan 2 jakson 6 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaisesti maksettava korvaus; ja
- (iv) piirturilevyjen ja/tai ajoneuvoyksikön ja kuljettajakortin tietojen ja tulosteiden käyttö ja/tai kuljettajan työajan järjestäminen.

2. Jos toisen osapuolen alueella rekisteröidyn ajoneuvon kuljettajan tarkastus tiellä antaa aiheen olettaa, että on tehty rikkomuksia, joita ei tarkastuksen aikana voida havaita tarpeellisten tietojen puuttumisen vuoksi, osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on avustettava toisiaan tilanteen selvittämisessä. Jos osapuolen toimivaltaiset viranomaiset tekevät tätä varten tarkastuksen yrityksen tiloissa, tarkastuksen tulokset on ilmoitettava toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille.

3. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset järjestävät tienvarsitarkastukset yhteistyössä.

4. Osapuolet ottavat käyttöön yritysten riskiluokitusjärjestelmän, joka perustuu yritysten tekemien lisäyksessä ROAD.A.1 esitettyjen rikkomusten ja tieliikenteen erityiskomitean A osan 1 jakson 6 artiklan 3 kohdan nojalla laatimaan luetteloon sisältyvien rikkomusten suhteelliseen määrään ja vakavuuteen.

5. Yritykset, joilla on korkea riskiluokitus, tarkastetaan tarkemmin ja useammin kuin muut.

6. Kunkin osapuolen ja unionin tapauksessa kunkin jäsenvaltion on annettava sen toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus määrätä maantieliikenteen harjoittajalle ja/tai kuljettajalle seuraamus sellaisesta ajoaikoja, taukoja ja lepoaikoja koskevien sovellettavien säännösten rikkomisesta, joka on havaittu sen alueella ja josta ei ole vielä määrätty seuraamusta, vaikka rikkominen olisi tapahtunut toisen osapuolen alueella tai unionin tapauksessa jäsenvaltion tai kolmannen maan alueella.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liite I seuraavasti:

- (a) Korvataan III jakson (Valvontalaitteen rakennevaatimukset) c alakohdan (Tallennuslaitteet) 4.1 kohdassa ilmaisu "asetuksen 15 artiklan 3 kohdan toisen luetelmakohdan b, c ja d alakohdassa" ilmaisulla "Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B olevan 4 jakson 6 artiklan 5 kohdan b alakohdan ii, iii ja iv alakohdassa".
- (b) Korvataan III jakson (Valvontalaitteen rakennevaatimukset) c alakohdan (Tallennuslaitteet) 4.2 kohdassa ilmaisu "asetuksen 15 artiklassa" ilmaisulla "Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B olevan 4 jakson 6 artiklan 5 kohdassa".
- (c) Korvataan IV jakson (Piirturilevyt) a alajakson (Yleistä) 1 kohdan kolmannessa alakohdassa ilmaisu "asetuksen 15 artiklan 5 kohdassa" ilmaisulla "Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B olevan 4 jakson 6 artiklan 6 kohdassa".
- (d) Korvataan V jakson (Valvontalaitteen asennus) 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ilmaisu "tässä asetuksessa" ilmaisulla "Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B olevassa 4 jaksossa ja osassa C olevassa 2 jaksossa".
- (e) Korvataan V jakson (Valvontalaitteen asennus) 5 kohdan kolmannessa alakohdassa ilmaisu "neuvoston direktiivin 70/156/ETY liitteen II jaksossa A" ilmaisulla "ajoneuvojen rakennetta koskevassa konsolidoidussa päätöslauselmassa (R.E.3)" ja ilmaisu "asetuksen" ilmaisulla "Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa C olevan 2 jakson".
- (f) Lisätään VI jaksossa (Tarkastukset ja valvonta) ennen 1 kohtaa olevaa tekstiä ilmaisun "jäsenvaltioiden" jälkeen ilmaisu "ja Yhdistyneen kuningaskunnan".
- (g) Lisätään VI jakson (Tarkastukset ja valvonta) 1 kohdan (Uusien tai korjattujen laitteiden varmentaminen) toisessa alakohdassa ilmaisun "jäsenvaltiot" jälkeen ilmaisu "ja Yhdistynyt kuningaskunta" ja korvataan ilmaisu "asetuksen ja sen liitteiden" ilmaisulla "Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B olevan 4 jakson ja osassa C olevan 2 jakson".
- (h) Lisätään VI jakson (Tarkastukset ja valvonta) 3 kohdan (Määräajoin tehtävät tarkastukset) b alakohtaan ilmaisun "jäsenvaltiot" jälkeen ilmaisu "ja Yhdistynyt kuningaskunta".

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liite I B, mukaan lukien siihen neuvoston asetuksella (EY) N:o 2135/98 liitetty lisäykset, seuraavasti:

1. Korvataan Yhdistyneen kuningaskunnan osalta viittaukset ”jäsenvaltioon” viittauksilla ”osapuoleen”, lukuun ottamatta IV alajakson (Ajopiirturikorttien rakennetta ja toimintoja koskevat vaatimukset) 174 kohdassa ja VII alajakson (Korttien myöntäminen) 268 a kohdassa olevia viittauksia.

2. Korvataan ilmaisut ”neuvoston asetus (ETY) N:o 3820/85” ja ”asetus (EY) N:o 561/2006” ilmaisulla ”Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppajäsenyksen ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B oleva 2 jakso”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I B oleva I jakso (Määritelmät) seuraavasti:

3. Korvataan u alakohta seuraavasti:

”u) Pyörien renkaiden tehollinen ympärysmitta: Ajoneuvoa liikuttavien pyörien (vetävien pyörien) yhden täyden kierroksen aikana kulkemien matkojen keskiarvo. Matkat on mitattava tavanomaisissa testausolosuhteissa, kuten vaatimuksessa 414 määritetään, ja ne on ilmaistava muodossa: ”l = ... mm”. Ajoneuvojen valmistajat voivat näiden matkojen mittaamisen sijaan tehdä teoreettisen laskelman, jossa otetaan huomioon painon jakautuminen aksleille ajoneuvon ollessa kuormaamaton ja normaalissa ajokunnossa (jäähdystsneste, voiteluaineet, polttoaine, työkalut, varapyörä ja kuljettaja). Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät tällaisissa teoreettisissa laskelmissa käytettävät menetelmät, ja ne voidaan tehdä ainoastaan ennen kuin ajopiirturi on aktivoitu;”

4. Korvataan bb alakohdassa ilmaisu ”neuvoston direktiivissä 92/6/ETY” ilmaisulla ”osapuolten sovellettavassa lainsäädännössä”.

5. Korvataan ii alakohta seuraavasti:

”Turvavarmennus: Yleisiä perusteita käsittelevän sertifiointielimen suorittama toimenpide sen varmentamiseksi, että tutkittava valvontalaite (tai sen osa) tai ajopiirturikortti täyttää ne tietoturva vaatimukset, jotka on määritetty asiaankuuluvissa suojausprofiileissa;”

6. Korvataan mm kohdassa viittaus ”neuvoston direktiivin 92/23/ETY” viittauksella ”UNECE-säännön nro 54”.

7. Korvataan nn alakohdan alaviite 17 seuraavasti:

”Ajoneuvon valmistenumeroilla tarkoitetaan valmistajan jokaiselle ajoneuvolle erikseen antamaa merkkijohdistelmää, joka koostuu kahdesta osasta: ensimmäinen osa koostuu enintään kuudesta merkistä (kirjaimia tai numeroita) ja osoittaa ajoneuvon yleiset ominaisuudet, erityisesti tyyppin ja mallin; toinen osa koostuu kahdeksasta merkistä, joista neljä ensimmäistä voivat olla kirjaimia tai numeroita ja neljä jälkimmäistä pelkästään numeroita, jotka yhdessä ensimmäisen osan merkkien kanssa ilmoittavat selvästi, mikä nimenomainen ajoneuvo on kyseessä.”

8. Korvataan rr alakohdan ensimmäinen luetelmakohta seuraavasti:

”- asennettu ainoastaan M1- ja N1- luokan ajoneuvoon ja jota käytetään ainoastaan näiden luokkien ajoneuvoissa siten kuin ne on määritelty ajoneuvojen rakennetta koskevassa konsolidoidussa päätöslauselmassa (R.E.3)”

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I B oleva II jakso (Valvontalaitteiden yleiset ominaisuudet ja toiminnot) seuraavasti:

9. Poistetaan 004 kohdan viimeinen alakohta.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I B oleva III jakso (Valvontalaitteiden rakennetta ja toimintoja koskevat vaatimukset) seuraavasti:

10. Korvataan kyseisessä jaksossa olevassa 065 kohdassa ilmaisu ”direktiivin 2007/46/EY” ilmaisulla ”ajoneuvojen rakennetta koskevan konsolidoidun päätöslauselman (R.E.3).”

11. Korvataan 162 kohdassa oleva viittaus ”neuvoston direktiivin 72/245/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen annetun komission direktiivin 95/54/EY” viittauksella ”UNECE-säännön nro 10”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I B oleva IV jakso (Ajopiirturikorttien rakennetta ja toimintoja koskevat vaatimukset) seuraavasti:

12. Korvataan 174 kohdassa oleva viittaus ”Yhdistynyt kuningaskunta” viittauksella ”Yhdistyneen kuningaskunnan osalta tunnus on Yhdistynyt kuningaskunta.”

13. Korvataan 185 kohdassa oleva viittaus ”yhteisön alueella” viittauksella ”unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan alueella”.

14. Korvataan 188 kohdassa oleva viittaus ”sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta annetun direktiivin 95/54/EY” viittauksella ”sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan UNECE-säännön nro 10”.

15. Poistetaan 189 kohdan viimeinen alakohta.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I B oleva V jakso (Valvontalaitteen asennus) seuraavasti:

16. Korvataan 250a kohdassa viittaus ”asetuksen (EY) N:o 68/2009” viittauksella ”tämän liitteen lisäyksen 12”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I B oleva VI jakso (Tarkastukset, määräaikaistarkastukset ja korjaukset) seuraavasti:

17. Korvataan johdantokappale seuraavasti:

”Niitä olosuhteita koskevat vaatimukset, joissa sinetit saadaan poistaa ja joihin viitataan ”Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa C olevan 2 jakson 5 artiklan 5 kohdassa, määritellään tämän liitteen V luvun 3 kohdassa.”

18. Korvataan 1 alajaksossa (Asentajien tai testausasemien hyväksyminen) ilmaisu ”tämän asetuksen 12 artiklan 1 kohdan” ilmaisulla ”Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppajä yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa C olevan 2 jakson 8 artiklan”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I B oleva VII jakso (Korttien myöntäminen) seuraavasti:

19. Lisätään 268a kohdassa ilmaisun ”jäsenvaltiot” jälkeen ilmaisu ”ja Yhdistyneen kuningaskunta” riippumatta siitä, missä se esiintyy.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I B oleva VIII jakso (Valvontalaitteiden ja ajopiirturikorttien tyyppihyväksyntä) seuraavasti:

20. Poistetaan 271 kohdasta ilmaisu ”tämän asetuksen 5 artiklan mukaisesti”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I B oleva 1 lisäys (Datatermistö) seuraavasti:

21. Korvataan 2.111 kohdassa oleva viittaus ”direktiiviin 92/23/ETY” viittauksella ”UNECE-säännön nro 54”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteen I B lisäys 9 (Tyyppihyväksyntä - luettelo vähimmistä vaadittavista testeistä) seuraavasti:

22. Korvataan 2 jakson (Ajoneuvoyksikön toiminnalliset testit) 5.1 alakohdassa viittaus ”direktiiviin 95/54/EY” viittauksella ”UNECE-säännön nro 10”.

23. Korvataan 3 jakson (Liiketunnistimen toiminnalliset testit) 5.1 alakohdassa viittaus ”direktiivin 95/54/EY” viittauksella ”UNECE-säännön nro 10”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteen I B lisäys 12 (Muunnin M1- ja M2-luokan ajoneuvoja varten) seuraavasti:

24. Korvataan 4 jaksossa (Muuntimen rakennetta ja toimintoja koskevat vaatimukset) olevan 4.5 kohdan (Laitteen toimintaominaisuudet) ADA_023 alakohdassa ilmaisu ”sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan neuvoston direktiivin 72/245/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen annetun komission direktiivin 2006/28/EY” ilmaisulla ”sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan UNECE-säännön nro 10”.

25. Korvataan 7.2 alajaksossa (Toiminnallisuustodistus) olevan taulukon 5.1 kohdassa ilmaisu ”direktiivin 2006/28/EY” ilmaisulla ”UNECE-säännön nro 10”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 2016/799, mukaan lukien sen liitteet ja lisäykset, seuraavasti:

1. Yhdistyneen kuningaskunnan osalta viittaukset jäsenvaltioon korvataan viittauksilla osapuoleen, lukuun ottamatta 4.1 alajakson 229 kohdassa ja 7 jakson 424 kohdassa olevia viittauksia.
2. Korvataan ilmaisut "neuvoston asetus (ETY) N:o 3820/85" ja "asetus (EY) N:o 561/2006" ilmaisulla "Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B oleva 2 jakso".
3. Korvataan viittaukset asetukseen (EU) N:o 165/2014 viittauksilla "Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B olevaan 4 jaksoon ja osassa C olevaan 2 jaksoon, lukuun ottamatta alajaksossa 5.3 olevaa 402 ja 7 jakson 424 kohdassa olevia viittauksia.
4. Korvataan viittaukset direktiiviin (EU) 2015/719 ja neuvoston direktiiviin 96/53/EY viittauksilla Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa C olevaan 1 jaksoon.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2016/799 liitteessä I C oleva 1 jakso seuraavasti:

5. Korvataan u alakohta seuraavasti:

"u) 'pyörien renkaiden tehollisella ympärysmittalla'

ajoneuvoa liikuttavien pyörien (vetävien pyörien) yhden täyden kierroksen aikana kulkemien matkojen keskiarvoa. Matkat on mitattava tavanomaisissa testausolosuhteissa, kuten vaatimuksessa 414 määritetään, ja ne on ilmaistava muodossa: "l = ... mm". Ajoneuvojen valmistajat voivat näiden matkojen mittaamisen sijaan tehdä teoreettisen laskelman, jossa otetaan huomioon painon jakautuminen aksleille ajoneuvon ollessa kuormaamaton ja normaalissa ajokunnossa (jäähdytysneste, voiteluaineet, polttoaine, työkalut, varapyörä ja kuljettaja). Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät tällaisissa teoreettisissa laskelmissa käytettävät menetelmät, ja ne voidaan tehdä ainoastaan ennen kuin ajopiirturi on aktivoitu;"

6. Korvataan hh alakohdassa ilmaisu "neuvoston direktiivissä 92/6/ETY" ilmaisulla "osapuolten sovellettavassa lainsäädännössä".
7. Korvataan uu alakohdassa viittaus "direktiivin 92/23/ETY" viittauksella "UNECE-säännön nro 54";
8. Korvataan vv alakohdassa alaviite 9 seuraavasti:

"'Ajoneuvon valmistenumeroilla' tarkoitetaan valmistajan jokaiselle ajoneuvolle erikseen antamaa merkkiihdistelmää, joka koostuu kahdesta osasta: ensimmäinen osa koostuu enintään kuudesta merkistä (kirjaimia tai numeroita) ja osoittaa ajoneuvon yleiset ominaisuudet, erityisesti tyyppin ja mallin; toinen osa koostuu kahdeksasta merkistä, joista neljä ensimmäistä voivat olla kirjaimia tai

numeroita ja neljä jälkimmäistä pelkästään numeroita, jotka yhdessä ensimmäisen osan merkkien kanssa ilmoittavat selvästi, mikä nimenomainen ajoneuvo on kyseessä.”

9. Korvataan yy alakohdan ensimmäinen luetelmakohta seuraavasti:

”- asennettu ainoastaan M1- ja N1- luokan ajoneuvoon ja jota käytetään ainoastaan näiden luokkien ajoneuvoissa siten kuin ne on määritelty ajoneuvojen rakennetta koskevassa konsolidoidussa päätöslauselmassa (R.E.3)”

10. Poistetaan aaa alakohta.

11. Korvataan ccc alakohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti: ”15 päivää kesäkuuta 2019”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2016/799 liitteessä I C oleva jakso 2 (Valvontalaitteiden yleiset ominaisuudet ja toiminnot) seuraavasti:

12. Poistetaan 2.1 alajakson 7 kohdan viimeinen alakohta.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/799 liitteessä IC oleva 3 jakso (Valvontalaitteiden rakennetta ja toimintoja koskevat vaatimukset) seuraavasti:

13. Poistetaan 3.20 alajakson 200 alakohdan kolmannen alakohdan toinen virke.

14. Korvataan 3.20 alajakson 201 kohta seuraavasti:

”Ajoneuvoyksikkö voi myös olla sellainen, että se kykenee tulostamaan seuraavat tiedot käyttäen asianmukaista tarkoitukseen varattua sarjaliitintä, joka on riippumaton valinnaisesta CAN-väyläliitännästä (ISO 11898 -standardi, joka koskee maantieajoneuvoja, digitaalisen tiedon siirtoa ja CAN-verkkoja tiedon siirtämiseksi suurella nopeudella), jotta muut ajoneuvoon asennetut elektroniset yksiköt voivat käsitellä niitä:

– kuluva UTC-päivämäärä ja -aika,

– ajoneuvon nopeus,

– ajoneuvon kulkema kokonaismatka (matkamittari),

– kuljettajan ja apukuljettajan sen hetkinen toiminta,

– tieto siitä, onko kuljettajan ja apukuljettajan korttiaukkoon asetettu ajopiirturikorttia, sekä (tarvittaessa) näiden korttien tunnistetiedot (kortin numero ja kortin myöntänyt valtio).

Näiden vähimmäisvaatimusten lisäksi voidaan tulostaa myös muita tietoja.

Kun ajoneuvon sytytysvirtakytkin on ON-asennossa, laitteen on tulostettava näitä tietoja jatkuvasti sarjaliitintäporttiin. Kun ajoneuvon sytytysvirtakytkin on OFF-asennossa, ainakin kuljettajan ja/tai apukuljettajan toiminnan tilan muuttumisen ja/tai ajopiirturikortin paikoilleen asettamisen tai poistamisen on saatava aikaan vastaavien tietojen tulostuminen sarjaliitintäporttiin. Jos tietojen tulostumista on lykätty siksi aikaa, kun ajoneuvon sytytysvirtakytkin on OFF-asennossa, tietojen on oltava käytettävissä, kun ajoneuvon sytytysvirtakytkin on jälleen ON-asennossa.

Kuljettajan suostumus tarvitaan edelleen, jos välitetään henkilötietoja.”

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/799 liitteessä IC oleva 4 jakso (Ajopiirturikorttien rakennetta ja toimintoja koskevat vaatimukset) seuraavasti:

15. Lisätään 4.1 alajakson 229 kohtaan alakohta seuraavasti:

”Yhdistyneen kuningaskunnan osalta tunnus on Yhdistynyt kuningaskunta.”

16. Korvataan 237 kohdassa ilmaisu ”asetuksen (EU) N:o 165/2014 26 artiklan 4 kohdassa” ilmaisulla ”Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa C olevan 2 jakson 9 artiklan 2 kohdassa”.

17. Korvataan tämän liitteen 4 luvun 4.4 alajakson 241 kohdassa ilmaisu ”yhteisön alueella” ilmaisulla ”unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan alueella”.

18. Poistetaan 4.5 alajakson 246 kohta.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2016/799 liitteessä I C oleva 5 jakso (Valvontalaitteen asennus) seuraavasti:

19. Korvataan 5.2 alajakson 397 kohta seuraavasti:

”397) Ainoastaan M1- ja N1-luokkien ajoneuvoissa, joihin on asennettu muunnin tämän liitteen lisäyksen 16 mukaisesti ja joihin ei ole mahdollista sisällyttää kaikkea vaatimuksessa 396 kuvattua tarpeellista tietoa, voidaan käyttää toista lisäkilpeä. Tällaisissa tapauksissa lisäkilvessä on oltava vähintään neljä viimeistä vaatimuksen 396 luetelmakohtaa.”

20. Korvataan 5.3 alajakson 402 kohdassa ilmaisu ”asetuksen (EU) N:o 165/2014 22 artiklan 3 kohdan” ilmaisulla ”Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa C olevan 2 jakson 5 artiklan 3 kohdan”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2016/799 liitteessä I C oleva 6 jakso (Tarkastukset, määräaikaistarkastukset ja korjaukset) seuraavasti:

21. Korvataan johdantokappale seuraavasti:

”Niitä olosuhteita koskevat vaatimukset, joissa sinetit voidaan poistaa, määritellään tämän liitteen 5.3 luvussa.”

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2016/799 liitteessä I C oleva 7 jakso (Korttien myöntäminen) seuraavasti:

22. Lisätään 424 kohdassa ilmaisun ”jäsenvaltioiden” jälkeen ilmaisu ”ja Yhdistyneen kuningaskunnan” ja korvataan ilmaisu ”asetuksen (EU) N:o 165/2014 31 artiklan” ilmaisulla ”Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa C olevan 2 jakson 13 artiklan”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2016/799 liitteessä I C oleva lisäys 1 (Datatermistö) seuraavasti:

23. Korvataan 2.163 alakohdassa viittaus ”direktiivin 92/23 (ETY)” viittauksella ”UNECE-säännön nro 54”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2016/799 liitteessä I C oleva lisäys 11 (Yhteiset turvallisuusmekanismit) seuraavasti:

24. Korvataan 9.1.4 kohdassa (Laitetaso: ajoneuvoyksiköt) ensimmäisessä huomautuksessa alakohdan CSM_78 alla ilmaisu ”asetuksessa (EU) N:o 581/2010” ilmaisulla ”Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B olevan 2 jakson 7 artiklan 5 kohdassa”.

25. Korvataan 9.1.5 kohdassa (Laitetaso: ajopiirturikortit) ensimmäisessä huomautuksessa alakohdan CSM_89 alla ilmaisu ”asetuksessa (EU) N:o 581/2010” ilmaisulla ”Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen liitteen ROAD-1 osassa B olevan 2 jakson 7 artiklan 5 kohdassa”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 2016/799 liitteessä I C oleva lisäys 12 (Maailmanlaajuiseen satelliittinavigointijärjestelmään (GNSS) perustuva paikantaminen) seuraavasti:

26. Poistetaan 1 jakson (Johdanto) toinen alakohta.

27. Korvataan 2 jaksossa (GNSS-vastaanottimen eritelmä) oleva ilmaus ”yhteensopiva Galileo- ja EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay Service) -ohjelmien tarjoamien palveluiden kanssa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1285/2013 mukaisesti” ilmauksella ”yhteensopiva satelliitteihin perustuvan tarkennusjärjestelmän (SBAS) kanssa”.

Tätä jaksoa sovellettaessa mukautetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2016/799 liitteen I C lisäys 16 (Muunnin M1- ja M2-luokan ajoneuvoja varten) seuraavasti:

28. Korvataan 7 jaksossa (Valvontalaitteiden tyyppihyväksyntä muunninta käytettäessä) olevan taulukon 5.1 kohdassa viittaus ”direktiivin 2006/28/EY” viittauksella ”UNECE-säännön nro 10”.

- Osa C – Vaatimukset tämän sopimuksen ROAD.8 artiklan mukaisessa tavaroiden kuljetuksessa käytettäville ajoneuvoille

1 jakso. Painot ja mitat

1 artikla – Kohde ja periaatteet

Tämän sopimuksen ROAD.4 artiklassa [Tavaroiden kuljetus osapuolten alueiden välillä, niiden kautta ja niiden sisällä] tarkoitettuihin matkoihin käytettävien ajoneuvojen enimmäispainot ja -mitat vahvistetaan lisäyksessä ROAD C.1.1.

2 artikla – Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan:

- (a) 'moottoriajoneuvolla' moottorikäyttöistä ajoneuvoa, joka kulkee tiellä omalla voimalla;
- (b) 'perävaunulla' tavarankuljetukseen rakennettua ja varustettua ajoneuvoa, joka on tarkoitettu kytkettäväksi moottoriajoneuvon, ei kuitenkaan puoliperävaunun;
- (c) 'puoliperävaunulla' tavarankuljetukseen rakennettua ja varustettua ajoneuvoa, joka on tarkoitettu kytkettäväksi moottoriajoneuvon siten, että osa vaunusta lepää moottoriajoneuvon päällä ja että moottoriajoneuvo kantaa huomattavan osan sen painosta sekä sen kuorman painosta;
- (d) 'ajoneuvoyhdistelmällä' joko
 - perävaunuyhdistelmää, joka koostuu moottoriajoneuvosta ja siihen kytketystä perävaunusta; tai
 - puoliperävaunuyhdistelmää, joka koostuu moottoriajoneuvosta ja siihen kytketystä puoliperävaunusta;
- (e) 'lämpöeristetyllä ajoneuvolla' ajoneuvoa, jonka kiinteät tai irrotettavat korirakenteet on erityisesti varustettu tavaroiden kuljetukseen säädellyssä lämpötilassa ja jonka sivuseinät ovat eriste mukana lukien vähintään 45 millimetriä paksut;
- (f) 'suurimmilla sallituilla mitoilla' ajoneuvon enimmäismittoja;
- (g) 'sallitulla enimmäispainolla' kuormatun ajoneuvon enimmäispainoa;
- (h) 'suurimmalla sallitulla akselipainolla' kuormatun ajoneuvon suurinta sallittua akseli- tai telipainoa;
- (i) 'tonnilla' tonnin massan aiheuttamaa painoa, joka vastaa 9,8 kilonewtonia (kN);
- (j) 'jakamattomalla kuormalla' kuormaa, jonka jakaminen kahteen tai useampaan kuormaan maantiekuljetusta varten aiheuttaisi kustannuksia tai huomattavan vahinkovaaran ja jota ei sen mittojen tai painojen vuoksi voida kuljettaa moottoriajoneuvolla, perävaunulla, perävaunuyhdistelmällä tai puoliperävaunuyhdistelmällä, joka kaikissa suhteissa vastaa tämän jaksos määräyksiä;
- (k) 'vaihtoehtoisilla polttoaineilla' polttoaineita tai voimanlähteitä, joilla korvataan ainakin osittain fossiilisen öljyn lähteiden käyttö liikenteen energianlähteenä ja joilla on

mahdollista edistää hiilen poistamista liikenteestä ja parantaa liikenteen alan ympäristötehokkuutta ja jollaisia ovat seuraavat:

- i) kaikytyppisissä sähkökäyttöisissä ajoneuvoissa käytettävä sähkö;
 - ii) vety;
 - iii) maakaasu, mukaan lukien biometaani, kaasumaisessa muodossa (paineistettu maakaasu – CNG) ja nesteytetyssä muodossa (nesteytetty maakaasu – LNG);
 - iv) nestekaasu (LPG);
 - v) mekaaninen energia ajoneuvon omista varastoista/lähteistä, mukaan lukien hukkalämpö;
- (l) 'vaihtoehtoista polttoainetta käyttävällä ajoneuvolla' moottoriajoneuvoa, joka saa käyttövoimansa kokonaan tai osittain vaihtoehtoisesta polttoaineesta;
- (m) 'päästöttömällä ajoneuvolla' raskaita tavarankuljetusajoneuvoja, joissa ei ole polttomoottoria tai joissa on polttomoottori, jonka hiilidioksidipäästöt ovat alle 1 g CO₂/kWh; ja
- (n) 'intermodaalikuljetuksella' kuljetuksia, joissa kuljetetaan yhtä tai useampaa yhteenlasketulta pituudeltaan enintään 45 jalan mittaista konttia tai vaihtokoria ja joissa rekan, perävaunun, (vetoautollinen tai vetoautoton) puoliperävaunun, vaihtokorin tai kontin kuljetukseen käytetään kuljetuksen alku- tai loppuosuudella tieliikennettä ja toiselle osuudella rautatie-, sisävesi- tai meriliikennettä.

3 artikla – Erikoisluvut

Ajoneuvon ja ajoneuvoyhdistelmän, joka ylittää lisäyksessä ROAD C.1.1 vahvistetut enimmäismitat ja -painot, voidaan sallia liikkuvan vain toimivaltaisen viranomaisen ilman syrjintää myöntämien erikoislupien nojalla tai näiden viranomaisten kanssa tapauskohtaisesti sovittujen syrjimättömien ehtojen perusteella, jos ajoneuvo tai ajoneuvoyhdistelmä kuljettaa tai on tarkoitettu kuljettamaan jakamattomia kuormia.

4 artikla – Paikalliset rajoitukset

Tällä jaksolla ei estetä soveltamasta syrjimättömällä tavalla kunkin osapuolen alueella voimassa olevia tieliikennesäännöksiä, joissa sallitaan ajoneuvon painon ja/tai mittojen rajoittaminen tietyillä teillä tai tiettyjen teihin liittyvien rakennelmien kohdalla.

Tähän sisältyy mahdollisuus asettaa sellaisia paikallisia rajoituksia ajoneuvojen sallituille enimmäismitoille ja/tai -painoille, joita voidaan käyttää määrätyillä alueilla tai määrätyillä teillä, joissa tieinfrastruktuuri ei sovellu pitkille ja raskaille ajoneuvoille; tällaisia ovat esimerkiksi kaupunkien keskustat, pienet kylät tai erityisen luonnonarvon omaavat paikat.

5 artikla – Ajoneuvojen tai ajoneuvoyhdistelmien takaosaan kiinnitettävät aerodynaamiset laitteet

1. Aerodynaamisilla laitteilla varustetut ajoneuvot tai ajoneuvoyhdistelmät voivat ylittää lisäyksessä ROAD.C.1.1 olevassa 1.1 kohdassa vahvistetut enimmäispituudet, jotta tällaiset laitteet voidaan lisätä ajoneuvojen tai ajoneuvoyhdistelmien takaosaan. Ajoneuvojen tai ajoneuvoyhdistelmien, jotka on varustettu tällaisilla laitteilla, on oltava lisäyksessä ROAD.C.1.1

olevan 1.5 kohdan mukaisia eivätkä niiden enimmäispituuksien ylitykset saa johtaa kyseisten ajoneuvojen tai ajoneuvoyhdistelmien kuormatilan pituuden lisääntymiseen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen aerodynaamisten laitteiden on täytettävä seuraavat toiminnalliset ehdot:

- (a) olosuhteissa, joissa muiden tielläliikkujien tai kuljettajan turvallisuus on uhattuna, kuljettajan on taitettava ne kokoon, vedettävä ne sisään tai irrotettava ne;
- (b) jos aerodynaamisten laitteiden ja varusteiden pituus käyttöasennossa on yli 500 mm, niiden on oltava sisäänvedettäviä tai kokoonaitettavia;
- (c) kun niitä käytetään kaupunkialueiden tieinfrastruktuurissa ja kaupunkien välisessä tieinfrastruktuurissa, on otettava huomioon sellaisten alueiden erityisominaisuudet, joilla nopeusrajoitus on enintään 50 km/h ja joilla loukkaantumiselle erityisen alttiita tienkäyttäjiä on todennäköisemmin liikkeellä; ja
- (d) ne eivät saa sisäänvedettynä/taitettuna ylittää sallittua enimmäispituutta yli 20 senttimetrillä.

6 artikla – Aerodynaamiset ohjaamot

Ajoneuvot tai ajoneuvoyhdistelmät saavat ylittää lisäyksessä ROAD.C.1.1 olevassa 1.1 kohdassa asetetut enimmäispituudet edellyttäen, että niiden ohjaamot parantavat aerodynamiikkaa, energiatehokkuutta ja turvallisuutta. Ajoneuvojen tai ajoneuvoyhdistelmien, jotka on varustettu tällaisilla ohjaamoilla, on oltava lisäyksessä ROAD.C.1.1 olevan 1.5 kohdan mukaisia eivätkä niiden enimmäispituuksien ylitykset saa johtaa kyseisten ajoneuvojen kuljetuskapasiteetin lisääntymiseen.

7 artikla – Intermodaalikuljetukset

1. Lisäyksessä ROAD.C.1.1 olevassa 1.1 kohdassa, tapauksen mukaan 6 artiklan edellytyksin, vahvistetut enimmäispituudet ja lisäyksessä ROAD.C.1.1 olevassa 1.6 kohdassa vahvistetut enimmäisetäisyydet voidaan ylittää 15 cm:llä sellaisten ajoneuvojen tai ajoneuvoyhdistelmien osalta, joissa kuljetetaan pituudeltaan 45 jalan mittaisia kontteja tai pituudeltaan 45 jalan mittaisia vaihtokoreja, tyhjiä tai kuormattuja, edellyttäen, että kyseisen kontin tai vaihtokorin tieliikennekuljetus on osa osapuolen ehtojen mukaisesti järjestettyä intermodaalikuljetusta.

2. Intermodaalikuljetuksissa puoliperävaunuyhdistelmien, joissa on viisi tai kuusi akselia, suurin sallittu paino voidaan ylittää kahdella tonnilla lisäyksessä ROAD.C.1.1 olevan 2.2.2 kohdan a alakohdassa tarkoitettussa yhdistelmässä ja neljällä tonnilla lisäyksessä ROAD.C.1.1 olevan 2.2.2 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa yhdistelmässä. Näiden ajoneuvojen suurin sallittu paino saa olla enintään 44 tonnia.

8 artikla – Vaatimustenmukaisuustodiste

1. Todisteena tämän jakson vaatimusten noudattamisesta sen soveltamisalaan kuuluvissa ajoneuvoissa on oltava seuraavista todisteista:

(a) seuraavien kahden kilven yhdistelmä:

- valmistajan lakisääteinen kilpi, joka on valmistajan ajoneuvoon kiinnittävä kilpi tai merkintä, jossa on tärkeimmät tekniset ominaisuudet, jotka tarvitaan ajoneuvon

tunnistamiseen, ja joka antaa toimivaltaisille viranomaisille olennaiset tiedot suurimmista sallituista kuormitetuista massoista; ja

- mittoja koskeva kilpi, joka on kiinnitetty mahdollisuuksien mukaan lakisääteisen kilven viereen, ja jossa on seuraavat tiedot:

- (1) valmistajan nimi;
- (2) ajoneuvon valmistenumero;
- (3) moottoriajoneuvon, perävaunun tai puoliperävaunun pituus (L);
- (4) moottoriajoneuvon, perävaunun tai puoliperävaunun leveys (W); ja
- (5) tiedot ajoneuvoyhdistelmien pituuden mittaamiseksi:

- etäisyys a moottoriajoneuvon etuosasta kiinnityslaitteen keskelle (vetotappi tai -pöytä); siirrettävän vetopöydän osalta on ilmaistava pienin ja suurin mitta ($a_{\min}$ ja $a_{\max}$),

- etäisyys b perävaunun kiinnityskohdan keskipisteestä (vetosilmukka perävaunussa ja vetotappi puoliperävaunussa) perävaunun tai puoliperävaunun takaosaan; siirrettävällä kiinnityspisteellä varustetun kiinnityslaitteen osalta on ilmaistava pienin ja suurin mitta ($b_{\min}$ ja $b_{\max}$),

Ajoneuvoyhdistelmän pituus on moottoriajoneuvon ja sen taakse kytketyn perävaunun tai puoliperävaunun pituus, milloin niiden pituusakselit ovat samalla suoralla linjalla.

(b) yksi kilpi, joka sisältää samat tiedot kuin a alakohdassa tarkoitetut kaksi kilpeä; tai

(c) sen osapuolen tai unionin tapauksessa sen jäsenvaltion, jossa ajoneuvo on rekisteröity tai otettu käyttöön, toimivaltaisten viranomaisten antama yhtenäinen asiakirja, joka sisältää samat tiedot kuin a alakohdassa tarkoitetut kaksi kilpeä. Asiakirja on säilytettävä helposti tarkastettavassa paikassa, ja se tulee suojata asianmukaisesti.

2. Jos ajoneuvon ominaisuudet eivät enää vastaa vaatimustenmukaisuustodisteeseen merkittyjä ominaisuuksia, osapuolen tai unionin tapauksessa jäsenvaltion, jossa ajoneuvo on rekisteröity tai laskettu liikkeeseen, on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vaatimustenmukaisuustodistetta muutetaan.
3. Osapuolten on tunnustettava 1 kohdassa tarkoitetut kilvet ja asiakirjat tässä jaksossa määrätyksi todisteeksi siitä, että ajoneuvo on vaatimusten mukainen.

9 artikla – Täytäntöönpano

1. Osapuolten on toteutettava erityistoimenpiteitä niiden liikenteessä olevien ajoneuvojen tai ajoneuvoyhdistelmien tunnistamiseksi, jotka todennäköisesti ovat ylittäneet suurimman sallitun painon ja jotka niiden toimivaltaisten viranomaisten näin ollen on tarkastettava sen varmistamiseksi, että tämän jakson vaatimuksia noudatetaan. Nämä toimenpiteet voidaan

toteuttaa tieinfrastruktuureihin sijoitettujen automaattisten järjestelmien tai ajoneuvoon asennettujen punnituslaitteiden avulla. Tällaisten ajoneuvoon asennettavien punnituslaitteiden on oltava tarkkoja ja luotettavia, täysin yhteentoimivia ja yhteensopivia kaikkien ajoneuvotyyppien kanssa.

2. Osapuoli ei saa vaatia ajoneuvoon asennettavien punnituslaitteiden asentamista toisessa osapuolella rekisteröityihin ajoneuvoihin tai ajoneuvoyhdistelmiin.
3. Kun automaattisia järjestelmiä käytetään tähän jaksoon kohdistuvien rikkomusten toteamiseen ja seuraamusten määräämiseen, tällaisten automaattisten järjestelmien on oltava sertifioituja. Jos automaattisia järjestelmiä käytetään yksinomaan tunnistamistarkoituksiin, sertifiointia ei vaadita.
4. Osapuolten on tämän liitteen osassa A olevan 1 jakson 14 artiklan mukaisesti varmistettava, että niiden toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat tietoja tähän artiklaan liittyvistä rikkomuksista ja seuraamuksista.

LISÄYS ROAD.C.1.1: AJONEUVOJEN SUURIMMAT SALLITUT PAINOT JA MITAT SEKÄ AJONEUVOJEN
OMINAISUUDET

1. Ajoneuvojen suurimmat sallitut mitat (metreinä; ”m”)

1.1 Suurin sallittu pituus:

– moottoriajoneuvo	12,00 m
– Perävaunu	12,00 m
– puoliperävaunuyhdistelmä	16,50 m
– perävaunuyhdistelmä	18,75 m

1.2 Suurin sallittu leveys:

a) kaikki ajoneuvot lukuun ottamatta b alakohdassa tarkoitettuja 2,55 m ajoneuvoja

b) lämpöeristettyjen ajoneuvojen korirakenteet tai ajoneuvoilla 2,60 m kuljetettavat lämpöeristetyt kontit tai vaihtokorit

1.3 Suurin sallittu korkeus (kaikki ajoneuvot) 4,00 m

1.4 Irrotettavat korirakenteet ja standardoidut kuormatilat, kuten kontit, sisältyvät 1.1, 1.2, 1.3, 1.6, 1.7, 1.8 ja 4.4 kohdassa mainittuihin mittoihin.

1.5 Kaikkien moottoriajoneuvojen ja ajoneuvoyhdistelmien on pystyttävä kääntymään ympyräalueessa, jonka ulompi säde on 12,50 m ja sisempi säde 5,30 m.

1.6 Suurin etäisyys puoliperävaunun vetotapin akselin ja puoliperävaunun takaosan välillä 12,00 m

1.7 Suurin sallittu pituus mitattuna perävaunuyhdistelmän pituusakselin suuntaisesti ohjaamon takana olevan kuormatilan etumaisesta pisteestä yhdistelmän perävaunun takimmaiseen pisteeseen vähennettynä etäisyydellä vetoajoneuvon takaosasta perävaunun etuosaan 15,65 m

1.8 Suurin sallittu pituus mitattuna perävaunuyhdistelmän pituusakselin suuntaisesti ohjaamon takana olevan kuormatilan etumaisesta pisteestä yhdistelmän perävaunun takimmaiseen pisteeseen 16,40 m

2. Ajoneuvojen suurimmat sallitut painot (tonneina)

2.1 Ajoneuvoyhdistelmien osana olevat ajoneuvot

2.1.1 Kaksiakselinen perävaunu	18 tonnia
2.1.2 Kolmiakselinen perävaunu	24 tonnia

2.2 Ajoneuvoyhdistelmät

Kun on kyse ajoneuvoyhdistelmistä, joihin kuuluu vaihtoehtoisella polttoaineella toimivia tai päästöttömiä ajoneuvoja, tässä jaksossa määrättyjä suurimpia sallittuja enimmäispainoja nostetaan vaihtoehtoisen polttoaineteknologian tai päästöttömän teknologian lisäpainolla, jonka enimmäismäärä on vastaavasti 1 tonni ja 2 tonnia.

2.2.1 Viisi- tai kuusiakseliset perävaunuyhdistelmät

- a) kaksiakselinen moottoriajoneuvo ja kolmiakselinen perävaunu 40 tonnia
- b) kolmiakselinen moottoriajoneuvo ja kaksi- tai kolmiakselinen perävaunu 40 tonnia

2.2.2 Viisi- tai kuusiakselinen puoliperävaunuyhdistelmä

- a) kaksiakselinen moottoriajoneuvo ja kolmiakselinen puoliperävaunu 40 tonnia
- b) kolmiakselinen moottoriajoneuvo ja kaksi- tai kolmiakselinen puoliperävaunu 40 tonnia

2.2.3 Kaksiakselisesta moottoriajoneuvosta ja kaksiakselisesta perävaunusta koostuvat neliakseliset perävaunuyhdistelmät moottoriajoneuvo ja kaksiakselinen perävaunu

36 tonnia

2.2.4 Kaksiakselisesta moottoriajoneuvosta ja kaksiakselisesta puoliperävaunusta koostuvat neliakseliset puoliperävaunuyhdistelmät, jos puoliperävaunun akseliväli

on vähintään 1,3 m mutta enintään 1,8 m

36 tonnia

on suurempi kuin 1,8 m 36 tonnia (+ 2 tonnin marginaali, kun ei ylitetä moottoriajoneuvon suurinta sallittua painoa (18 tonnia) ja puoliperävaunun telin suurinta sallittua painoa (20 tonnia) ja vetävä akseli on varustettu paripyörillä ja ilmajousituksella tai vastaavalla jousituksella)

2.3 Moottoriajoneuvot

Kun on kyse vaihtoehtoisella polttoaineella toimivista tai päästöttömistä moottoriajoneuvoista, alajaksossa 2.3.1 ja 2.3.2 asetettuja suurimpia sallittuja enimmäispainoja nostetaan vaihtoehtoisen polttoaineteknologian tai päästöttömän teknologian lisäpainolla, jonka enimmäismäärä on vastaavasti 1 tonni ja 2 tonnia.

2.3.1 Kaksiakseliset moottoriajoneuvot

18 tonnia

2.3.2 Kolmiakseliset moottoriajoneuvot

25 tonnia (26 tonnia, kun vetävä akseli on varustettu paripyörillä ja ilmajousituksella tai vastaavalla jousituksella, tai kun jokainen vetävä akseli on varustettu paripyörillä ja jokaisen akselin enimmäispaino on korkeintaan 9,5 tonnia)

2.3.3 Neliakseliset moottoriajoneuvot, joissa on kaksi ohjaavaa akselia 32 tonnia, kun vetävä akseli on varustettu paripyörillä ja ilmajousituksella tai vastaavalla jousituksella, tai kun jokainen vetävä akseli on varustettu paripyörillä ja jokaisen akselin enimmäispaino on korkeintaan 9,5 tonnia

3. Ajoneuvojen suurin sallittu akselipaino (tonneina)

3.1 Yksiakseliset

Muu kuin vetävä akseli 10 tonnia

3.2 Perävaunujen ja puoliperävaunujen kaksiakseliset telit

Kaksiakselisen telin akselipainojen summa ei saa olla suurempi kuin, jos etäisyys d on

- pienempi kuin 1 m ($d < 1,0$)	11 tonnia
vähintään 1,0 m, mutta pienempi kuin 1,3 m ($1,0 \leq d < 1,3$)	16 tonnia
vähintään 1,3 m, mutta pienempi kuin 1,8 m ($1,3 \leq d < 1,8$)	18 tonnia
- 1,8 m tai suurempi ($1,8 \leq d$)	20 tonnia

3.3 Perävaunujen ja puoliperävaunujen kolmiakseliset telit

Kolmiakselisen telin akselipainojen summa ei saa olla suurempi kuin, jos akselien etäisyys d on

- 1,3 m tai pienempi ($d \leq 1,3$)	21 tonnia
suurempi kuin 1,3 m mutta enintään 1,4 m ($1,3 < d \leq 1,4$)	24 tonnia

3.4 Vetävä akseli

Edellä 2.2 ja 2.3 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvojen vetävä akseli 11,5 tonnia

3.5 Moottoriajoneuvojen telit

Telien akselipainojen summa teliä kohti ei saa olla suurempi kuin, jos etäisyys d on

- pienempi kuin 1 m ($d < 1,0$)	11,5 tonnia
- 1,0 m mutta pienempi kuin 1,3 m ($1,0 \leq d < 1,3$)	16 tonnia
- 1,3 m mutta pienempi kuin 1,8 m ($1,3 \leq d < 1,8$)	18 tonnia (19 tonnia, jos vetävä akseli on varustettu paripyörillä ja ilmajousituksella tai vastaavalla jousituksella, tai

kun kukin vetävä akseli on varustettu paripyörillä

ja kunkin akselin enimmäispaino on enintään 9,5 tonnia)

4. Ajoneuvojen muut ominaisuudet

4.1 Kaikki ajoneuvot

Ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän vetävän akselin tai vetävien akseleiden akselipaino ei saa olla pienempi kuin 25 % kuormatun ajoneuvon ja ajoneuvoyhdistelmän kokonaispainosta.

4.2 Perävaunuyhdistelmät

Moottoriajoneuvon taka-akselin ja perävaunun etuakselin välisen etäisyyden täytyy olla vähintään 3,00 metriä.

4.3 Akselivälin mukaan määräytyvä suurin sallittu paino

Neliakselisen moottoriajoneuvon suurin sallittu paino tonneina ei saa olla suurempi kuin viisi kertaa ajoneuvon etummaisen ja takimmaisen akselin välinen etäisyys metreinä.

4.4 Puoliperävaunut

Vetotapin akselistä vaakatasossa mihin tahansa kohtaan puoliperävaunun etupäädyssä mitattu etäisyys saa olla enintään 2,04 m.

2 jakso. Ajopiirtureita, kuljettajakortteja ja korjaamokortteja koskevat vaatimukset

1 artikla – Kohde ja periaatteet

Tässä jaksossa vahvistetaan vaatimukset, jotka koskevat tämän sopimuksen ROAD.8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen ajopiirtureiden asentamista, testausta ja valvontaa tämän liitteen osassa B olevan 2 jakson soveltamisalaan kuuluvien ajoneuvojen osalta.

2 artikla – Määritelmät

1. Tässä jaksossa sovelletaan tämän liitteen osassa B olevan 2 jakson 2 artiklan ja 4 jakson 2 artiklan määritelmiä.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen määritelmien lisäksi tätä jaksoa sovellettaessa tarkoitetaan:
 - (a) 'ajoneuvoyksiköllä' ajopiirturia, lukuun ottamatta liiketunnistinta ja sen liitântäkaapeleita. Ajoneuvoyksikkö voi koostua joko yhdestä laitteesta tai useista eri puolilla ajoneuvoa olevista laitteista edellyttäen, että ne täyttävät tämän jakson tietoturva vaatimukset; ajoneuvoyksikön osia ovat muun muassa keskusyksikkö, datamuisti, ajanmittaustoiminto, kaksi älykortin liitântälaitetta (kuljettajalle ja apukuljettajalle), tulostin, näyttö, liittimet sekä laitteet, joilla käyttäjä voi syöttää tietoja;
 - (b) 'liiketunnistimella' ajopiirturin osaa, joka tuottaa ajoneuvon nopeutta ja/tai sen kulkemaa matkaa kuvaavan signaalin;
 - (c) 'valvontakortilla' ajopiirturikorttia, jonka osapuolen viranomaiset myöntävät kansalliselle toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle ja joka yksilöi valvontaelimen sekä mahdollisesti tarkastajan ja mahdollistaa datamuistiin tai kuljettajakortteihin sekä mahdollisesti korjaamokortteihin tallennettujen tietojen lukemisen, tulostamisen ja/tai lataamisen;
 - (d) 'korjaamokortilla' ajopiirturikorttia, jonka osapuolen viranomaiset myöntävät kyseisen osapuolen hyväksymien ajopiirturien valmistajan nimetylle henkilöstölle, asentajalle, ajoneuvovalmistajalle tai korjaamolle ja joka yksilöi kortin haltijan ja mahdollistaa ajopiirtureiden testaamisen, kalibroimisen, aktivoinnin ja/tai niissä olevien tietojen lataamisen;
 - (e) 'aktivoinnilla' vaihetta, jossa ajopiirturi on täysin toimintavalmis ja toteuttaa kaikki toiminnot, turvallisuustoiminnot mukaan luettuina, korjaamokortin avulla;
 - (f) 'kalibroinnilla' digitaalisen ajopiirturin osalta datamuistiin tallennettujen ajoneuvon parametrien, mukaan lukien ajoneuvon tunnistus ja ajoneuvon ominaisuudet, päivittämistä tai vahvistamista korjaamokortin avulla;
 - (g) 'lataamisella' digitaalisesta ajopiirturista tai älykkästä ajopiirturista ajoneuvoyksikön datamuistiin tai ajopiirturikortin muistiin tallennettujen tiedostojen osittaista tai täydellistä kopiointia digitaalisesti allekirjoitettuna edellyttäen, että prosessi ei muuta tai poista mitään tallennettua tietoa;
 - (h) 'virheellä' digitaalisen ajopiirturin havaitsemaa epänormaalia toimintoa, joka saattaa johtua laitehäiriöstä tai laiteviasta;

- (i) 'asentamisella' ajopiirturin asentamista ajoneuvoon;
- (j) 'määräaikaistarkastuksella' toimintasarjoja, joilla tarkistetaan se, että ajopiirturi toimii asianmukaisesti, se, että sen asetukset vastaavat ajoneuvon parametrejä, ja se, että ajopiirturiin ei ole liitetty minkäänlaisia manipulointilaitteita;
- (k) 'korjaamisella' ajoneuvon liiketunnistimen tai ajoneuvoyksikön korjaamista, joka vaatii sen voimalähteen irti kytkemistä tai sen irrottamista ajopiirturin muista osista tai liiketunnistimen tai ajoneuvoyksikön avaamista;
- (l) 'yhteentoimivuudella' järjestelmien ja niiden osan muodostavien toimintaprosessien kykyä datanvaihtoon sekä tiedon jakamiseen;
- (m) 'rajapinnalla' järjestelmien välistä menetelmäkokonaisuutta, jonka avulla ne voivat liittyä toisiinsa ja olla keskenään vuorovaikutuksessa;
- (n) 'ajanmittauksella' UTC-päivämäärän ja -ajan jatkuvaa digitaalista kirjaamista; ja
- (o) 'TACHOnet-viestijärjestelmällä' sähköisten kuljettajakorttirekistereiden yhteenliittämisen edellyttämistä yhteisistä menettelyistä ja eritelmistä 21 päivänä tammikuuta 2016 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/68 liitteissä I–VII vahvistettujen teknisten eritelmien mukaista viestijärjestelmää¹⁴².

3 artikla – Asentaminen

1. Edellä 2 kohdassa tarkoitetut ajopiirturit on asennettava ajoneuvoihin,

- (a) kun ajoneuvon suurin sallittu massa, mahdollinen perävaunu tai puoliperävaunu mukaan luettuna, on yli 3,5 tonnia; tai
- (b) alkaen 1 päivästä heinäkuuta 2026 ajoneuvoihin, joiden suurin sallittu massa, mahdollinen perävaunu tai puoliperävaunu mukaan luettuna, on yli 2,5 tonnia.

2. Ajopiirturit ovat:

- (a) niiden ajoneuvojen osalta, jotka otetaan ensimmäisen kerran käyttöön ennen 1 päivää toukokuuta 2006, analoginen ajopiirturi;
- (b) niiden ajoneuvojen osalta, jotka otetaan ensimmäisen kerran käyttöön 1 päivän toukokuuta 2006 ja 30 päivän syyskuuta 2011 välisenä aikana, digitaalisen ajopiirturin ensimmäinen versio;
- (c) niiden ajoneuvojen osalta, jotka otetaan ensimmäisen kerran käyttöön 1 päivän lokakuuta 2011 ja 30 päivän syyskuuta 2012 välisenä aikana, digitaalisen ajopiirturin toinen versio;
- (d) niiden ajoneuvojen osalta, jotka otetaan ensimmäisen kerran käyttöön 1 päivän lokakuuta 2012 ja 14 päivän kesäkuuta 2019 välisenä aikana, digitaalisen ajopiirturin kolmas versio;

¹⁴² EUVL L 15, 22.1.2016, s. 51.

- (e) niiden ajoneuvojen osalta, jotka rekisteröidään ensimmäisen kerran 15 päivästä kesäkuuta 2019 alkaen ja kahden vuoden ajan tämän liitteen osassa B olevan 4 jakson 2 artiklan 2 kohdan g alakohdassa tarkoitettujen yksityiskohtaisten eritelmien voimaantulosta, älykäs ajopiirturi 1; ja
 - (f) niiden ajoneuvojen osalta, jotka rekisteröidään ensimmäisen kerran yli 2 vuotta tämän liitteen osassa B olevan 4 jakson 2 artiklan 2 kohdan h alakohdassa tarkoitettujen yksityiskohtaisten eritelmien voimaantulon jälkeen, älykäs ajopiirturi 2.
3. Osapuolet voivat myöntää vapautuksen tämän jakson soveltamisesta tämän liitteen osassa B olevan 2 jakson 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuille ajoneuvoille.
 4. Osapuolet voivat myöntää vapautuksen tämän jakson soveltamisesta kuljetuksiin, joille on myönnetty tämän liitteen osassa B olevan 2 jakson 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti poikkeus. Osapuolen on ilmoitettava tästä välittömästi toiselle osapuolelle.
 5. Viimeistään kolmen vuoden kuluttua sen vuoden lopusta, jona älykkäitä ajopiirtureita 2 koskevat yksityiskohtaiset tekniset eritelmät ovat tulleet voimaan, 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin muun osapuolen kuin rekisteröintiosapuolen alueella toimiviin ajoneuvoihin, jotka on varustettu analogisella ajopiirturilla tai digitaalisella ajopiirturilla, on asennettava älykäs ajopiirturi 2.
 6. Viimeistään neljän vuoden kuluttua sen jälkeen, kun älykkäitä ajopiirtureita 2 koskevat yksityiskohtaiset tekniset eritelmät ovat tulleet voimaan, 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin muun osapuolen kuin rekisteröintiosapuolen alueella toimiviin ajoneuvoihin, jotka on varustettu älykkäällä ajopiirturilla 1, on asennettava älykäs ajopiirturi 2.
 7. Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin muussa osapuolella kuin rekisteröintiosapuolella toimiviin ajoneuvoihin on 1 päivästä heinäkuuta 2026 alkaen asennettava älykäs ajopiirturi 2.
 8. Mikään tässä jaksossa ei vaikuta siihen, että tieliikenteen valvontalaitteita koskevia unionin sääntöjä sovelletaan unionin maanteiden tavaraliikenteen harjoittajiin.

4 artikla – Tietosuojat

1. Osapuolten on varmistettava, että tämän jakson yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely toteutetaan ainoastaan sen toteamiseksi, että tätä jaksoa noudatetaan.
2. Osapuolten on erityisesti varmistettava, että henkilötietoja suojataan muulta kuin 1 kohdassa nimenomaisesti tarkoitettulta käytöltä, joka koskee seuraavia:
 - (a) maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän (GNSS) käyttö älykkään ajopiirturin 1 ja älykkään ajopiirturin 2 teknisissä eritelmissä tarkoitettujen olinpaikkaa koskevien tietojen kirjaamiseen;
 - (b) 13 artiklassa tarkoitettu kuljettajakortteja koskevien tietojen sähköinen vaihtaminen ja erityisesti tällaisen tiedon rajatylittävä vaihtaminen kolmansien osapuolten kanssa; ja
 - (c) 15 artiklassa tarkoitettu maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien suorittama rekisterien ylläpito.

3. Digitaaliset ajopiirturit on suunniteltava siten, että yksityisyys varmistetaan. Niiden on käsiteltävä vain niitä tietoja, jotka ovat tarpeen 1 kohdassa tarkoitettuihin tarkoituksiin.
4. Ajoneuvojen omistajien, maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien ja muiden asianomaisten tahojen on noudatettava henkilötietojen suojaa koskevia asiaankuuluvia säännöksiä.

5 artikla – Asennus ja korjaus

1. Ajopiirturien asennuksen ja korjauksen saa suorittaa ainoastaan sellainen asentaja, korjaamo tai ajoneuvovalmistaja, jonka osapuolen toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet tätä tarkoitusta varten 7 artiklan mukaisesti.
2. Hyväksytyn asentajan, korjaamon tai ajoneuvovalmistajan on sinetöitävä ajopiirturi tarkastettuaan, että ajopiirturi toimii asianmukaisesti, ja erityisesti siten, että varmistetaan, ettei manipulointilaitteella voida kajoa tallennettuihin tietoihin tai muuttaa niitä.
3. Hyväksytyn asentajan, korjaamon tai ajoneuvovalmistajan on merkittävä kiinnittämiinsä sinetteihin erityismerkki ja tämän lisäksi syötettävä digitaalisten ajopiirturien, älykkäiden ajopiirtureiden 1 ja älykkäiden ajopiirtureiden 2 osalta sähköiset turvatiedot aitoustarkastusten tekemiseksi. Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on pidettävä rekisteriä näistä merkeistä ja käytetyistä sähköisistä turvatiedoista ja käytettyjä sähköisiä turvatietoja koskevat tarvittavat tiedot.
4. Helppopääsyiseen paikkaan kiinnitetyllä selvästi näkyvällä asennuskilvellä varmennetaan, että ajopiirturi on asennettu tämän jakson vaatimusten mukaisesti.
5. Ajopiirturin osat on sinetöitävä. Kaikki sellaiset kytkennät ajopiirturiin, jotka mahdollisesti ovat alttiita vilpilliselle käsittelylle, mukaan lukien liiketunnistimen ja vaihdelaatikon välinen kytkentä, sekä tarpeen mukaan asennuskilpi, on sinetöitävä.

Sinetin saa poistaa tai rikkoa ainoastaan:

- toimivaltaisten viranomaisten 7 artiklan nojalla hyväksymä asentaja tai korjaamo ajopiirturin korjauksia, kunnossapitoa tai uudelleenkalibrointia varten taikka asianmukaisesti koulutettu tarkastaja, jolla tarvittaessa on lupa, valvontatarkoituksiin; tai
- ajoneuvon korjaamiseksi tai muuttamiseksi siten, että sillä on vaikutusta sinettiin. Tällöin ajoneuvossa on säilytettävä kirjallinen ilmoitus, jossa esitetään päivämäärä ja ajankohta, jolloin sinetti rikottiin, sekä perusteet sinetin poistamiselle.

Hyväksytyn asentajan tai korjaamon on korvattava poistetut tai rikotut sinetit ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään seitsemän päivän kuluttua niiden poistamisesta tai rikkomisesta. Kun sinetti on poistettu tai rikottu tarkastusten suorittamiseksi, valvoja, jolla on sinetöintilaitte ja ainutlaatuinen erityismerkki, voi korvata ne ilman aiheutonta viivytystä.

Kun valvoja poistaa sinetin, valvontakortti asetetaan ajopiirturiin siitä hetkestä, kun sinetti on poistettu, tarkastuksen loppuun saakka, myös siinä tapauksessa, että asetetaan uusi sinetti. Valvoja antaa kirjallisen ilmoituksen, joka sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- ajoneuvon valmistenumero;

- valvojan nimi;
- valvontaviranomainen ja valtio;
- valvontakortin numero;
- poistetun sinetin numero;
- sinetin poistamisen päivämäärä ja aika; ja
- uuden sinetin numero, jos valvoja on asettanut uuden sinetin.

Hyväksytyn korjaamon on suoritettava ennen sinettien korvaamista ajopiirturin tarkastus ja kalibrointi, paitsi jos valvoja on poistanut tai rikkonut sinetin tarkastuksen suorittamiseksi ja korvannut sen.

6 artikla – Ajopiirturien tarkastukset

1. Ajopiirturit on tarkastettava säännöllisin väliajoin hyväksytyissä korjaamoissa. Säännöllinen tarkastus on suoritettava vähintään kahden vuoden välein.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tarkastuksissa on tarkastettava ainakin, että
 - ajopiirturi on asennettu oikein ja että se soveltuu ajoneuvoon;
 - ajopiirturi toimii asianmukaisesti;
 - ajopiirturissa on tyyppihyväksyntämerkintä;
 - asennuskilpi on kiinnitetty;
 - kaikki sinetit ovat koskemattomia ja toimivia;
 - ajopiirturiin ei ole kiinnitetty manipulointilaitteita eikä tällaisten laitteiden käytöstä ole viitteitä; ja
 - rengaskoko ja pyörien renkaiden todellinen ympärysmitta.
3. Korjaamon on laadittava tarkastusraportti tapauksista, joissa ajopiirturin toiminnassa ilmenneitä vikoja oli korjattava joko säännöllisen tarkastuksen tai kansallisen toimivaltaisen viranomaisen erityisestä pyynnöstä suoritettuna tarkastuksen johdosta. Niiden on ylläpidettävä luetteloa kaikista laadituista tarkastusraporteista.
4. Tarkastusraportteja on säilytettävä vähintään kahden vuoden ajan raportin laatimispäivämäärästä. Osapuolet päättävät, onko tarkastusraportit syytä säilyttää vai lähettää ne toimivaltaiselle viranomaiselle kyseisenä aikana. Tapauksissa, joissa korjaamo säilyttää tarkastusraportit, korjaamon on toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä toimitettava sille kaikki kyseisenä ajanjaksona laaditut tarkastus- ja kalibrointiraportit.

7 artikla – Asentajien, korjaamoiden ja ajoneuvovalmistajien hyväksyntä

1. Osapuolten tai unionin tapauksessa jäsenvaltioiden on hyväksyttävä, tarkastettava säännöllisesti ja sertifioitava asentajat, korjaamot ja ajoneuvovalmistajat, jotka voivat asentaa, tarkastaa, katsastaa ja korjata ajopiirtureita.
2. Kunkin osapuolen tai unionin tapauksessa kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että asentajat, korjaamot ja ajoneuvovalmistajat ovat asiantuntevia ja luotettavia. Tätä tarkoitusta varten niiden on määriteltävä ja julkaistava selkeät kansalliset menettelyt ja varmistettava, että seuraavia vähimmäisvaatimuksia noudatetaan:
 - (a) henkilökunnalla on asianmukainen koulutus;
 - (b) asiaankuuluvien kokeiden ja tehtävien suorittamiseksi tarvittavat laitteet ovat käytettävissä; ja
 - (c) asentajilla, korjaamoilla ja ajoneuvovalmistajilla on hyvä maine.
3. Hyväksytyjen asentajien ja korjaamoiden tarkastukset on suoritettava seuraavasti:
 - (a) hyväksytyjen asentajien ja korjaamoiden käyttämät ajopiirturien käsittelyä koskevat menettelyt on tarkastettava vähintään joka toinen vuosi. Tarkastuksissa on erityisesti huomioitava toteutetut turvallisuustoimenpiteet ja korjaamokorttien käsittely. Osapuolet tai unionin tapauksessa jäsenvaltiot voivat suorittaa nämä tarkastukset ilman käyntiä paikan päällä; ja
 - (b) hyväksytyjen asentajien ja korjaamoiden suorittamien kalibrointien, katsastusten ja asennusten valvontaan liittyviä teknisiä tarkastuksia on myös tehtävä ilmoittamatta niistä ennakolta. Tällaiset tarkastukset on tehtävä vuosittain vähintään kymmenelle prosentille hyväksytyistä asentajista ja korjaamoista.
4. Osapuolten ja niiden toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että asentajien tai korjaamoiden ja maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien välille ei synny eturistiriitoja. Varsinkin jos on olemassa vakava eturistiriidan riski, on toteutettava erityisiä lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että asentaja tai korjaamo noudattaa tämän jakson määräyksiä.
5. Jos asentaja, korjaamo tai ajoneuvovalmistaja ei noudata tämän jakson mukaisia velvollisuuksiaan, osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on peruutettava hyväksyntä joko väliaikaisesti tai lopullisesti.

8 artikla – Korjaamokortti

1. Korjaamokortin voimassaoloaika ei saa ylittää yhtä vuotta. Korjaamokorttia uusittaessa toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että asentaja, korjaamo tai ajoneuvovalmistaja täyttää 7 artiklan 2 kohdassa esitetyt vaatimukset.
2. Toimivaltaisen viranomaisen on uusittava korjaamokortti 15 työpäivän kuluessa pätevän uusimispyynnön ja kaikkien tarvittavien asiakirjojen vastaanottamisesta. Jos korjaamokortti vahingoittuu, toimii virheellisesti taikka katoaa tai varastetaan, viranomaisen on toimitettava

korvaava kortti viiden työpäivän kuluessa tätä koskevan yksityiskohtaisen pyynnön vastaanottamisesta. Toimivaltaisen viranomaisen on pidettävä rekisteriä kadonneista, varastetuista ja viallisista korteista.

3. Jos osapuoli tai unionin tapauksessa jäsenvaltio peruuttaa asentajan, korjaamon tai ajoneuvovalmistajan hyväksynnän 7 artiklan mukaisesti, sen on myös peruutettava sille myönnettyt korjaamokortit.
4. Osapuolten on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen estämiseksi, että hyväksytyille asentajille, korjaamoille ja ajoneuvovalmistajille myönnettyjä kortteja väärennetään.

9 artikla – Kuljettajakortin myöntäminen

1. Kuljettajakortin myöntää kuljettajan pyynnöstä sen osapuolen toimivaltainen viranomainen, jossa kuljettajalla on pysyvä asuinpaikka. Jos kuljettajakortin myöntävän osapuolen toimivaltaiset viranomaiset epäilevät pysyvää asuinpaikkaa koskevan ilmoituksen oikeellisuutta tai jos tarkoituksena on tehdä tiettyjä erityistarkastuksia, kyseiset viranomaiset voivat pyytää kuljettajalta lisätietoja tai -todisteita.

Tässä artiklassa 'pysyvällä asuinpaikalla' tarkoitetaan paikkaa, jossa henkilö tavallisesti, toisin sanoen vähintään 185 päivää kunakin kalenterivuonna, asuu henkilökohtaisiin ja ammatillisiin siteisiin liittyvistä syistä tai, jos henkilöllä ei ole ammatillisia siteitä, henkilökohtaisista syistä, jotka johtuvat läheisistä siteistä hänen ja asuinpaikan välillä.

Jos henkilöllä kuitenkin on ammatillisia siteitä eri paikkaan kuin mihin hänellä on henkilökohtaisia siteitä, ja jos hän tästä syystä joutuu säännöllisesti oleskelemaan eri paikoissa osapuolten alueella, hänen katsotaan asuvan pysyvästi paikassa, johon hänellä on henkilökohtaisia siteitä, edellyttäen että hän palaa sinne säännöllisesti. Viimeksi mainittua ehtoa ei edellytetä, jos henkilö oleskelee osapuolen alueella, koska hänet on lähetetty sinne työhön määrääjäksi.

2. Kukin osapuoli tai unionin tapauksessa kukin jäsenvaltio voi asianmukaisesti perustelluissa ja poikkeuksellisissa tapauksissa myöntää kuljettajakortin, joka on tilapäinen, jota ei voi uusida ja joka on voimassa enintään 185 päivää, kuljettajalle, jolla ei ole pysyvää asuinpaikkaa osapuolen alueella, edellyttäen että tällainen kuljettaja on työoikeudellisessa suhteessa kortin myöntävän osapuolen alueelle sijoittautuneeseen kuljetusyritykseen ja esittää tarvittaessa kuljettajatodistuksen.

3. Kortin myöntävän osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet varmistaakseen, ettei hakijalla jo ole voimassa olevaa kuljettajakorttia, ja yksilöitävä kuljettajakortti varmistaen, että tiedot ovat näkyvillä ja suojatut.

4. Kuljettajakortin voimassaoloaika ei voi ylittää viittä vuotta.

5. Voimassa olevaa kuljettajakorttia ei voida peruuttaa eikä sen voimassaoloa keskeyttää, jolleivät osapuolen toimivaltaiset viranomaiset toteaa, että kortti on väärennetty tai että kuljettaja käyttää muuta kuin omaa korttiaan tai että kuljettajan hallussa oleva kortti on saatu värien ilmoitusten ja/tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella. Jos edellä mainitut kortin peruuttamis- tai voimassaolon keskeyttämistoimenpiteet toteuttaa muu kuin kortin myöntänyt osapuoli tai unionin tapauksessa muu kuin kortin myöntänyt jäsenvaltio, kyseisen osapuolen on palautettava kortti sen myöntäneen osapuolen tai unionin tapauksessa jäsenvaltion viranomaisille mahdollisimman pian ja ilmoitettava peruuttamisen tai voimassaolon keskeyttämisen syyt. Jos kortin palauttamisen

oletetaan kestävän yli kaksi viikkoa, peruuttavan tai voimassaolon keskeyttävän osapuolen tai unionin tapauksessa jäsenvaltion on ilmoitettava kortin myöntäneelle osapuolelle tai unionin tapauksessa jäsenvaltiolle niiden kahden viikon kuluessa peruuttamisen tai voimassaolon keskeyttämisen syyt.

6. Kortin myöntävän osapuolen toimivaltainen viranomainen voi vaatia kuljettajaa korvaamaan kuljettajakortin uudella kuljettajakortilla, jos se on tarpeen asiaankuuluvien teknisten eritelmien noudattamiseksi.

7. Osapuolten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kuljettajakorttien väärentämisen estämiseksi.

8. Tämä artikla ei estä osapuolia tai unionin tapauksessa jäsenvaltiota myöntämästä kuljettajakorttia kuljettajalle, jonka pysyvä asuinpaikka on kyseisen osapuolen alueen sellaisessa osassa, johon ei sovelleta tätä liitettä, edellyttäen, että tällaisissa tapauksissa sovelletaan tämän jakson asiaankuuluvia määräyksiä.

10 artikla – Kuljettajakortin uusiminen

1. Jos uusimisen yhteydessä kuljettajan pysyvä asuinpaikka on eri osapuolen kuin sen osapuolen alueella, jossa hänen sen hetkinen korttinsa myönnettiin, asuinpaikkaosapuolen viranomaisten, joita pyydetään uusimaan kuljettajakortti, on ilmoitettava aiemman kortin myöntäneille viranomaisille kortin uusimisen syyt.
2. Kun kortin uusimista haetaan sen voimassaoloajan päättymisen lähestyessä, toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava uusi kortti ennen vanhan kortin voimassaolon päättymistä, jos hakemus oli lähetetty tämän liitteen osassa B olevan 4 jakson 5 artiklassa asetetussa määräajassa.

11 artikla – Varastettu, kadonnut tai viallinen kuljettajakortti

1. Kortin myöntäneen viranomaisen on pidettävä rekisteriä myönnettyistä, varastetuista, kadonneista ja viallisista korteista vähintään niiden voimassaoloa vastaavan ajan.
2. Jos kuljettajakortti vahingoittuu, toimii huonosti, katoaa tai varastetaan, kuljettajan pysyvän asuinpaikkaosapuolen viranomainen toimittaa korvaavan kortin kahdeksan työpäivän kuluessa siitä, kun ne ovat vastaanottaneet tätä tarkoitusta varten tehdyn perustellun pyynnön.

12 artikla – Kuljettajakorttien vastavuoroinen tunnustaminen

1. Osapuolten on hyväksyttävä vastavuoroisesti toisen osapuolen myöntämät kuljettajakortit.
2. Jos osapuolen myöntämän voimassa olevan kuljettajakortin haltijan pysyvä asuinpaikka on toisen osapuolen alueella ja hän pyytää, että hänen vanha korttinsa vaihdetaan vastaavaan kuljettajakorttiin, vaihdon suorittavan osapuolen tai unionin tapauksessa jäsenvaltion vastuulla on tarkistaa, onko esitetty kortti vielä voimassa.
3. Vaihdon suorittavien osapuolten tai unionin tapauksessa jäsenvaltioiden on palautettava vanha kortti sen myöntäneen osapuolen tai unionin tapauksessa sen myöntäneen jäsenvaltion viranomaisille ja ilmoitettava tämän palautuksen syyt.

4. Kun osapuoli tai unionin tapauksessa jäsenvaltio korvaa tai vaihtaa kuljettajakortin, tämä korvaaminen tai vaihto sekä jokainen muu myöhempi korvaaminen tai vaihto on kirjattava tässä osapuolessa tai unionin tapauksessa tässä jäsenvaltiossa.

13 artikla – Kuljettajakortteja koskevien tietojen sähköinen vaihtaminen

1. Varmistaakseen, että hakijalla ei jo ole voimassa olevaa kuljettajakorttia, osapuolten tai unionin tapauksessa jäsenvaltioiden on pidettävä kansallista sähköistä rekisteriä, joka sisältää seuraavat kuljettajakortteja koskevat tiedot vähintään näiden korttien voimassaoloa vastaavan ajan:
 - kuljettajan sukunimi ja etunimi;
 - kuljettajan syntymäaika ja mahdollisesti syntymäpaikka;
 - voimassa olevan ajokortin numero ja maa, jossa ajokortti on myönnetty (soveltuvin osin);
 - kuljettajakortin voimassaolo; ja
 - kuljettajakortin numero.
2. Osapuolten tai unionin tapauksessa jäsenvaltioiden sähköisten rekisterien on oltava liitetty yhteen ja niihin on oltava pääsy osapuolten koko alueelta TACHOnet-viestijärjestelmän tai sen kanssa yhteensopivan järjestelmän välityksellä. Mikäli käytetään yhteensopivaa järjestelmää, sähköisten tietojen vaihdon toisen osapuolen kanssa on voitava tapahtua TACHOnet-viestijärjestelmän välityksellä.
3. Kuljettajakorttien myöntämisen, korvaamisen ja tarvittaessa uusimisen yhteydessä osapuolten tai unionin tapauksessa jäsenvaltioiden on varmennettava sähköisen tiedonvaihdon avulla, ettei kuljettajalla jo ole toista voimassa olevaa kuljettajakorttia. Vain sellaiset tiedot vaihdetaan, jotka ovat tarpeellisia kyseisen varmennuksen suorittamiseksi.
4. Tarkastajilla voi olla pääsy sähköisen rekisterin tietoihin, jotta ne voivat valvoa kuljettajakortin voimassaoloa.

14 artikla – Ajopiirturin säädöt

1. Digitaalista ajopiirturia ei saa säätää sellaiseksi, että se kytkeytyy automaattisesti erityiseen toimintakategoriaan, kun ajoneuvon moottori tai sytytysvirta kytketään pois päältä, ellei kuljettaja voi valita asianmukaista toimintakategoriaa manuaalisesti.
2. Ajoneuvoihin saa asentaa vain yhden ajopiirturin paitsi silloin, kun tehdään kenttäkokeita.
3. Osapuolten on kiellettävä ajopiirturien manipuloinniseksi valmistettujen ja/tai tarkoitettujen laitteiden tuotanto, jakelu, mainonta ja/tai myynti.

15 artikla – Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien vastuu

1. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat ovat vastuussa sen varmistamisesta, että niiden kuljettajille annetaan asianmukainen koulutus ja ohjeet ajopiirturin, olipa se digitaalinen, analoginen tai älykäs ajopiirturi, moitteettomasta toiminnasta, ja tehtävä säännöllisiä tarkistuksia varmistaakseen, että

niiden kuljettajat käyttävät ajopiirtureita asianmukaisesti, eivätkä ne saa antaa kuljettajilleen mitään suoria tai epäsuoria kannusteita, jotka saattaisivat houkutella heitä käyttämään väärin ajopiirturia.

Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien on annettava riittävä määrä piirturilevyjä analogisella ajopiirturilla varustettujen ajoneuvojen kuljettajille ottaen huomioon, että piirturilevy on luonteeltaan henkilökohtainen, käyttöajan ja sen mahdollisuuden, että vahingoittuneet tai valtuutetun tarkastajan haltuun ottamat piirturilevyt on korvattava. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat saavat antaa kuljettajille vain hyväksytyn mallisia piirturilevyjä, jotka soveltuvat käytettäväksi ajoneuvoon asennetussa laitteessa.

Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan on varmistettava, että käyttöaika huomioon ottaen tarkastajan pyynnöstä tapahtuva tietojen tulostaminen ajopiirturista voidaan suorittaa asianmukaisesti tarkastuksen yhteydessä.

2. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien on säilytettävä piirturilevyjä ja tämän liitteen osassa B olevan 4 jakson 9 artiklan noudattamiseksi tehtyjä tulosteita käytön jälkeen vähintään yksi vuosi aikajärjestyksessä ja luettavassa muodossa ja annettava niistä jäljennös asianomaisille kuljettajille näiden pyynnöstä. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien on myös annettava jäljennökset kuljettajakortilta ladatuista tiedoista asianomaisille kuljettajille näiden pyynnöstä sekä paperituloste näistä jäljennöksistä. Piirturilevyt, tulosteet ja ladatut tiedot on pyynnöstä esitettävä tai luovutettava valtuutetulle tarkastajalle.
3. Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat ovat vastuussa kuljettajiensa tai käytettävissään olevien kuljettajien tekemistä tämän jakson ja tämän liitteen osassa B olevan 4 jakson rikkomisesta. Osapuolet voivat kuitenkin asettaa tämän vastuun edellytykseksi, että maanteiden tavaraliikenteen harjoittaja on rikkonut tämän artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa sekä tämän liitteen osassa B olevan 2 jakson 7 artiklan 1 ja 2 kohtaa.

16 artikla – Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajaa koskevat menettelyt laitteen toimiessa virheellisesti

1. Jos ajopiirturi hajoaa tai toimii viallisesti, maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan on annettava se hyväksytyn asentajan tai korjaamon korjattavaksi heti, kun olosuhteet sen sallivat.
2. Jos ajoneuvoa ei voida palauttaa maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan toimitiloihin viikon kuluessa laitteen hajoamisesta tai viallisen toiminnan havaitsemisesta, korjaus on tehtävä matkalla.
3. Osapuolten tai unionin tapauksessa jäsenvaltioiden on valtuutettava toimivaltaiset viranomaiset kieltämään ajoneuvon käyttö, jos hajonnutta laitetta tai virheellistä toimintaa ei ole korjattu 1 ja 2 kohdan mukaisesti, sikäli kuin tämä on asianomaisen osapuolen kansallisen lainsäädännön mukaista.

17 artikla – Ajopiirturikorttien myöntämismenettely

Euroopan komissio toimittaa Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisille viranomaisille salausaineiston ajopiirturikorttien myöntämiseksi kuljettajille, korjaamoille ja valvontaviranomaisille Euroopan ajopiirturivarmenteiden juurivarmenneviranomaisen (ERCA) varmennepolitiikan ja Yhdistyneen kuningaskunnan varmennepolitiikan mukaisesti.

LIITE ROAD-2: SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ LIIKENNETTÄ JA SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ
ERITYISLIIKENNETTÄ KOSKEVAN KULJETUSLUVAN MALLI

(Luvan ensimmäinen sivu)

(Oranssi paperi – koko: DIN A4)

(Laadittava sen osapuolen yhdellä tai useammalla virallisella kielellä, jossa hakemus
tehdään)

Lupa

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin
yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen toisen osan [Maanteiden
tavaraliikenne] kolmannen osan I osaston mukaisesti.

MYÖNTÄVÄ VALTIO:

.....

Lupaviranomainen:

Todistuksen myöntävän valtion tunnus:⁽¹⁴³⁾

KULJETUSLUPA NRO:

säännöllisen liikenteen harjoittamiseen ☐ ⁽²⁾

säännöllisen erityisliikenteen harjoittamiseen ☐ ⁽²⁾

linja-autolla Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen osapuolten välillä,

Luvanhaltija:

.....

.....

Liikenteenharjoittajan tai, yritysten ryhmän tai kumppanuuden ollessa kyseessä, vastaavan
liikenteenharjoittajan etunimi ja sukunimi tai toiminimi:

Osoite:

.....

.....

...

Puhelinnumero ja faksinumero tai sähköpostiosoite:

¹⁴³ (NL) Alankomaat, (B) Belgia, (BG) Bulgaria, (E) Espanja, (IRL) Irlanti, (I) Italia, (A) Itävalta, (GR) Kreikka,
(HR) Kroatia, (CY) Kypros, (LV) Latvia, (LT) Liettua, (L) Luxemburg, (MT) Malta, (P) Portugali, (PL) Puola, (F)
Ranska, (RO) Romania, (S) Ruotsi, (D) Saksa, (SK) Slovakia, (SLO) Slovenia, (FIN) Suomi, (DK) Tanska, (CZ) Tšekki,
(H) Unkari, (EST) Viro, Yhdistynyt kuningaskunta (UK), täydennetään tarpeen mukaan.

² Rastitaan ja täydennetään tilanteen mukaan.

.....

.....

(Luvan toinen sivu)

Liikenteenharjoittajan nimi, osoite, puhelinnumero ja faksinumero tai sähköpostiosoite tai, liikenteenharjoittajien ryhmän tai kumppanuuden ollessa kyseessä, kaikkien ryhmittymään tai kumppanuuteen osallistuvien liikenteenharjoittajien nimet; lisäksi on ilmoitettava mahdollisten alihankkijoiden nimet:

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

Oheistetaan luettelo tarvittaessa

Kuljetusluvan voimassaoloaika: Alkaen: Päättyen:

Luvan antamispaikka ja -päivä:

Luvan antaneen viranomaisen tai viraston allekirjoitus ja leima:

1. Matkareitti:

.....

(a) Lähtöpaikka:

.....

(b) Määräpaikka:

.....

Pääasiallinen reitti, jossa on alleviivattu paikat, joissa matkustajia otetaan kyytiin tai jätetään kyydistä:

.....

.....

2. Aikataulu:

(tämän luvan liitteenä)

3. Säännöllinen erityisliikenne:

(a) Matkustajaluokka:

.....

4. Muut ehdot tai erityishuomautukset

.....

.....

Tärkeä huomautus:

- (1) Tämä lupa on voimassa koko matkan ajan.
- (2) Lupa tai lupaviranomaisen oikeaksi todistama jäljennös siitä on pidettävä ajoneuvossa koko matkan ajan ja esitettävä tarkastusviranomaisten pyynnöstä.
- (3) Lähtö- tai määräpaikan on oltava sen osapuolen alueella, johon liikenteenharjoittaja on sijoittautunut ja johon linja-autot on rekisteröity.

(Luvan kolmas sivu)

YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA

- (1) Liikenteenharjoittajan on aloitettava liikenne kyseisen luvan myöntäneen lupaviranomaisen päätöksessä ilmoitetun ajan kuluessa.
- (2) Muutoin kuin ylivoimaisen esteen sattuessa säännöllistä kansainvälistä liikennettä tai säännöllistä kansainvälistä erityisliikennettä harjoittavan liikenteenharjoittajan on toteutettava kaikki toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liikenne on kuljetusluvassa vahvistettujen ehtojen mukainen.
- (3) Liikenteenharjoittajan on laitettava matkareittiä, pysähdyspaikkoja, aikataulua, kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevat tiedot julkisesti saataville.
- (4) Vaikuttamatta ajoneuvoa ja kuljettajaa koskeviin asiakirjavaatimuksiin (kuten ajoneuvon rekisteröintitodistus ja ajokortti) seuraavat asiakirjat ovat Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen toisen osan kolmannen otsakkeen II osaston X+4 artiklan [Maanteiden henkilöliikenne] nojalla valvonta-asiakirjoja, jotka on pidettävä ajoneuvossa ja esitettävä minkä tahansa valtuutetun tarkastusviranomaisen pyynnöstä:
 - säännöllisen kansainvälisen liikenteen tai säännöllisen kansainvälisen erityisliikenteen harjoittamista koskeva lupa tai sen oikeaksi todistettu jäljennös,
 - maanteiden kansainvälisen henkilöliikenteen harjoittamista Yhdistyneen kuningaskunnan tai unionin lainsäädännön mukaisesti koskeva liikenteenharjoittajan lupa tai sen oikeaksi todistettu jäljennös,
 - säännöllisen kansainvälisen erityisliikenteen ollessa kyseessä kuljetuksen järjestäjän ja liikenteenharjoittajan välinen sopimus tai sen oikeaksi todistettu jäljennös sekä asiakirja, joka on todisteena siitä, että kyseessä olevat matkustajat muodostavat muut matkustajat poissulkevan erityisen ryhmän säännöllisen erityisliikenteen harjoittamista varten,

- kun säännöllisen liikenteen tai säännöllisen erityisliikenteen liikenteenharjoittaja käyttää lisäajoneuvoja väliaikaisten ja poikkeuksellisten tilanteiden hoitamiseen, edellä mainittujen asianmukaisten asiakirjojen ohella vaaditaan säännöllisen kansainvälisen liikenteen tai säännöllisen kansainvälisen erityisliikenteen liikenteenharjoittajan ja lisäajoneuvot käyttöön antavan yrityksen välisen sopimuksen jäljennös tai vastaava asiakirja.

(Luvan neljäs sivu)

YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA (jatkuu)

- (5) Säännöllistä kansainvälistä liikennettä, lukuun ottamatta säännöllistä erityisliikennettä, harjoittavien liikenteenharjoittajien on käytettävä joko henkilökohtaisia matkalippuja tai ryhmämatkalippuja, jotka vahvistavat matkustajan oikeuden kuljetukseen ja joilla todistetaan matkustajan ja liikenteenharjoittajan välinen kuljetussopimus. Liput voivat olla myös sähköisessä muodossa, ja niistä on käytävä ilmi seuraavat tiedot:

- (a) liikenteenharjoittajan nimi,
- (b) lähtö- ja määräpaikka ja soveltuvin osin paluumatka,
- (c) lipun voimassaoloaika ja soveltuvin osin lähtöpäivä ja -aika,
- (d) kuljetuksen hinta.

Matkustajan on esitettävä matkalippu minkä tahansa valtuutetun tarkastusviranomaisen pyynnöstä.

- (6) Kansainvälistä säännöllistä matkustajaliikennettä ja säännöllistä kansainvälistä erityismatkustajaliikennettä linja-autolla harjoittavien liikenteenharjoittajien on sallittava kaikki ja erityisesti ajo- ja lepoaikoja ja tieliikenteen turvallisuutta ja päästöjä koskevat tarkastukset, jotka tehdään liikenteen asianmukaisen hoitamisen varmistamiseksi.

LIITE ROAD-3: SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ LIIKENNETTÄ JA SÄÄNNÖLLISTÄ KANSAINVÄLISTÄ
ERITYISLIIKENNETTÄ KOSKEVAN KULJETUSLUPAHAKEMUKSEN MALLI

(Valkoinen paperi –DIN A4)

(Laadittava sen osapuolen yhdellä tai useammalla virallisella kielellä, jossa hakemus
tehdään)

**SÄÄNNÖLLISEN KANSAINVÄLISEN LIIKENTEEN TAI SÄÄNNÖLLISEN
KANSAINVÄLISEN ERITYISLIIKENTEEN HARJOITTAMISTA
KOSKEVAN KULJETUSLUVAN HAKU-/UUSIMISLOMAKE ⁽¹⁴⁴⁾**

Säännöllisen liikenteen aloittamiseksi ☐

Säännöllisen erityisliikenteen aloittamiseksi ☐

Kuljetusluvan uusimiseksi ☐

Kuljetusluvan ehtojen muuttamiseksi ☐

sellaista liikennettä varten, jota harjoitetaan linja-autolla Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön
sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaa- ja yhteistyösopimuksen
osapuolten välillä,

.....
(Lupaviranomainen)

1. Hakijana olevan liikenteenharjoittajan nimi ja etunimi tai toiminimi; kun hakijana on
liikenteenharjoittajien ryhmä tai kumppanuus, ilmoitetaan sen liikenteenharjoittajan nimi, jonka
tehtäväksi muut liikenteenharjoittajat ovat antaneet hakemuksen jättämisen:

-
.....
2. Liikennettä harjoittaa ⁽¹⁾

liikenteenharjoittaja ☐ liikenteenharjoittajien ryhmä ☐ kumppanuus ☐ alihankkija ☐

3. Liikenteenharjoittajan nimi ja osoite tai, liikenteenharjoittajien ryhmän tai kumppanuuden ollessa
kyseessä, kaikkien ryhmään tai kumppanuuteen osallistuvien liikenteenharjoittajien nimet; lisäksi on
ilmoitettava mahdollisten alihankkijoiden nimet ⁽²⁾

3.1 puh.

3.2 puh.

3.3 puh.

3.4 puh.

(Lupahakemuksen tai luvan uusimishakemuksen toinen sivu)

¹⁴⁴ Rastitaan ja täydennetään
tilanteen mukaan.

² Tarvittaessa liitetään mukaan
luettelo.

4 Jos kyse on säännöllisestä erityisliikenteestä:

4.1 Matkustajaluokka (¹⁴⁵) työntekijät ☐ oppilaat/opiskelijat ☐ muu ☐

5 Haettavan luvan voimassaoloaika tai liikenteen päättymispäivä:

.....

6 Pääasiallinen matkareitti (alleviivataan pysähdyspaikat, joissa matkustajia otetaan kyytiin ja jätetään kyydistä, täydellisine osoitteineen): (¹⁴⁶)

.....

.....

.....

7 Liikennöimisjakso:

.....

.....

8 Liikennetiheys (päivittäin, viikoittain jne.):

9 Kuljetusmaksut Liite ohessa.

10 Liitetään ajosuunnitelma, josta voidaan tarkastaa kansainvälisten ajo- ja lepoaikoja koskevien sääntöjen noudattaminen.

11 Lupien tai niiden oikeaksi todistettujen jäljennösten lukumäärä: (³)

.....

12 Mahdolliset lisätiedot:

.....

(Paikka ja päiväys) (Hakijan allekirjoitus)

.....

Hakijaa pyydetään kiinnittämään huomiota siihen, että koska lupa tai sen oikeaksi todistettu jäljennös on pidettävä ajoneuvossa, niiden lupaviranomaisen myöntämien lupien tai oikeaksi todistettujen jäljennösten lukumäärän, jotka hakijalla on oltava, olisi vastattava niiden ajoneuvojen lukumäärää, joita tarvitaan kyseessä olevan liikenteen harjoittamiseen samanaikaisesti.

Tärkeä huomautus

Hakemuksen liitteenä on oltava erityisesti seuraavat:

- (a) aikataulu, joka sisältää ajankohdat tarkastuksia varten asiaankuuluvilla rajanylityspaikoilla;
- (b) oikeaksi todistettu jäljennös liikenteenharjoittajan (tai -harjoittajien) luvasta (luvista) maanteiden kansainvälisen matkustajaliikenteen harjoittamiseen kansallisen tai unionin lainsäädännön mukaisesti;
- (c) asianmukaisessa mittakaavassa oleva kartta, johon on merkitty reitti ja pysähdyspaikat, joissa matkustajia on määrä ottaa kyytiin tai jättää kyydistä;
- (d) ajosuunnitelma, josta voidaan tarkastaa kansainvälisten ajo- ja lepoaikoja koskevien sääntöjen noudattaminen;

¹⁴⁵ Rastitaan ja täydennetään tilanteen mukaan.

¹⁴⁶ Lupaviranomainen voi pyytää kattavan luettelon pysähdyspaikoista, joissa matkustajia otetaan kyytiin ja jätetään kyydistä, täydellisine osoitteineen. Luettelo liitetään erikseen tähän hakemuslomakkeeseen. ³
Täytetään tarvittaessa.

(e) mahdolliset muut olennaiset tiedot linja-autoterminaleista.

LIITE ROAD-4: SATUNNAISLIIKENTEEN KULJETUSKIRJAN MALLI

KULJETUSKIRJA nro..... vihkosta nro.....

(Väri Pantone vaaleanvihreä 358, tai mahdollisimman lähellä tätä väriä, DIN A4, päällystämätön paperi)

SATUNNAISLIIKENTEENÄ HARJOITETTAVA KABOTAASILIIKENNE JA SATUNNAISLIIKENTEENÄ HARJOITETTAVA KAUTTAKULKULIIKENNE

(tarvittaessa kutakin kohtaa voidaan jatkaa erillisellä paperilla)

1	 Linja-auton rekisterinumero		 Paikka, päiväys ja liikenteenharjoittajan allekirjoitus		
2	 Liikenteenharjoittaja ja, tapauksen mukaan, alihankkija tai liikenteenharjoittajien ryhmä		1. 2. 3.		
3	 Kuljettajien nimet		1. 2. 3.		
4	Satunnaisliikenteestä vastaavan henkilön organisaatio		1. 2. 3. 4.		
5	Palvelun tyyppi		☐ Satunnaisliikenteenä harjoitettava kabotaasiliikenne ☐ Satunnaisliikenteenä harjoitettava kauttakulkuliikenne		
6	Lähtöpaikka: Maa: Määräpaikka: Maa:				
7	Matka	Matkareitti/Päivämatkat ja/tai paikat, joissa matkustajat nousevat kyytiin tai poistuvat kyйдistä	Matkustajamäärä	Tyhjä (merkitään rastilla)	Ennakoitu kilometrimäärä
	Päivämäärät	 → - 			

8	Mahdolliset vaihtopaikat (jatkoyhteydet samaan ryhmään kuuluvan liikenteenharjoittajan kanssa)	Matkalla poistuneiden matkustajien lukumäärä	Poistuneiden matkustajien lopullinen määräpaikka	Matkustajat kyytiin ottava liikenteenharjoittaja
9	Odottamattomat muutokset			
				
				

LIITE FISH.1

#	Koodi	Yleiskielinen nimi	ICES-alueet	Osuudet											
				2021		2022		2023		2024		2025		2026–	
				EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta
1	ALF/3X1 4-	Limapäät (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14)	Yhdistyneen kuningaskunnan, unionin ja kansainväliset vedet alueilla 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 ja 14	96,95	3,05	96,95	3,05	96,95	3,05	96,95	3,05	96,95	3,05	96,95	3,05
2	ANF/07.	Merikrotit (7)	7	78,78	21,22	78,24	21,76	77,70	22,30	77,05	22,95	76,62	23,38	76,62	23,38
3	ANF/2A C4-C	Merikrotit (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	13,74	86,26	12,92	87,08	12,11	87,89	11,13	88,87	10,48	89,52	10,48	89,52
4	ANF/56-14	Merikrotit (Skotlannin länsipuolinen alue)	6; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	60,99	39,01	59,62	40,38	58,25	41,75	56,60	43,40	55,50	44,50	55,50	44,50
5	ARU/1/2 .	Kultakuore (1, 2)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueilla 1 ja 2	56,90	43,10	56,90	43,10	56,90	43,10	56,90	43,10	56,90	43,10	56,90	43,10
6	ARU/3A 4-C	Kultakuore (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; unionin vedet alueella 3a	98,40	1,60	98,40	1,60	98,40	1,60	98,40	1,60	98,40	1,60	98,40	1,60

7	ARU/56 7.	Kultakuore (läntiset vesialueet)	6 ja 7; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5	94,41	5,59	94,41	5,59	94,41	5,59	94,41	5,59	94,41	5,59	94,41	5,59
8	BLI/12IN T-	Tylppäpyrstömolva (kansainväliset vedet 12)	Kansainväliset vedet alueella 12	99,14	0,86	99,14	0,86	99,14	0,86	99,14	0,86	99,14	0,86	99,14	0,86
9	BLI/24-	Tylppäpyrstömolva (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 2; Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4	73,19	26,81	73,19	26,81	73,19	26,81	73,19	26,81	73,19	26,81	73,19	26,81
10	BLI/5B6 7-	Tylppäpyrstömolva (läntiset vesialueet)	6 ja 7; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5	77,31	22,69	76,73	23,27	76,16	23,84	75,46	24,54	75,00	25,00	75,00	25,00
11	BOR/67 8-	Karjukalat (läntiset vesialueet)	6, 7 ja 8	93,65	6,36	93,65	6,36	93,65	6,36	93,65	6,36	93,65	6,36	93,65	6,36
12	BSF/567 12-	Mustahuotrakala (läntiset vesialueet)	6 ja 7; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5; kansainväliset vedet alueella 12	94,31	5,69	94,31	5,69	94,31	5,69	94,31	5,69	94,31	5,69	94,31	5,69
13	COD/07 A.	Turska (Irlanninmeri)	7a	56,05	43,95	55,84	44,16	55,63	44,37	55,37	44,63	55,20	44,80	55,20	44,80
14	COD/07 D.	Turska (Englannin kanaalin itäosa)	7d	90,75	9,25	90,75	9,25	90,75	9,25	90,75	9,25	90,75	9,25	90,75	9,25
15	COD/5B E6A	Turska (Skotlannin länsipuolinen alue)	6 a; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b linjan 12°00' W itäpuolella	30,23	69,77	27,37	72,63	24,51	75,49	21,08	78,92	18,79	81,21	18,79	81,21
16	COD/5 W6-14	Turska (Rockall)	6b; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b linjan 12°00' W länsipuolella sekä	33,95	66,05	31,71	68,29	29,47	70,53	26,78	73,22	24,99	75,01	24,99	75,01

			alueilla 12 ja 14												
17	COD/7X AD34	Turska (Kelttienmeri)	7b, 7c, 7e–k, 8, 9 ja 10; unionin vedet CECAF-alueella 34.1.1	90,70	9,30	90,47	9,53	90,23	9,77	89,95	10,05	89,76	10,24	89,76	10,24
18	DGS/15 X14	Piikkihai (läntiset vesialueet)	6, 7 ja 8; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5; kansainväliset vedet alueilla 1, 12 ja 14	57,53	42,47	56,61	43,39	55,69	44,31	54,58	45,42	53,84	46,16	53,84	46,16
19	DWS/56 789-	Syvämerenhait (läntiset vesialueet)	6, 7, 8 ja 9; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5	100,00	0,00	100,0 0	0,00	100,0 0	0,00	100,0 0	0,00	100,0 0	0,00	100,0 0	0,00
20	HAD/07 A.	Kolja (Irlanninmeri)	7a	47,24	52,76	46,42	53,58	45,61	54,39	44,63	55,37	43,98	56,02	43,98	56,02
21	HAD/5B C6A.	Kolja (Skotlannin länsipuolinen alue)	6 a; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b	19,39	80,61	19,39	80,61	19,39	80,61	19,39	80,61	19,39	80,61	19,39	80,61
22	HAD/6B 1214	Kolja (Rockall)	Yhdistyneen kuningaskunnan, unionin ja kansainväliset vedet alueella 6b; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	16,76	83,24	16,32	83,68	15,88	84,12	15,35	84,65	15,00	85,00	15,00	85,00
23	HAD/7X 7A34	Kolja (Kelttienmeri)	7b–k, 8, 9 ja 10; unionin vedet CECAF-alueella 34.1.1	84,00	16,00	83,00	17,00	82,00	18,00	80,80	19,20	80,00	20,00	80,00	20,00
24	HER/07 A/MM	Silli (Irlanninmeri)	7a linjan 52°30'N pohjoispuolella	11,01	88,99	8,50	91,50	6,00	94,00	2,99	97,01	0,99	99,01	0,99	99,01
25	HER/5B 6ANB	Silli (Skotlannin länsipuolinen alue)	6b ja 6aN; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b	35,95	64,05	35,34	64,66	34,74	65,26	34,01	65,99	33,53	66,47	33,53	66,47
26	HER/7EF .	Silli (Englannin kanaalin länsiosa ja Bristolin kanaali)	7e ja 7f	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00

27	HER/7G-K.	Silli (Kelttienmeri)	7a linjan 52°30'N eteläpuolella, 7g, 7h, 7j ja 7k	99,88	0,12	99,88	0,12	99,88	0,12	99,88	0,12	99,88	0,12	99,88	0,12
28	HKE/2A C4-C	Kummeliturkska (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	60,67	39,33	57,11	42,89	53,56	46,44	49,29	50,71	46,45	53,55	46,45	53,55
29	HKE/571 214	Kummeliturkska (läntiset vesialueet)	6 ja 7; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	80,33	19,67	80,05	19,95	79,77	20,23	79,43	20,57	79,20	20,80	79,20	20,80
30	JAX/2A-14	Piikkimakrillit (läntiset vesialueet)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4a; 6, 7a-c, e-k; 8a-b, d-e; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueilla 2a ja 5b; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	90,61	9,39	90,61	9,39	90,61	9,39	90,61	9,39	90,61	9,39	90,61	9,39
31	JAX/4BC 7D	Piikkimakrillit (eteläinen Pohjanmeri ja Englannin kanaalin itäosa)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueilla 4b, 4c ja 7d	71,46	28,54	68,60	31,40	65,73	34,27	62,29	37,71	60,00	40,00	60,00	40,00
32	L/W/2A C4-C	Pikkupääkampela ja mustaeväkampela (Pohjanmeri)*	Unionin vedet alueilla 2a ja 4	35,97	64,03	35,48	64,52	34,98	65,02	34,39	65,61	34,00	66,00	34,00	66,00
33	LEZ/07.	Lasikampelat (7)	7	81,37	18,63	80,65	19,35	79,93	20,07	79,07	20,93	78,50	21,50	78,50	21,50
34	LEZ/2AC 4-C	Lasikampelat (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	3,74	96,26	3,74	96,26	3,74	96,26	3,74	96,26	3,74	96,26	3,74	96,26

35	LEZ/56-14	Lasikampelat (Skotlannin länsipuolinen alue)	6; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	60,84	39,16	59,55	40,45	58,25	41,75	56,69	43,31	55,65	44,35	55,65	44,35
36	LIN/03A-C.	Molva (3a)	Unionin vedet alueella 3a	92,65	7,35	92,65	7,35	92,65	7,35	92,65	7,35	92,65	7,35	92,65	7,35
37	LIN/04-C.	Molva (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4	21,22	78,78	20,92	79,08	20,61	79,39	20,24	79,76	20,00	80,00	20,00	80,00
38	LIN/6X14.	Molva (läntiset vesialueet)	6, 7, 8, 9 ja 10; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	63,67	36,33	63,25	36,75	62,83	37,17	62,33	37,67	62,00	38,00	62,00	38,00
39	NEP/*07 U16	Keisarihummeri (Porcupinematalikko)	ICES-suuralueen 7 toiminnallinen yksikkö 16	85,32	14,68	85,32	14,68	85,32	14,68	85,32	14,68	85,32	14,68	85,32	14,68
40	NEP/07.	Keisarihummeri (7)	7	61,68	38,32	60,76	39,24	59,84	40,16	58,74	41,26	58,00	42,00	58,00	42,00
41	NEP/2A C4-C	Keisarihummeri (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	13,38	86,62	13,38	86,62	13,38	86,62	13,38	86,62	13,38	86,62	13,38	86,62
42	NOP/2A 3A4.	Harmaaturska (Pohjanmeri)	3a; Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	85,00	15,00	82,50	17,50	80,00	20,00	77,00	23,00	75,00	25,00	75,00	25,00
43	PLE/07A .	Punakampela (Irlanninmeri)	7a	48,89	51,11	48,89	51,11	48,89	51,11	48,89	51,11	48,89	51,11	48,89	51,11
44	PLE/56-14	Punakampela (Skotlannin länsipuolinen alue)	6; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	39,23	60,77	39,23	60,77	39,23	60,77	39,23	60,77	39,23	60,77	39,23	60,77

45	PLE/7DE .	Punakampela (Englannin kanaali)*	7d ja 7e	70,36	29,64	70,27	29,73	70,18	29,82	70,07	29,93	70,00	30,00	70,00	30,00
46	PLE/7FG .	Punakampela (7fg)	7f ja 7g	74,86	25,14	74,58	25,42	74,30	25,70	73,96	26,04	73,74	26,26	73,74	26,26
47	PLE/7HJ K.	Punakampela (7hjk)	7h, 7j ja 7k	84,25	15,75	83,71	16,29	83,17	16,83	82,52	17,48	82,09	17,91	82,09	17,91
48	POK/56- 14	Seiti (Skotlannin länsipuolinen alue)	6; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b, 12 ja 14	62,32	37,68	58,99	41,01	55,66	44,34	51,66	48,34	49,00	51,00	49,00	51,00
49	POK/7/3 411	Seiti (Kelttienmeri)	7, 8, 9 ja 10; unionin vedet CECF- alueella 34.1.1	84,86	15,14	84,90	15,10	84,93	15,07	84,97	15,03	85,00	15,00	85,00	15,00
50	POL/07.	Lyyraturuska (7)	7	78,03	21,97	77,27	22,73	76,51	23,49	75,61	24,39	75,00	25,00	75,00	25,00
51	POL/56- 14	Lyyraturuska (Skotlannin länsipuolinen alue)	6; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	63,38	36,62	63,38	36,62	63,38	36,62	63,38	36,62	63,38	36,62	63,38	36,62
52	PRA/2A C4-C	Pohjankatkarapu (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	77,99	22,01	77,99	22,01	77,99	22,01	77,99	22,01	77,99	22,01	77,99	22,01
53	RJE/7FG.	Palettirausku (7fg)	7f ja 7g	56,36	43,64	53,39	46,61	50,42	49,58	46,86	53,14	44,49	55,51	44,49	55,51
54	RJU/7DE .	Aaltorausku (Englannin kanaali)	7d ja 7e	69,12	30,88	68,09	31,91	67,06	32,94	65,82	34,18	65,00	35,00	65,00	35,00
55	RNG/5B 67-	Lestikala (läntiset vesialueet)	6 ja 7; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b	95,16	4,84	95,16	4,84	95,16	4,84	95,16	4,84	95,16	4,84	95,16	4,84

56	RNG/8X 14-	Lestikala (8, 9, 10, 12, 14)	Unionin ja kansainväliset vedet alueilla 8, 9, 10, 12 ja 14	99,71	0,29	99,71	0,29	99,71	0,29	99,71	0,29	99,71	0,29	99,71	0,29
57	SAN/2A 3A4.	Tuulenkala (Pohjanmeri, kaikki matalikot)	Unionin vedet alueilla 2a, 3a ja 4	97,26	2,74	97,14	2,86	97,03	2,97	96,89	3,11	96,80	3,20	96,80	3,20
58	SBR/678 -	Pilkkupagelli (läntiset vesialueet)	6, 7 ja 8	90,00	10,00	90,00	10,00	90,00	10,00	90,00	10,00	90,00	10,00	90,00	10,00
59	SOL/07A .	Merianturat (Irlanninmeri)	7a	77,15	22,86	77,03	22,97	76,92	23,08	76,79	23,21	76,70	23,30	76,70	23,30
60	SOL/07D .	Merianturat (Englannin kanaalin itäosa)	7d	80,31	19,69	80,23	19,77	80,15	19,85	80,06	19,94	80,00	20,00	80,00	20,00
61	SOL/07E .	Merianturat (Englannin kanaalin länsiosa)	7e	38,97	61,03	38,60	61,40	38,24	61,76	37,79	62,21	37,50	62,50	37,50	62,50
62	SOL/24- C.	Merianturat (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	88,09	11,91	86,81	13,19	85,54	14,46	84,02	15,98	83,00	17,00	83,00	17,00
63	SOL/56- 14	Merianturat (Skotlannin länsipuolinen alue)	6; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	80,00	20,00	80,00	20,00	80,00	20,00	80,00	20,00	80,00	20,00	80,00	20,00
64	SOL/7FG .	Merianturat (7fg)	7f ja 7g	69,35	30,65	68,93	31,07	68,51	31,49	68,01	31,99	67,67	32,33	67,67	32,33
65	SOL/7HJ K.	Merianturat (7hjk)	7h, 7j ja 7k	83,33	16,67	83,33	16,67	83,33	16,67	83,33	16,67	83,33	16,67	83,33	16,67
66	SPR/2AC	Kilohaili	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4;	96,18	3,82	96,18	3,82	96,18	3,82	96,18	3,82	96,18	3,82	96,18	3,82

	4-C	(Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a												
67	SPR/7DE	Kilohaili (Englannin kanaali)	7d ja 7e	28,60	71,40	25,45	74,55	22,30	77,70	18,52	81,48	16,00	84,00	16,00	84,00
68	SRX/07D	Rauskukalat (Englannin kanaalin itäosa)	7d	84,51	15,49	84,44	15,56	84,36	15,64	84,27	15,73	84,21	15,79	84,21	15,79
69	SRX/2AC 4-C	Rauskukalat (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	32,73	67,27	32,29	67,71	31,86	68,14	31,35	68,65	31,00	69,00	31,00	69,00
70	SRX/67A KXD	Rauskukalat (läntiset vesialueet)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueilla 6a, 6b, 7a–c ja 7e–k	71,06	28,94	70,54	29,46	70,02	29,98	69,40	30,60	68,99	31,01	68,99	31,01
71	T/B/2AC 4-C	Piikkikampela ja silokampela (Pohjanmeri)*	Unionin vedet alueilla 2a ja 4	81,82	18,18	81,37	18,63	80,91	19,09	80,36	19,64	80,00	20,00	80,00	20,00
72	USK/04-C.	Keila (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4	59,46	40,54	59,46	40,54	59,46	40,54	59,46	40,54	59,46	40,54	59,46	40,54
73	USK/567 EI.	Keila (läntiset vesialueet)	6 ja 7; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5	70,73	29,27	70,55	29,45	70,37	29,63	70,15	29,85	70,00	30,00	70,00	30,00
74	WHG/07 A.	Valkoturska (Irlanninmeri)	7a	42,27	57,73	41,45	58,55	40,63	59,37	39,65	60,35	39,00	61,00	39,00	61,00
75	WHG/56 -14	Valkoturska (Skotlannin länsipuolinen alue)	6; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	37,53	62,47	36,67	63,33	35,81	64,19	34,78	65,22	34,09	65,91	34,09	65,91

76	WHG/7X 7A-C	Valkoturska (Kelttienmeri)*	7b, 7c, 7d, 7e, 7f, 7g, 7h, 7j ja 7k	88,95	11,05	88,89	11,11	88,84	11,16	88,77	11,23	88,73	11,27	88,73	11,27

LIITE FISH.2

2A. Yhdistyneen kuningaskunnan, EU:n ja Norjan kolmenväliset kannat

#	Koodi	Yleiskielinen nimi	ICES-alueet	Osuudet											
				2021		2022		2023		2024		2025		2026–	
				EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta
77	COD/2A3AX4	Turska (Pohjanmeri)	4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a; se alueen 3a osa, joka ei kuulu Skagerrakiin ja Kattegatiin	47,03	52,97	46,02	53,98	45,02	54,99	43,81	56,19	43,00	57,00	43,00	57,00
78	HAD/2AC4.	Kolja (Pohjanmeri)	4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	18,45	81,55	17,80	82,20	17,14	82,86	16,35	83,65	15,83	84,17	15,83	84,17
79	HER/2A47DX	Silli (Pohjanmeren sivusaalis)	4, 7d ja unionin vedet alueella 2a	98,18	1,82	98,18	1,82	98,18	1,82	98,18	1,82	98,18	1,82	98,18	1,82
80	HER/4AB.	Silli (Pohjanmeri)	Yhdistyneen kuningaskunnan, unionin ja Norjan vedet alueella 4 linjan 53° 30' N pohjoispuolella	71,33	28,67	70,42	29,58	69,50	30,50	68,41	31,59	67,68	32,32	67,68	32,32
81	HER/4CXB7D	Silli (eteläinen Pohjanmeri ja Englannin kanaalin itäosa)	4c, 7d pois lukien Blackwater	88,76	11,24	88,48	11,52	88,21	11,79	87,87	12,13	87,65	12,35	87,65	12,35

82	PLE/2A3AX4	Punakampela (Pohjanmeri)	4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a; se alueen 3a osa, joka ei kuulu Skagerrakiin ja Kattegatiin	71,54	28,46	71,54	28,46	71,54	28,46	71,54	28,46	71,54	28,46	71,54	28,46
83	POK/2C3A4	Seiti (Pohjanmeri)	3a ja 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a	77,71	22,29	76,78	23,22	75,85	24,15	74,74	25,26	74,00	26,00	74,00	26,00
84	WHG/2AC4.	Valkoturska (Pohjanmeri)	4; Unionin vedet alueella 2a	34,78	65,22	32,71	67,29	30,63	69,37	28,13	71,87	26,47	73,53	26,47	73,53

2B. Rantavaltioiden kannat

#	Koodi	Yleiskielinen nimi	ICES-alueet	Osuudet											
				2021		2022		2023		2024		2025		2026–	
				EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta	EU	Yhdistynyt kunin gasku nta
85	MAC/2A34.	Makrilli (Pohjanmeri)	3a ja 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a; unionin vedet alueilla 3b, 3c ja osa-alueilla 22–32	93,91	6,09	93,78	6,22	93,65	6,35	93,50	6,50	93,40	6,60	93,40	6,60
86	MAC/2CX14-	Makrilli (läntiset vesialueet)	6, 7, 8a, 8b, 8d ja 8e; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b; kansainväliset vedet alueilla 2a, 12 ja 14	35,15	64,85	34,06	65,94	32,98	67,02	31,67	68,33	30,80	69,20	30,80	69,20

87	WHB/1X14	Mustakitatarska (pohjoiset vesialueet)	Yhdistyneen kuningaskunnan, unionin ja kansainväliset vedet alueilla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8a, 8b, 8d, 8e, 12 ja 14	79,47	20,53	79,35	20,65	79,24	20,76	79,09	20,91	79,00	21,00	79,00	21,00

2C. ICCAT:n kannat

#	Koodi	Yleiskielinen nimi	Alue	Osuudet	
				EU	Yhdist ynyt kunin gasku nta
88	ALB/AN05N	Valkotonnikala (Pohjois-Atlantti)	Atlantin valtameri linjan 5° N pohjoispuolella	98,48	1,52
89	BFT/AE45WM	Tonnikala (Koillis-Atlantti)	Atlantin valtameri linjan 45° W itäpuolella sekä Välimeri	99,75	0,25
90	BSH/AN05N	Sinihai (Pohjois-Atlantti)	Atlantin valtameri linjan 5° N pohjoispuolella	99,90	0,10
91	SWO/AN05N	Miekkakala (Pohjois-Atlantti)	Atlantin valtameri linjan 5° N pohjoispuolella	99,99	0,01

2D. NAFO:n kannat

#	Koodi	Yleiskielinen nimi	Alue	Osuudet	
				EU	Yhdistynyt kunin gasku nta
92	COD/N3M.	Turska (NAFO 3M)	NAFO 3M	83,66	16,34

2E. Erityistapaukset

#	Koodi	Yleiskielinen nimi	ICES-alueet	Osuudet	
				EU	Yhdistynyt kuningaskunta
93	COD/1/2B.	Turska (Huippuvuoret)	1 ja 2b	75,00	25,00

2F. Kannat, joita esiintyy vain yhden osapuolen vesialueilla

#	Koodi	Yleiskielinen nimi	ICES-alueet	Osuudet	
				EU	Yhdistynyt kuningaskunta
94	GHL/1/2INT	Grönlanninpallas (kansainväliset vedet 1, 2)	Kansainväliset vedet alueilla 1 ja 2	100,00	0,00
95	GHL/2A-C46	Grönlanninpallas (Pohjanmeri ja Skotlannin länsipuolinen alue)	6; Yhdistyneen kuningaskunnan ja unionin vedet alueella 4; Yhdistyneen kuningaskunnan vedet alueella 2a; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b	27,35	72,65
96	HER/06ACL.	Silli (Clyde)	6 Clyde	0,00	100,00
97	HER/1/2-	Silli (ASH)	Yhdistyneen kuningaskunnan, Färsearten, Norjan ja kansainväliset vedet alueilla 1 ja 2	70,00	30,00
98	LIN/05EI.	Molva (5)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5	81,48	18,52
99	LIN/1/2.	Molva (1,2)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueilla 1 ja 2	77,78	22,22
100	NEP/5BC6.	Keisarihummeri (Skotlannin länsipuolinen alue)	6; Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5b	2,36	97,64
101	RED/51214D	Punasimppu [syvien vesien pelaginen laji] (5, 12, 14)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	98,00	2,00

102	RED/51214S	Punasimppu [matalien vesien pelaginen laji] (5, 12, 14)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 5; kansainväliset vedet alueilla 12 ja 14	98,00	2,00
103	SBR/10-	Pilkkupagelli (Azorit)	Unionin ja kansainväliset vedet alueella 10	99,12	0,88
104	SRX/89-C.	Rauskukalat (8, 9)	Unionin vedet alueilla 8 ja 9	99,78	0,22
105	USK/1214EI	Keila (1, 2, 14)	Yhdistyneen kuningaskunnan ja kansainväliset vedet alueella 1, 2 ja 14	71,43	28,57

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

LIITE FISH.3

#	Kannan koodi	Yleiskielinen nimi	ICES-alueet
10 6	ANF/8ABDE.	Merikrotit (8)	8a, 8b, 8d ja 8e
10 7	BLI/03A-	Tylppäpyrstömolva (3a)	Unionin vedet alueella 3a
10 8	BSF/8910-	Mustahuotrakala (8,9,10)	8, 9 ja 10
10 9	COD/03AN.	Turska (Skagerrak)	Skagerrak
11 0	HAD/03A.	Kolja (3a)	3a
11 1	HER/03A.	Silli (3a)	3a
11 2	HER/03A-BC	Silli (3a sivusaalis)	3a
11 3	HER/6AS7BC	Silli (Irlannin läntiset vesialueet)	6aS, 7b ja 7c
11 4	HKE/03A.	Kummeliturska (3a)	3a
11 5	HKE/8ABDE.	Kummeliturska (8)	8a, 8b, 8d ja 8e
11 6	JAX/08C.	Piikkimakrillit (8c)	8c
11 7	LEZ/8ABDE.	Lasikampelat (8)	8a, 8b, 8d ja 8e
11 8	MAC/2A4A-N	Makrilli (Tanskan osuus Norjan vesillä)	Norjan vedet alueilla 2a ja 4a
11 9	MAC/8C3411	Makrilli (eteläinen kanta)	8c, 9 ja 10; unionin vedet CECAF-alueella 34.1.1
12 0	PLE/03AN.	Punakampela (Skagerrak)	Skagerrak

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

12 1	SPR/03A.	Kilohaili (3a)	3a
12 2	SRX/03A-C.	Rauskukalat (3a)	Unionin vedet alueella 3a
12 3	USK/03A.	Keila (3a)	3a
12 4	WHB/8C341 1	Mustakitatarska (eteläinen kanta)	8c, 9 ja 10; unionin vedet CECAF-alueella 34.1.1

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

LIITE FISH.4: VESILLE PÄÄSYÄ KOSKEVA PÖYTÄKIRJA

Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni

VAHVISTAVAT osapuolilla olevat riippumattomien rantavaltioiden täysivaltaiset oikeudet sekä velvollisuudet,

KOROSTAVAT, että kummankin osapuolen oikeutta myöntää toisen osapuolen aluksille pääsy kalastamaan vesillään käytetään tavallisesti vuotuisissa neuvotteluissa sen jälkeen, kun tietyn vuoden TACit on määritetty vuotuisissa neuvotteluissa,

PANEVAT MERKILLE ne sosiaaliset ja taloudelliset edut, joita saataisiin sellaisen vakaan ajanjakson jatkumisesta, jonka aikana kalastajat pääsisivät edelleen toisen osapuolen vesille 30 päivään kesäkuuta 2026 asti samaan tapaan kuin ennen tämän sopimuksen voimaantuloa,

OVAT SOPINEET seuraavaa:

1 artikla

Vahvistetaan sopeutumiskausi. Sopeutumiskausi alkaa 1 päivänä tammikuuta 2021 ja päättyy 30 päivänä kesäkuuta 2026.

2 artikla

1. Otsakkeen V [Kalastus] FISH.8 artiklan 1, 3, 4, 5, 6 ja 7 kohdasta poiketen sopeutumiskauden aikana kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen aluksille täyden pääsyn kalastamaan vesilleen

- (a) liitteessä FISH.1 ja liitteessä FISH.2 olevassa 2A, 2B ja 2F kohdassa lueteltuja kalakantoja tasolla, joka on kohtuullisessa suhteessa osapuolten osuuteen kalastusmahdollisuuksista;
- (b) kiintiöimättömiä kalakantoja tasolla, joka vastaa kyseisen osapuolen toisen osapuolen vesillä kaudella 2012–2016 pyytämää keskimääräistä tonnimäärää;
- (c) vaatimukset täyttävillä aluksilla osapuolten vesille, jotka sijaitsevat 6–12 meripeninkulman etäisyydellä perusviivoista ICES-alueilla 4c ja 7d–g, siinä laajuudessa kuin kummankin osapuolen vaatimukset täyttävillä aluksilla oli pääsy kyseiselle alueelle 31 päivänä joulukuuta 2020.

Tässä kohdassa 'vaatimukset täyttävällä aluksella' tarkoitetaan osapuolen alusta, joka on kalastanut edellisessä virkkeessä mainitulla alueella neljänä vuotena vuosien 2012 ja 2016 välisellä jaksolla, tai sen suoraan korvaavaa alusta.

2. Osapuolet ilmoittavat toiselle osapuolelle kaikista vesille pääsyn tason ja edellytysten muutoksista, joita sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2026 alkaen.

3. Tämän otsakkeen 9 artiklaa [Vastasuoritteet vesille pääsyn peruuttamisen tai vähentämisen yhteydessä] sovelletaan tarvittavin muutoksin kaikkiin tämän artiklan 2 kohdan mukaisiin muutoksiin 1 päivän heinäkuuta 2026 ja 31 päivän joulukuuta 2026 välisenä aikana.

LIITE LAW-1: DNA-, SORMENJÄLKI- JA AJONEUVOREKISTERITIE TOJEN VAIHTO

0 LUKU: Yleiset määräykset

1 artikla: Tavoite

Tämän liitteen tavoitteena on vahvistaa tarvittavat tietosuojaa koskevat sekä hallinnolliset ja tekniset määräykset kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] täytäntöönpanoa varten.

2 artikla: Tekniset eritelmät

Valtioiden on noudatettava yhteisiä teknisiä vaatimuksia kaikissa pyynnöissä ja vastauksissa, jotka liittyvät DNA-tunnisteiden, sormenjälkitietojen ja ajoneuvorekisteritietojen hakuihin ja vertailuihin. Tekniset vaatimukset vahvistetaan 1–3 luvussa.

3 artikla: Tietoliikenneverkko

DNA-tietojen, sormenjälkitietojen ja ajoneuvorekisteritietojen sähköisessä vaihdossa valtioiden välillä käytetään ”Euroopan laajuiset telematiikkapalvelut hallintojen välillä” (TESTA II) - tietoliikenneverkkoa ja sen myöhempiä versioita.

4 artikla: Automaattisen tiedonvaihdon saatavuus

Valtioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet varmistaakseen, että DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku tai vertailu on mahdollista ympäri vuorokauden seitsemän päivää viikossa. Teknisen vian ilmetessä valtioiden kansallisten yhteyspisteiden on ilmoitettava siitä toisilleen välittömästi ja sovittava väliaikaisista vaihtoehtoisista tiedonvaihtojärjestelyistä sovellettavien säännösten mukaisesti. Automatisoitu tietojenvaihto on palautettava mahdollisimman pian.

5 artikla: DNA-tietojen ja sormenjälkitietojen viitenumerot

Edellä LAW.PRUM.7 artiklassa [Kotimaisten DNA-analyysitietokantojen perustaminen] ja LAW.PRUM.11 artiklassa [Sormenjälkitiedot] tarkoitetut viitenumerot koostuvat seuraavien yhdistelmästä:

- (a) koodi, jonka avulla valtiot voivat vastaavuuden löytyessä hakea henkilötietoja tai muita tietoja tietokannoistaan niiden toimittamiseksi yhdelle, useammalle tai kaikille muille valtioille LAW.PRUM.14 artiklan [Muiden henkilötietojen ja muiden tietojen toimittaminen] mukaisesti;
- (b) koodi, josta ilmenee, mistä valtiosta DNA-tunniste tai sormenjälkitiedot ovat peräisin; ja
- (c) DNA-tietojen osalta koodi, josta ilmenee DNA-tunnisteen tyyppi.

6 artikla: DNA-tietojen vaihdon periaatteet

1. Valtioiden on käytettävä DNA-tietojen vaihdossa voimassa olevia standardeja, kuten eurooppalaista standardijoukkoa (European Standard Set, ESS) tai DNA:n eri kohtia koskevaa Interpolin standardijoukkoa (Interpol Standard Set of Loci, ISSOL).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

2. Kun kyse on DNA-tunnisteiden automaattisesta hausta ja vertailusta, on tietojen lähettämismenettely toteutettava hajautetusti.
3. Muihin valtioihin lähetettävien tietojen luottamuksellisuus ja eheys on taattava toteuttamalla asianmukaisia toimenpiteitä tietojen salaus mukaan lukien.
4. Valtioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, joilla taataan muiden valtioiden saataville annettujen tai niille vertailua varten lähetettyjen DNA-tunnisteiden eheys ja varmistetaan, että nämä toimenpiteet ovat kansainvälisten standardien, esimerkiksi ISO 17025 -standardin, mukaisia.
5. Valtioiden on käytettävä ISO 3166–1 alpha-2 -standardin mukaisia valtiokodeja.

7 artikla: DNA-tietoja koskevia pyyntöjä ja vastauksia koskevat säännöt

1. Edellä LAW.PRUM.8 artiklassa [DNA-tunnisteiden automaattinen haku] tai LAW.PRUM.9 artiklassa [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] tarkoitettu automaattista hakua tai vertailua koskeva pyyntö saa sisältää ainoastaan seuraavat tiedot:
 - (a) pyynnön esittävän valtion valtiokoodi;
 - (b) pyynnön päivämäärä, aika ja viitenumero;
 - (c) DNA-tunnisteet ja niiden viitenumerot;
 - (d) toimitettujen DNA-tunnisteiden tyyppi (tunnistamattomat DNA-tunnisteet tai DNA-viitetunnisteet); ja
 - (e) tietokantajärjestelmien valvontaan ja automaattisten hakuprosessien laadunvalvontaan tarvittavat tiedot.
2. Vastaus (vastaavuusraportti) 1 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön saa sisältää vain seuraavat tiedot:
 - (a) ilmoitus siitä, on löytynyt yksi tai useampi vastaavuus (osuma) tai ettei yhtään vastaavuutta ole löytynyt (ei osumaa);
 - (b) pyynnön päivämäärä, aika ja viitenumero;
 - (c) vastauksen päivämäärä, aika ja viitenumero;
 - (d) pyynnön esittävän valtion ja pyynnön vastaanottavan valtion valtiokoodit;
 - (e) pyynnön esittävän valtion ja pyynnön vastaanottavan valtion viitenumerot;
 - (f) toimitettujen DNA-tunnisteiden tyyppi (tunnistamattomat DNA-tunnisteet tai DNA-viitetunnisteet);
 - (g) pyydetty DNA-tunnisteet, joiden osalta vastaavuus on löytynyt; ja

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

(h) tietokantajärjestelmien valvontaan ja automaattisten hakuprosessien laadunvalvontaan tarvittavat tiedot.

3. Automaattinen ilmoitus vastaavuudesta toimitetaan vain, jos automaattisessa haussa tai vertailussa on löytynyt vastaavuus DNA-kohtien vähimmäismäärälle. Tämä vähimmäismäärä vahvistetaan 1 luvussa.

4. Valtioiden on varmistettava, että pyynnöt ovat LAW.PRUM.7 artiklan [Kotimaisten DNA-analyyssitietokantojen perustaminen] 3 kohdan mukaisesti annettujen ilmoitusten mukaisia.

8 artikla: Tiedonsiirtomenettely tunnistamattomien DNA-tunnisteiden automaattista hakua varten
LAW.PRUM.8 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen haku] mukaisesti

1. Jos tunnistamattomalla DNA-tunnisteella kansalliseen tietokantaan tehdyllä haulla ei ole löytynyt osumia, tai jos on löytynyt osuma, joka vastaa tunnistamatonta DNA-tunnistetta, tunnistamaton DNA-tunniste voidaan toimittaa kaikkien muiden valtioiden tietokantoihin, ja jos kyseisellä tunnistamattomalla DNA-tunnisteella muiden valtioiden tietokantoihin tehdyllä haulla löytyy osumia, jotka vastaavat DNA-viitetunnisteita ja/tai tunnistamattomia DNA-tunnisteita, osumat ja DNA-viitetiedot toimitetaan automaattisesti pyynnön esittäneelle valtiolle; jos muiden valtioiden tietokannoista ei löydy osumia, siitä ilmoitetaan automaattisesti pyynnön esittäneelle valtiolle.

2. Jos tunnistamattomalla DNA-tunnisteella toisten valtioiden tietokantoihin tehdyllä haulla löytyy vastaavuus, kukin asianomainen valtio voi lisätä tätä koskevan merkinnän kansalliseen tietokantaansa.

9 artikla: Tiedonsiirtomenettely DNA-viitetunnisteiden automaattista hakua varten LAW.PRUM.8 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen haku] mukaisesti

Jos DNA-viitetunnisteella kansalliseen tietokantaan tehdyllä haulla ei ole löytynyt osumia, jotka vastaavat jotakin DNA-viitetunnistetta, tai jos on löytynyt osuma, joka vastaa tunnistamatonta DNA-tunnistetta, kyseinen DNA-viitetunniste voidaan toimittaa kaikkien muiden valtioiden tietokantoihin, ja jos DNA-viitetunnisteella muiden valtioiden tietokantoihin tehdyllä haulla löytyy osumia, jotka vastaavat DNA-viitetunnisteita ja/tai tunnistamattomia DNA-tunnisteita, osumat ja DNA-viitetiedot toimitetaan automaattisesti pyynnön esittäneelle valtiolle; jos muiden valtioiden tietokannoista ei löydy osumia, siitä ilmoitetaan automaattisesti pyynnön esittäneelle valtiolle.

10 artikla: Tiedonsiirtomenettely tunnistamattomien DNA-tunnisteiden automaattista vertailua varten LAW.PRUM.9 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] mukaisesti

1. Jos tunnistamattomia DNA-tunnisteita vertailemalla muiden valtioiden tietokannoista löytyy osumia, jotka vastaavat DNA-viitetunnisteita ja/tai tunnistamattomia DNA-tunnisteita, osumat ja DNA-viitetiedot toimitetaan automaattisesti pyynnön esittäneelle valtiolle.

2. Jos tunnistamattomia DNA-tunnisteita vertailemalla muiden valtioiden tietokannoista löytyy osumia, jotka vastaavat tunnistamattomia DNA-tunnisteita tai DNA-viitetunnisteita, kukin asianomainen valtio voi lisätä tätä koskevan merkinnän kansalliseen tietokantaansa.

11 artikla: Sormenjälkitietojen vaihtoa koskevat periaatteet

1. Sormenjälkitietojen digitalisoinnissa ja niiden lähettämisessä muille valtioille on käytettävä 2 luvussa määriteltyä yhdenmukaista tallennusmuotoa.
2. Kunkin valtion on varmistettava, että sen lähettämät sormenjälkitiedot ovat riittävän hyvälaatuisia, jotta niitä voidaan verrata sormenjälkien automaattisissa tunnistusjärjestelmissä (AFIS).
3. Sormenjälkitietojen lähettämismenettely on toteutettava hajautetusti.
4. Muihin valtioihin lähetettävien sormenjälkitietojen luottamuksellisuus ja eheys on taattava toteuttamalla asianmukaisia toimenpiteitä, tietojen salaus mukaan lukien.
5. Valtioiden on käytettävä ISO 3166–1 alpha-2 -standardin mukaisia valtiokoodeja.

12 artikla: Sormenjälkitietojen hakukapasiteetti

1. Kunkin valtion on varmistettava, että sen tekemät hakupyynnöt eivät ylitä pyynnön vastaanottavan valtion ilmoittamaa hakukapasiteettia. Yhdistyneen kuningaskunnan on ilmoitettava tunnistettujen henkilöiden sormenjälkitietojen ja vielä tunnistamattomien henkilöiden sormenjälkitietojen päivittäinen enimmäishakukapasiteettinsa.
2. Yhdessä lähetyksessä tarkistettavaksi hyväksyttävien ehdokkaiden enimmäismäärä vahvistetaan 2 luvussa.

13 artikla: Sormenjälkitietoja koskevia pyyntöjä ja vastauksia koskevat säännöt

1. Pyyntöä vastaanottaneen valtion on tarkistettava lähetettyjen sormenjälkitietojen laatu viipymättä täysin automaattista menettelyä käyttäen. Jos tiedot eivät ole sopivia automaattisen vertailun tekemiseksi, pyynnön vastaanottaneen valtion on ilmoitettava siitä viipymättä pyynnön esittäneelle valtiolle.
2. Pyyntöä vastaanottanut valtio tekee haut pyyntöjen vastaanottamisjärjestyksessä. Pyyntö on käsiteltävä 24 tunnin kuluessa täysin automaattista menettelyä käyttäen. Pyyntöä esittänyt valtio voi, jos sen sisäisessä lainsäädännössä niin säädetään, pyytää pyyntöjensä nopeutettua käsittelyä, ja pyynnön vastaanottaneen valtion on tehtävä nämä haut viipymättä. Jos määräaikoja ei pystytä noudattamaan pyynnön vastaanottaneesta valtiosta riippumattomista syistä, vertailu on tehtävä välittömästi sen jälkeen kun sille ei enää ole estettä.

14 artikla: Ajoneuvorekisteritietojen automaattista hakua koskevat periaatteet

1. Ajoneuvorekisteritietojen automaattisessa haussa valtioiden on käytettävä eurooppalaisen ajoneuvo- ja ajokorttitietojärjestelmän (Eucaris) versiota, joka on suunniteltu erityisesti LAW.PRUM.15 artiklan [Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku] soveltamista varten, ja kyseisen ohjelmiston muutettuja versioita.
2. Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku on toteutettava hajautetusti.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3. Eucaris-järjestelmän kautta vaihdetut tiedot on lähetettävä salattuina.
4. Vaihdeettavien ajoneuvorekisteritietojen tietoelementit määritellään 3 luvussa.
5. Valtiot voivat LAW.PRUM.15 artiklan [Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku] täytäntöönpanon yhteydessä antaa etusijan vakavan rikollisuuden torjuntaan liittyville hauille.

15 artikla: Kustannukset

Kukin valtio vastaa 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun Eucaris-ohjelmistosovelluksen hallinnoinnista, käytöstä ja ylläpidosta aiheutuvista kuluista.

16 artikla: Käyttötarkoitus

1. Tiedot vastaanottava valtio saa käsitellä henkilötietoja ainoastaan niitä tarkoituksia varten, joita varten ne on kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] mukaisesti toimitettu. Käsittely muita tarkoituksia varten on sallittu vain tietokantaa hallinnoivan valtion ennakolta antamalla suostumuksella ja tiedot vastaanottavan valtion sisäisen lainsäädännön mukaisesti. Suostumus voidaan antaa, mikäli tietokantaa hallinnoivan valtion sisäinen lainsäädäntö sallii tämän käsittelyn tällaisia muita tarkoituksia varten.

2. Haun tai vertailun tekevä valtio saa käsitellä LAW.PRUM.8 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen haku], LAW.PRUM.9 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] ja LAW.PRUM.12 artiklan [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] mukaisesti lähetettyjä tietoja ainoastaan

- (a) vertailtujen DNA-tunnisteiden tai sormenjälkitietojen vastaavuuden toteamiseen;
- (b) virka- tai oikeusapupyynnön valmisteluun ja esittämiseen sisäisen lainsäädännön mukaisesti, jos nämä tiedot ovat toisiaan vastaavat;
- (c) tämän luvun 19 artiklassa tarkoitettuun kirjaamiseen.

3. Tietokantaa hallinnoiva valtio voi käsitellä sille LAW.PRUM.8 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen haku], LAW.PRUM.9 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] ja LAW.PRUM.12 artiklan [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] mukaisesti toimitettuja tietoja ainoastaan silloin, kun se on tarpeen vertailun suorittamista, automaattista hakuun vastaamista tai tämän luvun 19 artiklan mukaista kirjaamista varten. Tietojen vertailun päätyttyä tai automaattisen hakuun vastaamisen jälkeen on toimitetut tiedot poistettava välittömästi, jollei niiden jatkokäsittely ole tarpeen tämän artiklan 2 kohdan b ja c alakohdassa mainittuja tarkoituksia varten.

4. Tietokantaa hallinnoiva valtio saa käyttää LAW.PRUM.15 artiklan [Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku] mukaisesti toimitettuja tietoja ainoastaan silloin, kun se on tarpeen automaattista hakuun vastaamista tai tämän luvun 19 artiklan mukaista kirjaamista varten. Sen jälkeen kun on saatu automaattinen vastaus hakuun, toimitetut tiedot on poistettava välittömästi, jollei niiden jatkokäsittely ole tarpeen tämän luvun 19 artiklan mukaista kirjaamista varten. Jäsenvaltio saa käyttää vastauksena saamia tietoja ainoastaan sitä menettelyä varten, jota varten haku tehtiin.

17 artikla: Tietojen oikeellisuus, ajantasaisuus ja säilytysaika

1. Valtioiden on varmistettava henkilötietojen oikeellisuus ja ajantasaisuus. Mikäli viran puolesta tai rekisteröidyn ilmoituksen perusteella käy ilmi, että on toimitettu virheellisiä tietoja tai tietoja, joita ei olisi saanut toimittaa, tästä on ilmoitettava välittömästi tiedot vastaanottaneelle valtiolle. Kyseisten valtioiden on tällöin oikaistava tai poistettava tiedot. Lähetetyt henkilötiedot on lisäksi oikaistava, jos ne osoittautuvat virheellisiksi. Mikäli tiedot vastaanottavalla elimellä on syytä olettaa, että toimitetut tiedot ovat virheellisiä tai että ne tulisi poistaa, tästä on viipymättä ilmoitettava tiedot toimittaneelle elimelle.

2. Tiedot, joiden oikeellisuuden rekisteröity kiistää ja joiden oikeellisuutta tai virheellisyyttä ei voida todentaa, on valtioiden sisäisen lainsäädännön mukaisesti varustettava tunnuksella rekisteröidyn sitä pyytäessä. Jos tunnusta on käytetty, se voidaan poistaa valtioiden sisäisen lainsäädännön mukaisesti ja vain rekisteröidyn suostumuksella taikka toimivaltaisen tuomioistuimen tai riippumattoman tietosuojaviranomaisen päätöksellä.

3. Toimitetut henkilötiedot, joita ei olisi saanut toimittaa tai vastaanottaa, on poistettava. Luvallisesti toimitetut ja vastaanotetut tiedot on poistettava

(a) jos ne eivät ole tarpeellisia tai eivät ole enää tarpeellisia siihen tarkoitukseen, jota varten ne toimitettiin; jos henkilötiedot on toimitettu pyytämättä, on tiedot vastaanottavan elimen tarkistettava välittömästi, ovatko ne tarpeellisia siihen tarkoitukseen, jota varten ne on toimitettu;

(b) tiedot toimittavan valtion sisäisessä lainsäädännössä säädetyn tietojen säilytyksen enimmäisajan päätyttyä, jos tiedot toimittanut elin on ilmoittanut tiedot vastaanottavalle viranomaiselle tästä enimmäisajasta tietojen toimittamisen yhteydessä.

4. Poistamisen sijasta on suoritettava tietojen lukitseminen sisäisen lainsäädännön mukaisesti, jos on syytä olettaa, että poistaminen vahingoittaisi rekisteröidyn etuja. Lukittuja tietoja saa toimittaa tai käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen, joka on estänyt niiden poistamisen.

18 artikla: Tekniset ja organisatoriset toimenpiteet tietosuojan ja tietoturvallisuuden takaamiseksi

1. Tiedot toimittavien ja vastaanottavien elinten on toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että henkilötiedot suojataan tehokkaasti tahatonta tai luvatonta hävittämistä, tahatonta häviämistä, luvatonta pääsyä, luvatonta tai tahatonta muuttamista ja luvatonta julkistamista vastaan.

2. Automaattisen hakumenettelyn tekniset yksityiskohdat vahvistetaan LAW.PRUM.17 artiklassa [Täytäntöönpanotoimenpiteet] tarkoitetuissa täytäntöönpanotoimenpiteissä, jotka takaavat, että

(a) tietosuojan ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi toteutetaan kulloistakin tekniikan tasoa vastaavia toimenpiteitä, jotka takaavat erityisesti tietojen luottamuksellisuuden ja koskemattomuuden;

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (b) käytettäessä verkkoja, joihin on yleinen pääsy, käytetään toimivaltaisten viranomaisten salaus- ja autentisointimenetelmiä; ja
- (c) hakujen luvallisuutta voidaan valvoa tämän luvun 19 artiklan 2, 5 ja 6 kohdan mukaisesti.

19 artikla: Kirjaaminen ja dokumentointi: automaattista ja ei-automaattista toimittamista koskevat erityissäännöt

1. Kukin valtio varmistaa, että jokainen tietokantaa hallinnoivan elimen ja haun tekevän elimen henkilötietoja koskeva ei-automaattinen toimittaminen ja ei-automaattinen vastaanottaminen kirjataan toimittamisen sallittavuuden toteamiseksi. Kirjaaminen käsittää seuraavat tiedot:

- (a) toimittamisen aihe;
- (b) toimitetut tiedot;
- (c) toimituspäivä; ja
- (d) haun tekevän elimen ja tietokantaa hallinnoivan elimen nimi tai viitenumero.

2. Edellä olevaan LAW.PRUM.8 artiklaan [DNA-tunnisteiden automaattinen haku], LAW.PRUM.12 artiklaan [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] ja LAW.PRUM.15 artiklaan [Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku] perustuvaan tietojen automaattiseen hakuun ja LAW.PRUM.9 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] mukaiseen automaattiseen vertailuun sovelletaan seuraavaa:

- (a) automaattisen haun tai vertailun saavat suorittaa vain ne kansallisten yhteyspisteiden virkamiehet, jotka ovat erityisesti valtuutetut tähän. Luettelo automaattiseen hakuun tai vertailuun valtuutetuista virkamiehistä on toimitettava pyynnöstä 6 kohdassa tarkoitettujen valvontaviranomaisten sekä muiden valtioiden käyttöön;
- (b) kukin valtio varmistaa, että tietokantaa hallinnoiva elin ja haun tekevä elin kirjaavat jokaisen tietojen toimittamisen ja vastaanottamisen, mihin sisältyy myös ilmoitus siitä, onko saatu osuma vai ei. Tämä kirjaaminen käsittää seuraavat tiedot:
 - (i) toimitetut tiedot;
 - (ii) toimituspäivä ja tarkka ajankohta; ja
 - (iii) haun tekevän elimen ja tietokantaa hallinnoivan elimen nimi tai viitenumero.

3. Haun tehnyt elin kirjaa lisäksi haun tai toimittamisen aiheen sekä haun suorittaneen virkamiehen ja haun tai lähetyksen määränneen virkamiehen tunnuksen.

4. Kirjaavan elimen on ilmoitettava kirjatut tiedot asianomaisen valtion toimivaltaisille tietosuojaviranomaisille pyynnöstä välittömästi, kuitenkin viimeistään neljän viikon kuluessa pyynnön saapumisesta. Kirjattuja tietoja saa käyttää ainoastaan seuraaviin tarkoituksiin:

- (a) tietosuojan valvonta;

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

(b) tietoturvallisuuden varmistaminen.

5. Kirjattuja tietoja on suojattava sopivilla toimenpiteillä epäsiialliselta käytöltä ja muulta väärinkäytöltä ja ne on säilytettävä kahden vuoden ajan. Säilytysajan päätyttyä kirjatut tiedot on poistettava viipymättä.

6. Henkilötietojen toimittamisen tai vastaanottamisen oikeudellisesta valvonnasta vastaavat asianomaisten valtioiden riippumattomat tietosuojaviranomaiset tai tarvittaessa oikeusviranomaiset. Kotimaisen lainsäädännön mukaisesti jokainen voi pyytää näiltä viranomaisilta omien henkilötietojensa käsittelyn laillisuuden tarkastamista. Näiden viranomaisten sekä kirjaamisesta vastaavien elinten on tällaisista pyynnöistä riippumatta tehtävä myös kyseisten tietokantojen perusteella pistokeita tietojen toimittamisen laillisuuden valvomiseksi.

7. Tietosuojavalvonnasta vastaavien riippumattomien viranomaisten on säilytettävä näiden tarkastusten tulokset valvontaa varten 18 kuukauden ajan. Tämän määräajan jälkeen ne on poistettava välittömästi. Toisen valtion riippumaton tietosuojaviranomainen voi pyytää kutakin tietosuojaelintä käyttämään toimivaltuuksiaan sisäisen lainsäädännön mukaisesti. Valtioiden riippumattomien tietosuojaviranomaisten on huolehdittava keskinäisen yhteistyön kannalta välttämättömistä tarkastustehtävistä erityisesti tarkoituksenmukaisia tietoja vaihtamalla.

20 artikla: Rekisteröidyn oikeudet vahingonkorvaukseen

Mikäli jonkin valtion elin on toimittanut henkilötietoja kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] mukaisesti, ei toisen valtion tiedot vastaanottava elin voi käyttää toimitettujen tietojen virheellisyyttä perusteena välttää sisäisen lainsäädännön mukainen vastuunsa vahingon kärsineeseen nähden. Mikäli tiedot vastaanottanut elin on veloitettu suorittamaan vahingonkorvausta sillä perusteella, että se on käyttänyt virheellisesti toimitettuja tietoja, tiedot toimitaneen elimen on korvattava tiedot vastaanottaneen viranomaisen suorittama vahingonkorvaus täysimääräisenä.

21 artikla: Valtioiden pyytämät tiedot

Tiedot vastaanottava valtio antaa tiedot toimittaneelle valtiolle pyynnöstä tietoja toimitettujen tietojen käsittelystä ja siitä saaduista tuloksista.

22 artikla: Ilmoitukset ja nimeämiset

1. Yhdistyneen kuningaskunnan on annettava LAW.PRUM.7 artiklan [Kotimaisten DNA-analyyssitietokantojen perustaminen] 3 kohdan ja tämän luvun 12 artiklan 1 kohdan mukaiset ilmoituksensa sekä LAW.PRUM.13 artiklan [Kansalliset yhteyspisteet] 1 kohdan ja LAW.PRUM.15 artiklan [Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku] 3 kohdan mukaiset nimeämisensä tiedoksi lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle.

2. Yhdistyneen kuningaskunnan näiden ilmoitusten ja nimeämisten välityksellä toimittamat tiedot ja jäsenvaltioiden LAW.PRUM.17 artiklan [Täytäntöönpanotoimenpiteet] 3 kohdan mukaisesti toimittamat tiedot sisältyvät päätöksen 2008/616/YOS 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun käsikirjaan.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3. Valtiot voivat milloin tahansa muuttaa 1 kohdan mukaisesti toimitettuja ilmoituksia ja nimeämiä tekemällä ilmoituksen lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle. Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea toimittaa saamansa ilmoitukset neuvoston pääsihteeristölle.

4. Neuvoston pääsihteeristö ilmoittaa kaikista 2 kohdassa tarkoitetuista käsikirjaan tehtävistä muutoksista lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle.

23 artikla: LAW.PRUM.18 artiklassa [Ennakkoarviointi] tarkoitettujen päätösten valmistelu

1. Neuvosto tekee LAW.PRUM.18 artiklassa [Ennakkoarviointi] tarkoitetun päätöksen kyselyyn perustuvan arviointiraportin perusteella.

2. Kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] mukaisen automaattisen tietojenvaihdon osalta arviointiraportti perustuu myös arviointikäyntiin ja testausajoon, joka toteutetaan, kun Yhdistynyt kuningaskunta on ilmoittanut lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle, että se on täyttänyt kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] sille määrätyt velvoitteet ja toimittanut tämän luvun 22 artiklassa tarkoitetut ilmoitukset. Menettelyä koskevat muut tiedot ovat tämän liitteen 4 luvussa.

24 artikla: Tilastot ja raportointi

1. Kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] mukaisen tietojenvaihdon hallinnollisen, teknisen ja taloudellisen soveltamista arvioidaan säännöllisesti. Arviointi suoritetaan niistä tietoryhmistä, joiden osalta asianomaiset valtiot ovat aloittaneet tietojenvaihdon. Arviointi perustuu asianomaisten valtioiden raporteihin.

2. Kukin valtio laatii tilastoja automaattista tietojen vaihtoa koskevista tuloksista. Asiaa käsittelevä neuvoston työryhmä laatii tilastoja varten mallin vertailtavuuden varmistamiseksi. Tilastot toimitetaan vuosittain lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitealle.

3. Lisäksi valtioita pyydetään toimittamaan säännöllisesti, mutta enintään kerran vuodessa, lisätietoja automaattista tietojen vaihtoa koskevasta hallinnollisesta, teknisestä ja rahoituksellisesta täytäntöönpanosta prosessin analysoimiseksi ja parantamiseksi.

4. Tämän artiklan osalta sovelletaan jäsenvaltioiden päätösten 2008/615/YOS ja 2008/616/YOS mukaisesti laatimia tilastoja ja raportteja.

1 LUKU: DNA-tietojen vaihto

1. DNA:ta koskevat rikostutkintakysymykset, vastaavuussäännöt ja algoritmit

1.1. DNA-tunnisteiden ominaisuudet

DNA-tunniste voi sisältää 24 numeroparia, jotka edustavat 24 lokuksen alleeleja. Näitä lokuksia käytetään myös Interpolin DNA-menettelyissä. Näiden lokuksien nimet esitetään seuraavassa taulukossa:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

VWA	TH01	D21S11	FGA	D8S1179	D3S1358	D18S51	Amelogeni ini
TPOX	CSF1P0	D13S317	D7S820	D5S818	D16S539	D2S1338	D19S433
Penta D	Penta E	FES	F13A1	F13B	SE33	CD4	GABA

Ylimmän rivin seitsemän harmaalla merkittyä lokusta vastaavat sekä lokusten eurooppalaista standardijoukkoa (ESS) että Interpolin standardijoukkoa (ISSOL).

Sisällyttämissäännöt:

Valtioiden hakua ja vertailua varten käytettäväksi asettamiin DNA-tunnisteisiin sekä hakua ja vertailua varten lähetettäviin DNA-tunnisteisiin on sisällyttävä vähintään kuusi täysin nimettyä¹⁴⁷ lokusta, mutta ne voivat sisältää lisälokuksia tai ns. 0-kohtia, jos näitä on saatavissa. DNA-viitetunnisteisiin on sisällyttävä vähintään kuusi eurooppalaiseen standardijoukkoon kuuluvasta seitsemästä lokuksesta. Vastaavuuksien tarkkuuden parantamiseksi kaikki saatavissa olevat alleelit tallennetaan indeksoituun DNA-tunnisteiden tietokantaan ja niitä käytetään hakuun ja vertailuun. Aina kun EU hyväksyy lokusten uuden eurooppalaisen standardijoukon, kunkin valtion olisi ryhdyttävä soveltamaan sitä niin pian kuin se on käytännössä mahdollista.

Sekatunnisteet eivät ole sallittuja. Kunkin lokuksen alleeliarvot muodostuvat ainoastaan kahdesta numerosta, jotka voivat olla samat siinä tapauksessa, että tietyssä lokuksessa on kyse homotsygootista.

Jokerimerkkejä ja mikrovariantteja käsitellään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- Amelogeniinia lukuun ottamatta kaikki tunnisteiden sisältämät ei-numeeriset arvot (esim. "o", "f", "r", "na", "nr" tai "un") on automaattisesti muunnettava jokerimerkiksi (*) vientiä varten ja niillä on tehtävä vastaavuushaku kaikista arvoista.
- Tunnisteiden sisältämät numeeriset arvot "0", "1" tai "99" on automaattisesti muunnettava jokerimerkiksi (*) vientiä varten ja niillä on tehtävä vastaavuushaku kaikista arvoista.
- Jos yhtä lokusta varten annetaan kolme alleelia, ensimmäinen alleeli hyväksytään ja muut kaksi alleelia on automaattisesti muunnettava jokerimerkiksi (*) vientiä varten ja niillä on tehtävä vastaavuushaku kaikista arvoista.
- Silloin kun alleelille 1 tai 2 annetaan jokerimerkkiarvo, lokukselle haetaan annettujen numeeristen arvojen molempia muutoksia (esim. 12,* voisi vastata 12,14 tai 9,12).
- Pentanukleotidien (Penta D, Penta E & CD4) mikrovarianttien vastaavuushaku tapahtuu seuraavasti:

x.1 = x, x.1, x.2

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

$x.2 = x.1, x.2, x.3$

$x.3 = x.2, x.3, x.4$

$x.4 = x.3, x.4, x + 1,$

- Tetranukleotidien (lopun lokuksista ovat tetranukleotideja) mikrovarianttien vastaavuushaku tapahtuu seuraavasti:

$x.1 = x, x.1, x.2$

$x.2 = x.1, x.2, x.3$

$x.3 = x.2, x.3, x + 1.$

1.2. Vastaavuussäännöt

Kahden DNA-tunnisteen vertailu suoritetaan sellaisten lokusten perusteella, joita varten molemmissa DNA-tunnisteissa on saatavissa alleeliarvojen pari. Kummassakin DNA-tunnisteessa vähintään kuuden täysin nimetyn lokuksen (amelogeniinia lukuun ottamatta) on vastattava toisiaan ennen osuvavastausten antamista.

Täysi vastaavuus (laatu 1) on kyseessä, jos pyynnön esittäneen ja pyynnön vastaanottaneen yksikön DNA-tunnisteiden yhteisesti sisältämien vertailtavien lokusten alleeliarvot ovat samat. Läheinen vastaavuus on kyseessä, jos kaikista kahden DNA-tunnisteen vertailtavista alleeleista ainoastaan yksi on erilainen (laatu 2, 3 ja 4). Läheinen vastaavuus hyväksytään vain, jos kahdessa vertailtavassa DNA-tunnisteessa on vähintään kuusi täysin nimettyä toisiaan vastaavaa lokusta.

Syynä läheiseen vastaavuuteen voi olla:

- Syynä läheiseen vastaavuuteen voi olla: Kirjoitusvirhe toisen DNA-tunnisteen hakupyynnössä tai DNA-tietokannassa
- Virheellinen alleelin määrittely tai alleelin nimitys DNA-tunnistetta luotaessa.

1.3. Raportointisäännöt

Sekä täysistä vastaavuuksista, läheisistä vastaavuuksista että vastaavuuden puuttumisesta raportoidaan.

Raportti lähetetään pyynnön esittäneen valtion yhteyspisteelle ja se annetaan myös pyynnön vastaanottaneen valtion yhteyspisteen käyttöön (jotta tämä voisi LAW.PRUM.14 artiklan [Muiden henkilötietojen ja muiden tietojen toimittaminen] mukaisesti arvioida osumaa vastaavaan DNA-tunnisteeseen liittyviä tarkempia henkilö- tai muita tietoja koskevien mahdollisten lisäpyyntöjen luonteen ja määrän).

2. Valtioiden koodit

Luotaessa verkkotunnuksia ja muita konfigurointiparametreja, joita tarvitaan Prümin sopimuksen mukaisissa suljetun verkon DNA-tietojenvaihtosovelluksissa, käytetään ISO 3166-1alpha-2 -

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

standardia kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] mukaisesti.

Kahdesta kirjaimesta koostuvat ISO 3166–1alpha-2 -standardin mukaiset valtiokoodit ovat seuraavat:

Valtion nimi	Koodi	Valtion nimi	Koodi
Belgia	BE	Liettua	LT
Bulgaria	BG	Luxemburg	LU
Tšekki	CZ	Unkari	HU
Tanska	DK	Malta	MT
Saksa	DE	Alankomaat	NL
Viro	EE	Itävalta	AT
Irlanti	IE	Puola	PL
Kreikka	EL	Portugali	PT
Espanja	ES	Romania	RO
Ranska	FR	Slovakia	SK
Kroatia	HR	Slovenia	SI
Italia	IT	Suomi	FI
Kypros	CY	Ruotsi	SE
Latvia	LV	Yhdistynyt kuningaskunta	UK

3. Toiminta-analyysi

3.1. Järjestelmän toimintavarmuus

LAW.PRUM.8 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen haku] mukaisten pyyntöjen olisi saavuttava kohdetietokantaan siinä kronologisessa järjestyksessä, jossa kukin pyyntö lähetettiin, ja vastaukset pyynnön esittäneelle valtiolle olisi toimitettava 15 minuutissa pyynnön saapumisesta.

3.2. Toinen vaihe

Kun valtio vastaanottaa vastaavuusraportin, sen kansallinen yhteyspiste vastaa kysymyksenä toimitetun tunnisteen arvojen ja vastauksena vastaanotetun tunnisteen/vastaanotettujen

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

tunnisteiden arvojen vertailusta tunnisteiden todistusarvon validoimiseksi ja tarkistamiseksi. Kansalliset yhteyspisteet voivat olla suoraan yhteydessä toisiinsa validointitarkoituksissa.

Oikeusapumenettelyt alkavat sen jälkeen, kun kahden tunnisteiden välinen vastaavuus on joko automaattisen konsultoinnin yhteydessä saadun ”täyden vastaavuuden” tai ”läheisen vastaavuuden” perusteella validoitu.

4. DNA-rajapintojen määrittelyasiakirja (ICD)

4.1. Johdanto

4.1.1. Tavoitteet

Tässä kohdassa määritellään vaatimukset, joita sovelletaan kaikkien valtioiden DNA-tietokantajärjestelmien väliseen DNA-tunnistetietojen vaihtoon. Otsikkokentät on erityisesti määriteltäviä Prumin sopimuksen mukaista DNA-tietojen vaihtoa varten, tietoja koskeva osa perustuu Interpolin DNA-tietojen vaihdon yhdyskäytävää varten määritellyssä XML-kaaviossa olevaan DNA-tunnistetietoja koskevaan osaan.

Tietoja vaihdetaan SMTP-protokollan (Simple Mail Transfer Protocol) ja muiden huipputeknologioiden avulla käyttäen verkkopalvelujen tarjoajan sähköpostikeskuspalvelinta. XML-tiedosto lähetetään viestin rungossa.

4.1.2. Soveltamisala

Rajapintojen määrittelyasiakirjassa määritellään ainoastaan viestin (postin) sisältö. Kaikki verkkoon ja postiin liittyvät seikat määritellään yhdenmukaisesti, jotta DNA-tietojen vaihdolla olisi yhteinen tekninen perusta.

Tähän sisältyy:

- Viestin asiakentän muoto, jotta viestin automaattinen käsittely olisi mahdollista.
- Sisällön salauksen mahdollinen tarve ja käytettävät salausmenetelmät.
- Viestien enimmäispituus.

4.1.3. XML:n rakenne ja periaatteet

XML-viestin rakenne on seuraava:

- Tiedonsiirtoa koskevat tiedot sisältävä otsikkokenttä ja
- tunnistetta koskevat erityistiedot ja itse tunnisteiden sisältävä tieto-osa.

Pyynnössä ja vastauksessa käytetään samaa XML-kaaviota.

Edellä LAW.PRUM.9 artiklassa [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] tarkoitettuja tunnistamattomien DNA-tunnisteiden täydellisiä tarkistuksia varten yhdessä viestissä voidaan lähettää useampia tunnisteita. Yhdessä viestissä lähetettävien tunnisteiden enimmäismäärä on määriteltävä. Määrä riippuu viestien enimmäiskoosta, ja se on määriteltävä postipalvelimen valinnan jälkeen.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

XML-esimerkki:

```
<?version="1.0" standalone="yes"?>

<PRUEMDNAx xmlns:msxsl="urn:schemas-microsoft-com:xslt"

xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance">

<header>

(...)

</header>

<datas>

(...)

</datas>

[<datas> Tietojen rakenne toistuu, jos yhdessä ainoassa viestissä lähetetään (...) useita tunnisteita, mikä on sallittua vain LAW.PRUM.9 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] mukaisissa tapauksissa.

</datas>]

</PRUEMDNA>
```

4.2. XML-rakenteen määrittely

Seuraavat määrittelyt annetaan dokumentointitarkoituksessa ja luettavuuden parantamiseksi, XML-kaaviotiedostossa (PRUEM DNA.xsd) ovat varsinaiset sitovat tiedot.

4.2.1. PRUEMDNAx-kaavio

Se sisältää seuraavat kentät:

Fields	Type	Description
header	PRUEM_header	Occurs: 1
datas	PRUEM_datas	Occurs: 1 ... 500

4.2.2. Otsikko-rakenteen sisältö

4.2.2.1 PRUEM header

XML-tiedoston otsikkoa kuvaava rakenne, jossa on seuraavat kentät:

Fields	Type	Description

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

direction	PRUEM_header_dir	Direction of message flow
ref	String	Reference of the XML file
generator	String	Generator of XML file
schema_version	String	Version number of schema to use
requesting	PRUEM_header_info	Requesting State info
requested	PRUEM_header_info	Requested State info

4.2.2.2 PRUEM_header_dir

Viestiin sisältyvien tietojen tyyppi, arvo voi olla:

Value	Description
R	Request
A	Answer

4.2.2.3 PRUEM_header_info

Valtiota sekä viestin laatimispäivämäärä/-aikaa kuvaava rakenne, jossa on seuraavat kentät:

Fields	Type	Description
source_isocode	String	ISO 3166-2 code of the requesting State
destination_isocode	String	ISO 3166-2 code of the requested State
request_id	String	unique Identifier for a request
date	Date	Date of creation of message
time	Time	Time of creation of message

4.2.3. PRUEM-tunnisteen tietojen sisältö

4.2.3.1 PRUEM_datas

XML-profiilin tietoja koskevaa osaa kuvaava rakenne, jossa on seuraavat kentät:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Fields	Type	Description
reqtype	PRUEM request type	Type of request (LAW.PRUM.8 artikla [DNA-tunnisteiden automaattinen haku] tai LAW.PRUM.9 artikla [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu])
date	Date	Date profile stored
type	PRUEM_datas_type	Type of profile
result	PRUEM_datas_result	Result of request
agency	String	Name of corresponding unit responsible for the profile
profile_ident	String	Unique State profile ID
message	String	Error Message, if result = E
profile	IPSG_DNA_profile	If direction = A (Answer) AND result ≠ H (HIT) empty
match_id	String	In case of a HIT PROFILE_ID of the requesting profile
quality	PRUEM_hitquality_type	Quality of HIT
hitcount	Integer	Count of matched Alleles
rescount	Integer	Count of matched profiles. If direction = R (Request), then empty. If quality!=0 (the original requested profile), then empty.

4.2.3.2 PRUEM_request_type

Viestiin sisältyvien tietojen tyyppi, arvo voi olla:

Value	Description
3	LAW.PRUM.8 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen haku] mukaiset pyynnöt
4	LAW.PRUM.9 artiklan [DNA-tunnisteiden automaattinen vertailu] mukaiset pyynnöt

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

4.2.3.3 PRUEM_hitquality_type

Value	Description
0	Referring original requesting profile: Case 'No-HIT': original requesting profile sent back only; Case 'HIT': original requesting profile and matched profiles sent back.
1	Equal in all available alleles without wildcards
2	Equal in all available alleles with wildcards
3	HIT with Deviation (Microvariant)
4	HIT with mismatch

4.2.3.4. PRUEM_data_type

Viestiin sisältyvien tietojen tyyppi, arvo voi olla:

Value	Description
P	Person profile
S	Stain

4.2.3.5. PRUEM_data_result

Viestiin sisältyvien tietojen tyyppi, arvo voi olla:

Value	Description
U	Undefined, If direction = R (request)
H	HIT
N	No-HIT
E	Error

4.2.3.6. IPSEG_DNA_profile

DNA-tunnistetta kuvaava rakenne, jossa on seuraavat kentät:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Fields	Type	Description
ess_issol	IPSG_DNA_ISSOL	Group of loci corresponding to the ISSOL (standard group of Loci of Interpol)
additional_loci	IPSG_DNA_additional_loci	Other loci
marker	String	Method used to generate of DNA
profile_id	String	Unique identifier for DNA profile

4.2.3.7. IPSG_DNA_ISSOL

Interpolin standardijoukon eli ISSOL-lokukset sisältävä rakenne, jossa on seuraavat kentät:

Fields	Type	Description
vwa	IPSG_DNA_locus	Locus vwa
th01	IPSG_DNA_locus	Locus th01
d21s11	IPSG_DNA_locus	Locus d21s11
fga	IPSG_DNA_locus	Locus fga
d8s1179	IPSG_DNA_locus	Locus d8s1179
d3s1358	IPSG_DNA_locus	Locus d3s1358
d18s51	IPSG_DNA_locus	Locus d18s51
amelogenin	IPSG_DNA_locus	Locus amelogenin

4.2.3.8 IPSG_DNA_additional_loci

Muut lokukset sisältävä rakenne, jossa on seuraavat kentät:

Fields	Type	Description
tpox	IPSG_DNA_locus	Locus tpox
csf1po	IPSG_DNA_locus	Locus csf1po
d13s317	IPSG_DNA_locus	Locus d13s317
d7s820	IPSG_DNA_locus	Locus d7s820

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

d5s818	IPSG_DNA_locus	Locus d5s818
d16s539	IPSG_DNA_locus	Locus d16s539
d2s1338	IPSG_DNA_locus	Locus d2s1338
d19s433	IPSG_DNA_locus	Locus d19s433
penta_d	IPSG_DNA_locus	Locus penta_d
penta_e	IPSG_DNA_locus	Locus penta_e
fes	IPSG_DNA_locus	Locus fes
f13a1	IPSG_DNA_locus	Locus f13a1
f13b	IPSG_DNA_locus	Locus f13b
se33	IPSG_DNA_locus	Locus se33
cd4	IPSG_DNA_locus	Locus cd4
gaba	IPSG_DNA_locus	Locus gaba

4.2.3.9 IPSG_DNA_locus

Lokusta kuvaava rakenne, jossa on seuraavat kentät:

Fields	Type	Description
low_allele	String	Lowest value of an allele
high_allele	String	Highest value of an allele

5. Sovellus, turvallisuus ja viestintäarkkitehtuuri

5.1. Yleistä

DNA-tietojen vaihtamista koskevien hakemusten täytäntöönpanossa kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] puitteissa käytetään yhteistä viestintäverkkoa, joka on loogisesti suljettu valtioiden kesken. Jotta tätä yhteistä tietoliikenneinfrastruktuuria, jonka tarkoitus on pyyntöjen lähettäminen ja vastausten saaminen tehokkaammin, voidaan käyttää paremmin hyväksi, otetaan käyttöön tahdistamaton menetelmä DNA- ja sormenjälkitietoja koskevien pyyntöjen siirtämiseksi paketoitussa SMTP-sähköpostiviestissä. Turvallisuuden varmistamiseksi käytetään SMTP-toiminnon laajennuksena S/MIME-mekanismia, jotta verkossa voidaan luoda todellinen päästä päähän turvallinen tunneli.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Toiminnassa olevaa TESTAa (Trans European Services for Telematics between Administrations, (Euroopan-laajuiset telematiikkapalvelut hallintojen välillä)) käytetään tietojenvaihdon tietoliikenneverkkona valtioiden kesken. TESTA kuuluu Euroopan komission vastuualueeseen. Ottaen huomioon, että kansalliset DNA-tietokannat ja TESTAn nykyiset kansalliset yhteyspisteet saattavat sijaita eri sivustoilla valtioissa, TESTAan voi päästä joko:

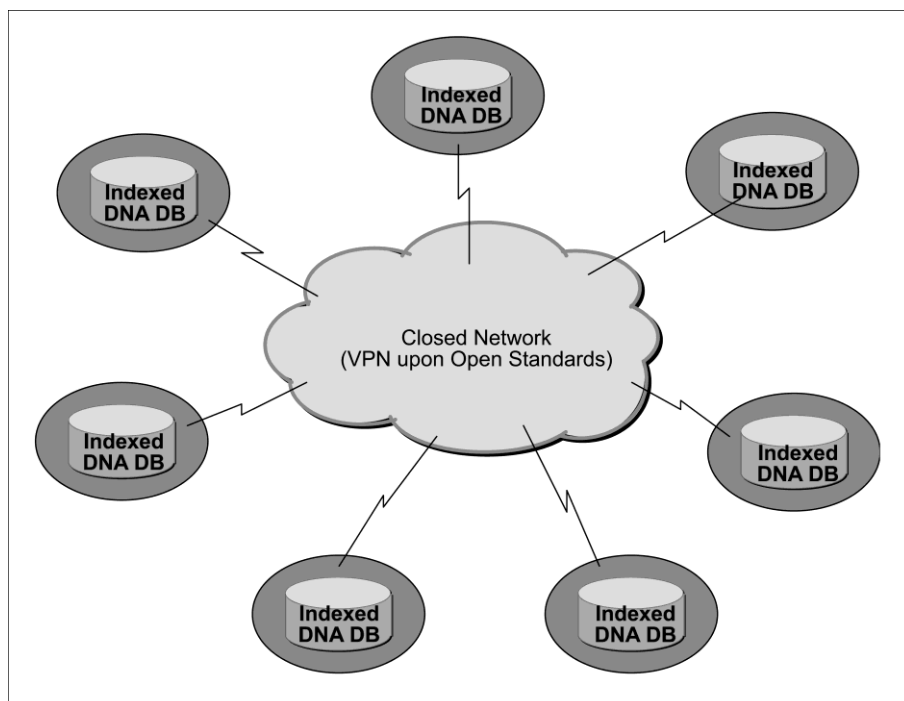
1. käyttämällä olemassa olevia kansallisia yhteyspisteitä tai perustamalla uusia kansallisia TESTA-yhteyspisteitä, tai
2. luomalla olemassa olevaan kansalliseen TESTA-yhteyspisteeseen turvallinen paikallinen linkki sivustolta, jossa DNA-tietokanta sijaitsee ja jossa toimivaltainen kansallinen viranomainen sitä hallinnoi.

Kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] mukaisten sovellusten toteuttamisessa käytetyt protokollat ja standardit ovat avointen standardien mukaisia ja täyttävät valtioiden kansallisesta turvallisuuspolitiikasta päättävien tahojen vaatimukset.

5.2. Korkeamman tason arkkitehtuuri

Kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] puitteissa kukin valtio antaa DNA-tietonsa käytettäväksi, jotta niitä voidaan vaihtaa muiden valtioiden kanssa ja/tai jotta muut valtiot voivat hakea niitä käyttäen yhtenäistettyä tiedon yhteistä tallennusmuotoa. Arkkitehtuuri perustuu hajautettuun tietojärjestelmään. DNA-tunnisteiden säilyttämiseksi ei ole olemassa keskuspalvelinta tai keskitettyä tietokantaa.

Kaavio 1: DNA-tiedonvaihdon topologia

Sen lisäksi, että valtioiden sivustojen on täytettävä kotimaiset oikeudelliset määräykset, kukin valtio voi päättää, minkälaista laitteistoa ja ohjelmistoa sen sivuston konfiguroinnissa olisi käytettävä,

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

jotta kolmannen osan II osastossa [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] vahvistettuja vaatimuksia noudatettaisiin.

5.3. Turvallisuusnormit ja tietosuoja

On otettu huomioon kolme turvallisuuteen liittyvää tasoa.

5.3.1. Tiedon taso

Jokaisen valtion toimittamat DNA-tunnistetiedot on valmisteltava yhteistä tietosuojastandardia noudattaen siten, että pyynnön esittänyt valtio saa vastauksen, joka sisältää ilmoituksen OSUMA tai EI OSUMAA, sekä osuman löytyessä viitenumeron, joka ei sisällä mitään henkilöön viittaavia tietoja. Tarkempi tutkimus sen jälkeen, kun ilmoitus OSUMASTA on annettu, suoritetaan kahdenvälisellä tasolla olemassa olevien, kunkin valtion sivustoa koskevien sisäisten oikeudellisten ja organisointiin liittyvien sääntöjen mukaisesti.

5.3.2. Tietoliikenteen taso

DNA-tunnistetietoja sisältävät viestit (pyynnöt ja vastaukset) salataan erittäin korkeatasoista menettelyä, esimerkiksi S/MIME:tä, käyttäen avointen standardien mukaisesti ennen niiden toimittamista muiden valtioiden sivustoille.

5.3.3. Tiedonsiirron taso

Kaikki DNA-tunnistetietoja sisältävät salatut viestit toimitetaan muiden valtioiden sivustoille luotettavan verkkopalveluntarjoajan kansainvälisellä tasolla hallinnoiman VPN-suojaverkon kautta ja tähän järjestelmään olevia suojattuja yhteyksiä käyttäen siten, että vastuu on kansallinen. Tällä VPN-suojaverkolla ei ole yhteyspistettä avoimen internetin kanssa.

5.4. Salausmenetelmässä käytettävät protokollat ja standardit: S/MIME ja siihen liittyvät ohjelmistopaketit

Avoin standardi S/MIME, joka on de facto -sähköpostistandardin SMTP:n laajennus, otetaan käyttöön DNA-tunnistetietoja sisältävien viestien salausta varten. S/MIME-protokolla (V3) mahdollistaa allekirjoituksella vahvistetun vastaanottamisen, turvamerkinnot ja suojatut postituslistat ja se on kerrostettu CMS-standardin (Cryptographic Message Syntax, CMS) päälle, joka on salauksella suojattuja viestejä koskeva Internet Engineering Task Forcen (IETF) eritelmä. Sitä voidaan käyttää missä muodossa tahansa olevan digitaalisen tiedon sähköiseen allekirjoittamiseen, tiivistämiseen, oikeaksi todistamiseen tai salaukseen.

Taustalla olevan S/MIME:n käyttämän varmenteen on oltava X.509-standardin mukainen. Sen varmistamiseksi, että standardit ja menettelyt ovat yhteisiä muiden Prümin sovellusten kanssa, S/MIME:n mukaisissa salaustoiminnoissa tai erilaisissa kaupallisesti saatavilla olevia tuotteita (COTS) koskeissa ympäristöissä on sovellettava seuraavia käsittelysääntöjä:

- Toimintajärjestys on seuraava: ensin salaus ja sen jälkeen allekirjoitus.
- Symmetrisessä salauksessa on sovellettava AES-salausstandardia (Advanced Encryption Standard), jossa avaimen pituus on 256 bittiä, ja epäsymmetrisessä salauksessa RSA-salausjärjestelmää, jossa avaimen pituus on 1024 bittiä.

– On sovellettava hash-algoritmia SHA-1.

S/MIME-toiminto sisältyy suurimpaan osaan nykyaikaisista sähköpostiohjelmistopaketeista, mukaan lukien Outlook, Mozilla Mail sekä Netscape Communicator 4.x, ja se on yhteentoimiva kaikkien tärkeimpien sähköpostiohjelmistopakettien kanssa.

Koska S/MIME on helppo integroida kansalliseen tietotekniseen infrastruktuuriin kaikilla valtioiden sivustoilla, se on valittu toteuttamiskelpoiseksi menetelmäksi tietoliikenneturvallisuuden tason toteuttamiseksi. Avoin standardi JavaMail API on kuitenkin valittu DNA-tietojen vaihtoa koskevan prototyypin luomiseksi, jotta käyttökelpoisuuden osoittamistavoite (Proof of Concept) voidaan saavuttaa tehokkaammin ja vähentää kustannuksia. JavaMail API:n avulla sähköpostien salaus ja salauksen avaaminen on yksinkertaista käyttäen S/MIME:tä ja/tai OpenPGP:tä. Tarkoituksena on tarjota yksinkertainen ja helppokäyttöinen sovellusliittymä sähköpostiasiakkaille, jotka haluavat lähettää ja vastaanottaa salattuja sähköpostiviestejä, jotka ovat laadittu käyttäen jompaakumpaa kahdesta suosituimmasta sähköpostien salausformaatista. Näin ollen mikä tahansa JavaMail API:hin sopivista huipputasoa olevista toteutuksista on riittävä täyttämään kolmannen osan II osastossa [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] säädetty edellytykset, esimerkiksi Bouncy Castle JCE (Java Cryptographic Extension), jota aiotaan käyttää S/MIME:n toteuttamiseksi DNA-tietojen vaihtoa kaikkien valtioiden kesken koskevan prototyypin luomisessa.

5.5. Sovellusarkkitehtuuri

Jokainen valtio toimittaa muille valtioille joukon standardoituja DNA-tunnistetietoja, jotka ovat tämänhetkisen rajapinnan yhteisen määrittelyasiakirjan mukaisia. Tämä voidaan suorittaa joko luomalla looginen näkymä kansalliseen tietokantaan tai luomalla erillinen tietokantakopio (luetteloitu tietokanta).

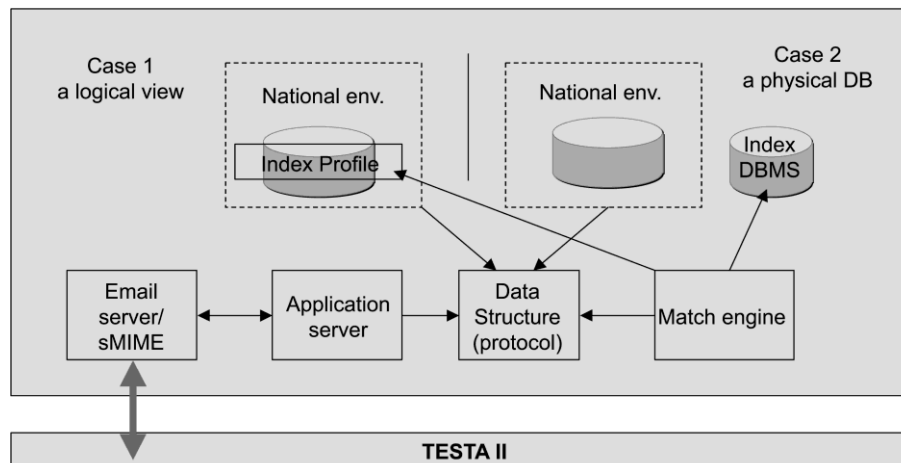
Koko toimintotaso toteutetaan tuotteesta riippumattomalla tavalla neljän tärkeimmän komponentin avulla, jotka ovat sähköpostipalvelin/S/MIME, sovelluspalvelin, tiedonkäsittelyalusta tietojen hakua/syöttämistä sekä tulevien/lähtevien viestien rekisteröimistä varten ja hakukone.

Jotta komponenttien integroiminen valtioiden kansallisille sivustoille olisi kaikille valtioille helppoa, on toteutettu yksilöity yhteinen toiminto avoimen lähdekoodin komponenttien avulla. Jokainen valtio voisi valita kyseiset komponentit tietotekniikkaa koskevan kansallisen politiikkansa ja säännöstensä mukaan. Johtuen siitä, että kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] soveltamisalaan kuuluviin DNA-tunnistetietoja sisältäviin luetteloituihin tietokantoihin pääsyn mahdollistamiseksi toteutettavat ominaisuudet ovat riippumattomia, jokainen valtio voi vapaasti valita laitteisto- ja ohjelmistoalustansa, tietokanta ja käyttöjärjestelmät mukaan luettuina.

DNA-tietojen vaihtoa varten kehitettyä prototyyppiä on kehitetty ja testattu onnistuneesti olemassa olevassa yhteisessä verkossa. Versio 1.0 on otettu käyttöön tuotantoympäristössä ja sitä käytetään päivittäisiin toimintoihin. Valtiot voivat käyttää yhdessä kehitettyä tuotetta, mutta voivat kehittää myös omia tuotteitaan. Yhteisiä tuotekomponentteja pidetään yllä, muutetaan toivomusten mukaisiksi ja kehitetään edelleen tietotekniikan, teknisen rikostutinnan ja/tai poliisin toiminnallisten vaatimusten muutosten mukaisesti.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Kaavio 2: Yleiskuva sovellustopologiasta

5.6. Sovellusarkkitehtuurissa käytettävät protokollat ja standardit

5.6.1. XML

DNA-tietojen vaihdossa käytetään täysin hyväksi SMTP-sähköpostiviestien liitteenä olevaa XML-mallia. Kyseinen XML-kieli (eXtensible Markup Language, XML) on W3C:n suosittama yleinen merkintäkieli, jonka avulla luodaan erityistarkoitukseen kehitettyjä merkintäkieliä ja jolla pystytään kuvaamaan hyvin monenlaisia tietoja. Kaikkien valtioiden välillä vaihdettavaksi soveltuvan DNA-tunnisteen kuvaus on tehty XML-kielen ja XML-mallin avulla rajapinnan määrittelyasiakirjassa.

5.6.2. ODBC

Open DataBase Connectivity tarjoaa standardin mukaisen ohjelmistojen koskevan sovellusliittymämenetelmän, jonka avulla saadaan pääsy tietokannan hallintajärjestelmiin, ja niistä voidaan tehdä ohjelmointikielistä, tietokannasta ja käyttöjärjestelmistä riippumattomia. ODBC:ssä on kuitenkin eräitä haittapuolia. Jos sen avulla hallinnoidaan suurta määrää asiakkaiden laitteita, tämä saattaa merkitä useiden erilaisten ajureiden ja DLL:ien mukana oloa. Tällainen moninaisuus voi lisätä järjestelmähallinnon yleisrasitetta.

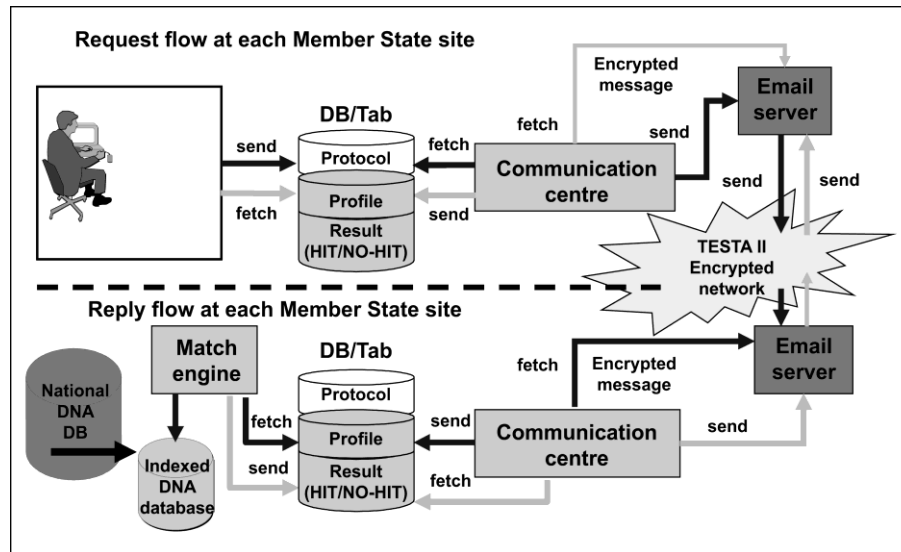
5.6.3. JDBC

Java DataBase Connectivity (JDBC) on Java-ohjelmointikielelle kehitetty sovellusliittymä, ja siinä määritellään, miten asiakas saa pääsyn tietokantaan. Toisin kuin ODBC, JDBC ei edellytä tiettyjen paikallisten DLL:ien käyttämistä työpöydällä.

Seuraavassa kaaviossa kuvataan DNA-tunnistetietoja koskevien pyyntöjen ja vastausten käsittelemistä kunkin valtion sivustolla koskeva toimintamalli. Sekä pyyntöjen että vastausten virtaus on vuorovaikutuksessa neutraalin tietalueen kanssa, joka koostuu erilaisista tietovarannoista, joilla on yhteinen tietorakenne.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Kaavio 3: Yleiskuva eri sovellusten toiminnasta kunkin valtion sivustolla

5.7. Tietoliikenneympäristö

5.7.1. Yhteinen tietoliikenneverkko: TESTA ja sen jatkotoimena kehitetty infrastruktuuri

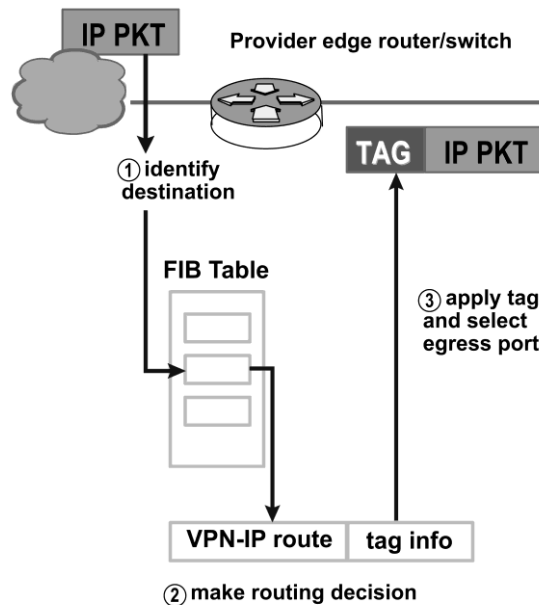
DNA-tietojen vaihtoon käytettävässä sovelluksessa käytetään hyödyksi sähköpostia eli tahdistamatonta menetelmää pyyntöjen lähettämiseksi ja vastausten vastaanottamiseksi valtioiden kesken. Koska kaikilla valtioilla on vähintään yksi kansallinen liityntäpiste TESTA-verkkoon, DNA-tiedot vaihdetaan TESTA-verkossa. TESTA:n sähköpostinvälityksen kautta on saatavissa monia lisäarvoa tuovia palveluja. TESTA:n erityisten sähköpostilaatikoiden isännöimisen lisäksi tämän infrastruktuurin avulla voidaan laatia postinjakeluluetteloita ja toteuttaa reitityspolitiikkaa. Näin ollen TESTAa voidaan käyttää EU:n laajuisiin verkkoalueisiin yhdistetyille hallintoviranomaisille osoitettujen viestien selvitysjärjestelmänä. Lisäksi voidaan toteuttaa virustentarkistusmenetelmiä.

TESTA:n sähköpostinvälitys perustuu TESTA:n keskuslaitteistossa sijaitsevaan ja palomuurilla suojattuun laitteistoalustaan, jonka käytettävyys on korkea. TESTAn verkkotunnusjärjestelmä (Domain Name Services (DNS) ratkaisee IP-osoitteita koskevat URL:t ja piilottaa osoitetiedot käyttäjältä ja sovelluksilta.

5.7.2. Turvallisuus

TESTAssa on toteutettu VPN (Virtual Private Network). Tämän VPN:n rakentamiseen käytettyä TAG-reititystekniikkaa (Tag Switching Technology) kehitetään tukemaan IETF:n kehittämää MPLS-standardia (Multi-Protocol Label Switching, MPLS).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

MPLS on IETF-standardin mukaista teknologiaa, joka nopeuttaa verkkoliikennettä välttämällä pakettianalyysien tekemistä välireitittimien avulla (hypyt). Tämä suoritetaan ns. tunnusten avulla, jotka runkoverkon reunareitittimet liittävät pakettiin välittävään tietokantaan (FIB) varastoitujen tietojen perusteella. Tunnuksia käytetään myös VPN:ien toteuttamisessa.

MPLS:ssä yhdistyvät kolmannen kerroksen reitityksen ja toisen kerroksen kytkennän hyödyt. Koska IP-osoitteita ei arvioida runkoverkon läpi siirrettäessä, MPLS ei aseta rajoituksia IP-osoitteille.

Lisäksi TESTA:n sähköpostiviestit suojataan S/MIME:n ohjaaman salausmenetelmän avulla. Kukaan ei voi purkaa salausta verkossa, jollei hänellä ole tiedossaan avainta tai hallussaan oikeaa varmennetta.

5.7.3. Tietoliikenneverkossa käytettävät protokollat ja standardit

5.7.3.1 SMTP

SMTP-protokolla (Simple Mail Transfer Protocol) on sähköpostien lähettämistä internetissä koskeva de facto -standardi. SMTP on suhteellisen yksinkertainen, tekstipohjainen protokolla, jossa yksi tai useampi viestin vastaanottaja yksilöidään ja sen jälkeen viesti siirretään. SMTP käyttää IETF:n määritelmän mukaisesti TCP-porttia 25. Jotta tietylle verkkotunnukselle voidaan määrittää SMTP-palvelin, käytetään MX (Mail eXchange) verkkotunnusjärjestelmätietuetta (Domain Name Systems, DNS).

Johtuen siitä, että tämä protokolla oli alun perin puhtaasti ASCII-tekstipohjainen, se ei pystynyt käsittelemään binäärisiä tiedostoja hyvin. MIME:n kaltaisia standardeja kehitettiin binääristen tiedostojen koodaamiseksi, jotta ne voitiin siirtää SMTP:n kautta. Nykyisin useimmat SMTP-palvelimet tukevat 8BITMIMEa (8-bittinen tiedonsiirto) ja S/MIME-laajennusta, jolloin binäärisiä tiedostoja voidaan siirtää melkein yhtä helposti kuin pelkkää tekstiä. S/MIME:n toimintoja koskevia käsittelysääntöjä on kuvattu S/MIME:tä koskevassa jaksossa (ks. 5.4 kohta).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

SMTP on ns. push-protokolla, johon ei voi käskystä noutaa (pull) viestejä etäpalvelimelta. Tätä varten sähköpostiasiakkaan on käytettävä POP3:a tai IMAP:tä. DNA-tietojen vaihdon toteuttamisessa on päätetty käyttää POP3-protokollaa.

5.7.3.2 POP

Paikalliset sähköpostiasiakkaat käyttävät sovelluserroksen internet-standardiprotokollaa, Post Office Protocol-protokollan versiota 3 (POP3), noutaakseen sähköpostia etäpalvelimelta TCP/IP-yhteyden kautta. Käyttämällä SMTP-protokollan SMTP Submit -profiilia sähköpostiasiakkaat lähettävät viestejä internetissä tai yritysverkossa. MIME toimii standardina liitteille ja muulle kuin ASCII-muotoiselle tekstille sähköpostissa. Vaikka MIME-muotoinen sähköposti ei ole edellytyksenä POP3:ssa tai SMTP:ssä, internetin sähköposti tulee olennaisilta osin MIME-muotoisena. Näin ollen POP-asiakkaiden on myös ymmärrettävä ja käytettävä MIME:ä. Kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] koko tietoliikenneympäristö sisältää näin ollen POP:n komponentit.

5.7.4. Verko-osoitteen antaminen

Toimintaympäristö

RIPE (European IP registration authority) on äskettäin myöntänyt TESTA:lle yksilöidyn lohkon B-luokan aliverkosta ("half B class subnet"). IP-osoitteiden myöntäminen valtioille perustuu maantieteelliseen malliin Euroopasta. Tietojenvaihto valtioiden välillä kolmannen osan II osaston [DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihto] puitteissa toteutetaan Euroopan laajuisessa loogisesti suljetussa IP-verkossa.

Testausympäristö

Jotta kaikkien yhteydessä olevien valtioiden päivittäistä toimintaa varten voitaisiin luoda hyvin toimiva ympäristö, suljetussa verkossa on luotava testausympäristö uusille valtioille, jotka valmistautuvat liittymään toimintoihin. Parametreista, mukaan lukien IP-osoitteet, verkkoasetukset, sähköpostiverkkotunnukset ja sovelluksen käyttäjätilit, on laadittu taulukko, joka olisi lisättävä kyseisen valtion sivustolle. Lisäksi testitarkoituksiin on kehitetty vale-DNA-tunnisteita.

5.7.5. Konfigurointiparametrit

Turvallinen sähköpostijärjestelmä luodaan käyttämällä verkkotunnusta eu-admin.net. Tähän verkkotunnukseen ja siihen liittyviin osoitteisiin ei ole pääsyä sijaintipaikasta, joka ei kuulu TESTAn EU:n laajuisiin verkkotunnuksiin, koska nimet ovat tiedossa ainoastaan TESTAn keskusnimipalvelimella, joka on suojattu internetiltä.

Näiden TESTA-sivuston osoitteiden (verkkotunnusten) yhdistäminen niiden IP-osoitteisiin suoritetaan TESTAn DNS-palvelun avulla. Jokaisen paikallisverkkotunnuksen osalta TESTAn keskusnimipalvelimelle lisätään postia koskeva merkintä (Mail entry). Sen avulla kaikki TESTAn paikallisverkkotunnuksiin lähetetyt sähköpostiviestit välitetään TESTAn postinvälityskeskukseen. Tämä postinvälityskeskus toimittaa viestit erityiseen paikallisverkkotunnuksen mukaiseen sähköpostipalvelimeen käyttäen paikallisverkkotunnuksen mukaisia sähköpostiosoitteita. Välittämällä sähköposti tällä tavoin sähköpostiviestien sisältämä tärkeä tieto kulkee ainoastaan Euroopan laajuisen suljetun verkon, eikä epävarman internetin kautta.

Kaikkien valtioiden sivustoille on luotava alemman tason aluetunnuksia (**merkitty lihavoinnilla ja kursivoinnilla**) seuraavan syntaksin mukaisesti:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

”sovellustyyppi.pruem.valtion tunnus.eu-admin.net”.

”Valtion tunnus” on tällöin jokin valtioiden kaksikirjaimisista maatunnuksista (esim. AT, BE jne.).

”Sovellustyyppi” on joko DNA tai FP.

Edellä olevaa syntaksia soveltamalla saadut valtioiden alemman tason aluetunnukset on esitetty seuraavassa taulukossa:

Valtioiden alemman tason aluetunnusten syntaksi

State	Sub Domains	Comments
BE	dna.be.pruem.testa.eu	
	fp.be.pruem.testa.eu	
	car.be.pruem.testa.eu	
	test.dna.be.pruem.testa.eu	
	test.fp.be.pruem.testa.eu	
	test.car.be.pruem.testa.eu	
BG	dna.bg.pruem.testa.eu	
	fp.bg.pruem.testa.eu	
	car.bg.pruem.testa.eu	
	test.dna.bg.pruem.testa.eu	
	test.fp.bg.pruem.testa.eu	
	test.car.bg.pruem.testa.eu	
CZ	dna.cz.pruem.testa.eu	
	fp.cz.pruem.testa.eu	
	car.cz.pruem.testa.eu	
	test.dna.cz.pruem.testa.eu	
	test.fp.cz.pruem.testa.eu	
	test.car.cz.pruem.testa.eu	
DK	dna.dk.pruem.testa.eu	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	fp.dk.pruem.testa.eu	
	car.dk.pruem.testa.eu	
	test.dna.dk.pruem.testa.eu	
	test.fp.dk.pruem.testa.eu	
	test.car.dk.pruem.testa.eu	
DE	dna.de.pruem.testa.eu	
	fp.de.pruem.testa.eu	
	car.de.pruem.testa.eu	
	test.dna.de.pruem.testa.eu	
	test.fp.de.pruem.testa.eu	
	test.car.de.pruem.testa.eu	
EE	dna.ee.pruem.testa.eu	
	fp.ee.pruem.testa.eu	
	car.ee.pruem.testa.eu	
	test.dna.ee.pruem.testa.eu	
	test.fp.ee.pruem.testa.eu	
	test.car.ee.pruem.testa.eu	
IE	dna.ie.pruem.testa.eu	
	fp.ie.pruem.testa.eu	
	car.ie.pruem.testa.eu	
	test.dna.ie.pruem.testa.eu	
	test.fp.ie.pruem.testa.eu	
	test.car.ie.pruem.testa.eu	
EL	dna.el.pruem.testa.eu	
	fp.el.pruem.testa.eu	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	car.el.pruem.testa.eu	
	test.dna.el.pruem.testa.eu	
	test.fp.el.pruem.testa.eu	
	test.car.el.pruem.testa.eu	
ES	dna.es.pruem.testa.eu	
	fp.es.pruem.testa.eu	
	car.es.pruem.testa.eu	
	test.dna.es.pruem.testa.eu	
	test.fp.es.pruem.testa.eu	
	test.car.es.pruem.testa.eu	
FR	dna.fr.pruem.testa.eu	
	fp.fr.pruem.testa.eu	
	car.fr.pruem.testa.eu	
	test.dna.fr.pruem.testa.eu	
	test.fp.fr.pruem.testa.eu	
	test.car.fr.pruem.testa.eu	
HR	dna.hr.pruem.testa.eu	
	fp.hr.pruem.testa.eu	
	car.hr.pruem.testa.eu	
	test.dna.hr.pruem.testa.eu	
	test.fp.hr.pruem.testa.eu	
	test.car.hr.pruem.testa.eu	
IT	dna.it.pruem.testa.eu	
	fp.it.pruem.testa.eu	
	car.it.pruem.testa.eu	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	test.dna.it.pruem.testa.eu	
	test.fp.it.pruem.testa.eu	
	test.car.it.pruem.testa.eu	
CY	dna.cy.pruem.testa.eu	
	fp.cy.pruem.testa.eu	
	car.cy.pruem.testa.eu	
	test.dna.cy.pruem.testa.eu	
	test.fp.cy.pruem.testa.eu	
	test.car.cy.pruem.testa.eu	
LV	dna.lv.pruem.testa.eu	
	fp.lv.pruem.testa.eu	
	car.lv.pruem.testa.eu	
	test.dna.lv.pruem.testa.eu	
	test.fp.lv.pruem.testa.eu	
	test.car.lv.pruem.testa.eu	
LT	dna.lt.pruem.testa.eu	
	fp.lt.pruem.testa.eu	
	car.lt.pruem.testa.eu	
	test.dna.lt.pruem.testa.eu	
	test.fp.lt.pruem.testa.eu	
	test.car.lt.pruem.testa.eu	
LU	dna.lu.pruem.testa.eu	
	fp.lu.pruem.testa.eu	
	car.lu.pruem.testa.eu	
	test.dna.lu.pruem.testa.eu	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	test.fp.lu.pruem.testa.eu	
	test.car.lu.pruem.testa.eu	
HU	dna.hu.pruem.testa.eu	
	fp.hu.pruem.testa.eu	
	car.hu.pruem.testa.eu	
	test.dna.hu.pruem.testa.eu	
	test.fp.hu.pruem.testa.eu	
	test.car.hu.pruem.testa.eu	
MT	dna.mt.pruem.testa.eu	
	fp.mt.pruem.testa.eu	
	car.mt.pruem.testa.eu	
	test.dna.mt.pruem.testa.eu	
	test.fp.mt.pruem.testa.eu	
	test.car.mt.pruem.testa.eu	
NL	dna.nl.pruem.nl.testa.eu	
	fp.nl.pruem.testa.eu	
	car.nl.pruem.testa.eu	
	test.dna.nl.pruem.testa.eu	
	test.fp.nl.pruem.testa.eu	
	test.car.nl.pruem.testa.eu	
AT	dna.at.pruem.testa.eu	
	fp.at.pruem.testa.eu	
	car.at.pruem.testa.eu	
	test.dna.at.pruem.testa.eu	
	test.fp.at.pruem.testa.eu	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	test.car.at.pruem.testa.eu	
PL	dna.pl.pruem.testa.eu	
	fp.pl.pruem.testa.eu	
	car.pl.pruem.testa.eu	
	test.dna.pl.pruem.testa.eu	
	test.fp.pl.pruem.testa.eu	
	test.car.pl.pruem.testa.eu	
PT	dna.pt.pruem.testa.eu	
	fp.pt.pruem.testa.eu	
	car.pt.pruem.testa.eu	
	test.dna.pt.pruem.testa.eu	
	test.fp.pt.pruem.testa.eu	
	test.car.pt.pruem.testa.eu	
RO	dna.ro.pruem.testa.eu	
	fp.ro.pruem.testa.eu	
	car.ro.pruem.testa.eu	
	test.dna.ro.pruem.testa.eu	
	test.fp.ro.pruem.testa.eu	
	test.car.ro.pruem.testa.eu	
SI	dna.si.pruem.testa.eu	
	fp.si.pruem.testa.eu	
	car.si.pruem.testa.eu	
	test.dna.si.pruem.testa.eu	
	test.fp.si.pruem.testa.eu	
	test.car.si.pruem.testa.eu	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

SK	dna.sk.pruem.testa.eu	
	fp.sk.pruem.testa.eu	
	car.sk.pruem.testa.eu	
	test.dna.sk.pruem.testa.eu	
	test.fp.sk.pruem.testa.eu	
	test.car.sk.pruem.testa.eu	
FI	dna.fi.pruem.testa.eu	
	fp.fi.pruem.testa.eu	
	car.fi.pruem.testa.eu	
	test.dna.fi.pruem.testa.eu	
	test.fp.fi.pruem.testa.eu	
	test.car.fi.pruem.testa.eu	
SE	dna.se.pruem.testa.eu	
	fp.se.pruem.testa.eu	
	car.se.pruem.testa.eu	
	test.dna.se.pruem.testa.eu	
	test.fp.se.pruem.testa.eu	
	test.car.se.pruem.testa.eu	
UK	dna.uk.pruem.testa.eu	
	fp.uk.pruem.testa.eu	
	car.uk.pruem.testa.eu	
	test.dna.uk.pruem.testa.eu	
	test.fp.uk.pruem.testa.eu	
	test.car.uk.pruem.testa.eu	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

2 LUKU: Sormenjälkitietojen vaihto (rajapinnan määrittelyasiakirja)

Seuraavan rajapinnan määrittelyasiakirjan tarkoituksena on määritellä vaatimukset sormenjälkitietojen vaihdolle valtioiden automaattisten sormenjälkien tunnistusjärjestelmien (AFIS) välillä. Se perustuu Interpol-toteutukseen ANSI/NIST-ITL 1–2000 (INT-1, Version 4.22b) -standardista.

Tämä versio kattaa kaikki kuvaan ja sormenjäljessä oleviin erikoiskohtiin perustuvassa sormenjälkien käsittelyssä tarvittavat perusmääritelmät tietuetyyppejä 1, 2, 4, 9, 13 ja 15 varten.

1. Yleiskatsaus tiedoston sisällöstä

Sormenjälkitiedosto muodostuu useista loogisista tietueista. Alkuperäisessä ANSI/NIST-ITL 1–2000 -standardissa on määritelty 16 tietuetyyppiä. Jokaisen tietueen ja tietueessa olevan kentän ja alakentän välissä käytetään sopivia ASCII-standardin mukaisia erotusmerkkejä.

Pyynnön esittävän ja pyynnön vastaanottavan yksikön välisessä tietojenvaihdossa käytetään vain seuraavaa kuutta tietuetyyppiä:

Tietuetyyppi 1	→	Viestintätapahtumatiedot
Tietuetyyppi 2	→	Aakkosnumeeriset henkilö-/tapaustiedot
Tietuetyyppi 4	→	Sormenjälkien teräväpiirtoiset harmaasävykuvat
Tietuetyyppi 9	→	Sormenjäljessä olevat erikoiskohdat
Tietuetyyppi 13	→	Tarkkuudeltaan vaihdeltavissa olevat rikospaikkasormenjäljet
Tietuetyyppi 15	→	Tarkkuudeltaan vaihdeltavissa olevat kämmenkuvat

1.1. Tyyppi 1 – Tiedoston otsikko

Tässä tietueessa on reittitietoja ja tiedoston loppuosaa kuvaavia tietoja. Siinä määritellään myös seuraaviin laajoihin luokkiin kuuluvat viestintätapahtumatyypit:

1.2. Tyyppi 2 – Sanallinen kuvaus

Tämä tietue sisältää lähettäjäyksiköitä ja vastaanottajayksiköitä kiinnostavaa sanallista tietoa.

1.3. Tyyppi 4 – Sormenjälkien teräväpiirtoiset harmaasävykuvat

Tätä tietuetta käytetään vaihdettaessa sormenjälkien teräväpiirtoisia (kahdeksan bitin) harmaasävykuvia, joiden pikselitiheys on 500 tuumaa kohti. Sormenjälkikuvat tiivistetään käyttämällä WSQ-algoritmia suhteessa, joka saa olla korkeintaan 15:1. Muita tiivistysalgoritmeja tai tiivistämättömiä kuvia ei saa käyttää.

1.4. Tyypin 9 – Sormenjäljessä olevat erityiskohdat

Tyypin 9 mukaisia tietueita käytetään sormenjäljessä olevia erityiskohtia koskevien tietojen vaihtoon. Niillä pyritään osittain välttämään AFIS-koodauksien turhaa toistoa ja osittain mahdollistamaan sellaisten AFIS-koodien lähettäminen, joissa on vähemmän tietoja kuin vastaavissa kuvissa.

1.5. Tyypin 13 – Tarkkuudeltaan vaihdeltavissa olevat rikospaikkasormenjäljet

Tätä tietuetta käytetään tarkkuudeltaan vaihdeltavissa olevien rikospaikkasormenjälkien ja rikospaikkakämmenjälkien vaihtoon yhdessä sanallisen alfanumeerisen tiedon kanssa. Kuvien skannaustarkkuuden on oltava 500 pikseliä tuumaa kohti ja harmaatasojen 256. Jos rikospaikkajälkeä koskevan kuvan laatu on riittävä, se tiivistetään WSQ-algoritmia käyttämällä. Kahdenvälisin sopimuksin kuvien resoluutiota voidaan tarvittaessa parantaa käyttämällä suurempaa pikselitiheyttä kuin 500 pikseliä tuumaa kohti ja yli 256 harmaatasoa. Tässä tapauksessa suositellaan voimakkaasti JPEG 2000:n käyttöä (ks. liite 7).

1.6. Tarkkuudeltaan vaihdeltavissa olevat kämmenkuvat

Tietuetyypin 15 kuuluvalla merkityllä alueella olevia kuvatietueita käytetään tarkkuudeltaan vaihdeltavissa olevien kämmenkuvien vaihtoon yhdessä sanallisen alfanumeerisen tiedon kanssa. Kuvien skannaustarkkuuden on oltava 500 pikseliä tuumaa kohti ja harmaatasojen 256. Tietojen määrän minimoimiseksi kaikki kämmenkuvat tiivistetään käyttämällä WSQ-algoritmia. Kahdenvälisin sopimuksin kuvien resoluutiota voidaan tarvittaessa parantaa käyttämällä suurempaa pikselitiheyttä kuin 500 pikseliä tuumaa kohti ja yli 256 harmaatasoa. Tässä tapauksessa suositellaan voimakkaasti JPEG 2000:n käyttöä (ks. liite 7).

2. Tietueen muoto

Lähetettävä tiedosto koostuu yhdestä tai useammasta loogisesta tietueesta. Jokaisessa tiedoston sisältämässä loogisessa tietueessa on useita kyseiselle tietuetyypille ominaisia tietokenttiä. Kukin tietokenttä voi sisältää yhden tai useamman yksiarvoisen tietoalkion. Yhdessä nämä alkiot ilmaisevat kyseisessä kentässä olevien tietojen eri näkökohtia. Tietokenttä voi sisältää myös yhden tietoalkion tai useampia tietoalkioita, joita on ryhmitelty yhteen ja jotka toistuvat monta kertaa kentässä. Tällaista tietoalkioryhmää kutsutaan alakentäksi. Tietokenttä voi näin ollen koostua yhdestä tai useammasta tietoalkioiden alakentästä.

2.1. Informaatioerottimet

Merkityllä alueella olevien loogisten tietueiden tietojen rajausmekanismeina käytetään neljää ASCII-standardin mukaista informaatioerotinta. Rajatut tiedot voivat olla kentässä tai alakentässä olevia tietoalkioita, loogisen tietueen kenttiä tai useamman kerran esiintyviä alakenttiä. Nämä informaatioerottimet määritellään ANSI X3.4 -standardissa. Näitä merkkejä käytetään tietojen erottamiseksi ja määrittelemiseksi loogisesti. Hierarkkisesti kattavin on tiedostoerotin "FS", ja sitä seuraa ryhmäerotin "GS", sen jälkeen tietue-erotin "RS" ja viimeisenä yksikköerotin "US". Taulukossa 1 on lueteltu nämä ASCII:n mukaiset erottimet ja kuvattu niiden käyttöä tämän standardin mukaisesti.

Informaatioerottimien tehtävänä on ilmoittaa, minkä tyyppistä tietoa seuraa. Kentässä tai alakentässä olevat yksittäiset tietoalkiot erotetaan toisistaan "US"-merkillä. Tämä osoittaa, että seuraava tietoalkio on kyseisen kentän tai alakentän tieto. Kentän eri alakentät erottava "RS"-merkki on osoitus seuraavan toistettu(j)a tietoalkio(i)ta koskevan ryhmän alkamisesta. Tietokenttien välissä

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

oleva, kentän tunnistenumeroa edeltävä "GS"-merkki on osoitus uuden kentän alkamisesta. Samalla tavoin uuden loogisen tietueen alun merkinä on "FS"-merkki.

Nämä neljä merkkiä ovat merkityksellisiä vain silloin, kun niitä käytetään tietoalkioiden erottimina ASCII-standardin mukaisissa tekstitietuekentissä. Binaarisissa kuvatietueissa ja binaarikentissä näillä merkeillä ei ole mitään erityistä merkitystä – ne ovat vain osa vaihdettuja tietoja.

Tyhjiä kenttiä tai tietoalkioita ei saisi yleensä olla, ja siksi kahden tietoalkion välillä on oltava vain yksi erotin. Poikkeuksena tähän sääntöön ovat tapaukset, joissa kentän tietoja tai viestin tietoalkioita ei ole käytettävissä, ne puuttuvat tai ovat valinnaisia eikä viestin käsittely riipu noista nimenomaisista tiedoista. Näissä tapauksissa valetietojen lisäämistä erotinmerkkien väliin ei vaadita, vaan esiintyy useita vierekkäin olevia erotinmerkkejä.

Kolme tietoalkiota sisältävän kentän osalta noudatetaan seuraavaa: Jos toista tietoalkioita koskevat tiedot puuttuvat, ensimmäisen ja kolmannen tietoalkion välille tulee kaksi vierekkäin olevaa "US"-erotinmerkkiä. Jos sekä toinen että kolmas tietoalkio puuttuvat, käytetään kolmea erotinmerkkiä – kahta "US"-merkkiä ja lisäksi kentän tai alakentän päättävää erotinmerkkiä. Yleensä silloin, kun yhtä tai useampaa pakollista tai valinnaista tietoalkiota ei ole käytettävissä jotakin kenttää tai alakenttää varten, olisi lisättävä asianmukainen määrä erotinmerkkejä.

Nämä neljä käytettävissä olevaa erotinmerkkiä voivat olla vierekkäin erilaisina kahden tai useamman merkin yhdistelminä. Kun tietoalkioita, alakenttiä tai kenttiä varten tarvittavat tiedot puuttuvat tai niitä ei ole käytettävissä, erotinmerkkejä on yksi vähemmän kuin tarvittavien tietoalkioiden, alakenttien tai kenttien määrä.

Taulukko 1: Käytetyt erottimet				
Code	Type	Description	Hexadecimal Value	Decimal Value
US	Unit Separator	Separates information items	1F	31
RS	Record Separator	Separates subfields	1E	30
GS	Group Separator	Separates fields	1D	29
FS	File Separator	Separates logical records	1C	28

2.2. Tietueen muoto

Merkityllä alueella olevien loogisten tietueiden osalta jokainen tietokenttä, jota käytetään, numeroidaan tämän standardin mukaisesti. Kukin kenttä muodostuu loogisen tietuetyypin numerosta, jota seuraa piste ".", kentän numerosta, jota seuraa kaksoispiste ":", jonka jälkeen tulevat tuohon kenttään kuuluvat tiedot. Merkityn kentän numero voi olla yhdestä yhdeksään numeroa sisältävä luku, ja se sijoitetaan pisteen "." ja kaksoispisteen ":" väliin. Se tulkitaan kentän etumerkittömäksi kokonaisluvuksi. Tämä tarkoittaa, että kentän numero "2.123:" vastaa kentän numeroa "2.000000123:" ja tulkitaan samalla tavalla.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Asian havainnollistamiseksi tässä asiakirjassa käytetään asiakirjassa kuvattujen merkityllä alueella olevien loogisten tietueiden sisältämien kenttien numerointiin kolminumeroista lukua. Kenttien numerot ilmoitetaan muodossa "TT.xxx:". Siinä yksi- tai kaksimerkkistä tietuetta edustaa "TT", jonka jälkeen on piste. Seuraavat kolme merkkiä muodostavat itse kentän numeron, jota seuraa kaksoispiste. Kaksoispistettä seuraavat kuvaavat ASCII-standardin mukaiset tiedot tai kuvatiedot.

Loogisissa tietuetyypeissä 1 ja 2 on ainoastaan ASCII-standardin mukaista sanallista tietoa sisältäviä kenttiä. Kummassakin tietuetyypissä tietueen koko pituus (mukaan lukien kenttien numerot, kaksoispisteet ja erotinmerkit) tallennetaan ensimmäisenä ASCII-standardin mukaisena kenttänä. ASCII-standardin mukaisten tietojen viimeisen tavun jälkeen seuraa ASCII-standardin mukainen tiedostoerotin ja ohjausmerkki "FS" (osoituksena loogisen tietueen tai viestintätapahtuman lopusta), joka lasketaan kuuluvaksi tietueen pituuteen.

Toisin kuin merkityn alueen osalta tietuetyyppi 4 sisältää ainoastaan binaarisia tietoja, jotka tallennetaan peräkkäisinä kiinteämittaisina binaarikenttinä. Tietueen koko pituus tallennetaan kunkin tietueen ensimmäiseen nelitavuiseen binaarikenttään. Tämän binaaritietueen osalta tietueen numeroa pisteineen ja kentän tunnistenumeroa ja sitä seuraavaa kaksoispistettä ei tallenneta. Koska tämän kentän kaikki kentät ovat kiinteämittaisia tai määriteltäviä, neljää erotinmerkkiä ("US", "RS", "GS" tai "FS") ei tulkita muuksi kuin binaaridataksi. Binaaritietueissa "FS"-merkkiä ei käytetä tietue-erottimena tai viestintätapahtuman loppua osoittavana merkinä.

3. Looginen tietuetyyppi 1: Tiedoston otsikko

Tässä tietueessa on tiedoston rakenteen ja tiedostotyyppin kuvaus sekä muita tärkeitä tietoja. Tietuetyypin 1 kentissä käytetään ainoastaan tietojenvaihtoon tarkoitetun 7-bitin ANSI-koodin mukaisia merkkejä.

3.1. Loogisen tietuetyypin 1 kentät

3.1.1. Kenttä 1.001: Loogisen tietueen pituus (Logical Record Length – LEN)

Tässä kentässä ilmoitetaan koko loogisen tietuetyypin 1 sisältämien tavujen kokonaismäärä. Kentän alkuun tulee "1.001:", sen jälkeen tietueen koko pituus jokaisen kentän jokainen merkki ja erottimet mukaan lukien.

3.1.2. Kenttä 1.002 Versio numero (VER)

Jotta käyttäjät varmasti tietäisivät, mitä ANSI/NIST-standardin versiota käytetään, tässä nelitavuisessa kentässä ilmoitetaan tiedoston luovan ohjelman tai järjestelmän käyttämän version numero. Kaksi ensimmäistä tavua ilmoittavat pääversion viitenumeron, kaksi seuraavaa sen tarkistusta koskevan numeron. Esimerkiksi alkuperäinen vuoden 1986 standardi katsottaisiin ensimmäiseksi versioksi ja saisi muodon "0100", ja nykyinen ANSI/NIST-ITL 1–2000-standardi olisi "0300".

3.1.3. Kenttä 1.003 Tiedoston sisältö (CNT)

Tässä kentässä luetellaan tiedoston jokainen tietue tietuetyypin ja esiintymisjärjestyksen mukaan. Se muodostuu yhdestä tai useammasta alakentästä, joista kukin vuorostaan sisältää kaksi tietoalkiota, jotka kuvaavat asianomaisen tiedoston yhtä loogista tietuetta. Alakenttien määrittäminen tapahtuu samassa järjestyksessä kuin tietueiden tallentaminen ja lähettäminen.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Ensimmäisen alakentän ensimmäinen tietoalkio on "1", joka viittaa tähän tietuetyyppiin 1. Sitä seuraa toinen tietoalkio, jossa ilmoitetaan tiedoston sisältämien muiden tietueiden lukumäärä. Se vastaa myös kentän 1.003 jäljellä olevien alakenttien lukumäärää.

Jokainen jäljellä oleva alakenttä liittyy johonkin tiedoston tietueeseen, ja alakenttien järjestys vastaa tietueiden järjestystä. Jokainen alakenttä sisältää kaksi tietoalkiota. Ensimmäisessä ilmoitetaan tietuetyyppi. Toisessa on tietueen rajapinnan määrittelyasiakirja. "US"-merkkiä käytetään erottamaan nämä kaksi tietoalkiota.

3.1.4. Kenttä 1.004 Viestintätapahtumatyyppi (TOT)

Tämä kenttä sisältää viestintätapahtumaa kuvaavan kolmikirjaimisen muistikkaan. Nämä koodit voivat erota muissa ANSI/NIST-standardin toteutuksissa käytetyistä koodeista.

CPS: Rikokseen liittyvää sormenjälkeä haetaan sormenjälkitietokannasta (Criminal Print-to-Print Search). Tässä viestintätapahtumassa pyydetään rikokseen liittyvän tietueen hakemista sormenjälkitietokannasta. Tiedostoon on kuuluttava henkilön sormenjäljet WSQ-algoritmin mukaisesti tiivistettyinä kuvina.

Jos tuloksena on "ei osumaa", takaisin lähetetään seuraavat loogiset tietueet:

- 1 Tietuetyyppi 1
- 1 Tietuetyyppi 2

Jos tuloksena on "osuma", takaisin lähetetään seuraavat loogiset tietueet:

- 1 Tietuetyyppi 1
- 1 Tietuetyyppi 2
- 1 Tietuetyyppi 14

Taulukossa A.6.1 (liite 6) on yhteenveto viestintätapahtumatyypistä, jossa rikokseen liittyvää sormenjälkeä haetaan sormenjälkitietokannasta (CPS TOT).

PMS: Sormenjälkeä haetaan rikospaikkasormenjälkitietokannasta (Print-to-Latent Search). Tästä viestintätapahtumasta on kyse, kun sormenjälkeä haetaan tunnistamattomia rikospaikkasormenjälkiä koskevasta tietokannasta. Vastauksessa on pyynnön vastaanottaneen yksikön ilmoitus AFIS-haun tuloksesta, joka on "osuma" tai "ei osumaa". Jos on olemassa useita tunnistamattomia rikospaikkasormenjälkiä, takaisin lähetetään useita SRE-viestejä niin, että yksi viesti sisältää aina yhden rikospaikkasormenjäljen. Tiedostoon on kuuluttava henkilön sormenjäljet WSQ-algoritmin mukaisesti tiivistettyinä kuvina.

Jos tuloksena on "ei osumaa", takaisin lähetetään seuraavat loogiset tietueet:

- 1 Tietuetyyppi 1
- 1 Tietuetyyppi 2

Jos tuloksena on "osuma", takaisin lähetetään seuraavat loogiset tietueet:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- 1 Tietuetyyppi 1
- 1 Tietuetyyppi 2
- 1 Tietuetyyppi 13

Taulukossa A.6.1 (liite 6) on yhteenveto viestintätapahtumatyypistä, jossa sormenjälkeä haetaan rikospaikkasormenjälkitietokannasta (PMS TOT).

MPS: Rikospaikkasormenjälkeä haetaan sormenjälkitietokannasta (Latent-to-Print Search). Tästä viestintätapahtumasta on kyse, kun rikospaikkasormenjälkeä haetaan sormenjälkitietokannasta. Tiedostoon on kuuluttava rikospaikkasormenjäljessä olevia erityiskohtia koskevat tiedot ja (WSQ-algoritmia käyttämällä tiivistetty) kuva.

Jos tuloksena on ”ei osumaa”, takaisin lähetetään seuraavat loogiset tietueet:

- 1 Tietuetyyppi 1
- 1 Tietuetyyppi 2

Jos tuloksena on ”osuma”, takaisin lähetetään seuraavat loogiset tietueet:

- 1 Tietuetyyppi 1
- 1 Tietuetyyppi 2
- 1 Tietuetyyppi 4 tai tietuetyyppi 15

Taulukossa A.6.4 (liite 6) on yhteenveto viestintätapahtumatyypistä, jossa rikospaikkasormenjälkeä haetaan sormenjälkitietokannasta (MPS TOT).

MMS: Rikospaikkasormenjälkeä haetaan tunnistamattomia rikospaikkasormenjälkiä koskevasta tietokannasta (Latent-to-Latent Search). Tämän viestintätapahtuman tiedosto sisältää rikospaikkasormenjäljen, jota haetaan tunnistamattomia rikospaikkasormenjälkiä koskevasta tiedostosta rikospaikkojen välisten yhteyksien selvittämiseksi. Tiedostoon on kuuluttava rikospaikkasormenjäljessä olevia erityiskohtia koskevat tiedot ja (WSQ-algoritmia käyttämällä tiivistetty) kuva.

Jos tuloksena on ”ei osumaa”, takaisin lähetetään seuraavat loogiset tietueet:

- 1 Tietuetyyppi 1
- 1 Tietuetyyppi 2

Jos tuloksena on ”osuma”, takaisin lähetetään seuraavat loogiset tietueet:

- 1 Tietuetyyppi 1
- 1 Tietuetyyppi 2
- 1 Tietuetyyppi 13

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Taulukossa A.6.4 (liite 6) on yhteenveto viestintätapahtumasta, jossa rikospaikkasormenjälkeä haetaan tunnistamattomia rikospaikkasormenjälkiä koskevasta tietokannasta.

SRE: Tämä viestintätapahtuma on vastaus, jonka pyynnön vastaanottanut yksikkö lähettää sormenjälkiä koskevan pyynnön saatuaan. Vastauksessa on pyynnön vastaanottaneen yksikön ilmoitus AFIS-haun tuloksesta, joka on ”osuma” tai ”ei osumaa”. Jos tuloksena on useampia mahdollisia vastaavuuksia, takaisin lähetetään useampia SRE-viestejä niin, että yksi viesti sisältää aina yhden mahdollisen vastaavuuden.

Taulukossa A.6.2 (liite 6) on yhteenveto SRE-viestintätapahtumasta (SRE TOT).

ERR: Tämä viestintätapahtuma on vastaanottajan AFIS-järjestelmän ilmoitus viestintätapahtumaan liittyvästä virheestä. Siihen sisältyy viestikenttä (ERM), jossa ilmoitetaan havaitusta virheestä. Takaisin lähetetään seuraavat loogiset tietueet:

- 1 Tietuetyyppi 1
- 1 Tietuetyyppi 2

Taulukossa A.6.3 (liite 6) on yhteenveto ERR-viestintätapahtumasta (ERR TOT).

Taulukko 2: Viestintätapahtumissa sallitut koodit						
Transaction Type	Logical Record Type					
	1	2	4	9	13	15
CPS	M	M	M	—	—	—
SRE	M	M	C	— (C in case of latent HITs)	C	C
MPS	M	M	—	M (1*)	M	—
MMS	M	M	—	M (1*)	M	—
PMS	M	M	M*	—	—	M*
ERR	M	M	—	—	—	—

Merkkien selitys:

M	=	pakollinen
M*	=	vain jompaakumpaa tietuetyyppiä voidaan käyttää
O	=	valinnainen

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

C	=	sillä edellytyksellä, että tietoja on käytettävissä
—	=	ei sallita
1*	=	oikeusjärjestelmien sallimissa puitteissa

3.1.5. Kenttä 1.005: Viestintätapahtuman päivämäärä (DAT)

Tässä kentässä ilmoitetaan viestintätapahtuman aloittamispäivämäärä, joka on merkittävä ISO-standardin mukaisesti: VVVVKKPP

YYYY tarkoittaa vuotta, MM kuukautta ja DD kuukauden päivää. Yksinumeroisten lukujen edellä käytetään nollaa. Esimerkiksi "19931004" tarkoittaa 4. lokakuuta 1993.

3.1.6. Kenttä 1.006: Kiireellisyys (PRY)

Tässä valinnaisessa kentässä määritellään pyynnön kiireellisyys asteikolla 1–9, jossa "1" tarkoittaa kaikista kiireellisintä ja "9" vähiten kiireellistä pyyntöä. Kiireellisimmät "1"-viestit on käsiteltävä välittömästi.

3.1.7. Kenttä 1.007: Vastaanottajayksikön tunniste (DAI)

Tässä kentässä ilmoitetaan viestintätapahtuman vastaanottajayksikkö.

Kenttä muodostuu kahdesta tietoalkiosta, jotka ovat seuraavassa muodossa: CC/yksikkö.

Ensimmäinen tietoalkio sisältää ISO 3166:ssa määritellyn kahden aakkosnumeerisen merkin pituisen maakoodin. Seuraava kohta, *elin*, on elimen vapaa tekstitunniste, jossa voi olla enintään 32 alfanumeerista merkkiä.

3.1.8. Kenttä 1.008: Lähettäjäyksikön tunniste (ORI)

Tässä kentässä ilmoitetaan tiedoston alullepanija, ja sen muoto on sama kuin vastaanottajayksikön tunnisteen (Kenttä 1.007).

3.1.9. Kenttä 1.009: Viestintätapahtuman tarkistusnumero (TCN)

Tämä on tarkistusnumero viittauksia varten. Tietokoneen olisi luotava se, ja sen olisi oltava seuraavassa muodossa: YYSSSSSSSA

YY tarkoittaa viestintätapahtuman vuotta, SSSSSSSS on kahdeksannumeroinen sarjanumero ja A on tarkistusmerkki, joka luodaan liitteessä 2 olevaa menettelyä noudattaen.

Jos viestintätapahtuman tarkistusnumeroa ei ole käytettävissä, kenttä YYSSSSSSSS täytetään nolilla, ja tarkistusmerkki luodaan edellä esitetyn mukaisesti.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3.1.10. Kenttä 1.010: Viestintätapahtuman tarkistusnumero vastauksessa (TCR)

Lähetettyyn pyyntöön annetussa vastauksessa on tällainen valinnainen kenttä sen viestintätapahtuman tarkistusnumeroa varten, jolla pyyntö lähetettiin. Näin ollen sen muoto on sama kuin viestintätapahtuman tarkistusnumeron eli TCN:n (Kenttä 1.009).

3.1.11. Kenttä 1.011: Lähettäjän skannaustarkkuus (NSR)

Tässä kentässä ilmoitetaan viestintätapahtuman alullepanijan järjestelmän tavanomainen skannaustarkkuus. Tarkkuus ilmoitetaan kahtena numerona, joita seuraa desimaalipilkku ja sen jälkeen vielä kaksi numeroa.

Kaikissa LAW.PRUM.11 artiklan [Sormenjälkitiedot] ja LAW.PRUM.12 artiklan [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] mukaisissa viestintätapahtumissa kuvamateriaalin tarkkuuden on oltava 500 pikseliä tuumaa kohti tai 19,68 pikseliä millimetriä kohti.

3.1.12. Kenttä 1.012: Nimellinen lähetystarkkuus (NRT)

Tässä viisitavuisessa kentässä ilmoitetaan lähetettyjen kuvien nimellinen lähetystarkkuus. Tarkkuus ilmoitetaan pikselitiheytenä millimetriä kohti samassa muodossa kuin lähettäjän skannaustarkkuus NSR (kenttä 1.011).

3.1.13. Kenttä 1.013: Verkkoalueen nimi (DOM)

Tässä pakollisessa kentässä ilmoitetaan käyttäjän määrittelemän loogisen tietuetyypin 2 toteutuksen verkkoalueen nimi. Se koostuu kahdesta tietoalkiosta ja on "INT-I{{US}}4.22{{GS}}".

3.1.14. Kenttä 1.014: Greenwichin aika (GMT)

Tämä pakollinen kenttä mahdollistaa päivämäärän ja ajan ilmaisemisen Greenwichin ajassa (GMT). Greenwichin aika -kentässä ilmoitetaan universaali aika kentän 1.005 (DAT) sisältämän paikallisen ajan lisäksi. Käyttämällä Greenwichin aikaa koskevaa kenttää päästään paikalliseen aikaan liittyvistä ristiriitaisuuksista, joita esiintyy silloin, kun pyynnön ja sitä koskevan vastauksen lähettäminen tapahtuu kahden sellaisen paikan välillä, joita erottavat useat aikavyöhykkeet. Käyttämällä Greenwichin aikaa päivämäärä ja vuorokauden tunnit ovat aina universaalisissa ajassa aikavyöhykkeistä riippumatta. Se esitetään 15-merkkisellä jonolla "CCYYMMDDHHMMSSZ", joka muodostuu päivämäärästä ja Greenwichin aikana ilmoitetusta ajasta ja jonka lopussa on "Z". "CCYY"-merkit edustavat viestintävuotta, "MM"-merkit kuukauden yksi- tai kaksinumeroista järjestysnumeroa ja "DD"-merkit kuukaudenpäivien yksi- tai kaksinumeroista järjestyslukua, "HH"-merkit tuntia, "MM" minuuttia ja "SS" sekuntia. Täydellisenä päivämäärä ei voi olla nykyistä päivämäärää myöhempi päivämäärä.

4. Looginen tietuetyppi 2: Kuvaileva teksti

Suurinta osaa tästä tietueesta ei ole määritelty alkuperäisessä ANSI/NIST-standardissa. Tietue sisältää tietoja, joilla on erityistä merkitystä tiedoston lähettävälle tai vastaanottavalle virastolle. Sen varmistamiseksi, että kommunikoivat sormenjälkijärjestelmät ovat yhteensopivia, tietue saa sisältää ainoastaan jäljempänä luetellut kentät. Tässä asiakirjassa täsmennetään, mitkä kentät ovat pakollisia ja mitkä valinnaisia, ja määritellään myös yksittäisten kenttien rakenne.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

4.1. Loogisen tietuetyypin 2 kentät

4.1.1. Kenttä 2.001: Loogisen tietueen pituus (*Logical Record Length – LEN*)

Tämä pakollinen kenttä sisältää tämän tietuetyypin 2 pituuden, ja siinä täsmennetään tavujen kokonaismäärä, mukaan lukien kaikkien tietueeseen sisältyvien kenttien ja informaatioerottimien kaikki merkit.

4.1.2. Kenttä 2.002: Kuvan tunnusmerkki (*Image Designation Character – IDC*)

Tähän pakolliseen kenttään sisältyvä IDC on ASCII-muotoinen esitys IDC:stä sellaisena kuin se on määriteltynä tietuetyypin 1 kentässä tiedoston sisältö (File Content Field – CNT) (kenttä 1.003).

4.1.3. Kenttä 2.003: Järjestelmätiedot (*System Information – SYS*)

Tämä neljätavuinen kenttä on pakollinen ja ilmaisee, minkä INT-I:n version mukainen tämä nimenomainen tietuetyyppi 2 on.

Kahdessa ensimmäisessä tavussa täsmennetään pääversion numero, kahdessa jälkimmäisessä pienempien tarkistusten numero. Esimerkiksi tämä toteutus perustuu INT-I version 4 tarkistukseen 22 ja ilmaistaisiin muodossa "0422".

4.1.4. Kenttä 2.007: Tapausnumero (*Case Number – CNO*)

Tämä on numero, jonka paikallinen sormenjälkitoimisto antaa rikospaikalta löydettyjen sormenjälkien kokoelmalle. Käytössä on seuraava muoto: CC/numero

jossa CC on Interpolin maakoodi, jonka pituus on kaksi aakkosnumeerista merkkiä, ja numero vastaa asianomaisia paikallisia ohjeita ja voi olla pituudeltaan enintään 32 aakkosnumeerista merkkiä.

Tämän kentän avulla järjestelmä voi tunnistaa tiettyyn rikokseen liittyvät rikospaikkasormenjäljet.

4.1.5. Kenttä 2.008: Sarjanumero (*Sequence Number – SQN*)

Tässä täsmennetään tietyn tapauksen rikospaikkasormenjälkien jokainen sarja. Sen pituus voi olla enintään neljä numeerista merkkiä. Sarja tarkoittaa yhtä tai useampaa rikospaikkasormenjälkeä, jotka on koottu yhteen arkistointia ja/tai hakuja varten. Tämä määritelmä merkitsee, että myös yksittäisille rikospaikkasormenjäljille on yhä annettava sarjanumero.

Tämä kenttä yhdessä MID:n kanssa (Kenttä 2.009) voidaan sisällyttää tietueeseen tietyn yksittäisen rikospaikkasormenjäljen yksilöimiseksi sarjasta.

4.1.6. Kenttä 2.009: Rikospaikkasormenjäljen tunniste (*Latent Identifier – MID*)

Tässä yksilöidään yksittäinen rikospaikkasormenjälki sarjasta. Arvona on yksi kirjain tai kaksi kirjainta, niin että ensimmäiselle rikospaikkasormenjäljelle annetaan arvoksi "A", toiselle "B", ja niin edelleen aina viimeiseen mahdolliseen arvoon "ZZ" asti. Tätä kenttää käytetään vastaavasti kuin rikospaikkasormenjälkien sarjanumeroa, jota käsiteltiin SQN:n (Kenttä 2.008) yhteydessä.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

4.1.7. *Kenttä 2.010: Rikoksentekijän viitenumero (Criminal Reference Number – CRN)*

Tämä on yksilöllinen viitenumero, jonka kansallinen virasto antaa henkilölle, joka on asetettu ensimmäistä kertaa syytteeseen rikoksesta. Henkilöllä ei yhdessä maassa voi koskaan olla useampaa kuin yksi CRN, eikä numero voi olla yhteinen toisen henkilön kanssa. Samalla henkilöllä voi kuitenkin olla rikoksentekijän viitenumeroita useissa maissa, ja ne eroavat toisistaan maakoodin avulla.

CRN-kentän tiedot merkitään seuraavassa muodossa: CC/numero

jossa CC on ISO 3166 -standardissa määritelty maakoodi, jonka pituus on kaksi aakkosnumeerista merkkiä, ja numero vastaa lähettävän viraston kansallisia ohjeita ja voi olla pituudeltaan enintään 32 aakkosnumeerista merkkiä.

LAW.PRUM.11 artiklan [Sormenjälkitiedot] ja LAW.PRUM.12 artiklan [Sormenjälkitietojen automaattinen haku] mukaisten siirtotapahtumien osalta tätä kenttää käytetään lähettävän viraston kansallista rikoksentekijän viitenumeroa varten, joka linkitetään tietuetyypin 4 ja tietuetyypin 15 kuviin.

4.1.8. *Kenttä 2.012: Muu tunnistenumero (Miscellaneous Identification Number – MN1)*

Tähän kenttään sisältyy CRN (kenttä 2.010), joka on siirretty CPS- tai PMS-siirtotapahtumana ilman alussa olevaa maakoodia.

4.1.9. *Kenttä 2.013: Muu tunnistenumero (Miscellaneous Identification Number – MN2)*

Tähän kenttään sisältyy CNO (kenttä 2.007), joka on siirretty MPS- tai MMS-siirtotapahtumana ilman alussa olevaa maakoodia.

4.1.10. *Kenttä 2.014: Muu tunnistenumero (Miscellaneous Identification Number – MN3)*

Tähän kenttään sisältyy SQN (kenttä 2.008), joka on siirretty MPS- tai MMS-siirtotapahtumana.

4.1.11. *Kenttä 2.015: Muu tunnistenumero (Miscellaneous Identification Number – MN4)*

Tähän kenttään sisältyy MID (kenttä 2.009), joka on siirretty MPS- tai MMS-siirtotapahtumana.

4.1.12. *Kenttä 2.063: Lisätietoja (Additional Information – INF)*

Jos kyse on PMS-pyyntöjen johdosta suoritetusta SRE-siirtotapahtumasta, tässä kentässä esitetään tietoja sormesta, joka aiheutti mahdollisen osuman (HIT). Kentän muoto on seuraava:

NN jossa NN on kahden numeron pituinen, taulukossa 5 määritelty sormen asennon koodi.

Kaikissa muissa tapauksissa kenttä on valinnainen. Se käsittää enintään 32 aakkosnumeerista merkkiä, ja siinä voidaan esittää pyyntöä koskevia lisätietoja.

4.1.13. *Kenttä 2.064: Vastausluettelo (Respondents List – RLS)*

Tämä kenttä sisältää vähintään kaksi alakenttää. Ensimmäisessä alakentässä kuvataan suoritettua haun tyyppiä käyttäen kolmikirjaimisia muistikkaita, joilla täsmennetään siirtotapahtuman tyyppi TOT:n avulla (Kenttä 1.004). Toiseen alakenttään sisältyy yksi merkki. Merkkiä "I" käytetään ilmoittamaan, että on löytynyt osuma (HIT), ja merkkiä "N" ilmoittamaan, ettei osumia löytynyt.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

(NOHIT). Kolmas alakenttä sisältää mahdollisen tuloksen sarjan tunnisteen ja mahdollisten vastaavuuksien kokonaismäärän erotettuna vinoviivalla. Jos mahdollisia vastaavuuksia on useita, lähetetään useita viestejä.

Mahdollisen osuman (HIT) tapauksessa, neljäs alakenttä sisältää enintään kuusinumeroisen tuloksen. Jos osuma on todennettu, tämän alakentän arvoksi määritellään "999999".

Esimerkki: "CPS{}{}{}{}{}{}001/001{}{}{}999999{}{}{}GS{}{}"

Jos etä-AFIS ei ilmoita tulosta, asianomaisessa kohdassa on käytettävä tulosta nolla.

4.1.14. Kenttä 2.074: Tila/Virheilmoituskenttä (Status/Error Message Field – ERM)

Tämä kenttä sisältää siirtotapahtumista aiheutuneet virheilmoitukset, jotka lähetetään takaisin pyynnön esittäjälle osana siirtotapahtumaan liittyvää virhettä (Error Transaction).

Taulukko 3: Virheilmoitukset	
Numeric code (1-3)	Meaning (5-128)
003	ERROR: UNAUTHORISED ACCESS
101	Mandatory field missing
102	Invalid record type
103	Undefined field
104	Exceed the maximum occurrence
105	Invalid number of subfields
106	Field length too short
107	Field length too long
108	Field is not a number as expected
109	Field number value too small
110	Field number value too big
111	Invalid character
112	Invalid date
115	Invalid item value
116	Invalid type of transaction

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

117	Invalid record data
201	ERROR: INVALID TCN
501	ERROR: INSUFFICIENT FINGERPRINT QUALITY
502	ERROR: MISSING FINGERPRINTS
503	ERROR: FINGERPRINT SEQUENCE CHECK FAILED
999	ERROR: ANY OTHER ERROR. FOR FURTHER DETAILS CALL DESTINATION AGENCY.

Virheilmoitukset 100–199:

Nämä virheilmoitukset liittyvät ANSI/NIST-tietueiden kelpuutukseen, ja ne määritellään seuraavasti:

<error_code 1>: IDC <idc_number 1> FIELD <field_id 1> <dynamic text 1> LF

<error_code 2>: IDC <idc_number 2> FIELD <field_id 2> <dynamic text 2>...

jossa

- error_code on koodi, joka liittyy ainoastaan tiettyyn syyhyn (ks. taulukko 3)
- field_id on virheellisen kentän ANSI/NIST-kentän numero (esim. 1.001, 2.001, ...) muodossa <record_type>.<field_id>.<sub_field_id>
- dynamic text on virheen yksityiskohtaisempi dynaaminen kuvaus
- LF on rivinvaihto (Line Feed), joka erottaa virheet, jos niitä on löytynyt enemmän kuin yksi
- tietuetyypin 1 osalta ICD määritellään ”-1”

Esimerkki:

201: IDC - 1 FIELD 1.009 WRONG CONTROL CHARACTER {{LF}} 115: IDC 0 FIELD 2.003 INVALID SYSTEM INFORMATION

Tämä kenttä on pakollinen siirtotapahtumaan liittyvien virheiden (error transactions) osalta.

4.1.15. *Kenttä 2.320: Mahdollisten vastaavuuksien odotettu määrä (Expected Number of Candidates – ENC)*

Tämä kenttä sisältää enimmäismäärän mahdollisia vastaavuuksia, joita pyynnön esittänyt virasto odottaa todennettavaksi. ENC:n arvo ei saa ylittää taulukossa 11 määriteltyjä arvoja.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

5. Looginen tietuetyyppi 4: Teräväpiirtoinen harmaasävykuva (High Resolution Gray-Scale Image)

On syytä todeta, että tyyppin 4 tietueet ovat luonteeltaan binaarisia eivätkä ASCII-muodossa. Sen vuoksi kullakin kentällä on tietty paikka tietueessa, mistä seuraa, että kaikki kentät ovat pakollisia.

Standardi mahdollistaa sekä kuvakoon että erottelukyvyn määrittelyn tietueessa. Se edellyttää, että looginen tietuetyyppi 4 sisältää sormenjälkikuvatiedot, jotka siirretään nimellisellä pikselitiheydellä 500–520 pikseliä/tuuma. Uusien rakenteiden suositeltava pikselitiheys on 500 pikseliä/tuuma tai 19,68 pikseliä/mm. INT-I:ssä määritelty tiheys on 500 pikseliä/tuuma, mutta samanlaiset järjestelmät voivat kommunikoida keskenään muulla kuin suositellulla tasolla, arvon 500–520 pikseliä/tuuma rajoissa.

5.1. Loogisen tietuetyypin 4 kentät

5.1.1. Kenttä 4.001: Loogisen tietueen pituus (Logical Record Length – LEN)

Tässä neljätavuisessa kentässä esitetään tämän tietuetyypin 4 pituus ja täsmennetään tavujen kokonaismäärä, mukaan lukien kaikkien tietueeseen sisältyvien kenttien kaikki tavut.

5.1.2. Kenttä 4.002: Kuvan tunnusmerkki (Image Designation Character – IDC)

Tämä on otsikkotiedostossa ilmoitetun IDC-numeron yksitavuinen binaarinen esitys.

5.1.3. Kenttä 4.003: Jälkityyppi (Impression Type – IMP)

Jälkityyppi on yksitavuinen kenttä, joka muodostaa tietueen kuudennen tavun.

Taulukko 4: Sormenjälkityyppi	
Code	Description
0	Live-scan of plain fingerprint
1	Live-scan of rolled fingerprint
2	Non-live scan impression of plain fingerprint captured from paper
3	Non-live scan impression of rolled fingerprint captured from paper
4	Latent impression captured directly
5	Latent tracing
6	Latent photo
7	Latent lift
8	Swipe

9	Unknown

5.1.4. Kenttä 4.004: Sormen asento (Finger Position – FGP)

Tämä vakiopituinen, kuuden tavun kokoinen kenttä muodostaa tietuetyypin 4 tavut 7–12. Se sisältää mahdolliset sormen asennot alkaen vasemmanpuoleisimmasta tavusta (tietueen tavu 7). Tiedossa oleva tai todennäköisin sormen asento valitaan taulukosta 5. Enintään viiteen muuhun sormeen voidaan viitata kirjaamalla vaihtoehtoiset sormen asennot viiteen jäljellä olevaan tavuun samaa muotoa käyttäen. Jos käytetään alle viittä viittausta sormen asentoon, käyttämättä jääneet tavut täytetään binaariluvulla 255. Kaikkiin sormen asentoihin viitataan koodilla 0, tuntematon.

Taulukko 5: Sormen asennon koodi ja enimmäiskoko			
Finger position	Finger code	Width (mm)	Length (mm)
Unknown	0	40,0	40,0
Right thumb	1	45,0	40,0
Right index finger	2	40,0	40,0
Right middle finger	3	40,0	40,0
Right ring finger	4	40,0	40,0
Right little finger	5	33,0	40,0
Left thumb	6	45,0	40,0
Left index finger	7	40,0	40,0
Left middle finger	8	40,0	40,0
Left ring finger	9	40,0	40,0
Left little finger	10	33,0	40,0
Plain right thumb	11	30,0	55,0
Plain left thumb	12	30,0	55,0
Plain right four fingers	13	70,0	65,0
Plain left four fingers	14	70,0	65,0

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Rikospaikkasormenjälkien osalta olisi käytettävä ainoastaan koodeja 0–10.

5.1.5. *Kenttä 4.005: Kuvan skannausresoluutio (Image Scanning Resolution – ISR)*

Tämä yhden tavun kokoinen kenttä muodostaa tietuetyypin 4 kolmannentoista tavun. Jos arvo on "0", kuva on skannattu suositellulla tasolla 19,68 pikseliä/mm (500 pikseliä/tuuma). Jos arvo on "1", se on skannattu tietuetyypin 1 kohdalla esitetyllä vaihtoehtoisella tasolla.

5.1.6. *Kenttä 4.006: Vaakasuoran viivan pituus (Horizontal Line Length – HLL)*

Tämä kenttä sijaitsee tietuetyypin 4 tavuissa 14 ja 15. Siinä ilmoitetaan kuhunkin pyyhkäisyviivaan sisältyvien pikselien määrä. Ensimmäinen tavu on merkityksellisempi.

5.1.7. *Kenttä 4.007: Pystysuoran viivan pituus (Vertical Line Length – VLL)*

Tämä kenttä on tavuissa 16 ja 17 ja ilmaisee kuvassa olevien pyyhkäisyviivojen määrän. Ensimmäinen tavu on merkityksellisempi.

5.1.8. *Kenttä 4.008: Harmaasävykuvien pakkausalgoritmi (Gray-scale Compression Algorithm – GCA)*

Tässä yksitavuisessa kentässä esitetään harmaasävykuvien pakkausalgoritmi, jota käytetään kuvatietojen koodaukseen. Tässä toteutuksessa binaarikoodi 1 ilmoittaa, että on käytetty WSQ-pakkausta (Lisäys 7).

5.1.9. *Kenttä 4.009: Kuva (The Image)*

Tämä kenttä sisältää kuvan esittävän tavuvirran. Sen rakenne riippuu luonnollisesti käytetystä pakkausalgoritmista.

6. Looginen tietuetyyppi 9: Sormenjäljessä olevat erikoiskohdat

Tyyppin 9 tietueet sisältävät ASCII-tekstiä, jossa kuvaillaan sormenjäljessä olevia erikoiskohtia ja niihin liittyviä tietoja, jotka on koodattu rikospaikkasormenjäljestä. Rikospaikkasormenjälkihakua koskevien siirtotapahtumien osalta tyyppin 9 tietueille ei ole rajoituksia tiedostossa, vaan kukin niistä on eri kuvaa tai rikospaikkasormenjälkeä varten.

6.1. Erikoiskohtien poimiminen

6.1.1. *Erikoiskohdan tyyppin määrittely (Minutia type identification)*

Tässä standardissa määritellään kolme tunnistenumeroa, joita käytetään erikoiskohdan tyyppin kuvaamiseen. Ne luetellaan taulukossa 6. Päättävä erikoiskohta on tyyppi 1. Haarautuma on tyyppi 2. Jos erikoiskohtaa ei voida selvästi luokitella jompaankumpaan edellisistä, se luokitellaan kohtaan "muut" eli tyyppiin 0.

Taulukko 6: Erikoiskohtien tyytit	
Type	Description

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

0	Other
1	Ridge ending
2	Bifurcation

6.1.2. Erikoiskohdan sijainti ja tyyppi

Jotta malli olisi ANSI INCITS 378–2004 -standardin osan 5 mukainen, yksittäisen erikoiskohdan sijainnin (paikan ja suunnan asteen) määrittämisessä on käytettävä seuraavaa menetelmää, jolla tarkennetaan nykyistä INCITS 378–2004 -standardia.

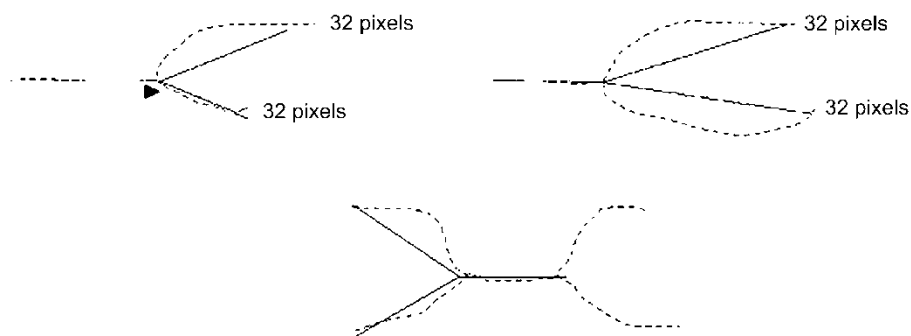
Päättävän erikoiskohdan asema tai sijainti on kohta, jossa laaksoalueen mediaalinen luurankokuva haarautuu välittömästi ennen päättävää erikoiskohtaa. Jos laaksoalueen kolme häntää ohennetaan yhden pikselin levyiseksi luurankokuvaksi, erikoiskohdan sijainti on leikkauspiste. Vastaavasti haarautuman sijainti on päättävän erikoiskohdan mediaalisen laaksoalueen haarautumiskohta. Jos päättävän erikoiskohdan kolme häntää ohennetaan yhden pikselin levyiseksi luurankokuvaksi, erikoiskohdan sijainti on näiden kolmen hännän leikkauspiste.

Sen jälkeen, kun kaikki päättävät erikoiskohdat on muunnettu haarautumiksi, kaikki sormenjälkikuvan erikoiskohdat esitetään haarautumina. Kunkin erikoiskohdan kolmen hännän leikkauspisteen X- ja Y-pikselikoordinaatit voidaan muotoilla suoraan. Erikoiskohdan suunta voidaan määrittellä kunkin haarautuman luurankokuvan perusteella. Jokaisen haarautuman luurankokuvan kolme häntää on tutkittava ja kunkin hännän päätepiste määritettävä. Kuvassa 6.1.2 esitetään kolme menetelmää, joilla määritellään hännän päätepiste, joka perustuu skannausresoluutioon 500 ppi.

Päätepiste vahvistetaan ensimmäisen tapahtuman perusteella. Pikselimäärä perustuu skannausresoluutioon 500 ppi. Eri skannausresoluutio johtaa eri pikselimäärään.

- Etäisyys.064" (32. pikseli)
- Luurankokuvan häntä päättyy välillä.02"ja.064" (10.–32. pikseli); lyhyempiä häntiä ei käytetä
- Toinen haarautuma on etäisyydellä.064 (ennen 32:ta pikseliä)

Kuva 4

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Erikoiskohdan kulma määritetään piirtämällä kolme virtuaalista sädettä haarautumakohdasta kunkin hännän päätepisteeseen. Säteiden muodostamasta kolmesta kulmasta pienin puolitetaan ja näin saadaan erikoiskohdan suunta.

6.1.3. *Koordinaatisto*

Sormenjäljessä olevien erikoiskohtien ilmaisemiseen käytetään suorakulmaista koordinaatistoa. Erikoiskohtien sijainti esitetään niiden x- ja y-koordinaattien avulla. Koordinaatiston origo on alkuperäisen kuvan vasen yläkulma; x kasvaa oikealle ja y alaspäin. Erikoiskohdan sekä x- että y-koordinaatit esitetään pikseliyksikköinä origosta alkaen. On syytä huomata, että sekä origon sijainti että mittayksiköt poikkeavat ANSI/NIST-ITL 1–2000 -standardin tyyppin 9 määritelmissä käytetyistä.

6.1.4. *Erikoiskohdan suunta*

Kulmat ilmaistaan matemaattisessa standardimuodossa, nolla astetta oikealle ja kulmat kasvavat vastapäivään. Kirjatut kulmat osoittavat päättyvien erikoiskohtien osalta erikoiskohdan suuntaan ja haarautumien osalta laakson keskelle. Tämä tapa poikkeaa 180 astetta kulman esitystavasta, joka on kuvattu ANSI/NIST-ITL 1–2000 -standardin tyyppin 9 määritelmissä.

6.2. *Loogisen tietuetyypin 9 kentät, INCITS-378-formaatti*

Kaikki tietuetyypin 9 kentät tallennetaan ASCII-tekstinä. Binääriset kentät eivät ole sallittuja tässä merkityllä alueella olevassa tietueessa.

6.2.1. *Kenttä 9.001: Loogisen tietueen pituus (LEN)*

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä on mainittava tavujen kokonaismäärän määrittävän loogisen tietueen pituus, mukaan lukien tietueen sisältämän jokaisen kentän jokainen merkki.

6.2.2. *Kenttä 9.002: Kuvan tunnusmerkki (Image designation character – IDC)*

Tätä pakollista kaksitavuista kenttää käytetään erikoiskohtia koskevien tietojen yksilöimiseen ja paikantamiseen. Tässä kentässä olevien kuvan tunnusmerkkien on täsmättävä tietuetyypistä 1 tiedoston sisältö -kentästä löytyneisiin kuvan tunnusmerkkeihin.

6.2.3. *Kenttä 9.003: Painatustyyppi (IMP)*

Tässä pakollisessa yksitavuisessa kentässä kuvataan, millä tavoin sormenjälkikuvan tiedot saatiin. Tähän kenttään syötetään jälkityypin osoittamiseksi taulukosta 4 valitun asianmukaisen koodin ASCII-arvo.

6.2.4. *Kenttä 9.004: Erikoiskohtien formaatti (Minutiæ format – FMT)*

Tässä kentässä on mainittava "U" osoittamaan sitä, että erikoiskohdat on esitetty M1–378-muotoisina. Vaikka tiedot on saatettu koodata M1–378-standardin mukaisesti, kaikki tietuetyypin 9 tietokentät on säilytettävä ASCII-tekstikenttinä.

6.2.5. *Kenttä 9.126: CBEFF-tiedot (CBEFF information)*

Tämä kenttä sisältää kolme kohtaa. Ensimmäiseen kohtaan merkitään arvo "27" (0x1B). Se on CBEFF-formaatin omistajan tunnus, jonka IBIA (International Biometric Industry Association) on myöntänyt INCITSin tekniselle komitealle M1. <US> -merkki erottaa tämän kohdan CBEFF-formaattityypistä,

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

jolle annetaan arvo "513" (0x0201). Se osoittaa, että tämä tietue sisältää ainoastaan sijaintia ja erikoiskohdan suunnan astetta koskevia tietoja ilman laajennettua tietolohkoa koskevia tietoja. <US>-merkki erottaa tämän kohdan CBEFF-tuotetunnuksesta, joka yksilöi koodauslaitteiston "omistajan". Laitteen toimittaja määrittää tämän arvon. Se on saatavissa IBIA:n [www-sivustolta](http://www.ibia.org) (www.ibia.org), jos se on ilmoitettu.

6.2.6. Kenttä 9.127: Digitalisointilaitteiden yksilöiminen (Capture equipment identification)

Tämä kenttä sisältää kaksi kohtaa, jotka on erotettu <US>-merkillä. Ensimmäiseen kohtaan merkitään "APPF", jos kuvan digitalisoimiseen alun perin käytettyjen laitteiden on vahvistettu olevan FBI:n antaman sormenjälkien sähköistä siirtämistä koskevan eritelmän CJIS-RS-0010 liitteen F (IAFIS:n kuvanlaatua koskeva eritelmä, päivätty 29. tammikuuta 1999) mukaisia. Jos laitteet eivät ole sen mukaisia, kenttään merkitään "EI OLE". Toiseen kohtaan merkitään digitalisointilaitteiden tunnus, joka on laitteen toimittajan ilmoittama digitalisointilaitteen tuotenumero. Arvo "0" merkitsee, että digitalisointilaitteen tunnusta ei ole ilmoitettu.

6.2.7. Kenttä 9.128: Horisontaalinen viivapituus (HLL)

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää siirretyn kuvan yhteen horisontaaliseen viivaan sisältyvien pikseleiden määrän. Enimmäiskoko vaakasuorassa on 65534 pikseliä.

6.2.8. Kenttä 9.129: Vertikaalinen viivapituus (VLL)

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää siirretyssä kuvassa olevien vertikaalisten viivojen määrän. Enimmäiskoko pystysuorassa on 65534 pikseliä.

6.2.9. Kenttä 9.130: Mittayksiköt (SLC)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä ilmoitetaan yksiköt, joita käytetään kuvan näytteenottotiheyden (pikselitiheys) kuvaamiseksi. Merkintä "1" tässä kentässä osoittaa pikseleitä/tuuma, ja merkintä "2" osoittaa pikseleitä/senttimetri. "0" tässä kentässä osoittaa, että mittayksikköä ei ole ilmoitettu. Tässä tapauksessa HPS:n ja VPS:n suhde ilmaisee pikselin sivujen suhteen.

6.2.10. Kenttä 9.131: Horisontaalinen pikselin mitta-asteikko (HPS)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä ilmoitetaan kokonaislukujen pikselitiheys (integer pixel density), jota käytetään horisontaalisesti edellyttäen, että SLC:ssä on "1" tai "2". Muuten se ilmaisee pikselin sivujen suhteen horisontaalista komponenttia.

6.2.11. Kenttä 9.132: Vertikaalinen pikselin mitta-asteikko (VPS)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä ilmoitetaan kokonaislukujen pikselitiheys, jota käytetään vertikaalisesti edellyttäen, että SLC:ssä on "1" tai "2". Muuten se osoittaa pikselin sivujen suhteen vertikaalista komponenttia.

6.2.12. Kenttä 9.133: Sorminäyttö (Finger view)

Tämä pakollinen kenttä sisältää tietueessa oleviin tietoihin liittyvän sormen näyttönumeron. Näyttönumero alkaa luvulla "0" ja nousee yksi kerrallaan lukuun "15" asti.

6.2.13. Kenttä 9.134: sormen asento (Finger position FGP)

Tämä kenttä sisältää sitä sormen asentoa kuvaavan koodin, jolla tässä tietuetyyppi 9:ssä oleva tieto on tuotettu. Lukujen 1 ja 10 välillä olevaa koodia, joka saadaan taulukosta 5, tai soveltuvaa kämmenkoodia taulukosta 10 käytetään sormen tai kämmenen asennon ilmaisemiseksi.

6.2.14. Kenttä 9.135: Sormenjäljen laatu (Finger quality)

Kentässä ilmoitetaan sormenjälkien erityiskohtia koskevien yleisten tietojen laatu, ja sen on oltava 0–100. Luku ilmaisee yleisesti sormenjälkitietueen laadun ja edustaa alkuperäisen kuvan, sormenjälkien erikoiskohtien poimimisen ja muiden sormenjälkien erikoiskohtia koskevaan tietueeseen mahdollisesti vaikuttavien toimien laatua.

6.2.15. Kenttä 9.136: Sormenjälkien erikoiskohtien määrä (Number of minutiae)

Tämä pakollinen kenttä sisältää tähän loogiseen tietueeseen tallennettujen sormenjälkien erikoiskohtien määrän.

6.2.16. Kenttä 9.137: Sormenjälkien erikoiskohdat: raakatiedot (Finger minutiae data)

Tässä pakollisessa kentässä on kuusi tietoa, jotka erotetaan toisistaan merkillä <US>. Se koostuu useista osakentistä, joista kussakin on yksittäisten sormenjälkien erikoiskohtien tiedot. Erikoiskohtia sisältävien osakenttien kokonaismäärän on oltava yhdenmukainen kentässä 136 olevan luvun kanssa. Ensimmäinen tieto on erikoiskohdan indeksiluku, joka alkaa luvulla "1" ja jota korotetaan luvulla "1" sormenjäljen kunkin erikoiskohdan osalta. Toinen ja kolmas tieto ovat pikseliyksikköinä ilmaistut erikoiskohtien x- ja y-koordinaatit. Neljäs tieto on erikoiskohtien kulma, joka ilmoitetaan kahden asteen yksikköinä. Tämän arvon on oltava ei-negatiivinen välillä 0–179. Viides tieto on erikoiskohdan tyyppi. Arvoa "0" käytetään edustamaan tyyppiä "MUUT" olevia erikoiskohtia, arvoa "1" päättyvää erikoiskohtaa ja arvoa "2" haarautumaa. Kuudes tieto kuvaa kunkin erikoiskohdan laatua. Tämä arvo ulottuu 1:stä 100:aan. Arvo "0" osoittaa, että laatuarvoa ei ole käytettävissä. Kukin osakenttä erotetaan seuraavasta erottimella <RS>.

6.2.17. Kenttä 9.138: Harjanteiden laskemista koskevat tiedot (Ridge count information)

Tämä kenttä koostuu sarjasta osakenttiä, joissa kussakin on kolme tietoa. Ensimmäisen osakentän ensimmäinen tieto ilmoittaa harjanteiden laskentamenetelmät. "0" ilmaisee, ettei harjanteiden laskennassa käytetystä menetelmästä eikä harjanteiden järjestyksestä pidä tehdä mitään oletuksia. "1" ilmaisee, että kunkin keskuserikoiskohdan (centre minutiae) osalta harjanteidenlaskentatiedot on saatu lähimmistä viereisistä erikoiskohdista neljässä kvadrantissa, ja kunkin keskuserikoiskohdan harjannelaskemat luetellaan yhdessä. "1" ilmaisee, että kunkin keskuserikoiskohdan (centre minutiae) osalta harjanteidenlaskentatiedot on saatu lähimmistä viereisistä erikoiskohdista kahdeksannessa oktantissa. Ensimmäisen osakentän kahden muun tietokohdan on molempien sisällettävä "0". Tiedot on erotettava erottimella <US>. Seuraavissa osakentissä on keskuserikoiskohdan indeksin (centre minutiae index) numero ensimmäisenä tietona, ja viereisen erikoiskohdan indeksin numero toisena tietokohtana, ja risteytyvien harjanteiden lukumäärä kolmantena tietokohtana. Osakentät on erotettava toisistaan erottimella <RS>.

6.2.18. Kenttä 9.139: Sisätermiinusta koskevat tiedot (Core information)

Tämä kenttä koostuu yhdestä osakentästä kunkin alkuperäisessä kuvassa olevan sisätermiinuksen osalta. Kukin osakenttä koostuu kolmesta tietokohdasta. Ensimmäiset kaksi kohtaa sisältävät x- ja y-koordinaatit pikseliyksikköinä ilmaistuina. Kolmas tietokohta sisältää sisätermiinuksen kulman

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

ilmaistuna 2 asteen yksikköinä. Arvon on oltava ei-negatiivinen ja välillä 0–179. Moninkertaiset ytimet erotetaan toisistaan erottimella <RS>.

6.2.19. Kenttä 9.140: Delta-tiedot (Delta information)

Tämä kenttä koostuu yhdestä osakentästä kunkin alkuperäisessä kuvassa olevan deltan osalta. Kukin osakenttä koostuu kolmesta tietokohdasta. Ensimmäiset kaksi kohtaa sisältävät x- ja y-koordinaatit pikseliyksikköinä ilmaistuina. Kolmas tietokohta sisältää deltan kulman ilmaistuna 2 asteen yksikköinä. Arvon on oltava ei-negatiivinen ja välillä 0–179. Moninkertaiset ytimet erotetaan toisistaan erottimella <RS>.

7. Tietuetyyppi 13: resoluutioltaan vaihteleva rikospaikkajäljen kuva

Merkittyjä + kenttiä sisältävä looginen tietuetyyppi 13 sisältää rikospaikkajälkikuvista saadut kuvatiedot. Nämä kuvat on määrä toimittaa elimille, jotka automaattisesti tuottavat kuvista halutut tunnistetiedot tai tarjoavat tarvittavan ihmistyöpanoksen ja käsittelyt niiden tuottamiseksi.

Käytettyä skannaustarkkuutta, kuvakokoa ja muita kuvan käsittelyn edellyttämiä parametreja koskevat tiedot tallennetaan merkittyinä kenttinä tietueeseen.

Taulukko 7: Tietuetyyppi 13: resoluutioltaan vaihteleva rikospaikkajäljen kuva (kuvaus)									
Ident	Cond. code	Field Number	Field name	Char type	Field size per occurrence		Occur count		Max byte count
					min.	max.	min	max	
LEN	M	13.001	LOGICAL RECORD LENGTH	N	4	8	1	1	15
IDC	M	13.002	IMAGE DESIGNATION CHARACTER	N	2	5	1	1	12
IMP	M	13.003	IMPRESSION TYPE	A	2	2	1	1	9
SRC	M	13.004	SOURCE AGENCY	AN	6	35	1	1	42

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

			Y/ORI						
LCD	M	13.005	LATENT CAPTU RE DATE	N	9	9	1	1	16
HLL	M	13.006	HORIZO NTAL LINE LENGT H	N	4	5	1	1	12
VLL	M	13.007	VERTIC AL LINE LENGT H	N	4	5	1	1	12
SLC	M	13.008	SCALE UNITS	N	2	2	1	1	9
HPS	M	13.009	HORIZO NTAL PIXEL SCALE	N	2	5	1	1	12
VPS	M	13.010	VERTIC AL PIXEL SCALE	N	2	5	1	1	12
CGA	M	13.011	COMPR SSION ALGORI THM	A	5	7	1	1	14
BPX	M	13.012	BITS PER PIXEL	N	2	3	1	1	10
FGP	M	13.013	FINGER POSITI ON	N	2	3	1	6	25
RSV		13.014	RESERV ED FOR FUTUR	—	—	—	—	—	—

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

		13.019	E DEFINITION						
COM	O	13.020	COMMENT	A	2	128	0	1	135
RSV		13.021 13.199	RESERVED FOR FUTURE DEFINITION	—	—	—	—	—	—
UDF	O	13.200 13.998	USER- DEFINED FIELDS	—	—	—	—	—	—
DAT	M	13.999	IMAGE DATA	B	2	—	1	1	—

Merkkityypit: N = Numeerinen; A = Aakkosellinen; AN = Alfanumeerinen; B = Binaarinen

7.1. Loogisen tietuetyypin 13 kentät

Seuraavissa kohdissa kuvataan kussakin loogisen tietuetyypin 13 kentässä olevia tietoja.

Loogisessa tietuetyypin 13:ssa merkinnät on ilmoitettava numeroiduissa kentissä. Tietueen kahden ensimmäisen kentän on oltava järjestyksessä, ja kentän, joka sisältää kuvatiedot, on oltava viimeinen fyysinen kenttä tietueessa. Kunkin tietuetyypin 13 kentän osalta taulukossa 7 luetellaan kentän "velvoittavuuskoodi", joko on joko pakollinen "M" tai vapaaehtoinen "O", kentän numero, nimike, merkkityyppi, kentän koko ja esiintymisen rajat. Kolmenumeroisen kenttänumeron perusteella kentän tavujen enimmäismäärä ilmoitetaan viimeisessä sarakkeessa. Kun kenttänumeroon käytetään enemmän numeroita, tavujen enimmäismäärä kasvaa myös. Kohdassa "field size per occurrence" (kentän koko esiintymää kohden) olevat kaksi merkintää sisältävät kaikki tässä kentässä käytetyt erottimet. "Tavujen enimmäismäärä" käsittää kenttänumeron, tiedot ja kaikki merkkierottimet, mukaan lukien merkki "GS".

7.1.1. Kenttä 13.001: Loogisen tietueen pituus (LEN)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä on loogisen tietuetyypin 13 tavujen kokonaismäärä. Kentässä 13.001 ilmoitetaan tietueen pituus mukaan lukien tietueessa olevien kenttien ja erottimien kaikki merkit.

7.1.2. Kenttä 13.002: Kuvan tunnusmerkki (Image Designation Character – IDC)

Tätä pakollista ASCII-kenttää käytetään tietueessa olevien rikospaikkajälkitietojen tunnistamiseksi. Tämän IDC:n on oltava yhdenmukainen 1-tyyppin tietueen tiedostosisältökentässä olevan IDC:n kanssa.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

7.1.3. Kenttä 13.003: Jälkityyppi (Impression Type – IMP)

Tämä pakollinen yksi- tai kaksitavuinen ASCII-kenttä ilmaisee tavan, jolla rikospaikkajälkitiedot on saatu. Asianmukainen rikospaikkajälkeä koskeva koodi, joka valitaan taulukosta 4 (sormenjälki) tai taulukosta 9 (kämmenenjälki), merkitään tähän kenttään.

7.1.4. Kenttä 13.004: Lähteenä oleva elin /ORI (SRC)

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää sen hallinnon tai organisaation tunnistetiedot, joka alun perin otti tietueessa olevan kasvokuvan. Yleensä lähteenä olevan elimen tunniste (Originating Agency Identifier ORI) sisältyy tähän kenttään. Kenttä muodostuu kahdesta tietoalkiosta, jotka ovat seuraavassa muodossa: CC/elin.

Ensimmäinen tietokohta sisältää Interpolin maakoodin, joka muodostuu kahdesta alfanumeerisesta merkistä. Seuraava kohta, elin, on elimen vapaa tekstitunniste, jossa voi olla enintään 32 alfanumeerista merkkiä.

7.1.5. Kenttä 13.005: Rikospaikkajäljen ottamisen päivämäärä (Latent capture date LCD)

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää päivämäärän, jona tietueessa oleva latentti kuva otettiin. Päivämäärä esitetään kahdeksana bittinä muodossa CCYYMMDD. Merkit CCYY osoittavat vuotta, jona kuva otettiin; MM ovat kuukauden kymmen- ja yksiköluvut ja DD kuvaa kuukaudenpäivän kymmen- ja yksikölukua. Esimerkiksi 20000229 tarkoittaa 29. helmikuuta 2000. Täydellisen päivämäärän on oltava todellinen päivämäärä.

7.1.6. Kenttä 13.006: Vaakasuoran viivan pituus (Horizontal Line Length – HLL)

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää siirretyn kuvan yhteen vaakasuoraan viivaan sisältyvien pikselien määrän.

7.1.7. Kenttä 13.007: Pystysuoran viivan pituus (Vertical Line Length – VLL)

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää siirretyn kuvan vaakasuorien viivojen määrän.

7.1.8. Kenttä 13.008: Mittayksiköt (SLC)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä ilmoitetaan yksiköt, joita käytetään kuvan näytteenottotiheyden (pikselitiheys) kuvaamiseksi. Merkintä "1" tässä kentässä osoittaa pikseleitä/tuuma, ja merkintä "2" osoittaa pikseleitä/senttimetri. "0" tässä kentässä osoittaa, että mittayksikköä ei ole ilmoitettu. Tässä tapauksessa HPS:n ja VPS:n suhde ilmaisee pikselin sivujen suhteen.

7.1.9. Kenttä 13.009: Horisontaalinen pikselin mitta-asteikko (HPS)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä ilmoitetaan kokonaislukujen pikselitiheys (integer pixel density), jota käytetään horisontaalisesti edellyttäen, että SLC:ssä on "1" tai "2". Muuten se ilmaisee pikselin sivujen suhteen horisontaalista komponenttia.

7.1.10. Kenttä 13.010: Vertikaalinen pikselin mitta-asteikko (VPS)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä ilmoitetaan kokonaislukujen pikselitiheys, jota käytetään vertikaalisesti edellyttäen, että SLC:ssä on "1" tai "2". Muuten se osoittaa pikselin sivujen suhteen vertikaalista komponenttia.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

7.1.11. Kenttä 13.011: Tiivistysalgoritmi (CGA) Compression algorithm (CGA)

Tässä pakollisessa ASCII-standardin mukaisessa kentässä ilmoitetaan harmaasävykuvien tiivistämiseksi käytetty algoritmi. Liitteessä 7 ilmoitetaan tiivistyskoodit.

7.1.12. Kenttä 13.012: Pikselitavut (BPX)

Tässä pakollisessa ASCII-standardin mukaisessa kentässä on pikselin esittämiseen käytettyjen tavujen määrä. Tavallisia "0":n ja "255":n välillä olevia harmaasävyarvoja varten tähän kenttään syötetään "8". "8:aa" suurempi merkintä edustaa suuremman tarkkuuden omaavaa harmaasävyä.

7.1.13. Kenttä 13.013: Sormen/Kämmenen asento (Finger/palm position FGP)

Tämä pakollinen merkitty kenttä sisältää yhden tai useamman mahdollisen sormen tai kämmenen asennon, joka voi sopia yhteen rikospaikkajälkikuvan kanssa. Desimaalikoodi, joka vastaa tunnettua tai todennäköisintä sormen asentoa, otetaan taulukosta 5, ja desimaalikoodi, joka vastaa todennäköisintä kämmenen asentoa, otetaan taulukosta 10, ja ne merkitään yhden tai kahden merkin ASCII-osakenttänä. Muut sormen ja/tai kämmenen asennot voidaan kuvata merkitsemällä vaihtoehtoiset asentokoodit osakenttänä, jotka erotetaan toisistaan erottimella "RS". Koodia "0", joka osoittaa "tuntematonta sormenjälkeä", käytetään kaikkien sormiasentojen kuvaamiseksi yhdestä kymmeneen. Koodia "20", "tuntematon kämmenjälki", käytetään kaikkien lueteltujen kämmenjälkiasentojen kuvaamiseksi.

7.1.14. Kenttä 13.014-019: Varattu tulevaa määrittelyä varten (RSV) Reserved for future definition (RSV)

Nämä kentät on varauduttu lisäämään tämän standardin tulevien tarkistusten yhteydessä. Mitään näistä kentistä ei pidä käyttää tätä tarkistettua nykyversiota käytettäessä. Jos joku näistä kentistä esiintyy, sitä ei pidä ottaa huomioon.

7.1.15. Kenttä 13.020: Huomautus Comment (COM)

Tätä valinnaista kenttää voidaan käyttää kommenttien tai muiden ASCII-muodossa olevien tekstitietojen lisäämiseksi rikospaikkajälkitietoihin liittyen.

7.1.16. Kenttä 13.021-199: Varattu tulevaa määrittelyä varten (RSV) Reserved for future definition (RSV)

Nämä kentät on varauduttu lisäämään tämän standardin tulevien tarkistusten yhteydessä. Mitään näistä kentistä ei pidä käyttää tätä tarkistettua nykyversiota käytettäessä. Jos joku näistä kentistä esiintyy, sitä ei pidä ottaa huomioon.

7.1.17. Kentät 13.200–998: Käyttäjän määriteltävissä olevat kentät (UDF) User defined fields (UDF)

Nämä kentät ovat käyttäjän määriteltävissä ja niitä käytetään tuleviin tarpeisiin. Käyttäjä määrittelee niiden koon ja sisällön niin, että ne sopivat myös vastaanottavalle yksikölle. Jos niitä on, niissä on ASCII-standardin mukaista sanallista tietoa.

7.1.18. Kenttä 13.999: Kuvatiedot (DAT) Image data (DAT)

Tässä kentässä on kaikki tiedot otetusta rikospaikkajälkikuvasta. Kentän numerona on "999" ja sen on oltava fyysisesti tietueen viimeinen kenttä. Esimerkiksi numeron "13.999" jälkeen seuraa binaarisesti esitettyä kuvatietoa.

Tiivistämättömien harmaasävytietojen jokainen pikseli kvantitetaan tavallisesti kahdeksaan bittiin (256 harmaasävytasoa), jotka sisältyvät yhteen ainoaan tavuun. Jos BPX-kentässä 13.012 oleva merkintä on suurempi tai pienempi kuin "8", pikselin sisältämiseksi vaadittu tavujen määrä on eri. Jos käytetään tiivistämistä, pikselitiedot on tiivistettävä GCA-kentässä mainitun tiivistämistekniikan mukaisesti.

7.2. Resoluutioltaan vaihtelevaa rikospaikkajälkeä koskevan tietuetyypin 13 loppu

Johdonmukaisuuden vuoksi kentästä 13.999 olevan tiedon viimeistä tavua on seurattava erotin "FS" sen erottamiseksi seuraavasta loogisesta tietueesta. Erottimen on sisällyttävä tietuetyypin 13 pituuskenttään.

8. Tietuetyyppi 15: Resoluutioltaan vaihteleva kämmenjälkikuva

Merkittyä kenttiä sisältävän loogisen tietuetyypin 15 on sisällettävä kämmenjälkikuvatietoa ja sitä on käytettävä sen vaihtamiseksi, yhdessä digitoidun kuvan kannalta merkityksellisten kiinteiden ja käyttäjäkohtaisesti määriteltävien tekstietokenttien kanssa. Käytettyä skannausresoluutiota, kuvakokoa ja muita kuvan käsittelyn edellyttämiä parametreja tai kommentteja koskevat tiedot tallennetaan merkittyinä kenttinä tietueeseen. Vastaanottavat elimet käsittelevät muille elimille siirretyt kämmenjälkikuvat osumia varten tarvittavien tunnistetietojen muodostamiseksi.

Kuvatiedot otetaan suoraan rekisteröidyltä Live-Scan-laitteella tai kämmenjälkikortista tai muista rekisteröidyn kämmenjäljen sisältävistä tietovälineistä.

Menetelmän, jolla kämmenkuvat otetaan, on pystyttävä ottamaan kuvasarja kummastakin kädestä. Sarjan on sisällettävä kirjoittajankämmen yhtenä skannattuna kuvana ja täyden kämmenen koko ala ranteesta sormenpäihin yhtenä tai kahtena skannattuna kuvana. Jos käytetään kahta kuvaa koko kämmenen kuvaamiseksi, alemman kuvan on ulotuttava ranteesta interdigitaalisen alueen huippuun (kolmas sorminivel) ja sen on sisällettävä kämmenen päkiä ja vastapäkiä. Ylemmän kuvan on ulotuttava interdigitaalisen alueen pohjasta sormenpäihin. Näin saadaan riittävästi päällekkäisyyttä molempien kuvien kesken, sillä ne molemmat kohdistuvat kämmenen interdigitaaliseen alueeseen. Saadessaan osuman tällä yhteisellä alueella olevien kämmenen viivojen rakenteen ja yksityiskohtien osalta tutkija voi varmasti todeta, että molemmat kuvat ovat samasta kämmenestä.

Koska kämmenjäljen siirtotapahtumaa voidaan käyttää erilaisiin tarkoituksiin, se voi sisältää yhden tai useamman yksilöllisen kuva-alueen kämmenestä tai kädestä. Täydellinen yhden yksilön kämmenjälkitietue käsittää yleensä kirjoittajankämmenen sekä täydellisen kämmenkuvan / täydelliset kämmenkuvat kustakin kädestä. Koska merkityn kentän sisältävä looginen kuvatietue voi sisältää ainoastaan yhden binaarisen kentän, kustakin kirjoittajankämmenestä vaaditaan yksi tietuetyyppi 15 ja kustakin täydestä kämmenestä vaaditaan yksi tai kaksi tietuetyyppeä 15. Sen vuoksi vaaditaan neljästä kuuteen tietuetyyppeä 15 rekisteröidyn kämmenjälkien kuvaamiseksi normaalissa kämmenjäljen siirtotapahtumassa.

8.1. Loogisen tietuetyypin 15 kentät

Seuraavissa kohdissa kuvataan tietoja, jotka sisältyvät kuhunkin loogisen tietuetyypin 15 kenttään.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Loogisessa tietuetyypissä 15 merkinnät on ilmoitettava numeroiduissa kentissä. Tietueen kahden ensimmäisen kentän on oltava järjestyksessä, ja kentän, joka sisältää kuvatiedot, on oltava viimeinen fyysinen kenttä tietueessa. Kunkin tietuetyypin 15 kentän osalta taulukossa 8 luetellaan kentän "velvoittavuuskoodi", joka on joko pakollinen "M" tai vapaaehtoinen "O", kentän numero, nimike, merkkityyppi, kentän koko ja esiintymisen rajat. Kolmenumeroisen kenttänumeron perusteella kentän tavujen enimmäismäärä ilmoitetaan viimeisessä sarakkeessa. Kun kenttänumeroon käytetään enemmän numeroita, tavujen enimmäismäärä kasvaa myös. Kohdassa "field size per occurrence" (kentän koko esiintymää kohden) olevat kaksi merkintää sisältävät kaikki tässä kentässä käytetyt erottimet. "Tavujen enimmäismäärä" käsittää kenttänumeron, tiedot ja kaikki merkkierottimet, mukaan lukien merkki "GS".

8.1.1 *Kenttä 15.001: Loogisen tietueen pituus (LEN)*

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää tietuetyypin 15 loogisessa tietueessa olevien tavujen kokonaismäärän. Kentässä 15.001 ilmoitetaan tietueen pituus mukaan lukien jokaisen tietueessa olevan kentän jokainen merkki sekä tietoerottimet.

8.1.2 *Kenttä 15.002: Kuvatunnisteen merkki (Image designation character IDC)*

Tätä pakollista ASCII-kenttää käytetään tietueessa olevan kämmenjälkikuvan yksilöimiseksi. Tämän IDC:n on oltava yhdenmukainen 1-tyyppin tietueen tiedostosisältökentässä olevan IDC:n kanssa.

8.1.3 *Kenttä 15.003: Painatustyyppi (IMP)*

Tässä pakollisessa yhden tavun ASCII-kentässä ilmoitetaan tapa, jolla kämmenjälkikuvan tiedot on saatu. Tähän kenttään merkitään taulukosta 9 valittu asianmukainen koodi.

8.1.4 *Kenttä 15.004: Lähteenä oleva elin /ORI (SRC)*

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää sen hallinnon tai organisaation tunnistetiedot, joka alun perin otti tietueessa olevan kasvokuvan. Yleensä lähteenä olevan elimen tunniste (Originating Agency Identifier ORI) sisältyy tähän kenttään. Kenttä muodostuu kahdesta tietoalkiosta, jotka ovat seuraavassa muodossa: CC/elin.

Ensimmäinen tietokohta sisältää Interpolin maakoodin, joka muodostuu kahdesta alfanumeerisesta merkistä. Seuraava kohta, elin, on elimen vapaa tekstitunniste, jossa voi olla enintään 32 alfanumeerista merkkiä.

8.1.5 *Kenttä 15.005: Kämmenjälkikuvan ottamispäivä (PCD)*

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää päivän, jona kämmenjälkikuva otettiin. Päivämäärä esitetään kahdeksana bittinä muodossa CCYYMMDD. Merkit CCYY osoittavat vuotta, jona kuva otettiin; MM on kuukauden kymmen- ja yksikköarvo; ja DD-merkkien on oltava kuukauden päivän kymmen- ja yksikköarvoja. Esimerkiksi 20000229 tarkoittaa 29. helmikuuta 2000. Täydellisen päivämäärän on oltava todellinen päivämäärä.

8.1.6 *Kenttä 15.006: Horisontaalinen viivapituus (HLL)*

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää siirretyn kuvan yhteen horisontaaliseen viivaan sisältyvien pikseleiden määrän.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

8.1.7. Kenttä 15.007: Vertikaalinen viivapituus (VLL)

Tämä pakollinen ASCII-kenttä sisältää siirrettyssä kuvassa olevien vertikaalisten viivojen määrän.

8.1.8. Kenttä 15.008: Mittayksiköt (SLC)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä ilmoitetaan yksiköt, joita käytetään kuvan näytteenottotiheyden (pikselitiheys) kuvaamiseksi. Merkintä "1" tässä kentässä osoittaa pikseleitä/tuuma, ja merkintä "2" osoittaa pikseleitä/senttimetri. "0" tässä kentässä osoittaa, että mittayksikköä ei ole ilmoitettu. Tässä tapauksessa HPS:n ja VPS:n suhde ilmaisee pikselin sivujen suhteen.

8.1.9. Kenttä 15.009: Horisontaalinen pikselin mitta-asteikko (HPS)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä ilmoitetaan kokonaislukujen pikselitiheys (integer pixel density), jota käytetään horisontaalisesti edellyttäen, että SLC:ssä on "1" tai "2". Muuten se ilmaisee pikselin sivujen suhteen horisontaalista komponenttia.

8.1.10. Kenttä 15.010: Vertikaalinen pikselin mitta-asteikko (VPS)

Tässä pakollisessa ASCII-kentässä ilmoitetaan kokonaislukujen pikselitiheys, jota käytetään vertikaalisesti edellyttäen, että SLC:ssä on "1" tai "2". Muuten se osoittaa pikselin sivujen suhteen vertikaalista komponenttia.

Taulukko 8: Tietuetyypin 15 tarkkuudeltaan vaihdeltavissa olevan kämmenjälkitietueen esitystapa									
Ident	Cond. code	Field number	Field name	Char type	Field size per occurrence		Occur count		Max byte count
					min.	max.	min	max	
LEN	M	15.001	LOGICAL RECORD LENGTH	N	4	8	1	1	15
IDC	M	15.002	IMAGE DESIGNATION CHARACTER	N	2	5	1	1	12
IMP	M	15.003	IMPRESSION TYPE	N	2	2	1	1	9
SRC	M	15.004	SOURCE	AN	6	35	1	1	42

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

			AGENCY/ORI						
PCD	M	15.005	PALMP RINT CAPTURE DATE	N	9	9	1	1	16
HLL	M	15.006	HORIZONTAL LINE LENGTH H	N	4	5	1	1	12
VLL	M	15.007	VERTICAL LINE LENGTH H	N	4	5	1	1	12
SLC	M	15.008	SCALE UNITS	N	2	2	1	1	9
HPS	M	15.009	HORIZONTAL PIXEL SCALE	N	2	5	1	1	12
VPS	M	15.010	VERTICAL PIXEL SCALE	N	2	5	1	1	12
CGA	M	15.011	COMPRESSION ALGORITHM	AN	5	7	1	1	14
BPX	M	15.012	BITS PER PIXEL	N	2	3	1	1	10
PLP	M	15.013	PALMP RINT POSITION	N	2	3	1	1	10

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

RSV		15.014 15.019	RESERVED FOR FUTURE INCLUSION	—	—	—	—	—	—
COM	O	15.020	COMMENT	AN	2	128	0	1	128
RSV		15.021 15.199	RESERVED FOR FUTURE INCLUSION	—	—	—	—	—	—
UDF	O	15.200 15.998	USER-DEFINED FIELDS	—	—	—	—	—	—
DAT	M	15.999	IMAGE DATA	B	2	—	1	1	—

Taulukko 9: Kämmenjälkityyppi (Palm Impression Type)	
Description	Code
Live-scan palm	10
Nonlive-scan palm	11
Latent palm impression	12
Latent palm tracing	13
Latent palm photo	14
Latent palm lift	15

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

8.1.11. Kenttä 15.011: Tiivistysalgoritmi (CGA) Compression algorithm (CGA)

Tässä pakollisessa ASCII-standardin mukaisessa kentässä ilmoitetaan harmaasävykuvien tiivistämiseksi käytetty algoritmi. Tähän kenttään syötetty "EI MIKÄÄN" ("NONE") osoittaa, ettei tässä tietueessa olevia tietoja ole tiivistetty. Tiivistettäviä kuvia varten tässä kentässä esitetään sormenjälkilomakkeen sormenjälkikuvien tiivistämiseksi mieluiten käytettävä menetelmä. Voimassa olevat tiivistyskoodit määritellään liitteessä 7.

8.1.12. Kenttä 15.012: Pikselitavut (BPX)

Tässä pakollisessa ASCII-standardin mukaisessa kentässä on pikselin esittämiseen käytettyjen tavujen määrä. Tavallisia "0":n ja "255":n välillä olevia harmaasävyarvoja varten tähän kenttään syötetään "8". Tähän kenttään syötetty "8":aa suurempi tai sitä pienempi luku edustaa tarkkuudeltaan joko suurempaa tai pienempää harmaasävy pikseliä.

Taulukko 10: Kämmentkoodit, -alueet ja -koot (Table 10: Palm Codes, Areas & Sizes)				
Palm Position	Palm code	Image area (mm ²)	Width (mm)	Height (mm)
Unknown Palm	20	28387	139,7	203,2
Right Full Palm	21	28387	139,7	203,2
Right Writer s Palm	22	5645	44,5	127,0
Left Full Palm	23	28387	139,7	203,2
Left Writer s Palm	24	5645	44,5	127,0
Right Lower Palm	25	19516	139,7	139,7
Right Upper Palm	26	19516	139,7	139,7
Left Lower Palm	27	19516	139,7	139,7
Left Upper Palm	28	19516	139,7	139,7
Right Other	29	28387	139,7	203,2
Left Other	30	28387	139,7	203,2

8.1.13. Kenttä 15.013: Kämmenten kohta (PLP) Palmprint position (PLP)

Tässä pakollisessa merkityssä kentässä olevan kämmenjäljen kohdan on vastattava kämmenjälkikuvaa. Desimaalikoodinumero, joka vastaa tunnettua tai kaikista todennäköisintä kämmenjäljen kohtaa, otetaan taulukosta 10 ja syötetään kaksimerkkisenä ASCII-standardin mukaisena alakenttänä. Taulukossa 10 luetellaan myös jokaisen mahdollisen kämmenjäljen kohdan suurin mahdollinen kuva-alue ja mitat.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

8.1.14. *Kenttä 15.014-019: Varattu tulevaa määrittelyä varten (RSV) Reserved for future definition (RSV)*

Nämä kentät on varauduttu lisäämään tämän standardin tulevien tarkistusten yhteydessä. Mitään näistä kentistä ei pidä käyttää tätä tarkistettua nykyversiota käytettäessä. Jos joku näistä kentistä esiintyy, sitä ei pidä ottaa huomioon.

8.1.15. *Kenttä 15.020: Huomautus Comment (COM)*

Tätä valinnaista kenttää voidaan käyttää huomautusten tai muiden ASCII-standardin mukaisten tekstitietojen lisäämiseksi kämmenjälkikuvan tietoihin.

8.1.16. *Kenttä 15.021-199: Varattu tulevaa määrittelyä varten (RSV) Reserved for future definition (RSV)*

Nämä kentät on varauduttu lisäämään tämän standardin tulevien tarkistusten yhteydessä. Mitään näistä kentistä ei pidä käyttää tätä tarkistettua nykyversiota käytettäessä. Jos joku näistä kentistä esiintyy, sitä ei pidä ottaa huomioon.

8.1.17. *Kentät 15.200–998: Käyttäjän määriteltävissä olevat kentät (UDF) User defined fields (UDF)*

Nämä kentät ovat käyttäjän määriteltävissä ja niitä käytetään tuleviin tarpeisiin. Käyttäjä määrittelee niiden koon ja sisällön niin, että ne sopivat myös vastaanottavalle yksikölle. Jos niitä on, niissä on ASCII-standardin mukaista sanallista tietoa.

8.1.18. *Kenttä 15.999: Kuvatiedot (DAT) Image data (DAT)*

Tämä kenttä sisältää kaikki tallennettua kämmenjälkikuvaa koskevat tiedot. Kentän numerona on "999" ja sen on oltava fyysisesti tietueen viimeinen kenttä. Esimerkiksi kentän "15.999:" jälkeen tulevat binaarisesti esitetyt kuvatiedot. Tiivistämättömien harmaasävytietojen jokainen pikseli kvantitetaan tavallisesti kahdeksaan bittiin (256 harmaasävytasoa), jotka sisältyvät yhteen ainoaan tavuun. Jos kuvatietoja koskevaan kenttään 15.012 syötetään 8:aa suurempi luku tai sitä pienempi luku pikselin sisällyttämiseksi tarvittavien tavujen määrä eroaa. Jos käytetään tiivistämistä, pikseliä koskevat tiedot tiivistetään tiivistysalgoritmikentässä (CGA) määritellyn tiivistystekniikan mukaisesti.

8.2. Tarkkuudeltaan vaihdeltavissa olevia kämmenjälkikuvia koskevien tietuetyypin 15 mukaisten tietueiden loppu

Välittömästi kentän 15.999 viimeisen tietotavun jälkeen käytetään yhdenmukaisuuden vuoksi "FS"-erotinta, jolla tietue erotetaan seuraavasta loogisesta tietueesta. Tämän erottimen on sisällyttävä kenttään, jossa ilmoitetaan tietuetyypin 15 pituus.

8.3. Ylimääräiset tarkkuudeltaan vaihdeltavissa olevia kämmenjälkikuvia koskevat tietuetyypin 15 mukaiset tietueet

Tiedostoon voi kuulua ylimääräisiä tietuetyypin 15 mukaisia tietueita. Jokaista ylimääräistä kämmenjälkikuvaa varten tarvitaan täydellinen tietuetyypin 15 mukainen tietue "FS"-erottimineen.

Taulukko 11: Tarkistamista varten hyväksytyjen mahdollisten vastaavuuksien suurin sallittu määrä viestintätapahtumaa kohden

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Type of AFIS Search	TP/TP	LT/TP	LP/PP	TP/UL	LT/UL	PP/ULP	LP/ULP
Maximum Number of Candidates	1	10	5	5	5	5	5

Hakutyypit:

TP/TP: sormenjälkilomaketta verrataan sormenjälkilomakkeeseen

LT/TP: rikospaikkasormenjälkeä verrataan sormenjälkilomakkeeseen

LP/PP: rikospaikkakämmenjälkeä verrataan kämmenjälkeen

TP/UL: sormenjälkilomaketta verrataan tunnistamattomaan rikospaikkasormenjälkeen

LT/UL: rikospaikkasormenjälkeä verrataan tunnistamattomaan rikospaikkasormenjälkeen

PP/ULP: kämmenjälkeä verrataan tunnistamattomaan rikospaikkakämmenjälkeen

LP/ULP: rikospaikkakämmenjälkeä verrataan tunnistamattomaan rikospaikkakämmenjälkeen

9. Lisäykset 2 lukuun (sormenjälkitietojen vaihto)

9.1. Lisäys 1: ASCII-erotuskoodit

ASCII	Position ¹⁴⁸	Description
LF	1/10	Separates error codes in Field 2.074
FS	1/12	Separates logical records of a file
GS	1/13	Separates fields of a logical record
RS	1/14	Separates the subfields of a record field
US	1/15	Separates individual information items of the field or subfield

9.2. Lisäys 2: Alfanumeerisen varmistusmerkin laskenta

TCN- ja TCR-numeroa varten (kentät 1.09 ja 1.10):

Varmistusmerkkiä vastaava numero lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

¹⁴⁸ ASCII-standardissa määritelty paikka.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

$(YY * 10^8 + SSSSSSS) \text{ Modulo } 23$

missä YY vastaa vuosiluvun kahta viimeistä numeromerkkiä ja SSSSSSS sarjanumeroa.

Varmistusmerkki saadaan jäljempänä olevasta hakutaulukosta.

CRO-numeroa varten (kenttä 2.010)

Varmistusmerkkiä vastaava numero lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$(YY * 10^6 + NNNNNN) \text{ Modulo } 23$

missä YY vastaa vuosiluvun kahta viimeistä numeromerkkiä ja NNNNNN sarjanumeroa.

Varmistusmerkki saadaan jäljempänä olevasta hakutaulukosta.

Varmistusmerkkien hakutaulukko		
1-A	9-J	17-T
2-B	10-K	18-U
3-C	11-L	19-V
4-D	12-M	20-W
5-E	13-N	21-X
6-F	14-P	22-Y
7-G	15-Q	0-Z
8-H	16-R	

9.3. Lisäys 3: Merkkikoodit

Tietojenvaihdossa käytettävä 7-bittinen ANSI-koodi										
ASCII Character Set										
+	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
30				!	'	#	\$	%	&	'
40	(	)	*	+	,	-	.	/	0	1
50	2	3	4	5	6	7	8	9	:	;

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

60	<	=	>	?	@	A	B	C	D	E
70	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
80	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y
90	Z	[	\	]	^	_	`	a	b	c
100	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
110	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w
120	x	y	z	{}		}	~			

9.4. Lisäys 4: Siirtotapahtumien luettelo

Tietuetyyppi 1 (pakollinen)					
Identifier	Field number	Field name	CPS/PMS	SRE	ERR
LEN	1.001	Logical Record Length	M	M	M
VER	1.002	Version Number	M	M	M
CNT	1.003	File Content	M	M	M
TOT	1.004	Type of Transaction	M	M	M
DAT	1.005	Date	M	M	M
PRY	1.006	Priority	M	M	M
DAI	1.007	Destination Agency	M	M	M
ORI	1.008	Originating Agency	M	M	M
TCN	1.009	Transaction Control Number	M	M	M
TCR	1.010	Transaction Control Reference	C	M	M
NSR	1.011	Native Scanning Resolution	M	M	M
NTR	1.012	Nominal Transmitting Resolution	M	M	M
DOM	1.013	Domain name	M	M	M
GMT	1.014	Greenwich mean time	M	M	M

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Condition-sarakkeessa:

O = valinnainen (Optional); M = pakollinen (Mandatory); C = ehdollinen (Conditional), jos tapahtuma on vastaus tiedot lähettäneelle virastolle.

Tietuetyyppi 2 (pakollinen)						
Identifier	Field number	Field name	CPS/PMS	MPS/MMS	SRE	ERR
LEN	2.001	Logical Record Length	M	M	M	M
IDC	2.002	Image Designation Character	M	M	M	M
SYS	2.003	System Information	M	M	M	M
CNO	2.007	Case Number	—	M	C	—
SQN	2.008	Sequence Number	—	C	C	—
MID	2.009	Latent Identifier	—	C	C	—
CRN	2.010	Criminal Reference Number	M	—	C	—
MN1	2.012	Miscellaneous Identification Number	—	—	C	C
MN2	2.013	Miscellaneous Identification Number	—	—	C	C
MN3	2.014	Miscellaneous Identification Number	—	—	C	C
MN4	2.015	Miscellaneous Identification Number	—	—	C	C
INF	2.063	Additional Information	O	O	O	O
RLS	2.064	Respondents List	—	—	M	—
ERM	2.074	Status/Error Message Field	—	—	—	M
ENC	2.320	Expected Number of	M	M	—	—

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

		Candidates				

Condition-sarakkeessa:

O = valinnainen (Optional); M = pakollinen (Mandatory); C = ehdollinen (Conditional), jos tiedot ovat saatavissa.

*	=	jos tiedot siirretään sisäisen lainsäädännön mukaisesti (siirrosta ei säädetä LAW.PRUM.11 artiklassa [Sormenjälkitiedot] ja LAW.PRUM.12 artiklassa [Sormenjälkitietojen automaattinen haku])

9.5. Lisäys 5: Tietuetyyppi 1 – Määritelmät

Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
LEN	M	1.001	Logical Record Length	N	1.001:230{{GS}}}
VER	M	1.002	Version Number	N	1.002:0300{{GS}}}
CNT	M	1.003	File Content	N	1.003:1{{US}}15{{RS}}2{{US}}00{{RS}}4{{US}}01{{RS}}4{{US}}02{{RS}}4{{US}}03{{RS}}4{{US}}04{{RS}}4{{US}}05{{RS}}4{{US}}06{{RS}}4{{US}}07{{RS}}4{{US}}08{{RS}}4{{US}}09{{RS}}4{{US}}10{{RS}}4{{US}}11{{RS}}4{{US}}12{{RS}}4{{US}}13{{RS}}4{{US}}14{{GS}}
TOT	M	1.004	Type of Transaction	A	1.004:CPS{{GS}}}

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

DAT	M	1.005	Date	N	1.005:20050101 {GS}}
PRY	M	1.006	Priority	N	1.006:4{GS}}
DAI	M	1.007	Destination Agency	1*	1.007:DE/BKA{ GS}}
ORI	M	1.008	Originating Agency	1*	1.008:NL/NAFIS {GS}}
TCN	M	1.009	Transaction Control Number	AN	1.009:02000000 04F{GS}}
TCR	C	1.010	Transaction Control Reference	AN	1.010:02000000 04F{GS}}
NSR	M	1.011	Native Scanning Resolution	AN	1.011:19.68{GS}}
NTR	M	1.012	Nominal Transmitting Resolution	AN	1.012:19,68{GS}}
DOM	M	1.013	Domain Name	AN	1.013: INT- I{US}4,22{GS}}
GMT	M	1.014	Greenwich Mean Time	AN	1.014:20050101 125959Z

Condition-sarakkeessa: O = valinnainen (Optional); M = pakollinen (Mandatory); C = ehdollinen (Conditional)

Merkkityyppisarakeissa: A = Alfa, N = Numeerinen, B = Binäärinen

1* = viraston nimessä sallitaan seuraavien merkkien käyttö: ["0..9", "A..Z", "a..z", "_", ".", ",", "-", ""]

9.6. Lisäys 6: Tietuetyyppi 2 – Määritelmät

Taulukko A.6.1. CPS- ja PMS-siirtotapahtuma					
Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

LEN	M	2.001	Logical Record Length	N	2.001:909{{GS}}
IDC	M	2.002	Image Designation Character	N	2.002:00{{GS}}
SYS	M	2.003	System Information	N	2.003:0422{{GS}}
CRN	M	2.010	Criminal Reference Number	AN	2.010:DE/E999999999{{GS}}
INF	O	2.063	Additional Information	1*	2.063:Additional Information 123{{GS}}
ENC	M	2.320	Expected Number of Candidates	N	2.320:1{{GS}}

Taulukko A.6.2: SRE-siirtotapahtuma					
Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
LEN	M	2.001	Logical Record Length	N	2.001:909{{GS}} }
IDC	M	2.002	Image Designation Character	N	2.002:00{{GS}}
SYS	M	2.003	System Information	N	2.003:0422{{GS}} }}
CRN	C	2.010	Criminal Reference Number	AN	2.010:NL/22222 22222{{GS}}
MN1	C	2.012	Miscellaneous Identification Number	AN	2.012:E9999999 99{{GS}}
MN2	C	2.013	Miscellaneous Identification	AN	2.013:E9999999

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

			Number		99{{GS}}
MN3	C	2.014	Miscellaneous Identification Number	N	2.014:0001{{GS}}
MN4	C	2.015	Miscellaneous Identification Number	A	2.015:A{{GS}}
INF	O	2.063	Additional Information	1*	2.063:Additional Information 123{{GS}}
RLS	M	2.064	Respondents List	AN	2.064:CPS{{RS}}001/001{{RS}}999999{{GS}}

Taulukko A.6.3: ERR-siirtotapahtuma					
Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
LEN	M	2.001	Logical Record Length	N	2.001:909{{GS}}
IDC	M	2.002	Image Designation Character	N	2.002:00{{GS}}
SYS	M	2.003	System Information	N	2.003:0422{{GS}}
MN1	M	2.012	Miscellaneous Identification Number	AN	2.012:E999999999{{GS}}
MN2	C	2.013	Miscellaneous Identification Number	AN	2.013:E999999999{{GS}}
MN3	C	2.014	Miscellaneous Identification Number	N	2.014:0001{{GS}}

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

MN4	C	2.015	Miscellaneous Identification Number	A	2.015:A{{GS}}
INF	O	2.063	Additional Information	1*	2.063:Additional Information 123{{GS}}
ERM	M	2.074	Status/Error Message Field	AN	2.074: 201: IDC - 1 FIELD 1.009 WRONG CONTROL CHARACTER {{LF}} 115: IDC 0 FIELD 2.003 INVALID SYSTEM INFORMATION {{GS}}

Taulukko A.6.4. MPS- ja MMS-siirtotapahtuma

Identifier	Condition	Field number	Field name	Character type	Example data
LEN	M	2.001	Logical Record Length	N	2.001:909{{GS}}
IDC	M	2.002	Image Designation Character	N	2.002:00{{GS}}
SYS	M	2.003	System Information	N	2.003:0422{{GS}}
CNO	M	2.007	Case Number	AN	2.007:E999999999{{GS}}
SQN	C	2.008	Sequence Number	N	2.008:0001{{GS}}
MID	C	2.009	Latent Identifier	A	2.009:A{{GS}}
INF	O	2.063	Additional Information	1*	2.063:Additional Information 123{{GS}}
ENC	M	2.320	Expected Number of Candidates	N	2.320:1{{GS}}

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Condition-sarakkeessa: O = valinnainen (Optional); M = pakollinen (Mandatory); C = ehdollinen (Conditional)

Merkkityyppisarakeessa: A = Alfa, N = Numeerinen, B = Binäärinen

1* = sallitaan seuraavien merkkien käyttö ["0..9", "A..Z", "a..z", " ", ".", "-", "_"]

9.7. Lisäys 7: Harmaasävykuvien pakkauskoodit

Pakkauskoodit

Compression	Value	Remarks
Wavelet Scalar Quantisation Greyscale Fingerprint Image Compression Specification IAFIS-IC-0010(V3), dated 19 December 1997	WSQ	Algorithm to be used for the compression of greyscale images in Type-4, Type-7 and Type-13 to Type-15 records. Shall not be used for resolutions > 500dpi.
JPEG 2000 [ISO 15444/ITU T.800]	J2K	To be used for lossy and losslessly compression of greyscale images in Type-13 to Type-15 records. Strongly recommended for resolutions > 500 dpi

9.8. Lisäys 8: Viestin määrite

Sisäisen työkulun parantamiseksi PRUEM-siirtotapahtuman otsikkokenttään merkitään viestin lähettävän valtion maakoodi ja siirtotapahtumatyyppi (TOT-kenttä 1.004).

Muotolause: maakoodi/siirtotapahtumatyyppi

Esimerkki: "DE/CPS"

Viestikenttä voi olla tyhjä.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

1. Yhteiset tiedot ajoneuvorekisteritietojen automaattista hakua varten

1.1. Määritelmät

0 luvun 14 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut pakolliset ja valinnaiset tietoelementit määritellään seuraavasti:

Pakollinen (M = Mandatory):

Tietoelementti on toimitettava, jos se on saatavilla valtion kansallisessa rekisterissä. Näin ollen saatavilla olevien tietojen vaihto on pakollista.

Valinnainen (O = Optional):

Tietoelementti voidaan toimittaa, se on saatavilla valtion kansallisessa rekisterissä. Näin ollen tietojen vaihto ei ole pakollista, vaikka ne ovat saatavilla.

LAW.PRUM.15 artiklan [Ajoneuvorekisteritietojen automaattinen haku] kannalta merkityksellisten tietoelementtien kohdalle merkitään (Y).

1.2. Ajoneuvoa, sen omistajaa tai haltijaa koskeva haku

1.2.1. Haun käynnistäjät

Tietoja voi hakea kahdella tavalla seuraavasti:

- ilmoittamalla ajoneuvon tunnistusnumero (VIN), viitepäivämäärä ja -aika (valinnainen);
- ilmoittamalla ajoneuvon rekisteritunnus, tunnistusnumero (VIN) (valinnainen), viitepäivämäärä ja -aika (valinnainen).

Näillä hakuperusteilla annetaan tietoja yhdestä ja toisinaan useammasta ajoneuvosta. Jos on tarkoitus antaa tietoja ainoastaan yhdestä ajoneuvosta, kaikki elementit toimitetaan yhdessä vastauksessa. Jos haun tuloksena on enemmän kuin yksi ajoneuvo, pyynnön vastaanottanut valtio voi itse päättää, toimitetaanko kaikki elementit vai ainoastaan haun tarkentamiseen tarvittavat elementit (esimerkiksi yksityisyys- tai suoritussyistä).

Haun tarkentamiseen käytettävät elementit luetellaan kohdassa 1.2.2.1. Kohta 1.2.2.2 sisältää täydet hakutiedot.

Kun ilmoitetaan ajoneuvon tunnistusnumero, viitepäivämäärä ja -aika, haku voidaan suorittaa joko yhdessä tai kaikissa osallistujavaltioissa.

Kun ilmoitetaan ajoneuvon rekisteritunnus, viitepäivämäärä ja -aika, haku on suoritettava yhdessä tietyssä valtiossa.

Tavallisesti haussa käytetään kuluvaan päivämäärää ja aikaa, mutta on myös mahdollista suorittaa hakuja ilmoittamalla aiempi viitepäivämäärä ja -aika. Kun haku tehdään aiempaa viitepäivämäärää ja -aikaa käyttäen, eikä aikaisempia tietoja ole saatavilla tietyn valtion rekisterissä, koska kyseisiä tietoja ei ole rekisteröity, voimassa oleva tieto voidaan toimittaa ilmoittaen, että kyseessä on ajankohtainen tieto.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

1.2.2. Tiedot

1.2.2.1. Haun tarkentamista varten toimitettavat elementit

Item	M/O ¹⁴⁹	Remarks	Prüm Y/N ¹⁵⁰
Data relating to vehicles			
Licence number	M		Y
Chassis number/VIN	M		Y
Country of registration	M		Y
Make	M	(D.1 ¹⁵¹) e.g. Ford, Opel, Renault, etc.	Y
Commercial type of the vehicle	M	(D.3) e.g. Focus, Astra, Megane	Y
EU Category Code	M	(J) mopeds, motorbikes, cars, etc.	Y

1.2.2.2 Täydet hakutiedot

Item	M/O ¹⁵²	Remarks	Prüm Y/N
Data relating to holders of the vehicle		(C.1 ¹⁵³) The data refer to the holder of the specific registration certificate.	
Registration holders' (company) name	M	(C.1.1.) separate fields will be used for surname, infixes, titles, etc., and the name in printable format will be communicated	Y
First name	M	(C.1.2) separate fields for first name(s) and initials will be used,	Y

¹⁴⁹ M = pakollinen (Mandatory), kun tieto on saatavilla kansallisessa rekisterissä, O = valinnainen (Optional).

¹⁵⁰ Kaikki erityiset valtiokohtaiset tiedot merkitään Y-kirjaimella.

¹⁵¹ Yhdenmukaistetun rekisteröintitodistuksen lyhenne, ks. neuvoston direktiivi 1999/37/EY, 29.4.1999.

¹⁵² M = pakollinen (Mandatory), kun tieto on saatavilla kansallisessa rekisterissä, O = valinnainen (Optional).

¹⁵³ Yhdenmukaistetun rekisteröintitodistuksen lyhenne, ks. neuvoston direktiivi 1999/37/EY, 29.4.1999.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

		and the name in printable format will be communicated	
Address	M	(C.1.3) separate fields will be used for Street, House number and Annex, Zip code, Place of residence, Country of residence, etc., and the Address in printable format will be communicated	Y
Gender	M	Male, female	Y
Date of birth	M		Y
Legal entity	M	individual, association, company, firm, etc.	Y
Place of Birth	O		Y
ID Number	O	An identifier that uniquely identifies the person or the company.	N
Type of ID Number	O	The type of ID Number (e.g. passport number).	N
Start date holdership	O	Start date of the holdership of the car. This date will often be the same as printed under (I) on the registration certificate of the vehicle.	N
End date holdership	O	End data of the holdership of the car.	N
Type of holder	O	If there is no owner of the vehicle (C.2) the reference to the fact that the holder of the registration certificate: – is the vehicle owner, – is not the vehicle owner, – is not identified by the registration certificate as being the vehicle owner.	N
Data relating to owners of the vehicle		(C.2)	
Owners' (company) name	M	(C.2.1)	Y
First name	M	(C.2.2)	Y

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Address	M	(C.2.3)	Y
Gender	M	male, female	Y
Date of birth	M		Y
Legal entity	M	individual, association, company, firm, etc.	Y
Place of Birth	O		Y
ID Number	O	An identifier that uniquely identifies the person or the company.	N
Type of ID Number	O	The type of ID Number (e.g. passport number).	N
Start date ownership	O	Start date of the ownership of the car.	N
End date ownership	O	End data of the ownership of the car.	N
Data relating to vehicles			
Licence number	M		Y
Chassis number/VIN	M		Y
Country of registration	M		Y
Make	M	(D.1) e.g. Ford, Opel, Renault, etc.	Y
Commercial type of the vehicle	M	(D.3) e.g. Focus, Astra, Megane.	Y
Nature of the vehicle/EU Category Code	M	(J) mopeds, motorbikes, cars, etc.	Y
Date of first registration	M	(B) Date of first registration of the vehicle somewhere in the world.	Y
Start date (actual) registration	M	(I) Date of the registration to which the specific certificate of the vehicle refers.	Y

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

End date registration	M	End data of the registration to which the specific certificate of the vehicle refers. It is possible this date indicates the period of validity as printed on the document if not unlimited (document abbreviation = H).	Y
Status	M	Scrapped, stolen, exported, etc.	Y
Start date status	M		Y
End date status	O		N
kW	O	(P.2)	Y
Capacity	O	(P.1)	Y
Type of licence number	O	Regular, transito, etc.	Y
Vehicle document id 1	O	The first unique document ID as printed on the vehicle document.	Y
Vehicle document id 2 ¹⁵⁴	O	The first unique document ID as printed on the vehicle document	Y
Data relating to insurances			
Insurance company name	O		Y
Begin date insurance	O		Y
End date insurance	O		Y
Address	O		Y
Insurance number	O		Y
ID number	O	An identifier that uniquely identifies the company.	N
Type of ID number	O	The type of ID number (e.g. number of the Chamber of Commerce)	N

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

2. Tietoturvallisuus

2.1. Yleiskatsaus

Eucaris-ohjelmistosovellus varmistaa suojatun viestinnän muihin valtioihin ja välittää viestejä valtioiden vanhoihin taustajärjestelmiin käyttäen XML-muotoa. Valtiot vaihtavat tietoja lähettämällä ne suoraan vastaanottajalle. Valtion tietokeskus on kytketty TESTA-verkkoon.

XML-viestit lähetetään verkossa salattuina. Viestien salaamiseen käytetään SSL-tekniikkaa. Viestit lähetetään taustaohjelmiin selväkielisinä XML-viesteinä, koska niiden välittäminen sovelluksen ja taustaohjelman välillä tapahtuu suojatussa ympäristössä.

Tarjotaan myös asiakassovellus, jonka avulla voidaan valtion sisäisesti esittää omaa rekisteriä tai muun valtion rekisteriä koskevia pyyntöjä. Käyttäjät tunnistetaan käyttäjätunnuksen ja salasanan tai käyttäjävarmenteen avulla. Yhteys käyttäjään voidaan salata, mutta vastuu asiasta kuuluu kullekin yksittäiselle valtiolle.

2.2. Viestien vaihtoon liittyvät turvatekijät

Turvarakenne perustuu HTTPS-protokollan ja XML-allekirjoituksen yhdistelmään. Tämä vaihtoehto käyttää XML-allekirjoitusta kaikkien palvelimelle lähetettyjen viestien allekirjoittamiseen ja voi todentaa viestin lähettäjän tarkistamalla allekirjoituksen. Yksisuuntaista SSL-protokollaa (vain palvelinvarmennetta) käytetään suojaamaan siirrettävän viestin luottamuksellisuus ja eheys ja suojaamaan sisällön poistoihin tai toistoihin sekä upotuksiin pyrkiviltä hyökkäyksiltä. Sen sijaan, että kehitettäisiin yksilöllisesti suunniteltu ohjelmisto kahdensuuntaisen SSL-protokollan toteuttamiseksi, käytetään XML-allekirjoitusta. XML-allekirjoituksen käyttö vastaa lähemmin verkkopalvelujen toimintarakennetta kuin kahdensuuntainen SSL-protokolla ja on siten strategisempi.

XML-allekirjoitus voidaan toteuttaa usealla eri tavalla. Menetelmäksi on valittu XML-allekirjoituksen käyttö osana WSS-järjestelmää (Web Services Security). WSS-järjestelmä määrittelee, kuinka XML-allekirjoitusta on käytettävä. Koska WSS-järjestelmä perustuu SOAP-standardiin, on järkevää noudattaa SOAP-standardia niin pitkälle kuin mahdollista.

2.3. Muut kuin viestien vaihtoon liittyvät turvatekijät

2.3.1. Käyttäjätunnistus

Eucaris-verkkosovelluksen käyttäjät tunnistautuvat käyttämällä käyttäjätunnusta ja salasanaa. Koska käytössä on standardimuotoinen Windows-tunnistus, valtiot voivat tarvittaessa parantaa käyttäjien todentamisen tasoa käyttämällä käyttäjävarmennetta.

2.3.2. Käyttäjäroolit

Eucaris-ohjelmistosovellus tukee erilaisia käyttäjärooleja. Jokaiseen palvelukokonaisuuteen liittyy oma tunnistusmenettely. Esimerkiksi "Treaty of Eucaris" -toiminnon (eksklusiiviset) käyttäjät eivät saa käyttää "Prüm"-toimintoa. Ylläpitotoiminnot ovat erillään tavallisista loppukäyttäjärooleista.

2.3.3. Viestien vaihdon kirjaaminen ja jäljitys

Eucaris-ohjelmistosovelluksella voidaan kirjata kaikki viestityypit. Kansallinen ylläpitäjä voi määritellä ylläpitotoiminnon avulla, mitkä viestit kirjataan: loppukäyttäjien pyynnöt, muista valtioista tulevat pyynnöt, kansallisista rekistereistä toimitetut tiedot jne.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Sovellus voidaan konfiguroida käyttämään tällaiseen kirjaamiseen sisäistä tietokantaa tai ulkoista (Oracle-) tietokantaa. Päätös siitä, mitkä viestit on kirjattava, riippuu yksiselitteisesti perintöjärjestelmien ja niihin liitettyjen asiakassovellusten kirjausmahdollisuuksista.

Kunkin viestin otsikossa on tiedot pyynnön esittävästä valtiosta, kyseisen valtion pyynnön esittävästä organisaatiosta ja asianomaisesta käyttäjästä. Myös pyynnön syy on ilmoitettu.

Yhdistämällä pyynnön esittävän valtion ja pyyntöön vastaavan valtion kirjaukset voidaan jäljittää minkä tahansa viestin koko kulku (esimerkiksi asianosaisen kansalaisen pyynnöstä).

Kirjaaminen konfiguroidaan Eucaris-asiakassovelluksen avulla (valikkokohdasta "Administration", "Logging configuration"). Kirjaustoiminnon suorittaa ydinjärjestelmä (Core System). Kun kirjaamistoiminto on aktivoitu, viesti kokonaisuudessaan (otsikko ja viestiteksti) tallentuu johonkin kirjausrekisteriin. Kirjaustaso voidaan asettaa erikseen määriteltyjen toimintojen ja ydinjärjestelmässä esiintyvien viestityyppien mukaan.

Kirjaustasot

Seuraavat kirjaustasot ovat mahdollisia:

"Private – Message is logged" (yksityinen – viesti kirjautuu): kirjaus EI ole mahdollista yleistä lokitietojen poimintatoimintoa varten vaan pelkästään kansallisella tasolla tarkastustoimintaa ja ongelmanratkaisua varten.

"None – Message is not logged at all" (ei kirjausta – viesti ei kirjaudu lainkaan).

Viestityypit

Valtioiden välinen tiedonvaihto koostuu useista viestityypeistä, jotka esitetään jäljempänä olevassa kaaviossa 5.

Mahdollisia viestityyppejä ovat seuraavat (kaaviossa 5 esitetty valtio X:n Eucaris-ydinjärjestelmän mukaisesti):

1. Request to Core System_Request message by Client
2. Request to Other State_Request message by Core System of this State
3. Request to Core System of this State_Request message by Core System of other State
4. Request to Legacy Register_Request message by Core System
5. Request to Core System_Request message by Legacy Register
6. Response from Core System_Request message by Client
7. Response from Other State_Request message by Core System of this State
8. Response from Core System of this State_Request message by other State
9. Response from Legacy Register_Request message by Core System

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

10. Response from Core System_Request message by Legacy Register

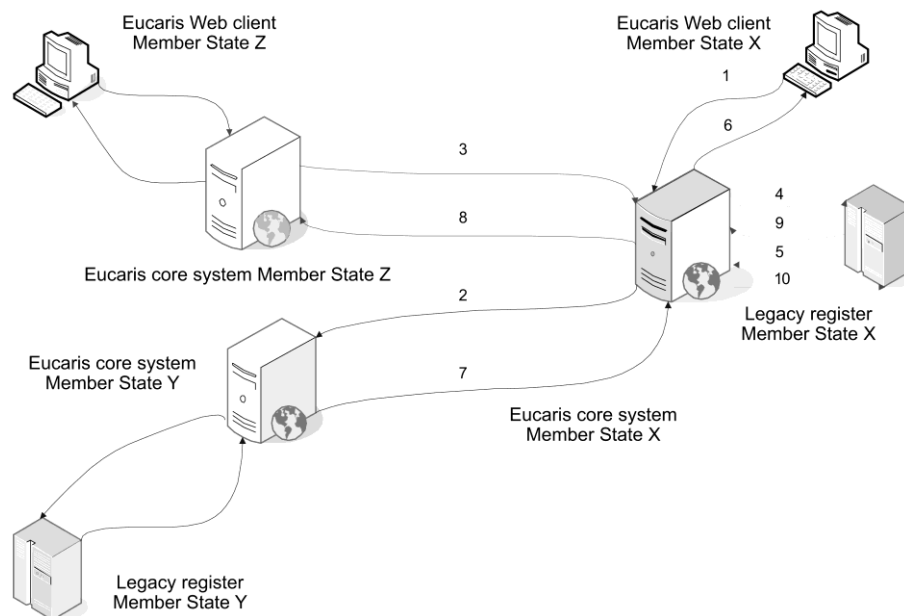
Kaaviossa 5 esitetään seuraavat tiedonvaihtotapaukset:

* Valtion X esittämä tietopyyntö valtiolle Y – siniset nuolet. Tällainen pyyntö ja vastaus vastaavat viestityyppejä 1, 2, 7 ja 6.

* Valtion Z esittämä tietopyyntö valtiolle X – punaiset nuolet. Tällainen pyyntö ja vastaus vastaavat viestityyppejä 3, 4, 9 ja 8.

* Tietorekisteristä ydinjärjestelmään esitettävä tietopyyntö (tähän reittiin kuuluu myös tietorekisterin taustalla olevasta käyttäjäliittymästä tehty pyyntö) – vihreät nuolet. Tällainen pyyntö ja vastaus vastaavat viestityyppejä 5 ja 10.

Kaavio 5: Kirjauksen viestityypit

2.3.4. HSM (Hardware Security Module)

HSM-laitetta ei käytetä.

HSM-moduli antaa hyvän suojan avaimelle, jota käytetään viestien allekirjoitukseen ja palvelinten tunnistamiseen. Tämä lisää yleistä turvatasoa, mutta HSM-laite on kallis hankittavaksi ja ylläpidettäväksi eikä vaatimuksena ole päättää FIPS 140–2 -standardin tason 2 tai tason 3 mukaisen HSM-laitteen käytöstä. Koska käytössä on suljettu verkko, joka vähentää tehokkaasti uhkia, on päätetty, ettei alustavasti käytetä HSM-laitetta. Jos HSM-laite on tarpeen esimerkiksi valtuutuksen saamiseksi, se voidaan lisätä arkkitehtuuriin.

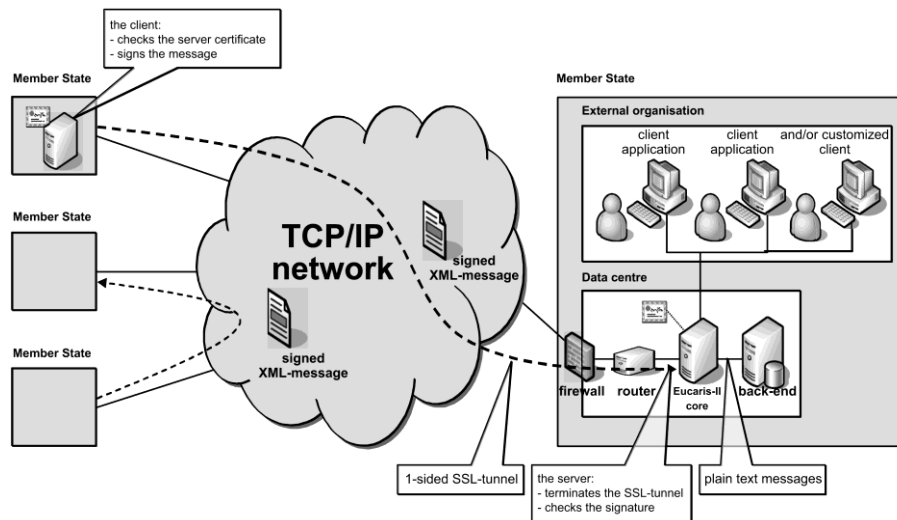
Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3. Tiedonvaihtoa koskevat tekniset edellytykset

3.1. Eucaris-sovelluksen yleiskuvaus

3.1.1. Yleistä

Eucaris-sovellus liittää kaikki osallistuvat valtiot verkkoon, jossa valtiot ovat suorassa yhteydessä toisiinsa. Yhteyden luontiin ei tarvita keskuskomponenttia. Eucaris-sovellus varmistaa suojatun viestinnän muihin valtioihin ja välittää viestejä valtioiden vanhoihin taustajärjestelmiin käyttäen XML-muotoa. Arkkitehtuuri esitetään seuraavassa kuvassa.

Valtiot vaihtavat tietoja lähettämällä ne suoraan vastaanottajalle. Valtion tietokeskus on liitetty viestinvaihdossa käytettyyn TESTA-verkkoon. Valtioiden yhteys TESTA-verkkoon toimii niiden kansallisen portin kautta. Verkkoyhteydessä on käytettävä palomuuria ja reitittimen on liitettävä Eucaris-sovellus palomuuriin. Viestien suojaamiseen valitusta vaihtoehdosta riippuen varmennetta käyttää joko reititin tai Eucaris-sovellus.

Asiakassovellusta voidaan käyttää valtiossa hakujen tekemiseen omasta rekisteristä tai muiden valtioiden rekistereistä. Asiakassovellus on yhteydessä Eucaris-järjestelmään. Käyttäjät tunnistetaan käyttäjätunnuksen ja salasanan tai käyttäjävarmenteen avulla. Yhteys ulkopuolisen organisaation (esimerkiksi poliisin) käyttäjään voidaan salata, mutta asiasta vastaa kukin valtio itse.

3.1.2. Järjestelmän ulottuvuus

Eucaris-järjestelmä kattaa vain menettelyt, jotka liittyvät valtioiden rekisteriviranomaisten väliseen tiedonvaihtoon ja näiden tietojen esittämiseen perustasolla. Menettelyt ja automatisoidut prosessit, joissa tietoja on tarkoitus käyttää, kuuluvat järjestelmän ulkopuolelle.

Valtiot voivat valita käyttöönsä joko Eucaris-käyttäjätoiminnon tai ottaa käyttöön oman yksilöllisesti muokatun asiakassovelluksen. Jäljempänä olevassa taulukossa kuvataan, mitkä Eucaris-järjestelmän osatekijät ovat pakollisia ja/tai säädettyjä ja mitkä valinnaisia ja/tai valtioiden vapaasti päätettävissä.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Eucaris aspects	M/O ¹⁵⁵	Remark
Network concept	M	The concept is an 'any-to-any' communication.
Physical network	M	TESTA
Core application	M	The core application of Eucaris has to be used to connect to the other States. The following functionality is offered by the core: * Encrypting and signing of the messages; * Checking of the identity of the sender; * Authorisation of States and local users; * Routing of messages; * Queuing of asynchronous messages if the recipient service is temporally unavailable; * Multiple country inquiry functionality; * Logging of the exchange of messages; — Storage of incoming messages
Client application	O	In addition to the core application the Eucaris II client application can be used by a State. When applicable, the core and client application are modified under auspices of the Eucaris organisation.
Security concept	M	The concept is based on XML-signing by means of client certificates and SSL-encryption by means of service certificates.
Message specifications	M	Every State has to comply with the message specifications as set by the Eucaris organisation and this Chapter. The specifications can only be changed by the Eucaris organisation in consultation with the States.
Operation and Support	M	The acceptance of new States or a new functionality is under auspices of the Eucaris organisation. Monitoring and help desk functions are managed centrally by an appointed State.

¹⁵⁵ M = käyttö tai noudattaminen pakollista (Mandatory) O = käyttö tai noudattaminen valinnaista (Optional).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3.2. Toiminnalliset ja muut vaatimukset

3.2.1. Yleinen toiminnallisuus

Tässä jaksossa tärkeimmät yleiset toiminnot on kuvailtu yleisin termein.

Nro	Kuvaus
1.	Järjestelmä sallii valtioiden rekisteriviranomaisten vaihtaa pyyntö- ja vastausviestejä interaktiivisesti.
2.	Järjestelmä sisältää asiakassovelluksen, joka tekee loppukäyttäjille mahdolliseksi lähettää pyyntönsä ja esittää vastaustietonsa manuaalista käsittelyä varten.
3.	Järjestelmä helpottaa ”levitystä” sallien valtion lähettää pyynnön kaikille muille valtioille. Ydinsovellus konsolidoi saadut vastaukset yhdeksi vastausviestiksi asiakassovellukseen (tätä toimintoa kutsutaan nimellä ”Multiple Country Inquiry”).
4.	Järjestelmä kykenee käsittelemään erilaisia viestejä. Käyttäjärooli, luvan antaminen, reititys, allekirjoitus ja kirjaus määritellään palvelukohtaisesti.
5.	Järjestelmä sallii valtioiden vaihtaa viestieriä tai viestejä, jotka sisältävät suuren määrän pyyntöjä tai vastauksia. Nämä viestit käsitellään asynkronisesti.
6.	Järjestelmä asettaa asynkroniset viestit jonoon, jos vastaanottavaan valtioon ei tilapäisesti saada yhteyttä, ja takaa toimituksen heti kun yhteys toimii jälleen.
7.	Järjestelmä tallentaa vastaanotetut asynkroniset viestit, kunnes ne voidaan käsitellä.
8.	Järjestelmästä pääsee ainoastaan muiden valtioiden Eucaris-sovelluksiin, ei muissa valtiossa oleviin yksittäisiin organisaatioihin, eli kukin rekisteriviranomainen toimii ainoana porttina oman maansa loppukäyttäjien ja toisten valtioiden vastaavien viranomaisten välillä.
9.	On mahdollista määritellä eri valtioiden käyttäjät yhdellä Eucaris-palvelimella ja antaa näille lupa kyseisten valtioiden oikeuksien mukaisesti.
10.	Pyynnön esittävää valtiota, järjestöä ja loppukäyttäjää koskevat tiedot sisältyvät viesteihin.
11.	Järjestelmä helpottaa viestien vaihdon kirjaamista eri valtioiden välillä sekä ydinsovelluksen ja kansallisten rekisterijärjestelmien välillä.
12.	Järjestelmä sallii erityisen sihteerin, joka on tähän tehtävään nimetty organisaatio tai valtio, koota yhteen kaikkien osallistuvien valtioiden lähettämistä/vastaanottamista viesteistä kirjatut tiedot tilastoselvitysten laatimiseksi.
13.	Kukin valtio ilmoittaa itse, mitkä kirjatut tiedot annetaan sihteerin käyttöön ja mitkä tiedot ovat ”yksityisiä”.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

14.	Järjestelmä sallii kunkin valtion kansallisten ylläpitäjien saada käyttötilastoja.
15.	Järjestelmä mahdollistaa uusien valtioiden lisäämisen yksinkertaisilla hallinnollisilla toimilla.

3.2.2. Käytettävyys

Nro	Kuvaus
16.	Järjestelmä tarjoaa rajapinnan viestien automaattiselle käsittelylle taustaohjelmajärjestelmillä/perinnöllä ja mahdollistaa käyttäjärajapinnan integroinnin kyseisiin järjestelmiin (asiakaskohtainen käyttäjärajapinta).
17.	Järjestelmä on helppo oppia, se on itsensä selittävä ja käsittää ohjetekstin.
18.	Järjestelmä on dokumentoitu ja avustaa valtioita integroinnissa, operatiivisissa toiminnoissa ja tulevassa ylläpidossa (esim. käyttöoppaat, toiminnallinen/tekninen dokumentaatio, toimintaopas, ...).
19.	Käyttäjärajapinta on monikielinen ja tarjoaa loppukäyttäjälle mahdollisuuden valita haluamansa kieli.
20.	Käyttäjärajapinta tarjoaa paikalliselle ylläpitäjälle mahdollisuuden kääntää sekä näytöllä olevat että koodatut tiedot kansalliselle kielelle.

3.2.3. Luotettavuus

Nro	Kuvaus
21.	Järjestelmä on suunniteltu kestäväksi ja luotettavaksi toimintajärjestelmäksi, joka sietää operaattorin virheitä ja palautuu hyvin toimintakuntoon sähkökatkojen ja muiden onnettomuuksien jälkeen. Järjestelmä on voitava käynnistää uudelleen siten, että tietoja katoaa mahdollisimman vähän tai ei ollenkaan.
22.	Järjestelmän on annettava vakaita ja toistettavia tuloksia.
23.	Järjestelmä on suunniteltu toiminaan luotettavasti. On mahdollista käyttää järjestelmää konfiguraatiossa, joka takaa 98-prosenttisen saatavuuden (varajärjestelmän, varapalvelimen käytön jne. kautta) jokaisen kahdenvälisen viestin osalta.
24.	On mahdollista käyttää osaa järjestelmästä myös joidenkin rakenneosien häiriöiden aikana (jos järjestelmä ei toimi valtiossa C, valtiot A ja B voivat silti viestiä keskenään). Tietoketjun yksittäisten häiriökohtien määrä olisi minimoitava.
25.	Toimintakunnon palautuminen vakavan häiriön jälkeen saisi kestää alle yhden päivän.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	Häiriöaika pitäisi voida minimoida käyttämällä esim. keskuspalvelun tarjoamaa etätukea.

3.2.4. Suorituskyky

Nro	Kuvaus
26.	Järjestelmää voi käyttää vuorokauden ympäri seitsemänä päivänä viikossa. Tätä aikakehystä edellytetään siten myös valtioiden perintöjärjestelmiltä.
27.	Järjestelmä vastaa nopeasti käyttäjien pyyntöihin taustatehtävistä riippumatta. Tätä vaaditaan myös osapuolten perintöjärjestelmiltä hyväksyttävän vastausajan varmistamiseksi. Enintään 10 sekunnin kokonaisvastausaika yhden pyynnön osalta on hyväksyttävä.
28.	Järjestelmä on suunniteltu monikäyttäjäjärjestelmäksi ja siten, että taustatehtävät voivat jatkua samalla kun käyttäjä suorittaa edustatehtäviä.
29.	Järjestelmä on suunniteltu laajennuskelpoiseksi ja tukemaan viestien määrän mahdollista kasvua, kun uusi toiminto tai uusia organisaatioita tai valtioita lisätään.

3.2.5. Turvallisuus

Nro	Kuvaus
30.	Järjestelmä soveltuu (esim. turvatoimenpiteiltään) sellaisten yksityisyyden kannalta arkaluonteisia henkilötietoja sisältävien viestien (esim. auton omistaja/haltijat) vaihtoon, joilla on EU restricted -turvaluokitus.
31.	Järjestelmää ylläpidetään sellaisella tavalla, että estetään luvaton pääsy tietoihin.
32.	Järjestelmä sisältää kansallisten loppukäyttäjien oikeuksien ja lupien hallinnointipalvelun.
33.	Valtiot voivat tarkastaa lähettäjän henkilöllisyyden (valtion tasolla) XML-allekirjoituksen avulla.
34.	Valtioiden on nimenomaisesti valtuutettava toiset valtiot siihen, että ne voivat pyytää tietoja.
35.	Järjestelmä tarjoaa sovellustasolla täydellisen turva- ja salaust politiikan, joka vastaa tällaisissa tilanteissa edellytettävää turvatasoa. Tietojen eksklusiivisuus ja eheys taataan käyttämällä XML-allekirjoitusta ja salausta SSL-tunneloinnin avulla.
36.	Kaikki viestien vaihto voidaan jäljittää kirjausten avulla.
37.	Viestien poisto (ulkopuolisen toimesta), toisto tai upotus (ulkopuolisen toimesta) voidaan

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	estää.
38.	Järjestelmä käyttää luotetun kolmannen tahon (Trusted Third Party, TTP) myöntämiä varmenteita.
39.	Järjestelmä kykenee käsittelemään erilaisia varmenteita valtiota kohden riippuen viestin tai palvelun tyypistä.
40.	Sovellustason turvatoimenpiteet ovat riittävät, jotta voidaan käyttää verkkoja, jotka eivät ole akkreditoituja.
41.	Järjestelmä voi käyttää uusia turvatekniikkoja kuten XML-palomuuria.

3.2.6. Sopeutuvuus

Nro	Kuvaus
42.	Järjestelmää voidaan laajentaa uusilla viesteillä ja uusilla toiminnoilla. Mukauttamiskustannukset ovat hyvin pienet sovelluskomponenttien keskitetyn kehittämisen ansiosta.
43.	Valtiot voivat määrittää uusia viestityyppejä kahdensiväliseen käyttöön. Kaikkien valtioiden ei tarvitse tukea kaikkia viestityyppejä.

3.2.7. Tukitoiminnot ja ylläpito

Nro	Kuvaus
44.	Järjestelmä mahdollistaa sen, että keskitetyt Service Desk -palvelut ja/tai operaattorit voivat seurata verkkoja tai palvelimia eri valtioissa.
45.	Järjestelmä mahdollistaa keskitettyjen Service Desk -palvelujen etätuen.
46.	Järjestelmä tarjoaa mahdollisuuden ongelmien analysointiin.
47.	Järjestelmä voidaan ulottaa uusiin valtioihin.
48.	Sovelluksen voi asentaa helposti henkilöstö, jolla on vain vähäinen atk-tuntemus ja -kokemus. Asennuksen on oltava mahdollisimman pitkälle automatisoitua.
49.	Järjestelmässä on pysyvä testaus- ja hyväksymisympäristö.
50.	Vuotuiset ylläpito- ja tukitoimintokustannukset on minimoitu noudattamalla markkinastandardeja ja kehittämällä sovellus sellaiseksi, että keskitetyltä Service Desk -

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	palvelulta tarvitaan mahdollisimman vähän tukea.

3.2.8. Suunnittelua koskevat vaatimukset

Nro	Kuvaus
51.	Järjestelmä on suunniteltu ja dokumentoitu pitkäikäiseksi.
52.	Järjestelmä on suunniteltu niin, että se on riippumaton verkkopalvelun tarjoajasta.
53.	Järjestelmä on yhteensopiva valtioiden olemassa olevien laitteistojen/ohjelmistojen kanssa ja toimii vuorovaikutuksessa niiden rekisteröintijärjestelmien kanssa, jotka käyttävät avoimiin standardeihin perustuvaa web-palveluteknologiaa (XML, XSD, SOAP, WSDL, HTTP(s), Web Services, WSS, X.509 jne.).

3.2.9. Sovellettavat standardit

Nro	Kuvaus
54.	Järjestelmä noudattaa asetuksessa EY 45/2001 (21, 22 ja 23 artikla) ja direktiivissä 95/46/EY säädettyjä tietosuojavaatimuksia.
55.	Järjestelmä noudattaa IDA-standardeja.
56.	Järjestelmä tukee UTF8-koodausta.

4 LUKU: LAW.PRUM.18 artiklan [Ennakoarviointi] mukainen arviointimenettely

1 artikla: Kysely

1. Asiaa käsittelevä Euroopan unionin neuvoston työryhmä, jäljempänä 'neuvoston työryhmä', laatii kyselyn, joka koskee kutakin LAW.PRUM.5 [TAVOITE] – LAW.PRUM.17 artiklassa [Täytäntöönpanotoimenpiteet] esitettyä automaattista tietojen vaihtoa.
2. Heti kun Yhdistynyt kuningaskunta katsoo täyttävänsä edellytykset tietojen jakamiseksi kyseisessä tietoluokassa, se vastaa kyselyyn.

2 artikla: Testausajo

1. Kyselyn tulosten arvioimiseksi Yhdistyneen kuningaskunnan on tarvittaessa osallistuttava testausajoon päätöksen 2008/615/YOS mukaisesti tietoja jo jakavan yhden tai useamman jäsenvaltion kanssa. Testausajo suoritetaan vähän ennen arviointikäyntiä tai vähän sen jälkeen.

2. Asiaa käsittelevän neuvoston työryhmän on määritettävä testausajon ehdot ja järjestelyt, jotka perustuvat aiemmin Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehtyyn sopimukseen. Testausajoon osallistuvat valtiot päättävät käytännön yksityiskohdista.

3 artikla: Arviointikäynti

1. Kyselyn tulosten arvioimiseksi tehdään arviointikäynti.

2. Asiaa käsittelevän neuvoston työryhmän on määritettävä käynnin ehdot ja järjestelyt, jotka perustuvat aiemmin tehtyyn sopimukseen Yhdistyneen kuningaskunnan ja arviointiryhmän välillä. Yhdistyneen kuningaskunnan on annettava arviointiryhmän tarkastaa automaattisen tietojenvaihdon yhdessä tai useammassa arvioitavassa tietoluokassa erityisesti järjestämällä käynnin ajaksi ohjelman, jossa otetaan huomioon arviointiryhmän pyynnöt.

3. Arviointiryhmän on laadittava kuukauden kuluessa käynnistään sitä koskeva raportti ja toimitettava se Yhdistyneelle kuningaskunnalle huomautuksia varten. Arviointiryhmä voi tarkistaa raporttia tarvittaessa Yhdistyneen kuningaskunnan huomautusten pohjalta.

4. Arviointiryhmän on koostuttava enintään kolmesta asiantuntijasta, jotka nimetään arvioitaviin tietoluokkiin kuuluvissa tietoluokissa automaattiseen tietojenvaihtoon osallistuvien jäsenvaltioiden toimesta, joilla on kokemusta kyseisten tietoluokkien osalta, joille on tehty asianmukainen kansallinen luotettavuusselvitys näiden asioiden käsittelyä varten ja jotka ovat valmiita osallistumaan vähintään yhteen arviointikäyntiin jossain toisessa valtiossa. Arviointiryhmään on myös kuuluttava komission edustaja.

5. Arviointiryhmän jäsenten on otettava huomioon, että heidän hankkimansa tiedot ovat luonteeltaan luottamuksellisia.

4 artikla: Neuvoston päätösten 2008/615/YOS ja 2008/616/YOS nojalla tehdyt arvioinnit

Suorittaessaan LAW.PRUM.18 artiklassa [Ennakkoarviointi] ja tässä luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä neuvosto ottaa asiaa käsittelevän neuvoston työryhmän välityksellä huomioon neuvoston täytäntöönpanopäätösten (EU) 2019/968¹⁵⁶ ja (EU) 2020/1188¹⁵⁷ hyväksymisen yhteydessä suoritettujen arviointimenettelyjen tulokset. Asiaa käsittelevä neuvoston työryhmä päättää, onko tarpeen suorittaa LAW.PRUM.18 artiklan [Ennakkoarviointi] 1 kohdassa, tämän liitteen 0 luvun 23 artiklan 2 kohdassa ja tämän luvun 2 artiklassa tarkoitettu testausajo.

5 artikla: Neuvostolle annettava kertomus

Arviointiraportti, jossa tehdään yhteenveto kyselyistä, arviointikäynnistä ja tarvittaessa testausajosta, on toimitettava neuvostolle päätöksen tekemiseksi LAW.PRUM.18 artiklan[Ennakkoarviointi] mukaisesti.

¹⁵⁶ Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/968, annettu 6 päivänä kesäkuuta 2019, DNA-tietoja koskevan automaattisen tietojenvaihdon aloittamisesta Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa (EUVL L 156, 13.6.2019, s. 8).

¹⁵⁷ Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2020/1188, annettu 6 päivänä elokuuta 2020, sormenjälkitietoja koskevan automaattisen tietojenvaihdon aloittamisesta Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa (EUVL L 265, 12.8.2020, s. 1).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

LIITE LAW-2: MATKUSTAJAREKISTERITIEDOT

Lentoliikenteen harjoittajien keräämät matkustajarekisteritietojen osat (PNR-tiedot)

1. PNR-varaustunnus;
2. Lipun varauspäivä/kirjoituspäivä;
3. Suunniteltu (suunnitellut) matkustuspäivä(t);
4. Nimi tai nimet;
5. Matkustajan, hänen lentonsa varanneiden henkilöiden, niiden henkilöiden, joiden kautta lentomatkustajaan saadaan yhteys, ja niiden henkilöiden, joille ilmoitetaan hätätapauksessa, osoitteet, puhelinnumerot ja sähköiset yhteystiedot;
6. Kaikki saatavilla olevat maksu- ja laskutustiedot (vain tiedot, jotka koskevat lentolipun maksutapoja ja laskutusta, eikä mitään muita sellaisia tietoja, jotka eivät liity suoraan lentoon);
7. Tietyn PNR:n kaikki matkareittitiedot;
8. Kanta-asiakastiedot (kanta-asiakasohjelmaa hallinnoivan lentoyhtiön tai palveluntarjoajan tunniste, kanta-asiakasnumero, jäsentaso, jäsentasojen kuvaus ja lentoyhtiöallianssin koodi);
9. Matkatoimisto/matkatoimistovirkailija;
10. Matkustajan matkustustilanne mukaan luettuina vahvistukset, lähtöselvitystilanne, viime hetkellä lennolta pois jääminen (no show) tai viime hetken lähtö ilman varausta (go show);
11. Jaetut PNR-tiedot;
12. Tiedot muista palveluista (other supplementary information, OSI), tiedot erityispalveluista (special service information, SSI) ja tiedot erityispalvelua koskevista pyynnöistä (special service request, SSR);
13. Lipunkirjoituskentän tiedot, joihin kuuluvat lipun numero, lipun kirjoituspäivä ja yhdensuuntaiset liput sekä lipun hinnan ilmoittamista koskevat ATFQ-tiedot (Automated Ticket Fare Quote);
14. Paikkatiedot, mukaan lukien paikan numero;
15. Yhteistunnusten käyttöä koskevat tiedot;
16. Kaikki matkatavaratiedot;
17. Muiden PNR-tiedoissa mainittujen yhdessä matkustavien matkustajien nimet ja lukumäärä;
18. Matkustajan ennakkotiedot (Advance Passenger Information, API), jos sellaisia on kerätty (mm. asiakirjan tyyppi, numero, myöntämismaa ja voimassaoloaika, kansalaisuus, sukunimi, etunimi, sukupuoli, syntymäaika, lentoyhtiö, lennon numero, lähtöpäivä, saapumispäivä, lähtökenttä, saapumiskenttä, lähtöaika ja saapumisaika);

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

19. Kaikki aiemmin tehdyt muutokset 1–18 kohdassa lueteltuihin PNR-tietoihin.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

LIITE LAW-3: EUROPOLIN TOIMIVALTAAN KUULUVAT RIKOKSET

- Terrorismi,
- Järjestäytynyt rikollisuus,
- Huumekauppa,
- Rahanpesu,
- Ydin- ja radioaktiivisiin aineisiin liittyvät rikokset,
- Maahanmuuttajien salakuljetus,
- Ihmiskauppa,
- Varastettujen ajoneuvojen laittomaan kauppaan liittyvä rikollisuus,
- Tahallinen henkirikos ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,
- Ihmisen elinten ja kudosten laitton kauppa,
- Ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangin ottaminen,
- Rasismi ja muukalaisviha,
- Ryöstö ja törkeä varkaus,
- Kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laitton kauppa,
- Kavallus ja petos,
- Unionin taloudellisia etuja vahingoittavat rikokset,
- Sisäpiirikauppa ja finanssimarkkinoiden manipulointi,
- Kiristysrikokset,
- Tuotteiden väärentäminen ja laitton jäljentäminen,
- Hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä,
- Rahan ja maksuvälineiden väärentäminen,
- Tietotekniikkarikollisuus,
- Korruptio,
- Laiton ase-, ammus- ja räjähteiden kauppa,

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- Uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa,
- Uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa,
- Ympäristörikollisuus, mukaan lukien alusten aiheuttama meren pilaantuminen,
- Hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa,
- Seksuaalinen hyväksikäyttö ja seksuaalinen riisto, mukaan lukien lasten hyväksikäyttöön liittyvä materiaali ja lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin,
- Joukkotuhonta, rikokset ihmisyyttä vastaan ja sotarikokset.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

LIITE LAW-4: EUROJUSTIN TOIMIVALTAAN KUULUVAT VAKAVAN RIKOLLISUUDEN MUODOT

- Terrorismi,
- Järjestäytynyt rikollisuus,
- Huumekauppa,
- Rahanpesu,
- Ydin- ja radioaktiivisiin aineisiin liittyvät rikokset,
- Maahanmuuttajien salakuljetus,
- Ihmiskauppa,
- Varastettujen ajoneuvojen laittomaan kauppaan liittyvä rikollisuus,
- Tahallinen henkirikos ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,
- Ihmisen elinten ja kudosten laitton kauppa,
- Ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangin ottaminen,
- Rasismi ja muukalaisviha,
- Ryöstö ja törkeä varkaus,
- Kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laitton kauppa,
- Kavallus ja petos,
- Unionin taloudellisia etuja vahingoittavat rikokset,
- Sisäpiirikauppa ja finanssimarkkinoiden manipulointi,
- Kiristysrikokset,
- Tuotteiden väärentäminen ja laitton jäljentäminen,
- Hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä,
- Rahan ja maksuvälineiden väärentäminen,
- Tietotekniikkarikollisuus,
- Korruptio,

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- Laiton ase-, ammus- ja räjähteiden kauppa,
- Uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa,
- Uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa,
- Ympäristörikollisuus, mukaan lukien alusten aiheuttama meren pilaantuminen,
- Hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa,
- Seksuaalinen hyväksikäyttö ja seksuaalinen riisto, mukaan lukien lasten hyväksikäyttöön liittyvä materiaali ja lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin,
- Joukkotuhonta, rikokset ihmisyyttä vastaan ja sotarikokset.

LIITE LAW-5: PIDÄTYSMÄÄRÄYS

Tämän pidätysmääräyksen on antanut toimivaltainen oikeusviranomainen. Pyydän, että jäljempänä mainittu henkilö pidätetään ja luovutetaan syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.¹⁵⁸

a) Etsityn henkilöllisyyteen liittyvät tiedot:

Nimi:

Etunimi (-nimet):

Omaa sukua (tarvittaessa):

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Asuinpaikka ja/tai tunnettu osoite:

Etsityn ymmärtämä kieli tai
ymmärtämät kielet (jos tiedossa):

Erietyiset tuntomerkit / etsityn
kuvaus:

Etsityn valokuva ja sormenjäljet, jos ne ovat saatavilla ja ne voidaan lähettää, tai sen henkilön yhteystiedot, johon niiden tai DNA-profiilin saamiseksi on otettava yhteyttä (jos nämä tiedot ovat saatavilla lähettämistä varten eivätkä sisälly tähän pidätysmääräykseen).

b) Pidätysmääräyksen perusteena oleva päätös

1. Pidätysmääräys tai
vaikutukseltaan vastaava

¹⁵⁸ Kun täytäntöönpanovaltio on tiedossa, tämä pidätysmääräys on laadittava jollakin täytäntöönpanovaltion virallisella kielellä tai muulla kyseisen valtion hyväksymällä kielellä tai käännettävä tällaiselle kielelle.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

tuomioistuimen päätös:	
Tyyppi:	
2. Täytäntöönpanokelpoinen tuomio:	
Viite:	

c) Rangaistuksen kestoja koskevat tiedot:

1. Rikoksesta tai rikoksista määrättävissä olevan vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen enimmäiskesto:
2. Määrätyn vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen kesto:
- Suorittamatta oleva rangaistus:

d) Ilmoittakaa, oliko asianomainen henkilö henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä:

1. ☐ Kyllä, henkilö oli henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä.

2. ☐ Ei, henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä.

3. Jos on valittu kohta 2, vahvistetaan tarvittaessa jokin seuraavista vaihtoehdoista:

☐ 3.1a. haaste oli annettu ... (päivä/kuukausi/vuosi) asianomaiselle henkilölle henkilökohtaisesti tiedoksi ja hänelle oli siten ilmoitettu päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta ja hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä;

TAI

- ☐ 3.1b. haastetta ei ollut annettu asianomaiselle henkilölle henkilökohtaisesti tiedoksi, mutta hän oli muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että hän oli tietoinen oikeudenkäynnistä, ja hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä;

TAI

- ☐ 3.2. asianomainen henkilö oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut oikeudenkäyntiavustajan, jonka joko asianomainen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä edustaja oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä.

TAI

- ☐ 3.3. päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ... (päivä/kuukausi/vuosi) ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen, ja

- ☐ henkilö nimenomaisesti ilmoitti, ettei hän riitautu päätöstä;

TAI

- ☐ henkilö ei pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa;

TAI

- ☐ 3.4. päätöstä ei ollut annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi henkilökohtaisesti, mutta

- henkilölle annetaan päätös henkilökohtaisesti tiedoksi viipymättä luovuttamisen jälkeen; ja
- annettaessa henkilölle päätös tiedoksi hänelle nimenomaisesti ilmoitetaan hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen; ja
- henkilölle ilmoitetaan, missä ajassa, ... päivän kuluessa, hänen on pyydettävä uudelleenkäsittelyä tai haettava muutosta.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

4. Jos olette merkinnyt edellä olevan 3.1b, 3.2 tai 3.3 kohdan, ilmoittakaa sen osalta, miten kyseinen edellytys on täyttynyt:

.....
.....

e) Rikos tai rikokset:

Tämä pidätysmääräys koskee _____ rikosta.
kaikkiaan:

Rikoksen tai rikosten teko-olosuhteiden kuvaus, mukaan lukien ajankohta (päivämäärä ja kellonaika), tekopaikka ja etsityn osallistumisaste:

Rikoksen tai rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu sekä siihen tai niihin sovellettavat määräykset/lait:

I. Jäljempänä olevaa sovelletaan ainoastaan, jos määräyksen antanut valtio ja täytäntöönpanovaltio ovat molemmat antaneet sopimuksen LAW.SURR 79 artiklan [Soveltamisala] 4 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen: rastitaan tapauksen mukaan yksi tai useampi seuraavista rikoksista, sellaisina kuin ne on määritelty määräyksen antaneen valtion lainsäädännössä, joista voi määräyksen antaneessa valtiossa seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta:

- ☐ rikollisjärjestön toimintaan osallistuminen,
- ☐ sopimuksen liitteessä LAW-7 määritelty terrorismi,
- ☐ ihmiskauppa,
- ☐ lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia,
- ☐ huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitton kauppa,
- ☐ aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laitton kauppa,
- ☐ korruptio, lahjonta mukaan lukien,
- ☐ petokset, mukaan lukien Yhdistyneen kuningaskunnan, jäsenvaltion tai unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat petokset,
- ☐ rikoshyödyn pesu,
- ☐ rahan väärentäminen,
- ☐ tietoverkkorikollisuus,
- ☐ ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien laitton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laitton kauppa,

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- ☐ laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen,
- ☐ tahallinen henkirikos, vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,
- ☐ ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa,
- ☐ ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen,
- ☐ rasismi ja muukalaisviha,
- ☐ järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö,
- ☐ kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa,
- ☐ petollinen menettely,
- ☐ ryöstön tapainen kiristys sekä kiristys,
- ☐ tuotteiden väärentäminen ja laiton jäljentäminen,
- ☐ hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä,
- ☐ maksuvälineväärennykset,
- ☐ hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa,
- ☐ ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa,
- ☐ varastettujen ajoneuvojen laiton kauppa,
- ☐ raiskaus,
- ☐ murhapoltto,
- ☐ kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset,
- ☐ ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- ☐ tuhotyö.

II. Täydellinen kuvaus rikoksesta tai rikoksista, joka ei tai jotka eivät kuulu edellä I kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

f) Muita tapaukseen liittyviä seikkoja (mahdollisia lisätietoja):
(Huomautus: Tähän voitaisiin merkitä ekstraterritoriaalisuutta, vanhentumisen keskeyttämistä ja rikoksen muita seurauksia koskevia huomautuksia.)

g) Tämä pidätysmääräys koskee myös sellaisten esineiden takavarikointia ja luovutusta, joita voidaan tarvita todistusaineistona:

Tämä pidätysmääräys koskee myös sellaisen omaisuuden takavarikointia ja luovutusta, jonka etsitty henkilö on hankkinut rikoksella:

Omaisuuden kuvaus ja sen sijainti (jos tiedossa):

h) Rikoksesta tai rikoksista, jonka tai joiden johdosta tämä pidätysmääräys on annettu, voidaan määrätä / on määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä elinkautinen rangaistus tai turvaamistoimenpide:

määräyksen antanut valtio antaa täytäntöönpanovaltion pyynnöstä takuun siitä, että se

☐ tarkistaa määrättyä rangaistusta tai toimenpidettä anomuksesta tai viimeistään 20 vuoden kuluttua

ja/tai

☐ kannustaa soveltamaan kyseisen rangaistuksen tai toimenpiteen täytäntöönpanematta jättämiseen tähtääviä armahdustoimenpiteitä, joihin henkilö on oikeutettu määräyksen antaneen valtion lainsäädännön tai käytännön mukaan.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

i) Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen	
Virallinen nimi:	
Sen edustajan nimi: ¹	
Tehtävä (virkanimike tai -asema):	
Asiakirjan viitetiedot:	
Osoite:	
Puhelin: (maannumero) (suuntanumero)	
Faksi (maannumero) (suuntanumero):	
Sähköposti:	
Sen henkilön yhteystiedot, johon on otettava yhteyttä luovutuksen käytännön järjestelyjen osalta:	
Jos on nimetty keskusviranomainen, jonka hallinnollisena tehtävänä on pidätysmääräysten lähettäminen ja vastaanottaminen:	
Keskusviranomaisen nimi:	
Mahdollinen yhteyshenkilö (virkanimike tai -asema sekä nimi):	
Osoite:	
Puhelin: (maannumero) (suuntanumero)	
Faksi (maannumero) (suuntanumero):	
Sähköposti:	
Pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen ja/tai sen edustajan allekirjoitus:	
Nimi:	

¹ Eri kielitoisinnoissa tähän merkitään viittaus oikeudellisen toimivallan haltijaan.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Tehtävä (virkanimike tai -asema):			
Päiväys:			
Virallinen	leima	(jos	käytössä):

LIITE LAW- 6: RIKOSREKISTERITIETOJEN VAIHTAMINEN – TEKNISET JA MENETTELYÄ KOSKEVAT ERITELMÄT

1 LUKU – YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla: Tavoite

Tämän liitteen tavoitteena on vahvistaa tarvittavat menettelylliset ja tekniset määräykset kolmannen osan IX osaston [Rikosrekisteritietojen vaihtaminen] täytäntöönpanoa varten.

2 artikla: Tietoliikenneverkko

1. Rikosrekisteritietoja vaihdetaan sähköisesti jäsenvaltion ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä käyttäen yhteistä viestintäinfrastruktuuria, joka mahdollistaa salatun viestinnän.
2. Yhteisenä viestintäinfrastruktuurina olisi aluksi käytettävä TESTA (Trans European Services for Telematics between Administrations) -viestintäverkkoa. Jos sitä kehitetään edelleen tai käytetään mahdollisia vaihtoehtoisia turvallisia verkkoja, on varmistettava, että käytössä oleva yhteinen viestintäinfrastruktuuri täyttää edelleen rikosrekisteritietojen vaihdon kannalta asianmukaiset turvallisuusvaatimukset.

3 artikla: Liitântäohjelma

1. Valtiot käyttävät standardoitua liitântäohjelmaa, jonka avulla niiden keskusviranomaiset saavat yhteyden yhteiseen viestintäinfrastruktuuriin rikosrekisteritietojen vaihtamiseksi sähköisesti muiden valtioiden kanssa kolmannen osan IX osaston [Rikosrekisteritietojen vaihtaminen] määräysten ja tämän liitteen mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden osalta liitântäohjelma on ECRIS-viitesovellus tai jäsenvaltioiden kansallinen ECRIS-ohjelmistosovellus, jota on tarvittaessa mukautettu tämän sopimuksen mukaista Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa suoritettavaa tietojenvaihtoa varten.
3. Yhdistynyt kuningaskunta vastaa oman liitântäohjelmansa kehittämisestä ja käytöstä. Tätä varten Yhdistyneen kuningaskunnan on viimeistään ennen tämän sopimuksen voimaantuloa varmistettava, että sen kansallinen liitântäohjelma toimii ECRIS-viitesovellusta varten vahvistettujen protokollien ja teknisten eritelmien sekä eu-LISAn mahdollisesti vahvistamien teknisten lisävaatimusten mukaisesti.
4. Yhdistyneen kuningaskunnan on myös varmistettava, että sen kansallisiin liitântäohjelmiin tehdään ilman aiheutonta viivytystä kaikki myöhemmät tekniset mukautukset, joita ECRIS-viiteohjelmistoa varten laadittuihin teknisiin eritelmiin tai eu-LISAn vahvistamiin muihin teknisiin vaatimuksiin mahdollisesti tehtävät muutokset edellyttävät. Tätä varten unioni varmistaa, että Yhdistyneelle kuningaskunnalle ilmoitetaan ilman aiheutonta viivästystä kaikista teknisiin eritelmiin tai vaatimuksiin suunnitelluista muutoksista ja että Yhdistyneelle kuningaskunnalle annetaan kaikki tiedot, jotka se tarvitsee täyttääkseen tämän liitteen mukaiset velvoitteensa.

4 artikla: Ilmoituksissa, pyynnöissä ja vastauksissa toimitettavat tiedot

1. Kaikissa LAW.EXINF.123 artiklassa [Ilmoitukset] tarkoitetuissa ilmoituksissa on oltava seuraavat pakolliset tiedot:
 - (a) tuomittua henkilöä koskevat tiedot (koko nimi, syntymäaika, syntymäpaikka (kaupunki ja valtio), sukupuoli, kansalaisuus ja – tapauksen mukaan – aikaisemmat nimet),

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (b) tuomion luonteeseen liittyvät tiedot (tuomion antamispäivä, tuomioistuimen nimi, päivä, jona ratkaisu sai lainvoiman),
 - (c) tuomioon johtaneeseen rikokseen liittyvät tiedot (tuomion perusteena olevan rikoksen tekopäivä, rikosnimike tai oikeudellinen luokitus sekä viittaus siihen sovellettavan lain säännöksiin), ja
 - (d) tuomion sisältöön liittyvät tiedot, joihin kuuluvat varsinkin rangaistus ja mahdolliset oheisseuraamukset, turvaamistoimenpiteet ja rangaistuksen toimeenpanoa muuttavat myöhemmät päätökset.
2. Ilmoituksissa on annettava seuraavat valinnaiset tiedot, jos kyseiset tiedot on merkitty rikosrekisteriin (a–d alakohta) tai jos ne ovat keskusviranomaisen saatavilla (e–h alakohta):
- (a) tuomitun vanhempien nimet,
 - (b) tuomion viitenumero,
 - (c) rikoksen tekopaikka,
 - (d) tuomiosta johtuvat oikeudenmenetykset,
 - (e) tuomitun henkilötunnus tai tuomitun henkilötodistuksen tyyppi ja numero,
 - (f) henkilöltä otetut sormenjäljet,
 - (g) tapauksen mukaan sala- ja/tai lisänimi(-nimet),
 - (h) kasvokuva.

Lisäksi voidaan toimittaa rikosrekisteriin merkittyjä tuomioita koskevia muita tietoja.

3. Kaikki LAW.EXINF.125 artiklassa [Tietopyynnöt] tarkoitetut tietopyynnot on toimitettava standardoidussa sähköisessä muodossa tämän liitteen 2 luvussa [MALLIT] olevan mallin mukaisesti jollakin pyynnön vastaanottaneen valtion virallisista kielistä.

4. Kaikki LAW.EXINF.126 artiklassa [Tietopyyntöihin vastaaminen] tarkoitetut pyyntöön annetut vastaukset on toimitettava standardoidussa sähköisessä muodossa tämän liitteen 2 luvussa [MALLIT] olevan mallin mukaisesti, ja vastauksiin on liitettävä tuomioluettelo kansallisen lainsäädännön mukaisin edellytyksin. Pyyntöön vastaanottaneen valtion on vastattava joko jollakin sen virallisista kielistä tai millä tahansa muulla molempien osapuolten hyväksymällä kielellä. Yhdistynyt kuningaskunta ja unioni (minkä tahansa jäsenvaltionsa puolesta) voivat ilmoittaa lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitealle ne kielet, jotka ne hyväksyvät kyseisen valtion virallisen kielen tai virallisten kielten lisäksi.

5. Lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea tekee tarvittavat muutokset 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin, tämän liitteen 2 luvussa [MALLIT] oleviin malleihin.

5 artikla: Tietojen siirron muoto

1. Toimittaessaan rikosnimikkeeseen tai oikeudelliseen luokitukseen ja sovellettaviin säännöksiin liittyviä tietoja LAW.EXINF.123 artiklan [Ilmoitukset] ja LAW.EXINF.126 artiklan [Tietopyyntöihin vastaaminen] mukaisesti valtioiden on käytettävä kunkin toimituksessa tarkoitetun rikoksen osalta vastaavaa koodia, joka esitetään tämän liitteen 3 luvun [TIETOJEN SIIRRON STANDARDOITU MUOTO] rikostaulukossa. Jos poikkeustapauksessa rikos ei kuulu mihinkään tiettyyn alaluokkaan, kyseisen rikoksen osalta on käytettävä asianomaisen tai lähimmän rikosluokan ”avoimen kategorian” koodia tai, jos lähintä rikosluokkaa ei ole, kyseisen rikoksen osalta on käytettävä ”muiden rikosten” koodia.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

2. Valtiot voivat myös antaa saatavissa olevia tietoja, jotka koskevat teon täyttymisastetta ja tekijän osallisuutta sekä, tapauksen mukaan, osittaista tai täydellistä vapauttamista rikosoikeudellisesta vastuusta tai rikoksen uusimista.

3. Kun valtiot toimittavat LAW.EXINF.123 artiklan [Ilmoitukset] ja LAW.EXINF.126 artiklan [Tietopyyntöihin vastaaminen] mukaisesti tuomion sisältöön liittyviä tietoja, joihin kuuluvat varsinkin rangaistus ja mahdolliset oheisseuraamukset, turvaamistoimenpiteet ja rangaistuksen toimeenpanoa muuttavat myöhemmät päätökset, niiden on käytettävä kunkin toimituksessa tarkoitetun seuraamuksen ja toimenpiteen osalta vastaavaa koodia, joka esitetään tämän liitteen 3 luvun [TIETOJEN SIIRRON STANDARDOITU MUOTO] seuraamuksia ja toimenpiteitä koskevassa taulukossa. Jos poikkeustapauksessa seuraamus tai toimenpide ei kuulu mihinkään tiettyyn alaluokkaan, kyseisen seuraamuksen tai toimenpiteen osalta on käytettävä asianomaisen tai lähimmän seuraamusten ja toimenpiteiden luokan ”avoimen kategorian” koodia tai, jos lähintä seuraamusten ja toimenpiteiden luokkaa ei ole, kyseisen seuraamuksen ja toimenpiteen osalta on käytettävä ”muiden rikosten” koodia.

4. Valtioiden on myös tarvittaessa toimitettava saatavilla olevat tiedot määrätyn seuraamuksen tai toimenpiteen täytäntöönpanon luonteesta ja/tai edellytyksistä tämän liitteen 3 luvun [TIETOJEN SIIRRON STANDARDOITU MUOTO] tietoja koskevan taulukon mukaisesti. Tieto ”Muu kuin rikosoikeudellinen ratkaisu” merkitään ainoastaan tapauksissa, joissa se valtio, jonka kansalainen asianomainen henkilö on, antaa vapaaehtoisesti tiedon tällaisesta ratkaisusta vastatessaan rikosasioissa annettuja tuomioita koskevaan pyyntöön.

5. Valtiot toimittavat seuraavat tiedot lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitealle erityisesti näiden tietojen jakamiseksi muille valtioille:

- (a) luettelo kansallisista rikosnimikkeistä kussakin tämän liitteen 3 luvun [TIETOJEN SIIRRON STANDARDOITU MUOTO] rikostaulukossa. Luettelossa on mainittava rikosnimike tai oikeudellinen luokitus sekä viittaus sovellettaviin säännöksiin. Siihen voi sisältyä myös lyhyt kuvaus rikoksen tunnusmerkistöstä;
- (b) luettelo seuraamustyypeistä sekä mahdollisista oheisseuraamuksista ja turvaamistoimenpiteistä samoin kuin tuomion täytäntöönpanon muuttamista koskevista myöhemmistä päätöksistä sellaisina kuin ne on määritelty kansallisessa lainsäädännössä tämän liitteen 3 luvun [TIETOJEN SIIRRON STANDARDOITU MUOTO] olevan seuraamus- ja toimenpidetaulukon kunkin luokan osalta. Siihen voi sisältyä myös lyhyt kuvaus yksittäisestä seuraamuksesta tai toimenpiteestä.

6. Valtioiden on säännöllisesti päivitettävä 5 kohdassa tarkoitetut luettelot ja kuvaukset. Päivitetyt tiedot on toimitettava lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitealle.

7. Lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea tekee tarvittavat muutokset 1 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin, tämän liitteen 3 luvun [TIETOJEN SIIRRON STANDARDOITU MUOTO] oleviin taulukoihin.

6 artikla: Tiedonsiirron jatkuvuus

Jos sähköinen tiedonsiirtotapa ei tilapäisesti ole käytettävissä, valtioiden on toimitettava tiedot käyttäen mitä tahansa tapaa, josta voidaan esittää kirjallinen todiste niin, että pyynnön vastaanottaneen valtion keskusviranomainen voi todeta tietojen aitouden, koko sen ajan, kun tiedot eivät ole saatavilla.

7 artikla: Tilastot ja raportointi

1. Rikosrekisteritietojen sähköistä vaihtoa on arvioitava säännöllisesti kolmannen osan IX osaston [Rikosrekisteritietojen vaihtaminen] mukaisesti. Arviointi perustuu asianomaisten valtioiden tilastoihin ja raportteihin.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

2. Kukin valtio laatii tilastot liitännäishjelman kautta toteutetusta tietojenvaihdosta ja toimittaa ne kuukausittain lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitealle ja eu-LISAlle. Valtioiden on myös toimitettava lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitealle ja eu-LISAlle tilastotiedot niiden alueella tuomion saaneiden muiden valtioiden kansalaisten määrästä ja tällaisten tuomioiden määrästä.

8 artikla Tekniset eritelvät

Valtioiden on noudatettava rikosrekisteritietojen sähköistä vaihtoa koskevia yhteisiä teknisiä eritelmiä, jotka eu-LISA on toimittanut tämän sopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä, ja mukautettava järjestelmiään tarvittaessa ilman aiheetonta viivytystä.

2 LUKU – MALLIT

Rikosrekisteritietoja koskeva pyyntö

- a) Pyyntöä esittävän valtion tiedot:
- Valtio:
- Keskusviranomainen (-viranomaiset):
- Yhteyshenkilö:
- Puhelinnumero (suuntanumeroineen):
- Faksi (suuntanumeroineen):
- Sähköposti:
- Postiosoite:
- Asiakirjan viitenumero, jos se on tiedossa:
- b) Pyyntöä tarkoitetun henkilön tiedot⁽¹⁾:
- Koko nimi (etunimet ja kaikki sukunimet):
- Aikaisemmat nimet:
- Tarvittaessa salanimi ja/tai lisänimi:
- Sukupuoli: mies ☐ nainen ☐
- Kansalaisuus:
- Syntymäaika (numeroin: pp/kk/vvvv):
- Syntymäpaikka (kaupunki ja valtio):
- Isän nimi:
- Äidin nimi:
- Asuinpaikka tai tiedossa oleva osoite:
- Henkilötunnus tai henkilötodistuksen tyyppi ja numero:
- Sormenjäljet:
- Kasvokuva:
- Muut käytettävissä olevat tunnistustiedot:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

c) Pyynnön tarkoitus:

Merkitkää rasti asianmukaiseen ruutuun

1. ☐ rikosasian käsittely (ilmoittakaa viranomainen, jossa käsittely on vireillä, ja asian viitenumero, jos se on saatavilla) ...
...
2. ☐ muuta kuin rikosasian käsittelyä varten esitetty pyyntö (ilmoittakaa viranomainen, jossa käsittely on vireillä, ja asian viitenumero, jos se on saatavilla). Merkitkää rasti asianomaisiin kohtiin:
 - i) ☐ oikeusviranomaisen esittämä pyyntö ...
...
 - ii) ☐ toimivaltaisen hallintoviranomaisen pyyntö ...
...
 - iii) ☐ henkilön itsensä esittämä pyyntö saada tietoja omasta rikosrekisteristään ...
...

Tietojen pyytämisen tarkoitus:

Pyynnön esittävä viranomainen:

- ☐ asianomainen henkilö ei anna suostumustaan näiden tietojen luovuttamiselle (jos asianomaiselta henkilöltä pyydettiin hänen suostumustaan pyynnön esittäneen valtion lainsäädännön mukaisesti).

Yhteyshenkilö, jolta voi pyytää lisätietoja:

Nimi:

Puhelin:

Sähköposti:

Muita tietoja (esim. pyynnön kiireellisyys):

Vastaus pyyntöön

Asianomaista henkilöä koskevat tiedot

Merkitkää rasti asianmukaiseen ruutuun

Allekirjoittanut viranomainen vahvistaa, että

- ☐ asianomaisen henkilön rikosrekisterissä ei ole tietoa tuomioista;
- ☐ asianomaisen henkilön rikosrekisteriin on merkitty tietoa tuomioista; tuomioluettelo oheisena
- ☐ asianomaisen henkilön rikosrekisteriin on merkitty muita tietoja; nämä tiedot oheisena (valinnainen)
- ☐ asianomaisen henkilön rikosrekisteriin on merkitty tietoa tuomioista, mutta tuomion antanut valtio on ilmoittanut, että tietoja kyseisistä tuomioista ei voida antaa edelleen muuta

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

tarkoitusta kuin rikosasian käsittelyä varten. Lisätietopyyntö voidaan lähettää suoraan ... (ilmoittakaa tuomion antanut valtio)

- ☐ pyynnön vastaanottanut valtio ei voi lainsäädäntönsä mukaan vastata muita tarkoituksia kuin rikosasian käsittelyä varten tehtyyn pyyntöön.

Yhteyshenkilö, jolta voi pyytää lisätietoja:

Nimi:

Puhelin:

Sähköposti:

Muut tiedot (muuta kuin rikosasian käsittelyä koskevia pyyntöjä koskevat tietojen käyttörajoitukset):

Vastauslomakkeeseen liitettyjen sivujen lukumäärä:

Paikka

päiväys

Allekirjoitus ja virallinen leima (tarvittaessa):

Nimi ja asema / organisaatio:

Lähetätkää tuomioluettelo tarvittaessa muiden tietojen ohessa pyynnön esittäneelle valtiolle. Lomaketta tai luetteloa ei tarvitse kääntää pyynnön esittäneen valtion kielelle.

(¹) Henkilön tunnistamisen helpottamiseksi on annettava mahdollisimman paljon tietoja.

3 LUKU – TIETOJEN SIIRRON STANDARDOITU MUOTO

1 luvun 5 artiklan [Tietojen siirron muoto] 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu rikosluokkia koskeva yhteinen taulukko ja tietoja koskeva taulukko

Koodi	Rikosnimikkeiden luokat ja alaluokat
0100 00 avoin luokka	Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset
0101 00	Kansanmurha
0102 00	Rikokset ihmisyyttä vastaan
0103 00	Sotaririkokset
0200 00 avoin luokka	Rikollisjärjestöön osallistuminen

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

0201 00	Rikollisjärjestön johtaminen
0202 00	Tietoinen osallistuminen rikollisjärjestön rikolliseen toimintaan
0203 00	Tietoinen osallistuminen rikollisjärjestön ei-rikolliseen toimintaan
0300 00 avoin luokka	Terrorismi
0301 00	Terroristiryhmän johtaminen
0302 00	Tietoinen osallistuminen terroristiryhmän toimintaan
0303 00	Terrorismin rahoittaminen
0304 00	Julkinen yllytys terrorismirikokseen
0305 00	Värväys tai koulutus terrorismiin
0400 00 avoin luokka	Ihmiskauppa
0401 00	Ihmiskauppa työvoiman tai palvelujen hyväksikäytön tarkoituksessa
0402 00	Ihmiskauppa prostituution tai muun seksuaalisen hyväksikäytön tarkoituksessa
0403 00	Ihmiskauppa elinten tai kudosten poistamistarkoituksessa
0404 00	Ihmiskauppa orjuuteen tai vastaaviin olosuhteisiin tai pakkotyöhön alistamisen tarkoituksessa
0405 00	Ihmiskauppa alaikäisen työvoiman tai palvelujen hyväksikäytön tarkoituksessa
0406 00	Ihmiskauppa alaikäisen prostituutio- tai muussa seksuaalisessa hyväksikäytön tarkoituksessa
0407 00	Ihmiskauppa alaikäisen elinten tai kudosten poistamistarkoituksessa
0408 00	Ihmiskauppa alaikäisen orjuuteen tai vastaaviin olosuhteisiin tai pakkotyöhön alistamistarkoituksessa

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

0500 00 avoin luokka	Aseiden, ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa (1) ja muut niihin liittyvät rikokset
0501 00	Aseiden, ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton valmistaminen
0502 00	Aseiden, ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa kansallisella tasolla (2)
0503 00	Aseiden, ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton vienti tai tuonti
0504 00	Aseiden, ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden luvaton hallussapito
0600 00 avoin luokka	Ympäristörikollisuus
0601 00	Suojeltujen eläin- ja kasvilajien tuhoaminen tai vahingoittaminen
0602 00	Pilaantumista aiheuttavien aineiden tai ionisoivan säteilyn laittomat päästöt ilmaan, maaperään tai veteen
0603 00	Jätteisiin ja erityisesti vaarallisiin jätteisiin liittyvät rikokset
0604 00	Suojeltujen eläin- ja kasvilajien tai niiden osien laittomaan kauppaan (1) liittyvät rikokset
0605 00	Tuottamukselliset ympäristörikokset
0700 00 avoin luokka	Huumausaineisiin tai niiden lähtöaineisiin liittyvät ja muut kansanterveyteen kohdistuvat rikokset
0701 00	Muuhun kuin ainoastaan omaan käyttöön tarkoitettujen huumaus- ja psykotrooppisten aineiden ja niiden esiasteiden laittomaan kauppaan (3) liittyvät rikokset
0702 00	Huumausaineiden laiton käyttö ja hankinta, hallussapito, valmistus ja tuotanto ainoastaan omaan käyttöön
0703 00	Huumaus- ja psykotrooppisten aineiden laittoman käytön edistäminen tai yllytys

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	siihen
0704 00	Muuhun kuin ainoastaan omaan käyttöön tarkoitettu huumausaineiden valmistus tai tuotanto
0800 00 avoin luokka	Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset
0801 00	Tappo
0802 00	Murha (4)
0803 00	Kuolemantuottamus
0804 00	Äidin suorittama vastasyntyneen lapsen surma
0805 00	Laiton abortti
0806 00	Laiton eutanasia
0807 00	Itsemurhaan liittyvät rikokset
0808 00	Kuolemaan johtava ruumiillinen väkivalta
0809 00	Vaikean ruumiinvamman, kosmeettisen haitan tai pysyvän vamman aiheuttaminen
0810 00	Vaikean ruumiinvamman, kosmeettisen haitan tai pysyvän vamman tuottamuksellinen aiheuttaminen
0811 00	Vamman tuottamus
0812 00	Tuottamuksellinen vamman tuottamus
0813 00	Hengenvaaraan saattaminen tai altistaminen vaikean ruumiinvamman aiheutumiselle
0814 00	Kidutus
0815 00	Pelastustoimen laiminlyönti
0816 00	Ilman lupaa tai suostumusta tehtyyn elimen tai kudoksen poistamiseen liittyvät rikokset

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

0817 00	Ihmisten elinten ja kudosten laittomaan kauppaan (3) liittyvät rikokset
0818 00	Perheväkivalta tai sillä uhkaaminen
0900 00 avoin luokka	Henkilökohtaiseen vapauteen, ihmisarvoon ja muihin suojattuihin etuihin kohdistuvat rikokset, rasismi ja muukalaisviha mukaan luettuina
0901 00	Ihmisryöstö, ihmisryöstö lunnaiden saamiseksi, laitton vapaudenriisto
0902 00	Viranomaisen suorittama laitton pidätys tai vapaudenriisto
0903 00	Panttivangin ottaminen
0904 00	Ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
0905 00	Solvaus, herjaus, kunnianloukkaus, halventaminen
0906 00	Uhkaus
0907 00	Pakottaminen, painostus, vaaniminen (engl. stalking) ja psykologinen tai emotionaalinen häirintä tai väkivalta
0908 00	Kiristys
0909 00	Törkeä kiristys
0910 00	Kotirauhan rikkominen
0911 00	Muu yksityisyyden loukkaus kuin kotirauhan rikkominen
0912 00	Henkilötietojen suojaan kohdistuvat rikokset
0913 00	Tietojen tai viestien laitton sieppaus (viestintäsalaisuuden loukkaus)
0914 00	Syrjintä sukupuolen, rodun, seksuaalisen suuntautumisen, uskonnon tai etnisen alkuperän perusteella
0915 00	Julkinen yllyttäminen rotusyrjintään
0916 00	Julkinen yllyttäminen rotuvihaan

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

0917 00	Kiristys
1000 00 avoin luokka	Seksuaalirikokset
1001 00	Raiskaus
1002 00	Törkeä (muu kuin alaikäisen) raiskaus (5)
1003 00	Pakottaminen seksuaaliseen tekoon
1004 00	Paritus (prostituution tai muun sukupuolisen teon yhteydessä)
1005 00	Sukupuoliseellisuuden julkinen loukkaaminen
1006 00	Sukupuolinen häirintä
1007 00	Seksuaalipalvelujen tarjoaminen (prostituoituna)
1008 00	Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö
1009 00	Lapsipornografiaan tai sukupuoliseellisyyttä loukkaaviin lasta esittäviin kuviin liittyvät rikokset
1010 00	Alaikäisen raiskaus
1011 00	Alaikäisen pakottaminen seksuaaliseen tekoon
1100 00 avoin luokka	Perheoikeuteen liittyvät rikokset
1101 00	Läheisten perheenjäsenten väliset laittomat seksuaalisuhteet
1102 00	Moniavioisuus
1103 00	Elatusvelvollisuuden laiminlyönti
1104 00	Alaikäisen tai vammaisen heitteillepano tai hylkääminen
1105 00	Lapsen ja vanhemman tapaamisoikeutta koskevan määräyksen laiminlyönti (lasta ei

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	tuoda tapaamiseen tai lapsen omavaltainen huostaanotto)
1200 00 avoin luokka	Rikokset valtiota, yleistä järjestystä, oikeudenkäyttöä tai viranomaisia vastaan
1201 00	Vakoilu
1202 00	Valtiopetos tai maanpetos
1203 00	Vaaleihin ja kansanäänestykseen kohdistuvat rikokset
1204 00	Valtionpäämiehen henkeen tai terveyteen kohdistuvat rikokset
1205 00	Valtioon, kansakuntaan tai valtion symboleihin kohdistuva loukkaus
1206 00	Viranomaiseen kohdistuva loukkaus tai viranomaisen vastustaminen
1207 00	Viranomaisen kiristäminen, pakottaminen tai painostus
1208 00	Viranomaisen edustajaan kohdistuva väkivalta tai sillä uhkaaminen
1209 00	Yleisen järjestyksen loukkaamiseen liittyvät rikokset
1210 00	Väkivaltainen käyttäytyminen urheilutapahtuman yhteydessä
1211 00	Julkisen tai hallinnollisen asiakirjan varkaus
1212 00	Rikokset oikeudenkäyttöä vastaan, perättömän lausuman antaminen rikos- tai muun oikeudenkäynnin aikana, väärän valan antaminen
1213 00	Väärien henkilötietojen antaminen tai esiintyminen viranomaisena
1214 00	Pakeneminen vankeudesta
1300 00 avoin luokka	Julkiseen omaisuuteen tai yleiseen etuun kohdistuvat rikokset
1301 00	Julkisista varoista myönnettäviin etuuksiin, sosiaaliturvaan tai perhe-etuuksiin kohdistuva petos
1302 00	Euroopan unionin varoista myönnettäviin etuuksiin tai avustuksiin kohdistuva petos

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

1303 00	Laittomaan uhkapeliin liittyvät rikokset
1304 00	Julkisten tarjouskilpailumenettelyjen estäminen
1305 00	Virkamiehen, julkisessa virassa olevan henkilön tai julkisen viranomaisen aktiivinen tai passiivinen lahjonta
1306 00	Virkamiehen suorittama kavallus tai varojen tai muun omaisuuden väärinkäyttö
1307 00	Virkamiehen suorittama virka-aseman väärinkäyttö
1400 00 avoin luokka	Vero- ja tullirikokset
1401 00	Verorikokset
1402 00	Tullirikokset
1500 00 avoin luokka	Talouteen ja kauppaan liittyvät rikokset
1501 00	Konkurssi tai vilpillinen maksukyvyttömyys
1502 00	Kirjanpitorikos, yrityksen omaisuuden kavaltaminen tai salaaminen tai sen velkojen laiton lisääminen
1503 00	Kilpailusääntöjen rikkominen
1504 00	Rikoksesta saadun hyödyn pesu
1505 00	Aktiivinen tai passiivinen lahjonta yksityissektorilla
1506 00	Salassapitorikos
1507 00	Sisäpiirikaupat
1600 00 avoin luokka	Omaisuusrikokset tai esinevahinkojen aiheuttaminen

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

1601 00	Luvaton käyttöönotto
1602 00	Energian luvaton haltuunotto tai siirtäminen
1603 00	Petos, mukaan luettuna huijaus
1604 00	Varastetun tavarán kauppa
1605 00	Kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laitton kauppa (6)
1606 00	Tahallinen vahingonteko tai omaisuuden tuhoaminen
1607 00	Tahaton vahingonteko tai omaisuuden tuhoaminen
1608 00	Tuhotyö
1609 00	Teollis- ja tekijänoikeuteen kohdistuvat rikokset
1610 00	Tuhopoltto
1611 00	Henkilön kuolemaan tai loukkaantumiseen johtava tuhopoltto
1612 00	Metsän tuhopoltto
1700 00 avoin luokka	Varkaus
1701 00	Varkaus
1702 00	Varkaus, johon liittyy kotirauhan rikkominen
1703 00	Varkaus väkivaltaa tai asetta käyttäen tai henkilöä väkivallalla tai aseella uhaten
1704 00	Törkeät varkauden muodot, joihin ei liity väkivallan tai aseiden käyttöä tai henkilöä väkivallalla tai aseella uhkaamista
1800 00 avoin luokka	Tietojärjestelmiin kohdistuvat rikokset ja muu tietotekniikkarikollisuus
1801 00	Laiton tunkeutuminen tietojärjestelmään

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

1802 00	Laiton järjestelmän häirintä
1803 00	Laiton datan vahingoittaminen
1804 00	Tietotekniikkarikokset mahdollistavien laitteiden tai datan tuotanto, hallussapito, levitys tai laiton kauppa
1900 00 avoin luokka	Maksuvälineväärennykset
1901 00	Rahan väärentäminen
1902 00	Muiden maksuvälineiden kuin käteisrahan väärentäminen
1903 00	Julkisten fidusiaaristen asiakirjojen väärentäminen
1904 00	Väärennetyn rahan, muiden maksuvälineiden kuin käteisrahan tai väärennetyjen julkisten fidusiaaristen asiakirjojen liikkeeseen laskeminen tai käyttäminen
1905 00	Rahan tai julkisten fidusiaaristen asiakirjojen väärentämiseen käytettävän välineen hallussapito
2000 00 avoin luokka	Asiakirjan väärentäminen
2001 00	Julkisen tai hallinnollisen asiakirjan väärentäminen yksityishenkilön toimesta
2002 00	Asiakirjan väärentäminen virkamiehen tai viranomaisen toimesta
2003 00	Väärennetyn julkisen tai hallinnollisen asiakirjan toimittaminen tai hankkiminen; väärennetyn asiakirjan toimittaminen tai hankkiminen virkamiehen tai viranomaisen toimesta
2004 00	Väärennetyn julkisen tai hallinnollisen asiakirjan käyttäminen
2005 00	Julkisen tai hallinnollisen asiakirjan väärentämiseen käytettävän välineen hallussapito
2006 00	Yksityisen asiakirjan väärentäminen yksityishenkilön toimesta
2100 00 avoin	Tieliikenne rikokset

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

luokka	
2101 00	Tieliikenteen vaarantaminen
2102 00	Ajoneuvon kuljettaminen alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alaisena
2103 00	Ajoneuvon kuljettaminen ilman ajokorttia tai ajokiellon aikana
2104 00	Liikennepako
2105 00	Liikennetarkastuksen välttäminen
2106 00	Maantiekuljetuksiin liittyvät rikokset
2200 00 avoin luokka	Työlainsäädäntöön kohdistuvat rikokset
2201 00	Laiton työhönotto
2202 00	Palkkausta ja sosiaaliturvamaksuja koskevat rikokset
2203 00	Työoloja sekä työterveyttä ja -turvallisuutta koskevat rikokset
2204 00	Ammattiin pääsyä tai ammatinharjoittamista koskevat rikokset
2205 00	Työ- ja lepoaikoja koskevat rikokset
2300 00 avoin luokka	Maahanmuuttolainsäädäntöä koskevat rikokset
2301 00	Laiton maahantulo tai maassa oleskelu
2302 00	Laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
2400 00 avoin luokka	Asevelvollisuuslainsäädäntöä koskevat rikokset
2500 00 avoin	Hormonivalmisteisiin ja muihin kasvua edistäviin aineisiin liittyvät rikokset

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

luokka	
2501 00	Hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton tuonti, vienti tai toimitus
2600 00 avoin luokka	Ydinmateriaaleihin ja muihin vaarallisiin radioaktiivisiin aineisiin liittyvät rikokset
2601 00	Ydinmateriaalien tai radioaktiivisten aineiden laiton tuonti, vienti, toimitus tai hankinta
2700 00 avoin luokka	Muut rikokset
2701 00	Muut tahalliset rikokset
2702 00	Muut tuottamukselliset rikokset

(1) Jollei toisin mainittu, tässä luokassa 'laittomalla kaupalla' tarkoitetaan tuontia, vientiä, hankintaa, myyntiä, toimitusta, kuljetusta tai siirtoa.

(2) Tässä alaluokassa 'laittomalla kaupalla' tarkoitetaan hankintaa, myyntiä, toimitusta, kuljetusta tai siirtoa.

(3) Tässä alaluokassa 'laittomalla kaupalla' tarkoitetaan tuontia, vientiä, hankintaa, myyntiä, toimitusta, kuljetusta tai siirtoa.

(4) Esimerkiksi: erittäin raskauttavat asianhaarat.

(5) Esimerkiksi erityisen raa'asti tehty raiskaus.

(6) Tässä alaluokassa 'laittomalla kaupalla' tarkoitetaan tuontia, vientiä, hankintaa, myyntiä, toimitusta, kuljetusta tai siirtoa.

Tiedot		
Täyttymisaste:	Täytetty teko	C
	Yritys tai valmistelu	A
	Tietoa ei välitetty	Ø
Osallisuus:	Tekijä	M

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	Avunanto tai yllytys/organisointi, salahanke rikoksen toteuttamiseksi	H
	Tietoa ei välitetty	Ø
Vapauttaminen rikosoikeudellisesta vastuusta:	Syyntakeeton tai alentuneesti syyntakeinen	S
Rikoksen uusiminen		R

1 luvun 5 artiklan [Tietojen siirron muoto] 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu seuraamus- ja toimenpideluokkia koskeva yhteinen taulukko ja tietoja koskeva taulukko

Koodi	Seuraamusten ja toimenpiteiden luokat ja alaluokat
1000 avoin luokka	Vapausrangaistus
1001	Vankeusrangaistus
1002	Elinkautinen vankeusrangaistus
2000 avoin luokka	Vapaudenrajoitus
2001	Kielto mennä tiettyihin paikkoihin
2002	Kielto matkustaa ulkomaille
2003	Kielto oleskella tietyissä paikoissa
2004	Kielto mennä joukkotapahtumiin
2005	Lähestymiskielto (kielto ottaa yhteyttä tiettyihin henkilöihin millään keinolla)
2006	Sähköinen valvonta (1)
2007	Velvollisuus ilmoittautua tiettyinä aikoina tietylle viranomaiselle
2008	Velvollisuus oleskella/asua tietyssä paikassa

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

2009	Velvollisuus olla asuinpaikassa tiettyyn aikaan
2010	Velvollisuus noudattaa tuomioistuimen määräämiä koetustoimenpiteitä, mukaan lukien velvollisuus olla valvonnassa
3000 avoin luokka	Kielto käyttää tiettyä oikeutta tai kelpoisuutta
3001	Kielto toimia tietyssä tehtävässä
3002	Pysyvä tai määräaikainen kielto toimia julkisessa tehtävässä tai tulla nimitetyksi julkiseen tehtävään
3003	Pysyvä tai määräaikainen äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden menettäminen
3004	Kielto tehdä sopimuksia julkisen hallinnon kanssa
3005	Tukikelpoisuuden menettäminen
3006	Ajo-oikeuden peruuttaminen (2)
3007	Määräaikainen ajokielto
3008	Kielto kuljettaa tiettyjä ajoneuvoja
3009	Pysyvä tai määräaikainen lapsen huoltajuuden menettäminen
3010	Pysyvä tai määräaikainen oikeuden menettäminen toimia oikeudenkäyntimenettelyssä asiantuntijana / valaehetoisena todistajana / valamiehenä tai lautamiehenä
3011	Oikeudellisena edustajana toimimista koskevan oikeuden pysyvä tai määräaikainen menettäminen (3)
3012	Pysyvä tai määräaikainen kunniamerkkiä tai arvonimeä koskevan oikeuden menettäminen
3013	Kielto harjoittaa ammatillista, kaupallista tai yhteiskunnallista toimintaa
3014	Kielto työskennellä tai toimia alaikäisten parissa
3015	Määräys sulkea laitos

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3016	Aseen kanto- ja hallussapitokielto
3017	Metsästys- tai kalastusluvan peruuttaminen
3018	Kielto kirjoittaa sekkejä tai käyttää maksu- tai luottokortteja
3019	Eläintenpitokielto
3020	Tietyn muun esineen kuin aseiden hallussapito- tai käyttökielto
3021	Tietyn pelin pelaamis-/urheilulajin harjoittamiskielto
4000 avoin luokka	Maahantulokielto tai maastapoistaminen
4001	Maahantulokielto
4002	Maasta poistaminen
5000 avoin luokka	Henkilökohtaiset velvollisuudet
5001	Suostumus lääkehoitoon tai muunlaiseen terapiaan
5002	Suostumus osallistua sosiaaliseen kasvatusohjelmaan
5003	Velvollisuus olla perheen huollettavana/valvonnassa
5004	Koulutukselliset toimenpiteet
5005	Sosiaalis-oikeudellinen koeaika
5006	Koulutus- tai työvelvoite
5007	Velvollisuus antaa määrätyt tiedot oikeusviranomaisille
5008	Velvollisuus julkaista tuomio
5009	Velvollisuus hyvittää rikoksesta aiheutunut haitta

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

6000 avoin luokka	Henkilökohtaiseen omaisuuteen kohdistuvat seuraamukset
6001	Menetetyksi tuomitseminen
6002	Rakennusten ja rakennelmien purku
6003	Ennalleen palauttaminen
7000 avoin luokka	Laitokseen määrääminen
7001	Psykiatriseen hoitoon määrääminen
7002	Vieroitushoitoon määrääminen
7003	Koulutuslaitokseen määrääminen
8000 avoin luokka	Taloudelliset seuraamukset
8001	Sakko
8002	Päiväsakko (4)
8003	Tietylle saajalle maksettava sakko (5)
9000 avoin luokka	Työrangaistus
9001	Yhdyskuntapalvelu tai työrangaistus
9002	Yhdyskuntapalvelu tai työ, johon liittyy muu rajoittava toimenpide
10000 avoin luokka	Sotilasrangaistukset

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

10001	Sotilasarvon menettäminen (6)
10002	Erottaminen ammattisotilaan uralta
10003	Sotilaalle määrätty vankeusrangaistus
11000 avoin luokka	Rangaistuksesta vapauttaminen / tuomion täytäntöönpanon lykkääminen, varoitus
12000 avoin luokka	Muut seuraamukset ja toimenpiteet

Tiedot (täsmennetään tarvittaessa)	
ø	Seuraamus
m	Toimenpide
a	Ehdollinen seuraamus / toimenpiteen täytäntöönpanon lykkääminen
b	Osittain ehdollinen seuraamus / toimenpiteen täytäntöönpanon osittainen lykkääminen
c	Ehdollinen seuraamus / toimenpiteen täytäntöönpanon lykkääminen, johon liittyy koeaika/valvonta
d	Osittain ehdollinen seuraamus / toimenpiteen täytäntöönpanon osittainen lykkääminen, johon liittyy koeaika/valvonta
e	Seuraamuksen/toimenpiteen muuntaminen
f	Vaihtoehtoinen seuraamus / pääasiallisena seuraamuksena määrätty toimenpide
g	Vaihtoehtoinen seuraamus / toimenpide, joka määrätään siltä varalta, että pääasiallista seuraamusta ei noudateta
h	Seuraamuksen/toimenpiteen täytäntöönpanon lykkäämisen peruuttaminen
i	Myöhemmin tapahtuva kokonaisseuraamuksen muodostaminen
j	Seuraamuksen/toimenpiteen täytäntöönpanon keskeyttäminen/siirtäminen myöhemmäksi (7)

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

k	Seuraamuksesta vapauttaminen
l	Lykätystä seuraamuksesta vapauttaminen
n	Seuraamuksen päättyminen
o	Armahdus
p	Yleinen armahdus
q	Ehdonalainen vapauttaminen (henkilön vapauttaminen ennen tuomion täytäntöönpanon päättymistä tietyin ehdoin)
r	Seuraamuksen kumoaminen (mihin kuuluu tai ei kuulu seuraamuksen poistaminen rikosrekisteristä)
s	Erityisesti alaikäisille tarkoitettu seuraamus tai toimenpide
t	Muu kuin rikosoikeudellinen ratkaisu (8)

-
- (1) Laite voidaan sijoittaa kiinteästi tai se voi olla henkilön mukana.
 - (2) Ajo-oikeutta on haettava uudelleen.
 - (3) Tässä tarkoitetaan oikeustoimikelpoisuutensa menettäneen tai alaikäisen henkilön oikeudellista edustajaa.
 - (4) Sakon suuruus määritelty päiväkohtaisina määrinä.
 - (5) Esimerkiksi: tietylle laitokselle, järjestölle, säätiölle tai uhrille.
 - (6) Sotilasarvon alentaminen.
 - (7) Seuraamuksen täytäntöönpanolta ei välttyä.
 - (8) Tämä tieto merkitään ainoastaan, mikäli tieto annetaan vastauksena sen valtion vastaanottamaan pyyntöön, jonka kansalainen asianomainen henkilö on.

LIITE LAW-7: TERRORISMIN MÄÄRITELMÄ

1. Soveltamisala

Kolmannen osan IX osastossa [Rikosrekisteritietojen vaihtaminen], LAW.SURR 79 artiklan [Soveltamisala] 3 kohdan b alakohdassa, LAW.SURR 79 artiklan [Soveltamisala] 4 kohdassa, LAW.SURR 82 artiklan [Poliittisia rikoksia koskeva poikkeus] 2 kohdan c alakohdassa, LAW.CONFISC 15 artiklan [Kieltytymisperusteet] 2 kohdan a alakohdassa, liitteessä LAW-5 [Pidätysmääräys] ja liitteessä LAW-8 [Jäädäyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen] 'terrorismilla' tarkoitetaan tämän liitteen 3–14 kohdassa määriteltyjä rikoksia.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

2. Terroristiryhmän ja rakenteeltaan jäsentyneen ryhmän määritelmät:

2.1. 'Terroristiryhmällä' tarkoitetaan rakenteeltaan jäsentynyttä, tietyksi ajaksi perustettua, useamman kuin kahden henkilön yhteenliittymää, joka toimii yhdessä terrorismirikosten tekemiseksi.

2.2. 'Rakenteeltaan jäsentyneellä ryhmällä' tarkoitetaan yhteenliittymää, joka ei ole muodostunut sattumalta rikosten tekemiseksi välittömästi ja jonka jäsenillä ei ole välttämättä muodollisesti määriteltyjä tehtäviä, jonka kokoonpano ei välttämättä pysy jatkuvasti samana tai jonka rakenne ei ole välttämättä pitkälle kehitetty.

3. Terrorismirikokset

3.1 Kansallisessa lainsäädännössä rikoksiksi määritellyt tahalliset teot, jotka luonteensa tai asiayhteytensä vuoksi voivat aiheuttaa vakavaa haittaa jollekin maalle tai kansainväliselle järjestölle, silloin kun ne tehdään jossakin 3.2 kohdassa luetelluista tarkoituksista:

- (a) ihmishenkeen kohdistuvat hyökkäykset, jotka voivat aiheuttaa kuoleman;
- (b) henkilön ruumiilliseen koskemattomuuteen kohdistuvat hyökkäykset;
- (c) ihmisryöstö tai panttivangin ottaminen;
- (d) teot, jotka aiheuttavat hallinnollisille tai julkisille laitoksille, liikennejärjestelmille, infrastruktuureille tietojärjestelmät mukaan luettuina, mannerjalustalla sijaitsevalle kiinteälle lautalle, julkisille paikoille tai yksityiselle omaisuudelle suuria tuhoja, jotka voivat saattaa vaaraan ihmishenkiä tai aiheuttaa huomattavia taloudellisia menetyksiä;
- (e) ilma-alusten ja alusten tai muiden joukkoliikenne- tai tavarankuljetusvälineiden haltuunotto;
- (f) räjähteiden tai aseiden, myös kemiallisten, biologisten tai radiologisten aseiden tai ydinaseiden valmistus, hallussapito, hankinta, kuljetus, toimitus tai käyttö sekä kemiallisia, biologisia tai radiologisia aseita tai ydinaseita koskeva tutkimus ja kehittäminen;
- (g) vaarallisten aineiden vapauttaminen taikka tulipalojen, tulvien tai räjähdysten aiheuttaminen siten, että ihmishenkiä saatetaan vaaraan;
- (h) veden- tai sähkönjakelun tai muun perusluonnonvaran toimittamisen häirintä tai keskeytys siten, että ihmishenkiä saatetaan vaaraan;
- (i) tietojärjestelmän toiminnan vakava estäminen tai keskeyttäminen tahallisesti ja oikeudettomasti dataa syöttämällä, siirtämällä, vahingoittamalla, tuhoamalla, turmelemalla, muuttamalla tai poistamalla taikka saattamalla data käyttökelvottomaksi, jos
 - i. on vaikutettu merkittävään määrään tietojärjestelmiä käyttämällä välinettä, joka on suunniteltu tai muutettu ensisijaisesti tätä tarkoitusta varten;
 - ii. rikoksesta aiheutuu vakavaa vahinkoa;

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

iii. rikos kohdistuu elintärkeään infrastruktuuriin kuuluvaan tietojärjestelmään;

(j) tietojärjestelmässä olevan datan tuhoaminen, vahingoittaminen, turmeleminen, muuttaminen, poistaminen tai saattaminen käyttökelvottomaksi tahallisesti ja oikeudettomasti tapauksissa, joissa rikos on tehty elintärkeän infrastruktuurin tietojärjestelmää vastaan;

(k) jonkin a–j alakohdassa luetellun teon tekemisellä uhkaaminen.

3.2 Tarkoitukset, joihin 3.1 kohdassa viitataan, ovat

(a) pelotella vakavasti väestöä;

(b) pakottaa aiheuttomasti viranomaiset tai kansainvälinen järjestö johonkin tekoon tai pidättymään jostakin teosta;

(c) horjuttaa vakavasti jonkin maan tai kansainvälisen järjestön poliittisia, perustuslaillisia, taloudellisia tai yhteiskunnallisia perusrakenteita tai tuhota ne.

4. Terroristiryhmään liittyvät terrorismirikokset

Seuraavat tahalliset teot:

(a) terroristiryhmän johtaminen;

(b) terroristiryhmän toimintaan osallistuminen mukaan lukien tietojen tai aineellisten välineiden antaminen sille tai sen toiminnan rahoittaminen jollakin tavalla tietoisena siitä, että osallistuminen edistää terroristiryhmän rikollista toimintaa.

5. Julkinen yllytys terrorismirikokseen

Viestien levittäminen yleisölle tai niiden muu yleisön saataville asettaminen millä tahansa keinoin, verkossa tai muualla kuin verkossa, tarkoituksena yllyttää jonkin 3.1 kohdan a–j alakohdassa luetellun rikoksen tekemiseen, jos kyseisellä toiminnalla joko suoraan tai välillisesti, muun muassa terroritekoja ihannoimalla, puhutaan terrorismirikosten tekemisen puolesta ja siten aiheutetaan yhden tai useamman terrorismirikoksen vaara, kun teko on tahallinen.

6. Värväys terrorismiin

Toisen henkilön taivuttaminen tekemään jokin 3.1 kohdan a–j alakohdassa tai 4 kohdassa lueteltu rikos tai edistämään sellaisen tekemistä, kun teko on tahallinen.

7. Terrorismiin liittyvän koulutuksen antaminen

Ohjeiden antaminen räjähteiden, ampuma-aseiden tai muiden aseiden taikka myrkyllisten tai haitallisten aineiden valmistusta tai käyttöä tai muiden erityisten menetelmien tai tekniikoiden käyttöä varten tarkoituksena tehdä jokin 3.1 kohdan a–j alakohdassa lueteltu rikos tai edistää sen tekemistä tietoisena siitä, että opetettuja taitoja aiotaan käyttää kyseiseen tarkoitukseen, kun teko on tahallinen.

8. Koulutuksen vastaanottaminen terrorismiin

Ohjeiden vastaanottaminen räjähteiden, ampuma-aseiden tai muiden aseiden taikka myrkyllisten tai haitallisten aineiden valmistusta tai käyttöä tai muiden erityisten menetelmien tai tekniikoiden käyttöä varten tarkoituksena tehdä jokin 3.1 kohdan a–j alakohdassa lueteltu rikos tai edistää sen tekemistä, kun teko on tahallinen.

9. Matkustaminen terrorismitarkoituksessa

9.1. Matkustaminen muuhun kuin kyseiseen valtioon tarkoituksena tehdä 3 kohdassa tarkoitettu terrorisimirikos tai edistää sen tekemistä, osallistua terroristiryhmän toimintaan tietoisena siitä, että osallistuminen edistää tällaisen ryhmän 4 kohdassa tarkoitettua rikollista toimintaa, tai antaa tai vastaanottaa 7 ja 8 kohdassa tarkoitettua terrorismiin liittyvää koulutusta, kun teko on tahallinen.

9.2. Lisäksi seuraavat teot, kun ne on tehty tahallisesti:

- (a) matkustaminen kyseiseen valtioon tarkoituksena tehdä 3 kohdassa tarkoitettu terrorisimirikos tai edistää sen tekemistä, osallistua terroristiryhmän toimintaan tietoisena siitä, että osallistuminen edistää tällaisen ryhmän 4 kohdassa tarkoitettua rikollista toimintaa, tai antaa tai vastaanottaa 7 ja 8 kohdassa tarkoitettua terrorismiin liittyvää koulutusta; tai
- (b) kyseiseen valtioon tulevan henkilön suorittamat valmistelutoimet tarkoituksena tehdä 3.1 kohdassa tarkoitettu terrorisimirikos tai edistää sen tekemistä.

10. Terrorismitarkoituksessa tapahtuvan matkustamisen järjestäminen tai sen edistäminen muulla tavoin

Kaikenlainen järjestäminen tai edistäminen, jolla avustetaan henkilöä matkustamaan 9.1 kohdassa ja 9.2 kohdan a alakohdassa tarkoitettussa terrorismitarkoituksessa tietoisena siitä, että annettu apu on kyseistä tarkoitusta varten, kun teko on tahallinen.

11. Terrorismin rahoitus

11.1. Varojen antaminen tai kerääminen millä tahansa keinoin joko suoraan tai välillisesti siinä tarkoituksessa, että niitä käytetään, tai tietäen, että ne aiotaan käyttää kokonaan tai osittain jonkin 3–10 kohdassa tarkoitettun rikoksen tekemiseen tai sellaisen rikoksen tekemisen edistämiseen, kun teko on tahallinen.

11.2. Kun 11.1 kohdassa tarkoitettu terrorismin rahoitus koskee 3, 4 tai 9 kohdassa tarkoitettuja rikoksia, ei ole välttämätöntä, että varat tosiasiaassa käytetään kokonaan tai osittain näiden rikosten tekemiseen tai niiden tekemisen edistämiseen eikä myöskään edellytetä, että rikoksen tekijä tietää, mihin tiettyyn rikokseen tai tiettyihin rikoksiin varat aiotaan käyttää.

12. Muut terroritoimintaan liittyvät rikokset

Seuraavat tahalliset teot:

- (a) ryöstö jonkin 3 kohdassa luetellun rikoksen tekemiseksi;

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (b) kiristys jonkin 3 kohdassa luetellun rikoksen tekemiseksi;
- (c) väärien hallintoasiakirjojen laatiminen tai käyttäminen jonkin 3.1 kohdan a–j alakohdassa, 4 kohdan b alakohdassa tai 9 kohdassa luetellun rikoksen tekemiseksi.

13. Suhde terrorismirikoksiin

Jotta 4–12 kohdassa tarkoitettu rikos katsottaisiin 1 kohdassa tarkoitetuksi terrorismiksi, ei ole välttämätöntä, että terroriteko tosiasiallisesti tehdään, eikä 5–10 ja 12 kohdassa tarkoitettujen rikosten osalta ole myöskään välttämätöntä todeta yhteyttä tiettyyn toiseen tässä liitteessä tarkoitettuun rikokseen.

14. Avunanto, yllytys ja yritys

Seuraavat teot:

- (a) avunanto 3–8, 11 ja 12 kohdassa tarkoitettuun rikokseen;
- (b) yllytys 3–12 kohdassa tarkoitettuun rikokseen; ja
- (c) 3, 6 ja 7 kohdassa, 9.1 kohdassa ja 9.2 kohdan a alakohdassa sekä 11 ja 12 kohdassa tarkoitettujen rikosten yritys, lukuun ottamatta 3.1 kohdan f alakohdassa tarkoitettua hallussapitoa ja 3.1 kohdan k alakohdassa tarkoitettua rikosta.

LIITE LAW-8: JÄÄDYTTÄMINEN JA MENETETYKSI TUOMITSEMINEN

**Lomake jäädymistä /
väliaikaisia toimenpiteitä
koskevan pyynnön
esittämistä varten**

A OSA:

Pyynnön esittänyt valtio:

Pyynnön vastaanottanut valtio:

B OSA: Kiireellisyys

Syyt täytäntöönpanon kiireellisyyteen ja/tai pyydetty täytäntöönpanopäivä:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Jäädäyttämispyyntöön täytäntöönpanon määräajat vahvistetaan sopimuksen LAW.CONFISC.8 artiklassa [Velvollisuus toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä]. Jos lyhyempi tai tietty määräaika on kuitenkin tarpeen, ilmoitetaan määräpäivä ja sen perustelut:

C OSA: Henkilöt, joita asia koskee

Antakaa kaikki tiedossanne olevat tunnistetiedot 1) luonnollisesta henkilöstä (luonnollisista henkilöistä) tai 2) oikeushenkilöstä (oikeushenkilöistä), jota (joita) jäädäyttämispyyntö koskee, tai henkilöstä (henkilöistä), jonka (joiden) omaisuutta jäädäyttämispyyntö koskee (jos asia koskee useampaa henkilöä, kyseiset tiedot annetaan kunkin tällaisen henkilön osalta):

1. Luonnollinen henkilö:

Nimi:

Etunimi (-nimet):

Muu mahdollinen nimi (muut mahdolliset nimet):

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilö- tai sosiaaliturvatunnus:

Henkilöllisyysasiakirjan (-kirjojen) tyyppi ja numero (henkilötodistus, passi), jos saatavilla:

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Asuinpaikka ja/tai tunnettu osoite; ellei osoite tiedossa, viimeinen tiedossa oleva osoite:

Henkilön ymmärtämä yksi tai useampi kieli:

Ilmoittakaa, onko jäädäyttämispyyntö tehty kyseistä henkilöä vastaan vai koskeeko se kyseisen henkilön omaisuutta:

2. Oikeushenkilö:

Nimi:

Oikeushenkilön muoto:

Mahdollinen lyhytnimi, yleensä käytetty nimi tai kauppanimi:

Sääntömääräinen kotipaikka:

Rekisteröintinumero:

Oikeushenkilön osoite:

Oikeushenkilön edustajan nimi:

Ilmoittakaa, onko jäädäyttämispyyntö tehty kyseistä oikeushenkilöä vastaan vai koskeeko se kyseisen oikeushenkilön omaisuutta:

Ilmoittakaa jäädäyttämistoimenpiteen tarkoitettu toteuttamispaikka, jos se on eri kuin edellä mainittu osoite:

3. Kolmannet osapuolet:

(i) Tapauksen mukaan kolmannet osapuolet, joiden omaisuuteen, jota jäädäyttämispyyntö koskee, liittyviä oikeuksia pyyntö suoraan rajoittaa (henkilöllisyys ja syyt):

(ii) Jos kolmansilla osapuolilla on ollut tilaisuus esittää vaateita, liittää asiakirjat tämän osoittamiseksi.

4. Muut mahdolliset tiedot, joista on apua jäädäyttämispyyntöön täytäntöönpanossa:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

D OSA: Kohteena oleva omaisuus

Antakaa kaikki tiedossanne olevat tiedot jäädyttämispyynnön kohteena olevasta omaisuudesta. Tiedot kaikesta omaisuudesta ja tapauksen mukaan yksittäisistä omaisuuseristä:

1. Jos kyseessä on rahamäärä:
 - (i) Perusteet, joiden nojalla henkilöllä uskotaan olevan omaisuutta/tuloja pyynnön vastaanottaneessa valtiossa
 - (ii) Kyseisen henkilön omaisuuden/tulonlähteen kuvaus ja sijaintipaikka
 - (iii) Kyseisen henkilön omaisuuden/tulonlähteen tarkka sijaintipaikka
 - (iv) Kyseisen henkilön pankkitilitiedot (jos tiedossa)
2. Jos jäädyttämispyyntö koskee tiettyä omaisuutta (tai tällaisen omaisuuden kanssa samanarvoista omaisuutta):
 - (i) Perusteet, joiden nojalla tietyn omaisuuserän (tiettyjen omaisuuserien) uskotaan sijaitsevan pyynnön vastaanottaneessa valtiossa
 - (ii) Kyseisen tietyn omaisuuserän (kyseisten tiettyjen omaisuuserien) kuvaus ja sijaintipaikka
 - (iii) Muut asiaankuuluvat tiedot
3. Jäädyttämis- tai täytäntöönpanopyynnön kohteena pyynnön vastaanottaneessa valtiossa oleva kokonaismäärä (määrä numeroin ja kirjaimin sekä valuutta):

E OSA: Perusteet jäädyttämispyynnön esittämiselle tai jäädyttämispäätöksen antamiselle (tapauksen mukaan)

Tiivistelmä tosiseikoista:

1. Ilmoittakaa syyt, joiden vuoksi jäädyttämispyyntö on esitetty tai jäädyttämispäätös on annettu, mukaan lukien yhteenvedo taustalla olevista tosiseikoista ja jäädyttämisen perusteista, kuvaus rikoksista, joista on nostettu syyte

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

tai jotka ovat tutkinnan tai menettelyn kohteena, tutkinnan tai menettelyn vaihe sekä mahdollisten riskitekijöiden syyt ja kaikki muut merkitykselliset tiedot.

2. Sen rikoksen tai niiden rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu, johon tai joihin jäädyttämispyyntö liittyy tai jonka tai joiden johdosta jäädyttämiss päätös annettiin, sekä sovellettava säännös tai sovellettavat säännökset.

3. Seuraavassa olevaa sovelletaan vain silloin, kun sekä pyynnön esittänyt valtio että pyynnön vastaanottanut valtio ovat antaneet sopimuksen LAW.CONFISC.15 artiklan [Kieltäytymisperusteet] 2 kohdan mukaisen ilmoituksen: rastitaan tapauksen mukaan yksi tai useampi seuraavista rikoksista, sellaisina kuin ne on määritelty pyynnön esittäneen valtion lainsäädännössä, joista voi pyynnön esittäneessä valtiossa seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta. Jos jäädyttämispyyntö- tai päätös koskee useita rikoksia, alla olevaan rikosten luetteloon merkitään vastaava numero (edellä kohdissa 1 ja 2 kuvailtuja rikoksia vastaavat numerot):
 - ☐ rikollisjärjestöön osallistuminen
 - ☐ liitteessä LAW-7 (Terrorismin määritelmä) määritelty terrorismi
 - ☐ ihmiskauppa
 - ☐ lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia
 - ☐ huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitton kauppa
 - ☐ aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laitton kauppa
 - ☐ korruptio, lahjonta mukaan lukien
 - ☐ petokset, mukaan lukien Yhdistyneen kuningaskunnan, jäsenvaltion tai unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat petokset
 - ☐ rikoksen tuottaman hyödyn pesu
 - ☐ rahan väärentäminen
 - ☐ tietoverkkorikollisuus
 - ☐ ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laitton kauppa

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- ☐ laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- ☐ tahallinen henkirikos
- ☐ vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ☐ ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa
- ☐ ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen
- ☐ rasismi ja muukalaisviha
- ☐ järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- ☐ kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa
- ☐ petollinen menettely
- ☐ ryöstön tapainen kiristys sekä kiristys
- ☐ tuotteiden laitton väärentäminen ja jäljentäminen
- ☐ hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä
- ☐ maksuvälineväärennykset
- ☐ hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laitton kauppa
- ☐ ydin- ja radioaktiivisten aineiden laitton kauppa
- ☐ varastettujen ajoneuvojen kauppa
- ☐ raiskaus
- ☐ murhapoltto
- ☐ kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset
- ☐ ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- ☐ tuhotyö

4. Muut tiedot (esim. omaisuuden ja rikoksen suhde):

F OSA: Luottamuksellisuus

- ☐ Pyynnön sisältämät tiedot ovat luottamuksellisia täytäntöönpanon jälkeen:
- ☐ Täytäntöönpanossa on noudatettava tiettyjä muodollisuuksia:

G OSA: Pyyntö lähetetty useampaan kuin yhteen valtioon

Jos jäädyttämispyyntö on lähetetty useampaan kuin yhteen valtioon, annetaan seuraavat tiedot:

1. Jäädyttämispyyntö on lähetetty seuraavaan muuhun valtioon (seuraaviin muihin valtioihin) (valtio ja viranomainen):
2. Ilmoitetaan syyt, joiden vuoksi jäädyttämispyyntö on lähetetty useisiin valtioihin:
3. Kussakin pyynnön vastaanottaneessa valtiossa olevien varojen arvo, jos se on tiedossa:
4. Ilmoitetaan mahdolliset erityistarpeet:

H OSA: Suhde aiempiin jäädyttämispyyntöihin tai -päätöksiin

Tapauksen mukaan annetaan tiedot, joiden avulla aiemmat jäädyttämispyyntö tai asiaan liittyvät jäädyttämispyyntö

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

voidaan tunnistaa:

1. Pyynnön esittämispäivä tai päätöksen antamis- ja lähettämispäivä:
2. Viranomainen, jolle se lähetettiin:
3. Päätöksen antamisesta ja täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten antama viitenumero:

I OSA: Menetetyksi tuomitseminen

Tähän jäädyttämispyyntöön on liitetty pyynnön esittäneen valtion antama menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös (menetetyksi tuomitsemista koskeva päätöksen viitenumero):

- ☐ Kyllä, viitenumero:
☐ Ei

Omaisuus jää jäädytettynä pyynnön vastaanottaneeseen valtioon siihen asti, että menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös lähetetään ja pannaan täytäntöön (menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen arvioitu esittämisajankohta, jos mahdollista):

J OSA: Oikeussuojakeinot (tapauksen mukaan)

Voidaanko jäädyttämispyynnön esittämistä / jäädyttämisspätöksen antamista vastaan hakea pyynnön esittäneessä valtiossa oikeussuojakeinoja, ja jos voidaan, antaa lisätietoja (oikeussuojakeinon kuvaus sekä tarvittavat toimenpiteet ja määräajat):

K OSA: Päätöksen antanut viranomainen

Jos pyynnön esittäneessä valtiossa on annettu jäädyttämisspätös, johon tämä jäädyttämispyyntö perustuu, annetaan seuraavat tiedot:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

1. Päätöksen antaneen viranomaisen tyyppi:

- ☐ tuomari, tuomioistuin, yleinen syyttäjä
- ☐ muu pyynnön esittäneen valtion lainsäädännössä määritelty toimivaltainen viranomainen

2. Yhteystiedot:

Päätöksen antaneen viranomaisen virallinen nimi:

Sen edustajan nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelin: (maannumero) (suuntanumero)

Faksi: (maannumero) (suuntanumero)

Sähköposti:

Kieli tai kielet, jota tai joita voidaan käyttää yhteydenpidossa päätöksen antaneen viranomaisen kanssa:

Päätöksen antaneen viranomaisen ja/tai sen edustajan allekirjoitus, jolla todistetaan jäädettämistä / väliaikaisia toimenpiteitä koskevan pyyntölomakkeen sisällön oikeellisuus ja asianmukaisuus:

Nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Päiväys:

Virallinen leima (jos käytössä):

L OSA: Vahvistava viranomainen

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Jäädättämistä / väliaikaisia toimenpiteitä koskevan pyyntölomakkeen vahvistaneen viranomaisen tyyppi (tapauksen mukaan):

- ☐ tuomari, tuomioistuin, yleinen syyttäjä
- ☐ muu pyynnön esittäneen valtion lainsäädännössä määritelty toimivaltainen viranomainen

Vahvistaneen viranomaisen virallinen nimi:

Sen edustajan nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelin: (maannumero) (suuntanumero)

Faksi: (maannumero) (suuntanumero)

Sähköposti:

Kieli tai kielet, jota tai joita voidaan käyttää yhteydenpidossa toimivaltaisen viranomaisen kanssa:

M OSA: Keskusviranomainen

Pyynnön esittäneessä valtiossa jäädättämispyyntöjen hallinnollisesta toimittamisesta ja vastaanottamisesta vastaava keskusviranomainen:

Keskusviranomaisen virallinen nimi:

Sen edustajan nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelin: (maannumero) (suuntanumero)

Faksi: (maannumero) (suuntanumero)

Sähköposti:

Kieli tai kielet, jota tai joita voidaan käyttää yhteydenpidossa toimivaltaisen viranomaisen kanssa:

N OSA: Lisätietoja

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

1. Pääasiallinen yhteyspiste pyynnön esittäneessä valtiossa:

- ☐ päätöksen antanut viranomainen
- ☐ toimivaltainen viranomainen
- ☐ keskusviranomainen

2. Yhden tai useamman muun yhteyshenkilön yhteystiedot (jos muu kuin edellä), jolta/joilta voidaan pyytää tähän jäädättämispyyntöön liittyviä lisätietoja:

Nimi/Virkanimike/Organisaatio:

Osoite:

Sähköpostiosoite / Yhteyshenkilön puhelinnumero:

O OSA: Liitteet

Jäädättämisspätöksen alkuperäiskappale tai sen oikeaksi todistettu jäljennös on toimitettava jäädättämistä / väliaikaisia toimenpiteitä koskevan pyyntölomakkeen kanssa, jos pyynnön esittäneessä valtiossa on annettu jäädättämisspätös.

**Menetetyksi tuomitsemista
koskeva pyyntölomake**

A OSA:

Pyynnön esittänyt valtio:

Pyynnön vastaanottanut valtio:

B OSA: Menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös

Päätöksen antamispäivämäärä:

Päivämäärä, jona päätöksestä tuli lainvoimainen:

Viitenumero:

Päätöksen kokonaismäärä numeroin ja kirjaimin sekä valuutta

Täytäntöönpanopyynnön kohteena pyynnön vastaanottaneessa valtiossa oleva määrä, tai jos kyseessä on tietty omaisuuslaji (tiedyt omaisuuslajit), kyseisen omaisuuden kuvaus ja sijaintipaikka

Menetetyksi tuomitsemista koskevaan päätökseen liittyviä tuomioistuimen havaintoja koskevat tiedot:

- ☐ omaisuus on rikoshyötyä tai tällaisen hyödyn arvoa joko kokonaan tai osittain vastaavaa omaisuutta
- ☐ omaisuus muodostaa tällaisen rikoksen tekovälineen
- ☐ omaisuuteen voidaan soveltaa laajennettua menetetyksi tuomitsemista
- ☐ omaisuus on tuomittava rikokseen liittyvien menettelyjen seurauksena menetetyksi sellaisten pyynnön esittäneen valtion lainsäädännön mukaisten muiden säännösten, menetetyksi tuomitseminen ilman lopullista tuomiota mukaan lukien, nojalla, jotka liittyvät menetetyksi tuomitsemista koskeviin valtuuksiin

C OSA: Henkilöt, joita asia koskee

Antakaa kaikki tiedossanne olevat tiedot menetetyksi tuomitsemista koskevan pyynnön kohteena olevasta yhdestä tai useammasta 1) luonnollisesta henkilöstä tai 2) oikeushenkilöstä (jos asia koskee yhtä useampaa henkilöä, antakaa tiedot kustakin heistä):

1. Luonnollinen henkilö:

Nimi:

Etunimi (-nimet):

Muu mahdollinen nimi (muut mahdolliset nimet):

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilö- tai sosiaaliturvatunnus:

Henkilöllisyysasiakirjan (-kirjojen) tyyppi ja numero (henkilötodistus, passi), jos saatavilla:

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Asuinpaikka ja/tai tunnettu osoite; ellei osoite tiedossa, viimeinen tiedossa oleva osoite:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Henkilön ymmärtämä yksi tai useampi kieli:

Ilmoittakaa, onko menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö tehty kyseistä henkilöä vastaan vai koskeeko pyyntö kyseisen henkilön omaisuutta:

2. Oikeushenkilö:

Nimi:

Oikeushenkilön muoto:

Mahdollinen lyhytnimi, yleensä käytetty nimi tai kaupanimi:

Sääntömääräinen kotipaikka:

Rekisteröintinumero:

Oikeushenkilön osoite:

Oikeushenkilön edustajan nimi:

Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö on pantava täytäntöön muualla kuin edellä mainitussa osoitteessa, ilmoitetaan tämä osoite:

3. Kolmannet osapuolet:

(i) Tapauksen mukaan kolmannet osapuolet, joiden omaisuuteen, jota menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö koskee, liittyviä oikeuksia pyyntö suoraan rajoittaa (henkilöllisyys ja syyt), jos tiedossa:

(ii) Jos kolmansilla osapuolilla on ollut tilaisuus esittää vaateita, liittää asiakirjat tämän osoittamiseksi.

4. Muut mahdolliset tiedot, joista on apua menetetyksi tuomitsemista koskevan pyynnön täytäntöönpanossa:

D OSA: Kohteena oleva omaisuus

Antakaa kaikki tiedossanne olevat tiedot menetetyksi tuomitsemisen kohteena olevasta omaisuudesta. Tiedot kaikesta omaisuudesta ja tapauksen mukaan yksittäisistä omaisuuseristä:

1. Jos kyseessä on rahamäärä:

(i) Perusteet, joiden nojalla henkilöllä uskotaan olevan omaisuutta/tuloja pyynnön vastaanottaneessa valtiossa:

(ii) Kyseisen omaisuuden/tulonlähteen kuvaus ja sijaintipaikka:

2. Jos pyyntö koskee tiettyä omaisuuserää (tiettyjä omaisuuseriä):

(i) Perusteet, joiden nojalla tietyn omaisuuserän (tiettyjen omaisuuserien) uskotaan sijaitsevan pyynnön vastaanottaneessa valtiossa:

(ii) Kyseisen tietyn omaisuuserän (kyseisten tiettyjen omaisuuserien) kuvaus ja sijaintipaikka:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3. Omaisuuden arvo:

(i) Pyynnön kokonaismäärä (likimääräinen määrä):

(ii) Täytäntöönpanopyynnön kohteena pyynnön vastaanottaneessa valtiossa oleva määrä (likimääräinen määrä):

(iii) Jos kyseessä on tietty omaisuuslaji (tiedyt omaisuuslajit), kyseisen omaisuuden kuvaus ja sijaintipaikka:

E OSA: Perusteet menetetyksi tuomitsemiselle

Tiivistelmä tosiseikoista:

1. Ilmoittakaa syyt, joiden vuoksi menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös on annettu, mukaan lukien yhteenveto taustalla olevista tosiseikoista ja menetetyksi tuomitsemisen perusteista, kuvaus rikoksista sekä mahdollisten riskitekijöiden syyt ja kaikki muut merkitykselliset tiedot (kuten rikoksen ajankohta, tapahtumapaikka ja olosuhteet):
2. Sen rikoksen tai niiden rikosten luonne ja oikeudellinen luokittelu, jonka tai joiden johdosta menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös annettiin, sekä sovellettava säännös tai sovellettavat säännökset:
3. Seuraavassa olevaa sovelletaan vain silloin, kun sekä pyynnön esittänyt valtio että pyynnön vastaanottanut valtio

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

ovat antaneet sopimuksen LAW.CONFISC.15 artiklan [Kieltäytymisperusteet] artiklan 2 kohdan mukaisen ilmoituksen: rastitaan tapauksen mukaan yksi tai useampi seuraavista rikoksista, sellaisina kuin ne on määritelty pyynnön esittäneen valtion lainsäädännössä, joista voi pyynnön esittäneessä valtiossa seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva päätös koskee useita rikoksia, alla olevaan luetteloon merkitään vastaavat numerot (edellä kohdissa 1 ja 2 kuvailtuja rikoksia vastaavat numerot):

- ☐ rikollisjärjestöön osallistuminen
- ☐ liitteessä LAW-7 [Terrorismin määritelmä] määritelty terrorismi
- ☐ ihmiskauppa
- ☐ lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia
- ☐ huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa
- ☐ aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa
- ☐ korruptio, lahjonta mukaan lukien
- ☐ petokset, mukaan lukien Yhdistyneen kuningaskunnan, jäsenvaltion tai unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvat petokset
- ☐ rikoksen tuottaman hyödyn pesu
- ☐ rahan väärentäminen
- ☐ tietoverkkorikollisuus
- ☐ ympäristörikollisuus, mukaan lukien uhanalaisten eläinlajien ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa
- ☐ laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- ☐ tahallinen henkirikos
- ☐ vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ☐ ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa
- ☐ ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen
- ☐ rasismi ja muukalaisviha
- ☐ järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- ☐ kulttuuriomaisuuden, mukaan lukien antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa
- ☐ petollinen menettely
- ☐ ryöstön tapainen kiristys sekä kiristys
- ☐ tuotteiden laiton väärentäminen ja jäljentäminen
- ☐ hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä
- ☐ maksuvälineväärennykset
- ☐ hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa
- ☐ ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa
- ☐ varastettujen ajoneuvojen kauppa
- ☐ raiskaus
- ☐ murhapoltto
- ☐ kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset
- ☐ ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- ☐ tuhotyö

4. Muut tiedot (esim. omaisuuden ja rikoksen suhde):

F OSA: Luottamuksellisuus

- ☐ Pynnön tai sen osan sisältämät tiedot ovat luottamuksellisia

Ilmoitetaan kyseeseen tulevat tiedot:

G OSA: Pyyntö lähetetty useampaan kuin yhteen valtioon

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö on lähetetty useampaan kuin yhteen valtioon, annetaan seuraavat tiedot:

1. Menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö on lähetetty seuraavaan muuhun valtioon (seuraaviin muihin valtioihin (valtio ja viranomainen):
2. Syyt, joiden vuoksi menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö on lähetetty useisiin valtioihin (valitaan kyseeseen tulevat syyt):
 - (i) Jos pyyntö koskee tiettyä omaisuuseriä:
 - ☐ Pyyntönsä kohteena olevien eri omaisuuserien uskotaan olevan eri valtioissa
 - ☐ Menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö liittyy tiettyyn omaisuuserään ja edellyttää toimia useammassa kuin yhdessä valtiossa
 - (ii) Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö koskee rahamäärää:
 - ☐ Sen omaisuuden, joka voidaan tuomita menetetyksi pyynnön esittäneessä valtiossa ja missä tahansa yksittäisessä pyynnön vastaanottaneessa valtiossa, arvioitu arvo ei todennäköisesti riitä päätöksessä mainitun määrän kattamiseen kokonaisuudessaan.
 - ☐ Muut erityistarpeet:
3. Kussakin pyynnön vastaanottaneessa valtiossa olevien varojen arvo, jos se on tiedossa:
4. Jos tietyn omaisuuserän (tiettyjen omaisuuserien) menetetyksi tuomitseminen edellyttää toimia useammassa kuin yhdessä valtiossa, kuvaus pyynnön vastaanottaneessa valtiossa toteutettavista toiminna:

H OSA: Omaisuuden muuntaminen ja siirtäminen

1. Jos menetetyksi tuomitsemista koskeva pyyntö koskee tiettyä omaisuuserää, salliiko pyynnön esittänyt valtio, että menetetyksi tuomitseminen pannaan pyynnön vastaanottaneessa valtiossa täytäntöön määräämällä maksettavaksi omaisuuden arvoa vastaava rahamäärä?
 - ☐ Kyllä
 - ☐ Ei
2. Jos menetetyksi tuomitseminen koskee rahamäärää, voidaanko menetetyksi tuomitsemista koskevan pyynnön täytäntöönpanon johdosta saatu muu omaisuus kuin raha siirtää pyynnön esittäneelle valtiolle?
 - ☐ Kyllä
 - ☐ Ei

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

I OSA: Vankeusrangaistukseksi muuntaminen tai muut henkilökohtaisen vapauden rajoitusta koskevat toimenpiteet

Salliiko pyynnön esittänyt valtio, että pyynnön vastaanottanut valtio soveltaa vankeusrangaistukseksi muuntamista tai muuta henkilökohtaisen vapauden rajoitusta koskevaa toimenpidettä, jos menetetyksi tuomitsemista koskevaa pyyntöä ei voida panna täytäntöön joko kokonaan tai osittain:

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

J OSA: Uhrin omaisuuden palauttaminen tai korvaaminen

1. Valitaan oikea vaihtoehto:

- ☐ Pyyntö esittäneen valtion päätöksen antava viranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen on antanut uhrille suoritettavaa korvausta tai omaisuuden palauttamista koskevan päätöksen, jonka nojalla uhrille maksetaan seuraava rahasumma:
- ☐ Pyyntö esittäneen valtion päätöksen antava viranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen on antanut päätöksen, jonka nojalla uhrille palautetaan muuta omaisuutta kuin rahaa:

2. Menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamista uhrille tai uhrille suoritettavaa korvausta koskevan päätöksen tiedot:

Päätöksen antava viranomainen (virallinen nimi):

Päätöksen päivämäärä:

Päätöksen numero (jos on):

Palautettavan omaisuuden kuvaus tai myönnetyn korvauksen määrä:

Uhrin nimi:

Uhrin osoite:

K OSA: Oikeussuojakeinot

Onko menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen antamista vastaan jo käytetty jotain oikeussuojakeinoja? Jos on, annetaan sitä koskevat lisätiedot (oikeussuojakeinon kuvaus sekä tarvittavat toimenpiteet ja määräajat):

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

L OSA: Pyyynnön esittänyt viranomainen

Tiedot menetetyksi tuomitsemista koskevan pyynnön pyynnön esittäneessä valtiossa esittäneestä viranomaisesta:

1. Pyyynnön esittäneen viranomaisen tyyppi:

- ☐ tuomari, tuomioistuin, yleinen syyttäjä
- ☐ muu pyynnön esittäneen valtion lainsäädännössä määritelty toimivaltainen viranomainen

2. Yhteystiedot:

Pyyynnön esittäneen viranomaisen virallinen nimi:

Sen edustajan nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelin: (maannumero) (suuntanumero)

Faksi: (maannumero) (suuntanumero)

Sähköposti:

Kieli tai kielet, jota tai joita voidaan käyttää yhteydenpidossa määräyksen antaneen viranomaisen kanssa:

Pyyynnön esittäneen viranomaisen ja/tai sen edustajan allekirjoitus, jolla todistetaan menetetyksi tuomitsemista koskevan pyyntölomakkeen sisällön oikeellisuus ja asianmukaisuus:

Nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Päiväys:

Virallinen leima (jos käytössä):

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

M OSA: Vahvistava viranomainen

Menetetyksi tuomitsemista koskevan pyyntölomakkeen vahvistaneen viranomaisen tyyppi (tapauksen mukaan):

- ☐ tuomari, tuomioistuin, yleinen syyttäjä
- ☐ muu pyynnön esittäneen valtion lainsäädännössä määritelty toimivaltainen viranomainen

Vahvistaneen viranomaisen virallinen nimi:

Sen edustajan nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelin: (maannumero) (suuntanumero)

Faksi: (maannumero) (suuntanumero)

Sähköposti:

Kieli tai kielet, jota tai joita voidaan käyttää yhteydenpidossa toimivaltaisen viranomaisen kanssa:

N OSA: Keskusviranomainen

Pyynnön esittäneessä valtiossa menetetyksi tuomitsemista koskevan pyyntölomakkeen hallinnollisesta toimittamisesta ja vastaanottamisesta vastaava keskusviranomainen:

Keskusviranomaisen virallinen nimi:

Sen edustajan nimi:

Tehtävä (virkanimike tai -asema):

Asiakirjan numero:

Osoite:

Puhelin: (maannumero) (suuntanumero)

Faksi: (maannumero) (suuntanumero)

Sähköposti:

Kieli tai kielet, jota tai joita voidaan käyttää yhteydenpidossa toimivaltaisen viranomaisen kanssa:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

O OSA: Lisätietoja

1. Pääasiallinen yhteyspiste pyynnön esittäneessä valtiossa:

- ☐ päätöksen antava viranomainen
- ☐ toimivaltainen viranomainen
- ☐ keskusviranomainen

2. Yhden tai useamman muun yhteyshenkilön yhteystiedot (jos muu kuin edellä), jolta/joilta voidaan pyytää tähän menetetyksi tuomitsemista koskevaan pyyntöön liittyviä lisätietoja:

Nimi/Virkanimike/Organisaatio:

Osoite:

Sähköpostiosoite / Yhteyshenkilön puhelinnumero:

P OSA: Liitteet

Menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen alkuperäiskappale tai sen oikeaksi todistettu jäljennös on toimitettava menetetyksi tuomitsemista koskevan pyyntölomakkeen kanssa.

LIITE UNPRO-1:RAHOITUSEHTOJEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

1. Komissio ilmoittaa Yhdistyneelle kuningaskunnalle mahdollisimman pian ja viimeistään varainhoitovuoden 16 päivänä huhtikuuta seuraavat tiedot kustakin sellaisesta unionin ohjelmasta, toimesta tai ohjelman tai toimen osasta, johon Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu:

- (a) niiden kyseisen vuoden lopullisesti vahvistetussa unionin talousarviossa olevien budjettikohtien maksusitoumusmäärärahojen määrät, jotka kattavat Yhdistyneen kuningaskunnan osallistumisen tämän sopimuksen pöytäkirjan I [Ohjelmat ja toimet, joihin Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu] mukaisesti, ja tarvittaessa niiden ulkoisten käyttötarkoitukseensa sidottujen määrärahojen määrä, jotka eivät ole peräisin muiden rahoittajien rahoitusosuudesta näissä budjettikohdissa;
- (b) tämän sopimuksen UNPRO.2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 4 kohdassa tarkoitetun osallistumismaksun määrä;
- (c) tämän sopimuksen UNPRO.1.3 artiklassa [Osallistumisen vahvistaminen] tarkoitettuun pöytäkirjaan sisältyvän ohjelman täytäntöönpanon vuodesta N+1 alkaen varainhoitovuotta N vastaavien maksusitoumusmäärärahojen toteuttaminen ja vapautettujen sitoumusten määrä;
- (d) niiden ohjelmien osalta, joihin sovelletaan UNPRO.2.2 artiklaa [Ohjelmat, joihin sovelletaan automaattista korjausmekanismia], ja siltä osin kuin tällaiset tiedot ovat tarpeen automaattisen korjauksen laskemiseksi, Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöjen hyväksi tehtyjen sitoumusten taso eriteltynä talousarviomäärärahojen vastaavan vuoden ja asianomaisten sitoumusten kokonaismäärän mukaan.

Komissio esittää talousarvioesityksen perusteella arvion a ja b alakohdassa tarkoitetuista tiedoista mahdollisimman pian ja viimeistään varainhoitovuoden 1 päivänä syyskuuta.

2. Komissio esittää viimeistään kunkin varainhoitovuoden 16 päivänä huhtikuuta ja 16 päivänä heinäkuuta Yhdistyneelle kuningaskunnalle rahoituspyynnön, joka vastaa Yhdistyneen kuningaskunnan tämän sopimuksen mukaista rahoitusosuutta kustakin sellaisesta ohjelmasta, toimesta tai ohjelman tai toimen osasta, johon Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu.

3. Yhdistynyt kuningaskunta maksaa rahoituspyynnössä ilmoitetun määrän viimeistään 60 päivän kuluttua rahoituspyynnön esittämisestä. Yhdistynyt kuningaskunta voi suorittaa maksut erillisinä kullekin ohjelmalle ja toimelle.

4. Poiketen siitä, mitä 2 ja 3 kohdassa määrätään, vuoden 2021 osalta, jolloin tämän sopimuksen UNPRO.1.3 artiklassa [Osallistumisen vahvistaminen] tarkoitettu pöytäkirja tehdään, komissio esittää rahoituspyynnön viimeistään 16. huhtikuuta 2021, jos pöytäkirja allekirjoitetaan viimeistään 31. maaliskuuta 2021, tai viimeistään pöytäkirjan allekirjoittamiskuukautta seuraavan kuukauden kuudentenatoista päivänä, jos pöytäkirja allekirjoitetaan 31. maaliskuuta 2021 jälkeen. Jos rahoituspyyntö esitetään asianomaisen vuoden 16 päivän heinäkuuta jälkeen, kyseiselle vuodelle esitetään yksi rahoituspyyntö. Yhdistynyt kuningaskunta maksaa rahoituspyynnössä ilmoitetun määrän viimeistään 60 päivän kuluttua rahoituspyynnön esittämisestä. Yhdistynyt kuningaskunta voi suorittaa maksut erillisinä kullekin ohjelmalle ja toimelle.

5. Tiettyä vuotta koskevan rahoituspyynnön arvo määritetään jakamalla vuotuinen määrä, joka saadaan soveltaen tämän sopimuksen UNPRO.2.1 artiklaa [Rahoitusehdot], mukaan lukien tämän sopimuksen UNPRO.2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 8 kohdan, tämän sopimuksen UNPRO.2.2 [Ohjelmat, joihin sovelletaan automaattista korjausmekanismia] artiklan tai tämän sopimuksen

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

UNPRO.2.3 [Rahoitusvälineiden tai talousarviotakuiden avulla toteutettaviin ohjelmiin liittyvä rahoitus] artiklan mukaisia mahdollisia mukautuksia, tämän liitteen 2 ja 4 kohdan mukaisen kyseisen vuoden rahoituspyyntöjen lukumäärällä.

6. Poiketen siitä, mitä 5 kohdassa määrätään, Horisontti Eurooppa -ohjelmaan monivuotisessa rahoituskehityksessä 2021–2027 osoitettavan rahoitusosuuden osalta tiettyä vuotta N koskevalla rahoituspyynnöllä on arvo, joka määritetään jakamalla

(a) vuotuinen määrä, joka lasketaan

i. soveltamalla seuraavaa maksuaikataulua, jos vuosi N on:

-2021: 50 prosenttia maksetaan vuonna 2021, 50 prosenttia vuonna 2026

-2022: 50 prosenttia maksetaan vuonna 2022, 50 prosenttia vuonna 2027

ii. määrästä, joka saadaan soveltamalla tämän sopimuksen UNPRO.2.1 artiklaa [Rahoitusehdot] ja UNPRO.2.2 artiklaa [Ohjelmat, joihin sovelletaan automaattista korjausmekanismia], mukaan lukien mahdollisia tämän sopimuksen UNPRO.2.1 artiklan [Rahoitusehdot] 8 kohdan tai UNPRO.2.2 artiklan [Ohjelmat, joihin sovelletaan automaattista korjausmekanismia] mukaisia mukautuksia, kyseisen vuoden N osalta,

(b) kyseisen vuoden N osalta 2 ja 4 kohdan mukaisesti esitettyjen rahoituspyyntöjen lukumäärällä:

Tämän kohdan soveltaminen ei vaikuta UNPRO.2.2 artiklan [Ohjelmat, joihin sovelletaan automaattista korjausmekanismia] ja UNPRO.3.4 artiklan [Tulosten tarkastelu] mukaisen automaattisen korjauksen laskemiseen.

Kaikkia muita sopimuksen viidenteen osaan liittyviä määriä laskettaessa Yhdistyneen kuningaskunnan vuosittaisessa rahoitusosuudessa on otettava huomioon tämä kohta.

7. Jos Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen unionin ohjelmaan lopetetaan tämän sopimuksen UNPRO.3.2 artiklan [Yhdistyneen kuningaskunnan unionin ohjelmaan osallistumisen lopettaminen unionin toimesta] tai UNPRO.3.3 artiklan [Ohjelmaan osallistumisen lopettaminen, jos unionin ohjelmaan tehdään huomattavia muutoksia] mukaisesti, kaikki osallistumisen lopettamista edeltävään ajanjaksoon liittyvät maksut, joita on lykätty tämän sopimuksen 6 kohdan mukaisesti, erääntyvät. Komissio esittää erääntynyttä määrää koskevan rahoituspyynnön viimeistään kuukauden kuluttua osallistumisen lopettamisen voimaantulosta. Yhdistynyt kuningaskunta maksaa tämän määrän 60 päivän kuluessa rahoituspyynnön esittämisestä.

8. Määrärahojen hallinnointiin sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU, Euratom) 2018/1046¹⁵⁹ ("varainhoitoasetus") jota sovelletaan Euroopan unionin yleiseen talousarvioon.

¹⁵⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

9. Jos Yhdistynyt kuningaskunta ei suorita maksua eräpäivään mennessä, komissio lähettää virallisen muistutuskirjeen.

Jos rahoitusosuuden maksu viivästyy, Yhdistynyt kuningaskunta maksaa maksamattomasta määrästä viivästyskorkoa eräpäivästä siihen päivään, jona maksamatta oleva määrä maksetaan kokonaisuudessaan.

Saamisiin, joita ei ole maksettu eräpäivänä, sovelletaan Euroopan unionin virallisen lehden C-sarjassa julkaistua Euroopan keskuspankin perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa korkoa, joka on voimassa erääntymiskuukauden ensimmäisenä päivänä, tai joka on 0 prosenttia sen mukaan, kumpi näistä on korkeampi, korotettuna kolmella ja puolella prosenttiyksiköllä.

LIITE INST:RIITOJENRATKAISUMENETTELYN TYÖJÄRJESTYS

I. Määritelmät

1. Tämän sopimuksen kuudennen osan I osastossa [Riitojen ratkaiseminen] ja tässä työjärjestyksessä tarkoitetaan:
 - (a) 'hallintohenkilöstöllä' välimiehen kyseessä ollessa henkilöitä, jotka ovat välimiehen ohjauksessa ja valvonnassa, lukuun ottamatta avustajia;
 - (b) 'neuvonantajalla' henkilöä, jonka osapuoli on palkannut neuvomaan tai avustamaan itseään välimiesmenettelyssä;
 - (c) 'välimieslautakunnalla' tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.15 artiklan [Välimieslautakunnan asettaminen] mukaisesti asetettua lainkäyttöelintä;
 - (d) 'välimiehellä' välimieslautakunnan jäsentä;
 - (e) 'avustajalla' henkilöä, joka välimiehen toimeksiannon mukaisesti ja tämän ohjauksessa ja valvonnassa suorittaa tutkimuksia tai avustaa välimiestä;
 - (f) 'kantajaosapuolella' osapuolta, joka pyytää välimieslautakunnan asettamista tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.14 artiklan [Välimiesmenettely] mukaisesti;
 - (g) 'kirjaamolla' ulkopuolista elintä, jolla on asiaankuuluvaa asiantuntemusta ja jonka osapuolet ovat nimenneet antamaan hallinnollista tukea menettelyssä;
 - (h) 'vastaajaosapuolella' osapuolta, jota syytetään asiaan liittyvien määräysten rikkomisesta; ja
 - (i) 'osapuolen edustajalla' osapuolen ministeriön, viraston tai muun julkisen elimen nimeämää työntekijää tai henkilöä, joka edustaa osapuolta tähän sopimukseen tai johonkin täydentävään sopimukseen liittyvässä riidassa.

II. Ilmoitukset

2. Kaikki pyynnöt, ilmoitukset, kirjalliset lausumat tai muut asiakirjat, jotka on laatinut
 - (a) välimieslautakunta, lähetetään molemmille osapuolille samanaikaisesti;
 - (b) jompikumpi osapuolista ja jotka on osoitettu välimieslautakunnalle, toimitetaan jäljennöksenä samaan aikaan toiselle osapuolelle; ja
 - (c) jompikumpi osapuolista ja jotka on osoitettu toiselle osapuolelle, toimitetaan jäljennöksenä samaan aikaan välimieslautakunnalle tarpeen mukaan.
3. Kaikki säännössä nro 2 tarkoitetut ilmoitukset tehdään sähköpostitse tai tarvittaessa muulla televiestintävälineellä, jolla lähettämisestä jää tosite. Jollei toisin todisteta, tällainen ilmoitus katsotaan toimitetuksi sen lähettämispäivänä.
4. Kaikki ilmoitukset on osoitettava Euroopan komission oikeudelliselle yksikölle ja Yhdistyneen kuningaskunnan Foreign, Commonwealth & Development Office -viraston oikeudelliselle neuvonantajalle (Legal Adviser).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

5. Pyynnöissä, ilmoituksissa, kirjallisissa lausumissa tai muissa välimieslautakunnan menettelyyn liittyvissä asiakirjoissa olevat vähäiset kirjoitusvirheet voidaan oikaista toimittamalla uusi asiakirja, johon muutokset on merkitty selvästi.

6. Jos asiakirjan toimittamiselle asetettu määräaika päättyy muuna päivänä kuin unionin toimielinten tai Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen työpäivänä, asiakirjan toimittamiselle asetettu määräaika päättyy ensimmäisenä sitä seuraavana työpäivänä.

III. Välimiesten nimittäminen

7. Jos välimies valitaan tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.15 artiklan (Välimieslautakunnan asettaminen) mukaisesti arvalla, kumppanuusneuvoston kantajaosapuolen puheenjohtaja ilmoittaa viipymättä vastaajaosapuolen puheenjohtajalle arvannon päivämäärän, kellonajan ja paikan. Vastaajaosapuoli voi halutessaan olla läsnä arvannon aikana. Arvonta suoritetaan joka tapauksessa paikalla olevan osapuolen / olevien osapuolten läsnä ollessa.

8. Kantajaosapuolen puheenjohtaja ilmoittaa kirjallisesti jokaiselle henkilölle, joka on valittu toimimaan välimiehenä, hänen nimityksestään. Kunkin henkilön on vahvistettava molemmille osapuolille olevansa käytettävissä viiden päivän kuluessa siitä, kun hänelle on ilmoitettu nimityksestä.

9. Kumppanuusneuvoston kantajaosapuolen puheenjohtaja valitsee välimiehen tai puheenjohtajan arvalla viiden päivän kuluessa tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.15 artiklan [Välimieslautakunnan asettaminen] 2 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymisestä, jos jokin tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.27 artiklan [Välimiesten luettelo] 1 kohdassa tarkoitettu aluettelo

- (a) on vahvistamatta, niiden henkilöiden joukosta, jotka toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet kyseisen aluettelon laatimiseksi tai
- (b) ei enää sisällä vähintään viittä henkilöä, niiden henkilöiden joukosta, jotka edelleen ovat kyseisessä aluettelossa.

9 a. Osapuolet voivat nimetä kirjaamon avustamaan erityisten riitojenratkaisumenettelyjen järjestämisessä ja toteuttamisessa tapauskohtaisten tai kumppanuusneuvoston tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.34A artiklan [Liitteet] nojalla hyväksymien järjestelyjen perusteella. Tätä varten kumppanuusneuvosto tarkastelee viimeistään 180 päivän kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta, onko tähän työjärjestykseen tarpeen tehdä muutoksia.

IV. Järjestäytymiskokous

10. Jolleivät osapuolet toisin sovi, ne kokoontuvat välimieslautakunnan istunnossa seitsemän päivän kuluessa sen asettamisesta määrittääkseen osapuolten tai välimieslautakunnan tarpeellisiksi katsomat asiat, kuten

- (a) välimiehille maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset, jos niitä ei ole määritetty aikaisemmin; niiden on joka tapauksessa oltava WTO:n normien mukaiset;
- (b) avustajille maksettava korvaus; kunkin välimiehen avustajan tai avustajien korvauksen kokonaismäärä saa olla enintään 50 prosenttia kyseisen välimiehen korvauksesta;
- (c) menettelyn aikataulu; sekä
- (d) tapauskohtaiset menettelyt luottamuksellisten tietojen suojaamiseksi.

Välimiehet ja osapuolten edustajat voivat osallistua tähän kokoukseen puhelin- tai videoyhteyden kautta.

V. Kirjalliset lausumat

11. Kantajaosapuolen on toimitettava kirjallinen lausumansa viimeistään 20 päivän kuluttua välimieslautakunnan asettamispäivästä. Vastaajaosapuolen on toimitettava kirjallinen lausumansa viimeistään 20 päivän kuluttua kantajaosapuolen kirjallisen lausuman toimittamispäivästä.

VI. Välimieslautakunnan toiminta

12. Välimieslautakunnan puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kaikissa välimieslautakunnan kokouksissa. Välimieslautakunta voi valtuuttaa puheenjohtajan tekemään hallinnollisia ja menettelytapapäätöksiä.

13. Jollei tämän sopimuksen kuudennen osan I osastossa [Riitojen ratkaiseminen] tai tässä työjärjestyksessä toisin määrätä, välimieslautakunta voi hoitaa tehtäviään erilaisin välinein, kuten puhelimella, telekopiolla tai tietokoneyhteyttä käyttäen.

14. Ainoastaan välimiehet voivat osallistua välimieslautakunnan päätöksentekoon, mutta välimieslautakunta voi sallia välimiesten avustajien läsnäolon päätöksenteossa.

15. Päätöksen ja raportin laatiminen on yksinomaan välimieslautakunnan vastuulla, eikä tätä tehtävää saa siirtää muille.

16. Jos ilmenee menettelyllinen kysymys, joka ei kuulu tämän sopimuksen kuudennen osan I osastossa [Riitojen ratkaiseminen] ja sen liitteissä olevien määräysten soveltamisalaan, välimieslautakunta voi osapuolia kuultuaan hyväksyä asianmukaisen menettelyn, joka on yhteensopiva kyseisten määräysten kanssa.

17. Kun välimieslautakunta katsoo, että on tarpeen muuttaa jotakin sen menettelyyn sovellettavaa, muuta kuin tämän sopimuksen kuudennen osan I osastossa [Riitojen ratkaiseminen] vahvistettua määräaika tai tehdä muita menettelyä koskevia tai hallinnollisia mukautuksia, sen on ilmoitettava osapuolille kirjallisesti niitä kuultuaan muutoksen tai mukautuksen syistä ja tarvittavasta määräajasta tai mukautuksesta.

VII. Välimiehen vaihtaminen

18. Jos osapuoli katsoo, että välimies ei täytä liitteen INST-X (Välimiesten käytäntesäännöt) vaatimuksia ja että hänet olisi tästä syystä vaihdettava, kyseisen osapuolen on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle 15 päivän kuluessa siitä, jolloin se sai riittävät todisteet, jotka koskevat sitä, että välimies ei väitteen mukaan täytä mainitun liitteen vaatimuksia.

19. Osapuolten on neuvoteltava asiasta 15 päivän kuluessa säännössä nro 18 tarkoitetusta ilmoituksesta. Niiden on ilmoitettava välimiehelle hänen väitetystä vaatimusten täyttämättä jättämisestään, ja ne voivat pyytää välimiestä ryhtymään toimenpiteisiin vaatimusten täyttämättä jättämisen korjaamiseksi. Jos ne niin sopivat, ne voivat myös erottaa välimiehen ja valita uuden välimiehen tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.15 artiklan (Välimieslautakunnan asettaminen) mukaisesti.

20. Jos osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen tarpeesta vaihtaa välimies, joka on muu kuin välimieslautakunnan puheenjohtaja, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää siirtämään asian välimieslautakunnan puheenjohtajalle, jonka päätös asiassa on lopullinen.

Jos välimieslautakunnan puheenjohtaja toteaa, että välimies ei täytä liitteen INST-X (Välimiesten käytäntesäännöt) vaatimuksia, uusi välimies valitaan tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.15 artiklan (Välimieslautakunnan asettaminen) mukaisesti.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

21. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen tarpeesta korvata puheenjohtaja, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää, että asia siirretään jollekin tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.27 artiklan (Välimiesluettelot) mukaisesti laadittuun puheenjohtajien alaluetteloon sisältyvistä jäljellä olevista henkilöistä. Pyynnön esittänyttä osapuolta edustava kumppanuusneuvoston puheenjohtaja tai puheenjohtajan valtuuttama henkilö valitsee hänen nimensä arvalla. Valitun henkilön tekemä päätös siitä, onko puheenjohtaja tarpeen vaihtaa, on lopullinen.

Jos tämä henkilö toteaa, että puheenjohtaja ei täytä liitteen INST-X (Välimiesten käytäntösäännöt) vaatimuksia, uusi puheenjohtaja valitaan tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.15 artiklan (Välimieslautakunnan asettaminen) mukaisesti.

VIII. Istunnot

22. Osapuolia ja muita välimiehiä kuultuaan välimieslautakunnan puheenjohtaja ilmoittaa osapuolille istunnon päivämäärän, kellonajan ja paikan säännön nro 10 mukaisesti määritetyn aikataulun perusteella. Jollei istunto ole yleisöltä suljettu, osapuolen, jonka alueella istunto pidetään, on asetettava kyseiset tiedot julkisesti saataville.

23. Jolleivät osapuolet toisin sovi, istunto pidetään Lontoossa, jos kantajaosapuoli on unioni, ja Brysselissä, jos kantajaosapuoli on Yhdistynyt kuningaskunta. Vastaajaosapuoli vastaa istunnon logistisesta hallinnoinnista aiheutuvista kuluista.

24. Välimieslautakunta voi järjestää ylimääräisiä istuntoja, jos osapuolet niin sopivat.

25. Kaikkien välimiesten on oltava läsnä istunnon koko keston ajan.

26. Elleivät osapuolet toisin sovi, seuraavat henkilöt voivat osallistua istuntoon riippumatta siitä, onko menettely avoin yleisölle vai ei:

- (a) osapuolen edustajat;
- (b) neuvonantajat;
- (c) avustajat ja hallintohenkilöstö;
- (d) tulkit, kääntäjät ja välimieslautakunnan kirjurit; ja
- (e) asiantuntijat, joista välimieslautakunta on päättänyt tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.26 artiklan [Tietojen vastaanottaminen] 2 kohdan nojalla.

27. Kummankin osapuolen on viimeistään viisi päivää ennen istuntoa toimitettava välimieslautakunnalle ja toiselle osapuolelle luettelo henkilöistä, jotka esittävät istunnossa suullisia väitteitä tai selvityksiä kyseisen osapuolen puolesta, ja muista edustajista tai neuvonantajista, jotka osallistuvat istuntoon.

28. Välimieslautakunnan istunto käydään seuraavassa esitetyllä tavalla, ja siinä varmistetaan, että kantaja- ja vastaajaosapuolelle annetaan yhtä paljon aikaa väitteen ja vastaväitteen esittämiseksi:

Väite

- (a) kantajaosapuolen väite;
- (b) vastaajaosapuolen väite.

Vastaväite

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (a) kantajaosapuolen vastaus;
- (b) vastaajaosapuolen vastaväite.

29. Välimieslautakunta voi esittää kysymyksiä kummalle tahansa osapuolelle missä tahansa istunnon vaiheessa.

30. Välimieslautakunta laadituttaa istunnosta tarkan kirjallisen selostuksen, joka toimitetaan osapuolille mahdollisimman pian istunnon jälkeen. Osapuolet voivat esittää huomautuksensa kirjallisesta selostuksesta, ja välimieslautakunta voi ottaa tällaiset huomautukset huomioon.

31. Kumpikin osapuoli voi toimittaa 10 päivän kuluessa istunnosta täydentävän kirjallisen lausuman istunnon aikana esille tulevista asioista.

IX. Kirjalliset kysymykset

32. Välimieslautakunta voi esittää milloin tahansa menettelyn aikana kirjallisia kysymyksiä yhdelle osapuolelle tai molemmille osapuolille. Kaikista yhdelle osapuolelle esitetyistä kysymyksistä on toimitettava jäljennös toiselle osapuolelle.

33. Kumpikin osapuoli toimittaa toiselle osapuolelle jäljennöksen välimieslautakunnan kysymyksiin antamistaan vastauksista. Toisella osapuolella on mahdollisuus esittää kirjallisia huomautuksia osapuolen vastauksista viiden päivän kuluessa jäljennöksen toimittamisesta.

X. Luottamuksellisuus

34. Kummankin osapuolen ja välimieslautakunnan on kohdeltava luottamuksellisina toisen osapuolen välimieslautakunnalle toimittamia tietoja, jotka kyseinen osapuoli on määritellyt luottamuksellisiksi. Kun osapuoli toimittaa välimieslautakunnalle kirjallisen lausuman, joka sisältää luottamuksellisia tietoja, sen on myös toimitettava 15 päivän kuluessa lausuma, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja ja joka julkistetaan.

35. Mikään tässä työjärjestyksessä ei estä osapuolta julkistamasta yleisölle omaa kantaansa koskevia lausuntoja, kunhan se ei toisen osapuolen toimittamiin tietoihin viitatessaan paljasta toisen osapuolen luottamuksellisiksi luokittelemia tietoja.

36. Välimieslautakunta pitää istunnon asiaankuuluvat osat yksityisinä, kun osapuolen lausuma ja väitteet sisältävät luottamuksellisia tietoja. Osapuolten on huolehdittava siitä, että välimieslautakunnan istunnot säilyvät luottamuksellisina, kun ne järjestetään suljetuin ovin.

XI. Yksipuoliset yhteydet

37. Välimieslautakunta ei saa tavata osapuolta tai ottaa yhteyttä osapuoleen, jos toinen osapuoli ei ole paikalla.

38. Välimiehet eivät saa keskustella menettelyn kohteena olevaan asiaan liittyvistä seikoista osapuolen tai osapuolten kanssa muiden välimiesten poissa ollessa.

XII. Amicus curiae -lausumat

39. Jolleivät osapuolet toisin sovi viiden päivän kuluessa välimieslautakunnan asettamisesta, välimieslautakunta voi ottaa vastaan oma-aloitteisesti toimitettuja kirjallisia lausumia osapuolen luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, jotka ovat sijoittautuneet osapuolen alueelle ja jotka ovat osapuolten hallituksista riippumattomia, edellyttäen, että

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (a) välimieslautakunta vastaanottaa ne 10 päivän kuluessa välimieslautakunnan asettamispäivästä;
- (b) ne ovat lyhyitä ja enintään 15 sivua liitteineen rivivälillä kaksi kirjoitettuna;
- (c) niillä on välitöntä merkitystä välimieslautakunnan tarkasteltavana olevan asian tosiseikkojen ja oikeudellisten kysymysten kannalta;
- (d) ne sisältävät kuvauksen lausuman antavasta henkilöstä, mukaan lukien luonnollisen henkilön kansalaisuus sekä oikeushenkilön sijoittautumispaikka, toiminnan luonne, oikeudellinen asema, yleiset tavoitteet ja rahoituslähde;
- (e) ne sisältävät kuvauksen välimieslautakunnan menettelyyn kohdistuvien asianomaisen henkilön intressien luonteesta; ja
- (f) ne on laadittu englannin kielellä.

40. Lausumat on toimitettava osapuolille, jotta nämä voivat esittää huomautuksensa. Osapuolet voivat kymmenen päivän kuluessa lausuman toimittamisesta esittää huomautuksensa välimieslautakunnalle.

41. Välimieslautakunta luettelee raportissaan kaikki vastaanottamansa lausumat, jotka se on saanut säännön nro 39 mukaisesti. Välimieslautakunta ei ole velvollinen käsittelemään raportissaan kyseisissä lausumissa esitettyjä väitteitä, mutta jos se kuitenkin tarkastelee niitä, sen on myös otettava huomioon kaikki osapuolten säännön nro 40 mukaisesti esittämät huomautukset.

XIII. Kiireelliset tapaukset

42. Tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.19 artiklassa [Kiireelliset menettelyt] tarkoitetuissa kiireellisissä tapauksissa välimieslautakunta mukauttaa tarvittaessa tässä työjärjestyksessä tarkoitettuja määräaikoja osapuolia kuultuaan. Välimieslautakunta ilmoittaa osapuolille sellaisista mukautuksista.

XIV. Kääntäminen ja tulkkaus

43. Välimieslautakunnan menettelyissä käytetään englannin kieltä. Välimieslautakunnan raportit ja ratkaisut laaditaan englanniksi.

44. Kumpikin osapuoli vastaa sellaisten välimieslautakunnalle toimitettujen asiakirjojen käännöskustannuksista, joita ei ole alun perin laadittu englanniksi, sekä osapuolen edustajiin tai neuvonantajiin istunnon aikana liittyvistä tulkkauskustannuksista.

XV. Muut menettelyt

48. Tässä työjärjestyksessä vahvistettuja määräaikoja mukautetaan niihin erityisiin määräaikoihin, jotka koskevat välimieslautakunnan raportin tai ratkaisun hyväksymistä tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.22 artiklan (Kohtuullinen määräaika), INST.23 artiklan (Vaatimustenmukaisuuden tarkastelu), INST.24 artiklan (Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet) ja INST.25 artiklan (Toteutettujen toimenpiteiden tarkastelu väliaikaisten korjaavien toimenpiteiden jälkeen) mukaisissa menettelyissä.

LIITE INST:VÄLIMIESTEN KÄYTÄNNESÄÄNNÖT

I. Määritelmät

1. Näissä käytäntesäännöissä tarkoitetaan
 - (a) 'hallintohenkilöstöllä' välimiehen kyseessä ollessa henkilöitä, jotka ovat välimiehen ohjauksessa ja valvonnassa, lukuun ottamatta avustajia;
 - (b) 'välimiehellä' välimieslautakunnan jäsentä;
 - (c) 'avustajalla' henkilöä, joka välimiehen toimeksiannon mukaisesti suorittaa tutkimuksia tai avustaa välimiestä; ja
 - (d) 'ehdokkaalla' henkilöä, jonka nimi on tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.27 artiklassa [Välimiesluettelot] tarkoitetussa välimiesten luettelossa tai jonka valintaa välimieheksi harkitaan tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.15 artiklan [Välimieslautakunnan asettaminen] mukaisesti.

II. Pääperiaatteet

2. Jokaisen ehdokkaan ja välimiehen on riitojenratkaisujärjestelmän luotettavuuden ja puolueettomuuden säilyttämiseksi
 - (a) tutustuttava näihin käytäntesääntöihin;
 - (b) oltava riippumaton ja puolueeton;
 - (c) vältettävä suoria tai välillisiä eturistiriitoja;
 - (d) vältettävä käyttäytymistä epäasianmukaisesti ja antamasta vaikutelmaa epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta;
 - (e) noudatettava tiukkoja käyttäytymissääntöjä; ja
 - (f) huolehdittava, että hänen toimintaansa eivät vaikuta oman edun tavoittelu, ulkopuolinen painostus, poliittiset näkökohdat, julkiset vaatimukset, uskollisuus osapuolelle tai arvostelun pelko.
3. Välimies ei saa suoraan eikä välillisesti sitoutua mihinkään veloitteeseen eikä hyväksyä mitään etua, joka voisi jollakin tavalla estää tai näyttää estävän hänen tehtäviensä asianmukaisen suorittamisen.
4. Välimies ei saa käyttää asemaansa välimieslautakunnassa omien henkilökohtaisten tai yksityisten etujensa ajamiseen. Välimiehen on vältettävä toimia, jotka voivat antaa vaikutelman siitä, että muilla on erityisasema vaikuttaa häneen.
5. Välimies ei saa antaa nykyisten tai aikaisempien talous-, liike-, ammatti- tai henkilökohtaisten tai sosiaalisten suhteiden taikka niihin liittyvien velvollisuuksien vaikuttaa käytökseensä tai arvostelukykyynsä.

6. Välimiehen on vältettävä sellaisia suhteita tai taloudellisia intressejä, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen puolueettomuuteensa tai joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta.

III. Ilmoittamisvelvoitteet

7. Ennen kuin ehdokas hyväksyy tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] INST.15 artiklan [Välimieslautakunnan asettaminen] mukaisen nimityksensä välimieheksi, hänen on ilmoitettava kaikki intressit, suhteet tai seikat, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen riippumattomuuteensa tai puolueettomuuteensa taikka joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai menettelyn puolueellisuudesta. Tämän vuoksi ehdokkaan on kaikin kohtuullisesti toteutettavissa olevin toimin pyrittävä selvittämään kyseiset intressit, suhteet ja seikat, mukaan lukien taloudelliset ja ammatilliset intressit tai työ- tai perhesuhteisiin liittyvät intressit.

8. Edellä olevan 7 kohdan mukainen ilmoittamisvelvollisuus on jatkuva velvollisuus, joka edellyttää välimieheltä kaikkien menettelyn missä tahansa vaiheessa mahdollisesti esille tulevien intressien, suhteiden ja seikkojen ilmoittamista.

9. Ehdokkaan tai välimiehen on ilmoitettava kumppanuusneuvostolle osapuolten tarkasteltaviksi kaikki näiden menettelysääntöjen todellisia tai mahdollisia rikkomuksia koskevat seikat heti, kun ne tulevat hänen tietoonsa.

IV. Välimiesten tehtävät

10. Kun välimies on hyväksynyt nimityksensä, hänen on oltava käytettävissä ja suoritettava tehtävänsä täsmällisesti ja joutuisasti koko menettelyn ajan oikeudenmukaisuutta ja huolellisuutta noudattaen.

11. Välimiehen on otettava huomioon ainoastaan sellaiset seikat, jotka tulevat esille menettelyssä ja jotka ovat välttämättömiä päätöstä varten, eikä hän saa siirtää tehtävänsä kenellekään muulle.

12. Välimiehen on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hänen avustajansa ja hallintohenkilöstönsä ovat tietoisia näiden käytäntösääntöjen II, III, IV ja VI osan mukaisista välimiesten velvoitteista ja noudattavat niitä.

V. Entisten välimiesten velvoitteet

13. Kunkin entisen välimiehen on vältettävä toimia, jotka voivat luoda vaikutelman, että hän oli tehtäviään suorittaessaan puolueellinen tai hyötyi välimieslautakunnan ratkaisusta.

14. Kunkin entisen välimiehen on noudatettava näiden käytäntösääntöjen VI osan mukaisia velvoitteita.

VI. Luottamuksellisuus

15. Välimies ei saa milloinkaan ilmaista sellaista menettelyä koskevia tai sellaisen menettelyn aikana saatuja ei-julkisia tietoja, jota varten hänet on nimitetty. Välimies ei saa missään tapauksessa ilmaista tai käyttää tällaisia tietoja henkilökohtaisen hyödyn saamiseksi tai hyödyn saamiseksi muille taikka muiden etujen vahingoittamiseksi.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

16. Välimies ei saa paljastaa välimieslautakunnan ratkaisua tai sen osia ennen kuin se julkaistaan tämän sopimuksen kuudennen osan I osaston [Riitojen ratkaiseminen] mukaisesti.

17. Välimies ei saa milloinkaan ilmaista välimieslautakunnan neuvottelujen sisältöä eikä kenenkään välimiehen näkemystä eikä esittää mitään lausumia menettelystä, jota varten hänet on nimitetty, tai menettelyssä käsiteltävistä riidanalaisista seikoista.

VII.

Kulut

18. Kunkin välimiehen on pidettävä kirjaa ja annettava lopullinen tilitys menettelyyn käytetystä ajasta ja kuluistaan sekä avustajiensa ja hallintohenkilöstönsä käyttämästä ajasta ja kuluista.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

**PÖYTÄKIRJA HALLINNOLLISESTA YHTEISTYÖSTÄ JA PETOSTEN TORJUNNASTA
ARVONLISÄVEROTUKSEN ALALLA SEKÄ VEROIHIN JA TULLEIHIN LIITTYVIEN SAATAVIEN
PERINNÄSSÄ ANNETTAVASTA KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA**

I OSASTO: YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla: Tavoite

Tämän pöytäkirjan tavoitteena on luoda puitteet jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliselle hallinnolliselle yhteistyölle, jotta niiden viranomaiset voivat avustaa toisiaan arvonlisäverolainsäädännön noudattamisen varmistamisessa, arvonlisäverotulojen suojaamisessa ja veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perinnässä.

2 artikla: Soveltamisala

1. Tässä sopimuksessa vahvistetaan säännöt ja menettelyt yhteistyölle, jonka tavoitteena on
 - (a) vaihtaa kaikkia sellaisia tietoja, joista voi olla hyötyä alv:n asianmukaisessa määrittämisessä, alv:n asianmukaisen soveltamisen valvonnassa ja alv-petosten torjunnassa; ja
 - (b) seuraavien perintä:
 - i) valtion tai sen alueellisten tai hallinnollisten yksiköiden, lukuun ottamatta paikallisviranomaisia, kantamaan tai niiden puolesta kannettuun tai unionin puolesta kannettuun arvonlisäveroon, tulleeihin ja valmisteveroihin liittyvät saatavat;
 - ii) hallinnolliset rangaistusmaksut, sakot, maksut ja lisämaksut, jotka liittyvät i alakohdassa tarkoitettuihin saataviin, jotka asianomaisten verojen tai maksujen kantamiseen tai sitä koskevien hallinnollisten tutkimusten tekemiseen toimivaltaiset hallintoviranomaiset ovat määränneet tai jotka hallinto- tai lainkäyttöelimet ovat vahvistaneet kyseisten hallintoviranomaisten pyynnöstä; ja
 - iii) i ja ii alakohdassa tarkoitettuihin saataviin liittyvät korot ja kulut.
2. Tämä pöytäkirja ei vaikuta hallinnollista yhteistyötä ja petosten torjuntaa arvonlisäverotuksen alalla koskevien sääntöjen soveltamiseen eikä jäsenvaltioiden väliseen saatavien perinnässä annettavaan apuun.
3. Tämä asetus ei vaikuta keskinäistä apua rikosoikeuden alalla koskevien sääntöjen soveltamiseen.

3 artikla: Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

- (a) 'hallinnollisella tutkimuksella' kaikkia tarkastuksia, tarkistuksia ja muita toimia, joita valtiot suorittavat hoitaessaan alv-lainsäädännön asianmukaiseen soveltamisen varmistamiseen tähtäviä tehtäviään;
- (b) 'avunantoa pyytävällä viranomaisella' III osaston [Perintäapu] mukaisen pyynnön esittävää valtion keskusyhteystoimistoa tai yhteysviranomaista;

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (c) 'automaattisella tietojenvaihdolla' ilman edeltävää pyyntöä järjestelmällisesti suoritettua ennalta määriteltyjen tietojen välittämistä toiselle valtiolle;
- (d) 'sähköisesti' tietojen käsittelyyn (mukaan lukien tietojen digitaalinen pakkaaminen) ja tallentamiseen tarkoitetun sähköisen välineistön käyttämistä johtojen välityksellä, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella menetelmällä;
- (e) 'CCN/CSI-verkolla' unionin toimivaltaisten veroviranomaisten välisen kaiken sähköisen tiedonsiirron varmistamiseksi kehittämään yhteiseen tietoliikenneverkkoon ("CCN") ja yhteiseen järjestelmien rajapintaan ("CSI") perustuvaa yhteistä ympäristöä.
- (f) 'keskusyhteystoimistolla' 4 artiklan [Organisaatio] 2 kohdan mukaisesti nimettyä virastoa, joka pääasiallisesti vastaa yhteydenpidosta II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] tai III osaston [Perintäapu] soveltamiseksi;
- (g) 'toimivaltaisella viranomaisella' 4 artiklan [Organisaatio] 1 kohdan nojalla nimitettyä viranomaista;
- (h) 'toimivaltaisella virkamiehellä' 4 artiklan [Organisaatio] 4 kohdan mukaisesti nimettyä virkamiestä, joka voi suoraan vaihtaa tietoja II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] nojalla;
- (i) 'tulleilla' kummankin osapuolen tullialueelle saapuvista tai sieltä poistuvista tavaroista osapuolten tullilainsäädännön sääntöjen mukaisesti maksettavia tulleja;
- (j) 'valmisteveroilla' pyynnön esittäneen viranomaisen sijaintivaltion kansallisessa lainsäädännössä sellaisiksi määriteltyjä veroja ja maksuja;
- (k) 'yhteysviranomaisella' mitä tahansa muuta sellaista toimistoa kuin keskusyhteystoimistoa, joka on nimitetty yhteysviranomaiseksi 4 artiklan [Organisaatio] 3 kohdan nojalla keskinäisen avunannon pyytämiseksi tai myöntämiseksi II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] tai III osaston [Perintäapu] nojalla;
- (l) 'henkilöllä' tarkoitetaan tämän sopimuksen XVII osaston [MUUT MÄÄRÄYKSET] OTH.1 artiklan m alakohdassa määriteltyä henkilöä¹⁶⁰.
- (m) 'pyynnön vastaanottavalla viranomaisella' keskusyhteystoimistoa, yhteysviranomaista tai, kun kyseessä on II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] mukainen yhteistyö, toimivaltaista virkamiestä, joka vastaanottaa pyynnön joko pyynnön esittävältä viranomaiselta tai avunantoa pyytävältä viranomaiselta;
- (n) 'pyynnön esittävällä viranomaisella' toimivaltaisen viranomaisen puolesta II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] mukaisen avunpyynnön esittävää keskusyhteystoimistoa, yhteysviranomaista tai toimivaltaista virkamiestä;

¹⁶⁰ Selkeyden vuoksi todetaan, että erityisesti tätä pöytäkirjaa sovellettaessa termi 'henkilö' kattaa myös kaikenlaiset henkilöiden yhteenliittymät, jotka eivät ole oikeushenkilöitä, mutta jotka tunnustetaan sovellettavassa lainsäädännössä oikeustoimikelpoisiksi. Se kattaa myös kaikki muut oikeudelliset järjestelyt riippumatta niiden luonteesta tai muodosta tai siitä, onko niillä oikeushenkilöys, jotka suorittavat arvonlisävelvollisuuden alaisia liiketoimia tai ovat vastuussa tämän pöytäkirjan 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen saatavien maksamisesta.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (o) 'samanaikaisella tarkastuksella' yhden tai useamman toisiinsa sidoksissa olevan verovelvollisen verovelvollisuuden yhteen sovitettua tarkastamista, jonka toteuttaa vähintään kaksi yhteisen tai toisiaan täydentävän edun omaavaa valtiota;
- (p) 'erityiskomitealla' arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevää erityiskauppakomiteaa;
- (q) 'oma-aloitteisella tietojenvaihdolla' milloin tahansa ilman edeltävää pyyntöä tapahtuvaa satunnaista tietojen ilmoittamista toiselle valtiolle;
- (r) 'valtiolla' asiayhteyden mukaisesti jäsenvaltiota tai Yhdistynyttä kuningaskuntaa;
- (s) 'kolmannella maalla' maata, joka ei ole jäsenvaltio eikä Yhdistynyt kuningaskunta;
- (t) 'arvonlisäverolla' unionin yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY mukaista arvonlisäveroa ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevan vuoden 1994 Value Added Tax Actin mukaista arvonlisäveroa;

4 artikla: Organisaatio

1. Kunkin valtion on nimettävä tämän sopimuksen soveltamisesta vastaava toimivaltainen viranomainen.
2. Kunkin valtion on nimettävä
 - (a) yksi keskusyhteystoimisto, jolla on pääasiallinen vastuu tämän sopimuksen II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] soveltamisesta; ja
 - (b) yksi keskusyhteystoimisto, jolla on pääasiallinen vastuu tämän sopimuksen III osaston [Perintäapu] soveltamisesta.
3. Kukin toimivaltainen viranomainen voi nimetä suoraan tai toimivallan siirron kautta
 - (a) yhteysviranomaiset, jotka vaihtavat suoraan tietoja tämän pöytäkirjan II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] mukaisesti;
 - (b) yhteysviranomaisia, jotka pyytävät tai antavat keskinäistä apua tämän sopimuksen III osaston [Perintäapu] nojalla erityiseen alueelliseen tai toiminnalliseen toimivaltaansa liittyen.
4. Kukin toimivaltainen viranomainen voi nimetä suoraan tai toimivallan siirron kautta toimivaltaisia virkamiehiä, jotka voivat vaihtaa tietoja suoraan tämän sopimuksen II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] nojalla.
5. Kunkin keskusyhteystoimiston on pidettävä yhteysviranomaisia ja toimivaltaisia virkamiehiä koskeva luettelo ajan tasalla ja saatettava se muiden keskusyhteystoimistojen saataville.
6. Kun yhteysviranomainen tai toimivaltainen virkamies lähettää tai vastaanottaa tämän sopimuksen mukaisen avunpyynnön, sen tai hänen on ilmoitettava tästä keskusyhteystoimistolle.
7. Kun keskusyhteystoimisto, yhteysviranomainen tai toimivaltainen virkamies vastaanottaa keskinäistä avunantoa koskevan pyynnön, joka edellyttää keskusyhteystoimiston, yhteysviranomaisen tai toimivaltaisen virkamiehen toimivaltaan kuulumattomia toimia, sen tai hänen on välitettävä tällainen pyyntö viipymättä toimivaltaiselle keskusyhteystoimistolle tai

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

yhteysviranomaiselle ja ilmoitettava tästä pyynnön esittäville viranomaiselle tai avunantoa pyytävälle viranomaiselle. Tässä tapauksessa 8 artiklassa [Määräaika tietojen toimittamiselle] määrätty määräaika alkaa sitä päivää seuraavana päivänä, jona avunpyyntö on välitetty toimivaltaiselle keskusyhteystoimistolle tai toimivaltaiselle yhteysviranomaiselle.

8. Kunkin osapuolen on viipymättä ilmoitettava erityiskomitealle toimivaltaiset viranomaisensa tämän pöytäkirjan soveltamiseksi kuukauden kuluessa tämän sopimuksen allekirjoittamisesta ja kaikista kyseisiä toimivaltaisia viranomaisia koskevista muutoksista. Erityiskomitea pitää toimivaltaisten viranomaisten luettelon ajan tasalla.

5 artikla: Palvelutasosopimus

Palvelutasosopimus, jolla varmistetaan viestintä- ja tiedonvaihtojärjestelmien toimintaa varten suoritettavien palvelujen tekninen laatu ja määrä, tehdään sekakomitean vahvistamaa menettelyä noudattaen.

6 artikla: Luottamuksellisuus

1. Kaikkia valtion tämän pöytäkirjan mukaisesti saamia tietoja on käsiteltävä luottamuksellisina, ja ne on suojattava samalla tavoin kuin tiedot, jotka se on saanut kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

2. Tällaisia tietoja voidaan luovuttaa alv-lainsäädännön soveltamiseen osallistuville henkilöille tai viranomaisille (mukaan lukien tuomioistuimet ja hallinto- tai valvontaelimet) arvonlisäveron oikean määräämisen varmistamiseksi sekä 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin saataviin liittyvien täytäntöönpanotoimenpiteiden, kuten perintä- tai turvaamistoimenpiteiden, soveltamiseksi.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja voidaan käyttää myös muiden verojen määräämiseen sekä pakollisiin sosiaaliturvamaksuihin liittyvien saatavien määräämiseen ja täytäntöönpanoon, perintä- tai turvaamistoimenpiteet mukaan luettuina. Jos vaihdetuista tiedoista käy ilmi, että verolainsäädäntöä on rikottu, tai jos vaihdettujen tietojen avulla voidaan todistaa verolainsäädännön rikkominen, niitä voidaan käyttää myös hallinnollisten tai rikosoikeudellisten seuraamusten määräämiseksi. Ainoastaan 2 kohdassa mainitut henkilöt tai viranomaiset saavat käyttää tietoja, ja silloinkin vain tämän kohdan edellisissä virkkeissä esitettyihin tarkoituksiin. Ne voivat luovuttaa tiedot julkisissa tuomioistuinkäsittelyissä tai oikeusviranomaisen päätöksissä.

4. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, tiedot toimittavan valtion on perustellusta pyynnöstä sallittava, että tiedot vastaanottava valtio käyttää näitä tietoja muihin kuin 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdassa tarkoitettuihin tarkoituksiin, jos tietoja voidaan tiedot toimittavan valtion lainsäädännön mukaan käyttää samanlaisiin tarkoituksiin. Pyyntö vastaanottavan viranomaisen on hyväksyttävä tai hylättävä tällainen pyyntö yhden kuukauden kuluessa.

5. Kaikkia valtion saamia ja tämän pöytäkirjan edellyttämänä apuna toimitettuja selvityksiä, lausuntoja ja muita asiakirjoja tai niiden oikeaksi todistettuja jäljennöksiä tai otteita voidaan käyttää näyttönä kyseisessä valtiossa samaan tapaan kuin vastaavia kyseisen valtion jonkin toisen viranomaisen toimittamia asiakirjoja.

6. Kun valtio on luovuttanut tietoja toiselle valtiolle, kyseinen jälkimmäinen valtio saa välittää tiedot muulle valtiolle, jos tähän on saatu etukäteen lupa siltä toimivaltaiselta viranomaiselta, josta tiedot ovat peräisin. Valtio, josta tiedot ovat peräisin, voi vastustaa tällaista tietojen jakamista

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

kymmenen työpäivän kuluessa siitä päivästä, jona se vastaanotti ilmoituksen siltä valtiolta, joka haluaa jakaa tiedot.

7. Valtiot voivat toimittaa tämän sopimuksen mukaisesti saamiaan tietoja kolmansille maille seuraavin edellytyksin:

- (a) toimivaltainen viranomainen, jolta tiedot ovat peräisin, on suostunut tietojen toimittamiseen; ja
- (b) tiedot toimittavan valtion ja asianomaisen kolmannen maan väliset virka-apujärjestelyt sallivat tietojen toimittamisen.

8. Kun valtio vastaanottaa tietoja kolmannelle maasta, valtiot voivat vaihtaa kyseisiä tietoja siinä määrin kuin tämä sallitaan asianomaisen kolmannen maan kanssa solmituissa virka-apujärjestelyissä.

9. Kukin valtio ilmoittaa välittömästi muille valtioille, joita asia koskee, kaikista luottamuksellisuuden loukkauksista sekä niiden johdosta määrätyistä seuraamuksista ja korjaavista toimista.

10. Euroopan komission turvallisuusjärjestelyjen hyväksyntäviranomaisen asianmukaisesti hyväksymillä henkilöillä voi olla pääsy näihin tietoihin ainoastaan siltä osin kuin se on tarpeen Euroopan komission hallinnoimien ja valtioiden tämän pöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi käyttämien sähköisten järjestelmien huoltoa, ylläpitoa ja kehittämistä varten.

II OSASTO: HALLINNOLLINEN YHTEISTYÖ JA ALV-PETOSTEN TORJUNTA

Ensimmäinen luku Pyyntöön perustuva tietojenvaihto

7 artikla: Tietojenvaihto ja hallinnolliset tutkimukset

1. Pyyntöön vastaanottava viranomainen toimittaa pyynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut tiedot, myös yhden tai useamman konkreettisen tapauksen osalta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua tietojen toimittamista varten pyynnön vastaanottanut viranomainen teettää tietojen hankkimiseksi kenties tarvittavat hallinnolliset tutkimukset.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu pyyntö voi sisältää hallinnollista tutkimusta koskevan perustellun pyynnön. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on suoritettava hallinnollinen tutkimus kuullen tarvittaessa pyynnön esittävää viranomaista. Jos pyynnön vastaanottava viranomainen katsoo, että hallinnollinen tutkimus ei ole tarpeen, sen on välittömästi ilmoitettava pyynnön esittäville viranomaiselle syyt tähän.

4. Jos pyynnön vastaanottava viranomainen kieltäytyy suorittamasta hallinnollista tutkimusta määrästä, jotka pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtioon sijoittautuneen verovelvollisen olisi pitänyt ilmoittaa ja jotka liittyvät kyseisen verovelvollisen suorittamiin tavaroiden luovutuksiin tai palvelujen suorituksiin ja tavaroiden tuontiin, jotka ovat veronalaisia pyynnön esittävän viranomaisen valtiossa, pyynnön vastaanottavan viranomaisen on vähintään ilmoitettava pyynnön esittäville viranomaiselle pyynnön esittävän viranomaisen valtiossa suorittamiensa asiaan liittyvien luovutusten ja maahantuonnin päivämäärät ja arvot kahden edellisen vuoden ajalta, paitsi jos pyynnön vastaanottaneella viranomaisella ei ole kansallisen lainsäädännön nojalla vaadittuja tietoja.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

5. Pyydettyjen tietojen saamiseksi tai pyydettyjen hallinnollisten tutkimusten tekemiseksi pyynnön vastaanottanut viranomainen tai hallintoviranomainen, jonka käsiteltäväksi se on asian saattanut, toimii kuin se toimisi omaan lukuunsa tai oman maansa jonkin toisen viranomaisen pyynnöstä.

6. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pyynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä raporttien, todistusten ja muiden mahdollisten asiakirjojen muodossa tai niiden oikeaksi todistettuina jäljennöksinä tai niiden otteina kaikki hankkimansa tai hallussaan olevat asiaankuuluvat tiedot sekä hallinnollisten tutkimusten tulokset.

7. Alkuperäiset asiakirjat toimitetaan ainoastaan, jos se ei ole vastoin pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa voimassa olevia säännöksiä.

8 artikla: Määräaika tietojen toimittamiselle

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on toimitettava 7 artiklassa tarkoitetut tiedot mahdollisimman nopeasti ja viimeistään 90 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamispäivästä. Jos kyseiset tiedot ovat jo pyynnön vastaanottaneen viranomaisen hallussa, määräaika on kuitenkin enintään 30 päivää.

2. Tietyn tyyppisissä erikoistapauksissa pyynnön vastaanottava viranomainen ja pyynnön esittävä viranomainen voivat sopia 1 kohdassa määrättyistä määräajoista poikkeavia määräaikoja.

3. Jos pyynnön vastaanottava viranomainen ei kykene vastaamaan pyyntöön 1 ja 2 kohdassa tarkoitetussa määräajassa, sen on ilmoitettava viipymättä pyynnön esittäville viranomaiselle kirjallisesti, miksi se ei voi noudattaa määräaikaa ja milloin se katsoo voivansa todennäköisesti vastata.

Toinen luku Tietojenvaihto ilman edeltävää pyyntöä

9 artikla: Tietojenvaihdon tyypit

Ilman edeltävää pyyntöä tapahtuva tietojenvaihto on joko 10 artiklassa määrättyä oma-aloitteista tietojenvaihtoa tai 11 artiklassa määrättyä automaattista tietojenvaihtoa.

10 artikla: Oma-aloitteinen tietojenvaihto

Valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilman edeltävää pyyntöä toimitettava toisen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut tiedot, joita ei ole toimitettu 11 artiklassa [Automaattinen tietojenvaihto] tarkoitetun automaattisen vaihdon puitteissa ja jotka ovat tulleet sen tietoisuuteen seuraavissa tapauksissa:

- (a) verotus katsotaan suoritetuksi toisessa valtiossa ja tiedot ovat tarpeen kyseisen valtion valvontajärjestelmän tehokkuuden kannalta;
- (b) valtiolla on syytä uskoa, että toisessa valtiossa on tapahtunut tai on todennäköisesti tapahtunut arvonlisäverolainsäädännön rikkominen;
- (c) toisessa valtiossa on verotulojen menetyksen vaara.

11 artikla: Automaattinen tietojenvaihto

1. Erityiskomitea määrittelee automaattisen tietojenvaihdon piiriin kuuluvat tietoluokat 39 artiklan [Arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea] mukaisesti.
2. Valtio voi pidättäytyä osallistumasta yhteen tai useampaan 1 kohdassa tarkoitettuun luokkaan kuuluvien tietojen automaattiseen vaihtoon, jos tietojen kerääminen tällaista vaihtoa varten edellyttäisi uusien velvollisuuksien asettamista arvonlisäverovelvollisille tai kohtuutonta hallinnollista rasitusta tuolle valtiolle.
3. Kunkin valtion on ilmoitettava erityiskomitealle kirjallisesti edellisen kohdan mukaisesti tekemästään päätöksestä.

Kolmas luku Muut yhteistyömuodot

12 artikla: Hallinnollinen tiedoksianto

1. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on annettava pyynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä vastaanottajalle tiedoksi kaikki pyynnön esittävän viranomaisten asiakirjat ja päätökset, jotka koskevat arvonlisäverolainsäädännön soveltamista pyynnön esittävän viranomaisen valtiossa, noudattaen pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa voimassa olevia vastaavien asiakirjojen tiedoksi antamista koskevia säännöksiä.
2. Tiedoksiantamispyynnössä, jossa on mainittava tiedoksi annettavan asiakirjan tai päätöksen aihe, on ilmoitettava vastaanottajan nimi, osoite ja muut mahdollisesti tämän yksilöimiseksi tarvittavat tiedot.
3. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä pyynnön esittäneelle viranomaiselle toimistaan tiedoksiantamispyynnön suhteen, erityisesti päivä, jona päätös tai asiakirja on annettu tiedoksi vastaanottajalle.

13 artikla: Läsnäolo hallintovirastoissa ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin

1. Pynnön esittävän viranomaisen valtuuttamat virkamiehet voivat kyseisen viranomaisen sekä pyynnön vastaanottavan viranomaisen sopimuksesta ja viimeksi mainitun vahvistamien järjestelyjen mukaisesti olla 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tietojen vaihtamiseksi läsnä pyynnön vastaanottavan viranomaisen virastoissa tai muissa paikoissa, joissa nämä viranomaiset suorittavat tehtäviään. Kun pyydetyt tiedot sisältyvät asiakirja-aineistoon, joka on pyynnön vastaanottavan viranomaisen virkamiesten käytettävissä, siitä on pyynnöstä annettava jäljennökset pyynnön esittävän viranomaisen virkamiehille.
2. Pynnön esittävän viranomaisen valtuuttamat virkamiehet voivat kyseisen viranomaisen sekä pyynnön vastaanottavan viranomaisen sopimuksesta ja viimeksi mainitun vahvistamien järjestelyjen mukaisesti olla 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tietojen vaihtamiseksi läsnä pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtion alueella toteutettavissa hallinnollisissa tutkimuksissa. Ainoastaan pyynnön vastaanottavan viranomaisen virkamiehet suorittavat nämä hallinnolliset tutkimukset. Pynnön esittävän viranomaisen virkamiehet eivät saa käyttää pyynnön vastaanottavan viranomaisen virkamiehille myönnettyjä tarkastusvaltuuksia. Heillä on kuitenkin oikeus päästä samoihin toimitiloihin ja saada käyttöönsä samat asiakirjat kuin pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamiehet viimeksi mainittujen välityksellä, mutta vain kyseistä hallinnollista tutkimusta varten.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3. Pyynnön esittävien viranomaisten nimeämät toimivaltaiset virkamiehet voivat kyseisten viranomaisten sekä pyynnön vastaanottavan viranomaisen sopimuksesta ja jälkimmäisen viranomaisen vahvistamien järjestelyjen mukaisesti olla 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen tietojen keräämiseksi ja vaihtamiseksi läsnä pyynnön vastaanottavan valtion alueella tehtävissä hallinnollisissa tutkimuksissa. Pynnön esittävien ja pyynnön vastaanottavien viranomaisten virkamiehet suorittavat tällaiset hallinnolliset tutkimukset yhdessä, ja ne on toteutettava pyynnön vastaanottavan valtion johdolla ja sen lainsäädännön mukaisesti. Pynnön esittävien viranomaisten virkamiehillä on oikeus päästä samoihin toimitiloihin ja saada käyttöönsä samat asiakirjat kuin pyynnön vastaanottavan viranomaisen virkamiehet ja, jos pyynnön vastaanottavan valtion lainsäädäntö sen sallii virkamiestensä osalta, he voivat haastatella verovelvollisia.

Jos pyynnön vastaanottavan valtion lainsäädäntö sen sallii, pyynnön esittävien valtioiden virkamiesten on voitava käyttää pyynnön vastaanottavan valtion virkamiehille myönnettyjä tarkastusvaltuuksia.

Pyynnön esittävien viranomaisten virkamiesten tarkastusvaltuuksia on käytettävä vain kyseisen hallinnollisen tutkimuksen suorittamista varten.

Osallistuvat viranomaiset voivat pyynnön esittävien viranomaisten ja pyynnön vastaanottavan viranomaisen välisestä sopimuksesta pyynnön vastaanottavan viranomaisen vahvistamien järjestelyjen mukaisesti laatia yhteisen tarkastuskertomuksen.

4. Pynnön esittävän viranomaisen virkamiesten, jotka 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti ovat läsnä toisessa valtiossa, on milloin tahansa voitava esittää kirjallinen valtuutus, josta ilmenee heidän henkilöllisyytensä ja virka-asemansa.

14 artikla: Samanaikaiset tarkastukset

1. Valtiot voivat sopia samanaikaisten tarkastusten tekemisestä aina, kun ne katsovat, että tällaiset tarkastukset ovat tehokkaampia kuin vain yhden valtion tekemät tarkastukset.

2. Valtion on yksilöitävä itsenäisesti verovelvolliset, joiden osalta se aikoo ehdottaa samanaikaista tarkastusta. Kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava muun valtion, jota asia koskee, toimivaltaiselle viranomaiselle samanaikaisten tarkastusten kohteiksi ehdotetut tapaukset. Se perustelee valintansa mahdollisuuksien mukaan toimittamalla tiedot, joiden perusteella se päätyi valintaansa. Se ilmoittaa ajanjakson, jona tarkastukset olisi suoritettava.

3. Toimivaltaisen viranomaisen, jolle samanaikaista tarkastusta on ehdotettu, ilmoittaa vastaavalle toisen valtion viranomaiselle suostumuksestaan tarkastukseen tai ilmoittaa sille perustellun kieltäytymisensä pääsääntöisesti kahden viikon mutta viimeistään kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta.

4. Kunkin asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen on nimettävä edustaja, jonka tehtävänä on tarkastuksen johto ja yhteensovittaminen.

Neljäs luku Yleiset määräykset

15 artikla: Tietojenvaihdon edellytykset

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on annettava pyynnön esittäville viranomaiselle 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettut tiedot tai 12 artiklassa [Hallinnollinen tiedoksianto] tarkoitettu hallinnollinen tiedoksianto, jos

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (a) pyynnön esittäneen viranomaisen tietopyyntöjen määrä ja luonne tietyssä ajanjaksona eivät aiheuta pyynnön vastaanottaneelle viranomaiselle kohtuutonta hallinnollista rasitusta; ja
- (b) pyynnön esittänyt viranomainen on käyttänyt kaikki tavanomaiset tietolähteet, joita se olisi kyseisissä olosuhteissa voinut käyttää pyydettyjen tietojen saamiseksi, tai toimenpiteet, joita se olisi voinut kohtuudella toteuttaa pyydetyn hallinnollisen ilmoituksen toteuttamiseksi, vaarantamatta halutun tavoitteen saavuttamista.

2. Tämä sopimus ei velvoita tekemään selvityksiä tai antamaan tiettyä tapausta koskevia tietoja silloin, kun sen valtion, jonka olisi annettava tiedot, lainsäädännön tai hallinnollisen käytännön mukaan valtio ei saa tehdä näitä selvityksiä eikä koota tai käyttää näitä tietoja kyseisen valtion omiin tarpeisiin.

3. Pynnön vastaanottava viranomainen voi kieltäytyä antamasta tietoja, jos pyynnön esittävä viranomainen ei voi oikeudellisista syistä toimittaa vastaavia tietoja. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava erityiskomitealle syyt pyynnön epäämiselle.

4. Tietojen antamisesta voidaan kieltäytyä, jos se johtaisi liike-, elinkeino- tai ammattisalaisuuden tai kaupallisen menettelyn tai sellaisen tiedon paljastamiseen, jonka paljastaminen olisi yleisen oikeusjärjestyksen perusteiden vastaista.

5. Edellä olevia 2, 3 ja 4 kohtaa ei saa missään tapauksessa tulkita siten, että niillä valtuutettaisiin pyynnön vastaanottava viranomainen kieltäytymään toimittamasta tietoja pelkästään siitä syystä, että kyseiset tiedot ovat pankin, muun rahoituslaitoksen, nimetyn henkilön taikka asiamiehenä tai uskottuna miehenä toimivan henkilön hallussa tai sen vuoksi, että ne liittyvät omistussuuksiin oikeushenkilössä.

6. Pynnön vastaanottava viranomainen ilmoittaa pyynnön esittäville viranomaiselle syyt, joiden vuoksi avunpyyntöä ei voida täyttää.

16 artikla: Palaute

Jos toimivaltainen viranomainen antaa tietoja 7 artiklan [Tietojenvaihto ja hallinnolliset tutkimukset] tai 10 artiklan [Oma-aloitteinen tietojenvaihto] mukaisesti, se voi pyytää tiedot saanutta toimivaltaista viranomaista antamaan tätä koskevaa palautetta. Jos tällainen pyyntö esitetään, tiedot saaneen toimivaltaisen viranomaisen on, sanotun vaikuttamatta sen jäsenvaltiossa sovellettaviin verosalaisuutta ja tietosuojaa koskeviin sääntöihin ja edellyttäen, että tästä ei aiheudu kohtuutonta hallinnollista rasitusta, lähetettävä palaute mahdollisimman pian.

17 artikla: Kieli

Avunpyynnöt, mukaan lukien pyynnöt tiedoksi antamisesta, ja niihin liitetyt asiakirjat on laadittava pyynnön vastaanottavan viranomaisen ja pyynnön esittävän viranomaisen kesken sovitulla kielellä.

18 artikla: Tilastot

1. Osapuolten on kunkin vuoden 30 päivään kesäkuuta mennessä annettava erityiskomitealle sähköisesti tiedoksi tämän osaston soveltamista koskevista tilastotiedoista.

2. Erityiskomitea päättää 1 kohdan mukaisesti toimitettavien tilastotietojen sisällöstä ja muodosta.

19 artikla: Vakiomuotoiset lomakkeet ja viestintävälineet

1. Kaikki 7 artiklan [Tietojenvaihto ja hallinnolliset tutkimukset], 10 artiklan [Oma-aloitteinen tietojenvaihto], 11 artiklan [Automaattinen tietojenvaihto], 12 artiklan [Hallinnollinen tiedoksianto] ja 16 artiklan [Palaute] nojalla toimitetut tiedot ja 18 artiklan [Tilastot] mukaiset tilastot on toimitettava 39 artiklan [Arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea] 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetulla vakiolomakkeella, lukuun ottamatta 6 artiklan [Luottamuksellisuus] 7 ja 8 kohdassa tarkoitettuja tapauksia tai erityistapauksia, joissa asianomaiset toimivaltaiset viranomaiset pitävät muita turvallisia keinoja asianmukaisempina ja suostuvat käyttämään niitä.
2. Vakiomuotoiset lomakkeet on mahdollisuuksien mukaan lähetettävä sähköisesti.
3. Jos pyyntöä ei ole kokonaisuudessaan tehty sähköisiä järjestelmiä käyttäen, pyynnön vastaanottavan viranomaisen on lähetettävä sähköinen vahvistus pyynnön vastaanottamisesta viipymättä ja joka tapauksessa viimeistään viiden työpäivän kuluttua vastaanottamisesta.
4. Jos viranomainen on vastaanottanut pyynnön tai tietoja, joita ei ole tarkoitettu sille, sen on lähetettävä lähettäjälle sähköisesti varoitusviesti viipymättä ja joka tapauksessa viimeistään viiden työpäivän kuluttua vastaanottamisesta.
5. Siihen asti, että erityiskomitea tekee 39 artiklan [Arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea] 2 kohdassa tarkoitetut päätökset, toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava tämän pöytäkirjan liitteessä vahvistettuja sääntöjä, mukaan lukien vakiolomakkeet.

III OSASTO: PERINTÄAPU

Ensimmäinen luku Tiedonvaihto

20 artikla: Tietopyyntö

1. Avunantoa pyytävän viranomaisen pyynnöstä pyynnön vastaanottavan viranomaisen on annettava kaikki tiedot, jotka ovat ennalta arvioiden olennaisia avunantoa pyytävälle viranomaiselle sen 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen saatavien perinnässä. Tietopyynnössä on mainittava asianomaisten henkilöiden nimi ja muut heidän tunnistamisensa kannalta merkitykselliset tiedot, jos ne ovat saatavilla.

Näiden tietojen toimittamista varten pyynnön vastaanottava viranomainen teettää niiden hankkimiseksi tarvittavat hallinnolliset tutkimukset.

2. Pynnön vastaanottavan viranomaisen ei tarvitse toimittaa tietoja,
 - (a) joita se ei voisi hankkia periessään omaan lukuunsa samanlaisia saatavia;
 - (b) jotka paljastaisivat liike-, elinkeino- tai ammattisalaisuuden; tai
 - (c) joiden luovuttaminen saattaisi vaarantaa pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtion turvallisuuden tai olla sen oikeusjärjestyksen perusteiden vastaista.
3. Edellä olevaa 2 kohtaa ei saa missään tapauksessa tulkita siten, että sillä valtuutettaisiin pyynnön vastaanottava viranomainen kieltäytymään tietojen toimittamisesta pelkästään siitä syystä, että kyseiset tiedot ovat pankin, muun rahoituslaitoksen, nimetyn henkilön taikka asiamiehenä tai

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

uskottuna miehenä toimivan henkilön hallussa tai sen vuoksi, että ne liittyvät omistussuhteisiin oikeushenkilössä.

4. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava avunantoa pyytävälle viranomaiselle syyt, joiden vuoksi tietopyyntöä ei voida täyttää.

21 artikla: Tietojenvaihto ilman edeltävää pyyntöä

Jos verojen tai tullien palautus koskee toiseen valtioon sijoittautunutta tai siellä asuvaa henkilöä, valtio, josta palautus suoritetaan, voi ilmoittaa vireillä olevasta palautuksesta sijoittautumis- tai asuinvaltiolle.

22 artikla: Läsnäolo hallintovirastoissa ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin

1. Avunantoa pyytävän viranomaisen valtuuttamat virkamiehet voivat avunantoa pyytävän viranomaisen ja pyynnön vastaanottavan viranomaisen välisestä sopimuksesta ja viimeksi mainitun vahvistamien järjestelyjen mukaisesti tässä osastossa määrätyn keskinäisen avunannon edistämiseksi

- (a) olla läsnä virastoissa, joissa vastaanottajavaltion virkamiehet suorittavat tehtäviään;
- (b) olla läsnä vastaanottajavaltion alueella tehtävissä hallinnollisissa tutkimuksissa; ja
- (c) avustaa vastaanottajavaltion toimivaltaisia virkamiehiä kyseisessä valtiossa käytävissä oikeudenkäynneissä.

2. Siltä osin kuin vastaanottajavaltiossa sovellettava lainsäädäntö sen sallii, 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa sopimuksessa voidaan määrätä, että avunantoa pyytävän viranomaisen virkamiehet voivat haastatella yksittäisiä henkilöitä ja tutkia asiakirjoja.

3. Avunantoa pyytävän viranomaisen valtuuttamien virkamiesten, jotka käyttävät 1 ja 2 kohdassa tarjottua mahdollisuutta, on milloin tahansa voitava esittää kirjallinen valtuutus, josta ilmenee heidän henkilöllisyytensä ja virka-asemansa.

Toinen luku Asiakirjojen tiedoksianto koskeva avunanto

23 artikla: Tiettyjen saataviin liittyvien asiakirjojen tiedoksianto koskeva pyyntö

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on avunantoa pyytävän viranomaisen pyynnöstä annettava vastaanottajalle tiedoksi kaikki avunantoa pyytävän viranomaisen valtion asiakirjat, myös oikeudelliset asiakirjat, jotka liittyvät 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun saatavaan tai sen perintään.

Tiedoksianto koskevaan pyyntöön on liitettävä vakioimuotoinen lomake, jossa on ainakin seuraavat tiedot:

- (a) nimi, osoite ja muut vastaanottajan tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot;
- (b) tiedoksiannon tarkoitus ja määräaika, jonka kuluessa tiedoksianto olisi suoritettava;
- (c) kuvaus liitteinä olevasta asiakirjasta sekä asianomaisen saatavan luonteesta ja määrästä; ja
- (d) nimi, osoite ja muut yhteystiedot, jotka koskevat

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- i) virastoa, joka on vastuussa mukaan liitetystä asiakirjoista; ja
- ii) virastoa, josta voi saada lisätietoja tiedoksi annetusta asiakirjasta tai mahdollisuuksista riitauttaa maksuvelvoite, jos tämä on eri virasto.

2. Avunantoa pyytävä viranomainen saa tehdä tämän artiklan mukaisen tiedoksianto koskevan pyynnön ainoastaan, jos se ei pysty suorittamaan tiedoksianto omassa valtiossaan sovellettavien asianomaisen asiakirjan tiedoksianto koskevien sääntöjen mukaisesti tai jos tällainen tiedoksianto aiheuttaisi kohtuuttomia vaikeuksia.

3. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on viipymättä ilmoitettava avunantoa pyytävälle viranomaiselle tiedoksianto koskevan pyynnön perusteella mahdollisesti toteuttamansa toimet ja erityisesti päivämäärä, jona asiakirja on annettu tiedoksi vastaanottajalle.

24 artikla: Tiedoksiantotapa

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on varmistettava, että vastaanottajavaltiossa suoritettava tiedoksianto noudattaa siellä voimassa olevia kansallisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia käytäntöjä.

2. Edellä 1 kohta ei rajoita pynnön esittävän valtion toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuutta käyttää muuta tiedoksiantotapaa kyseisessä valtiossa voimassa olevien sääntöjen mukaisesti.

Avunantoa pyytävään valtioon sijoittautunut toimivaltainen viranomainen voi antaa asiakirjat suoraan tiedoksi toisen valtion alueella olevalle henkilölle kirjattuna kirjeenä tai sähköisesti.

Kolmas luku Perintä- tai turvaamistoimet

25 artikla: Takaisinperintää koskeva pyyntö

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on avunantoa pyytävän viranomaisen pyynnöstä perittävä saatavat, joita koskee asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pynnön esittävän viranomaisen valtiossa.

2. Avunantoa pyytävän viranomaisen on toimitettava pynnön vastaanottavalle viranomaiselle kaikki perintäpyyntöön johtaneeseen asiaan liittyvät tarpeelliset tiedot heti ne saatuaan.

26 artikla: Perintäpyynnön edellytykset

1. Avunantoa pyytävä viranomainen ei saa esittää perintäpyyntöä, jos ja niin kauan kuin saatava tai asiakirja, joka mahdollistaa sen täytäntöönpanon, on riitautettu avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa, lukuun ottamatta tapauksia, joissa sovelletaan 29 artiklan [Riitautetut saatavat ja täytäntöönpanotoimenpiteet] 4 kohdan kolmatta alakohtaa.

2. Ennen kuin avunantoa pyytävä viranomainen esittää perintäpyynnön, on sovellettava avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa käytettävissä olevia asianmukaisia perintämenettelyjä, lukuun ottamatta seuraavia tilanteita:

- (a) kun on ilmeistä, ettei kyseisessä valtiossa ole perittäviä varoja tai että tällaiset menettelyt eivät johda saatavien maksamiseen kokonaisuudessaan, ja avunantoa pyytävällä viranomaisella on erityisiä tietoja, joiden mukaan asianomaisella henkilöllä on varoja vastaanottajavaltiossa;

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (b) kun tällaisten menettelyjen käyttö avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa aiheuttaisi kohtuuttomia vaikeuksia.

27 artikla: Asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa, ja muut liiteasiakirjat

1. Perintäpyynnön mukana on oltava yhdenmukainen asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa.

Tästä täytäntöönpanon mahdollistavasta yhdenmukaisesta asiakirjasta on käytävä ilmi täytäntöönpanon mahdollistavan alkuperäisen asiakirjan asiasisältö avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa, ja sen on oltava yksinomainen perusta pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa toteutettaville perintä- ja turvaamistoimenpiteille. Kyseisessä valtiossa ei vaadita minkäänlaista tunnustamis-, täydentämis- tai korvaamistoimia.

Täytäntöönpanon mahdollistavassa yhdenmukaisessa asiakirjassa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

- (a) täytäntöönpanon mahdollistavan alkuperäisen asiakirjan tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot, kuvaus saatavasta, myös sen luonteesta, saatavan kattama ajanjakso, kaikki täytäntöönpanoprosessin kannalta merkitykselliset päivämäärät sekä saatavan määrä ja sen eri osat, kuten pääoma ja kertynyt korko;
- (b) nimi ja muut velallisen tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot; ja
- (c) nimi, osoite ja muut yhteystiedot, jotka koskevat
- i) saatavan määrittämisestä vastaavaa virastoa; ja
 - ii) virastoa, josta voi saada lisätietoja saatavasta tai mahdollisuuksista riitauttaa maksuvelvoite, jos tämä on eri virasto.

2. Saatavaa koskevan perintäpyynnön mukana voi olla muita saatavaan liittyviä asiakirjoja, jotka on annettu avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa.

28 artikla: Perintäpyynnön paneminen täytäntöön

1. Saatavia, joista on esitetty perintäpyyntö, on perinnän suorittamiseksi kohdeltava pyynnön vastaanottavassa valtiossa kuin ne olisivat kyseisen valtion saatavia, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on käytettävä samoihin saataviin sovellettavissa kyseisen valtion laeissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä annettua toimivaltaa ja niissä säädettyjä menettelyjä, jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä.

Pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtio ei ole velvollinen myöntämään perintäpyynnön kohteena oleville saataville sellaisia etuuksia, jotka myönnetään pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa syntyville samanlaisille saataville, ellei toisin sovita tai ellei kyseisen valtion lainsäädännössä toisin määrätä.

Pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtion on perittävä saatava omana valuuttanaan.

2. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava avunantoa pyytävälle viranomaiselle asiaankuuluvalla huolellisuudella toimista, joita se on toteuttanut perintäpyynnön johdosta.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on perittävä viivästyneille maksuille korkoa perintäpyynnön vastaanottamispäivästä alkaen sen omiin saataviin sovellettavien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti.
4. Pyynnön vastaanottava viranomainen voi sovellettavien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten niin salliessa myöntää velalliselle maksuaikaa tai antaa tälle mahdollisuuden maksaa erissä ja periä tältä osin korkoa. Sen on ilmoitettava avunantoa pyytävälle viranomaiselle tällaisesta päätöksestä.
5. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on lähetettävä avunantoa pyytävälle viranomaiselle saatavan osalta perityt määrät sekä tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu korko, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 35 artiklan [Kustannukset] 1 kohdan soveltamista.

29 artikla: Riitautetut saatavat ja täytäntöönpanotoimenpiteet

1. Saatavaa, alkuperäistä asiakirjaa, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa, tai yhdenmukaista asiakirjaa, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa, koskevat riidat sekä avunantoa pyytävän viranomaisen suorittaman tiedoksiannon pätevyyttä koskevat riidat kuuluvat avunantoa pyytävän viranomaisen valtion toimivaltaisten elinten toimivaltaan. Jos jokin asianomainen osapuoli riitauttaa perintämenettelyn aikana saatavan, alkuperäisen asiakirjan, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävässä valtiossa, tai yhdenmukaisen asiakirjan, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa, pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava kyseiselle osapuolelle, että sen on nostettava kanne avunantoa pyytävän valtion toimivaltaisessa elimessä siellä voimassa olevien lakien mukaisesti.
2. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa toteutettuja täytäntöönpanotoimenpiteitä tai vastaanottajavaltion viranomaisen suorittaman tiedoksiannon pätevyyttä koskevat riidat on käsiteltävä kyseisen valtion toimivaltaisessa elimessä sen lakien ja asetusten mukaisesti.
3. Jos 1 kohdassa tarkoitettu kanne on nostettu, avunantoa pyytävän viranomaisen on ilmoitettava tästä pyynnön vastaanottavalle viranomaiselle ja mainittava, miltä osin saatavaa ei ole riitautettu.
4. Heti kun pyynnön vastaanottava viranomainen on saanut 3 kohdassa tarkoitetut tiedot joko avunantoa pyytävältä viranomaiselta tai asianomaiselta osapuolelta, sen on keskeytettävä täytäntöönpanomenettely saatavan riitautetun osan osalta siihen saakka, kun asiassa toimivaltainen elin on tehnyt päätöksen, jollei avunantoa pyytävä viranomainen toisin pyydä tämän kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti.

Pyynnön vastaanottava viranomainen voi avunantoa pyytävän viranomaisen pyynnöstä tai jos se muuten pitää sitä tarpeellisena toteuttaa turvaamistoimenpiteitä perinnän varmistamiseksi siinä määrin kuin sovellettavat lait tai asetukset tämän mahdollistavat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 31 artiklan [Turvaamistoimenpidepyyntö] soveltamista.

Avunantoa pyytävä viranomainen voi kyseisessä valtiossa voimassa olevien lakien, asetusten ja hallinnollisten käytäntöjen mukaisesti pyytää pyynnön vastaanottavaa viranomaista perimään riitautetun saatavan tai riitautetun osan saatavasta siinä määrin kuin pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa voimassa olevat lait, asetukset ja hallinnolliset käytännöt tämän mahdollistavat. Tällaiset pyynnot on perusteltava. Jos riitautus ratkaistaan velallisen hyväksi, avunantoa pyytävä viranomainen on velvollinen maksamaan takaisin kaikki perityt määrät sekä

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

mahdolliset korvaukset pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa voimassa olevien lakien mukaisesti.

Jos pyynnön esittävän viranomaisen valtion ja vastaanottajaviranomaisen valtion välillä on käynnistetty keskinäinen sopimusmenettely, ja menettelyn tulos voi vaikuttaa saatavaan, jonka osalta avunantoa on pyydetty, perintätoimet on keskeytettävä tai lopetettava, kunnes kyseinen menettely on saatettu päätökseen, ellei kyseessä ole petoksen tai maksukyvyttömyyden vuoksi ehdottoman kiireellinen tapaus. Jos perintätoimet keskeytetään tai lopetetaan, toista alakohtaa sovelletaan.

30 artikla: Perintäapupyynnön muuttaminen tai peruuttaminen

1. Avunantoa pyytävän viranomaisen on ilmoitettava pyynnön vastaanottavalle viranomaiselle viipymättä perintäpyyntönsä myöhemmistä muutoksista tai pyynnön peruuttamisesta sekä mainittava muutosten tai peruuttamisen syyt.

2. Jos pyynnön muuttamisen syynä on 29 artiklan [Riitautetut saatavat ja täytäntöönpanotoimenpiteet] 1 kohdassa tarkoitetun toimivaltaisen elimen päätös, avunantoa pyytävän viranomaisen on annettava kyseinen päätös tiedoksi yhdessä sellaisen tarkistetun yhdenmukaisen asiakirjan kanssa, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on sen jälkeen jatkettava perintätoimia tarkistetun asiakirjan perusteella.

Perintä- tai turvaamistoimenpiteitä, jotka on jo toteutettu sellaisen alkuperäisen yhdenmukaisen asiakirjan perusteella, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa, voidaan jatkaa tarkistetun asiakirjan perusteella, ellei pyynnön muuttamisen syynä ole se, että alkuperäinen asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa, tai alkuperäinen yhdenmukainen asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa, ei ole pätevä.

Tarkistettuun asiakirjaan sovelletaan 27 artiklaa [Asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa, ja muut liiteasiakirjat] ja 29 artiklaa [Riitautetut saatavat ja täytäntöönpanotoimenpiteet].

31 artikla: Turvaamistoimenpidepyyntö

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on avunantoa pyytävän viranomaisen pyynnöstä ja kansallisen lainsäädäntönsä sen salliessa toteutettava hallinnollisten käytäntöjensä mukaisia turvaamistoimenpiteitä saatavan perinnän varmistamiseksi, jos saatava tai asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa, on riitautettu pyynnön esittämishetkellä tai, mikäli saatavan osalta ei vielä ole asiakirjaa, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa, siinä määrin kuin turvaamistoimenpiteet ovat samanlaisessa tilanteessa mahdollisia avunantoa pyytävän viranomaisen valtion lainsäädännön ja hallinnollisten käytäntöjen nojalla.

Jos on laadittu asiakirja, joka mahdollistaa turvaamistoimenpiteet avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa ja joka koskee saatavaa, jonka osalta keskinäistä avunantoa pyydetään, se on liitettävä pyyntöön, joka koskee turvaamistoimenpiteiden toteuttamista pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa. Tällaiseen asiakirjaan ei saa kohdistaa minkäänlaisia tunnustamis-, täydentämis- tai korvaamistoimia pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

2. Turvaamistoimenpidepyynnön mukana voi olla muita kyseiseen saatavaan liittyviä asiakirjoja.

32 artikla: Turvaamistoimenpidepyyntöön sovellettavat säännöt

Edellä olevan 31 artiklan [Turvaamistoimenpidepyyntö] täytäntöönpanemiseksi sovelletaan 25 artiklan [Perintäpyyntö] 2 kohtaa, 28 artiklan [Perintäpyynnön paneminen täytäntöön] 1 ja 2 kohtaa, 29 artiklaa [Riitautetut saatavat ja täytäntöönpanotoimenpiteet] ja 30 artiklaa [Perintäapupyynnön muuttaminen tai peruuttaminen] soveltuvien osien.

33 artikla: Pyyntöön vastaanottavan viranomaisen velvoitteiden rajoitukset

1. Pyyntöön vastaanottava viranomainen ei ole velvollinen antamaan 25 [Perintäpyyntö] – 31 [Turvaamistoimenpidepyyntö] artiklassa määrättyä apua, jos saatavan perintä aiheuttaisi velallisen tilanteen vuoksi vakavia taloudellisia tai sosiaalisia vaikeuksia pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa ja jos tämän valtion voimassa olevat lait, asetukset ja hallinnolliset käytännöt mahdollistavat tällaisen poikkeuksen kansallisille saataville.

2. Pyyntöön vastaanottava viranomainen ei ole velvollinen antamaan 25 [Perintäpyyntö] – 31 [Turvaamistoimenpidepyyntö] artiklassa määrättyä apua, jos pyynnön vastaanottavalle valtiolle aiheutuvat kustannukset tai hallinnolliset rasitteet olisivat selvästi suhteettomat pyynnön esittävän valtion saamaan rahalliseen hyötyyn nähden.

3. Pyyntöön vastaanottava viranomainen ei ole velvollinen antamaan 20 artiklassa [Tietopyyntö] sekä 22 [Läsnäolo hallintovirastoissa ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin] – 31 [Turvaamistoimenpidepyyntö] artiklassa määrättyä apua, jos 20 artiklan [Tietopyyntö], 22 artiklan [Läsnäolo hallintovirastoissa ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin], 23 artiklan [Tiettyjen saataviin liittyvien asiakirjojen tiedoksianto koskeva pyyntö], 25 artiklan [Perintäpyyntö] tai 31 artiklan [Turvaamistoimenpidepyyntö] mukainen alkuperäinen avunantopyyntö esitetään yli viisi vuotta vanhoista saatavista, mikä lasketaan saatavan eräpäivästä avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa alkuperäisen avunantopyynnön päivämäärään.

Jos saatava tai asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa, on kuitenkin riitautettu, viiden vuoden määräajan katsotaan alkavan hetkenä, jona avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa vahvistetaan, ettei saatavaa tai täytäntöönpanon mahdollistavaa asiakirjaa voida enää riitauttaa.

Lisäksi jos avunantoa pyytävän viranomaisen valtion toimivaltaiset viranomaiset suostuvat maksun lykkäämiseen tai suorittamiseen erissä, viiden vuoden määräajan katsotaan alkavan päivänä, jona koko maksuaika on päättynyt.

Tällaisissa tapauksissa pyynnön vastaanottava viranomainen ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan apua yli kymmenen vuotta vanhojen saatavien osalta, mikä lasketaan saatavan eräpäivästä avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa.

4. Valtio ei ole velvollinen antamaan apua, jos kokonaismäärä, jolle apua pyydetään, on alle 5 000 Englannin puntaa.

5. Pyyntöön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava avunantoa pyytävälle viranomaiselle avunantopyynnön epäämisen syyt.

34 artikla: Vanhentumisaikoja koskevat kysymykset

1. Vanhentumisaikoja koskevia kysymyksiä säännellään yksinomaan avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa voimassa olevilla laeilla.

2. Kun kyse on vanhentumisaikojen lykkäämisestä, keskeyttämisestä tai pidentämisestä, pyynnön vastaanottavan viranomaisen toteuttamilla tai sen puolesta toteutetuilla saatavien perintää koskevilla, avunantopyyntöön perustuvilla toimilla, joilla on vanhentumisaikaa lykkäävä, sen keskeyttävä tai sitä pidentävä vaikutus pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa voimassa olevien lakien mukaisesti, on katsottava olevan sama vaikutus avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa, edellyttäen että avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa voimassa olevassa laissa on säädetty vastaavasta vaikutuksesta.

Jos vanhentumisaajan lykkääminen, keskeyttäminen tai pidentäminen ei ole mahdollista pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa voimassa olevien lakien mukaan, pyynnön vastaanottavan viranomaisen toteuttamat tai sen puolesta toteutetut saatavan perintää koskevat, avunantopyyntöön perustuvat toimet, joilla olisi vanhentumisaikaa lykkäävä, sen keskeyttävä tai sitä pidentävä vaikutus avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa voimassa olevien lakien mukaisesti, jos avunantoa pyytävä viranomainen olisi toteuttanut ne tai ne olisi toteutettu sen puolesta sen valtiossa, on tämän vaikutuksen osalta katsottava toteutetuiksi viimeksi mainitussa valtiossa.

Ensimmäinen ja toinen alakohta eivät vaikuta avunantoa pyytävän viranomaisen valtion oikeuteen toteuttaa toimenpiteitä vanhentumisaajan lykkäämiseksi, keskeyttämiseksi tai pidentämiseksi kyseisessä valtiossa voimassa olevien lakien mukaisesti.

3. Avunantoa pyytävän viranomaisen ja pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava toisilleen kaikista toimista, joiden johdosta saatavan, jonka osalta perintä- tai turvaamistoimenpiteitä pyydettiin, vanhentumisaika lykkäytyy, keskeytyy tai pitenee tai joilla voi olla tällainen vaikutus.

35 artikla: Kustannukset

1. Edellä 28 artiklan [Perintäpyynnön paneminen täytäntöön] 5 kohdassa tarkoitettujen määrien lisäksi pyynnön vastaanottavan viranomaisen on valtionsa lakien ja asetusten mukaisesti pyrittävä perimään asianomaiselta henkilöltä kyseisestä perinnästä aiheutuvat kulut ja pidätettävä ne. Valtioiden on pidätyttävä vaatimasta toisiltaan sellaisten kulujen korvaamista, jotka aiheutuvat niiden tämän sopimuksen nojalla toisilleen antamasta keskinäisestä avusta.

2. Jos kuitenkin perintä aiheuttaa erityisen ongelman, siihen liittyy erittäin suuret kulut tai se koskee järjestäytyntä rikollisuutta, avunantoa pyytävä viranomainen ja pyynnön vastaanottava viranomainen voivat sopia kyseessä olevissa tapauksissa sovellettavista erityisistä korvausjärjestelyistä.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, avunantoa pyytävän viranomaisen valtion on korvattava pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiolle kaikki kulut ja menetykset, jotka aiheutuvat joko saatavan oikeellisuuden tai avunantoa pyytävän viranomaisen antaman täytäntöönpanon ja/tai turvaamistoimenpiteet mahdollistavan asiakirjan pätevyyden osalta perusteettomiksi todetuista toimista.

Neljäs luku Kaikentyypisiä perintäapupyntöjä koskevat yleiset säännöt

36 artikla: Kielten käyttö

1. Kaikki avunantopyynnöt, tiedoksiannossa käytettävät vakiomuotoiset lomakkeet ja täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa mahdollistavat yhdenmukaiset asiakirjat on lähetettävä vastaanottajaviranomaisen valtion virallisella kielellä tai jollakin sen virallisista kielistä tai niiden mukana on oltava käännös tälle kielelle tai jollekin näistä kielistä. Se, että niiden tietyt osat on kirjoitettu muulla kuin vastaanottajaviranomaisen valtion virallisella kielellä tai jollakin sen virallisista kielistä, ei vaikuta niiden pätevyyteen tai menettelyn pätevyyteen, sikäli kuin kyseinen muu kieli on asianomaisten valtioiden välillä sovittu kieli.

2. Asiakirjat, joiden tiedoksiantoa pyydetään 23 artiklan [Tiettyjen saataviin liittyvien asiakirjojen tiedoksiantoa koskeva pyyntö] nojalla, voidaan lähettää pyynnön vastaanottavalle viranomaiselle avunantoa pyytävän viranomaisen valtion virallisella kielellä.

3. Jos pyynnön mukana on muita kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja, pyynnön vastaanottava viranomainen voi tarvittaessa vaatia avunantoa pyytävältä viranomaiselta tällaisten asiakirjojen kääntämistä pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä taikka jollekin muulle asianomaisten valtioiden välillä sovitulle kielelle.

37 artikla: Tilastot

1. Osapuolten on kunkin vuoden 30 päivään kesäkuuta mennessä annattava erityiskomitealle sähköisesti tiedoksi tämän osaston soveltamista koskevat tilastotiedot.

2. Erityiskomitea päättää 1 kohdan mukaisesti toimitettavien tilastotietojen sisällöstä ja muodosta.

38 artikla: Vakiomuotoiset lomakkeet ja viestintävälineet

1. Edellä olevan 20 artiklan [Tietopyyntö] 1 kohdan mukaiset tietopyynnot, 23 artiklan [Tiettyjen saataviin liittyvien asiakirjojen tiedoksiantoa koskeva pyyntö] 1 kohdan mukaiset tiedoksiantopyynnot, 25 artiklan [Perintäpyyntö] 1 kohdan mukaiset perintäpyynnot, 31 artiklan [Turvaamistoimenpidepyyntö] 1 kohdan mukaiset turvaamistoimenpidepyynnot ja 37 artiklan [Tilastot] mukaiset tilastotietojen tiedoksiannot on lähetettävä sähköisesti vakiomuotoista lomaketta käyttäen, paitsi jos tämä on teknisistä syistä käytännössä mahdotonta. Näitä lomakkeita on mahdollisuuksien mukaan käytettävä myös muussa pyyntöön liittyvässä viestinnässä.

Täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa mahdollistava yhdenmukainen asiakirja ja turvaamistoimenpiteet avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa mahdollistava asiakirja sekä muut 27 artiklassa [Asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtiossa, ja muut liiteasiakirjat] ja 31 artiklassa [Turvaamistoimenpidepyyntö] tarkoitetut asiakirjat on myös lähetettävä sähköisesti, paitsi jos tämä on teknisistä syistä käytännössä mahdotonta.

Vakiomuotoisten lomakkeiden mukana voi tarvittaessa olla selvityksiä, lausuntoja ja muita asiakirjoja taikka niiden oikeiksi todistettuja jäljennöksiä tai niiden otteita, ja ne on myös lähetettävä sähköisesti, paitsi jos tämä on teknisistä syistä käytännössä mahdotonta.

Vakiomuotoisia lomakkeita ja sähköistä viestintää voidaan käyttää myös 21 artiklan [Tietojenvaihto ilman edeltävää pyyntöä] nojalla tapahtuvassa tietojenvaihdossa.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta tietoihin ja asiakirja-aineistoon, jotka on saatu virkamiesten ollessa läsnä toisen valtion virastoissa tai osallistuessa hallinnollisiin tutkimuksiin

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

toisessa valtiossa 22 artiklan [Läsnäolo hallintovirastoissa ja osallistuminen hallinnollisiin tutkimuksiin] mukaisesti.

3. Jos viestintä ei tapahdu sähköisesti tai vakiomuotoisia lomakkeita käyttäen, tämä ei vaikuta avunantopyyntöä täytäntöönpannassa saatujen tietojen tai toteutettujen toimenpiteiden pätevyteen.

4. Sähköistä viestintäverkkoa ja tämän pöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi hyväksyttyjä vakiomuotoisia lomakkeita voidaan käyttää myös muiden saatavien kuin 2 artiklan [Soveltamisala] 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen saatavien perimiseksi annettavassa avussa, jos tällainen avunanto on mahdollista muiden kyseisten valtioiden välillä tehtyjen hallinnollista yhteistyötä koskevien, oikeudellisesti sitovien kahden- tai monenvälisten asiakirjojen nojalla.

5. Siihen asti, että erityiskomitea tekee 39 artiklan [Arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea] 2 kohdassa tarkoitetut päätökset, toimivaltaisten viranomaisen on sovellettava tämän pöytäkirjan liitteessä vahvistettuja sääntöjä, mukaan lukien vakiolomakkeet.

6. Pyyntöön vastaanottaneen viranomaisen valtion on käytettävä virallista valuuttaansa perittyjen määrien siirtämiseksi avunantoa pyytävän viranomaisen valtiolle, elleivät asianomaiset valtiot toisin sovi.

IV OSASTO: TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SOVELTAMINEN

39 artikla: Arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea

1. Erityiskomitean tehtävänä on

- (a) järjestää säännöllisesti neuvotteluja; ja
- (b) tarkastella tämän pöytäkirjan toimivuutta ja tehokkuutta vähintään 5 vuoden välein.

2. Erityiskomitea tekee päätöksiä tai antaa suosituksia, joissa

- (a) määritetään 11 artiklassa [Automaattinen tietojenvaihto] tarkoitetun automaattisen tietojenvaihdon tiheys ja käytännön järjestelyt sekä sen piiriin kuuluvat tarkat tietoluokat;
- (b) tarkastellaan automaattisen tietojenvaihdon tuloksia kunkin 2 kohdan a alakohdan nojalla määritetyn tietoluokan osalta sen varmistamiseksi, että tämäntyyppistä tietojenvaihtoa suoritetaan ainoastaan silloin kun se on tehokkain tapa vaihtaa tietoja;
- (c) vahvistetaan 11 artiklan [Automaattinen tietojenvaihto] mukaisen tietojenvaihdon piiriin kuuluvat uudet tietoluokat sellaisia tapauksia varten, joissa automaattinen tietojenvaihto on tehokkain yhteistyötapa;
- (d) määritellään vakiomuotoiset lomakkeet 19 artiklan [Vakiomuotoiset lomakkeet ja viestintävälineet] 1 kohdan ja 38 artiklan [Vakiomuotoiset lomakkeet ja viestintävälineet] 1 kohdan mukaista viestintää varten;
- (e) tarkastellaan uudelleen 18 artiklassa [Tilastot] ja 37 artiklassa [Tilastot] tarkoitettujen tilastotietojen saatavuutta, keräämistä ja käsittelyä sen varmistamiseksi, että kyseisissä artikloissa asetetut velvoitteet eivät aiheuta kohtuutonta hallinnollista rasitetta osapuolille;

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- (f) vahvistetaan, mitä tietoja toimitetaan CCN/CSI-verkon kautta tai muulla tavalla;
- (g) vahvistetaan d ja f alakohdassa tarkoitetut päätökset huomioon ottaen sen rahoitusosuuden määrä, joka Yhdistyneen kuningaskunnan on maksettava unionin yleiseen talousarvioon eurooppalaisiin tietojärjestelmiin osallistumisesta aiheutuviin kustannuksiin liittyen, ja sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- (h) annetaan 4 artiklan [Organisaatio] 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen keskusyhteystoimistojen ja yhteysviranomaisten välisen yhteydenpidon organisoinnin käytännön järjestelyjä koskevat täytäntöönpanosäännöt;
- (i) vahvistetaan keskusyhteystoimistojen väliset käytännön järjestelyt 4 artiklan [Organisaatio] 5 kohdan täytäntöönpanoa varten;
- (j) vahvistetaan III osaston [Perintäapu] soveltamista koskevat säännöt, mukaan lukien takaisin perittävien määrien muuntamista ja takaisin perittävien määrien siirtämistä koskevat säännöt; ja
- (k) vahvistetaan menettely 5 artiklassa [Palvelutasosopimus] tarkoitetun palvelutasosopimuksen tekemiseksi ja tehdään kyseinen palvelutasosopimus.

V OSASTO: LOPPUMÄÄRÄYKSET

40 artikla: Meneillään olevien pyyntöjen täyttäminen

1. Jos erosopimuksen 99 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin liiketoimiin liittyviä asetuksen (EU) N:o 904/2010 mukaisesti lähetettyjä tietopyyntöjä ja hallinnollisia tutkimuksia koskevia pyyntöjä ei ole vielä ratkaistu neljän vuoden kuluessa siirtymäkauden päättymisestä, pyynnön vastaanottanut valtio varmistaa, että pyynnot täytetään tämän pöytäkirjan sääntöjen mukaisesti.

2. Jos direktiivin 2010/24/EU mukaisesti lähetettyjä, tämän pöytäkirjan 2 artiklan [Soveltamisala] soveltamisalaan kuuluviin veroihin ja tulleihin liittyviä avunantopyyntöjä, jotka liittyvät erosopimuksen 100 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin saataviin, ei ole saatettu päätökseen viiden vuoden kuluessa siirtymäkauden päättymisestä, pyynnön vastaanottanut valtio varmistaa, että avunantopyynnot täytetään tämän pöytäkirjan sääntöjen mukaisesti. Tiedoksianto koskeva yhdenmukainen vakiolomake tai täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa mahdollistava asiakirja, joka on laadittu tässä kohdassa tarkoitetun lainsäädännön mukaisesti, pysyvät voimassa täytäntöönpanoa varten. Kyseisen viiden vuoden määräajan päätyttyä voidaan laatia tarkistettu yhdenmukainen asiakirja, joka mahdollistaa perinnän pyynnön vastaanottavassa valtiossa sellaisten saatavien osalta, joiden osalta avunantoa on pyydetty ennen kyseistä ajankohtaa. Tarkistetuissa yhdenmukaisissa välineissä on viitattava alkuperäisen avunantopyynnön oikeusperustaan.

41 artikla: Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin

Tällä pöytäkirjalla on etusija jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä tehtyjen sellaisten kahden- tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen määräyksiin nähden, jotka koskevat hallinnollista yhteistyötä arvonlisäverotuksen alalla tai tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluviin saataviin liittyvää avunantoa, siltä osin kuin niiden määräykset ovat ristiriidassa tämän pöytäkirjan määräysten kanssa.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

**LIITE HALLINNOLLISESTA YHTEISTYÖSTÄ JA PETOSTEN TORJUNNASTA ARVONLISÄVEROTUKSEN
ALALLA SEKÄ VEROIHIN JA TULLEIHIN LIITTYVIEN SAATAVIEN PERINNÄSSÄ ANNETTAVASTA
KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA TEHTYYN PÖYTÄKIRJAAN**

Siihen asti, että erityiskomitea tekee päätökset, jota tarkoitetaan hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn pöytäkirjan, jäljempänä 'pöytäkirja', 39 artiklan [Arvonlisäveroja sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perintää koskevaa hallinnollista yhteistyötä käsittelevä erityiskauppakomitea] 2 kohdassa, sovelletaan seuraavia sääntöjä ja vakiolomakkeita:

1 jakso: Yhteydenpidon järjestäminen

1.1 Kunnes toisin ilmoitetaan, keskusyhteystoimisto, jolla on pääasiallinen vastuu pöytäkirjan II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] soveltamisesta, on

- (a) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta: Her Majesty's Revenue and Customs, Yhdistyneen kuningaskunnan arvonlisäveroalan keskusyhteystoimisto;
- (b) jäsenvaltioiden osalta: keskusyhteystoimistot, jotka on nimetty jäsenvaltioiden välistä hallinnollista yhteistyötä varten arvonlisäverotuksen alalla.

1.2 Kunnes toisin ilmoitetaan, keskusyhteystoimisto, jolla on pääasiallinen vastuu tämän pöytäkirjan III osaston [Perintäapu] soveltamisesta, on

- (a) Yhdistyneen kuningaskunnan osalta: Her Majesty's Revenue and Customs, Debt Management;
- (b) jäsenvaltioiden osalta: jäsenvaltioiden välistä perintäapua varten nimetyt keskusyhteystoimistot.

2 jakso: Hallinnollinen yhteistyö ja petosten torjunta arvonlisäverotuksen alalla

2.1 Viestintä

Tämän pöytäkirjan II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] mukainen tietojen toimittaminen tapahtuu mahdollisuuksien mukaan sähköisesti ja yhteisen tietoliikenneverkon (CCN) kautta hallinnollista yhteistyötä koskevien tietojen vaihtoa varten varattujen valtioiden postilaatikoiden tai alv-petosten torjuntaa varten varattujen postilaatikoiden välillä.

2.2 Vakiolomake

Tämän pöytäkirjan II osaston [Hallinnollinen yhteistyö ja alv-petosten torjunta] mukaisessa tietojenvaihdossa valtiot käyttävät seuraavaa mallia:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Vakiomuotoinen lomake hallinnollista yhteistyötä ja petosten torjuntaa arvonlisäverotuksen alalla koskevan pöytäkirjan mukaisia tietopyyntöjä, oma-aloitteista tietojenvaihtoa ja palautetta varten EU:n jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä

Tietojenvaihdon viite:

A) PERUSTIEDOT	
A1	
Pyynnön esittävä valtio:	<i>Pyynnön vastaanottava valtio:</i>
Pyynnön esittävä viranomainen:	<i>Pyynnön vastaanottava viranomainen</i>
A2	
Pyynnöstä/tietojenvaihdosta vastaava lähettävän viranomaisen virkailija:	<i>Pyynnöstä/tietojenvaihdosta vastaava vastaanottavan viranomaisen virkailija:</i>
Nimi:	<i>Nimi:</i>
Sähköposti:	<i>Sähköposti:</i>
Puhelin:	<i>Puhelin:</i>
Kieli	<i>Kieli</i>
A3	
Lähettävän viranomaisen kansallinen viite:	<i>Vastaanottavan viranomaisen kansallinen viite:</i>
Lähettävä viranomainen täyttää	<i>Vastaanottava viranomainen täyttää</i>
A4	
Pyynnön/tietojenvaihdon lähetyspäivämäärä:	<i>Vastauksen lähetyspäivämäärä</i>
A5	
Pyynnön/tietojenvaihdon liitteiden lukumäärä:	<i>Vastauksen liitteiden lukumäärä:</i>
A6	A7
☐ Yleinen pyyntö/tietojenvaihto	☐ Vastaanottavana viranomaisena en pysty vastaamaan seuraavien määräaikojen kuluessa:
☐ Tietopyyntö	☐ 3 kuukautta
☐ Oma-aloitteinen tietojenvaihto	☐ 1 kuukausi, jos tiedot ovat jo viranomaisen hallussa
☐ Oma-aloitteiseen tietojenvaihtoon pyydetään palautetta	<i>Viivästymisen syy:</i>
☐ Petosten torjuntaan liittyvä pyyntö/tietojenvaihto	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Tietopyyntö		
☐ Peiteyhtiöpetos – Rekisteröinnin tarkastus / Liiketoiminta		
☐ Oma-aloitteinen tietojenvaihto		
☐ Oma-aloitteiseen tietojenvaihtoon pyydetään palautetta		
		☐ Vastauksen ennakoitu toimituspäivä:
		☐ Vastaanottava viranomainen sallii tietojen toimittamisen toiselle valtiolle (hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn pöytäkirjan 6 artiklan 6 kohta)
		☐ Vastaukseen pyydetään palautetta
Tiedot toimittavan valtion on hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn pöytäkirjan 6 artiklan 4 kohdan nojalla sallittava perustellusta pyynnöstä, että vastaanotettuja tietoja käytetään muihin kuin pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tarkoituksiin.		
B) PERUSTIETOPYYNTÖ		
Läheittävä viranomainen:	Vastaanottava viranomainen	Vastaanottava viranomainen¹⁶¹
B1 ALV-tunniste (jos ei ole, verotunniste)	B1 ALV-tunniste (jos ei ole, verotunniste) ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista
Alv-tunniste:	Alv-tunniste:	Alv-tunniste:
☐ ALV-tunniste ei ole saatavilla	☐ ALV-tunniste ei ole saatavilla	☐ ALV-tunniste ei ole saatavilla
Verotunnistenumero	Verotunnistenumero	Verotunnistenumero
B2 Nimi	B2 Nimi ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista Nimi:

¹⁶¹ Kolmannessa sarakkeessa vastaanottava viranomainen joko täyttää lähettävän viranomaisen pyytämät tiedot (kohta "Täytä" rastitettu toisessa sarakkeessa) tai vahvistaa lähettävän viranomaisen toimittamien tietojen oikeellisuuden (kohta "Vahvista" rastitettu ja tiedot toimitettu toisessa sarakkeessa).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

B3 Toiminimi/kauppanimi:	B3 Toiminimi/kauppanimi: ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista Toiminimi/Kauppanimi:
B4 Osoite	B4 Osoite ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista Osoite:
B5 Päivämäärät muodossa (VVVV/KK/PP):	B5 Päivämäärät muodossa (VVVV/KK/PP): ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista
a) ALV-/verotunniste on annettu	a) ALV-/verotunniste on annettu	a) ALV-/verotunniste on annettu
b) ALV-/verotunniste on poistettu	b) ALV-/verotunniste on poistettu	b) ALV-/verotunniste on poistettu
c) Yhtiöittäminen	c) Yhtiöittäminen	c) Yhtiöittäminen
B6 Toiminnan aloituspäivä	B6 Toiminnan aloituspäivä ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa Toiminnan aloituspäivä	☐ Vahvistan ☐ En vahvista Toiminnan aloituspäivä
B7 Toiminnan lopetuspäivä	B7 Toiminnan lopetuspäivä ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa Toiminnan lopetuspäivä	☐ Vahvistan ☐ En vahvista Toiminnan lopetuspäivä

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

B8 Johtajien nimet	B8 Johtajien nimet ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista
B9 Omistajien, osakkaiden, yhtiökumppaneiden, edustajien, edunsaajien tai henkilöiden, joilla on yrityksessä muita oikeuksia, nimet	B9 Omistajien, osakkaiden, yhtiökumppaneiden, edustajien, edunsaajien tai henkilöiden, joilla on yrityksessä muita oikeuksia, nimet ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista
B10 Toiminnan luonne	B10 Toiminnan luonne ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista
a) Yrityksen oikeudellinen muoto	a) Yrityksen oikeudellinen muoto	a) Yrityksen oikeudellinen muoto
b) Tosiasiallinen päätoiminta ¹⁶²	b) Tosiasiallinen päätoiminta	b) Tosiasiallinen päätoiminta
B11 Kauppatahtuman luonne	Kauppatahtuman luonne B11 Tapaukseen liittyvät tavarat/palvelut ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	Kauppatahtuman luonne B11 Tapaukseen liittyvät tavarat/palvelut ☐ Vahvistan ☐ En vahvista
Ajanjakso ja rahallinen määrä, jota pyyntö/tietojenvaihto koskee B12 Tavaroiden myynti maasta toiseen		
Mistä	Ajanjakso	Ajanjakso

¹⁶² Tosiasiallisella päätoiminnalla tarkoitetaan yrityksen todellista päätoimialaa (vastakohtana muulle mahdollisesti ilmoitetulle toiminnalle).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Vastaanottaja:	Rahallinen määrä	Rahallinen määrä
Lähde: ☐ ALV-tietojen vaihtojärjestelmä (VIES) ☐ Muu		
B13 Palvelujen myynti maasta toiseen		
Mistä	Ajanjakso	Ajanjakso
Vastaanottaja:	Rahallinen määrä	Rahallinen määrä
Lähde: ☐ VIES ☐ Muu		
C) LISÄTIEDOT		
Kirjaaminen		
☐ C1 Verovelvollinen vastaanottavassa valtiossa (☐) / verovelvollinen lähettävässä valtiossa (☐) ei ole tällä hetkellä arvonlisäverovelvollisten rekisterissä.		
VIES-järjestelmän tai muiden tietojen mukaan toimituksia on suoritettu toiminnan lopetuspäivän jälkeen. Pyydetään selvittämään.		
☐ C2 Verovelvollinen vastaanottavassa valtiossa (☐) / verovelvollinen lähettävässä valtiossa (☐) ei ole arvonlisäverovelvollisten rekisterissä.		
VIES-järjestelmän tai muiden tietojen mukaan toimituksia on suoritettu ennen rekisteröintipäivää. Pyydetään selvittämään.		
Tavaroihin/palveluihin liittyvät kauppatahtumat		
Tavarat		
☐ C3 VIES-järjestelmän tai muiden tietojen mukaan verovelvollinen vastaanottavassa valtiossa myi tavaroita mutta verovelvollinen lähettävässä valtiossa joko: ☐ ei ilmoittanut tavaroiden hankinnasta; ☐ kieltää vastaanottaneensa tavarat; ☐ ilmoitti hankinnan eri rahamäärällä ja ilmoitettu määrä on: Pyydetään tutkimaan ja selvittämään.		
☐ Liitteenä kopiot hallussani olevista asiakirjoista.		
☐ C4 Verovelvollisen lähettävässä valtiossa ilmoittamat hankinnat eivät vastaa VIES-järjestelmän tai muiden lähteiden tietoja. Pyydetään tutkimaan ja selvittämään.		

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

☐ C5 Pyydetään ilmoittamaan osoitteet, joihin tavarat on toimitettu.

Osoitteet:

☐ C6 Verovelvollinen lähettävässä valtiossa väittää suorittaneensa toimituksen henkilölle vastaanottavassa valtiossa. Vahvista, onko tavarat vastaanotettu ja

☐ onko ne tilitetty:

☐ Kyllä

☐ Ei

☐ onko verovelvollinen vastaanottavassa valtiossa ilmoittanut/maksanut ne

☐ Kyllä

☐ Ei

Verovelvollisen nimi ja/tai ALV-tunniste vastaanottavassa valtiossa.

Tavaroiden aiemmat/myöhemmät liikkeet

☐ C7 Keneltä tavarat ostettiin? Ilmoita nimet, toiminimet/kauppanimet ja ALV-tunnisteet kohdassa C40.

☐ C8 Kenelle tavarat myytiin? Ilmoita nimet, toiminimet/kauppanimet ja ALV-tunnisteet kohdassa C40.

Palvelut

☐ C9 VIES-järjestelmän tai muiden tietojen mukaan verovelvollinen vastaanottavassa valtiossa suoritti palveluja, joita verotetaan lähettävässä valtiossa, mutta kyseinen verovelvollinen lähettävässä valtiossa joko:

☐ ei ilmoittanut palveluja;

☐ kieltää vastaanottaneensa palvelun;

☐ ilmoitti vastaanottaneensa palvelun eri rahamäärällä ja ilmoitettu määrä on:

Pyydetään tutkimaan ja selvittämään.

☐ Liitteenä kopiot hallussani olevista asiakirjoista.

☐ C10 Verovelvollisen lähettävässä valtiossa ilmoittamat hankinnat eivät vastaa VIES-järjestelmän tai muiden lähteiden tietoja. Pyydetään tutkimaan ja selvittämään.

☐ C11 Pyydetään ilmoittamaan osoitteet, joihin palvelut suoritettiin.

Osoitteet:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

☐ C12 Verovelvollinen lähettävässä valtiossa väittää suorittaneensa toimituksen henkilölle vastaanottavassa valtiossa. Vahvista, onko palvelut suoritettu ja

☐ onko ne tilitetty:

☐ Kyllä

☐ Ei

☐ onko verovelvollinen vastaanottavassa valtiossa ilmoittanut/maksanut ne

☐ Kyllä

☐ Ei

Verovelvollisen nimi ja/tai ALV-tunniste vastaanottavassa valtiossa.

Tavaroiden kuljetukset

☐ C13 Pyydetään ilmoittamaan kuljettajan nimi/ALV-tunniste ja osoite.

Nimi ja/tai ALV-tunniste ja osoite:

☐ C14 Kuka tilasi ja maksoi tavaroiden kuljetuksen?

Nimi ja/tai ALV-tunniste ja osoite:

☐ C15 Kuka on kuljetuksessa käytetyn kuljetusvälineen omistaja?

Nimi ja/tai ALV-tunniste ja osoite:

Laskut

☐ C16 Pyydetään ilmoittamaan laskun summa, päivämäärä ja valuutta.

Maksut

☐ C17 Pyydetään ilmoittamaan maksun summa, päivämäärä ja valuutta.

☐ C18 Pyydetään ilmoittamaan pankkitilin haltijan nimi ja tilinumero, jolta maksu suoritettiin ja/tai jolle se suoritettiin.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Miltä tililtä:

Tilinhaltijan nimi:

IBAN-numero tai tilinumero:

Pankki:

Mille tilille:

Tilinhaltijan nimi:

IBAN-numero tai tilinumero:

Pankki:

☐ C19 Pyydetään ilmoittamaan seuraavat tiedot, jos maksu suoritettiin käteisellä:

☐ Kuka luovutti rahat; kenelle, missä ja milloin?

☐ Mikä dokumentti (käteiskuitti tms.) annettiin todisteena maksusta?

☐ C20 Onko todisteita kolmannen osapuolen suorittamista maksuista? Jos on, esittääkö lisätietoja kohdassa C40

☐ Ei

☐ Kyllä

Tilauksen tekeminen

☐ C21 Pyydetään ilmoittamaan kaikki saatavilla olevat tiedot henkilöstä, joka teki tilauksen, kuinka tilaus tehtiin ja kuinka myyjä ja asiakas pitivät yhteyttä.

Erityissäännösten/-menettelyjen alaiset tavarakaupat

Valitse tarvittu kohta ja kirjoita kysymyksesi kohtaan C40.

☐ C22 Kolmikantakauppa.

☐ C23 Marginaaliverotusmenettely.

☐ C24 Tavaroiden etämyynti

☐ kuuluu unionin järjestelmän piiriin

☐ kuuluu tuontijärjestelmän piiriin

☐ C25 Uusi kuljetusväline, joka on myyty ei-verovelvolliselle henkilölle.

☐ C26 Tullimenettelyn 42XX / 63XX mukainen poikkeus.

☐ C27 Kaasu ja sähkö.

☐ C28 Call-off -varastojärjestelyt.

☐ C29 Muut:

Erityissäännösten/-menettelyjen alaiset palvelukaupat

Valitse tarvittu kohta ja kirjoita kysymyksesi kohtaan C40.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- ☐ C30 Välityspalvelujen myynti.
- ☐ C31 Kiinteistöön kohdistuvien palvelujen myynti
- ☐ C32 Henkilökuljetuspalvelujen myynti.
- ☐ C33 Tavarakuljetuspalvelujen myynti.
- ☐ C34 Kulttuuri-, taide-, urheilu-, tiede-, opetus-, viihde- ja vastaavien palvelujen, kuljetuksen liitännäispalvelujen sekä irtaimen aineellisen omaisuuden arvonmäärityksen tai irtaimen omaisuuteen kohdistuvan työsuorituksen myynti.
- ☐ C35 Ravintola- ja ateriapalvelut, joista ei ole säädetty kohdassa C37.
- ☐ C36 Kulkuneuvojen vuokrauspalvelujen myynti.
- ☐ C37 Vesialuksilla, ilma-aluksilla ja junissa kulutettavat ravintola- ja ateriapalvelut.
- ☐ C38 Palvelujen tarjonta
- ☐ kuuluu muun kuin unionin järjestelmän piiriin
- ☐ kuuluu unionin järjestelmän piiriin
- ☐ C39 Palvelut, joihin sovelletaan tosiasiallista käyttöä ja kulutusta koskevia säännöksiä.

C40 Taustatiedot ja täydentävät kysymykset

C41 Vapaan tekstin vastauskenttä

D) ASIAKIRJAPYYNTÖ

Pyydetään kopioita seuraavista asiakirjoista (ks. määrä ja ajanjakso B12 ja B13 osassa)

☐ D1 Laskut	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla
☐ D2 Sopimukset	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla
☐ D3 Tilaukset	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla
☐ D4 Maksutositteet	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla
☐ D5 Kuljetusasiakirjat	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla
☐ D6 Lähettävässä valtiossa olevan verovelvollisen ostoreskontra	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

☐ D7 Lähettävässä valtiossa olevan verovelvollisen myyntireskontra	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla
☐ D8 Call-off -varastorekisterit Mistä _____ Mihin _____	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla
☐ D9 Laajennetun arvonlisäveron erityisjärjestelmän / tuontia koskevan arvonlisäveron erityisjärjestelmän tiedot Mistä _____ Mihin _____	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla
☐ D10 Tiliotteet Mistä _____ Mihin _____	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla
☐ D11 Muut:	☐ Toimitettu	☐ Ei saatavilla

OMA-ALOITTEINEN TIETOJENTOIMITUS (YLEISET TIEDOT)

- ☐ E1 Lähettävässä valtiossa olevien verovelvollisen tietojen perusteella vaikuttaa siltä, että verovelvollisen pitäisi olla rekisteröitynyt vastaanottavassa valtiossa.
- ☐ E2 Lähettävässä valtiossa olevien verovelvollisen tietojen mukaan ☐ tavarat / ☐ palvelut myi verovelvolliselle joku vastaanottavassa valtiossa oleva verovelvollinen, mutta tietoja ei ole saatavilla VIES-/tullijärjestelmän tai muiden tietolähteiden välityksellä.
- ☐ E3 Lähettävässä valtiossa olevien verovelvollisen tietojen mukaan arvonlisävero on maksettava tavaroista, jotka myytiin vastaanottavaan valtioon, mutta tietoja ei ole merkitty VIES-/tullijärjestelmään eikä muihin tietolähteisiin.
- ☐ E4 VIES-/tullijärjestelmän tai muiden tietolähteiden mukaan verovelvollinen vastaanottavassa valtiossa suoritti toimituksia jollekin verovelvolliselle lähettävässä valtiossa, mutta kyseinen verovelvollinen joko:
- ☐ ei ilmoittanut ☐ tavaroiden hankinnasta / ☐ palvelujen vastaanottamisesta tai;
- ☐ kieltää hankkineensa ☐ tavarat / vastaanottaneensa ☐ palvelut.
- E5 Lähettävässä valtiossa olevien verovelvollisen tietojen mukaan arvonlisävero on maksettava palveluista, jotka suoritettiin vastaanottavassa valtiossa.
- E6 Tausta- ja lisätiedot:
- ☐ E7 Liitteenä kopiot hallussani olevista laskuista.

F) PEITEYHTIÖPETOS: REKISTERÖINNIN TARKASTUS / LIIKETOIMINTA

A) Yrityksen tiedot

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Lähetävä viranomainen	Vastaanottava viranomainen	Vastaanottava viranomainen ¹⁶³
F1 ALV-tunniste (jos ei ole, verotunniste) Alv-tunniste:	F1 ALV-tunniste (jos ei ole, verotunniste) ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa Alv-tunniste:	 ☐ Vahvistan ☐ En vahvista Alv-tunniste:
☐ ALV-tunniste ei ole saatavilla	☐ ALV-tunniste ei ole saatavilla	☐ ALV-tunniste ei ole saatavilla
Verotunnistenumero	Verotunnistenumero	Verotunnistenumero
F2 Nimi	F2 Nimi ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	 ☐ Vahvistan ☐ En vahvista Nimi:
F3 Osoite	F3 Osoite ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	 ☐ Vahvistan ☐ En vahvista Osoite:
F4 Päivämäärät muodossa (VVVV/KK/PP)	F4 Päivämäärät muodossa (VVVV/KK/PP) ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	 ☐ Vahvistan ☐ En vahvista
a) ALV-/verotunniste on annettu	a) ALV-/verotunniste on annettu	a) ALV-/verotunniste on annettu
b) ALV-/verotunniste on poistettu	b) ALV-/verotunniste on poistettu	b) ALV-/verotunniste on poistettu

¹⁶³ Kolmannessa sarakkeessa vastaanottava viranomainen joko täyttää lähettävän viranomaisen pyytämät tiedot (kohta "Täytä" rastitettu toisessa sarakkeessa) tai vahvistaa lähettävän viranomaisen toimittamien tietojen oikeellisuuden (kohta "Vahvista" rastitettu ja tiedot toimitettu toisessa sarakkeessa).

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

c) Yhtiöittäminen	c) Yhtiöittäminen	c) Yhtiöittäminen
F5 Omistajat, osakkaat, yhtiökumppanit, edustajat, edunsaajat tai henkilöt, joilla on yrityksessä muita oikeuksia	F5 Omistajat, osakkaat, yhtiökumppanit, edustajat, edunsaajat tai henkilöt, joilla on yrityksessä muita oikeuksia ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista
a) nimi	a) nimi	a) nimi
b) osoite	b) osoite	b) osoite
c) syntymäaika	c) syntymäaika	c) syntymäaika
d) kansalaisuus	d) kansalaisuus	d) kansalaisuus
F6 Johtajat	F6 Johtajat ☐ Täydentäkää ☐ Vahvistakaa	☐ Vahvistan ☐ En vahvista
a) nimi	a) nimi	a) nimi
b) osoite	b) osoite	b) osoite
c) syntymäaika	c) syntymäaika	c) syntymäaika
d) kansalaisuus	d) kansalaisuus	d) kansalaisuus
B) Pyydetty tiedot		
☐ F7 Mainitaanko F5 ja F6 kohdassa tarkoitetut henkilöt (myös syntymäaika, jos tiedossa) jossakin tietokannoistanne?	☐ Kyllä ☐ Ei	
☐ F8 Onko kyseisillä F5 ja F6 kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä talousrikosmerkintää rikosrekisterissä?	☐ Tietoja ei voida luovuttaa oikeudellisista syistä. ☐ Kyllä ☐ Ei	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

☐ F9 Ovatko kyseiset F5 ja F6 kohdassa tarkoitetut henkilöt olleet aikaisemmin osallisina peiteyhtiöpetoksissa tai muun tyyppisissä petoksissa?	☐ Tietoja ei voida luovuttaa oikeudellisista syistä. ☐ Kyllä ☐ Ei
☐ F10 Asuvatko F5 ja F6 kohdassa tarkoitetut henkilöt ilmoitetussa osoitteessa tai onko heillä osoitteeseen jokin muu yhteys?	☐ Kyllä ☐ Ei
☐ F11 Onko ilmoitettu osoite kotipaikan/toimipaikan/väliaikaisen asunnon/kirjanpitäjän vai jonkin muun osoite?	☐ Kyllä ☐ Ei
☐ F12 Millaista liiketoimintaa yritys harjoittaa?	
☐ F13 Epäillääänkö yrityksen verovelvoitteiden noudattamista?	☐ Kyllä ☐ Ei
☐ F14 Mistä syystä ALV-tunniste on poistettu?	
☐ F15 Pyydetään ilmoittamaan muut yritykseen etuyhteydessä olevat yhtiöt ¹⁶⁴ sekä niiden ALV-tunnisteet ja mahdollinen näkemys niiden luotettavuudesta.	
☐ F16 Pyydetään ilmoittamaan yrityksen ja siihen mahdollisesti etuyhteydessä olevien yhtiöiden tiedossa olevien pankkitilien tiedot vastaanottavassa valtiossa.	
☐ F17 Pyydetään luovuttamaan tavaroiden/palvelujen myynneistä ja ostoista annetut yhteenvetoilmoitukset tai tulli-ilmoitukset seuraavilta vuosilta:	
☐ F18 Pyydetään luovuttamaan ALV-ilmoituksista / suoritetuista maksuista annetut tiedot seuraavilta vuosilta:	
☐ F19 Lisähuomiot:	

G) OMA-ALOITTEINEN TIETOJENTOIMITUS (PEITEYHTIÖPETOS)

¹⁶⁴ Kaikki yhtiöt, joilla on samoja johtajia tai muita oikeudellisia, taloudellisia tai rahoituksellisia yhteyksiä osakkeessa A tarkoitettuun yritykseen.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Lähetävä viranomainen	Vastaanottava viranomainen
Yrityksen tiedot	Yrityksen tiedot
G1 ALV-tunniste (jos ei ole, verotunniste)	G1 ALV-tunniste (jos ei ole, verotunniste)
Alv-tunniste:	Alv-tunniste:
☐ ALV-tunniste ei ole saatavilla	☐ ALV-tunniste ei ole saatavilla
Verotunnistenumero	Verotunnistenumero
G2 Nimi	G2 Nimi
G3 Osoite	G3 Osoite
G4 Päivämäärät muodossa (VVVV/KK/PP)	G4 Päivämäärät muodossa (VVVV/KK/PP):
a) ALV-/verotunniste on annettu	a) ALV-/verotunniste on annettu
b) ALV-/verotunniste on poistettu	b) ALV-/verotunniste on poistettu
c) Yhtiöittäminen	c) Yhtiöittäminen
G5 Omistajat, osakkaat, yhtiökumppanit, edustajat, edunsaajat tai henkilöt, joilla on yrityksessä muita oikeuksia	G5 Omistajat, osakkaat, yhtiökumppanit, edustajat, edunsaajat tai henkilöt, joilla on yrityksessä muita oikeuksia
a) nimi	a) nimi
b) osoite	b) osoite
c) syntymäaika	c) syntymäaika
d) kansalaisuus	d) kansalaisuus
G6 Johtajat	G6 Johtajat

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

a) nimi	a) nimi
b) osoite	b) osoite
c) syntymäaika	c) syntymäaika
d) kansalaisuus	d) kansalaisuus
Lisähuomiot:	

H) PALAUTE¹⁶⁵

Toimitettuihin tietoihin liittyvät tulokset:

1) Toimitetut tiedot:

☐ Johtivat arvonlisäveron tai muiden verolajien ylimääräiseen suoritukseen. Pyydetään ilmoittamaan määrätyn veron verolaji ja määrä:

Verolaji:

Ylimääräinen verosuoritus:

Seuraamus:

- ☐ Johtivat ALV-rekisteröintiin.
- ☐ Johtivat ALV-rekisteröinnin lopettamiseen.
- ☐ Johtivat ALV-tunnisteen poistamiseen VIES-järjestelmästä tai arvonlisäverovelvollisiksi hakeutuneiden veronmaksajien tietokannasta.
- ☐ Johtivat ALV-ilmoitusten korjaukseen.
- ☐ Johtivat perusvalvonnan toimenpiteeseen.
- ☐ Johtivat uuteen tarkastukseen tai käytettiin meneillään olleessa tarkastuksessa.
- ☐ Johtivat petostutkintaan.
- ☐ Johtivat tietopyyntöön.
- ☐ Johtivat virastokäyntiin tai osallistumiseen hallinnolliseen tutkimukseen.
- ☐ Johtivat kansainväliseen yhteistarkastukseen (MLC).
- ☐ Johtivat muihin toimiin:

¹⁶⁵ Tiedot saanut toimivaltainen viranomainen antaa.”

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

☐ Eivät johtaneet olennaisiin toimiin.

2) Muut huomiot

Lähetyspäivämäärä:

3 jakso: Perintäapu

3.1 artikla: Viestintä

Pyyntö, joka lähetetään sähköisesti pöytäkirjan III osaston soveltamiseksi, lähetetään pyynnön kohteena olevaa vero- tai tullilajia varten perustettujen CCN-sähköpostilaatikoiden välillä, jolleivät pyynnön esittäneiden ja pyynnön vastaanottaneiden valtioiden keskusyhteystoimistot sovi, että yhtä sähköpostilaatikoista voidaan käyttää eri vero- tai tullilajeja koskeviin pyyntöihin.

Jos asiakirjojen ilmoittamispyyntö kuitenkin koskee useampaa kuin yhtä vero- tai tullilajia, pyynnön esittävän viranomaisen on lähetettävä pyyntö postilaatikkoon, joka on perustettu vähintään yhtä ilmoitettavissa asiakirjoissa mainittua saatavalajia varten.

3.2 artikla: Täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa mahdollistavaa yhdenmukaista asiakirjaa koskevat täytäntöönpanosäännöt

1. Pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettut hallinnolliset seuraamukset, sakot, maksut ja lisämaksut sekä korot ja kulut, jotka virka-apua pyytävässä valtiossa voimassa olevien sääntöjen mukaan voidaan maksaa perinnän mahdollistavan alkuperäisen asiakirjan päiväyksestä perintäpyynnön lähettämistä edeltävään päivään, voidaan lisätä täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa mahdollistavaan yhdenmukaiseen asiakirjaan.

2. Useista saatavista ja useista henkilöistä voidaan laatia yksi täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa mahdollistava yhdenmukainen asiakirja, joka vastaa täytäntöönpanon virka-apua pyytävässä valtiossa mahdollistavaa alkuperäistä asiakirjaa tai asiakirjoja.

3. Jos useiden saatavien täytäntöönpanon virka-apua pyytävässä valtiossa mahdollistavat alkuperäiset asiakirjat on jo korvattu kaikkien näiden saatavien täytäntöönpanon kyseisessä valtiossa mahdollistavalla yhteisellä asiakirjalla, täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa mahdollistava yhdenmukainen asiakirja voi perustua täytäntöönpanon virka-apua pyytävässä valtiossa mahdollistaviin alkuperäisiin asiakirjoihin tai kyseiseen yhteiseen asiakirjaan, johon on yhdistetty nämä virka-apua pyytävän valtion alkuperäiset asiakirjat.

4. Jos 2 kohdassa tarkoitettu alkuperäinen asiakirja tai 3 kohdassa tarkoitettu yhteinen asiakirja sisältää useita saatavia, joista yksi tai useampi on jo peritty, täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa mahdollistavassa yhdenmukaisessa asiakirjassa saa viitata ainoastaan saataviin, joiden perimiseen pyydetään virka-apua.

5. Jos 2 kohdassa tarkoitettu alkuperäinen asiakirja tai 3 kohdassa tarkoitettu yhteinen asiakirja sisältää useita saatavia, virka-apua pyytävä viranomaisen voi luetella kyseiset saatavat erillisissä täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa mahdollistavissa yhdenmukaisissa asiakirjoissa

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

sen mukaan, miten perinnästä vastaavien virastojen toimivalta on jaettu verolajien suhteen pyynnön vastaanottavassa valtiossa.

6. Jos pyyntöä ei voida toimittaa CCN-verkon välityksellä ja se toimitetaan postitse, pyynnön esittävän viranomaisen asianmukaisesti valtuutetun virkailijan on allekirjoitettava yhdenmukainen asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa.

3.3 artikla: Takaisin perittävien määrien muuntaminen

1. Avunantoa pyytävän viranomaisen on ilmoitettava perittävän saatavan määrä avunantoa pyytävän valtion valuutassa ja pyynnön vastaanottavan valtion valuutassa.

2. Yhdistyneelle kuningaskunnalle lähetettyjen pyyntöjen osalta perintäavun yhteydessä käytettävä valuuttakurssi on Euroopan keskuspankin pyynnön lähettämistä edeltävänä päivänä julkaisema valuuttakurssi. Jos tällaista kurssia ei ole saatavana kyseisenä päivänä, on käytettävä Euroopan keskuspankin ennen pyynnön lähettämispäivää julkaisemaa viimeisintä valuuttakurssia.

Jäsenvaltiolle lähetettyjen pyyntöjen osalta perintäavun yhteydessä käytettävä valuuttakurssi on Englannin keskuspankin pyynnön lähettämispäivää edeltävänä päivänä julkaisema valuuttakurssi. Jos tällaista kurssia ei ole saatavana kyseisenä päivänä, on käytettävä Euroopan keskuspankin ennen pyynnön lähettämispäivää julkaisemaa viimeisintä valuuttakurssia.

3. Virka-apua pyytävän viranomaisen on käytettävä alkuperäisessä pyynnössään käytettyä valuuttakurssia muuntaessaan 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua mukautuksesta johtuvan saatavan määrän pyynnön vastaanottavan viranomaisen valtion valuutaksi.

3.4 artikla: Takaisin perittyjen määrien siirtäminen

1. Perittyjen määrien siirto on tehtävä kahden kuukauden kuluessa päivästä, jona perintä suoritettiin, ellei valtioiden välillä ole toisin sovittu.

2. Jos kuitenkin pyynnön vastaanottavan viranomaisen soveltamista perintätoimenpiteet riitautetaan syystä, joka ei kuulu virka-apua pyytävän viranomaiseen vastuuseen, pyynnön vastaanottava viranomainen voi odottaa virka-apua pyytävän valtion saatavaan liittyvien perittävien määrien siirtämistä siihen saakka, kun riita on ratkaistu, jos seuraavat edellytykset täyttyvät yhtäaikaaisesti:

a) pyynnön vastaanottava viranomainen pitää todennäköisenä, että riidan ratkaisu on myönteinen asianomaiselle osapuolelle; ja

b) virka-apua pyytävä viranomainen ei ole ilmoittanut korvaavansa jo siirrettyjä määriä, jos riita-asian ratkaisu on myönteinen asianomaiselle osapuolelle.

3. Jos virka-apua pyytävä viranomainen on ilmoittanut suorittavansa toisen alakohdan b alakohdan mukaisen korvauksen, sen on palautettava pyynnön vastaanottavan valtion jo siirtämät perityt määrät yhden kuukauden kuluessa korvauspyynnön vastaanottamisesta. Mahdolliset muut korvaukset maksaa tässä tapauksessa pyynnön vastaanottava viranomainen yksin.

3.5 artikla: Takaisinperittyjen määrien korvaaminen

Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava pyynnön esittäville viranomaiselle kaikista pyynnön vastaanottavassa valtiossa toteutetuista toimista, jotka koskevat perittyjen määrien

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

palauttamista tai riitautettujen saatavien perintään liittyvää korvausta, välittömästi sen jälkeen, kun pyynnön vastaanottavalle viranomaiselle on ilmoitettu tällaisista toimista.

Viranomaisen, jolle pyyntö osoitetaan, on otettava mahdollisuuksien mukaan avunantoa pyytänyt viranomainen mukaan menettelyihin, joilla takaisin maksettava määrä ja maksettava korvaus hoidetaan. Avunantoa pyytäneen viranomaisen on pyynnön vastaanottavan viranomaisen perustellun pyynnön vastaanotettuaan siirrettävä takaisin maksettavat määrät ja maksettu korvaus kahden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

3.6 artikla: Vakiolomakkeet

1. Valtioiden on käytettävä pöytäkirjan 23 artiklassa tarkoitettuun tiedoksiantopyyntöön liitettävää yhdenmukaista ilmoituslomaketta, joka on laadittu mallin A mukaisesti.
2. Kun kyseessä on pöytäkirjan 27 artiklassa tarkoitettu yhdenmukainen asiakirja, joka mahdollistaa perinnän pyynnön vastaanottavassa valtiossa ja joka on perintäpyynnön tai turvautumistoimenpiteitä koskevan pyynnön liitteenä, tai pöytäkirjan 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tarkistettu yhdenmukainen asiakirja, joka mahdollistaa perinnän pyynnön vastaanottavassa valtiossa, valtioiden on käytettävä mallin B mukaista lomaketta.
3. Pöytäkirjan 20 artiklassa tarkoitettujen tietojen pyytämistä varten valtioiden on käytettävä mallin C mukaista lomaketta.
4. Pöytäkirjan 23 artiklassa tarkoitettua tiedoksiantopyyntöä varten valtioiden on käytettävä mallin D mukaista lomaketta.
5. Pöytäkirjan 25 ja 31 artiklassa tarkoitettujen perintää tai turvaamistoimenpiteitä koskevien pyyntöjen osalta valtioiden on käytettävä mallin E mukaista lomaketta.
6. Kun tämä lomake toimitetaan sähköisesti, sen rakennetta ja asemointia voidaan mukauttaa sähköisen viestintäjärjestelmän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin, edellyttäen että siinä olevat tiedot eivät olennaisesti muutu edellä esitettyihin malleihin verrattuna.

Malli A

Yhdenmukainen tiedoksiantolomake, jossa on tietoja tiedoksi annetuista asiakirjoista

(toimitetaan tiedoksiannon vastaanottajalle) ⁽¹⁾

Tämä asiakirja liittyy asiakirjaan (asiakirjoihin), jonka (jotka) toimivaltainen viranomainen on antanut tiedoksi seuraavasti: [pyynnön vastaanottaneen valtion nimi].

Tämä ilmoitus koskee seuraavien valtioiden toimivaltaisten viranomaisten asiakirjoja: [pyynnön esittävän valtion nimi], joka on pyytänyt ilmoitusapua hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen pöytäkirjan 23 artiklan mukaisesti.

A. TIEDOKSIANNON VASTAANOTTAJA

- *Nimi*

- *Osoite (tunnettu tai oletettu)*

- *Muut vastaanottajan tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot*

B. TIEDOKSIANNON TARKOITUS

Tämän tiedoksiannon tarkoitus on

- ☐ *ilmoittaa vastaanottajalle asiakirjoista, joihin tämä asiakirja on liitetty.*
- ☐ *keskeyttää tiedoksi annettavissa asiakirjoissa mainittujen saatavien vanhentumisaika.*
- ☐ *ilmoittaa vastaanottajalle tämän velvollisuudesta maksaa kohdassa D mainitut määrät.*

Pyydämme huomioimaan, että maksulaiminlyöntitilanteessa viranomaiset voivat ryhtyä täytäntöönpano- ja/tai turvaamistoimenpiteisiin saatavan perinnän varmistamiseksi. Tämä voi aiheuttaa ylimääräisiä kuluja maksettavaksenne.

Olette tämän tiedoksiannon vastaanottaja, koska teidän katsotaan olevan

- ☐ *päävelallinen*
- ☐ *yhteisvelallinen.*
- ☐ *henkilö, joka on muutoin kuin (yhteis)velallisena vastuussa veron, maksun tai muun toimenpiteen maksusta tai muista niihin liittyvistä saatavista virka-apua pyytävän valtion lainsäädännön mukaisesti.*
- ☐ *muu kuin (yhteis)velallinen, jolla on päävelalliselle tai yhteisvelalliselle kuuluvaa omaisuutta hallussaan tai velkaa kyseisille tahoille.*
- ☐ *kolmas osapuoli, johon muihin henkilöihin kohdistuvilla täytäntöönpanotoimenpiteillä voi olla vaikutusta.*

(Seuraava kohta tulee näkyviin, jos tiedoksiannon vastaanottaja on henkilö, jolla on päävelalliselle tai yhteisvelalliselle kuuluvaa omaisuutta hallussaan tai velkaa kyseisille tahoille, tai kolmas osapuoli, johon muihin henkilöihin kohdistuvilla täytäntöönpanotoimenpiteillä voi olla vaikutusta:

Tiedoksi annettavat asiakirjat koskevat sellaisia vero- ja tullisaatavia, joiden maksusta on (ovat) vastuussa seuraava(t) henkilö(t):

- ☐ *päävelallinen: [nimi ja osoite (tunnettu tai oletettu)]*
- ☐ *yhteisvelallinen: [nimi ja osoite (tunnettu tai oletettu)]*
- ☐ *henkilö, joka on muutoin kuin (yhteis)velallisena vastuussa veron, maksun tai muun toimenpiteen maksusta tai muista niihin liittyvistä saatavista virka-apua pyytävän valtion lainsäädännön mukaisesti: [nimi ja osoite (tunnettu tai oletettu)]*

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Virka-apua pyytävän valtion ([virka-apua pyytävän valtion nimi]) viranomainen pyytää virka-apua antavan valtion ([virka-apua antavan valtion nimi]) viranomaista toimittamaan tiedoksiannon ennen [pvm.]. Huomatkaa, että tämä päivämäärä ei liity mihinkään vanhentumisaikaan.

C. TIEDOKSIANNETUISTA ASIAKIRJOISTA vastaava(t) virasto(t)

Virasto, joka on vastuussa mukaan liitetyistä asiakirjoista:

- Nimi:
- Osoite:
- Muut yhteystiedot:
- Kielet, joita kyseisessä virastossa asioidessa voidaan käyttää:

Lisätietoja ☐ tiedoksiannetuista asiakirjoista ☐ ja/tai maksuvelvoitteiden kiistämisestä voi saada ☐ edellä mainitusta liiteasiakirjojen vastuuvirastosta ja/tai

☐ seuraavasta virastosta:

- Nimi:
- Osoite:
- Muut yhteystiedot:
- Kielet, joita kyseisessä virastossa asioidessa voidaan käyttää:

D. TIEDOKSI ANNETTAVIEN ASIAKIRJOJEN YKSILÖINTITIEDOT

Asiakirja [numero]:

- Viitenumero:
- Laatimisajankohta:
- Tiedoksi annettavan asiakirjan luonne:
 - ☐ Maksuunpano
 - ☐ Maksumääräys
 - ☐ Hallinnollista valitusta koskeva päätös
 - ☐ Muu hallinnollinen asiakirja:
 - ☐ Tuomio/päätös:
 - ☐ Muu oikeudellinen asiakirja:
- Perittävänä olevien saatavien nimi (virka-apua pyytävän valtion kielellä):
- Saatavan luonne:

— Perittävänä olevien saatavien määrä:

☐ Pääoman määrä:

☐ Hallinnolliset rangaistusmaksut ja sakot:

☐ Korko [pvm.] asti laskettuna:

☐ Kulut [pvm.] asti laskettuna:

☐ Maksut todistuksista ja vastaavista asiakirjoista, jotka laaditaan kohdassa [x] mainittua saatavaa koskeviin hallinnollisiin menettelyihin liittyen:

☐ Saatavan kokonaismäärä:

— Kohdassa [x] mainittu määrä tulee maksaa

☐ ennen:

☐ [lukumäärä] päivän kuluessa tiedoksiantopäivää seuraavasta päivästä lukien

☐ ilman aiheutonta viivytystä

— Maksun vastaanottaja:

— Pankkitilin haltija:

— Kansainvälinen tilinumero (IBAN):

— Pankkitunnuskoodi (BIC):

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

- Pankin nimi:
 - Maksuviite:
 - Tiedoksiannon vastaanottaja voi antaa vastineensa tiedoksi annettuihin asiakirjoihin.
 - ☐ Vastine on annettava viimeistään:
 - ☐ Vastineen antamiselle varattu määräaika:
 - Viranomainen, jolle vastine voidaan toimittaa (nimi ja osoite):
 - Mahdollisuus riitauttaa:
 - ☐ Saatavaa tai tiedoksi annettuja asiakirjoja koskevalle valitukselle varattu määräaika on jo päättynyt.
 - ☐ Viimeinen valituspvm.:
 - ☐ Valitusmääräaika: [lukumäärä] päivän kuluessa
 - ☐ tämän tiedoksiannon päivämäärästä;
 - ☐ tiedoksi annetun asiakirjan laatimisajankohdasta
 - ☐ muusta päivästä:
 - Viranomainen, jolle valitus on toimitettava (nimi ja osoite):
- Pyydämme huomioimaan, että erimielisyydet koskien saatavaa ja/tai täytäntöönpanoasiakirjaa tms. asiakirjaa, joka on toimitettu virka-apua pyytävän valtion [virka-apua pyytävän valtion nimi] viranomaisessa, kuuluvat virka-apua pyytävän valtion [virka-apua pyytävän valtion nimi] toimivaltaan ja käsitellään sen toimivaltaisessa viranomaisessa edellä mainitun, Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä tehdyn pöytäkirjan 29 artiklan mukaisesti. Tällainen erimielisyys ratkaistaan virka-apua pyytävän valtion [virka-apua pyytävän valtion nimi] menettely- ja kielisäännösten mukaisesti.
- ☐ Huomioikaa, että perintä voi alkaa ennen kuin valitusaika on kulunut umpeen.
 - Muita tietoja:
 - ”

(¹) Kursiivilla merkittyjä kohtia ei ole pakko täyttää.

Malli B

Yhdenmukainen asiakirja, joka mahdollistaa saatavien perinnän hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleeihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen pöytäkirjan 27 artiklan nojalla(¹)

☐ SAATAVIEN PERINNÄN MAHDOLLISTAVA YHDENMUKAINEN ASIAKIRJA

- Laatimispvm:
- Viitenumero:

☐ TARKISTETTU YHDENMUKAINEN TÄYTÄNTÖÖNPANOASIAKIRJA

- Alkuperäisen täytäntöönpanoasiakirjan laatimispvm.:
- Tarkistuksen pvm.:
- Tarkistuksen syy
- ☐ tuomio/päätös: [tuomioistuimen nimi], annettu [pvm.]
- ☐ hallinnollinen päätös, annettu [pvm.]

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

— Viitenumero:

Valtio, jossa asiakirja on laadittu: [virka-apua pyytävän valtion nimi].

Virka-apua antavan valtion perintätoimenpiteet perustuvat

☐ edellä mainitun pöytäkirjan 27 artiklan mukaiseen yhdenmukaiseen täytäntöönpanoasiakirjaan.

☐ edellä mainitun pöytäkirjan 30 artiklan mukaiseen tarkistettuun yhdenmukaiseen täytäntöönpanoasiakirjaan (pöytäkirjan 29 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun toimivaltaisen elimen tekemän päätöksen huomioon ottamiseksi).

Tämä asiakirja on yhdenmukaistettu asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon (myös turvaamistoimenpiteiden tapauksessa). Se koskee jäljempänä mainittuja saatavia, joita ei ole maksettu virka-apua pyytävässä valtiossa [virka-apua pyytävän valtion nimi]. Saatavien perustana oleva alkuperäinen täytäntöönpanoasiakirja on annettu tiedoksi virka-apua pyytävän valtion [virka-apua pyytävän valtion nimi] kansallisten säännösten mukaisesti.

Edellä mainitun pöytäkirjan 29 artiklan mukaisesti saatavia koskevat erimielisyydet kuuluvat kaikilta osin virka-apua pyytävän valtion [virka-apua pyytävän valtion nimi] toimivaltaisen viranomaisen ratkaistaviin asioihin. Valitus toimitetaan edellä mainitulle viranomaiselle kyseisen valtion menettely- ja kielisäännöksiä noudattaen.

SAATAVIEN JA ASIANOMAISTEN HENKILÖIDEN YKSILÖINTITIEDOT

Saatavan yksilöintitiedot [numero]

1. Viite:

2. Saatavan luonne:

3. Asianomaisen veron/maksun nimi:

4. Asianomainen ajanjakso tai pvm.:

5. Saatavan toteamispäivä:

6. Päivä, jona täytäntöönpano tulee mahdolliseksi:

7. Vielä maksamatta olevan saatavan määrä:

☐ pääoma:

☐ hallinnolliset rangaistusmaksut ja sakot:

☐ korko laskettuna perintäpyynnön lähettämistä edeltävään päivään asti:

☐ kulut laskettuna perintäpyynnön lähettämistä edeltävään päivään asti:

☐ saatavan kokonaismäärä:

8. Päivä, jona alkuperäinen täytäntöönpanoasiakirja on annettu tiedoksi virka-apua pyytävässä valtiossa ([virka-apua pyytävän valtion nimi]): hakijan/hakijoiden nimi

☐ Päiväys:

☐ Päivämäärä ei tiedossa

9. Saatavan määrittämisestä vastaava virasto:

— Nimi:

— Osoite:

— Muut yhteystiedot:

— Kielet, joita kyseisessä virastossa asioidessa voidaan käyttää:

10. Lisätietoja saatavasta tai maksuvelvoitteen kiistämisestä voi saada

☐ edellä mainitusta virastosta

☐ virastosta, joka on vastuussa täytäntöönpanon mahdollistavasta yhdenmukaisesta asiakirjasta:

— Nimi:

— Osoite:

— Muut yhteystiedot:

— Kielet, joita kyseisessä virastossa asioidessa voidaan käyttää:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Kansallisen täytäntöönpanoasiakirjan mukaisten henkilöiden yksilöintitiedot

a) Kansallisessa täytäntöönpanoasiakirjassa mainitaan seuraava henkilö:

☐ *luonnollinen henkilö*

☐ *muu*

— *Nimi*

— *Osoite (tunnettu tai oletettu):*

— *Muut vastaanottajan tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot*

☐ *Laillinen edustaja*

— *Nimi*

— *Osoite (tunnettu tai oletettu):*

— *Muut vastaanottajan tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot*

Maksuvelvollisuuden aiheuttaja:

☐ *päävelallinen*

☐ *yhteisvelallinen.*

☐ *henkilö, joka on muutoin kuin (yhteis)velallisena vastuussa veron, maksun tai muun toimenpiteen maksusta tai muista niihin liittyvistä saatavista virka-apua pyytävän valtion lainsäädännön mukaisesti.*

b) Kansallisessa täytäntöönpanoasiakirjassa mainitaan lisäksi seuraava(t) henkilö(t):

☐ *luonnollinen henkilö*

☐ *muu*

— *Nimi:*

— *Osoite (tunnettu tai oletettu):*

— *Muut vastaanottajan tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot*

☐ *Laillinen edustaja*

— *Nimi:*

— *Osoite (tunnettu tai oletettu):*

— *Muut vastaanottajan tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot*

Maksuvelvollisuuden aiheuttaja:

☐ *päävelallinen*

☐ *yhteisvelallinen.*

☐ *henkilö, joka on muutoin kuin (yhteis)velallisena vastuussa veron, maksun tai muun toimenpiteen maksusta tai muista niihin liittyvistä saatavista virka-apua pyytävän valtion lainsäädännön mukaisesti.*

Muita tietoja

Saatavien kokonaismäärä

- *virka-apua pyytävän valtion valuuttana:*
- *virka-apua antavan valtion valuuttana:*

⁽¹⁾ Kursiivilla merkityjä kohtia ei ole pakko täyttää.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Mallilomake C – Tietopyyntö

TIETOPYYNTÖ

Hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen pöytäkirjan 20 artiklan nojalla
Viite: AA_RA_aaaaaaaaa_rrrrrrrrrrr_20YYMMDD_xxxxxx_RI

Saatavan/saatavien luonne:

1. PYYNNÖN ESITTÄVÄN VIRANOMAISEN VALTIO

A. Pyyntöä esittävä viranomainen

Maa:

Nimi:

Puhelin:

Asian viitetiedot:

Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:

Kielitaito

B. Pyyntöä esittävä virasto

Nimi:

Osoite:

Postinumero:

Kaupunki:

Puhelin:

Sähköposti:

Asian viitetiedot:

Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:

2. PYYNNÖN VASTAANOTTAVAN VIRANOMAISEN VALTIO

A. Pyyntöä vastaanottava viranomainen

Maa:

Nimi:

Puhelin:

Asian viitetiedot:

Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:

Kielitaito

B. Pyyntöä käsittelevä virasto

Nimi:

Osoite:

Postinumero:

Kaupunki:

Puhelin:

Sähköposti:

Asian viitetiedot:

Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

3. PYYNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

- ☐ Virka-apua pyytävänä viranomaisena pyydämme, ettei virka-apua antava viranomainen tiedota pyynnöstä asianomaiselle henkilölle / asianomaisille henkilöille.
- ☐ Virka-apua pyytävänä viranomaisena vahvistamme, että vastaanottamiimme tietoihin sovelletaan salassapitosäännöksiä edellä mainitun oikeusperustan mukaisesti.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

4. ASIANOMAISTA HENKILÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

A. Tietoja pyydetään:

☐ *Luonnollisten henkilöiden osalta:*

Etunimi (-nimet):

Sukunimi:

Tyttönimi (alkuperäinen sukunimi):

Syntymäaika;

Syntymäpaikka;

Alv-tunniste:

Verotunnistenumero:

Muut tunnistetiedot:

Henkilön osoite; ☐ tunnettu — ☐ oletettu

- Katuosoite:

- Osoitteen lisätiedot:

- Postinumero ja postitoimipaikka:

- Maa:

☐ *Oikeushenkilöt:*

Yrityksen nimi:

Oikeudellinen asema

Alv-tunniste:

Verotunnistenumero:

Muut tunnistetiedot:

Asianomaisen henkilön/oikeushenkilön osoite: ☐ tunnettu — ☐ oletettu

- Katuosoite:

- Osoitteen lisätiedot:

- Postinumero ja postitoimipaikka:

- Maa:

☐ *Laillinen edustaja*

Nimi:

Laillisen edustajan osoite: ☐ tunnettu — ☐ oletettu

Katuosoite:

Osoitteen lisätiedot:

Postinumero ja postitoimipaikka:

Maa:

B. Vastuut: Asianomainen henkilö on:

☐ päävelallinen

☐ yhteisvelallinen.

☐ henkilö, joka on muutoin kuin (yhteis)velallisena vastuussa veron, maksun tai muun toimenpiteen maksusta tai muista niihin liittyvistä saatavista virka-apua pyytävän valtion lainsäädännön mukaisesti.

☐ muu kuin (yhteis)velallinen, jolla on päävelalliselle tai yhteisvelalliselle kuuluvaa omaisuutta hallussaan tai velkaa kyseisille tahoille.

☐ kolmas osapuoli, johon muihin henkilöihin kohdistuvilla täytäntöönpanotoimenpiteillä voi olla vaikutusta.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

C. Edellä mainittuja henkilöitä koskevat muut asiaan vaikuttavat tiedot:

- ☐ Pankkitilin numero(t)
- Pankkitilin numero (IBAN-numero):
- Pankkitunnus (BIC-koodi)
- Pankin nimi:
- ☐ Tiedot autosta 20VV/KK/PP
— rekisterikilven numero:
— automerkki:
— auton väri:
- ☐ Saatavan/saatavien arvioitu tai oletettu määrä tai ☐ tarkka määrä:
- ☐ Muut:

5. PYYDETYT TIEDOT

- ☐ Asianomaisen henkilön tiedot (luonnolliset henkilöt: koko nimi, syntymäaika ja -paikka; oikeushenkilöt: yrityksen nimi ja oikeudellinen muoto)
- ☐ Osoitetiedot
- ☐ Tuloja ja varallisuutta koskevat tiedot perintää varten
- ☐ Perillisiä/oikeudellisia seuraajia koskevat tiedot
- ☐ Muut:

6. TIETOPYNNÖN SEURANTA

Päivämäärä	Nr	Viesti	Pyynnön esittävä viranomainen	Pyynnön vastaanottava viranomainen
Päiväys	1	☐ Virka-apua antavana viranomaisena kuittaamme pyynnön vastaanotetuksi.		
Päiväys ☐ Yhdistetään pyynnön vastaanottokuitin kanssa	2	☐ Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, pyydämme avunantoa pyytävää viranomaista täydentämään pyyntöä seuraavilla lisätiedoilla:		
Päiväys	3	☐ Virka-apua antavana viranomaisena emme ole vielä vastaanottaneet pyydettyjä lisätietoja ja päätämme tapauksen käsittelyn, ellei tietoja toimiteta ennen 20VV/KK/PP.		
Päiväys	4	☐ Virka-apua pyytävänä viranomaisena ☐ a toimitamme pyynnöstä seuraavat lisätiedot: ☐ b emme pysty toimittamaan pyydettyjä lisätietoja (koska:)		
Päiväys	5	☐ Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, ilmoitamme vastaanottaneemme lisätiedot ja voimme nyt ryhtyä toimenpiteisiin.		
Päiväys	6	☐ Virka-apua antavana viranomaisena emme anna pyydettyä virka-apua vaan päätämme asian käsittelyn, koska ☐ a Meillä ei ole toimivaltaa pyynnön kohteena olevan saatavan osalta. ☐ b vaatimus on vanhempi kuin pöytäkirjassa määrätään. ☐ c saatavan kokonaismäärä ei ylitä virka-avun antamiselle asetettua alarajaa. ☐ d emme voi saada tätä tietoa samankaltaisten kansallisten saatavien perimiseksi ☐ e se paljastaisi liike-, teollisuus- tai ammatillisuuden, tai ☐ f tiedon paljastaminen saattaisi vaarantaa valtion turvallisuuden tai olla vastoin valtion yleistä toimintalinjaa. ☐ g pyynnön esittänyt viranomainen ei toimittanut kaikkia vaadittuja lisätietoja. ☐ h muu syy:		

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Päiväys	7	☐ Virka-apua pyytävänä viranomaisena pyydämme ilmoittamaan pyyntöemme tämänhetkisestä tilasta.
Päiväys	8	Virka-apua antavana viranomaisena emme pysty toimittamaan pyydettyjä tietoja välittömästi, koska ☐ Olemme pyytäneet tietoja muilta viranomaisilta ☐ Olemme pyytäneet tietoja kolmannelta osapuolelta ☐ Otamme henkilöön yhteyttä suoraan ☐ muu syy:
Päiväys	9	Pyydettyjä tietoja ei voi saada, koska: ☐ a Asianomainen henkilö on tuntematon. ☐ b tiedot eivät riitä asianomaisen henkilön tunnistamiseen. ☐ c asianomainen henkilö on muuttanut, osoite on tuntematon. ☐ d pyydettyjä tietoja ei ole saatavilla. ☐ e muu syy:
Päiväys	10	☐ Toimitamme seuraavan osan pyydetyistä tiedoista:
Päiväys	11	Virka-apua antavana viranomaisena toimitamme kaiken (loppuosan) pyydetyistä tiedoista): ☐ a henkilöllisyys vahvistettu ☐ b osoite vahvistettu ☐ c Seuraavat asianomaisen henkilön henkilöllisyyttä koskevat tiedot ovat muuttuneet (tai ne lisätään): <i>Luonnolliset henkilöt:</i> ☐ etunimi tai etunimet ☐ Sukunimi: ☐ Alkuperäinen sukunimi: ☐ syntymäaika; ☐ syntymäpaikka; <i>Oikeushenkilöt:</i> ☐ Oikeudellinen asema: ☐ Yrityksen nimi: ☐ d Seuraavat osoitetiedot ovat muuttuneet (tai ne lisätään): ☐ Katuosoite: ☐ Osoitteen lisätiedot: ☐ Postinumero ja postitoimipaikka: ☐ Maa: ☐ Puhelin: ☐ Faksi: ☐ Sähköposti:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

	☐ e Taloudellinen tilanne ☐ Pankkitili tiedossa: pankkitilin numero (IBAN-numero): ... pankkitunnus (BIC-koodi) ... Pankin nimi: ... ☐ Työtä koskevat tiedot: ☐ Työssä ☐ — Yksityisyrittäjä ☐ — Työtön ☐ Velallisella ei näytä olevan ole varaa maksaa velkaa / varoja, jotka voidaan periä ☐ Asianomainen henkilö on vararikossa / maksukyvytön: - Päätöksen antamispäivä: - Menettelyn päättämispäivä: - Selvitysmiehen tiedot: ...Nimi: Katuosoite: ...Osoitteen lisätiedot: ...Postinumero ja postitoimipaikka: ...Maa: ☐ Asianomaisella henkilöllä näyttää olevan: ☐ varaa maksaa osa velasta ☐ riittävästi varoja perintään ☐ Huomautuksia:
	☐ f Velka on riitautettu ☐ asianomaista henkilöä on kehoitettu riitauttamaan saatava avunantoa pyytävän viranomaisen valtiossa ☐ riitauttamista koskevat tiedot, jos saatavilla: ☐ tarkemmat yksityiskohdat ovat liitteenä
	☐ g Velallinen on kuollut VVVV/KK/PP ☐ h Perillisten/pesänjakajan nimi ja osoite: ☐ i Muita tietoja:
	☐ j Suosittelemme perintämenettelyn käynnistämistä
	☐ k Suosittelemme, ettei perintämenettelyä käynnistetä
Päiväys	12 ☐ Virka-apua pyytävänä viranomaisena peruutamme tietopyyntömme.
Päiväys	13 ☐ Muut: Huomautukset ☐ virka-apua pyytävältä viranomaiselta tai ☐ virka-apua antavalta viranomaiselta:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Mallilomake D – Tiedoksiantopyyntö

TIEDOKSIANTOPYYNTÖ

Hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen pöytäkirjan 23 artiklan nojalla
Viite: AA_RA_aaaaaaaaa_rrrrrrrrrr_20YYMMDD_xxxxxx_RN

Saatavan/saatavien luonne: (*)

1. PYYNNÖN ESITTÄVÄN VIRANOMAISEN VALTIO

A. Pyyntöä esittävä viranomainen

Maa:
Nimi:
Puhelin:
Asian viitetiedot:

Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:
Kielitaito:

B. Pyyntöä esittävä virasto

Nimi:
Osoite:
Postinumero:
Kaupunki:
Puhelin:
Sähköposti:
Asian viitetiedot:
Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:

2. PYYNNÖN VASTAANOTTAVAN VIRANOMAISEN VALTIO

A. Pyyntöä vastaanottava viranomainen

Maa:
Nimi:
Puhelin:
Asian viitetiedot:

Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:
Kielitaito:

B. Pyyntöä käsittelevä virasto

Nimi:
Osoite:
Postinumero:
Kaupunki:
Puhelin:
Sähköposti:
Asian viitetiedot:
Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:

3. PYYNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

☐ viimeinen mahdollinen tiedoksiantopvm., jotta vältetään vanhentumiseen liittyvät ongelmat (jos välttämätön): 20VV/KK/PP

☐ muita huomautuksia:

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

4. TIEDOKSIANNON VASTAANOTTAJAN YKSILÖINTITIEDOT

A. Tiedoksiannon vastaanottaja:

☐ Luonnollisten henkilöiden osalta:

Etunimi (-nimet):

Sukunimi:

Tyttönimi (alkuperäinen sukunimi):

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Alv-tunniste:

Verotunnistenumero:

Muut tunnistetiedot:

Asianomaisen henkilön osoite: ☐ *tunnettu* ☐ — *oletettu*

Katuosoite:

Osoitteen lisätiedot:

Postinumero ja postitoimipaikka:

Maa:

☐ Oikeushenkilöt:

Yrityksen nimi:

Oikeudellinen asema:

Alv-tunniste:

Verotunnistenumero:

Muut tunnistetiedot:

Asianomaisen henkilön/oikeushenkilön osoite: ☐ *tunnettu* — ☐ *oletettu*

Katuosoite:

Osoitteen lisätiedot:

Postinumero ja postitoimipaikka:

Maa:

☐ Laillinen edustaja

Nimi:

Laillisen edustajan osoite: ☐ *tunnettu* — ☐ *oletettu*

Katuosoite:

Osoitteen lisätiedot:

Postinumero ja postitoimipaikka:

Maa:

B. Edellä mainittuja henkilöitä koskevat muut asiaan vaikuttavat tiedot:

5	TIEDOKSIANNON TARKOITUS Ks. liitteenä oleva yhdenmukainen ilmoituslomake.

6	TIEDOKSI ANNETTAVIEN ASIAKIRJOJEN YKSILÖINTITIEDOT Ks. liitteenä oleva yhdenmukainen ilmoituslomake.

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

7. TIEDOKSIANTOPYYNNÖN SEURANTA			
Päivämäärä	Nr	Viesti	Pyynnön esittävä viranomainen Pyynnön vastaanottava viranomainen
Päiväys	1	☐ Virka-apua antavana viranomaisena kuittaamme pyynnön vastaanotetuksi.	
Päiväys	2	☐ Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, pyydämme avunantoa pyytävää viranomaista täydentämään pyyntöä seuraavilla lisätiedoilla:	
Päiväys	3	☐ Virka-apua antavana viranomaisena emme ole vielä vastaanottaneet pyydettyjä lisätietoja ja päätämme tapauksen käsittelyn, ellei tietoja toimiteta ennen 20VV/KK/PP.	
Päiväys	4	☐ Avunantoa pyytävänä viranomaisena ☐ a toimitamme pyynnöstä seuraavat lisätiedot: ☐ b emme pysty toimittamaan pyydettyjä lisätietoja (koska:)	
Päiväys	5	☐ Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, ilmoitamme vastaanottaneemme lisätiedot ja voimme nyt ryhtyä toimenpiteisiin.	
Päiväys	6	☐ Virka-apua antavana viranomaisena emme anna pyydettyä virka-apua vaan päätämme asian käsittelyn, koska ☐ a Meillä ei ole toimivaltaa pyynnön kohteena olevan veron osalta. ☐ b saatavat ovat vanhempia kuin pöytäkirjassa määrätään. ☐ c saatavan (saatavien) määrä on kynnysarvoa pienempi. ☐ d virka-apua pyytävä viranomainen ei toimittanut pyydettyjä lisätietoja. ☐ e Muut syyt:	
Päiväys	7	☐ Virka-apua pyytävänä viranomaisena pyydämme ilmoittamaan pyyntömme tämänhetkisestä tilasta.	
Päiväys	8	☐ Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, todistamme että: ☐ a asiakirja (asiakirjat) on annettu tiedoksi vastaanottajalle ja että sillä (niillä) on oikeusvaikutus pyynnön vastaanottaneen viranomaisen valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti päiväys. Tiedoksiantaminen toteutettiin seuraavalla tavalla: ☐ suoraan vastaanottajalle ☐ postitse ☐ Sähköpostitse osoitteeseen: ☐ kirjattuna kirjeenä ☐ haastemiehen välityksellä ☐ muulla tavoin ☐ b että edellä mainittua asiakirjaa/mainittuja asiakirjoja ei voitu saattaa tiedoksi asianomaiselle henkilölle seuraavista syistä: ☐ vastaanottaja on tuntematon/vastaanottajat ovat tuntemattomia ☐ vastaanottaja on kuollut/vastaanottajat ovat kuolleet ☐ Vastaanottaja on lähtenyt valtiosta. Vastaanottajan uusi osoite on: ☐ Muut:	
Päiväys	9	☐ Virka-apua pyytävänä viranomaisena peruutan tiedoksiantopyyntöni.	

Tästä asiakirjasta on sovittu Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä. Se esitetään ainoastaan tiedoksi. Siihen perustuvia oikeuksia sovelletaan vasta soveltamispäivästä alkaen. Artiklojen numerointi on väliaikainen.

Päiväys	10	Muut: Huomautukset ☐ virka-apua pyytävältä viranomaiselta tai ☐ virka-apua antavalta viranomaiselta:
	☐	

Mallilomake E – perintä- tai turvaamistoimenpiteitä koskeva pyyntö

PERINTÄTOIMENPITEITÄ	☐	KOSKEVA	PYYNTÖ
Hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen pöytäkirjan 25 artiklan nojalla			
JA/TAI	☐	TURVAAMISTOIMENPITEITÄ	KOSKEVA
PYYNTÖ Hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä veroihin ja tulleihin liittyvien saatavien perinnässä annettavasta keskinäisestä avunannosta tehdyn Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen pöytäkirjan 31 artiklan nojalla			
Viite: AA_RA_aaaaaaaaa_rrrrrrrrrr_20YYMMDD_xxxxxxx_RR			

Saatavan/saatavien luonne: (*)

1. PYYNNÖN ESITTÄVÄN VIRANOMAISEN VALTIO	
A. Pyyntöä esittävä viranomainen Maa: Nimi: Puhelin: Asian viitetiedot: Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi: Kielitaito:	B. Pyyntöä esittävä virasto Nimi: Osoite: Postinumero: Kaupunki: Puhelin: Sähköposti: Asian viitetiedot: Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:

2. PYYNNÖN VASTAANOTTAVAN VIRANOMAISEN VALTIO	
A. Pyyntöä vastaanottava viranomainen Maa: Nimi: Puhelin: Asian viitetiedot: Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi: Kielitaito:	B. Pyyntöä käsittelevä virasto Nimi: Osoite: Postinumero: Kaupunki: Puhelin: Sähköposti: Asian viitetiedot: Pyyntöä käsittelevän virkamiehen nimi:

3. PYYNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

- ☐ Saatava perustuu virka-apua pyytävässä valtiossa annettuun täytäntöönpanoasiakirjaan.
- ☐ Saatavan perustaksi ei ole vielä olemassa virka-apua pyytävässä valtiossa täytäntöönpanoasiakirjaa.
- ☐ Saatavasta ei ole vireillä valitusta.
- ☐ Saatavasta ei voi enää tehdä hallinnollista valitusta tai valitusta tuomioistuimeen.
- ☐ Saatava/saatavat on riitautettu, mutta avunantoa pyytävän viranomaisen jäsenvaltiossa voimassa olevat lait, asetukset ja hallintokäytännöt sallivat riitautetun saatavan perinnän.
- ☐ Niiden saatavien kokonaismäärä, joiden osalta apua pyydetään, on vähintään 5 000 Englannin puntaa.
- ☐ Pyyntöä kohteena olevat saatavat täyttävät pöytäkirjan nojalla sovellettavan aikavaatimuksen.
- ☐ Turvaamistoimenpidepyyntö perustuu liitteenä olevissa asiakirjoissa mainittuihin perusteisiin.
- ☐ Pyyntöön on liitetty asiakirja, joka mahdollistaa turvaamistoimet avunantoa pyytävässä valtiossa.
- ☐ Pyydämme, ettei velalliselle / muulle asianomaiselle ilmoiteta ennen kuin turvaamistoimet on toteutettu.
- ☐ Pyydämme, että otatte yhteyttä, mikäli seuraava erityistilanne ilmenee (käyttäkää lomakkeen lopussa olevaa vapaata tekstikenttää):
- ☐ Virka-apua pyytävä viranomainen korvaa jo siirretyt määrät, jos kyseisen valituksen tulos on myönteinen asianomaiselle osapuolelle.
- ☐ *Arkaluontoinen tapaus:*

4. MAKSUOHJEET

A. Siirtäkää perittävän saatavan määrä:

- pankkitilin numero (IBAN-numero):
- Pankkitunnus (BIC-koodi)
- Pankin nimi:
- tilinhaltijan nimi:
- tilinhaltijan osoite:
- rahansiirrossa käytettävä maksuviite:

B. Maksu erissä on:

- ☐ mahdollista ilman erillistä hyväksyntää
- ☐ mahdollinen ainoastaan erillisen hyväksynnän jälkeen (käyttäkää kohdassa 7 olevaa 20 kohtaa tässä käsittelyä varten)
- ☐ ei hyväksytä

5. TIEDOT PYYNNÖN KOHTEENA OLEVASTA HENKILÖSTÄ

A	Perintää/turvaamistoimenpiteitä pyydetään seuraavien osalta: ☐ <i>Luonnollisten henkilöiden osalta:</i> <u>Etunimi (-nimet):</u> <u>Sukunimi:</u> Tyttonimi (alkuperäinen sukunimi): Syntymäaika: Syntymäpaikka: Alv-tunniste: Verotunnistenumero: Muut tunnistetiedot: Asianomaisen henkilön/oikeushenkilön osoite: ☐ <i>tunnettu</i> ☐ — <i>oletettu</i> Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: ☐ <i>Oikeushenkilöt:</i> <u>Oikeudellinen asema:</u> <u>Yrityksen nimi:</u> Alv-tunniste: Verotunnistenumero: Muut tunnistetiedot: Asianomaisen henkilön/oikeushenkilön osoite: ☐ <i>tunnettu</i> ☐ — <i>oletettu</i> Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: — muut kyseistä henkilöä koskevat tiedot: - ☐ <i>Laillinen edustaja</i> <u>Nimi:</u> Osoitteen lisätiedot: ☐ <i>tunnettu</i> — ☐ <i>oletettu</i> Katuosoite: Postinumero ja postitoimipaikka: Maa:
B	Muut pyynnön ja/tai henkilön kannalta asiaankuuluvat tiedot

1 ☐	Seuraava henkilö on yhteisvelallinen: <i>[On oltava mahdollista merkitä enemmän kuin yksi nimi]</i> — Henkilön yksilöintitiedot: ☐ <i>Luonnollisten henkilöiden osalta:</i> <u>Nimi:</u> Syntymäaika: Alv-tunniste: Verotunnistenumero: Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: ☐ <i>Oikeushenkilöt:</i> <u>Oikeudellinen asema:</u> <u>Yrityksen nimi:</u> Alv-tunniste: Verotunnistenumero: Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: Muut yhteisvelalliseen liittyvät tiedot:
2 ☐	Seuraavalla henkilöllä on hallussaan perintäpyynnön kohteena olevan henkilön varallisuutta: <i>[On oltava mahdollista merkitä enemmän kuin yksi nimi]</i> — Henkilön yksilöintitiedot: ☐ <i>Luonnollisten henkilöiden osalta:</i> <u>Nimi:</u> Syntymäaika: Alv-tunniste: Verotunnistenumero: Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: ☐ <i>Oikeushenkilöt:</i> <u>Oikeudellinen asema:</u> <u>Yrityksen nimi:</u> Alv-tunniste: Verotunnistenumero: Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: - toisella henkilöllä hallussa oleva varallisuus:

3 ☐	Seuraava henkilö on velkaa perintäpyynnön kohteena olevalle henkilölle: <i>[On oltava mahdollista merkitä enemmän kuin yksi nimi]</i> — Henkilön yksilöintitiedot: ☐ <i>Luonnollisten henkilöiden osalta:</i> <u>Nimi:</u> Syntymäaika: Alv-tunniste: Verotunnistenumero: Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: ☐ <i>Oikeushenkilöt:</i> <u>Oikeudellinen asema:</u> <u>Yrityksen nimi:</u> Alv-tunnus Verotunnistenumero: Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: - henkilön (tulevat) velat:
4 ☐	Pyynnön kohteena olevan henkilön lisäksi on olemassa toinen henkilö, joka on virka-apua pyytävän valtion lainsäädännön mukaisesti vastuussa veron, maksun tai muun toimenpiteen maksusta tai niihin liittyvistä saatavista virka-apua pyytävän valtion lainsäädännön mukaisesti: <i>[On oltava mahdollista merkitä enemmän kuin yksi nimi]</i> — Henkilön yksilöintitiedot: ☐ <i>Luonnollisten henkilöiden osalta:</i> <u>Nimi:</u> Syntymäaika: Alv-tunniste: Verotunnistenumero: Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: ☐ <i>Oikeushenkilöt:</i> <u>Oikeudellinen asema:</u> <u>Yrityksen nimi:</u> Alv-tunniste: Verotunnistenumero: Katuosoite: Osoitteen lisätiedot: Postinumero ja postitoimipaikka: - toisen henkilön vastuun perusta tai luonne:

6. SAATAVAN YKSILÖINTI: Ks. liitteenä oleva yhdenmukainen asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon pyynnön vastaanottavassa valtiossa

7. PYYNNÖN SEURANTA		Pyynnön esittävä viranomainen	Pyynnön vastaanottava viranomainen
Päiväys	1	☐ Virka-apua antavana viranomaisena kuittaamme pyynnön vastaanotetuksi.	
Päiväys ☐ Yhdistetään pyynnön vastaanotto-kuittauksen kanssa	2	☐ Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, pyydämme avunantoa pyytävää viranomaista täydentämään pyyntöä seuraavilla lisätiedoilla:	
Päiväys	3	☐ Virka-apua antavana viranomaisena emme ole vielä vastaanottaneet pyydettyjä lisätietoja ja päätämme tapauksen käsittelyn, ellei tietoja toimiteta ennen 20VV/KK/PP.	
Päiväys	4	Avunantoa pyytävänä viranomaisena ☐ a toimitamme pyynnöstä seuraavat lisätiedot: ☐ b emme pysty toimittamaan pyydettyjä lisätietoja (koska:)	
Päiväys	5	☐ Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, ilmoitamme vastaanottaneemme lisätiedot ja voimme nyt ryhtyä toimenpiteisiin.	
Päiväys	6	Virka-apua antavana viranomaisena emme anna pyydettyä virka-apua vaan päätämme asian käsittelyn, koska ☐ a Meillä ei ole toimivaltaa pyynnön kohteena olevan saatavan osalta. ☐ b Meillä ei ole toimivaltaa seuraavien pyynnön kohteena olevien saatavien osalta: ☐ c saatavat ovat vanhempia kuin pöytäkirjassa määrätään. ☐ d saatavan kokonaismäärä ei ylitä pöytäkirjassa virka-avun antamiselle asetettua alarajaa ☐ e pyynnön esittänyt viranomainen ei toimittanut kaikkia vaadittuja lisätietoja. ☐ f Muut syyt:	
Päiväys	7	☐ Virka-apua pyytävänä viranomaisena pyydämme ilmoittamaan pyyntömme tämänhetkisestä tilasta.	
Päiväys	8	Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, emme toteuta pyyntöä/pyyntöjä seuraavista syistä: ☐ a kansallinen lainsäädäntömme tai käytäntömme ei salli valituksen alaisten saatavien perintää. ☐ b kansallinen lainsäädäntömme tai käytäntömme ei salli turvaamistoimenpiteitä valituksen alaisen saatavan osalta.	
Päiväys Päiväys Päiväys	9	Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, olemme toteuttaneet seuraavat perintää ja/tai turvaamistoimenpiteitä koskevat menettelyt: ☐ a Olemme ottaneet yhteyttä velalliseen ja pyytäneet maksun suorittamista 20VV/KK/PP. ☐ b Neuvottelemme erissä tapahtuvasta maksusta. ☐ c Olemme käynnistäneet täytäntöönpanomenettelyt 20VV/KK/PP. Seuraavat toimet on toteutettu: ☐ d Olemme aloittaneet turvaamistoimenpiteiden toteuttamisen 20VV/KK/PP. Seuraavat toimet on toteutettu: ☐ e Virka-apua antavana viranomaisena ilmoitamme virka-apua pyytävälle viranomaiselle, että toteuttamillamme toimenpiteillä (kuvattu edellä alakohdassa c ja/tai d) on seuraava vaikutus vanhentumisaikaan: ☐ lykkäävä ☐ keskeyttävä ☐ pidentävä ☐ asti 20VV/KK/PP - ☐ xx vuotta/kuukautta/viikkoa/päivää Pyydämme virka-apua pyytävää valtiota ilmoittamaan, onko toimenpiteillämme sama vaikutus virka-apua pyytävän valtion vanhentumisaikaan.	

	☐ f Virka-apua antavana viranomaisena ilmoitamme virka-apua pyytävälle viranomaiselle, ettei vanhentumisajan lykkääminen, keskeyttäminen tai pidentäminen ole mahdollista kansallisen lainsäädäntömme mukaan. Pyydämme virka-apua pyytävää viranomaista vahvistamaan, onko toteuttamillamme toimenpiteillä (kuvattu edellä alakohdassa c ja/tai d) lykkäävä, keskeyttävä tai pidentävä vaikutus virka-apua pyytävän valtion saatavan vanhentumisaikaan ja mikäli on, niin mikä on uusi vanhentumispäivä.
Päiväys	10 ☐ Menettelyt ovat yhä käynnissä. Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, ilmoitamme avunantoa pyytävälle viranomaiselle, jos muutoksia tapahtuu.
Päiväys	11 ☐ a Virka-apua pyytävänä viranomaisena vahvistamme, että alakohdassa 9 mainitun toimenpiteen johdosta vanhentumisaikamme on muuttunut. Uusi määräaika on: ... ☐ b kansallinen lainsäädäntömme ei mahdollista vanhentumisajan lykkäystä, keskeytystä tai pidennystä.
Päiväys	12 Viranomaisena, jolle pyyntö osoitetaan, ilmoitamme avunantoa pyytävälle viranomaiselle, että: ☐ a saatava on peritty kokonaisuudessaan 20VV/KK/PP seuraava määrä (ilmaistuna virka-apua antavan valtion valuuttana) koskee pyynnön kohteena olevaa saatavaa: - seuraava määrä koskee virka-apua antavassa valtiossa kansallisen lainsäädännön mukaisesti perittyä korkoa:
Päiväys	☐ b saatava on peritty osittain 20VV/KK/PP, - seuraava määrä (ilmaistuna virka-apua antavan valtion valuuttana): - siitä seuraava määrä liittyy pyynnössä mainittuun saatavaan: - seuraava määrä koskee virka-apua antavassa valtiossa kansallisen lainsäädännön mukaisesti perittyä korkoa: ☐ Emme toteuta lisätoimia. ☐ Jatkamme perintämenettelyä.
Päiväys	☐ c Turvaamistoimenpiteet on toteutettu. (Viranomaista, jolle pyyntö osoitetaan, pyydetään ilmoittamaan kyseisten toimenpiteiden luonne:)
Päiväys	☐ d seuraava maksujärjestely on sovittu:
Päiväys	13 Virka-apua antavana viranomaisena vahvistamme, että saatavaa tai osaa siitä ei ole voitu periä / turvaamistoimenpiteitä ei voida toteuttaa ja asian käsittely päätetään, koska ☐ a Asianomainen henkilö on tuntematon. ☐ b Asianomainen henkilö on tunnettu, mutta on muuttanut osoitteeseen: ☐ c Asianomainen henkilö on tunnettu, mutta on muuttanut tuntemattomaan osoitteeseen. ☐ d henkilö on kuollut VVVV/KK/PP. ☐ e Velallinen/kanssavelallinen on maksukyvytön. ☐ f (yhteis)velallinen on konkurssissa ja hakemus on jätetty. Asettamispäätöspvm.: --- Päätymispvm: ☐ g (yhteis)velallinen on konkurssissa / perintä ei ole mahdollinen. ☐ h Muut:
Päiväys	14 ☐ Virka-apua pyytävänä viranomaisena vahvistamme, että asian käsittely on lopetettu.
Päiväys	15 Virka-apua antavana viranomaisena ilmoitamme, että saamiemme tietojen mukaan saatavasta tai sen perinnän mahdollistavasta asiakirjasta on valitettu ja keskeyttämme täytäntöönpanomenettelyn. Lisäksi ☐ a olemme ryhtyneet turvaamistoimenpiteisiin saatavan perinnän turvaamiseksi päiväys. ☐ b pyydämme virka-apua pyytävää viranomaista ilmoittamaan, peritäänkö saatava.

	☐ c Ilmoitamme, ettei kansallinen lainsäädäntömme tai hallinnollinen käytäntömme salli valituksen kohteena olevan saatavan perintää / perinnän jatkamista.
Päiväys	16 Virka-apua pyytävänä viranomaisena, jolle on ilmoitettu, että saatavasta tai sen perinnän mahdollistavasta asiakirjasta on valitettu, ☐ a pyydämme viranomaista, jolle pyyntö osoitetaan, keskeyttämään aloittamansa toimet. ☐ b pyydämme viranomaista, jolle pyyntö osoitetaan, toteuttamaan turvaamistoimenpiteitä saatavan perinnän varmistamiseksi. ☐ c pyydämme viranomaista, jolle pyyntö osoitetaan, perimään saatavan (jatkamaan saatavan perintää).
Päiväys	17 Virka-apua antavana viranomaisena ilmoitamme virka-apua pyytävälle viranomaiselle, että kansallinen lainsäädäntömme tai hallinnollinen käytäntömme ei mahdollista pyydettyä toimenpidettä: ☐ 16 artiklan b kohta. ☐ 16 artiklan c kohta.
Päiväys	18 Virka-apua pyytävänä viranomaisena ☐ a muutamme perintä-/turvaamistoimenpidepyyntöämme, ☐ valitetusta saatavasta annetun päätöksen mukaisesti [pääöstä koskeva tieto merkitään kohdan 6 alakohtaan A] ☐ koska osa saatavasta on maksettu suoraan virka-apua pyytävälle viranomaiselle; ☐ muusta syystä: ☐ b Pyydämme virka-apua antavaa viranomaista käynnistämään perinnän uudelleen, koska valitus ei ollut velalliselle myönteinen (toimivaltaisen elimen päätös, annettu).
Päiväys	19 Virka-apua pyytävänä viranomaisena peruutamme perintä-/turvaamistoimenpidepyyntömme, koska ☐ a saatava maksettiin suoraan virka-apua pyytävälle viranomaiselle. ☐ b vanhentumisajan kuluttua umpeen perintätoimenpiteitä ei voida enää toteuttaa. ☐ c saatava on poistettu tuomioistuimen/hallintoviranomaisen päätöksellä. ☐ d täytäntöönpanoasiakirja on mitätöity. ☐ e muu syy:
Päiväys	20 Muu syy: huomautukset ☐ virka-apua pyytävältä viranomaiselta tai ☐ virka-apua antavalta viranomaiselta (Ilmoittakaa kunkin huomautuksen alussa päivämäärä)

PÖYTÄKIRJA KESKINÄISESTÄ HALLINNOLLISESTA AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA

1 artikla: Määritelmät

1. Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:
 - (a) 'pyynnön esittävällä/esittäneellä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää apua tämän pöytäkirjan mukaisesti;
 - (b) 'tullilainsäädännön vastaisella toimella' mitä tahansa tullilainsäädännön rikkomista tai yritystä rikkoa kyseistä lainsäädäntöä;
 - (c) 'pyynnön vastaanottavalla / vastaanottaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa avunantoa koskevan pyynnön tämän pöytäkirjan mukaisesti;
2. Jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä, tämän sopimuksen toisen osan [Kauppa, liikenne ja kalastus] ensimmäisen otsakkeen [Kauppa] 1 osaston [Tavarakauppa] 5 luvun [Tulli ja kaupan helpottaminen] määritelmiä sovelletaan myös tähän pöytäkirjaan.

2 artikla: Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla tässä pöytäkirjassa määrättyjen tapojen ja edellytysten mukaisesti varmistaakseen erityisesti tullilainsäädäntöä rikkovia toimia ehkäisemällä, tutkimalla ja torjumalla, että tätä lainsäädäntöä sovelletaan oikein.
2. Tämän pöytäkirjan mukainen avunanto tulliasioissa koskee sitä osapuolten hallintoviranomaista, jolla on toimivalta soveltaa tätä pöytäkirjaa. Avunanto ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien sääntöjen soveltamista, eivätkä sen piiriin kuulu sellaiset tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisen pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä viranomaiset ole ennakolta hyväksyneet kyseisten tietojen luovuttamista.
3. Avunantoon tullien, verojen tai sakkojen perinnässä sovelletaan pöytäkirjaa hallinnollisesta yhteistyöstä ja petosten torjunnasta arvonlisäverotuksen alalla sekä keskinäisestä avunannosta veroihin ja maksuihin liittyvien saatavien perinnässä.

3 artikla: Pyyntöä tapahtuva avunanto

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on toimitettava pyynnön esittävälle viranomaiselle tämän pyynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotka voivat auttaa tätä varmistamaan, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai voivat olla tullilainsäädännön vastaisia.
2. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava pyynnön esittävälle viranomaiselle tämän pyynnöstä,
 - (a) ovatko osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu sääntöjen mukaisesti toisen osapuolen alueelle, ja yksilöitävä tarvittaessa, mitä tullimenettelyä tavaroihin on sovellettu;
 - (b) ovatko osapuolen alueelle tuodut tavarat viety sääntöjen mukaisesti toisen osapuolen alueelta, ja yksilöitävä tarvittaessa, mitä tullimenettelyä tavaroihin on sovellettu.

3. Pyynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tarvittavat toimenpiteet sovellettavien lakien ja asetustensa mukaisesti varmistaakseen erityisen valvonnan ja toimittaakseen pyynnön esittäneelle viranomaiselle tiedot seuraavista:

- (a) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joiden perustellusti uskotaan osallistuvan tai osallistuneen tullilainsäädännön vastaisiin toimiin;
- (b) tavarat, jotka kuljetetaan tai voidaan kuljettaa siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäväksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;
- (c) paikat, joissa tavaroita on koottu tai varastoitu tai joissa niitä voidaan koota tai varastoida siten, että on perusteltua uskoa, että tavarat on tarkoitettu käytettäväksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;
- (d) kuljetusvälineet, joita käytetään tai voidaan käyttää siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäväksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa; ja
- (e) tilat, joita pyynnön esittänyt viranomainen epäilee käytettävän tullilainsäädännön rikkomiseen.

4 artikla: Oma-aloitteinen avunanto

Osapuolet antavat mahdollisuuksien mukaan omasta aloitteestaan toisilleen apua lakien ja asetustensa mukaisesti toimittamalla tietoja toteutetuista, suunnitelluista tai meneillään olevista toimista, jotka ovat tai näyttävät olevan tullilainsäädännön vastaisia toimia ja joilla voi olla merkitystä toiselle osapuolelle. Erityisesti on annettava seuraavat tiedot:

- (a) tavarat, joiden tiedetään olevan tullilainsäädännön rikkomisen kohteena;
- (b) henkilöt, joiden perustellusti uskotaan osallistuvan tai osallistuneen tullilainsäädännön vastaisiin toimiin;
- (c) kuljetusvälineet, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädännön vastaisissa toimissa; ja
- (d) tullilainsäädännön rikkomisissa käytettävät uudet keinot tai menetelmät;

5 artikla: Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaiset pyynnot on esitettävä kirjallisesti joko painettuna tai sähköisessä muodossa. Pyyntöön on liitettävä asiakirjat, jotka katsotaan tarpeellisiksi sen täyttämiseksi. Pynnön vastaanottava viranomainen voi kiireellisessä tapauksessa hyväksyä myös suullisia pyyntöjä, mutta pyynnön esittävän viranomaisen on vahvistettava tällaiset suulliset pyynnot viipymättä kirjallisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä on oltava seuraavat tiedot:

- (a) pyynnön esittävä viranomainen ja pyynnön esittävä virkamies;
- (b) pyydetyt tiedot ja/tai avunantotapa;
- (c) pyynnön tarkoitus ja syy;

- (d) asiaan liittyvät lait, asetukset ja muut oikeudelliset seikat;
- (e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista tavaroista tai henkilöistä;
- (f) yhteenveto asiaankuuluvista tosiseikoista ja jo tehdyistä tutkimuksista; ja
- (g) muut saatavilla olevat tiedot, joiden avulla pyynnön vastaanottava viranomainen voi noudattaa pyyntöä.

3. Pyyntö on esitettävä pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai kyseisen viranomaisen hyväksymällä kielellä, ja englanti on aina hyväksyttävä kieli. Tämä vaatimus ei koske 1 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön liitettyjä asiakirjoja.

4. Jos pyyntö ei täytä tässä 1–3 kohdassa määrättyjä muotovaatimuksia, pyynnön vastaanottava viranomainen voi vaatia pyynnön korjaamista tai täydentämistä. Sitä ennen voidaan kuitenkin määrätä toteutettaviksi varotoimenpiteitä.

6 artikla: Pyyntöjen täyttäminen

1. Pynnön vastaanottava viranomainen toimii viipymättä toimivaltansa mukaisesti avunantopyynnön täyttämiseksi samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muun viranomaisen pyynnöstä antamalla jo käytössään olevat tiedot ja tekemällä tai teettämällä asianmukaisia tutkimuksia. Tämä määräys koskee myös kaikkia muita viranomaisia, joille pyynnön vastaanottanut viranomainen on välittänyt pyyntönsä, kun se ei voi toimia itse. Antaessaan tällaista apua pyynnön vastaanottavan viranomaisen on otettava asianmukaisesti huomioon pyynnön kiireellisyys.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

7 artikla: Ilmoitettavien tietojen muoto

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa tämän pöytäkirjan nojalla esitetyn pyynnön perusteella tehtyjen tiedustelujen tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle kirjallisesti ja liittää mukaan tarvittavat asiakirjat, asiakirjojen oikeaksi todistetut jäljennökset tai muun aineiston. Nämä tiedot voidaan toimittaa sähköisessä muodossa.

2. Alkuperäiset asiakirjat toimitetaan kummankin osapuolen oikeudellisten rajoitusten mukaisesti ainoastaan pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tapauksissa, joissa oikeaksi todistetut jäljennökset eivät riitä. Avunantoa pyytävän viranomaisen on palautettava nämä alkuperäiskappaleet mahdollisimman pian.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen määräysten mukaisesti pyynnön vastaanottavan viranomaisen on toimitettava pyynnön esittäville viranomaiselle kaikki tiedot, jotka liittyvät sen alueella toimivien virallisten elinten tavarailmoituksen tueksi antamien tai vahvistamien asiakirjojen aitouteen.

8 artikla: Osapuolen virkamiesten läsnäolo toisen osapuolen alueella

1. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottavalta viranomaiselta tai 6 [Pyyntöjen täyttäminen] artiklan 1 kohdassa tarkoitettulta muulta asiaankuuluvalla viranomaisella näiden

toimipaikassa tietoja, jotka koskevat tullilainsäädäntöä tosiasiallisesti tai mahdollisesti rikkovia toimia ja joita pyynnön esittävä viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

2. Toisen osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat pyynnön vastaanottaneen osapuolen suostumuksella ja sen mahdollisesti määrittelemien edellytyksin olla läsnä pyynnön vastaanottaneen osapuolen alueella suoritettavissa tutkimuksissa.

9 artikla: Tiedoksiannot

1. Pynnön vastaanottavan viranomaisen on toteutettava pyynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä sovellettavien säädöstensä ja määräystensä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet sellaisten asiakirjojen toimittamiseksi tai sellaisista pyynnön esittävän viranomaisen päätöksistä ilmoittamiseksi, jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, pyynnön vastaanottavan viranomaisen alueella asuvalle tai sinne sijoittautuneelle vastaanottajalle.

2. Asiakirjojen toimittamista tai päätöksistä ilmoittamista koskevat pyynnot on esitettävä kirjallisesti pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

10 artikla: Automaattinen tietojenvaihto

1. Osapuolet voivat tämän pöytäkirjan 15 artiklan [Täytäntöönpano] mukaisella keskinäisellä järjestelyllä:

- (a) vaihtaa automaattisesti kaikkia tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia tietoja;
- (b) vaihtaa etukäteen tietoja lähetyksen saapumisesta toisen osapuolen alueelle.

2. Osapuolet voivat ottaa käyttöön järjestelyjä, jotka koskevat sitä, minkä tyyppisiä tietoja ne haluavat vaihtaa, sekä tietojen toimittamismuotoa ja -tiheyttä 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisen tietojenvaihdon toteuttamiseksi.

11 artikla: Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Avunannosta voidaan kieltäytyä tai sen antamiselle voidaan asettaa edellytyksiä tai vaatimuksia, jos osapuoli katsoo, että tällainen avunanto:

- (a) todennäköisesti loukkaisi Yhdistyneen kuningaskunnan tai sellaisen jäsenvaltion itsemääräämisoikeutta, jolta on pyydetty apua tämän pöytäkirjan mukaisesti;
- (b) todennäköisesti uhkaisi yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja; tai
- (c) loukkaisi teollisia salaisuuksia taikka liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Pynnön vastaanottava viranomainen voi lykätä avunantoa sillä perusteella, että avunanto häiritsee meneillään olevia tutkimuksia, syytetoimia tai menettelyjä. Tällöin pyynnön vastaanottanut viranomainen neuvottelee pyynnön esittäneen viranomaisen kanssa sen selvittämiseksi, voidaanko apua antaa sen tarpeellisinä pitämiä edellytyksiä tai vaatimuksia noudattaen.

3. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää apua, jota se ei itse voisi pyydettyäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Pynnön vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

4. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyynnön vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava päätöksestään ja sen perusteluista pyynnön esittäville viranomaiselle viipymättä.

12 artikla: Tietojenvaihto ja salassapito

1. Tämän pöytäkirjan nojalla saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan tässä pöytäkirjassa vahvistettuihin tarkoituksiin.

2. Tämän pöytäkirjan mukaisesti saatujen tietojen käytön tullilainsäädännön vastaisia toimia koskevista hallinto- tai oikeudenkäyntimenettelyissä katsotaan olevan tämän pöytäkirjan mukaista. Tämän vuoksi osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja näyttönä pöytäkirjoissaan, kertomuksissaan ja todistajanlausunnoissaan sekä tuomioistuimissa nostetuissa kanteissa ja syytteissä. Pynnön vastaanottava viranomainen voi asettaa tietojen toimittamisen tai asiakirjoihin tutustumisen ehdoksi, että sille ilmoitetaan tällaisesta tietojen käytöstä.

3. Jos osapuoli haluaa käyttää tietoja muihin tarkoituksiin, sen on hankittava tiedot toimittaneelta tulliviranomaiselta kirjallinen ennakkosuostumus. Tietojen käytössä on noudatettava tämän viranomaisen asettamia rajoituksia.

4. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot katsotaan luottamuksellisiksi tai rajoitettuun käyttöön tarkoitetuiksi kummankin osapuolen osalta sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti. Näitä tietoja koskee salassapitovelvollisuus, ja niihin sovelletaan vastaanottavan osapuolen asiaa koskevista laeista ja asetuksista samantyyppisille tiedoille myönnettyä suojaa, jollei tiedot toimittanut osapuoli anna etukäteen suostumustaan tällaisten tietojen ilmaisemiseen. Osapuolet toimittavat toisilleen tiedot sovellettavista laeista ja asetuksistaan.

13 artikla: Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottanut viranomainen voi valtuuttaa edustajiaan esiintymään heille annetun valtuutuksen rajoissa asiantuntijana tai todistajana oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä, jotka koskevat tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja aloja, ja esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden oikeaksi todistettuja tai luottamuksellisia jäljennöksiä, jotka voivat olla menettelyn kannalta tarpeellisia. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selkeästi, minkä oikeus- tai hallintoviranomaisen edessä, missä asiassa ja missä asemassa tai ominaisuudessa edustajaa kuullaan.

14 artikla: Avunannosta aiheutuneet kustannukset

1. Jollei 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, osapuolet eivät vaadi toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan täytäntöönpanosta aiheutuneista kustannuksista.

2. Asiantuntijoille, todistajille, tulkeille ja kääntäjille, lukuun ottamatta julkishallinnon palveluksessa olevia, maksettavista kuluista ja korvauksista vastaa soveltuvin osin pyynnön esittänyt sopimuspuoli.

3. Jos pyyntöön vastaamisesta aiheutuu huomattavan suuria tai poikkeuksellisia menoja, sopimuspuolet neuvottelevat keskenään ratkaistakseen, millaisin ehdoin pyyntö pannaan täytäntöön ja millä tavalla kustannukset korvataan.

15 artikla: Täytäntöönpano

1. Tämän pöytäkirjan täytäntöönpano annetaan Yhdistyneen kuningaskunnan tulliviranomaisten ja Euroopan komission toimivaltaisten yksikköjen sekä soveltuvin osin unionin jäsenvaltioiden tulliviranomaisten tehtäväksi. Ne päättävät kaikista tämän pöytäkirjan täytäntöönpanossa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ja ottavat huomioon sovellettavat lakinsa ja asetuksensa ja erityisesti ne, jotka koskevat tietosuojaa.
2. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle yksityiskohtaisista täytäntöönpanotoimenpiteistä, jotka se toteuttaa tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti, erityisesti niiden asianmukaisesti valtuutettujen yksiköiden ja virkamiesten osalta, jotka on nimetty toimivaltaisiksi lähettämään ja vastaanottamaan tässä pöytäkirjassa määrättyjä tiedonantoja.
3. Unionissa tämän pöytäkirjan määräykset eivät vaikuta tämän pöytäkirjan perusteella saatujen tietojen toimittamiseen Euroopan komission toimivaltaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välillä.

16 artikla: Muut sopimukset

Tämän pöytäkirjan määräykset ovat ensisijaisia unionin yksittäisten jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä tehtyjen tai mahdollisesti tehtävien, keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevien kahdenvälisten sopimusten määräyksiin nähden siltä osin kuin näiden kahdenvälisten sopimusten määräykset ovat ristiriidassa tämän pöytäkirjan määräysten kanssa.

17 artikla: Neuvottelut

Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan tämän pöytäkirjan tulkintaa ja täytäntöönpanoa koskevat kysymykset tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevässä erityiskauppakomiteassa käytävissä neuvotteluissa.

18 artikla: Kehittäminen

Tässä pöytäkirjassa määrätyn keskinäisen avunannon tason täydentämiseksi tulliyhteistyötä ja alkuperäsääntöjä käsittelevä erityiskauppakomitea voi tehdä päätöksen tämän pöytäkirjan laajentamisesta ottamalla käyttöön erityisaloja tai -kysymyksiä koskevia järjestelyjä osapuolten tullilainsäädännön mukaisesti.

PÖYTÄKIRJA SOSIAALITURVAJÄRJESTELMIEN YHTEENSOVITTAMISESTA

I OSASTO: YLEISET MÄÄRÄYKSET

SSC.1 artikla: Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan

- (a) 'palkkatyöllä' toimintaa tai vastaavaa tilannetta, jota pidetään palkkatyönä sen valtion sosiaaliturvalainsäädännössä, jossa tätä toimintaa harjoitetaan tai vastaava tilanne vallitsee;
- (b) 'itsenäisellä ammatinharjoittamisella' toimintaa tai vastaavaa tilannetta, jota pidetään itsenäisenä ammatinharjoittamisena sen valtion sosiaaliturvalainsäädännössä, jossa tätä toimintaa harjoitetaan tai vastaava tilanne vallitsee;
- (c) 'avustetuilla hedelmöityspalveluilla' kaikkia lääketieteellisiä, kirurgisia tai synnytykseen liittyviä palveluja, joiden tarkoituksena on auttaa henkilöä tulemaan raskaaksi;
- (d) 'luontoisetuuksilla'
 - (i) III osaston 1 lukua [Sairausetuudet sekä äitiys- ja vastaavat isyysetuudet] sovellettaessa valtion lainsäädännön mukaisesti myönnettäviä luontoisetuuksia, joita on tarkoitus toimittaa tai saattaa saataville tai joilla on tarkoitus maksaa suoraan tai korvata sairaanhoitopalvelujen ja hoitotuotteiden ja lisäpalvelujen kustannukset;
 - (ii) III osaston 2 lukua [Työtapaturmat tai ammattitaudit] sovellettaessa kaikkia i alakohdassa määriteltyjä luontoisetuuksia, jotka liittyvät työtapaturmaan tai ammattitautiin ja joista säädetään valtioiden työtapaturma- ja ammattitautijärjestelmissä;
- (e) 'lastenhoitokaudella' kautta, joka hyvitetään jonkin jäsenvaltion eläkelainsäädännössä tai jonka perusteella eläkkeeseen tulee lisäosa nimenomaan siitä syystä, että henkilö on hoitanut lasta, riippumatta siitä, mitä menetelmää käyttäen kyseiset kaudet lasketaan ja kertyvätkö ne lastenhoidon aikana vai myönnetäänkö ne taannehtivasti;
- (f) 'virkamiehellä' henkilöä, jonka katsotaan olevan virkamies tai jota kohdellaan virkamiehenä siinä valtiossa, johon hänen työnantajanaan toimiva hallinto kuuluu;
- (g) 'toimivaltaisella viranomaisella' kussakin valtiossa ministeriä, ministereitä tai muuta vastaavaa viranomaista, joka on vastuussa sosiaaliturvajärjestelmistä koko kyseisessä valtiossa tai osassa sitä;
- (h) 'toimivaltaisella laitoksella'
 - (i) laitosta, jossa asianomainen henkilö on vakuutettu hakiessaan etuutta, tai
 - (ii) laitosta, josta asianomaisella henkilöllä on tai olisi oikeus etuuksiin, jos hän tai hänen yksi tai useampi perheenjäsenensä asuisi siinä valtiossa, jossa laitos sijaitsee, tai
 - (iii) laitosta, jonka kyseessä olevan valtion toimivaltainen viranomainen nimeää, tai

- (iv) järjestelmässä, jossa on kysymys työnantajan velvoitteista SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin etuuksiin nähden, joko työnantajaa tai asianomaista vakuuttajaa, tai jos sellaista ei ole, kyseessä olevan valtion toimivaltaisen viranomaisen nimeämää elintä tai viranomaista;
- (i) 'toimivaltaisella valtiolla' jäsenvaltiota tai Yhdistynyttä kuningaskuntaa, jossa toimivaltainen laitos sijaitsee;
- (j) 'kuolemantapauksen johdosta myönnettävällä avustuksella' kuolemantapauksen yhteydessä maksettavia kertasuorituksia, lukuun ottamatta w alakohdassa tarkoitettuja kertasuoritteisia etuuksia;
- (k) 'perhe-etuudella' kaikkia luontois- tai rahaetuuksia, jotka on tarkoitettu korvaamaan perhekustannuksia;
- (l) 'rajatyöntekijällä' henkilöä, joka toimii palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana yhdessä valtiossa mutta asuu toisessa valtiossa, johon hän palaa pääsääntöisesti päivittäin tai vähintään kerran viikossa;
- (m) 'kotiasemalla' paikkaa, jossa miehistön jäsen tavallisesti aloittaa ja lopettaa työjakson tai peräkkäisten työjaksojen sarjan ja jossa lentotoiminnan harjoittaja / lentoyhtiö ei tavallisesti vastaa hänen majoituksestaan;
- (n) 'laitoksella' kussakin valtiossa elintä tai viranomaista, joka on vastuussa koko lainsäädännön tai sen osan soveltamisesta;
- (o) 'asuinpaikan laitoksella' laitosta, joka on toimivaltainen antamaan etuuksia paikassa, jossa asianomainen henkilö asuu, ja 'oleskelupaikan laitoksella' laitosta, joka on toimivaltainen antamaan etuuksia paikassa, jossa asianomainen henkilö oleskelee, tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, tai jos tällaista laitosta ei ole, laitosta, jonka kyseessä olevan valtion toimivaltainen viranomainen nimeää;
- (p) 'vakuutetulla' III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityismääräykset] 1 lukua [Sairausetuudet sekä äitiys- ja vastaavat isyysetuudet] ja 3 lukua [Kuolemantapauksen johdosta myönnettävät avustukset] sovellettaessa henkilöä, joka täyttää II osaston [Sovellettavan lainsäädännön määrittäminen] nojalla toimivaltaisen valtion lainsäädännössä asetetut edellytykset oikeuden saamiseksi etuuksiin, ottaen huomioon tämän pöytäkirjan määräykset;
- (q) 'lainsäädännöllä' kunkin valtion osalta lakeja, asetuksia, määräyksiä sekä muita täytäntöönpanotoimenpiteitä, jotka liittyvät SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin, pois lukien muut sopimusehdot, joiden tarkoitus ei ole panna täytäntöön vakuutusvelvoite, joka johtuu tässä alakohdassa tarkoitetuista laeista ja asetuksista tai joista ei ole viranomaisten päätöksellä tullut pakottavia tai soveltamisalaltaan laajennettuja, edellyttäen että asianomainen valtio tekee asiasta ilmoituksen, joka annetaan tiedoksi sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevälle erityiskomitealle. Euroopan unioni julkaisee muutokset *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
- (r) 'pitkäaikaishoitoon liittyvällä etuudella' luontois- tai rahaetuutta, jonka tarkoituksena on vastata sellaisen henkilön hoitotarpeisiin, joka tarvitsee vamman vuoksi huomattavaa apua, mukaan lukien muun muassa toisen henkilön tai toisten henkilöiden antama apu pitkäaikaisessa päivittäisessä toiminnassa henkilökohtaisen itsenäisyytensä tukemiseksi; tähän sisältyvät etuudet, jotka myönnetään samaa tarkoitusta varten tällaista apua antavalle henkilölle;

- (s) 'perheenjäsenellä':
- (i) A) henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai katsotaan talouteen kuuluvaksi jäseneksi lainsäädännössä, jonka perusteella etuuksia annetaan;

B) III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityissäännökset] 1 luvun [Sairausetuudet sekä äitiys- ja vastaavat isyysetuudet] mukaisten luontoisettuuksien osalta henkilöä, joka määritellään tai tunnustetaan perheenjäseneksi tai joka nimetään kotitalouden jäseneksi sen valtion lainsäädännössä, jossa hän asuu;
 - (ii) jos 1 alakohdan nojalla sovellettavassa valtion lainsäädännössä ei erotella perheenjäseniä muista henkilöistä, joihin kyseistä lainsäädäntöä sovelletaan, perheenjäseninä pidetään puolisoa, alaikäisiä lapsia sekä täysi-ikäisiä huollettavana olevia lapsia;
 - (iii) jos 1 ja 2 alakohdan nojalla sovellettavassa lainsäädännössä perheenjäsenenä tai talouteen kuuluvana jäsenenä pidetään ainoastaan vakuutetun tai eläkkeensaajan kanssa samassa taloudessa asuvaa henkilöä, kyseinen ehto katsotaan täytetyksi, jos kyseinen henkilö on pääasiassa vakuutetun tai eläkkeensaajan huollettavana;
- (t) 'työskentelykaudella' ja 'itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudella' kausia, jotka on sellaisiksi määritelty tai tunnustettu siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne ovat täyttyneet, ja kaikkia sellaisina käsiteltäviä kausia, jos niiden katsotaan kyseisen lainsäädännön mukaan vastaavan työskentelykausia tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia;
- (u) 'vakuutuskaudella' maksukausia, työskentelykausia tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia, jotka on määritelty tai tunnustettu vakuutuskausiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne ovat täyttyneet tai ne katsotaan täyttyneiksi, ja kaikkia sellaisina käsiteltäviä kausia, jos niiden katsotaan kyseisessä lainsäädännössä vastaavan vakuutuskausia;
- (v) 'asumiskaudella' kausia, jotka on määritelty tai tunnustettu sellaisiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne ovat täyttyneet tai ne katsotaan täyttyneiksi;
- (w) 'eläkkeellä' eläkkeiden lisäksi myös niiden sijasta maksettavia kertasuoritteisia etuuksia ja maksujen palauttamisen muodossa annettavia rahasuorituksia sekä, jollei III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityissäännökset] määräyksistä muuta johdu, nykyarvoon muuntavia korotuksia tai lisäavustuksia;
- (x) 'varhaiseläke-etuudella' rahaetuuksia – työttömyysetuuksia ja varhennettuja vanhuusetuuksia lukuun ottamatta – joita myönnetään tietystä iästä lähtien työskentelyään vähentäneelle tai sen lopettaneelle tai keskeyttäneelle työntekijälle siihen ikään asti, jolloin hän voi saada vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, ja joiden saaminen ei edellytä toimivaltaisen valtion työvoimaviranomaisten käytettävänä olemista; 'varhennetulla vanhuusetuudella' tarkoitetaan etuutta, joka maksetaan ennen eläkeoikeuden saamiseksi tavanomaisesti edellytettävän iän saavuttamista ja jota tämän iän saavuttamisen jälkeen joko maksetaan edelleen tai joka korvataan toisella vanhuusetuudella;
- (y) 'pakolaisella' pakolaisten oikeusasemasta Genevessä 28 päivänä heinäkuuta 1951 allekirjoitetun yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettua henkilöä;

- (z) 'kotipaikalla tai liiketoimintapaikalla' kotipaikkaa tai liiketoimintapaikkaa, jossa yrityksen olennaiset päätökset tehdään ja jossa sen keskushallinnon tehtävät hoidetaan;
- (aa) 'asuinpaikalla' paikkaa, jossa henkilö vakinaisesti asuu;
- (bb) 'maksuihin perustumattomilla rahallisilla erityisetuuksilla' etuuksia,
 - (i) joilla on tarkoitus antaa joko
 - (A) lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin kuuluvien riskien varalta ja joilla varmistetaan asianomaisille henkilöille vähimmäistoimeentulo ottaen huomioon kyseisen valtion taloudellinen ja sosiaalinen tilanne, tai
 - (B) yksinomaan vammaisten erityissuojelua ja jotka liittyvät läheisesti kyseisen henkilön sosiaaliseen ympäristöön kyseisessä jäsenvaltiossa;
 - (ii) joiden rahoitus saadaan yksinomaan pakollisesta verotuksesta, joka on tarkoitettu kattamaan yleiset julkiset menot, ja joiden myöntämis- ja laskentaedellytykset eivät riipu mistään etuudensaajan osalta suoritettavasta maksusta. Maksuihin perustuvan etuuden lisänä myönnettäviä etuuksia ei kuitenkaan katsota maksuihin perustuviksi etuuksiksi yksinomaan tästä syystä;
- (cc) 'virkamiesten erityisjärjestelmällä' sosiaaliturvajärjestelmää, joka poikkeaa kyseisen valtion yleisestä palkattuihin työntekijöihin sovellettavasta sosiaaliturvajärjestelmästä ja johon kaikki virkamiehet tai tietyt virkamiesten ryhmät suoraan kuuluvat;
- (dd) 'kansalaisuudettomalla henkilöllä' valtiottomien henkilöiden oikeusasemasta New Yorkissa 28 päivänä syyskuuta 1954 allekirjoitetun yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettua henkilöä;
- (ee) 'oleskelulla' tilapäistä asumista.

SSC.2 artikla: Henkilöllinen soveltamisala

Tätä pöytäkirjaa sovelletaan henkilöihin, mukaan lukien kansalaisuudettomat henkilöt ja pakolaiset, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman valtion lainsäädännön alaisia, sekä heidän perheenjäseniinsä ja heidän jälkeensä eläviin.

SSC.3 artikla: Asiallinen soveltamisala

1. Tätä pöytäkirjaa sovelletaan seuraaviin sosiaaliturvan aloihin:

- (a) sairausetuudet;
- (b) äitiysetuudet ja vastaavat isyysetuudet;
- (c) työkyvyttömyysetuudet;
- (d) vanhuusetuudet;
- (e) perhe-eläke-etuudet;
- (f) työtapaturma- ja ammattitautietuudet;

- (g) kuolemantapauksen johdosta myönnettävät avustukset;
- (h) työttömyysetuudet;
- (i) varhaiseläke-etuudet.

2. Jollei liitteen SSC-6 [Eryitysmääräykset jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöjen soveltamiseksi] määräyksistä muuta johdu, tätä pöytäkirjaa sovelletaan yleisiin ja erityisiin sosiaaliturvajärjestelmiin riippumatta siitä, ovatko ne maksuihin perustuvia vai maksuihin perustumattomia, sekä työnantajan tai laivanvarustajan velvoitteita koskeviin järjestelmiin.

3. Tämän pöytäkirjan III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityismääräykset] määräykset eivät kuitenkaan vaikuta valtion säännöksiin laivanvarustajan velvoitteista.

4. Tätä pöytäkirjaa ei sovelleta seuraaviin:

- (a) liitteessä SSC-1 [Tietty rahaetuudet, joihin pöytäkirjaa ei sovelleta] olevassa 1 osassa [Maksuihin perustumattomat rahalliset erityisetuudet] luetellut maksuihin perustumattomat rahalliset erityisetuudet;
- (b) lääkinnällinen ja sosiaalihuolto;
- (c) etuudet, joiden osalta valtio ottaa korvausvastuun henkilöihin kohdistuneista vahingoista ja antaa korvauksia esimerkiksi sodan ja sotatoimien tai niiden seurauksien uhreille; rikoksen, salamurhan tai terroritekojen uhrit; valtion virkamiesten tehtäviään hoitaessaan aiheuttamien vahinkojen uhrit tai uhrit, jotka ovat joutuneet epäedulliseen asemaan poliittisista tai uskonnollisista syistä tai syntyperän vuoksi;
- (d) pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet, jotka luetellaan liitteessä SSC-1 [Tietty rahaetuudet, joihin tätä pöytäkirjaa ei sovelleta] olevassa 2 osassa [Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet];
- (e) avustetut hedelmöityspalvelut;
- (f) maksut, jotka liittyvät johonkin 1 kohdassa lueteltuun sosiaaliturvan alaan ja jotka on:
 - (i) maksettu kylmän sään aikana lämmityksestä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi; ja
 - (ii) lueteltu liitteessä SSC-1 [Tietty rahaetuudet, joihin ei sovelleta tätä pöytäkirjaa] olevassa 3 osassa [Maksut, jotka liittyvät johonkin SSC.3 artiklan [Asiallinen soveltamisala] 1 kohdassa lueteltuun sosiaaliturvan alaan ja jotka maksetaan kylmän sään aikana lämmityksestä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi (SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 4 kohdan f alakohta)];
- (g) perhe-etuudet.

SSC.4 artikla: Syrjimättömyys jäsenvaltioiden välillä

1. Tässä pöytäkirjassa vahvistetut sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevat järjestelyt perustuvat syrjimättömyyden periaatteeseen unionin jäsenvaltioiden välillä.

2. Tämä artikla ei rajoita Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin välisiä järjestelyjä, jotka koskevat yhteistä matkustusaluetta.

SSC.5 artikla: Yhdenvertainen kohtelu

1. Jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä, SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvilla sosiaaliturvan aloilla henkilöillä, joihin tätä pöytäkirjaa sovelletaan, on samat valtion lainsäädännön mukaiset etuudet ja velvollisuudet kuin kyseisen valtion kansalaisilla.
2. Tätä määräystä ei sovelleta SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin asioihin.

SSC.6 artikla: Etuuksien, tulojen, toiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen

Jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä, valtiot varmistavat, että etuuksien, tulojen, toiseikkojen tai tapahtumien rinnastamisen periaatetta sovelletaan seuraavasti:

- (a) jos sosiaaliturvaetuuksien ja muiden tulojen saamisella on toimivaltaisen valtion lainsäädännön perusteella tiettyjä oikeusvaikutuksia, tämän lainsäädännön asiaankuuluvia säännöksiä sovelletaan niin ikään, kun kyse on toisen valtion lainsäädännön perusteella saaduista vastaavista etuuksista tai jossakin toisessa valtiossa hankituista tuloista;
- (b) jos tietyillä seikoilla tai tapahtumilla on toimivaltaisen valtion lainsäädännön nojalla oikeusvaikutuksia, kyseinen valtion ottaa huomioon toisten valtioiden alueella tapahtuneet samankaltaiset seikat tai tapahtumat ikään kuin ne olisivat tapahtuneet sen alueella.

SSC.7 artikla: Kausien yhteenlaskeminen

Jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä, valtion toimivaltainen laitos ottaa tarpeellisessa määrin huomioon toisen valtion lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet, työskentelykaudet, itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet tai asumiskaudet, ikään kuin nämä kaudet olisivat täyttyneet kyseisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan, jos kyseisessä lainsäädännössä edellytetään vakuutuskausien, työskentelykausien, itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien tai asumiskausien täyttymistä

- (a) etuuksia koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi, keston määrittämiseksi tai takaisinsaamiseksi,
- (b) lainsäädännön soveltamiseksi, tai
- (c) pakollisen, valinnaisen jatkuvan tai vapaaehtoisen vakuutuksen piiriin pääsemiseksi tai siitä vapauttamiseksi.

SSC.8 artikla: Asuinpaikkaa koskevien sääntöjen jättäminen huomiotta

Valtiot varmistavat rahaetuuksien siirrettävyyden periaatteen soveltamisen a ja b alakohdan mukaisesti:

- (a) valtion lainsäädännön tai tämän pöytäkirjan nojalla maksettavia rahaetuuksia ei saa pienentää, muuttaa, keskeyttää, peruuttaa tai tuomita menetettäväksi sen vuoksi, että etuudensaaja asuu tai hänen perheenjäsenensä asuvat muussa valtiossa kuin siinä, jossa etuuksien myöntämisestä vastuussa oleva laitos sijaitsee.
- (b) Edellä olevaa a alakohtaa ei sovelleta SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 1 kohdan c ja h alakohdassa tarkoitettuihin rahaetuuksiin.

SSC.9 artikla: Etuuksien päällekkäisyyden estäminen

Jollei toisin määrätä, tällä pöytäkirjalla ei anneta eikä säilytetä oikeutta useisiin samanlaisiin etuuksiin, jotka perustuvat yhteen ja samaan pakollisen vakuutuksen kauteen.

II OSASTO: SOVELLETTAVAN LAINSÄÄDÄNNÖN MÄÄRITTÄMINEN

SSC.10 artikla: Yleiset säännöt

1. Henkilöt, joihin tätä pöytäkirjaa sovelletaan, ovat vain yhden valtion lainsäädännön alaisia. Kyseinen lainsäädäntö määritetään tämän osaston mukaisesti.
2. Tämän osaston säännöksiä sovellettaessa palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen nojalla tai niiden seurauksena rahaetuutta saavien henkilöiden katsotaan harjoittavan tätä työtä tai ammattia. Tätä ei kuitenkaan sovelleta työkyvyttömyys-, vanhuus- tai perhe-eläkkeisiin eikä työtapaturman tai ammattitaudin vuoksi myönnettyihin eläkkeisiin eikä rahana maksettaviin toistaiseksi jatkuvan hoidon kattaviin sairausetuuksiin.
3. Jollei SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklasta ja SSC.13 [Vapaaehtoinen vakuutus tai valinnainen jatkuva vakuutus] artiklasta muuta johdu,
 - (a) henkilö, joka on palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana jossakin valtiossa, on kyseisen valtion lainsäädännön alainen;
 - (b) virkamies on sen valtion lainsäädännön alainen, johon hänen työnantajanaan toimiva hallinto kuuluu;
 - (c) muut kuin a ja b alakohdassa tarkoitetut henkilöt ovat asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön alaisia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän pöytäkirjan muita määräyksiä, joissa heille taataan etuuksia yhden tai useamman muun valtion lainsäädännön mukaisesti.
4. Jonkin valtion lipun alla merellä purjehtivalla aluksella yleensä tapahtuvaa palkkatyötä tai itsenäistä ammatinharjoittamista pidetään tätä osastoa sovellettaessa kyseisessä valtiossa harjoitettavana toimintana. Jonkin valtion lipun alla purjehtivalla aluksella työskentelevä henkilö, jonka toiminnasta maksaa korvauksen yritys tai henkilö, jonka kotipaikka tai liiketoimipaikka on toisessa valtiossa, on kuitenkin viimeksi mainitun valtion lainsäädännön alainen, jos hän asuu tässä valtiossa. Mainittua lainsäädäntöä sovellettaessa työnantajaksi katsotaan korvauksen maksava yritys tai henkilö.
5. Toimintaa lentoliikenteen henkilö- tai rahtipalveluja suorittavana ohjaamomiehistön tai matkustamomiehistön jäsenenä pidetään siinä valtiossa harjoitettavana toimintana, jossa kotiasema sijaitsee.

SSC.11 artikla: Työkomennuksella olevat työntekijät

1. SSC.10 [Yleiset säännöt] artiklan 3 kohdasta poiketen ja siirtymätoimenpiteenä suhteessa tilanteeseen, joka vallitsi ennen tämän sopimuksen voimaantuloa, sovelletaan seuraavia sovellettavaa lainsäädäntöä koskevia sääntöjä liitteessä SSC-8 [SSC.11 artiklan soveltamista koskevat siirtymämääräykset] olevaan A-luokkaan kuuluvien jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä:

- (a) henkilö, joka on palkkatyössä valtiossa sellaisen työnantajan palveluksessa, joka tavallisesti harjoittaa siellä toimintaansa ja jonka tämä työnantaja lähettää toiseen valtioon tekemään työtä tämän työnantajan lukuun, on edelleen ensiksi mainitun valtion lainsäädännön alainen edellyttäen, että
- (i) toimen kesto on enintään 24 kuukautta ja
 - (ii) tätä henkilöä ei lähetetä korvaamaan toista työkomennuksella olevaa työntekijää;
- (b) jäsenvaltiossa tavallisesti toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja, joka lähtee tekemään samankaltaista työtä toiseen jäsenvaltioon, on edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, edellyttäen että tämän toiminnan arvioitu kesto on enintään 24 kuukautta.
2. Unioni ilmoittaa Yhdistyneelle kuningaskunnalle tämän sopimuksen voimaantulopäivään mennessä, mihin seuraavista luokista kukin jäsenvaltio kuuluu:
- (a) A-luokka: jäsenvaltio on ilmoittanut unionille haluavansa poiketa SSC.10 [Yleiset säännöt] artiklasta tämän artiklan mukaisesti;
- (b) B-luokka: jäsenvaltio on ilmoittanut unionille, ettei se halua poiketa SSC.10 [Yleiset säännöt] artiklasta; tai
- (c) C-luokka: jäsenvaltio ei ole ilmoittanut, haluaako se poiketa SSC.10 [Yleiset säännöt] artiklasta.
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettusta asiakirjasta tulee liitteen SSC-8 [SSC.11 artiklan soveltamista koskevat siirtymämääräykset] sisältö tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.
4. Jäsenvaltioihin, jotka kuuluvat luokkaan A tämän sopimuksen voimaantulopäivänä, sovelletaan 1 kohdan a ja b alakohtaa.
5. Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka kuuluvat luokkaan C tämän sopimuksen voimaantulopäivänä, 1 kohdan a ja b alakohtaa sovelletaan ikään kuin kyseinen jäsenvaltio olisi luokiteltu luokkaan A yhden kuukauden ajaksi tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea siirtää jäsenvaltion luokasta C luokkaan A, jos unioni ilmoittaa sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevälle erityiskomitealle, että kyseinen jäsenvaltio haluaa siirtää sen.
6. Kuukauden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä luokat B ja C lakkaavat olemasta. Osapuolet julkaisevat päivitetyn liitteen SSC-8 [SSC.11 artiklan soveltamista koskevat siirtymäsäännökset] mahdollisimman pian sen jälkeen. Sovellettaessa 1 kohtaa liitteen [SSC-8] [SSC.11 artiklan soveltamista koskevat siirtymäsäännökset] katsotaan sisältävän ainoastaan A-luokkaan kuuluvia jäsenvaltioita julkaisupäivästä alkaen.
7. Jos henkilö on 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa, johon liittyy luokkaan C kuuluva jäsenvaltio ennen kuin päivitetty liite SSC-8 [SSC.11 artiklan soveltamista koskevat siirtymämääräykset] on julkaistu 6 kohdan mukaisesti, 1 kohdan soveltamista kyseiseen henkilöön jatketaan niin kauan kuin hänen 1 kohdan mukainen toimintansa jatkuu.
8. Unioni ilmoittaa sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevälle erityiskomitealle, jos jäsenvaltio haluaa, että se poistetaan liitteen SSC-8 [SSC.11 artiklan soveltamista koskevat siirtymämääräykset] luokasta A, ja sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea poistaa unionin pyynnöstä kyseisen jäsenvaltion liitteen SSC-8 luokasta A. Osapuolet julkaisevat päivitetyn liitteen SSC-8 [SSC.11 artiklan soveltamista koskevat siirtymämääräykset], jota sovelletaan

toisen kuukauden ensimmäisestä päivästä sen jälkeen, kun sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea on vastaanottanut pyynnön.

9. Jos henkilö on 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa ennen kuin päivitetty liite SSC-8 [SSC.11 artiklan soveltamista koskevat siirtymämääräykset] on julkaistu 8 kohdan mukaisesti, 1 kohdan soveltamista kyseiseen henkilöön jatketaan niin kauan kuin kyseisen henkilön 1 kohdan mukainen toiminta jatkuu.

SSC.12 artikla: Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa

1. Palkkatyötä tavallisesti kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa tekevä henkilö on

- (a) asuinvaltionsa lainsäädännön alainen, jos hän harjoittaa huomattavaa osaa toiminnastaan tässä jäsenvaltiossa; tai
- (b) jos kyseinen henkilö ei harjoita huomattavaa osaa toiminnastaan asuinvaltiossa:
 - (i) sen valtion lainsäädännön alainen, jossa yrityksen tai työnantajan kotipaikka tai liiketoimintapaikka sijaitsee, jos henkilö on yhden yrityksen tai työnantajan palveluksessa; tai
 - (ii) sen valtion lainsäädännön alainen, jossa yritysten tai työnantajien kotipaikka tai liiketoimintapaikka sijaitsee, jos hän on kahden tai useamman yrityksen tai työnantajan palveluksessa ja näiden kotipaikka tai liiketoimintapaikka sijaitsee ainoastaan yhdessä valtiossa; tai
 - (iii) sen valtion lainsäädännön alainen, jossa yrityksen tai työnantajan kotipaikka tai liiketoimintapaikka sijaitsee ja joka on muu kuin henkilön asuinjäsenvaltio, jos henkilö on kahden tai useamman yrityksen tai työnantajan palveluksessa ja näiden kotipaikka tai liiketoimintapaikka sijaitsee jäsenvaltiossa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa, joista toinen on henkilön asuinvaltio; tai
 - (iv) asuinvaltionsa lainsäädännön alainen, jos hän on kahden tai useamman yrityksen tai työnantajan palveluksessa ja näistä ainakin kahden kotipaikka tai liiketoimintapaikka sijaitsee eri valtioissa, joista kumpikaan tai mikään ei ole henkilön jäsenvaltio.

2. Tavallisesti yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva henkilö on

- (a) asuinvaltionsa lainsäädännön alainen, jos hän harjoittaa huomattavaa osaa toiminnastaan tässä jäsenvaltiossa; tai
- (b) sen valtion lainsäädännön alainen, jossa sijaitsee hänen toimintansa keskuspaikka, jos hän ei asu jossakin niistä valtioista, joissa hän harjoittaa huomattavaa osaa toiminnastaan.

3. Henkilö, joka tavallisesti on palkkatyössä ja itsenäisenä ammatinharjoittajana kahdessa tai useammassa valtiossa, on sen valtion lainsäädännön alainen, jossa hän on palkkatyössä, tai jos hän on palkkatyössä kahdessa tai useammassa valtiossa, 1 kohdan mukaisesti määritettävän lainsäädännön alainen.

4. Valtiossa virkamiehenä työskentelevä henkilö, joka on palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana yhdessä tai useammassa muussa valtiossa, on sen valtion lainsäädännön alainen, johon hänen työnantajanaan toimiva hallinto kuuluu.

5. Henkilö, joka tavallisesti on palkkatyössä kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa (eikä Yhdistyneessä kuningaskunnassa), on Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen, jos hän ei harjoita huomattavaa osaa tästä toiminnasta asuinvaltiossa ja jos kyseinen henkilö

- (a) on yhden tai useamman sellaisen yrityksen tai työnantajan palveluksessa, joiden kaikkien kotipaikka tai liiketoimintapaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa;
- (b) asuu jäsenvaltiossa, on kahden tai useamman yrityksen tai työnantajan palveluksessa ja näiden kaikkien kotipaikka tai liiketoimintapaikka sijaitsee Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja henkilön asuinjäsenvaltiossa;
- (c) asuu Yhdistyneessä kuningaskunnassa, on kahden tai useamman yrityksen tai työnantajan palveluksessa ja näistä ainakin kahden kotipaikka tai liiketoimintapaikka sijaitsee eri jäsenvaltioissa; tai
- (d) asuu Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja on yhden tai useamman sellaisen yrityksen tai työnantajan palveluksessa, joista yhdelläkään ei ole kotipaikkaa tai liiketoimintapaikkaa toisessa valtiossa.

6. Henkilö, joka tavallisesti toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa (eikä Yhdistyneessä kuningaskunnassa) harjoittamatta huomattavaa osaa tästä toiminnasta asuinvaltiossa, on Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen, jos hänen toimintansa keskuspaikka sijaitsee Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

7. Edellä olevaa 6 kohtaa ei sovelleta henkilöön, joka tavallisesti on palkkatyössä ja itsenäisenä ammatinharjoittajana kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa.

8. Näiden määräysten mukaisesti määräytyvää lainsäädäntöä sovellettaessa 1–6 kohdassa tarkoitettua henkilöä käsitellään ikään kuin hän työskentelisi palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana vain asianomaisessa valtiossa ja saisi kaikki tulonsa asianomaisesta valtiosta.

SSC.13 artikla: Vapaaehtoinen vakuutus tai valinnainen jatkuva vakuutus

1. SSC.10 [Yleiset säännöt] artiklaa ja SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklaa ei sovelleta vapaaehtoiseen vakuutukseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutukseen, paitsi jos jonkin SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklassa tarkoitetun alan osalta jossakin valtiossa on ainoastaan vapaaehtoinen vakuutusjärjestelmä.

2. Jos asianomainen henkilö kuuluu jonkin valtion lainsäädännön nojalla pakolliseen vakuutusjärjestelmään kyseisessä valtiossa, hän ei voi kuulua toisessa valtiossa vapaaehtoiseen vakuutusjärjestelmään tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutusjärjestelmään. Kaikissa muissa tapauksissa, joissa tietyllä sosiaaliturvan alalla voi valita useammasta vapaaehtoisesta vakuutusjärjestelmästä tai valinnaisesta jatkuvasta vakuutusjärjestelmästä, asianomainen henkilö hyväksytään ainoastaan valitsemaansa järjestelmään.

3. Kun on kyse työkyvyttömyys-, vanhuus- ja perhe-eläke-etuuksista, asianomainen henkilö voi kuitenkin liittyä valtion vapaaehtoiseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutusjärjestelmään myös silloin, kun hän on pakollisesti toisen valtion lainsäädännön alainen, edellyttäen että hän on aiemmin

uransa aikana ollut ensiksi mainitun valtion lainsäädännön alainen palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella tai sen seurauksena ja jos ensiksi mainitun valtion lainsäädännössä nimenomaisesti tai epäsuorasti hyväksytään tällainen päällekkäisyys.

4. Jos valtion lainsäädännössä oikeus vapaaehtoiseen vakuutukseen tai valinnaiseen jatkuvaan vakuutukseen edellyttää asumista kyseisessä valtiossa tai aiempaa toimimista palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, SSC.6 [Etuuksien, tulojen, toiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen] artiklan b alakohtaa sovelletaan vain henkilöihin, joihin joskus aiemmin on sovellettu kyseisen valtion lainsäädäntöä palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella.

SSC.14 artikla: Työnantajan velvoitteet

1. Työnantajan, jonka kotipaikka tai liiketoimipaikka on muualla kuin toimivaltaisessa valtiossa, on noudatettava kaikkia työntekijöihinsä sovellettavassa lainsäädännössä asetettuja velvoitteita, erityisesti velvoitetta maksaa lainsäädännössä säädettyt maksut, ikään kuin työnantajan kotipaikka tai liiketoimipaikka olisi toimivaltaisessa valtiossa.

2. Työnantaja, jolla ei ole liiketoimipaikkaa valtiossa, jonka lainsäädäntöä sovelletaan, ja palkattu työntekijä voivat sopia, että viimeksi mainittu voi suorittaa maksujen maksamiseen liittyvät työnantajan velvoitteet tämän puolesta tämän vaikuttamatta työnantajan muihin velvoitteisiin. Työnantajan on ilmoitettava tällaisesta järjestelystä kyseisen valtion toimivaltaiselle laitokselle.

III OSASTO: ERI ETUUSRYHMIÄ KOSKEVAT ERITYISMÄÄRÄYKSET

1 LUKU: SAIRAUSETUUDET SEKÄ ÄITIYS- JA VASTAAVAT ISYYSETUUDET

1 jakso: Vakuutetut ja heidän perheenjäsenensä lukuun ottamatta eläkkeensaajia ja heidän perheenjäseniään

SSC.15 artikla: Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa

Vakuutettu tai hänen perheenjäsenensä, jotka asuvat muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa, saavat asuinvaltiossaan luontoisetuksia, jotka asuinpaikan laitos myöntää toimivaltaisen laitoksen puolesta soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin he olisivat vakuutettuja kyseisen lainsäädännön mukaisesti.

SSC.16 artikla: Oleskelu toimivaltaisessa valtiossa, kun asuinpaikka on toisessa valtiossa – rajatyöntekijöiden perheenjäseniä koskevat erityissäännöt

1. Ellei 2 kohdassa toisin määrätä, SSC.15 [Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklassa tarkoitettu vakuutettu ja hänen perheenjäsenensä ovat oikeutettuja luontoisetuksiin myös oleskellessaan toimivaltaisessa valtiossa. Toimivaltainen laitos myöntää luontoisetuudet omalla kustannuksellaan ja soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin asianomaiset henkilöt asuisivat tässä valtiossa.

2. Rajatyöntekijän perheenjäsenet ovat oikeutettuja luontoisetuksiin oleskellessaan toimivaltaisessa valtiossa.

Jos toimivaltainen valtio sisältyy liitteessä SSC-2 [Rajatyöntekijän perheenjäsenten luontoisetuksia koskevien oikeuksien rajoittaminen] olevaan luetteloon, rajatyöntekijän perheenjäsenet, jotka asuvat samassa valtiossa kuin rajatyöntekijä, ovat kuitenkin oikeutettuja luontoisetuksiin toimivaltaisessa valtiossa ainoastaan SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklan 1 kohdassa määrätyn ehdoin.

SSC.17 artikla: Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella

1. Jollei 2 kohdassa toisin säädetä, vakuutetulla ja hänen perheenjäsenillään, jotka oleskelevat muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa, on oikeus luontoisetuuksiin, jotka annetaan toimivaltaisen laitoksen puolesta oleskelupaikan laitoksesta sen lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin henkilö olisi vakuutettu tämän lainsäädännön mukaisesti, jos
 - (a) luontoisetuuksien tarjoajan mielestä ne tulevat lääketieteellisistä syistä välttämättömiksi oleskelun aikana ottaen huomioon etuuksien luonne ja oleskelun arvioitu kesto;
 - (b) henkilö ei ole matkustanut tähän valtioon luontoisetuuksien saamiseksi, paitsi jos hän on matkustaja tai miehistön jäsen kyseiseen valtioon matkustavalla aluksella tai ilma-aluksella ja luontoisetuudet ovat tulleet lääketieteellisistä syistä välttämättömiksi matkan tai lennon aikana; ja
 - (c) Henkilö esittää voimassa olevan etuuteen oikeuttavan asiakirjan liitteessä SSC-7 [Täytäntöönpano-osa] olevan SSCI.22 [Oleskelu muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklan 1 kohdan mukaisesti.
2. Lisäyksessä SSCI-2 [Etuuteen oikeuttava asiakirja] luetellaan luontoisetuudet, joiden tarjoaminen toisessa jäsenvaltiossa oleskelun aikana edellyttää käytännön syistä ennakkosopimusta kyseisen henkilön ja hoidosta vastaavan laitoksen välillä.

SSC.18 artikla: Matkustaminen tarkoituksena saada luontoisetuuksia – Lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella

1. Jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä, on vakuutetun, joka matkustaa toiseen valtioon tarkoituksenaan saada siellä oleskelunsa aikana luontoisetuuksia, haettava siihen lupa toimivaltaiselta laitokselta.
2. Vakuutettu, joka on saanut toimivaltaiselta laitokselta luvan mennä toiseen valtioon saadakseen tilansa edellyttämää hoitoa, on oikeutettu luontoisetuuksiin, jotka oleskelupaikan laitos myöntää toimivaltaisen laitoksen puolesta ja soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin asianomainen olisi vakuutettu kyseisen lainsäädännön mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos kyseinen hoito kuuluu asianomaisen henkilön asuinvaltion lainsäädännössä säädettyihin etuuksiin ja jos asianomaiselle henkilölle ei voida antaa tällaista hoitoa lääketieteellisesti perustellun ajan kuluessa, ottaen huomioon asianomaisen senhetkinen terveydentila ja sairauden todennäköinen kulku.
3. Edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin vakuutetun perheenjäseniin.
4. Jos vakuutetun perheenjäsenet asuvat muussa valtiossa kuin siinä valtiossa, jossa vakuutettu asuu, ja ensin mainittu valtio on valinnut kiinteämääräisen korvaustavan, 2 kohdassa tarkoitettujen luontoisetuuksien kustannukset jäävät perheenjäsenten asuinpaikan laitoksen maksettaviksi. Tässä tapauksessa 1 kohtaa sovellettaessa toimivaltaisena laitoksena pidetään perheenjäsenten asuinpaikan laitosta.

SSC.19 artikla: Rahaetuudet

1. Vakuutettu ja hänen perheenjäsenensä, jotka asuvat tai oleskelevat muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa, ovat oikeutettuja rahaetuuksiin, jotka toimivaltainen laitos antaa soveltamansa lainsäädännön mukaisesti. Toimivaltaisen laitoksen ja asuin- tai oleskelupaikan laitoksen välisen sopimuksen mukaisesti tällaiset etuudet voi kuitenkin myöntää asuin- tai

oleskelupaikan laitos toimivaltaisen laitoksen kustannuksella toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

2. Sen valtion, jonka lainsäädännön mukaan rahaetuudet on laskettava keskimääräisten tulojen tai keskimääräisen vakuutusmaksuperustan perusteella, toimivaltainen laitos määrittää nämä keskimääräiset tulot tai tämän keskimääräisen vakuutusmaksuperustan yksinomaisesti sanotun lainsäädännön mukaan täyttyneiden kausien aikana maksetuiksi todettujen tulojen tai sovellettujen maksuperustojen perusteella.

3. Sen valtion, jonka lainsäädännön mukaan rahaetuudet on laskettava vakiotulojen perusteella, toimivaltainen laitos ottaa huomioon yksinomaan vakiotulot tai, kun se on aiheellista, keskimääräiset vakiotulot sanotun lainsäädännön mukaisesti täyttyneiltä kausilta.

4. Edellä olevaa 2 ja 3 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin silloin, kun toimivaltaisen laitoksen soveltamassa lainsäädännössä säädetään tietystä viitekaudesta, joka kyseisessä tapauksessa vastaa täysin tai osittain niitä kausia, jotka ovat täyttyneet asianomaisen osalta yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

SSC.20 artikla: Eläkkeenhakijat

1. Vakuutettu, joka eläkehakemuksen esittäessään tai hakemuksen käsittelyn aikana menettää oikeuden luontoisetuuksiin sen valtion lainsäädännön perusteella, joka oli viimeksi toimivaltainen, on edelleen oikeutettu luontoisetuuksiin asuinvaltionsa lainsäädännön perusteella, jos eläkkeenhakija täyttää 2 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön edellytykset vakuutuksen saamiseksi. Myös eläkkeenhakijan perheenjäsenillä on oikeus luontoisetuuksiin asuinvaltiossa.

2. Luontoisetuuksien kustannuksista vastaa sen valtion laitos, josta SSC.21 [Oikeus luontoisetuuksiin asuinvaltion lainsäädännön perusteella] artiklan - SSC.23 [Eläkkeet yhden tai useamman muun valtion kuin asuinvaltion lainsäädännön mukaan, jos viimeksi mainitussa valtiossa on oikeus luontoisetuuksiin] artiklan nojalla tulisi toimivaltainen eläkettä myönnettäessä.

2 jakso: Eläkkeensaajia ja heidän perheenjäseniään koskevat erityismääräykset

SSC.21 artikla: Oikeus luontoisetuuksiin asuinvaltion lainsäädännön perusteella

Henkilö, joka saa eläkettä tai eläkkeitä kahden tai useamman valtion, joista yksi on hänen asuinvaltionsa, lainsäädännön nojalla ja jolla on oikeus luontoisetuuksiin kyseisen valtion lainsäädännön nojalla, saa, samoin kuin hänen perheenjäsenensä, luontoisetuudet asuinpaikan laitokselta ja kyseisen laitoksen kustannuksella ikään kuin hän olisi eläkkeensaaja, jolle eläkettä maksettaisiin yksinomaan kyseisen valtion lainsäädännön nojalla.

SSC.22 artikla: Oikeutta luontoisetuuksiin ei ole asuinvaltion lainsäädännön perusteella

1. Henkilö, joka

(a) asuu jossakin valtiossa,

(b) saa eläkettä tai eläkkeitä yhden tai useamman valtion lainsäädännön mukaan, ja

(c) ei ole oikeutettu luontoisetuuksiin asuinvaltion lainsäädännön perusteella,

saa kuitenkin nämä etuudet itselleen ja perheenjäsenilleen siltä osin kuin kyseisellä eläkkeensaajalla olisi oikeus etuuksiin sen valtion lainsäädännön nojalla, joka on toimivaltainen heidän eläkkeidensä

osalta, tai vähintään yhden valtion lainsäädännön nojalla, jos kyseinen henkilö asuisi kyseisessä valtiossa. Luontoisetuudet myöntää 2 kohdassa tarkoitetun laitoksen kustannuksella asuinpaikan laitos, ikään kuin asianomainen olisi oikeutettu eläkkeeseen ja luontoisetuuksiin kyseisen valtion lainsäädännön nojalla.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa määritetään luontoisetuuksien kustannuksista vastaava laitos seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- (a) jos eläkkeensaajaa käsitellään ikään kuin hänellä olisi oikeus luontoisetuuksiin vain yhden valtion lainsäädännön nojalla, kyseisen valtion toimivaltainen laitos vastaa näiden etuuksien kustannuksista;
- (b) jos eläkkeensaajaa käsitellään ikään kuin hänellä olisi oikeus luontoisetuuksiin kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, näiden etuuksien kustannuksista vastaa sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön alaisuuteen asianomainen on kuulunut pisimpään;
- (c) jos b alakohdan säännön soveltamisesta seuraisi, että etuuksien kustannuksista vastaa useampi laitos, kustannuksista vastaa se toimivaltainen laitos, jonka alaisuuteen eläkkeensaaja viimeksi kuului.

SSC.23 artikla: Yhden tai useamman valtion, kun kyseinen valtio ei ole asuinvaltio, lainsäädäntöön perustuva eläke, kun oikeus luontoisetuuksiin on olemassa viimeksi mainitussa valtiossa

Jos henkilö, joka saa eläkettä tai eläkkeitä yhden tai useamman valtion lainsäädännön nojalla, asuu valtiossa, jonka lainsäädännön mukaan oikeus saada luontoisetuuksia ei edellytä vakuutusta tai toimimista palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, ja jos asianomainen ei saa eläkettä asuinvaltiolta, asianomaiselle ja tämän perheenjäsenille myönnettävien luontoisetuuksien kustannuksista vastaa SSC.22 [Oikeutta luontoisetuuksiin ei ole asuinvaltion lainsäädännön perusteella] artiklan 2 kohdan mukaisesti määritetty laitos jossakin hänen eläkkeidensä osalta toimivaltaisista valtioista siltä osin kuin mainitulla eläkkeensaajalla ja hänen perheenjäsenillään olisi oikeus tällaisiin etuuksiin, jos he asuisivat kyseisessä valtiossa.

SSC.24 artikla: Perheenjäsenien asuminen muussa valtiossa kuin eläkkeensaajan asuinjäsenvaltiossa

Jos henkilö:

- (a) saa eläkettä tai eläkkeitä yhden tai useamman valtion lainsäädännön mukaan; ja
- (b) asuu muussa valtiossa kuin siinä, jossa hänen perheenjäsenensä asuvat,

näillä perheenjäsenillä on oikeus saada luontoisetuuksia asuinpaikkansa laitoksesta sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti siltä osin kuin eläkkeensaajalla on oikeus luontoisetuuksiin jonkin valtion lainsäädännön mukaan. Kustannuksista vastaa toimivaltainen laitos, joka on vastuussa eläkkeensaajalle hänen asuinvaltiossaan myönnettyjen luontoisetuuksien kustannuksista.

SSC.25 artikla: Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa valtiossa kuin asuinvaltiossa – oleskelu toimivaltaisessa valtiossa – lupa asianmukaiseen hoitoon asuinvaltion ulkopuolella

1. SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklaa sovelletaan soveltuvien osin:

- (a) henkilöön, joka saa eläkettä tai eläkkeitä yhden tai useamman valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on oikeus luontoisetuksiin jonkin eläkkeen myöntävän valtion lainsäädännön mukaan;
- (b) perheenjäseniin,

jotka oleskelevat muussa kuin asuinvaltiossaan.

2. SSC.16 [Oleskelu toimivaltaisessa valtiossa, kun asuinpaikka on toisessa valtiossa – Rajatyöntekijöiden perheenjäseniä koskevat erityissäännöt] artiklan 1 kohtaa sovelletaan soveltuvien osin 1 kohdassa mainittuihin henkilöihin, kun he oleskelevat valtiossa, jossa eläkkeensaajalle tämän asuinvaltiossa myönnettyjen luontoisetuksien kustannuksista vastaava toimivaltainen laitos sijaitsee, ja mainittu valtio on valinnut tämän vaihtoehdon ja on liitteessä SSC-3 [Toimivaltaiseen valtioon palaavien eläkkeensaajien lisäoikeudet] olevassa luettelossa.

3. SSC.18 [Matka luontoisetuksien saamiseksi – lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella] artiklaa sovelletaan soveltuvien osin eläkkeensaajaan tai hänen perheenjäseniinsä, jotka oleskelevat muussa valtiossa kuin asuinvaltiossaan saadakseen siellä tilansa edellyttämää hoitoa.

4. Jollei 5 kohdassa toisin säädetä, 1–3 kohdassa tarkoitettujen luontoisetuksien kustannuksista vastaa toimivaltainen laitos, joka on vastuussa eläkkeensaajalle hänen asuinvaltiossaan myönnettyjen luontoisetuksien kustannuksista.

5. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen luontoisetuksien kustannuksista vastaa eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä asuinpaikan laitos, jos nämä henkilöt asuvat valtiossa, joka on valinnut kiinteämääräisen korvaustavan. Näissä tapauksissa 3 kohtaa sovellettaessa toimivaltaisena laitoksena pidetään eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä asuinpaikan laitosta.

SSC.26 artikla: Eläkkeensaajien rahaetuudet

1. Sen valtion toimivaltainen laitos, jossa eläkkeensaajalle hänen asuinvaltiossaan myönnettyjen luontoisetuksien kustannuksista vastuussa oleva toimivaltainen laitos sijaitsee, maksaa rahaetuudet henkilölle, joka saa yhden tai useamman valtion lainsäädännön perusteella eläkettä tai eläkkeitä. SSC.19 [Rahaetuudet] artiklaa sovelletaan soveltuvien osin.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös eläkkeensaajan perheenjäseniin.

SSC.27 artikla: Eläkkeensaajien maksut

1. Se valtion laitos, jonka on soveltamansa lainsäädännön mukaan pidätettävä maksuja sairausetuuksien sekä äitiys- ja vastaavien isyysetuuksien kattamiseksi, voi vaatia ja periä nämä soveltamansa lainsäädännön mukaisesti laskemansa maksut vain, mikäli SSC.21 [Oikeus luontoisetuksiin asuinvaltion lainsäädännön perusteella] artiklan - SSC.24 [Perheenjäsenien asuminen muussa valtiossa kuin eläkkeensaajan asuinjäsenvaltiossa] artiklan nojalla suoritettavien etuuksien kustannuksista vastaa mainitun valtion laitos.

2. Kun SSC.23 [Eläkkeet yhden tai useamman muun valtion kuin asuinvaltion lainsäädännön mukaan, jos viimeksi mainitussa valtiossa on oikeus luontoisetuksiin] artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa sairausetuuksien sekä äitiys- ja vastaavien isyysetuuksien saaminen edellyttää eläkkeensaajan asuinvaltion lainsäädännön perusteella sosiaalivakuutusmaksujen tai vastaavien maksujen maksamista, kyseisiä maksuja ei voida periä asumisen perusteella.

3 jakso: Yhteiset määräykset

SSC.28 artikla: Yleiset määräykset

SSC.21 [Oikeus luontoisetuksiin asuinvaltion lainsäädännön perusteella] artiklaa – SSC.27 [Eläkkeensaajien maksut] artiklaa ei sovelleta eläkkeensaajaan tai hänen perheenjäseniinsä, joilla on oikeus etuuksiin jonkin valtion lainsäädännön nojalla palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella. Tällaisessa tapauksessa asianomaiseen henkilöön sovelletaan tätä lukua sovellettaessa SSC.15 [Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklaa – SSC.19 [Rahaetuudet] artiklaa.

SSC.29 artikla: Luontoisetuksia koskevien oikeuksien ensisijaisuus – Erityissääntö perheenjäsenten oikeudesta etuuksiin asuinvaltiossa

1. Jollei 2 kohdassa toisin määrätä, jos perheenjäsenellä on itsenäinen oikeus luontoisetuksiin jonkin valtion lainsäädännön tai tämän luvun perusteella, tällainen oikeus on ensisijainen perheenjäsenten johdettuun oikeuteen nähden.
2. Jos itsenäinen oikeus asuinvaltiossa on olemassa suoraan ja yksinomaan sen perusteella, että asianomainen henkilö asuu tässä valtiossa, johdettu oikeus luontoisetuksiin on ensisijainen itsenäiseen oikeuteen nähden, jollei 3 kohdassa toisin säädetä.
3. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, luontoisetuudet annetaan vakuutetun perheenjäsenille asuinvaltion toimivaltaisen laitoksen kustannuksella, jos
 - (a) perheenjäsenet asuvat valtiossa, jonka lainsäädännön mukaan oikeus luontoisetuksiin ei edellytä vakuutusta tai toimintaa palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana; ja
 - (b) vakuutetun puoliso tai henkilö, joka huolehtii lapsista, toimii tässä valtiossa palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana tai saa tältä valtiolta eläkettä palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella.

SSC.30 artikla: Laitosten väliset korvaukset

1. Valtion laitoksen tämän luvun nojalla toisen valtion laitoksen puolesta suorittamat luontoisetuudet korvataan täysimääräisesti.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut korvaukset määritetään ja suoritetaan liitteessä SSC-7 [Täytäntöönpano-osa] määrättyjen järjestelyjen mukaisesti joko todellisista kustannuksista esitetyn näytön perusteella tai, jos asianomaisen valtion oikeudellisten tai hallinnollisten rakenteiden vuoksi todellisiin kustannuksiin perustuvien korvausten maksaminen ei ole tarkoituksenmukaista, kiinteämääräisten summien perusteella.
3. Valtiot ja niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista korvaustavoista tai luopua korvauksista alaisuuteensa kuuluvien laitosten välillä.

2 LUKU: TYÖTAPATURMA- JA AMMATTITAUTIETUUDET

SSC.31 artikla: Oikeus luontois- ja rahaetuksiin

1. SSC.15 [Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklaa, SSC.16 [Oleskelu toimivaltaisessa valtiossa, kun asuinpaikka on toisessa valtiossa – rajatyöntekijöiden perheenjäseniä koskevat erityissäännöt] artiklan 1 kohtaa, SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklan 1 kohtaa ja SSC.18 [Matka luontoisetuksien saamiseksi – lupa saada asianmukaista hoitoa

asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 1 kohtaa sovelletaan myös etuuksiin, jotka liittyvät työtapaturmiin tai ammattitauteihin, sanotun rajoittamatta tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa olevien suotuisampien määräysten soveltamista.

2. Henkilöllä, joka asuu tai oleskelee muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa ja jolle on sattunut työtapaturma tai joka on sairastunut ammattitautiin, on oikeus työtapaturmia ja ammattitauteja koskevan järjestelmän mukaisiin erityisiin luontoisetuuksiin, jotka asuin- tai oleskelupaikan laitos myöntää toimivaltaisen laitoksen puolesta soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin asianomainen olisi vakuutettu tämän lainsäädännön mukaisesti.

3. Toimivaltainen laitos ei voi kieltäytyä myöntämästä SSC.18 [Matka luontoisetuuksien saamiseksi – lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 1 kohdassa tarkoitettua lupaa henkilölle, joka on joutunut työtapaturmaan tai sairastunut ammattitautiin ja jolla on oikeus tämän laitoksen korvaamiin etuuksiin, jos hänen tilansa edellyttämää hoitoa ei voida antaa siinä valtiossa, jossa hän asuu, lääketieteellisesti perusteltavissa olevassa määräajassa, kun otetaan huomioon hänen terveydentilansa ja sairauden todennäköinen kulku.

4. SSC.19 [Rahaetuudet] artiklaa sovelletaan myös tämän luvun mukaisiin etuuksiin.

SSC.32 artikla: Kuljetuskustannukset

1. Sellaisen valtion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännössä säädetään työtapaturman uhrin tai ammattitautiin sairastuneen henkilön kuljettamisesta joko hänen asuinpaikkaansa tai sairaalaan aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta, vastaa tällaisista kustannuksista, jotka aiheutuvat kuljettamisesta vastaavaan paikkaan siinä valtiossa, jossa henkilö asuu, edellyttäen, että tämä laitos antaa ennakolta luvan kuljettamiseen, ottaen asianmukaisesti huomioon syyt, joiden vuoksi se on perusteltua. Jos kyseessä on rajatyöntekijä, tällaista ennakkolupaa ei vaadita.

2. Sellaisen valtion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännössä säädetään työtapaturmassa kuolleen henkilön ruumiin kuljettamisesta hautauspaikalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta, vastaa soveltamansa lainsäädännön mukaisesti tällaisista kustannuksista, jotka aiheutuvat kuljettamisesta vastaavaan paikkaan siinä valtiossa, jossa henkilö asui tapaturman sattuessa.

SSC.33 artikla: Ammattitautietuudet, kun ammattitautia sairastava on ollut alttiina samalle riskille useassa valtiossa

Kun ammattitautiin sairastunut henkilö on harjoittanut kahden tai useamman valtion lainsäädännön mukaan luonteeltaan sellaista toimintaa, joka saattaa aiheuttaa tämän taudin, etuudet, joita hän tai hänen jälkeensä elävät voivat hakea, myönnetään yksinomaan viimeisen sellaisen valtion lainsäädännön mukaan, jonka mukaiset edellytykset täyttyvät.

SSC.34 artikla: Ammattitaudin paheneminen

Jos ammattitautia sairastava henkilö on saanut tai saa etuuksia valtion lainsäädännön mukaan ja ammattitauti pahenee, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- (a) jos asianomainen henkilö ei ole etuuden saamisen aikana toiminut toisessa valtiossa sellaisessa palkkatyössä tai harjoittanut sellaista itsenäistä ammattia, joka saattaa aiheuttaa kyseisen taudin tai pahentaa sitä, ensiksi mainitun valtion toimivaltainen laitos vastaa etuuksien kustannuksista soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ottaen pahenemisen huomioon;

- (b) jos asianomainen henkilö on etuuden saamisen aikana harjoittanut toisen valtion lainsäädännön mukaan tällaista toimintaa, ensiksi mainitun valtion toimivaltainen laitos vastaa etuuksien kustannuksista soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ottamatta pahenemista huomioon. Toisen valtion toimivaltainen laitos myöntää soveltamansa lainsäädännön mukaisesti asianomaiselle henkilölle lisän, jonka määrä vastaa taudin pahenemisen jälkeen maksettavaksi kuuluvan etuuden ja sen etuuden välistä erotusta, joka hänelle olisi ollut maksettava ennen pahenemista, jos kyseessä oleva tauti olisi puhjennut silloin, kun häneen sovellettiin tämän valtion lainsäädäntöä;
- (c) pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia valtion lainsäädännön säännöksiä ei sovelleta etuuden saajaan, joka saa kahden valtion laitosten myöntämiä etuuksia b alakohdan mukaisesti.

SSC.35 artikla: Säännöt, joiden mukaan otetaan huomioon tiettyjen lainsäädäntöjen erityispiirteet

1. Jos valtiossa, jossa asianomainen henkilö asuu tai oleskelee, ei ole vakuutusjärjestelmää työtapaturmien tai ammattitautien varalta tai jos vakuutusjärjestelmä on mutta ei ole luontoisetuuksien antamisesta vastuussa olevaa laitosta, nämä etuudet antaa asuin- tai oleskelupaikan laitos, joka on vastuussa luontoisetuuksien antamisesta sairaustapauksissa.
2. Jos toimivaltaisessa valtiossa ei ole vakuutusta työtapaturmien tai ammattitautien varalta, tämän luvun luontoisetuuksia koskevia määräyksiä sovelletaan kuitenkin henkilöön, jolla on oikeus sairaus-, äitiys- tai vastaaviin isyysetuuksiin kyseisen valtion lainsäädännön perusteella, jos henkilölle sattuu työtapaturma tai hän sairastaa ammattitautia asuessaan tai oleskellessaan toisessa valtiossa. Kustannuksista vastaa laitos, joka on toimivaltainen luontoisetuuksien osalta toimivaltaisen valtion lainsäädännön perusteella.
3. SSC.6 [Etuuksien, tulojen, toiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen] artiklaa sovelletaan valtion toimivaltaiseen laitokseen sellaisten työtapaturmien ja ammattitautien vastaavuuden osalta, jotka ovat sattuneet tai jotka on todettu myöhemmin toisen valtion lainsäädännön mukaisesti, silloin kun arvioidaan henkilön työkyvyttömyysastetta, oikeutta etuuksiin tai etuuksien määrää, edellyttäen että
 - (a) korvausta ei ole myönnetty sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti aiemmin sattuneen tai todetun työtapaturman tai ammattitaudin perusteella; ja
 - (b) korvausta ei ole myönnetty myöhemmin sattuneen tai todetun työtapaturman tai ammattitaudin perusteella sen toisen valtion lainsäädännön perusteella, jonka mukaisesti työtapaturma tai ammattitauti on sattunut tai todettu.

SSC.36 artikla: Laitosten väliset korvaukset

1. SSC.30 [Laitosten väliset korvaukset] artiklaa sovelletaan myös tämän luvun mukaisiin etuuksiin, ja korvaus suoritetaan todellisten kustannusten mukaan.
2. Valtiot tai niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista korvaustavoista tai luopua korvauksista alaisuuteensa kuuluvien laitosten välillä.

3 LUKU: KUOLEMANTAPAUKSEN JOHDOSTA ANNETTAVAT AVUSTUKSET

SSC.37 artikla: Oikeus avustuksiin kuoleman tapahtuessa tai jos etuuteen oikeutettu henkilö asuu muussa valtiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa

1. Jos vakuutettu tai hänen perheenjäsenensä kuolee muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa, kuoleman katsotaan tapahtuneen toimivaltaisessa valtiossa.
2. Toimivaltainen laitos on velvollinen myöntämään avustukset, jotka sen soveltaman lainsäädännön perusteella on maksettava kuolemantapauksen johdosta, vaikka niihin oikeutettu henkilö asuu muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa.
3. Edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa sovelletaan myös, kun kuolema aiheutuu työtapaturmasta tai ammattitaudista.

SSC.38 artikla: Etuuksien myöntäminen eläkkeensaajan kuollessa

1. Jos eläkkeensaaja, jolla oli oikeus eläkkeeseen jonkin valtion lainsäädännön mukaan tai eläkkeisiin kahden tai useamman valtion lainsäädännön mukaan, kuollessaan asui muussa valtiossa kuin siinä, jonka laitos oli SSC.22 [Oikeutta luontoisetuuksiin ei ole asuinvaltion lainsäädännön perusteella] artiklan ja SSC.23 [Yhden tai useamman valtion, kun kyseinen valtio ei ole asuinvaltio, lainsäädäntöön perustuva eläke, kun oikeus luontoisetuuksiin on olemassa viimeksi mainitussa valtiossa] artiklan mukaisesti vastuussa hänelle myönnettyjen luontoisetuuksien kustannuksista, kuolemantapauksen johdosta tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön perusteella myönnettävät avustukset suoritetaan sen omalla kustannuksella, ikään kuin eläkkeensaaja olisi kuolinhetkellään asunut siinä valtiossa, jossa kyseinen laitos sijaitsee.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin eläkkeensaajan perheenjäseniin.

4 LUKU: TYÖKYVYTTÖMYYSETUUKSET

SSC.39 artikla: Etuuksien laskeminen

Jos työkyvyttömyysetuuksien määrä on tämän pöytäkirjan II osaston [Sovellettavan lainsäädännön määrittäminen] nojalla toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan riippuvainen vakuutus-, työskentely-, itsenäisen ammatinharjoittamisen tai asumiskausien kestosta, toimivaltaisen valtion ei tarvitse ottaa huomioon tällaisia toisen valtion lainsäädännön mukaan täyttyneitä kausia laskettaessa maksettavan työkyvyttömyysetuuden määrää, sanotun kuitenkaan rajoittamatta SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklan soveltamista.

SSC.40 artikla: Kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset

Sen valtion toimivaltainen laitos, jonka lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi edellytetään vakuutus- tai asumiskausien täyttymistä, soveltaa tarvittaessa SSC.46 [Kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset] artiklaa soveltuvin osin.

SSC.41 artikla: Työkyvyttömyyden paheneminen

Sellaisen työkyvyttömyyden pahentuessa, josta henkilö saa etuuksia valtion lainsäädännön nojalla tämän pöytäkirjan mukaisesti, etuuden myöntämistä jatketaan tämän luvun mukaisesti ottaen työkyvyttömyyden paheneminen huomioon.

SSC.42 artikla: Työkyvyttömyysetuuksien muuntaminen vanhuusetuuksiksi

1. Jos työkyvyttömyysetuudet tämän pöytäkirjan mukaisesti maksavan valtion lainsäädännössä niin säädetään, työkyvyttömyysetuudet muunnetaan vanhuusetuuksiksi siinä lainsäädännössä säädetyin edellytyksin, jonka mukaisesti ne annetaan, ja 5 luvun [Vanhuuseläkkeet ja perhe-eläkkeet] mukaisesti.
2. Jos työkyvyttömyysetuuksia saava henkilö voi SSC.45 [Yleiset määräykset] artiklan mukaisesti hakea vanhuusetuuksia yhden tai useamman muun valtion lainsäädännön perusteella, valtion lainsäädännön perusteella työkyvyttömyysetuuksien myöntämisestä vastaava laitos jatkaa sellaisten työkyvyttömyysetuuksien suorittamista hänelle, joihin hänellä on oikeus laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan, kunnes 1 kohta tulee sovellettavaksi tämän laitoksen osalta tai muutoin niin kauan kuin asianomainen henkilö täyttää edellytykset kyseisten etuuksien saamiselle.

SSC.43 artikla: Erityismääräykset virkamiesten osalta

Henkilöihin, jotka kuuluvat virkamiesten erityisjärjestelmään, sovelletaan soveltuvin osin SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklaa, SSC.39 [Työkyvyttömyysetuuksien laskeminen] artiklaa, SSC.41 [Työkyvyttömyyden paheneminen] artiklaa, SSC.42 [Työkyvyttömyysetuuksien muuntaminen vanhuusetuuksiksi] artiklaa ja SSC.55 [Virkamiehiä koskevat erityismääräykset] artiklan 2 ja 3 kohtaa.

5 LUKU: VANHUUSELÄKKEET JA PERHE-ELÄKKEET

SSC.44 artikla: Lastenhoitokausien huomioon ottaminen

1. Jos lastenhoitokausia ei oteta huomioon II osaston [Sovellettavan lainsäädännön määrittäminen] nojalla toimivaltaisen valtion lainsäädännössä, sen valtion laitos, jonka lainsäädäntöä II osaston [Sovellettavan lainsäädännön määrittäminen] mukaisesti sovellettiin asianomaiseen henkilöön, koska tämä toimi palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana ajankohtana, jona lastenhoitokauden huomioon ottaminen kyseisen lapsen osalta tämän lainsäädännön mukaisesti alkoi, on edelleen vastuussa tämän kauden huomioon ottamisesta sen oman lainsäädännön mukaisena lastenhoitokautena ikään kuin lastenhoito olisi tapahtunut sen alueella.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, jos asianomaiseen henkilöön sovelletaan tai aletaan soveltaa muun valtion lainsäädäntöä palkkatyön tai itsenäisen ammatinharjoittamisen perusteella.

SSC.45 artikla: Yleiset määräykset

1. Kun etuuden myöntämistä koskeva hakemus on toimitettu, kaikki toimivaltaiset laitokset määrittävät oikeuden etuuteen kaikkien asianomaiseen henkilöön sovellettujen valtioiden lainsäädäntöjen perusteella, paitsi jos asianomainen henkilö nimenomaisesti pyytää yhden tai useamman valtion lainsäädäntöön perustuvien vanhuusetuuksien myöntämisen lykkäämistä.
2. Jos asianomainen tietyllä hetkellä ei täytä tai ei enää täytä kaikissa häneen sovelletuissa valtioiden lainsäädännöissä säädettyjä edellytyksiä, niiden laitosten, joiden soveltaman lainsäädännön edellytykset ovat täyttyneet, on oltava ottamatta SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan a tai b alakohdan mukaisessa laskennassa huomioon kausia, jotka ovat täyttyneet niiden lainsäädäntöjen mukaan, joiden edellytykset eivät ole täyttyneet tai eivät enää täyty, jos tämän huomioon ottamisen perusteella etuuden määrä on pienempi.
3. Edellä olevaa 2 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin, jos asianomainen on nimenomaisesti pyytänyt vanhuusetuuksien myöntämisen lykkäämistä.

4. Uudelleenlaskenta suoritetaan automaattisesti, jos ja kun muissa lainsäädännöissä vaaditut edellytykset täyttyvät tai kun henkilö pyytää 1 kohdan mukaisesti lykätyn vanhuusetuuden myöntämistä, paitsi jos muiden lainsäädäntöjen mukaan täyttyneet kaudet on jo otettu huomioon 2 tai 3 kohdan nojalla.

SSC.46 artikla: Kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset

1. Jos valtion lainsäädännön mukaan tiettyjen etuuksien myöntämiseksi edellytetään, että vakuutuskaudet täyttyvät yksinomaan tietyssä palkkatyössä tai itsenäisessä ammatinharjoittamisessa tai tehtävässä, joka kuuluu palkattujen työntekijöiden tai itsenäisten ammatinharjoittajien erityisjärjestelmään, kyseisen valtion toimivaltainen laitos ottaa huomioon muiden valtioiden lainsäädäntöjen perusteella täyttyneet kaudet vain, jos ne ovat täyttyneet vastaavassa järjestelmässä tai, jollei tällaista ole, samassa tehtävässä tai soveltuvassa tapauksessa samassa palkkatyössä tai samassa itsenäisessä ammatinharjoittamisessa.

Jos näin täyttyneet kaudet huomioon ottaen asianomainen henkilö ei täytä edellytyksiä erityisjärjestelmän etuuksien saamiselle, kyseiset kaudet otetaan huomioon myönnettäessä yleisen järjestelmän tai, jollei tällaista ole, tapauksesta riippuen ruumiillisen työn tai toimistotyön tekijöihin sovellettavan järjestelmän mukaisia etuuksia, edellyttäen että asianomainen henkilö on kuulunut johonkin kyseisistä järjestelmistä.

2. Jonkin valtion erityisjärjestelmän mukaan täyttyneet kaudet otetaan huomioon myönnettäessä yleisen järjestelmän tai, jollei tällaista ole, tapauksesta riippuen ruumiillisen työn tai toimistotyön tekijöihin sovellettavan toisen valtion järjestelmän mukaisia etuuksia, edellyttäen että asianomainen henkilö on kuulunut johonkin kyseisistä järjestelmistä, vaikka kyseiset kaudet olisikin jo otettu huomioon viimeksi mainitussa valtiossa erityisjärjestelmän piirissä.

3. Jos valtion lainsäädännön tai tietyn tämän valtion järjestelmän mukaan etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi edellytetään, että asianomainen on vakuutettu riskin toteutumishetkellä, tämä edellytys katsotaan täyttyneeksi, jos kyseinen henkilö on aiemmin ollut vakuutettuna tämän valtion lainsäädännön mukaisesti tai tietyssä tämän valtion järjestelmässä ja on riskin toteutumishetkellä vakuutettuna toisen valtion lainsäädännön mukaisesti saman riskin varalta, tai muussa tapauksessa etuus myönnetään toisen valtion samaa riskiä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Jälkimmäinen edellytys katsotaan kuitenkin täyttyneeksi SSC.52 [Alle vuoden pituiset vakuutus- tai asumiskaudet] artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

SSC.47 artikla: Etuuksien myöntäminen

1. Toimivaltainen laitos laskee maksettavan etuuden määrän:

(a) soveltamansa lainsäädännön mukaisesti ainoastaan, jos etuuksiin oikeuttavat edellytykset ovat täyttyneet yksinomaan kansallisen lainsäädännön mukaan (itsenäinen etuus);

(b) laskemalla teoreettisen määrän ja sen jälkeen tosiasiallisen määrän (pro rata -etuus) seuraavasti:

(i) etuuden teoreettinen määrä vastaa etuutta, jota asianomainen henkilö voisi vaatia, jos kaikki muiden valtioiden lainsäädäntöjen mukaisesti täyttyneet vakuutus- tai asumiskaudet olisivat täyttyneet kyseisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan etuuden myöntämispäivänä. Jos tämän lainsäädännön mukaan etuuden määrä ei riipu täyttyneiden kausien kestosta, kyseistä määrää pidetään teoreettisena määränä;

- (ii) toimivaltainen laitos määrittää sen jälkeen pro rata -etuuden tosiasiallisen määrän soveltamalla teoreettiseen määrään tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden kausien pituuden ja kaikkien kyseessä olevien valtioiden lainsäädäntöjen mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden kausien kokonaispituuden suhdetta.
2. Toimivaltainen laitos soveltaa tarvittaessa 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti laskettuun määrään kaikkia soveltamassaan lainsäädännössä säädettyjä pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia sääntöjä SSC.48 [Säännöt päällekkäisyyden estämiseksi] – SSC.50 [Säännöt päällekkäisyyden estämiseksi] artiklassa määrätyissä rajoissa.
3. Asianomaisella henkilöllä on oikeus saada kunkin valtion toimivaltaiselta laitokselta suurempi 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti lasketuista määristä.
4. Jos 1 kohdan a alakohdan mukainen laskelma jossain valtiossa johtaa aina siihen tulokseen, että itsenäinen etuus on vähintään yhtä suuri kuin 1 kohdan b alakohdan mukaisesti laskettu pro rata -etuus, toimivaltainen laitos luopuu pro rata -laskelmasta edellyttäen, että
- (a) tällainen tilanne esitetään liitteessä SSC-4 olevassa 1 osassa [Tapaukset, joissa pro rata -laskelmasta luovutaan tai joissa sitä ei sovelleta];
 - (b) SSC.49 [Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys] artiklassa ja SSC.50 [Erilaisten etuuksien päällekkäisyys] artiklassa tarkoitettua päällekkäisyyden kieltäviä sääntöjä sisältävää lainsäädäntöä ei sovelleta, paitsi jos SSC.50 [Erilaisten etuuksien päällekkäisyys] artiklan 2 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät; ja
 - (c) SSC.52 [Alle vuoden pituiset vakuutus- tai asumiskaudet] artiklaa ei voida soveltaa toisen valtion lainsäädännön mukaan täyttyneisiin kausiin kyseisen tapauksen erityisolosuhteiden vuoksi.
5. Sen estämättä mitä 1, 2 ja 3 kohdassa määrätään, pro rata -laskelmaa ei sovelleta järjestelmiin, joiden mukaisten etuuksien laskemisessa ajanjaksoilla ei ole merkitystä edellyttäen, että tällaiset järjestelmät on lueteltu liitteessä SSC-4 olevassa 2 osassa [Tapaukset, joissa pro rata -laskelmasta luovutaan tai joissa sitä ei sovelleta]. Tällaisissa tapauksissa asianomaisella henkilöllä on oikeus etuuteen, joka on laskettu asianomaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

SSC.48 artikla: Säännöt päällekkäisyyden estämiseksi

1. Kaikkia samalle henkilölle täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien perusteella laskettuja tai myönnettyjä päällekkäisiä vanhuus- ja perhe-eläke-etuuksia pidetään päällekkäisinä samanlaisina etuuksina.
2. Päällekkäisiä etuuksia, joita ei voida pitää 1 kohdan mukaisesti samanlaisina, pidetään päällekkäisinä erilaisina etuuksina.
3. Jos vanhuus- tai perhe-eläke-etuus on päällekkäinen samanlaisen etuuden tai erilaisen etuuden tai muun tulon kanssa, valtion lainsäädännössä säädettyjä päällekkäisyyttä estäviä sääntöjä noudatettaessa sovelletaan seuraavia määräyksiä:
 - (a) toimivaltainen laitos ottaa huomioon toisessa valtiossa saadut etuudet tai tulot vain, jos sen soveltamassa lainsäädännössä edellytetään ulkomailla saatujen etuuksien tai tulojen huomioon ottamista;

- (b) toimivaltainen laitos ottaa huomioon toisesta valtiosta maksettavien etuuksien määrän ennen verojen, sosiaaliturvamaksujen ja muiden henkilökohtaisten maksujen tai vähennysten vähentämistä, ellei sen soveltamassa lainsäädännössä edellytetä päällekkäisyyttä estävien sääntöjen soveltamista tällaisen vähentämisen jälkeen liitteessä SSC-7 [Täytäntöönpano-osa] määrättyjen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti;
- (c) toimivaltainen laitos ei ota huomioon toisen valtion lainsäädännön mukaan vapaaehtoisen vakuutuksen tai jatkuvan valinnaisen vakuutuksen perusteella saavutettujen etuuksien määrää;
- (d) jos vain yksi valtio soveltaa päällekkäisyyttä estäviä sääntöjä siksi, että asianomainen henkilö saa samanlaisia tai erilaisia etuuksia muiden valtioiden lainsäädäntöjen nojalla tai saa muissa valtioissa hankittua tuloa, maksettavaa etuutta voidaan pienentää vain tällaisten etuuksien tai tällaisen tulon määrällä.

SSC.49 artikla: Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys

1. Jos kahden tai useamman valtion lainsäädännön nojalla maksettavat samanlaiset etuudet ovat päällekkäisiä, valtion lainsäädännön päällekkäisyyttä estäviä sääntöjä ei sovelleta pro rata - etuuteen.
2. Päällekkäisyyttä estäviä sääntöjä sovelletaan itsenäiseen etuuteen vain, jos kyseessä on
 - (a) etuus, jonka määrä ei riipu vakuutus- tai asumiskausien pituudesta; tai
 - (b) etuus, jonka määrä määritetään sen laskennallisen kauden perusteella, joka katsotaan täyttyneeksi sen päivämäärän, jona riski toteutui, ja myöhemmän päivämäärän välillä, jos tämä etuus on päällekkäinen
 - (i) samantyyppisen etuuden kanssa, paitsi jos kahden tai useamman valtion välillä on tehty sopimus, jonka tarkoituksena on estää saman laskennallisen kauden huomioon ottaminen useammin kuin kerran, tai
 - (ii) edellä a alakohdassa tarkoitetun etuuden kanssa.

Edellä a ja b alakohdassa tarkoitetut etuudet ja sopimukset luetellaan liitteessä SSC-5 [Etuudet ja sopimukset, jotka mahdollistavat SSC.49 artiklan [samantyyppisten etuuksien päällekkäisyys]] soveltamisen.

SSC.50 artikla: Erilaisten etuuksien päällekkäisyys

1. Jos erilaisten etuuksien tai muun tulon saaminen edellyttää asianomaisten valtioiden lainsäädännössä annettujen päällekkäisyyttä estävien sääntöjen soveltamista, kun kyseessä on:
 - (a) kaksi itsenäistä etuutta tai useampi itsenäinen etuus, toimivaltaiset laitokset jakavat huomioon otettujen etuuksien tai muiden tulojen määrät niiden etuuksien lukumäärällä, joihin kyseisiä sääntöjä sovelletaan;

tämän alakohdan soveltaminen, se ei kuitenkaan voi evätä asianomaiselta henkilöltä eläkkeensaajan asemaa sovellettaessa tämän osaston muita lukuja liitteessä SSC-7 [Täytäntöönpano-osa] määrättyjen edellytysten ja menettelyjen mukaisesti;

- (b) yksi tai useampi pro rata -etuus, toimivaltaiset laitokset ottavat huomioon saadut etuudet tai muut tulot sekä kaikki päällekkäisyyttä estävien sääntöjen soveltamisessa huomioon otettavat tekijät soveltamalla vakuutus- tai asumiskausien välistä suhdetta, joka on vahvistettu SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettua laskentaa varten;
- (c) yksi tai useampi itsenäinen etuus ja yksi tai useampi pro rata -etuus, toimivaltaiset laitokset soveltavat tarvittavin muutoksin a alakohdtaa itsenäisten etuuksien osalta ja b alakohdtaa pro rata -etuuksien osalta.

2. Toimivaltainen laitos ei sovelleta itsenäisten etuuksien osalta määrättyä jakamista, jos sen soveltamassa lainsäädännössä edellytetään erilaisten etuuksien tai muiden tulojen sekä kaikkien muiden tekijöiden huomioon ottamista laskettaessa osaa niiden määrästä soveltamalla SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettua vakuutus- tai asumiskausien välistä suhdetta.

3. Edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin, jos yhden tai useamman valtion lainsäädännössä edellytetään, että oikeutta etuuteen ei synny silloin, kun asianomainen saa toisen valtion lainsäädännön mukaisesti maksettavaa erilaista etuutta tai muuta tuloa.

SSC.51 artikla: Etuuksien laskemista koskevat täydentävät määräykset

1. SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun teoreettisen ja pro rata -määrän laskemiseksi sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- (a) jos kaikkien valtioiden lainsäädäntöjen mukaisesti ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituus ylittää näistä jonkin valtion lainsäädännössä täyden etuuden saamiseksi vaaditun enimmäispituuden, kyseisen valtion toimivaltainen laitos ottaa huomioon tämän enimmäispituuden täyttyneiden kausien kokonaispituuden asemesta; tällainen laskentamenetelmä ei saa johtaa siihen, että kyseisen laitoksen on maksettava suurempi etuus kuin sen soveltaman lainsäädännön edellyttämä täysi etuus. tätä määräystä ei sovelleta etuuksiin, joiden määrä ei riipu vakuutuksen pituudesta;
- (b) päällekkäisten kausien huomioon ottamista koskevasta menettelystä määrätään liitteessä SSC-7 [Täytäntöönpano-osa];
- (c) jos valtion lainsäädännössä edellytetään, että etuudet lasketaan tulojen, maksujen, maksuperusteiden, korotusten, ansioiden tai muiden määrien taikka niistä useamman yhdistelmän (keskimääraisten, suhteellisten, kiinteiden tai laskennallisten määrien) perusteella, toimivaltainen laitos
 - (i) määrittää etuuksien laskentaperustan ainoastaan soveltamansa lainsäädännön nojalla täyttyneiden vakuutuskausien mukaisesti,
 - (ii) käyttää muiden valtioiden lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien mukaan laskettavien määrien määrittämiseksi samoja tekijöitä, joita käytetään sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden vakuutuskausien määrittämiseen tai toteamiseen,

tarvittaessa liitteessä SSC-6 [Eryitysmääräykset jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön soveltamiseksi] määrättyjen menettelyjen mukaisesti asianomaisen valtion osalta;

- (d) siinä tapauksessa, että c alakohtaa ei voida soveltaa, koska valtion lainsäädännön mukaan etuutta ei lasketa vakuutus- tai asumiskausien vaan muiden, ajasta riippumattomien tekijöiden perusteella, toimivaltainen laitos ottaa kunkin, toisen valtion lainsäädännön mukaan täyttyneen vakuutus- tai asumiskauden osalta laskennassa huomioon karttuneen pääoman tai karttuneeksi katsotun pääoman määrän taikka minkä tahansa muun tekijän soveltamansa lainsäädännön mukaisesti jaettuna kyseisessä eläkejärjestelmässä käytetyillä vastaavilla kausien yksiköillä.

2. Valtion lainsäädännön säännöksiä, jotka koskevat etuuksien laskemisessa huomioon otettujen tekijöiden nykyarvoon muuntamista, sovelletaan tarvittaessa tekijöihin, jotka tämän valtion toimivaltaisen laitoksen tulee 1 kohdan mukaisesti ottaa huomioon, kun on kyse muiden valtioiden lainsäädännön mukaan täyttyneistä vakuutus- tai asumiskausista.

SSC.52 artikla: Alle vuoden pituiset vakuutus- tai asumiskaudet

1. Sen estämättä, mitä SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrätään, valtion laitos ei ole velvollinen myöntämään etuuksia soveltamansa lainsäädännön mukaan täyttyneiden, riskin toteutuessa huomioon otettujen kausien perusteella, jos

- (a) kyseiset kaudet kestävät alle yhden vuoden, ja
- (b) kyseisen lainsäädännön nojalla oikeutta etuuteen ei saavuteta yksinomaan näiden kausien perusteella.

Tätä artiklaa sovellettaessa 'kausilla' tarkoitetaan kaikkia vakuutus-, työskentely-, itsenäisen ammatinharjoittamisen tai asumiskausia, jotka joko antavat oikeuden kyseiseen etuuteen tai lisäävät sitä suoraan.

2. Asianomaisen valtion toimivaltainen laitos ottaa huomioon 1 kohdassa tarkoitetut kaudet soveltaessaan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohtaa.

3. Jos 1 kohdan määräysten soveltamisen tuloksena kaikki asianomaisten valtioiden laitokset vapautuisivat velvoitteistaan, etuudet myönnetään yksinomaan näistä viimeisen valtion lainsäädännön mukaan, jonka mukaiset edellytykset täyttyvät, ikään kuin kaikki täyttyneet ja SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklan ja 46 [Kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset] artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti huomioon otetut vakuutus- ja asumiskaudet olisivat täyttyneet tämän valtion lainsäädännön mukaan.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta liitteessä SSC-4 [Tapaukset, joissa pro rata -laskelmasta luovutaan tai sitä ei sovelleta] olevassa 2 osassa [Tapaukset, joissa sovelletaan 47 artiklan 5 kohtaa] lueteltuihin järjestelmiin.

SSC.53 artikla: Lisän myöntäminen

1. Sellaiselle etuuksien saajalle, johon tätä lukua sovelletaan, ei voida siinä valtiossa, jossa hän asuu ja jonka lainsäädännön mukaan etuus on hänelle maksettava, myöntää etuutta, joka on pienempi kuin kyseisen lainsäädännön mukainen vähimmäisetuus sellaiselta vakuutus- tai asumiskaudelta, joka on yhtä pitkä kuin kaikki suoritusta varten tämän luvun mukaisesti huomioon otetut kaudet.

2. Tämän valtion toimivaltainen laitos maksaa asianomaiselle hänen asuessaan kyseisessä valtiossa lisän, joka on yhtä suuri kuin tämän luvun mukaisesti maksettavien etuuksien kokonaismäärän ja vähimmäisetuuden määrän erotus.

SSC.54 artikla: Etuuksien uudelleenlaskenta ja nykyarvoon muuntaminen

1. Jos etuuksien määräytymistapaa tai laskemissääntöjä muutetaan valtion lainsäädännön nojalla tai jos asianomaisen henkilökohtainen tilanne muuttuu merkittävästi siten, että etuuden määrää olisi kyseisen lainsäädännön nojalla tarkistettava, etuus lasketaan uudelleen SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan mukaisesti.
2. Jos toisaalta elinkustannusten nousun tai tulotason muutosten tai muiden tarkistusta edellyttävien seikkojen vuoksi asianomaisen valtion etuuksia muutetaan prosenttimäärällä tai kiinteällä määrällä, tällaista prosenttimäärää tai kiinteää määrää on sovellettava sellaisenaan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan mukaisesti määritettyihin etuuksiin, ilman että uudelleenlaskemista tarvitaan.

SSC.55 artikla: Erityismääräykset virkamiesten osalta

1. SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklaa, SSC.45 [Yleiset määräykset] artiklaa, SSC.46 [Kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset] artiklan 3 kohtaa ja SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] - SSC.54 [Etuuksien uudelleenlaskenta ja nykyarvoon muuntaminen] artiklaa sovelletaan soveltuvin osin henkilöihin, jotka kuuluvat virkamiesten erityisjärjestelmään.
2. Jos toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaan virkamiesten erityisjärjestelmän mukaisten etuuksien saaminen, suorittaminen, säilyttäminen tai takaisinsaaminen voi kuitenkin tapahtua vain sillä edellytyksellä, että kaikki vakuutuskaudet ovat täyttyneet kyseisen valtion yhdessä tai useammassa virkamiesten erityisjärjestelmässä tai että ne kyseisen valtion lainsäädännössä katsotaan tällaisia kausia vastaaviksi, kyseisen valtion toimivaltainen laitos ottaa huomioon vain ne kaudet, jotka voidaan sen soveltaman lainsäädännön mukaan tunnustaa.

Jos näin täyttyneet kaudet huomioon ottaen asianomainen henkilö ei täytä edellytyksiä kyseisten etuuksien saamiselle, kyseiset kaudet otetaan huomioon myönnettäessä yleisen järjestelmän tai, jollei tällaista ole, tapauksen mukaan ruumiillisen työn tai toimistotyön tekijöihin sovellettavan järjestelmän mukaisia etuuksia.

3. Jos valtion lainsäädännön mukaan virkamiesten erityisjärjestelmän mukaiset etuudet lasketaan viitekauden aikana saadun viimeisen palkan tai saatujen viimeisten palkkojen perusteella, kyseisen valtion toimivaltainen laitos ottaa etuuksia laskiessaan huomioon vain ne asianmukaisesti nykyarvoon muunnetut palkat, jotka on saatu kautena tai kausina, jona tai joina asianomaiseen henkilöön on sovellettu kyseistä lainsäädäntöä.

6 LUKU: TYÖTTÖMYYSETUUKSET

SSC.56 artikla: Vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset

1. Sen valtion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi, takaisinsaamiseksi tai keston määrittämiseksi edellytetään joko vakuutuskausien tai työskentely- taikka itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien täyttymistä, on otettava tarpeellisessa määrin huomioon vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet, jotka ovat täyttyneet toisen valtion lainsäädännön mukaan, ikään kuin nämä kaudet olisivat täyttyneet sen soveltaman lainsäädännön mukaan.

Jos sovellettavassa lainsäädännössä etuuksien saamiseksi edellytetään vakuutuskausien täyttymistä, toisen valtion lainsäädännön mukaan täyttyneitä työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen

kausia ei oteta kuitenkaan huomioon, ellei näitä kausia olisi pidetty vakuutuskausina, jos ne olisivat täyttyneet sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

2. Tämän artiklan 1 kohdan soveltamiseksi edellytetään, että asianomainen henkilö on viimeksi, sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan etuuksia haetaan, täyttänyt

- (a) vakuutuskausia, jos kyseinen lainsäädäntö edellyttää vakuutuskausia,
- (b) työskentelykausia, jos kyseinen lainsäädäntö edellyttää työskentelykausia, tai
- (c) itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia, jos kyseinen lainsäädäntö edellyttää itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia.

SSC.57 artikla: Etuuksien laskeminen

1. Jos työttömyysetuudet lasketaan asianomaisen henkilön aikaisempien palkka- tai ammattitulojen perusteella, toimivaltaisen valtion on otettava huomioon asianomaisen henkilön saamat palkka- tai ammattitulot, jotka perustuvat yksinomaan hänen viimeiseen työskentelyynsä palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

2. Jos toimivaltaisen valtion soveltamassa lainsäädännössä säädetään erityisestä viitekaudesta etuuden määrän laskemisessa käytettävien palkka- tai ammattitulojen määrittämiseksi ja asianomainen henkilö oli toisen valtion lainsäädännön alainen koko tämän viitekauden tai sen osan ajan, toimivaltainen valtio ottaa huomioon ainoastaan palkka- tai ammattitulot, jotka hän on viimeksi toiminut palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana tämän lainsäädännön mukaisesti.

7 LUKU: VARHAISELÄKE-ETUUDET

SSC.58 artikla: Etuudet

Silloin, kun sovellettavassa lainsäädännössä varhaiseläke-etuuksien saamiseksi edellytetään vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien täyttymistä, ei sovelleta SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklaa.

IV OSASTO: LOPPUMÄÄRÄYKSET

SSC.59 artikla: Yhteistyö

1. Valtioiden toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevälle erityiskomitealle kaikista lainsäädäntönsä muutoksista, jotka koskevat SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan soveltamisalaan kuuluvia sosiaaliturvan aloja ja joilla on merkitystä tai jotka voivat vaikuttaa tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoon.

2. Jollei tässä pöytäkirjassa edellytetä tällaisten tietojen ilmoittamista sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevälle erityiskomitealle, valtioiden toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava toisilleen tämän pöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimenpiteistä, joita ei ole ilmoitettu 1 kohdan mukaisesti ja jotka ovat merkityksellisiä pöytäkirjan täytäntöönpanon kannalta.

3. Tämän päätöksen soveltamista varten jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ja laitokset antavat toisilleen apua ja toimivat niin kuin panisivat täytäntöön omaa

lainsäädäntöään. Mainittujen viranomaisten ja laitosten antama hallinnollinen apu on pääsääntöisesti maksutonta. Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea vahvistaa kuitenkin korvattavien kustannusten laadun ja rajat, joiden yli menevältä osalta kustannukset on korvattava.

4. Valtioiden viranomaiset ja laitokset voivat tämän pöytäkirjan soveltamista varten olla suoraan yhteydessä toisiinsa ja asianomaisiin henkilöihin tai heidän edustajiinsa.

5. Tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvilla laitoksilla ja henkilöillä on vastavuoroinen tiedotus- ja yhteistyövelvollisuus, jonka tarkoituksena on varmistaa pöytäkirjan moitteeton soveltaminen.

Laitosten on hyvän hallintotavan periaatteen mukaisesti vastattava kaikkiin kyselyihin kohtuullisessa ajassa ja tässä yhteydessä toimitettava asianomaisille henkilöille kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen heidän tämän pöytäkirjan mukaisten oikeuksiensa käyttämiseksi.

Asianomaisten henkilöiden on ilmoitettava mahdollisimman pian toimivaltaisen valtion ja asuinvaltion laitokselle kaikista henkilökohtaisessa tai perheensä tilanteessa tapahtuneista muutoksista, jotka vaikuttavat heidän oikeuteensa etuuksiin tämän pöytäkirjan perusteella.

6. Jos 5 kohdan kolmannessa alakohdassa määrättyä ilmoittamisvelvoitetta ei noudateta, siitä voi aiheutua oikeasuhteisia toimenpiteitä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Toimenpiteiden on kuitenkin oltava vastaavia kuin ne, joita sovelletaan sisäiseen oikeusjärjestykseen kuuluvissa samanlaisissa tilanteissa, eivätkä ne saa käytännössä tehdä mahdottomaksi tai liian vaikeaksi tällä pöytäkirjalla asianomaisille henkilöille annettujen oikeuksien käyttämistä.

7. Jos tämän pöytäkirjan tulkinnassa tai soveltamisessa ilmenee vaikeuksia, jotka voisivat vaarantaa pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvan henkilön oikeudet, toimivaltaisen valtion laitoksen tai kyseisen henkilön asuinvaltion laitoksen on otettava yhteyttä laitokseen tai laitoksiin asianomaisessa valtiossa tai asianomaisissa valtioissa. Jos ratkaisuun ei päästä kohtuullisessa ajassa, osapuoli voi pyytää neuvotteluja sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevässä erityiskomiteassa.

8. Yhden valtion viranomaiset, toimielimet ja tuomioistuimet eivät saa hylätä niille toimitettuja hakemuksia tai muita asiakirjoja sillä perusteella, että ne on laadittu jollakin unionin virallisella kielellä, englanti mukaan luettuna.

SSC.60 artikla: Tietojen käsittely

1. Valtiot ottavat asteittain käyttöön uutta teknologiaa tämän pöytäkirjan soveltamiseksi vaadittujen tietojen vaihtoa ja käsittelyä ja tietoihin pääsyä varten.

2. Kukin valtio vastaa omien tietojenkäsittelypalvelujensa hallinnoinnista.

3. Toisen valtion viranomainen tai laitos ei voi evätä jonkin laitoksen tämän pöytäkirjan ja liitteen SSC-7 [Täytäntöönpano-osa] määräysten mukaisesti lähettämää tai julkaisemaa sähköistä asiakirjaa sillä perusteella, että se on saatu sähköisesti, jos vastaanottava laitos on ilmoittanut pystyvänsä ottamaan sähköisiä asiakirjoja vastaan. Tällaisten asiakirjojen kopiointia ja tallentamista pidetään alkuperäisen asiakirjan oikeana ja tarkkana kopiona tai asiakirjassa käsitellyn tiedon esittämisenä, ellei toisin näytetä.

4. Sähköistä asiakirjaa pidetään pätevänä, jos tietojärjestelmässä, johon se on tallennettu, on tarvittavat suojaukset, joilla voidaan estää tallenteen muuttaminen, välittäminen edelleen tai

luvaton pääsy siihen. Tallennettu tieto on milloin tahansa voitava tuottaa uudelleen välittömästi luettavassa muodossa.

SSC.61 artikla: Vapautukset

1. Kaikki valtion lainsäädännössä säädettyt vapautukset veroista, leimaveroista, notariaatti- tai rekisteröintimaksuista tai niiden alentaminen tämän valtion lainsäädännön soveltamiseksi vaadittavien todistusten tai asiakirjojen osalta on ulotettava samanlaisiin todistuksiin tai asiakirjoihin, jotka vaaditaan toisen valtion lainsäädännön tai tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.
2. Kaikenlaiset tämän pöytäkirjan soveltamiseksi vaadittavat selvitykset, asiakirjat ja todistukset vapautetaan velvoitteesta, jonka mukaan diplomaattisten tai konsuliviranomaisten on todistettava ne oikeaksi.

SSC.62 artikla: Hakemukset, ilmoitukset tai valitukset

Valtion lainsäädännön mukaisesti tietyssä ajassa tämän valtion viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle toimitettavat hakemukset, ilmoitukset tai valitukset katsotaan jätetyksi määräajan kuluessa, jos ne on toimitettu samassa ajassa toisen valtion vastaavalle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle. Tällaisessa tapauksessa viranomainen, laitos tai tuomioistuin, joka vastaanottaa hakemuksen, ilmoituksen tai valituksen, toimittaa sen viipymättä ensiksi mainitun valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle joko suoraan tai kyseisen valtion toimivaltaisten viranomaisten kautta. Päivämäärä, jona tällaiset hakemukset, ilmoitukset tai valitukset on toimitettu toisen valtion viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle, katsotaan päivämääräksi, jona ne on toimitettu toimivaltaiselle viranomaiselle, laitokselle tai tuomioistuimelle.

SSC.63 artikla: Lääkärintarkastukset

1. Valtion lainsäädännön edellyttämät lääkärintarkastukset voi toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä tehdä etuuksiin oikeutetun henkilön asuin- tai oleskelupaikan laitos toisen valtion alueella liitteessä SSC-7 [Täytäntöönpano-osa] määrätyn tai kyseisten valtioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä sovituin edellytyksin.
2. Lääkärintarkastukset, jotka tehdään 1 kohdassa määrätyn edellytyksin, katsotaan tehdyiksi toimivaltaisen valtion alueella.

SSC.64 artikla: Maksujen periminen ja etuuksien takaisinperintä

1. Jonkin valtion laitokselle maksettavat maksut voidaan periä ja jonkin valtion laitoksen perusteetta antamat etuudet voidaan periä takaisin toisessa valtiossa sen vastaavalle laitokselle maksettavien maksujen perimisessä ja sen perusteetta antamien etuuksien takaisin perimisessä noudatettavien menettelyjen ja sovellettavien vakuuksien ja etuoikeuksien mukaisesti.
2. Tuomioistuinten ja hallintoviranomaisten täytäntöönpanokelpoiset päätökset, jotka koskevat jonkin valtion lainsäädännön mukaisesti vahvistettujen maksujen, korkojen tai muiden kulujen perimistä tai perusteetta annettujen etuuksien takaisin perimistä, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä toisessa valtiossa sen lainsäädännössä säädettyjen rajoitusten ja menettelyjen ja kaikkien muiden vastaaviin päätöksiin sovellettavien menettelyjen mukaisesti. Päätökset julistetaan täytäntöönpanokelpoisiksi kyseisessä valtiossa, mikäli sen lainsäädäntö ja muut menettelyt sitä edellyttävät.

3. Jos kyseessä on ulosmittaus-, konkurssi- tai akordimenettely, jonkin valtion laitoksen saataviin toisessa valtiossa sovelletaan samoja etuoikeuksia kuin samanlaisiin saataviin viimeksi mainitun valtion lainsäädännössä.

4. Tämän artiklan täytäntöönpanoa koskevaan menettelyyn, mukaan lukien kustannusten korvaaminen, sovelletaan liitettä SSC-7 [Täytäntöönpano-osa] tai tarvittaessa täydentävästi valtioiden välisiä sopimuksia.

SSC.65 artikla: Laitosten oikeudet

1. Jos henkilö saa etuuksia valtion lainsäädännön nojalla tapaturmasta, joka johtui toisessa valtiossa sattuneesta tapahtumasta, etuuksien myöntämisestä vastuussa olevan laitoksen oikeudet kolmanteen osapuoleen nähden, joka on velvollinen suorittamaan korvausta tapaturmasta, määritetään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- (a) jos etuuksien myöntämisestä vastaava laitos saa soveltamansa lainsäädännön perusteella oikeudet, jotka etuuden saajalla on kolmanteen osapuoleen nähden, tällainen sijaantulo-oikeus tunnustetaan jokaisessa valtiossa;
- (b) jos etuuksien myöntämisestä vastaavalla laitoksella on välittömiä oikeuksia kolmanteen osapuoleen nähden, jokainen valtio tunnustavat tällaiset oikeudet.

2. Jos henkilö saa etuuksia valtion lainsäädännön nojalla tapaturmasta, joka johtui toisessa valtiossa sattuneesta tapahtumasta, henkilöön tai toimivaltaiseen laitokseen sovelletaan kyseisen lainsäädännön säännöksiä, joissa määritetään, missä tapauksissa työnantajat tai niiden työntekijät vapautuvat vahingonkorvausvastuusta.

Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös etuuksien myöntämisestä vastaavan laitoksen oikeuksiin työnantajiin tai niiden työntekijöihin nähden niissä tapauksissa, joissa heitä ei ole vapautettu vastuusta.

3. Jos SSC.30 [Laitosten väliset korvaukset] artiklan 3 kohdan tai 36 artiklan [Laitosten väliset korvaukset] 2 kohdan mukaisesti kaksi valtiota tai useampi valtio taikka niiden toimivaltaiset viranomaiset ovat tehneet sopimuksen toimivaltaansa kuuluvien laitosten välisistä korvauksista luopumisesta tai jos korvaus ei riipu tosiasiallisesti suoritettujen etuuksien määrästä, oikeudet, jotka syntyvät vastuussa olevaan kolmanteen osapuoleen nähden, määritetään seuraavien sääntöjen mukaisesti:

- (a) jos asuin- tai oleskeluvaltion laitos myöntää etuuksia henkilölle sen alueella sattuneen tapaturman johdosta, kyseinen laitos käyttää soveltamansa lainsäädännön mukaisesti sijaantulo-oikeutta tai oikeutta suoriin toimiin kolmatta osapuolta kohtaan, joka on velvollinen suorittamaan korvausta tapaturmasta;
- (b) edellä olevaa a alakohtaa sovellettaessa:
 - (i) etuuksia saava henkilö katsotaan vakuutetuksi asuin- tai oleskelupaikan laitoksessa, ja
 - (ii) tämä laitos katsotaan etuuksien myöntämisestä vastaavaksi laitokseksi;
- (c) edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa sovelletaan edelleen kaikkiin sellaisiin etuuksiin, joita korvauksista luopumista koskeva sopimus tai tosiasiallisesti suoritettujen etuuksien määrästä riippumaton korvaus ei koske.

SSC.66 artikla: Lainsäädännön soveltaminen

Liitteessä SSC-6 [Erityismääräykset jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön soveltamiseksi] viitataan tietyn valtion lainsäädännön täytäntöönpanoa koskeviin erityismääräyksiin.

V OSASTO: LOPPUMÄÄRÄYKSET

SSC.67 artikla: Yksilön oikeuksien suojele

1. Osapuolet varmistavat kansallisen oikeusjärjestyksensä mukaisesti, että sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan pöytäkirjan määräykset ovat lainvoimaisia joko suoraan tai niiden täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön kautta, jotta oikeushenkilöt tai luonnolliset henkilöt voivat vedota kyseisiin määräyksiin kansallisissa tuomioistuimissa ja hallintoviranomaisissa.

2. Osapuolet varmistavat, että oikeushenkilöillä ja luonnollisilla henkilöillä on keinot suojella tehokkaasti tämän pöytäkirjan mukaisia oikeuksiaan, kuten mahdollisuus tehdä valitus hallintoelimille tai nostaa kanne toimivaltaisessa tuomioistuimessa asianmukaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä, asianmukaisten oikeussuojakeinojen toteuttamista varten.

SSC.68 artikla: Muutokset

Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea voi muuttaa tämän pöytäkirjan liitteitä ja lisäyksiä.

SSC.69 artikla: Pöytäkirjan voimassaolon päättymisen

Kumpikin osapuoli voi milloin tahansa lopettaa tämän osaston soveltamisen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti diplomaattiteitse, sanotun kuitenkin rajoittamatta FINPROV.8 [Sopimuksen irtisanominen] artiklan soveltamista. Tällöin tämän pöytäkirjan voimassaolo päättyy ilmoittamispäivää seuraavan yhdeksännen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

SSC.70 artikla: Tarkistuseuseke

1. Tämän pöytäkirjan soveltaminen päättyy viidentoista vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.

2. Viimeistään 12 kuukautta ennen kuin tämän pöytäkirjan soveltaminen lakkaa 1 kohdan mukaisesti, kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle haluavansa aloittaa neuvottelut päivitetyn pöytäkirjan tekemiseksi.

SSC.71 artikla: Irtisanomisen jälkeiset järjestelyt

Kun tämän pöytäkirjan soveltaminen lakkaa SSC.69 [Pöytäkirjan voimassaolon päättymisen] artiklan, SSC.70 [Raukeamislauseke] artiklan tai FINPROV.8 [Voimassaolon päättymisen] artiklan nojalla, vakuutettujen oikeudet etuuksiin, jotka perustuvat ennen tämän pöytäkirjan soveltamisen päättymistä täyttyneisiin kausiin tai toteutuneisiin toiseikkoihin tai tapahtumiin, säilyvät. Kumppanusneuvosto voi hyvissä ajoin ennen tämän pöytäkirjan soveltamisen päättymistä vahvistaa lisäjärjestelyjä, joissa vahvistetaan asianmukaiset jatko- ja siirtymäjärjestelyt.

LIITE SSC-1: TIETYT RAHAETUUDET, JOIHIN PÖYTÄKIRJAA EI SOVELLETA

1 osa: Maksuihin perustumattomat erityiset rahaetuuudet (SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 4 kohdan a alakohta)

(i) YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

- (a) Valtion eläkehyvitys (State Pension Credit Act 2002 ja State Pension Credit Act (Northern Ireland) 2002)
- (b) Tulosidonnaiset työnhakutuet (Jobseekers Act 1995 ja Jobseekers (Northern Ireland) Order 1995)
- (c) Työkyvyttömyysavustuksen (DLA) liikkumiskykyyn perustuva osa (sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista annettu laki – Social Security Contributions and Benefits Act 1992 ja sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista (Pohjois-Irlanti) annettu laki – Social Security Contributions and Benefits (Northern Ireland) Act 1992)
- (d) Henkilökohtainen itsenäisyysmaksu, liikkuvuusosio (Welfare Reform Act 2012 (Part 4) ja Welfare Reform (Northern Ireland) Order 2015 (Part 5))
- (e) Ansiosidonnainen työllisyys- ja tukietuus (Employment and Support Allowance Income-related) (sosiaaliturvauudistuslaki – Welfare Reform Act 2007 ja sosiaaliturvauudistuslaki (Pohjois-Irlanti) – Welfare Reform Act (Northern Ireland) 2007)
- (f) Best Start Foods -maksu (Welfare Foods (Best Start Foods) (Scotland) Regulations 2019 (SSI 2019/193))
- (g) Best Start Grants -apurahat (raskaus- ja lapsenapuraha, varhaiskoulupuraha, kouluikäinen apuraha) (The Early Years Assistance (Best Start Grants) (Skotlanti) Regulations 2018 (SSI 2018/370))
- (h) Hautautuski (Funeral Expense Assistance (Scotland) Regulations 2019 (SSI 2019/292)).

(ii) JÄSENVALTIOT

ITÄVALTA

Korvauslisä (yleisestä sosiaalivakuutuksesta 9 päivänä syyskuuta 1955 annettu liittovaltion laki ASVG, elinkeinonharjoittajien sosiaalivakuutuksesta 11 päivänä lokakuuta 1978 annettu liittovaltion laki GSVG ja maanviljelijöiden sosiaalivakuutuksesta 11 päivänä lokakuuta 1978 annettu liittovaltion laki BSVG).

BELGIA

- (a) Tuloja korvaava tuki (27 päivänä helmikuuta 1987 annettu laki)
- (b) Vanhuksille taattu toimeentulo (22 päivänä maaliskuuta 2001 annettu laki).

BULGARIA

Vanhusten sosiaalieläke (sosiaalivakuutuslain 89 pykälä).

KYPROS

- (a) Sosiaalieläke (vuoden 1995 sosiaalieläkelaki (laki 25(I)/95) sellaisena kuin se on muutettuna)
- (b) Vakavasti liikuntavammaisten tuki (ministerineuvoston päätökset N:o 38210, tehty 16 päivänä lokakuuta 1992, N:o 41370, tehty 1 päivänä elokuuta 1994, N:o 46183, tehty 11 päivänä kesäkuuta 1997 ja N:o 53675, tehty 16 päivänä toukokuuta 2001)
- (c) Sokeiden erityistuki (erityistukia koskeva vuoden 1996 laki 77(I)/96 sellaisena kuin se on muutettuna).

TŠEKKI

Sosiaaliavustus (sosiaalitukilaki N:o 117/1995 Sb.)

TANSKA

Eläkkeensaajien asumiskulut (laki yksilöllisestä asumistuesta, kodifioitu lailla N:o 204 29 päivänä maaliskuuta 1995).

VIRO

- (a) Aikuiselle vammaiselle maksettava avustus (vammainen sosiaalietuuksista 27 päivänä tammikuuta 1999 annettu laki)
- (b) Valtion työttömyysavustus (työmarkkinapalveluista ja -tuesta 29 päivänä syyskuuta 2005 annettu laki).

SUOMI

- (a) Eläkkeensaajien asumistuki (laki eläkkeensaajan asumistuesta 571/2007)
- (b) Työmarkkinatuki (työttömyysturvalaki 1290/2002)
- (c) Maahanmuuttajan erityistuki (laki maahanmuuttajan erityistuesta, 1192/2002).

RANSKA

- (a) Lisäavustukset
 - (i) erityisinvaliditeettirahastosta ja ja
 - (ii) vanhusten avustusrahostosta saatuihin oikeuksiin liittyen

(30 päivänä kesäkuuta 1956 annettu laki, kodifioitu sosiaaliturvalain VIII osassa).

- (b) Vammaisten aikuisten avustus (30 päivänä kesäkuuta 1975 annettu laki, kodifioitu sosiaaliturvalain VIII osassa)
- (c) Erityisavustus (10 päivänä heinäkuuta 1952 annettu laki, kodifioitu sosiaaliturvalain VIII osassa) saatuihin oikeuksiin liittyen
- (d) Vanhusten solidaarisuusavustus (24 päivänä kesäkuuta 2004 annettu asetus, kodifioitu sosiaaliturvalain VIII osassa) 1 päivästä tammikuuta 2006 alkaen.

SAKSA

- (a) Perustoimeentulotuki vanhuksille ja henkilöille, joiden ansiokyky on alentunut, sosiaaliturvalain XII osan 4 luku
- (b) Työnhakijoiden perusturvaan liittyvät toimeentuloetuudet, ellei henkilö ole oikeutettu kyseisten etuuksien väliaikaiseen lisäosaan työttömyysetuuden jälkeen (sosiaaliturvalain toisen osan 24 artiklan 1 kohta).

KREIKKA

Erityisetuudet vanhuksille (laki 1296/82).

UNKARI

- (a) Työkyvyttömyysetuus (ministerineuvoston asetus N:o 83/1987 (XII 27) työkyvyttömyysetuuksista)
- (b) Maksuihin perustumaton vanhuusavustus (sosiaalihallintoa ja sosiaalietuuksia koskeva vuoden 1993 laki III)
- (c) Kuljetusavustus (fyysisesti vaikeavammaisten kuljetusavustuksia koskeva hallituksen asetus N:o 164/1995 (XII 27)).

IRLANTI

- (a) Työnhakijan tuki (konsolidoitu sosiaaliturvalaki – Social Welfare Consolidation Act 2005, 3 osa, 2 luku)
- (b) Kansaneläke (maksuihin perustumaton) (Social Welfare Consolidation Act 2005, 3 osa, 4 luku)
- (c) Leskeneläkkeet (maksuihin perustumattomat) (konsolidoitu sosiaaliturvalaki – Social Welfare Consolidation Act 2005, 3 osa, 6 luku)
- (d) Vammaisavustus (Social Welfare Consolidation Act 2005, 3 osa, 10 luku)
- (e) Liikuntakyvyttömälle tarkoitettu avustus (Health Act, 1970, 61 §)
- (f) Sokeineläke (Social Welfare Consolidation Act 2005, 3 osa, 5 luku).

ITALIA

- (a) Sosiaalieläkkeet toimeentuloa vailla oleville henkilöille (30 päivänä huhtikuuta 1969 annettu laki N:o 153)
- (b) Eläkkeet ja avustukset vammaisille tai työkyvyttömille siviilihenkilöille (30 päivänä maaliskuuta 1971 annettu laki N:o 118, 11 päivänä helmikuuta 1980 annettu laki N:o 18 ja 23 päivänä marraskuuta 1988 annettu laki N:o 508)
- (c) Eläkkeet ja avustukset kuuroille ja mykille (26 päivänä toukokuuta 1970 annettu laki N:o 381 ja 23 päivänä marraskuuta 1988 annettu laki N:o 508)
- (d) Eläkkeet ja avustukset sokeille siviilihenkilöille (27 päivänä toukokuuta 1970 annettu laki N:o 382 ja 23 päivänä marraskuuta 1988 annettu laki N:o 508)
- (e) Vähimmäiseläkkeitä täydentävät etuudet (4 päivänä huhtikuuta 1952 annettu laki N:o 218, 11 päivänä marraskuuta 1983 annettu laki N:o 638 ja 29 päivänä joulukuuta 1990 annettu laki N:o 407)

- (f) Vammaisavustuksia täydentävät etuudet (12 päivänä kesäkuuta 1984 annettu laki N:o 222)
- (g) Sosiaaliavustus (8 päivänä elokuuta 1995 annettu laki N:o 335)
- (h) Sosiaalinen korotus (29 päivänä joulukuuta 1988 annetun lain N:o 544 1 pykälän 1 ja 12 momentti sekä myöhemmin tehdyt muutokset).

LATVIA

- (a) Valtion sosiaaliturvaetus (valtion sosiaalietuuksista 1 päivänä tammikuuta 2003 annettu laki)
- (b) Avustus liikuntarajoitteisten vammaisten kuljetuksista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi (valtion sosiaalietuuksista 1 päivänä tammikuuta 2003 annettu laki).

LIETTUA

- (a) Sosiaaliavustuseläke (valtion sosiaalietuuksista vuonna 2005 annetun lain 5 pykälä)
- (b) Erityisavustus (valtion sosiaalietuuksista vuonna 2005 annetun lain 15 pykälä)
- (c) Liikuntarajoitteisten vammaisten kuljetuskorvaus (kuljetuskorvauksista vuonna 2000 annetun lain 7 pykälä).

LUXEMBURG

Vaikeavammaisten tulot (1 artiklan 2 kohta, 12 päivänä syyskuuta 2003 annettu laki), lukuun ottamatta vammaisiksi työntekijöiksi tunnustettuja henkilöitä, jotka toimivat yleisillä työmarkkinoilla tai suojatyössä.

MALTA

- (a) Lisäavustus (vuoden 1987 sosiaaliturvalain 73 pykälä (318 luku))
- (b) Ikään perustuva eläke (vuoden 1987 sosiaaliturvalaki (318 luku)).

ALANKOMAAT

- (a) Laki vammaisten nuorten työnteko- ja työllistämistuesta, annettu 24 päivänä huhtikuuta 1997 (Wet Wajong)
- (b) Laki lisäetuuksista, annettu 6 päivänä marraskuuta 1986 (TW).

PUOLA

Sosiaalieläke (sosiaalieläkkeistä 27 päivänä kesäkuuta 2003 annettu laki).

PORTUGALI

- (a) Maksuihin perustumaton valtion vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke (13 päivänä lokakuuta 1980 annettu laintasoinen asetus N:o 464/80)
- (b) Maksuihin perustumaton leskeneläke (11 päivänä marraskuuta 1981 annettu sääntelyasetus N:o 52/81)

- (c) Vanhusten solidaarisuuslisä (29 päivänä joulukuuta 2005 annettu laintasoinen asetus N:o 232/2005, sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä joulukuuta 2006 annetulla laintasoisella asetuksella N:o 236/2006).

SLOVAKIA

- (a) Ennen 1 päivää tammikuuta 2004 tehty tarkistus ainoana tulolähteenä oleviin eläkkeisiin
- (b) Ennen 1 päivää tammikuuta 2004 myönnetty sosiaalieläke.

SLOVENIA

- (a) Kansaneläke (23 päivänä joulukuuta 1999 annettu eläke- ja työkyvyttömyysvakuutuslaki)
- (b) Eläkkeensaajien tulotuki (23 päivänä joulukuuta 1999 annettu eläke- ja työkyvyttömyysvakuutuslaki).
- (c) Elatusapu (23 päivänä joulukuuta 1999 annettu eläke- ja työkyvyttömyysvakuutuslaki).

ESPANJA

- (a) Taattu vähimmäistoimeentulo (7 päivänä huhtikuuta 1982 annettu laki N:o 13/82)
- (b) Vanhusten ja työhön kykenemättömien vammaisten avustamiseksi annetut rahaetuudet (24 päivänä heinäkuuta 1981 annettu kuninkaallinen asetus N:o 2620/81)
 - (i) Yleisen sosiaaliturvalain konsolidoidun tekstin (hyväksytty kuninkaallisella asetuksella N:o 1/1994 20 päivänä kesäkuuta 1994) 38 pykälän 1 momentissa tarkoitetut maksuihin perustumattomat työkyvyttömyyseläkkeet ja vanhuuseläkkeet; ja
 - (ii) edellä mainittuja eläkkeitä täydentävät etuudet autonomisten alueiden lainsäädännön mukaisesti, kun tämänkaltaisilla lisäetuuksilla taataan asianomaisen autonomisen alueen taloudelliseen ja sosiaaliseen tilanteeseen suhteutettu vähimmäistoimeentulo.
- (c) Liikkuvuuden edistämiseksi ja kuljetuskustannusten korvaamiseksi tarkoitetut avustukset (7 päivänä huhtikuuta 1982 annettu laki N:o 13/1982).

RUOTSI

- (a) Eläkkeensaajien asumislisä (laki 2001:761).
- (b) Vanhusten toimeentulotuki (laki 2001:853).

2 osa: Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet (pöytäkirjan SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 4 kohdan d alakohta)

- (i) YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA
 - (a) Osallistumistuki (Social Security Contributions and Benefits Act 1992, Social Security (Attendance Allowance) Regulations 1991, Social Security Contributions and Benefits (Northern Ireland) Act 1992 ja Social Security (Attendance Allowance) Regulations (Northern Ireland) 1992)

- (b) Hoitoavustus (Social Security Contributions and Benefits Act 1992, The Social Security (Invalid Care Allowance) Regulations 1976, Social Security Contributions and Benefits (Northern Ireland) Act 1992) ja Social Security (Invalid Care Allowance) Regulations 1976 (Northern Ireland)
- (c) Vammaisten elämisavustus, hoito-osa (Social Security Contributions and Benefits Act 1992, Social Security (Disability Living Allowance) Regulations 1991, Social Security Contributions and Benefits (Northern Ireland) Act 1992 ja Social Security (Disability Living Allowance) Regulations (Northern Ireland) 1992)
- (d) Henkilökohtainen itsenäisyystuki, päivittäinen elämisosa (Welfare Reform Act 2012 (Part 4), Social Security (Personal Independent Payment) Regulations 2013, The Personal Independent Payment (Transitional Provisions) Regulations 2013, Personal Independent Payment (Transitional Provisions) Regulations 2019, Welfare Reform (Northern Ireland) Order 2015 (Part 5), The Personal Independence Payment Regulations (Northern Ireland) 2016, The Personal Independence Payment (Transitional Provisions) Regulations (Northern Ireland) 2016 and Personal Independence Payment (Transitional Provisions) (Amendment) Regulations (Northern Ireland) 2019)
- (e) Hoitoavustuksen liite (The Social Security (Scotland) Act 2018)
- (f) Nuorten yrittäjien apuraha (The Care's Assistance (Young Carer Grants) (Scotland) Regulations 2020 (sellaisena kuin se on muutettuna)).

(ii) JÄSENVALTIOT

ITÄVALTA

- (a) Liittovaltion pitkäaikaishoitoavustuslaki (Bundespflegegeldgesetz, BPGG), alkuperäinen versio BGBl. nro 110/1993, viimeisin muutos BGBl. I nro 100/2016
- (b) Asetus liittovaltion pitkäaikaishoitotuen porrastamisesta (Einstufungsverordnung zum Bundespflegegeldgesetz (EinstV)):
- (c) Liittovaltion työ-, sosiaali- ja kuluttajansuojaministerin asetus lasten ja nuorten hoidon tarvearvioinneista liittovaltion sairaanhoitolain mukaisesti. (Bundespflegegeldgesetz, Kinder-EinstV)
- (d) Lukuisat sovellettavat oikeusperustat, kuten liittohallituksen ja osavaltioiden välinen sopimus hoidon tarpeessa olevia henkilöitä koskevista yhteisistä toimenpiteistä. Osavaltioiden sosiaalihuoltolait ja vammaislait
- (e) Hoitolaitoslaki (Pflegefondsgesetz, PFG), alkuperäinen versio: Virallinen lehti (BGBl. I nro 57/2011).
- (f) Hoitopalveluja koskevista tilastoista vuonna 2012 annettu asetus (Pflegedienstleistungsstatistik-Verordnung 2012)
- (g) Tuki 24 tunnin hoitoon: Liittovaltion pitkäaikaishoitoavustuslaki (Bundespflegegeldgesetz, BPGG):

- (h) Ohjeet 24 tunnin hoidon tukemiseksi (liittovaltion pitkäaikaishoitoavustuslain (Bundespflegegeldgesetz) 21 b §))
- (i) Ohjeet hoitoetuuksien myöntämiseksi perheenjäsenille (liittovaltion pitkäaikaishoitoavustuslain (Bundespflegegeldgesetz) 21 a §))
- (j) Hoidon takautumiskielto
- (k) Liittovaltion laki erityisestä lisästä, joka johtuu siitä, että sairaalahoidossa olevat henkilöt eivät enää saa rahoitusta
- (l) Liittovaltion laki erityisestä lisästä, joka johtuu siitä, että sairaalahoidossa olevat henkilöt eivät enää saa rahoitusta (vuodet 2019 ja 2020); virallinen lehti (BGBl) I No 95/2019.

BELGIA

- (a) Terveysturvan ja sairauslainsäädännön pakollinen vakuutuslaki (Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités/Wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen), koordinoitu 14. heinäkuuta 1994
- (b) Laki vammaisille myönnettävistä avustuksista, annettu 27. helmikuuta 1987 (Loi relative aux allocations aux personnes handicapées/Wet betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten)
- (c) Flanderin sosiaaliturva (Vlaamse sociale bescherming): Flanderin parlamentin 18. toukokuuta 2018 antama asetus Flanderin sosiaalisen suojelun järjestämisestä (Decreet houdende Vlaamse sociale bescherming/) ja Flanderin hallituksen 30. marraskuuta 2018 antamat määräykset.
- (d) Vallonian sosiaaliturva- ja terveyslaki (Code wallon de l'Action sociale et de la Santé), decretal part. Osa 1, kirja III b, perustettu 8. marraskuuta 2018 annetulla asetuksella
- (e) Vallonian hallituksen 21. joulukuuta 2018 antamalla asetuksella käyttöön otettu sosiaalista toimintaa ja terveyttä koskeva säännöstö, osa I/1
- (f) Asetus vanhuksille tai huollettaville henkilöille tarjottavista palveluista sekä palliatiivisesta hoidosta, annettu 13. joulukuuta 2018 (Dekret über die Angebote für Senioren und Personen mit Unterstützungsbedarf sowie über die Palliativpflege)
- (g) Asetus psykiatrisista hoitokodeista, annettu 4. kesäkuuta 2007 (Dekret über die psychiatrischen Pflegewohnheime)
- (h) Valtioneuvoston asetus, annettu 20. kesäkuuta 2017, liikkumisen apuvälineistä (Erlass über die Mobilitätshilfen)
- (i) Asetus, annettu 13. joulukuuta 2016, Saksan itsemääräämisoikeuteen perustuvan yhteisön viraston perustamisesta (Dekret zur Schaffung einer Dienststelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft für selbstbestimmtes Leben)
- (j) Kuninkaan asetus, annettu 5. maaliskuuta 1990, vanhustenhoitoavustuksesta (arrêté royal du 5 mars 1990 relatif à l'allocation pour l'aide aux personnes âgées)
- (k) Valtioneuvoston asetus, annettu 19. joulukuuta 2019, ulkomailta tapahtuvan pitkäaikaisen kuntoutuksen kustannusten kattamista tai jakamista koskevaan ennakkolupamenettelyyn liittyvistä siirtymäjärjestelyistä (Erlass der Regierung zur übergangsweisen Regelung des

Verfahrens zur Erlangung einer Vorabgenehmigung oder Zustimmung zwecks Kostenübernahme oder Kostenbeteiligung für eine Langzeitrehabilitation im Ausland)

- (l) Asetus Brysselin sairausvakuutuslaitoksista terveydenhuollon ja henkilöavun alalla, annettu 21. joulukuuta 2018 (Ordonnance du 21 décembre 2018 relative aux organismes assureurs bruxellois dans le domaine des soins de santé et de l'aide aux personnes)
- (m) Liittoyhteisöjen välinen yhteistyö:
- (n) Flaaminkielisen yhteisön, Vallonian alueen, ranskankielisen yhteisön komission, yhteisön yhteiskomission ja saksankielisen yhteisön 31. joulukuuta 2018 tekemä yhteistyösopimus liikkuvuuden tukemisesta
- (o) Flaaminkielisen yhteisön, Vallonian alueen, ranskankielisen yhteisön, ranskankielisen yhteisön, ranskankielisen yhteisön komission ja saksankielisen yhteisön välillä 31. joulukuuta 2018 tehty yhteistyösopimus, joka koskee hoidon rahoittamista silloin, kun hoitolaitoksia käytetään osavaltioiden rajojen ulkopuolella.

BULGARIA

- (a) Sosiaalivakuutuslaki (Кодекс за социално осигуряване), 1999, otsikkoa muutettu 2003
- (b) Laki sosiaaliavustuksista (Закон за социално подпомагане), 1998
- (c) Asetus sosiaaliavustuksia koskevan lain täytäntöönpanosta (Правилник за прилагане на Закона за социално подпомагане), 1998
- (d) Laki vammaisten sopeuttamisesta yhteiskuntaan 2019 (Закон за хората с увреждания), 2019
- (e) Henkilökohtaista apua koskeva laki (Personal Assistance Act 2019), joka tulee voimaan 1. syyskuuta 2019
- (f) Asetus vammaisten kotouttamista koskevan lain täytäntöönpanosta (Правилник за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания), 2004
- (g) Asetus lääketieteellisestä asiantuntemuksesta (Наредба за медицинската експертиза) 2010
- (h) Valtion talousarviosta rahoitettavista sosiaalipalveluista perittävien maksujen tariffi (Тарифа за таксите за социални услуги, финансирани от държавния бюджет), 2003.

KROATIA

- (a) Sosiaalihuoltolaki (Zakon o socijalnoj skrbi), annettu 2013, EYVL N:o 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17 ja 98/19
- (b) Sijaisperhelaki (Zakon o udomiteljstvu), EYVL N:o 90/11 ja 78/12, sellaisena kuin se on muutettuna
- (c) Asetus sosiaalipalvelujen tarjoamisen vähimmäisvaatimuksista (Pravilnik o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga), annettu 2014, EYVL N:o 40/14 ja 66/15
- (d) Asetus edunsaajien osallistumisesta perheen ulkopuolisen majoituksen ylläpitokustannuksiin ja niiden maksutavasta (Pravilnik o sudjelovanju i načinu plaćanja korisnika i drugih obveznika uzdržavanja u troškovima smještaja izvan vlastite obitelji), 1998, EYVL N:o 112/98 ja 05/02, sellaisena kuin se on muutettuna

- (e) Määräys sellaisten henkilöiden rekisterien sisällöstä ja säilytystavasta, jotka ammattimaisesti tarjoavat sosiaalipalveluja ammattina (Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidence cije fizičkih osoba koje profesionalno pružaju socijalne usluge), 2015, EYVL N:o 66/15.

KYPROS

- (a) Sosiaalipalvelut (πηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας):
- (b) Taattu vähimmäistulo ja yleisesti sosiaalietuuksia (häätä- ja hoitotarpeita) koskevat asetukset ja asetukset sellaisina kuin ne ovat muutettuina tai korvattuina. Vanhusten ja vammaisten kodit ((Οι περί Στεγών για Ηλικιωμένους και Αναπήρους Νόμοι)), 1991–2011 [L. 222/91 ja L. 65 (I)/2011]
- (c) Aikuisten päivähoitokeskuksia koskevat lait (Οή περί Κέντρων Ενηλίκων Νόμον) (L. 38/1997 ja L.64/2011).
- (d) Valtiontukiohjelma, joka perustuu asetukseen (ΕΥ) N:o 360/2012 ja joka koskee yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tarjoamista (de minimis) [Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων Έσσοнос Σημασίας, βάση του Κανονισμού 360/2012 για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος]
- (e) Sosiaalietuuksien hallintoyksikkö (πηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας):
- (f) Taattu vähimmäistulo ja yleensä sosiaalietuuksista vuonna 2014 annettu laki, sellaisena kuin se on muutettuna tai korvattuna
- (g) Taattu vähimmäistulo ja yleensä sosiaalietuuksia koskevat asetukset ja asetukset sellaisina kuin ne ovat muutettuina tai korvattuina.

TŠEKKI

- (a) Laki Laki Nro 108/2006 sosiaalipalveluista (Zákon o sociálních službách)
- (b) Terveyspalvelulaki nro 372/2011 (Zákon o zdravotních službách)
- (c) Laki nro 48/1997 julkisesta sairausvakuutuksesta (Zákon o veřejném zdravotním pojištění).

TANSKA

- (a) Sosiaalipalveluista 17. elokuuta 2017 annettu konsolidoitu laki nro 988
- (b) Konsolidoitu laki nro 119, annettu 1. helmikuuta 2019, sosiaalisesta asuntotuotannosta (om almene boliger).

VIRO

Sosiaalihuoltolaki (Sotsiaalhoolekande seadus) 2016.

SUOMI

- (a) Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, annettu 3. huhtikuuta 1987
- (b) Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista, annettu 28. joulukuuta 2012

- (c) Sosiaalihuoltolaki, annettu 30. joulukuuta 2014
- (d) Terveysthuoltolaki (Health Care Act), annettu 30. joulukuuta 2010
- (e) Kansanterveyslaki, annettu 28. tammikuuta 1972
- (f) Laki omaishoidon tuesta, annettu 2. joulukuuta 2005
- (g) Perhehoitolaki, annettu 20. maaliskuuta 2015.

RANSKA

- (a) Lisä kolmannelle osapuolelle (majoration pour tierce personne, MTP):
- (b) Sosiaaliturvalain (code de la sécurité sociale) L. 341–4 ja L. 355–1 §
- (c) Lisäetuus kolmannelle osapuolelle (prestation complémentaire pour recours à tierce personne): Sosiaaliturvalain L. 434–2 §
- (d) Vammaisen lapsen erityinen koulutussisä (complément d'éducation de l'enfant handicapé): Sosiaaliturvalain L. 541–1 §
- (e) Työkyvyttömyysavustus (prestation de compensation du disabilities, PCH): Sosiaalitoimista ja perheistä annetun lain (Code de l'action sociale et des familles) L. 245–1 – L. 245–14 §.
- (f) Autonomian menettämisen johdosta maksettava korvaus (allocation personnalisée d'autonomie, APA): Sosiaalitoimista ja perheistä annetun lain (Code de l'action sociale et des familles) L. 232–1 – L. 232–28 §.

SAKSA

- (a) Pitkäaikaishoitovakuutus (Pflegeversicherung):
- (b) Lakisääteisen sairausvakuutuksen piiriin kuuluvien henkilöiden pitkäaikainen sosiaalivakuutus ja yksityisen sairausvakuutuksen piiriin kuuluvien henkilöiden pakollinen yksityinen pitkäaikaishoitovakuutus: Social Code Sozialgesetzbuch, Book XI (SGB XI), muutettu viimeksi 21. joulukuuta 2019 annetun lain 2 artiklalla (BGBl. I p. 2913).

KREIKKA

- (a) Laki nro 1140/1981, sellaisena kuin se on muutettuna
- (b) Asetus nro 162/73 ja ministeriöiden yhteinen päätös nro Π4β/5814/1997
- (c) Ministeriö päätös nro Π1/ΑΣ/οικ.14963, tehty 9. lokakuuta 2001
- (d) Laki nro 4025/2011
- (e) Laki nro 4109/2013
- (f) Laki nro 4199/2013 127 §
- (g) Laki nro 4368/2016 334 §
- (h) Laki nro 4483/2017 153 §
- (i) Laki nro 498/1–11–2018, 28, 30 ja 31 §, joka koskee EOPYYY:n (kansallinen terveydenhuoltopalvelujen tarjoaja) yhtenäisiä terveysetuuksia koskevaa asetusta.

UNKARI

- (a) Henkilökohtaista sosiaalihuoltoa tarjoavat pitkäaikaishoitopalvelut (sosiaalipalvelut):
- (b) Sosiaalihallinnosta ja -tuesta vuonna 1993 annettu laki III (törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról), jota täydennetään hallituksen ja ministeriön asetuksilla.

IRLANTI

- (a) Health Act 1970 (nro 1, 1970)
- (b) Hoitokotien tukijärjestelmää koskeva laki 2009 (nro 15, 2009)
- (c) Social Welfare Consolidation Act 2005:
- (d) jatkuvasta hoidosta maksettava tuki
- (e) huoltajan etuus
- (f) huoltajan avustus
- (g) avustajan tukiapuraha
- (h) kotihoidontuki.

ITALIA

- (a) Laki nro 118, annettu 30. maaliskuuta 1971, siviilialan työkyvyttömyysetuuksista (Legge 30 Marzo 1971, n. 118 – Conversione in Legge del D.L. 30 gennaio 1971, n. 5 e nuove norme in favore dei mutilati ed Invalidi civili)
- (b) Laki nro 18, annettu 11. helmikuuta 1980, avustajakorvauksesta (Legge 11 Febbraio 1980, n. 18 – Indennità di accompagnamento agli Invalidi civili totalmente inabili)
- (c) Laki nro 104, annettu 5. helmikuuta 1992, 33 artikla (vammaisuuista koskeva puitelaki) (Legge 5 Febbraio 1992, n. 104 – Legge-quadro per l’assistenza, l’integrazione sociale e i diritti delle persone handicappate)
- (d) Lainsäädäntötehtävien ja hallinnollisen toimivallan siirtämisestä valtiolta alueille ja paikallisyhteisöille 31. maaliskuuta 1998 annettu asetus nro 112 (Decreto legislativo 31 Marzo 1998, n. 112 – Conferimento di funzioni e compiti amministrativi dello Stato alle regioni ed agli enti locali, in attuazione del capo I della Legge 15 Marzo 1997, n. 59)
- (e) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 883/2004 (Regolamento (CE) 883 del 29 aprile 2004 del Parlamento Europeo e del Consiglio, relativo al coordinamento dei sistemi di sicurezza sociale – SNCB – 70 artikla ja liite X)
- (f) Laki nro 183, annettu 4. marraskuuta 2010, 24 artikla, jolla muutetaan vammaisten avustamista vaikeissa tilanteissa koskevia sääntöjä (Legge n. 183 del 4 Novembre 2010, § 24 – Modifiche alla disciplina in materia di permessi per l’assistenza a portatori di handicap in situazione di gravità)
- (g) Laki nro 147, annettu 27. joulukuuta 2013, valtion vuotuisen ja monivuotisen talousarvion laatimisesta – vakauslaki 2014 (Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato – Legge di stabilità 2014).

LATVIA

- (a) Laki sosiaalipalveluista ja sosiaaliavustuksista (sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums) 31/10/2002
- (b) Sairaanhoitoa koskeva laki (Ārstniecības likums) 12/06/1997
- (c) Laki potilaiden oikeuksista (Pacientu tiesību likums) 30/12/2009
- (d) Hallituksen asetus nro 555 terveydenhuollon järjestämisestä ja maksumenettelystä (Ministru kabineta 2018. gada 28.augusta noteikumi Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība") 28/08/2018
- (e) Ministerikabinetin asetukset nro 275 sosiaalihuolto- ja kuntoutuspalvelujen maksumenettelyistä ja paikallishallinnon budjetista rahoitettavien palvelukustannusten maksumenettelyistä (Ministru kabineta 2003.gada 27.maija noteikumi Nr.275 "sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas kārtīdvilba, 27/05/2003)
- (f) Sosiaalipalvelujen ja sosiaaliavustusten vastaanottamisesta annettu ministerikabinetin asetus nro 138 (Ministru kabineta 2019.gada 2.aprīļa noteikumi Nr 138 "Noteiku mi par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanu") 02/04/2019.

LIETTUA

- (a) Laki kohdennetuista korvauksista (Tikslinių kompensacijų c statymas), annettu 29. kesäkuuta 2016 (nro XII-2507)
- (b) Laki sosiaalipalveluista (Socialinių paslaugų c statymas), annettu 19. tammikuuta 2006 (nro X-493)
- (c) Sairausvakuutuslaki, annettu 21. toukokuuta 1996 (nro I-1343)
- (d) Laki terveydenhuoltojärjestelmästä, annettu 19. heinäkuuta 1994 (nro I-552)
- (e) Terveydenhoitolaitekoskeva laki, annettu 6. kesäkuuta 1996 (nro I-1367).

LUXEMBURG

Huoltovakuutuksesta 19. kesäkuuta 1998 annettu laki, sellaisena kuin se on muutettuna 23. joulukuuta 2005 annetulla lailla ja 29. elokuuta 2017 annetulla lailla.

MALTA

- (a) Sosiaaliturvalaki (Att dwar is-Sigurta' Socjali) (Cap. 318)
- (b) Toissijainen lainsäädäntö 318.19: State-Owned Institutions and Hostels Rates Regulations (Regolamenti dwar it-Trasferiment ta 'Fondi gSveal Hostels Statali Indikati)
- (c) Toissijainen lainsäädäntö 318.17: Varojen siirtoa koskevat asetukset (Transfer of Funds (Government Financed Beds) Regulations (Regolamenti dwar it-Trasferiment ta 'Fondi għal Sodod Iffinanzjati mill-Gvern))
- (d) Toissijainen lainsäädäntö 318.13: Valtion rahoittamia asumispalveluja koskevat säännöt (regolamenti dwar Rati għal Servizzi residenzjali Finanzjali mill-Istat).

ALANKOMAAT

Pitkääikaishoitoa koskeva laki (Wet langdurige zorg (WLZ)), annettu 3. joulukuuta 2014.

PUOLA

- (a) Laki julkisrahoitteisista terveydenhuoltopalveluista (Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych), annettu 27. elokuuta 2004
- (b) Laki sosiaaliavustuksista (Ustawa o pomocy społecznej), annettu 12. maaliskuuta 2004
- (c) Perhe-etuuksista 28. marraskuuta 2003 annettu laki (Ustawa o świadczeniach Rodzinnych)
- (d) Sosiaalieläkelaki (Ustawa o rencie socjalnej), annettu 27. kesäkuuta 2003
- (e) Laki sosiaalivakuutusrahaston eläkkeistä (Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), annettu 17. joulukuuta 1998
- (f) Laki vammaisten ammatillisesta ja sosiaalisesta kuntoutuksesta ja työllistämisestä (Ustawa o reforilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), annettu 27. elokuuta 1997
- (g) Laki raskaana olevien naisten ja heidän perheidensä tukemisesta elämälle (Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"), annettu 4. marraskuuta 2016
- (h) Laki lisäetuuksista henkilöille, jotka eivät voi elää itsenäisesti (Ustawa o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, 31. heinäkuuta 2019).

PORTUGALI

- (a) Sosiaalivakuutus ja riittävien varojen takaaminen:
- (b) Asetus 265/99, annettu 14. heinäkuuta 1999, pitkäaikaishoidon lisästä (complemento por dependência), sellaisena kuin se on useita kertoja muutettuna
- (c) Laki 90/2009, annettu 31. elokuuta 2009, erityissuojelujärjestelmästä vammaisuuden varalta (regime especial de proteção na invalidez), julkaistu uudelleen konsolidoituna versiona 20. lokakuuta 2015 annetulla asetuksella 246/2015, sellaisena kuin se on muutettuna
- (d) Sosiaaliturvajärjestelmä ja kansallinen terveydenhuoltojärjestelmä:
- (e) Asetus 101/06, annettu 6. kesäkuuta 2006, integroidun jatkuvan hoidon kansallisesta verkostosta (rede de cuidados Continuados integrados), julkaistu uudelleen konsolidoituna versiona 28. heinäkuuta 2015 annetussa asetuksessa 136/2015
- (f) Asetus nro 8/2010, annettu 28. tammikuuta 2010, sellaisena kuin se on muutettuna ja julkaistuna uudelleen asetuksella nro 22/2011, annettu 10. helmikuuta 2011, mielenterveyteen liittyvää jatkuvaa integroitua hoitoa tarjoavien yksiköiden ja ryhmien perustamisesta (unidades e Equipas de cuidados Continuados integrados de saúde mental)
- (g) Asetus nro 343/2015, annettu 12. lokakuuta 2015, lastensairaala- ja avohoitoa sekä vastuuvapauden myöntämistä hallinnoivia tiimejä ja lastenlääkintäryhmiä koskevista normeista kansallisen integroidun pitkäaikaishoidon verkoston puitteissa (condições de instalação e funcionamento das unidades de internamento de cuidados integrados pediátricos e de ambulatório pediátricos, bem como as condições a que devem obedecer as equipas de gestão de altas e as equipas de cuidados continuados integrados destinadas a cuidados pediátricos da Rede Nacional de Cuidados Continuados Integrados)

- (h) Omaishoitajien asemasta 6. syyskuuta annettu laki N:o 6/2009 (Estatuto do cuidador formal).

ROMANIA

- (a) Laki 17, annettu 6. maaliskuuta 2000, vanhusten sosiaalihuollosta (Legea privind asistenta sociala a persoanelor varstnice) ja sen myöhemmät muutokset
- (b) Laki nro 448, annettu 6. joulukuuta 2006, vammaisten henkilöiden oikeuksien suojelusta ja edistämisestä (Legea privind protectia si promovarea drepturilor persoanelor cu handicap) ja myöhemmät muutokset
- (c) Sosiaaliavustuksia koskeva laki (Legea asistentei sociale) nro 292, 20. joulukuuta 2011.

SLOVAKIA

- (a) Laki sosiaalipalveluista (Zákon o sociálnych službách) nro 448/2008
- (b) Laki vammaisten korvauksiin liittyvistä taloudellisista etuuksista (Zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia) nro 447/2008
- (c) Laki terveydenhuollosta ja terveystalveluista (Zákon o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti) nro 576/2004
- (d) Laki terveydenhuollon tarjoajista, lääkäreistä ja ammattialajärjestöistä (Zákon o poskytovanéňoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch a stavovských organizáciách v zdravotníctve) nro 578/2004
- (e) Laki toimeentulominimistä (Zákon o životnom minime) nro 601/2003
- (f) Perhelaki (Zákon o rodine) nro 36/2005.
- (g) Laki lasten sosiaalisesta ja oikeudellisesta suojelusta ja sosiaalisesta holhouksesta (Zákon o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele) nro 305/2005.
- (h) Laki sosiaalityöstä (Zákon o sociálnej práci) nro 219/2014.

SLOVENIA

Ei erityistä pitkäaikaishoitoon liittyvää lainsäädäntöä.

Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet sisältyvät seuraaviin säädöksiin:

- (a) Eläke- ja työkyvyttömyysvakuutuslaki (Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju) (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 96/2012 ja myöhemmät muutokset)
- (b) Sosiaaliavustuksia koskeva laki (Zakon o socialno vartsvenih prejemkih) (Slovenian tasavallan virallinen lehti, nro 61/2010, ja myöhemmät muutokset)
- (c) Laki julkisia varoja koskevien oikeuksien käytöstä (Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev) (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 62/2010 ja myöhemmät muutokset)
- (d) Sosiaaliturvalaki (Zakon o socialnem varstvu) (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 3/2004 – virallinen konsolidoitu teksti ja myöhemmät muutokset)

- (e) Laki vanhempain- ja perhe-etuuksista (Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih) (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 110/2006 – virallinen konsolidoitu teksti ja myöhemmät muutokset)
- (f) Laki henkisesti ja fyysisesti vammaisista henkilöistä (Zakon o družbem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb) (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 41/83 ja myöhemmät muutokset)
- (g) Terveysthuolto- ja sairausvakuutuslaki (Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju) (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 72/2006 – virallinen konsolidoitu teksti ja myöhemmät muutokset)
- (h) Laki sotaveteraaneista (Zakon o vojnih veteranih) (Slovenian tasavallan virallinen lehti, nro 59/06, virallinen konsolidoitu teksti ja myöhemmät muutokset)
- (i) Sotavammaislaki (Zakon o vojnih invalidih) (Slovenian tasavallan virallinen lehti, nro 63/59, virallinen konsolidoitu teksti ja myöhemmät muutokset)
- (j) Budjettitasapainoa koskeva laki (Zakon za uravnoteženje javnih Finance (ZUJF)) (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 40/2012 ja sen myöhemmät muutokset)
- (k) Laki yksityishenkilöille ja kotitalouksille tehtävien siirtojen mukautuksista Slovenian tasavallassa (Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji) (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 114/2006 – virallinen konsolidoitu teksti ja myöhemmät muutokset).

ESPANJA

- (a) Laki nro 39/2006 henkilökohtaisen itsemääräämisoikeuden ja huollettavana olevien henkilöiden avustamisen edistämisestä, annettu 14. joulukuuta 2006, sellaisena kuin se on muutettuna
- (b) Sosiaaliturvalaki (Ley General de la Seguridad Social), hyväksytty 30. lokakuuta 2015 annetulla kuninkaallisella asetuksella nro 8/2015
- (c) Ministeriön päätös, annettu 15. huhtikuuta 1969
- (d) Kuninkaan asetus nro 1300/95, annettu 21. heinäkuuta 1995, sellaisena kuin se on muutettuna
- (e) Kuninkaan asetus nro 1647/97, annettu 31. lokakuuta 1997, sellaisena kuin se on muutettuna.

RUOTSI

- (a) Sosiaalipalvelulaki (Socialtjänstlagen (2001:453)), 2001
- (b) Terveysthuollosta vuonna 2017 annettu laki (Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)).

3 osa: Maksut, jotka liittyvät johonkin pöytäkirjan SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 1 kohdassa lueteltuun sosiaaliturvan alaan ja jotka maksetaan kylmän sään aikana lämmityksestä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi (pöytäkirjan SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 4 kohdan f alakohta).

- (i) YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Talvipolttoainemaksu (Social Security Contributions and Benefits Act 1992, Social Fund Winter Fuel Payment Regulations 2000, Social Security Contributions and Benefits (Northern Ireland) Act 1992 ja Social Fund Winter Fuel Payment Regulations (Northern Ireland) 2000).

(iii) JÄSENVALTIOT

TANSKA

- (a) Sosiaalisista ja valtion eläkkeistä annettu laki, LBK nro 983, 23/09/2019
- (b) Sosiaalisista ja valtion eläkkeistä annettu asetus, BEK nro 1602, 27/12/2019.

*LIITE SSC-2: RAJATYÖNTEKIJÄN PERHEENJÄSENTEN LUONTOISETUUKSIA KOSKEVIEN OIKEUKSIEN
RAJOITTAMINEN*

(Viitattu SSC.16 [Oleskelu toimivaltaisessa valtiossa, kun asuinpaikka on toisessa valtiossa –
rajatyöntekijöiden perheenjäseniä koskevat erityissäännöt] artiklan 2 kohdassa)

KROATIA

TANSKA

IRLANTI

SUOMI

RUOTSI

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

LIITE SSC-3: TOIMIVALTAISEEN VALTIOON PALAAVIEN ELÄKKEENSAAJIEN LISÄOIKEUDET

(SSC.25 [Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa valtiossa kuin asuinvaltiossa
– oleskelu toimivaltaisessa valtiossa – lupa asianmukaiseen hoitoon asuinvaltion ulkopuolella]
artiklan 2 kohta)

ITÄVALTA

BELGIA

BULGARIA

KYPROS

TŠEKKI

RANSKA

SAKSA

KREIKKA

UNKARI

LUXEMBURG

ALANKOMAAT

PUOLA

SLOVENIA

ESPANJA

RUOTSI

LIITE SSC-4: TAPAUKSET, JOISSA PRO RATA -LASKELMASTA LUOVUTAAN TAI JOISSA SITÄ EI SOVELLETA

(SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 4 ja 5 kohta)

1 OSA: TAPAUKSET, JOISSA PRO RATA -LASKELMASTA LUOVUTAAN SSC.47 [ETUUKSIEN MYÖNTÄMINEN]
ARTIKLAN 4 KOHDAN NOJALLA

ITÄVALTA

- (a) Kaikki hakemukset, jotka koskevat yleisestä sosiaalivakuutuksesta 9 päivänä syyskuuta 1955 annetun lain (ASVG), elinkeinonharjoittajien sosiaalivakuutuksesta 11 päivänä lokakuuta 1978 annetun lain (GSVG), maatalousyrittäjien sosiaalivakuutuksesta 11 päivänä lokakuuta 1978 annetun lain (BSVG) ja itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaalivakuutuksesta 30 päivänä marraskuuta 1978 annetun lain (FSVG) mukaisia etuuksia;
- (b) Kaikki perhe-eläkehakemukset, jotka pohjautuvat 18 päivänä marraskuuta 2004 annetun yleisen eläkevakuutuslain (APG) mukaiseen eläketiliin lukuun ottamatta 2 osassa mainittuja poikkeuksia;
- (c) Kaikki hakemukset, jotka koskevat Itävallan osavaltioiden lääkäriliittojen (Landesärztekammer) perhe-eläkkeitä, jotka perustuvat perusturvaan (perusetuus ja mikä tahansa lisäetuus taikka peruseläke);
- (d) Kaikki hakemukset, jotka koskevat Itävallan eläinlääkäriliiton eläkerahastosta maksettavaa perhe-eläketukea;
- (e) Kaikki hakemukset, jotka koskevat lesken- ja lapseneläkkeisiin liittyviä etuuksia Itävallan asianajajaliittojen sosiaaliturvalaitosten sääntöjen osan A mukaisesti;
- (f) Kaikki 3 päivänä helmikuuta 1972 annetun notaarien sosiaalivakuutuslain (NVG 1972) piiriin kuuluvat etuushakemukset.

KYPROS

Kaikki vanhuus- ja leskeneläkkeitä koskevat hakemukset.

TANSKA

Kaikki sosiaalieläkelaisissa tarkoitettuja eläkkeitä koskevat hakemukset, lukuun ottamatta [liitteessä SSC-5] [ETUUKSET JA SOPIMUKSET, JOIHIN VOIDAAN SOVELTAA SSC.49 [Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys] ARTIKLAA] mainittuja eläkkeitä

IRLANTI

Kaikki (siirtymä)kansaneläkettä, (maksuihin perustuvaa) kansaneläkettä ja (maksuihin perustuvaa) leskeneläkettä koskevat hakemukset.

LATVIA

- (a) Kaikki perhe-eläkkeitä koskevat hakemukset (1 päivänä tammikuuta 1996 annettu laki valtion eläkkeistä; 1 päivänä heinäkuuta 2001 annettu laki valtion rahoittamista eläkkeistä).

LIETTUA

Kaikki perhe-eläkkeen perusmäärän perusteella laskettuja valtion sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvia perhe-eläkkeitä koskevat hakemukset (laki valtion sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvista eläkkeistä).

ALANKOMAA

Kaikki yleisestä vanhuuseläkevakuutuksesta annetun lain (AOW) mukaisia vanhuuseläkkeitä koskevat hakemukset.

PUOLA

Kaikki etuusperusteisen järjestelmän mukaisia vanhuuseläkkeitä ja perhe-eläkkeitä koskevat hakemukset, lukuun ottamatta tapauksia, joissa useamman kuin yhden valtion lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden yhteenlaskettujen vakuutuskausien kesto on vähintään 20 vuotta naisten ja 25 vuotta miesten osalta mutta kansallisten vakuutuskausien kesto on alle kyseisten rajojen (eikä vähemmän kuin 15 vuotta naisten ja 20 vuotta miesten osalta) ja laskeminen tapahtuu 17 päivänä joulukuuta 1998 annetun lain 27 ja 28 §:n mukaisesti (virallinen lehti 2015, kohta 748).

PORTUGALI

Kaikki vanhuus- ja perhe-eläkehakemukset, lukuun ottamatta tapauksia, joissa useamman kuin yhden valtion lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden yhteenlaskettujen vakuutuskausien kesto on vähintään 21 kalenterivuotta mutta kansallisten vakuutuskausien kesto on enintään 20 vuotta ja laskeminen tapahtuu 10 päivänä toukokuuta 2007 annetun säädöksen N:o 187/2007 32 ja 33 §:n mukaisesti.

SLOVAKIA

- (a) Kaikki sellaisia perhe-eläkkeitä (lesken- ja lapseneläke) koskevat hakemukset, jotka on laskettu ennen 1 päivää tammikuuta 2004 voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti ja joiden määrä perustuu edunjättäjälle aiemmin maksettuun eläkkeeseen;
- (b) Kaikki sellaisia eläkkeitä koskevat hakemukset, jotka on laskettu muutetun sosiaaliturvalain N:o 461/2003 Kok. nojalla.

RUOTSI

- (a) Vanhuuseläkettä koskevat hakemukset takuueläkkeen muodossa (sosiaalivakuutussäädöksen 66 ja 67 luku);
- (b) Vanhuuseläkettä koskevat hakemukset lisäeläkkeen muodossa (sosiaalivakuutussäädöksen 63 luku).

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kaikki vanhuuseläkettä, vuoden 2014 eläkelain 1 osan mukaista kansaneläkettä sekä lesken- ja kuolemantapausetuuksia koskevat hakemukset, lukuun ottamatta niitä, joiden osalta verovuoden, joka alkaa 6 päivänä huhtikuuta 1975 tai sen jälkeen, aikana

- (i) asianomainen on täyttänyt Yhdistyneen kuningaskunnan ja jonkin jäsenvaltion lainsäädännön vakuutus-, työskentely- tai asumiskausia koskevat vaatimukset, ja yhtä (tai useampaa) verovuosista ei pidetä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisesti huomioon otettavana vuotena;
- (ii) Yhdistyneen kuningaskunnan voimassa olevan lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet 5 päivää heinäkuuta 1948 edeltävien kausien osalta otettaisiin huomioon pöytäkirjan SSC.47 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa soveltamalla jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisia vakuutus-, työskentely- ja asumiskausia.

Kaikki hakemukset, jotka koskevat vuonna 1992 sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista annetun lain (Social Security Contributions and Benefits Act 1992) 44 pykälän ja vuonna 1992 sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista (Pohjois-Irlanti) annetun lain (Social Security Contributions and Benefits (Northern Ireland) Act 1992) 44 pykälän mukaista lisäeläkettä.

2 OSA: TAPAUKSET, JOISSA SOVELLETAAN SSC.47 [ETUUKSIEN MYÖNTÄMINEN] ARTIKLAN 5 KOHTAA

ITÄVALTA

- (a) Yleisen eläkelain (APG), annettu 18 päivänä marraskuuta 2004, mukaiset eläketiliin perustuvat vanhuuseläkkeet ja niistä johdettu perhe-eläke;
- (b) Itävallan apteekkialan yleisestä palkkarahastosta (Pharmazeutische Gehaltskasse für Österreich) 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun liittovaltion lain (Itävallan virallinen lehti BGBl I N:o 154) 41 §:n mukaiset pakolliset korvaukset;
- (c) Itävallan alueellisten lääkäriliittojen vanhuus- ja varhaiseläkkeet, jotka perustuvat perusturvaan (perusetuus ja mikä tahansa lisäetuus taikka peruseläke), ja kaikki Itävallan alueellisten lääkäriliittojen eläke-etuudet, jotka perustuvat lisäturvaan (lisä- tai yksilöllinen eläke);
- (d) Itävallan eläinlääkäriliiton eläkerahastosta maksettava vanhuusiän tuki;
- (e) Itävallan asianajajayhdistysten sosiaaliturvalaitosten sääntöjen (osat A ja B) mukaiset etuudet, lukuun ottamatta lesken- ja lapseneläkkeistä johtuvia etuuksia koskevia hakemuksia Itävallan asianajajaliittojen sosiaaliturvalaitosten sääntöjen mukaisesti (osa A);
- (f) Arkkitehti- ja insinööriliiton sosiaaliturvalaitosten maksamat, Itävallan insinööriiliitosta vuonna 1993 annetun lain (Ziviltechnikerkammergesetz) ja sosiaaliturvalaitosten sääntöjen mukaiset etuudet, lukuun ottamatta viimeksi mainituista etuuksista johtuvien perhe-eläke-etuuksien perusteella maksettavia etuuksia;
- (g) Liittovaltion tilintarkastaja- ja veroneuvojaliiton sosiaaliturvalaitoksen sääntöjen mukaiset etuudet Itävallan tilintarkastaja- ja veroneuvojaliitosta annetun lain (Wirtschaftstreuhänderberufsgesetz) mukaisesti.

BULGARIA

Pakollisesta lisäeläkevakuutuksesta maksettavat vanhuuseläkkeet sosiaalivakuutuslain II osan II osaston mukaisesti.

KROATIA

Eläkkeet pakollisesta vakuutusjärjestelmästä perustuen yksilöllisiin pääomitettuihin säästöihin pakollisia ja vapaaehtoisia eläkerahastoja koskevan lain mukaisesti (virallinen lehti 49/99, sellaisena kuin se on muutettuna) ja eläkevakuutusyhtiöitä ja yksilöllisiin pääomitettuihin säästöihin perustuvien eläkkeiden maksamista koskevan lain mukaisesti (virallinen lehti 106/99, sellaisena kuin se on muutettuna), lukuun ottamatta tapauksia, joista säädetään pakollisia ja vapaaehtoisia eläkerahastoja koskevan lain 47 ja 48 §:ssä (perhe-eläke).

TŠEKKI

Eläkesäästöistä annetulla lailla N:o 426/2011 Kok. perustetusta toisen pilarin järjestelmästä maksetut eläkkeet.

TANSKA

- (a) Yksilölliset eläkejärjestelyt;
- (b) Kuolemantapauksissa myönnettävät etuudet (kertyneet Arbejdsmarkedets Tillægspension -järjestelmän puitteissa suoritettujen eläkemaksujen mukaan 1 päivää tammikuuta 2002 edeltäneeltä ajalta);
- (c) Kuolemantapauksissa myönnettävät etuudet (kertyneet Arbejdsmarkedets Tillægspension -järjestelmän puitteissa suoritettujen eläkemaksujen mukaan 1 päivää tammikuuta 2002 jälkeiseltä ajalta), joihin viitataan työmarkkinoiden lisäeläkettä koskevassa konsolidoidussa laissa (Arbejdsmarkedets Tillægspension) 942:2009.

VIRO

Pakollinen rahastoiva vanhuuseläkejärjestelmä.

RANSKA

Perus- tai täydentävät järjestelmät, joissa vanhuusetuudet lasketaan eläkepisteiden perusteella.

UNKARI

Yksityisten eläkerahastojen jäsenyyteen perustuvat eläke-etuudet.

LATVIA

Vanhuuseläkkeet (1 päivänä tammikuuta 1996 annettu laki valtion eläkkeistä; 1 päivänä heinäkuuta 2001 annettu laki valtion rahoittamista eläkkeistä).

PUOLA

Maksuperusteisen järjestelmän mukaiset vanhuuseläkkeet.

PORTUGALI

Lisäeläkkeet, jotka myönnetään 22 päivänä helmikuuta 2008 annetun säädöksen N:o 26/2008 mukaisesti (julkinen rahastointijärjestelmä).

SLOVAKIA

Pakollinen vanhuuseläkesäästäminen.

SLOVENIA

Pakollisesta lisäeläkevakuutuksesta maksettava eläke.

RUOTSI

Vanhuuseläke ansioeläkkeen ja rahastoeläkkeen muodossa (sosiaalivakuutussäädöksen 62 ja 64 luku).

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Portaittaiset eläke-etuudet, jotka maksetaan vuonna 1965 annetun vakuutuslain (National Insurance Act 1965) 36 ja 37 pykälän mukaisesti ja vuonna 1966 annetun vakuutuslain (National Insurance Act – Northern Ireland) 35 ja 36 pykälän mukaisesti.

LIITE SSC-5: ETUUDET JA SOPIMUKSET, JOIHIN VOIDAAN SOVELTAA SSC.49 [Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys] ARTIKLAA

I. Pöytäkirjan SSC.49 [Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys] artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetut etuudet, joiden määrä on riippumaton täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien pituudesta

TANSKA

Sellaisen henkilön 10 vuoden asumisella ansaitsema Tanskan kansallinen täysi vanhuuseläke, jolle eläke on myönnetty 1 päivään lokakuuta 1989 mennessä.

SUOMI

Siirtymäsäännösten mukaisesti määräytyvät ja ennen 1 päivää tammikuuta 1994 myönnetyt kansaneläkkeet ja leskeneläkkeet (laki kansaneläkelain voimaanpanosta 569/2007).

Lapseneläkkeen täydennysmäärä laskettaessa itsenäistä etuutta kansaneläkelain mukaisesti (kansaneläkelaki 568/2007).

RANSKA

Yleisen sosiaaliturvajärjestelmän tai maatalouden työntekijöiden järjestelmän mukainen leskien työkyvyttömyyseläke, jos se on laskettu kuolleen puolison SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti määritetyn työkyvyttömyyseläkkeen perusteella.

KREIKKA

Lain N:o 4169/1961 maatalouden vakuutusjärjestelmää (OGA) koskevien säännösten mukaiset etuudet.

ALANKOMAAT

Yleisestä perhe-eläkkeestä 21 päivänä joulukuuta 1995 annettu laki (ANW)

Työkyvyttömyysasteen mukaan määräytyvää työkyvyttömyyttä koskeva 10 päivänä marraskuuta 2005 annettu laki (WIA)

ESPANJA

Perhe-eläkkeet, jotka on myönnetty yleisissä ja erityisissä järjestelmissä, lukuun ottamatta virkamiesten erityisjärjestelmää.

RUOTSI

Ansiosidonnainen sairausetuus ja aktivointikorvaus (sosiaalivakuutussäädöksen 34 luku)

Takuueläke ja takuukorvaus, joilla on korvattu ennen 1 päivää tammikuuta 1993 sovelletun kansaneläkelainsäädännön mukainen täysi kansaneläke, sekä kyseisestä ajankohdasta sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien siirtymäsäännösten mukaisesti myönnettävä täysi kansaneläke.

II. Pöytäkirjan SSC.49 [Samanlaisten etuuskien päällekkäisyys] artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetut etuudet, joiden suuruus määrätään sellaisen laskennallisen kauden perusteella, joka katsotaan täytetyksi riskin toteutumispäivän ja myöhemmän päivämäärän välillä.

SUOMI

Työeläkkeet, joiden osalta otetaan huomioon tulevat kaudet kansallisen lainsäädännön mukaisesti

SAKSA

Perhe-eläkkeet, joiden osalta otetaan huomioon lisäkausi.

Vanhuuseläkkeet, joiden osalta otetaan huomioon jo ansaittu lisäkausi.

ITALIA

Italian eläkkeet täyden työkyvyttömyyden vuoksi (inabilità).

LATVIA

Oletettujen vakuutuskausien perusteella laskettu perhe-eläke (1 päivänä tammikuuta 1996 annetun kansaneläkelain 23 pykälän 8 momentti).

LIETTUA

- (a) Valtion sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvat työkyvyttömyyseläkkeet, jotka maksetaan valtion sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvista eläkkeistä annetun lain mukaisesti.
- (b) Valtion sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvat perhe- ja lapseneläkkeet, jotka on laskettu vainajan työkyvyttömyyseläkkeen perusteella valtion sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvista eläkkeistä annetun lain mukaisesti.

LUXEMBURG

Perhe-eläkkeet

SLOVAKIA

Slovakian perhe-eläke, joka johdetaan työkyvyttömyyseläkkeestä.

ESPANJA

Virkamiesten erityisjärjestelmän mukaiset vanhuuseläkkeet, jotka maksetaan valtion eläkkeensaajista annetun lain konsolidoidun tekstin I osaston mukaisesti, jos riskin toteutumishetkellä etuudensaaja oli palveluksessa oleva virkamies tai häntä kohdeltiin sellaisena; Perhe-eläkkeet (lesket, lapset ja vanhemmat), jotka maksetaan valtion eläkkeensaajista annetun lain konsolidoidun tekstin I osaston mukaisesti, jos virkamies kuoleman sattuessa oli palveluksessa tai häntä kohdeltiin palveluksessa olevana.

RUOTSI

Sairausetuus ja aktivointikorvaus takuukorvauksen muodossa (Sosiaalivakuutussäädöksen 35 luku)

Perhe-eläke hyvitettyjen vakuutuskausien mukaan laskettuna (Sosiaalivakuutuslainsäädännön 76–85 luku).

III. Pöytäkirjan SSC.49 [Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys] artiklan 2 kohdan b alakohdan i alakohdassa tarkoitettut sopimukset, joiden tarkoituksena on estää saman laskennallisen kauden huomioon ottaminen kahdesti tai useammin:

Suomen tasavallan ja Saksan liittotasavallan välillä 28 päivänä huhtikuuta 1997 tehty sosiaaliturvasopimus

Suomen tasavallan ja Luxemburgin suurherttuakunnan välillä 10 päivänä marraskuuta 2000 tehty sosiaaliturvasopimus

sosiaaliturvasta 18 päivänä elokuuta 2003 tehty pohjoismainen sopimus.

*LIITE SSC-6: JÄSENVALTIOIDEN JA YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN LAINSÄÄDÄNNÖN
SOVELTAMISTA KOSKEVAT ERITYISMÄÄRÄYKSET*

(SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklan 2 kohta, SSC.51 [Etuuksien laskemista koskevat täydentävät määräykset] artiklan 1 kohta ja SSC.66 [Lainsäädännön soveltaminen] artikla)

ITÄVALTA

1. Hankittaessa eläkevakuutuskausia pidetään toisen valtion koulussa tai vastaavassa oppilaitoksessa olemista vastaavana kuin koulussa tai oppilaitoksessa olemista yleisen sosiaalivakuutuslain (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz – ASVG) 227 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 228 §:n 1 momentin 3 kohdan, elinkeinonharjoittajien sosiaalivakuutuslain (Gewerbliches Sozialversicherungsgesetz – GSVG) 116 §:n 7 momentin sekä maanviljelijöiden sosiaalivakuutuslain (Bauern-Sozialversicherungsgesetz – BSVG) 107 §:n 7 momentin mukaisesti, jos henkilöön on sovellettu jossakin vaiheessa Itävallan lainsäädäntöä sillä perusteella, että hän on toiminut palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, ja ASVG:n 227 §:n 3 momentissa, GSVG:n 116 §:n 9 momentissa ja BSVG:n 107 §:n 9 momentissa säädettyt erityiset maksut tällaisten koulutuskausien hankkimiseksi on maksettu.

2. Laskettaessa SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua pro rata -etuutta Itävallan lainsäädännön mukaisia maksujen erityiskorotuksia lisävakuutusta ja kaivostyöntekijöiden lisäetuutta varten ei oteta huomioon. Näissä tapauksissa ilman kyseisiä maksuja laskettuun pro rata -etuuteen lisätään tarvittaessa vähentämättömät maksujen erityiskorotukset lisävakuutusta ja kaivostyöntekijöiden lisäetuutta varten.

3. Jos pöytäkirjan SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklan nojalla Itävallan eläkevakuutusjärjestelmän mukaisia korvaavia jaksoja on täytynyt mutta niitä ei voida käyttää laskentaperusteena ASVG:n 238 ja 239 §:n, GSVG:n 122 ja 123 §:n sekä BSVG:n 113 ja 114 §:n mukaisesti, käytetään lastenhoitokausia koskevaa laskentaperustetta ASVG:n 239 §:n, GSVG:n 123 §:n ja BSVG:n 114 §:n mukaisesti.

BULGARIA

Bulgarian sairausvakuutuslain 33 §:n 1 momenttia sovelletaan kaikkiin henkilöihin, joiden osalta Bulgaria on toimivaltainen jäsenvaltio pöytäkirjan III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityismääräykset] 1 luvun [Sairausetuudet sekä äitiys- ja vastaavat isyysetuudet] mukaisesti.

KYPROS

Sovellettaessa SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklan, SSC.46 [Kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset] artiklan ja SSC.56 [Vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset] artiklan määräyksiä 6 päivänä lokakuuta 1980 voimassa olleen tai sen jälkeen jatkuvan kauden osalta vakuutusviikko määritellään Kyproksen lainsäädännössä jakamalla tietyn kauden vakuutusmaksuperustan muodostavat kokonaisansiot kyseisenä vakuutusmaksuvuotena sovellettavalla vakuutusmaksuperustan muodostavien perusansioiden viikoittaisella määrällä edellyttäen, että näin määrätty viikkojen lukumäärä ei ylitä kyseisen kauden kalenteriviikkojen lukumäärää.

TŠEKKI

Määriteltäessä perheenjäseniä pöytäkirjan SSC.1 [Määritelmät] artiklan s alakohdan mukaisesti puolisoiksi katsotaan myös rekisteröidyn parisuhteen osapuoli rekisteröidystä parisuhteesta annetun Tšekin lain N:o 115/2006 Kok. mukaisesti.

TANSKA

1.

- (a) Laskettaessa eläkettä sosiaalieläkelain (Lov om social pension) mukaisesti pidetään rajatyöntekijän tai Tanskaan kausityöhön tulleen työntekijän Tanskan lainsäädännön mukaan täyttyneitä palkkatyö- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia jälkeen elävän puolison osalta Tanskassa täyttyneinä asumiskausina niiltä osin kuin jälkeen elävä puoliso oli näiden kausien aikana avioliitossa edellä mainitun työntekijän kanssa ilman asumuseroa tai tosiasiallista eroa yhteensopimattomuuden vuoksi ja edellyttäen, että kyseisten kausien aikana puoliso asui toisen valtion alueella. Tässä kohdassa 'kausityöllä' tarkoitetaan työtä, joka on riippuvainen vuodenaikojen vaihtelusta ja toistuu automaattisesti joka vuosi.
- (b) Laskettaessa eläkettä sosiaalieläkelain (Lov om social pension) mukaisesti sellaisten henkilöiden osalta, joihin ei sovelleta a alakohdtaa, pidetään Tanskan lainsäädännön mukaan ennen 1 päivää tammikuuta 1984 täyttyneitä palkkatyö- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia jälkeen elävän puolison osalta Tanskassa täyttyneinä asumiskausina niiltä osin kuin jälkeen elävä puoliso oli näiden kausien aikana avioliitossa kyseisen henkilön kanssa ilman asumuseroa tai tosiasiallista eroa yhteensopimattomuuden vuoksi ja edellyttäen, että kyseisten kausien aikana puoliso asui toisen valtion alueella.
- (c) Edellä olevien a ja b alakohdan mukaisesti huomioon otettavia kausia ei oteta huomioon, jos ne ovat päällekkäisiä sellaisten kausien kanssa, jotka on otettu huomioon laskettaessa asianomaisen henkilön eläkettä toisen valtion pakollista vakuutusta koskevan lainsäädännön mukaan, tai sellaisten kausien kanssa, joiden aikana asianomainen henkilö sai eläkettä tällaisen lainsäädännön mukaan. Nämä kaudet otetaan kuitenkin huomioon, jos mainitun eläkkeen vuosittainen määrä on vähemmän kuin puolet sosiaalieläkkeen perusmäärästä.

2.

- (a) Sen estämättä, mitä pöytäkirjan SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklassa määrätään, henkilöillä, jotka eivät ole harjoittaneet ansiotoimintaa yhdessä tai useammassa valtiossa, on oikeus Tanskan sosiaalieläkkeeseen vain, jos he ovat olleet tai ovat aiemmin olleet pysyviä asukkaita Tanskassa vähintään kolme vuotta ottaen huomioon Tanskan lainsäädännön mukaiset ikärajoitukset. Jollei pöytäkirjan SSC.5 [Yhdenvertainen kohtelu] artiklasta muuta johdu, pöytäkirjan SSC.8 [Asuinpaikkaa koskevien sääntöjen jättäminen huomiotta] artiklaa ei sovelleta Tanskan sosiaalieläkkeeseen, johon tällaiset henkilöt ovat saaneet oikeuden.
- (b) Edellä a alakohdassa tarkoitettuja määräyksiä ei sovelleta Tanskan sosiaalieläkeoikeuksiin sellaisten henkilöiden perheenjäsenten osalta, jotka harjoittavat tai ovat harjoittaneet Tanskassa ansiotoimintaa, eikä opiskelijoiden tai heidän perheenjäsentensä osalta.

3. Joustaviin työjärjestelyihin (ledighedsydelse) (10 päivänä kesäkuuta 1997 annettu laki nro 455) hyväksyttyjen työttömien henkilöiden tilapäinen etuus kuuluu pöytäkirjan III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityismääräykset] 6 luvun [Työttömyysetuudet] soveltamisalaan.

4. Jos Tanskan sosiaalieläkkeen saajalla on oikeus myös toisen valtion myöntämään perhe-eläkkeeseen, näitä eläkkeitä pidetään Tanskan lainsäädäntöä sovellettaessa SSC.48 [Säännöt päällekkäisyyden estämiseksi] artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina samanlaisina etuuksina edellyttäen kuitenkin, että se henkilö, jonka vakuutus- tai asumiskausia käytetään perusteena perhe-eläkkeen laskemisessa, oli saanut oikeuden Tanskan sosiaalieläkkeeseen.

VIRO

Vanhempainetuuksia laskettaessa katsotaan muissa valtioissa kuin Virossa täyttyneiden työskentelykausien perustuvan määrään, joka vastaa niiden kanssa yhteen laskettavien, Virossa täyttyneiden työskentelykausien aikana maksettua keskimääräistä sosiaaliveroa. Jos henkilö on viitevuotena työskennellyt pelkästään muissa valtioissa, etuuden laskentaperusteena käytetään sitä keskimääräistä sosiaaliveroa, joka on maksettu Virossa viitevuoden ja äitiysloman välisenä aikana.

SUOMI

1. Suomen kansaneläkettä koskevan oikeuden määrittämiseksi ja määrän laskemiseksi SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan – SSC.49 [Samanlaisten etuuksien päällekkäisyys] artiklan mukaisesti toisen valtion lainsäädännön nojalla ansaittuja eläkkeitä käsitellään samalla tavalla kuin Suomen lainsäädännön nojalla ansaittuja eläkkeitä.

2. Sovellettaessa SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohtaa Suomen työeläkelainsäädännön mukaisen tulevan ajan ansioiden laskemiseksi silloin, kun henkilö on työskennellyt palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana osan Suomen lainsäädännön mukaista tarkasteluaikaa toisessa valtiossa ja hänelle on täyttynyt siihen perustuvia eläkevakuutuskausia, tulevan ajan ansioiden on katsottava vastaavan summaa, jonka henkilö on ansainnut tarkasteluaikana Suomessa ja joka jaetaan Suomessa tarkasteluaikana täyttyneiden vakuutuskausien lukumäärällä.

RANSKA

1. Henkilöille, jotka saavat Ranskassa luontoisetuuksia pöytäkirjan SSC.15 [Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklan tai SSC.24 [Perheenjäsenien asuminen muussa valtiossa kuin eläkkeensaajan asuinvaltiossa] artiklan perusteella ja jotka asuvat Ranskan Haut-Rhinin, Bas-Rhinin tai Mosellen departementeissa, toisen valtion laitoksen puolesta myönnettyihin luontoisetuuksiin, joiden kustannuksista tämä laitos vastaa, kuuluvat Alsace-Mosellen yleisestä sairausvakuutusjärjestelmästä ja pakollisesta täydentävästä paikallisesta sairausvakuutusjärjestelmästä myönnetyt etuudet.

2. Pöytäkirjan III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityismääräykset] 5 lukua [Vanhuuseläkkeet ja perhe-eläkkeet] sovellettaessa nykyisiin tai entisiin palkattuihin työntekijöihin tai itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovellettava Ranskan lainsäädäntö kattaa sekä vanhuuseläkevakuutuksen perusjärjestelmän tai -järjestelmät että lisäeläkejärjestelmän tai -järjestelmät, joihin asianomainen henkilö on kuulunut.

SAKSA

1. Sen estämättä, mitä pöytäkirjan SSC.6 [Etuuksien, tulojen, tosiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen] artiklan a alakohdassa määrätään ja sosiaalilain VI osan (Sozialgesetzbuch VI) 5 §:n 4 momentin 1 kohdassa säädetään, henkilö, joka saa täyttä vanhuuseläkettä toisen valtion lainsäädännön nojalla, voi hakea pakollista vakuutusta Saksan eläkevakuutusjärjestelmästä.

2. Sen estämättä, mitä pöytäkirjan SSC.6 [Etuuksien, tulojen, tosiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen] artiklan a alakohdassa määrätään ja sosiaalilain VI osan (Sozialgesetzbuch VI) 7 §:ssä säädetään, henkilö, joka kuuluu pakolliseen vakuutusjärjestelmään toisessa valtiossa tai saa vanhuuseläkettä toisen valtion lainsäädännön nojalla, voi liittyä Saksan vapaaehtoiseen vakuutusjärjestelmään.

3. Myönnettäessä sosiaalilain V osan (SGB V) 47 §:n 1 momentin, sosiaalilain VII osan (SGB VII) 47 §:n 1 momentin ja Reichsversicherungsordnung -säännösten 200 §:n 2 momentin nojalla rahaetuuksia vakuutetuille henkilöille, jotka asuvat toisessa valtiossa, Saksan vakuutusjärjestelmissä lasketaan etuuksien arvioinnissa käytettävä nettopalkka ikään kuin vakuutettu asuisi Saksassa, jollei vakuutettu pyydä arviointia tosiasiallisesti saamansa nettopalkan perusteella.

4. Muiden valtioiden kansalaiset, joiden asuinpaikka tai tavanomainen asunto on Saksan ulkopuolella ja jotka täyttävät Saksan eläkevakuutusjärjestelmän yleiset edellytykset, voivat maksaa vapaaehtoisia vakuutusmaksuja vain, jos he ovat aiemmin olleet vapaaehtoisesti tai pakollisesti vakuutettuina Saksan eläkevakuutusjärjestelmässä; tämä koskee myös valtiottomia henkilöitä ja pakolaisia, joiden asuinpaikka tai tavanomainen asunto on jossain toisessa valtiossa.

5. Sosiaalilain VI osan (Sozialgesetzbuch VI) 253 §:n mukainen vakiokausi (pauschale Anrechnungszeit) määritetään ottaen huomioon vain Saksan kaudet.

6. Tapauksissa, joissa eläkkeen uudelleenlaskentaan sovelletaan 31 päivänä joulukuuta 1991 voimassa ollutta Saksan eläkelainsäädäntöä, sovelletaan ainoastaan Saksan lainsäädäntöä hyvitettäessä Saksan korvaavia aikoja (Ersatzzeiten).

7. Saksan lainsäädäntöä työtapaturmista ja ammattitaudeista, jotka korvataan ulkomaisilla eläkkeillä koskevan lain mukaisesti, sekä sellaisten vakuutuskausien perusteella myönnettävistä etuuksista, jotka voidaan hyvittää ulkomaisilla eläkkeillä koskevan lain mukaisesti alueilla, jotka mainitaan siirtymään joutuneiden ja pakolaisasiain lain (Bundesvertriebenengesetz) 1 pykälän 2 momentin 3 kohdassa, sovelletaan edelleen pöytäkirjan soveltamisalan rajoissa sen estämättä, mitä ulkomaisia eläkkeitä koskevan lain (Fremdrentengesetz) 2 pykälässä säädetään.

8. Pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdassa tarkoitetun teoreettisen määrän laskemiseksi vapaiden ammattien eläkejärjestelmissä toimivaltainen laitos ottaa perusteeksi jokaisen jonkin toisen valtion lainsäädännön mukaan täyttyneen vakuutusvuoden osalta keskimääräisen vuosittaisen eläkeoikeuden, joka on hankittu toimivaltaisen laitoksen jäsenyyden aikana vakuutusmaksuja maksamalla.

KREIKKA

1. Lakia N:o 1469/84, joka koskee Kreikan kansalaisten ja kreikkalaista alkuperää olevien ulkomaiden kansalaisten vapaaehtoista liittymistä eläkevakuutusjärjestelmään, sovelletaan muiden valtioiden kansalaisiin, valtiottomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jos kyseiset henkilöt ovat asuin- tai oleskelupaikastaan riippumatta aikaisemmin kuuluneet pakollisesti tai vapaaehtoisesti Kreikan eläkevakuutusjärjestelmään.

2. Sen estämättä, mitä pöytäkirjan SSC.6 [Etuuksien, tulojen, tosiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen] artiklan a alakohdassa määrätään ja lain 1140/1981 34 §:ssä säädetään, henkilö, joka saa eläkettä työtapaturman tai ammattitaudin perusteella toisen valtion lainsäädännön nojalla, voi hakea pakollista vakuutusta OGA:n soveltaman lainsäädännön mukaisesti sikäli kuin hän harjoittaa kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa.

IRLANTI

1. Sen estämättä, mitä SSC.19 [Rahaetuudet] artiklan 2 kohdassa ja SSC.57 [Työttömyysetuuksien laskeminen] artiklassa määrätään, laskettaessa vakuutetun määrättyjä hyväksyttäviä viikkoansioita Irlannin lainsäädännön mukaisten sairaus- tai työttömyysetuuksien myöntämistä varten otetaan vakuutetun jokaiselta työviikolta, jona hän on jonkin toisen valtion lainsäädännön mukaisesti ollut palkkatyössä asiaankuuluvana määrättyinä vuonna, huomioon määrä, joka vastaa palkkatyöntekijöiden keskimääräistä viikkoansiota tuona määrättyinä vuonna.

MALTA

Erityismääräykset virkamiesten osalta

- (a) Yksinomaan sovellettaessa pöytäkirjan SSC.43 [Erityismääräykset virkamiesten osalta] artiklaa ja SSC.55 [Erityismääräykset virkamiesten osalta] artiklaa Maltan puolustusvoimista annetun lain (Maltan lakien 220 luku), poliisilain (Maltan lakien 164 luku) ja vankeinhoitolain (Maltan lakien 260 luku) mukaisessa palveluksessa olevia henkilöitä pidetään virkamiehinä;
- (b) Edellä mainittujen lakien ja eläkeasetuksen (Maltan lakien 93 luku) nojalla maksettavia eläkkeitä pidetään yksinomaan pöytäkirjan SSC.1 [Määritelmät] artiklan cc alakohtaa sovellettaessa "virkamiesten erityisjärjestelminä".

ALANKOMAAT

1. Hoitovakuutus

- (a) Kun kyse on oikeudesta luontoisetuksiin Alankomaiden lainsäädännön mukaan, pöytäkirjan III osaston 1 luvun [Sairausetuudet sekä äitiys- ja vastaavat isyysetuudet] ja 2 luvun [Työtapaturma- ja ammattitautietuudet] määräyksiä täytäntöön pantaessa luontoisetuksiin oikeutetuilla henkilöillä tarkoitetaan:
 - (i) henkilöitä, joiden on hoitovakuutuslain (Zorgverzekeringswet) 2 §:n mukaisesti otettava vakuutus hoitovakuutuslaitoksesta; ja
 - (ii) sikäli kuin nämä eivät kuulu i alakohdan soveltamisalaan, palveluksessa olevan sotilashenkilöstön perheenjäseniä, jotka asuvat toisessa valtiossa, ja henkilöitä, jotka asuvat toisessa valtiossa ja joilla on pöytäkirjan mukaisesti oikeus terveydenhoitoon asuinvaltiossaan Alankomaiden vastatessa kustannuksista.
- (b) Edellä 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden on hoitovakuutuslain (Zorgverzekeringswet) säännösten mukaisesti otettava vakuutus hoitovakuutuslaitoksesta, ja 1 kohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden on rekisteröidyttävä hoitovakuutusvirastossa (College voor zorgverzekeringen);
- (c) Edellä a alakohdassa tarkoitettuihin henkilöihin ja heidän perheenjäseniinsä sovelletaan hoitovakuutuslain (Zorgverzekeringswet) ja erityissairaanhoitokuluja koskevan yleisen lain (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) säännöksiä, jotka koskevat velvollisuutta suorittaa maksuja. Perheenjäsenten kohdalla maksut peritään siltä henkilöltä, jonka oikeudesta oikeus terveydenhoitoon on johdettu, lukuun ottamatta sotilashenkilöstön perheenjäseniä, jotka asuvat toisessa valtiossa ja joilta maksut peritään suoraan;

- (d) Zorgverzekeringswet-lain (hoitovakuutuslain) säännöksiä, jotka koskevat viivästynyttä vakuutuksen ottamista, sovelletaan soveltuvin osin, kun kyse on a alakohdan ii alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden viivästyneestä rekisteröitymisestä College voor zorgverzekeringen -vakuutusvirastossa;
- (e) Alankomaissa asuvilla tai siellä tilapäisesti oleskelevilla henkilöillä, joilla on muun valtion kuin Alankomaiden lainsäädäntöön perustuva oikeus luontoisetuuksiin, on oikeus vastaaviin luontoisetuuksiin kuin Alankomaissa vakuutetuilla on asuin- tai oleskelupaikan laitoksen tarjoaman turvan mukaisesti, ottaen huomioon hoitovakuutuslain (Zorgverzekeringswet) 11 §:n 1, 2 ja 3 momentti ja 19 §:n 1 momentti, samoin kuin oikeus erityissairaanhoitokuluja koskevan yleisen lain (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) mukaisiin luontoisetuuksiin;
- (f) Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.21 [Oikeus luontoisetuuksiin asuinvaltion lainsäädännön perusteella] artiklaa – SSC.27 [Eläkkeensaajien maksut] artiklaa pidetään seuraavia etuuksia (pöytäkirjan III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityismääräykset] 4 luvun [Työkyvyttömyysetuudet] ja 5 luvun [Vanhuuseläkkeet ja perhe-eläkkeet] mukaisten eläkkeiden lisäksi) Alankomaiden lainsäädännön mukaan maksettavina eläkkeinä:
- eläkkeet, jotka on myönnetty virkamiesten ja heidän jälkeensä elävien eläkkeistä 6 päivänä tammikuuta 1966 annetun lain mukaisesti (Algemene burgerlijke pensioenwet) (Alankomaiden virkamieseläkelaki)
 - eläkkeet, jotka on myönnetty sotilashenkilöiden ja heidän jälkeensä elävien eläkkeistä 6 päivänä lokakuuta 1966 annetun lain mukaisesti (Algemene militaire pensioenwet) (sotilaseläkelaki)
 - työkyvyttömyysetuudet, jotka on myönnetty sotilaiden työkyvyttömyysetuuksista 7 päivänä kesäkuuta 1972 annetun lain mukaisesti (Wetarbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen) (laki sotilaiden työkyvyttömyysetuuksista)
 - eläkkeet, jotka on myönnetty Alankomaiden rautatieyhtiön (NV Nederlandse spoorwegen) työntekijöiden ja heidän jälkeensä elävien eläkkeistä 15 päivänä helmikuuta 1967 annetun lain mukaisesti (Spoorwegpensioenwet) (rautatie-eläkelaki)
 - eläkkeet, jotka on myönnetty työskentelyedellytyksistä Alankomaiden rautatieyhtiössä annetun asetuksen mukaan (Reglement Dienstvoorwaarden Nederlandse Spoorwegen)
 - etuudet, jotka annetaan henkilöille, jotka ovat jääneet eläkkeelle ennen eläkkeellejääntiin oikeuttavaa 65 vuoden ikää sellaisen eläkkeen perusteella, jonka tarkoituksena on tarjota aiemmin työssä olleille henkilöille vanhuusiän tuloturva, tai etuudet, jotka annetaan poistuttaessa ennenaikaisesti työmarkkinoilta valtion perustaman tai työmarkkinasopimuksella perustetun vähintään 55-vuotiaille tarkoitetun järjestelmän mukaisesti
 - etuudet, jotka annetaan sotilashenkilöstöön kuuluville ja virkamiehille henkilöstön vähentämistä, työn luonteen vuoksi ikäsyistä tapahtuvaa

irtisanomista ja varhaiseläkkeelle siirtymistä koskevan järjestelyn mukaisesti.

- (g) Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.16 [Oleskelu toimivaltaisessa valtiossa, kun asuinpaikka on toisessa valtiossa – rajatyöntekijöiden perheenjäseniä koskevat erityissäännöt] artiklan 1 kohtaa on Alankomaissa tilapäisesti oleskelevilla tämän kohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitetuilla henkilöillä oikeus luontoisuuksiin Alankomaissa asuinpaikan laitoksen vakuutetuille tarjotun turvan mukaisesti ottaen huomioon hoitovakuutuslain (Zorgverzekeringswet) 11 §:n 1, 2 ja 3 momentti ja 19 §:n 1 momentti, samoin kuin oikeus erityissairaanhoitokuluja koskevan yleisen lain (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) mukaisiin luontoisuuksiin.

2. Yleisen vanhuuseläkelain (Algemene Ouderdomswet – AOW) soveltaminen

- (a) Yleisen vanhuuseläkelain (Algemene Ouderdomswet – AOW) 13 §:n 1 momentissa tarkoitettua vähennystä ei sovelleta 1 päivää tammikuuta 1957 edeltäviin kalenterivuosiin, joiden aikana etuudensaaja, joka ei täytä edellytyksiä kyseisten vuosien käsittelemiseksi vakuutuskausina,

- asui Alankomaissa ikävuosina 15–65
- asui toisessa valtiossa mutta työskenteli Alankomaissa Alankomaihin sijoittautuneen työnantajan palveluksessa, tai
- työskenteli toisessa valtiossa kausina, joita pidetään vakuutuskausina Alankomaiden sosiaaliturvajärjestelmässä.

Poiketen siitä, mitä AOW:n 7 pykälässä säädetään, henkilöillä, jotka asuivat tai työskentelivät Alankomaissa edellä mainittujen edellytysten mukaisesti vain ennen 1 päivää tammikuuta 1957, katsotaan myös olevan oikeus eläkkeeseen.

- (b) AOW:n 13 §:n 1 momentissa tarkoitettua vähennystä ei sovelleta 2 päivää elokuuta 1989 edeltäviin kalenterivuosiin, joiden aikana 15–65-vuotias henkilö, joka on tai oli naimisissa, ei ollut vakuutettuna edellä mainitun lainsäädännön mukaisesti ja asui muun valtion kuin Alankomaiden alueella, jos nämä kalenterivuodet ovat päällekkäisiä vakuutuskausien kanssa, jotka ovat täyttyneet edellä mainitun lainsäädännön mukaisesti henkilön puolison osalta, tai kalenterivuosien kanssa, jotka otetaan huomioon tämän kohdan a alakohdan mukaisesti, edellyttäen että avioliitto oli voimassa tuona aikana.

Poiketen siitä, mitä AOW:n 7 §:ssä säädetään, tällä henkilöllä katsotaan olevan oikeus eläkkeeseen.

- (c) AOW:n 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua vähennystä ei sovelleta 1 päivää tammikuuta 1957 edeltäviin kalenterivuosiin, joiden aikana eläkkeensaajan puoliso, joka ei täytä edellytyksiä kyseisten vuosien käsittelemiseksi vakuutuskausina,

- asui Alankomaissa ikävuosina 15–65, tai
- asui toisessa valtiossa mutta työskenteli Alankomaissa Alankomaihin sijoittautuneen työnantajan palveluksessa, tai

- työskenteli toisessa valtiossa kausina, joita pidetään vakuutuskausina Alankomaiden sosiaaliturvajärjestelmässä.
- (d) AOW:n 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua vähennystä ei sovelleta 2 päivää elokuuta 1989 edeltäviin kalenterivuosiin, joiden aikana 15–65-vuotias eläkkeensaajan puoliso asui muun valtion kuin Alankomaiden alueella eikä ollut vakuutettuna AOW:n mukaisesti, jos nämä kalenterivuodet ovat päällekkäisiä vakuutuskausien kanssa, jotka ovat täyttyneet kyseisen lainsäädännön mukaisesti eläkkeensaajan osalta, tai kalenterivuosien kanssa, jotka otetaan huomioon tämän kohdan a alakohdan mukaisesti, edellyttäen että avioliitto oli voimassa tuona aikana.
- (e) Edellä olevia 2 kohdan a, b, c ja d alakohtaa ei sovelleta kausiin, jotka ovat päällekkäisiä
- kausien kanssa, jotka voidaan ottaa huomioon laskettaessa eläkeoikeuksia muun valtion kuin Alankomaiden vanhuusvakuutusta koskevan lainsäädännön mukaisesti, tai
 - kausien kanssa, joiden osalta asianomainen henkilö on saanut vanhuuseläkettä kyseisen lainsäädännön mukaisesti.

Toisen valtion järjestelmän mukaisia vapaaehtoisen vakuutuksen kausia ei oteta huomioon tätä alakohtaa sovellettaessa.

- (f) Edellä olevia 2 kohdan a, b, c ja d alakohtaa sovelletaan vain, jos asianomainen henkilö on asunut yhdessä tai useammassa valtiossa kuusi vuotta 59 ikävuoden jälkeen, ja vain sen ajan, jona hän asuu jossakin näistä valtioista.
- (g) Poiketen siitä, mitä AOW:n IV luvussa säädetään, kaikille muussa valtiossa kuin Alankomaissa asuville henkilöille, joiden puolisoilla on kyseisen lainsäädännön mukainen pakollinen vakuutus, annetaan lupa ottaa vapaaehtoinen vakuutus kyseisen lainsäädännön mukaisesti kausiksi, joiden aikana puolisoilla on pakollinen vakuutus.

Tämä luvan voimassaolo ei pääty, jos puolison pakollinen vakuutus päättyy hänen kuolemansa johdosta ja jos jälkeen elävä saa eläkettä vain yleisen perhe-eläkelain (Algemene nabestaandenwet) mukaisesti.

Kaikissa tapauksissa lupa vapaaehtoisen vakuutuksen osalta päättyy päivänä, jona henkilö täyttää 65 vuotta.

Vapaaehtoiseen vakuutukseen maksettava vakuutusmaksu vahvistetaan niiden AOW:n säännösten mukaisesti, jotka koskevat vapaaehtoiseen vakuutukseen maksettavan vakuutusmaksun määrittämistä. Jos vapaaehtoinen vakuutus kuitenkin seuraa 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua vakuutuskautta, maksu vahvistetaan niiden AOW:n säännösten mukaisesti, jotka koskevat pakolliseen vakuutukseen maksettavan vakuutusmaksun määrittämistä, ja huomioon otettavat tulot katsotaan saaduiksi Alankomaissa.

- (h) Edellä olevassa 2 kohdan g alakohdassa tarkoitettua lupaa ei myönnetä kenellekään, joka on vakuutettuna toisen valtion eläkkeitä tai perhe-etuuksia koskevan lainsäädännön mukaisesti;
- (i) Kaikkien, jotka haluavat ottaa 2 kohdan g alakohdassa tarkoitetun vapaaehtoisen vakuutuksen, on haettava sitä sosiaalivakuutuspankista (Sociale Verzekeringsbank) vuoden kuluessa siitä päivämäärästä, jona osallistumista koskevat edellytykset täyttyivät.

3. Yleisen perhe-eläkelain (Algemene nabestaandenwet – ANW) soveltaminen

- (a) Jos jälkeen elävä puoliso on oikeutettu ANW:n (Algemene nabestaandenwet) mukaiseen perhe-eläkkeeseen pöytäkirjan SSC.46 [Kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset] artiklan 3 kohdan mukaisesti, eläke lasketaan pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Sovellettaessa näitä määräyksiä myös 1 päivää lokakuuta 1959 edeltäviä vakuutuskausia pidetään Alankomaiden lainsäädännön mukaisesti täyttyneinä vakuutuskausina, jos kyseisten kausien aikana yli 15-vuotias vakuutettu

- asui Alankomaissa tai
 - asui toisessa valtiossa mutta työskenteli Alankomaissa Alankomaihin sijoittautuneen työnantajan palveluksessa, tai
 - työskenteli toisessa valtiossa kausina, joita pidetään vakuutuskausina Alankomaiden sosiaaliturvajärjestelmässä.
- (b) Edellä olevan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti huomioon otettavia kausia ei oteta huomioon, jos ne ovat päällekkäisiä sellaisten pakollisten vakuutuksen kausien kanssa, jotka ovat täyttäneet toisen valtion perhe-eläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaan;
- (c) Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohtaa vain 15 ikävuoden jälkeen täyttäneet Alankomaiden lainsäädännön mukaiset vakuutuskaudet otetaan huomioon vakuutuskausina;
- (d) Poiketen siitä, mitä ANW:n 63 a §:n 1 momentissa säädetään, muussa valtiossa kuin Alankomaissa asuvalle henkilölle, jonka puoliso on pakollisesti vakuutettuna ANW:n mukaisesti, annetaan lupa ottaa vapaaehtoinen vakuutus ANW:n mukaisesti, edellyttäen että tällainen vakuutus on alkanut jo pöytäkirjan soveltamispäivänä, mutta vain niitä kausia varten, joiden aikana puoliso on pakollisesti vakuutettu;

Luvan voimassaolo päättyy päivänä, jona puolison ANW:n mukainen pakollinen vakuutus päättyy, ellei puolison pakollinen vakuutus pääty hänen kuolemansa johdosta ja jos jälkeen elävä saa eläkettä vain ANW:n mukaisesti.

Kaikissa tapauksissa lupa vapaaehtoisen vakuutuksen osalta päättyy päivänä, jona henkilö täyttää 65 vuotta.

Vapaaehtoiseen vakuutukseen maksettava vakuutusmaksu vahvistetaan niiden ANW:n säännösten mukaisesti, jotka koskevat vapaaehtoiseen vakuutukseen maksettavan vakuutusmaksun määrittämistä. Jos vapaaehtoinen vakuutus kuitenkin seuraa 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua vakuutuskautta, maksu vahvistetaan niiden ANW:n säännösten mukaisesti, jotka koskevat pakolliseen vakuutukseen maksettavan vakuutusmaksun määrittämistä, ja huomioon otettavat tulot katsotaan saaduiksi Alankomaissa.

4. Työkyvyttömyyttä koskevan Alankomaiden lainsäädännön soveltaminen

Laskiessaan etuuksia WAO:n, WIA:n tai WAZ:n mukaisesti Alankomaiden laitokset ottavat huomioon:

- palkkatyön kaudet ja sellaisina käsiteltävät kaudet, jotka ovat täyttyneet Alankomaissa ennen 1 päivää heinäkuuta 1967,
- vakuutuskaudet, jotka ovat täyttyneet WAO:n mukaan,
- henkilön vakuutuskaudet, jotka ovat täyttyneet 15 ikävuoden jälkeen yleisen työkyvyttömyyslain (Algemene Arbeidsongeschiktheidswet) mukaisesti, kunhan nämä eivät ole päällekkäisiä WAO:n mukaisesti täyttyneiden vakuutuskausien kanssa,
- WAZ:n mukaisesti täyttyneet vakuutuskaudet,
- WIA:n mukaisesti täyttyneet vakuutuskaudet.

ESPANJA

1. Pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohtaa sovellettaessa vuodet, joina työntekijä ei ole eläkkeeseen oikeuttavassa iässä tai pakollisessa eläkeiässä siten kuin niistä säädetään valtion eläkkeensaajia koskevan lain (Ley de Clases Pasivas del Estado) konsolidoidun tekstin 31 §:n 4 momentissa, otetaan huomioon tosiasiallisina valtion palvelusvuosina ainoastaan, jos sen tapahtuman ajankohtana, jonka perusteella perhe-eläkkeet maksetaan, etuudensaaja kuului Espanjan virkamiesten erityisjärjestelmään tai harjoitti kyseisessä järjestelmässä tähän rinnastettavaa toimintaa, tai jos eläkkeen perustana olevan tapahtuman ajankohtana etuudensaaja harjoitti toimintaa, joka olisi edellyttänyt asianomaisen henkilön kuulumista valtion virkamiesten, asevoimien tai oikeuslaitoksen erityisjärjestelmään, jos toimintaa olisi harjoitettu Espanjassa.

2.

(a) Pöytäkirjan SSC.51 [Etuuksien laskemista koskevat täydentävät määräykset] artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla Espanjan teoreettinen etuus lasketaan niiden tosiasiallisten vakuutusmaksujen perusteella, jotka henkilö on maksanut vuosina, jotka edelsivät välittömästi viimeistä maksua Espanjan sosiaaliturvajärjestelmään. Jos eläkkeen perusmäärää laskettaessa on otettava huomioon muiden valtioiden lainsäädännön mukaisia vakuutus- tai asumiskausia, kyseisten kausien osalta käytetään Espanjan vakuutusmaksuperustaa, joka on ajallisesti lähimpänä viitekausia, ottaen huomioon kuluttajahintaindeksin kehitys.

(b) Saatua eläkkeen määrää korotetaan lisien määrällä ja rahanarvon muutoksilla, jotka lasketaan kutakin seuraava vuotta kohti samanluonteisten eläkkeiden osalta.

3. Toisissa valtioissa täyttyneitä kausia, jotka on laskettava virkamiesten, asevoimien ja oikeushallinnon erityisjärjestelmän mukaan, käsitellään SSC.51 [Etuuksien laskemista koskevat täydentävät määräykset] artiklaa sovellettaessa samalla tavalla kuin ajallisesti viimeisimpiä Espanjan valtion virkamiehien täyttyneitä kausia.

4. Yleisen sosiaaliturvalain toisessa siirtymäsäännöksessä (Disposición Transitoria Segunda de la Ley General de la Seguridad Social) tarkoitettuja ikään perustuvia lisiä sovelletaan kaikkiin pöytäkirjan etuudensaajiin, jotka ovat maksaneet Espanjan lainsäädännön mukaisia vakuutusmaksuja ennen 1 päivää tammikuuta 1967. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.6 [Etuuksien, tulojen, toiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen] artiklaa ei ole mahdollista yksinomaan pöytäkirjaa sovellettaessa rinnastaa toisessa valtiossa ennen 1 päivää tammikuuta 1967 hyvitettyjä

vakuutuskausia Espanjassa maksettuihin vakuutusmaksuihin. Päivä, joka vastaa 1 päivää tammikuuta 1967 on merimiesten erityisjärjestelmässä (Régimen Especial de Trabajadores del Mar) 1 päivä elokuuta 1970 ja hiilikaivosalan sosiaaliturvan erityisjärjestelmässä (Régimen Especial de la Seguridad Social para la Minería del Carbón) 1 päivä huhtikuuta 1969.

RUOTSI

1. Pöytäkirjan määräyksiä vakuutus- ja asumiskausien yhteenlaskemisesta ei sovelleta Ruotsin lainsäädännön siirtymäsäännöksiin, jotka koskevat sellaisten vuonna 1937 tai ennen sitä syntyneiden henkilöiden oikeutta takuueläkkeeseen, jotka ovat asuneet Ruotsissa tietyn ajan ennen eläkkeen hakemista (laki 2000:798).

2. Laskettaessa tuloja laskennallista ansiosidonnaista sairauskorvausta ja ansiosidonnaista aktivointikorvausta varten yleisen vakuutuslain (Lag (1962:381] om allmän försäkring) 8 luvun mukaisesti sovelletaan seuraavaa:

(a) kun vakuutettu on viite kautena kuulunut työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana myös yhden tai useamman toisen valtion lainsäädännön piiriin, kyseisissä valtioissa saatujen tulojen katsotaan vastaavan vakuutetun Ruotsissa viite kautena saamia keskimääräisiä bruttotuloja siten, että Ruotsissa saadut tulot jaetaan niiden ansaintavuosien lukumäärällä;

3.

(a) Laskettaessa eläkkeen laskennallista tulopohjaa ansiosidonnaista perhe-eläkettä varten (laki 2000:461), jos Ruotsin lainsäädännön mukainen vaatimus siitä, että henkilöllä on ollut eläkeoikeus vähintään kolmena kalenterivuonna vakuutetun kuolemaa välittömästi edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (viitekausi), ei täyty, huomioon otetaan myös muissa valtioissa täyttyneet vakuutuskaudet ikään kuin ne olisivat täyttyneet Ruotsissa. Muissa valtioissa täyttyneiden vakuutuskausien katsotaan perustuvan Ruotsin keskimääräiseen eläkekarttumaan. Jos asianomaiselle henkilölle on karttunut eläkettä Ruotsista vain yhden vuoden ajalta, kaikkien toisessa valtiossa täyttyneiden vakuutuskausien katsotaan olevaan määrältään samoja.

(b) Laskettaessa laskennallisia eläkepisteitä 1 päivänä tammikuuta 2003 tai sen jälkeen sattuneeseen kuolemantapaukseen liittyvää leskeneläkettä varten, jos Ruotsin lainsäädännön mukainen vaatimus siitä, että eläkepisteitä on kertynyt vähintään kahtena vuonna vakuutetun kuolemaa välittömästi edeltäneiden neljän vuoden aikana (viitekausi), ei täyty, mutta viitekauden aikana vakuutuskausia on täyttynyt toisessa valtiossa, kyseisten vuosien katsotaan perustuvan samaan eläkepistemäärään kuin Ruotsissa vietetyn vuoden.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

1. Kun Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan henkilöllä voi olla oikeus vanhuuseläkkeeseen, jos

(a) entisen puolison maksut otetaan huomioon ikään kuin ne olisivat tämän henkilön omia maksuja; tai

(b) tämän henkilön puoliso tai entinen puoliso täyttää asianmukaiset maksuedellytykset, jolloin kaikissa tapauksissa edellytetään, että puoliso tai entinen puoliso toimii tai oli toiminut palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, johon oli sovellettu kahden tai useamman

valtion lainsäädäntöä, sovelletaan pöytäkirjan III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityismääräykset] 5 luvun [Vanhuuseläkkeet ja perhe-eläkkeet] määräyksiä määritettäessä oikeutta etuuteen Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan. Tässä tapauksessa pöytäkirjan III osaston [Eri etuusryhmiä koskevat erityismääräykset] 5 luvussa [Vanhuuseläkkeet ja perhe-eläkkeet] olevia viittauksia ”vakuutuskausiin” pidetään viittauksina vakuutuskausiin, jotka ovat täyttyneet:

(i) puolison tai entisen puolison osalta, jos hakemuksen tekee:

- avioliitossa oleva nainen, tai
- henkilö, jonka avioliitto on päättynyt muutoin kuin puolison kuoleman vuoksi; tai

(ii) entisen puolison osalta, jos hakemuksen tekee:

- leskeksi jäänyt mies, joka välittömästi ennen eläkeikää ei ole oikeutettu leskeksi jääneen vanhemman avustukseen, tai
- leskeksi jäänyt nainen, joka välittömästi ennen eläkeikää ei ole oikeutettu leskeksi jääneen äidin etuuteen, leskeksi jääneen vanhemman avustukseen tai leskeneläkkeeseen tai joka on oikeutettu vain ikään suhteutettuun leskeneläkkeeseen, joka on laskettu pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan määräysten mukaisesti; tässä yhteydessä ’ikään suhteutetulla leskeneläkkeellä’ tarkoitetaan leskeneläkettä, jota maksetaan alennettu määrä vuonna 1992 sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista annetun lain (Social Security Contributions and Benefits Act 1992) 39 pykälän 4 momentin mukaisesti.

2. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.8 [Asuinpaikkaa koskevien sääntöjen jättäminen huomiotta] artiklaa Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön nojalla etuutta saavan henkilön, joka oleskelee toisen valtion alueella, katsotaan kyseisen oleskelun ajan asuvan tuon toisen valtion alueella, jos kyseessä ovat vanhuuden perusteella taikka jälkeen eläville maksettavat rahaetuudet, työtapaturmiin ja ammattitauteihin liittyvät eläkkeet sekä kuolemantapauksen johdosta myönnettävät avustukset.

3.

(1) Laskettaessa ansiotekijää, kun määritetään oikeutta etuuksiin Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan, kunkin palkkatyössä jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan toimitun työviikon osalta, joka alkoi Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisesti asianomaisen tuloverotusvuoden aikana, asianomaisen henkilön katsotaan maksaneen maksuja ansiotyöntekijänä (”employed earner”) tai maksaneen vakuutusmaksuja sellaisten ansioiden perusteella, jotka vastaavat kahta kolmasosaa kyseisen vuoden ylemmästä ansiorajasta.

(2) Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohtaa,

- (a) jos jonakin 6 päivänä huhtikuuta 1975 tai sen jälkeen alkaneena tuloverotusvuonna palkkatyössä toimivalle henkilölle on kertynyt vakuutus-, työskentely- tai asumiskausia yksinomaan jossakin jäsenvaltiossa ja tämän kohdan 1 alakohdan soveltamisesta seuraa, että kyseinen vuosi lasketaan vaatimukset täyttäväksi vuodeksi Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan sovellettaessa pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohtaa, hänen katsotaan olleen vakuutettuna 52 viikkoa kyseisenä vuonna kyseisessä jäsenvaltiossa;
- (b) jos mitään 6 päivänä huhtikuuta 1975 tai sen jälkeen alkanutta tuloverotusvuotta ei lasketa vaatimukset täyttäväksi vuodeksi Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan sovellettaessa pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohtaa, kaikki kyseisenä vuonna kertyneet vakuutus-, työskentely- tai asumiskaudet jätetään ottamatta huomioon.
- (3) Muutettaessa ansiotekijä vakuutuskausiksi jaetaan kyseisenä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaisena tuloverotusvuonna saavutettu ansiotekijä tämän vuoden alemmalla ansiorajalla. Tulos ilmaistaan kokonaislukuna, eikä mitään jäljelle jääviä osia oteta huomioon. Näin lasketun luvun katsotaan osoittavan niiden vakuutusviikkojen määrän, jotka ovat täyttyneet Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaan kyseisen vuoden aikana edellyttäen, että tällainen luku ei ole suurempi kuin niiden viikkojen määrä, joiden aikana asianomainen henkilö kyseisenä vuonna kuului tämän lainsäädännön piiriin.

LIITE SSC-7: TÄYTÄNTÖÖNPANO-OSA

I OSASTO: YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 LUKU

SSCI.1 artikla: Määritelmät

1. Tässä liitteessä sovelletaan SSC.1 [Määritelmät] artiklan määritelmiä.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen määritelmien lisäksi tarkoitetaan
 - (a) 'yhteyspisteellä' yksikköä, joka
 - (i) toimii sähköisenä yhteyspisteenä;
 - (ii) suorittaa automaattisen reitityksen osoitteen perusteella; ja
 - (iii) suorittaa älykästä reititystä, jossa käytetään ohjelmistosovelluksia, jotka mahdollistavat automaattiset tarkistukset ja reititykset (esimerkiksi keinoälysovellus) tai ihmisen osallistumisen;
 - (b) 'yhteyselimellä' elintä, jonka jonkin valtion toimivaltainen viranomainen on nimennyt yhtä tai useampaa pöytäkirjan SSC.3 [Asiallinen soveltamisala] artiklassa tarkoitettua sosiaaliturvan alaa varten vastaamaan pöytäkirjan ja tämän liitteen soveltamiseen liittyviin tiedotus- ja neuvontapyyntöihin ja jonka on hoidettava sille tämän liitteen IV osaston [Rahoitusta koskevat määräykset] mukaisesti annetut tehtävät;
 - (c) 'asiakirjalla' kaikkia tietoja, käytetystä välineestä riippumatta, jotka ovat sellaisessa muodossa, että niitä voidaan vaihtaa sähköisesti, ja joiden ilmoittaminen on välttämätöntä pöytäkirjan ja tämän liitteen toimivuudelle;
 - (d) 'rakenteisella sähköisellä asiakirjalla' kaikkia rakenteisia asiakirjoja, jotka ovat valtioiden välistä sähköistä tiedonvaihtoa varten suunnitellussa muodossa;
 - (e) 'sähköisessä muodossa toimittamisella' tietojen välittämistä tietojenkäsittelyyn (myös tietojen digitaaliseen pakkaamiseen) tarkoitetuilla sähköisillä välineillä, johtimitse, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella menetelmällä;
 - (f) 'petoksella' tahallista tekoa tai tahallista laiminlyöntiä, jonka tarkoituksena on
 - (i) saada sosiaaliturvaetuuksia tai antaa toiselle henkilölle mahdollisuus saada sosiaaliturvaetuuksia, jos kyseisen valtion tai kyseisten valtioiden lainsäädännön tai pöytäkirjan mukaiset edellytykset tällaisten etuuksien saamiseksi eivät täyty; tai
 - (ii) välttää sosiaaliturvamaksujen maksaminen tai antaa toiselle henkilölle mahdollisuus välttää sosiaaliturvamaksujen maksamiselta, jos kyseisiä maksuja edellytetään kyseisen valtion tai kyseisten valtioiden lainsäädännössä tai pöytäkirjassa.

2 LUKU: YHTEISTYÖTÄ JA TIEDONVAIHTOA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

SSCI.2 artikla: Laitosten välisen tiedonvaihdon laajuus ja tiedonvaihtoa koskevat säännöt

1. Tätä liitettä sovellettaessa valtioiden viranomaisten sekä pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvien laitosten ja henkilöiden välisen tietojenvaihdon on perustuttava seuraaviin periaatteisiin: julkinen palvelu, vaikuttavuus, aktiivinen avunanto, nopea toimittaminen sekä saavutettavuus, johon kuuluu myös sähköisten palvelujen esteettömyys erityisesti vammaisten ja vanhusten kannalta.
2. Laitosten on viipymättä toimitettava tai vaihdettava kaikki tiedot, joita tarvitaan pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden oikeuksien ja velvollisuuksien vahvistamiseen ja määrittämiseen. Tällainen valtioiden välinen tiedonsiirto tapahtuu joko suoraan laitosten välillä tai yhteyselinten välityksellä.
3. Jos henkilö on erehdyksessä toimittanut tietoja, asiakirjoja tai hakemuksia laitokselle, joka sijaitsee muussa kuin siinä valtiossa, jossa tämän liitteen mukaisesti nimetty laitos sijaitsee, ensiksi mainitun laitoksen on viipymättä toimitettava kyseiset tiedot, asiakirjat tai hakemukset tämän liitteen mukaisesti nimetylle laitokselle ja ilmoitettava päivämäärä, jona ne alun perin toimitettiin. Kyseinen päivämäärä sitoo viimeksi mainittua laitosta. Valtioiden laitosten ei kuitenkaan katsota olevan vastuussa tai tehneen päätöstä sen perusteella, että ne eivät ole toimineet siitä syystä, että tietojen, asiakirjojen tai hakemusten toimittaminen valtioiden laitoksista on viivästynyt.
4. Jos tiedot siirretään kohdevaltion yhteyselimen välityksellä, määrääjat hakemuksiin vastaamiseksi lasketaan päivämäärästä, jona yhteyselin on vastaanottanut hakemuksen ikään kuin kyseisen valtion laitos olisi vastaanottanut sen.

SSCI.3 artikla: Asianomaisten henkilöiden ja laitosten välisen tiedonvaihdon laajuus ja tiedonvaihtoa koskevat säännöt

1. Valtioiden on varmistettava, että tarvittavat tiedot ovat asianomaisten henkilöiden saatavilla, jotta he saisivat tietoa pöytäkirjalla ja tällä liitteellä käyttöön otetuista määräyksistä ja jotta he voisivat vedota oikeuksiinsa. Ne tarjoavat myös käyttäjäystävällisiä palveluja.
2. Pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden on toimitettava asiaankuuluvalla laitokselle tiedot, asiakirjat tai todisteet, joita tarvitaan heidän tai heidän perheenjäsentensä tilanteen vahvistamiseksi, oikeuksien ja velvollisuuksien vahvistamiseksi tai säilyttämiseksi sekä sovellettavan lainsäädännön ja heidän siitä johtuvien velvoitteidensa määrittämiseksi.
3. Asiaankuuluvien laitosten on viipymättä ja joka tapauksessa asianomaisen valtion lainsäädännössä mahdollisesti säädettyjen määräaikojen mukaisesti toimitettava tietoja ja annettava asiakirjoja asianomaisille henkilöille siinä määrin kuin pöytäkirjan ja tämän liitteen soveltaminen sitä edellyttää.

Asiaankuuluvan laitoksen on ilmoitettava toisessa valtiossa asuvalle tai oleskelevalle hakijalle päätöksestään suoraan taikka asuin- tai oleskeluvaltion yhteyselimen välityksellä. Jos laitos epäa etuudet, sen on ilmoitettava hakijalle myös epäämisen perusteet, muutoksenhakukeinot ja määrääjat muutoksen hakemiselle. Jäljennös päätöksestä on toimitettava muille asianosaisille laitoksille.

SSCI.4 artikla: Lomakkeet, asiakirjat ja tietojenvaihtomenetelmät

1. Jollei SSCI.75 [Lomakkeita ja asiakirjoja koskevat siirtymämääräykset] artiklasta ja lisäksi SSCI-2 [Oikeuttava asiakirja] muuta johdu, valtioiden puolesta pöytäkirjan täytäntöönpanemiseksi laadittujen lomakkeiden ja asiakirjojen rakenteesta, sisällöstä ja muodosta sovitaan sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomiteassa.

2. Tiedot voidaan siirtää laitosten tai yhteyselinten välillä sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean suostumuksella sosiaaliturvatietojen sähköisen vaihtojärjestelmän välityksellä. Siltä osin kun 1 kohdassa tarkoitetut lomakkeet ja asiakirjat vaihdetaan sosiaaliturvatietojen sähköisen vaihtojärjestelmän kautta, vaihdossa on noudatettava kyseiseen järjestelmään sovellettavia sääntöjä.

3. Jos tietojen siirtoa laitosten tai yhteyselinten välillä ei toteuteta sosiaaliturvatietojen sähköisen vaihtojärjestelmän kautta, asianomaisten laitosten ja yhteyselinten on käytettävä kuhunkin tapaukseen soveltuvia järjestelyjä ja suosittava mahdollisimman pitkälti sähköisten välineiden käyttöä.

4. Asiaankuuluvien laitosten on viestinnässään asianomaisten henkilöiden kanssa käytettävä kuhunkin tapaukseen soveltuvia järjestelyjä ja suosittava mahdollisimman pitkälti sähköisten välineiden käyttöä.

SSCI.5 artikla: Toisessa valtiossa annettujen asiakirjojen ja todisteiden oikeudellinen pätevyys

1. Jonkin valtion laitoksen antamat asiakirjat, joissa osoitetaan henkilön tilanne pöytäkirjan ja tämän liitteen soveltamista varten, ja todisteet, joiden perusteella nämä asiakirjat on annettu, on hyväksyttävä muiden valtioiden laitoksissa niin kauan kuin valtio, jossa nämä asiakirjat tai todisteet on annettu, ei peruuta niitä tai julista niitä mitättömiksi.

2. Jos on syytä epäillä asiakirjan pätevyyttä tai siinä olevien tietojen perustana olevien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä, asiakirjan vastaanottaneen valtion laitoksen on pyydettävä asiakirjan antaneelta laitokselta tarvittavia tarkennuksia ja tarvittaessa kyseisen asiakirjan peruuttamista. Asiakirjan antaneen laitoksen on harkittava uudelleen asiakirjan antamisperusteita ja tarvittaessa peruutettava se.

3. Jos 2 kohdan nojalla on syytä epäillä asianomaisten henkilöiden toimittamien tietojen oikeellisuutta, asiakirjan tai todisteen pätevyyttä tai niissä olevien tietojen perustana olevien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä, oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen on tarkistettava, mikäli mahdollista, toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä kyseiset tiedot tai asiakirjat.

4. Jos kyseiset laitokset eivät pääse yhteisymmärrykseen, asia voidaan viedä toimivaltaisten viranomaisten kautta sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean käsittelyyn aikaisintaan kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona asiakirjan vastaanottanut laitos on esittänyt pyynnön. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea pyrkii sovittamaan näkökannat yhteen kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun asia saatettiin sen käsiteltäväksi.

SSCI.6 artikla: Lainsäädännön tilapäinen soveltaminen ja etuuksien tilapäinen myöntäminen

1. Jos kahden tai useamman valtion laitokset tai viranomaiset ovat eri mieltä sovellettavan lainsäädännön määrittämisestä, asianomaiseen henkilöön on sovellettava tilapäisesti jonkin tällaisen valtion lainsäädäntöä siten, että ensisijaisuusjärjestys määräytyy seuraavasti, jollei tässä liitteessä toisin määrätä:

- (a) sen valtion lainsäädäntö, jossa henkilö tosiasiallisesti toimii palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, jos hän toimii palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana ainoastaan yhdessä valtiossa;
- (b) asuinvaltion lainsäädäntö, jos asianomainen henkilö on palkkatyössä tai toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana kahdessa tai useammassa valtiossa ja harjoittaa osaa toiminnastaan asuinvaltiossa tai jos hän ei ole palkkatyössä eikä toimi itsenäisenä ammatinharjoittajana;

(c) kaikissa muissa tapauksissa, joissa henkilö harjoittaa toimintaa kahdessa tai useammassa valtiossa, sen valtion lainsäädäntö, jonka soveltamista ensin pyydettiin.

2. Jos kahden tai useamman valtion laitokset tai viranomaiset ovat eri mieltä siitä, minkä laitoksen olisi myönnettävä raha- tai luontoisetuudet, asianomaisen henkilön, joka voisi saada etuuksia, ellei asia olisi riittainen, on saatava tilapäisesti etuuksia asuinpaikkansa laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan, tai jos asianomainen henkilö ei asu minkään kyseessä olevan valtion alueella, sen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan, jolle hakemus on esitetty ensimmäisenä.

3. Jos kyseiset laitokset tai viranomaiset eivät pääse sopimukseen, osapuoli voi viedä asian sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean käsittelyyn aikaisintaan kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu erimielisyys syntyi. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea pyrkii sovittamaan näkökannat yhteen kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun asia saatettiin sen käsiteltäväksi.

4. Jos vahvistetaan, että sovellettava lainsäädäntö ei ole sen valtion, jossa tilapäinen vakuuttaminen tapahtui, tai että tilapäisesti etuudet myöntänyt laitos ei ole toimivaltainen laitos, toimivaltaiseksi laitokseksi vahvistettua laitosta pidetään toimivaltaisena taannehtivasti, ikään kuin tätä erimielisyyttä ei olisi ollut, viimeistään siitä päivästä, jona tilapäinen vakuuttaminen alkoi tai jona kyseiset etuudet ensimmäisen kerran tilapäisesti myönnettiin.

5. Toimivaltaiseksi vahvistettu laitos ja rahaetuudet tilapäisesti maksanut tai maksuja tilapäisesti perinyt laitos selvittää tarvittaessa asianomaisen henkilön taloudellisen tilanteen maksujen ja tilapäisesti maksettujen rahaetuuksien suhteen tämän liitteen IV osaston 2 luvun [Perusteetta maksettujen etuuksien takaisinperintä, väliaikaisesti maksettujen etuuksien ja vakuutusmaksujen takaisinperintä, kuittaaminen sekä perintään liittyvä avunanto] mukaisesti.

Toimivaltaisen laitoksen on korvattava toisen laitoksen 2 kohdan mukaisesti väliaikaisesti myöntämät luontoisetuudet tämän liitteen IV osaston [Rahoitusta koskevat määräykset] mukaisesti.

SSCI.7 artikla: Etuuksien ja maksujen laskeminen väliaikaisesti

1. Jollei pöytäkirjan tässä liitteessä toisin määrätä, jos henkilöllä on oikeus saada etuutta tai jos hänen kuuluu suorittaa maksu pöytäkirjan määräysten mukaisesti, mutta toimivaltaisella laitoksella ei ole käytössään kaikkia sellaisia tietoja tilanteesta toisessa valtiossa, jotka ovat tarpeen tuon etuuden tai maksun lopullisen määrän laskemiseen, tämän laitoksen on asianomaisen henkilön pyynnöstä myönnettävä etuus tai laskettava maksu väliaikaisesti, jos sen laskeminen on laitoksen käytössä olevien tietojen perusteella mahdollista.

2. Kyseisen etuuden tai maksun uusi laskenta on suoritettava, kun kaikki tarvittavat todisteet tai asiakirjat on toimitettu kyseiselle laitokselle.

3 LUKU: MUUT PÖYTÄKIRJAN SOVELTAMISTA KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET

SSCI.8 artikla: Muut menettelyt viranomaisten ja laitosten välillä

1. Kaksi tai useampi valtiota tai niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista kuin tässä liitteessä määrätyistä menettelyistä, edellyttäen että tällaiset menettelyt eivät vaikuta haitallisesti asianomaisten henkilöiden oikeuksiin tai velvollisuuksiin.

2. Kaikista näin tehdyistä sopimuksista on ilmoitettava sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitealle, ja ne on lueteltava lisäyksessä SSCI-1 [Voimaan jäävien kahdenvälisten sopimusten täytäntöönpanomääräykset ja uudet kahdenväliset täytäntöönpanosopimukset].

3. Kahden tai useamman valtion samaa tarkoitusta varten tekemiin täytäntöönpanosopimukseen sisältyviä määräyksiä tai 2 kohdassa tarkoitetun kaltaisia määräyksiä, jotka ovat voimassa tämän sopimuksen voimaantulopäivää edeltävänä päivänä, sovelletaan edelleen näiden valtioiden välillä edellyttäen, että ne on sisällytetty myös lisäykseen SSCI-1 [Voimaan jäävien kahdenvälisten sopimusten täytäntöönpanomääräykset ja uudet kahdenväliset täytäntöönpanosopimukset].

SSCI.9 artikla: Etuuksien päällekkäisyyden estäminen

Sen estämättä, mitä pöytäkirjan muissa määräyksissä määrätään, jos kahden tai useamman valtion lainsäädännön nojalla maksettavaksi kuuluvia etuuksia molemminpuolisesti pienennetään tai maksaminen keskeytetään tai peruutetaan, määrät, joita ei maksettaisi sovellettaessa tiukasti kyseisten valtioiden lainsäädännössä säädettyjä pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia säännöksiä, jaetaan niiden etuuksien lukumäärällä, joihin pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista sovelletaan.

SSCI.10 artikla: Asuinpaikan määrittämiseen liittyvät tekijät

1. Jos kahden tai useamman valtion laitosten välillä on erimielisyyttä pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvan henkilön asuinpaikan määrittämisestä, laitosten on vahvistettava yhteisellä sopimuksella asianomaisen henkilön toiminnan keskuspaikka tekemällä kokonaisarvio kaikista asiaankuuluviin tosiseikkoihin liittyvistä saatavilla olevista tiedoista, joita voivat olla muun muassa seuraavat:

- (a) oleskelun kesto ja jatkuvuus asianomaisten valtioiden alueella;
- (b) kyseisen henkilön tilanne, mukaan lukien:
 - (i) harjoitetun toiminnan luonne ja erityispiirteet, erityisesti paikka, jossa toimintaa tavallisesti harjoitetaan, toiminnan pysyvyys tai työsopimuksen kesto;
 - (ii) henkilön perheasema ja perhesiteet;
 - (iii) muun kuin ansiotoiminnan harjoittaminen;
 - (iv) opiskelijoiden osalta kyseisen opiskelijan tulonlähde;
 - (v) kyseisen henkilön asumistilanne, erityisesti asunnon vakituisuus;
 - (vi) valtio, jossa kyseisen henkilön verotustarkoituksissa katsotaan asuvan.

2. Jos 1 kohdassa lueteltujen asiaankuuluviin tosiseikkoihin perustuvien perusteiden soveltaminen ei johda yhteisymmärrykseen kyseisten laitosten välillä, henkilön tarkoitusta, joka käy ilmi kyseisistä tosiseikoista ja olosuhteista, ja erityisesti syitä, jotka ovat johtaneet muuttamiseen, pidetään ratkaisevana asianomaisen henkilön tosiasiallisen asuinpaikan määrittämiseksi.

3. Sellaisen opiskelijan, joka lähtee toiseen valtioon opiskellakseen kokopäiväisesti, toiminnan keskuspaikan ei katsota olevan opiskeluvaltiossa koko kyseisessä valtiossa tapahtuvan opintojakson ajan, sanotun kuitenkin rajoittamatta mahdollisuutta kumota tämä oletama.

4. Edellä olevaa 3 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin opiskelijan perheenjäseniin.

SSCI.11 artikla: Kausien yhteenlaskeminen

1. Pöytäkirjan SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklan soveltamiseksi toimivaltaisen laitoksen on otettava yhteyttä niiden valtioiden laitoksiin, joiden lainsäädäntöä asianomaiseen henkilöön on myös sovellettu, määrittääkseen kaikki kyseisen lainsäädännön mukaisesti täyttyneet kaudet.
2. Jonkin valtion lainsäädännön mukaisesti täyttyneet vakuutus-, työskentely- tai asumiskaudet tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet on lisättävä jonkin toisen valtion lainsäädännön mukaisesti täyttyneisiin vastaaviin kausiin, jos se on tarpeen pöytäkirjan SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklan soveltamiseksi edellyttäen, että nämä kaudet eivät ole päällekkäisiä.
3. Jos jonkin valtion lainsäädännön mukaisen pakollisen vakuutuksen perusteella täyttynyt vakuutus- tai asumiskausi on päällekkäinen jonkin toisen valtion lainsäädännön mukaisen vapaaehtoisen vakuutuksen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen perusteella täyttyneen vakuutuskauden kanssa, vain pakollisen vakuutuksen perusteella täyttynyt kausi otetaan huomioon.
4. Jos muu vakuutus- tai asumiskausi kuin jonkin valtion lainsäädännön mukaisesti täyttynyt vastaavaksi katsottava kausi on päällekkäinen jonkin toisen valtion lainsäädännön mukaisesti vastaavaksi katsottavan kauden kanssa, vain muu kuin vastaavaksi katsottava kausi otetaan huomioon.
5. Kahden tai useamman valtion lainsäädännön mukaisesti vastaavaksi katsottavat kaudet on otettava huomioon vain sen valtion laitoksessa, jonka lainsäädäntöä viimeksi sovellettiin pakollisesti asianomaiseen henkilöön ennen kyseistä kautta. Jos asianomaiseen henkilöön ei pakollisesti sovellettu jonkin valtion lainsäädäntöä ennen kyseistä kautta, kausi otetaan huomioon sen valtion laitoksessa, jonka lainsäädäntöä asianomaiseen henkilöön sovellettiin pakollisesti ensimmäistä kertaa kyseisen kauden jälkeen.
6. Jos aikaa, jonka kuluessa tietyt vakuutus- tai asumiskaudet ovat täyttyneet jonkin valtion lainsäädännön mukaisesti, ei voida määrittää tarkasti, oletetaan, että nämä kaudet eivät ole päällekkäisiä toisen valtion lainsäädännön mukaisesti täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien kanssa, ja ne on, sikäli kuin ne voidaan kohtuudella ottaa huomioon, laskettava mukaan silloin, kun se on asianomaisen henkilön edun mukaista.

SSCI.12 artikla: Kausien muuntamista koskevat säännöt

1. Jos jonkin valtion lainsäädännön mukaisesti täyttyneet kaudet on ilmaistu eri yksikköinä kuin toisen valtion lainsäädännössä, kaudet on muunnettava pöytäkirjan SSC.7 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklan mukaista kausien yhteenlaskemista varten seuraavien sääntöjen mukaisesti:
 - (a) Muuntamisen perustana käytetään kautta, jonka ilmoittaa sen valtion laitos, jonka lainsäädännön mukaisesti kausi on täyttynyt.
 - (b) Jos kyseessä on järjestelmä, jossa kaudet ilmaistaan päivinä, muuntaminen päivistä muiksi yksiköiksi ja päinvastoin sekä päivää yksikkönä käyttävien eri järjestelmien välillä suoritetaan seuraavan taulukon mukaisesti:

Järjestelmä, jonka	1 päivä	1 viikko	1 kuukausi	1 neljännesvu	Päivien enimmäismä

perustana on	vastaa	vastaa	vastaa	osi vastaa	ära kalenterivuodessa
5 päivää	9:ää tuntia	5:tä päivää	22:ta päivää	66:ta päivää	264 päivää
6 päivää	8:aa tuntia	6:ta päivää	26:ta päivää	78:aa päivää	312 päivää
7 päivää	6:ta tuntia	7:ää päivää	30:tä päivää	90:tä päivää	360 päivää

- (c) Jos kyseessä on järjestelmä, jossa kaudet ilmaistaan muina yksikköinä kuin päivinä,
- (i) kolme kuukautta tai 13 viikkoa vastaavat neljännesvuotta ja päinvastoin;
 - (ii) yksi vuosi vastaa neljää neljännesvuotta, 12:ta kuukautta tai 52:ta viikkoa ja päinvastoin;
 - (iii) muunnettaessa viikkoja kuukausiksi ja päinvastoin viikot ja kuukaudet muunnetaan päiviksi b alakohdan taulukossa esitettyjen, kuuteen päivään perustuville järjestelmille tarkoitettujen muuntamissääntöjen mukaisesti.
- (d) Jos kaudet ilmaistaan osina, nämä luvut on muunnettava seuraavaan pienempään kokonaisyksikköön käyttäen b ja c alakohdassa annettuja sääntöjä. Vuosien osat muunnetaan kuukausiksi, ellei kyseinen järjestelmä perustu neljännesvuosiin.
- (e) Jos tämän kohdan mukaisen muuntamisen tuloksena on jonkin yksikön osa, muuntamisen tulokseksi katsotaan seuraava suurempi kokonaisyksikkö.

2. Edellä olevan 1 kohdan soveltaminen ei saa johtaa siihen, että yhden kalenterivuoden aikana täyttyneiden kausien kokonaismääräksi tulee määrä, joka on suurempi kuin 1 kohdan b alakohdassa olevan taulukon viimeisessä sarakkeessa ilmoitettujen päivien määrä, 52 viikkoa, 12 kuukautta tai neljä neljännesvuotta.

Jos muunnettavat kaudet vastaavat kausien vuosittaista enimmäismäärää sen valtion lainsäädännön mukaan, jossa ne ovat täyttyneet, 1 kohdan soveltaminen ei saa yhden kalenterivuoden aikana johtaa kausiin, jotka ovat lyhyempiä kuin kyseisen lainsäädännön mukainen mahdollinen kausien vuosittainen enimmäismäärä.

3. Muuntaminen suoritetaan joko yhtenä toimenpiteenä, joka kattaa kaikki yhteenlaskettuina ilmoitetut kaudet, taikka kultakin vuodelta, jos kaudet ilmoitetaan vuosikohtaisesti.

4. Laitoksen, joka ilmoittaa päivinä ilmaistuja kausia, on samalla mainittava, käyttääkö sen hallinnoima järjestelmä perustana viittä, kuutta vai seitsemää päivää.

II OSASTO: SOVELLETTAVAN LAINSÄÄDÄNNÖN MÄÄRITTÄMINEN

SSCI.13 artikla: Pöytäkirjan SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] ja SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan yksityiskohdat

1. Sovellettaessa SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] artiklan 1 kohdan a alakohtaa ”henkilö, joka on palkkatyössä valtiossa sellaisen työnantajan palveluksessa, joka tavallisesti harjoittaa siellä toimintaansa ja jonka tämä työnantaja lähettää toiseen valtioon tekemään työtä” käsittää henkilön, joka on palkattu työskentelemään toiseen valtioon lähetettynä työntekijänä, jos välittömästi ennen työskentelyn aloittamista kyseiseen henkilöön jo sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, johon hänet palkannut yritys on sijoittautunut.
2. Sovellettaessa SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] artiklan 1 kohdan a alakohtaa ilmaus ”joka tavallisesti harjoittaa siellä toimintaansa” tarkoittaa työnantajaa, joka tavallisesti harjoittaa muuta kuin pelkkää sisäiseen hallintoon liittyvää merkittävää toimintaa sen valtion alueella, johon se on sijoittautunut, kaikki kyseisen yrityksen toimintaa luonnehtivat perusteet huomioon ottaen. Asiaankuuluvien perusteiden on sovellettava kunkin työnantajan erityispiirteisiin ja harjoitetun toiminnan todelliseen luonteeseen.
3. Sovellettaessa SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] artiklan 1 kohdan b alakohtaa ilmaus ”tavallisesti toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja” tarkoittaa henkilöä, joka tavanomaisesti harjoittaa merkittävää toimintaa sen valtion alueella, jonne hän on sijoittautunut. Kyseisen henkilön on erityisesti täytynyt harjoittaa toimintaansa jo jonkin aikaa ennen ajankohtaa, jona hän haluaa käyttää edukseen mainitun artiklan määräyksiä, ja työskennellessään tilapäisesti jossain toisessa valtiossa hänen on edelleen täytettävä toimintansa harjoittamisen edellytykset sijoittautumisvaltiossaan voidakseen palattuaan jatkaa toimintaansa.
4. Sovellettaessa SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] artiklan 1 kohdan b alakohtaa sen määrittäminen, onko työ, jota itsenäinen ammatinharjoittaja lähtee tekemään toiseen valtioon, ”samankaltaista” kuin itsenäisen ammatinharjoittajan tavallisesti tekemä työ, perusteena on käytettävä työn todellista laatua eikä tämän työn mahdollista määrittelyä palkkatyöksi tai itsenäiseksi ammatinharjoittamiseksi kyseisessä toisessa valtiossa.
5. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan 1 kohtaa ”palkkatyötä tavallisesti kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa tekevä henkilö” ja sovellettaessa 5 kohtaa ”henkilö, joka tavallisesti on palkkatyössä kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa” tarkoittaa henkilöä, joka saman yrityksen tai työnantajan taikka usean yrityksen tai työnantajan palveluksessa harjoittaa samanaikaisesti tai vuorotellen yhtä tai useampaa erillistä toimintaa tällaisissa valtioissa.
6. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan 1 ja 5 kohtaa lentoliikenteen henkilö- tai rahtipalveluja tavallisesti kahdessa tai useammassa valtiossa suorittavaan palveluksessa olevaan ohjaamomiehistön tai matkustamomiehistön jäsenen sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa pöytäkirjan SSC.1 [Määritelmät] artikkelissa olevan määritelmän mukainen kotiasema sijaitsee.
7. Pienimuotoista toimintaa ei oteta huomioon määritettäessä sovellettava lainsäädäntö pöytäkirjan SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan nojalla. Tämän liitteen SSCI.15 [Menettely SSC.12 artiklan soveltamiseksi] artiklaa sovelletaan kaikkiin tämän artiklan mukaisiin tapauksiin.

8. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan 2 kohtaa ”tavallisesti yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva henkilö ” ja sovellettaessa 6 kohtaa ”henkilö, joka tavallisesti toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa” tarkoittaa erityisesti henkilöä, joka toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana harjoittaen samanaikaisesti tai vuorotellen yhtä tai useampaa erillistä toimintaa tällaisissa valtioissa, tämän toiminnan luonteesta riippumatta.

9. Edellä olevien 5 ja 8 kohdan mukaisen toiminnan erottamisessa pöytäkirjan SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista tilanteista ratkaisevaa on yhdessä tai useammassa toisessa valtiossa harjoitetun toiminnan kesto (onko se luonteeltaan pysyvää, tilapäistä vai väliaikaista). Tätä tarkoitusta varten on tehtävä kokonaisarviointi kaikista asiaankuuluvista tosiseikoista, joihin palkattua työtä tekevän henkilön tapauksessa kuuluu erityisesti työsopimuksessa määritelty työpaikka.

10. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan 1, 2, 5 ja 6 kohtaa huomattava osa palkkatyötä tekevän ja itsenäisen ammatinharjoittajan toiminnasta jossakin valtiossa tarkoittaa, että määrällisesti huomattava osa palkkatyötä tekevän tai itsenäisen ammatinharjoittajan kaikesta toiminnasta tapahtuu siellä, vaikka kyseessä ei välttämättä ole suurin osa toiminnasta.

11. Määritettäessä, harjoitetaanko huomattavaa osaa toiminnasta tietyssä valtiossa, otetaan huomioon seuraavat viitteelliset perusteet:

- (a) palkkatyön osalta: työaika tai palkka; ja
- (b) itsenäisen ammatinharjoittamisen osalta: liikevaihto, työaika, suoritettujen palvelujen lukumäärä tai tulo.

Jos edellä mainituista perusteista täyttyy kokonaisarvioinnissa 25:tä prosenttia pienempi osuus, se on osoituksena siitä, että huomattavaa osaa toiminnasta ei harjoiteta kyseisessä valtiossa.

12. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan 2 kohdan b alakohtaa itsenäisen ammatinharjoittajan toiminnan ”toiminnan keskuspaikka” määritetään ottamalla huomioon kaikki tekijät, joista hänen ammatillinen toimintansa muodostuu, erityisesti paikka, jossa asianomaisen henkilön toiminnan kiinteä ja vakituinen toimipaikka sijaitsee, harjoitetun toiminnan tavanomainen luonne tai kesto, suoritettujen palvelujen lukumäärä, sekä asianomaisen henkilön tarkoitus, joka käy ilmi kaikista olosuhteista.

13. Määritettäessä sovellettavaa lainsäädäntöä 10, 11 ja 12 kohdan perusteella asianomaisten laitosten on otettava huomioon tilanne, jonka arvioidaan vallitsevan seuraavien 12 kalenterikuukauden aikana.

14. Jos henkilö harjoittaa palkkatyötä kahdessa tai useammassa valtiossa sellaisen työnantajan lukuun, joka on sijoittautunut valtioiden alueen ulkopuolelle, ja jos tämä henkilö asuu jossakin valtiossa harjoittamatta siellä huomattavaa toimintaa, häneen sovelletaan asuinvaltion lainsäädäntöä.

SSCI.14 artikla: Pöytäkirjan SSC.10 [Yleiset säännöt] artiklan 3 kohdan b alakohdan ja 4 kohdan ja SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] artiklan soveltamista koskevat menettelyt (tietojen toimittaminen asianomaisille laitoksille)

1. Jos henkilö harjoittaa toimintaansa muualla kuin toimivaltaisessa valtiossa, työnantajan tai, jos henkilö ei ole palkkatyössä, asianomaisen henkilön itsensä on ilmoitettava asiasta mahdollisuuksien mukaan ennalta sen valtion toimivaltaiselle laitokselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan, jollei tämän liitteen SSC.15 [Menettely SSC.12 artiklan soveltamiseksi] artiklassa toisin määrätä. Kyseisen laitoksen on annettava asianomaiselle henkilölle tämän liitteen SSC.16 [Tietojen antaminen asianomaisille henkilöille ja työnantajille] artiklan 2 kohdassa tarkoitettu todistus ja viipymättä toimitettava kyseiseen henkilöön pöytäkirjan SSC.10 [Yleiset säännöt] artiklan b alakohdan tai SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] artiklan nojalla sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat tiedot sen valtion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen saataville, jossa toimintaa harjoitetaan.

2. Pöytäkirjan SSC.10 [Yleiset säännöt] artiklan 4 kohdassa tarkoitetun työnantajan, jolla on työntekijä jonkin toisen valtion lipun alla purjehtivalla aluksella, on ilmoitettava asiasta mahdollisuuksien mukaan ennalta sen valtion toimivaltaiselle laitokselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan. Kyseisen laitoksen on viipymättä toimitettava henkilöön pöytäkirjan SSC.10 [Yleiset säännöt] artiklan 4 kohdan nojalla sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat tiedot sen valtion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen saataville, jonka lipun alla purjehtivalla aluksella työntekijä työskentelee.

SSCI.15 artikla: Pöytäkirjan SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan soveltamista koskeva menettely

1. Kun henkilö harjoittaa toimintaa kahdessa tai useammassa valtiossa tai sovellettaessa SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan 5 tai 6 kohtaa, henkilön on ilmoitettava tästä asuinvaltionsa toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle.

2. Henkilön asuinpaikan nimetyn laitoksen on viipymättä määritettävä asianomaiseen henkilöön sovellettava lainsäädäntö ottaen huomioon pöytäkirjan SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan ja tämän liitteen SSCI.13 [Pöytäkirjan SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] ja SSC.12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan yksityiskohdat] artiklan. Määrittäminen on aluksi väliaikaista. Laitoksen on ilmoitettava väliaikaisesta määrittämisestään kunkin sellaisen valtion nimetyille laitoksille, jossa toimintaa harjoitetaan.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu sovellettavan lainsäädännön väliaikainen määrittäminen tulee lopulliseksi kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomais(t)en valtio(ide)n toimivaltaisten viranomaisten nimeämille laitoksille on 2 kohdan mukaisesti ilmoitettu siitä, ellei lainsäädäntöä jo ole lopullisesti määritetty 4 kohdan perusteella tai vähintään yksi asianomaisista laitoksista ole ilmoittanut asuinvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämälle laitokselle tämän kahden kuukauden jakson loppuun mennessä, että se ei voi vielä hyväksyä lainsäädännön määrittämistä tai että sillä on asiasta erilainen käsitys.

4. Jos epävarmuus sovellettavan lainsäädännön määrittämisestä edellyttää yhden tai useamman valtion toimivaltaisten laitosten tai viranomaisten yhteydenottoja, henkilöön sovellettava lainsäädäntö on määritettävä yhteisellä sopimuksella yhden tai useamman asianomaisten valtioiden toimivaltaisten viranomaisten nimeämän laitoksen tai toimivaltaisten viranomaisten itsensä pyynnöstä ottaen huomioon pöytäkirjan SSC. 12 [Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan ja tämän liitteen SSC.13 [Pöytäkirjan SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] ja SSC.12

[Työskentely kahdessa tai useammassa valtiossa] artiklan yksityiskohdat] artiklan asiaankuuluvat määräykset.

Jos asianomaisten laitosten tai toimivaltaisten viranomaisten välillä on erimielisyyttä, niiden on pyrittävä pääsemään sopimukseen edellä esitetyn edellytyksin, ja tässä sovelletaan tämän liitteen SSC.6 [Lainsäädännön tilapäinen soveltaminen ja etuuksien tilapäinen myöntäminen] artiklaa.

5. Sen valtion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädäntö määritetään sovellettavaksi joko väliaikaisesti tai lopullisesti, on ilmoitettava asiasta viipymättä asianomaiselle henkilölle.

6. Jos asianomainen henkilö ei toimita 1 kohdassa tarkoitettua tietoa, tätä artiklaa on sovellettava kyseisen henkilön asuinvaltion toimivaltaisten viranomaisten nimeämän laitoksen aloitteesta heti, kun tämä on saanut tietoa kyseisen henkilön tilanteesta, mahdollisesti jonkin muun asianomaisen laitoksen välityksellä.

SSCI.16 artikla: Tietojen antaminen asianomaisille henkilöille ja työnantajille

1. Sen valtion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädäntöä ryhdytään soveltamaan pöytäkirjan II osaston [Sovellettavan lainsäädännön määrittäminen] nojalla, on ilmoitettava asianomaiselle henkilölle ja tarvittaessa hänen työnantajalleen tai työnantajilleen kyseisessä lainsäädännössä säädetyistä velvoitteista. Laitoksen on annettava heille tarvittava apu tuossa lainsäädännössä vaadittujen muodollisuuksien täyttämiseksi.

2. Sen valtion toimivaltaisen laitoksen, jonka soveltamaa lainsäädäntöä sovelletaan pöytäkirjan II osaston [Sovellettavan lainsäädännön määrittäminen] määräysten nojalla, on annettava asianomaisen henkilön tai työnantajan pyynnöstä todistus kyseisen lainsäädännön soveltamisesta ja ilmoitettava tarvittaessa, mihin päivämäärään asti ja millä edellytyksillä sitä sovelletaan.

SSCI.17 artikla: Laitosten välinen yhteistyö

1. Asiaankuuluvien laitosten on ilmoitettava sen valtion toimivaltaiselle laitokselle, jonka lainsäädäntöä henkilöön pöytäkirjan II osaston [Sovellettavan lainsäädännön määrittäminen] nojalla sovelletaan, tarvittavat tiedot sen päivän vahvistamiseksi, jona tämän lainsäädännön soveltaminen alkaa ja niiden maksujen vahvistamiseksi, jotka asianomaisen henkilön ja hänen työnantajansa tai työnantajiansa on tämän lainsäädännön nojalla maksettava.

2. Sen valtion toimivaltaisen laitoksen, jonka soveltamaa lainsäädäntöä henkilöön ryhdytään pöytäkirjan II osaston [Sovellettavan lainsäädännön määrittäminen] nojalla soveltamaan, on toimitettava tieto päivämäärästä, jona tämän lainsäädännön soveltaminen alkaa, sen valtion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen saataville, jonka lainsäädäntöä henkilöön viimeksi sovellettiin.

SSCI.18 artikla: Yhteistyö siinä tapauksessa, että on epäilyksiä sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien asiakirjojen pätevyydestä

1. Jos on syytä epäillä sellaisen asiakirjan pätevyyttä, joka osoittaa henkilön tilanteen sovellettavan lainsäädännön määrittämiseksi, tai asiakirjan perustana olevien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä, asiakirjan vastaanottaneen valtion laitoksen on pyydettävä asiakirjan antaneelta laitokselta tarvittavia tarkennuksia ja tarvittaessa kyseisen asiakirjan peruuttamista tai oikaisua. Pyyntöä esittäneen laitoksen on perusteltava pyyntönsä ja toimitettava pyyntöön johtaneet merkitykselliset asiakirjat.

2. Vastaanottaessaan tällaisen pyynnön asiakirjan antaneen laitoksen on tarkasteltava uudelleen asiakirjan antamisperusteita ja siinä tapauksessa, että havaitaan virheitä, peruutettava tai oikaistava asiakirja 30 työpäivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta Peruutus tai oikaisu tehdään taannehtivasti. Kuitenkin jos on vaarana, että lopputulos on kohtuuton, ja erityisesti jos vakuutettu uhkaa menettää asemansa vakuutettuna koko kyseiseksi ajaksi tai osaksi sitä kyseisessä valtiossa tai kyseisissä valtioissa, valtioiden on harkittava tällaisessa tapauksessa oikeasuhteisempaa järjestelyä. Jos asiakirjan antaneen laitoksen näkemyksen mukaan saatavilla olevan näytön perusteella asiakirjan hakija on tehnyt petoksen, sen on peruutettava tai oikaistava asiakirja viipymättä ja taannehtivasti.

III OSA: ERI ETUUSRYHMIÄ KOSKEVAT ERITYISMÄÄRÄYKSET

1 LUKU: SAIRAUSETUUKSET SEKÄ ÄITIYS- JA VASTAAVAT ISYYSETUUKSET

SSCI.19 artikla: Yleiset täytäntöönpanomääräykset

1. Toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten on varmistettava, että vakuutettujen saataville on saatettu kaikki tarvittava tieto luontoisuuksien myöntämisestä koskevista menettelyistä ja ehdoista, jos tällaiset etuudet saadaan muussa valtiossa kuin siinä, missä toimivaltainen laitos sijaitsee.

2. Sen estämättä, mitä pöytäkirjan SSC.6 [Etuuksien, tulojen, tosiseikkojen tai tapahtumien rinnastaminen] artiklan a alakohdassa määrätään, valtio voi joutua vastaamaan etuuksien kustannuksista pöytäkirjan SSC.20 [Eläkkeenhakijat] artiklan mukaisesti vain, jos vakuutettu on hakenut eläkettä kyseisen valtion lainsäädännön nojalla tai jos vakuutettu pöytäkirjan SSC.21 [Oikeus luontoisuuksiin asuinvaltion lainsäädännön perusteella] –SSC.27 [Eläkkeensaajien maksut] artiklan mukaisesti saa eläkettä tämän valtion lainsäädännön nojalla.

SSCI.20 artikla: Sovellettava järjestelmä, jos asuin- tai oleskeluvaltiossa on useampi kuin yksi järjestelmä

Jos asuin- tai oleskeluvaltion lainsäädäntöön sisältyy useampi kuin yksi sairaus-, äitiys- ja isyysevakuutusjärjestelmä useiden vakuutettujen ryhmien osalta, pöytäkirjan SSC.15 [Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklan, SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklan 1 kohdan, SSC.18 [Matkustaminen tarkoituksena saada luontoisuuksia – Lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella], SSC.20 [Eläkkeenhakijat] artiklan, SSC.22 [Oikeutta luontoisuuksiin ei ole asuinvaltion lainsäädännön perusteella] artiklan ja SSC.24 [Perheenjäsenien asuminen muussa valtiossa kuin eläkkeensaajan asuinjäsenvaltiossa] artiklan nojalla sovellettavat säännökset ovat ne, jotka koskevat palkkatyöntekijöiden yleisjärjestelmää.

SSCI.21 artikla: Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa

Menettely ja oikeuden soveltamisala

1. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.15 [Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklaa vakuutetun tai hänen perheenjäsentensä on rekisteröidyttävä viipymättä asuinpaikan laitokseen. Heidän oikeutensa luontoisuuksiin asuinvaltiossa on todistettava toimivaltaisen laitoksen vakuutetun tai asuinpaikan laitoksen pyynnöstä antamalla todistuksella.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu asiakirja on voimassa, kunnes toimivaltainen laitos ilmoittaa asuinpaikan laitokselle sen peruuttamisesta.

Asuinpaikan laitoksen on ilmoitettava toimivaltaiselle laitokselle kaikista 1 kohdan mukaisista rekisteröitymisistä, sekä kaikista muutoksista niihin tai rekisteröinnin peruuttamisesta.

3. Tätä artiklaa sovelletaan pöytäkirjan SSC.20 [Eläkkeenhakijat] artiklassa, SSC.22 [Oikeutta luontoisuuksiin ei ole asuinvaltion lainsäädännön perusteella] artiklassa, SSC.23 [Yhden tai useamman valtion, kun kyseinen valtio ei ole asuinvaltio, lainsäädäntöön perustuva eläke, kun oikeus luontoisuuksiin on olemassa viimeksi mainitussa valtiossa] artiklassa ja SSC.24 [Perheenjäsenien asuminen muussa valtiossa kuin eläkkeensaajan asuinjäsenvaltiossa] tarkoitettuihin henkilöihin tarvittavin muutoksin.

Korvaukset

4. Jos henkilö tai hänen perheenjäsenensä
 - (a) ovat saaneet 1 kohdassa tarkoitetun asiakirjan;
 - (b) ovat rekisteröineet kyseisen asiakirjan asuinpaikan laitoksessa A kohdan mukaisesti; ja
 - (c) henkilö tai hänen perheenjäsenensä ovat maksaneet tai joku muu heidän puolestaan on maksanut terveydenhuoltomaksun asuinvaltiolle osana maahantuloa, oleskelua, työskentelyä tai asumista kyseisessä valtiossa koskevaa lupahakemusta,

kyseinen henkilö tai hänen perheenjäsenensä voivat hakea asuinvaltion laitokselta (tapauksen mukaan kokonaan tai osittain) korvausta maksetusta terveydenhuoltomaksusta.

4. Jos hakemus on tehty 1 kohdan mukaisesti, asuinvaltion laitoksen on ratkaistava hakemus kolmen kalenterikuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta ja suoritettava mahdolliset korvaukset tämän artiklan mukaisesti.

5. Jos 1 kohdassa tarkoitetun asiakirjan voimassaoloaika on lyhyempi kuin aika, jolta terveydenhuoltomaksu on maksettu, korvattava määrä ei saa olla suurempi kuin se osa terveydenhuoltomaksusta, joka vastaa asiakirjan voimassaoloaikaa.

6. Jos terveydenhuoltomaksun on maksanut toinen henkilö sellaisen henkilön puolesta, johon tätä artiklaa sovelletaan, korvaus voidaan maksaa tälle toiselle henkilölle.

SSCI.22 artikla: Oleskelu muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa

Menettely ja oikeuden soveltamisala

1. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklaa vakuutetun on esitettävä oleskeluvaltion terveydenhoitopalvelun tarjoajalle toimivaltaisen laitoksen antama asiakirja, josta käyvät ilmi hänen oikeutensa luontoisuuksiin. Jos vakuutetulla ei ole tällaista asiakirjaa, oleskelupaikan laitoksen on otettava pyynnöstä tai tarvittaessa muuten yhteyttä toimivaltaiseen laitokseen saadakseen sellaisen.

2. Asiakirjasta on käytävä ilmi, että vakuutetulla on oikeus luontoisuuksiin pöytäkirjan SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklassa määrättyjen ehtojen mukaisesti samoin ehdoin kuin mitä sovelletaan oleskeluvaltion lainsäädännön mukaisesti vakuutettuihin henkilöihin, ja sen on täytettävä lisäyksessä SSCI.2 esitetyt vaatimukset.

3. Pöytäkirjan SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklan 1 kohdassa tarkoitetuilla luontoisuuksilla tarkoitetaan sellaisia oleskeluvaltiossa sen lainsäädännön mukaisesti annettavia luontoisuuksia, jotka tulevat lääketieteellisistä syistä välttämättömiksi sen estämiseksi, että vakuutetun täytyisi palata ennen suunnitellun oleskeluajan päättymistä toimivaltaiseen valtioon saadakseen tarvitsemaansa hoitoa.

Luontoisuuksien kustannusten kattamista ja korvaamista koskevat menettelyt ja järjestelyt

4. Jos vakuutettu on tosiasiallisesti huolehtinut pöytäkirjan SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklan puitteissa annettujen luontoisuuksien kustannuksista kokonaan tai osittain ja jos oleskelupaikan laitoksen soveltama lainsäädäntö mahdollistaa kyseisten kustannusten korvaamisen vakuutetulle, tämä voi esittää korvaushakemuksensa oleskelupaikan laitokselle. Tässä tapauksessa tämä laitos korvaa vakuutetulle suoraan kyseisiä etuuksia vastaavan kustannusten

määrän soveltamaansa lainsäädäntöön sisältyvien korvausperusteiden rajoissa ja niitä koskevien ehtojen mukaan.

5. Jos tällaisten kustannusten korvaamista ei ole haettu suoraan oleskelupaikan laitokselta, toimivaltaisen laitoksen on korvattava aiheutuneet kustannukset asianomaiselle henkilölle oleskelupaikan laitoksen soveltamien korvausperusteiden mukaisesti tai niiden määrien mukaisesti, jotka oleskelupaikan laitokselle olisi pitänyt korvata, jos kyseisessä tapauksessa olisi sovellettu tässä liitteessä olevaa SSCI.47 [Periaatteet] artiklaa.

Oleskelupaikan laitoksen on toimitettava toimivaltaiselle laitokselle pyynnöstä kaikki tarvittavat tiedot näistä maksuperusteista ja määristä.

6. Poiketen siitä, mitä 5 kohdassa määrätään, toimivaltainen laitos voi korvata aiheutuneet kustannukset soveltamassaan lainsäädännössä säädettyjen maksuperusteiden mukaan ja niiden rajoissa edellyttäen, että vakuutettu on hyväksynyt, että tätä määräystä sovelletaan häneen.

7. Jos oleskeluvaltion lainsäädännössä ei ole säädetty korvaamisesta 4 ja 5 kohdan nojalla kyseisessä tapauksessa, toimivaltainen laitos voi suorittaa korvauksen soveltamaansa lainsäädäntöön sisältyvien maksuperusteiden rajoissa ja niitä koskevien ehtojen mukaan ilman vakuutetun hyväksyntää.

8. Vakuutetulle korvattava määrä ei saa missään tapauksessa ylittää hänelle tosiasiallisesti aiheutuneiden kustannusten määrää.

9. Jos kyseessä ovat huomattavat kustannukset, toimivaltainen laitos voi maksaa vakuutetulle asianmukaisen ennakon heti, kun tämä toimittaa laitokselle korvaushakemuksen.

Perheenjäsenet

10. Edellä olevia 1–9 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin vakuutetun perheenjäseniin.

Korvaukset opiskelijoille

11. Jos henkilö

- (a) on saanut toimivaltaisen laitoksen myöntämän lisäyksessä SSCI-2 tarkoitetun voimassa olevan etuuteen oikeuttavan asiakirjan;
- (b) on hyväksytty muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa, jäljempänä 'opiskeluvaltio', sijaitsevaan korkeakouluun suorittamaan kokopäiväistä opinto-ohjelmaa, joka johtaa kyseisen valtion tunnustamaan korkeakoulututkintoon, mukaan lukien korkeakoulu- tai tohtorintutkinto; kyseeseen voivat tulla myös tällaiseen koulutukseen valmentavat opinnot kyseisen valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti tai pakollinen harjoittelujakso;
- (c) ei toimi eikä ole toiminut palkattuna työntekijänä eikä itsenäisenä ammatinharjoittajana opiskeluvaltiossa sinä aikana, jota terveydenhuoltomaksu koskee; ja
- (d) on maksanut tai joku muu hänen puolestaan on maksanut opiskeluvaltiolle terveydenhuoltomaksun maahantuloa, oleskelua tai asumista koskevan lupahakemuksen yhteydessä kokopäiväiseen opiskeluun osallistumiseksi kyseisessä valtiossa;

kyseinen henkilö voi hakea opiskeluvaltion laitokselta (tapauksen mukaan kokonaan tai osittain) korvausta maksetusta terveydenhuoltomaksusta.

12. Jos hakemus on tehty 11 kohdan mukaisesti, opiskeluvaltion laitoksen on käsiteltävä ja ratkaistava hakemus kohtuullisen ajan mutta viimeistään kuuden kalenterikuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta ja suoritettava mahdolliset korvaukset tämän artiklan mukaisesti.

13. Jos 11 kohdan a alakohdassa tarkoitetun etuuteen oikeuttavan asiakirjan voimassaoloaika on lyhyempi kuin aika, jolta terveydenhuoltomaksu on maksettu, terveydenhuoltomaksusta korvattavan määrän on oltava se osa terveydenhuoltomaksusta, joka vastaa asiakirjan voimassaoloaikaa.

14. Jos terveydenhuoltomaksun on maksanut toinen henkilö sellaisen henkilön puolesta, johon tätä artiklaa sovelletaan, korvaus voidaan maksaa tälle toiselle henkilölle.

15. Edellä olevaa 11–14 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin vakuutetun perheenjäseniin.

16. Tämä artikla tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

17. Henkilö, joka täytti 11 kohdan edellytykset tämän sopimuksen voimaantulon ja 16 kohdassa mainitun päivän välisenä aikana, voi tämän artiklan tullessa voimaan esittää 11 kohdan mukaisen korvaushakemuksen kyseiseltä ajanjaksolta.

18. Poiketen siitä, mitä SSC.5 [Yhdenvertainen kohtelu] artiklan 1 kohdassa määrätään, opiskeluvaltio voi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti määrätä maksuja luontoisetuuksista, jotka eivät täytä SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklan 1 kohdan a alakohdassa vahvistettuja perusteita ja jotka myönnetään henkilölle, jonka osalta on maksettu korvausta kyseisen henkilön oleskelun aikana korvauksen kattaman ajanjakson osalta.

SSCI.23 artikla: Erikseen määritelty hoito

Lupamenettely

1. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.18 [Matkustaminen tarkoituksena saada luontoisetuksia – Lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 1 kohtaa vakuutetun on esitettävä oleskelupaikan laitokselle toimivaltaisen laitoksen antama asiakirja. Sovellettaessa tätä artiklaa toimivaltaisella laitoksella tarkoitetaan laitosta, joka vastaa erikseen määriteltyyn hoitoon liittyvistä kustannuksista. Pöytäkirjan SSC.18 [Matkustaminen tarkoituksena saada luontoisetuksia – Lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 4 kohdassa ja SSC.25 [Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa valtiossa kuin asuinvaltiossa – oleskelu toimivaltaisessa valtiossa – lupa asianmukaiseen hoitoon asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, joissa asuinvaltiossa annetut luontoisetuudet korvataan kiinteämääraisten summien perusteella, toimivaltainen laitos tarkoittaa asuinpaikan laitosta.

2. Jos vakuutettu ei asu toimivaltaisessa valtiossa, hänen on pyydettävä lupaa asuinpaikan laitokselta, jonka on toimitettava pyyntö toimivaltaiselle laitokselle viipymättä.

Tässä tapauksessa asuinpaikan laitoksen on annettava todistus siitä, täyttyvätkö pöytäkirjan SSC.18 [Matkustaminen tarkoituksena saada luontoisetuksia – Lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 2 kohdan toisen virkkeen mukaiset ehdot asuinvaltiossa.

Toimivaltainen laitos voi kieltäytyä myöntämästä pyydettyä lupaa ainoastaan, jos asuinpaikan laitoksen arvion mukaan pöytäkirjan SSC.18 [Matkustaminen tarkoituksena saada luontoisetuksia – Lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 2 kohdan toisen virkkeen

mukaiset ehdot eivät täyty vakuutetun asuinvaltiossa tai jos sama hoito voidaan antaa toimivaltaisessa valtiossa lääketieteellisesti perusteltavissa olevan ajan kuluessa, ottaen huomioon asianomaisen henkilön senhetkinen terveydentila ja sairauden todennäköinen kulku.

Toimivaltaisen laitoksen on ilmoitettava päätöksestään asuinpaikan laitokselle.

Ellei vastausta saada sen kansallisessa lainsäädännössä asetetussa määräajassa, toimivaltaisen laitoksen katsotaan myöntäneen luvan.

3. Jos vakuutettu, joka ei asu toimivaltaisessa jäsenvaltiossa, tarvitsee kiireellistä elintärkeää hoitoa ja lupaa ei voida pöytäkirjan SSC.18 [Matkustaminen tarkoituksena saada luontoisuuksia – Lupa saada asianmukaista hoitoa asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 2 kohdan toisen virkkeen nojalla evätä, luvan myöntää asuinpaikan laitos toimivaltaisen laitoksen puolesta, jolle asuinpaikan laitoksen on välittömästi ilmoitettava asiasta.

Toimivaltaisen laitoksen on hyväksyttävä kiireellisen ja elintärkeän hoidon tarpeeseen liittyvät havainnot ja hoitovaihtoehdot, joihin luvan myöntävän asuinpaikan laitoksen hyväksymät lääkärit ovat päätyneet.

4. Toimivaltaisella laitoksella säilyy luvanmyöntämismenettelyn kaikissa vaiheissa oikeus teettää vakuutetun lääkärintarkastus itse valitsemallaan lääkäriä oleskelu- tai asuinvaltiossa.

5. Oleskelupaikan laitoksen on ilmoitettava toimivaltaiselle laitokselle, jos voimassa olevaan lupaan kuuluvan hoidon täydentäminen vaikuttaa lääketieteellisistä syistä asianmukaiselta, tämän kuitenkaan vaikuttamatta mihinkään lupaa koskeviin päätöksiin.

Vakuutetulle aiheutuneista luontoisuuksien kustannuksista vastaaminen

6. Tässä liitteessä olevan SSCI.22 [Oleskelu muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklan 4 ja 5 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 kohdan soveltamista.

7. Jos vakuutettu on tosiasiallisesti huolehtinut itse kaikista lupaan kuuluvien hoitotoimenpiteiden kustannuksista tai osasta niitä ja kustannukset, jotka toimivaltaisen laitoksen on korvattava oleskelupaikan laitokselle tai vakuutetulle 6 kohdan mukaisesti (todelliset kustannukset), ovat alemmat kuin kustannukset, jotka sen olisi pitänyt maksaa samasta hoidosta toimivaltaisessa valtiossa (laskennalliset kustannukset), toimivaltaisen laitoksen on pyynnöstä korvattava vakuutetulle hoidosta aiheutuneet kustannukset siihen määrään saakka, jolla laskennalliset kustannukset ylittävät todelliset kustannukset. Korvaus ei saa kuitenkaan ylittää vakuutetulle tosiasiallisesti aiheutuneita kustannuksia, ja siinä voidaan ottaa huomioon määrä, joka vakuutetun olisi pitänyt maksaa, jos hoito olisi annettu toimivaltaisessa valtiossa.

Erikseen määriteltujen hoitojen edellyttämistä matka- ja oleskelukustannuksista vastaaminen

8. Jos toimivaltaisen laitoksen soveltamassa lainsäädännössä säädetään vakuutetun hoitoon erottamattomasti liittyvien matka- ja oleskelukustannusten korvaamisesta, tällaisista kustannuksista asianomaisen henkilön ja tarvittaessa hänen saattajansa osalta vastaa tämä laitos silloin, kun lupa myönnetään toisessa valtiossa annettavaa hoitoa varten.

Perheenjäsenet

9. Edellä olevia 1–8 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin vakuutetun perheenjäseniin.

SSCI.24 artikla: Työhön kykenemättömyyteen liittyvät rahaetuudet, jos oleskelu- tai asuinvaltio on muu kuin toimivaltainen valtio

Menettely, jota vakuutetun on noudatettava

1. Jos toimivaltaisen valtion lainsäädännössä edellytetään, että vakuutetun on esitettävä todistus ollakseen oikeutettu työhön kykenemättömyyteen liittyviin rahaetuuksiin pöytäkirjan SSC.19 [Rahaetuudet] artiklan 1 kohdan nojalla, vakuutetun on pyydettävä asuinvaltion lääkäriä, joka määritteli hänen terveydentilansa, todistamaan hänen kykenemättömyytensä työhön ja arvioimaan sen todennäköisen keston.

2. Vakuutetun on lähetettävä todistus toimivaltaiselle laitokselle toimivaltaisen valtion lainsäädännössä säädetyn ajan kuluessa.

3. Jos asuinvaltiossa hoitoa antavat lääkärit eivät anna työhön kykenemättömyyttä koskevia todistuksia ja niitä vaaditaan toimivaltaisen valtion lainsäädännössä, asianomaisen henkilön on käännyttävä suoraan asuinpaikan laitoksen puoleen. Tämän laitoksen on heti järjestettävä henkilön työhön kykenemättömyyden lääketieteellinen arviointi ja 1 kohdassa tarkoitetun todistuksen laatiminen. Todistus toimitetaan edelleen toimivaltaiselle laitokselle viipymättä.

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun asiakirjan toimittaminen ei vapauta vakuutettua täyttämästä kaikkia sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjä velvoitteita, erityisesti työnantajaansa nähden. Työnantaja tai toimivaltainen laitos voi tarvittaessa kehottaa työntekijää osallistumaan toimintaan, jonka tarkoituksena on edistää ja tukea hänen paluutaan työelämään.

Menettely, jota asuinvaltion laitoksen on noudatettava

5. Jos toimivaltainen laitos sitä pyytää, asuinpaikan laitos suorittaa tarpeelliset asianomaisen henkilön hallinnolliset tarkastukset tai lääkärintarkastukset soveltamansa lainsäädännön mukaisesti. Asuinpaikan laitos toimittaa tarkastuksen tehneen lääkärin lausunnon erityisesti työhön kykenemättömyyden todennäköisestä kestosta viipymättä toimivaltaiselle laitokselle.

Menettely, jota toimivaltaisen laitoksen on noudatettava

6. Toimivaltaisella laitoksella säilyy oikeus teettää valitsemallaan lääkrillä vakuutetun lääkärintarkastus.

7. Toimivaltainen laitos maksaa rahaetuudet suoraan asianomaiselle henkilölle ja ilmoittaa tästä tarvittaessa asuinpaikan laitokselle, sanotun kuitenkin rajoittamatta pöytäkirjan SSC.19 [Rahaetuudet] artiklan 1 kohdan toisen virkkeen soveltamista.

8. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.19 [Rahaetuudet] artiklan 1 kohtaa tarkastuksen tehneen lääkärin tai laitoksen lääketieteellisten havaintojen perusteella toisessa valtiossa laaditussa vakuutetun todistuksessa kykenemättömyydestä työhön olevat merkinnät ovat oikeudellisesti yhtä päteviä kuin toimivaltaisessa valtiossa laadittu todistus.

9. Jos toimivaltainen laitos epäää rahaetuudet, sen on ilmoitettava päätöksestään vakuutetulle ja samanaikaisesti ilmoitettava siitä myös asuinpaikan laitokselle.

Menettely, kun kyseessä on oleskelu muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa

10. Edellä olevia 1–9 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin, jos vakuutettu oleskelee muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa.

SSCI.25 artikla: Eläkkeensaajien maksut

Jos henkilö saa eläkettä useammasta kuin yhdestä valtiosta, kaikista maksetuista eläkkeistä vähennettävien maksujen määrä ei missään tapauksessa saa olla suurempi kuin vähennettyjen maksujen määrä sellaiselta henkilöltä, joka saa saman määrän eläkettä toimivaltaiselta valtiolta.

SSCI.26 artikla: Erityiset täytäntöönpanotoimenpiteet

1. Jos henkilö tai henkilöryhmä on pyynnöstä vapautettu pakollisesta sairausvakuutuksesta eikä näin ollen kuulu sairausvakuutusjärjestelmään, johon sovelletaan pöytäkirjaa, toisen valtion laitos ei yksinomaan tämän vapautuksen perusteella joudu vastaamaan tällaisille henkilöille tai heidän perheenjäsenilleen pöytäkirjan III osaston I luvun [Sairausetuudet sekä äitiys- ja vastaavat isyysetuudet] nojalla annettujen luontois- tai rahaetuuksien kustannuksista.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitetut henkilöt ja heidän perheenjäsenensä asuvat sellaisessa valtiossa, jossa oikeus saada luontoisetuusia ei edellytä vakuutusta tai toimimista palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, he ovat velvollisia maksamaan asuinvaltiossaan annettujen luontoisetuuksien kaikki kustannukset.

2 LUKU: TYÖTAPATURMA- JA AMMATTITAUTIETUUDET

SSCI.27 artikla: Oikeus luontois- ja rahaetuuksiin, jos asuin- tai oleskeluvaltio on muu kuin toimivaltainen valtio

1. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.31 [Oikeus luontois- ja rahaetuuksiin] artiklaa sovelletaan tässä liitteessä olevissa SSCI.21 [Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklassa – SSCI.24 [Työhön kykenemättömyyteen liittyvät rahaetuudet, jos oleskelu- tai asuinvaltio on muu kuin toimivaltainen valtio] artiklassa vahvistettuja menettelyjä tarvittavin muutoksien.

2. Jos asuin- tai oleskeluvaltion kansallisen lainsäädännön nojalla myönnetään työtapaturmien tai ammattitautien yhteydessä erityisiä etuuksia luontoisetuuksina, asianomaisten valtion laitoksen on annettava viipymättä asiasta tieto toimivaltaiselle laitokselle.

SSCI.28 artikla: Menettely tapauksessa, jossa on kyse muun valtion kuin toimivaltaisen valtion alueella tapahtuneesta työtapaturmasta tai todetusta ammattitaudista

1. Jos työtapaturma tapahtuu tai ammattitauti todetaan lääketieteellisesti ensimmäisen kerran muun valtion kuin toimivaltaisen valtion alueella, ilmoitus työtapaturmasta tai ammattitaudista on tehtävä toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukaisesti, jos kansallisessa lainsäädännössä edellytetään ilmoitusta, rajoittamatta kuitenkaan tarvittaessa sen valtion alueella voimassa olevien muiden säännösten soveltamista, jossa työtapaturma tapahtui tai ammattitauti ensimmäisen kerran todettiin lääketieteellisesti; tällaisessa tapauksessa nämä säännökset jäävät sovellettaviksi. Ilmoitus toimitetaan toimivaltaiselle laitokselle.

2. Sen valtion laitos, jonka alueella työtapaturma on tapahtunut tai ammattitauti on ensimmäisen kerran todettu lääketieteellisesti, toimittaa tämän valtion alueella laaditut lääkärintodistukset toimivaltaiselle laitokselle.

3. Jos tapaturmasta, joka on tapahtunut työhönmeno- tai työstäpaluumatkalla muun valtion kuin toimivaltaisen valtion alueella, on aihetta tehdä ensiksi mainitun valtion alueella tutkimus sen määrittämiseksi, onko henkilö oikeutettu asiaa koskeviin etuuksiin, toimivaltainen laitos voi nimetä tutkimusta varten tietyn henkilön, mistä se ilmoittaa kyseisen valtion viranomaisille. Laitokset

tekevät keskenään yhteistyötä kaikkien asiaan liittyvien tietojen arvioinnissa sekä lausuntojen ja muiden tapaturmaan liittyvien asiakirjojen tutkimisessa.

4. Hoidon päätyttyä toimivaltaiselle laitokselle toimitetaan pyynnöstä tarkka lausunto, jonka liitteenä ovat lääkärintodistukset tapaturman tai taudin pysyvistä vaikutuksista, erityisesti potilaan nykytilasta sekä vammojen parantumisesta tai vakaantumisesta. Siihen liittyvät palkkiot maksaa tapauksen mukaan asuin- tai oleskelupaikan laitos kyseisen laitoksen soveltaman taksan mukaan toimivaltaisen laitoksen kustannuksella.

5. Asuin- tai oleskelupaikan laitoksen pyynnöstä toimivaltainen laitos ilmoittaa asiaankuuluvissa tapauksissa sille päätöksestä, jossa vahvistetaan vammojen parantumis- tai vakaantumispäivä, ja tarvittaessa eläkkeen myöntämistä koskevasta päätöksestä.

SSCI.29 artikla: Tapaturman tai taudin ammatillista luonnetta koskevat riidat

1. Jos pöytäkirjan SSC.31 [Oikeus luontois- ja rahaetuksiin] artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toimivaltainen laitos riitauttaa työtapaturmia tai ammattitauteja koskevan lainsäädännön soveltamisen, sen on annettava viipymättä asiasta tieto asuin- tai oleskelupaikan laitokselle, joka on antanut luontoisetuudet, jotka katsotaan näin ollen sairausvakuutusetuuksiksi.

2. Kun asiassa on tehty lopullinen päätös, toimivaltaisen laitoksen on annettava viipymättä asiasta tieto asuin- tai oleskelupaikan laitokselle, joka on antanut luontoisetuudet.

Jos ei voida todeta kyseessä olevan työtapaturma tai ammattitauti, luontoisetuuksien antamista jatketaan sairausetuuksina, jos asianomainen henkilö on niihin oikeutettu.

Jos todetaan kyseessä olevan työtapaturma tai ammattitauti, asianomaiselle henkilölle luontoisetuuksina myönnetyt sairausetuudet katsotaan työtapaturma- tai ammattitautietuuksiksi siitä päivästä alkaen, jona työtapaturma tapahtui tai ammattitauti todettiin lääketieteellisesti ensimmäisen kerran.

3. Tässä liitteessä olevan SSCI.6 [Lainsäädännön tilapäinen soveltaminen ja etuuksien tilapäinen myöntäminen] artiklan 5 kohdan toista alakohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin.

SSCI.30 artikla: Menettely tapauksessa, jossa altistus ammattitautiin on tapahtunut useassa valtiossa

1. Pöytäkirjan SSC.33 [Ammattitautietuudet, kun ammattitautia sairastava on ollut alttiina samalle riskille useassa valtiossa] artiklassa tarkoitetussa tapauksessa ilmoitus ammattitaudista toimitetaan ammattitaudin osalta toimivaltaiselle laitokselle siinä valtiossa, jonka lainsäädännön alaisena asianomainen henkilö viimeksi harjoitti kyseisen taudin mahdollisesti aiheuttavaa toimintaa.

Jos laitos, jolle ilmoitus toimitettiin, osoittaa, että kyseisen ammattitaudin mahdollisesti aiheuttavaa toimintaa harjoitettiin viimeksi toisen valtion lainsäädännön alaisena, sen on toimitettava ilmoitus liitteenä olevine asiakirjoinen kyseisen valtion vastaavalle laitokselle.

2. Jos sen valtion laitos, jonka lainsäädännön alaisena asianomainen henkilö viimeksi harjoitti kyseisen ammattitaudin mahdollisesti aiheuttavaa toimintaa, osoittaa, että asianomainen henkilö tai hänen jälkeensä elävät eivät täytä tämän lainsäädännön edellytyksiä muun muassa siitä syystä, että asianomainen henkilö ei ole koskaan harjoittanut kyseisessä valtiossa ammattitaudin aiheuttanutta toimintaa tai että kyseisessä valtiossa ei tunnusteta kyseessä olevan taudin työperäisyyttä, kyseisen laitoksen on toimitettava viipymättä sen edellisen valtion laitokselle, jonka lainsäädännön alaisena asianomainen henkilö aiemmin harjoitti kyseisen taudin mahdollisesti aiheuttavaa toimintaa, asiaa

koskeva ilmoitus ja kaikki liitteenä olevat todistukset, mukaan lukien ensiksi mainitun laitoksen järjestämien lääkärintarkastusten havainnot ja lausunnot.

3. Tarvittaessa laitokset aloittavat 2 kohdassa säädetyn menettelyn uudelleen ja palauttavat tapauksen takaisin sen valtion vastaavalle laitokselle, jonka lainsäädännön alaisena asianomainen henkilö ensiksi harjoitti kyseisen ammattitaudin mahdollisesti aiheuttavaa toimintaa.

SSCI.31 artikla: Laitosten välinen tiedonvaihto ja ennakoiden maksaminen tapauksissa, joissa haetaan muutosta hylkäyspäätökseen

1. Jos on haettu muutosta etuuksien hylkäyspäätökseen, jonka on tehnyt sellaisen valtion laitos, jonka lainsäädännön alaisena asianomainen henkilö on harjoittanut kyseisen ammattitaudin mahdollisesti aiheuttavaa toimintaa, tämän laitoksen on ilmoitettava asiasta laitokselle, jolle ilmoitus päätöksestä toimitettiin tässä liitteessä olevan SSCI.30 [Menettely tapauksessa, jossa altistus ammattitautiin on tapahtunut useassa valtiossa] artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti, sekä annettava sille tieto myöhemmin, kun lopullinen päätös on tehty.

2. Jos henkilöllä on oikeus etuuksiin sen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, jolle ilmoitus toimitettiin, kyseisen laitoksen on maksettava ennakkoa määrä, joka määritetään tarvittaessa sen laitoksen kuulemisen jälkeen, jonka päätökseen muutosta on haettu, ylisuurten maksujen välttämiseksi. Viimeksi mainittu laitos korvaa maksetun ennakon määrän, jos muutoksenhaun seurauksena sen on annettava kyseiset etuudet. Tämä määrä vähennetään asianomaiselle henkilölle kuuluvien etuuksien kokonaismäärästä tässä liitteessä olevissa SSCI.56 [Perusteetta saadut etuudet] ja 57 [Väliaikaisesti maksetut rahaetuudet tai vakuutusmaksut] artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

3. Tässä liitteessä olevan SSCI.6 [Lainsäädännön tilapäinen soveltaminen ja etuuksien tilapäinen myöntäminen] artiklan 5 kohdan toista alakohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin.

SSCI.32 artikla: Ammattitaudin paheneminen

Pöytäkirjan SSC.34 [Ammattitaudin paheneminen] artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa hakijan on toimitettava kaikki tieto, joka koskee kyseisen ammattitaudin osalta aiemmin myönnettyjä etuuksia, sen valtion laitokselle, jolta hän hakee oikeutta etuuksiin. Tämä laitos voi kääntyä minkä tahansa muun aiemman toimivaltaisen laitoksen puoleen saadakseen tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

SSCI.33 artikla: Työkyvyttömyyden asteen arvioiminen aiemmin tai myöhemmin sattuneessa työtapaturmassa tai todetussa ammattitaudissa

Kun aiempi tai myöhempi työhön kykenemättömyys aiheutui tapaturmasta, joka tapahtui asianomaisen henkilön ollessa sellaisen valtion lainsäädännön alainen, jossa ei tehdä eroa työhön kykenemättömyyden alkuperän suhteen, toimivaltaisen laitoksen tai kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän elimen on

- (a) toimitettava toisen valtion toimivaltaisen laitoksen pyynnöstä tietoja aiemman tai myöhemmän työkyvyttömyyden asteesta ja mahdollisuuksien mukaan kaikki tieto, jonka perusteella voidaan määritellä, onko työhön kykenemättömyys seurausta työtapaturmasta kyseisen valtion laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan;
- (b) otettava sovellettavan lainsäädännön mukaisesti huomioon se työkyvyttömyyden aste, joka on aiheutunut aiemmista tai myöhemmistä tapauksista, vahvistaessaan etuutta koskevan oikeuden ja määrittäessään etuuden määrän.

SSCI.34 artikla: Eläke- tai lisäävustushakemusten toimittaminen ja käsittely

Saadakseen valtion lainsäädännön mukaisen eläkkeen tai lisäävustuksen, asianomaisen henkilön tai hänen jälkeensä elävien, jotka asuvat toisen valtion alueella, on esitettävä tarvittaessa hakemus joko toimivaltaiselle laitokselle tai asuinpaikan laitokselle, joka toimittaa hakemuksen edelleen toimivaltaiselle laitokselle.

Hakemuksen on sisällettävä tarvittavat tiedot toimivaltaisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti.

3 LUKU: KUOLEMANTAPAUKSEN JOHDOSTA ANNETTAVAT AVUSTUKSET

SSCI.35 artikla: Kuolemantapauksen johdosta myönnettäviä avustuksia koskeva hakemus

Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.37 [Oikeus avustuksiin kuoleman tapahtuessa tai jos etuuteen oikeutettu henkilö asuu muussa valtiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa] ja SSC.38 [Etuuksien myöntäminen eläkkeensaajan kuollessa] artiklaa kuolemantapauksen johdosta myönnettäviä avustuksia koskeva hakemus on toimitettava joko toimivaltaiselle laitokselle tai hakijan asuinpaikan laitokselle, joka toimittaa sen toimivaltaiselle laitokselle.

Hakemuksen on sisällettävä tarvittavat tiedot toimivaltaisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti.

4 LUKU: TYÖKYVYTTÖMYYSETUUDET SEKÄ VANHUUS- JA PERHE-ELÄKKEET

SSCI.36 artikla: Etuuksien laskemista koskevat lisämääräykset

1. Pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisessa etuuden teoreettisen ja tosiasiallisen määrän laskemisessa sovelletaan liitteessä olevan SSCI.11 artiklan [Kausien yhteenlaskeminen] 3, 4, 5 ja 6 kohdassa annettuja sääntöjä.
2. Jos vapaaehtoisen vakuutusjärjestelmän tai valinnaisen jatkuvan vakuutusjärjestelmän mukaisia vakuutuskausia ei ole otettu huomioon tässä liitteessä olevan SSC.11 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklan 3 kohdan nojalla, sen valtion laitoksen, jonka lainsäädännön mukaisesti kyseiset kaudet ovat täyttyneet, on laskettava kyseisiä kausia vastaava määrä soveltamansa lainsäädännön mukaisesti. Pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti laskettuun etuuden tosiasialliseen määrään on lisättävä vapaaehtoisen vakuutusjärjestelmän tai valinnaisen jatkuvan vakuutusjärjestelmän mukaisia vakuutuskausia vastaava määrä.
3. Kunkin valtion laitoksen on laskettava soveltamansa lainsäädännön mukaan vapaaehtoisen vakuutuksen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen kausia vastaava määrä, johon pöytäkirjan SSC.48 [Säännöt päällekkäisyyden estämiseksi] artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan ei sovelleta toisen valtion peruuttamista, pienentämistä tai keskeyttämistä koskevia sääntöjä.

Jos toimivaltainen laitos ei soveltamansa lainsäädännön perusteella kykene määrittämään tätä määrää suoraan, koska kyseisessä lainsäädännössä annetaan vakuutuskausille erilaiset arvot, voidaan vahvistaa laskennallinen määrä. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean on annettava laskennallisen määrän vahvistamisesta yksityiskohtaiset säännöt.

SSCI.37 artikla: Etuuksien hakeminen

A. Vanhuus- ja perhe-eläkehakemusten jättäminen

1. Hakijan on toimitettava hakemus asuinpaikkansa laitokselle tai sen valtion laitokselle, jonka lainsäädäntöä viimeksi sovellettiin. Jos asianomaiseen henkilöön ei minään ajankohtana ole sovellettu asuinpaikan laitoksen soveltamaa lainsäädäntöä, kyseisen laitoksen on toimitettava hakemus edelleen sen valtion laitokselle, jonka lainsäädäntöä viimeksi sovellettiin.
2. Hakemuksen jättöpäivä on voimassa kaikissa asianomaisissa laitoksissa.
3. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa määrätään, jos hakija ei pyynnöstä huolimatta ilmoita toimineensa palkkatyössä tai asuneensa muissa valtioissa, katsotaan se päivämäärä, jona hakija täydentää alkuperäistä hakemustaan tai esittää uuden hakemuksen, joka kattaa hänen puuttuvat työskentely- ja/tai asumiskautensa jossakin valtiossa, päiväksi, jona hakemus on jätetty kyseistä lainsäädäntöä soveltavaan laitokseen, ellei tämän lainsäädännön edullisemmista säännöksistä muuta johdu.

SSCI.38 artikla: Asiakirjat ja tiedot, jotka hakijan on liitettävä hakemukseen

1. Hakijan on jätettävä hakemus tässä liitteessä olevan SSCI.37 [Etuuksien hakeminen] artiklan 1 kohdassa tarkoitetun laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti, ja siihen on liitettävä kyseisessä lainsäädännössä vaadittavat asiakirjat. Hakijan on toimitettava erityisesti kaikki saatavilla olevat merkitykselliset tiedot ja asiakirjat niistä vakuutuskausista (laitokset, tunnistenumerot), työskentelykausista (työnantajat), itsenäisen ammatinharjoittamisen kausista (toiminnan luonne ja

paikka) ja asumiskausista (osoitteet), jotka ovat saattaneet täyttyä toisen lainsäädännön mukaisesti, sekä tiedot kyseisten kausien pituudesta.

2. Jos pöytäkirjan SSC.45 [Yleiset määräykset] artiklan 1 kohdan mukaan hakija pyytää yhden tai useamman valtion lainsäädäntöön perustuvien vanhuusetuuksien myöntämisen lykkäämistä, hänen on mainittava tämä hakemuksessaan ja ilmoitettava, minkä lainsäädännön mukaan hän pyytää lykkäystä. Jotta hakija voisi käyttää tätä oikeutta, asianomaisten laitosten on ilmoitettava hakijan pyynnöstä tälle kaikki käytössään olevat tiedot, jotta hakija voisi arvioida seurauksia niiden etuuksien samanaikaisesta tai peräkkäisestä myöntämisestä, joita hän voi hakea.

3. Jos hakija peruuttaa jonkin tietyn valtion lainsäädännön nojalla myönnettäviä etuuksia koskevan hakemuksensa, etuushakemuksia ei katsota peruutetun samanaikaisesti muiden valtioiden lainsäädännön mukaisesti.

SSCI.39 artikla: Hakemusten käsittely asianomaisissa laitoksissa

Yhteyslaitos

1. Laitos, jolle etuushakemus toimitetaan tai toimitetaan edelleen pöytäkirjan tässä liitteessä olevan SSCI.37 [Etuuksien hakeminen] artiklan 1 kohdan mukaisesti, on jäljempänä 'yhteyslaitos'. Asuinpaikan laitosta ei kutsuta yhteyslaitokseksi, jos asianomaiseen henkilöön ei minään ajankohtana ole sovellettu kyseisen laitoksen soveltamaa lainsäädäntöä.

Sen lisäksi, että kyseinen laitos käsittelee etuushakemuksen soveltamansa lainsäädännön mukaisesti, se yhteyslaitoksen ominaisuudessaan osallistuu tietojenvaihtoon, tiedottaa päätöksistä ja toimista, joita tarvitaan hakemuksen käsittelemiseksi asianomaisissa laitoksissa, antaa hakijalle pyynnöstä tiedot, jotka liittyvät pöytäkirjan johdosta ilmeneviin näkökohtiin asian käsittelyssä, ja pitää hakijan ajan tasalla asian etenemisestä.

Vanhuus- ja perhe-eläkehakemusten käsittely

2. Yhteyslaitoksen on toimitettava etuushakemukset ja kaikki saatavillaan olevat asiakirjat ja tarvittaessa hakijan toimittamat asiakirjat viipymättä kaikille kyseisille laitoksille, jotta ne pystyvät aloittamaan hakemuksen käsittelyn samanaikaisesti. Yhteyslaitoksen on ilmoitettava muille laitoksille soveltamansa lainsäädännön mukaiset vakuutus- tai asumiskaudet. Lisäksi sen on ilmoitettava, mitä asiakirjoja toimitetaan myöhemmin, ja täydennettävä hakemusta mahdollisimman pian.

3. Kaikkien kyseisten laitosten on ilmoitettava mahdollisimman pian yhteyslaitokselle ja muille asianomaisille laitoksille soveltamansa lainsäädännön mukaisesti täyttyneet vakuutus- tai asumiskaudet.

4. Kunkin kyseisistä laitoksista on laskettava etuuksien määrä pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan mukaisesti ja ilmoitettava yhteyslaitokselle ja muille asianomaisille laitoksille päätöksestään, maksettavaksi kuuluvien etuuksien määrästä ja kaikista pöytäkirjan SSC.48 [Säännöt päällekkäisyyden estämiseksi] artiklassa – SSC.50 [Erilaisten etuuksien päällekkäisyys] artiklassa edellytetyistä tiedoista.

5. Heti kun jokin laitos tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella toteaa, että sovelletaan pöytäkirjan SSC.52 [Alle vuoden pituiset vakuutus- tai asumiskaudet] artiklan 2 tai 3 kohtaa, sen on ilmoitettava tästä yhteyslaitokselle ja muille asianomaisille laitoksille.

SSCI.40 artikla: Päätöksistä ilmoittaminen hakijalle

1. Kunkin laitoksen on ilmoitettava hakijalle soveltamansa lainsäädännön mukaisesti tekemästään päätöksestä. Jokaisessa päätöksessä on ilmoitettava sovellettavat muutoksenhakekeinot ja muutoksenhaun määräajat. Saatuaan tiedon kaikista, kunkin laitoksen tekemistä päätöksistä yhteyslaitos lähettää hakijalle ja muille asianomaisille laitoksille yhteenvedon päätöksistä. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea laatii yhteenvedon mallin. Yhteenvedo on lähetettävä hakijalle laitoksen käyttämällä kielellä tai hakijan pyynnöstä millä tahansa tämän valitsemalla kielellä, englanti mukaan luettuna, joka on vahvistettu unionin toimielinten viralliseksi kieleksi.

2. Jos hakija yhteenvedon saatuaan on sitä mieltä, että kahden tai useamman laitoksen tekemillä päätöksillä on saattanut olla kielteinen yhteisvaikutus hänen oikeuksiinsa, hakijalla on oikeus vaatia asianomaisia laitoksia tarkistamaan päätökset kunkin kansallisessa lainsäädännössä säädettyssä määräajassa. Määräajan laskeminen alkaa yhteenvedon saamispäivästä. Hakijalle on ilmoitettava tarkistamisen lopputuloksesta kirjallisesti.

SSCI.41 artikla: Työkyvyttömyyden asteen määrittäminen

Kullakin laitoksella on soveltamansa lainsäädännön mukaisesti työkyvyttömyyden asteen määrittämiseksi mahdollisuus teettää hakijan lääkärintarkastus valitsemallaan lääkäriä tai tutkituttua hänet muulla valitsemallaan asiantuntijalla. Valtion laitoksen on kuitenkin otettava huomioon asiakirjat, lääkärinlausunnot ja hallinnolliset tiedot, jotka se on saanut muilta valtioilta, ikään kuin ne olisi laadittu sen omalla alueella.

SSCI.42 artikla: Etuuksien väliaikainen maksaminen ja ennakoiden maksaminen

1. Sen estämättä, mitä tässä liitteessä olevassa SSCI.7 [Etuuksien ja maksujen laskeminen väliaikaisesti] artiklassa määrätään, kaikkien laitosten, jotka toteavat etuushakemuksen käsittelyn aikana, että hakijalla on SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti oikeus itsenäiseen etuuteen laitoksen soveltaman lainsäädännön nojalla, on maksettava tällainen etuus viipymättä. Tällaista maksua pidetään tilapäisenä, jos hakemuksen käsittelymenettelyn tulos voisi vaikuttaa myönnettyyn määrään.

2. Aina kun saatavilla olevista tiedoista käy ilmi, että hakijalla on oikeus maksuun joltakin laitokselta pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla, kyseisen laitoksen on maksettava hänelle ennakko, jonka määrä on mahdollisimman lähellä sitä määrää, joka hänelle todennäköisesti maksetaan pöytäkirjan SSC.47 [Etuuksien myöntäminen] artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

3. Kunkin laitoksen, jonka on maksettava tilapäisiä etuuksia tai ennakoita 1 tai 2 kohdan nojalla, on ilmoitettava tästä viipymättä hakijalle ja kiinnitettävä tämän huomio nimenomaisesti toimenpiteen tilapäisyyteen ja laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisiin muutoksenhakuoikeuksiin.

SSCI.43 artikla: Etuuksien laskeminen uudelleen

1. Jos etuudet lasketaan uudelleen pöytäkirjan SSC.45 [Yleiset määräykset] artiklan 4 kohdan ja 54 artiklan [Etuuksien uudelleenlaskenta ja nykyarvoon muuntaminen] 1 kohdan mukaisesti, sovelletaan tässä liitteessä olevaa SSCI.42 [Etuuksien väliaikainen maksaminen ja ennakoiden maksaminen] artiklaa tarvittavin muutoksin.

2. Jos etuus lasketaan uudelleen, peruutetaan tai keskeytetään, päätöksen tehneen laitoksen on annettava siitä viipymättä tieto asianomaiselle henkilölle ja ilmoitettava asiasta kullekin laitokselle, jossa henkilöllä on oikeuksia.

SSCI.44 artikla: Eläkkeiden laskemisen nopeuttamiseksi tarkoitetut toimenpiteet

1. Hakemusten käsittelyn ja etuuksien maksamisen helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi laitosten, joiden soveltaman lainsäädännön alainen henkilö on ollut, on

- (a) vaihdettava muiden valtioiden laitosten kanssa tai toimitettava näiden käyttöön tunnistetiedot henkilöistä, jotka siirtyvät yhdestä sovellettavasta kansallisesta lainsäädännöstä toiseen, ja niiden on yhdessä huolehdittava siitä, että nämä tunnistetiedot säilytetään ja että ne vastaavat toisiaan, tai muussa tapauksessa annettava kyseisille henkilöille mahdollisuus päästä suoraan tutustumaan tunnistetietoihinsa
- (b) riittävän ajoissa ennen eläkeoikeuksien alkamiseksi vaadittavaa vähimmäisikää tai ennen kansallisessa lainsäädännössä määritettävää ikää, vaihdettava asianomaisen henkilön ja muiden valtioiden laitosten kanssa tai toimitettava näiden käyttöön tietoa (kuten täyttyneet kaudet tai muita tärkeitä tietoja) yhdestä sovellettavasta lainsäädännöstä toiseen siirtyneiden henkilöiden eläkeoikeuksista, tai muussa tapauksessa ilmoitettava näille henkilöille mahdollisuuksista tai annettava heille mahdollisuus tutustua tuleviin etuusoikeuksiinsa.

2. Sovellettaessa 1 kohtaa sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean on määritettävä, mitä tietoja on vaihdettava tai toimitettava käyttöön, ja vahvistettava soveltuvat menettelyt ja mekanismit ottaen huomioon kansallisten eläkejärjestelmien ominaispiirteet, niiden hallinnollisen ja teknisen organisoinnin sekä niiden käytössä olevan teknologian. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean on varmistettava näiden eläkejärjestelmien täytäntöönpano järjestämällä päätettyjen toimien ja niiden soveltamisen seuranta.

3. Sovellettaessa 1 kohtaa olisi sen valtion laitokselle, jossa henkilölle on osoitettu ensimmäinen sosiaaliturvan hallintoon liittyvä henkilötunnus, ilmoitettava tässä artiklassa tarkoitetut tiedot.

SSCI.45 artikla: Yhteensovittamistoimet valtioissa

1. Jos kansalliseen lainsäädäntöön sisältyy sääntöjä vastuussa olevan laitoksen tai sovellettavan järjestelmän määrittämisestä taikka vakuutuskausien määrittämisestä tiettyyn järjestelmään kuuluviksi, näitä sääntöjä sovelletaan ottaen huomioon ainoastaan ne vakuutuskaudet, jotka ovat täyttyneet tämän valtion lainsäädännön mukaisesti, tämän kuitenkaan vaikuttamatta pöytäkirjan SSC.46 [Kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset] artiklan soveltamiseen.

2. Jos kansalliseen lainsäädäntöön sisältyy sääntöjä, jotka koskevat virkamiehiin sovellettavien erityisjärjestelmien ja palkattujen työntekijöiden yleisen järjestelmän yhteensovittamista, pöytäkirjan ja tämän liitteen määräykset eivät vaikuta näihin sääntöihin.

5 LUKU: TYÖTTÖMYYSETUUKSET

SSCI.46 artikla: Kausien yhteenlaskeminen ja etuuksien laskeminen

1. Tässä liitteessä olevan SSCI.11 [Kausien yhteenlaskeminen] artiklan 1 kohtaa sovelletaan tarvittavin muutoksin pöytäkirjan SSC.56 [Vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien yhteenlaskemista koskevat erityismääräykset] artiklaan. Asianomainen henkilö voi toimittaa toimivaltaiselle laitokselle sen valtion, jonka lainsäädäntöä

henkilöön sovellettiin hänen viime toimintansa osalta palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, laitoksen antaman asiakirjan, jossa mainitaan kyseisen lainsäädännön mukaisesti täyttyneet kaudet, sanotun kuitenkin rajoittamatta asianomaisten laitosten muita tähän liittyviä velvoitteita.

2. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.57 [Työttömyysetuuksien laskeminen] artiklaa sen valtion, jonka lainsäädännön mukaan etuuksien laskemiseen vaikuttaa perheenjäsenten määrä, toimivaltainen laitos ottaa huomioon myös asianomaisten henkilön perheenjäsenet, jotka asuvat toisessa valtiossa, ikään kuin he asuisivat toimivaltaisessa valtiossa. Tätä määräystä ei sovelleta, jos perheenjäsenten asuinvaltiossa toisella henkilöllä on oikeus työttömyysetuuksiin, jotka on laskettu perheenjäsenten lukumäärän perusteella.

IV OSASTO: RAHOITUSTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

1 LUKU: ETUUKSIEN KUSTANNUSTEN KORVAAMINEN SOVELLETTAESSA PÖYTÄKIRJAN SSC.30 [Laitosten väliset korvaukset] ARTIKLAA ja SSC.36 [Laitosten väliset korvaukset] ARTIKLAA

1 jakso: Etuuksien korvaaminen todellisten kustannusten perusteella

SSCI.47 artikla: Periaatteet

1. Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.30 [Laitosten väliset korvaukset] artiklaa ja SSC.36 [Laitosten väliset korvaukset] artiklaa toimivaltainen laitos korvaa kyseiselle laitokselle luontoisetuuksista aiheutuneiden kustannusten todellisen määrän, jonka etuudet antaneen laitoksen tilit osoittavat, paitsi sovellettaessa tässä liitteessä olevaa SSCI.57 [Väliaikaisesti maksetut rahaetuudet tai vakuutusmaksut] artiklaa.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu etuuksista aiheutuneiden todellisten kustannusten määrä ei kokonaan tai osittain käy ilmi etuudet antaneen laitoksen tileistä, palautettava määrä määritetään kiinteämääräisen summan perusteella laskemalla se kaikesta asianmukaisesta tiedosta, joka on saatu käytettävissä olevista lähteistä. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea arvioi kiinteämääräisen summan laskemisessa käytettävät perusteet ja päättää sen määrästä.

3. Korvauksessa ei voida ottaa huomioon korkeampia tasoja kuin ne, joita sovelletaan sellaisille vakuutetuille annettuihin luontoisetuuksiin, jotka ovat 1 kohdassa tarkoitettut etuudet antaneen laitoksen soveltaman lainsäädännön alaisia.

2 jakso: Etuuksien korvaaminen kiinteämääräisten summien perusteella

SSCI.48 artikla: Kyseisen valtion tai kyseisten valtioiden määrittäminen

1. Pöytäkirjan SSC.30 [Laitosten väliset korvaukset] artiklan 2 kohdassa tarkoitettut valtiot, joiden oikeudellisten tai hallinnollisten rakenteiden vuoksi todellisiin kustannuksiin perustuvien korvausten maksaminen ei ole tarkoituksenmukaista, luetellaan tässä liitteessä olevassa lisäyksessä SSCI-3.

2. Kun kyseessä ovat tässä liitteessä olevassa lisäyksessä SSCI-3 luetellut valtiot, toimivaltaiset laitokset korvaavat

(a) pöytäkirjan SSC.15 [Asuminen muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklan nojalla perheenjäsenille, jotka eivät asu samassa valtiossa kuin vakuutettu, ja

- (b) pöytäkirjan SSC.22 [Oikeutta luontoisetuuksiin ei ole asuinvaltion lainsäädännön perusteella] artiklan 1 kohdan, SSC.23 [Yhden tai useamman valtion, kun kyseinen valtio ei ole asuinvaltio, lainsäädäntöön perustuva eläke, kun oikeus luontoisetuuksiin on olemassa viimeksi mainitussa valtiossa] artiklan ja SSC.24 [Perheenjäsenien asuminen muussa valtiossa kuin eläkkeensaajan asuinjäsenvaltiossa] artiklan nojalla eläkkeensaajille ja heidän perheenjäsenilleen

annettujen luontoisetuuksien määrän etuudet antaneille laitoksille kunkin kalenterivuoden osalta vahvistetun kiinteämääräisen summan perusteella. Kiinteämääräisen summan on vastattava mahdollisimman tarkoin todellisia kustannuksia.

SSCI.49 artikla: Kuukausittaisten kiinteämääräisten summien ja kiinteämääräisten kokonaissumman laskentamenetelmä

1. Kunkin velkojavaltion osalta kuukausittainen kiinteämääräinen summa henkeä kohti (F_i) kalenterivuodeksi määritetään jakamalla keskimääräiset vuosikustannukset henkeä kohti (Y_i), eri ikäryhmien (i) mukaan eriteltynä, 12:lla ja soveltamalla tulokseen vähennystä (X) seuraavan kaavan mukaisesti:

$$F_i = Y_i \cdot 1/12 \cdot (1-X)$$

jossa:

- indeksi i (arvot $i = 1, 2$ ja 3) edustaa kolmea ikäryhmää, joita käytetään kiinteiden määrien laskemista varten
- $i = 1$: alle 20-vuotiaat
- $i = 2$: 20–64-vuotiaat
- $i = 3$: 65-vuotiaat ja sitä vanhemmat
- Y_i edustaa keskimääräisiä vuosikustannuksia henkeä kohti ikäryhmässä i , sellaisena kuin ne määritellään 2 kohdassa
- kerroin X (0,20 tai 0,15) edustaa vähennystä, sellaisena kuin se määritellään 3 kohdassa.

2. Keskimääräiset vuosikustannukset henkeä kohti (Y_i) ikäryhmässä i saadaan jakamalla velkojavaltion laitosten kaikille kyseiseen ikäryhmään kuuluville henkilöille, joihin sovelletaan sen lainsäädäntöä ja jotka asuvat sen alueella, antamien kaikkien luontoisetuuksien vuosikustannukset tämän ikäryhmän asianomaisten henkilöiden keskimääräisellä lukumäärällä kyseisenä kalenterivuonna. Laskennan on perustuttava tämän liitteen SSCI.20 [Sovellettava järjestelmä, jos asuin- tai oleskeluvaltiossa on useampi kuin yksi järjestelmä] artiklassa tarkoitettujen järjestelmien mukaisiin kustannuksiin.

3. Kuukausittaiseen kiinteämääräiseen summaan sovellettava vähennys on periaatteessa 20 prosenttia ($X = 0,20$). Eläkkeensaajille ja heidän perheenjäsenilleen vähennys on 15 prosenttia ($X = 0,15$), jos toimivaltaista valtiota ei mainita liitteessä SSC-3 [Toimivaltaiseen valtioon palaavien eläkkeensaajien lisäoikeudet].

4. Kunkin velallisvaltion osalta kiinteämääräinen kokonaissumma kalenterivuotta kohti on tulojen summa, joka saadaan kertomalla kussakin ikäryhmässä i määritetyt kuukausittaiset

kiinteämääräiset summat henkeä kohti niiden kuukausien lukumäärällä, jotka asianomaisille henkilöille ovat täyttyneet velkojavaltiossa kyseisessä ikäryhmässä.

Asianomaisille henkilöille velkojavaltiossa täyttyneiden kuukausien lukumäärä on kalenterivuoden niiden kalenterikuukausien summa, joiden aikana asianomaisilla henkilöillä oli velkojavaltion alueella asumisen perusteella oikeus saada luontoisetuuksia kyseisellä alueella velallisvaltion kustannuksella. Nämä kuukaudet määritetään luettelon avulla, jota pidetään tätä tarkoitusta varten asuinpaikan laitoksessa ja joka perustuu toimivaltaisen laitoksen toimittamiin asiakirjoihin, joilla osoitetaan edunsaajien oikeudet.

5. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea voi tehdä ehdotuksen, joka sisältää muutoksia, jotka saattavat osoittautua tarpeellisiksi sen varmistamiseksi, että kiinteämääräisten summien laskeminen vastaa mahdollisimman tarkoin todellisia aiheutuneita kustannuksia ja että 3 kohdassa tarkoitetuista vähennyksistä ei aiheudu valtioille epätasapainoisia maksuja tai kaksinkertaisia maksuja.

6. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea vahvistaa menetelmät 1–5 kohdassa tarkoitettujen kiinteiden määrien laskentaan tarvittavien tekijöiden määrittämiseksi.

SSCI.50 artikla: Keskimääräisten vuosikustannusten ilmoittaminen

Tiettyä vuotta koskevat keskimääräiset vuosikustannukset henkeä kohti kussakin ikäryhmässä on ilmoitettava sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitealle viimeistään kyseistä vuotta seuraavan toisen vuoden loppuun mennessä. Jos ilmoitusta ei tehdä tässä määräajassa, huomioon otetaan sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean viimeksi jotakin edeltävää vuotta varten määrittämät keskimääräiset vuosikustannukset henkeä kohti.

3 jakso: Yhteiset määräykset

SSCI.51 artikla: Laitosten välisiä korvauksia koskeva menettely

1. Valtioiden väliset korvaukset suoritetaan mahdollisimman nopeasti. Jokaisen asianomaisen laitoksen on korvattava saatavat ennen tässä jaksossa mainittuja määräaikoja heti kun se on sille mahdollista. Tiettyä saatavaa koskeva riita ei saa estää muiden saatavien korvaamista.

2. Pöytäkirjan SSC.30 [Laitosten väliset korvaukset] artiklassa ja SSC.36 [Laitosten väliset korvaukset] artiklassa määrätyt korvaukset jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan laitosten välillä suoritetaan yhteyselimen välityksellä. Pöytäkirjan SSC.30 [Laitosten väliset korvaukset] artiklan mukaisista korvauksista voi huolehtia eri yhteyselin kuin SSC.36 [Laitosten väliset korvaukset] artiklan mukaisista korvauksista.

SSCI.52 artikla: Saatavien esittämistä ja maksamista koskevat määräajat

1. Todellisiin kustannuksiin perustuvat saatavat on esitettävä velallisvaltion yhteyselimelle 12 kuukauden kuluessa sen kalenterivuosisuoliskon päättymisestä, jona nämä saatavat on merkitty velkojalaitoksen kirjanpitoon.

2. Kiinteisiin määriin perustuvat saatavat kalenterivuoden osalta on esitettävä velallisvaltion yhteyselimelle 12 kuukauden kuluessa sen kuukauden jälkeen, jona sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea on hyväksynyt kyseistä vuotta koskevat keskimääräiset kustannukset. Tässä liitteessä olevan SSCI.49 [Kuukausittaisten kiinteämääräisten summien ja kiinteämääräisten kokonaissumman laskentamenetelmä] artiklan 4 kohdassa tarkoitettut luettelot on esitettävä viitevuotta seuraavan vuoden loppuun mennessä.

3. Tässä liitteessä olevan SSCI.7 [Etuuksien ja maksujen laskeminen väliaikaisesti] artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätty määräaika alkaa kulua vasta, kun toimivaltainen laitos on määritetty.

4. Edellä 1 ja 2 kohdassa mainittujen määräaikojen jälkeen esitettyjä saatavia ei oteta huomioon.

5. Velallislaitoksen on maksettava saatavat tässä liitteessä olevassa SSCI.51 [Laitosten välisiä korvauksia koskeva menettely] artiklassa tarkoitetulle velkojavaltion yhteyselimelle 18 kuukauden kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jona saatavat esitettiin velallisvaltion yhteyselimelle. Tätä ei sovelleta saataviin, jotka velallislaitos on tuon ajan kuluessa hylännyt pätevästä syystä.

6. Saatavaa koskeva riita on ratkaistava viimeistään 36 kuukauden kuluessa sen kuukauden jälkeen, jona saatava on esitetty.

7. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea helpottaa tilien lopullista selvittämistä tapauksissa, joissa sopuun ei päästä 6 kohdassa määrätyssä ajassa, ja se antaa riidan jommankumman osapuolen esittämästä perustellusta pyynnöstä lausuntonsa riita-asiassa kuuden kuukauden kuluessa sen kuukauden jälkeen, jona asia saatettiin sen käsiteltäväksi.

SSCI.53 artikla: Viivästyskorot ja osasuoritukset

1. Tässä liitteessä olevan SSCI. 52 [Saatavien esittämistä ja maksamista koskevat määräajat] artiklan 5 kohdassa määrätyn 18 kuukauden määräajan päättymisestä lukien velkojalaitos voi periä korkoa maksamattomista saatavista, jollei velallislaitos ole kuuden kuukauden kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jona saatava esitettiin, maksanut osasuoritusta, joka on vähintään 90 prosenttia tässä liitteessä olevan SSCI.52 [Saatavien esittämistä ja maksamista koskevat määräajat] artiklan 1 tai 2 kohdan nojalla esitetystä koko saatavasta. Niiden saatavan osien osalta, joita osasuoritus ei kata, korkoa voidaan periä ainoastaan tässä liitteessä olevan SSCI.53 artiklan 6 kohdassa määrätyn 36 kuukauden määräajan päättymisestä lukien.

2. Korko lasketaan sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean tätä tarkoitusta varten nimeämän rahoituslaitoksen soveltaman viitekoron perusteella. Tällöin sovelletaan maksun erääntymiskuukauden ensimmäisenä päivänä voimassa olevaa viitekorkoa.

3. Yhteyselin ei ole velvollinen hyväksymään 1 kohdassa edellytettyä osasuoritusta. Jos yhteyselin hylkää tällaisen tarjouksen, velkojalaitoksella ei kuitenkaan enää ole oikeutta periä kyseisiin saataviin liittyviä viivästyskorkoja muutoin kuin 1 kohdan toisen virkkeen mukaisissa tapauksissa.

SSCI.54 artikla: Vuotuisten tilitysten vahvistaminen

1. Kumppanuusneuvosto vahvistaa saatavien tilanteen kunakin kalenterivuonna sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean kertomuksen perusteella. Tätä varten yhteyselinten on ilmoitettava sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitealle – sen vahvistamien määräaikojen ja menettelyjen mukaisesti – esitettyjen, suoritettujen tai riitautettujen saatavien määrä (velkojavaltion kanta), sekä vastaanotettujen, suoritettujen tai riitautettujen saatavien määrä (velallisvaltion kanta).

2. Kumppanuusneuvosto voi suorittaa asianmukaiset varmistukset sellaisten tilastollisten ja tilinpidollisten tietojen tarkistamiseksi, joita käytetään 1 kohdassa määrätyn saatavien tilannetta koskevan vuotuisen selvityksen tekemiseksi, erityisesti varmistaakseen, että tiedot ovat tässä osastossa vahvistettujen sääntöjen mukaiset.

2 LUKU: PERUSTEETTA MAKSETTUIEN ETUUKSIEN TAKAISINPERINTÄ, VÄLIAIKAISESTI MAKSETTUIEN ETUUKSIEN JA VAKUUTUSMAKSUIEN TAKAISINPERINTÄ, KUITTAAMINEN SEKÄ PERINTÄÄN LIITTYVÄ AVUNANTO

1 jakso: Periaatteet

SSCI.55 artikla: Yhteiset määräykset

Sovellettaessa pöytäkirjan SSC.64 [Maksujen periminen ja etuuksien takaisinperintä] artiklaa ja siinä määritellyissä puitteissa saatavien periminen on mahdollisuuksien mukaan suoritettava kuittaamalla joko asianomaisen jäsenvaltion ja Yhdistyneen kuningaskunnan laitosten välillä taikka asianomaiseen luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön nähden tässä liitteessä olevien SSCI.56 [Perusteetta saadut etuudet] artiklan ja SSCI.58 [Kuittaamiseen liittyvät kustannukset] artiklan mukaisesti. Jos saatavaa kokonaisuudessaan tai sen osakaan ei voida periä tällä kuittausmenettelyllä, maksettavat määrät peritään tässä liitteessä olevien SSCI.59 [Määritelmät ja yleiset määräykset] – SSCI.69 [Takaisinperintään liittyvät kulut] artiklan mukaisesti.

2 jakso: Kuittaaminen

SSCI.56 artikla: Perusteetta saadut etuudet

1. Jos valtion laitos on maksanut perusteetta etuuksia henkilölle, asianomainen laitos voi pyytää sen soveltamassa lainsäädännössä säädetyin edellytyksin ja rajoituksin sen valtion laitosta, joka vastaa etuuksien suorittamisesta asianomaiselle henkilölle, vähentämään perusteetta maksetun määrän asianomaiselle henkilölle maksamattomista tai maksussa olevista eristä riippumatta siitä, mihin sosiaaliturvan alaan etuus kuuluu. Viimeksi mainitun valtion laitos vähentää kyseisen määrän sen soveltamassa lainsäädännössä tällaiselle kuittausmenettelylle säädetyin edellytyksin ja rajoituksin ikään kuin se itse olisi maksanut liikaa etuutta ja siirtää vähennetyn määrän etuuksia perusteetta maksaneelle laitokselle.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, jos myönnettäessä tai muutettaessa etuuksia työkyvyttömyysetuuksien, vanhuus- tai perhe-eläkkeiden suhteen pöytäkirjan III osaston 3 [Kuolemantapauksen johdosta annettavat avustukset] ja 4 luvun [Työkyvyttömyysetuudet] mukaisesti valtion laitos on maksanut henkilölle etuuksia perusteettoman määrän, tämä laitos voi pyytää sen valtion laitosta, joka vastaa vastaavien etuuksien suorittamisesta asianomaiselle henkilölle, vähentämään liikaa maksetun määrän asianomaiselle henkilölle maksettavista rästeistä. Kun viimeksi mainittu laitos on ilmoittanut perusteettoman määrän maksaneelle laitokselle näistä rästeistä, perusteettoman määrän maksaneen laitoksen on kahden kuukauden kuluessa ilmoitettava perusteetta maksettu määrä. Jos laitos, jolla on maksamattomia rästejä, saa tällaisen ilmoituksen määräajassa, se siirtää vähennetyn määrän perusteettoman määrän maksaneelle laitokselle. Jos määräaika umpeutuu, mainitun laitoksen on viipymättä maksettava rästit asianomaiselle henkilölle.

3. Jos henkilö on saanut sosiaaliavustusta yhdessä valtiossa aikana, jolloin hänellä oli oikeus etuuksiin toisen valtion lainsäädännön mukaan, avustuksen antanut laitos voi, jos sillä on laillinen oikeus vaatia asianomaiselle henkilölle maksettavia etuuksia takaisin, pyytää minkä tahansa muun valtion laitosta, joka vastaa etuuksien suorittamisesta asianomaiselle henkilölle, vähentämään maksetun avustuksen määrästä, jotka tämä valtio maksaa asianomaiselle henkilölle.

Tätä määräystä sovelletaan tarvittavin muutoksin asianomaisen henkilön perheenjäseneen, joka on saanut avustusta jonkin valtion alueella aikana, jolloin vakuutetulla oli oikeus etuuksiin jonkin toisen valtion lainsäädännön nojalla kyseisen perheenjäsenen osalta.

Avustuksia perusteettoman määrän maksanut valtion laitos lähettää selvityksen maksettavasta määrästä toisen valtion laitokselle, joka tekee vähennyksen tällaiselle kuittausmenettelylle sen soveltamassa lainsäädännössä säädetyn edellytyksin ja rajoituksin ja siirtää määrän viipymättä perusteettoman määrän maksaneelle laitokselle.

SSCI.57 artikla: Väliaikaisesti maksetut rahaetuudet tai vakuutusmaksut

1. Kun sovelletaan tässä liitteessä olevaa SSCI.6 [Lainsäädännön tilapäinen soveltaminen ja etuuksien tilapäinen myöntäminen] artiklaa, viimeistään kolme kuukautta sen jälkeen, kun sovellettava lainsäädäntö on määritetty tai etuuksien maksamisesta vastaava laitos on vahvistettu, rahaetuudet väliaikaisesti maksanut laitos laatii selvityksen väliaikaisesti maksetusta määrästä ja lähettää sen toimivaltaiseksi vahvistetulle laitokselle.

Etuuksien maksamiseen toimivaltaiseksi vahvistettu laitos vähentää väliaikaisen maksun suhteen maksettavan määrän vastaavien etuuksien rästeistä, jotka sen on maksettava asianomaiselle henkilölle, ja siirtää vähennetyn määrän viipymättä rahaetuudet väliaikaisesti maksaneelle laitokselle.

Jos väliaikaisesti maksettujen etuuksien määrä ylittää takautuvat määrät tai jos takautuvia maksuja ei ole, toimivaltaiseksi vahvistettu laitos vähentää tämän määrän maksussa olevista eristä sen soveltamassa lainsäädännössä tällaiselle kuittausmenettelylle säädetyn edellytyksin ja rajoituksin ja siirtää vähennetyn määrän viipymättä rahaetuudet tilapäisesti maksaneelle laitokselle.

2. Laitos, joka on saanut väliaikaisesti vakuutusmaksuja luonnolliselta henkilöltä tai oikeushenkilöltä, ei saa maksaa takaisin kyseisiä määriä ne maksaneelle henkilölle ennen kuin se on varmistanut toimivaltaiseksi vahvistetulta laitokselta määrät, jotka sille on maksettava tässä liitteessä olevan SSCI.6 [Lainsäädännön tilapäinen soveltaminen ja etuuksien tilapäinen myöntäminen] artiklan 4 kohdan nojalla.

Toimivaltaiseksi vahvistetun laitoksen pyynnöstä, joka on esitettävä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun sovellettava lainsäädäntö on määritetty, vakuutusmaksuja väliaikaisesti saaneen laitoksen on siirrettävä maksut samalta ajalta toimivaltaiseksi vahvistetulle laitokselle sen tilanteen ratkaisemiseksi, joka koskee luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön maksettavaksi koituvia maksuja. Siirretyt vakuutusmaksut katsotaan taannehtivasti maksetuiksi toimivaltaiseksi vahvistetulle laitokselle.

Jos väliaikaisesti maksettujen vakuutusmaksujen määrä ylittää määrän, joka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on maksettava toimivaltaiseksi vahvistetulle laitokselle, maksuja väliaikaisesti saaneen laitoksen on maksettava takaisin liikaa maksettu määrä asianomaiselle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle.

SSCI.58 artikla: Kuittaamiseen liittyvät kustannukset

Jos saatava peritään tässä liitteessä olevissa SSCI.56 [Perusteetta saadut etuudet] ja SSCI.57 [Väliaikaisesti maksetut rahaetuudet tai vakuutusmaksut] artiklassa tarkoitetulla kuittausmenettelyllä, kuluja ei makseta.

3 jakso: Takaisinperintä

SSCI.59 artikla: Määritelmät ja yleiset määräykset

1. Tässä jaksossa tarkoitetaan:

- 'saatavalla' kaikkia saatavia, jotka liittyvät vakuutusmaksuihin tai perusteetta maksettuihin tai annettuihin etuuksiin, mukaan luettuna korot, sakot, hallinnolliset seuraamukset ja kaikki muut maksut ja kustannukset, jotka liittyvät saatavaan sen esittäneen valtion lainsäädännön mukaisesti;
- 'pyynnön esittäneellä elimellä' kunkin valtion osalta mitä tahansa laitosta, joka esittää edellä olevan määritelmän mukaiseen saatavaan liittyviä tietoja, tiedoksiantoa tai perintää koskevan pyynnön;
- 'pyynnön vastaanottaneella elimellä' kunkin valtion osalta mitä tahansa laitosta, jolle voidaan esittää tietoja, tiedoksiantoa tai perintää koskeva pyyntö.

2. Pyyntö ja kaikki niihin liittyvät viestit valtioiden välillä on yleensä esitettävä nimettyjen laitosten kautta.

3. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea toteuttaa käytännön täytäntöönpanotoimenpiteet, muun muassa sellaiset, jotka liittyvät tässä liitteessä olevaan SSCI.4 [Lomakkeet, asiakirjat ja tietojenvaihtomenetelmät] artiklaan ja alarajan asettamiseen määriille, joista voidaan esittää perintäpyyntö.

SSCI.60 artikla: Tiedonsaantia koskevat pyynnot

1. Pynnön vastaanottanut elin toimittaa pynnön esittäneen elimen pynnöstä kaikki tiedot, joista voi olla pynnön esittäneelle elimelle hyötyä sen saatavan perimisessä.

2. Näiden tietojen hankkimiseksi pynnön vastaanottanut elin käyttää valtuuksia, jotka sillä on sen omassa valtiossa syntyvien samanlaisten saatavien perintään sovellettavien lakien, asetusten tai hallinnollisten käytäntöjen nojalla. Tiedonsaantia koskevassa pynnössä on ilmoitettava nimi, viimeisin tunnettu osoite ja muut tiedot, jotka ovat merkityksellisiä asianomaisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, jota toimitettavat tiedot koskevat, tunnistamisen kannalta, sekä pynnön kohteena olevan saatavan laatu ja määrä.

3. Pynnön vastaanottaneen elimen ei tarvitse toimittaa tietoja:

- (a) joita se ei voisi saada haltuunsa periäkseen omalla alueellaan syntyneitä samanlaisia saatavia;
- (b) jotka paljastaisivat liike-, elinkeino- tai ammattisalaisuuden; tai
- (c) joiden paljastaminen saattaisi vaarantaa valtion turvallisuuden tai olla vastoin sen yleistä järjestystä.

4. Pynnön vastaanottaneen elimen on ilmoitettava pynnön esittäneelle elimelle syyt evätä tiedonsaantipyntö.

SSCI.61 artikla: Tiedoksianto

1. Pyynnön esittäneen elimen pyynnöstä pyynnön vastaanottanut elin ilmoittaa sen omalla alueella samanlaisten asiakirjojen tai päätösten tiedoksianto koskevien voimassa olevien säännösten mukaisesti vastaanottajalle kaikista pyynnön esittäneen elimen valtiosta tulleista asiakirjoista ja päätöksistä, myös oikeudellisista, jotka liittyvät saatavaan tai sen perimiseen.
2. Tiedoksiantopyynnössä on ilmoitettava nimi, osoite ja muut tunnistamiseen liittyvät merkitykselliset tiedot, jotka pyynnön esittänyt elin voi yleensä saada käyttöönsä vastaanottajasta, tiedoksi annettavan asiakirjan tai päätöksen luonne ja aihe, sekä tarvittaessa nimi ja osoite ja muut velallisen tunnistamiseen liittyvät merkitykselliset tiedot, asiakirjassa tai päätöksessä tarkoitettu saatava sekä mahdolliset muut hyödylliset tiedot.
3. Pynnön vastaanottanut elin ilmoittaa viipymättä pyynnön esittäneelle elimelle, mihin toimiin tämä tiedoksiantopyyntö on johtanut, ja erityisesti päivämäärän, jona päätös tai asiakirja on toimitettu edelleen vastaanottajalle.

SSCI.62 artikla: Takaisinperintää koskeva pyyntö

1. Pynnön vastaanottaneen elimen on pyynnön esittäneen elimen pyynnöstä perittävä pyynnön esittäneen elimen antamassa asiakirjassa mainitut saatavat pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa voimassa olevan lainsäädännön ja hallinnollisten käytäntöjen sallimissa rajoissa ja niiden mukaisesti.
2. Pynnön esittänyt elin saa pyytää saatavien perintää vain, jos
 - (a) se antaa pyynnön vastaanottaneelle elimelle myös virallisen tai oikeaksi todistetun jäljennöksen asiakirjasta, joka mahdollistaa saatavan perinnän pyynnön esittäneen elimen valtiossa, lukuun ottamatta tapauksia, joissa sovelletaan tässä liitteessä olevan SSCI.64 [Maksamisjärjestelyt ja määrääjat] artiklan 3 kohtaa;
 - (b) saatavaa tai sen perinnän mahdollistavaa asiakirjaa ei ole riitautettu sen omassa valtiossa
 - (c) se on omassa valtiossaan soveltanut 1 kohdassa tarkoitetun asiakirjan perusteella käytettävissään olevia asianmukaisia perintämenettelyjä eivätkä toteutetut toimenpiteet johda saatavan maksamiseen täysimääräisenä;
 - (d) vanhentumisaika ei ole päättynyt sen oman lainsäädännön mukaan.
3. Perintäpyynnössä on mainittava:
 - (a) nimi, osoite ja muut asianomaisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tai tämän omaisuutta hallussa pitävän kolmannen osapuolen tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot;
 - (b) nimi, osoite ja muut pyynnön esittäneen elimen tunnistamisen kannalta merkitykselliset tiedot;
 - (c) viittaus saatavan perinnän mahdollistavaan asiakirjaan, joka on laadittu pyynnön esittäneen elimen valtiossa;

- (d) saatavan laatu ja määrä, mukaan luettuina pääoma, korko, sakot, hallinnolliset seuraamukset sekä kaikki muut aiheutuneet maksut ja kustannukset, ilmoitettuna sekä pyynnön esittäneen että sen vastaanottaneen elimen valtio(ide)n valuuttana;
 - (e) päivämäärä, jona pyynnön esittänyt elin tai pyynnön vastaanottanut elin on antanut asiakirjan tiedoksi vastaanottajalle;
 - (f) ajankohta, josta alkaen, ja ajanjakso, jonka kuluessa perintä voidaan suorittaa pyynnön esittäneen elimen valtion voimassa olevien lakien mukaisesti;
 - (g) muut merkitykselliset tiedot.
4. Perintäpyynnön on lisäksi sisällettävä pyynnön esittäneen elimen ilmoitus, jossa 2 kohdassa asetetut ehdot vahvistetaan täytetyiksi.
5. Pynnön esittänyt elin toimittaa pyynnön vastaanottaneelle elimelle kaikki perintäpyynnön aiheuttaneeseen asiaan liittyvät merkitykselliset tiedot heti ne saatuaan.

SSCI.63 artikla: Perinnän mahdollistava asiakirja

1. Pöytäkirjan SSC.64 [Maksujen periminen ja etuuksien takaisinperintä] artiklan 2 kohdan mukaisesti saatavan perinnän mahdollistava asiakirja tunnustetaan suoraan ja katsotaan ilman eri toimenpiteitä pyynnön vastaanottaneen elimen valtion saatavan perinnän mahdollistavaksi asiakirjaksi.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, saatavan perinnän mahdollistava asiakirja voidaan tarvittaessa ja pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa voimassa olevien säännösten mukaisesti hyväksyä tai tunnustaa taikka sitä voidaan täydentää tai se voidaan korvata asiakirjana tai asiakirjalla, joka mahdollistaa perinnän kyseisen valtion alueella.

Valtio tai valtiot pyrkivät saattamaan asiakirjan hyväksymisen, tunnustamisen, täydentämisen tai korvaamisen päätökseen kolmen kuukauden kuluessa perintäpyynnön vastaanottamisesta lukuun ottamatta tapauksia, joihin sovelletaan tämän kohdan kolmatta alakohtaa. Valtiot eivät voi kieltäytyä näistä toimista, jos perinnän mahdollistava asiakirja on laadittu moitteettomasti. Pynnön vastaanottaneen elimen on ilmoitettava pyynnön esittäneelle elimelle syyt kolmen kuukauden määräajan ylittymiseen.

Jos jokin näistä toimista antaa aihetta riitauttamiseen, joka liittyy saatavaan tai pyynnön esittäneen elimen antamaan perinnän mahdollistavaan asiakirjaan, asiassa sovelletaan tässä liitteessä olevaa SSCI.65 [Saatavan tai saatavan perinnän mahdollistavan asiakirjan riitauttaminen ja perintätoimenpiteiden riitauttaminen] artiklaa.

SSCI.64 artikla: Maksamisjärjestelyt ja määrääjät

1. Saatavat peritään pyynnön vastaanottaneen elimen valtion valuutassa. Pynnön vastaanottanut elin toimittaa perimänsä saatavan täysimääräisenä pyynnön esittäneelle elimelle.
2. Pynnön vastaanottanut elin voi pyynnön esittänyttä elintä kuultuaan myöntää velallisellemaksuaikaa tai sallia maksamisen erissä, jos sen valtiossa voimassa olevat lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset sen sallivat. Pynnön vastaanottaneen elimen tällaisen ylimääräisen maksuajan perusteella mahdollisesti perimä korko toimitetaan sekin pyynnön esittäneelle elimelle.

3. Siitä päivästä lukien, jona perinnän mahdollistava asiakirja on tunnustettu suoraan tässä liitteessä olevan SSCI.63 [Perinnän mahdollistava asiakirja] artiklan 1 kohdan mukaisesti taikka hyväksytty, tunnustettu tai korvattu tai sitä on täydennetty pöytäkirjan tässä liitteessä olevan SSCI.63 [Perinnän mahdollistava asiakirja] artiklan 2 kohdan mukaisesti, maksun viivästymisestä peritään korkoja pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa voimassa olevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti, ja myös ne toimitetaan pyynnön esittäneelle elimelle.

SSCI.65 artikla: Saatavan tai saatavan perinnän mahdollistavan asiakirjan riitauttaminen ja perintätoimenpiteiden riitauttaminen

1. Jos asianosainen riitauttaa perintämenettelyn aikana saatavan tai pyynnön esittäneen elimen valtiossa laaditun perinnän mahdollistavan asiakirjan, hänen on saatettava asia pyynnön esittäneen elimen valtion toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi kyseisessä valtiossa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Pynnön esittäneen elimen on ilmoitettava tästä viipymättä pyynnön vastaanottaneelle elimelle. Myös asianosainen voi ilmoittaa asiasta pyynnön vastaanottaneelle elimelle.

2. Kun pyynnön vastaanottanut elin on vastaanottanut 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen joko pyynnön esittäneeltä elimeltä tai asianosaiselta, sen on keskeytettävä perintämenettely, kunnes asianmukainen viranomainen tekee päätöksen asiassa, jollei pyynnön esittänyt elin tämän kohdan toisen alakohdan mukaisesti toisin pyydä. Pynnön vastaanottanut elin voi toteuttaa turvaamistoimenpiteitä perinnän varmistamiseksi, jos se pitää niitä tarpeellisina, siltä osin kuin se on mahdollista sen valtiossa voimassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti samanlaisten saatavien osalta, sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä liitteessä olevan SSCI.68 [Turvaamistoimenpiteet] artiklan soveltamista.

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa määrätään, pyynnön esittänyt elin voi sen valtiossa voimassa olevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti pyytää pyynnön vastaanottanutta elintä perimään riitautetun saatavan, siltä osin kuin se on mahdollista pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa voimassa olevien, asiaan liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti. Jos asian riitauttamisen tulos on sittemmin myönteinen velallisen kannalta, pyynnön esittäneen elimen on korvattava peritty summa kokonaisuudessaan sekä kaikki korvaukset, jotka kuuluvat maksettaviksi pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

3. Jos riitauttaminen koskee pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa toteutettuja perintätoimenpiteitä, asia saatetaan kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi sen lakien ja asetusten mukaisesti.

4. Kun toimivaltainen viranomainen, jonka ratkaistavaksi asia on 1 kohdan mukaisesti saatettu, on yleinen tai hallintotuomioistuim, tämän tuomioistuimen päätös, jos se on pyynnön esittäneelle elimelle myönteinen ja mahdollistaa saatavan perinnän pyynnön esittäneen elimen valtiossa, on liitteessä olevissa SSCI.62 [Takaisinperintää koskeva pyyntö] artiklassa ja SSCI.63 [Perinnän mahdollistava asiakirja] artiklassa tarkoitettu ”perinnän mahdollistava asiakirja”, ja saatavan perintä on toteutettava kyseisen päätöksen perusteella.

SSCI.66 artikla: Avunantoon liittyvät rajoitukset

1. Pynnön vastaanottanut elin ei ole velvollinen

(a) antamaan pöytäkirjan tässä liitteessä olevissa SSCI.62 [Takaisinperintää koskeva pyyntö] – SSCI.65 [Saatavan tai saatavan perinnän mahdollistavan asiakirjan riitauttaminen ja

perintätoimenpiteiden riittauttaminen] artiklassa edellytettyä apua, jos saatavan perintä aiheuttaisi velallisen tilanteen takia vakavia taloudellisia tai sosiaalisia ongelmia pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa, sikäli kuin se on mahdollista pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa voimassa olevien lakien, asetusten tai hallinnollisten käytäntöjen mukaisesti samanlaisten kansallisten saatavien osalta;

- (b) antamaan pöytäkirjan tässä liitteessä olevissa SSCI.60 [Tiedonsaantia koskeva pyyntö] – SSCI.65 [Saatavan tai saatavan perinnän mahdollistavan asiakirjan riittauttaminen ja perintätoimenpiteiden riittauttaminen] artiklassa edellytettyä apua, jos tässä liitteessä olevien SSCI.60 [Tiedonsaantia koskeva pyyntö] – SSCI.62 [Takaisinperintää koskeva pyyntö] artiklan mukainen alkuperäinen pyyntö koskee yli viisi vuotta vanhoja saatavia laskettuna siitä hetkestä, jolloin saatavan perinnän mahdollistava asiakirja laadittiin pyynnön esittäneen elimen valtiossa pyynnön esittämisajankohtana voimassa olleiden lakien, asetusten tai hallinnollisten käytäntöjen mukaisesti. Kuitenkin tapauksissa, joissa saatava tai asiakirja on riitautettu, määräaika lasketaan alkavaksi hetkestä, jolloin pyynnön esittäneen elimen valtio vahvistaa, ettei saatavaa tai saatavan perinnän mahdollistavaa täytäntöönpanomääräystä voi enää riitauttaa.

2. Pynnön vastaanottaneen elimen on ilmoitettava pyynnön esittäneelle elimelle syyt evätä avunantopyyntö.

SSCI.67 artikla: Vanhentumisajat

1. Vanhentumisaikoja koskeviin kysymyksiin sovelletaan
- (a) pyynnön esittäneen elimen valtiossa voimassa olevaa lainsäädäntöä, siltä osin kuin ne koskevat saatavaa tai sen perimisen mahdollistavaa asiakirjaa; ja
- (b) pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa voimassa olevaa lainsäädäntöä, siltä osin kuin ne koskevat perintätoimenpiteitä pyynnön vastaanottaneessa valtiossa.

Pynnön vastaanottaneen elimen valtiossa voimassa olevan lainsäädännön mukaisten vanhentumisaikojen laskeminen aloitetaan tässä liitteessä olevan SSCI.63 [Perinnän mahdollistava asiakirja] artiklan mukaisen suoran tunnustamisen ajankohdasta tai hyväksymisen, tunnustamisen, täydentämisen tai korvaamisen ajankohdasta.

2. Pynnön vastaanottaneen elimen toteuttamia avunantopyynnön mukaisia saatavan perintätoimia, jotka, jos pyynnön esittänyt elin olisi toteuttanut ne, olisivat aiheuttaneet vanhentumisen lykkäytymisen tai keskeytymisen pyynnön esittäneen elimen valtiossa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, on pidettävä tämän vaikutuksen osalta toteutettuina kyseisessä valtiossa.

SSCI.68 artikla: Turvaamistoimenpiteet

Pynnön esittäneen elimen perustellusta pyynnöstä pyynnön vastaanottanut elin toteuttaa turvaamistoimenpiteitä varmistaakseen saatavan perimisen, mikäli tämä on mahdollista pyynnön vastaanottaneen elimen valtiossa voimassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti.

Ensimmäisen kohdan täytäntöönpanoa varten sovelletaan tarvittavin muutoksin tässä liitteessä olevissa SSCI.62 [Takaisinperintää koskeva pyyntö], SSCI.63 [Perinnän mahdollistava asiakirja], SSCI.65 [Saatavan tai saatavan perinnän mahdollistavan asiakirjan riittauttaminen ja perintätoimenpiteiden riittauttaminen] ja SSCI.66 [Avunantoon liittyvät rajoitukset] artiklassa vahvistettuja määräyksiä ja menettelyjä.

SSCI.69 artikla: Takaisinperintään liittyvät kulut

1. Pyynnön vastaanottanut elin perii asianomaiselta luonnolliselta henkilöltä tai oikeushenkilöltä kaikki perinnästä sille koituneet kulut ja pidättää ne sen valtiossa samanlaisiin saataviin sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti.

2. Tämän jakson nojalla annetusta keskinäisestä avusta ei pääsääntöisesti peritä maksua. Jos perintä kuitenkin tuottaa erityisiä vaikeuksia tai siihen liittyy erittäin suuri määrä kuluja, pyynnön esittänyt ja pyynnön vastaanottanut elin voivat sopia näihin tapauksiin liittyvistä erityisistä korvausjärjestelyistä.

Pyynnön esittäneen elimen valtio on velvollinen korvaamaan pyynnön vastaanottaneen elimen valtiolle kaikki kulut ja menetykset, jotka ovat aiheutuneet toimista, jotka on todettu perusteettomiksi joko saatavan oikeellisuuden tai pyynnön esittäneen elimen laatiman perinnän mahdollistavan asiakirjan pätevyyden osalta.

V OSASTO: ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ SEKÄ SIIRTYMÄ- JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

SSCI.70 artikla: Lääkärintarkastus ja hallinnolliset tarkastukset

1. Jos etuuksien saaja tai hakija taikka hänen perheenjäsenensä oleskelee tai asuu muun valtion alueella kuin sen, jossa velallislaitos sijaitsee, etuudensaajan oleskelu- tai asuinpaikan laitos suorittaa velallislaitoksen pyynnöstä lääkärintarkastuksen oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen soveltamassa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden säännösten soveltamista.

Velallislaitos ilmoittaa oleskelu- tai asuinpaikan laitokselle mahdolliset lääkärintarkastuksessa tarvittaessa huomioitavat erityisvaatimukset ja seikat, joihin lääkärintarkastuksen on kohdistuttava.

2. Oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen on toimitettava raportti lääkärintarkastusta pyytäneelle velallislaitokselle. Oleskelu- tai asuinpaikan laitoksen tekemät havainnot sitovat velallislaitosta.

Velallislaitoksella säilyy kuitenkin oikeus tarkastuttaa etuudensaaja valitsemallaan lääkäriä. Etuudensaajaa voidaan pyytää palaamaan velallislaitoksen valtioon kuitenkin vain, jos hän pystyy matkustamaan sinne vaarantamatta terveyttään ja jos velallislaitos maksaa matka- ja asumiskustannukset.

3. Jos etuuksien saaja tai hakija taikka hänen perheenjäsenensä oleskelee tai asuu muun valtion alueella kuin sen, jossa velallislaitos sijaitsee, etuudensaajan oleskelu- tai asuinpaikan laitos suorittaa velallislaitoksen pyynnöstä hallinnollisen tarkastuksen.

Tässä tapauksessa sovelletaan myös 2 kohtaa.

4. Pöytäkirjan SSC.59 artiklan [Yhteistyö] 3 kohdan mukaisesta maksuttoman keskinäisen hallinnollisen yhteistyön periaatteesta poiketen tarkastusten suorittamista pyytänyt velallislaitos hyvittää 1–3 kohdassa tarkoitettujen tarkastusten tosiasialliset kustannukset laitokselle, jota pyydettiin suorittamaan ne.

SSCI.71 artikla: Ilmoitukset

1. Valtiot ilmoittavat sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitealle pöytäkirjan SSC. 1 [Määritelmät] artiklassa ja tässä liitteessä olevan SSC.1 [Määritelmät] artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa määriteltyjen elinten ja yksiköiden sekä tämän liitteen mukaisesti nimettyjen laitosten tiedot.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuille elimille on annettava sähköinen henkilöllisyys, joka koostuu tunnustekoodista ja sähköisestä osoitteesta.
3. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea vahvistaa rakenteen, sisällön ja yksityiskohtaiset järjestelyt, myös yhteisen muodon ja mallin, 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen ilmoittamista varten.
4. Pöytäkirjan soveltamiseksi Yhdistynyt kuningaskunta voi osallistua sosiaaliturvatietojen sähköiseen vaihtojärjestelmään ja vastaa osallistumisestaan aiheutuvista kuluista.
5. Valtioiden on vastattava 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen ajantasaisuudesta.

SSCI.72 artikla: Tiedottaminen

Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea valmistelee tarvittavaa tiedottamista, jotta asianomaiset ovat tietoisia oikeuksistaan ja niistä hallinnollisista mahdollisuuksista, jotka on täytettävä näiden oikeuksien saamiseksi. Tietojen levittäminen tapahtuu, kun se on mahdollista, sähköisesti julkaisemalla tiedot verkkosivuilla, joihin yleisöllä on pääsy. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea varmistaa tietojen säännöllisen päivityksen ja tarkkailee asiakkaille tarjottujen palvelujen laatua.

SSCI.73 artikla: Valuutan muuntaminen

Sovellettaessa pöytäkirjaa ja tätä liitettä valuuttojen vaihtokurssi kahden valuutan välillä on sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitean tätä tarkoitusta varten nimeämän rahoituslaitoksen julkaisema viitekurssi. Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea vahvistaa päivän, jonka mukaan vaihtokurssi määritetään.

SSCI.74 artikla: Täytäntöönpanomääräykset

Sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitea voi antaa lisäohjeita pöytäkirjan ja tämän liitteen täytäntöönpanosta.

SSCI.75 artikla: Lomakkeita ja asiakirjoja koskevat väliaikaiset määräykset

1. Kaikki lomakkeet ja asiakirjat, joita toimivaltaiset laitokset ovat antaneet välittömästi ennen pöytäkirjan voimaantuloa käytössä olleessa muodossa, ovat voimassa pantaessa pöytäkirjaa täytäntöön, ja niitä käytetään tarvittaessa edelleen toimivaltaisten laitosten välisessä tietojenvaihdossa välikaudella, jonka päättymispäivästä sovitaan sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomiteassa. Kaikki ennen kyseistä välikautta ja sen aikana annetut lomakkeet ja asiakirjat ovat voimassa niiden voimassaolon päättymiseen tai niiden peruuttamiseen asti.
2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti voimassa oleviin lomakkeisiin ja asiakirjoihin kuuluvat
 - (a) Yhdistyneen kuningaskunnan puolesta myönnettyt eurooppalaiset sairaanhoitokortit, jotka ovat tässä liitteessä olevaa SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklaa, SSC.25 [Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa valtiossa kuin

asuinvaltiossa – oleskelu toimivaltaisessa valtiossa – lupa asianmukaiseen hoitoon asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 1 kohtaa ja SSCI.22 [Oleskelu muussa valtiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artiklaa sovellettaessa voimassa olevia etuuteen oikeuttavia asiakirjoja; ja

- (b) esitettävät asiakirjat, joilla todistetaan henkilön sosiaaliturva-asema pöytäkirjan täytäntöönpanon edellyttämällä tavalla.

LISÄYS SSCI-1: KAHDEN TAI USEAMMAN VALTION VÄLISET HALLINNOLLISET JÄRJESTELYT (JOITA TARKOITETAAN TÄMÄN LIITTEEN SSCI.8 ARTIKLASSA)

BELGIA — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kirjeenvaihto 4 päivästä toukokuuta ja 14 päivästä kesäkuuta 1976, joka koskee asetuksen (ETY) N:o 574/72 105 artiklan 2 kohtaa (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen)

Kirjeenvaihto 18 päivästä tammikuuta ja 14 päivästä maaliskuuta 1977, joka koskee asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohtaa (korvausten järjestäminen tai korvaamisesta luopuminen, kun kysymys on asetuksen (ETY) N:o 1408/71 III osaston 1 luvun mukaan annettujen luontoisetuksien kustannuksista), sellaisena kuin se on muutettuna kirjeenvaihdolla 4 päivästä toukokuuta ja 23 päivästä heinäkuuta 1982 (sopimus sellaisten kustannusten korvaamisesta, jotka syntyvät asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan)

TANSKA — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kirjeenvaihto 30 päivästä maaliskuuta ja 19 päivästä huhtikuuta 1977, sellaisena kuin se on muutettuna kirjeenvaihdolla 8 päivänä marraskuuta 1989 ja 10 päivänä tammikuuta 1990, joka koskee sopimusta luontoisetuksien sekä hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopumisesta

VIRO — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Viron tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välinen järjestely, valmistunut 29 päivänä maaliskuuta 2006, asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohtaan ja 63 artiklan 3 kohtaan liittyen asetuksen (EY) N:o 883/2004 mukaisten luontoisetuksien kustannusten muista korvausmenetelmistä molemmissa maissa 1 päivästä toukokuuta 2004 alkaen

SUOMI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kirjeenvaihto 1 ja 20 päivästä kesäkuuta 1995, joka koskee asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohtaa ja 63 artiklan 3 kohtaa (luontoisetuksien kustannusten korvaaminen tai korvaamisesta luopuminen) ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 105 artiklan 2 kohtaa (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen)

RANSKA — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kirjeenvaihto 25 päivästä maaliskuuta ja 28 päivästä huhtikuuta 1997, joka koskee asetuksen (ETY) N:o 574/72 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä (hallinnollisista tarkastuksista ja lääkärintarkastuksista aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta luopuminen)

Asetusten (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 mukaisesti tehty sopimus erityisistä menettelyistä luontoisetuksiin liittyvien korvattavien määrien määrittämisestä, tehty 8 päivänä joulukuuta 1998

UNKARI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Unkarin tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä 1 päivänä marraskuuta 2005 asetuksen (ETY) N:o 883/2004 35 artiklan 3 kohdan ja 41 artiklan 2 kohdan nojalla

tehty järjestely mainitun asetuksen mukaisten luontoisetuuksien kustannusten muista korvaustavoista molemmissa maissa 1 päivästä toukokuuta 2004 alkaen

IRLANTI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kirjeenvaihto 9 päivästä heinäkuuta 1975, joka koskee asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohtaa ja 63 artiklan 3 kohtaa (korvausten järjestäminen tai sellaisten luontoisetuuksien kustannusten korvaamisesta luopuminen, jotka on annettu asetuksen (ETY) N:o 1408/71 III osaston 1 tai 4 luvussa säädettyjen edellytysten mukaan) sekä asetuksen (ETY) N:o 574/72 105 artiklan 2 kohtaa (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen)

ITALIA — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Italian tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä 15 päivänä joulukuuta 2005 asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohdan ja 63 artiklan 3 kohdan nojalla allekirjoitettu järjestely asetuksen (EY) N:o 883/2004 mukaisten luontoisetuuksien kustannusten muista korvaustavoista molemmissa maissa 1 päivästä tammikuuta 2005 alkaen

LUXEMBURG — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Kirjeenvaihto 18 päivästä joulukuuta 1975 ja 20 päivästä tammikuuta 1976, joka koskee asetuksen (ETY) N:o 574/72 105 artiklan 2 kohdan säännöksiä (luopuminen sellaisten kustannusten korvaamisesta, jotka johtuvat asetuksen (ETY) N:o 574/72 105 artiklassa tarkoitetuista hallinnollisista tarkastuksista ja lääkärintarkastuksista)

MALTA — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Maltan ja Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten välillä 17 päivänä tammikuuta 2007 asetuksen (ETY) N:o 883/2004 35 artiklan 3 kohdan ja 41 artiklan 2 kohdan nojalla tehty järjestely mainitun asetuksen mukaisten luontoisetuuksien kustannusten muista korvaustavoista molemmissa maissa 1 päivästä toukokuuta 2004 alkaen

ALANKOMAAT — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Sopimuksen, tehty 11 päivänä elokuuta 1954, täytäntöönpanemiseksi 12 päivänä kesäkuuta 1956 tehdyn hallinnollisen sopimuksen 3 artiklan toinen virke

PORTUGALI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Järjestely luontoisetuuksien kustannusten muista korvaustavoista molemmissa maissa 1 päivästä tammikuuta 2003 alkaen, tehty 8 päivänä kesäkuuta 2004.

ESPANJA — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Sopimus asetusten (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 säännösten mukaisesti myönnettyjen luontoisetuuksien kustannusten korvaamisesta, tehty 18 päivänä kesäkuuta 1999

RUOTSI — YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 36 artiklan 3 kohtaan ja 63 artiklan 3 kohtaa (luontoisetuksien kustannusten korvaaminen tai korvaamisesta luopuminen) sekä asetuksen (ETY) N:o 574/72 105 artiklan 2 kohtaa (hallinnollisten tarkastusten ja lääkärintarkastusten kustannusten korvaamisesta luopuminen) koskeva järjestely, tehty 15 päivänä huhtikuuta 1997

Etuuteen oikeuttava asiakirja (SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artikla, SSC.25 [Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa valtiossa kuin asuinvaltiossa – oleskelu toimivaltaisessa valtiossa – lupa asianmukaiseen hoitoon asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 1 kohta ja SSCI.22 [Oleskelu muussa valtiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa] artikla)

1. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten laitosten SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklan ja SSC.25 [Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa valtiossa kuin asuinvaltiossa – oleskelu toimivaltaisessa valtiossa – lupa asianmukaiseen hoitoon asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 1 kohdan soveltamiseksi myöntämien etuuteen oikeuttavien asiakirjojen on oltava eurooppalaisen sairaanhoitokortin teknisistä eritelmistä 12 päivänä kesäkuuta 2009 tehdyn hallintotoimikunnan päätöksen N:o S2 mukaisia.

2. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten laitosten SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklan ja SSC.25 [Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa valtiossa kuin asuinvaltiossa – oleskelu toimivaltaisessa valtiossa – lupa asianmukaiseen hoitoon asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 1 kohdan soveltamiseksi myöntämissä etuuteen oikeuttavissa asiakirjoissa on oltava seuraavat tiedot:

- (a) asiakirjan haltijan sukunimi ja etunimi;
- (b) asiakirjan haltijan henkilökohtainen tunnistenumero;
- (c) asiakirjan haltijan syntymäaika;
- (d) asiakirjan voimassaolon päättymispäivä;
- (e) Yhdistyneen kuningaskunnan ISO-koodin sijasta koodi "UK";
- (f) asiakirjan myöntävän Yhdistyneen kuningaskunnan laitoksen tunnistenumero ja lyhenne;
- (g) asiakirjan numero;
- (h) väliaikaisen asiakirjan osalta asiakirjan antamispäivä ja toimituspäivä sekä Yhdistyneen kuningaskunnan laitoksen allekirjoitus ja leima.

3. Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämien etuuteen oikeuttavien asiakirjojen tekniset eritelmät on annettava viipymättä tiedoksi sosiaaliturvan yhteensovittamisen erityiskomitealle, jotta luontoisetuksia myöntävien jäsenvaltioiden laitosten olisi helpompi hyväksyä kyseiset asiakirjat.

ENNAKKOSOPIMUSTA EDELLYTTÄVÄ TERVEYDENHOITO (SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artikla ja SSC.25 [Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa valtiossa kuin asuinvaltiossa – oleskelu toimivaltaisessa valtiossa – lupa asianmukaiseen hoitoon asuinvaltion ulkopuolella] artiklan 1 kohta)

1. Pöytäkirjan SSC.17 [Oleskelu toimivaltaisen valtion ulkopuolella] artiklan ja SSC.25 [Eläkkeensaajan tai hänen perheenjäsentensä oleskelu muussa valtiossa kuin asuinvaltiossa – oleskelu toimivaltaisessa valtiossa – lupa asianmukaiseen hoitoon asuinvaltion ulkopuolella] artiklan

1 kohdan nojalla annettaviin luontoisetuuksiin kuuluvat etuudet, joita annetaan kroonisten tai aiemmin todettujen sairauksien sekä raskauden ja synnytyksen yhteydessä.

2. Nämä määräykset eivät kata luontoisetuuksia, mukaan lukien kroonisten tai aiemmin todettujen sairauksien tai synnytyksen yhteydessä annettavat etuudet, jos toisessa valtiossa oleskelun tarkoituksena on kyseisten hoitojen saanti.

3. Kaikista elintärkeistä lääketieteellisistä hoidoista, joita voi saada vain erikoistuneessa hoitoyksikössä tai erikoistuneelta henkilöstöltä tai laitteilla, on tehtävä ennakolta sopimus vakuutetun henkilön ja hoidon antavan yksikön välillä, jotta varmistetaan, että vakuutettu henkilö saa hoitoa oleskellessaan valtiossa, joka ei ole toimivaltainen valtio eikä asuinvaltio.

4. Ei-tyhjentävä luettelo nämä kriteerit täyttävistä hoidoista on seuraava:

- (a) munuaisdialyysi;
- (b) happiterapia;
- (c) erityinen astmahoito;
- (d) sydämen kaikukuvaus kroonisten autoimmuunisairauksien tapauksessa;
- (e) kemoterapia.

LISÄYS SSCI-3

(TÄSSÄ LIITTEESSÄ OLEVAN SSCI.48 [Kyseisen valtion tai kyseisten valtioiden määrittäminen]
ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETUT) VALTIOT, JOTKA KÄYTTÄVÄT LUONTOISETUUKSIEN
KUSTANNUSTEN KORVAAMISESSA KIIINTEÄMÄÄRÄISIÄ SUMMIA

IRLANTI

ESPANJA

KYPROS

PORTUGALI

RUOTSI

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

*LIITE SSC-8: SSC.11 [Työkomennuksella olevat työntekijät] ARTIKLAN SOVELTAMISTA KOSKEVAT
SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET*

JÄSENVALTIOT